

תיקון חלק ה

1	תיקון ע'
218	תיקון א'
220	תיקון ב'
224	תיקון ג'
236	תיקון ד'
238	תיקון ה'
254	תיקון ו'
282	תיקון ז'
284	תיקון ח'
285	תיקון ט'
287	תיקון י'
289	תיקון י"א
291	מלואים
322	&
298	
270	
131	%

(קלז ע"ב) תקונא שבעין

בראשית, ברא שית [שש@], והם ששה היכלות, האם העליונה, השביעית. ובאלו הששה "וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת וכו", שת סיום האותיות. "תחת הבל", זהו שנאמר "כל שתה תחת רגליו", הסתלקה י' מן שית וירדה בו ה' מן הבל ונעשה שתה, "כל שתה תחת רגליו".	בראשית, ברא שית ואינון שית היכלין אימא עלאה שביעאה ובאלין שית (בראשית ד כה) וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת וכו' שת סיומא דאתוון תחת הבל (שם) הה"ד (תהלים ח ז) כל שתה תחת רגליו אסתליק י' מן שית ונחיתת ביה ה' מן הבל ואתעביד שתה כל שתה תחת רגליו:

תיקון ע

בראשית כו' אימא כו' - והוא אלהים דבראשית²: **ובאלין שית כו' -** כמש"ל (קח קכו ע"ב) **דמשית תיקונין כו',** והן שית היכלין דכאן. ו"תחת הבל" הוא היכלא שביעאה, הבל, ה' עילאה כמ"ש למטה, (ונחיתת ביה ה' מן הבל כו' או מי נתן כו', ולמטה שית ו' ברא באמצעיתא). ואמר כאן ענין ז' היכלין, לפי שרוצה לפרש לקמן שבעה היכלין בשם מ"ב, שהוא בפסוק @ ראשון דבראשית, לכן מרמז כאן במלת בראשית. ומרמז בפסוק, וידע כו', שנאמר, כי נתן³ לי אלהים כו', שהוא שם האחרון מע' שמות⁴, כמש"ל בתיקון ל"ב (יח ע"ד⁵): **שת סיומא דאתוון -** לרמז שהוא אחרית וראשית, גלגולא דהבל כנ"ל, וזהו תחת הבל: **תחת הבל הה"ד כל כו' -** ר"ל, במקום כל⁶, שהוא י', דזרע ברית קדש, כמש"ל (קיא ע"ב קכט ע"א בהגהה) שתה, שת ה' תחת רגליו, שהוא⁷ נקרא רגלים, סיומא דא"ב, והוא רגליו דאדם, שהוא⁸ נקרא א"ב, התחלת א"ב, ושת ה' תחת רגליו, סוף תיבת שת ונעשה שתה,

¹ [שייך כאן מ"ש בתז"ח פ"ו ע"ב] \$

² עי' לעיל ה ע"ב שאלהים של בראשית היא בינה, ועי' דברי רבינו טז ע"ד ד"ה י"ה תלתין. ועי' יהל אור ח"א כד ע"ב: וענין הגולגלתא הוא יסוד דבינה דרדל"א, והוא הדעת דז' תקונים דגולגלתא. כי בתיקון השני שהוא אוירא, שם מתלבש חסד דע"י. ובו מתלבש יסוד דבינה, ונעשה לו דעת. וכן הוא ענין הדעת. דע כי אמר בס"ד פ"א (יד ע"ב) שתא נפקין מענפא דשרשא דגופא. והענין כי הדעת הוא שרש ז"ת כידוע, כמו שכתר שרש כל הט"ס, כן הדעת שרש לז"ת.

³ נדצ"ל "שת" ועיי"ש בתרגום אונקלוס שהוא לשון של נתינה.

⁴ נ"ל שר"ל שם מו"ם שהוא שם האחרון מע"ב שמות גי' אלהים (יצחק - גליון כת"י).

⁵ שם כתוב שהע' שמות כנגד הע' תיקונים ולכן צריך להזכירו כאן.

⁶ יסוד, עי' זהר ח"א יז ע"א: יסודא דעלמא ובגין כך אקרי כל דאחיד לכלא.

⁷ יסוד. SCHOTENSTEIN.

⁸ כלומר אדם. SCHOTENSTEIN.

תיקוני חלק ה

וקאי על האדם, וכן נקרא כרעא דאבוה (ע"ח שער פרקי הצלם א), וזהו רגליו וכו"ל. ויו"ד היא באמצע שהוא זכר, אבל ה"א שהיא נקבה היא בסוף כמו באיש ואשה:

ועוד, שת, על שם "כי מן המים משיתהו". ועוד שת, עליו אמר איוב "מי שת בטחות חכמה", וזו י', שבה היה שית. "או מי נתן לשכוי בינה", זו ה' מן הבל. ושת הוא הגלגול הראשון של הבל, לאותו שנאמר בו (זהר ח"א כח ע"ב) "בשגם" זה הבל, (ב"ר פכ"ו ס"ו) "בשגם" זה משה, והרי בארנו אותו, שנאמר בו "אז ישיר משה", ולכן "אז הוחל לקרא בשם יהו"ה", הוחל שם ההתחלה של הגלגול הראשון.	ועוד שת על שם (שמות ב י) כי מן המים משיתהו ועוד שת עליה אמר איוב מי שת בטחות חכמה ודא י' דבה הוה שית ⁹ (שם) או מי נתן לשכוי בינה דא ה' מן הבל ושת איהו גלגולא קדמאה דהבל להווא דאתמר ביה (בראשית ו א) בשגם זה הבל בשגם זה משה והא אוקימנא ההוא דאתמר ביה (שמות טו א) אז ישיר משה ובגין דא (בראשית ד כו) אז הוחל לקרוא בשם ה' הוחל תמן התחלה דגלגולא קדמאה:

ועוד שת כו' - והוא דרגא דמשה גלגולא דיליה¹⁰: ועוד שת עלי אמר כו' - כמ"ש למטה, דנשלם שת והוא באבהו¹¹ כמ"ש ל (קט ע"ב קכז ע"א): תמן התחלה דגלגולא כו' - ר"ל, להווא דקרא בשם ה', משה שנאמר (שמות לד ה) ויקרא בשם ה', שביה נשלם השם, כמ"ש למטה, הוחל כאן גלגולא דיליה:

והתפשטות של האות י' משת (נ"א משית), התפשטה - עד הספירה הששית, דרגתו של יעקב, וזו אבן שנאמר בה "משם רועה אבן ישראל", ואחריו "אז". וזהו משה שמזכירים אחר יעקב. ולכן "אז הוחל לקרא בשם יהו"ה", משם ואילך "אז תקרא ויהו"ה יענה". ולכן "שתה", אחר שת ה', והם י"ה, י' מן שית, ה' מן הבל, והם אב ואם. שית, ו', הבן באמצע. ושלוש אותיות נכללו ביעקב, כשבא משה אחר יעקב, נשלמה בו ה' אחרונה, ושורה עליו יה"ו, ונשתלם בו יהו"ה, ולכן "ושמי יהו"ה לא נודעתי להם", אבל למשה "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם", משום שנשלם יהו"ה במשה, אמר "אז הוחל לקרא בשם יהו"ה", שבראשונה "ושמי יהו"ה לא נודעתי להם". ואחר שנשלם במשה יהו"ה, שרתה@ עליו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ונקרא מ"ה. באותו זמן מה שהסתלק בראשונה החזירו למקומו והכל נתקן.	ואתפשטותא¹ דאת י' משת (נ"א משית) אתפשטת עד ספירה שתיתאה דרגיה דיעקב ודא אבן השתיה דמתמן הושתת עלמא דאתמר בה (בראשית מט כד) משם רועה אבן ישראל ¹² ואבתריה אז ודא משה דדכרין ליה בתר יעקב ¹³ ובגין דא (בראשית ד כו) אז הוחל לקרוא בשם ה' מתמן ואילך (ישעיה נח ט) אז תקרא וה' יענה ובגין דא שתה בתר שת ה' ואינון י"ה י' מן שית ה' מן הבל ואינון אבא ואימא שית ו' ברא באמצעיתא ותלת אתוון אתכלילו ביעקב כד אתא משה בתר יעקב אשתלים ביה ה' בתראה ושריא עליה יהו"ה ואשתלים ביה יהו"ה ובגין דא (שמות ו א) ושמי ה' לא נודעתי להם אבל למשה ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם (שם ג יג) בגין דאשתלם יהו"ה במשה אמר אז הוחל לקרוא בשם יהו"ה דבקדמיתא ושמי ה' לא נודעתי להם ובתר דאשתלים במשה יהו"ה שריא עליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואתקרי מ"ה בהווא זמנא מה דאשתלק בקדמיתא אהדר ליה לאתריה

Commented [01]: לבדו ק אמסטרדם

⁹ כלומר חכמה, עי' לעיל קכח ע"א ד"ה אלא דפרח.
¹⁰ עי' ע"ח (של"ב פ"ז) שמשה ר"ת משה שת הבל. ועי' שעה"פ (שמות) הם ג' גילגולים של משה שהם ממטה למעלה.

¹¹ כלומר חג"ת. SCHOTENSTEIN.

¹² עי' יהל אור (ח"ב טז ע"א): אבן שתיה רועה אבן ישראל, ו' י', קוב"ה וכו"י כנ"ל.

ועי' לעיל דברי רבינו קכח ע"ב ד"ה בדיוקניה.

¹³ עי' לעיל כט ע"ב יעקב מלבר משה מלגאו.

תיקון חלק ה

ואתתקן כלא:	

*ואתפשטותיה דאת יו"ד משת כו' - כצ"ל, ור"ל דיו"ד משת, דהוא שית, אתכליל ביעקב כמ"ש למטה, ותלתא אתוון אתכלילו ביעקב, ויעקב הוא ספירה הששית. ואמר ודא אבן השתיה [אע"ג דהיו"ד הוא חכמה, מ"מ הוא ג"כ מלכות וכמש"ל (קח ע"ב קכח ע"א) עש"ה¹⁴] ור"ל ז"ש אבן ישראל. ואמר ואבתרי' אז ודא משה - ר"ל, דמשה הוא שביעי דהוא אחר יעקב, וכמש"ל דדעת שם מקומו, וזהו אז, א' וד', וא' הוא אבן שתיה הנ"ל, ושתייה הוא תלתא אתוון דאתכלילו ביעקב, שת י"ה כמ"ש למטה ואינון או"א כו': מתמן ואילך אז כו' - כנ"ל שאז הוחל להתפלל, ואז נשלם שם יהו"ה, ולכן וד' יענה (ישעיה נח ט), סלחתי כו' (במדבר יד כ)¹⁵: ובג"ד שתה בתור כו' - חוזר לענין ראשון ולפרש דביעקב נכללו ג' אתוון, והוא כמש"ל (קט ע"ב קל ע"ב) די"ה נכללו ונשלמו באברהם ויצחק, ו' ביעקב, וידוע שיעקב הוא כלל אבהן (לעיל סט ע"א), דנוטל חו"ג, שהן דאבהן, לכן נטיל (כל ג' אתוון @) כו' ב' מאתוון @]: כד אתא משה כו' - שהוא ה' דמשה¹⁶: למשה ואמרו כו' - ס"ת הוי"ה {קלז ע"ד}: ואתקרי בההוא זמנא מ"ה - ר"ל, שמא מפרש (לעיל ח ע"א, זהר ח"ג כט ע"ב), חושבן מ"ה, מה דמשה¹⁷:

ולא עוד אלא פעמיים נאמר בפסוק הזה "מה", זהו שנאמר "ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם", שהכל חוזר למקומו, מה שלמעלה ומה שלמטה, שהם "מה שמו ומה שם בנו", וחזר הכל על תקונו, ועלת העלות ירד על הכל, באותו זמן שחזרה אמונה (ממונה) למקומה. אמר משה "שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד", שהרי הכל ביחוד אחד, אין שם קצוץ ופרוד. ואם חטא אביו ועשה הפרדה, הרי קיבל עונש והחזרתי הכל למקומו, ביחוד שלם בלי קצוץ ופרוד.	ולא עוד אלא תרין זמנין אתמר בהאי קרא מה הה"ד ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם דכלא חזר לאתריה מה דלעילא מה דלתתא דאינון מה שמו ומה שם בנו (משלי ל ד) וחזר כלא על תקוניה ועלת העלות נחית על כלא בההוא זמנא דהדר אמונה (ס"א ממונה) לאתרה אמר משה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (דברים ו ד) דהא כלא ביחודא (קיט ע"א) חדא לית תמן קצוץ ¹⁸ ופרוד ¹⁹ ואי חאב אבוי ²⁰ ועביד הפרשה הא קבילנא עונשא וחזרנא כלא לאתריה ביחודא שלים בלא קצוץ ופרוד:

ולא עוד אלא תרין זמנין כו' מה דלעילא כו' - דמה הוא יחודא, והוא יחודא בין או"א ובין זו"נ, והוא בשמו ובשם בנו, וז"ש דהא כולא ביחודא חדא כו': *ואי חאב אבוי ואנא כו', בין או"א אבא, והוא בין זו"נ: הא קבילנא כו' - במיתת הכל וכן אדם: וחזרנא כלא כו' - ה' אלהינו או"א, ה' אחד דו"ב, כידוע (שעה"כ כד ע"א), ונתקן הכל ביחודא חדא:

ועוד "בראשית ברא אלהים", ברא שית, ששה היכלות. האם העליונה היכל השביעי. בא וראה, שבעה היכלות הם שבנינם בשבעה שמות אבגית"ץ וכו'.	ועוד בראשית ברא אלהים"ם (בראשית א א) ברא שית שית היכלין אימא עלאה היכלא שביעאה ³ תא חזי שבע היכלין אינון דבנינא דלהון בשבע שמות אבגית"ץ ²⁰ וכו':

*ועוד בראשית כו' - עד ת"ח ל"ג: ת"ח שבע היכלין אינון דבנינא כו' - כמש"ל (קו ע"ב קיט ע"ב) מיד קם ההוא מארי כו' לשבעה היכלין כו' בהאי קרא עבידנא כל בנינא דא כו' שבע הכלים אינון בהאי קרא כו' ולבושין דאינון הויות אינון ז' שמות כו', וכל שם ממונה על יום אחד כמש"ל (קלג ע"ב קנח ע"ב) שבעה שמות דרישא דסלקין למ"ב וכו' ונקודין דלהון כו', ואינון כלולין בפסוק ראשון

¹⁴ היינו חכמה דמלכות הבא באור חוזר, וזהו בחי' אבן שתיה @.

¹⁵ ז"ל: \$

¹⁶ \$

¹⁷ \$

¹⁸ עי' קיצוץ בנטיעות. \$

¹⁹ עי' לעיל ריש תיקון סב.

²⁰ עי' אריז"ל על ג' סוגי מ"ב @.

תיקוני חלק ה

דבראשית, שהוא ז' תיבין, כמ"ש בפרשת בראשית (טו ע"ב)²¹ והכא אגליף רזא דשמא דארבעין ותריין אתון, ור"ל בפסוק ראשון, דאתפרש שם דמשם ולהלאה (טז ע"א)²² מפרש פסוק ב', והארץ היתה תהו, ומסיים שם, דשם שמא דתריסר אתון, ור"ל שם הי"ב הידוע²³, שהן ביי"ב פרקי גופא

Commented [02]: לבדו ק כמה נצרך.

²¹ ז"ל: בראשית בר"א שי"ת מקצה השמים ועד קצה השמים שית סטריין דמתפשטן מרזא עלאה באתפשטותא דברא מגו [נ"א משלש נקודות] נקודה קדמאה ברא אתפשטותא דחד נקודה [נ"א מגו] דלעילא והכא אגליף רזא שמא דארבעין ותריין אתון.

תרגום: "בראשית", ברא שי"ת, מקצה השמים ועד קצה השמים, ששה צדדים שמתפשטים מסוד עליון בהתפשטות (משלש נקודות) שברא מתוך נקודה ראשונה. ברא התפשטות של (מתוך) נקודה אחת שלמעלה. וכאן נחקק סוד השם של ארבעים ושנים אותיות.

ביאור: מרזא עלאה – יסוד אבא (רח"ו). ברא – אותיות אבר יסוד אבא (רח"ו). אתון – תחלה היה זווג עליון דפה דא"א להוריד כח הטפה ההיא כלולה במ"ב זווגים. וכו' אמנם סוד הטפה כבר ידעת שהוא שם יה"ו, שהוא סוד חב"ד. והנה הטפה הזו כלולה מג' יה"ו של ע"ב מ"ה ב"ן, וכו'. אמנם יה"ו הראשון נעלם ביה"ו ב' של מ"ה שהוא בג' אמצעיות. אח"כ יורדין אלו ומתלבשים בשם יה"ו האחרון דב"ן, שהוא גימטריא מ"ב, והוא בג' אחרונות. וכו' ואמנם לפי שכולם מתלבשים ביה"ו האחרון שהוא מ"ב, לכן נקרא הטפה מ"ב זווגים (ע"ח שער הולדת אר"א וזו"ן פרק א'). מה שאמרו מ"ב זווגים יכולין אנו לפרשו מלשון זווג פי' שאלו המ"ב אתון הם סוד הזווג אמנם הענין הוא שנודע שאין נקודה דלא אתכלילת בתברתה ימין בשמאל ושמאל בימין וא"כ הם מ"ב זווגים ר"ל כפולים שכל אחד הוא זווג אחד שהם שנים שנים (ע"ח דרושי מ"ד מ"ן דרוש יד).

²² ז"ל: רוח חזק מפרק הרים [לא ברוח יה"ה] וגו' (מלכים א יט יא) [שמא] דא לא הוי ביה דהא שד"י שלטא [עליה] ברזא (דסתרא) דתהו ואחר הרוח רעש לא ברעש יה"ה דהא שם צבאות שלטא ביה ברזא דבהו ועל דא אקרי בהו רעש דלאו איהו בלא²² רעש ואחר הרעש אש (וגו') לא באש יה"ה דהא שמא דאלה"ם שלטא ביה מסטרא דחשך ואחר האש קול דממה דקה הכא אשתכח שם יה"ה ארבע פרקין הכא דאינון פרקי גופא ואברין ידען דאינון ארבעה²² ואינון תריסר והכא שמא גליפא דתריסר אתון דאתמסר לאלהו במערה.

תרגום: "רוח חזק מפרק הרים לא ברוח ה' וגו'", שם זה אין בו, שהרי שד"י שולט עליו בסוד (של סתר) התהו. "ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'", שהרי שם צבאות שולט בו בסוד הבהו, ועל כך נקרא הבהו רעש, שאינו בלא רעש. ואחר הרעש אש, לא באש ה', שהרי שם אלהים שולט בו מצד החושך. ואחר האש קול דממה דקה. כאן נמצא שם יה"ה. ארבעה פרקים כאן, שהם פרקי הגוף ואיברים ידועים של אותם ארבעה, והם שנים עשר, וכאן שם חקוק של שנים עשרה אותיות שנמסר לאלהו במערה.

ביאור: דלאו איהו – פי' מטר (יהל אור). דאינון ארבעה – ב' שוקיים וב' דרועין ב' יריכין וב' אצילי וב' ידים, וב' רגלים. בפרטם י"ב, ובכללם ד', ב' ידים וב' רגלים (רח"ו).

²³ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ב ע"א ד"ה הספירות ז"ל, הן הולכין בתלת תלת, חב"ד חג"ת נה"י, ומלכות היא רביעית הכוללת את כולן, וכמ"ש תז"ח (עג ע"ג ד ע"ב) דתשע ספירות אינון משולשין בעד"א כג"ד, ח"ח"נ" ב"ג"ה" כ"ת"י, ומלכות עשירין לון ורביעין לון, וז"ס שם של י"ב, שמלכות היא כלולה בכל קו האמצעי, שהוא המכריע וצריך להיות כלול משניהם, ביסוד היא עטרת היסוד, ובת"ת שם שני מלכים, ע"כ. ועי' לעיל ה ע"א, שנוק' היא רביעא לכל תלת. ועי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בז"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכך נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרה במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרה נגד הפה יסוד אימא שבדעת דז"א, בסוד כלת משה, עכ"ל. ועי' דבר רבינו בספד"צ ג ע"ד, ששם י"ב היא בדעת ששרשו בכתר. ועי' בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג, שמקשה מתפילת ר' נחוניא בן הקנה ששם י"ב ביסוד, ואילו כאן כתוב שהוא תופס את כל הקומה, ומתריך שכל העד"א הוא עניין אחד. ועי' לש"ו כללים ח"א סט ע"א שמצד עצמם אין חילוק בין ת"ת ליסוד אלא רק מצד הקו ימין ושמאל יש הבדל (עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקון פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א'), ולפ"ז יתבאר שאין עיקר כוונת רבינו באופן פרטי לדעת (וכן הוא בלש"ו ביאורים שם), אלא לכללות כל העמוד האמצעי כתר דעת ת"ת יסוד. ועי' לש"ו כללים ח"א סח ע"ב שמקום הנוק' הוא בטבור כמבואר באד"ר קמא ע"ב שמקומו מאחוריו.

עי' הגהות רח"ו ח"ב רא ע"ב בשמא קדישא דתריסר אתון דההוא שמא שליט באוירא: שם בן י"ב בת"ת שליט באוירא כי אויר רוח ת"ת.

ועי' זהר ח"ג עח ע"ב: אדכר משה חד שמא קדישא דההו גליף בתריסר אתון, ופי' המקדש מלך: פי' שם בן י"ב ועיין בפ' בשלח דף נ"ח ע"א. ועי' לקמן קנה סע"ג.

תיקון חלק ה

העיקרין, והן מלך כו²⁴, שהן מנצפ"ך כו²⁵, שהן י"ב אותיות, דשאר אותיות הן ששים²⁶, בס' פרקין, נ"ו הידועים²⁷, ופה וצואר וב' עינים שהוא שם ע"ב²⁸, י"ב אינון דילה וששים גבורים סביב לה²⁹ (שיה"ש ג ט), ויוצאין מקרא הנ"ל, תהו ובהו וחשך ורוח, ד' תיבין בג' אתון כל א', והן בד' שמהן כמ"ש שם. ויוצאין משם י"ב וכמש"ש ארבע פרקין הכא דאינון [ה'@] פרקי גופא ואברין ידיעין דאינון ארבעה ואינון תריסר והכא כו', אבל שם הנ"ל יוצא מפסוק ראשון, וכמש"ש (ט ע"א)³⁰ על רזא דא כתיב בראשית הא שית אתון ברא אלהים כו' הא הכא שית תיבין. וע"ל (לח ע"א לח ע"א) וכולהו סלקין למ"ב כו', ובתיקון כ"ב (סג ע"א עב ע"א) ואינון שית אתון ולכל כו':

היכל הראשון מרוקם בכל מה שיש ביום הראשון של בראשית, א' מן אבגית"ץ הוא כתר, אמון מופלא ומכוסה.	היכלא קדמאה מרקמא בכל מה דאית ביומא קדמאה דבראשית א' מן אבגית"ץ איהו כתר אמון מופלא ומכוסה: (קלח ע"א)

היכלא קדמאה מרקמא כו' - כמ"ש למטה (קלט ע"א) וציורא דהאי היכלא אינון ע"ס דמתלבשין ביו"ד דברים דאתבריאו ביומא קדמאה ואינון כו', והן בע"ס דשם זה כמו שמפרש והולך, א' מן כו', ית"ץ³¹ הן ו"ק והן עשר ספירות והן כסדר, ומלכות עטרת בעלה (משלי יב ד), איומה כנדגלות (שיה"ש ו ד), והיכלא קדמאה הוא ביום ראשון כנ"ל, וכן מפרש לקמן (קכ ע"א קמ ע"א) היכל שני ליום שני במים, אלא שחסר שם הרבה וכן שאר היכלין: א' מן כו' - ר"ל, ר"ת אמון והוא בכתר, שנאמר עליו (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון, דשם ההוא {קלח ע"א} בכתר. ואמרו³² אמון מופלא אמון מכוסה כו', והכל בכתר, דהוא מופלא ומכוסה, כמ"ש (חגיגה יג ע"א) במופלא ממך כו' ובמכוסה ממך כו'³³, ועי' בתז"ח (עד ע"א ה ע"ד)³⁴ וש"מ. והוא אמון, אומן של עלת העלות³⁵, וכמו שמפרש והולך, בגין האי א"ק אתמר בעלת העלות ואהיה אצלו אמון ולההוא קדמון אמר נעשה כו', ואמון מופלא ומכוסה הן בג' רישין דביה, מ"ס הוא האמון, דביה נעשה הכל, כמ"ש באד"ר (רצב ע"ב) בארוכה. ועי' בסוף אד"ר (קמד ע"א)³⁶ ובאד"ר (רצב ע"ב)³⁷ וההוא דלא הוה כו' אומנא לאומנתיה כו', ומכוסה הוא חכמתא סתימאה עלאה³⁸, אורא עלאה. ומופלא³⁹ הוא רישא עלאה לכל רישין⁴⁰. ואלף מורה

²⁴ ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלוד (עי' \$).

²⁵ מ"ם נו"ן צד"י פ"ה כ"ף (יהל אור & \$).

²⁶ אל"ף ב"ת וכו' (עי' יהל אור & \$).

²⁷ עי' לקמן קנא סע"ב י"ד פרקים בכל יד ורגל סה"כ נ"ו. @

²⁸ ##*

²⁹ עי' מלואים אות (א).

³⁰ עי' מלואים אות (ב).

³¹ \$

³² עי' ב"ר (פ"א סי' א): רבי הושעיה רבה פתח (משלי ח) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום וגו' אמון פדגוג אמון מכוסה אמון מוצנע ואית דאמר אמון רבתא אמון פדגוג היך מה דאת אמר (במדבר יא) כאשר ישא האומן את היונק אמון מכוסה היאך מה דאת אמר (איכה ד) האמונים עלי תולע וגו' אמון מוצנע היאך מה דאת אמר (אסתר ב) ויהי אומן את הדסה אמון רבתא כמה דתימא (נחום ג) הטיטבי מנא אמון ומתרגמינן האת טבא מאלכסנדריא רבתא דיתבא בין נהרותא ד"א אמון אומן התורה אומרת אני הייתי כלי אומנתו של הקב"ה בנוהג שבעולם מלך בשר ודם בונה פלטין אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא מדעת אומן והאומן אינו בונה אותה מדעת עצמו אלא דיפתראות ופינקסאות יש לו לדעת היאך הוא עושה חדרים היאך הוא עושה פשפושין כך היה הקב"ה מביט בתורה ובורא את העולם והתורה אמרה בראשית ברא אלהים ואין ראשית אלא תורה היאך מה דאת אמר (משלי ח) ה' קנני ראשית דרכו.

³³ ד"ל: \$

³⁴ \$

³⁵ עי' לש"ו (דע"ה ח"א יד ע"א) ש"עילת העילות" הוא כינוי לרישא תניינא דהיינו הקד"א וגלגלתא, אבל "עילת כל העילות" הוא כינוי למאציל ית"ש. ועי' דברי רבינו לקמן (קלג ע"ג ד"ה דעלת העילות) שעילת העילות הוא כינוי לא"ק.

³⁶ \$

³⁷ ד"ל

תרגום:

³⁸ עי' אד"ר קכח ע"ב: בחללא דגולגלתא קרומא דאורא דחכמתא עלאה סתימאה וכו' והאי קרומא אתחפייא על מוחא דאיהי חכמתא סתימאה, ועי' מבו"ש ש"ג ח"ב פ"ד: ודקדק באומרו תחילה חכמתא

תיקון חלק ה

על כולם⁴¹, אלף אמון כנ"ל, אלף פלא, אלף מכוסה⁴², דהוא נח נסתרי⁴³, יותר מכל הנסתרים, ולכן אמר (א) (חגיגה יג ע"א) במה שהורשית התבונן אין לך עסק בנסתרות, שהן חב"ד⁴⁴, שהן הנסתרות לה' אלהינו (דברים כט כח), במוחא וריאה ולבא (ע ע"ב), דריאה כלולה עם לבא, אם אין בינה אין דעת אם אין כו' (אבות פ"ג מ"ז), דרוחא דיליה נשיב בלבא כו' (לעיל נה ע"ב), ולכן חשיב בכ"מ רק מוחא ולבא. וכן בע"ס, אבל הן ג' כנ"ל, ולכן אותיות יה"ו הן נסתרות, נח נסתר, ולפי שלבא סופא דג"ר ורישא לז"ת, שהיא קשר המרכבה⁴⁵, לכן היא אינה נח, רק בסוף התיבה לבד, ומפני שהיא כתר לז"ת והיא דוגמת הכתר, היא נחה אחר כל תנועה, דוגמת האלף. אבל האלף היא טמירא דטמירין⁴⁶, כנ"ל, שהיא אחר כל תנועה, ואין בה נח נראה רק לפרקים מועטים כו', והיא נסתר אף מהנסתרים, נחה אחר נח, כמו הוא היא, ולכן אלו ב' תיבות, הוא היא, מורה על זו"נ נסתרים, שכל האותיות הן מאותיות נסתרים, והה"א מפני שהיא נרגשת יותר מהן (ע"פ פ"ח שבועות א), שמה בתחילה בתנועה ואותיות או"י נסתרים תחתיה. ופלא שמופלא מהכל. והתורה מתחלת בב' ונכרא העולם בב', בראשית, שהוא ראשית הגילוי, ראשית חכמה (תהלים קיא ע), ושם אין חשבון ומספר, דמספר מתחיל משנים, דבאחד אין מספר כידוע⁴⁷. ושם הוא חד ולא בחושבנא (זהר ח"א מה ע"ב)⁴⁸, וכל הג' רישין כולן בא', שהוא יו"י⁴⁹, וא"ו הוא

Commented [03]: משו
נה לא מוכר לי דבר
זה בכלל

עילאה סתימאה ואח"כ אומר דאיהי חכמתא סתימאה להורות מ"ש כי תרי מוחין הוו. חד היא ההיא אוריא דאתעביד מוחא עילאה אל הגלגלת וזה נקרא חכמתא עילאה סתימאה אך מוחא תנינא חכמה דא"א אינו עילאה אמנם נקרא חכמתא סתימאה ולא עילאה.

³⁹ עי' לש"ו ביאורים ח"א כ ע"ד שמשנה הגרסא כאן, שמכוסה למעלה ממופלא, ועי' ס"י יד ע"ג שגורס כמו שכתוב בביאורים, וכן בתז"ח ג ע"א ד"ה דעליה.

⁴⁰ עי' אד"ז רפח ע"א שמו"ס מכונה רישא לכל רישיה, ואוריא מכונה רישא דכל רישא.

עי' לעיל ריש תיקון מב (צא ע"א) וכן בתז"ח ג ע"א ד"ה דעליה ודף ה ע"ד ד"ה ואינון וכן בס"י פ"א סוף מ"י ופ"ג מ"ב אופן א' ובכל המקומות הללו אמר כי מכוסה הוא למעלה ממופלא ואולי ט"ס כאן ובמקום ומכוסה צ"ל ומופלא ובמקום ומופלא צ"ל ומכוסה אמנם לעיל מה ע"א אמר ג"כ כמו כאן (לש"ו).

⁴¹ עי' לקמן קמח ע"ב. כתוב כי יד על כס, חסר א'. והנה אותו הא' שחסר הוא אור הכתר, שאמר האריז"ל (שער טנת"א פרק ז') כי א' הוא כתר, אל"ף פל"א, וכן הג' רישין עלאין כולם הם בא', אפס אין א"א כמ"ש הגר"א (בריש תיקון ע' קלח ע"א), וכן הוא ג"כ בפע"ח (שער העמידה בברכת בונה ירושלים פרק יט) ע"ש [כי אני ראשון ואני אחרון ר"ל אני שהוא מלכות שהיא ה' אחרונה גם הוא ראשון שהוא אין אותיות אני שהוא כתר] (דע"ה ח"ב קטז ע"ד), א' כתר, כי אל"ף הוא אותיות פל"א, והוא כתר שהוא מופלא ומכוסה, וכן הג' רישין עלאין שהם כללות הכתר דאצילות נקראו אפ"ס אל"ן א"א, שהם כולם בר"ת א', וכן נקרא כתר אור, אור וי' גניז בה, והוא חכמה הכלולה בכתר, והוא אוריא עילאה, והוא ג"כ ר"ת א' (ביאורים ח"א פז ע"א). עי' דע"ה ח"ב קלד ע"ב שלישי תחתון.

⁴² עי' יהל אור ח"ב לט ע"ד: אלף בכתר וכו' היפוכו של אלף פלא, במופלא כו'. ועי' מלואים אות (ג) עוד ד' דרכים בביאור ענין אלף פלא.

⁴³ והאלף הרי הוא עוד יותר נסתר, והוא אותיות פל"א, מופלא ומכוסה וכמ"ש הגר"א כ"ז בתיקונים (ריש תיקון ע דף קלח ע"א). וזהו שאמר שהם רמוזים באות א', ללמדינו על ההעלם שבהם, ולשלול מהם כל הבחנת תמונה ודמות ח"ו. וכן הוא ללמדינו על האחדות שבהם, כי הגם שאמרנו שהם זו"ן והם ב', הנה הם רמוזים באות אחד ובאות אל"ף שהוא אחד, גם מצד עצמו להורות על גודל האחדות שבהם, כי מה שאמרנו שהם שניים והם זו"ן הוא רק ע"ש הפעולה שיוצא מהם וכנודע, וזהו שאמר ואינון רמיזין באת א'. ואמר רישא וסופא י' י', כי הוא מורה ג"כ על עוצם האחדות שבהם, שהרי אינם מרומזים בבחי' שונות אלא רק בבחי' אחת הוא י' והיא י' (דע"ה ח"ב צב ע"ד) READS.

⁴⁴ עי' לקמן קנא ע"א והערה 513.

⁴⁵ §

⁴⁶ WORK HARDER עי' זהר ח"ב סח ע"ב, וז"ל יהל אור שם: ר"ל אוריא עלאה ברוחא דגניז בגוי', שמשם נאצל נקודת חכמה, כמ"ש בא"ז (רצב ע"ב) והאי אבא מרוחא דגניז בע"י. ועיי"ש בברית יצחק.

⁴⁷ עי' הר"י דמן עכו (ספר יצירה פ"א מ"ז): ולפני אחד מה אתה סופר, כי אין מספר באחד אחר שאין לו שני לא יפול תחת המספר.

⁴⁸ ז"ל: כתרא עלאה טמירא היא קדמאה ועל דלא עייל בחושבנא תניינא הוי ראשית.

תרגום: כתר עליון זה טמיר הוא ראשון, ועל שלא נכנס בחשבון הראשית הוא שני@השני הוא ראשית.

⁴⁹ עי' תיקון ל' לעיל § ??? לאפוקי יו"ד. עי' ע"ח עקודים א' שיר"י היא אורות פנימיים ויו"ד היא אורות מקיפים. ועיי"ש שט"ז פ"ו: מזל הח' הוא סוד א' שציוורו יו"י, ומזל י"ג צורתו א' יו"ד, וכו' א' שצורתו יו"י הוא באבא, וא' שצורתו יו"ד באמא, ע"כ. ועיי"ש של"ט פ"א: כמו שהאיש נותן מ"ד

תיקוני חלק ה

באורא כידוע⁵⁰, והן מ"ש למעלה (קיג ע"א קלג ע"ב) **אור גניז וטמיר כו'**, והוא גניז וטמיר במופלא ומכוסה, ו**קדמון צח ומצוחצח**⁵¹, הוא בג' מוחין דמ"ס⁵², דשם הוא קמ"ץ⁵³, ר"ת הנ"ל⁵⁴, והן נגד ג' דרגין דכלילין כולא, והן ג' היות כמ"ש בא"ז (רפח ע"ב)⁵⁵ וע"ז נאמר (ישעיה נח יא) והשביע בצחצחות נפשך, צח וצחות⁵⁶, ועי' מ"ש למטה (קמ ע"ג⁵⁷):

לאשתו, ונמשכין מן המוח שלו, כן ג"כ מן האשה מן מוח שלה יורדין מ"נ ברחם שלה, ומאלו מ"נ ומ"ד הנמשכין מן המוח של הנקבה והזכר, מהם ממש נוצר הולד, שהם הנשמות. ואלו הם סוד ב' יוד"ן שיש בצורת א', כי י' עלאה הוא מוח זכר, וי' תתאה מוח נוקבא, ואות ו' בנתיים הוא חד פריסא דאתפרס הנזכר בזוהר (ח"א סה ע"א). וי' עילאה מ"ד ויורדין עד ההוא פריסא שהוא ו', וי' תתאה הוא מ"נ ועולין לגבי ההוא פריסא, ועיי"ש פ"ה: כל בחי' אותיות דאלפ"ן שהם מהבינה ולמטה, צורתן י"ד במלואה כזה א, ומן הבינה ולמעלה צורתם י"י כמ"ש בתקונים. ועי' מלואים ואת (ד).

⁵⁰ \$אולי הערה הקודמת?

⁵¹ ג' בחי' בא"ק שהם כולם שמות ע"ב והם כולם נעלמים. והנה הם בבחי' הג' צחצחות העליונות אשר הם למעלה מהכל, והם אור קדמון צח ומצוחצח כמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ט קלג ע"ב) וכן הרמ"ק ז"ל בפרדס שער הצחצחות פ"א בשם רב האי גאון. והנה הם ישנם בכל עולם ועולם, ובעניינינו הנה הם הג' בחי' ע"ב הנזכרים, אשר הם למעלה גם משורשים העיקרים דהאח"פ וכנ"ז (דע"ה ח"א כג ע"א), הרצון והמחשבה וההרהור שבו כנ"ל פ"ג, [ואלו הג' גילויים הם בסוד אפס אין א"א, וכן רד"א עתיק (כי רד"א הוא הג"ר שבו ועתיק הוא הז"ת שבו [ע"ח מלכים ח']) א"א, וכן הם הג' צחצחות העליונים הכלליים, וכן סוד הג' רישין הכלליים והשי"ת יכפר, וע' בהגר"א בתיקונים ריש תיקון ע' דף קל"ח ע"א, ובתנ"ח דף נ' ע"א ד"ה בריש [כמו באדם המחשבה שרוצה לעשות הדבר, והרצון הוא קודם למחשבה, וקודם להם התחלת הרצון כשמתעורר לחשב, והן ג' ראשונות כתר הוא התחלת הרצון, והוא סתום מאד שנעלם אפי' מאדם עצמו, וזהו בריש הורמנותא, הוא תרגום של רצון, והוא בעולמות אדם קדמון שהוא כתר של ד' ד' עולמות אבי"ע בסוד ד' פרצופין, לכן נחלק לשתי בחינות שבכתר ע"י וא"א, וכן כאן אור קדמון, ואדם קדמון, שכתר נקרא חכמה קדומה כמ"ש לקמן (ע"ו ע"ב) ע"ש, ואמר דמלכא שכתר הוא מלכות של עולם שלמעלה בכל עולם. והנה כל אלו הג' גילויים הראשונים הנה הגם שאנו קוראים אותם בשם גילויים, אך אינם גילויים אלא רק בערך אמיתות הנעלמה ית"ש אשר למעלה, ובערך זה הוה בחי' א"ס והעולמות דא"ס ג"כ מכלל הגילויים וכנ"ל פ"ג, אבל באמת הנה הם אינם גילויים ממש כלל מאחר שהם רק בבחי' מחשבה ורצון, ובא"ס עצמו ית"ש אשר אין בו שום תפיסה כלל בשום אות ונקודה, וא"כ הרי הוא נעלם מכל העולמות שלמטה בתכלית ההעלם, וכן גם הקו וצמצום ואדם קדמא שהם מהעולמות דא"ס הם כולם טמיר ונעלם מופלא ומכוסה (הקד"ש טז ע"ב), א' הוא מרמז על הג' רישין עלאין, שהם הג' צחצחות העליונים, הנקראים כולם בא', שהם אפ"ס א"י א"א, ע' הגר"א בתיקונים (ריש תיקון ע' דף קלח ע"א) ע"ש. וכן הוא מרמז הא' ג"כ על הגר"א הנקראים כולם בא', והם א"א אבא אימא. ואות ז' הוא מרמז על ז"א, וכן על ז"ן שהם הז"ת. וכאשר מתייחדים הג' רישין עלאין והג"ר ומתגלים בהז"ת שהם הז"ן, הנה נעשה ונרשם מלת "אז", שהוא היחוד והגילוי אות א' בז', הג"ר בהז"ת (דע"ה ח"ב קלד ע"ב).

⁵² היינו כל הכח"ב שבא"א נכללים במר"ס שהוא הבינה כל הגר"ר כחד חשיבנן (&), ועי' מלואים אות (יא).

⁵³ עי' & שניקוד קמ"ץ היא רמז לכתר.

⁵⁴ צריך schotenstein/@

⁵⁵ עי' מלואים אות (ה).

⁵⁶ עי' זהר ח"א רכד ע"ב: תנא בתרין קשורין אתקשר נפשא בכל ריש ירחא ושבתא בקשורא דרוחא די בין ריחי בוסמין דבגנתא דעדן דארעא ומתמן אזיל ושטא ואתקשר עם רוחא בנשמתא דצירא בצרורא דחיי ומתרויא ומתזנת מאינן זיוין יקרין דהאי סטרא ודהאי סטרא הדא הוא דכתיב (ישעיה נח יא) ונחך יהו"ה תמיד תמיד דייקא והשביע בצחצחות נפשך מהו בצחצחות אלא צחותא חד כד אתקשר ברוחא דבגנתא דלתתא צחותא דלגו מן צחותא כד מתקשר בנשמתא דלעילא בצרורא דחיי והיינו בצח חד צחות תרין דאינון לעילא לעילא ביקירו דנשמתא וודאיו כלומר וצחצחותו (צח צחות) מאן ירית דא נפשך נפשך ממש זכאה חולקהון דצדיקייא:

תרגום: \$

ביאור: צחות תרין - מה שהיה לנשמה ומה שנתוסף לה בשביל הרוח (אור יקר). עי' ע"ח שער עתיק פרק ה'.

⁵⁷ ואפשר שהוא קלח ע"ג, וצ"ע. @

תיקון חלק ה

האות ב' היא אלפיים שהיתה תורה טמונה בחיקו, "שעשועים יום יום". ג' גומלת ומגדלת, והיא האם העליונה, גומלת חסד עם הספירה הרביעית, שהיא ד'.	את ב' איהו שני אלפים דהוה אורייתא טמירא בחיקו שעשועים יום יום⁵⁸ (משלי ח ל) ג' גומלת ומגדלת ואיהי אימא עלאה גומלת חסד עם ספירה רביעאה דאיהי ד'.

את ב' איהו כו' - ר"ל, חכמה, ב' דבראשית, התחלת התורה שממש התורה, כ"ב אתון וי' נקודות, כמש"ל⁵⁹ בספר יצירה (פ"א מ"א) בל"ב נתיבות פליאות חכמה כו'. והוא ב' אלפים שנה כו', ועי' בתז"ח פ' ואתחנן⁶⁰ (מר ע"ג)⁶¹ ענין ב' אלפים⁶²: ג' גומלת כו' - דהיא אם הבנים, וינקא להו, ואשקי ליה תדיר⁶³, כמ"ש (איוב טו טו) ושמים לא זכו בעיניו⁶⁴, (משלי ג יט) כונן שמים בתבונה: גומלת כו' דאיהו

⁵⁸ צ"ע בדבר של שעשועי תורה. ועלה בדעתי שההפך של שעשועי תורה הם הכרחי. וב' אלה הם כתר ומלכות, ולכן לעתיד לבא הכל יהיה ברצון בלי סוף, שאז יהיה גילויים של הג"ר וכאן עיקרו דרך הכרח של קבלת עול מלכות שמים, והמעלה הגדולה כאשר מתחברים יחד האנ"י של מלכות והא"ן של הכתר.

⁵⁹ נדצל, כמ"ש. @. ⁶⁰ LO NIRA LI##* אולי בהר (&): ואלין אינון תרין אלפין שנין דקיימא אורייתא עד לא איברי עלמא כדן עאל אורייתא נקודה סתימא באמצעיתא ואשלים להאי סטרא ולהאי סטרא ואשתכחו להאי סטרא תלת נקודין ולהאי סטרא תלת נקודין: תרגום: ואלו הם אלפיים השנים שעמדה תורה טרם נברא העולם ואז נכנסה התורה שהיא הנקודה הנסתרת באמצע ומשלימה את הצד הזה ואת הצד הזה ונמצאו לצד הזה שלש נקודות ולצד הזה שלש נקודות.

⁶¹ ז"ל: בההוא פשיטו ההוא פשיטו מדיד בעיגולא ועביד קשרא מההוא קשרא דלעילא עד האי פשיטו תרי אלפי אמין לסטר ימינא ותרי אלפי אמין לסטר שמאלא ותרי אלפי אמין לכל סטר עיגולא דשאר מדיד ועביד קשרא כדקאמרן בתחום תרי אלפי אמין גו משחתא מתפשט מגו נקודה דקיימא בין שאר חיילין ומדיד תרי אלפי מילין לכל סטר:

שאר ב' בההוא עיגולא אלף ותשע מאה זרתין ופלגא בההוא פשיטו שארי ומדיד בעיגולא ועביד תרין קשרין משירותא דא עד סופא דהאי מדידו:

בגין דאתר דא לא קיימא ברבועא יה"ה דא משחתא דפשיטו דנפקא מגו קשרא עילאה ברזא דבוצינא שארי בעיגולא ומשיך ונטי לתתא עד סטרא דקשרא לתתא אהדר ומדיד מסטרא דא לסטרא דא בגו עומקא דההוא עיגולא ולא קשיר קשרא

תרגום: באותו התפשטות, התפשטות הזו היא מדידה בעיגול, ועושה קשר מהקשר העליון, עד התפשטות זו שני אלפי אמין לצד ימין, ושני אלפי אמין לצד שמאל, ושני אלפי אמין לכל צד העיגול ש[בן] מתחיל המדידה ועושה קשר כפי שאמרנו בתחום שני אלפי אמין, תוך החוט @ מתפשט מתוך נקודה שעומדת בין שאר החיילים @, ומודד שני אלפי מילין לכל צד.

מתחיל באותו העיגול אלף ותשע מאות זרתין וחצי, באותו התפשטות מתחיל ומודד בעיגול ועושה שני קשרים, מהתחלה זו עד סוף המדידה הזו.

מפני שהמקום הזה אינו קיים ברבוע, יה"ה, זה חוט @, שיוצא מתוך הקשר העליון בסוד הנר המתחיל בעיגול, וממשיך והוטה למטה עד צד הקשר התחתונה, חוזר ומודד מצד זה לצד זה מתוך עומק של העיגול ההוא, ולא מקשר קשר.

⁶² מט ע"ב ד"ה תרין אלפי שנין כו' - שהן חו"ב ועולם חסד יבנה ב' אלפים אלף חכמה אלף בינה כידוע ור"ל שכל ספירה נוהג אלף שנה שעליו ישוב כל המאמר ובחור"ב כלילן כל הו"ק שהן כל הו' אלפים שנה כמש"ל לכן ובה אחזי לאדם כו':

פרלם אמר מו ע"ג: א משחתא קדמאה לימינא בההוא פשיטו ההוא דנפקא מגו קשרא ההוא דקאמרן וההוא פשיטו איקרי בוצינא זעירא וקיימא למשחתא דכמה שייפין לחברא לון כחדא ולקשרא לון בקישורא חדא בההוא משחתא דלעילא למהוי כלא ברזא דמשחתא חדא אתפשט ההוא פשיטו לימינא ועביד משחתא שארי גו עיגולא מדיד אלף בההוא פשיטו ההוא פשיטו מדיד בעיגולא ועביד קשרא מההוא קשרא דלעילא עד האי פשיטו תרי אלפי אמין גו משחתא מתפשט מגו נקודה דקיימא בין שאר חיילין ומדיד תרי אלפי מילין לכל סטר שארי בההוא עיגולא אלף ותשע מאה זרתין ופלגא בההוא פשיטו שארי ומדיד בעיגולא

⁶³ \$FROM HERE IT DOES NOT SEEM THAT WAYS@ אשקי היא השפעה בגדלות עי' לעיל יט ע"א וינקא הוא בקטנות עי' אד"ז

⁶⁴ עי' ע"ח (ש"ד פ"ד): כבר בארנו כי מן יסוד דעתיק (נ"א א"א) יוצא הבל ונחלק ב' ראשים לאו"א והנה ראשם דאו"א מגיעין עד דיקנא דא"א דבמזלא אתכלילין ולכן אין האורות שלהם צריכין לחזור

תיקון חלק ה

ד' - ר"ל, מלכות, דאיהי רביעאה לכל תלת (לעיל ה ע"ב) ואיהי רביעאה לג"ר, כנ"ל (א) בסוד עטרת בעלה (משלי יב ד), את רביעאה דשמא קדישא, ואמר דאיהי ד', ר"ל שהיא נקראת אות ד' ע"ש שהיא דלה ועניה⁶⁵, דל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), ואמרו (שבת קד ע"א) ג"ד גמול דלים, והוא כמ"ש כאן, ואמר כאן ב' דברים, א' גומלת ומגדלת, ב' גומלת חסד כו'⁶⁶:

ית"ץ י' חכמה, ת' תפארת, צ' צדיק, ומי הוא חכמה י', כאן זו חכמת שלמה.	ית"ץ י' חכמה ת' תפארת י' צדיק ומאן איהו חכמה י' הכא דא חכמת שלמה:

י' חכמה - דכל יו"ד היא חכמה, אלא דכאן חכמת שלמה, והיא נאצלת קודם בעלה, בסוד ד"ו פרצופים⁶⁷, ד' ו', ולכן כל השם הוא כסדר הע"ס, ות"ת כולל אבהן וצדיק בנין⁶⁸:

א' אמון מופלא, רקס@ וצייר ציור בהיכל של אדם הראשון של כל הקדומים, שיש אדם ויש אדם. יש אדם, שאין ספירה שלא נקראת אדם, אבל אדם הראשון העליון של כולם, כתר עליון, נסתר-וגנוז. נסתר-כל הנסתרים, עילת העלות, קדמון לכל קדומים. בשביל האדם הקדמון הזה נאמר בעלת העלות "ואהיה אצלו אמון", ולאותו קדמון אמר "נעשה	א' אמון מופלא רקס וצייר ציור בהיכל של אדם הראשון של כל הקדומים, שיש אדם ויש אדם. יש אדם, שאין ספירה שלא נקראת אדם, אבל אדם הראשון העליון של כולם, כתר עליון, נסתר-וגנוז. נסתר-כל הנסתרים, עילת העלות, קדמון לכל קדומים. בשביל האדם הקדמון הזה נאמר בעלת העלות "ואהיה אצלו אמון", ולאותו קדמון אמר "נעשה

[04] Commented: נוסח

בסוד אור חוזר ממטה למעלה דרך השערות כמו ג"ר דא"א ואמנם כוונתם לתת מוחין אל בניהם ז"ן מחמת חשקם ואהבתם אל בניהם בסוד ושמים לא זכו בעיניו כי ז"א נקרא שמים לא זכו בעיניהם של א"א ותמיד נראה להם שעדיין צריך תיקון יותר ולכן מתקנים אותם תמיד ומנחילין להם עטרות.

ע"י זהר ח"א רז ע"א הוב"ד במלואים אות (ו).

⁶⁵ ע"י דע"ה ח"א & בענין למה מלכות מכונה ד'.

⁶⁶ האם יש ב' משמעות, א' גדלות וא' קטנות.

⁶⁷ ע"י ברכות סא ע"א: אמר רבי ירמיה בן אלעזר דו פרצופין ברא הקדוש ברוך הוא באדם הראשון שנאמר אחר וקדם צרתני. וע"י לעיל מ ע"ב שזה ד' וו'. ולעיל קכ ע"א: ה' אתפלג לד"ו פרצופין ד"ו ד' ארבע רגלין דכרסיא ו'.

⁶⁸ פי' נה"י, ע"י &.

⁶⁹ שם אדם הרי נקרא בו כל עולם ועולם מכל העולמות כולם, כגון אדם דאצילות, ואדם דבריאה, ואדם דיצירה, וכן אדם דעשיה כנודע (כללים ח"א עד ע"א), כל אור פרטי הוא בחי' אדם (שם ע"ב), ע"י ע"ח (&) שכל ספירה יש בו י"ס וממילא פרצוף שלם@.

⁷⁰ יש לכל עולם ועולם שם המיוחד לו בפ"ע, כגון אצילות בריאה יצירה עשיה, משא"כ העולם דא"ק אין לו שם מיוחד כלל, [ואין לומר כי הוא ע"ד אדה"ר שנקרא בשם אדם סתם שהוא ג"כ רק שם כללי, ומשום שהוא הכולל לכל האנשים כולם וכולם יצאו רק ממנו, כי האמת הוא כי לאדה"ר היה השם אדם לשם פרטי ג"כ, אשר הוא שייך רק אליו, כי רק הוא אשר נלקח מן האדמה ממש]. אך בדברינו הנ"ל הרי ניחא היטיב, כי הרי כל שם אשר לכל עולם הנה הוא לפי תכונתו ומעלתו, שהשם אשר נקרא בו הוא מורה על מדרגתו אשר נבדל בו מזולתו, ועל זה הוא ג"כ השם דאדם קדמון אשר הוא על עולמו כולו בכלל, כי הוא מורה שלא נמצא בו תכונת אדם אלא רק בכללותו דוקא. והיינו כאשר נצרף את כל חלקי עולמו כולו כל חלקיו זה עם זה, אז דוקא הנה נמצא בו בכללות כולם יחד תכונת אדם שלם, אבל זולת כללות כולם יחד לא נמצא בו מתכונת אדם מאומה (כללים ח"א עד ע"א).

⁷¹ א"ק הוא הגילוי השלישי לאחר אור א"ס וצמצום וקו (הקדו"ש טז ע"א). #ססטים וטמיר\$

⁷² אולי צ"ל בעלת על כל העלות (כללים ח"א מח ע"ג), ע"י & החילוק בין עלת העילות לעילת על כל העילות.

⁷³ ר"ל שא"ק אמר שהוא היה אמון אצל עלת על כל העלות, כי ע"י א"ק נעשה הכל, ובו הוא שורש הכל, וא"ק הנה הוא הגילוי הראשון שנתגלה מהקו דא"ס. וזהו שאמר הזה"ק דעניניו "כד מדיד משיחא", ר"ל כאשר נתגלה מהקו השורש דעשר ספי' שהם בבחי' מדה, והוא הגילוי דא"ק כנז'. "משיחא" הוא לשון מדידה, וכן הוא מלשון משחת קודש, שמתרגם משח רבות קודשא, כי א"ק הוא משח רבות קודשא מהקו דא"ס. והנה בא"ק עביד גוויני לאנהרא לגו, הכוונה הוא על עולם העקודים, שהוא אורות דהאח"פ הנמשך מא"ק, והם שורשי האצילות כמ"ש באח"פ (ריש פרק א). וזהו שאמר "עביד גוויני", כי בעקודים מתנוצצים ומבהיקים האורות דשרשי האצילות, וזהו שאמר לאנהרא

תיקון חלק ה

אדם בצלמנו כדמותנו, אתה נתת את כל הציורים וכל הדמויות וכל התקונים הנסתרים, וכל האברים של כל המינים, ואתה (ואני) נתת בו כח שהפךתי (שיכר) @ בו, שאם לא נתתי לו שכל, הרי אינו יכול לדעת את אמונתו, ובזה יהיה שולט על כל צבא השמים והארץ והים, זהו שנאמר "וירדו בדגת הים וגו'".	(בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו אנת יחיב כל ציורין וכל דיוקנין וכל תקונין סתימין וכל אברין דכל מינין ואנת (נ"א ואנא) יחיב חילא ביה דאשתמודענא (דישתמודע) ⁴ ביה דאם לא יחיב ליה שכל הא לא יכיל למנדע אמונה ⁷⁴ דילי ובדא יהא שליט על כל חילי שמיא וארעא וימא ⁵ הה"ד (בראשית א כו) וירדו בדגת הים וגו'.

א' אמן כו' - עתה חוזר לפרש בפרטיות: בהיכלא דא"ק כו' - ר"ל, בכתר כמו שמפרש והולך, ור"ל שהיכל ראשון, שהוא דאימא כנ"ל, כולל ד' היכלין ⁷⁵, ג"ר ודעת כידוע בכל היכל שביעי, והוא ד' רגלין דכסא, וששה היכלות דלמטה שית דרגין, והן ג' אותיות ראשונות כנ"ל ⁷⁶ (א) ⁷⁶, וג' אחרונות הן סוד הדעת כולל ו"ק ⁷⁷, שורש לשית היכלין שתחתיו כידוע ⁷⁸, שזהו סוד הדעת, ולפי שהדעת נכלל מג"ר, כן נתחלק לג' {קלח ע"ב} אותיות שכוללן ז"ת, דו"נ וצדיק מכריע בינתים, שע"ז הולך בתלת תלת, ספר וספר וסיפור (ס"י פ"א מ"א), ולכן (@לא) מפרש רק הג' אותיות בג' היכלין דהיכל זה, וכמש"ל למטה עד הכא א' מן אב"ג מאי ב' כו' ג' כו', (@דכאן) [וכאן] הוא היכל הכתר, ואמר **קדמא דכל קדומים, משום דחו"ב הן ג"כ קדומים לעולם אלפים שנה, קדומה לעולם חסד יבנה (תהלים פט ג) ⁷⁹. ואמר **דאית אדם כו' - ר"ל דלכן (@א')** [אור/אמר @] דא"ק, דא' מורה על אדם, ושם הוא אדם, אע"ג דכל ספירה נק' אדם, מ"מ הוא אדם קדמא ⁸⁰. ואמר כתר עליון ⁸¹ דיש שאר כתרים,**

לגו, כי האצילות נקרא בתי גואי, כמ"ש בפ' שמות (דף יח ע"א), ונעשה בעקודים הגוונים שהוא זוהרי אור לצורך פעולת האצילות (כללים ח"א מח ע"ג).

⁷⁴ עי' & מהו אמונה.

⁷⁵ עי' עץ חיים (שמ"ו פ"א): דרוש מעוט הירח ודרוש הכסא ובו יתבאר מאמר ר"מ בפ' בא דמ"ג וז"ל ולבתר עביד משמשיין לאילין מאנין כורסייא בד' סמכין ושית דרגין לכורסייא הא עשרה וכולא איהו כורסייא ע"כ. והדברים תמוהים כי אם מספר רגלי הכסא הם ד' ודרגין דיליה הם ו' הרי י"ס א"כ מהו הכסא עצמו אבל הענין הוא דע כי כל עולם ועולם מאב"ע הוא בחי' י' ויש בו בחי' י"ג ג"כ והנה בריאה יש בה י"ס והם הנקרא שית דרגין לכורסייא שהם ו' היכלות שיש מלבנת הספיר עד היכל הרצון וד' רגלין דכורסיא הם בהיכל ק"ק ואלו הד' רגלין הם ההיכל ז' דבריא והנה היכל זה כולל ד' היכלין כחב"ד דבריא ואלו הן ד' רגלין דכורסייא. ואמנם אע"פ שהם ד' רגלין אינן נחשבים במנין רק במספר ג' היכלין שהם כח"ב לפי שהדעת שהוא הד' אינו עולה במנין כי הוא נעלם מאד בין חו"ב. ועי' שעה"כ (קדיש א): נקרא ארבע רגלין דכורסי' והרי נשלמו י"ס דבריא. האמנם ענין הכסא הוא ענין ג' אורות שנמשכין ויורדין מן אימא דמקנא בכורסי' בג"ס כנז' בתיקוני' ואותם השלש אורות הם נשמת הבריאה והם הנק' כסא הכבוד והם נקראים קודש קדשים קדש חד קדשים תרין הא תלת ואלו הג' אורו' הנז' הנק' קה"ק מקנא ומתלבשן בזה ההיכל העליון דבריא הכולל ד' היכלין בתוכו הנקרא ד' רגלין דכורסייא כנז' וע"כ נק' ההיכל הזה קה"ק ר"ל בהיכל שבו מתלבשין ג' אורות עליונים הנקרא ק"ק והרי נתבאר כי עולם הבריאה עצמו הוא עשר היכלות הנז' והג' אורות עליונים שהם נשמה להם הם הנק' כסא והרי איך הבריאה היא עשרה והיא י"ג והבן היטב כל זה.

⁷⁶ \$

⁷⁷ \$

⁷⁸ \$

⁷⁹ עי' \$

⁸⁰ עי' ביאורים (ח"י י ע"ג): יש אורות הרבה שהם למעלה מהא"ק, אלא שהם אינם מכונים בשם אדם כלל, כי למעלה מהא"ק אין שום גילוי לתכונת פרצוף אדם כלל, ולכן נקרא הוא בשם אדם קדמא, כי הוא הגילוי הראשון לבחי' אדם, אבל ישנם באמת אורות רבים ונשגבים אשר הם למעלה למעלה ממדרגת א"ק.

⁸¹ עי' הקדו"ש טז ע"ב לעיל הערה 51. אך רישא תליתאה שהוא המ"ס הוא א"א והוא הנקרא בשם כתר עלאה, ע' תיקון כ"ב עו ע"ב, ועי' הגר"א ריש תיקון ע' (קל"ח ע"א). וכן הוא כ"ז ג"כ בא"ק, שבחי' המ"ס שבו הוא הא"א שבו, ועל זה אמר כי הע"ב הוא במוחין דיליה נגד א"א, ור"ל על המ"ס שהוא מוחא חדא דכליל תלת. אך מה שאמר שהוא נגד א"א ואבא, וכולל את אבא ג"כ בהמ"ס,

תיקון חלק ה

כמו כתר דו"א⁸² ושאר פרצופים, וכמ"ש בריש אד"ז (רפח ע"א)⁸³ רישא עילאה ע"ק סחימאה דכל סתימין רישא דכל רישין, והוא כולל ג', ג' רישין, גולגלתא ואוירא ומ"ס, ונגד זה אמר כתר עליון סתים וטמיר⁸⁴, כסדר. ועוד למעלה למעלה רדל"א כולל ג"כ ג', שכל רישא כולל ג', שלכן אמר שם ג', דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע כו', ונגד זה אמר כאן, סתים כו' עלת כו' קדמון, והוא מלמטה למעלה, והבן מאד: בגין האי אדם קדמון אתמר בעלת כו' - ר"ל, דאדם קדמון דהוא הכתר אמר (משלי ח ל) ואהיה אצלו, ר"ל אצל עילת העילות אמון, כמו שמפרש והולך דעלת העלות אמר לא"ק נעשה כו', נמצא דהוא האומן. וכל פ'85 זה על היכל זה, "ואהיה אצלו אמון" בכתר, "ואהיה שעשועים יום יום", בחו"ב דכלילין כחדא, אע"ג דאמר בחכמה נכלל ג"כ הבינה דלא מתפרשין (זהר ח"ג ד ע"א), וזהו ב' פעמין ואהיה, כמ"ש (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה⁸⁶. משחקת כו'87 הוא הדעת, שעליו נאמר (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו. ועי' בפרשת שמות (יא ע"ב)88. וכל השמחה ושעשועים, הכל בו וכמ"ש במדרש הנעלם פרשת תולדות (קלד ע"א)89. ואמר ג' דברים: משחקת לפניו בכל עת, הוא במקומו, וזהו לפניו90 בג"ר, דהם נק' לפניו. ואמר "בכל עת", דשם לא מתפרשין לעלמין⁹¹, והוא חידו תדיר, זיווגא תדיר, דלא פסיק. "משחקת בתבל ארצו", בנוק'. "ושעשועי את בני אדם", בדכורא, שהן ארץ ואדם, כמ"ש בפ' ויגש (רה ע"ב)92 ובפ' אמור (צג ע"ב)93 וש"מ. וכמ"ש (ישעיה מה יב) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, והן ו' אותיות הנ"ל, ואהיה כו' א', ואהיה כו' יום יום ב',

הרי זה הוא לכאורה קשה מאד, כי הרי באצילות הנה לא נכלל אבא עם א"א בהמוחין כלל, כי מקומו של אבא הוא רק מהגרון עד החזה, והוא נכלל במזל עליון כנודע (ע"ח או"א א) (דע"ה ח"א ח ע"א). הרישא תליתאה, מ"ס, הנה הוא הנקרא בשם א"א שהוא הכתר הכללי, אשר גם הוא לא נתפס בשם כלל אלא רק שהוא מרומז בקוצו של י' (ע' שער דרושי אבי"ע פ"א ובתיקונים להגר"א ריש תיקון ע' דף קל"ח ע"א) ומתחיל הד' שמות עסמ"ב רק מהגרון ולמטה, שע"ב ס"ג הם או"א ומ"ה ב"ן הם ז"ן. אמנם כאשר שאנו מבחינים את התחלת הגילוי גם מא"א, ומשום שהרי גם הוא נתגלה עכ"פ בה"ג ת"ד שבו, שהם ה"ג מדות הרחמים אשר בהם מתקיים העולם גם בדור שכולו חייב רח"ל, והרי יש גילוי עכ"פ גם לא"א ג"כ, הנה נבחן גילוי דא"א שהוא המ"ס בשם ע"ב, והאור"א אשר הם מהגרון ולמטה הנה הם רק בשם ס"ג נגדו, כי א"א הוא רחמים פשוטים, משא"כ או"א שמהם יצא הז"ן שהם חד"ר, ולכן נבחינים שניהם רק בשם ס"ג (דע"ה ח"א ט ע"ג).⁹⁴

[אמנם דע כי מה שאמרתי לעיל בסמוך שהכתר העיקרי דכל תחתון הוא רק מהטבור ולמטה דהעליון, כוונתי הוא כי הגם שבפרטיות הנה יש ד' בחי' בכתר, שהם רדל"א גלגלתא אוירא ומ"ס, והתחלתם הוא זה למעלה מזה עד התחלת הז"ת דהעליון וכן"ל ס' ג', ואלו הד' נכללים בג', כי גלגלתא ואוירא הם חד, שהם שניהם הרישא חוורא, ואלו הג' הם נקראים אפס אין א"א, ע' הגר"א בתיקונים (תחילת תיקון ע קלח ע"א), והרי יש כמה בחי' בכתר (וכן הוא בהכתר דכל פרצוף), אשר הם זה למעלה מזה בהת"ת דהעליון וכן"ל ס' ג'. עכ"ז הנה הכתר העיקרי הוא רק המ"ס, כי הוא התחלתו בגלוי, אבל העליונים ממנו הם התחלתו בהעלם, כי למעלה מהמ"ס הם כולם נעלמים, ושם הוא האור הגנוז, והתחלתו בגלוי הוא רק המ"ס, והוא העיקר הנקרא בשם א"א, והנה הוא מהטבור ולמטה דהעליון עד סוף הגוף, ולכן אמרנו כי הכתר העיקרי דכל תחתון הוא רק מהטבור ולמטה דהעליון ודע זה. (דעה ח"ב צח ע"ד).

⁸² בינה \$.

⁸³ ז"ל: רישא דלאו רישא ולא ידע ולא אתידע מה דהוי ברישא דא דלא אתדבק בחכמתא ולא בסוכלתנו ועל דא אקרי ברח לך אל מקומך (במדבר כג) והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א) ובגין כך עתיקא קדישא אקרי אין, דביה תליא אין.

תרגום: \$.

⁸⁴ עי' לעיל הערה 71.

⁸⁵ פסוק? @

⁸⁶ עי' זהר &

⁸⁷ משלי (ח לא): משחקת בתבל ארצו ושעשעי את בני אדם.

⁸⁸ עי' מלואים אות (ז).

⁸⁹ עי' מלואים אות (ח) @ SEE THERE WHAT HAS AN UNDERLINE MIGHT BE ONLY WHAT WE NEED.

⁹⁰ עי' ע"ח שער טו פרק ג: בינה נקרא מלפני ה' שהוא יותר פנימי מן הו"ה, אבל המלכות נקרא לפני ה' שהוא לפניו של הת"ת, ועי' עוד זהר תרומה קע ע"ב.\$

⁹¹ עי' מלואים אות (ז).

⁹² עי' מלואים אות (ט).

⁹³ עי' מלואים אות (י).

תיקון חלק ה

ג' משחקת לפניו בכל עת, צדיק דנק' נהר על שמו⁹⁴, וכן ידע⁹⁵, וכולו נכלל בו, וכל שרשו ואצילותו משם, וכן פעולתו, לזה משחקת כו' ושעשועי י' ת': **אנת יהיב כו' - דהוא אדם קדמון, הראשון שנצטייר בציור אדם, ולכן יהיב כו', וע"ל (קלב ע"ב קנה ע"ב) אשכחנא כו', ומ"מ כלן כלילין בראשון, דהוא כולל תלת, ועי' בריש אד"ז (רפח ע"א)⁹⁶: *וכל אברים וכל גוונין ואנא יהיב חילא דישתמודע ביה דאם כו' - כצ"ל, וע"ש (קלב ע"א קנה ע"ב - קנה ע"ב) דתלת אדם⁹⁷, מנהון ג', שרטוטין וציורין וגוונין, והכל בהיכל הזה, כמ"ש למטה ג' תלת דיוקנין כגוונא דאדם דבריאה כו', ונכלל באדם הזה בתחילה כנ"ל. ואמר ה' דברים נגד ה' אותיות דשם זה, שנכלל הכל בא"ק ציורין ודיוקנין ותיקונין סתימין, ג"ר אב"ג, אברין בצ', דביה רמ"ח אברים⁹⁸, וע"ל ריש תיקון ל"ט (פח ע"א). וגוונין בת' וכמ"ש (קלב ע"א קנה ע"ב) **ודא תפארת שפירו דכלא כו'.** ונגד יו"ד, חכמה, הוא שכל⁹⁹, דעלת העלות יהיב דבגיני' נחית עלת העלות, וכמ"ש בוד"ח (פה ע"ב תוד"ח לט ע"ד)¹⁰⁰ **א"ר אלעזר כו' א"ל אין דההוא א"ק הוה בני****

⁹⁴ עי' זהר ח"ב רי ע"ב ולעיל טו ע"א, סה ע"ב.

⁹⁵ עי' לעיל ו ע"א: דעת איהו יסוד ביאור רבינו: דכל ידיעה ביסוד, כמ"ש (בראשית ד א) והאדם ידע כו', וכל יסוד הוא דעת של פרצוף שלמטה כו', ע"כ. ועי' לעיל פא ע"א ד"ה ביה איהו ז"ל, והכל אחד, כשזה נפתח זה נפתח, ודעת ויסוד הוא א'.

⁹⁶ עי' מלואים אות (יא).

⁹⁷ בי"ע.

⁹⁸ CHECK TIKUN LAMED TES\$

⁹⁹ @ניקוד \$?

¹⁰⁰ ז"ל בשלימות: א"ר אלעזר ומה עמל הוה לעילא וחסרונא דמזונא א"ל אין דההוא אדם קדמון הוה בני עלמין ומחריבין בגין דעילת העילות לא הוה משתתף תמן בגין דעד השתא לא הוה שלים בנוקבא דיליה ובג"ד אמר נעשה אדם דאיהו נוקבא ואשתתף תמן דאיהו לא שרייא אלא באתר שלים. לבתר נחית למוחא דאיהו חכמה ואמר נעשה אדם דמוחא איהו חד ואתפלג לד' מוחין הא חמש ותרין כנפי ריאה ותרין כולין דאתחשיבו עמיה מלגאו הא תשע ואמר נעשה אדם דא לבא דיהא שלימו דכלא.

ולבית נחית לגופא ואמר נעשה אדם דגופא עליה צואר וקנה וושט הא תלת וגוף ותרין דרועין הא שית וברית ותרין שוקין הא תשע נעשה אדם עשירית לכלא דא נוקבא בכל אתר נוקבא דא שכינתא תתאה איהי שלימו דעילאין ותתאין והכי אזיל בכל אבר ואבר ובכל ספירה וספירה ואמר נעשה אדם עד דאתכללת שכינתא בכל ספירה ובכל אבר.

בההוא זימנא דאשתלימו כל איברין בה כל חד לעשר כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א לבתר נחית לארבע חיוון דאתנטיל מינייהו אדם דאינון יה"ה ואמר נעשה אדם למהוי שכינתא כלילא מכל סטרא והכי נחית לתתא לכל צבא השמים ואמר נעשה אדם והכי לתתא כבני נשא ואלעזר ברי נקוט האי כללא בידך דבכל אתר דלית שכינתא תמן לית שלימותא תמן ועילת העילות לא שרייא תמן ובג"ד איהו ב"נ פג' בלא נוקבא ולא שריא קב"ה עליה א"ר אלעזר וכל חברייא דתמן אלו לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די.

תרגום: אמר רבי אלעזר ומה עמל היה למעלה וחסרון של מזון אמר לו כן שאותו אדם קדמון היה בונה עולמות ומחריבן משום שעלת העלות לא היה משתתף שם משום שעד עכשו לא היה שלם עם נקבתו ומשום זה אמר (בראשית א) נעשה אדם שהוא נקבה והשתתף שם שאינו שורה אלא במקום שלם.

אחר כך ירד למח שהוא חכמה ואמר נעשה אדם שהמח הוא אחד ונחלק לארבעה מחים הנה חמש ושני כנפי ראה ושתי כליות שנחשבות עמו מבפנים הנה תשע ואמר נעשה אדם זה הלב שיהיה שלמות הכל.

ואחר כך ירד לגוף ואמר נעשה אדם שעל הגוף צואר וקנה וושט הנה שלש והגוף ושתי הזרועות הנה שש וברית ושתי שוקים הנה תשע נעשה אדם העשירית לכל זו הנקבה בכל מקום הנקבה זו היא שלמות העליונים והתחתונים וכך הולך בכל איבר ואיבר ובכל ספירה וספירה ואמר נעשה אדם עד שנכללת השכינה בכל ספירה ובכל איבר.

באותו הזמן שנשלמו כל האיברים בה כל אחד לעשר כמו זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אחר כך יורד לארבע החיות שמהם נטל אדם שהם יה"ה ואמר נעשה אדם שתהיה השכינה כלולה מכל צד וכך יורד למטה לכל צבא השמים ואמר נעשה אדם וכך למטה בבני אדם ואלעזר בני נקט את הכלל הזה בידך שבכל מקום שאין שם שכינה אין שם שלמות ועלת העלות לא שריי שם ומשום זה האדם בלי הנקבה הוא פגום ולא שורה עליו הקדוש ברוך הוא אמר רבי אלעזר וכל החברים של שם אלו לא באנו לעולם אלא לשמע זאת מספיק.

ENDNOTE

תיקון חלק ה

עלמין ומחריבין בגין דעלת העלות לא הוה משתתף תמן (@בגין) [בע"ק] דעד השתא לא הוה שלים בנוק' דילי' כו' דבכל אתר דלית שכינתא תמן לית שלימותא תמן ועלת העלות לא שריא תמן כו': שמיא וארעא וימא כו' - כצ"ל, וכמו שמפרש והולך, בדגת הים, והוא נוני ימא דלעילא¹⁰¹, ובעוף השמים כו' ובכל הארץ. וע"ל (קד ע"ב קיז ע"ב) ומאן דאיהו מסט' דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתמר ביה וירדו בדגת הים כו' בכלא שליט כמה דאתברי בשמיא וארעא וימא ועליה אתמר מה שהי' כו':

ומאי ניהו (קלח ע"ב) האי אדם דאמר עליה ⁶ נעשה אדם דא חכמה עלאה דאיהי בדיוקנא דכתר ועוד נעשה אדם דא עמודא דאמצעיתא בצלמנו דא חכמה כדמותנו דא אימא עלאה דכמה דאיהו אדם ¹⁰² דבריא דא דאדם דאיהו אדם דעשיה בדיוקנא דכתר עליון חכמה ובינה הכי איהו בדיוקנא דעמודא דאמצעיתא וצדיק ושכינתא תתאה דבספירן כלא איהו אצילות:	ומה הוא האדם הזה שאמר עליו "נעשה אדם", זו חכמה העליונה, שהיא בדמות הכתר. ועוד "נעשה אדם", זה העמוד האמצעי, "בצלמנו", זו חכמה, "כדמותנו", זו האם העליונה, שכמו שהוא אדם של בריאה, אדם של יצירה, אדם של עשיה, בדמות של כתר עליון חכמה ובינה, כך הוא בדמות העמוד האמצעי וצדיק ושכינה תחתונה, שבספירות הכל הוא אצילות.

ומאי ניהו {קלח ע"ג} האי אדם כו' ועוד נעשה אדם כו' - דשניהם נק' אדם, מה¹⁰³, מה שמו ומה שם בנו (משלי ל ד, לעיל קלז ע"ב). וכן באדם הגשמי, אדם הראשון בדיוקנא דחכמה, (שאליו) [שעליו @] נאמר (בראשית א כח) וירדו בדגת הים כו', ושת בנו בדגא דעמודא דאמצעיתא, שעליו נאמר ג"כ וירדו כנ"ל, והוא, מה שהיה הוא שיהיה (קהלת א ט), שהיה בשת, ויולד כדמותו כצלמו (בראשית ג ג), הוא שיהיה במשה, וע"ל (נב ע"ב מג ע"א) עד דייתי ההוא דאתמר ביה ויפן כו' וחילי' בימא וביבשתא וברקיע כו': *האי אדם דאתמר ביה נעשה כו' - כצ"ל. ואמר בצלמנו כדמותנו, דשם ב', דאמר למטה, מאי ב' בה אשתמודע(@ן) ד"ו פרצופים דאדם עילאה, וזהו בצלמנו כדמותנו, דהוא דו"נ, כמ"ש בריש פרשת שמיני (לה ע"ב) וס"מ. ואמר ועוד נעשה כו', (@דא"ק) [דע"ק] עבד אדם, וכליל ביה דו"נ, דוגמת חו"ב, וז"ש בצלמנו דא חכמה כדמותנו כו', דבע"ק לא אשתמודע דו"נ כמ"ש למטה ובאדר"ז¹⁰⁵ (ס) דהתחלת דו"נ בחו"ב, ומ"מ שרשם שם. וז"ש למטה בה אשתמודע דו"נ כו'. ואמר דכמה דאיהו אדם דבריא כו', ר"ל האדם הגשמי, שבו ג' אדם, נר"ן דבי"ע, דוגמת כח"ב, ודוגמת ג' התחתונים דכאן דכאדם מתלבשין, והוא ג' עלאין באדה"ר מה שמו, וג' תתאין בבנו, אדם השני כנ"ל, וע"ל (קח ע"ב קכז ע"ב) וז"ש דבספירן כלא כו' - ר"ל כל הנר"ן הוא דאצילות, ועי' בר"פ משפטים (צד ע"ב)¹⁰⁶:

ועוד נעשה אדם עלת העלות למאן אמר האי אלא עלת העלות אמר ליו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו לנו מעשר ספירן ¹⁰⁷ ומאי ניהו עשר ספירן אל"ף ה"א יו"ד ה"א וההוא דאמר נעשה אדם איהו יו"ד ה"י {קלט ע"א} וא"ו ה"י אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים (ישעיה מד ט) תלת יודי"ן מעידין עליה דלית לעילא מניה	ועוד "נעשה אדם", עילת העילות אמר את זה למי, אלא עלת העלות אמר ליו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא לפני מעשר הספירות. ומה הם עשר הספירות אל"ף ה"א יו"ד ה"א. ואותו שאמר "נעשה אדם", הוא יו"ד ה"י וא"ו ה"י. "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים", שלש יודי"ם מעידות עליו, שאין למעלה ממנו ואין למטה ממנו ואין באמצע,

¹⁰¹ עי' דברי רבינו לעיל מב ע"ב: נוני ימא, דידעין לשטטא בימא דחכמתא. אבל העוסקין בפשוטו הן ביבשה (עי' זהר ח"ג רעח ע"ב).

¹⁰² עי' לעיל הערה 69.

¹⁰³ נדצ"ל מ"ה.

¹⁰⁴ ז"ל: נעשה אדם בצלמנו כדמותנו רבי יוסי אמר מהכא (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו עשוהו ודאי ודא הוא צלם ודמות צלם בדכורא דמות בנוקבא ועל דא שירותא דאורייתא ב'.

¹⁰⁵ לית שמאלא בהאי עתיקא (אד"ר קכט ע"א). פרלמוטר אמר רצ ע"א \$

¹⁰⁶ עי' מלואים אות (יב).

¹⁰⁷ עי' יט ע"א ועי' ריש תיקון² בהערות שלנו \$.

תיקון חלק ה

אין אלוה בכל צד, פרט לו, בשם הזה הוא נודע בלי חשבון.	ולית לתתא מניה ולא באמצעיתא לית אלוה בכל צד בר מניה בהאי שמא אשתמודע הוא בלא חושבן;

ועוד נעשה כו' והוא דאמר נעשה כו' - ע"ל (קל ע"א קנג ע"ב) אלף ה"א יו"ד ה"א איהו רזא דעשר אתון מעילא לתתא הא איהו כתר בריש כולוהו שמהן ולעילא מיניה יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלף דלת נון יוד לעילא מיניה יו"ד ה"א וא"ו ה"א וכלוהו ארבעין ותריין אתון ואלין אינון אתון דאתבראו בהון שמיא עלאין וארצות החיים דאלין אתקריאו שמי השמים ומאן דברא בהון כלא אומנא דכלא עלת העלות כו', ולקמן (קלד ע"א קנט ע"ב) אמר ת"ח כמה עילות סתימין דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירין כו', וכל נהורין דאינון לעילא מנהורין אינון כתרין על רישייהו ורזא דמלה אלף ה"א יו"ד ה"א דא רזא דעשרה כתרין דאינון מורכבין על עשר ספירין ודא איהו כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלף אלף אלף אלף עשר נהרין בעשר הה"ד עשרה עשרה הכף בשקל הקודש כו' (במדבר ז פו). והענין הוא כי ג' רישין¹⁰⁸ מלמטה למעלה, מ"ס וגלגלתא ורדל"א, שנק' עלת העלות (\$). ומיהו אע"ג שגלגלתא למעלה ממ"ס, והוא כתר ומ"ס הוא חכמה דא"א¹⁰⁹, זהו בקרקפתא, אבל מקרקפתא ולמטה שמקיף את מ"ס, נק' הגלגלתא בינה, כמש"ל ריש תיקון י"ט (לו ע"ב לו ע"א) וימודו בעומר דא שכינתא עילאה דאיהו עומר לגלגלת דאיהו גלגלתא דרישא, וזה שבינה וכתר הן דרגא חד¹¹⁰ בכ"מ, ושם אחד להם, וכתוב (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה¹¹¹, ואע"ג דבינה לבא (יט ע"א), שם הוא בינה שבחכמה, וז"ש (יג ע"א יט ע"א) כתר כו' ואיהו קרקפתא דתפילין, ר"ל דווקא במקום הנחת תפילין בקרקפתא למעלה¹¹².

¹⁰⁸ כתב הגר"א זללה"ה בתיקונים (תי' ע דף קלח עמודים ג ד) שהגם שהגלגלתא היא מקפת על כל הג' רישין, עכ"ז נחלקת היא לב' בחי', כי חלק הגלגלתא שלמעלה מהמ"ס נקרא בשם כתר, והוא גבוה במדרגה מהמ"ס, כי הגלגלתא הוא כתר והמ"ס הוא חכמה, אבל אותו החלק דגלגלתא המקיף להמ"ס אשר מצד הפנים היא קטנה במדרגה מהמ"ס, כי המ"ס הוא חכמה והגלגלתא המקיף אותה היא אינו אלא בחי' בינה. וכן הוא ג"כ בענינינו, כי הגם שאמרנו שמהצמצום נעשה הכלים גם לא"ק, עכ"ז הוא אינו אלא רק מאותה חלק הצמצום אשר הוא כנגד א"ק, אבל החלק הצמצום אשר למעלה הוא בחי' הנוק' להקו, וכנ"ל שהקו והצמצום הוא בחי' דרין, והם גבוהים הרבה ממדרגת א"ק העיקרי, כי רק מהם נתהווה הא"ק, והם מתפשטים בו באיזה חלק מהם כבחי' אר"א המתפשטים בהולד. אבל עיקר הקו והצמצום הם למעלה מא"ק ונקראו בשם אור קדמון (כמו אורא עלאה הנ"ל) וטהירו עלאה (כמו בגלגלתא דמליא טלא דבדולחא) וכמ"ש הגר"א בתד"ח (ד' נ' ע"א) (ביאורים ח"ב צה ע"ג).

¹⁰⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"א והענין שאם כן המ"ס הוא בינה דא"א ולא חכמה דא"א. ואם כן קשה שכאן מ"ס הוא חכמה וכן הוא בביאורו על ס"י ב ע"א. ועי' ב"ע לג ע"א שהח"ב הם תריין רעין דלא מתפרשין, דהיינו על אף שמ"ס מצד עצמו הוא בינה דא"א אבל מכיוון שגילוייו בבחינה זו הוא רק כאשר הוא בזיווג עם אבא דא"א ממילא אפשר לקרותו גם בינה וגם חכמה באותה המידה

ועי' פת"ש נתיב א"א פתח ח וז"ל, אר"א שתחילת יציאתם מח"ב דא"א, שם נשרשים כחדא, ולכן שם נכללים ח"ב זה בזה ואורא ומ"ס שניהם כלולים זה בזה, ונמצא שגם מ"ס נקרא ע"ש חכמה, אך מ"מ בבחינת התפשטותם למטה אז מתחלקים לב' פרצופים, ואבא מקבל מאורא ה' חסדים בסוד אורא דכיא, ואימא ה' גבורות ממ"ס בוצד"ק דגנוז שם, ששם סוד גבורה דעתיק, ונמצא שנוכל לכנות מ"ס בבחינת בינה ע"ש שאימא שורשה משם, אבל מ"מ, בא"א הוא בשם חכמה והאורא ומ"ס נכללים כא', עכ"ל.

¹¹⁰ עי' לעיל מו ע"ד.

בינה היא יחידה דגבורות (כללים ח"א סז ע"ד) והיא כתר דז"ת (ח"ב עב ע"ב), והנה נמשכין כל המקיפים רק מבינה, כי הכתר עצמו הוא נעלם, וכל גילוי הוא רק ע"י הבינה, ולכן נקרא הבינה ג"כ בשם אה"ה שהוא שם הכתר, כי בה הוא כל גילוי, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (דף מו ע"ד). וכן הוא אור המקיף הראשון הכללי המקיף להקו, הנה הוא נמשך שם ג"כ מסוד שורש בחי' בינה שבמלכות דא"ס, כי על ידה נבחן הענין דאור א"ס המקיף, כי לולא הבינה לא היה הצמצום כלל, כמו שמתבאר בדברינו בהקדו"ש שער הפונה קדים פ"ה. ועומד הצמצום על עמדו רק ע"י הבינה, ונבחן ע"ז מאור א"ס המקיף, וכל גילוי הוא בה, וכן נמשך על ידה ג"כ האור המקיף להקו (ביאורים ח"א כג ע"א).

¹¹¹ עי' לעיל הערה 86.

¹¹² עי' כללים (ח"ב ח ע"ד): מה שנודע כי האבא שהוא חכמה הנה הוא סוד הראיה, כי הרי כן הוא במקור המקורות, שהוא האבא שבהע"ב דענינינו, שהוא שורש (שורש העליון) של כל הגילויים, הנה

תיקוני חלק ה

והנה בין גולגלתא למ"ס יש אורא עילאה, כי הג' רישין הן (בח"ב) [כח"ב] דא"א, וכמו שהכתיר אינו מן הספירות¹¹³ והוא שרשן והוא נעלם, כן הוא בא"א, שאינו רק ט"ס וכתר דיליה הוא נעלם מאד, ברח לך כו' (במדבר כד יא, ספר"צ כא ע"ב)¹¹⁴. וגולגלתא ומ"ס הן חו"ב דיליה, לכן הגולגלתא שורש לכל החסדים, גולגלתא חוורא, וכולא תיקונין דיליה¹¹⁵, כמ"ש באד"ר (קכח ע"ב)¹¹⁶. ומ"ס, בוצינא דקרדינותא¹¹⁷, שביבין דנור¹¹⁸, וכן תיקונין הזקן¹¹⁹ וכן הוא יתיב כחמרא על כו' (זהר ח"ג רמח ע"א)¹²⁰. ואורא הוא נעלם, שהוא הדעת, והוא נהירו דרדל"א¹²¹, שדעת במקום הכתר לעולם (ע"ח שער מוחין דצלם פרק ח'), והוא אינו במנין הספירות, לכן אינו נחשב ג"כ בכלל ג' רישין. וכ"ז הוא למעלה, אבל כשמקיפין למ"ס, אז הוא לבוש למ"ס, וגולגלתא לבוש אליו. ומ"ס הוא חכמה, ואורא דעת בין חכמה ובינה, וגולגלתא בינה כנ"ל. וזהו מש"ל (קכא ע"א קמא ע"ב) ולמעלה (סז ע"ב עו ע"ב) **כתר עלאה שריא ברישא דב"נ כו' א"ס אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר**, דמשמע דמ"ס הוא גבוה¹²² במדרגה יותר מגולגלתא, ובאד"ר (רפח ע"א)¹²³ אמר **תלת רישין כו' רישא חדא ח"ס דאתכסי ולא מתפתחח(י)א** [חכמה דא סתימאה רישא דכל רישא {קלח ע"ד} לשאר חכמות רישא עילאה ע"ק סתימא דכל

הוא סוד הראיה שבא"ק. ור"ל על כח הראיה הנמשך מהמוח ומתפשט עד העינים. וכבר אמרנו כי עיקר הכוונה כאן הוא רק על הראיה הפנימית אשר לפנינו מהעינים, והיא רק הראיה נפשית לבד, אשר בו יכולים לראות גם המלאכים והרוחניים, וכל הראיה החיצונית היוצא מהעינים ולחוץ, הוא רק תמצית הארה ממנו, כי עיקרו הוא מהעינים ולמעלה ולפנים, והוא כח הראיה המתפשט מהמוח, והוא עדיין בהגולגלתא עצמו, המקום דתפילין של ראש אשר בהקרקפתא, שהוא משך כל כח הראיה המתפשט מהמוח, והוא בהגולגלתא לפנינו מן העינים ולמעלה.

¹¹³ עי' תז"ח ז ע"ב: בירחא תניינא עביד ליה יש מאין בספירה תניינא דאיתמר בה והחכמה מאין תמצא:

תרגום: ובחדש השני עושה אותו יש מאין בספירה השניה שנאמר בה והחכמה מאין תמצא. עי' זהר פנחס רנז ע"ב: כפום דרגא דיליה דאתקרי יש מאין ודא חכמה עלאה [תרגום: כפי מדרגתו נקרא יש מאין וזוהי החכמה העליונה].

¹¹⁴ עי' לעיל הערה 83.

¹¹⁵ פי' ז' תיקוני גולגלתא דא"א.

¹¹⁶ ז"ל: האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גלופין.

¹¹⁷ עי' דברי רבינו בספד"צ ו ע"א: והכלל מחו"ב דרדל"א יצאו אורא ובוצינא ונגזו באורא ומ"ס, שהן חו"ב דא"א, ע"כ. אמנם עי' שם ד ע"א: ומגבורה דעתיק מתפשט ה"ג במ"ס, והוא בוצינא דקרדינותא. ועיי"ש כא ע"ב ד"ה וז"ש דנפיק שמו"ס ובוצד"ק הם כבינה ודעת המתפשט. ועי' אד"ר קלה ע"ב.

¹¹⁸ \$FIX IT\$ עי' אד"ר קכח ע"ב: וחיזו בוסיטא דאנפוי [זיו הפנים דע"ק - ב"ע יח ע"ב] יתיב על כורסייא שביבין די נור לאכפייא לון [הפנים יושבים על הגרון שהוא התחלת הגוף, ושם בחי' יסוד דבינה (יהל אור ח"א כה ע"א), בגרון נאחזים הדינים, ומתהפכים לרחמים ומתכפין ע"י הדיקנא (ב"ע קכ"ח ע"ב)].

¹¹⁹ עי' \$& שרשי הת"ד במ"ס.

¹²⁰ עי' מלואים אות (יג).

¹²¹ עי' דברי רבינו בביאורו על הספד"צ ה ע"ב שזה הארת הרדל"א הנשאר בפנים לקר"ד כאשר יש זיווג בין אורא למ"ס, ועי' עוד בענין לש"ו כללים ח"א מח ע"ד: והגר"א בספד"צ (פרק א ו ע"ג) אמר כי הת"ת דרדל"א הוא הרעוא דרעוין אשר במצח הרצון, וכוונתו הוא על חלק הקד"א שכנגד המצח, ור"ל על נהירו דרדל"א שהוא האורא הגנוז בו, וכמ"ש שם (בד"ה קד"א ה ע"ב ד"ה ואמר אזדכך), ואותו נהירו דרדל"א שהוא האורא הגנוז בחלק הקד"א שכנגד המצח, הנה אותו האורא הוא מבחי' הת"ת דרדל"א הנמשך מהדעת דרדל"א, והנה הוא הרעוא דרעוין, וכן הוא הדעת המיוחד את האורא עצמו עם המ"ס, ועי' דבריו בתיקונים (דף קלח ע"ג וע"ד, וכן שם דף מו סע"ג) כי האורא עצמו הוא הדעת דרדל"א, ובא"א הוה אותו האורא לחכמתא עלאה סתימאה, והאורא המתפשט וגנוז בקד"א הוא ת"ת דרדל"א, והוא הדעת אשר בין האורא עצמו להמ"ס, שהוא הדעת המיוחד, והוא הדעת דא"א. אבל הקד"א עצמו הוא החסד דרדל"א ובו גנוז הת"ת שהוא הדעת דא"א, כי הקד"א הוא סיום הגולגלתא כמ"ש הגר"א שם (בסד"ה קד"א ה ע"ג ד"ה ובמ"ס), ועכ"פ הוא כי הנהירו דרדל"א הגנוז בקד"א הוא הדעת דא"א.

¹²² לעיל מו ע"ג ד"ה קרקפתא שם פי' רבינו דקאי על הבחינה הראשונה גולגלתא שלמעלה ואורא עילאה ומדף קכא ע"א משמע כמו שפי' כאן ע"ש היטב (לש"ו).

¹²³ \$:ל' ז

תרגום:

תיקוני חלק ה

סתימין רישא דכל רישא, משמע שמ"ס נקרא חכמה בערכו, וכתר ודאי גבוה הרבה מחכמה, והחכמה מאין תמצא (איוב כח יב)¹²⁴, אבל כפי מ"ש למעלה נחא. ואמר לקמן (קכא ע"א קמא ע"ב) **מ"ס אתקרי א"ס, דאתפליג לחלת מוחין, דאינון י' י' י' דאתרמיו בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י**. ודא איהו מלגאו, אבל שמא דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א איהו כליל א' א' א', ואינון תלת אורין דמתלבשין בהון תלת מוחין י' י' י', שמא חד איהו גופא ושמא תניינא מוחא, דא מלגאו ודא מלבר. והוא כמ"ש למעלה, דלמטה הוא להיפוך, דמ"ס מתלבשא באורא ושמא דאורא הוא דאלפין, כמ"ש (קמא ע"ב)¹²⁵ ג' אלפין ג' אורין דכל חד כלול מתלת, והוא הדעת, שהוא שקיו דאילנא¹²⁶ כידוע, והוא מש"ל (יג ע"א יט ע"א) **מלגאו איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אצילות איהו שקיו דאילנא בדרועי וענפוי כמיא דאשקי לאילנא כו'**, וגלגלתא שמקפת את מ"ס, הוא אהי"ה דאלפין, דבין למעלה בין למטה הוא אהי"ה כנ"ל. והוא המתפשט בכל ספירין, והוא כתרא דלהון, שכל ספירה מתחיל מחכמה, והוא כתרא דכל חד וחד. וכמו שמלכות, נוק', היא המשלמת מלכות דלהון, כן הוא משלים כתר דלהון, שלעולם כתר אינו מן הספירות בעצמן, רק כתרא על רשיהון ושרשן. ואהי"ה הוא לעולם בחינת גוף, וכמש"ל (ח ע"ב י ע"ב) דהר' בתים הן אהי"ה ופרשיות הן הוי"ה. ואמר למעלה (ה ע"א ז ע"א) **אדני מרכבה להוי"ה ובה אתעטף ואוף הכי הוי"ה אתעטף באהי"ה למברי עלמא אבל שם הוי"ה איהו מרכבה למאריה לכתר עילאה ובג"ד אין קדוש כה' עלת על כלא טמיר וגניז בכתר כו'**, ור"ל הוי"ה באדני הוא זו"נ, הוי"ה באהי"ה הוא חו"ב, אבל איהו מרכבה למאריה, לאהיה בכתר עילאה. והנה הם כלם בכתר, דגלגלתא המקפת הוא אהי"ה, וביה מתעטף אורא הוי"ה. והנה מ"ס אף שהוא הוי"ה בג' יודין כנ"ל, מ"מ ביה שם אדני מלא ג"כ, שביה ראשית הגילוי לזו"נ¹²⁷, ומשם מתפשטין והוי"ה מתעטף ביה כנ"ל, והן כולם מרכבה לגלגלתא עלאה. והנה אורא נעלם ונכלל בגלגלתא, ולא הזכירו בא"ז כנ"ל, וכאן פעמים שמזכירו למטה בלבוש מ"ס ופעמים למעלה, שלכן (קכא ע"א קמא ע"ב) מזכירו למטה לבד ולא הזכיר גלגלתא, וקורא ליה גופא על שם שנכלל בגלגלתא, לפי שאינו עוסק שם בשם אהי"ה, רק לחלק בין הוי"ה להוי"ה, כמו שאמר ההוא סבא שם, קם סבא דסבין כו', ולקמן (קלד ע"א קנט ע"א) הזכיר שם שניהם ואמר דאהי"ה הוא עשרה כתרין כנ"ל, והוא גבוה על ע"ס¹²⁸, ולמעלה דאלפין ודיודין, אורא ומ"ס, ולקמן (קל ע"א קנג ע"ב) קאמר דאהי"ה כתר בריש כו', ולמעלה מ"ס כליל שורש דו"נ, הוי"ה דיודין ואדני, לעילא מיניה שם מ"ה באורא עילאה. אבל הענין הכולל, שלעולם אינו חושב אותם הגלגלת ואורא רק לאחד¹²⁹, ולכן שם (קל ע"א קנד ע"א) אינו מזכיר הגלגלת למעלה ומסיים בשם מ"ה, אורא עילאה, ולמטה בלבושין מזכיר גלגלתא לבד. ולקמן (קלד ע"א קנט ע"ב) שאמר וגבוהים עליהם כו', מכוון ג"כ ששם מ"ה על שם ס"ג¹³⁰, אלין ע"ג אלין כסדר, וכמ"ש בדף קל ע"א (קנג ע"ב קנד ע"א) לענין שם הוי"ה ואדני.

¹²⁴ עי' לעיל הערה 113.

¹²⁵ עי' ע"ח שער קלי' נוגה א: וצריך שתדע כי פנימיות וחיצוניות הכלים אע"פ שכל א' יש לו ג' בחינות עי"מ, עם כל זה כל ג' בחי' של החיצוניות נקרא גופא, כל הפנימיות נקרא מוחין בערכו כנזכר בתיקונים (דף קמא ע"ב). לכן ברוב הפעמים אנו קורין אל פנימים בשם מוחין, ונודע כי המוחין אינו נשמה רק גוף פנימי, נמצא כי המוחין של החיצוניות נעשה בית קבול אל המוחין (הפנימיות) [דפנימיות], ונקרא בשם אורין דילהון, דוגמת המוחין דקטנות שנעשו קרומין אל המוחין דגדלות. וזה שכתוב בתיקונים (שם) שמא דס"ג איהו מוחא מלגאו ג' יודין (דוגמת) ג' מוחין, ושמא דמ"ה איהו מלבר ג' אלפין ג' אורין דמתלבשין בהון ג' מוחין.

@עי' שעה"כ צו ע"א: כאשר בעונות ישראל יש פגם למעלה בעונות התחתונים והיא אובדת האורות של האלפין האלו, אז כתיב בה ותרד פלאים, הפך אלפים, ע"כ. עיי"ש שהג' אלפין הם הג' אהי"ה שמתקנים פרצוף נוק'.

¹²⁶ וכן הוא לעיל נח ע"ד ד"ה כנור.

¹²⁷ כאן רואים שהמ"ס שורש ז"ן (ביאורים ח"א מא ע"ד), ועי' דע"ה ח"ב קט ע"ד בענין רמת אדני ומ"ס קודם החטא.

¹²⁸ עי' שער א"א (פרק ד) ובשער א"א (פרק ה ופרק ז) ובשער השמות (פרקים ג ד ושמ פרק א) ושער טנת"א (פרק א) (ביאורים ח"ב נג ע"ג).

¹²⁹ עי' דבריו בספד"צ (ה ע"ג) סיום גלגלתא בקד"א.

¹³⁰ ר"ל הגם שהכוונה הפשוטה הוא שם על בחי' השניה שהוא בחי' המקפת ושם הוא ס"ג על מ"ה (דמ"ה הוא שם למטה במדרגה מס"ג ולבוש אליו) וכמ"ש רבינו לעיל בסמוך, ולקמן קלד ע"א הזכיר שם שניהם, ור"ל בחינת הגלגלתא המקפת וגם האורא הנכלל ונעלם בו, וכן כתב רבינו גם כן שם בפ"י עיי"ש בדף קס סוף ע"ד בד"ה עשר נהורין ומתלבשין זה בגו זה הוי"ה דאלפין בגו אהי"ה דאלפין והן

תיקון חלק ה

ואלו ג' כוללין כל הראש, כח"ב, אורא ומ"ס וגלגלתא, מלמעלה למטה. וחשיב גלגלתא למטה במקום בינה, חשיב אורא לכתר, ובאמת כל חשיבות הגלגלתא¹³¹, שהוא גוף מלבר לגבי מ"ס, אינו אלא משום נהירו דביה, דעלת העלות מתלבש ביה ומתגלה באורא. ובאלו ג' נברא העולם, שהן ספר וספר וספור (ס"י פ"א מ"א) כח"ב, ובהן שם מ"ב¹³², שידוע שהוא בראש, כמ"ל (קלג ע"ב קנח ע"ב) והוא בכח"ב כידוע. אבל סדרן למטה בלבושין, מ"ס ואורא וגלגלתא¹³³, ס"ג ומ"ה, כמ"ל (קכא ע"א קמא ע"ב) [ע"ב*##] (וקמג¹³⁴) בגלגלתא, וכן הוא למעלה בשרשן, דגלגלתא למטה מורה עליה למעלה, דהיא ג"כ [מ"ב*##] (קמג) אהי"ה אשר אהי"ה, ואורא על אורא, דבגויה שם מ"ה, ומ"ס מורה על עלת העלות, דהוא שם ס"ג¹³⁵. וז"ש כאן עלת העלות אמר ליו"ד ה"א וא"ו ה"א, ור"ל עשר ספירות דאינן עשר כתרין, והן עשר ספירות דהיכל הזה, כמ"ל למטה, וציורא דהאי {קלט ע"א} היכל אינן ע"ס דמתלבשין ביו"ד דברים כו', דאינן ע"ס הפרטים. וההוא דאמר נעשה כו', וכלא כלילין בתלת תלת, ג' יודין, וג' אלפין דהוי"ה כנ"ל, וג' אלפין דאהי"ה, וג' דאהי"ה בג' דהוי"ה, והוי"ה בהוי"ה:

וציורא דהאי היכל אינן עשר ספירות	וציוור ההיכל הזה, הן עשר ספירות שמתלבשות בעשרה דברים

דומין ג' אלפין כו' ואח"כ הוי"ה גו הוי"ה דאלף דס"ג שורש לשם מ"ה וביה מתלבש בו עכ"ל. לזה כתב רבינו כאן דבאמת מכוון גם כן במה אמר וגבוהים עליהם מ"ה ס"ג על בחי' א' גם כן שהוא בחינה העליונה הקרקפתא למעלה ששם הוא שם מ"ה על ס"ג שהוא אורא על מ"ס, ואמר זה רבינו כדי לחזק דבריו מה שאמר שלעולם אינו חושב אותם הגלגלתא ואורא רק לא' ואינם עולים בשם בחינות אחדים ולזה קשה לו מהא דדף קלד ע"א שמזכיר שם הגלגלתא בשם אהי"ה קמ"ג ואח"כ אמר וגבוהים עליהם מ"ה ס"ג הרי שמזכירם בב' בחינות לזה אמר שבאמת עומק הכוונה גם כן שם על מ"ה הא' דבחי' העליונה וזה מה שאמר עוד רבינו וכמ"ל ש בדף קל ע"א לענין הוי"ה ואדנ"י ור"ל כמ"ל לעיל בסמוך והנה מ"ס אף שהוא הוי"ה בג' יודין מ"מ ביה שם אדנ"י מלא גם כן כו' הרי לנו שהגם שהוא מוחא חדא מ"מ מפרש התיקונים הבחי' שנכלל ונעלם בו לבחי' בפני עצמה כמו כן הענין נמי בגלגלתא עם האורא הנכלל בו שמזכירו בדף קלד ע"א לבחי' בפני עצמה לפי הכוונה הפשוטה שם כנ"ל (לש"ו).¹³¹ ר"ל מה שאמר בא"ז על הגלגלתא שהוא רישא עילאה למעלה במדרגה ממ"ס הגם שהוא גופא לבר ממ"ס הוא אינו אלא משום נהירו דביה כו' ויעיין עוד בזה בליקוט שבספד"צ דף ט ע"ג (&\$) שם ביאר לנו רבינו כל הענין הנהירו דביה באריכות (לש"ו).

¹³² עי' שעה"כ (ר"ה א): ועתה נבאר מה שיעדנו לעיל בענין המאמר של פ' תצוה (קפז ע"א) במה שאמר הכתוב יהי שם ה' מבורך כו', כי הנה בעשרת ימי תשובה נגמרת מלאכת הנסירה אשר התחלתה היא מן האחרונים דכתר דז"א וניתנין בכתר דנוק', ובחי' זו של נסירת הכתר נעשית ביום א' של ר"ה, וביום הזה כל הדינין שבכתר הזכר ניתנין בכתר הנקבה, וז"ס יהי שם ה' מבורך, שהיא המלכות הנקראת שם ה' יהי מבורך, מ"ב ברישיה כנודע, כי שם בן מ"ב הוא בראש כנז' בספר התיקונים (תיקון ע' סוף קנח ע"ב), והוא ענין הדינין הניתנין ברישא דנוקבא ביום הזה הנק' שם בן מ"ב שהוא גבורה כנודע. אמנם סיפיה רך, כי כשנשלמת לקחת אותם הדינין הנסרין מן הזכר כולם, אין בו עוד מה ליתן, והיתה בנוק' דתקיפי חילהא בקדמיתא כל זמן שלוקחת דינין מן הזכר, וכשהשלימה לפעול את הדינין שקבלה ממנו, אין בה עוד מה ליתן וחליש חילהא, והרי רך. אבל הזכר אינו כן, כי הוא אינו צריך לזולתו, וכל מה שהולך, מתגבר והולך. ואדרבה רישיה רך וסיפיה קשה.

עי' שער מאמרי רשב"י לב ע"א: כאשר השלים ענין הנסירה ונשלמו בה כל הדינין שהיו בזכר אין עוד דינין בו לתת לה ולכן סופיה רך כי אז היא דומה אל הנקבה דחלש חילהא כי אין בה מעצמה רק מה שלוקחת ממנו והנה כבר נשלמו ואין עוד מה לקבל ולכן הם נייחין בסופה.

ועי' לעיל כ ע"א, וזהר תצוה קפז ע"א. שם בן מ"ב אותיות הוא ברישא דמלאכא, והוא מסטרא דגבורה והוא השם היוצא מהפסוק "והארץ היתה תוהו כו'". שם זה היה בעולם התוהו, ואח"כ נפקא מאתלטייא, והיינו הדינים מסטרא דבוצינא שנכללו בגלגלתא, שכן משם היה כח עולם התוהו, והוא בהר"ד שבו נרמז שם מ"ב [והוא בשנה שלפני בריאת העולם שהיה תוהו] (ב"ע קמט ע"ב).

¹³³ מלמטה למעלה.

¹³⁴ אהי"ה במלואי אלפין, אלף ה"א יו"ד ה"א.

¹³⁵ עי' לעיל קמא ע"ב: מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפליג תלת מוחין דאינן י' י' דאתרמיזו בהאי שמא יוד הי ואו הי כו'. ועי' לעיל דף עו ע"ב: \$.

תיקון חלק ה

שנבראו ביום הראשון (חגיגה יב ע"א). והם: שמים וארץ, אור וחשך, תהו ובהו, רוח ומים, מדת יום ומדת לילה. יש שמים למעלה משמים, שהוא "שמי השמים העליונים", ויש אור למעלה למעלה, שנקרא אור הגנוז לצדיקים לעולם הבא, שעין לא שולטת עליו. ויש חשך נסתר, שנאמר בו "ישת חשך סתר". ויש תהו ובהו למעלה, שנאמר בהם "קו תהו ואבני בה". ויש רוח הקודש שנאמר בה רוחו הקדוש המרחפת על פני מי התורה.	דמתלבשין בעשר דברים דאתבריו ביוםא קדמא ¹³⁶ ואינון שמים וארץ אור וחשך תהו ובהו רוח ומים מדת יום ומדת לילה שמים אית לעילא מן שמים דאיהו שמי השמים (תהלים קמח ד') העליונים ואית אור לעילא לעילא דאתקרי אור הגנוז לצדיקיא לעלמא דאתי דעינא לא שליט עליה ואית חשך סתים דאתמר ביה ישת חשך סתרו (תהלים יח יב) ואית תהו ובהו לעילא דאתמר בהון (ישעיה לד יא) קו תהו ואבני בהו ואית רוחא דקודשא דאתמר ביה רוחו הקדוש המרחפת על אנפי מיא דאורייתא ¹³⁷ :

וציורא כו' ואינון שמים כו' - הכל בע"ס כמו שמפרש והולך: שמים אית לעילא כו'¹³⁸ - ר"ל, שמים שלנו. וע"ל (קל ע"א קנר ע"א) ואלין אינון אתוון דאתבריו בהון שמיא עלאין (@ו) ארצות החיים דאלין אתקריאו שמי השמים כו', והן שמים וארץ, חכמה ויסוד, שהן שירותא וסיומא¹³⁹, שיסוד הוא סיומא דמחשבה, כמ"ש בפ' ויקרא (ו ע"א)¹⁴⁰, וכן בריש ס"ד (ז ע"ב) נק' הארץ, והוא דוגמא דיליה, כמ"ש כאן, שהוא אדם דיצירה, דוגמת חכמה. (@ו) עיקר השמים וארץ הוא בכ"מ בינה ומלכות, בנוק', אבל כאן הן מדת יום ומדת לילה, ודכורין דבהון, שמים וארץ. תהו בהו הן נוק', וחושך גבורה ורוח ת"ת ומים חסד, והן ה"ס דיסוד כליל מנהון (והר ח"ג רנה ע"א), וז"ש (בראשית א ב) והארץ היתה כו'. ואור הוא כתר, בא אחר כולם. וז"ש ואית אור לעילא לעילא, אמר ב' פעמין לעילא, ואמר דעינא לא שליט עליה, ר"ל כמ"ש (ישעיה סד ג) עין לא ראתה, ועינא לא שליט בכתר (כמ"ש ברע"מ (ח"ג רנה ע"ב)¹⁴¹ דכתר הוא כ', למעלה מעשרים, דעינא לא כו') דנקרא אין¹⁴², והוא אור הגנוז, כמ"ש בפ"א דס"ד (א ע"א)¹⁴³: דאתמר ב' רוח הקודש המרחפת כו' - ע"ל (עו ע"ב פא ע"ב), ור"ל דרוח הקודש שורה על אינון דמתעסקין באורייתא¹⁴⁴, וכמ"ש (ע"ז כ ע"ב) תורה מביאה לידי זהירות כו' לידי רוה"ק:

מדת יום ומדת לילה מדת יום שכינתא עלאה מאי יום עמודא דאמצעיתא דמניה יומין ארוכין הה"ד (משלי ג טז) ארך ימים בימינה הה"ד (תהלים מב ט) יומם יצוה ה' חסדו יומין זעירין מסטרא דזעיר אנפין צדיק מדת לילה אימא תתאה עד הכא א' מן אב"ג:	מדת יום ומדת לילה. מדת יום, השכינה העליונה. מה זה "יום", העמוד האמצעי, שממנו ימים ארוכים זהו שנאמר "אורך ימים בימינה", זהו שנאמר "יומם יצוה יהוה חסדו". ימים קטנים מצד של זעיר אנפין, צדיק. מדת לילה האם התחתונה, עד כאן א' מן אב"ג.

¹³⁶ כל הנבראים כולם הם מהניצוצין הנבררים, וכבר נבראו כמה דברים ביום ראשון ג"כ הגם שאז היה רק שליטת דספי' החסד לבד, וכמ"ש בחגיגה (יב ע"א) (וכן הוא בפדר"א פרק ג ובזהר שמות יח ע"ב) [והוא תיקון המ"ה] (דע"ה ח"ב סד ע"ד).
¹³⁷ מלשון הפסוק (בראשית א ב): ורוח אלהים מרחפת על פני המים.
¹³⁸ דברי הגר"א הם על "וכו" שהוא "מן שמים". @.
¹³⁹ עי' זהר ח"ג רצו ע"א, רצו ע"א.
¹⁴⁰ עי' מלואים אות (יד).
¹⁴¹ עי' מלואים אות (טו).
¹⁴² עי' לעיל הערה 114.
¹⁴³ [חב"ד] הן ראשית הגילוי של המחשבה סתימאה שהוא כ"ע, שאין מתגלה כלל אפילו מציאותה ולכן נקרא אין.
¹⁴⁴ עי' לעיל מד ע"ג ד"ה שכינתא תתאה.

תיקון חלק ה

מדת יום כו' - דעלה נאמר (ישעיה מ יב)¹⁴⁵ מי מדד כו', בה' גוונים דילה, כמש"ל תיקון ה' (כ ע"ב) וסוף תיקון י"ח (לה ע"ב). וכן הוא בשכינתא תתאה, ה' זעירא, כמש"ש ובריש תיקון י"ט (לו ע"א), דהיא **אתעבדת מדה מתתא לעילא** (לעיל כ ע"ב): **דמיניה יומין ארוכין - דת"ת נק' אריך אנפין**¹⁴⁶, ישראל סבא, ויסוד זעיר אנפין, נער ישראל ואוהבהו (זהר ח"ב מג ע"א). דסבין הן בחג"ת, אברהם זקן (בראשית כד א), כי זקן יצחק (שם כד א)¹⁴⁷, אב זקן (שם מד כ)¹⁴⁸, כי כבדו כו' (שם מח י)¹⁴⁹, ונה"י נערים כידוע¹⁵⁰, כמש"ש (שמואל א' ב כו) והנער שמואל, ויהושע בן נון נער (שמות לג יא), והוא נער את בני בלהה (בראשית לו ב), ועי' בפרשת בראשית (כא ע"ב)¹⁵¹ ושם (יח ע"ב)¹⁵² **אמר אלין אנפי רברבן בדיקנא חתימין כרובין אנפי זוטרא כרביין כו'.** ואותיות גדולות ואותיות קטנות הן בעמודא דאמצעיתא וצדיק¹⁵³, וכן בבינה ומלכות כידוע (לעיל קכא ע"ב, קלד ע"א). ואמר **הה"ד אורך כו' -** והוא נקרא ימין, חסד, כמו שמפרש והולך **הה"ד יומם יצוה כו'.** אלמא חסד הוא ביום, ור"ל ששני אלו המדות, מדת יום ומדת לילה, הן אריכו דיומין¹⁵⁴ לעוה"ב, ליום שכולו ארוך, וקצר ימים בעוה"ז, וזהו מדת יום ומדת לילה. וכ"ז בע"ס דכתר דהיכל הראשון כנ"ל. וז"ש **עד הכא א' מן אב"ג.** וקאמר אב"ג, משום דלא מפרש אלא ג' אותיות בדרך זה כנ"ל:

מה זה ב' (בינה), בה נודעים דו הפרצופים של האדם העליון. ג', שלש דמויות כדוגמת אדם של בריאה ואדם של יצירה ואדם של עשיה. ג' יש לה ראש וגוף וזנב. הראש זה י', הגוף הפרצוף, הקוף שלמטה זנב, ולכן אמרו בעלי המשנה (ברכות סא ע"א) אדם הראשון עשה לו פרצוף ולבסוף זנב, על הזנב נאמר "ויגדל הילד ויגמל", עד שיעשה פרצוף.	מאי ב' (בינה) בה אשתמודעין דו פרצופין דאדם עלאה ג' תלת דיוקנין כנוונא דאדם דבריא ואדם דיצירה ואדם דעשיה ג' אית לה [קיס ע"ב] רישא וגופא וזנבא רישא דא' י' גופא פרצופא קוצא דלתתא זנב ובגין דא אמרו מארי מתניתין אדם הראשון עשה לו פרצוף ולבסוף זנב זנב עליה אתמר (בראשית כא ח) ויגדל הילד ויגמל עד דיתעביד פרצוף:

מאי ב' כו' - כנ"ל (קלח ע"ד) דלא אשתמודעו דו"נ אלא במו"ס¹⁵⁵, דהוא חכמה, ב', כנ"ל: **ג' תלת כו' -** דבה נכללו כל התלת, כח"ב, שהן ג' אדם הנ"ל, והוא מנין ג': **ג' אית לה כו' -** עתה מפרש שבצורתו נכלל ג' אדם הנ"ל, שהוא רישא וגופא וזנבא. וגופא וזנבא הן ד"ו פרצופים¹⁵⁶, אדם דיצירה ועשיה, ורישא הוא אימא עלאה, שלכן בינה כוללת ג', ב' דחכמה וא' דכתר, דבאותיות א"ב

¹⁴⁵ ז"ל בשלימות: מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וכל בשלש עפר הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים. ועי' זהר ח"א יח ע"ב הוב"ד במלואים אות (יז).
¹⁴⁶ עי' לקמן קמג ע"ב ד"ה עתיק (לש"ו). ישראל סבא הוא החלק התחתון של אבא, אבל הוא פנימיות ה"ק ולכן אולי זה כוונתו, וכן משמע בשעה"כ דרושי ק"ש פרק ו'. עי' בבאורו של רבינו על ספד"צ ו ע"א, וכן עי' יהל אור ח"א כד ע"ב, ז"ל, ענין הגולגלתא הוא יסוד דבינה דרדל"א, והוא הדעת דז' תיקונים דגולגלתא, כי בתיקון השני שהוא אוירא שם מתלבש חסד דע"י, ובו מתלבש יסוד דבינה ונעשה לו דעת וכו'. עיקר הדעת הוא יסוד דחכמה, וקאים בתוך יסוד דבינה דלא מתפרשין, לכן נק' על שמה. והתגלות הבינה בז"ת אינו אלא בדעת יסוד שלה.
¹⁴⁷ ז"ל: ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני.

¹⁴⁸ ז"ל: \$

¹⁴⁹ ז"ל: ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו וישק להם ויחבק להם:

¹⁵⁰ עי' זהר ח"ב רסט ע"א, תז"ח לד ע"ג, פרדס שכ"ג פי"ד.

¹⁵¹ עי' מלואים אות (טז).

¹⁵² עי' מלואים אות (יז).

¹⁵³ עי' זהר ח"ב קלב ע"א: א"ל [אדון] ברוך תקוני דעלמא תתאה דאינון כ"ב אתוון זעירין בגין דאית אתוון רברבן ואתוון זעירין מעלמא תתאה אתוון רברבן מההוא עלמא דאתי: תרגום: \$

ביאור: אתוון רברבן עלאין ואתוון תתאין זעירין אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רשב"י ע"ד).

¹⁵⁴ עי' לקמן קסג ע"ב ש"אריכו דיומין" הם מא"א.

¹⁵⁵ עי' לקמן קמא ע"ב ועי' אד"ז רפח סע"א.

¹⁵⁶ עי' לעיל הערה 67.

תיקון חלק ה

הן ביחד שלשה, וג' כוללם, כן הוא כאן, ב' חכמה, בה {קלט ע"ב} ד"ו פרצופים, וכינה כוללת גם כתר, דביה רק אחד, אחד בכל צד, ולכן היא נכללת בשלשה, והן ג' אדם הנ"ל, והוא ראש בטן גויה¹⁵⁷, ושם הזנב בבטן, ושם קומת הנוק', וכן ג' עלמין ב"ע, וכן בעולם שנה נפש¹⁵⁸. ואמר **רישא דא יו"ד**, דהוא רישא שעל הגימ"ל, **גופא פרצופא**, שהוא ו', וזנב הוא ד', נוק': ואמר **ובג"ד כו' פרצוף (@ולבסוף) [ובסופו@] זנב כמ"ש במ"ר** (מדרש תהלים קלט@¹⁵⁹), (@והוא כנ"ל) [שזנבה הנל@]. וכן על הנוק' אמרו (ברכות סא עא) חד אמר פרצוף וחד אמר זנב, כי היא נכללת בג' אדם הנ"ל¹⁶⁰, שהן ג' דרגין דכוללין הכל. וברישא היא עטרת בעלה (משלי יב ד), וכן היא פרצוף וזנב, והן חולם שורק חירק, כמ"ש"ל (נד ע"ד נב רע"ג) ועמ"ש"ש בארוכה. ואמר **זנב עליה אתמר כו' - ר"ל כ"ז** שהילד יונק משדי אמו, נעשה זנב לה, שהוא בחיקה, עד שנתגדל וא"צ לאמו, אז הוא פרצוף. ואח"כ כשהוא מוליד, נעשה הוא אב. וכן בנקבה תחילה בחיק אמה, ואח"כ פרצוף, ואח"כ א"ס לילד דידה, וכמ"ש (שמ"ר פנ"ב ס"ה) לא זו כו' בתי כו' אחותי כו' אמי כו'. והן ג' דרגין דג', והוא נר"ן, נפש נקרא זנב, ורוח פרצוף, שהוא עיקר האדם, והנשמה הוא א"ס המגדלתו ומורה לו דרך, אל תטוש תורת אמן (משלי א ח), והן¹⁶² ג' היכלין דהיכל הראשון, הכוללן אימא עילאה, והוא כמ"ש"ל (ב ע"ב ג ע"ב) **ואיהו שביעאה לון באימא**, אלא שכאן לפי סדר הימים, דיום הראשון הוא בחסד, אור, והשני במים, גבורה, וכן לקמן (קלג ע"ב קנח ע"א) אלא דאימא מתלבשת בחסד, שהוא יומא דכלא יומין¹⁶³, והיא מדת יום, יומם יצוה ה' חסדו (תהלים מב ט) כנ"ל. והיכל שביעי הוא, הנה נתתי כו' (בראשית א כט) **כמ"ש"ל (קלג ע"ב קנט ע"א¹⁶⁵)**:

ועוד אבגית"ן, א', היא מורה על א"ל מסתתר מעיני כל חי, ונעלם מכל היצורים כולם על, אדיריר"ן. עליו	ועוד אבגית"ן א' איהי מורה על א"ל מסתתר מעיני כל חי ¹⁶⁶ ונעלם מכל היצורים כלם אדיריר"ן ¹⁶⁷ עליה אתמר ¹⁶⁸ קומה אדיר

¹⁵⁷ עי' ס"י פ"ג מ"ו.

¹⁵⁸ עי' ס"י פ"ו מ"א.

¹⁵⁹ ז"ל: אחור וקדם צרתני. דו פרצופין נבראו, (פי' שני פנים). כך היה אדם הראשון, מאחוריו היה צורת חוה. וכן הוא אומר, (בראשית ב, כב) ויבן ה' אלהים את הצלע. לכך נאמר, אחור וקדם צרתני וגו'. רב ושמואל. חד אמר, פרצוף. וחד אמר, זנב. בשלמא למאן דאמר פרצוף, דכתיב, אחור וקדם צרתני. אלא למאן דאמר זנב, מאי אחור וקדם. כדאמר ר' אמי, דאמר ר' אמי, אחור למעשה בראשית וקדם לפורענות. בשלמא אחור למעשה בראשית, דאברי במעלי שבתא. אלא קדם לפורענות, פורענות דמאי, אילימא משום קללה, הא נחש בתחלה נתקלל, ולבסוף חוה ולבסוף אדם. אלא לפורענות המבול. שנאמר, (שם ז, כג) וימח את כל היקום אשר על פני האדמה. ולמאן דאמר פרצוף, הי מניהו סגיא ברישא. מסת??

¹⁶⁰ עי' רביעאה לכל תלת לעיל הערה 23.

¹⁶¹ ז"ל: משל למלך שהיתה לו בת יחידה והיה מחבבה ביותר מדאי והיה קורא אותה בתי לא זו מחבבה עד שקראה אחותי ועד שקראה אמי כך הקב"ה בתחלה קרא לישראל בת שנאמר (תהלים מה) שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך לא זו מחבבן עד שקראן אחותי שנא' (שיר ה) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה לא זו מחבבן עד שקראן אמי שנאמר (ישעיה נא) הקשיבו אלי עמי ולאמי אלי האזינו כי תורה מאתי תצא ומשפטי לאור עמים ארגיע.

¹⁶² עי' ע"ח שער ט"ל פ"א. עי' לעיל הערה 75.

¹⁶³ היינו הדעת וכן הוא במב"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה', אמנם בשער מאמרי רשב"י י"ח ע"א שזהו חסד פרטי, ועי' פת"ש עקודים א' שמשווה אותם יחד. \$ עי' לעיל עה ע"ב: וענין יומא דכולא יומין שאמר כאן ובזהר בכמה מקומות על החסד, ואמר דאזיל בכלהו, כי יום נק' ע"ש האור כמ"ש ויקרא אלקים לאור יום ואור הוא בחסד וכל ר"ק שנק' יום ע"ש שמקבלין החסדים על ידו ה"ח ונק' כ"א יום באורו וזהו יום דכתיב בכל מעשה בראשית, עכ"ל. והנה חסד זה אינו החסד הפרטי שבז"ת אלא התפשטות השפע מהבחינות העליונות הנקרא חסד המתפשט ביסוד דיבנה (וכן משמע לקמן סוף י ע"ד, וכן משמע במב"ש לב ע"א וע"ח שער הזווגים ה').

¹⁶⁴ ז"ל: ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה.

¹⁶⁵ \$ כך אמר פרלמוטר וצ"ע אם אני מסכים

¹⁶⁶ מקור? \$

¹⁶⁷ עי' אור יקר על ז"ח מט ע"ב הוב"ד במלואים אות (יח).

תיקון חלק ה

ירון¹⁶⁹ ואית ממנא תחות ידיה דאתקרי אדיר אדירים ותחות ממשלתו אתני"ק ואיהו נפיק מהאי פסוק (במדבר כד כא) איתן מושבך ושים בסלע קנך תמן אית"ן ואיהו תני"א ק' קנך (קלט ע"ב) קנה חכמה קנה בינה (משלי ד ה) ה' קנני ראשית דרכו (שם ח כב-כג) לעילא מכלא קדם מפעליו מאז מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ מאי מראש אלא הכי אמרת אורייתא דאיהי ראשית אנא אקדימת למהוי רישא לעולם:	נאמר קומה אדיר ירון. ויש ממונה תחת ידו שנקרא אדיר"ר אדירים, ותחת ממשלתו אתני"ק, והוא יוצא מהפסוק הזה "אית"ן מושבך ושים בסלע קנך", שם אית"ן, והוא תני"א ק', קנך, "קנה חכמה קנה בינה", "יהו"ה קנני ראשית דרכו", למעלה מהכל "קדם מפעליו מאז מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ". מה זה "מראש". אלא כך אמרה תורה, שהיא ראשית, אני הקדמתי להיות ראש לעולם.

ועוד אב"ג ית"ץ כו' - מפרש והולך כל הששה אותיות, הכל בשמות, שכל אות הוא שורש לשמות וספירות, כמו שמפרש והולך, דביה נברא העולם כנ"ל, ולכן מתחיל התורה בו, ויוצא מפסוק ראשון כנ"ל, וביה כלילין הכל: א' איהי מורה על אל כו' - דהוא אל עליון כו', כתר, כמ"ש"ל (קכב ע"א קמב ע"א), והוא מסתתר מעיני כו', כנ"ל (קלט ע"א ד"ה שמים) עין לא ראתה (ישעיה סד ג), ונק' אין¹⁷⁰ וכנ"ל, והוא באצילות, ושם אדירירון הוא בכריאה כידוע¹⁷¹, ואמר עליה אתמר קומה אדירירון, ר"ל בהיכלות דפרקי היכלות¹⁷², ואדיר אדירים הוא ביצירה. ואתני"ק, הוא בעשיה¹⁷³. ואמר ואיהו

¹⁶⁸ איפה

¹⁶⁹ עי' לקמן קנט ע"א, ונראה שכוונתו שבשם זה כלול אדיר וירון.

עי' משלי (כט ו): בפשע איש רע מוקש וצדיק ירון ושמת. בהגר"א: שמחה בצפרא ורינה ברמשא כמ"ש למעלה והוא רינה באבוד רשעים ושמת שהם יתרוממו כמ"ש באבוד רשעים וגו':¹⁷⁰ עי' לעיל הערה 114.

¹⁷¹ @ עי' ספר התמונה (תמונה שניה): והצורה היא כח עליון ושם כינוי הכח אדירירון ה' צבאות יושב הכרובים, כענין וירכב על כרוב והוא מיכאל כח רב חסד הכח המקבל מן אדירירון הלבוש עליון ועליו נאמר גדול אדונינו ורב כח. [מכאן ומדברי הפרקי היכלות משמע שזה השם שבו נכנס ר"ע וג' תלמידיו לפרדס.]

¹⁷² @ עי"ש פ"מ אות ד: ויקבע שר תורה זה בתפלה שלש פעמים בכל יום ויום ולאחר תפלה שיתפלל אותו מראשו ועד סופו ואחר כך ישב וישנה אותן שלשה ימים ימי תעניתו מבקר עד ערב ולא ידום וכל שעה שמסיימו יעמוד על רגליו וישבע במלאכים ומלכם ויקרא שתיים עשרה פעמים בכל שר ואחר כך ישביענו בחותם של כל אחד מהם ואלה שמותם [ומספר ה"ב] @ ואדירירון ה' השר וישבע אותם שתיים עשרה פעמים בשם וכו'. ועי"ש פט"ז אות ד.

ועי' ברית מנוחה (הדרך השניה): ב' המאורות הם נקוד קמץ של אות ראשונה מן השם בן ד'. ואלו שמותם שם הרקיע נקרא אכתרי"אל שהוא מכתיר עטרות לכל צבא המרום כמו שאמרתי ושם הניצוץ (נ"א הניקוד) אשר מתחת לרקיע נקרא שמו אדירירון מקום הרנה, והנה נמצאו שני המאורות האלו משמשין לפני שם יהו"ה (נ"א יה"ה) שהוא המאור הראשון המתפשט מן המקום אילן החיים. ושני המאורות העליונים הללו הם חשובים מאד כמו שאמרתי כי כאשר מתפשט הנורא הנקרא יה"ה (נ"א יהו"ה) ועלה בחוקו ומכסה הגלגלים וצבאותיהם ברוב הדרו וזיוו נתפשטו ממנו מאורות שנים, האחד חופף על הכל ומבדיל בין קדש ובין קדש והוא הנקרא רקיע, וכאשר מתפשט הרקיע הנורא הזה והנעלם מתנועע בתנועה קטנה ומביא למטה עד שנתחזק בגבורת המאור יה"ה (נ"א יהו"ה) והתחיל להתאמץ ולקחת גבורה גדולה וממשלה עצומה ומן ממשלתו הגדולה והעצומה נתפשט ממנו ניצוץ כדמיון נר הוא המאיר לכל קצוות העולם ולכל מצפוני רם ונשא, ונקרא זה נהר דינור שיוצא מן מקום המציאות לידע מה בקצוות העולם וכמו שאמרתי לרקיע נקרא שם אכתרי"אל ולניצוץ נקרא אדירירון מקום הרנה שממנו לוקחים רנה ומן המקום הזה לוקחים שירה וכח כאשר מרננים לפני הקב"ה ית'. והנה לפי אלה הדברים שניקוד אות ראשונה מן השם שהוא קמץ ע"כ הפועל אשר יפעול בשם יהו"ה שתהא מכין בניקוד אות ראשונה שהרקיע שמו אכתרי"אל והניצוץ אדירירון ויחשוב במחשבתו שאלו נקשרו בשם יהו"ה שהוא חלק מן שם יהו"ה, ושכל שם ושם מאלו השנים כולל בו שם יהו"ה שהוא מקורו הנעלם, והמאור הזה ששמו יהו"ה עולה עד למעלה, וכאשר הוא עולה אל מקום נעלם מאד הגבורה שב"ה מתעכלת (נ"א מלהתאכל נ"א שבה כמו שהוא עולה כן הגבורה

¹⁷³ @ עי' שער רוה"ק (נז ע"ב): שם אתני"ק יוצא מפסוק (&) ותלד את קין, ויונק משם אנקתם כי הי' דשם אתני"ק, מתחלפת במ"ם של אנקת"ם בא"ת ב"ש.

תיקון חלק ה

נפיק כו', ר"ל ממלת איתן כולו, וק' דקנך כמו שמפרש והולך: תמן כו' - והוא סלע¹⁷⁴ דשפחה
דההוא נער¹⁷⁵, סיהרא דעץ הדעת¹⁷⁶, ואיהו תניא דאיתן¹⁷⁷, ברייתא, שפחה תנינא דמשנה¹⁷⁸, וע"ל
(קמה ע"ב קעא ע"ב תיקון ט), והכל בכתר דלהון, א' דשם זה, כנ"ל. ושמות הראשים דשם הראשון משם
מ"ב כמו שמפרש והולך הוא אדירירון ביהרירון¹⁷⁹ גיהרירון יגבי"ה תלמי"ה צתני"ה, שלשה
ראשונות מהשמות ברוך רירון וג' אחרונות שהן ז"ת מסיימות ביה"ה, וכיוצא בזה בע"ס בדברי
הגאונים¹⁸⁰, אלא שהוא באופן אחר, ושם חו"ב, שניהם י"ה, אלא שחכמה מתחלת בב' ובינה בג',
וזזה החילוק בין שמותיהם וכתר באלף. (ועוד בג"ר ח' אותיות¹⁸¹ ובג"א ה' אותיות, שהן ג"פ י"ג
שבהם כידוע¹⁸². והוא הטל¹⁸³, טלא דבדולחא¹⁸⁴, וח' היא עד המזל העליון¹⁸⁵ וה' היא עד המזל
התחתון¹⁸⁶, לכן בג"ר, שהן עליונים ח' כו', כנ"ל) ולכן אומרים במוספי יו"ט, אדיר אדירנו, שבו
כתר יתנו לך ה' אלהינו המוני מעלה¹⁸⁷, מלאכים שהן ביצירה. {קלט ע"ג} אבל בשבת מתגלה
הבריאה, ולכן אין חטאת במוסף שלו¹⁸⁸: קנה חכמה כו', ר"ל דחכמה נק' קנין, כמ"ש קנה חכמה.

ועי' עמק המלך (ש"ז פ"א): משם אנקתם זה נמשכים כ"ב אותיות התורה בצורתם דלתתא, כי
למעלה בב"ע הם בצורה אחרת, והם כ"ב אלפ"א ביתו"ת, וצורתה מוחלפת. ושלמעלה משתמשים בו
המלאכים. [בענין אנקת"ם עי' זהר ח"ב ט סע"א, ומאיר הזהר שם.]
ועי' ספר ברית מנוחה (הדרך השניה): ובהיות שני המאורות הללו מתגברים נראו כשני מגדלים הא'
פונה לצפון והא' פונה לדרום, ובראש אלו המגדלים שומרי החומות ואלה שמותם שם הראשון הפונה
דרום נקרא אתניק וכו'.

¹⁷⁴ \$סלע?
¹⁷⁵ עי' לעיל טו ע"ב ש"ההוא נער" הוא מט"ט [וכן בזהר ח"א קכו ע"א]. ושפחתו היא סנדלפון (עי'
לעיל קלד ע"ד).

¹⁷⁶ עי' לעיל קה ע"ב ד"ה מסט' דסיהרא.

¹⁷⁷ עי' מלואים אות (יט).

¹⁷⁸ עי' לעיל טו ע"ב, ודברי רבינו שם: **שפחה דיליה - ר"ל, לכן נאמר משנה בה', נקבה, כמ"ש דמט"ט**
הוא שני למלך, ומיט"ט הוא משנה למלך שהיא שפחה כו': כגוונא דא משנה - ר"ל, משנה הוא לשון
משנה למלך:

¹⁷⁹ @עי' ספר הפליאה (עמוד רכב): מהו אב"ג ית"ץ אמר ליה, אדירירון בהרירון גבירירון יגביה
תלמי"ה צתני"ה, וכן הוא בשער רוח"ק נז ע"א, ועי' עוד ברית מנוחה דרך ב'.

¹⁸⁰ עי' פרדס רמונים (ש"א פ"א): המגלה הראשון אל ענין הדרוש הזה בין המפרשים הוא רבינו האי
גאון בתשובת שאלה. ועם היות לשונו ארוך יוצא מעניניו וצריך ביאור רחב, עכ"ז לא נאסוף ידינו
מלהעתיקו יען היותו תועלת רב. וז"ל הגאונים. נשאלה שאלה למאור הגדול אדון החכמה רבינו האי
גאון ז"ל מרב פלטוי וחבריו. ילמדנו רבינו כי מצינו לרז"ל י"ג מדות שקבל מרע"ה. ולאברהם אבינו
בספר יחסוהו רז"ל על שמו והוא ספר יצירה מונה שם י"ס ואנחנו צריכין ללמוד מפיו הקדוש אם י"ס
הם י' מדות. א"כ י"ג מדות מצינו, י"ג ספי' לא מצינו וכו'.

¹⁸¹ אותיות או תיקונים? ##

¹⁸² עי' ביאור רבינו על ספד"צ (ג ע"ג): נפקין ממ"ס ג' פעמים י"ג, א' בנימין וא' בארחין שע"י הנימין
מתחלקין הארחין וא' בדיקנא, נגד ג' מוחין הכלולין ביה, ע"כ [דהיינו החב"ד דמו"ס (לש"ו כללים ח"א
עט ע"ב, וכן יט ע"ג, וכן כז ע"ב)]. עי' שעה"כ שבועות א' שזו הג' פעמים שאומרים י"ג מידות ביר"ט.

¹⁸³ עי' מלואים אות (כ), ועי' שער הפסוקים (פרשת לך לך): הנה נודע מה שנתבאר אצלנו, בסוד נחר
גרוני, כי ז"א בימי קטנותו, יש לו ג' מוחין של שמות אלהים. ונודע, כי שרש ג' מוחין, הם ג' אותיות
יה"ו. ולכן אף מוחין דקטנותו, נרמזים בג' אותיות אלו, והוא, כי להיות שם זה במוחין דז"א, אשר
ההוי"ה הכוללת אותו היא הוי"ה דמלוי אלפ"ן כנודע. נמצא, כי שם הנזכר, הוא במלוי אלפ"ן, העולה
בגימטריא טל. והנה ג' אלהים של המוחין, דמלוי יוד"ן ואלפ"ן וההי"ן, יש בהם י"ג אותיות בכל אחד
מהם, שהם ט"ל אותיות, כמנין יה"ו במלוי אלפ"ן:

¹⁸⁴ עי' ביאור רבינו על ספד"צ ה ע"א שזה התיקון הראשון של התיקוני גלגלתא דא"א. ועיי"ש מה
שהביא מאד"ר קכח ע"ב, שזה שורש כל התיקונים של ז"א.

¹⁸⁵ עי' ע"ח שער א"א פרק ט: אל א', רחום ב', וחנן ג', ארך ד', אפים ה', לפי שארך אפים מורה על ב'
מידות יחד, ולזה לא אמר ארך אף אלא אפים, ורב חסד ו', ואמת ז', נוצר חסד ח', לאלפים ט', נושא
עון י', ופשע י"א, וחטאה י"ב, ונקה י"ג, ע"כ. ועי' מב"ש כח ע"ב ב' דרכים ב"ג מידות.

¹⁸⁶

¹⁸⁷ עי' לעיל יז ע"ב. \$?הרי אומרים את זה בשבת.

¹⁸⁸ עי' זהר ח"א רנט ע"ב: במוסף ידיה ברו"ח ואתי לכפרא על טומאת מקדש וקדשיו דכתיב (יחזקאל
מג ז) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי דלא יתקרב בכ"י ערל וטמא אבל מוסף דשבת ליכא

תיקון חלק ה

ובינה נקרא קנין, אבל כתר הוא קנין קדומה להון, שלכן נאמר (משלי ח כב) קניי ראשית להון, וז"ש **ה' קניי ראשית דרכו לעילא מכולהו**, וקאי על הכתר, דאיהי תורה קדומה¹⁸⁹. ונאמר בה קדם מפעליו מאז, ואמר **מאי מראש אלא כו'**, ר"ל "מעולם" שהוא העולם, "נסכתי", להיות מראש לו, ראש לעולם, והוא הכתר. ואמר כ"ז לפרש השם אתני"ק, איתן ק', ק' קנין, איתן תניא, שהוא התורה, והוא תורה קנין של ה' ית' תורה קדומה:

ב' ביהיררין (ביהיררין) "כי ביה"ה צור עולמים", והוא ב', ברוך. וסימן ברוך ראשי אותיות: ר' ראש, ו' ומקור, ד' כל, ב' ברכות, שזה הוא ראש ומקור לכל הברכות. ולכן ב' היא חכמה ומורה על הכתר, שהוא ראש ומעין לכל הברכות, ולכן ב' בגימטריא שנים.	ב' ביהיררין (נ"א ביהיררין) כי ביה"ה צור עולמים (ישעיה כו ד) ואיהו ב' ברוך וסימן ברוך ראשי אתון⁷ ר' ראש ו' ומקור ד' כל ב' ברכות דדא⁸ הוא ראש ומקור לכל הברכות ובגין דא ב' איהי חכמה ומורה על הכתר דאיהו רישא ומבועא דכל ברכאן ובגין דא ב' תרין לחושבנא:

ב' ביהיררין - כנ"ל שאלו ג"ר מסיימות בשוה, והתחלתה הוא ביה"ה כמו שמפרש והולך, כי ביה"ה כו', שהוא שמו של החכמה (זהר ח"ג י ע"ב). וע"ל ריש תיקון כ"ב (עא ע"א) מ"ש בזה בארוכה, שהן ב' עלמין סתימין דחכמה, שהיא ד'ו פרצופין, דב' של חכמה כנ"ל: **ואיהו ב' ברוך** - דברכות הוא מחכמה, שכל הברכות הוא (ממ"ם) [ממו"ס], נביעו דכל ברכאין (לעיל יט ע"ב): ***ברוך ראשי אתון ב' ברכות ר' ראש ו' ומקור ד' כל דא איהו ראש ומקור לכל הברכות ובג"ד ב' איהי כו'** - כצ"ל, ומתחילה מפרש הפי' של ברוך, דמורה על האלף דחכמה, היא מעין, שהיא בריכה, ברוך. וכתר הוא מקור של המעין, כמ"ש בפ' בא (מב ע"ב)¹⁹⁰ וז"ש **ובג"ד ב' איהי חכמה ומורה כו'**, דכתר איהו נעלם ואינו מושג אלא מכח החכמה¹⁹¹, דחכמה מאין תמצא (אייב כח יב)¹⁹², ע"כ יש מוצא לה, וכמו מקור, שהוא נעלם ואינו מושג אלא ממעין, שע"כ יש מקור למעין, ולכן בתיבת ברוך, שהוא חכמה, מרומז הכתר שהוא ר"ת ב"רכה ר"אש ו"מקור כ"ל, ברכה הוא חכמה, ראש ומקור כל היא כתר. ואמר **ובג"ד ב' תרין לחושבנא**, ר"ל אע"ג דהתורה מתחלת בב' וכן המספר, מ"מ הוא תרין לחושבנא, שמורה שיש אחד קודם לה. אבל האחד לבד אינו במספר, וכן בראשית מתחיל בב' ואח"כ ראשית שהוא נק' כאן כתר:

ג' גיהיררין והוא שלישי, וזו השכינה, הספירה השלישית. (ולכן ב' היא חכמה ומורה על הכתר, שהוא ראש של מעין כל הברכות) ועליה נאמר "כל גיא ינשא", והוא גימטריאות פרפראות לחכמה (אבות	ג' גיהיררין ואיהו תליתאה ודא שכינתא⁹ ספירא תליתאה (ובגין דא ב' איהי חכמה ומורה על הכתר דאיהו רישא דמבועא דכל ברכאן) ועלה אתמר (ישעיה מ ד) כל גיא ינשא ואיהו גימטריאות פרפראות לחכמה¹⁹³:

לקרבה בגין דהא אתגלי עתיקא קדישא ונהיר בההוא רצון לכלהו עלמין וכלא אשתכח בנהירו דהא שבת בלא דינא כלל איהו ולא שליט חויה עקימא:

תרגום: \$

¹⁸⁹ עי' לקמן קלט ע"ב. ועי' ביאור רבינו על תז"ח מט ע"א שזה בחכמה, ועי' עי' ב"ע ה' ע"ב שזה תורה שיצאה ממו"ס.

¹⁹⁰ עי' מלואים אות (כא).

¹⁹¹ עי' ריש תז"ח (&) ש.

¹⁹² עי' לעיל הערה 124.

¹⁹³ עי' זהר ח"ג רכ ע"ב: קם ההוא טולא ובטש בעיניו דר' אבא נפל על אנפוי מגו דחילו עד דהוה נפל על אנפוי נפל קרא בפומיה דכתיב (שיה"ש ז ה) עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים ואלין עיינין דיל(יה) פרפראות [לגון] (ל)חכמה עלאה דאתמשכא מלעילא ומגו חשבון ותקופין ועבורין אתמליין ואתעבידו בריכות דנפקן מימין לכל סטריין (אינון עיינין) עד דאתפקדן לכל חושבון ועבורין דסיהרא בלבד (ס"א דלבר) וככבין ומזלי למעבד חשבון ודא איהו על שער בת רבים דא איהי סיהרא [דלבר] (לבד).

תרגום: קם אותו הצל והכה בעיניו של רבי אבא, נפל על פניו מתוך פחד, עד שהיה נופל על פניו נפל פסוק בפיו, שכתוב "עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים", ואלו העינים שלה פרפראות לתוך חכמה

תיקוני חלק ה

פ"ג מ"ח.

ג' גיהירון כו' - ג"כ כמו החכמה ושניהם ב"ה, הבן בחכמה וחכם בבינה (ס"י פ"א מ"ד), אחתא ומודעתא כלילין דא בדא כתרין רחמינ דמתחבקינ כו' (ספד"צ יד ע"א), אלא שנשתנה באות הראשון שהוא ג', ולכן מפרש והולך *ואיהו תליתאה ודא שכינתא עילאה כו' - כצ"ל: עלה אתמר כל כו' - כמ"ש בתז"ח (עה ע"ב ח ע"ד) ובהון כל גיא ינשא ההוא דכולא כלילא ביה ודא ר"מ דאתמר [בי"א] ויקבור אותו בגיא א"ב לייג מכילין כו', ור"ל דנאמר ביה (ישעיה נג ה) והוא מחולל כו', חכמת סופרים תסרח (סוטה מט ע"א), נאמר (ישעיה נב יג) ירום ונשא וגבה מאד, וזה כל גיא, שהיה שפל מאד, ינשא. והוא שעליו נאמר (דברים לד ו) ויקבור אותו בגיא, ובה, ר"ל בבינה, ינשא שבה כל הזקיפות, כמ"ש למטה. ג' אחזי על הזקיפה, וזהו ג"י של השם, ר"ל גיא, ובה י"ג מכילין דרחמי, ג"י של השם, שהוא בגיא הנ"ל. והוא א"ב של כתר חכמה, וג"י של בינה, הוא בגיא, כמ"ש בתז"ח שם. ובהן ינשא, והיא גיא לחכמה, שהוא הר והיא, נוק' גיא, כר לבעלה (עירובין ק ע"ב)¹⁹⁴, כסא לכבוד¹⁹⁵ {קלט ע"ד} מקום הנקבות גיא¹⁹⁶. ועי' באד"ר (קמב ע"א)¹⁹⁷ ובפ"ג דס"ד (כח ע"א)¹⁹⁸. ואמר ואיהו ג' פרפראות לחכמה, שהיא פרפרת לחכמה שעליה, וגימטריאות הוא ג"כ ג' של השם זה, וכ"ז לפרש שהיא ג'.

ינשא תז"ח שם? Commented [05]: ובהן

ועוד ברוך ב' אחזי תרין שכינתא עלאה ותתאה ר' ראשית חכמה ו' אחזי שית ספירין ד' אחזי על כתר עלאה ודא איהו רזא כל הכורע כורע בברוך מעילא לתתא למכרע ביה להחוא (נ"א למנדע ביה בהחוא) דכל מבויעין ומקורין דברכאן בידיה דאיהו עלת העלות וכל הזוקף זוקף בשם צריך לזקפא ליה ביו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו מלנאו דעשר ספירין דאיהו עלאה וזקיף על כלא ולית אלו"ה לעיל מניה ובגין דא ב' אחזי על הכריעה דכל הכורע כורע בברוך דאתמר ביה וברוך א"ל עליון (בראשית יד יט) ג' אחזי על הזקיפה דאיהו גאה גאה על כלא ולית	ועוד ברוך ב' מראה שנים, שכינה עליונה ותחתונה. ר', ראשית חכמה. ו', מראה שש ספירות. ק', מראה על כתר עליון, וזהו סוד (ברכות יב ע"א) כל הכורע כורע בברוך, ממעלה למטה, לכרע בו לאותו (לדעת בו באותו) שכל המעיינות והמקורות של הברכות בידו, שהוא עלת העלות. וכל הזוקף זוקף בשם, צריך לזקוף אותו ביו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא מבפנים של עשר הספירות, שהוא עליון וזקוף על הכל, ואין אלו"ה למעלה ממנו. ולכן ב' מראה על הכריעה, שכל הכורע כורע בברוך, שנאמר בו "וברוך א"ל עליון". ג' מראה על הזקיפה, שהוא

עליונה, שנמשכה מלמעלה, ומתוך חשבון ותקופות ועבורים מתמלאים ונעשו בריכות, שיצאו מימיו לכל הצדדים (אותן עינים), עד שנפקדו לכל חשבון ועבורי הלבנה בלבד (שבחון), וכוכבים ומזלות לעשות חשבון, וזהו "על שער בת רבים" זוהי הלבנה שבחון.

ביאור: בעיניו - פ' לרמוז לו שהחשבון בעיני המלכות כדמפרש (מ"מ). חכמה עלאה - ור"ל שעיני המ' יש בהם הארת אבא ומכח חשבון ועבור שאנו עושים נעשים ברכות מים ומשפיעים לבי"ע (מ"מ). דלבר - והיינו לבנה שבער"הז (מ"מ).

¹⁹⁴ עי' יהל אור (על הזוהר ח"א מה ע"א): כתיב ותחת רגליו שמשמע שהן תחת רגליו וכאן הוא אומר דאתחברן דא בדא והן בשוה, הג' היכלין הראשונים עם רגליו רגלין ברגלין, אמר בגין יקרא דמלכא שנעשה כר לבעלה וכמ"ש בזו"ח (דף נב ע"א) אע"ג דאנא בשחותא לגבך כו' ע"ש וכמש"ל, ע"כ. ועי' מלואים אות (כב).

¹⁹⁵ עי' דברי רבינו לעיל פח ע"ב: עיקר כסא הוא בה (זהר ח"ג רלה ע"ב), כסא לכבוד, ל"ב דחכמה. ועי' דבריו קו ע"ב: חכמה נקרא כבוד, ל"ב נתיבות (ס"י פ"א מ"א). וכורסיא הוא כסא לכבוד, והכל במלכות, חכמת שלמה.

¹⁹⁶ פ' בקעה ולא א' מז' מדורי גהנם. @

¹⁹⁷ קמב ע"א: וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשים בערייתא כסותאן דכל גופה דנוקבא ובההוא אתר אקרי ערוה דכלה לאצנעא אתר לההוא אמה דאקרי חסד

תרגום: \$

¹⁹⁸ אתתקן דכר בנוקבא יה"ו י' דכר ה' נוקבא ו' כתיב (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את שמם אדם, דיוקנא ופרצופא דאדם יתיב על כרסיא, וכתיב (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

\$פרלמ אמר כז ע"א ו"ה קונטורין דקיטורא בעטפו שקיעין, י' זעירא בגווה אשתכח \$

תיקוני חלק ה

גאה, גאה על הכל, ואין מי שיתגאה עליו. ובמה הוא יתגאה? על הכל, באות 'י' מן אבגית"ק, וזה יגב"ה. ועוד מצאנו בצורת אחרת יגבה"ה (יגביהיה) ואותיותיו גבי (גבוה) היה עליון של כל העליונים.	מאן דיתגאה עליה ובמאי יתגאה על כלא באת " מן אבגית"ן ודא יגבי"ה ועוד אשכחנא בגוונא אחרא יגבה"ה (נ"א יגביהיה) ¹⁰ ואתוון דיליה גבי היה (נ"א גבוה היה) עלאה דכל עלאי:

ועוד ברוך כו' - עתה חוזר ומפרש שניהם חו"ב, ואמר ברוך שהוא חכמה, ונכלל בו כל הע"ס, חכמה עד מלכות, וכתר הוא כלל הברוך, שהוא ראש ומקור לכל הברכות כנ"ל, (@ואליו) [ואלין] הכריעה, כמו שמפרש והולך (@למכרע) [שמכריע] ביה לההוא דכל כו'. וזקיפה בשם, שהוא דרגא דבינה, שהיא סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים (תהלים קמה יד), דהשם זוקף לכל הכפופים, כמ"ש (ברכות יב ע"א)¹⁹⁹ מ"ט דכתיב ה' זוקף כפופים, והיא ס"ג, סמ"ך וג', סומך וזוקף. ומפרש והולך דהוא בשם מ"ה, וכמ"ש (עמוד א' קלט ע"ב) דשם זה הוא מלגא דע"ס, דהוא האומן²⁰⁰, וההוא דאמר נעשה אדם, הוא שם ס"ג²⁰¹, שהוא נודע במ"ס, ושם מ"ה באוירא דמ"ס מתלבש ביה²⁰², וכמ"ש (קכא ע"א קמא ע"ב) דא גופא ודא מוחא, והן חו"ב, וכלם מעידין על עלת העלות, אלא שזה מלגא על שפעו, וזה מלבר על יכלתו, וזה הכריעה והזקיפה, שהן חו"ב. ובברוך כורע גופו, ובאתה ראשו, שהוא הכתר, ראשית כנ"ל. וזוקף בבינה, השם שניהם²⁰³, דכולל שניהם כנ"ל: **דאתמר ביה וברוך אל עליון** - מפרש הקרא על חכמה, דהוא עליון על אל, דהוא חסד (זהר ח"א ע"א), נהירו דחכמתא (זהר ח"א צד ע"א²⁰⁴), ולכן נאמר שם, והוא כהן לאל עליון, דשם כהונא רבתא²⁰⁵: **דאיהו גאה כו' - ר"ל, בבינה, וז"ש** (חגיגה יג ע"ב)²⁰⁶ מאי דכתיב כי גאה גאה, ארבע גאים כו', שהוא חגת"ם, מרכבה דילה, והיא מתגאה עליהן. ואמרו (פיוט אל אדון) המתגאה על חיות הקודש, ושם מקום הגאה, כמ"ש בפ' תרומה (קכט ע"א)²⁰⁷ **מאן איהו גס רוח כו' דהא לית גבהות באורייתא אלא בעלמא דאתי**, והיא נקראת

[06] Commented: נוסח

¹⁹⁹ ז"ל: ואמר רבה בר חיננא [סבא] משמיה דרב המתפלל כשהוא כורע בברוך וכשהוא זוקף זוקף בשם אמר שמואל מאי טעמא דרב דכתיב ה' זוקף כפופים וכו'.

²⁰⁰ עי' לעיל קלח רע"א.

²⁰¹ עי' לקמן קמא ע"ב: מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפלג לתלת מוחין דאינון 'י' 'י' דאתרמיזו בהאי שמא י"ד ה"א ו"א ה"א (נ"א י"ד ה"י ו"א ה"י), ע"כ. * עי' לעיל קלח ע"ד שגורס המוסגר, כן גורס הלש"ו כללים ח"א כ' ע"ד (וכן בדע"ה ח"א ז ע"ג) כמו שבא"א דאצילות המו"ס הוא שם ס"ג בפרטות המוחין אבל בכללות הרישא כולו הוא רק מכלל הע"ב הכללי כי הוא המוח הכללי דכללי לתלת וכל מוח הוא שם ע"ב.

²⁰² עי' ביאורים ח"ב לד ע"ד: אור התיקון אשר ממנו נתפשט השם מ"ה, כי הרזא דמתקלא שהוא אוירא עלאה*, אוירא דלא אתפס (ז"ח ע ע"א וס"י פ"ב מ"ו), ע"כ. *עומק כוונת רבינו, שה"רזא דמתקלא הוא האוירא, שכן כל מתקלא הוא חיבור של זכר ונקבה, וסוד מציאות זו הוא החיבור של האוירא ומו"ס, ועיקר הזיווג הוא תמיד מצד הזכר הרי הוא האוירא (עי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"א ד"ה והכלל מחו"ב). ועי' הקדו"ש טז ע"א ז"ל, הצמצום והקו, וכן נקרא בשם טהירו עלאה, וכן בשם אויר קדמון, אוירא קדמאה סתימאה, אוירא עלאה, עכ"ל. ועי' זוהר (בראשית ט"ו א' טז ע"ב), ועי"ש לג ע"א ז"ל, אור הגנוז הנה הוא אוירא עלאה.

²⁰³ גם בינה וגם מלכות, עי' שעה"כ כט ע"א: סוד שני כריעות 'י' לגבי ה', ו' לגבי ה'. וסוד שני זקיפות ה' לגבי ו', ה' לגבי 'י'.

²⁰⁴ עי' עוד ח"ב קכג ע"א, וח"ג רפט ע"ב.

²⁰⁵ עי' לעיל קיט ע"ב שזה מידת חסד, ועי' ב"ע קו ע"א שז"א מכונה כהנא רבא ונוק' כהן הדיוט, ועי' אד"ר קלב ע"ב.

²⁰⁶ ז"ל: אמר ריש לקיש מאי דכתיב אשירה לה' כי גאה גאה שירה למי שמתגאה על הגאים דאמר מר מלך שבחיות ארי מלך שבבהמות שור מלך שבעופות נשר ואדם מתגאה עליהן והקדוש ברוך הוא מתגאה על כולן ועל כל העולם כולו, ע"כ. עי' שיה"ש רבה (פ"ג סי' כג): ארבע גאים הם גאה שבעופות נשר, גאה שבבהמות שור, גאה שבחיות אריה, גאה שבכלל אדם, וכלן נטלן הקב"ה וחקקן בכסא הכבוד שנא' (תהלים קג) ה' בשמים הכין כסאו ממה שהכין כסאו על הגאים תדע שמלכותו בכל משלה.

²⁰⁷ ז"ל: כדי כרזא נפיק ואמר עלאין ותתאין אציתו מאן איהו גס רוחא במלי דאורייתא מאן איהו דכל מלוי בגין למגבה במלי דאורייתא בגין דתנינן דבר נש בעי למהוי שפיל בהאי עלמא במלי דאורייתא דהא לית גבהו באורייתא אלא בעלמא דאתי:

תיקון חלק ה

מרום כסא רם ונשא, ואמר ובמאי יתגאה כו', דהגבהות של הקב"ה כד אבן מאסו כו' (תהלים קיח כב), אבן דאתגזרת כו' (דניאל ב לד²⁰⁸), כמש"ל ריש תיקון י' (כה ע"ג ד"ה וסליק לה), ור"ל שזהו שם יגבי"ה, דהוא באות יוד, מלכות, (@ כמו שמפרש והולך) [כמש"ל]: ועוד אשכחנא בגוונא יגביה"ה ואתוון דיליה יגביה י"ה עלאה כו' - ור"ל דכולן מורין על הגבהות, עילת העילות בכתר, למעלה מחו"ב, כמ"ש בכרוך, דמורה על הכתר, וכן בכריעה וזקיפה כנ"ל, וכן כאן יגביה י"ה, למעלה מי"ה, וז"ש עלאה דכל עילאי:

ת' תלמי"ה ת' תל שהכל פונים בו דתמן איהו ההוא דכל עיינין ומחשבתין סלקין לגביה בגין דא ת' תורה קדומה ²⁰⁹ דכל קדומין תורת חכם מקור חיים (משלי יג יד) תורת ה' תמימה (תהלים יט ח) ועוד תלמי"ה תלמייה רוח נחת גדודיה וגו' (תהלים סה יא) בהאי שמא אתעביד ימא תלמים תלמים ועוד תלמייה דא אורייתא דתליין מינה כמה תלי תלין ²¹⁰ דהלכות פסוקות ²¹¹ (קמ ע"א) דלית לון חושבן:	ת' תלמי"ה, ת' תל שהכל פונים בו, ששם הוא אותו שכל העיניים והמחשבות עולים אליו, בגלל זה ת' תורה קדומה של כל הקדומים, "תורת חכם מקור חיים", "תורת יהו"ה תמימה", ועוד תלמי"ה, "תלמייה רוח נחת גדודיה וגו'", בשם הזה נעשה הים תלמים תלמים. ועוד תלמייה, זו התורה שתלויים ממנה כמה תלי תלים של הלכות פסוקות שאין להן חשבון.

ת' תלמי"ה ת"ל שהכל כו' - ר"ל, ת"ל של שם תפארת, שהכל פונים אליו, שכל הענפים ממנו, והוא תורה, שהוא מקור חיים²¹², שלכן הכל פונים אליו לקבל חיים. ואמר תורה קדומה, לפי שכאן בהיכל הראשון ע"ס קדומים. ואמר תורת ה' תמימה, שבו אותיות מי"ה דתלמי"ה, והענין שאמר שהוא תל כו', ור"ל שהשם הוא תל מי"ה, שהוא בן י"ה²¹³, תל מנהון, ואמר ועוד תלמייה כו', ע"ש תלמים כמו שמפרש והולך, תלמייה רוח כו', והוא שבו קרע הים בשם ע"ב לשנים עשר גזרים (אסת"ר פ"ז ס"י יא), נגד י"ב גבולי אלכסונים דביה (ס"י פ"ה מ"ב), שבטי י"ה עדות לישראל (תהלים קכב ד), לישראל סבא²¹⁴, ובו שם ע"ב, ו' פעמים י"ב, וז"ש בהאי שמא אתעביד כו': ועוד תלמייה דא אורייתא כו' - ג"כ כנ"ל {קמ ע"א} תל מי"ה בן י"ה:

צ' צתני"ה צתניה דא צדיק עמוד סביל כלא וביה אשתמודע מאן דאיהו לעילא מכלא בגין דצדיק איהו כליל כל ספירן וביה מתיחדין כלהו ואתעבידו אגודה אחת איהו לולב אנד דכלהו ספירן ואת צ' ביה מצייירין כל ציורין דהיכלין דסחרין לגנתא דעדן דלעילא בכמה ציורין דכל עובדא דבראשית דירתין לון צדיקא וביה נקידין כל נקודין דאורייתא דאינון נקידין בהיכלא דאיהו	צ' צתני"ה, זה צדיק, העמוד שנושא הכל, ובו נודע מי שהוא למעלה מן הכל, משום שצדיק כולל את כל הספירות, ובו מתייחדים כולם ונעשים אגודה אחת, הוא הלולב, שאוגד את כל הספירות. ובאות צ' מצוירים כל הציורים של ההיכלות שמקיפים את גן העדן שלמעלה, בכמה ציורים של כל מעשה בראשית, שיושרים אותם הצדיקים. ובו מנוקדים כל הנקודים של התורה, שהם נקודים בהיכל, שהוא השכינה

תרגום: אז הכרוז יוצא ואומר, עליונים ותחתונים הקשיבו, מי הוא גס רוח בדברי תורה, מי הוא שכל דבריו להיות גבוה בדברי תורה, משום ששנינו שהאדם צריך להיות שפל בעולם הזה בדברי תורה, שהרי אין גבהות בתורה אלא בעולם הבא.

²⁰⁸ ז"ל הפסוק בשלימות: חזה הוית עד די התגזרת אבן די לא בידין ומחת לצלמא על רגלוהי די פרזלא וחספא והדקת המון.

²⁰⁹ עי' לעיל הערה 189.

²¹⁰ עי' מלואים אות (כג)

²¹¹ עי' לעיל טו ע"ג ד"ה דא הלכה: משנה שאין מורין ממנה, היא ביצירה, והלכות פסוקות של הגמ' הוא בבריאה.

²¹² עי' זהר ח"ג לד ע"א שזה חכמה.

²¹³ עי' זהר ח"ג קי ע"א, קכא ע"ב שו' היא בן י"ה.

²¹⁴ עי' לעיל קלט ע"א ד"ה דמיניה.

תיקון חלק ה

התחתונה. וכולם מאירים על הציורים, כמו אבני מרגליות שמאירים על ראש הכתר, וכדוגמת הכוכבים שמאירים ברקיע. ולפי שכל הנקודים של הכוכבים, בו נאמר "ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ", זו השכינה התחתונה (זה נשמות הצדיקים שעוסקים בתורה, להוציא לאור כל תעלומה, זהו שנאמר @ "והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע וגו').	שכינתא תתאה ונהרין כלהו על ציורין כאבני מרגלאן דנהרין על רישא דכתרא וכגוונא דככביא נהרין ברקיעא ובגין דכל נקודין דככביא ביה אתמר (בראשית א יז) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ דא שכינתא תתאה (ס"א ודא נשמתהון דצדיקיא דמשתדלין באורייתא להוציא לאור כל תעלומה הה"ד (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע וגו'):

צתנייה דא צדיק כו' - דריש צ"ת, ב' אותיות הראשונות, כמו ג"י. ותל הנ"ל, וצת הוא לשון גובה, כמ"ש בתרגום אונקלוס על (בראשית יא ד¹⁵) וראשו בשמים, ורישיה מטי לצית שמיא, וז"ש וביה אשתמודע מאן דאיהו לעילא מכולא. ומפרש והולך **בגין דצדיק איהו כליל כו'**, ולפי שבו כלולים כולם, ניכר מי הוא העולה על כולן, כמו בלולב שנאגדים כלם יחד, ניכר הלולב שעולה על כלם. אבל אם כל אחד לבדו, אינו ניכר מי גבוה יותר, שיכול להעלות הקטן על הגדול, משא"כ בקשורים יחד וז"ש **איהו לולב כו'**, והצדיק הוא המגדל שעולה עד צית שמיא כמו הלולב, והוא משכיל לאיתן, כמ"ש בפ' משפטים (ק"ע"א)²¹⁶ והוא סליק למעלה: **ואת צ' ביה כו' -** (@אמר ועוד) [אמרו עוד] נקרא צדיק²¹⁷, לפי שהוא ר"ת ציור דביה מצויירין, שהוא אדם דיצירה, דביה ויצר, צייר הכל, וביה כל נקודין לאשקאה לאתוון דבגנתא כמש"ל (לח ע"א לח ע"א) וש"מ הרבה. וז"ש **בי מצויירין כו' וביה נקודין כו'**, שהן הציורין כו', וביה כל הכוכבים, כמ"ש בר"פ שמות (ב ע"א)²¹⁸ ולמעלה (א ע"א א"ב) והן הן הנקודין דאורייתא, וז"ש **ובגין דכל נקודין דכוכביא כו'**:

[קב ע"א] היכלא תנינא מרקמא מכמה ציורין גלידין במיא אבנין מרגלאן כלהו מליא מיא ואינון אבני שיש מהור²¹⁹ דהיכלא תנינא	ההיכל השני מרוקם מכמה ציורים קפואים solid@ במים, אבני המרגליות כולם מלאים מים, והם

²¹⁵ ז"ל: ורישיה מטי עד צית שמיא.

²¹⁶ עי' מלואים אות (כד).

²¹⁷ פי' אות צ'.

²¹⁸ עי' מלואים אות (כה).

²¹⁹ עי' דע"ה ח"ב צא ע"א: והנה אמרו שם בתיקון ע' כי אבני שיש טהור הם מפעולת הגבורה אשר נתגלה ביום שני דמעשה בראשית, והוא הרקיע אשר נאמר (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים, והוא כעין הקרח הנורא אשר על ראשי החיות וכמ"ש בפ' בראשית (לב ע"ב ושם כט ע"ב), כי כל שהוא מתוקף הגבורות נקרשים ונקפים. והיסודין דנפש ורוח אשר מצד הגבורות הם נקראים אבני שיש טהור, כי מצד הימין שהוא חסד הוא קדוש, ומצד השמאל הוא טהור, כי מהם מתפשטים ויוצאים תוקפא דדינא קשיא, שהם אבני נגף דכשלין בהון בני נשא וכמ"ש בפ' ויצא (קנא ע"ב בס"ת), ולכך נקראו הם אבני שיש טהור, משום שכנגדם הם האבני נגף שהם טמא. והנה כאשר שהגבורות הם בתוקף דינים קשים, אז אין נובעים מהם מים כלל כי הם נקרשים ונקפים כנז', ולכך נקראים בשם אבנים וכמ"ש בפ' ויצא (קנב ע"א) כי הם מים גלידין והם כאבנים. אמנם האבני שיש טהור שהם עצמן הרי הם גבורות קדושים, הנה אמרו עליהם בתיקון ע' הנז' (קמ ע"א) כי הם אבנין מרגלאן (אבני מרגליות) כלהו מליא מיא, כי הם ממותק בחסדים, והם נובעים מים תמיד, שהוא השפע הנצרך לכל העולמות ב"ע. אמנם הנה משום שהם מסטרא דגבורה, הנה מתפשט מזה שפע להחיצונים ג"כ, וכמ"ש בפ' ויצא (קנב ע"א) מסטרא דצפון מתפשט דרגין עד דמטא לתתא כו' ע"ש. והוא בסוד מה שאמרו בשמות רבה (פ' טו סי' כב) מים הרו וילדו אפילה, וכן הוא בזוה"ק (בראשית לב ע"ב ופ' וירא קג ע"ב) אינון מיין (ר"ל אשר הם מסטרא דגבורות) אעדו ואולידו חשוכא, כי הם מתפשטים ויוצאים להחיצונים ג"כ.

ועי"ש צא ע"ד: וזהו מה שהזכיר להם ר' עקיבא ואמר, כשתגיעו אצל אבני שיש טהור, שהוא כאשר יתבוננו בהיסודין דנפש ורוח שבהעולמות ב"ע, וכדי לבוא משם אל הקודש פנימה, הנה כאשר יגיעו אל מציאות היסודין שמצד הגבורות אשר במט"ט וסנדלפון, והם אבני שיש טהור, כי הם מיין גלידין קשים כאבנים שהם כעין הקרח הנורא, אמנם מצד טהרתם הם אבנין מרגלאן כלהו מליא מיא, והם

תיקו"ז חלק ה

בגווה מנייהו איהו בנוי בשמא דא קר"ע שט"ן ואיהו רקיע קרע דביה קרע ימא ואפריש מתמן השטן דאיהו מיין מסאבין ובגין דא יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל²²⁰ בין מים למים (בראשית א ו) דא הוא שמא דעקר שטן מן ימא דאורייתא ואפריש ליה מתמן בגין דאיהו עקר האמונה דישאל עלאה דכל עלאין (ס"א מצאתי סמוך דישאל) וביומא תנינא לית תמן טוב בגין דביה אתברי גיהנם*:	אבני שיש טהור שההיכל השני בתוכו, הוא בנוי מהם בשם הזה קר"ע שט"ן, והוא רקיע, קרע, שבו קרע את הים, והפריד משם את השטן, שהוא מים טמאים. ולכן "יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים", זהו השם שעקר השטן מן ים התורה והפרידו משם, משום שהוא עיקר האמונה של ישראל, העליונה של כל העליונים (סמוך של ישראל, וביום השני אין שם טוב משום שבו נברא גיהנם).

היכלא כו' גלידין במיא כו' - דהוא יום שני, שבו מלאכת המים, וביה גלידין מיא, כמ"ש (זהר ח"א כט ע"ב)²²¹ דבצפון גלידין מיא ודרום כו', ולכן הוא אבני שיש. וז"ש **גלידין כו' ואינון כו'**, ונקרא טהור דימינא הוא קדוש ושמאלא טהור²²², מפני שיש אבני נגף, דכשלין בהון ב"נ²²³. ואמר **ואיהו רקיע**,

נובעים מים תמיד, שהוא שפע היוצא מהם, וכמו שפע היסודין הנמשך להמצאיות כולם. אמנם בהשפע הנמשך מצד הגבורות, הוא מתפשט להחיצונים ג"כ, וע"י זוהמת הנחש הקדמוני הנתערב בהמצאיות, הנה נעשה השפע הנמשך להם למים עכורים, מים המרים סרוחים ומטונפים, ועל זה נאמר (בראשית א ו) ויהי מבדיל בין מים למים, כי צריך לזהר מאד לאפרשא ביניהון ולהבחין ולהבדיל בין זה לזה, וכמ"ש בזוה"ק ויקרא (יב ע"א) ע"ש וכן בתיקונים (תיקון ל סמוך לסופו פג ע"ב ובתיקון מ פט ע"ב ובסוף תיקון סז קיד ע"א), וכאן הוא הסכנה עצום ונורא מאד, שלא להחליף ח"ו וכנ"ל, וזהו שהזהיר להם ר' עקיבא ואמר כשתגיעו כו' אל תאמרו מים מים.

²²⁰ עי' דע"ה ח"ב סה ע"ד: ונחזור להענין, כי ג' עניינים נעשה ע"י ספי' הגבורה דיום ב': אחד הוא ענין התיקון, והוא מה שבירר את כל המציאיות דיום א' מחלאת הרע והתוהו שבהם, ונברר הטוב שבהם בפנ"ע והרע נדחה למטה. והוא סוד ההבדלה הנאמר ביום ב', כי אז נפרד ונבדל הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא יב ע"א) ויהי מבדיל בין מים למים, בין קב"ה כו' ובין עב"ז כו', וע' תרומה (קמט ע"ב) וויקהל (קצח ע"ב), וכן הוא בתיקונים בכ"מ, בסוף תיקון ל' (פג ע"ב) ויהי מבדיל בין מים למים, בין מים דדכיו דטהרה כו' ובין מים דמסאבו כו', ועלייהו אתמר לא יהיה לך אלהים אחרים כו', וכן בתיקון מ' (צ ע"א) בין מיין מתיקין לבין מיין מרירן כו' ע"ש, וכן בסוף תיקון ס"ז (קיד ע"א) בין מי דכיא למי נדה ע"ש, וכן בתיקון ע' (קמ ע"א) סמוך לתחילתו היכלא תנינא כו', ע"ש ובהגר"א.

והענין הוא כי הנה נזכר ביום שני ה' פעמים מים וה' פעמים רקיע כמ"ש בפ' תרומה (קסז ע"א), והה' פעמים מים הם הה' גבורות, מים עזים, מים אדירים היוצאים מהה' גבורות מנצפ"ך שבבינה, כמ"ש בדרושי הצלם (דרוש א) וע' שער מ"ן ומ"ד (דרוש ו) ובשער רוח הקודש (ביחוד שם שדי בסופו דף נ ע"א). ונודע הוא כי הה' גבורות הם שורש ג"כ להחיצונים ומהם הם יונקים, ועל זה צריך הבדלה להבדיל בין קודש לחול ובין טמא לטהור כדי שיכרתו משרשן. וזהו שנאמר@ (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, בין מים טהורים לטמאים, כי רקיע שם הוא אותיות קרע, שהוא שם קר"ע שט"ן כמ"ש בתיקון ע' (קמ ע"א) הנז', כי בו נעשה ההבדל בין הטהור לטמא. ונזכר ה' פעמים רקיע להבדיל בהה' פעמים מים, שהוא בהה' גבורות דמנצפ"ך, להבדיל בהם בין טמא לטהור כדי להכרית אותן משרשן. ונעשה הבדלה ביום שני, שהוא שליטת דספי' הגבורה, והבדיל בין הטוב והרע, שהוא התוהו ובוהו שהיה מעורב בהמצאיות דיום ראשון, והוריד את כל הרע כולו למטה, וכמו שכתבנו לעיל דרוש ג' ענף ט'. שקודם החטא היה כל הרע כולו למטה מכל העולמות כולם, אלא שביום ראשון ע"י שליטת דספי' חסד, כאשר העלה את הניצוצי קדושה השייך אליו, להמציא את המציאיות דיום ראשון, הנה משום שהחסד הוא סובל ומעלים עין מסוררים, ולכן לא נעשה על ידו בירור גמור בהניצוצין שהעלה הוא, והם התוהו ובוהו שעלו ג"כ עמהם. ולכן ביום שני, שהוא שליטת דספי' הגבורה, שאינו סובל כלל ודוחה ומדחה כל סיג וכל פסולת, הנה בירר הוא את הטוב מהרע, ודחה את כל התוהו ובוהו דיום ראשון לחוץ והורידם למטה, וזהו התיקון דיום שני אשר עשה בפעולת דיום ראשון ג"כ.

²²¹ גליונות הלש"ן, עי' מלואים אות (כו).

²²² עי' זהר (ח"ג קעו ע"ב) שכהן קדוש, ולוי טהור, והיינו הך.

²²³ זהר ח"א קנא ע"ב (לש"ן ו), ז"ל: והאבן גדולה על פי הבאר דא אבן דמינה כשלי בני עלמא אבן נגף וצור מכשולו דקיימא תדיר על פי והאי באר עלו (הבאר ועל) מימריה למתבע דינא דכל עלמא דלא יחות מזונא וטב לעלמא:

תיקון חלק ה

שהוא נברא ביום שני, והוא אותיות קר"ע. ואמר דביה קרע ימא, שקריעת ים סוף הוא מסט' דשמאלא, ולכן אמרו (פסחים ק"ח ע"א) קשה לפניו כקריעת ים סוף. ואמר ואפריש מתמן השטן כו'²²⁴, ר"ל כמש"ל (עה ע"א פג ע"ב) הה"ד ויאמר אלהים יהי רקיע כו' בין מים דדכיו כו', וכן בימא דאורייתא כמש"ל (נב ע"ב מג ע"ב) עד דייתי מורשה דיליה וקרע ימא דאורייתא וסוס ורוכבו רמה בים דאיהו חוויא ובת זוגי דאיהי סוסיא דיליה כו' בפורקנא בתרייתא כלא בימא דאורייתא כו' בההוא זמנא דאתעבר חוויא בישא מן ימא שליט כו'. וז"ש דא איהו שמא דעקר שטן מן ימא דאורייתא ואפריש ליה מתמן ור"ל דקרע אותיות עקר, וז"ש בגין דאיהו עקר כו', ר"ל כמו שהוא²²⁵ האמונה, ונגרן מפריד אלוף (משלי טז כח), כנסת ישראל, שהיא אמונה דישאל סבא²²⁶, כן ה' ית' יעקור אותו, והוא בשם זה קר"ע שט"ן, קרע שטן מן ימא. וכן הוא במעשה, במאמר יהי רקיע, דאתפרד מתמן (@התורה) [היתירה] כו' כמ"ש בפרשת בראשית (יז ע"א²²⁷), ואינון נגד קריעת י"ס, כמ"ש (מדרש @)²²⁹ כל מה שנאמר בפרשת בראשית נאמר ביציאת מצרים כו'. בפסוק יהי רקיע, ביציאת מצרים, קריעת ים סוף כו', והוא בתורה שבע"פ, שהוא מסט' דגבורה, דתורה שבכתב מימינו כו'²³⁰, ותורה שבע"פ מסט' דשמאלא, ולכן שם (ברשית א ו) ויהי מבדיל, כנ"ל (עח ע"א פג ע"ב), ועי' בתז"ח (עה ע"ב ט ע"א) בה קרע שטן מן שמאלא ובה וישם את הים לחרבה ובה קרע ימא כו' ובה עקר טורין ותבר טינרין דחוויא הה"ד והנה רוח חזק מפרק הרים ומשבר סלעים דאינון טורין וסלעים דחוויא כו' ובהאי שמא הוה רבה עוקר הרים באורייתא דבע"פ²³¹, ור"ל טורין וסלעים כמש"ש (@והולך אתה) דנחש מקנא בשבע סלעים {קמ ע"ב} ובעלה בשבע טורין, וביה סוס ורוכבו רמה בים כנ"ל, והוא ברוח חזק כמש"ש (שמות יד כא) ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כו':

*וחסר כאן הרבה מזה ההיכל ושאר חמשה היכלות ה' ית' יחזיר לנו את האבדה הגדולה הזאת, וכאן נשלמו התיקונים שבעין וספר הראשון מששה ספרים שעליו נבנו התיקונים, שבעין על ששים שמהן ועשרה מאמרות כמש"ל תיקון ל"ב (יח ע"ג – מופיע אצלנו פד ע"ב @)²³², ומ"מ מסיים והולך לדרוש "זה ספר" התחלת ס"ת²³³ והכל על חכמת הפרצוף, שהוא ספר תולדות וקורות האדם, שבאדם עצמו נצטייר, כמו בספר תולדותיו כנ"ל:

תרגום: \$

ביאור: דמינה - ממנה מתפשט תוקפא דדינא קשיא, המכונה כאן "אבן נגף" בבחינה הטמאה שבו, ובחינת הטהרה שכנגדם מכונה "אבני שיש טהור" (עי' תיקון ע') (דע"ה ח"ב צא ע"א). ועי' עוד קצת ע"א.

²²⁴ עי' לעיל הערה 220.

²²⁵ עיקר (נוסף בלש"ו).

²²⁶ עי' לעיל קלט ע"א ד"ה דמיניה.

²²⁷ פרלמ אמר טז ע"ב ההיא נקודה דאור אור איהו ואתפשט

²²⁸ עי' מילואים אות (כז).

²²⁹ עי' אוצר מדרשים (אייזנשטיין) פנחס בן יאיר עמוד 476: (ג') כנגד השמים והארץ והים נבראו שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב, שבהם כתיב והרביתי את זרעך ככוכבי השמים (בראשית כ"ו), ושמתי את זרעך כעפר הארץ וכחול אשר על שפת הים, (ד') כדמות ברייתו של עולם עשה הקדוש ברוך הוא נסים לישראל במדבר כשיצאו ממצרים. כיצד בברייתו של עולם כתיב בראשית ועד יהי רקיע בתוך המים, ובמדבר כתיב וענן ה' עליהם יומם (במדבר י'), ועוד נאמר פרש ענן למסך (תהלים ק"ה). בראשית ויאמר אלהים יקוו המים, ובמדבר ויט משה את ידו על הים ויולך וגו' (שמות י"ד). בראשית תדשא הארץ, ובמדבר הנני ממטיר לכם לחם, ואומר והנה פרח מטה אהרן (במדבר י"ז). בראשית יהי מאורות, במדבר וה' הולך לפניו יומם (שמות י"ג), ואומר לא ימיש עמוד הענן יומם. בראשית ישרצו המים וגו' ועוף יעופף, במדבר ויהי בערב ותעל השלו. בראשית ויברא אלהים את האדם בצלמו, ובמדבר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. בראשית וישבות ביום השביעי, ובמדבר אכלוהו היום כי שבת היום.

²³⁰ אש דת למו (דברים לג ב).

²³¹ ז"ל ביאור רבינו שם: עוקר הרים - המכסין את ההלכה כנ"ל: באורייתא דבע"פ - מסט' דגבורה. ששם גבורים במלחמתה של תורה:

²³² עי' לעיל פד ע"א בדברי רבינו ריש תיקון לב. ועי' דברי רבינו לעיל יח ע"ג: מפרש התיקונים בתיבת בראשית מכאן עד סוף התיקונים, הכל על ספר הראשון, שהוא עד (בראשית ה א) זה ספר, שהוא סיום ספר הראשון, והוא עד קכ ע"א (קמ ע"א), שם סיום התיקונים.

²³³ ספרא תנינא {פרלמוטר} ??? ספר תורה? \$.

תיקון חלק ה

זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א) פתח רבי שמעון ואמר סליקנא ידן למאן דברא עלמא דיגלי לן רזין עלאין סתימין גניזין טמירין למימר קמי שכינתא ושתיין רבוא דחיילין דיליה דמלאכין קדישין דלעילא ושתיין רבוא דמלאכין קדישין דלתתא דלא איעול בכסופא קדמך:	"זה ספר תולדות אדם", פתח רבי שמעון ואמר, העליתי אני ידי למי שברא את העולם, שיגלה לנו סודות עליונים נסתרים, גנוזים וטמונים, [כדי] לומר לפני השכינה וששים ריבוא חיילות שלו, של מלאכים קדושים שלמעלה, וששים ריבוא מלאכים קדושים שלמטה, שלא אכנס לפניך בבושת פנים.

זה ספר כו' ושתיין כו' - ור"ל שתיין רבוא דקב"ה וס"ר דשכינתא. ועי' בתז"ח (יד ע"א²³⁴) ולפי שזה הפסוק אמר, זכר ונקבה ברא אותם, וכן אמר לקמן (עמוד ב' קמא ע"א) בענין ד' תיקונים דהוי"ה, דאינון מראה, וד' תיקונים דשם אדנ"י דאינון דמיון, שהן זו"נ:

פתח ואמר זה ספר תולדות אדם זה ודאי כליל תרין עשר מזלות דאדם דלעילא דאתמר עליהו (קמ ע"ב) שבטי י"ה עדות לישראל (תהלים קכב ד) זה ודאי אינון ארבע אנפין דאריה ארבע אנפין דשור ארבע אנפין דנשר דבהון אשתמודעין פרצופין דבני נשא וכלהו אנפין אינון רשימין בארבע אתוון דאינון יהו"ה מאי אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א ועליה אתמר כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מר יג) מאן בית דיליה דא שכינתא דאתקריאת דמות אדם (יהזקאל א ה) דכל דמיונין ופרצופין דבני נשא בה אשתמודעו וכל ציורין דעלאין ותתאין ובגינה אתמר וביד הנביאים אדמה (הושע יב יא):	פתח ואמר: "זה ספר תולדות אדם", "זה" בוודאי כולל את שנים עשר המזלות של אדם העליון, שעליו נאמר: "שבטי י"ה עדות לישראל". "זה" בוודאי, הם ארבעת הפנים של האריה, ארבעת הפנים של השור, ארבעת הפנים של הנשר, שבהם נודעים פרצופי בני האדם. וכל הפנים, הם רשומים בארבע אותיות שהן יהו"ה. מהו "אדם". יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ועליו נאמר: "כתפארת אדם לשבת בית". מיהו הבית שלו. זו השכינה, שנקראת "דמות אדם", שכל הדמויות והפנים של בני אדם נודעים בה, וכל הציורים של העליונים והתחתונים. ובשבילה נאמר: "וביד הנביאים אדמה".

פתח ואמר כו' דאדם דלעילא כו' - ר"ל, כמו יעקב הוליד י"ב שבטים, כן עמודא דאמצעיתא, דרגא דיליה, הוליד י"ב שבטין עלאין, וכולן אתחמין ביסוד, כמ"ש בס"ת ר"פ לך לך (עו ע"ב)²³⁵ ובר"פ שמות (ב ע"א)²³⁶, ואמר למעלה (לב ע"א לך ע"ב) דמסט' דהאי אות אמר למשה, וזה לך האות (שמות ג יב), ואיהו כליל תרי עשר מזלות²³⁷, דכל מזל אתקרי אות כו', וזהו "זה ספר", ד"זה" הוא ביסוד (ובפ' יתרו (ע ע"א בהגהה)²³⁸ זה דתליא ביה (@כלא) [בלא] זה אילנא דחיי כו' אילנא דגלי תולדות אדם ועביד איבין לאפקא בעלמא כו', ולקמן (קלו ע"ב קסג ע"א) אר"ש זה ספר דא צדיק חי עלמין דאיהו אפיק תולדין זה ספר ודאי ולא אחרא ואינון תולדות אדם ההוא דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית מאן בית דא שכינתא ור"מ כו'), וביה תרי עשר מזלות, תרין עשר שבטין והוא נקרא ג"כ ספר, ספר זכרון, וביה תולדות אדם וספר הוא במלכות, דבה אשתמודעין כל י"ב פרצופין, והוא קובע בה (@כל) י"ב שבטין כמ"ש ושם, ואינון י"ב בקר דתחותיה י"ב שבטין, כמ"ש בפ' ויחי (רמא ע"א)²³⁹ וש"מ הרבה, וזהו ספר דכאן, ואינון תרין דרגין כחדא, "זה ספר", כמ"ש בפ' ויקהל (ר ע"א)²⁴⁰ ספר זכרון מאי איהו אלא כו' ספר זכרון תרין דרגין דאינון חד ורזא דא כו'. (הגהה. וכן הוא בפ' יתרו שם

²³⁴ כך אמר פרלמ\$

²³⁵ עי' מלואים אות (כח).

²³⁶ עי' מלואים אות (כט).

²³⁷ ושבעה כוכבי לכת מסטרא דקדושה דאיהי בת שבע ומסטרא דו"ו דאיהו ו' עלאה ו' תתאה ה"א אינון שית כוכבי לכת א' ככבא שביעאה ו"ו תרין עשר מזלות (חסר בנוסח).

²³⁸ עי' מלואים אות (ל).

²³⁹ עי' מלואים אות (לא).

²⁴⁰ עי' מלואים אות (לב).

תיקון חלק ה

(ע"א) 241, ורוא אולפי זה ספר אית ספר כו' זה ספר תרין דרגין דאינון חד כללא דו"נ ודא איהו כללא חדא דכל אינון נשמתין ורוחין דפרחין בב"נ כללא דכל תולדות אינון תולדות אדם ודאי דהא מההוא צדיק כו', עש"ה בארוכה) ספר תתאה דא תורה דאקרי תורה שבע"פ כו', ע"ש ובהון תולדות אדם, אדם דלעילא, תפארת כמו שמפרש והולך, ויעקב בדיוקני, שהוא דיוקנא דאדם קדמאה, וכן הוא באדם הראשון, דכל דיוקנין שהוא בבני אדם 242, הכל בתולדות שלו, והוא אדם כליל כולא. וכן יעקב אדם כולל י"ב תולדות שלו, והוא מ"ש (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם, שכולל כולם. וע"ל (יד ע"א יט ע"ב) וע"ל (לח ע"א לו רע"ג וסג ע"א עב ע"א) ואינון תרין עשר אנפין 243 ואדם רכיב על גביהון כו', והוא סוד וא"ו, ו"ו י"ב, ואלף בתוכו, הוא אדם הכולל אותן. וע"ל (קג ע"א קטו ע"א) ותריסר מזלות אינון ו"ו דאשתכחו מאת אלף ודא רזא דוא"ו {קמ ע"ג} כו', ואדם הוא סוד הדעת, שקיו דאילנא 244 כמש"ל (קיט ע"א קלח ע"ב) בארוכה, והוא כולל תרין עשר הנ"ל, ה"ח וה"ג, וב' אחסנתין. וז"ש שבטי י"ה, דהכל הוא מאו"א, ב' אחסנתין וב' עיטרין, כמ"ש בא"ז (רצא ע"א) 245. והן עדות, ב' דעות, ועדות סהדותא שהוא מאו"א, ואסהיד באנפיה כו' 246, והוא דיוקנין פרצופין דב"נ, י"ב אנפין דג' חיוון כמו שמפרש והולך, והן ע"ב אנפין דאורייתא 247, ואדם מ"ט אנפין דאורייתא (עו ע"ב, קע ע"א), בהתכללות בד' אותיות הפשוטין, כמש"ל סוף תיקון כ"ב (עו ע"ב). והנה אף שיי"ב הן כנ"ל, ה"ח וה"ג כו', ו"ו (כמש"ל לב ע"א לו ע"ב) מ"מ בעמידתן וקביעותן בנוק' הן ג"פ ד', ג' בכל צד, כמ"ש בפ' ויחי (רמא ע"א) 248 ועי' מה שכתבתי בס"ד (ח ע"ג) 249. וז"ש כאן ארבע אנפין דארי' כו', ואדם התלי הכולל כולן 250, וכן הוא בשרשן במ"ס בג' הויות, כמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) 251 וע"ק כליל

241 עי' מלואים אות (לג).

242 היה כתוב בב"א @.

243 צ"ל וכו'.

244 עי' לעיל (נח ע"ד ד"ה כנור) שהשקיא דאילנא שהוא השם מ"ה הוא בחי' הדעת.

245 ז"ל: מאי ירותא דא תרין עטרין דהו גניזין בגווייהו ואחסינו לבן דא מסטרא דאבא הוה גניז בגווייה חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון.

תרגום: מהו ירושה? זהו ב' העטרות שהיו גנוזות בתוכם והורישו אותם לזה הבן, מצד אביו היתה גנוזה בו עטרה אחת הנקראת חסד, ומצד אמו היתה גנוזה בו עטרה אחת הנקראת גבורה, וכולם מתעטרים בראשו ואוחז אותם.

246 עי' אד"ז רצב ע"ב: ואלין מתחברין בתרי מוחין ומוחא תליתאה כליל לון ואחיד בהאי סטרא ובהאי סטרא ומתפשטין בכל גופא ואתעביד מיניה תרי גוונים כלילן כחדא ונהיר אנפוי ואסהיד באבא ואימא גוויי דאנפוי והוא אקרי דעות ב' דעות

תרגום: ואלו מתחברים בב' המוחין ובמוח הג' הכוללם ואחוז בצד זה ובצד זה, ומתפשט בכל הגוף, ונעשה ממנו ב' גוונים הכלולים כאחד ומאיר את פניו, וצבעי הפנים שלו מעידים על אבא ואמא, והוא נקרא "דעות" - ב' דעות.

247 עי' תז"ח כה ע"ד: ע"ב פנים לתורה - דע' פנים בת"ת וב' דרועין ע"ב, וכן ע' נפש עם יעקב ועם אברהם ויצחק חו"ג ע"ב, וזהו שם ע"ב שבחג"ת, וכן ע"ב אומין עם ישמעאל ועשו ב' דרועין דס"א, ולפי שנכלל בקו האמצעי לכך הכלל הוא ע':

ועי' לקמן קמט ע"א: שבעין ותרין עיינין דאינון לקבל שבעים סנהדרין ומשה ואהרן על גביהון אלין אינון וגביהן.

248 עי' מלואים אות (לד).

249 פרלמוטר אמר ב ע"א

וז"ש 249 שם (רצא ע"א) אב ואם כלילן ומתחברן דא בדא ואבא טמיר יתיר כו' ותליא במזלא קדישא יקירו דכל יקירין 249, ואמר שם (רצב ע"א) אב ואם מהאי מוחא נפקו וביה תליין וביה אחידן, ז"א בע"ק תליין ואחיד, והוא כי ז"א נפיק מז' 249 תיקונין של גלגלתא, שהוא רישא שנקרא ע"ק, ואו"א ממזלא דנפיק ממ"ס 249, ולכן נקרא דיקנא יקירו דיקירותא כנ"ל (ג ע"ד), והוא בגדי כה"ג, כמ"ש בא"ר (קלב ע"ב) שהוא 249 אבא עילאה, ובו 249 נגיד משח 249 רבות קודשא, והכל לפי שהוא בחינת חכמה, ובו 249 י"ג תקונין דנפיק ממ"ס, שבו מתפרש ג"פ ד' כמ"ש בא"ז (רפח ע"ב), ומ"מ כל התיקונין יוצאין ע"י מ"ס כמ"ש בא"ז 249, רק שז' תיקונין יוצאין ע"י הגלגלת, והן סתימין, ודיקנא יוצא ע"י נקבים פתוחים 249, ולבחינת הכתר אין מקום כלל בגלגלת, כי הוא אין 249, ושירותא מחכמה 249.

250 עי' ס"י פ"ו מ"ג: תלי בעולם כמלך על כסאו, גלגל בשנה כמלך במדינה 250, לב בנפש כמלך במלחמה.

עי"ש בביאור רבינו: תלי בעולם וכו' - שהוא קבוע וכולם חוזרים ובאים אליו ומשתחויים לו 250.

תיקון חלק ה

לון, ולכן אדם שליט על המזל, וע"ל (קד ע"ב קי ע"ב) ומאן דאיהו מסט' דאדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א כו' בכולא שליט כו'. ואמר דבהון אשתמודען פרצופים דב"נ, כמש"ל (קכח ע"א קנא ע"א) אנפין חיוורין כו', וכל התיקון הזה²⁵², וע"ל (עט ע"ב פה ע"א) גלגולא קדמאה כו'. ואמר וכלהו אנפין אינון כו', שכל א' ד' אנפין (לעיל יד ע"ב) בד' אתוון, וע"ל (סב ע"ב עב ע"א) ובאן אתר יו"ד ברישא כו', ובז"ח ר"פ יתרו (כו ע"א)²⁵³ ואלין ג' חיוון כלילין בחד והן ד' אותיות הוי"ה, ואדם מילואו²⁵⁴, וכולן כלילין בשכינתא כמו שמפרש והולך, והן י"ד אתוון. (@ו"ש) ובגינה אתמר וכיד הנביאים אדמה דהוא י"ד, ולכן נקרא יד, וע"ל (לב ע"א לד ע"ב) ומש"ש: וז"ש פתח ואמר כו' אשתארו עשר תיקונין, ר"ל מיי"ד, ובה אדמה, שעלה נאמר בפ' זה (בראשית ה א) בדמות אלהים עשה אותו, דכל דמיון כו', והיא דמות אדם. וע"ל (יד ע"ב כ ע"א), וכן דמות ארבע חיות, וזהו סוד מ"ט הנ"ל, מ"ה וד' אתוון כנ"ל:

ועי' ביאור רבינו שם כא ע"ג: התלי שמנהיג את הכל כמ"ש למטה (ס"י פ"ו מ"ה) אחד ע"ג שלשה.
251 עי' מלואים אות (ה).

252 ?

253 ז"ל: כז ע"א: ואתה תחזה מכל העם בשית סטרין בשערא דעל רישא דאיהי מתתקנא על אודנין במצחא בשרטוטין דמצחא בעינין ובקריצין דעל עינין באנפין ובדיוקנא דאנפין בחוטמא דאיהי מתתקנא באורח מישר על פומא בגופא בקומה דיליה ובשיעורא דיליה לכל סטר לד' סטרין ולעילא ותתא האי איהו תיקונא דאדם ולזמנין איתקרי אריה ולזמנין איהו דיוקנא דשור ולזמנין דיוקנא דנשר וכען צריך לפרשא כיון דאיהו ייחוד דקב"ה בספירן אמאי אתקריאו בדיוקנא דאדם ובדיוקנא דאריה ובדיוקנא דשור ובדיוקנא דנשר אלא ודאי בזמנא דבעי למיעבד עבדיתיה ולאנהגא לישראל דאתקריאו במזלא דאדם אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אדם ואתקרי הוא אדם: תרגום: צורת נשר עתה צריך לפרש כיון שיחוד הקב"ה הוא בספירות למה נקראות הספירות בצורת אדם ובצורת אריה ובצורת שור ובצורת נשר אלא ודאי בעת שרוצה לעשות ולהנהיג את ישראל לאלו הנקראים במזל אדם מתלבש בצורת החיה ההוא הנקראת אדם ונקרא הוא אדם. ואתה תחזה מכל העם בו' צדדים בשערות שעל הראש שהם מסודרים על האזניים במצח [היינו] בהקוים שעל המצח בעיניים ובגבות שלעל העיניים בפנים ובדמות הפנים בחוטם שהוא מסודר בדרך הישר למעלה מהפה ובקומה שלו בשיעור שלו לכל צד לד' צדדים ולמעלה ולמטה זה הוא התיקון של האדם ולפנים נקרא אריה ולפעמים הוא צורת שור ולפעמים.

למטה שלי למעלה לש פרלמוטר\$

\$ז"ל לא ע"א: ובזמנא דבעי לאנהגא לישראל (לאינון) דאתקריאו במזלא דאריה אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אריה והכי בגוונא דא בחיה דאתקריאת שור וכן בגוונא דא בחיה דאתקריאת נשר ובגוונא דא שכינתיה ובג"כ אתקרי קב"ה באלין שמהן וכל חילין דילהון לית אתר ולית בריה בעלמא דלא שליט שמה עליה ואתקריאו בשמה כוונא דא דיוקנא דאדם י' שרייא ברישא ה' ה' בעשר אצבען ו' בגופא וכוונא דא בנשר י' על רישיה ה' ה' על גדפוי ו' על גופיה והכי בכל חיה וחיה וכן בכל מלאך ומלאך²⁵³:

ובזמנא דבעי לאנהגא לישראל (לאינון) דאתקריאו במזלא דאריה אתלבש בדיוקנא דההיא חיה דאתקריאת אריה והכי בגוונא דא בחיה דאתקריאת שור וכן בגוונא דא בחיה דאתקריאת נשר ובגוונא דא שכינתיה ובג"כ אתקרי קב"ה באלין שמהן וכל חילין דילהון לית אתר ולית בריה בעלמא דלא שליט שמה עליה ואתקריאו בשמה כוונא דא דיוקנא דאדם י' שרייא ברישא ה' ה' בעשר אצבען ו' בגופא וכוונא דא בנשר י' על רישיה ה' ה' על גדפוי ו' על גופיה והכי בכל חיה וחיה וכן בכל מלאך ומלאך:

תרגום: ובעת שרוצה להנהיג את ישראל לאלו הנקראים במזל אריה מתלבש בצורת החיה ההיא הנקרא אריה וכן הוא באופן זה בחיה נקרא שור וכן הוא באופן זה בחיה הנקרא נשר ובאופן הזה כין בריה שאינהנקראת בשמה כשהיא מתלבשת בהאין מקום ואין בריה בעולם שאין שמו שולט עליו ונקראים בשמו כדוגמא זה הוא בצורת האדם י' שורה בראשו ה' ה' [שורות] בעשר אצבעות ו' [שורה] בגוף וכדוגמא זה הוא בנשר י' שורה על ראשו ה' ה' על כנפיו ו' על גופו וכן הוא בכל חיה וחיה וכן הוא בכל מלאך ומלאך.

ובעת שרוצה להנהיג את ישראל לאלו הנקראים במזל אריה מתלבש בצורת החיה ההיא הנקרא אריה וכן הוא באופן זה בחיה נקרא שור וכן הוא באופן זה בחיה הנקרא נשר ובאופן הזה כין בריה שאינהנקראת בשמה כשהיא מתלבשת בהאין מקום ואין בריה בעולם שאין שמו שולט עליו ונקראים בשמו כדוגמא זה הוא בצורת האדם י' שורה בראשו ה' ה' [שורות] בעשר אצבעות ו' [שורה] בגוף וכדוגמא זה הוא בנשר י' שורה על ראשו ה' ה' על כנפיו ו' על גופו וכן הוא בכל חיה וחיה וכן הוא בכל מלאך ומלאך.

254 יו"ד ה"א וא"ו ה"א בגימ' אד"ם. SCHOTENSTIEN.

תיקוני חלק ה

[קב ע"ב] ²⁵⁵פתח ואמר (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע אנשי חיל מסטרא דחסד דתמן י' ובגיניה אתמר הרוצה להחכים ידרים יראי אלהים מסטרא דגבורה דתמן ה' ובה אתמר הרוצה להעשיר יצפין אנשי אמת מסטרא דעמודא דאמצעייתא דתמן ו' ותמן אמת שונאי בצע מסטרא דמלכות דתמן ה' הא הכא ארבע תקונין דאינון פרצופין דבני נשא אלין אינון מראה (ס"א מראין):	פתח ואמר "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע", "אנשי חיל" מצד החסד, ששם י', ובשבילה נאמר (ב"ב כה ע"ב) "הרוצה להחכים ידרים". "יראי אלהים" מצד הגבורה, ששם ה', ובה נאמר (שם) "הרוצה להעשיר יצפין". "אנשי אמת" מצד העמוד האמצעי, ששם ו', ושם אמת. "שונאי בצע" מצד המלכות, ששם ה'. הנה כאן יש ארבעה תיקונים, שהם פרצופי בני אדם, אלו הם מראה (המראות).

פתח כו' אנשי חיל מסט' דחסד - דימינא נק' כח, כמ"ש (שמות טו ו) ימינך ה' נאדרי בכח, כמ"ש למעלה, וכל כח הוא בימין, דשמאל הוא יד כהה (מנחות לו ע"א), וכמו שהקשו שם ²⁵⁶דלמא (א"י) שבכח. וכן חכמה בסט' דימינא נקרא כח מ"ה (ה ע"א) ובימינא נחית חכמה ובשמאלא בינה (ד ע"א). וז"ש דתמן יו"ד ובגיני' כו', לראיה דתמן יו"ד, חכמה, ור"ל לפרש ד' אתוון דאינון בחגת"ס, מרכבה דהוי"ה, דהוא באינון ד' דקרא, כמו שמפרש והולך ואמר, **יראי כו'**, דיראה הוא בשמאלא, פחד יצחק, כמ"ש למטה, ובימינא אהבה, דמצד אהבה איש חיל מאמיץ כח ²⁵⁷. ואמר **ובה אתמר הרוצה כו'**, כמ"ש בתיקון נ"ה (קב ע"א) דעלה נאמר ברכת ה' היא תעשיר (משלי י כב). ואמר **אנשי אמת כו'**, כמ"ש (מכילתא ז כ) תתן אמת ליעקב, והוא דרגא דתורה, אמת קנה כו' (משלי כג כג) ²⁵⁸. ואמר **שונא בצע כו'**, והוא מדת הצדק, הן לצדק ימלך מלך (ישעיה לב א), ויהודה זכה למלוכה בשביל שאמר מה בצע כו' ²⁵⁹. ואמר אלין {קמ ע"ד} אינון מראה שהוא ואתה תחזה:

ואית ארבע דמתלבשין בהון דאינון דמיון ואינון אדנ"י ועלייהו אתמר (שמות יח כא) ושמת עליהם שרי אלפים מסטרא דא' שרי מאות מסטרא דאת ד' דאיהו ארבע מאות דאשתעבידו ישראל במצרים בגין דבה חאביו ²⁶⁰ הא דאתמר ביה (בראשית כג טו) ד' מאות שקל כסף ושרי חמישים מסטרא דאת נ' ושרי עשרות מסטרא דאת י'	וישנם ארבעה שמתלבשים בהם, שהם דמיון, והם אדנ"י. ועליהם נאמר "ושמת עליהם שרי אלפים", מצד א'. "שרי מאות", מצד אות ד', שהיא ארבע מאות שבהם השתעבדו ישראל במצרים, משום שבה חטאו, וזה שנאמר בה "ארבע מאות שקל כסף". "שרי חמישים", מצד האות נ'. ו"שרי עשרות", מצד האות י'.

ואית ארבע כו' ועלייהו אתמר כו' - דהוי"ה הוא מצד עצמן בהוויותן, אבל שרי אלפים כו', הוא בהתמנותן לשרים, והוא מדת המלכות, אדני, אדון העולם, ומסט' דידה שרים. ועי' בז"ח ריש

²⁵⁵ אזהרת המגיה לפני המאמר הזה לבל יהרסו המעיינים בו לצייר ח"ו שום ציור ודמות בעה"ע ית"ש, ה"ה כתובה בראש הספר, ידרשנו המעיין משם (גליון)@.

²⁵⁶ ז"ל: רב אשי אמר מידכה כתיב בה"י כהה א"ל ר' אבא לרב אשי ואימא ידך שבכח א"ל מי כתיב בחי"ת כתנאי ידכה בה"י זו שמאל אחרים אומרים ידך לרבות את הגידם.

²⁵⁷ עי' משלי (כד ה) גבר חכם בעוז ואיש דעת מאמץ כח.

²⁵⁸ ז"ל: אמת קנה ואל תמכר חכמה ומוסר ובינה:

²⁵⁹ עי' מדרש הלל: (עמוד 127): לעזר בן מתיה וחנינא בן חכינאי ושמעון התימני ושמעון בן זומא אמרו מאיזה זכות נטל יהודה המלכות ענה הראשון ואמר בזכות מה בצע כי נהרוג את אחינו ענה השני ואמר בזכות שנאמר ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני ענה בן עזאי ואמר ראויה הודאה שמכפרת על הביאה ענה השלישי ואמר בזכות

²⁶⁰ עי' דברי רבינו ברע"מ פנחס (רל ע"א) ד"ה והענין כו' וד' במלכ' (לש"ו), ז"ל: ד' מאות. והענין בא"ת ב"ש ד' הוא ק', וד' אותיות הוא בד"ס, כחב"ם, כי היא איומה כנגדלות כידוע. וא"ן הוא בכח"ב, א' בכתר כידוע, י' בחכמה, נ' בבינה, נ' תרעין, וד' במל'. והיא ק', ק' ברכות, ק' אדנים, ונתחלפה בד', כי שם מחליפין כידוע.

תיקון חלק ה

שיה"ש (מט ע"א)²⁶¹, וכן כל עניניה צריך הכל למעשה, וזהו החילוק שבין נבואת משה רבינו ע"ה לשאר הנביאים, דכולם בדמיון כמש"ל וביד הנביאים אדמה, באספקלריא דלא נהרא, מסט' דנוק', אבל במשה (במדבר יב ח) במראה ולא בחידות, מסט' דדכורא, אספקלריא דנהרא, וזהו (שמות יח כא) "ואתה תחזה", במראה, "ושמת", בדמיון: ואמר שרי אלפים כו', שהן ר"ת אדנ"י²⁶², לבר הד' שמתחלף בא"ת ב"ש²⁶³. והוא מילוי אה"ה דיודין²⁶⁴, חושבן (@אלפים), אות ראשון דכליל כולא, והוא אלף דאה"ה כמש"ל בתיקון ס"ט (קלא ע"ב):

אשתארו עשר תקונין עליהו אתמר (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם בשערא בגווינ דיליה באריכו דיליה בקמיטו דיליה במצחא בקמיטו דמצחא באריכו דמצחא בפותיא דמצחא בשרטוטין דמצחא באודנין (בס"א באודנין שערא דנחית עליהו או תחותייהו) באלין אדרין דאודנין בשערא דתחות אודנין באנפין בדיוקנין דאנפין בפרצופא דאנפין בעינין בגווינ דעינין בקריצן דעל עינין בחוטמא באריכו דילה בפותיא דילה בקמיטו דילה בפימא בפתיחו דילה בזעירו דילה בצואר באריכו דילה בקמיטו דילה בידין בשרטוטין דידין בפתיחו דילהון בסתימו דילהון בגופא בקומה דיליה באריכו דיליה בקמיטו דיליה בשערא בגווינ דשערא שערא חיורא איהו מאלין אנשי חיל דאתמר בהון (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חוור ושער ראשיה כעמר נקי שערא סומקא מאלין דאתקריאו יראי אלהים שערא ירוקא מאלין דאתקריאו אנשי אמת ואינון מסטרא דיעקב דאתמר ביה²⁶⁵ (מיכה ז ב) תתן אמת ליעקב ותלת גווינ עליהו אתמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם תליתאה פחד יצחק גוון אוכמא מסטרא דההוא דאתמר בה (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה מסטרא דאלין דאתקריאו שונאי בצע ואיהי שערא דיליה אוכמא (קמא ע"א) ואיהי שעורא דאתון דאורייתא כל נימא ונימא דיליה דאתמר עליהו (שיה"ש ה יא)	נותרו עשרה תיקונים, עליהם נאמר: "ואתה תחזה מכל העם", בשער שלו, בצבעים שלו, באורכו, בקמטים שלו, במצח, בקמטי המצח, באורך המצח, ברוחב המצח, בחריצים²⁶⁵ שבמצח, באוזניים (נ"א, באזניים בשער שיורד עליהן או מתחתיהן), בחדרי האוזניים, בשער שמתחת לאוזניים, בפנים, בדמויות הפנים, בפרצוף הפנים, בעיניים, בצבעי העיניים, בנצנוץ @ שמעל העיניים. באף, באורכו, ברוחבו, בקמטו. בפה, בפתיחתו, בקטנותו. בצוואר, באורכו, בקמטו. בידיים, בחריצי הידיים, בפתיחתן, בסגירתן. בגוף, בגובהו, באורכו, בקמטה. בשער, בצבעי השער. השער הלבן הוא מאלו שנקראים "אנשי חיל", שעליהם נאמר: "ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חוור ושער ראשיה כעמר נקא". שער אדום, מאלו שנקראים "יראי אלהים". שער ירוק, מאלו שנקראים "אנשי אמת", והם מצד יעקב, שעליו נאמר: "תתן אמת ליעקב". ושלושת הצבעים, עליהם נאמר: "תתן אמת ליעקב, חסד לאברהם", השלישי, ופחד יצחק, הצבע השחור הוא מצד זה שנאמר עליו: "שחורה אני ונאווה", מצד אלו שנקראים "שונאי בצע", והיא השער שלו @ שחור. והוא שיעור של אותיות התורה, כל שיעור ושיעור שלו, שנאמר עליהן: "קווצותיו תלתלים שחורות כעורב". וכל שיעור יש לה מקור נובע @, שהוא י', והשער הוא שיעור האות ו'.

²⁶¹ עי' מלואים אות (לה).

²⁶² אלפים חמישים עשרות SCHOTENSTEIN ?

²⁶³ בק. SCHOTENTSTEIN

²⁶⁴ אל"ף ה"י יו"ד ה"י גימ' קס"א גימ' אלפ"ם, ולפי זה צ"ל אה"ה דמילוי @.

²⁶⁵ לקמן הו אמקשר את זה לשרטוט בגט. @

²⁶⁶ ז"ל: חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חוור ושער ראשיה כעמר נקא כרסיה שביבין דינור גלגלויה נור דלק. תרגום: ראיתי עד שכסאות העליון וזקן הימים יושב ולבושו לבן כשלג ושער ראשו כעמר נקי כסאו [מוציא] זיקין של אש, וגלגליו אש דלוק.

תיקון חלק ה

קווצותיו תלתלים שחורות כעורב וכל נימא
אית ליה מבועא דאיהי י' ונימא שעורא דאת
267י:

ואמר אשתארו עשר תיקונין, ר"ל מן י"ד, וביד הנביאים אדמה כנ"ל. ואמר עלייהו אתמר ואתה תחזה מכל העם, ר"ל "ואתה", דרגא דילך, שהוא שמא מפרש בעשר אתון²⁶⁸. ואמר "מכל העם", שהם ביחד פרצוף שלם, ובהן עשר תיקונין כמו שמפרש והולך: בשערא כו' - שהן עשר תיקונין, ובכל א' ד' הנ"ל, אנשי חיל כו', שהן עשר וד' דשמא, וכמש"ל (קכא ע"א קמא ע"א) עשר תיקונין אלן כל תיקונא אית לה ארבע שעורין כו', וכמו שמפרש והולך שערא חיוורא סומקא ירוקא אוכמא ד' גווינא אנשי חיל כו', ד' אתון דהוי"ה כמו שמפרש והולך, וכן הוא באריכו דשערא. וע"ל (קכב ע"ב קמא ע"א) אנשי חיל שערא שעיע כו', שערא חוורא מסט' דימינא כו', ועוד בשערות בכללן, אם יש לו ריבוי שער או מיעוט או בינוני, וז"ש בשערא בגווינא באריכו, והן ג"פ ד', שהן י"ב אנפין הנ"ל, ואדם כליל כולן, דהן עשר תיקונין, כל א' הוא ג' פעמים ד', כמו שמפרש והולך [ו] (ב) אודינא כו' באנפין כו', וכן בכולם, ובמצחא קמיטו ופותיא ושרטוטין: בשערא בגווינא דשערא שערא חוורא כו' - עתה מפרש ואזיל כל העשר תיקונין: ועתיק יומין כו' - דשם כלא ימינא, כמ"ש באד"ר (קכט ע"א)²⁶⁹, ונאמר כעמר נקי חוורא (דניאל ד ט), כמ"ש (שבת נד ע"א) כצמר נקי בן יומו כו', וע"ש באד"ר בארוכה: *מאלין דאתקריאו אנשי אמת ועלייהו אתמר תתן אמת כו' - כצ"ל, ואבהן הן ג' גווינא הנ"ל, כמ"ש בפרשת פנחס (רטו ע"א)²⁷⁰ אבל הכי אמר בוצינא קדישא כו', והן המרכבה הנ"ל ד' אתון עם דוד מלכא, וע"ל (קכד ע"א קמא ע"א) ודוד הוא הקטן, שהוא אות יו"ד זעירא דאתון, דלית בה חיוורא שחורה אני ונאווה כו' כמ"ש בריש שיה"ש (זר"ח נה ע"א)²⁷¹ בארוכה. וז"ש דאתמר בה שחורה אני ונאווה

²⁶⁷ עי' דע"ה ח"ב קו ע"ג: אמנם הנה בחי' נימא הרי נמצא לפעמים שהוא שיעור גדול, כי בעובי שיעורו כל שהוא והוא חוט השערה הנזכר בכל מקום והכוונה הוא על עובי, אבל בארכו הוא שיעור גדול, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע קמא רע"א) ונימא שיעורא דאת ו', וכן בתיקון י"ט באותו הענין עצמו בשיעור אשר בין מים העליונים להתחתונים שהוא כמלא נימא, אמרו שם (דף לז ע"א) והאי נימא איהי ו', כי שם מדבר במים העליונים אשר מהבינה שהיא ים עלאה אימא עלאה, למים התחתונים אשר בהמלכות שהיא ים תתאה, ומתפשטים המים עלאין שמהבינה ונמשכין דרך ה' ספי' חג'ת נ"ה ונחתין ביסוד, וממנו מקבל המלכות שבה המים התחתונים. והרי הוה היסוד בין המים העליונים דהבינה להמים התחתונים דהמלכות, ולכן אמר שם, והאי נימא איהו צדיק, ולא למגנא אוקמוהו קדמאין דקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפי' כחוט השערה כו' (ור"ל עובי היסוד, כי הוא נהיר לנוק' דרך דופן, וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק א דף יט סע"ג ובדפוח"ח הוא דף יב ע"ב סמוך לסופו), וע' תיקונים בהגר"א (בתיקון מ דף פט ע"ג) ותבין, וכן הוא בדברי הרב בשער הארת המוחין פ"ט ע"ש). והאי נימא איהי ו' שהוא היסוד הכולל ו', והוא ו' זעירא, וממנו הוא מקבל המלכות. והרי הוה היסוד שהוא ו' הממוצע בין המים העליונים דהבינה להמים התחתונים דהמלכות, אמנם הוא נכנס כלול בתוך המלכות עצמה, והרי אין הפסק כלל. אך עכ"פ הוא שהרי אמרו בתיקונים שהנימא הוא ו', ור"ל על אורך הנימא.

²⁶⁸ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁶⁹ לית שמאלא בהאי עתיקא סתימאה כלא ימינא - ב"ג הנימין ניכרים ג' הבחי' חב"ד, שכן על ידיהם הוא שמתפלגים השערות לאחוריים ולב' צדדים. כך, שאע"ג שח"ב הם בימין ובשמאל ודעת באחור, עכ"ז כולא חד חשיב בימינא ואין שמאל כלל, שכן כל הדינים בע"ק הם בסוד שורש וממילא מתמתקים על ידי התיקונים כך, שבע"ק אפילו השמאל הוא ימין. שכן אין מיתוק לדינים אלא בשרשם (ב"ע מה ע"א). לעולם בע"ק כל הקלוקלים מתוקנים ועומדים. ממילא אין הנוקבא בבחינה מיוחדת בפ"ע בהתפרטות תיקוני אורות מ"ה וב"ן כשאר הפרצופים, שכן בע"ק בחינות הד"נ מצויות ביחוד גמור, כך, שבע"ק אין אנו מכנים בשם נוק' אלא את בחינת ב"ן המושרשת בע"ק עצמו בלבד, שכן היא נתקנת ע"י אורות מ"ה בקביעות (פת"ש סדר הפרצופים ו"א). והנה עכ"ז שאין כאן בחינת נוק' גלויה, עכ"פ שורש כל הבחינות התחתונות של הימין ושמאל מצוי כאן (פת"ש אר"א ה'). הנוק' אינה גלויה כאן מכיוון שהיא דוגמת עולם העקודים שבו שולט שם ס"ג (לש"ו ביאורים ח"ב סו ע"ג).

²⁷⁰ ז"ל: ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומק דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גווינא ביה ביעקב (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא:

תרגום: \$

²⁷¹ עי' מלואים אות (לו).

תיקוני חלק ה

כו', וע"ש (נה ע"ב) בארוכה: ואמר ואיהו שער דיליה אוכמא - ר"ל על האדם קאי, מאן דהוא מסט' דשונאי בצע, שער דיליה אוכמא, ולא קאי עלה, דבה נאמר {קמא ע"א} ודלת ראשך כארגמן, אלא ביה שחורות כעורב, והוא מסט' דה' אחרונה, ובה להיפך כארגמן, וע"ל (קמ"ב קמ"ג קסט ע"א): ואיהו שער כו' - ר"ל, השערות הן שיעורא דאתון דאורייתא, דלכן נקרא שער לשון שיעור, והשערות הן אותיות ההי"ן, והמבועין הן נקודין, שהן יודי"ן, וכמ"ל (לח ע"א לח ע"א), דנקודין הן מבועין לאתון, ואתון מבינה, ונקודין מחכמה, שהן גלגלתא ומוחא²⁷², ונקודין פנימית האותיות, ורוחא להון, וכן מוחא לגלגלתא, וע"ל (קבא ע"א קמא ע"ב). ואמר דאתמר עלייהו קווצותיו תלתלים, דקאי על התורה, תלי תלין כו'²⁷³, וזהו שחורות, דהן שחורות על העור שהוא לבן²⁷⁴, כמו השערות על עור הגלגלת, וכמ"ש (אד"ר קלב ע"א²⁷⁵) אש שחורה ע"ג אש לבנה: וכל נימא כו' כנ"ל, והן י"ו של שם, ושער אריכא וקמיטא ב' ההי"ן כמו שמפרש והולך, והן יהו"ה ברזא דאריכו וקמיטו:

השער הקצר בסוד הה"א הקטנה, שניטלה @SHE IS TAKEN באות י'. השער הארוך, מצד הה"א העליונה, שניטלה @ מהאות ו'. עשרת התיקונים האלו, כל תיקון ותיקון יש לו (בו) ארבע מידות, שעולות לעשר, כדוגמת רשות היחיד, שרוחבה ארבעה וגובהה עשרה. ארבע, יהו"ה. עשר, יו"ד ה"א ו"ו ה"א. אין נימא של שיעורא שאינה אוחזת/מראה @ עולם העליון נסתר, שעליו נאמר: "ועלמות אין מספר". כל העולמות האלו תלויים בכתר של הראש, כדוגמת אבנים ומרגליות המאירים בכתר של ספר תורה, או בעטרה של מלך. וכך הם מאירים ככוכבים ברקיע, ובו הם קבועים.	שער קמיטא ברזא דה' זעירא דנמלת מאת י' שער אריכא מספרא דה' עלאה דנטלא באת [קבא ע"א] ו' עשר תקונין אלין כל תקונא ותקונא אית ליה (נ"א ביה) ארבע שעורין דסלקין לעשר כגונא דרשות היחיד דרחבו ארבעה וגבהו עשרה ארבעה יהו"ה עשרה יו"ד ה"א ו"ו ה"א לית נימא²⁷⁶ דשער דלא אחזי עלמא עלאה סתימא דעליהו אתמר ועלמות אין מספר (שיה"ש ו ה) כל אלין עלמא תליין מכתרא דרישא כגונא דאבנין ומרגלין דנהרין בכתרא דספר תורה או בעטרה דמלכא והכי אינון נהרין ככביא ברקיעא וביה קבועין:

ואמר דנטלי²⁷⁷ מאת י', דיו"ד הוא זעירא, י'. ווא"ו הוא אריכו. ואמר דנטלא, כמ"ש (משלי ג ט) בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה²⁷⁸. וז"ש דנטלא באת וא"ו, "ב"את ולא "מ"את. והנה השערות בעצמן הן סוד האותיות, והן אותיות גדולות²⁷⁹, שער אריכא בה' עילאה, דשם אותיות גדולות. ואותיות קטנות בקמיטו, בה' תתאה, דשם אותיות קטנות. וקווצותיו השערות ביי"ג נימין²⁸⁰, הן הטעמים, יי"ג טעמים (תו"ח כ ע"ד)²⁸¹, ובטעמים הן קיבוץ תיבות הפסוק והמבועין נקודין, וע"ל (קז

²⁷² עי' לעיל הערה 246.

²⁷³ עי' עירובין כא ע"ב: קווצותיו תלתלים. אמר רב חסדא אמר מר עוקבא: מלמד שיש לדרוש על כל קוץ וקוץ תילי תילים של הלכות. ועי' מלואים אות (כג).

²⁷⁴ ונ"ל יצחק שז"ס שאמרו לעיל ששערות שחורות הוא מסט' דשונאי בצע שהוא בתורה כמ"ש אין התורה מתקים לא בתרגומים @ וכו' (גליון כתי"י).

²⁷⁵ ע"ש שזה הגילוי של ז"א ברקע של א"א.

²⁷⁶ אסיפה של שערות.

²⁷⁷ נדצ"ל דנטל'.

²⁷⁸ עי' זהר ח"ג רנח ע"א: יהו"ה בחכמה יסד ארץ אבא יסד ברתא ה' אמא עלאה עטרה על ו' [דאיהו ברא] והיינו כונן שמים בתבונה באמא כונן ברא. תרגום: \$:

ביאור: הכח הזה להוציא דוגמתה להאציל הה' תתאה מה' עלאה הנה אין לה הכח הזה מעצמה, אלא הוא נתחדש ובא לה מאבא שהוא משפיע בה שפע וכח להוציא דוגמתה, וניתוסף ממנו בטיפת הזרע שבו שפע מיוחדת לזה. והרי נעשית מציאות הנוקבא רק משפיעו, ולכן אמרו אבא יסד ברתא. ומ"ש ואימא ברא, כי ע"י תשוקתה אליו היא מעלה מ"ן לבחי' זכר כמו שיתבאר (כללים ח"ב כב ע"ג).

²⁷⁹ עי' לעיל הערה 153.

²⁸⁰ עי' אד"ר קסט ע"א, ע"ח א"א ה-ז. ועי' שער הפונה קדים ליקוט א' אות יב.

²⁸¹ לנו יש כ"ז, אמנם כאן מיידי ב"ג הטעמים המכונים "מלכים" והמה השרשים לכל הטעמים (ביאורים ח"א נו ע"ד). ועי' ביאור רבינו יב ע"ד: עיקרי הטעמים למעלה על האותיות ולכן יי"ג טעמים

תיקו"ז חלק ה

ע"א קכא ע"ב) אתוון מן ה"ה נקודין מן י' טעמין מן ו' כו': עשר כו' - כנ"ל: לית נימא כו' - ע"י באד"ר (קכח ע"ב)²⁸² בארוכה: כגוונא דאבנין כו' - דשערא נפקין על קרקפתא דהוא כתר, כמ"ש תליין מכתרא, וז"ש באד"ר (קכח ע"ב) וכל נימא ונימא להיט בת"י עלמין, והוא מנין קדוש כמ"ש, וכל עלמא ועלמא סתים וגניז ולית דידע להון בר איהו ולהיט בארבע מאה ועשרין עיבר, [והוא מנין כתר, תר"כ עמודי אור (ספר התמונה הקד' ג')²⁸³, אתוון דעשרת הדברות²⁸⁴] ובכל נימא ונימא אית מבוטא כו':

והכי תליין צבא השמים מימינא ומשמאלא דקודשא בריך הוא כגוונא דשערא דתליין מעל אודנין מימינא ומשמאלא הה"ד (מלכים א' כב יט) וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו ובגין דא צריך לבערא שערא מעל (ס"א מנו) אודנין²⁸⁵ דלא יהון סתימין תרעין דשמיעה דצלותא דבהון שמע צלותין ההוא דאתמר ביה (תהלים סה ג) שומע תפילה עדיך כל בשר יבאו:	וכך תלויים צבא שמים מימין ומשמאל של הקב"ה, כדוגמת שערות התלויות מעל האוזניים, מימין ומשמאל. וזהו שנאמר "וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו". ולפיכך צריך להסיר את השערות מעל (מתוך) האוזניים, שלא יהיו שערות סתומים לשמיעת התפילה, כי בהם נשמעות התפילות, כמו שנאמר בו "שומע תפילה, עדיך כל בשר יבוא".

והכי תליין צבא כו' מימינו ומשמאלו ובג"ד צריך כו' - [עבז"ח (כו ע"ב לא ע"ג)²⁸⁶ יראי אלהים באודנין ובשערא דתליין מרישא עליהו כו' שערא איהו דינא וכמה נימין תליין מינה דאינון צבא השמים ד' קיימין על ב"ד רברבא דאיהו גבורה לשמאלא, ר"ל דהן אודנין שהן גבורה כנ"ל, וכמ"ש, ולכן הן קיימין על אודנין דפעולותיה בחיה דאיהי שור כו', ובצלותא צריך לבערא לון מן בתר אודנין, דלא יהון מכסין תרעין דשמיעה, לאעלא בהון צלותא. ואם לאו אתקיים ביה, אז יקראוני ולא אענה (משלי א כח) ובזמנא דשמיעה איהי פנויה מאינון דינין, [א"ז@] אתקיים ביה, (@אז) [אם] תקרא {קמא ע"ב} וה' יענה (ישעיה נח ט), (@והן) ברוחא דחוטמא] וע"ש (אד"ר קלו ע"א)²⁸⁷ וכל אינון קוצין תליין וחפיין לסט' דאודנין ובג"כ כתיב הטה אלהי אונן ושמע ובהאי תלי תליין ימינא ומשמאלא כו', וז"ש מימינא ומשמאלא:

דארבע תקונין אינון ראייה שמיעה ריחא דבור ראייה איהו למזרח (נ"א לדרום) ועליה¹²	כי ארבעה תיקונים הם: ראייה, שמיעה, ריח ודיבור. הראייה, היא

י"ג מכילן של הכתר. ועיי"ש יט ע"א: ט' היכלין ובתוכם י"ג היכלין שתשע הן דמ"ס וי"ג הן דאוריא ששם י"ג כמ"ש לעיל (יח ע"ב) י"ג ברזא דא"ס [ז"ל: תליסר אינון ברזא דשמא קדישא וגו' רזא דא"ס אין סוף דלית שיעורא] והן י"ג טעמים וט' נקודות.²⁸² ע"י מלואים אות (לז).

²⁸³ במסכת אצילות וכן בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, הנה אמרו שם כי הם תר"כ ארחין כמנין כתר והם תר"כ עמודי אור (לש"י הקדו"ש צו ע"ד).

²⁸⁴ ע"י לעיל קל ע"ב: כד קריב לטורא דסיני נחית א' מן בראשית דאיהי אנכי ונחית עלה כתר דאינון אתוון דעשר אמירן ואשתלים אילנא בכל תקונין דיליה ע"י שער מאמרי רשב"י ב ע"ב: פירוש כי יש בהם בעשרת הדברות תר"ך אותיות כמנין כתר

²⁸⁵ ע"י מלואים אות (לח).
²⁸⁶ ז"ל: יראי אלהים בשמיעה דאודנין ובשערא דתלייא מרישא עליהו ושמיעה איהי חיה דאתקריאת שור שערא איהי דינא וכמה נימין תליין מינה דאינון צבא השמים קיימין על בי דינא רברבא דאיהי גבורה לשמאלא דפעולתה בחיה דאיהי שור ודא גבריאל:

תרגום: יראי אלה"ם, בשמיעת האזנים, ובשערות התלויים מן הראש עליהן, והשמיעה היא החיה הנקראת שור, השער הוא דין, וכמה שערות תלויים ממנה, שהם צבא השמים העומדים על בית דין הגדול, שהוא גבורה לשמאל, שפעולתו היא בחיה שהיא שור, וזה גבריאל.

ביאור: בשמיעה - כמ"ש ה' שמעתי כו'. ועיין בתיקונים קל"ט א'. ואמר ובשערא כו'. דאינון בכלל אודנין כנ"ל. ומפ"ו דשערא איהו דין, והן נימין, כמ"ש בר"ת ע', והן צבא השמים עומדים כו', שהן בר"ה כו' (נ"א בכה"כ כו') כמ"ש (יהל אור).

²⁸⁷ ז"ל:

תרגום: \$

תיקון חלק ה

למזרח לדרום), ועליו נאמר "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל". ושם כמה שומרים של שערים, הנקראים "עיני ה'", ועליהם נאמר "פקח עיניך וראה שוממוטינו".	אתמר (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל וכמה נטורי תרעין תמן דאתקריאו עיני ה' ועליהו אתמר (דניאל ט יח) פקח עיניך וראה את שוממוטינו:

***ראיה עליה אתמר כו' - כצ"ל: דאתקריאו עיני ה' - כמ"ש (זכריה ד י) עיני ה' המה כו', וכן אזני ה', כמ"ש (במדבר יא א) ב²⁸⁸ מתאוננים רע באזני ה', וכמו שמפרש והולך, מיד וישמע ה' ויחר כו' (שם). ואמר ומאן דמשתמע קליה כו' ריחא ותמן סלקין כו' וא"ל סליק כו' דבור כו' תמן סלקין כו', הענין כי ד' דברים הוא בצלותא, מחשבה ורעותא וקלא ודבורא, על המחשבה עין רואה, דמעשים בספר נכתבים, וכמ"ש (אבות פ"ב מ"א) עין רואה ואוזן שומעת וכל כו', וכמ"ש (תהלים סו יח²⁸⁹) וראיתי אני בלבי, (קהלת א טז) ולבי ראה הרבה כו'. ואוזן שומעת הקול. ובחוטם רעותא דקרבנין, שהן הצלותא דסלקין ביה למוח, דשם נוחות לה' (ויקרא א ט²⁹⁰). ופה מקבל הדיבור. ועוף השמים הוא באודנין, ששם השמים, בינה, וז"ש (קהלת י ב) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים²⁹¹, שהן השפתיים, ובעל הכנפים הוא פומא, יגיד דבר. ואמר ריחא (דא) [תמן] אנשי אמת כו', כמ"ש בוי"ח שם (כו ע"ב)²⁹² אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת, ר"ל דתפארת הוא רוח והוא בחוטם, וביה וייצר שם הוי"ה, כמ"ש (קמ"ד ע"א קע"א), וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין עליהו אתמר וייצר כו', ועמ"ש. ופומא מלכות, כמ"ש (יג ע"א יט ע"א) וש"מ. וראיה מפרש והולך אריה דא ראייה כו' והפוך כו':**

השמיעה, יראי אלהים, ועליו נאמר "הטה ה' אוזניך ושמע", ושם יש יראה ופחד יצחק, זהו שנאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי". ומי שמשמיע שם את קולו, בין בתורה, בין בתפילה, בין בצעקה, בלא יראה, מיד "וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה'". וכמה שומרים של שערים יש שם, הנקראים "אוזני ה'".	שמיעה יראי אלהים ועליה אתמר (חבקוק ג ב) הטה ה' אוזניך ושמע ותמן דחילו ופחד יצחק הה"ד (שם) ה' שמעתי שמעך יראתי ומאן די משתמע תמן קליה בין באורייתא בין בצלותא בין בצעקה בלא דחילו מיד וישמע ה' ויחר אפו ותבער במ אש ה' (במדבר יא א) וכמה נטורי תרעין תמן דאתקריאו אזני ה' (שם):
הריח, שם אנשי אמת, ושם עולים כל הריחות והקטורת והעשנים של הקרבנות והתפילות שנחשבות כקרבנות. ואם האדם אינו מעלה אותם ביראה ואהבה, מה נאמר בו "כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא".	ריחא תמן אנשי אמת ותמן סלקין כל ריחין וקטורין ועשנין דקרבנין וצלותין דאתחשיבו כקרבנין ואם לא סליק לון בר נש בדחילו ורחימו ²⁹³ מה כתיב ביה (דברים כט יט) כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא:
הדיבור, כנגד שונאי הבצע. שם עולים הקולות והדיבורים של תורה ותפילה, שעליהם נאמר "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפיים יגיד דבר".	דבור לקבל שונאי בצע תמן סלקין קלין ודבורין דאורייתא וצלותא אלין דאתמר עליהו כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר (קהלת י ב):

כ²⁸⁸

אם ראיתי בלבי – לשון הפסוק.²⁸⁹

עי' מלואים אות (לט).²⁹⁰

ובעל כנפים (נראה למחוק).²⁹¹

עי' מלואים אות (מ).²⁹²

²⁹³ עי' שער רוח"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פער"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

תיקון חלק ה

לא אית תקונא מאלין ארבע דלית תמן יהו"ה ואיהו י' אסתכל ה' ושמע ו' ומריח ה' וממלל באלין ארבע תקונין ²⁹⁴ :	אין תיקון מתוך ארבע אלו שלא נמצא שם הוי"ה. והוא: י', אסתכל. ה', ושמע. ו', ומריח. ה', ומדבר. בארבעה תיקונים אלו.
אריה דא ראיח ואתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתם (יחזקאל א י) בכל אתר ארבעתם דא יהו"ה וארבע אתון דיליה דשלטין על כלא והפוך אריה ותשכח ליה ראיח ואיהו לימינא ²⁹⁵ דחסד דאיהו יומא קדמא דתמן א' (נ"א י') אור ראובן דאיהו לימינא על שמיה אתקרי אור בן:	אריה, הוא הראייה, ונאמר בו "ופני אריה אל הימין לארבעתם". בכל מקום "ארבעתם", זה יהו"ה, וד' אותיות שלו שולטות @ על הכל. ותהפוך אריה, ותמצא ראיח, והוא לימין, חסד, שהוא היום הראשון, ששם א' (נ"א י'), האור, ראובן, שהוא לימין, על שמו נקרא "אור בן".

ואמר בכל אתר ארבעתם כו' - והן ג"פ ארבעתם דכתיב שם, ג' היות²⁹⁶, אבל באדם לא כתיב, דהוא כולל כולן וכולל עשר ג"כ: ואיהו לימינא כו' דתמן א' אור ראובן כו' - ר"ל, אריה מתחלת באל"ף, יום א', דביה נברא האור, ג"כ בא'. ואור הוא ראיח, וכן ראובן לשון ראיח, כמ"ש (בראשית כט לב) כי ראה כו'²⁹⁷, ונק' אור בן, כמו שמפרש והולך, ע"ש האור ביום ראשון. ושמעון ע"ש (שם לג) כי שמע, וכן הן חושין דלהון, כמ"ש בס"י (יז ע"ד יח ע"א, יח ע"ב).

שמיעה לשמאלא ועליה אתמר ופני שור מהשמאל נשר ריחא ¹³ באמצעיתא עליה אתמר מי אסף רוח בחפניו (משלי ל ד) דאינון תרין נוקבין דחוטמא פומא דבורא דא אדם כליל ארבע {קמא ע"ב} אתון וכליל עשר אתון ודא שכינתא באלין ארבע תיקונין אמר למשה (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם וגו' וצריך לאחזרא עליהו ואתה תחזה בשערא עליה אתמר ראשו כתם פז (שיה"ש ה יא) דא כתר עלאה ומלנא מוחא דמניה נפקין מבויעין לכל	"שמיעה", לשמאל, ועליו נאמר "ופני שור מהשמאל". נשר, ריח, באמצע, עליו נאמר: "מי אסף רוח בחפניו", שאלו הם שני נקבים של האף, הפה, הוא הדיבור, זה האדם שכולל את ארבע האותיות, וכולל עשר אותיות, וזו השכינה באלה ארבעת התיקונים, אמר למשה "ואתה תחזה מכל העם", וצריך להשיב @ עליהם, "ואתה תחזה" על השער, עליו נאמר "ראשו כתם פז", זהו הכתר העליון. ובפנים המוח, שממנו יוצאים מעיינות לכל צד, להשקות כל שעה ושעה, שהיא

²⁹⁴ ע' רע"מ (פינחס רל ע"א) ובז"ח (פ' יתרו לא ע"ג) (דע"ה ח"א ד ע"ג), המעיין בתיקונים שם יראה ששם קאי רק על ז"א דאצילות, וכמו שמבואר באד"ר (דף קלז וקלח) [ויש דוגמתם בא"ק] (ביאורים ח"א כד ע"ד).

²⁹⁵ ראיח היא מסטרא דימינא חסד, ושמיעה היא מסטרא דשמאלא גבורה. והמוח והלב הנה המוח הוא קר ולח, והלב שם הוא האש היסודי, כי הוא אש שורף כנ"ל פ"ה, והיה מן הראוי שיהא השמיעה תלוי בלב, והראיה במוח כל א' למינו. אך נעשה להיפך כדי למזגם, והוא מה שאמר שם סוף תיקון כא (דף עא ע"א) שמיעה במוח ואיהו בהיפוכא, חום דשריא בליחותא, וקרירותא דמוחא לחממא ליה מסטרא דגבורה (שנתלה השמיעה במוח כדי לחמם את המוח), ואיהו אריה מסטרא דגופא (שהמוח הוא מסטרא דגופא בבחי' אריה שהוא חסד), שור מסטרא דנפשא (שנתלה בו השמיעה שהוא בחי' נפש, והוא בבחי' שור שהוא לשמאל), דאינון אש ומים (שהשמיעה עם המוח הם אש ומים), אש שכלית מים יסודית (שהשמיעה שהיא בבחי' שכלית שהוא נפש, והוא בבחי' אש, הוא נתלה בהמוח שהוא בבחי' יסודית שהוא גוף, והוא בבחי' מים כי הוא קר ולח כנ"ל). ראיח בלבא דאיהו אש (שהלב הוא אש ונתלה בו הראיה שהוא) אריה, מים שכלית לקררא אש יסודי דלבא דלא יוקיד כל גופא, שהראיה שהוא בבחי' שכלית שהוא נפש, והיא בבחי' מים חסד אריה (ביואירם ח"א עו ע"א).

²⁹⁶ עי' מלואים אות (ה).

²⁹⁷ עי' גמ' ברכות (ז ע"ב): ראובן, אמר רבי אלעזר, אמרה לאה, ראו מה בין בני לבן חמי, דאילו בן חמי, אף על גב דמדעתיה זבניה לבכירותיה, דכתיב וימכר את בכרתו ליעקב, חזו מה כתיב ביה, וישטם עשו את יעקב, וכתיב, ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים וגו'. ואילו בני, אף על גב דעל כרחיה שקליה יוסף לבכירותיה מניה, דכתיב, ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו לבני יוסף, אפילו הכי לא אקנא ביה, דכתיב, וישמע ראובן ויצלחו מידם.

תיקון חלק ה

העולם הנסתר. וכל מעיין נעשה ניצוץ, וכל שיערה נעשית שרביט. המוח הסתום, נקרא אין סוף, שנחלק לשלושה מוחות, שהם י' י' י', המרומזות בשם זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י).	סמרא לאשקאה לכל נימא ונימא דאיהי עלמא סתימא וכל מבועא אתעביד ניצוץ וכל נימא אתעביד שרביט מוחא סתימא אתקרי אין סוף ²⁹⁸ דאתפלג לתלת מוחין ²⁹⁹ דאינון י' י' י' דאתרמיוז בהאי שמא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י ³⁰⁰):

וזהו חפניו, תרין, תרין נוקבין. ונשר פרח ברוחא, רוחא דחוטמא כנ"ל: ואמר מי אסף, כמ"ש בז"ח שם (כז ע"ב)³⁰¹ וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה (משה רבינו איהו לי' כנשמתא דחיי)³⁰² כו' וזהו מי כו'. ודרש על משה רבינו ע"ה, והוא בינה, בן י"ה³⁰³, שהוא הדעת³⁰⁴, שהוא בינה³⁰⁵. ובתרין נוקבין שם איהו, כמ"ל (קמב ע"א קסח ע"א) אבל תרין נוקבין דחוטמא כו' לאפקא רוחא דקודשא דאיהו רעיא מהימנא כו': {קמא ע"ג} ואתה תחזה כו' מ"ס אתקרי כו' אינון תלת אורין כו' - עמ"ל (קט ע"א קלח ע"ד) בארוכה:

(קם סבא דסבין עתיקא דעתיקין ואמר בוצינא קדישא ודאי שמא דאתרמיוז תלת יודין דא יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ודא איהו מלגא אבל שמא דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א איהו כליל תלת אלפין א' א' א' אינון תלת אורין דמתלבשין בהון תלת מוחין י' י' י' שמא חד	(קם הסבא של הסבים, זקן הזקנים, ואמר, הניצוץ הקדוש, ודאי השם שנרמז [בו] שלוש יודין הוא, יו"ד ה"י וא"ו ה"י). וזהו מבפנים, אבל השם שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א הוא, כולל שלש אלפין א' א' א', הם שלוש אורים שבהן מתלבשים שלושת המוחין, י' י' י'. שם אחד הוא הגוף, ושם שני הוא המוחין, זה מבפנים וזה

²⁹⁸ האור דה"א שבא"ק, אשר הוא נקרא בשם אור דא"ס (דע"ה ח"א יא ע"ד), המ"ס דא"א, שהוא העיקרי דא"א הרישא תליתאה שבו, שהוא התחלת א"ס שממטה למעלה, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע קמא ע"ב) כי המ"ס אתקרי א"ס, וכן ברע"מ (פינחס רנח סע"א) דכתר א"ס אתקרי (דע"ה ח"ב כה ע"א), המ"ס עצמו שהוא הכתר, הנה הוא נקרא ג"כ בשם א"ס, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע דף קמא ע"ב) מוחא סתימא אתקרי אין סוף, וכן אמרו ברע"מ (פרשת בא מב ע"ב) כי הכתר הוא המקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה כו', וכן בפ' פנחס (רנח סע"א) דכתר אין סוף אתקרי. והוא מהטעם כי לית סוף לנביעו דנהוריה כנז'. ובפ' בראשית (לא רע"ב) אמרו שם, הגם שחכמה איהי תניינא לחושבנא עכ"ז אקרי הוא ראשית בגין דהאי כתרא עלאה טמירא כו'²⁹⁸, ר"ל כי הכתר הוא בדגא דא"ס כנז', ולכן לא עייל הוא בחושבנא, ולכן תניינא שהוא חכמה נקרא הוא ראשית ע"ש (כללים ח"א מט ע"א).

²⁹⁹ המ"ס דא"א הנה הוא מוחא חדא דכליל תלת (אד"ר קמ ע"א), והרי כלול המ"ס מכל המוחין דחב"ד כולם (דע"ה ח"א ח ע"ג).

³⁰⁰ עי' לעיל קלח ע"ד שגורס המוסגר, כן גורס הלש"ו כללים ח"א כ' ע"ד (וכן בדע"ה ח"א ז ע"ג) כמו שבא"א דאצילות המו"ס הוא שם ס"ג בפרטות המוחין אבל בכללות הרישא כולו הוא רק מכלל הע"ב הכללי כי הוא המוח הכללי דכליל תלת וכל מוח הוא שם ע"ב

³⁰¹ עי' לקמן הערה 335.

³⁰² נ"ל יצחק שז"ס שאמרו רז"ל יעקב אבינו לא מת בסוד ויפח באפיו נשמת חיים ודוק בזה (הגה"ה כת"י).

³⁰³ עי' אד"ז רצ ע"א, שירותא דא אב לכלא אב לכלהו אבהן, אתחברו דא בדא, ונהירו דא בדא (חכמה אב בינה אם דכתיב כי אם לבינה תקרא (משלי ב)) כד אתחברו אולידו ואתפשט מהימנותא באגדתא דבי רב ייבא סבא הכי תאני מהו בינה אלא כד אתחבר דא בדא, יו"ד בה"א, אתעברת ואפיקת בן, ואולידת ובג"כ בינה אקרי בן י"ה שלימותא דכלא אשתכחו, תרווייהו דמתחברין ובן בגווייהו.

תרגום: זו ההתחלה, אב לכל, אב לכל האבות, נתחברו זה בזה והאירו זה בזה (חכמה אב בינה אם שנאמר "כי אם לבינה תקרא"), וכאשר נתחברו, הולידו, ונתפשטה האמונה. בספר אגדתא של רב ייבא סבא למדנו כך: מהו בינה? אלא כשנתחברו זה בזה יו"ד בה"א, ונתעברה והוציאה בן והולידה. ולכן נקראת בינה - ב"ן י"ה, שלימות הכל. נמצא ששניהם נתחברו ובן בתוכם.

³⁰⁴ עי' לקמן קמב ע"א ד"ה ואיהו הבל.

³⁰⁵ עי' לעיל הערה 2.

תיקון חלק ה

מבחוץ.	איהו גופא ושמה תנינא מוחא דא מלגא ודא מלבר ³⁰⁶ :
שלוש ווי"ן יש בשם הזה, והן שלושה שרביטים, שנקראים "שער" על שם שיעור קומתו של הקדוש ברוך הוא. וכל נימא ונימא נקראת נשמה. ויש שערות שנקראות מלאכים. וכל ניצוץ נקרא אופן וגם נקרא גלגל. ויש מהם שהם שערות מאש לבן, כולם רחמים. ויש מהם שערות שהם מאש אדום, וכולם הדין. ויש שערות שכולן ירוקות, מאש ירוק. ויש שערות כולן מאש שחור, אלו נקראות 'שער' של הקדוש ברוך הוא.	תלת ווי"ן אית בהאי שמא דאינון [קבא ע"ב] שרביטין שער אתקרי על שם שיעור קומתיה דקודשא בריך הוא וכל נימא ונימא ¹⁴ אתקרי נשמתא ואית נימין דאתקריאו מלאכין וכל ניצוץ אתקרי אופן ואתקרי גלגל ואית מנייהו דאינון נימין מאשא חוורא כלהו רחמי ואית מנייהו דאינון נימין דאינון מאשא סומקא וכלהו דין ואית נימין כלהו ירוקין מאשא ירוקא ואית נימין כלהו מאשא אוכמא אלין אתקריאו שער דקודשא בריך הוא:

תלת ווי"ן אית בהאי שמא - ר"ל, בשם ס"ג דתלת יודין הן המבועין³⁰⁷, דאינון ג' היות³⁰⁸ מג' חיוון, והן ג"פ קדוש³⁰⁹ דהוא בשערא, כמ"ש באד"ר (קכח ע"ב)³¹⁰ וכמ"ש (במדבר ו ה) קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו³¹¹. ות"י נימין כמנין קדוש, כמ"ש ש. ושם, ה' צבאות, דתמן צבא השמים כו', כנ"ל (קמא ע"א), ופלגותא דשערא לימינא ולשמאלא, כמ"ש בא"ר שם (קלו ע"א)³¹², והן צבא השמים עומדים כו' (מלכים א' כב יט) כנ"ל (קמא ע"א), וזהו צבאות. והארח באמצעיתא דאתפלג לתרי"ג אורחין, הוא דרגא דצדיק, ברי"ת³¹³, תרי"ג, נה"ר במילואו עומד בין הצבאות³¹⁴, וזהו מלא כל כו' (ישעיה ו ג)³¹⁵. ותלת

³⁰⁶ עי' לש"ו כללים ח"א כג ע"ד שלומד מכאן שרואים בא"א דאצילות דוגמת העקודים שהנהגתו היא בנוי על ס"ג ומ"ה במקום מ"ה וב"ן. ומש"כ כאן "דא מלגא ודא מלבר" היינו שהס"ג שבו מתלבש בהמ"ה שבו.

³⁰⁷ עי' ביאור רבינו על ס"י ג ע"ד הוב"ד במלואים אות (מא), ועי' דברי רבינו לעיל יא ע"א הוב"ד שם.

³⁰⁸ עי' מלואים אות (ה).

³⁰⁹ בגליון כת"י ג"פ קדוש נמחק, ובמוקמו איתא ג' מינים - נ"ל יצחק. @לא מסכים

³¹⁰ עי' מלואים אות (מב).

³¹¹ עי' מלואים אות (מג).

³¹² עי' מלואים אות (מד).

³¹³ עי' יהל אור ח"ג לו ע"ג: מבואר למעלה שתרי"ג אברים בגוף, ותרי"ג איכות בנפש קבועים בגוף אף לעכ"ם. ועוד יש תרי"ג איכות בנפש שאין קבועים בנפש אלא מושפעים מהרוח. וזהו תכלית האדם ושלמותו והן באין מעשיות המצות, וזהו אור הלבנה בשלימות. וידוע ש"ד שהוא כפול בא השני בגולם א', כמו י"ג תיקונים שהם ב"פ י"ב, בסוד וקרא ז"ה אל ז"ה, שהתיקון י"ג כולל י"ב תיקונים. וכן תש"ר ותפילין של יד, וכן כמה דברים הידועים. וכן הוא כאן שתרי"ג איכות השניים באים באבר א', והוא עטרת הברית ובו נכלל כל התרי"ג מצות, גדולה מילה כו'. ולכן אין העטרה מתגלה מעצמו בבריאת הש"י, כמו כל האיברים אלא בעשיית האדם במצות הש"י. וכמו שהוא חיבור דו"ן להביא השפע מזכר לנקבה (כן הוא) בתרי"ג איברים וגידים. כ"ה באיכותם ג"כ להביא מרוח לנפש, שהן זר"ן בתרי"ג מצות. וזהו ברית המעור. [וברית הלשון] הוא דעת, ברית התורה, חיבור בין אר"א, בין מוחא וליבא, נשמתא ונשמתא דלא מתפרדין לעלמין, ולכן הם אחד בגוף. משא"כ זכר ונקבה, אף שהם גוף א', הם פרודים, ומתחברים לפרקים, וכן רוח ונפש, ולכן תמיד צריך אדם לב' דברים, תורה ומצות. וביאור הדבר כי תרי"ג מצות תלויות ביסוד עצמו שהוא האבר. ומצות המילה שהיא מצוה המשלמת לתרי"ג הוא בעטרה, ובה ג"כ הכלל הנ"ל, שהיא כלולה מהכל. לכן היא שקולה נגד תרי"ג מצות, וזהו ברי"ת שהיא הנוק' של היסוד שבה נכללת לאחד בסוד תש"י כנ"ל. ובהחסר מצות המילה כל המצות אינן פועלים כמו זכר בלא נקבה. וכ"ה בחיבור זכר ונקבה הגופנים, כי האבר פועל תרי"ג איברים וגידים, והעטרה אבר א', ובהחסר העטרה אינו מוליד. וזהו שכללו במתני' הערל עם פצוע דכא וכרות שפכה, שזהו בגוף וזהו בנפש. והכלל כי האבר הוא משלים לתרי"ג איברים, ואיכות הראשונים שבלעדו הם תרי"ב איברים ואיכות, ולכן בו נכללים ג"כ תרי"ב בכללות, וכן בעטרה ג"כ בכללות נגד האבר וכ"א נק' ברי"ת.

³¹⁴ עי' יהל אור ח"ב א' ע"ד שמביא מגינת אגוז שתשר"ק גי' אלף והן א' שהוא אחד, וז"ש במ"ר (ויקרא ב) שתצ"ו חיילות משבחים להקב"ה ועוד ה' כפולות כמנפ"ץ מספרם ג' אלפים וחצי שהם ג' (ויקרא ב)

תיקון חלק ה

ווי"ן דשמה הן הנימין עצמן³¹⁶, ונשארו ד' אותיות לאשלמא לעשר³¹⁷, ובהצטרף ד' וא', נעשה ה', נמצאו שם ג"כ ג' ההי"ן, שהן אותיות ונקודין וטעמים דאורייתא, והן ט' תיבות דפסוק קדוש. ועמ"ש מזה במ"א (ליקוטי הגר"א עמוד קע"א)³¹⁸: ואמר שער אתקרי ע"ש שער כו', (@כנ"ל) דהוא שיעור דאתון דאורייתא: *קומתיה דקב"ה ונימין אינון צדיקא דבהון מוקדק הקב"ה עם צדיקא כחוט השערה וכל ניצוץ אתקרי נשמתא ואית נימין כו' - כצ"ל, וכמש"ל (לו ע"א לו ע"א) ונימין הן גופין וניצוץ נשמתא, כמו כתר ומו"ס וכמש"ל, וכן בנימין ומבועין כנ"ל. ואמר ואית כו' [דבהון להפוך] דגלגל ואופן הוא יו"ד, כמש"ל (קג ע"ב קטז ע"א), ומלאכין ו' כנ"ל, וכל צבא השמים, והן למטה מהאופנים: ואית מינייהו דאינון כו' - הן ד' גווי דשערא הנ"ל, ומפרש והולך אלין אתקריאו כו':

כל ניצוץ, שיעור מהלכו עשרת אלפים, וכל נימא היא שיעור של אצבע של הקדוש ברוך הוא. וכל אצבע היא פרסה קטנה. ובכל פרסה יש שלושה מילין, כנגד שלושת פרקי האצבע. וכל מיל הוא עשרת אלפים. אבל מיל של הפרסה העליונה הוא עשרת אלפים רבוא. וכך בזרוע תמצא שלושה פרקים, וכל פרק הוא עשר. וכל אמה היא שש, אבל האצבע והאמה, זו מידתה קטנה מצד "זעיר אנפין", וזו מידתה גדולה מצד "אריך אנפין". ובכל אבר ואבר, הוא יה"ה, והוא המידה של כל אבר ואבר, בגובה, באורך, למעלה ולמטה ולארבעה צדדים. והוא נמצא בין כל אבר ואבר, אין מקום פנוי ממנו, כמו נשמה שנמצאת בכל אבר ואבר של הגוף. ויש אבר עליון שנקרא יה"ה, על שם שלטונו במקום הידוע, וזהו שנאמר "והיה ה' למלך על כל הארץ".	כל ניצוץ שיעור מהלך דיליה עשר אלפין וכל נימא איהו שיעורא דאצבעא דקודשא בריך הוא וכל אצבע איהו פרסה זעירא וכל פרסה אית בה תלת מיל לקבל תלת פרקין דאצבעא וכל מיל איהו עשרת אלפים אבל מיל דפרסה עלאה איהו עשרת אלפים רבוא והכי דרועא תשכח בה תלת פרקין וכל פרק איהו י' וכל אמה איהו ו' אבל אצבע ואמה דא שיעוריה זעיר מסטרא דזעיר אנפין ודא שיעוריה רב מסטרא דאריך אנפין ובכל אבר ואבר איהו יה"ה ואיהו שיעורא דכל אבר ואבר בנבחה בארכא ¹⁵ עילא ותתא ולארכא סטריין ואיהו בין כל אבר ואבר לית אתר פנוי מניה כנשמתא דאשתכחת בכל אבר ואבר דנופא ¹⁶ ואית אבר עלאה דאתקרי יה"ה על שמה דשולמנותיה באתר ידיעא הה"ד (זכריה יד ט)

וחצי ועם תצ"ו (מא' עד ק' ג' תצה) הן תצ"ט ופלגא והן היאורים כנ"ל (זהר ח"ב כ"ז ע"ב) ברכות בחשבון ושני מיני אותיות הם א' כסדרן וא' תשר"ק בזו"ן והן אלף חסר א' וז"ש תצ"ט יאורין ופלגא בסטרא דא וכו', ע"כ.

עי' עוד שער מאמרי רשב"י י"ז ע"א וז"ל, הנה ידעת כי נצח והוד ויסוד נקראים צבאות, ושם צבאות הוא בגימטריא תצ"ט, והרי איך הנה"י הם בגימ' תצ"ט והנצח הוד יסוד דדכורא הם תצ"ט מכאן ונצח הוד יסוד דנוקבא מכאן הם תצ"ט אחרנין, ולפי שהם מחוברין יחד אחר באחר אלו שתי פעמים צבאות שהם נצח הוד יסוד דדכורא ונצח הוד יסוד דנוקביה, ואין ביניהם רק כותל אחד המחבר את שתייהם, והכותל מתחלק חציו לשם צבאות הזה וחציו לזה לכן הם תצ"ט ופלגא מכאן ותצ"ט ופלגא מכאן שהם אלף חסר חד באופן כי הם תצ"ט ותצ"ט שהם צבאות דנצח הוד יסוד דדכורא וצבאות דנצח הוד יסוד דנוקבא ויש בין שניהם כותל אחד המפסיק בין ב' הצבאות האלו, וזה הכותל נחלק לשני חצאין כנז' פלגא מכאן ופלגא מכאן, עוד צריך שתדע כי בהי' אלו השתי צבאות מחוברין אחר באחר על ידי הכותל ההיא המפסקת ביניהם יש עוד באמצע שתי הצבאות האלו שהוא באמצע נצח הוד יסוד דז"א ונצח הוד יסוד דנוקביה יש שם באמצעם עוד י"ג יאורין אחרנין, שית ופלגא מכאן ושית ופלגא מכאן ונמצא שמתחלק לכל אחר ואחר, עכ"ל.

עי' לעיל נו ע"א ונה"י בגימ' תרי"ג.

נ"ל יצחק פירוש היינו נה"ר במילוי נר"ן ה"א רי"ש גימ' ברי"ת (הגהה כת"י).

³¹⁵ פי' הארת היסוד לנוק', הארץ. @

³¹⁶ עי' לעיל הערה 267.

³¹⁷ משם ס"ג אחרי שמורידים ג' יודי"ן וג' ווי"ן. SCHOTENSTEIN

³¹⁸ סוד יב"ק קדוש הוא בט' תיבות וברוך בד' תיבות (א) והוא בזו"ן [חיות ואופנים]. כידוע ט' וד' ייחוד בא' א' המייחדם שבו י"ג תיקונים (ב) וניתן לאדם שמא מפרש שהוא בא"ס שקי דאילנא גי' אד"ם. וזהו אחד י"ג שכולל אח"ד וכולם כ"ו (ג) שם ה' וזמ"ש בס"מ רס"ג א' ששנים רזא איהו כו' בעטרה ברישא דכתם פז כו' ורזא דההוא פ"ז כו':

תיקוני חלק ה

והיה ה' למלך על כל הארץ:

כל ניצוץ כו' - דניצוץ דהוא מבועא, הוא יו"ד, ועי' בפרק ה' דספד"צ (לד ע"א) **י' בלחודי כד אתגליא בזעירא אתמשיך בעשר אלפין כו'**³¹⁹: **וכל נימא כו' -** שהוא וא"ו כנ"ל: **וכל אצבע איהו פרסה זעירא -** דאמה איהי פרסה רבתא, כמו שמפרש והולך **והכי אמה תשכח בה כו' -** וכל אמה איהו ו' אבל אצבע ואמה דא שעורא זעיר כו' - [ר"ל אמה אצבע הגדולה] ובאמה העשרת אלפים, הם של עשרות וכאן של אחדים, וע"ל (קג ע"ב קטז ע"ב) **דסלקין לשית כו' ולשיתין רבוא בכתר עלאה,** וז"ש מיל דפרסה עלאה איהו עשרת כו', ר"ל בכתר, וכן בדורעא ג"כ נקרא פרסה בג' פרקין, אלא הכל לפי גדלו, כן הוא העשרת אלפים, ור"ל {קמא ע"ד} וכל אמה היינו האמות דשיעור קומה שאמר, כך אמות, מדקאמר **וכל אמה. אבל מ"ש והכי אמה תשכח בה,** קאי על אצבע הגדולה או על הזרוע, שהוא אמה. וז"ש **וכל אמה,** שהכל נמדד באמת הזרוע. וז"ש **ודא שעורא** (י"א) [א] רב, שהוא גדול מאד על האצבע. (@) ואמר וכל) [ואמר כל] פרק כו', היינו הפרקין מקום חבורין: **מסטי דאריך אנפין כו' -** כבר כתבנו³²⁰ לעיל (קלט ע"א ד"ה דאתמר ביה) שא"א וז"א, עמודא דאמצעיתא וצדיק: **ובכל אבר איהו הוי"ה -** דרמ"ח אברין הן רמ"ח פקודין, וכל מצוה היא הוי"ה³²¹ כמ"ש (קלז ע"א) **ובגין דאיהי כלילא מכלהו ארבע אתקריאת מצוה מ"צ באותיות א"ת ב"ש כו' : ואיהו שעורא כו' -** עמ"ש בס"י (ד ע"ג) דעשר אתון הוא בו"ק של האבר, כמ"ש כאן, **עילא ותתא ולא רבע כו',** וג' עומקים [וכו'] כמ"ש כאן *בגבהא בארכא וברחבא, כצ"ל, ונקודה הפנימית שאליו נמשכין הכל, והוא נושא את הכל משלמת לעשר, כמ"ש (בספר יצירה פ"ד מ"ד) היכל הקודש באמצע והוא נושא את כולם: *ואית אבר כו' - זה הלשון איני יכול להולמו, שהוא משובש מאד, שקודם צ"ל **ואית אבר [וכו'] דאתקרי אלהים כו' על כל הארץ אלהים,** ואח"כ **ואית אבר עלאה דאתקרי כו' על כל הארץ,** ואח"כ **ואית תרין אברים כו',** עם ואית אחרא דשולטנותיה איהו בתרין אברים כו', [ש] (ל) כללן בכלל אחד דתרין אברים אלו הן נגד שמיא וארעא, כמ"ש בס"י (ג ע"א) שמים בעולם וראש בנפש כו', וכן ארץ כמ"ש. ואמר [ד] (@) (ו) **אע"ג דהאי קרא על קב"ה כו',** ר"ל מ"מ קאי ג"כ על האברים, דאיהו שריא ביה, דיש אברים שמתפשטין חיותן בכל הגוף, והן כלל הגוף, וביה נאמר (דברים ד לה) כי ה' כו' אין עוד מלבדו:

וית שני אברים עליונים ממנו, שנקראים יהו"ה אלהים, ששלטונם הוא בשמים ובארץ, וזה שנאמר "כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד". ויש אבר שנקרא אלהים, ושלטונו בכל הארץ, שנאמר "מלך כל הארץ אלהים". ויש אחר ששלטונו בשני אברים, במוח ובלב, ועליו נאמר "כי ה' הוא האלהים [וכו'] אין עוד מלבדו". ואף על פי שהפסוק הזה מדבר על הקדוש	ואית תרין אברין עלאין מניה דאתקריאו יהו"ה אלהים דשלטנותהון בשמיא ובארעא הה"ד (דברים ד לה) כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד ואית אבר דאתקרי אלהים ושלטנותיה בכל ארעא הה"ד (תהלים מז ח) מלך על כל הארץ אלהים ¹⁷³²⁴ ואית אחרא דשלטנותיה איהו בתרין אברין במוחא ובלבא ועליה אתמר כי ה' הוא

³¹⁹ ז"ל רבינו שם: וז"ש מאה ועשרים שנה ואמר י' בלחודי כד אתגליא בזעירא אתמשך בעשר אלפין שנין - דשם הוא בע"ק המספר באלפים שנין שלכן היו חיינ אלף שנין כנ"ל (לד ע"ב ד"ה לא), לכן י' דע"ק הוא עשר אלפין שנין, ושם הוא יומו של הקב"ה אלף שנין (זהר שמות יז ע"א), שלכן שית אלפי שנין הוו עלמא (סנהדרין צז ע"א), נגד ו"ק שהעולם מתנהג בהן, כמ"ש בפ"א (ט ע"א) שתא אלפי שנין תליין בשתא קדמאי כו', ויתנהג עוד עד עשר אלפי שנין כמ"ש בברית מנוחה (בהקדמה) דג' אלפי שנין יהיו בסוד ג' מוחין שנתחדשו לו אחר עולם התהו³¹⁹, ולכן יהיו אחר התחדשות העולם כמ"ש שם, אבל בז"א כל ספירה אין נכללת רק בעשר שלכן יו"ד שהוא ע"ס נכללין ממאה.

³²⁰ או כתבתי. עי' טעמי המצות (פרשת בראשית): מצוה היא אותיות הוי"ה רק שב' אותיות ראשונות נתחלפו בא"ת ב"ש.

³²² שם איתא דהחילוק של ג"ר ו"ק ומלכות כן הוא בכל מצוה ומצוה ובכל אבר ואבר ובכל פרט ופרט. @

³²³ ז"ל: באדם בראש ובטן וגויה, ובשנה חום ורויה וקור. ובעולם בשמים ואויר וארץ. ³²⁴ הוא בבחי' שלטנותיה בכל ארעא, והוא כמו שאמרנו שהכוונה הוא על עד"א ומלכות דעשיה, אבל בבחי' שלטנותיה בשמיא ובארעא הנה הוא נקרא בשם הויה אלהים ע"ש כל הענין (דע"ה ח"א עז ע"ד).

תיקון חלק ה

ברוך הוא, שנאמר "אין עוד מלבדו", עם כל זה, כאן סוד של דמות העליון שלו, להראות בכל אבר ואבר של גופו שלטונו, להודיע לאדם איך יתנהג העולם, ושידע לקרוא לו בכל אבר כפי הראוי, ואיך משתנה שמו לפי אותו האבר.	האלהים אין עוד מלבדו ואף על גב דהאי קרא על קודשא בריך הוא אתמר דאין עוד מלבדו עם כל דא הכא רוא דדיוקנא עלאה דיליה לאחזאה בכל אבר ואבר דגופיה שלטנותיה לאשתמודעא לבר נש איך אתנהג עלמא וינדע למקרי ליה בכל אבר כדקא יאות ליה ואיך אשתני שמה לפום ההוא אבר:
ויש אבר שנקרא בו יהוה, הרחמים. ויש אבר שנקרא בו אלהים. ויש אבר שנקרא בו אהיה. ויש אבר שנקרא בו צבאות. ויש אבר שנקרא בו אל. ויש אבר שנקרא בו שדי. ויש אבר שנקרא בו אדני.	ואית אבר דאתקרי ביה יהוה רחמי ואית אבר דאתקרי ביה אלהים ואית אבר דאתקרי ביה אהיה ואית אבר דאתקרי ביה צבאות ואית אבר דאתקרי ביה אל ואית אבר דאתקרי ביה שדי ואית אבר דאתקרי ביה אדני:

ואית אבר כו' - חשיב ז' השמות שאינן נמחקים, שהן כלל הע"ס, דאהיה כולל ג"ר, וצבאות נ"ה. ולכן ע"ס נכללין בז', וכמש"ל (קכב ע"א קמב ע"ב) ומס' דכתר אתקרי תלת כו':

יהוה ממנה על הקול, זהו שנאמר "קול ה' בכח". אהיה [ממונה] על יהוה, והוא הבל הלב. והוא שרוכב על קול של יהוה, והוא עילת על כל העילות, סתום ונסתר, ואינו מתגלה. והוא שולט ורוכב על הכל. אהיה מתגלה על עילת העילות, שהוא היה הווה ויהיה. והוא הבל העולה עד אין סוף, ובו רוכבת עלת על כל העלות.	יהוה ממנה על קלא הה"ד (תהלים כ"ד) קול ה' בכח אהיה על הויה והבל דלבא (קמב ע"א) ההוא דרכיב על קלא דיהוה איהו עלת על כל העלות סתים וטמיר ולא אתגליא ואיהו רכיב ושליט על כלא אהיה אחזי על עלת העלות ³²⁵ דאיהו היה הווה ויהיה ³²⁶ ואיהו הבל דסליק עד אין סוף ³²⁷ וביה רכיב עלת על כל העלות:

אהיה על הויה - ר"ל, (על) מציאות דאהיה, הוא לשון מציאות, וכמו שפי' המפרשים על אהיה אשר אהיה (שמות ג' יד)³²⁸. מפרש והולך דהוא מורה על היה הווה ויהיה, ור"ל דלכן נאמר שם ג"פ אהיה, וכמ"ש (ברכות ט' ע"ב)³²⁹ אהיה אשר אהיה, אני שהייתי עמכם כו' ואני אהיה עמכם כו', והוא

³²⁵ עי' לש"י (דע"ה ח"א יד ע"א) ש"עילת העילות" הוא כינוי לרישא תניינא דהיינו הקד"א וגלגלתא, אבל "עילת כל העילות" הוא כינוי למאציל ית"ש. ועי' דברי רבינו לקמן (קלג ע"ג ד"ה דעלת העלות) שעילת העילות הוא כינוי לא"ק.

³²⁶ עי' זהר ח"ג רנז ע"ב: [יהוה] מניה תליי כל הויין ואיהו וכל הויין דיליה סהדין על מארי עלמא דאיהו הוו קדם כל הויין ואיהו בתוך כל הויה [ואיהו לאחר כל הויה] ודא רזא דסהדין הויין עליה היה הווה ויהיה:

תרגום: יהוה, ממנו תלויות כל ההויות, והוא וכל ההויות שלו מעידים על אדון העולם, שהוא היה קודם כל ההויות, והוא בתוך כל הויה, והוא לאחר כל הויה, וזה סוד שמעידות ההויות עליו, היה הווה ויהיה.

³²⁷ עי' מלואים אות (מה).

³²⁸ עי'ש בתרגום יונתן: ואמר יי למשה דין דאמר והוה עלמא אמר והוה כולא ואמר כדנא תימר לבני ישראל אנא הוא דהוינא ועתידי למהוי שדרני לוותכון.

ועי' ספורנו: אהיה אשר אהיה. ההוה תמיד על ענין אחד מצד עצמו, ומזה יתחייב שיאהב המציאות וישנא כל הפסד מנגד למציאות, כאמרו כי לא אחפץ במות המת (יחזקאל יח, לב) ומזה יתחייב שיאהב משפט וצדקה, אשר תכליתם מציאות, וישנא העול והאכזריות, המטים עקלקלות אל העדר והפסד, ובה שנא חמס ואכזריות המצרים נגדכם. @

³²⁹ ז"ל: אהיה אשר אהיה. אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לך אמור להם לישראל: אני הייתי עמכם בשעבוד זה ואני אהיה עמכם בשעבוד מלכות.

תיקון חלק ה

היה ויהיה. ואח"כ אמר (330@) לך ואמור אהיה, שהוא על הגאולה בהוה, {קמב ע"א} וכמש"ל (קכב ע"א קמב ע"ב) **ואתקריאו תלת שמהן אהיה אהיה כו' ומסט' דכתו אתקריאו תלת ספירין כו': ההוא דרכיב על קלא דהויה איהו עלת העלות כו' - ר"ל, דעלת העלות הוא רכיב על קלא דהויה, וכמו שמפרש והולך [ד@](ו)איהו רכיב ושליט כו', וכמו שמפרש והולך אהיה אחזי על כו', דכלהו שמחן מורין על עלת העלות, אע"ג דעלת העלות בעצמו אין לו שם ידיע[ה@] כלל, מ"מ בספירין אית ליה שמות דמורין על הנהגתו וקדמותו³³¹, וכמ"ש ברע"מ פ' בא (מב ע"ב)³³² בארובה ע"ש: ואמר ואיהו הבל כו' - דהבל הוא מציאות האדם³³³, שהוא רוח חיים של אדם, והוא סליק עד אין סוף, דקול יש לו שיעור ידיע[ה@] עד היכן שנשמע הקול, אבל ההבל מתפשט בלי גבול³³⁴, והוא הבל דיעקב, רוח חיים באפיו בחוטמא, כמ"ש בז"ח (יתרו כז ע"ב לא ע"ב)³³⁵ וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה (בראשית כ ז) **ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה³³⁶ בן י"ה³³⁷ משה רבינו איהו לי כנשמתא דחיי, וכנ"ל ועקרא בהבל דלבא, דהוא דרגא דמשה, בינה בן י"ה, ושם סליק לא"ס, כמ"ש בתז"ח (יא ע"א³³⁸) דדרגיה דיליה סליק לא"ס. וז"ש וביה רכיב עלת העלות, ועתיק יומין³³⁹ רכיב על קלא, דהוא תפארת, הוי"ה, והוא יעקב ומשה, קלא והבל, וז"ש דרכיב על קלא, ובהבל ב' רכיב:****

אל מראה על האלוהות של	א"ל אחזי על אלהות דעלת על כל העלות
עילת על כל העילות, ועליו אמר איוב	

330 עי' שמות ג יד: ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם.

331 עי' מלואים אות (מג).

332 עי' מלואים אות (מו).

333 עי' דברי רבינו בליקוט ט' בסוף ספד"צ: הרוח באדם הוא האדם אבל הנפש הוא מדרגה למטה ממנו והנשמה למעלה ממנו והוא מדרגת מלאך כידוע, והיא מלאך הניתן לשמרו כמ"ש (תהלים צא יא) כי מלאכיו כו', (ב"ק ב ע"ב) אדם דאית ליה מזלא, (קהלת ג יט) ומותר האדם מן הבהמה כו'. ועי' יהל אור (ח"א כח ע"ד): הענין של נר"נ, נשמה היינו השכל אינו בגוף האדם אלא מזלו ושורה עליו, והרוח הוא כח ההרגש שבאדם, והנפש הוא כח החיוני הצומחת שבאדם, עכ"ל. ועי' עוד יהל אור (ח"א יא ע"ד): ג"ר אין מושגים כלל וכלל בכל עולם ועולם, והתחלת העולם אינו אלא מזל"נ, והן נקראים עולם, וכו' וכן באדם נשמה חיה יחידה שכללם הנשמה היא ג"ר של הרוח של האדם, אבל הנשמה עצמה שהיא ג"ר עצמן אינן באים באדם כלל, והן אלקות, וז"ס איש האלקים, והן בחטאי האדם מסתלקין בסוד מוחין וכו', ג"ר של הרוח עולין למעלה ואין פגם נוגע בהן רק סילוקן מאדם, בסוד שיחת לו לא וכו', עכ"ל.

ועי' פת"ש עג"י ט וז"ל, המעשה הוא באברים החיצונים שהם העצם ועור ובשר, ועיקר מדרגת האדם הוא הפנימיות שבו, שבו כל ההרגשים וכל המדות נפעלים בו, וכל המעשה בא על ידו, וזהו תכלית בריאתו בשביל הבחירה כמ"ש (צמצום פתח א') והוא הדבוק בנשמה המתפשטת בו, שהוא תכלית, עכ"ל. ועי' פת"ש אח"ף ז' וז"ל, רוח האדם עצמו, שהוא עיקר מעלת האדם שלכן נקרא בשם אדם (שם השייך לרוח היא שם מ"ה גימ' אד"ם), והוא חלק השמים העליון, וכל ענין המדות הטובות והרצון הטוב לבחינת הטובה לעבודת יוצרו הוא תלוי ברוח הזה, ובו עיקר העבודה, והוא בא להשלים גם נפש הבהמית, והנשמה, היא מאירה בו מרחוק, ונכנסת בגופו לסייע לרוח להשלים רצון בוראו, והוא רוח הקדושה שבוער בלב האדם, אשר ע"י הרוח עושה את שלו ומתגדל בכל חלקיו, וכאשר אינו בשלימותו, אז הנשמה מסתלקת ממנו, עכ"ל. ועי' פת"ש נקודות ט', ז"ל, העבודה, שהנפש הוא עיקר הגוף ובו כל המדות טובות ורעות, והרוח הוא המנהיג המדות ומתקנם בטוב הרצון שבלב, כשנוטה לסטרא דקדושה, וכן להיפוך ח"ו מקלקל נפשו, והנשמה שלו מתלבשת ברוחו לסייעו לעבודה, כענין (יומא ל"ח ע"ב) הבא לטהר מסייעין אותו, והסיוע הוא ע"י קנין השלמות שקנתה בעצמה בשעה שהיתה בג"ע קודם לידת האדם, עכ"ל.

334 עי' לעיל עא ע"ב: ו' דרגין לכורסיא ה' בלבא איהי הב"ל ה' ל"ב דודאי איהי ה' בלבא ו' (קול) בקול דנפיק מניה והאי איהו קול דנפק מהבל, ותרין בתין אית בלבא חד אפיק הבל וחד אפיק הבל ואינן ה' עלאה ה' תתאה בתרי בתי לבא דאינן לקבל בית ראשון ושני ו' קול דנפיק מתרוייהו.

335 תרגום: והחוטם שהוא יעקב, נאמר בו ויפח באפיו נשמת חיים, וזו היא בינה ב"ן י"ה, ומשה רבינו הוא לו כנשמת חיים.

336 ר"ל בינה נקרא ע"ש הדעת, בן י"ה, והוא אתרא דנשמתא, שהוא בבניה, והוא הדעת. וז"ש בנשמתא (יהל אור על הז"ח ח"ג כז ע"ב), ועי' לעיל הערה 2.

337 עי' לעיל הערה 303.

338 עי' מלואים אות (מז).

339 פיתחתי ראשי תיבות*##.

תיקון חלק ה

"אני אל אֵל אדרוש אל אלוהי האלהים". וכאשר הוא רוכב על א', כל שאר האלהים נודעים @ לו, ומזדעזעים @ ממנו. וכל המלאכים שנקראים ב"אל" זה, כמו מיכאל, גבריאל, כולם מזדעזעים @ מפני "אל" זה, שהוא 'אלוהי האלהים'. ומי שקורא להם בו, מיד עונים לו בכל שעה.	ועליה אמר (איוב ה ח) אני אדרוש אל א' אל אלהי האלהים³⁴⁰ וכד רביב על א' אשתמודעין ליה כל אלהים ומזדעזעין מניה וכל מלאכיא דאתקריאו בהאי א' כגון מיכאל גבריאל כללהו מזדעזעין מהאי א' דאיהו אלהי האלהים ומאן דקרא לון ביה מיד עונים ליה בכל שעתא:

אל אחזי על אלקות כו' - כנ"ל דהכל מורין עליה, (@וכל א') [ובא] למדה ידיעה שלו והנהגתו בעולם, דהוא לפי שעור המקבלים, כמ"ש בפ' בא (מב ע"ב)³⁴¹ במשל המעין כו' אבל ביה בעצמו ית' שמו, אין מדה ידיעה (@ה) כלל: **כל מלאכיא דאתקריאו בהאי אל כו' - ר"ל**, שהן עונים לו מיד, (@בין) בצלותא בין בהשבעה, ועי' לעיל סוף תיקון נ"ה (קב ע"ב) וז"ש למטה ג"כ **והכי כל מלאכיא דאתקרי קלין כו' עונים לי בקלא**, והוא בצלותא דקול רם:

והכי כל מלאכיא דאתקריאו קלין בשמא דיהו"ה כל מאן דקרא לון ביהו"ה בעלת על כל העלות מיד עונים ליה בקליה דעלת על כל העלות איהו חד בכל שמהן ולא אשתני בכלהו דשנויין בשמהן אינון ולא ביה דאיהו בכלהו כנשמתא בכל אבר ואבר³⁴² אית אבר דשמע ביה כגון אודנין ואית אבר דמסתכל מניה (נ"א ביה) על עלמא ואית אבר דארח ביה כל ריחין ובוסמין דצלותין וריחין טבין דהבלים דנפקין מאורייתא מפומא דבני נשא ודא [קכב ע"א] ריחא דהוטמא ואית אבר דמליל ביה¹⁸ ובאלין אברין אית שנויא אבל ביה לית שנויא ואית אבר דממנא על דבורא ודא אדני' ואבר דממנה על מחשבה¹⁹ ואברין אלין כללהו בספירין:	וכך כל המלאכים שנקראים קולות בשמו של "יהו"ה", כל מי שקורא להם בשם "יהו"ה", בעילת על כל העילות, מיד עונים לו בקולו של עילת על כל העילות. הוא אחד בכל שמותיהם, ולא משתנה בכולם, שהשנויים הם בשמותם, ולא בו, שהוא בכולם כמו הנשמה בכל אבר ואבר. יש אבר שבו שומע, כמו האוזניים. ויש אבר שממנו (שבו) מסתכל על העולם, ויש אבר שבו מריח כל הריחות והבשמים של התפילות, והריחות הטובים של ההבלים היוצאים מהתורה מפי בני האדם, וזהו ריח האף. ויש אבר שמדבר בו. ובאברים אלו יש שינוי, אבל בו, אין שינוי. ויש אבר שממונה על הדיבור, וזהו "אדני". ויש אבר שממונה על המחשבה. וכל האברים האלה נכללים בספירות.

איהו חד כו' - כמו שמפרש והולך, שהוא כמו הנשמה בגוף, שעל ידו העין רואה והאוזן שומעת, והנשמה שזה בכולא ולית ביה שנויא: **ואית אבר דארח כו' - כמ"ל** (עמוד א' קמא ע"א) **ריחא תמן כו' סלקין כל ריחין כו' וצלותין כו'**, ועמ"ש: ***ואית אבר דמליל ביה ואבר דממנא על דבורא דא אדני ואית אבר דממנא על מחשבה ובאלין אברים אית שנויא אבל ביה לית שנויא ואברין אלין כללהו בספירין כו' - כנ"ל**, ופרט דבורא שהוא אדני, שפי' אלו ג' שמהן שכולליל הכל³⁴³, שהן הבל וקלא ודבורא³⁴⁴, הבל אהי"ה, וקלא הוי"ה כנ"ל:

³⁴⁰ לשון הפסוק: אולם אני אדרש אל אל ואל אלהים אשים דברתי.

עי' מנחות קי ע"א: דקרו ליה אלהא דאלהא.

ואפשר שהוא מצרף הפסוק באיוב למה שכתוב בדברים (י יז): כי יהו"ה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד. ועי' מסכת סופרים (פ"ד ה"ד) וכל שמות הדיוטות שאותיותיהם אותיות השם הרי אלו נמחקין כי יודע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים (בראשית ג) הראשון קודש והשני חול כי ה' אלהיכם והוא אלהי האלהים (דברים י) הראשון קודש והשני חול.

עי' מלואים אות (כא).

³⁴¹ עי' זהר ח"ג פג ע"א רנז ע"ב, ועי' לעיל קה ע"ב.

³⁴² דהיינו אהי"ה הוי"ה אדני'. ועי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ (יג ע"ב), ז"ל, בכל הזוהר וספרי קבלה כולל כל האצילות בג' שמות אהי"ה הוי"ה אדני', ג' פרצופים א"א ז"נ, שא"א נכללין במזלא,

תיקוני חלק ה

הראש, [הוא] כתר עליון. המוח, [הוא] חכמה. הבינה, [היא] הלב, ובה "לב מבין" (ברכות סא ע"א). שני הזרועות, חסד וגבורה. הגוף, הוא העמוד האמצעי. שני השוקיים, נצח והוד. היסוד, הוא האמה. השכינה, [היא] האות שלו. הכתר נקרא "אל עליון קונה הכל". (החכמה והבינה) "אלוקינו", הבינה. "ואלהי אבותינו" חכמה. והוא, "אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב", "האל הגדול" מצד מידת הגדולה, "והגיבור" מצד מידת הגבורה, "והנורא" מצד העמוד האמצעי.	רישא כתר עליון מוחא חכמה בינה לבא ובה לב מבין תרין דרועין חסד גבורה גופא עמודא דאמצעייתא תרין שוקין נצח והוד יסוד אמה שכינתא אות דיליה כתר אתקרי א"ל עליון קונה הכל (חכמה ובינה)³⁴⁵ אלהינו בינה ואלהי אבותינו חכמה ואיהו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב הא"ל הגדול מסטרא דגדולה והגבור מסטרא דגבורה והנורא מסטרא דעמודא דאמצעייתא:

בה לב מבין - ר"ל, דז"ש ר' עקיבא באותיות שלו (ד"ה ס) ³⁴⁵ על הלמ"ד, ל"ב מ'בין ד'עת, ודעת הוא בינה³⁴⁶, בן י"ה³⁴⁷: *אל עליון קנה הכל חכמה ובינה ואינון אלהינו {קמב ע"ב} ואלהי אבותינו אלהינו בינה ואלהי אבותינו חכמה כו' - כצ"ל:

בינתיים, הנה אליהו ירד ואמר, רבי, נר הקדוש, שמעתי למעלה את התיקון שלך בשמותיו של הקדוש ברוך הוא ובתפילתו. חזור בך, כי אתה צריך לתקן את שמותיו של הקדוש ברוך הוא כראוי. שהרי כולם הולכים בשלישיות, מצד הרחמים, נקראים: יהו"ה יהו"ה יהו"ה, שלש אבות, והם אש שאינה שורפת. ונקראים בשלוש שמות: אהי"ה אהי"ה אהי"ה, וזהו אש שהיא שורפת אך אינה אוכלת. ויש שמות הנקראים: אדנ"י אדנ"י אדנ"י, וזו אש שהיא שורפת, אוכלת ומכלה את הכל, כמו שנאמר "ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים".	אדהכי הא אליהו קא נחית ואמר רבי בוצינא קדישא שמענא לעילא תקונא דילך בשמהן דקודשא בריך הוא ובצלוחתא דיליה חזור בך דאת צריך לתקנא שמהן דקודשא בריך הוא כדקא יאות דהא כלחו אזלין בתלת תלת מסטרא דרחמי אתקריאו יהו"ה יהו"ה יהו"ה תלת אבהן ואינון אש דלא איהו שורף ואתקריאו בתלת שמיהן אהי"ה אהי"ה אהי"ה והאי איהו אש דאיהו שורף ולא אכיל ואית שמהן דאתקריאו²¹ אדנ"י אדנ"י אדנ"י ודא אש דאיהו שורף ואכיל ושיצי כלל הה"ד (ויקרא ט כד) ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים:

וז"ש אדהכי הא אליהו כו' - ור"ל דתפיס אותו על מ"ש דקנה הכל הוא חו"ב, משום דקשיא ליה לר"ש לפרש הכל על הכתר, משום דג' כנויים כאן, גומל כו' [ו]קונה הכל וזוכר כו', לכן פי' קונה כו' וזוכר כו' על חו"ב. אבל אליהו ז"ל פי' על הכתר כל השלשה, והוא מסט' דג' אבהן, וז"ש **דהא כלחו אזלין בתלת תלת כו'**, ופי' דנק' תלת אבהן בג' הוי"ו"ת, מסט' דאש דלא איהו שורף, משום דאיהו דכורא, אבל אהי"ה ואדנ"י, שהן בבינה דכליל ג"ר, ומלכות שהן נוק', והן שורף, אלא אהי"ה דהיא בבינה, דהיא בעצמה רחמים³⁴⁸, ונק' ג"כ עלמא דדכורא (זהר ח"א צו ע"א), לכן היא אינה

וכן בא"ר לא הזכירם, ע"כ. ועי' לקמן ת"ז קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אהי"ה כתר עלאה, יהו"ה עמודא דאמצעייתא, אדנ"י שכינתא תתאה.

³⁴⁴ עי' לעיל הערה 334.

³⁴⁵ ז"ל: למ"ד אל תקרא למד אלא לב מבין דעת מלמד שהלב שקול כנגד כל אבריו של אדם לאדם יש לו עינים אף ללב יש לו עינים לאדם יש לו אזנים אף ללב יש לו אזנים לאדם יש לו פה אף ללב יש לו פה לאדם יש לו דבור אף ללב יש לו דבור לאדם יש.

³⁴⁶ עי' לעיל הערה 2.

³⁴⁷ עי' לעיל הערה 303.

³⁴⁸ עי' זהר ח"א קנא ע"א: מסטרא דיוכלא דאיהו אלהי"ם חיים ומסטרא דיצחק ואלהי"ם אמר רבי אלעזר יובלא אע"ג דדינין (נפקין מינה וכלהו רחמי ודינין כל חידו מינה נפקין והוא) [מתערין מינה וכלהו רחמי כל חידו מינה נפקין והוא] חדוותא ונ"א והוא חירותא דכלא וכו'.

תיקוני חלק ה

אוכלת, והוא מראה הסנה, בוער באש ואיננו אוכל (שמות ג ב), והשיב לו ה' יתברך שמו שהוא ג' אהי"ה: *והאי איהו אש דאיהו שורף ולא אוכל ואתקריאו אדני כו' אדני אלהים יו"ד ביה אתקרי י"ה יהי"ו יהו"ה כלהו שמהן דפתחין כו' - כצ"ל, ור"ל א' איהו כתר כו', דכל שמהן דפתחין באלף, האלף של השם הוא כתר של השם, והוא אימא עילאה³⁴⁹, דנק' כתר לגבייהו וכמו שמפרש והולך, וכולהו שמהן דפתחין באלף עקרא כו', וכמש"ל (ק"ב ע"א קלא ע"ב) מן אדני דאיהו א' אהי"ה אימא עילאה אנכי י' יהו"ה דסליק עמה כו', ושם (עמוד ב' קלב ע"ב בהגהה) דיו"ד יהו"ה הוא אבא דסליק עמה כו', ע"ש, ולכן שם אדני"י הוא נוק', דראשיתה היא נוק', אימא, וסופא דכורא, וכל דשליט נוק' על דכורא הוא נוק', וכמש"ל (צ ע"א מט ע"א). ואמר וכלהו שמהן כו', דחו"ב כוללין כל שמהן דפתחין בה' ויו"ד³⁵⁰, שהן או"א וכתר כליל לון, ור"ל דלכן אהי"ה מורה על הכתר, דחצי[ה]@ הראשונה א' ה' הוא מסט' דאימא, וחצי השניה י' ה', הוא מסט' דאבא ואבא, הוי"ה ימינא, ולכן אינו שורף כלל. ואימא אדני, שיו"ד הוא בסופה ואלף בתחילתה, והוא שמאלא, ולכן שורף ואוכל. ואהי"ה דיו"ד הוא באמצעיתא, לכן שורף ואינו אוכל, והוא בכתר דכליל שניהם. וכוונתו בזה למ"ש למטה ומסט' דכתר אתקריאו תלת כו', (@ואמר) ואשכחנא [כו']@ תקונא בגוונא כו', דבענין הראשון, ג' שמהן, כל א' ג' פעמים, הוא בג' קרין, ג' דקו ימין חח"נ, ג' הוי"ה. ג' דשמאלא בג"ה, ג' אדני, דאמצעיתא כת"י ג' אהי"ה, שהן מכריעין בין ימינא ושמאלא, לכן שורף ואינו אוכל. וכולן נכללין במלכות. אבל בגוונא אחרא דפירש, הוא אהי"ה בג"ה, והוי"ה בג' אמצע[ה]@ ות חג"ת, ואדני במלכות, כוללת ג' אחרונות כידוע³⁵¹. וידוע שכתר {קמב ע"ג} הוא המכריע בין זו"נ, שותף השלישי³⁵², לכן הוא באהי"ה כולל ג"ר [והוא באימא כנ"ל]. וז"ש ומסט' דכתר אתקריאו תלת ספירין כו' והכל באבהן, כנ"ל, ור"ל בזה כנ"ל, (@דכל) השלשה, גומל כו' וקונה כו' וזוכר כו', הכל בכתר מסט' דתלת אבהן, שהן ג"ר, ג' פעמים אהי"ה. והגדול הגבור והנורא באבהן עצמן, בחג"ת, ג' הוי"ה, ואלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב הוא במלכות, מסט' דאבהן בג' אחרונות, והוא אלהינו מסט' דשמאלא, כמ"ש דכל דפתח באלף כו', ולכן הוא ג' פעמים בתלת תלת בזה הברכה, נגד ג' פעמים הנ"ל, והן ג' פעמים ג' ביחד, אלהי כו', האל כו', גומל כו'. ועי' בפרשת פקודי (רסא ע"א)³⁵³ את כל אשר תאמר ינתן לה דא רזא דאבהן לברכא לה ודא איהו רזא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב כמה דהאי נערה לא אשתבכת מתתאי ה"נ לא אשתבכת מאבהן לעלמין כו' ע"ש. וז"ש ורזא דמלה אל אלהים ה' דבר כו', שהן ג' שמהן דאבהן [וכו']@, והן יקרא ארץ:

א' איהו כתר על כלהו שמהן ואיהו אתקרי א"ל אהי"ה אדני"י אלהים אלהי"י אלו"ה אלהינ"ו אי"ה או"ה³⁵⁴ (ורזא דמלה א"ל אלהים יהו"ה דבר ויקרא ארץ (תהלים נ א))²² י' ביה אתקרי י"ה יהי"ו יהו"ה יהי"י יהי"ה²³ כלהו שמהן דפתחין בהוי"ו"ת ב"י עקרא דלהון בחכמה וכלהו שמהן דפתחין בא' עיקרא דילהון אימא עלאה וכמה דעמודא דאמצעיתא איהו כליל מימינא ומשמאלא {קמב ע"ב} הכי	[האות] א', היא כתר על כל השמות, והיא נקראת: אל, אהי, אדני, אלהים, אלהי, אלוה, אלהינו, איה, אוה. (והסוד שבדבר: "אל אלהים יהו"ה דבר ויקרא ארץ"). [האות] י', בה נקראים: י"ה, יהו, יהו"ה, יהי, יהיה, כולם שמות שפותחים בהויות, ב[אות] י', עיקרם בחכמה. וכל השמות שפותחים באל"ף, עיקרם אימא עילאה. וכמו שהעמוד האמצעי כלול מימין ומשמאל, כך הכתר העליון כולל שני

תרגום: \$

ביאור: מתערין מינה - ולכן כאן הוא בחינת עולם הבריאה וכסא דין (בהגר"א על ס"י יא ע"ד). והנה יש דוגמתם בארצות שהארץ העליונה היא "תבל" ובה ג"ע שהוא בסוד עולם הבא ותחתיו אש שהוא שורש הגיהנם שעל הארקא דמיניה דינן מתערין (שם יב ע"ג).

³⁴⁹ עי' לעיל קב ע"א: אימא עלאה איהי כתר בראש כל צדיק, ועי' תד"ח מד ע"ב: אימא עילאה דאיהי כתר אם כל חי דאת ו' במעלה איהי א' בכתר עילאה וא' תניינא בבינה ואיהי אל"ף תליתאה באמצעיתא דאת ו'.

³⁵⁰ היינו הוי"ו"ת?

³⁵¹ עי' מלואים אות (מח).

³⁵² עי' נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.

³⁵³ עי' מלואים אות (מט).

³⁵⁴ עי' לעיל ה ע"ב.

תיקון חלק ה

השמות אלה של האב והאם, והוא כתר על ראשיהם. ומצאנו התיקון כדוגמא זה: אהיה, כתר עליון. יהוה, עמוד האמצע. אדני, שכינה תחתונה.	כתר עלאה כליל תרין שמהן אלין דאבא ואימא ואיהו כתר על רישיהו ואשכחנא תקונא כנוונא דא³⁵⁵ אהי"ה כתר עלאה יהוה עמודא דאמצעיתא אדני"י שכינתא תתאה³⁵⁶.
ומצד הכתר נקראים שלוש הספירות: "אהיה אשר אהיה": חסד אל, גבורה אלהים, עמוד האמצע יהוה. וסוד הדבר "אל אלהים יהוה" דבר ויקרא ארץ. נצח והוד, צבאות. צדיק, שדי. מלכות, אדני. ובתפילה: "ברוך אתה ה' כל הכורע, כורע ב"ברוך" (ברכות יב ע"א), וזה צדיק, חי העולמים, ועליו נאמר "והמלך שלמה ברוך אתה". אות ה' קטנה, בה צריך להוריד ברכות. וכל הזוקף, זוקף בשם, זה יהוה, העמוד האמצעי. אלהינו, האם העליונה. ואלהי אבותינו, האב. האל הגדול, חסד. הגיבור, גבורה. והנורא, העמוד האמצעי, שבו נכללים מלמטה למעלה, ומלמעלה למטה, כל ספירה בעמוד האמצעי. ולכן צריך לכלול בו את התחתונים בכריעה, ואחר כך את העליונים בזקיפה.	ומסמרא דכתר אתקריאו תלת ספירן אהי"ה אשר אהי"ה (שמות ג יד) חסד אל גבורה אלהים עמודא דאמצעיתא יהוה ורוא דמלה אל אלהים יהוה דבר ויקרא ארץ (תהלים נ א) נצח והוד צבאות צדיק שדי מלכות אדני ובצללותא ברוך אתה ה' כל הכורע כורע בברוך ודא צדיק חי עלמין ועליה אתמר והמלך שלמה ברוך אתה (מלכים א' ב מה) את ה' זעירא בה צריך לנחתא ברכאן וכל הזוקף זוקף בשם דא יהוה עמודא דאמצעיתא אלהינו אימא עלאה ואלהי אבותינו אבא האל הגדול חסד הגבור והנורא עמודא דאמצעיתא²⁴ דביה אתכלילן מתתא לעילא ומעילא לתתא כל ספירא בעמודא דאמצעיתא ובגין דא צריך לאכללא ביה תתאין בהכרעה ולבתר עלאין בזקיפה:

והמלך שלמה ברוך - דשלמה ביסוד³⁵⁷, באינן שבע רועין, כמ"ש ברע"מ בכ"מ³⁵⁸, ולגבי יסוד כרעין כולא, כמ"ש (בראשית לו ז) תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי (שם ט) והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי: **אתה את ה' כו' - דבה' @]** אתכללן כ"ב אתוון³⁵⁹, שהיא כללא דאתוון, כמ"ש (לח ע"א לח ע"א) וש"מ. וה' הוא ה' זעירא ברוא דמנצפ"ך³⁶⁰, והוא (אסתר ב יג) את כל אשר תאמר³⁶¹, שהוא רוא דאתה. את הוא רוא דאת דאתה, כל כו' נתן לה, הוא ה' דאתה, שהן ה"ג שניתן לה (פס"ח לולב ד), ה' דמנצפ"ך, כל נ' שערי בינה. וז"ש **בה צריך לנחתא ברכאן: וכל הזוקף זוקף כו' - ובאלו ג' דרגין אתכלילו כלא**, דיסוד (הוא במקום הדעת דכליל ג"ר) כולל ג' אחרונות, ושם מקום הכריעה של ברכים, נו"ה, ויסוד כורע ג"כ. ו"אתה" מלכות דאתברכא מג"ר וכלילא להון,

³⁵⁵ עי' זהר ח"ג י ע"ב וע"ח סוף דרושי אבי"ע (הקדו"ש יד ע"ב), שמות הכלליים דאצילות הוא רק אהי"ה יהוה אדני שהם שמות דא"א ז'ו, ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אה"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים כז ע"ד).

³⁵⁶ עי' לשם כללים (ח"א כז ע"ד) שכאן רואים מש"כ בהגר"א בסד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר שבג' שמות אלה נכללים כל האצילות.

³⁵⁷ עי' ז"ח (סז ע"א &) וז"ל, כתיב, והמלך שלמה ברוך אמאי איקרי הכי אלא והמלך שלמה, מלכא דשלמה דיליה דהא בכמה אתרי כתיב המלך סתם, ולא כתיב המלך שלמה אלא המלך סתם, על בית דוד קאמר המלך שלמה, על מלכא דשלמא דיליה קאמר.

תרגום: כתוב (מלכים א ב) והמלך שלמה ברוך למה נקרא כך אלא והמלך שלמה המלך שהשלוש שלו שהרי בכמה מקומות כתוב סתם המלך ולא כתוב המלך שלמה אלא המלך סתם על בית דוד הוא אמר המלך שלמה על המלך שהשלוש שלו הוא אמר.

³⁵⁸ זהר ח"ג רנה ע"ב, תז"ח א ע"ג - כך אמר פרלמ

³⁵⁹ ונ"ל יצחק שה' כולל כ"ב אתוון והוא בצירור ד' וי' בתוכו והד' הוא ב' ווי"ן הוא גימ' כ"ב שכולל כ"ב אתוון (גליון כתי').

³⁶⁰ עי' לעיל הערות 23 ו-220.

³⁶¹ עי' מלואים אות (מט).

תיקון חלק ה

כתר מלכות³⁶², ולכן שם שוחה ראשו, שהוא ג"ר, וזקיפה בגוף, עמודא דאמצעיתא, כולל ג' אמצע[ע]ות, והן כללא דכלא. ואח"כ פורט אותן בפרטות, ומתחיל אלהינו כו', או"א, שהן ראשיתא דמהימנותא (זו"ח לד ע"ד), (@) ובהם מתחיל התחלת הבנין (זהר ח"א ב ע"א). ואחר הת"ת, מזכיר הכתר, דלא נחית עד דאפיק ליה [ל]נוק³⁶³, ושם התחלת בנין נוק', אחורי הת"ת (@) בטיבורא [בסביבותיו], כמ"ש באד"ר (קמא ע"ב), ולכן אמר אל עליון, אל בכתר דידה, עליון על כתר עליון³⁶⁴. גומל חסדים טובים, חו"ב דידה כידוע (שעה"כ לב ע"ב). וזוכר חסדי אבות, אבהן דידה. ואח"כ כולל ג' אחרונות (@) דשניהם [בשניהם @] יחד, ומביא כו', שלכן אמר "לבני בניהם", שהן בנים של הבנים דייליה³⁶⁵, שדייליה³⁶⁶ הן בנים דאבהן. וקונה הכל, הוא היסוד (זהו ע"ד פי' האר"י (שעה"כ לב ע"א)), אבל כאן כליל כ"ז בכתר, והן ג' כנויים, גומל כו' וקונה כו' וזוכר כו', בג' אבהן דכלילין בכתר כנ"ל. ויסוד לא הוזכר כלל. ונראה שט"ס כאן וכצ"ל *ומביא גואל לבני בניהם {קמב ע"ד} אלין נר"ה ויסוד, דכאן מפרש הכל בתלת תלת, דיסוד ג"כ מבני כו'. ואמר בני בניהם, לפי שאל עליון גומל כו', הוא ג' אבהן בג"ר, שנה"י הן בני בניהם. ואלהי אברהם כו', הוא הדעת במקום הכתר (ע"ח שכ"ג פ"ה), דכליל ג' אבהן, דבדכורא הדעת משמש ובנוק' הכתר, שלכן נקרא כתר מלכות (לעיל יט ע"א). ולא הוזכר עד יציאת הנוק' כנ"ל, ונתכללו הכל כאן, דברכה ראשונה, יומא דכלהו³⁶⁷, כליל כולא. ואלהינו, אימא, דהוא אלוה דכנסת ישראל. ואלהי אבותינו, אבא, אלוה דאבהן בז"א, ושם הוא הכל בכללא חדא. משא"כ בדעת, דהוא מתחלק לג' מוחין, ש' דתפילין כידוע (לעיל י ע"ב), ב' אחסנתין וב' עיטרין³⁶⁸ דכלילין כחדא, וזהו רזא דאבהן אלהי אברהם כו', וכמ"ש בפ' שמות (יד ע"ב)³⁶⁹ עבד לאברהם ברזא דחכמה ליצחק ברזא דתבונה כו': *דביה אתכלילין כו' עד בזקיפה - צ"ל למעלה קודם אלהינו אימא עילאה. ור"ל דעמודא דאמצעיתא כליל גוף וברית, דאינון חדא (לעיל מ ע"ב), ואתכלילין תתאי בצדיק בהכרעה, ועילאין בזקיפה, וכמ"ש למעלה, דבאלו ג' תיבות ברוך אתה ה' נכללו כלהו בכלל, ואח"כ הוא בפרט. ומתחיל ומפרש אלהינו אמא כו', ואמר אלהינו אמא ואלהי כו' אבא אלהי כו', דעת, שהן ג"ר, כלן באלהים, כמ"ש תיקונא בגוונא אחרא דג"ר הן אהי"ה המתחילים באלף, לפי שהן דרגא דנוק' כנ"ל. והנה מלכות אתכלילא בג' מקומות³⁷⁰, והכל בקו האמצעי, בכתר ות"ת ויסוד, והנה היא נק' אל, ואל זועם כו' (תהלים ז יב), אל שדי כו'³⁷¹, ולכן נק' אל עליון על שמה. וכן האל הגדול הגבור והנורא, (@) אצל) אבהן, ובסוף למען שמו כו'³⁷²:

אל עליון, גומל חסדים טובים,	א"ל עליון גומל חסדים טובים קונה הכל
קונה הכל, וזוכר חסדי אבות, זה כתר	

Commented [07]
נוסח ???

Commented [08]
וקונ
ה ??

³⁶² עי' לעיל יט ע"א שמלכות באור ישר הוא כתר באור חוזר.

³⁶³ עי' לעיל הערה 100.

³⁶⁴ עי' תז"ח מ ע"ב שזה אור חוזר של נוק' ואור ישר של ז"א.

³⁶⁵ עי' (זו"ח לד ע"ד) שנה"ה מכונין בנים.

³⁶⁶ \$נוסח

³⁶⁷ נדצ"ל דכולהו ימים עי' לעיל הערה 163.

³⁶⁸ עי' לעיל הערה 245.

³⁶⁹ עי' מלואים אות (נ).

³⁷⁰ עי' לקמן הערה 429.

³⁷¹ עי' זהר ח"א רמח ע"ב: כתיב (משלי לא א) דברי למואל מלך משא אשר יסרתו אמו דברי למואל מלך האי קרא לאו אתיידע מהו סתימא דיליה אלא דברי למואל מלך דברים דאתמר בגין א"ל דאיהו מלך ומאן איהו דא (תהלים ז יב) א"ל זועם בכל יום וא"ל שדי"י כמה דאתמר למואל [כדכתיב] (דכתיב) וכד"א (איוב מ ה) למו פי למואל מלך דאיהו בת שבע משא אשר יסרתו אמו כד אתגלי עלוי בגבעון בחלמא דליליא:

תרגום: \$

ביאור: בגין א"ל - פי' דברים שנאמרו בשביל המלכות שנקראת מלך ונקראת אל כדמפרש, ור"ל שהמלכות היתה מוכיחתו שילך בדרכי ה' ויעשה מה שמצוה אותו (מ"מ).

בת שבע משא - ממש בנבואה יסרתו אמו, המלך השכינה בענין שנקראת אם שלמה ע"י שלמה, והוא הדין לכל דורו שכולם נגררים אחריו, שכל דור שלמה דהיינו הנשמות וכלל הדברים שעולם הזכר ועולם הנקבה אחד, זה נגד זה, ויש יחוד מלמעלה למטה, דהיינו יעקב, דהיינו שלמה העליון, ויש התעוררות מלמטה למעלה דהיינו שלמה התחתון, וכל ישראל יעקב אינו בהתעוררות מלמטה למעלה אלא בהתעוררות מלמעלה למטה בענין ששלמה התחתון פרי שלמה העליון וכן הוא סוד יעקב כדמסיק (אור יקר).

³⁷² אצל נה"י.

תיקון חלק ה

עליון על כלם. ומביא גואל לבני בניהם של האבות, אלה נצח והוד. למען שמו באהבה, זו השכינה התחתונה. והעמוד האמצעי, הוא כולל את שלוש הברכות הראשונות, שהן האבות, וגבורות, וקדושת השם. והוא כולל את שלש האחרונות בעבודה, והוא כולל את האמצעיות, כדי לקיים בו "אני ראשון ואני אחרון, ומבלעדי אין אלהים". אשרי מי שידוע להתפלל לפני הקדוש ברוך הוא בכל תיקונו כראוי, ולבקש ממנו בכל דרגה ודרגה כראוי.	ויוזכר חסדי אבות דא כתר עליון על כלהו ומביא גואל לבני בניהם דאבהן אלין נצח והוד³⁷⁵ למען שמו באהבה דא שכינתא תתאה ועמודא דאמצעיתא איהו כליל תלת ברכאן קדמאין דאינון אבהן וגבורות וקדושת השם ואיהו כליל תלת בתראין בעבודה ואיהו כליל אמצעיות לקיימא ביה אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים (ישעיה מד ו) זכאה איהו מאן דידע לצלאה לקודשא בריך הוא בכל תקונין דיליה כדקא יאות ולמשאל מניה בכל דרגא ודרגא כדקא יאות:

ועמודא דאמצעיתא איהו כליל כו' - דכליל ו"ק שהן ג"ר וג' אחרונות³⁷³, שהוא וא"ו³⁷⁴ של שם כפשוטו, ועוד כליל י"ב של הדעת, שהוא באמצע כמ"ש למעלה, והוא י"ב האמצעות, והוא וא"ו מליאה ב' ויין, ואלף שבאמצע נגדו ברכת המינים, שהוא אלף בינה³⁷⁵, לבא שמתלבש בתוכו. וע"ל סוף תיקון יו"ד (כו ע"א) **באמצעיתא צריך למשאל דתמן ו"ו כו', ואינון ו' עלאה ו' תתאה³⁷⁶, תלת קדמאין רישא ותריין דרועין, תלת בתראין גופא ותריין שוקין, ולעיל (לט ע"ב מ ע"א) **ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין ותלת בתראין ואיהו כליל תריין ו"ו דאתמר בהון על שני קצותיו וחבר ועמש"ש: ומבלעדי אין אלהים - דתמן למשאל מיניה, כמ"ש (תהלים סט יד) אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך, והוא חותם אמת³⁷⁷:****

חכימין כלהו אינון רשימין דיוקניהון בחכמה ונבונין רשימין דיוקניהון בבינה ומארי גמילות חסדים דיוקניהון רשימין בחסד וגבורין ביצירהון כלהו רשימין בגבורה ומארי תורה כלהו רשימין דיוקניהון בעמודא דאמצעיתא ונביאים כלהו רשימין דיוקניהון בנצח והוד [קכב ע"ב] דאינון תרי סמכי קשום וצדיקים נטרי ברית כלהו רשימין דיוקניהון בצדיק ומארי מלכותא כלהו רשימין במלכות ומארי	חכמים, כולם נרשמים דמותם בחכמה, והנבונים נרשמים דמותם בינה, ובעלי גמילות חסדים, דמותם נרשמים בחסד, והגבורים ביצרם כולם נרשמים בגבורה, ובעלי התורה כולם נרשמים דמותם בהעמוד האמצעי, והנביאים כולם נרשמים דמותם בנצח והוד, שהם שני עמודי האמת, והצדיקים שומרי הברית כולם נרשמים דמותם בצדיק, ובעלי המלכות כולם נרשמים במלכות, ובעלי הייחוד כולם נרשמים בכתר העליון, שהוא המחשבה, ששם צריך

³⁷³ ג' ברכות ראשונות וג' אחרונות.

³⁷⁴ נדצ"ל ו'.

³⁷⁵ עי' זהר ח"ב קטו ע"א: בגין דא [א' מטה דילך] דאיהי בינה חוזרת לך כמה דאוקמוה במתניתין אלף בינה דחזרת [לך בתיובתא] ובך בתיביובתא ותיעולו [בך בתיביובתא תיעול] בין ו"ו ואתעביד וא"ו לקיים בך [ובישראל] ולישראל (ולישאל) (ישעיה נד ו) וברחמים גדולים אקבצך (ירמיה לא ח) ובתחנונים אובלים.

תרגום: לכן א', מטה שלך, שהיא בינה, חוזרת לך, כמו שבארוה במשנה, אלף בינה, שהיא חוזרת לך בתשובה, ותכנס בין ו"ו ותעשה וא"ו, לקיים בך ובישראל "וברחמים גדולים אקבצך", "ובתחנונים אובלים".

ביאור: דאיהי בינה - ר"ל שבפורקנא בתרייתא יתגלי ליה אילנא דחיי שער החמשים של בינה כנ"ל (יהל אור). לקיים בך - ר"ל ו"ברחמים א"קבצך ו"בתחנונים הוא ר"ת וא"ו והוא וא"ו הנ"ל (יהל אור).

³⁷⁶ פי' ת"ת ויסוד עיי"ש בדברי רבינו.

³⁷⁷ עי' לעיל עה ע"ב שהוא עד"א.

תיקון חלק ה

להעלות את הייחוד במחשבה הסתומה. ובכל התיקונים הללו, צריך לשבח את העלת על כל העלות, שהוא מבפנים, כמו נשמה בתוך גוף. ומפני שבני האדם נרשמים בדמויות הללו, אמר למשה: "ואתה תחזה".	יחודא כללו רשימין בכתר עלאה דאיהו מחשבה ³⁷⁸ דתמן צריך לסלק יחודא במחשבה סתימא ³⁷⁹ ובכללו תקונין אלין צריך לשבחא לעלת על כל העלות ³⁸⁰ דאיהו מלגאו כנשמתא בגופא ובגין דבני נשא רשימין באלין דיוקנין אמר למשה (שמות יח כא) ואתה תחזה וגו':

ומארי מלכותא - ר"ל, שהן מקבלין עליהון מלכות שמים תמיד, כמ"ש (ברכות טז ע"א)³⁸¹ אי אתם רשאים ליבטל כו', ועי' בפרשת במדבר (קכ ע"א)³⁸²: **ומארי יחודא כו'** - דכל יחודא הוא בכתר, שהוא המייחד בין דו"נ³⁸³, ובכולם, והוא שמא מפרש³⁸⁴: **ובגין דב"נ** - חוזר לענין הראשון, לפרש דיוקנין, ולכן הקדים בתחילה, **חכימין כולו אינון רשימין כו'**, לפרש כל הדיוקנין בעשר ספירות, ועתה חוזר לענין ראשון: { קמג ע"א }

"ואתה תחזה", בשער, אם הוא ארוך, או מקומט, או עגול. שיער חלק@גולש וארוך, [הוא] דרך שמתפצלת לכמה דרכים. עליה נאמר "הנותן בים דרך", ודרכים אחרים שמתפצלים ממנה הם נתיבים, זהו שנאמר "ובמים עזים נתיבה". ל"ב נתיבות מתפרשים מדרך זה.	(קמג ע"א) ואתה תחזה בשערא אי אריך או קמיט או עגיל שערא שעיע אריך ארחא ²⁶ מתפלג ביה לכמה אורחין עלה אתמר (ישעיה כג טז) הנותן בים דרך וארחין אחרנין דמתפרשין מינה אינון נתיבין הה"ד (תהלים עז ב) ובמים עזים נתיבה תלתין ותרין שבילין ³⁸⁵ מתפרשאן מהאי ארחא ²⁷ :

Commented [09]: לבדו ק דרך אמת.

בשערא שערא שעיע ואריך ארחא מתפלג כו' - ר"ל, דשערא שעיע ואריך הוא מסט' דא"א, כמ"ש³⁸⁶, ולכן ביה ארחא מתפלג כו', כמ"ש באד"ר (קכט ע"א)³⁸⁷ **דפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומיניה נהיר ארחא כו' ומיניה ארחא אתפרשא כו'**, אבל הנכון בענין הזה דל"ג כאן **שערא שעיע אריך** אלא ***בשערא ארחא מתפלג כו'**, דגם בז"א ארחא מתפלג,

³⁷⁸ עי' עו ע"ב: כתר עלאה שריא ברישא דבר נש דתמן מחשבה סתימאה היינו שעיקר כתר מו"ס (דע"ה ח"א ח ע"א).

³⁷⁹ עי' דברי רבינו בספד"צ ד ע"ד ביה סליקו עי' מלואים אות (נא).

³⁸⁰ שונה מעילת העילות, עי' לעיל הערה 325.

³⁸¹ עי' ברכות (טז ע"א): חתן פטור מקריאת שמע לילה הראשונה, ועד מוצאי שבת אם לא עשה מעשה. ומעשה ברבן גמליאל שנשא אשה וקרא לילה הראשונה אמרו לו תלמידיו למדתנו רבינו שחתן פטור מקריאת שמע אמר להם איני שומע לכם לבטל הימני מלכות שמים אפילו שעה אחת.

³⁸² עי' מלואים אות (נב).

³⁸³ עי' נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.

³⁸⁴ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש. וקשר לכתור, עי' בהגר"א בספד"צ ד ע"ד ד"ה ביה סליקו, הוב"ד במלואים אות (נא).

³⁸⁵ עי' ס"י (פ"א מ"א) בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה יהו"ה וכו', וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור.

³⁸⁶ לבדוק אם הכת"י כותב כמש"ו (פרלמ).

³⁸⁷ ז"ל: בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומיניה נהיר ארחא דז"א דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי הה"ד (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום ומיניה ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא דפליג בזעיר אפין דכתיב ביה (תהלים כה) כל ארחות יי חסד ואמת וגו'.

תרגום: בהתחלקות השערות הולך דרך אחד שהוא מאיר למאתיים ושבעים עולמות, וממנו מאיר הדרך של ז"א לעלמא דאתי הה"ד (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום ומיניה ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא דפליג בזעיר אפין דכתיב ביה (תהלים כה) כל ארחות יי חסד ואמת וגו'.

תיקו"ז חלק ה

כמש"ש (קלו ע"א)³⁸⁸, דלכן לא פליג כאן בין שער א לשער בענין הארחין, אלא נתן כלל לכולם: **עלה אתמר הנותן כו' - ר"ל**, על האורח הגדולה, ההולך באמצע הראש ועל ארחין אחרנין דמתפרשין מינה: **ובמים עזים כו' - והן ל"ב נתיבות כמו שמפרש והולך**, כי מ"ס נקרא ימא רבא (אד"ר קלו ע"ב), וכן כל מוחא נקרא ימא³⁸⁹, והשפע ההולך בשערות, מגלה עמוקות מני חושך³⁹⁰ (איוב יב כב), הן הדרכים, כמ"ש באד"ר (קמ ע"א)³⁹¹ ולמעלה (קכא ע"א קמא ע"ב), והן ל"ב נתיבות דמוחא חכמה³⁹². וכן שרטוטין דמצחא, כמ"ש בז"ח פ' יתרו שם (כו ע"ב) **מצחא מתתקנא עליהו**³⁹³ **דאיהו בינה בכמה שרטוטין דאינון אורחין דימא דאורייתא עליהו אתמר כל ארחות ה' חסד ואמת מאן ניהו דעביד אורחין אלין דאינון שרטוטין דמצחא דא מוחא דאיהו חכמה אלין שרטוטין אינון תלתין ותריין שבילין דימא דאורייתא**³⁹⁴, וזהו סוד ל"ב נתיבות חכמה, ול"ב אלהים (לעיל כו ע"ב), שהן ל"ב שבבינה, והוא במוחא ל"ב נתיבות חכמה. ובגולגולתא ובמצחא, שהוא סוד בינה, ל"ב דבינה. (ודא כמה @) [ומחכמה] נתיב הראשון "אין"³⁹⁵ ולא מתגלה, אלא יש מהן ג' יודיין ואלף³⁹⁶, דשם שבמוחא, שהוא דס"ג כנ"ל. ובבינה מתגלין הכל. והן אותיות הנשארים דס"ג³⁹⁷, וגם שם מ"ה הוא בגלגלתא כמש"ל (קט ע"א קלח ע"ב), והוא ל"ב שבילין כנ"ל (ח ע"ב) יו"ד ה"א ה"א, וי"ג חיוורתא כמ"ש

³⁸⁸ ז"ל: בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין ומההוא ארחא דתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגין בארחין דפקודי דאורייתא דכתיב (תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו.

תרגום: בהתחלקות השערות נראה שביל דק אחד, שנאחז באותו הארחא של עתיק יומין, ומזה השביל נחלקים תרי"ג דרכים, שמתחלקים לפי הדרכים של מצוות התורה, שנאמר "כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו".

³⁸⁹ עי' זו"ח כט ע"ג: בימא דאיהו מוחא.

³⁹⁰ עי' לקמן קנא ע"א.

³⁹¹ ז"ל: ותאנא האי חכמתא דאתכלילא בארבע אתמשכא בהני שערי דאינון תליין תלין על תלין (נ"א הוא) וכלהו קשיין ותקיפין ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ואלף אלפין ורבוו רבבן תליין מנייהו דליתיהון בחושבנא הה"ד קווצותיו תלתלים תלי תלים (שיה"ש ה יא).

וכלהו קשיין ותקיפין לאתבר כהאי חלמיש תקיף וכהאי טנרא דאיהי תקיפא עד דעבדין נוקבין ומבועין מתחות שיערא ונגדין מבועין תקיפין לכל עיבר ועיבר לכל סטר וסטר ובגין דהני שערי אוכמי וחשוך כתיב מגלה עמוקות מני חשך (איוב יב כב) ויוצא לאור צלמות.

תרגום: וכן למדנו: החכמה הזו שנכללה בארבעה, נמשכה באלו השערות, שהם תלויים תלים על גבי תילים (הוא), וכלם קשים וחזקים, ונמשכים ויוצאים כל א' לצדן, ואלף אלפים ורבוו רבבות תלויים מהם שאין להם חשבון. זהו שנאמר "קווצותיו תלתלים" - תלי תלים.

וכולם קשים וחזקים מלהשבר, כאבן חלמיש הקשה וכסלע זו שהוא חזק, עד שעושים להם נקבים ומעיינות בתחתית השערות וממשיכים מעיינות חזקים לכל חלק וחלק ולכל צד וצד. ולפי שאלו השערות שחורים וחשוכים, נאמר "מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות".

³⁹² עי' ביאור רבינו על ס"י (ג ע"ב) שיש ג"כ ל"ב נתיבות בבינה.

³⁹³ מפרש והולך דחוטמא ופומא זר"נ, הן ר"ד, דחוטמא כליל ו' ספירות עד ל' [ליה]###, ומלכות כוללת ד', ממנו עד לה, ג' עדרי צאן על הבאר, והן דידה, ביעין ואמה, וזהו ד"ו. והן מוחא ומצחא. וב' אנפין חו"ג, והן ד' בתי תפילין כידוע. ודיקנא מורה על כתר, נימין דל"ל סוף, ממ"ס. וכן הדעת נכלל בו, ברוחא דחיי, והוא בכלל הת"ת. ופומא דנה"ם כמש"ו, והדיבור נעשית ה. וזהו שם הוי"ה, י"ה בב' תיקונים הראשונים, ו"ה באלו (יהל אור).

³⁹⁴ תרגום: המצח מתוקן עליו שהוא הבינה, בכמה שרטוטים שהם הדרכים של ים התורה, עליהם נאמר כל אורחות יהוה חסד ואמת, מי הוא העושה את אלו הדרכים שהם השרטוטים של המצח, זהו המוח שהוא חכמה, ואלו השרטוטים הם ל"ב שבילים של ים התורה.

ביאור: שהוא י"ם, בנ' תרעין כידוע. וכן בה ל"ב נחלקים דל"ב שבילין ביים והן יוצאין מחכמה וז"ש מאן הוא דעביד אורחין כו'. ואמר אינון תלתין ותריין כו'. שהן ד' עד ח', (פי' ד' ה' ו' ז' ח' גימ' ל'. כנ"ל המסדר), וכוכב ושבט, קו המדה, מדה יו"ד, הן ל"ב. ועי' לעיל כט ע"ד (יהל אור)

³⁹⁵ עי' לעיל הערה 114.

³⁹⁶ עי' לעיל פא ע"ב. ועי' שעה"כ דרושי קריאת שמע דרוש ה, ז"ל, א"ל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג [פי' גימ' ו"ד של מילוי י' הוא י', והא' של מילוי האות ו', והב' יודיין של מילוי ה'], והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא. ועי' עוד בענין בביאור רבינו על תיקו"ז מז ע"ד ד"ה הולך סגולתא, ועי' לעיל קח ע"א (בנ"א).

³⁹⁷ שהם גימ' ל"ב (לש"ו).

תיקוני חלק ה

באד"ר (קכח ע"ב)³⁹⁸, והוא וא"ו, שהוא א"א, כמ"ש כאן למטה. (והן ד' גוונים דשערא שהן י"ג, כמ"ש בז"ח (כט ע"ב)³⁹⁹ שערא חוורא מסט' דחסד כו' הרי ארבע תיקונים כו' י"ג תיקונים ואינון דתליין משערא ג' לכל סטר לד' סטרין ואינון וא"ו כו' לעילא דרישא בפלגו דרישא מתפלגין אורחין בשערא ל"ב שבילין בחושבן יו"ד ה"א וכלהון שבילין אינון בימא דאיהו מוחא ואלין תיקונים אינון ברישא דאינון גופא כו', שהוא כתר וחכמה): *מתפרשין מהאי ארחא ושערא שעיע אריך כו' - כצ"ל, כמו שהוא בפנים ולא כמ"ש למטה בהגהה:

[400]תלתין ותריין שבילין וכו' – עי' מש"כ שם⁴⁰¹ ועי' בזו"ח (כט ע"א)⁴⁰² הכי ארבע תיקונים דשערא דשריית עלייהו יהו"ה י"ג תיקונים ואינון דתליין כו', ור"ל כמו ששם הוי"ה בפשיטו כולליין התיקונים ד' פעמין ג' וכן הוא במילואו אדם דכליל כולן, שלכן הן י"ג, והוא וא"ו במילואו, ביי"ג תיקונים דשערא, שהן י"ג נימין דשערא, ג' לכל סטר, וכמ"ש בא"ר (דף קכח ע"ב)⁴⁰³ וג' יה"ה⁴⁰⁴ במילואו ל"ב נתיבות, דלכן י"ג בכתר ול"ב בחכמה, דוא"ו הוא אריך אנפין כנ"ל, וכמ"ש למטה, ובז"ח (כח ע"ג) אדם סטא לעילא ושריא בדיוקנא דאנפין ורשים תמן דיוקנא דכלהו חיון ואתלבש בכלהו ואחזי דיוקניה בהו הה"ד ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעת' כו' (יחזקאל א י) ורשים בהון ציורין וגוונים דאנפין ושרטוטין דמצח' בהון רשים תלתין ותריין שבילין דאינון נתיבות פליאות חכמה וכלהו אתכסיין בתלתין ותריין בין אנפין וגדפין דחיון דשש עשר אנפין אינון לארבעתן לד' חיון ושש עשר גדפין סלקין ל"ב והכי אינון שרטוטין דמצחא ושרטוטין דעינין תלת עשר גוונים אינון בציורין דאנפין דקו המדה וכלהו גוונים אזלין בקו המדה באורח קשוט וכלהו רשימין בוא"ו תריין ותלתין שבילין מצויירין ביו"ד ה"א ה"א תריין עשר גוונים דתלת חיון דאינון וא"ו ודמות פניהם פני אדם דאתלבש⁴⁰⁵ בהון ואתכסי בהון ו' לעילא ו' לתתא כו'⁴⁰⁶, ע"ש. ור"ל

³⁹⁸ ז"ל: האי גולגלתא חוורא דיליה אנהיר לתליסר עיבר גלופין לארבע עיבר בסיטרא חדא ולארבע עיבר בסטרא דאנפוי ולארבע עיבר בסטרא בסחריני אחרא וחד לעילא דגולגלתא. תרגום: גולגולת זו, הלובן שלו מאיר לשלש עשרה שבילים הנחקקים להיות ארבע שבילים בצד אחד, ולארבע שבילים בצד פניו, ולארבע שבילים בצד סביב האחור, ואחד לחלק העליון של הגולגולת. ³⁹⁹ ז"ל: שערא חוורא מסטרא דחסד סומקא מסטרא דגבורה שערא ירוקא מסטרא דתפארת אוכמא מסטרא דמלכות דאיתמר בה שחורה אני ונאווה הרי ארבע תיקונים דשערא דשריית עלייהו יהו"ה: י"ג תיקונים ואינון דתליין משערא ג' לכל סטר לד' סטרין ואינון וא"ו עלייהו איתמר קווצותיו תלתלים לעילא ברישא בפלגו דרישא מתפלגין אורחין בשערא תלתין ותריין שבילין בחושבן יו"ד ה"א ה"א וכלהו שבילין אינון בימא דאיהו מוחא ואלין תיקונים אינון ברישא דהוא גופא דג"ע וכלהו תיקונים אית ביה עד הכא יראי אלהים:

תרגום: שער לבן הוא מצד החסד, אדום מצד הגבורה, שער ירוק הוא מצד התפארת, שחור הוא מצד המלכות, שנאמר בה שחורה אני ונאווה הרי ד' תיקונים של שער, ששורה עליהם הוי"ה. י"ג תיקונים, והם התלויים מן השערות, ג' בכל צד, לד' רוחות, והם וא"ו, שעליהם נאמר קווצותיו תלתלים, למעלה בראש [דהיינו] באמצע הראש מתחלקים דרכים בשערות לל"ב שבילים, כמספר יו"ד ה"א ה"א, וכל השבילים הם בים שהוא מוח, ואלו (הי"ג) תיקונים, הם בראש של אותו גוף הגן עדן, וכל התיקונים יש בה, עד כאן יראי אלהים.

⁴⁰⁰ במהדורת וילנא מופיע בדף קעב ע"ד.

⁴⁰¹ פי' כאן. @

⁴⁰² עי' לעיל הערה 399.

⁴⁰³ צ"ע שרבינו בסד"צ יא ע"ג לומד את זה לגבי החוורתא ולא השערות.

⁴⁰⁴ פי' ג' אותיות יו"ד ה"א ה"א.

⁴⁰⁵ א' דמתלבש (לשון הזו"ח).

⁴⁰⁶ תרגום: אדם נוטה למעלה, ושורה בצורת הפנים, ונרשם שם צורת כל חיות, ונראית צורתו בהם, זהו שנאמר ודמות פניהם פני אדם, ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור מהשמאל לארבעתן, ופני נשר לארבעתן, ורושם בהם ציורים וגוונים של הפנים והשרטוטין של המצח. בהם רשום ל"ב שבילים, שהם נתיבות פליאות חכמה, וכולם מתכסים בל"ב, בין הפנים והכנפים של החיות, כי שש עשרה פנים לארבעתן לד' החיות, ושש עשרה כנפים, עולים לל"ב, וכך הם השרטוטין של המצח והשרטוטין (שעל העינים).

י"ג גוונים הם בציורי הפנים, של קו המדה, וכל הגוונים הולכים בקו המדה בדרך אמת, וכולם רשומים בוא"ו, הל"ב שבילי מצויירים ביו"ד ה"א ה"א. י"ב גוונים של ג' חיות, שהם ו"ו, ודמות פניהם פני אדם, הא' שמתלבשת בהם ומתכסה בהם, [אות] ו' למטה [ואות] ו' למעלה.

תיקון חלק ה

ל"ב שרטוטין הן ט"ז על מצחא דהוא דאנפין, וט"ז על עיינין שהן גדפי דעיינין, שהן של גדפין. והן ד' אנפין לד' חיוון (לעיל יד ע"ב), והן ד' רשימין לד' ציורין דמצחא, כמש"ש (קכד ע"ב קמה ע"ב) ועמש"ש. וכן הוא בעיינין וי"ג דאנפין, ג' ציורין דאנפין שכל א' הוא הוי"ה, וכמש"ש (קכ ע"א קמ ע"ב) זה ספר, י"ב אנפין וא' דמות אדם דכליל לון (זהר ח"ג רעד ע"א), והוא א' שבאמצע הווין דאתלבש בהון כו', וזא דכתר, והן שם מה⁴⁰⁷ ארחין עם התיקונין, ושרטוטין עם האנפין, והוא מה שמו (משלי ל ד), בראש, ומה שם בנו בפנים, י' רישא, ו' פנים:]

²⁸ אדהכי הא אליהו אתי לגביה ואמר ליה והא דיוקנין אלין צריך לתקנא לון באתר דילהון אמר רבי שמעון בודאי אף על גב דבעלמא דפירודא דיוקנין אית סניאן דאכחשין עובדא דבראשית⁴⁰⁸ דלאו אינון אורח מישור⁴⁰⁹ ואינון חשוכין מגו חשוכא אשתמודע נהורא דיוקנין דגנתא דאנהרן בצירורא דעובדא דבראשית מרקמי בכמה גווינין נהירין ואינון כלהו בקו ובמדה ואלין דעלמא דפירודא אינון כקליפין דאנווא לגבייהו דאינון מוחא מלגאז ועם כל דא מגו חשוכא אשתמודע נהורא ומגו אלין קליפין דאינון דיוקנין חשוכין אשתמודען ציורין דגנתא דעדן דלתתא דאינון דיוקנא מאני משכנא אמר ודאי הכי הוא:	בינתיים, הנה אליהו הגיע אליו ואמר לו, והרי ציורים-אלו צריכים לתקנם במקומם. אמר רבי שמעון, בודאי, אף על פי שבעולם הפירוד יש הרבה דמויות שמכחישים את מעשה בראשית, כי אינן בדרך הישר, והן חשוכות, [עכ"ז] מתוך החושך נודע האור של הדמויות של הגן, שמאירים בציור של מעשה בראשית, מרוקמים בכמה צבעים מאירים, והם כולם בקו ומידה. ואותם של העולם של הפירוד, הם כקליפות אגוז כלפיהם, שהם מח בפנים, ועם כל זאת, מתוך החושך נודע האור, ומתוך הקליפות הללו, שהן הדמויות החשוכות, נודע ציורים של גן עדן שלמטה, שהם ציור כלי המשכן. אמר, ודאי, כך הוא.

[010] Commented: עי' דרך אמת.

אדהכי הא כו' - ל"ג לה כאן:

פתח ואמר שיער אריך איהו רחמי מסטרא דאריך אנפין דאיהי א' תרין אנפין דיליה ו' ו' כנוונא דא ואו א' בינייהו ואיהו סבא דסבין עתיק דעתיקין ואיהי (ס"א ואתקרי) ארך אפים שיער קמיטא ולא שיער אלא קמיט וחריש (נ"א וחריט)²⁹ איהו דינא דא רחמי ודא דינא דא אריך אנפין מסטרא דו' ודא זעיר אנפין מסטרא דו' שיער לא קמיט ולא אריך איהו בינוני	פתח ואמר: השער חלק ארוך, הוא רחמים, מצד אריך אנפין, שהיא א'. שני הפנים שלו ו' ו', כדוגמא זו וא"ו, אל"ף ביניהן. והוא הסבא של הסבין, העתיק דעתיקין, והיא (ונקרא) ארך אפים. שער מקומט ולא חלק אלא קצר ומסובך⁴¹⁰מפוזר, זהו הדין. זה רחמים וזה דין, זה אורך הפנים מצד של ו', וזה קצר הפנים מצד של י'. השער אינו מקומט ולא ארוך והוא שאינו סגור ואינו פתוח, הוא בינוני.

ואמר **ושער אריך כו'**⁴¹¹, שב' ענינים הוא מסט' דא"א שהוא חסד, וכמ"ש בא"ר (קלא ע"ב), וכמו שמפרש והולך **שער קמיטא ולא שיער אלא קמיט וחריש**, שהוא הפוכא דאריך ושעיר, שהוא מסתבך וקצר, וכמ"ש בא"ר (קלו ע"א), וז"ש **דא א"א כו' ודא כו'**. ואמר **דאיהו א' כו'**, דאלף מורה

⁴⁰⁷ מ"ה?

⁴⁰⁸ עי' סנהדרין סז ע"ב: אמר רבי יוחנן: למה נקרא שמן כשפים, שמכחישין פמליא של מעלה.

⁴⁰⁹ עי' קהלת (ז כט) לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים.

ועי' זהר ח"א רכא ע"ב, ח"ב קנ ע"א.

⁴¹⁰ לקמן זה לשון של פיזור (קמג ע"ב ד"ה איהו בינוני).

⁴¹¹ עי' נוסחאות אות 27.

תיקון חלק ה

על א"א כמס"ל בכ"מ, ור"ל בזה, כמו שמפרש והולך, דא' הוא חוטם⁴¹², ו"ו, והוא וא"ו, שהוא א"א, דא' א"א מסט' דוא"ו ודא' מסט' דיו"ד, שדא אריך ודא קציר, ור"ל עמודא דאמצעיתא וצדיק, כמ"ש למעלה, דאנפין דצדיק הוא קצר, יודין, ודא"א, עמודא דאמצעיתא, אריכין, ווי"ן. ולכן בו וא"ו מלא, {קמג ע"ב} ובצדיק בכלל הוא אלף, יו"י דוייצר, כמס"ל (קיד ע"א קלד ע"ב) וייצר ה' אלהים את האדם דא צדיק כו' דאינון י' מן אלף ו' וייצר איהו ו' דאמצעיתא דאיהו בין תריין יודין דאת א' כו' אדם דבריאה אוקמהו על תפארת כו' אינון וא"ו ב' ויין אינון ב' כו', והענין כי החוטם הוא ו' ⁴¹³, וב' נוקבין אינון ב' יודין והוא א', אלא שבז"א, שהוא צדיק, נכללו ב' יודין דנוק' בב' אנפין, שהן ג"כ יודין. ואמר ואיהו סבא דסבין כו', ור"ל שאלף דבינייהו מורה עליה, שהוא סבא דסבין כו', וכבר פ' למעלה (ד ע"א) מהו סבא דסבין⁴¹⁴: עתיק כו' - שהוא על אריכו דיומין (לקמן קסג ע"ב) ושנים קדמוניות⁴¹⁵, וא"א הוא סבא ועתיק על כולם, ועמודא דאמצעיתא נק' א"א, משם⁴¹⁶ דא"א מתלבש באימא והיא בו, משא"כ יוסף שהוא יתום מאמו⁴¹⁷, ולכן נשאר קטן, זעיר אנפין, והוא נער, ו' זעירא (זהר ח"ג עד ע"ב)⁴¹⁸. ונו"ה ב' יודין, את הנערים⁴¹⁹, אבל עמודא דאמצעיתא א', וחור"ג ב' ויין, וכלם זקנים כמס"ל בארוכה. והכלל בזה, כי שערא דא"א הוא מסט' דחסד, ושערא דז"א מסט' דגבורה, כמ"ש באד"ר (קמא ע"ב) בסוד ה' אלהים. וז"ש למטה שערא דא"א כגוונא כו' אנשי חיל שערע שעי' כו' בד' (@דרגין) [רגלין] הנ"ל אנשי חיל כו' בחגת"ם:

והוא השער של אריך אנפין, הוא בדוגמת תקיעה, והקצר ומסובך/מפוזר, כדוגמת שברים, ו' ו' שאינו ארוך ואינו קצר, הוא כדוגמת תרועה, שלשלת ששניהם שער בעיגול הכולל הכל והוא כדוגמת כיפה של רקיע, שסובבת את הכל.	ואיהו ³⁰ שער אריך אנפין ³¹ כגוונא דתקיעה וקמיט וחריש (נ"א ואריך) כגוונא דשברים ו' ו' לא אריך ולא קמיט איהו כגוונא דתרועה ל' שלשלת דתרוייהו שערע בעגולא כליל כלא ואיהו כמין כיפה דרקיע דאסחר כלא

***איהו בינוני שערע דא"א איהו כגוונא כו' - כצ"ל, ור"ל כי תקיעה הוא אריך ולא פסיק בינתיים, והוא כמו שערע שעי', שהן כולם יחד. אבל שערע חריש⁴²⁰ הוא כל א' לבדו, שאינו מדובקים יחד, שכל סט' דינא הוא בפיוזר, כמס"ל. וכמ"ש (בראשית מט ט) ⁴²¹ אפס כי עז כו' אחלקם ביעקב ואפיצם וגו'. וז"ש כגוונא דשברים ו' ו' - ר"ל שערות מפורדות כמו השברים והן קצרים ג"כ כמו השערות דקמיט, אבל התרועה שהוא בינוני, הן הקולות קצרים, מ"מ מדובקים יחד זה אחר זה⁴²² במהירו, כמס"ל בתיקון כ"ה (נח ע"ב) וש"מ. וז"ש כגוונא דשלשלת, שג' קוין מדובקים יחד:**

כדוגמא זה יהו"ה, זה המלכות	כגוונא דא יהו"ה דא מלכותא קדישא אנשי

⁴¹² תריין אנפין (נוסף בלש"ו).

⁴¹³ עי' מלואים אות (נג).

⁴¹⁴ עי' שם שחג"ת הם סבין, וסבא דסבין הם חו"ב אמנם עי' עי' א"ז רפח ע"ב שע"ק נקרא סבא דסבין. אמנם עי' דבריו בדף צ ע"א: ר"ל, מדורות הראשונים, קודם אברהם הרבה, ושם אריכו דיומין, כמ"ש בסוף תיקון ע' (קסג ע"ב). ונראה שהוא אותן שקודם נח, שהם האריכו ימים יותר, וזהו סבא דסבין עתיקא דעתיקין. ועי' דברית קיט ע"ב שזה אדה"ר.

⁴¹⁵ עי' זהר ח"ג קלח ע"ב.

⁴¹⁶ משום?

⁴¹⁷ עי' שער הפסוקים (פרשת וישב): היסוד דז"א, הנקרא יוסף, נקרא מגדל הפורח באויר, ואין לו על מה לסמוך באימא עילאה, כי ב' הקוים שלה דנו"ה, מתפשטים כל שני הקוים ימין ושמאל דז"א. אבל היסוד שלה, אינו מתפשט בכל קו האמצעי, רק עד החזה. ונמצא, כי היסוד דזעיר, אין אימא עילאה מתפשטת בו כלל ועיקר, ונמצא כי אין בכל ט' ספירות דזעיר, שיהיה יתום מאמו, אלא היסוד שהוא יוסף.

ועי' לעיל נ ע"א: דלית לה מדיליה כלום, דה"ח מתחלקין בה"ס, והוא יתום מאמו, ואינו בתוקפו חי רק בעת הזיווג.

⁴¹⁸ עי' מלאים אות (נד). ח"ב לא נוגע לכאן, וצ"ע לאיפה \$@

⁴¹⁹ עי' זהר ח"ב רסט ע"א, תז"ח לד ע"ג, פרדס שכ"ג פ"ד.

⁴²⁰ עי' לעיל קמג ע"א ד"ה ואמר ושערע שהוא לשון של הפך חלק. @

⁴²¹ ז"ל בשלימות: ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל.

⁴²² היה כתוב זא"ז @.

תיקו"ז חלק ה

הקדושה. "אנשי חיל", שער חלק וארוך. "יראי אלהים", שער מפורז (ארוך) ומקומט. "אנשי אמת", שער שאינו ארוך ולא מקומט, כמו שלשלת של כולם, "שונאי בצע", שער עגול.	חיל שער שיע אריך יראי אלהים שער חריש (נ"א אריך) וקמיט אנשי אמת שער לא אריך ולא קמיט שלשלת דכלהו שונאי בצע שער בעגולא:

ואמר **שערא בעגולא כו'**, הוא מסט' דמלכות, דכליל כולא, והוא השערות שמסבכין על הראש בצורת עגולא, ומפרש והולך **אנשי חיל שערא כו'**:

היו שבעה מיני זהב בשעריו של דוד: זהב ירקרק, זהב מופז, זהב אופיר, זהב פרוים, זהב סגור, זהב תרשיש, זהב כולל כל הצבעים והוא זהב שבא, וזה הוא זהב מזוקק שבעתיים, וכך הם שבעה מיני לבן ושבעה מיני אדום. כל הספירות נקראות "שביעיות", מצד הצדיק העמוד האמצעי, הוא כולל את כל הצבעים. השער הלבן הוא מצד הימין, האדום מצד השמאל, הירוק הוא מצד העמוד האמצעי, וכולם הם שבעה שבעה, כלומר, השער השחור, הוא מצד השכינה, שנאמר בה "שחורה אני ונאווה", הצבע היחיד, @, שלא תופס בה צבע בכלל, ובפנימיותו, צבע לבן, וסוד הדבר "ישת חושך סתר".	דוד שבעה מיני דהבא הוה בשעריו זהב ירקרק זהב מופז (קמג ע"ב) זהב אופיר זהב פרוים זהב סגור זהב תרשיש זהב כליל כל גוונים ואיהו זהב שבא והאי איהו זהב מזוקק שבעתיים ⁴²³ והכי אינון שבעה מיני חוורו ושבע מיני סומקו כל ספירן אתקריאו שביעיות מסטרא דצדיק עמודא דאמצעיתא איהו כליל כל גוונים שער חוורא איהו מסטרא דימינא סומקא מסטרא דשמאלא ירוקא מסטרא דעמודא דאמצעיתא וכלהו שבעה שבעה שער אוכמא מסטרא דשכינתא דאתמר בה (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה גוון יחידה (נ"א יחידאי) דלא תפס בה גוון כלל מלגאו דילה גוון חוור ורוא דמלה ישת חושך סתר (תהלים יח יב):

דוד שבעה כו' - והוא [ע"י@] שערות הראש והפנים והזקן, ג' נגד ג"ר, ובית השחי שתיים בב' זרועות, שהן חו"ג, ועל החזה נגד ת"ת, ועל הברית צדיק, כולל ד' אחרונות. שלכן עשר כלולין בשבעה, או שג"ר ומלכות נחשבין כאחד, או ד' אחרונות כידוע. וע"ל בענין ז' רוחין (קטז ע"א קד ע"ב) **רוח ה' דא אור קדמא רוח חו"ב תריין ספירין אבתריה רוח עצה וגבורה ימינא ושמאלא רוח דעת ויראת ה' דא עמודא דאמצעיתא ומלכות כו'**, וכולל צדיקנים [ע"י@] (שם), והריחו כו', ולא ברוח מיוחדת, וכן בכ"מ מבואר יותר. והן ז' מיני זהבים, כמו שמפרש והולך. והן ד' שערות על האמה וב' הביצים ולאחוריו, נגד ד' ספירות דכלילין בצדיק, ובגוון אחד, כי הן שערות במקום א': [ובלקוטיו כ"י ז"ל: דוד שבעה מיני דהבא כו' - בזוהר פ' יתרו (עג ע"ב)⁴²⁴ חמינא בספרא דאדם קדמא דאמר הכי דיוקנין דמשיחא קדמא לסיחרא גוון דיליה זהב ירקרק באנפוי גוון דיליה זהב אופיר בדיקניה גוון דיליה זהב שבא בגבינוי גוון דיליה זהב {קמג ע"ג} פרוים בקריצין דעל עינוי גוון דיליה זהב סגיר בשעריו דעל רישיה גוון דיליה זהב מופז על חדוי בלוחא דעל לביה גוון דיליה זהב תרשיש על תריין דרועין כל שבעה גוונים כו' ע"כ]: והאי איהו זהב מזוקק שבעתים - ר"ל זהב שבא, שהוא מזוקק, והוא שבעתים כולל שבעה זהבים: **והכי אינון שבעה כו'** - שזהב הוא גוון ירוק: **כל ספירין אתקריאו כו'** - ע"י לעיל (פז ע"א צד ע"ב) והן ג' השביעי דויכולו, נגד תלת אבהן, כמ"ש ובתיקון כ"ב (עד ע"א), שהן ג' גוונים הנ"ל וכמו שמפרש והולך, והן סוד כ"ב אתוון דאורייתא שהן השערות כנ"ל, כ"א בג' פעמין ז', ושערא אוכמא מפרש והולך, שהוא גוון יחידה, כמ"ש (שיה"ש ו ט)⁴²⁵ אחת היא יונתי כו', הוא כ"ב כמ"ש"ל (קמב ע"ג ד"ה אתה). וכמ"ש בר"פ בראשית (טז ע"ב)⁴²⁶ בענין הכ"ב אותיות, שח'

⁴²³ ע"י תהלים יב ז: אמרות יהו"ה אמרות טהרות כסף צרוף בעליל לארץ מזקק שבעתים: @

⁴²⁴ ע"י מלואים אות (נג).

⁴²⁵ ז"ל: אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה.

⁴²⁶ ע"י מלואים אות (נה).

תיקון חלק ה

אותיות בקו האמצעי, והוא מלכות שדבוקה עמו שם. והוא בשם הוי"ה, יה"ו הן כ"א בג' קוין (@כנ"ל), וה' אחרונה יחידה, כוללת כולם, דבה, הכל הולך אל מקום אחד (קהלת ג כ), ⁴²⁷ בסוד תפלה של יד וכידוע (ד ע"א, י ע"ב, קלג ע"ב). אמר **דלא תפיס בה גוון כלל**, שהיא גוון אחרונה, שהיא תפיסה בכולם, ועל גוון שחור לא תפיס גוון אחר, והיא מיוחדת, דאין בה רבוי גוונים כמו בגוון[@ני]ן אחר, דיש ירוק בכמה עיניים וכן בכלהו גוונים, משא"כ בה: **מלגאו דילה גוון חורר** - דהיא סיהרא, לבנה, וזהו ונאוה. ואמר **ורזא דמלה כו'** - ר"ל "סתרו" (@סביבו) גוון חושך, והוא מסט' דתתאי, דמראה לתתאי. אבל לחמה, בעלה, מראה גוון חורר, מראה הזכיות, מעולם לא ראתה חמה פגמתה כו' (ר"ה כג ע"ב) ⁴²⁸, הלוך ילך ובכה נושא כו' (תהלים קכו ו), מלמדת זכות תמיד כו' ⁴²⁹:

Commented [011]

השער האדום, יש לבערו לגמרי, משום שהוא בית הדין. ולויים, מאחר שהם מצד הדין, נאמר עליהם "והעבירו תער על כל בשרם", והאשה, לפי שהיא מצד השמאל, צריך לא לגלות שערותיה, כדי שלא ייודעו@ בה בעלי הדין. ושערות אחרות, אדם צריך לבער אותן מתחת לאוזניו, כדי שלא יתקרבו אליו בעלי הדין אל השערים ששומעים את התפילות. (נ"א: ושיער שהוא תחת האוזניים צריך לבער, שנקראים בעלי הדין לגביכם@). השיער הארוך, עליו נאמר "גדל פרע שער ראשו", וצריך לגדלו, כי אין צריך להחליש בזה את סדר מעשה בראשית. אבל שיערו של העמוד האמצעי, צריך שיהיה לא ארוך ולא קצר, אוי לו למי שמשנה את סדרי בראשית.	שערא סומקא צריך לבערא ליה מכל וכל בגין דאיהו בי דינא ולויים בגין דהוו מסטרא דדינא אתמר בהון (במדבר ח ו) והעבירו תער על כל בשרם ואתתא בגין דאיהי מסטרא דשמאלא לא צריך לאתגליא בה שערא דלא ישתמודעין בה מארי דינא ושערין אחרנין דבר נש צריך לבערא ליה תחת אוזנין בגין דלא יתקריבו ביה מארי דינין לגבי תרעין דשמעין בהון צלותין (ס"א ושערא דאיהו תחת אוזנין צריך לבערא דאתקרי מארי דינא לגבי כו') שערא שעיע עליה אתמר (במדבר ו ה) גדל פרע שער ראשו וצריך לגדלא ליה דלא צריך לאכחשא סדורא דעובדא דבראשית אבל שערא דעמודא דאמצעיתא צריך דלא יהא לא אריך ולא קצר וי ליה למאן דשני ביה סדרי בראשית:

שערא שעיע עליה כו' - עי' בפרשת נשא (קכו ע"א ע"ב) ⁴³⁰: שערא דעמודא דאמצעיתא צריך כו' וי כו'. עי' לקמן (קכד ע"א קמה ע"א) וי לון כו' דאלין כו' ועש"ב:

שערא אוכמא ועיינין אוכמין ואנפוי אוכמין וגופיה אוכמא אם הוא זכאה איהו מסטרא דשכינתא דאתמר בה (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה דכל גוונים דסטרא דדכיו הכי אינון כנוונא דא ³² ואם הוא חייבא הוא מסטרא דשבתאי פתיא ⁴³¹ אוכמא (מצד נוקבא דקליפה) דתמן כל קסמין דעורבין אוכמין ועופין אוכמין מסטרא דמסאבו דאית	שיער שחור ועיניים שחורות ופניו שחורות וגופו שחור, אם הוא צדיק, הוא מצד השכינה, שנאמר בה "שחורה אני ונאווה", שכל הצבעים של צד הטהרה כן הם, כדוגמה זו. ואם הוא רשע, הוא מצד שבתאי, כלי שחור מצד הנקבה של הקליפה, ששם נמצאים כל הכשפים של עורבים שחורים ועופות שחורים, מצד הטומאה. שיש עליהם כמה ממונים שנקראים "לילות", ועליהם אמר דוד

Commented [012]: לב דוק אמסטרדם.

⁴²⁷ ז"ל בשלימות: הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר.
⁴²⁸ ז"ל: אמר רבי יוחנן מאי דכתיב המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו מעולם לא ראתה חמה פגמתה של לבנה ולא פגמתה של קשת פגמתה של לבנה דחלשה דעתה וכו'.
⁴²⁹ עי' יהל אור ח"א כח ע"א: שכינה מראה למטה לישראל תוכחת מוסר, ותמיד מייסרת אותם שאינם טובים, ומגדת להם כל מום, כמ"ש או הודע אליו, ומראה להן פגמתה, אבל בפנים של מעלה, נוטלת כל זכיותיהן, ומלמדת תמיד זכות, כמ"ש הלוך ילך כו'. וז"ש מעולם לא ראתה חמה פגמתה כו'. וז"ש נאמנים פצעי אוהב ונעתרות כו'. וז"ש שחורה אני ונאווה, שחורה מסט' דתתאה, ונאווה כו'.
⁴³⁰ עי' מלואים אות (נו).
⁴³¹ עי' רש"י ישעיה ג יז. @

תיקון חלק ה

המלך "אף לילות יסרוני כליות", מפחד בלילות.	עליהו כמה ממנן דאתקריאו לילות דעליהו אמר דוד (תהלים פו ז) אף לילות יסרוני כליות מפחד בלילות:

***אני ונארה ואם הוא חייבא כו' - כצ"ל, ולא מ"ש בהגהה למטה. ואמר מסט' דשבתאי דהוא גוון אוכם, כמש"ל (קכז ע"ב קנ ע"ב) ע"ש: פתיא אוכמא - פי' הערוך דלי של חרס עב ושחור, וכמ"ש בע"ז (לג ע"ב) הני פתוותא דבי מכסי כו'. ועורב שחור הוא מסט' דיליה, וז"ש דתמן כו', וכמ"ש למטה דקסם רכיבת על תנועין דיליה. ואמר דאתקריאו לילות עי' בז"ח ריש רות (נט ע"ב)⁴³²: ואמר דעליהו כו' דאמר אברך את ה' אשר יעצני לילך בדרך הטוב מחמת מורא שמים ואף לילות כו' שירא מסט' דלהון ולכן שויתי כו' בל אמוט וכן אמר שלמה ששים גבורים כו' מלומדי מלחמה והכל מפחד בלילות מסט' דלהון. וז"ש מפחד בלילות. ואמר וכולהו נחתי כו', כל הדינן של [ה@]ס"א וכרוזי דלהון לאודעא[ה@] לתתאי, וכמו בסט' דקדושה, הדינן מודעי התרגול {קמג ע"ד} גבר⁴³³, ויונה בסט' דרחמי⁴³⁴. ואמר ואית אחרנין דממנין כו' שהן דו"נ דס"א, שהן נגד דבור ומעשה, שהן בקדושה תורה ומצות, שהן באברים החיצונים ראש וגוף, ז"ת, ו"ה, דו"נ, כמ"ש ברע"מ פ' נשא (קכג ע"א)⁴³⁵ ולמעלה. ועי' בפרשת בלק (קכב ע"ב)⁴³⁶ זר"ח מג ע"ב)⁴³⁷ שזה התחברות בלק בעובדא, דלא הוה דכוותיה, וקסמים בידם, ובלעם במלולא דלא הוה דכוותיה, וכמ"ש נחש רכיב על [ה@] (כו') [קלא], שהוא אל אחר, דכורא ובת זוגיה, הוא קסם, ס"מ דאל אחר, וע"ש (רז ע"א)⁴³⁸. וכן הוה עובדא דדור הפלגה במלולא ועובדא, ושפה אחת לכולם וזה החלם לעשות (בראשית יא ו), וכן בתיקוני דקדושה הוא בעובדא ומילולא, כמ"ש ס"פ במדבר (קכ ע"ב)⁴³⁹ וש"מ הרבה:**

[013] Commented: עד
היכן המודגש.

[014] Commented: הי
ה כתוב וכ"ה

[015] Commented: כאן
קכג ע"א בדפ"א וצ"ג
בדפים שלנו.

וכלם יורדים תחת כנפי העורבים, ומראה@ורואה אותם@, בתנועותיהם, כמה דינים שיורדים על העולם. ויש אחרים שממונים על קולותיהם, והצועקים קול אחר קול, כולם בשברים, להראות שבירה על בני האדם. ולפעמים הם צועקים בשלושה סימנים: קר"ק, שהוא תקיעה תרועה תקיעה, להראות דין רפוי, בתחילה ובסוף ובאמצע, שבירה גדולה, בתרועה, דחק אחר דחק במהרה. וסוד הדבר "ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר כי עוף השמים יוליך	[קכג ע"א] וכלהו נחתי תחות גדפוי דעורבין ואחזי לון בתנועה דלהון כמה דינן דנחתין על עלמא ואית אחרנין דממנין על קלין דלהון וצווחין קלא בתר קלא כולהו בשברים לאחזאה תבירו על בני נשא ולזמנין צווחין בתלת סימנין דאינון קר"ק דאיהו תקיעה תרועה תקיעה לאחזאה דינא רפיא ברישא ובסיפא ובאמצעיתא תבירא סגי בתרועה דחקא בתר דחקא במהירו ורוא דמלה ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר כי עוף השמים יוליך

⁴³² ז"ל: ואחזיין ליה בעמודא דאישתא דהיא על רשיה כמה דובין ונמרין ואריין ומלאכי חבלה דיתבין תמן וכלבא תמן ועל דא אמר דוד הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחיבתי ודין אתרא הוא חושך ומלאכי חבלה קרון להון לילות ועל דא אמר מפחד בלילות לילות ממש אקרון. תרגום: ומראים לו בעמוד של אש שהוא על ראשו כמה דבים ונמרין ואריות ומלאכי חבלה שיושבים שם ושם הכלב ועל זה אמר דוד (תהלים כב) הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחיבתי והמקום הזה הוא חשך ומלאכי החבלה קוראים אותם לילות ועל זה אמר מפחד בלילות לילות ממש נקראו.

⁴³³ עי' זהר ח"ג כג ע"א ו-קעא ע"ב, הוב"ד במלואים אות (נז).

⁴³⁴ עי' מלואים אות (נח) ##*?

⁴³⁵ עי' מלואים אות (נט).

⁴³⁶ עי' מלואים אות (ס).

⁴³⁷ ז"ל: א"ר אבא בא וראה בלק ובלעם לא הוו בעלמא חרשין וקוסמין כוונתיהו בלעם חיליה ותוקפיה הוה בפומא ובעיינין בלק חיליה ותוקפיה בעובדא דידין ודא אצטרך לדא דהא כל זיני חרשין דעלמא בפומא ועובדא הוו ובהו תליין בלעם הוו ליה לישן ולא ידיו בלק הוה ליה לישן ולא ידיו: תרגום: אמר רבי אבא בא וראה בלק ובלעם לא היו בעולם מכשפים וקוסמים כמותם בלעם כחו ותקפו היה בפה ובעינים בלק כחו ותקפו במעשה הידים וזה הצטרך את זה שהרי כל מיני כשפים של העולם בפה ומעשה היו ובהם תלויים לבלעם היה לו לשון ולא ידים לבלק היו לו ידים ולא לשון.

⁴³⁸ עי' מלואים אות (סא).

⁴³⁹ עי' מלואים אות (סב).

תיקון חלק ה

את הקול. הנחש רוכב על הקול של העורב, אל אחר בת זוגו, קסם סם המות שבה נשלם סמאל אל אחר.	את הקול (קהלת י ב) נחש רכיב על קלא דעורבא אל אחר בת זוגיה קסם סם המות דבה אשתלים סמאל אל אחר:

וצוחין קלא בחר קלא כו' - הוא סמנין בקלא דעורבא, אם הוא כמין שברים קלא בחר קלא, קצרים ולא במהירו, שהוא תרועה. ולזמנין בג' סמנין קר"ק, וכל קר"ק הוא מסט' דדינא, ותקיעה היא דינא רפיא כמו שמפרש והולך: ואמר **ובאמצעיתא כו' בתרועה כו' -** ר"ל אם שברים באמצע, שהוא קש"ק, הוא **תבירו סגי**, ואם תרועה הוא **דחקא בחר דחקא במהירו**, ולא על שבר גדול, אלא על הרבה וזה אחר זה⁴⁴⁰, שכל תקיעות הוא מסט' דדינא, כמ"ש (נר ע"ג ד"ה שופר) בתרועת מלחמה. וכן ביומא דדינא בר"ה ובתענית, אלא שהוא לעורר רחמים העליונים, לישב יצחק סט' דדינא באמצעיתא, כמ"ש בפ' אמור⁴⁴¹ §. משא"כ בסט' דלהון, שאין מכריע ביניהם, כמ"ש (יחזקאל א ד)⁴⁴² והנה רוח סערה, מבחוק⁴⁴³, ענן כו' ואש כו', דלית בהון דעת המכריע, מלך זקן וכסיל (קהלת ד יג) דאסתרס כו'⁴⁴⁴: **ורוא דמלה ובחורי כו' כי עוף כו' -** ר"ל, עורב הנ"ל שהוא שולט על הקללה ועל הקלא, מפרש והולך **נחש רכיב על קלא כו'**, והוא ארור⁴⁴⁵, ולכן אל תקלל כו':

היא רוכבת על תנועות הגוף של העורב, והיא התנועה של כולם, היוצאת לפתות בני האדם, בפרשת דרכים. תנועתה בראש העורב, ובזנבו, ובגופו@PISSUK ובנפיו של העורב. הנחש שורה בקריאה ואמירה, וקול ודיבור של העורב, ובאלו התנועות שורים "כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע", מצד הטומאה.	רכיבת איהי על תנועת דנופא דעורב ואיהי תנועה דכלהו דנפקת לאסטאה לבני נשא בפרשת ארחין תנועה דילה ברישא דעורבא ובזנבא ובנופא ובנדפין דעורבא נחש שריא בקריאה (קמד ע"א) ואמירה וקלא ודיבור דעורבא ובאלין תנועתין שריין כל הולך על גחון וכל הולך על ארבע (ויקרא יא מב) מסטרא דמסאבו:

[016] Commented: כך יוצא מהגר"א אב ללבדוק התרגום המילולי

ואיהו תנועה דכלהו כו' - ר"ל, (@שכל) [שכולם@] מעשה בני אדם וחובין דלהון, הכל בתנועה דילה, שהיא מפתה כו'⁴⁴⁶, כמו שמפרש והולך. ואמר **בפרשת אורחין**, דתנועה (@דעורבין) [דעורבא] דווקא באורחין, כמ"ש (עמוד ב' קמד ע"א) **וכל אלין סימנין איהי אחזי כו' דס"א אינון כלסטים כו' ובג"ד עורבין כו'**, כמ"ש (משלי ז יא) בביתיה לא ישכנו רגליה פעם בחוץ כו', וכמ"ש (בראשית ד ז-ח) לפתח חטאת רובץ, ויהי בהיותם בשדה כו', ולכן המלך⁴⁴⁷ בקונך וצא (ברכות כט ע"ב). וכן בבני אדם שהן (@ש) עומדים בפרשת דרכים, שהן מסט' דעץ הדעת טוב ורע, ובוחרין בטוב, היא קיימא לפתאה. משא"כ באלו שהן בעץ החיים, שהן בישובא. וז"ש, אשר קרך בדרך ויזנב כך כל הנחשלים (דברים כה יח), חלושי כח, כמ"ש (דברים כה יח) ואתה עיף ויגע, משא"כ בעץ החיים (ישעיה מ לא) וקוי ה' יחליפו כח כו': **תנועה דילן@יה כו' -** נגד ארבעה דקדושה במעשה, שהן בד' אלו, כמ"ש בתיקון כ"ב (סג ע"א עב ע"א) **ו' ברישא⁴⁴⁸ כו' -** וכן בקריאה כו' - {קמד ע"א} ג"כ ד', נגד ד' אותיות הוי"ה שהוא בדכורא, וד' אדני בנוק' שהוא במעשה. **ואלין תנועתין שריין בכל הולך כו' -** ר"ל שגם בכל הולך על ארבע, ארבע תנועתין הנ"ל, בארבע רגלין דלהון, שהוא מקור כל תנועה דלהון. כמו בעורב, שמקור כל תנועה דיליה ברישא כו', שהיא פורחת בהון, ובאלו ברגלין, שהיא הולכת:

[017] Commented: עד היכן המודגש

⁴⁴⁰ היה כתוב "וזא"ז"ז"ז"ז".

⁴⁴¹ עי' מלואים אות (סג) PERLM. פרלמ אמר ק ע"א.

⁴⁴² ז"ל בשלימות: וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש.

⁴⁴³ ##*

⁴⁴⁴ עי' זהר ח"ב קג ע"א: הוב"ד במלואים אות (סד).

⁴⁴⁵ מקור לכך שנחש בעצם מציאות של ארור.

⁴⁴⁶ עי' ביאור רבינו על ספד"צ לו ע"ב שנוק' דסט"א הוא החלק המפתה שבו, והדכר הוא החלק המקטרג שבו.

⁴⁴⁷ ניקוד ?

⁴⁴⁸ לשונו שם ברישיה. @

תיקון חלק ה

ומנא ידעין כולי האי בגין דסמאל ונחש ממנן על חובין דבני נשא דאתדנו מסטרא דשמאלא דאיהו גבורה וכד בר נש עביר חובין כפום ההוא בר נש הכי סליק חוביה לאתר דאתגזר נשמתיה ולא זו מתמן ההוא חובא עד דאתפרע מההוא בר נש ואם בר נש איהו נשמתיה בארע אצילות אם האב חוביה מטי עד ספירן ועונשא איהו סני כפום דרגיה ⁴⁴⁹ .	ומניין [אנו] יודעים כל זאת. משום שסמאל והנחש ממונים על חובותיהם של בני האדם, שנידונו@ים מצד השמאל, שהוא מידת הגבורה. וכאשר אדם עושה עוונות, כפי אותו האדם כך החוב עולה למקום שנגזרה נשמתו, ואינו זו משם אותו החטא עד שיפרע מאותו אדם. ואם האדם הוא נשמתו בדרך אצילות, אם חוטא, עוונתו מגיע עד הספירות, והעונש גדול כפי מדרגתו.

ומנא כו' בגין כו' - ואלו מודיעין הדינין כנ"ל מס' דלהון:

אמר רבי אלעזר אבא וכי חובא איהו בבר נש דתליא נשמתיה מההוא אתר וכי אית ליה חובין והא כתיב (משלי יב כא) לא יאונה לצדיק כל און אמר ליה אין הה"ד (ישעיה נב ב) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם מאי מבדילים אלא דסליק האי נשמתא דאצילותא מניה ואתפרש מניה ורוא דמלה ויאמר אלהי"ם יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה (בראשית א ט) אסתלק נשמתיה מניה ואשתאר גופא יבשא ומאן גופא הכא דא נשמתא דכרסיא יקרא ⁴⁵⁰ (נ"א דקב"ה יהו"ה) דאשתארת יבשה בגין דאסתלקת מניה נשמתא בארע אצילות דהאי נשמתא איהי גופא לנשמתא עלאה ואי בעי לאחזרא לגביה דהיא נשמתא לית לה רשו לאחזרא לגביה דהיא חובא אתעברת מניה ורוא דמלה שובו אלי ואשובה אליכם (מלאכי ג ז):	אמר רבי אלעזר, אבא, וכי העוון הוא באדם שתלויה נשמתו מאותו מקום. וכי יש לו עוונות, והרי נאמר "לא יאונה לצדיק כל און". אמר לו: כן, זהו שנאמר "כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלהיכם". מה "מבדילים", אלא שעולה אותה הנשמה של אצילות ממנו, ונתפרדה ממנו. וסוד הדבר "ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה", נסתלקה נשמתו ממנו, ונשאר הגוף יבש. מי הוא הגוף כאן. זו הנשמה של כסא הכבוד (נ"א של הקב"ה, יהו"ה), שנשארה יבשה, משום שנסתלקה ממנה הנשמה שבדרך האצילות. כי נשמה זו היא גוף לנשמה העליונה. ואם היא רוצה לחזור אליו, אין לה רשות לחזור אליו עד שאותו חטא יתעבר@ ממנו. וסוד הדבר: "שובו אלי ואשובה אליכם".

ורוא דמלה ויאמר כו' - דכסא הוא ארץ החיים גבי אצילות כידוע (קכד ע"ב)⁴⁵¹, וכן הנשמה משם הוא גופא כו', כמו שמפרש והולך דהאי נשמתא כו':

אמר ליה רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי אבא אלין תנועין דעורבא מאי לאשתמודע בהו בר נש בגין דיחזור בתיובתא אמר ליה ברי ודאי אסיר לאסתכלא בהון לעמא קדישא הה"ד (במדבר כג כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל אבל אם יודמן לבר נש לפום שעתא וידע בהון יסתכל בהון בגין דיחזור מחובוי	אמר לו רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי: אבא, התנועות הללו של העורב, מה [פי' האם מותר] לאדם לדעת אותם כדי שיחזור בתשובה. אמר לו: בני, ודאי אסור לעם הקדוש להסתכל בהן, וזהו שנאמר "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", אבל אם יזדמן לאדם, לפי השעה, וידע בהן, [מותר לו] להסתכל בהן, כדי שיחזור מעוונותיו בתשובה. וזה

⁴⁴⁹ עי' לעיל צב ע"ב מכח הנפה"ח שער א' פרק יד וגר"א שם צב רע"ג.

⁴⁵⁰ עי' זהר ח"ב צד ע"ב וע"ח דרושי אב"ע פרק ב (ביאורים ח"א ל ע"א).

⁴⁵¹ מתמן כל נשמתין בארע אצילות ולאו איהו האי כורסיא בארע בריאה אלא בארע אצילות דשכינתא עלאה איהי כסא כבוד מרום מראשון (ירמיה יז יב) דאיהו מלכות. PERLM\$.

תיקון חלק ה

לאדם, שאין מעשיו כיעקב וכישראל, שאדם שיעשה מעשי יעקב, שנאמר עליו "ויעקב איש תם", מה נאמר בו "לא כאלה חלק יעקב".	בתיובתא והאי לבר נש דלא עובדוי כיעקב וכישראל דבר נש דיעביד עובדי דיעקב דאתמר ביה ויעקב איש תם (בראשית כה כז) מה כתיב ביה (ירמיה יטז) לא כאלה חלק יעקב:

והאי לב"נ דלא עובדוי כו' - ר"ל, דלא אזדמן לי' עורבא, אלא אם הולך אחרי נחשים ודרכי האמורי, אבל לאיש תמים, לא מזדמן ליה כלל, וכמו שמפרש והולך: **דב"נ ד(י)עביד כו' ויעקב איש תם כו' - כמ"ש** (פסחים ק"ג ע"ב) מנין שאין שואלין בכלדיים, שנאמר תמים כו', וכמו שמפרש והולך: **לא כאלה כו' - דנאמר שם** (ירמיה יב) ⁴⁵² אל דרך הגוים כו' ומאותות השמים אל תחתו כו'. לא כאלה כו'. ודרך הגוים הוא בקסם ובנחש הנ"ל כמ"ש (דברים יח ט-יד) ⁴⁵³ לא תלמד לעשות כתועבות כו', ומנחש כו', וקוסם קסמים כו', תמים תהיה כו' כי הגוים האלה כו', ואתה לא כן נתן כו'. וזהו "לא כאלה חלק יעקב", וכתיב "כי לא נחש ביעקב ולא כו'", כמו שמפרש והולך, שהן אלו ב' דרגין. אלא אם יזדמן לאדם ההוא חובא, אורייתא מודעא ליה חוביה, כמ"ש בפ' ויקרא (כג ע"ב) ⁴⁵⁴, והן תורה ומצות שהוא עושה, הן מודיעין לו שהן נגד ב' דרגין הנ"ל. אבל באלו הנ"ל יגלו שמים עונו וארץ כו' (איוב כ כז), ומשם נחית כו' ⁴⁵⁵, עד שמגיע אליהם. משא"כ בחלק יעקב בדרך חביבו כמ"ש, וזש"ש בפרשה ב' פעמין "או הודע" ⁴⁵⁶ בשעיר ובשעירה, דו"נ, כנ"ל תורה ומצות:

שמצד יעקב וישראל, רצה בלעם הרשע להסתכל בנחשיו@ ובקסמיו, ולא מצא מקום לעלות אליהם. ולכן אמר: "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל". אמר לו רבי אלעזר: והרי בלבן נאמר "ניחשתי ויברכני ה' בגללך", אם כן, מדוע התערב@ בו. אמר לו: בני, כאן [יש] סוד עליון, שלפעמים שושנה נמצאת בין הקוצים, וכאן סוד הגלגול. אמר לו: ידעתי, ואף על פי כן, בני, אף על פי שנאמר "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל", האדם צריך לדעת הכל, ואפילו כישופים. כפי שפירשו חכמי המשנה (ר"ה כד ע"ב) "לא תלמד לעשות, אבל אתה למד להבין ולהורות".	דמסמרא דיעקב וישראל בעא בלעם חייבא לאסתכלא בנחשוי ובקסמיו ולא אשכח אתר לאעלה לגביה ובנין דא אמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל (במדבר כג כג) אמר ליה רבי אלעזר והא בלבן כתיב (בראשית ל כז) נחשתי ויברכני ה' בגללך אם כן אמאי אערב ביה אמר ברי הכא רזא עלאה דלזמנין שושנה אשתכחת בין קוצים והכא רזא דגלגולא אמר ליה ידענא ועם כל דא ברי אף על גב דאתמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל בר נש צריך למנדע כלא ואפילו חרשין כמה דאוקמוהו מארי מתניתין לא תלמד לעשות (דברים יח יט) אבל אתה למד להבין ולהורות:

ולא אשכח אתר כו' - משום דאינון תמימים ואין בהם נחש וקסם, ולכן לא הועיל בהם, וכמ"ש (נדרים לב ע"א) ⁴⁵⁷ כל המנחש לו נחש כל המתמם כו'. ואמר נחש ביעקב שהוא נוק' וקסם בישראל,

⁴⁵² ז"ל בשלימות: כה אמר יהו"ה אל דרך הגוים אל תלמדו ומאותות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה.

⁴⁵³ ז"ל: כי אתה בא אל הארץ אשר יהו"ה אלהיך נתן לך לא תלמד לעשות כתועבת הגוים ההם: לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף: וחבר חבר ושאל אוב וידעני ודרש אל המתים: כי תועבת יהו"ה כל עשה אלה ובגלל התועבת האלה יהו"ה אלהיך מוריש אותם מפניך: תמים תהיה עם יהו"ה אלהיך: כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעננים ואל קסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך יהו"ה אלהיך:

⁴⁵⁴ עי' מלואים אות (סה).

⁴⁵⁵ \$ זה לא ציטוט אלא משמעות הזהר הנ"ל.

⁴⁵⁶ ד כג וד כח.

⁴⁵⁷ ז"ל: אמר רבי יצחק כל המתמים עצמו הקדוש ברוך הוא מתמים עמו שנאמר עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם אמר רבי הושעיא כל המתמים עצמו שעה עומדת לו שנאמר התהלך לפני והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים אמר רבי כל המנחש, לו נחש שנאמר כי לא נחש ביעקב והא בלמד אלף כתיב אלא משום מדה כנגד מדה תני אהבה בריה דרבי זירא כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו

תיקון חלק ה

כמש"ל סוף תיקון כ"ב (סו ע"ב ע"א) **דנוק' איהי כו'**, ובז"ח פ' יתרו (כט ע"א)⁴⁵⁸ {קמד ע"ב} ועמש"ש. וז"ש **דמסט' דיעקב וישראל בעא כו'**: **אמר ברי כו' - דאחייב מסט' דגלגולא דיליה**, והוא שושנה כו', דאדם וחוה אצטריפו ביה, כמ"ש בז"ח (כט ע"א)⁴⁵⁹ **לבתר עאלו תרווייהו ביעקב**, ונצטרף אצל לבן, כמ"ש בזוהר פ' ויצא (קנח ע"א)⁴⁶⁰. ואחר שנצטרף הזהב בעופרת ויצא נקי, אז כי לא נחש כו' יכול לאעלא ביה:

ובנין דא תנועין דעורבא אית תנועה דסליק ברבי"ע ³³ ואחוי דחובא דיליה תליא [קכג ע"ב] לעילא בעלמא דאתי ואית תנועה דנחית לה בתבי"ר בשברים ואחוי דחובא דיליה נחית לתתא בעלמא דין למהוי ליה תבירו בגיניה וכל אלין סימנין איהו אחוי בארחא כגוונא דעמלק דאמר בגיניה אשר קרך בדרך (דברים כה יח) דסטרין אחרנין אינון כלסטים דנפיק	ולכן, בתנועות העורב יש תנועה שעולה בריבוע, ורואה בחטא שלו תלוי למעלה, בעולם הבא. ויש תנועה שיורדת לו בתביר, בשברים, ורואה שחטאו יורד למטה, בעולם הזה, שיהיה לו שבר בגללו. וכל הסימנים האלו, היא רואה @ בדרך, כדוגמת עמלק, שאמר @ בגללו "אשר קרך בדרך", שהצדדים האחרים הם כמו שודדים שיוצאים ב@ לדרכים. ולכן

במחיצה שאפילו מלאכי השרת אין יכולין ליכנס בתוכה שנאמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל וגו'.

⁴⁵⁸ ז"ל: מה עבד אזל איהו ואתתיה לפתאה לאדם ולאתתיה דסטרא טבא בת זוגיה דיצה"ר לילית פתי לאדם דאיהו יצה"ט ובגינה איתמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ויצה"ר פתי לחוה וגרמו לון מות.

בג"ד קב"ה אפשיט לאדם דאיהו יצר הטוב מגופיה בגן עדן וממלבושוי ליה ולאתתיה הה"ד וידעו כי ערומים הם וגירש לון מג"ע הה"ד ויגרש את האדם את בת זוגיה עמיה.

ונחית לון לשבע ארעין דאינון גיא נשיה ציה ארקא ארץ אדמה תבל עבד תיובתא הוה מצפצף ועולה ועכ"ד הוה ערום בלא לבוש הוא ואתתיה.

מה עבד קב"ה אייתי ליה בגלגל באברהם ולאנתתיה בשרה וקב"ה הוה מלבן ליה בכורא דכספא דאיהו מעורב באברם דאיהו עופרת מיד דארמי ליה בנורא אתלבנא כספא ואפיקת זוהמא דאיהו עופרת לבר וכגוונא דא אתלבן אדם באברהם ואפיק מניה זוהמא לבר ודא ישמעאל דאיהו זוהמא דהטיל חייוא בחוה.

תרגום: מה עשה, הלך הוא ואשתו, לפתות לאדם ואשתו שמצד הטוב, בת זוגו של היצר הרע הלילי"ת, פיתתה לאדם שהוא היצר הטוב, ובשבילה נאמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ, ויצר הרע פיתה לחוה, וגרמו להם מיתה.

ובשביל זה הפשיט הקב"ה לאדם שהוא יצר טוב מגופו בגן עדן, לו ולאשתו, זהו נאמר וידעו כי ערומים הם, וגירש אותם מן הגן עדן, זהו נאמר ויגרש את האדם, "את" בת זוגו חוה.

והוריד אותם לשבע ארצות, שהם גיא, נשיה, ציה, ארקא, ארץ, אדמה, תבל, כשעשה תשובה, היה מצפצף ועולה, ועם כל זה הוא [ואשתו] היו ערומים בלא לבוש.

מה עשה הקב"ה, הביא אותו בגלגול באברהם ואת אשתו בשרה, והקב"ה היה מלבן אותו בכור של כסף, שהוא מעורב באבר שהוא עופרת, מיד השליכו אותו באש, נתלבן הכסף והוציא זוהמא שהיא העופרת לחוץ וכדוגמא זה נתלבן אדם באברהם, והוציא ממנו את זוהמא לחוץ, וזהו ישמעאל, שהוא היה הזוהמא שהטיל הנחש בחוה.

⁴⁵⁹ ז"ל: לבתר עאלו תרווייהו ביעקב ובת זוגיה ואפיקו מניה זרעא וגלותא דיליה הוא ירוקא דיליה דסחרא ודא איהו הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר.

תרגום: \$

⁴⁶⁰ פרלמוטר לא כתב. \$

רבי אבא פתח (שמות ד יח) וילך משה וישב אל יתר חותנו וגו' תא חזי משה רעי ענא דיתרו חמוי הוה ודיוריה הוה ביה וכד בעי למיזל לא אזל אלא ברשותא דידיה ויעקב דהוה שלים ודיוריה הוה תדיר עמיה דלבן אמאי לא בעא רשותא מניה אלא הא אתמר דלא [יגלגל] [יתגלגל] לבן עמיה גלגולין וישתאר תמן דהא בקדמיתא אמר ליה ומיד גלגל עליה גלגולין וואשתאר (דישתאר) תמן והשתא דחיל מניה אבל יתרו לא הוה הכי לגבי משה בגין דלבן חרשא הוה ובחרשא הוה כל עובדוי לגבי דיעקב והשתא לא בעא יעקב לאתעכבא תמן דהא קב"ה אמר ליה (בראשית לא ג) שוב אל ארץ אבותיך וגו' ועל דא לא בעא לאתעכבא ולמישבק פקודא דמאריה:

תרגום: \$

תיקון חלק ה

העורבים, כוחם הוא בדרכים. בארחין ובנין דא עורבין חילא דלהון באורחין:

*דסליק ברביע כו' - כצ"ל, שרביע הוא על גב⁴⁶¹ האות, ותנועתו ונגינו דיליה מורה למעלה. וההפוך בתביר. ורביע ותביר הן נגד תקיעה ושברים, דו"ג, כמש"ל בתיקון כ"א (נה ע"א נג ע"א), והן נגד שמים וארץ, עוה"ב ועוה"ז. ותביר מורה על שבר בעוה"ז, ורביע מורה דחובא רביע עליה עד שאולה:

ואלו שמזלם תלוי ב"שבתאי", הם עצובים, והם דוחקים את רגלי השכינה בגלות. כי בזמן שאלו מתפשטים בעולם, נאמר "ויאסף רגליו אל המטה", שנכנסת @ לזרעו של יעקב, מטה שלמה. ולכן "וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב", שהשכינה לא זזה מהם בגלות, משום שאין בהם פסולת.	ואינון דמזליהון תליא בשבתאי אינון עציבין ואינון דוחקין רגלי שכינתא בגלותא דבזמנא דאלין אתפשטו בעלמא אתמר ברנלי שכינתא ויאסוף רגליו אל המטה אתכנישת לגבי זרעיה דיעקב מטה שלמה ובנין דא וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב (דברים לג כח) דלא זזת שכינתא מינייהו בגלותא בנין דלית בהו פסולת:

ואינון דמזליהון כו' - שעליהון נאמר (חבקוק ב ד) ⁴⁶² הנה עפלה לא ישרה נפשו בו כו', והוא (שם ה) כְּמֹת וְלֹא יִשָּׁבַע, והן ע"ר מסט' דטחול, שבתאי, כמש"ל בתיקון כ (נה ע"א, סד ע"א) וז"ש ואינון דוחקין כו': כמש"ש שכל הדוחק והשפלות של ישראל ושכינה הכל מינייהו ע"ש בארוכה ומש"ש:

ושבתאי, יש לו שני בתים: אחד, "שפל ראש", והשני, "בית הסוהר", שאסירי מלך אסורים שם בגלות. והם דוחקים את השכינה ואת (נ"א שעת @) ישראל בהגלות. וב"שפל ראש", ישראל הם שפלים למטה. ומכוכב זה בא רעב ועניות לישראל.	ושבתאי אית ליה תרין בתין חד שפל ראש ותניינא בית הסהר דאסירי מלכא אסירין תמן בגלותא ואינון דחקין שכינתא וישראל (נ"א שעתא לישראל) בגלותא ובשפל ראש ישראל אינון שפלין לתתא ומהאי ככבא ייתי כפנא ועניותא לישראל:

תרין בתין חד כו' – כן הוא שמותם כידוע בחכמת המזלות, ומאלו ב' באין לישראל שפלות ועניות (והפוכו עושר וכבוד), מא' שפלות ומהב' דחקות בכובד הגלות מחריבי הבית והמסים וכמו שמפרש והולך: דאסירי מלכא כו' - ר"ל, כמ"ש (בראשית לט כ) אל בית הסוהר מקום אשר אסירי המלך אסורים, והוא הדחקות כמו בבית הסוהר, שיושב בדוחק, ור"ל אסירי מלכא הן ישראל בגלות, כמו שמפרש והולך בגלותא, ולכן כנגדן בשבת דל"ל מגרמא כלום (זהר ח"א קפא ע"א), אבל היא קודש, ויברך ה' את יום השביעי (בראשית ב ג), וכל ברכאין בה נפקין מינה (זהר ח"א רכו ע"ב), ובה עלמא דחירו (זהר ח"ב קפו ע"א), סוכת שלום (לעיל כד ע"א), פרישת גדפהא (שם), ולית בה עבודה ושעבודא ואסור במלאכה, והוא שמור. ונגד "שפל ראש", זכור את כו' (שמות כ ח), מקרא קודש (שם יב טז @), לקדוש ה' מכבוד (ישעיה נח יג), וכן מצוין בכבוד ועונג⁴⁶⁴ נגדן:

ומי שרוצה להישמר מזה, צריך לשנות את שמו, לשנות את מקומו, ולשנות את מעשיו. וזהו: שינוי מקום, שינוי השם, ושינוי מעשה. וזהו שדרשו "הן כל אלה יפעל אל פעמיים שלוש עם גבר".	ומאן דבעי לאסתמרא מניה צריך לשנויי שמיה ולשנויי (קמד ע"ב) אתריה ולשנויי עובדיו ודא איהו שנוי מקום שנוי השם ושנוי מעשה והא אוקמוהו (אויב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר:

⁴⁶¹ על גבי @. היה כתוב "ע"ג".

⁴⁶² ז"ל בשלימות: הנה עפלה לא ישרה נפשו בו וצדיק באמונתו יחיה. ואף כי היין בוגד גבר יְהִיר ולא יָנוּה אשר הרחיב כשאול נפשו והוא כְּמֹת ולא ישבע ויאסף אליו כל הגוים ויקבוצ אליו כל העמים.

⁴⁶³ אלהים (לשון הפסוק). @.

⁴⁶⁴ עי' לעיל עז רע"א.

תיקון חלק ה

ומאן דבעי לאסתמרא כו' - כמ"ש (ר"ה טז ע"ב)⁴⁶⁵ ג' דברים מקרעין גז"ד כו', וי"א כו'. וכן גלות מכפרת כו' (ברכות נו ע"א), וכן הבאים מסט' דילה, צריך לאסתמרא מינייהו, כמ"ש בז"ח שם (כו ע"ד)⁴⁶⁶ והכי צריכין ישראל לאתכסאי מינייהו {קמד ע"ג} בגלותא בלבושיהון בנשיהון בבניהון בעותרא דלהון, ולא למגנא כו'. ושם (כט ע"א)⁴⁶⁷ עיינין אוכמין חשוכין תמן לילית דאיהי חשוכא אפילה פתיא אוכמא כו' תמן (@) שבתאי כו', ולמאן דאסתכל לילית שבתאי באלין עיינין מארה וכפנא ומיתנא ייתי אסתמר מינה כו', וכל משא ומתן כו', (@) וצריך כו') אלא בשבת דל"ל שלטנותא עליה ואם ישתכח ביומא דחול בשבעה קדמיה ואסתכל ביה כו', עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהי מסט' דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דשקיל לאורייתא כלא ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית וצריך באתר דעציבו דשבתאי לאחזאה חדוה (@) כו') יוסף דאיהו כגוונא דא ישראל דאינון (@) כו') [בגלותא דילה] בהאי בור ודאוקיר שבת ימלט ממנה כו', וישראל דנטרין שבת כו', כל ישראל בני מלכים הן ואלמלי נטרין שבת א' כהלכתה מיד נגאלין. והוא מבית הסהר דילה. ונגד שפל דילה, בני מלכים הן. ועי' בתז"ח (פז ע"ג ע"ד מה ע"א) וכן הוא בגלגולא, משנה פניו ותשלחהו (איוב יד כ), דלא אשתמודעין ביה מארי דחובא דיליה כמ"ש ברע"מ פרשת פנחס (ריז ע"ב)⁴⁶⁸, וז"ש ודא איהו שינוי כו', והן כל אלה כו', תלת גלגולין דנר"ן:

שערא חוורא ועיני חוורין ואנפוי חוורין וגופא חוורא אי אית ביה עובדין טבין דא איהו מסטרא דימינא מסטרא דרחימו דאיהו (ירמיה לא ב) אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד שערא חוורא ועיני חוורין ואנפין חוורין וגופא חוורא דלית ביה גמילות חסדים ברחימו דאהבה האי הוא רמאי מסטרא דלבן הארמי אסתמר מניה בהרת לבנה היא:	[מי ש]שערו לבן ועיניו לבנות ופניו לבנים וגופו לבן, אם יש בו מעשים טובים, זהו מצד הימין, מצד האהבה, שהוא "אהבת עולם אהבתיך, על כן משכתיך חסד". [אבל מי אשר] שערו לבן ועיניו לבנות ופניו לבנים וגופו לבן שאין בו גמילות חסדים באהבה, זהו רמאי מצד לבן הארמי, צריך להישמר ממנו. בהרת לבנה היא.

[018] Commented פיס וק

[019] Commented הו א?

שערא חוורא כו' - דעד עתה פי' שערא אוכמא בס"א, ופי' כאן דאף חוורא יש שהוא בס"א, שהן הרמאין, שמצופין זהב מבחוץ ומראים עצמם כפרושים, והן יותר חמורים מאינון דבסט' דסומקו, שהן ניכרין לכל כעסנים ושופכין (@) דמים, משא"כ באלו, וכמו שמפרש והולך מסטרא דלבן

⁴⁶⁵ ז"ל: אמר רבי יצחק ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם אלו הן צדקה צעקה שינוי השם ושינוי מעשה צדקה דכתיב וצדקה תציל ממות צעקה דכתיב ויצעקו אל ה' בצר להם וממצוקותיהם יוציאם שינוי השם דכתיב שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה וכתוב וברכתי אותה וגם נתנתי ממנה לך בן שינוי מעשה דכתיב וירא האלהים את מעשיהם וכתוב וינחם האלהים על הרעה אשר דבר לעשות להם ולא עשה ויש אומרים אף שינוי מקום דכתיב ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך והדר ואעשך לגוי גדול וכו'.

ועי"ש בגליון הש"ס שהביא בשם הרא"ש, שיש ג' דברים, וי"א אף שנוי השם.

⁴⁶⁶ ז"ל: אינון מתגברין עליהו בגלותא בנשין שפירין בבנין שפירין בעותרא בלבושין שפירין וישראל עניים בכלא אוכמא בכלא בנוי דההוא דאיתמר בה אל תראוני שאני שחרחורת בגלותא ואינון בנוי דההוא דאתמר ביה אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם אינון מתלבשין באינון לבושיין בגין אלן רשיעיא דמתגברין עליהו בגלותא דלא מסתכלין לון אלא בעינא בישא וערום ראה רעה ונסתר כגון נח והכי צריכים ישראל לאתכסאה מינייהו בגלותא בלבושיהון בנשיהון בבניהון בעותרא דלהון ולא למגנא אמרו מ"מ דלית ברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין:

תרגום: הם מתגברים עליהם בגלות, בנשים יפות ובנים יפים, בעשר ובלבושים יפים, וישראל הם עניים בכל ושחורים בכל, בניה של אותה שנאמר בה אל תראוני שאני שחרחורת, בגלות, והם בנוי של זה שנאמר בו אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, והם מתלבשים באלו הלבושים, אלו הרשעים המתגברים עליהם בגלות, כדי שלא יסתכלו בעין רעה, וערום ראה רעה ונסתר, כגון נח, וכך צריכים ישראל להתכסות מהם בגלות, בלבושיהם בנשיהם בבניהם ובעושר שלהם, ולא בחנם אמרו בעלי המשנה שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין.

ביאור: בנוי - ר"ל דו"ג בגלותא, דדיו לעבד למיהוי כו' (ברכות נח ע"ב) (יהל אור).

⁴⁶⁷ עי' מלואים אות (סו).

⁴⁶⁸ עי' מלואים אות (זז).

תיקו"ז חלק ה

הארמי, לבן (@פרדוקסוס⁴⁶⁹). ואמר **אסתמר מיניה** כאן בע"א⁴⁷⁰ שלא יפתוך, שעליה נאמר (משלי ה ג) כי נפת תטופנה וחלק משמן חכה כו' (נרשאה נשקיך מני⁴⁷¹) [נפשאי נשקיך מיני@] כו' ואמר **בהרת היא**, שהיא לבנה ובהרת היא עזה כשלג, שאין לבן ממנה והיא צרעת החמורה:

ולילית היא בהרת לבנה, שחורה, אדומה, ירוקה, כמו שנאמר "ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק אין מראה מן העור [וכו']" "בהרת שחורה ושפלה איננה מן העור והיא כהה", שני צבעים שניים הם ירקרק@ או @אדמדם, כולם משתנים@ העיניים מתוך כעס ללבן ושחור ואדום וירוק, ובמה נודע כל זה, שאין אדם שלא נכלל בו ארבעת הצבעים הללו, אלא שאותו הצבע ששולט על כל השאר, בו נקרא ובו נודע להיקרא לבן או שחור או אדום או ירוק.	ולילית היא בהרת לבנה, שחורה, אדומה, ירוקה, כמו שנאמר "ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק אין מראה מן העור [וכו']" "בהרת שחורה ושפלה איננה מן העור והיא כהה", שני צבעים שניים הם ירקרק@ או @אדמדם, כולם משתנים@ העיניים מתוך כעס ללבן ושחור ואדום וירוק, ובמה נודע כל זה, שאין אדם שלא נכלל בו ארבעת הצבעים הללו, אלא שאותו הצבע ששולט על כל השאר, בו נקרא ובו נודע להיקרא לבן או שחור או אדום או ירוק.

ולילית היא בהרת כו' - כמו שמפרש והולך **ואם בהרת כו' ושפלה**, ששפלה וכהה היא שבתאי פתאי אוכמא כנ"ל (קמג ע"ב), והן ד' נגד ד' אנשי חיל, **בחורא כו'** כנ"ל ואמר **כלהו מתהפכין כו'**, ר"ל דכעס הוא ניכר בעייניו, באיזה דרגא הוא בס"א, ומפרש והולך שלא תאמר⁴⁷³ שמתהפך כלא לחורא, אלא שמתגבר זה המראה יותר, וז"ש **וכ"ד במאי כו'**:

ואלו ארבעת הצבעים הרעים, הם ארבע קליפות של האגוז: תהו, ובהו, וחשך, ותהום. ואלו הם: נחש, שרף, עקרב, וצמאון. נחש, צבע לבן, שרף ועקרב, אדמדם או ירקרק, צמאון שחור. (אלו ארבעת הצבעים של אש הגהנם.	ואלין ארבע גוונים בישין אינון ארבע קליפין דאגוזא תהו ובהו וחשך ותהום ואלין אינון נחש שרף ועקרב וצמאון נחש גוון חור בהרת לבנה שרף ועקרב אדמדם או ירקרק צמאון ³⁴ שחורה (אלין ארבע גוונים דאשא דגיהנם:

ארבע כו' - כמ"ש (זו"ח כח ע"ב⁴⁷⁴) תהו גוון ירוק, קליפה ירוקא דאגוזא. בהו אבנים המפולמות, קליפה הלבנה (@כאבן דבה) [כאבן דג מה]. וחשך גוון שחור, שהוא קליפה הדקה מבפנים. ותהום,

⁴⁶⁹ פרדוקס (מיוונית: παράδοξος – פרדוקסוס) הוא טענה או סדרת טענות הסותרות את ההיגיון המקובל, או מובילות לסתירה פנימית המבטלת את עצמה. מקור המילה **פרדוקס** הוא מיוונית עתיקה: *para* = ליד, מעבר. *doxa* = אמונה, דעה. המשמעות המקורית היא דבר שבמחשבה ראשונה נראה חסר מובן או בלתי אפשרי, אך לאחר עיון מעמיק מתברר שהוא נכון.

יש פרדוקס השקדן שאומר "אני משקר עכשיו" ואם הוא משקר אז הוא דובר אמת, ואם הוא מדבר האמת הוא משקר.@

⁴⁷⁰ \$בענין אחר/בעבודת אלילים?

⁴⁷¹ עי' חולין קכז ע"א: אמר רב פפא לא אבה נרש שמוע דבר ה' אמר רב גידל אמר רב נרשאה נשקיך מני ככין נהר פקודאה לוייך מגלימא שפירא דחזי עלך פומבדיתאה לוייך אשני אושפיזן.

פי' רש"י: לא אבה נרש כו' - לפי שכולן היו רשעים: נרשאה נשקיך מני ככין - אם נשקן אחד מיושבי נרש מנה שניך אם תמצאם כולם כי מוחזק גנב הוא: נהר פקודאה - אם מיושבי נהר פקוד: לוייך - נתלוה עמך בדרך: מגלימא שפירא דחזי עלך - מחמת שראה לך טלית נאה ודעתו לגונבו נתחבר עמך: אשני אושפיזן - שלא ידע היכן תשכב שגנבים מומחין הם: לוועד - מקום רשעים ומרביעי כלאים:HAVRUSA\$

⁴⁷² עי' לעיל נט סוף ע"ב (לש"ו).

⁴⁷³ היה כתוב "של"ת" ופתחתי ראשי תיבות@.

⁴⁷⁴ לשון הגמ' חגיגה יב ע"א היא תהו קו ירוק.

Commented [020]: ??

תיקון חלק ה

שם הוא קליפה אדומה בחללא דאגוזא, והוא גלות (עמלק) [אדום], כההום דל"ל סוף, כמ"ש במ"ר (ב"ר פ"ב סי' ד')⁴⁷⁵ שהן ד' גליות, וכמש"ל בתיקון כ' (נר ע"א נט ע"ב) (ועי' בז"ח (כח ע"ב))⁴⁷⁶ תהו גוון ירוק כו' בהו גוון חור כו'⁴⁷⁷ מ"ה א', אבל בז"ח (כו ע"ג)⁴⁷⁸ אמר גוון סומק שרף גוון תליתאי דאיהו ירוק {קמד ע"ד} כלול מתרווייהו עקרב גוון רביעאה כו', וכן אמר שם (כח ע"א)⁴⁷⁹ עיינין סומקין מס"א נטלי סומקין @י) [א] משרף כו' דחמה בישא ומתאדמין כו', ר"ל אע"ג @דמרה הוא) [דמההוא] סטרא דחמה דהוא ירוק, הוא באתאדמו, דמתאדם במאדים דס"א דתרין דרגין אלן כו'. ואמר שם, חמה בישא איהו גיהנם כו' ובסט' דדרגא כו' אבל אצטגנין כו'⁴⁸⁰ וכן נחש שרף כו' כמו שמפרש והולך, והן בד' מרות כמ"ש בתיקון כ' (נה ע"א):

⁴⁷⁵ ז"ל: על פני תהום זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום מה התהום הזה אין לו חקר אף הרשעים כן.

⁴⁷⁶ ז"ל: עיינין ירוקין דסטרא אחרא מידו דאתמשך מניה רזא דתהו דאיהו קו ירוק קליפא דאגוזא ותלת קליפין אינון דאתחזיין בעיינין דסטרא אחרא תהו גוון ירוק קליפא קדמא דאגוזא בהו גוון חור קליפא תניינא דאגוזא ואיהו חורא דעיינין חשך קליפא תליתא דאגוזא ואיהו סומקא כעשן דאצטבע בסומקא דאשא ואיהו סומק חשך מרה אוכמא תהום ואיהו חלל דאגוזא ודא איהו לבושא דיצה"ר:

תרגום: עינים ירוקות של הסטרא אחרא, מדידה שנמשכת ממנו סוד תהו, שהוא קו ירוק קליפה של האגוז, שלש קליפות הם הנראות בעינים של הסטרא אחרא, תהו צבע ירוק קליפה הראשונה, בהו צבע לבן קליפה השנייה של האגוז, והיא גוון הלבן שבעינים, חשך הוא קליפה השלישית של האגוז והיא אדומה, כעשן שנצטבע אדום של האש, והיא אדום חשך מרה שחורה תהום, והיא חלל האגוז, וזה הוא הלבוש של היצר הרע.

⁴⁷⁷ "ועי' בז"ח כח ע"ב תהו גוון ירוד וכו' בהו גוון חור" כל זה מוסגר וכן שם ב' שורות מלמטה "אבל בז"ח וכו' עד עמוד ד' שורה ה' אצטגנין כו" הכל מוסגר. בעמוד ג' על תיבות "מ"ה א" נכתב בצדן אלו ה' תיבות [ר"ל מ"ה א'] שייך אחר תיבת בת"כ קודם מאמר המוסגר וגם הם ב' הגהות מפורדים והגהה המתחיל אבל שייך בסוף הדיבור וקאי על מ"ש רבינו כאן ושרף הוא ירקרק ע"ז כתב אבל בז"ח כו' גוון סמוק שרף כו' ועי' עוד בליקוטי שבסוף הספר (לש"ו) \$\$\$

⁴⁷⁸ ז"ל: גוון חור דעיינין דיליה איהו נחש גוון סומק שרף גוון תליתאי ירוק כליל מתרווייהו עקרב גוון רביעאה (אודם) [אוכם] צמאון אשר אין מים:

תרגום: גוון הלבן שעיניו הוא נחש, גוון השלישי הוא ירוק הכלול משניהם, גוון הרביעי הוא אדום צמאון אשר אין מים.

⁴⁷⁹ ז"ל: עיינין סומקין מסטרא אחרא נטלין סומקו משרף דאוקיד לון בשלהובי דחמה בישא ומתאדמין במאדים דס"א דתרין דרגין אלן אינון מאומה דעשו איהו אדום מסטרא דמאדים ואתמר בבני דמוני לחמה ובג"ד כד לוקה חמה סימן רע לאוה"ע לקותא דחמה דאומין דעלמא:

תרגום: עינים אדומות מצד הסטרא אחרא, הם לוקחות את גוון האדום מן השרף, השורף אותם בשלהבת של החמה הרעה, והן מתאדמות במאדים של הסטרא אחרא, כי השתי מדרגות, הם הם מאומה של עשו, הוא אדום מצד המאדים, ולמדנו בבניו שהם מונים לפי החמה, ולכן כשלוקה החמה, הוא סימן רע לאומות העולם, לקוי החמה של אומות העולם.

ביאור: דאוקיד - ר"ל דחמה הוא שרף בחמימו דיליה נגד גבורה כנ"ל, ואדימו דיליה מסט' דמאדים דהו"ד, דהוד נטיל מגבורה. והנה חמה ומאדים הוא קו שמאל, וכנגדן אומה דעשו הוא אדום, והוא במאדים, אדמוני, הוא אדום, ובנוי מסט' דחמה שלכן כל מניינם לחמה. וישמעאל הוא נוק' כידוע, ס"מ ונחש, שלכן כל מניינם הוא בסיהרא. אבל ישראל שהן תאומים, כמ"ש בזוהר יתרו ע"ח ב', מונין החדשים לסיהרא, ושנים לחמה, מימינא ושמאלא, אבל הם שאין להם הכרעה, האויב כמו חרבות, האין להם אלא בסט' חד. והנה לקיותא דחמה שמתאדם, מסט' דמאדים דקדושה נלקה חמה דס"א, או להיפך כמש"ו, שהן בדרגא חד כנ"ל, אבל לקותא דסיהרא הוא שמשחרת מסט' דשבתאי בסט' דקדושה כו' כנ"ל. והנה אע"ג שהיה ראוי להיות הלקותא מסט' דנצח, אבל הם בהיפוכא דגוויין, חורא ואוכמא, וכן סומקא וירוקא. והנה סיהרא חורא מסט' דחסד, ולחות מסט' דנצח, היפוכא דחמה. וע"ל (שאמר) חמה בישא איהו גיהנם דאתברי כו' ובסט' דדרגא דעשו כו'. ר"ל חמימות גיהנם (שנברא) ביום ב', ובסטרא דדרגא כו' ביום ה', ונגדן בסט' דקדושה, ימי התורה מסט' דחמה, ועמ"ש במ"א (יהל אור).

⁴⁸⁰ ז"ל: חמה בישא איהו גיהנם דאתברי ביוםא תניינא ובסטרא דדרגא דעשו נפקת סומקא אע"ג דנטילת לבתר מכל גוויין חור וירוק ואוכם מאן דאלים גבר ועל שמיה אתקריאת והאי איהו תיקונא דחכמתא עילאה אבל איסטגנין לא נטלין כוכבא בסידרא דא אלא כפום ממשלת דילהון באורח חושבנא:

תיקון חלק ה

***ארבע⁴⁸¹ כו' - עמש"ש שבז"ח** פרשת יתרו (כו ע"ג) אמר **גוון סומק שרף⁴⁸²**, שהוא מרה ואודם, עקרב. וכן אמר לקמן (קכה ע"ב קמח ע"א) בהגהה למטה בגוון סומק מתלבש גבוראל ותחותי שרף בגוון ירוק מתלבש אוריאל שר שלום כו' אבל לקמן (קכו ע"א קמט ע"א) בנקודין ירוקין כו' מסט' דמרה, וכן לקמן (קכז ע"ב קנ ע"ב) אמר אנפין ירוקין אינון מסט' דמרה ירוקין כו' אנפין סומקין מסט' דמאדים כו', אלא שאמר שירוק הוא היפוכא דחוור, וסומק הוא בינוני במקום ירוק, והוא הפוכא דאודם, והוא סותר בשני דברים למ"ש בז"ח (כו ע"ג) דשם אמר גוון חוור כו' נחש גוון סומק שרף גוון תליתא דאיהו ירוק כליל מתרווייהו עקרב, ובקרא הוא ירוק גוון קדמאה ואח"כ גוון חוור ואח"כ סומק שכתוב (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה ענן גדול כו'. ועי' בפרשת ויקהל (רג ע"א)⁴⁸³ גוון קדמאה ירוקא כו', ע"ש. וכן באליהו (מלכים א' יט יא)⁴⁸⁴ רוח גדולה כו' ואחר הרוח רעש, שהוא ענן גדול, ואחר הרעש אש. וכן בפרשת בראשית (בראשית א ב) תהו ובהו וחשך, וחשך הוא אש, כמ"ש (דברים ד יא) וההר בוער באש חשך כו', כמ"ש בפרשת בראשית (יא ע"ב)⁴⁸⁵ ע"ש, לפי שאין ביניהם מכריע, שריא מבחוץ⁴⁸⁶, דאסתרס⁴⁸⁷:

ואשה רעה, באה משם, עליה נאמר "ונתן את הבית את אבניו ואת עצי", בעניות, שלא נשאר דבר בבית, ולכן "חכמות נשים בנתה ביתה ואיוולת בידה תהרסנו", אלו הם ארבעת הצבעים של אש הגהנם, שעולים בעיניים, בפנים ובשערות. ומאיפה הם עולים, ממרה השחור של הטחול, וממרה אדומה של הכבד, וממרה ירוקה של המרה, וממרה לבנה של הריאה. אלו הם ארבעת הצבעים החשוכים של מלאכי החבלה, וכולם כלולים בלילית, שהיא סם המוות. מאדים, הוא במרה האדומה, למשפך@לשפוך דם, והוא מכת חרב, הרג ואבדן.	ואתתא בישא מתמן קא אתיא עלה אתמר (ויקרא יד מה) ונתן את הבית את אבניו ואת עצי בעניותא דלא אשתאר בביתא ובגין דא (משלי יד א) חכמות נשים בנתה ביתה ואולת בידה תהרסנו ³⁵ אלין אינון ארבע ³⁶ גוונים דאשא דגיהנם דמסתלקי בעינין באנפין בשערא ומאן אתר מסתלקי ממרה אוכמא דטחול וממרה סומקא דכבד וממרה ירוקא דמרה וממרה חוורא דריאה ³⁷ אלין אינון ארבע גוונים חשוכין דמלאכי חבלה וכלהו כלילין בלילית סם המות מאדיים איהו במרה אדומה למשפך דמא ואיהו מכת חרב והרג ואבדן ³⁸ :

וז"ש ומאן אתר מסתלקי כו' - ושרף הוא ירוק, שהוא במרה ירוקא, כמ"ש, ועקרב אדמדם ככבד וצמאון בטחול עניותא והבור רק כו', וכמ"ש⁴⁸⁸ ש"ש: וז"ש *צמאון בהרת שחורה אלין אינון ארבע גוונים כו' - כצ"ל ולא מ"ש למטה בהגהה: וממרה חוורא דריאה - היינו הסרכות, אבל הריאה הוא בסט' דקדושה, שמהן ד' גוונים קדישין, ד' יסודות, והן מוח ריאה ולב (ע ע"ב)⁴⁸⁹, שהן כוללין ד', שיה"ה הן כאחת: *מאדים איהו כו' עד ואבדן - ל"ג כאן, וצ"ל למעלה אחר וממרה חוורא דריאה, ור"ל אוכמא אמר למעלה, שהוא במזל שבתאי, ולכן בהרת לבנה בלבנה, וסומק אמר (@כאן) שהוא במאדים. והן בג' מרות הנ"ל. וחסר כאן וצ"ל ג"כ *וירוק הוא מסט' דחמה בישא ואח"כ אלין

תרגום: חמה הרע היא הגיהנם שנברא ביום שני, ומצד שמדרגת עשו, יצאה אדומה. אף על פי שלוקחת אחר כך מכל הגוונים, לבן וירוק ושחור, מי שהוא חזק הוא הגובר, ונקראת על שמו, וזה התיקון של חכמה העליונה, אבל האצטגניניס אינם לוקחים הכוכבים בסדר זה, אלא כפי ממשלת שלהם בדרך החשבון.

⁴⁸¹ מקורו מליקוטיו הנדפס במהדורת וילנא לקמן דף קעב ע"ד. @

⁴⁸² עי' לעיל הערה 478.

⁴⁸³ עי' מלואים אות (סח).

⁴⁸⁴ ז"ל: ויאמר צא ועמדת בהר לפני ה' והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'.

⁴⁸⁵ ז"ל: חשך וכו' ודא אשא תקיפא דעל רישיהון [דחייביא] (דחייבא) שרי לאוקדא לון.

תרגום: \$

⁴⁸⁶ \$*## עי' לעיל הערה 443.

⁴⁸⁷ עי' זהר ח"ב קג ע"א: הוב"ד במלואים אות (סד).

⁴⁸⁸ כנראה שזה כתוב פעמיים בטעות. @*##

⁴⁸⁹ עי' דברי רבינו לעיל קלח ע"א: דריאה כלולה עם לבא, אם אין בינה אין דעת אם אין כו' (אבות פ"ג מ"ז), דרוחא דיליה נשיב בלבא כו' (לעיל נה ע"ב), ולכן חשיב בכ"מ רק מוחא ולבא.

תיקון חלק ה

אינון ד' גוונין כו' סם המות והכי שכינתא כו' - ור"ל כמו שהוא בס"א, כלילא מכלהו, והיא גוון תכלת דיותרת הכבד, והוא נגד צדק וכמש"ל (קכו ע"ב קג ע"ב). וכן בסט' דקדושה ג"כ באלו הכוכבים ובאלו הגוונין, שגוון זה הוא בצדק, **דלא יוקיד עלמא כו'** (זהר ח"ג קנה ע"א)⁴⁹⁰, ובה מתחבר בעלה בכל הגוונין דיהו"ה, ארבעה, והיא אדני, גוון הנ"ל כלולה בכל הגוונין הארבעה ומאירין בה. והן ה' מראות, ה' פעמין אור, כמש"ל בתיקון ה (כא ע"א) ותיקון יח (לה ע"א), ותיקון יט (לו ע"א), ועי' לעיל תיקון כ (נו ע"ד ד"ה נשמתא אתמר)⁴⁹¹ ומש"ש. אבל כאן לא קאמר אלא באלו ד' גוונין, והיא ג"כ כלולה בד', שהן מראה ודמיון כמש"ל (קכ ע"ב קמ ע"ב ד"ה זה ספר) וז"ש **והכי שכינתא אשתמודעת בד' גוונין שפירין נהירין כו'**:

והכי שכינתא אשתמודעת בארבע גוונין שפירין נהירין גוון חוור מסטרא דחסד סומק מסטרא דגבורה ירוק מסטרא דעמודא דאמצעייתא אוכם מסטרא דאימא עלאה דאתמר בה (משלי א ה) שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך ואתמר בה (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה אימא תתאה נטילת גוון מאימא עלאה שוקא ימינא נטיל גוון מדרועא ימינא הה"ד (תהלים מז יא) נעימות בימינך נצח שוקא שמאלא נטיל גוון מדרועא שמאלא אות ברית נטיל גוון מגופא עמודא דאמצעייתא נטיל חכמה³⁹:	כך השכינה נודעת בארבעה צבעים יפים בהירים: לבן, מצד החסד. אדום, מצד הגבורה. ירוק, מצד עמוד האמצעי. שחור, מצד אימא עליונה, שנאמר בה "שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך" ונאמר בה "שחורה אני ונאווה". האם התחתונה מקבלת צבע מהאם העליונה. השוק הימני, מקבל צבע מזרוע ימין, וזהו שנאמר "נעימות בימינך נצח". השוק השמאלי, מקבל צבע מזרוע שמאל. אות הברית מקבלת צבע מהגוף. עמוד האמצעי מקבל חכמה.

דאתמר בה שמע כו' - ור"ל התורה היא שחורה, כמש"ש (דברים רבה פ"ג סי' י"ב) אש שחורה כו' (הגהה ובז"ח (כו ע"ג)⁴⁹² **מסט' דחסד חוורין וסומקין מסט' דגבורה וירוקין מסט' דתפארת ואוכמין מסט' דמלכות דאתמר בה שחורה אני ונאווה חוורו דלהון כו' אוכמו דלהון שפירו דאורייתא דאיהו אוכמא שפירתא כמה דאתמר כו'.** וז"ש אי הוה סני טפי הוה כו' (תענית ז ע"ב)⁴⁹³, וקרא בגמ' (ע"ז לג ע"ב)⁴⁹⁴ פתא

⁴⁹⁰ עי' מלואים אות (סט).

⁴⁹¹ PERLMUTER SAID AMUD ALEPH

⁴⁹² ז"ל: מסטרא דחסד חוורין וסומקין מסטרא דגבורה וירוקין מסטרא דתפארת ואוכמין מסטרא דמלכות דאיתמר בה שחורה אני ונאווה:

חוורו דילהון כמשכיות כסף ואיהו כחוורו דשושנה סומקי דילהון כתפוחי זהב ואיהו כסומקי דשושנה ירוקא דילהון כליל תרי גוונין אוכמי דילהון שפירו דאורייתא דאיהו אוכמא שפירתא כמה דאיתמר שחורה אני ונאווה:

תרגום: מצד החסד הוא גוון לבני, ואדומי מצד הגבורה, ירוקי מצד התפארת, וגוון שחורי מצד המלכות שנאמר בה שחורה אני ונאווה.

הלבן שלהם (כמכסה) של כסף, והוא כהלבן של השושנה, הדום שלהם כתפוח זהב, כהאדום שבשושנה, הירוק שלהם כלול ב' גוונים, שחור שלהם, יופי של תורה, שהיא שחרחרת ויפיפה, כמו שנאמר שחורה אני ונאווה.

ביאור: ירוקא דלהון - וזהו דבר דיבור על אופניו, ב' דבר נגד ב' גוונין אחרנין, והן על אופניו, דכ"א כליל מב' גוונין הנ"ל, ולא אדכר בהן גוון אחרא דכלילא מנהון (יהל אור).

⁴⁹³ עי' תענית ז ע"א: אמר רבי חנינא בר אידא למה נמשלו דברי תורה למים דכתיב הוי כל צמא לכו למים לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה וכו' כדאמרה ליה בריתא דקיסר לרבי יהושע בן חנניה אי חכמה מפוארה בכלי מכוער אמר לה אביך רמי חמרא במני דפחרא אמרה ליה אלא במאי נירמי אמר לה אתון דחשביתו רמו במאני דהבא וכספא אזלה ואמרה ליה לאבוה רמייא לחמרא במני דהבא וכספא ותקיף אתו ואמרו ליה אמר לה לבריתא מאן אמר לך הכי אמרה ליה רבי יהושע בן חנניה קריהו אמר ליה אמאי אמרת לה הכי אמר ליה כי היכי דאמרה לי אמרי לה והא איכא שפירי דגמירי אי הוה סנו טפי הוה גמירי.

פי' רש"י: במאני דפחרא - בדרך שחוק אמר, ומרמז: מה את אומרת לי והלא אביך נותן יין בכלים מכוערין של חרס. ואלא במאי נירמיה - אם לא בשל חרס, הא כולי עבדי הכי. ותקיף - החמיץ. כי היכי דאמרה לי - אי חכמה מפוארה בכלי מכוער, הכי אמרי לה דיין משתמר בכלי מכוער - אף התורה

תיקוני חלק ה

אוכמי על אורייתא דביה, וכמ"ש (שיה"ש רבה פ"ה סי' א [יא])⁴⁹⁵ שחורות כעורב במי אתה מוצא כו'): אימא תתאה כו' - ר"ל, שאלו ד' גוונים כוללין הכל, כמו שמפרש והולך דד' נטלין מד' עד אימא עילאה, וחכמה הוא אדם דכליל כל הד' גוונים, כמ"ש בפ' פקודי (רנג ע"א)⁴⁹⁶:

האדם רוכב על הכל, עליו נאמר "חכמת אדם תאיר פניו", ועליו גם נאמר "ה' כולם בחכמה עשית". הכתר העליון, הוא סתום ולא נודע בו צבע כלל למעלה. ובעמוד האמצעי נראה כל הצבעים. הרי כאן סוד השער, שבו ניכרים "אנשי חיל", בצבע לבן. "יראי אלהים" בצבע אדום. "אנשי אמת בצבע ירוק. "שונאי בצע" בצבע שחור. ארבעת האותיות מתלבשות בארבעת הצבעים הללו: 'י' בצבע לבן, 'ה' בצבע אדום, 'ו' בצבע ירוק, 'ה' בצבע שחור.	אדם דרכיב על כלא עליה אתמר (קהלת ח א) חכמת אדם תאיר פניו ⁴⁰ ועליה (קמה ע"א) אתמר ה' כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד) כתר עלאה איהו סתים לא אשתמודע ביה גוון כלל לעילא ובעמודא דאמצעייתא אחזי כל גוונים ⁴¹ הא הכא רזא דשערא דביה אשתמודעאן אנשי חיל בגוון חוור יראי אלהים בגוון סומק (קבר ע"א) אנשי אמת בגוון ירוק שונאי בצע בגוון אוכם ארבע אתוון מתלבשין בארבע גוונים אלן 'י' בגוון חוור ה' בגוון סומק 'ו' בגוון ירוק ה' בגוון אוכם:

וז"ש *אות ברית נטיל גוון מגופא דחכמה אדם דרכיב על כלא ועליה {קמה ע"א} אתמר כלם בחכמה כו' לא אשתמודע ביה גוון כלל הא הכא רזא דשערא כו' - כצ"ל כמ"ש בפנים, ולא כמו שכתוב בהגהה למטה. ור"ל אדם כנ"ל דכליל כל גוון. ומביא עוד ראיה, שנאמר "כולם בחכמה", וכל הגוונים ממנה, א"כ ע"כ כליל כולא. וכתר אין בו גוון כלל⁴⁹⁷, דשם הויה מתחיל מחכמה, ובהו"ה ד' הגוונים הנ"ל, וכמו שמפרש והולך, ארבע אתוון מתלבשין כו', ולכן נקרא כתר א"י⁴⁹⁸, דדבר שהוא בלא גוון אינו מושג. ואמר כ"ז כאן, דלא תאמר⁴⁹⁹ הואיל והיא כלילא מכל הד' גוונים, למה פורט בה גוון אוכמא. ואמר אימא תתאה נטילת כו', והוא גוון המיוחד בה, משא"כ שאר הגוונים, דנצח נוטל מחסד והיא אתכלילת ונטילת ממנו, וכן בכולם:

השם הזה, הוא שרוקם את הצבעים בכל מקום, והוא שצייר חריטות @ במצח, כדוגמא זה: יה"ה, והם ארבע חקיקות @ שהן: עומק רום עומק תחת עומק מזרח עומק	האי שמא איהו דרקים ⁴² גוונים בכל אתר ואיהו דצייר שרטוטין במצחא כגוונא דא יהו"ה ואינון ארבע רשימין דשרטוטין דאינון עמק ⁵⁰⁰ רום עומק תחת עומק מזרח עומק מערב

מתקיימת בי יותר משאילו הייתי נאה. אי הוו סנו - אותם נאים שהם חכמים. טפי הוו גמירי - שאי אפשר לנאה להשפיל דעתו, ובא לידי שכחה.

⁴⁹⁴ כנ"ל קמג ע"ג.

⁴⁹⁵ במי הן מתקיימות שחורות כעורב, במי שהוא משכים ומעריב בהן.

⁴⁹⁶ ז"ל: בהיכלא דא קיימא חד רוחא דכליל בארבע דהא רוחא דא כליל בארבע גוונים חוור ואוכם ירוק וסומק והאי איהו רוחא דקיימא כליל בכלא ואקרי סורי"ה רב על כל אינון חיילין תתאין וכלהו קיימין תחותיה וממנן תחות ידיה: תרגום: \$

ביאור: גוונים - ר"ל נהורא דמתפשט מני' הוא בד', כמ"ש בפ' בראשית (מד ע"א). דברוחא אין גוונים, כמש"ל, רק הוא שורש הגוונים דנהורא (יהל אור). סורי"ה - סר"ד מ"ה (ליקוטי הגר"א לח ע"א).

⁴⁹⁷ עי' בית עולמים (&): הגוונים הם ד' חיוור וסומק ירוק ואוכם והם נגד ד' אותיות הו"ה ומתחילין מחכמה של הפרצוף ולמטה שלעולם שירותא מחכמה וכתר אינו מכלל הפרצוף והוא נרמז בקוצו של יו"ד דהויה והתחלת האותיות מחכמה. ולכן כתר אין בו גוון ניכר כלל רק שכולל כל הגוונים ולעולם הכתר כולל כל הפרצוף כמו שא"א שכל האילנות וכמו כן הוא בכל פרצוף בפרט וכמו שבכללות האצילות ע"ק הוא כתר והוא כולו גוון חיוור כמו כן בפרטות בע"ק עצמו הכתר שלו הוא גוון חיוור אבל אין גוון מיוחד שעיקר גוון חיוור הוא בחכמה רק שכולל כל הגוונים בעבור שהוא כולל כל הפרצוף וכ'.

⁴⁹⁸ עי' לעיל הערה 114.

⁴⁹⁹ היה ר"ת דל"ת. @

⁵⁰⁰ עי' ס"י (פ"א מ"ה): עשר ספירות בלימה מדתן עשר שאין להם סוף, עומק ראשית ועומק אחרית, עומק טוב ועומק רע, עומק רום ועומק תחת, עומק מזרח ועומק מערב, עומק צפון ועומק דרום, אדון

תיקון חלק ה

מערב, חקיקות@ קטנות של קמטי העיניים מצד האות י'. חקיקות לאורך, לרוחב ולגובה מצד שלש האותיות שהם ה"ה, כל אלו ניכרים בשיעור קומה של האדם.	שרטוטין זעירין דקריצין דעינא מסטרא דאת י' שרטוטין באורכא בפותיא בגבהא מסטרא דתלת אתון דאינון הו"ה בלהון אשתמודען בשעור קומה דבר נש:

דרכים גוונין בכל אתר - כצ"ל: ואינון ד' רשימין כו' - ר"ל, עומק מזרח ומערב הן מב' צדדי המצח, בדבר שטחיות אין בו אלא ד' עומקים, ר"ל ד' קצוות, ונקט ב' קצוות הראש(ונות), מזרח ומערב, ור"ל אם האדם עומד לצד דרום או צפון, וזהו במצח: **ובקריצין דעינא - ר"ל** כאשר קורץ ופותח עיניו, נעשה על גביהן שרטוטין (והן ד' ג"כ, כמו שמפרש והולך, והן ג"כ במצחא, כמ"ש (עמוד ב' קמה ע"ב), אלא משום דאמר למעלה בקריצין דעל עינא, מפרש כאן לפרש כל מ"ש למעלה. ובעינין הוא ניכר יותר, וכן הד' רשימין הן בעינין, כמ"ש בליקוטים (@קעב ע"ד, הובא אצלנו לעיל קמג ע"א), ע"ש שהן ל"ב נתיבות וכמ"ש ל' ק ע"ב (קמ ע"ב)⁵⁰¹ [באופן אחר, כמו שמפרש והולך, כי בכל אבר הוא באופן אחר, כמ"ש בפ' בראשית בהיכלות (ס) אמר בגבהא⁵⁰²]. והן כמו שמפרש והולך, זעירין ואריכין ובפותיא, ר"ל שהן קצרים, אבל כל שרטוט הוא רחב. וגבוה, הוא שהוא ארוך ורוחב. וכן בשיעור קומה, כמו שמפרש והולך, **באורכא מסט' כו', בפותיא קצר קומה ורחבה כו'**, ואמר למטה, שגבוה הוא מסט' דיעקב, זרע אמת, שמכריע בין הקצוות. והוא ארוך ורוחב, וזהו אמת, שמסכים (הגבורה עם חסד) [הגובה עם @] האורך עם הרוחב, וכן בענין הת"ת, שמסכים החסד עם הגבורה, שחסד שכולו חסד אף לרשעים⁵⁰³, וזהו אינו אמת. וכן בגבורה, מדקדק מאד. אבל כאן אמת, שה' אוהב משפט (ישעיה סא ח, תהלים לו כח) ובעל הרחמים, ושם מצדיק, כידוע (⁵⁰⁴§). **וזעירא בעגולא - הרביעי⁵⁰⁵**, והן @ (בגוף) [בגוון] כדורי, שהעולם כדורי, והוא השווה שבתמונתו. ויש בו ג' עומקים אורך ורוחב וגובה, והן ג' אותיות הו"ה. והגוף כלו י', שהוא {קמה ע"ב} כולם, דוגמת שכינה כנ"ל, והוא בעגולא, וכצורת יו"ד, כידוע שעגולא הוא יו"ד, וז"ש זעירין בעגולא:

באורך, מצד של אורך הקומה, שהם אנשי חיל. ברוחב, קצר קומה ורוחב הקומה, הם יראי אלהים. בגובה, גובה הקומה, הם אנשי אמת. קטנים בעיגול, שונאי בצע, מצד האות י'. ודוד, מצד אות י', נאמר בו "ודוד הוא הקטן", והם הם שונאי הבצע.	באורכא מסטרא דאריך קומה דאינון אנשי חיל בפותיא קצר קומה ורחבא דקומה ואינון יראי אלהים בגבהא גבה קומה ואינון אנשי אמת זעירין בעגולא שונאי בצע מסטרא דאת י' ודוד מסטרא דאת י' אתמר ביה (שמואל א' יז יד) ודוד הוא הקטן ואלין אינון שונאי בצע:

שונאי בצע מסט' דאת י' - וראיה דעלה הוא, כמו שמפרש והולך ודוד הוא הקטן, וע"ל (קיי [קין ע"א קלא ע"א]) אמר ודאי י' עילאה כו' ודא כו':

שרטוטין אלין בארז מישר כשרטוטין דגט פטורין דצריך שרטוטי (ס"א דאינון שרטוטין ישרים דאתמר בהון כל ארחות גו') או אלין דמחייבא אורייתא ⁴³ ועל אלין שרטוטין אתמר	החריטות@ הללו, הן בדרך ישרה, כמו החריטות@ של גט פטורין, שצריך שרטוט, או אלה שרשעי תורה. ועל שרטוטים@ אלו נאמר "כל ארחות ה' חסד ואמת

יחיד אל מלך נאמן מושל בכולן, ממעון קדשו עד עדי עד, ע"כ. המו"ס נקרא "עמיקתא ומסתרתא", שכל י"ס דאצילות נקראים י' עמקים מסטריה, וכל עומ"ק הוא בסוד גבורה שהוא בסוד הרשימו, והצמצום הוא סילוק הכח הבלתי בעל תכלית ולכן נקראים י"ס "מדותיו של הקב"ה", ע"ש שנעשו ע"י קו המדה בגבול (פת"ש נתיב אבי"ע פתח ט).

⁵⁰¹ אולי צ"ל קעב ע"ב ועי' בליקוטים בסוף הספר ולקמן קמו סע"א (לש"ו).

⁵⁰² פרלמוטר לא אמר

⁵⁰³ עי' דברי רבינו בתז"ח נא ע"ב: **ועביד טיבו לכלא - ידוע** שבחסד עושה חסד לכל אף לרשעים והוא דרגא דאברהם שעשה חסד עם הכל כידוע, ע"כ. ועי' תענית (כב ע"ב): תנו רבנן ונתתי גשמיכם בעתם לא שכורה ולא צמאה אלא בינונית שכל זמן שהגשמים מרובין מטשטשין את הארץ. ועי' דברי רבינו בספד"צ יב ע"ב: הזיווג של החסד מתפשט למטה, היה מחמת רוב החסד העולם חרב, כידוע שרוב גשמים מטשטשין את הארץ, וכמ"ש (תענית כג ע"א) השפעת עליהם רוב טובה אינו יכולין לקבל.

⁵⁰⁴ פרלמוטר לא כתב.

⁵⁰⁵ פי' המימד הרביעי כמו שפרש והולך. §

Commented [021]:

Commented [022]: לק מן הוא מקשר את זה לסרטוט בגט

תיקוני חלק ה

לנוצרי בריתו ועדותיו". החריתות@ של אורח מצד רביע, כדוגמת תקיעה, ואלו הם אריכי @קומה מצד ימין, אך אפים, ארוכים בקול, בתפילות, בתורה, ארוכים ברוגז, ארוכים בשיער, בעיניים, בפנים, באף, בשפתיים, בזקן, בגוף, בידיים, ברגליים ובאצבעות. הרשימה שלהם, לבנה.	(תהלים כה י) כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו שרמוטין באריכו מסטרא דרבי"ע כגוונא דתקיעה ואלין אינון אריכין דקומה מסטרא דימינא אך אפים אריכין בקלא בצלותין באורייתא אריכין ברוגזא אריכין בשערא בעינין באנפין בחוטמא בשפון בדיקנא בגופא בדרועין ברגלין באצבעין (ס"א אב) רשימו דלהון חוור ⁴⁴ :

***שרטוטין אלין בארח מישור כשרטוטין דאורייתא ועל אלין שרטוטין אתמר כו' - כצ"ל, ור"ל משום דאמר למטה, שרטוטין עקימין דלאו אינון באורח מישור כו', הפוכא דארחות ה': מסט' דרביע - מפרש בטעמים, שהן רביעי תביר ושלשלת, שהן ג' גוונין דחג"ת תר"ת, כמו שמפרש והולך. ושלשלת אמר [לקמן] (עמוד ב' קמה ע"ב) כגוונא דתרועה ואינון דרגא לתתא שלשלת לעילא בגוונא דקדושה כו' וע"ל (כה ע"א) למטה גבהנין מסט' דתרועה כו', וע"ל (נה ע"א נג ע"א):**
***באצבעאן רשימו דלהון כו' - כצ"ל, כמ"ש בפנים:**

אוי להם לאלו שמכחישים את הצורות שלמעלה, כאילו [הם] מכחישים את סדרי בראשית, וכאילו ממעיטים את הדמות [שלמעלה], שהוא השיעור קומה שלמעלה. ואלו ששרטוטיהם@ ארוכים ו[כן] קומתם ואבריהם, צריכים להיות בעלי חסד ואורכי@ רוגז, ובעלי רחמים, אותו שנאמר בו "זרע אברהם אוהב".	ווי לון לאלין דמכחישיין דיוקניהון לעילא כאלו מכחישיין סדרי בראשית וכאלו ממעיטין את הדמות דאיהו שעור קומה דלעילא דאלין דשרטוטיהון אריכין וקומה דלהון ואברים דלהון צריכין למהוי מארי דחסד אריכין דרוגזא מארי דרחימו ההוא דאתמר ביה (ישעיה מא ה) זרע אברהם אוהב:

וי לון לאלין כו' - ר"ל, לאלין דאין מעשיהם לפי גוון דלהון, כמו שמפרש והולך, דגוון חוור דהוא אריכי' צריך להיות⁵⁰⁶ איש חסד⁵⁰⁷ ואהבה לקב"ה. וגוון סומק קצר קומה ורחב צריך להיות⁵⁰⁸ יראי אלהים. וגוון ירוק גבה קומה אנשי אמת:

השרטוטים ברוחב, כדוגמת השברים, תנועה של תביר, והם רחבים וקצרי קומה. ופניהם רחבים וקצרים, עיניהם רחבות, אפיהם רחבים, ושפתייהם רחבות, אלו הם "יראי אלהים", בעלי יראה מצד של יצחק.	שרטוטין ברחבא כגוונא דשברים תנועה דילהון תביר ואינון רחבים וקצרים דקומה ואנפין רחבין וקצרין ועינוי רחבים וחוטמוי רחבים ושפון רחבים אלין אינון יראי אלהים מארי דיראה מסטרא דיצחק:
אוי (להם) למי שמכחיש את קומתו במעשים רעים, שהוריש נשמה רעה, הרוכבת על צורתו, ומכחיש את הפמליה@ שלמעלה.	ווי (לון) למאן דאכחיש קומתיה בעוברין בישין דירית נשמתא בישא דרכיב על דיוקניה דאכחיש פמליא לעילא:
[מי שיש לו] שרטוטים גבוהים, ופנים גבוהים, ועיניים גבוהות, ואף ושפתיים גבוהים, וגוף גבוה, אלו הם בעלי האמת, זרע אמת, מההוא שנאמר בו "תתן אמת ליעקב".	שרטוטין גבוהין ואנפין גבהנין ועינוהי גבהנין וחוטמא ושפון גבהנין וגופא גבוה אלין אינון מארי דקשוט זרע אמת מההוא דאתמר ביה תתן אמת ליעקב (מיכה ז ב):
ואלו הם אדנ"י, א', אך אפים, ועליו שורה האות י'. ד', רחב הפנים,	ואלין אינון אדנ"י א' אריך אנפין ועליה

⁵⁰⁶ @פתחתי ראשי תיבות.
⁵⁰⁷ אתה כהן לעולם (תהלים קי ד)@
⁵⁰⁸ @פתחתי ראשי תיבות.

תיקון חלק ה

ועליו שורה ה'. נ', גובה פנים, ועליו שורה ו'. י', רוחב פנים, ועליו שורה ה'. השרטוטים @ הקטנות בעיגול בצורת אות י', שונאי בצע, מצד דוד, שנאמר בו "ודוד הוא הקטן". והם עיניים קטנות, יפות בעגול, פנים קטנים בעגול, יפים. אף קטן, פה קטן, גופו קטן, יפה בכל. ועליו שורה ה'.	שריא י' ד' רחבא דאנפין ועליה שריא ה' נ' גובה דאנפין ועליה שריא ו' י' רחבא דאנפין ועליה שריא ה' שרמוטין זעירין (מסמרא דתנועה) בעגולא בדיוקנא דאת י' שונאי בצע מסמרא דדוד דאתמר ביה (שמואל א' יז יד) ודוד הוא הקטן ואינון עינין זעירין שפירין בעגולא אנפין זעירין בעגולא שפירין חוטמא זעירא פומא זעירא גופא דיליה זעירא שפיר בכלא ועליה שריא ה':

ואלין אינון אדני כו' - עתה מפרש הד' הנ"ל בד' אותיות אדני, וכמ"ל (קכ ע"ב קמ ע"ב) @ ואית ד' דמתלבשין בהון כו', וא' הוא א"א שהוא א'⁵⁰⁹, כמ"ל קכב ע"ב קמא ע"ב). וד' הוא רחבא דאנפין, כי ד' מורה על השטח אורך ורוחב⁵¹⁰, וי' זעירא כנ"ל. ונ' גובה דאנפין, והענין כי ארוך, שארוך וקצר ברוחב, שארכו הוא מעדיף הרבה על רחבו, ורוחב הוא שרחבו יותר לפי שיעור האורך. והנה נז"ן הוא קצר למעלה ורחב למטה, והוא בב' סטרין הנ"ל, וכמ"ל למטה ודא בינוני כו', לא ארוך ולא קצר, ועליהון שריא ד' אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך ועליה שריא י' ד' כו' נ' כו' שרמוטין זעירין כו' ועליה שריא ה' :

השרטוטים גבוהים @ מצד התרועה, "שלשלאה" @. @ שתקיעה ושברים, זה מעלה את הקול בתרועה, וזה שוברת אותו בשברים, וזה בינוני בקולו. שלשלאה של התקיעה @. ושברים לא ארוך ולא קצר. מי הוא. בדמות אות י' הוא "קול דממה דקה". וזו מידה לכל האברים שבפנים שלמעלה, מלמטה למעלה. היא מידה לכל ספירה וספירה מעשר הספירות. ובה עולה כל ספירה, לעשרת אלפים ריבי @ ריבואות. ו שיעורו בכל ספירה וספירה, שישה אלפים ריבי @	שרמוטין גבהנין מסמרא דתרועה שלשלאה דתקיעה ושברים דא סליק קלא בתרועה ⁴⁵ ודא תבר לה בשברים ודא בינוני בקליה שלשלאה דתקיעה ושברים לא אריך ולא קצר מאן דאיהו בדיוקנא דאת (קמה ע"ב) יו"ד איהו קול דממה דקה (מלכים א' יט יב) ודא ⁴⁶ מדה לכל אברין דאנפין י' לעילא מתתא לעילא איהו מדה לכל ספירה וספירה מעשר ספיראן ובה סליקת כל ספירה ⁵¹¹ לעשרת אלפים רבי רבבות ו' שעוריה בכל ספירה וספירה ששת אלפים רבי רבבות ה' ה' אינון

⁵⁰⁹ ואחד הוא א"א שהוא אל"ף. CHECK@

⁵¹⁰ עי' ליקוטי בסוף ס"י (כה ע"ד): בכל גשם מרובע יש ו' שטחים וי"ב עמודים (שהם) י"ב גבולי אלכסון וח' נקודים בין גבולי האלכסון שהם בנוים כולם על היר"ד שהוא נקודה קו ושטח (ר"ל י' נקודה ו' קו ד' שטח וכן הוא יה"ו של הוי"ה) וזה שהשם כולו בנוי על היר"ד כמ"ש בפ' ויקרא והוא כי חשבונם כ"ו ועם הגשם שכוללם והוא אות הד' שבהוי"ה הם כ"ז כמנין אותיות שבתורה ונגד חושבן השם הוי"ה עם הקוץ כמ"ש בס"י.

⁵¹¹ ע' בדברי הרב במוחין דצלם (פרק ב) שאמר שם כי הבחי' הקטנה שבכל ספי' העליונה היא גדולה מכל מה שלמטה ממנה, וכן הוא בדרושי אבי"ע (פרק יד), ואמר שם כי הוא ע"ד שאמרו רז"ל בחגיגה (יג ע"א) רגלי החיות כנגד כולן קרסולי החיות כנגד כולן כו' כו' (וע' בזה במאמרי רשב"י פ' קדושים דף כו סע"ד וכן בלק"ת בראשית טז ע"א), וע' עוד בשער א"א (פרק ה) אמר שם הרב כי בא"א הוא בסוד אלפים, ובא"א הם מאות, ובזר"ן הם עשרות ואחדות. וע' בשער א"א (ספ"ז כלל ד שם) ובשער פרטי עיבור יניקה ומוחין (סוף פרק ב) וכן בדרושי אבי"ע (סוף פרק ה), כי כל ספי' בפנימיות הוא עשר אלפים רבבות, ובאמצעית הוא ו' אלפים רבבות, ובחיצוניות הוא אלף רבוא, והוא מתיקונים תיקון ע' (קמה רע"ב) (דע"ה ח"ב לח ע"א). [בגמ' אחרי כמנפ"ץ שהוא מאות, חוזרים לא' שהוא אלף וב' הוא ב' אלפים וכו'] עד"ז עד ריבואות וריבוא ריבואות עד אין קץ. והוא עלייתם אשר עד א"ס, כי כל מה שהם מתעלים הנה הם עולים למספר יותר גדול וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע דף קמה ע"ב) ובדברי הרב בזה בדרושי אבי"ע (סוף פרק ה), וע' עוד שער פרטי עי"מ (סוף פרק ב) ובשער א"א (פרק ה) ובא"א (פ"ז בסופו אות ד) (כללים ח"ב לו ע"א).

תיקוני חלק ה

מהלך בכל ספירה וספירה חמשת אלפים רבי רבבות מעילא לתתא ומתתא לעילא:	@ריבואות. ה' ה' הם מהלך בכל ספירה וספירה, חמשת אלפים ריבי @ריבואות, מלמעלה למטה ומלמטה למעלה.

שרטוטין גבהנין מסט' כו' - עתה מפרש והולך תנועה (@בגבהא) [דגבהא], שהוא שלשלת, שהוא אחוז בין חו"ג, כמו שלשלת שהוא לאחוז ולחבר ב' דברים, וכן צורתו, וז"ש **שלשלאה כו'**: ***דא סליק בתקיעה ודא כו' כצ"ל**. ואמר **לא אריך ולא קצר**, ר"ל שאין ארכו לפי הערך יותר על רחבו ולא רחבו על ארכו. וכן הוא מסט' דשכינתא, אלא שבה הוא קצר באורך וברוחב, ודוד הוא הקטן, שג"כ אינו זה יותר על זה, שעמודא דאמצעייתא ושכינתא שניהם הם כלולים מחו"ג ומכריעין, וחסד ועמודא דאמצעייתא ארוכים, וגבורה {קמה ע"ג} ושכינתא קצרים כמדתן, אלא שהן מכריעין כנ"ל: **איהו קול דממה כו' -** כנ"ל דמסט' דחסד אריכין בקלא, וכן הוא בכולם: ***דקה ואינון מדה לכל כו' -** כצ"ל, ר"ל ד' אותיות הוי"ה, וכמו שמפרש והולך **י' לעילא כו'**: ואמר **לכל אברין דאנפין**, ר"ל ד' אנפין הנ"ל, שהן ד' אותיות הוי"ה. וע"ל (לח ע"ב לח ע"ב) **דכל** עגולא, כגון אנפין ועיינין ושפה, מדתן ביו"ד. וכל אורכא, כגון חוטמא ואצבעין ובין עין לעין⁵¹², שהוא סוד קו המדה בין האברים. וה' הוא שיעור של קו המדה, שהוא ו', כמה אמות הוא, שכל ו' הוא אמה. וע"ל (קכא ע"ב קמא ע"ב). וזהו סוד קמץ ופתח, ביד כד סתים קמץ שוא"ו של פתח, שהן האצבעין, סתומין בקמץ, הנקודה, שהוא כף היד. וכד אתפתחת נעשה פתח, והוא פשיטו דאצבעאן, פתח, והוא ה', בה' אצבעאן, שהוא שיעור כמה אצבעין, והן כמה אמות, וזהו יה"ו של השם וכמש"ש: וה' אחרונה הוא ג"כ שעורא, אלא שזה על ה' כמה יודין בשעורא [(משלי ג יט) בחכמה יסד ארץ כונן כו']. וזהו על הוא"ו, וז"ש ה' ה' אינון מהלך כו' מעילא לתתא כו' ועש"ה, ובתיקון ה' (כ ע"ב) ולעיל (קכא ע"ב קמא ע"ב) וזהו סוד קו המדה, וזהו סוד הוי"ה ביד, י"ה כף היד סתום בה' אצבעאן, ו"ה פתיחו דאצבעאן בה' אצבעאן. י"ה הנסתרות כו' ו"הנגלות כו'⁵¹³. וז"ש (לח ע"ב לח ע"ב) **ומדה דקמץ סתום וכד אתפתח קמץ אתפתח בה' אצבעאן ברזא דה' דבהון האי קו אזיל ה' מאה שנין כו'**, ר"ל בה' ספירות, בכל א', ו' האי נהר אזיל, כמש"ל (צ ע"א צט ע"א) וש"מ, והוא קו המדה, בוצינא דנותן המדה לכל, והן ה' פעמים ו'⁵¹⁴, תורת ה' תמימה כו' (תהלים יט ח):

[023] Commented: מוד גש?

שרטוטין עקימין דלאו אינון רשימין בארח מישור אינון רשימין [קכד ע"ב] דנחש עקלתון דשרטוטין כשלשלאה כגוונא דא ~ (אינון מהלך דנונין דימא) ⁴⁷ (נ"א מהלך דלהון כנונין בימא) ⁴⁸ דאינון כגוונא דתלמידי חכמים דמתרביין בימא ואינון רזא דתרועה ל' ושלשלת' והכי מהלך דנוניא כגוונא דתרועה ואינון דרג"א לתתא שלשלת לעילא כגוונא דקדושה הכי אינון רשימין מסטרא דמסאבו דהכי אוקמוהו מארי מתניתין זה לעומת זה עשה האלהים (קהלת ז יד) ⁴⁹ שרטוטין אינון כגוונא דלולב דאתמר ביה נפרצו עליו פסול הכי שרטוטין דאית בהו פרידו ופריצו דא אחוי	שרטוטין עקמומיים שאינם רשימות בדרך ישרה, אלו הם הרשימות של נחש עקלתון, שרטוטין כדמות שלשלת, כדוגמא זה ~ (הם מהלך של דגים בים נ"א מהלך שלהם כמו דגים שבים), שהם כדמות תלמידי חכמים שמתרבים בים. והם סוד התרועה ל' ושלשלת. וכך מהלך הדגים, כדוגמת התרועה. והם דרגה למטה, שלשלת היא למעלה, כדוגמת הקדושה. כך הם הרשימות מצד הטומאה. שכך @ העמידו @ בעלי המשנה, "זה לעומת זה עשה האלהים". השרטוטין הם כדמות לולב, שנאמר בו (סוכה כט ע"ב) נפרצו עליו פסול, כך שרטוטין שיש בהם פירוד ופריצה, זה מורה בגלגולו

[024] Commented: מק ור? מוסד?

⁵¹² מדתן בו' (נסוף בלש"ו).
⁵¹³ עי' תז"ח יג ע"ב: מאן דדחיל לקב"ה שרייא י' [במוחיה] (בלביה) ומאן דרחים ליה שרייא ה' [בלביה] (במוחיה) ועל אלין תריין אתוון אתמר (דברים כט) הנסתרות לה' אלהינו דמאן דדחיל לקב"ה או רחים ליה סתים איהו מבני נשא והנגלות אינון ו"ה מאן דאתעסק בתורה שרייא ו' בפומיה ומאן דעסיק במצוה שרייא ה' ברמ"ח איבריין דיליה. ועי' יהל אור (על זהר ח"ג רנה ע"ב): יו"ד דהויה שהוא נעלם כד"א הנסתרות והנגלות, הרי יש כאן הו"ה, ה' דהנסתרות, ו"ה דהנגלות. ויו"ד נעלם אף מהנסתרות ואיתגלל' בפומא דאמה.
⁵¹⁴ ו' חרוזים מה' תיבות (לש"ו).

תיקון חלק ה

קודם שבא לעולם, שהיה מקצץ בנטיעות ועושה פירוד בעץ החיים, במקום שנגזרה נשמתו. ובמה ניכר, אלא בשרטוטים שהם ארוכים, כדוגמא זה (נ"א) אין בהם הפסק, שלמים הם. אדם זה, לא הכחיש את צורתו, ולא עשה פירוד בעץ החיים.	בגלגולא דיליה קדם דאתיא לעלמא דהוה מקצץ בנטיעות ⁵¹⁵ ועבד פרודא באילנא דחיי באתר דאתגזרת נשמתיה ובמאי אשתמודע אלא שרטוטי ⁵⁰ דאינון אריכין כגוונא דא (נ"א) לית ⁵¹ בהו פסק שלמין ⁵² אינון האי בר נש לא אכחיש דיוקניה ולא עבד פרודא באילנא דחיי:

דשרטוטי⁵⁰ כשלשלאה כו' - ר"ל, דשרטוטי⁵⁰ כשלשלת בצורה שמפרש והולך, הן ג"כ בסט' דקדושה, שהוא תרועה, שלשלת כנ"ל. וכמו שמפרש והולך, דכמו שהנחש התנין אשר בים מס"א, כן הוא בקדושה, כמס"ל ריש תיקון כ"א (מב ע"א) ובר"מ פ' תצא (רעט ע"א)⁵¹⁶ ליתן התנין הגדול משה רבינו ע"ה והן תנינא דמתני' דמתרביין בימ' דאוריית' כו', ע"ש. וז"ש אינון מהלך כו', ואינון רזא דתרועה ושלשלת ושרטוטי⁵⁰ גבהנין, הן ביעקב מלבר, ושלשלת הוא במשה התנין הגדול מלגא⁵¹⁷. ושם נונין בימא דאורייתא כמס"ל ריש תיקון כ"א (מב ע"א) [צייר בצוירין]. ואמר ואינון דרגא לתתא שלשלת לעילא, ר"ל ב' צוירין הנ"ל, כגוונא דא **WWWW**, שהן דרגא ושלשלת, שצורתן אחת ושלשלת אזיל בקו האמצעי ובצורתן דאמצעיתא וצדיק, כמס"ש (רעט ע"א)⁵¹⁸ מאן ניהו ליתן א"ל האי איהו דדרגיה עמודא דאמצעיתא וצדיק דאתמר ביה גוף וברית כו', והוא שלשלת בעמודא דאמצעיתא ודרגא בצדיק, ועמודא דאמצעיתא פתוח למעלה וצדיק למטה, וזהו בסט' דקדושה. ואמר *כגוונא דקדושה הכי אינון רשימין מסט' כו' עשה האלהים ובמאי אשתמודע אלא שרטוטי⁵⁰ אינון כגוונא דלולב כו' דאתגזרת נשמתיה ושרטוטי⁵⁰ דאינון {קמה ע"ד} אריכין כג"ד $\equiv$ דלית בהון פסק ושלמין אינון כו' פגם שריא מום כפום מום דסיהרא פריץ איהו מצח אשה זונה פריצו שריא כו', כצ"ל. ור"ל כיון דבסט' דקדושה הוא ג"כ שלשלת. ואמר במאי אשתמודע אלא אם לית @ (ביה) פסק בין הקוין דשלשלת והקוין שלימין ג"כ בעצמן, וז"ש דלית בהו פסק ושלמין כו' :

ואם יש באדם פסק@הפסק כדוגמא זה (נ"א) WWWW (נ"א) WWWW , זה אדם שהכחיש דמותו - ועשה - פגם - ומום, - ובאותו הפגם שורה מום, כפי@ מום של הלבנה, פרוץ, הוא@ "מצח אשה זונה" שורה בו פריצות במצחו, מאותו המקום הוא פגום, וצריך האדם לכסות את מצחו, שלא יתגלה ערוותו לאדון הדין. ואם חזר בתשובה, יהיה הפגם שלו יורד למטה, לקב בה העונש. ואם הוא לא חזר בתשובה, [הפגם] עולה למעלה, כדי לתבוע את דינו בעולם הבא.	ואם אית בהו פסק כגוונא דא WWWW (נ"א) WWWW (נ"א) WWWW האי בר נש אכחיש דיוקניה ועבד פגם ומום ובהווא פגם שריא מום כפום מום דסיהרא פריץ איהו מצח אשה זונה ⁵³ (ירמיה ג) שריא ביה פריצו במצחו מההוא אתר איהו פגם וצריך לכסאה מצחו דלא יתגלי עריתיה למאריה דדינא ואם חזר בתשובה יהא פנימו דיליה נחית לתתא לקבל בה ענשא ואם לאו איהו חוזר בתשובה מסתלקת לעילא לתבעא ליה דינא בעלמא דאתי:

ואם חזר כו' - דזהו סוד צדיק ורע לו (ברכות ז ע"א) כמ"ש למעלה:

ובאותו המקום שפגם, עליו נאמר "מעם מזבחי תקחנו למות", ולא לשווא אמרו הקדמונים (ברכות יא ע"א) במקום שאמרו להאריך, אין	בההוא אתר דפגם עליה אתמר (שמות כא יד) מעם מזבחי תקחנו למות ולא למגנא אמרו קדמאין במקום שאמרו להאריך אינו רשאי

[025] Commented: מדו גש?

[026] Commented: לא נ"ל שה תמונות טובות

[027] Commented: הפי הציור בהערה 47 קשה הציור פה.

[028] Commented: נוסח ארמסטרדם

⁵¹⁵ עי' לעיל קלה ע"ב: כל מאן דנטיל מלכות בלא תשע ספירן איהו מקצץ בנטיעין וכל מאן דנטיל תשע ספירן בלא מלכות איהו כופר בעיקר.

⁵¹⁶ עי' מלואים אות (ע).

⁵¹⁷ עי' לעיל כט ע"ב.

⁵¹⁸ עי' מלואים אות (ע).

תיקוני חלק ה

רשות לקצר. לקצר, אין רשות להאריך, [כדי] שלא יפגום בדמות ויעשה פרצה בדמות של מעלה, בתורה שלמעלה.	לקצר לקצר אינו רשאי להאריך דלא אכחיש דיוקניה ויעבד פריצו בדיוקנא דלעילא באורייתא דלעילא:

מעם מזכחי כו' - ר"ל, ממקום שפגם, שהוא מזבח, דלכן בו הקרבנות, לתקן האי פגמו, ועי' סוף ח"א (רנח ע"א)⁵¹⁹ בארוכה: **במקום שאמרו להאריך כו' -** שהוא מגוונא⁵²⁰ דאריך ושרטוטין אריכין, אלא דנפסק באמצע ונעשו קצרים. וז"ש במתניתין שם (ברכות יא ע"א) **לחתום כו'**, דלא יהא פסק בין קו לקו, וכן בהפוכא שלא להיות מחוברין במקום שצריך להיות פרודין. וע"ל תיקון נ"ו (קג ע"ב) דבס"א (@אינון) [אינן] כסדרן ומהופכין וכן הוא בשרטוטין עצמן, שאינו רשאי לקצר כו', כמש"ל (קכו ע"א קמה ע"ב)קס ע"א (PERL), ולהאריך ולקצר הם חו"ג, ולחתום ושלא לחתום הם ת"ת ומלכות כגוונא דחו"ג, דלחתום ושלא לחתום הם כגוונא דלהאריך ולקצר, כמ"ש בירושלמי שם (פ"א ה"ה)⁵²¹ מטבע קצר פותח ואינו חותם מטבע ארוך פותח וחותם כו', אלא דארוכה הוא ארוך יותר, כמו תעניות ושל ר"ה. והן כגוונא דשרטוטין ושעור קומה הנ"ל, וכנ"ל. ומ"מ אף דאמר שרטוטין עקימין כגוונא חד, הן בב' גוונין כגוונא דסט' דקדושה, כמ"ש (ישעיה כו א) נחש בריח ונחש עקלתון. והרג את התנין כו' (ב"ב עד ע"ב)⁵²², וע"ל (קכג ע"ב קמד ע"ב) **ואלן ארבע גוונין בישינ כו'** וכלהו כלילין בלילית כו', והיא גוונא ד', כמ"ש. ואמר שם **והכי שכינתא כו'**:

מאן דרשים וצייר אלין שרטוטין איהו אמון מופלא ומכוסה ⁵²³ מאן דיסתכל בשפולי משכנא אשתמודע באלין רשימין וציורין דאתמר בהון (תהלים קל"ט טו) רקמתי בתחתיות ארץ ציורא (קמו ע"א) דארבע שרטוטין אלין אינון אריה שור נשר אדם בכלהון ארבע רשימין הה"ד ופני אריה אל הימין לארבעתם (יחזקאל א י) ורא מיכאל"ל שר החסד לימינא ופני השור מהשמאל לארבעתן דא גבריא"ל שר הגבורה ופני נשר לארבעתן דא נוריא"ל (נ"א אוריא"ל) שר שלום ⁵⁴ עמודא דאמצעיתא (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם רפא"ל שר שכינתא דתמן פאר דאתמר בה פארך חבוש עליך (יחזקאל כד יז):	מי שרשם וצייר את אלה השרטוטין הוא אמון מופלא ומכוסה. ומי שמסתכל בתחתיות המשכן, נודע@ באותם רישומים וציורים, שנאמר בהם "רקמתי בתחתיות ארץ". הציור של ארבעת השרטוטים האלו הם: אריה, שור, נשר, אדם. בכלם ארבע רישומים, זהו שנאמר "ופני אריה אל הימין לארבעתם", וזה מיכאל, שר החסד, בימין. "ופני שור מהשמאל לארבעתם", זהו גבריא"ל, שר הגבורה. "ופני נשר לארבעתם", זהו נוריא"ל (נ"א אוריא"ל), שר השלום, עמוד האמצעי. "ודמות פניהם פני אדם", רפאל, שר השכינה, ששם הוא פאר, שנאמר בו "פארך חבוש עליך".

מאן דרשים כו' אמון כו' - דביה לית גוון כלל כנ"ל (קמה ע"ב ד"ה וז"ש אות ברית), והוא האומן, דלכן נקרא אמון כו', כנ"ל (ק"ט ע"א קלו ע"ב) וע"ל (קלב ע"א קנה ע"ב) **אשכנא במתני' כו' דאדם דבריאה כו' ועביד שרטוטין כו' א"ל מאן אדם דבריאה כו'**. ואמר שם, כל שרטוטין וציורין ועובדין אינון אתחזיין בשכינתא תתאה דאיהי דמות אדם ועלה אתמר וביד הנביאים אדמה (חושע יב יא) **כלא אתחזי בה לתתא ולית ב"נ יכיל כו'**, וז"ש מאן דיסתכל בשפולי משכנא אשתמודע כו', שהיא נק' קרקע המשכן⁵²⁴, והוא עור האדם, דתמן כל השרטוטין, והיא משכא דאדם, כמש"ל (קלח ע"א קסד ע"ב) **עור**

⁵¹⁹ עי' מלואים אות (עא).

⁵²⁰ *##נדצ"ל מטבע

⁵²¹ ז"ל: א"ר מנא טופס ברכות כך הוא. א"ר יודן מטבע קצר פותח בהן בברוך ואינו חותם בהן בברוך מטבע ארוך פותח בהן בברוך וחותם בברוך.

⁵²² ז"ל: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, זכר ונקבה בראם, אף לויתן נחש בריח ולויתן נחש עקלתון, זכר ונקבה בראם, ואלמלי נזקקין זה לזה, מחריבין כל העולם כולו, מה עשה הקדוש ברוך הוא. סירס את הזכר, והרג הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא, שנאמר: והרג את התנין אשר בים.

⁵²³ עי' לעיל הערות. Error! Bookmark not defined., 32, ו-39.

⁵²⁴ עי' עוד זהר ח"ב רסו ע"ב.

תיקוני חלק ה

אִיהוּ לְבוּשָׁא דְאָדָם כּו' אִם זָכָה כְּתוּבָה כּו', וְשֵׁם (עֲמֹד ב' קֶסֶף ע"א) מִשְׁכָּא אִיהוּ דְמוֹת אָדָם מַלְכוּת כָּל דִּיקוּנִין אֶתְחַזִּין בֵּה כּו'. וְז"ש רִקְמָתִי בְּתַחֲתִיּוֹת אֶרֶץ, שֶׁהִיא נִקְרָאת כֵּן כְּנָל, וְהִיא כְּתוּבָה מַלְכוּת, תַּחֲלִיתוֹ⁵²⁵ בְּסוּפּוֹ, כְּמִשְׁלֵל (יג ע"א יט ע"א). וְלִכְּן אֲמֹן מוֹפְלָא, רִקְמִים וְצִיּוּר בְּתַחֲתִיּוֹת אֶרֶץ, וְכַתְּרָא לִית בֵּיה גּוּוֹן כָּלל, דּוּגְמַת חוּמֵר הָרָאשׁוֹן⁵²⁶, וּמִינִיהּ בְּאִין צִיּוּר כָּל הַגּוּוֹנִין. וּמַלְכוּת בֵּה כָּל [ה]גּוּוֹנִין, וְכִלְיָא מִהַכְּלִי⁵²⁷, וְאִמֵּר רִשְׁמִין וְצִיּוּרִין, רִשְׁמִין הֵן ד' רִשְׁמִין שְׂכַתָּב לְמַעְלָה (עֲמֹד א' קֶמֶח ע"א) וְאִינוֹן ד' רִשְׁמִין דְּשִׁרְטוּטִין {קֶמֶח ע"א} דְּאִינוֹן עוֹמֵק רוּם כּו', וְצִיּוּרִין הֵן הִשְׁרְטוּטִין עֲצֻמָּן בְּצוּרָתָם, אִם אִרְכִּין אוֹ רַחְבִּין אוֹ גְּבִהִין אוֹ זַעֲרִין, שֶׁהֵן ג"כ ד', וְהֵן ג"כ בְּמִצְחָא, וּבְכ"מ שֶׁהֵן, כְּגוֹן בִּידִין: וְז"ש וְצִיּוּרָא דְאַרְבַּע שִׁרְטוּטִין אֲלִין אִינוֹן כּו' - (@שְׂאֲרִיכוֹ) [שְׂאֲרִי כו'] @ הוּא אֲרִיָּה, וְכֵן בְּכוֹלָם בַּחֲיָה מִיּוֹחַדָּת, כְּנָל (קֶכָא ע"א קֶמֶח ע"א) וּבְכוֹלָן הֵן הֵד' רִשְׁמִין הֵן, שֶׁהֵן הוּיָּה שְׁלִימָה, וְכְמִשְׁלֵל (קֶכָא ע"א קֶמֶח ע"א) לֹא אִית תִּיקוּנָא מֵאֲלִין אַרְבַּע דְּלִית תַּמָּן הוּיָּה וְאֲרִיָּה דָא רִאִיָּה וְאִתְמַר בֵּיה וּפְנֵי אֲרִיָּה אֵל הִימִין לְאַרְבַּעָתָם כָּל אֶתְר אַרְבַּעָתָם דָא הוּיָּה אַרְבַּע אֶתְוֹן דִּילִיָּה כּו': וְז"ש בְּכִלְהוֹ אַרְבַּע רִשְׁמִין - ר"ל בְּכ"א יֵשׁ אַרְבַּע רִשְׁמִין הֵן וְז"ש הֵה"ד כּו' לְאַרְבַּעָתָם: *שֶׁר עֲמֹדָא דְאַמְצַעִיתָא - כְּצ"ל, כְּמִשְׁלֵל בְּפָנִים⁵²⁸, וְהֵן ג' הוּיָּה⁵²⁹, זֶה סֵפֶר, וּפְנֵי אָדָם דְּכִלְיָל כּוֹלָא, ד'. שֶׁר דִּילִיָּה נַעֲשֵׂה עֶשֶׂר, וְהֵן ד' רִשְׁמִין דִּילִיָּה, שֶׁהֵן עֶשֶׂר, שְׁמָא מִפְּרָשׁ⁵³⁰ כְּמִשְׁלֵל, וְכְמִשְׁלֵל (קֶכָא ע"א קֶלֶו ע"ב). וְהַעֲנִין, כִּי כָּל א' מִג' אוֹתִיּוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת דִּילִיָּה, כָּלֹל כָּל א' מִג', שֶׁהֵן ג' חִיּוֹת הָרָאשׁוֹנוֹת, וְכְמִשְׁלֵל דְּשִׁרְטוּטִין בְּעֻגּוּלָא כְּלִיל (@א) [א] אִינוֹן ג' צִיּוּרִין דְּשִׁרְטוּטִין, וְהֵן ט', וְה' אַחֲרֹנָה כָּלֹלָה מְכוּלָם, דְּבֵה נַעֲשֵׂין א', הִרִי עֶשְׂרֵה: דְּתַמָּן פֶּאֶר, ר"ל בְּתִיבַת חִיָּה דִּילִיָּה: וְאִמֵּר דְּאִתְמַר פֶּאֶר כּו' - דְּהוּא מִשְׁכָּא דְּתַפְלִין, שְׁמִלְתוֹ לַעֲוֹר (שְׁמוֹת כב כו), וְהוּא חִיָּה דְּאָדָם (הַגְּהָה. וְכֵן לְקַמָּן (קֶלֶד ע"ב קֶסָא ע"א) בְּהַגְּהָה א', זֶה סֵפֶר כּו' בְּאַרְבַּע גּוּוֹנִין דְּנִהֲרִין בְּהוֹן ד' חִיּוֹן כּו' אֲנַפִּין אוֹכְמִין בְּמִצְוֵה דְּאִיָּה תִשְׁרִי וְתַפְלִין בְּמִשְׁכָּא אוֹכְמָא אִינוֹן שׁוֹנָאֵי בְּצַע) כְּמִשְׁלֵל (קֶלֶח ע"ב קֶסָא ע"א) מִשְׁכָּא אִיהוּ דְמוֹת כּו', דְּפֶאֶר הוּא עוֹר הַבְּתִים, וְרָאוּ כִי שֵׁם ה' כּו' (דְּבָרִים כח י'), שֶׁהוּא הַשִּׁי"ן, כְּמִשְׁלֵל (בְּרִכּוֹת ו ע"א) וְרָאוּ כּו' זֶה כּו' 531. וְאִמֵּר (שְׁבַת כח ע"ב) 532 אֵלָּא לַעֲוֹר, וְהָאִמֵּר אֲבִי שִׁי"ן כּו'. וְתַפְלִין הוּא דְמוֹת אָדָם וְצִלְמוֹ, כְּמִשְׁלֵל בְּפִרְשֵׁת בְּרָאשִׁית (יג ע"ב) 533 וְלַמַּעְלָה (פו ע"ב צד ע"א) וְיִבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בְּרָא אוֹתוֹ הַכָּא פְּקוּדָא דְּתַפְלִין ת"ח כָּל מָאן דָּאֲנָח תַּפְלִין כּו' הָבוּ יָקָר לְדִיקוּנָא דְּמַלְכָא דְּאִיהוּ מָאן דָּאֲנָח תַּפְלִין דְּעִלִּיהּ אִתְמַר וְיִבְרָא כּו', וְעִי' בּו"ח (כו ע"ג) 534 וְדָא מַלְכוּת וְחִיָּה דְּרִכִּיב עֲלֵה רְפָאֵל כּו', ע"ש:

מִי שְׁאִין נִרְאִים בּו שִׁרְטוּטִים,	מָאן דְּלֹא אֶתְחַזִּין שִׁרְטוּטִין בֵּיה לִית לִיה
אִין לו דְמוֹת כָּלל לְמַעְלָה. זְכוּתוֹ יִרְדָּה	

525 נִדְצ"ל נַעוֹץ תַּחֲלִיתוֹ, כָּלשׁוֹן הַסִּי (פ"א מ"ז) עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, נַעוֹץ סוּפֵן בְּתַחֲלִיתוֹ וְתַחֲלִיתוֹ בְּסוּפֵן, כְּשִׁלְהַבֵּת קְשׁוּרָה בְּגַחֲלָת, שְׁאֵדוֹן יָחִיד וְאִין לוֹ שְׁנֵי, וּלְפָנֵי אֶחָד מֵהָ אֶתְר סוּפֶר. וְעִי' מִשְׁכָּא רִבִּינוּ בְּבִיאוּרוֹ עַל סִפְד"צ ל ע"ג וְלִכְּן, וְז"ל, כָּל כְּתוּבָה שְׁבַעֲוֹלָם הַתַּחֲתוֹן הוּא מַלְכוּת שֶׁל הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן בְּסוּד כְּתוּבָה מַלְכוּת, וְכְמִשְׁכָּא בְּס"י [כָּאן], ע"כ"ל. 526 עִי' ע"ח (טִנְת"א ה): מַעֲכִירַת הַמִּים יֵצֵא חוּמֵר הָרָאשׁוֹן הַנִּקְרָא תְּהוּ כְּמִשְׁלֵל בְּס"י שְׁלֹשׁ מִים מֵרוּחַ חֶקֶק וְחֻצֵּב בֵּהן כ"ב אוֹתִיּוֹת מִן תְּהוּ וּבְהוּ וּרְפֵשׁ וְטִיט. וְעִי' ע"ח (קִיצוֹר אֲבִי"ע י, וְהוּא מִבְּו"ש ש"ו ח"ב פ"י): עוֹלָם הַגְּלִגְלִים הוּא י' גְּלִגְלִים הַנִּקְרָאִים שְׁמִים וְד' יְסוּדוֹת הַנֶּק' אֶרֶץ וִישׁ לְשִׁנְיָהם חוּמֵר וְצוּרָה ר"ל גּוֹף וּנְפֶשׁ וְהַחּוּמֵר שֶׁל שְׁנֵיהֶם הוּא פְּשׁוּט וְאִינוֹ מוֹרַכֵּב מְכוּלָם יָחִיד אֵלָּא חוּמֵר כָּל יְסוּד אוֹ גְּלִגְלָה הוּא פְּשׁוּט לְבָדוּ וְב' חוּמֵרִים הֵנּוּ נֶק' חוּמֵר רָאשׁוֹן וְנֶק' הַיּוֹלֵי לְהִיּוֹתוֹ פְּשׁוּט וְחוּמֵר הָאֶרֶץ נֶק' תְּהוּ כִי אִין נִיכָר בּו צִיּוּר מֵהָ עֲנִיּוֹ עַד שִׁיּוּרָכָה וכו'. 527 עִי' שְׁעַר מִיעוּט הִירַח פֶּרֶק א' אֶתְנַטִּילַת מְכוּלָהּ, וּמִקּוּרוֹ לַעֲלִיל סָא ע"ב. 528 וְלֹא כְּדָרֵךְ אִמֵּת. 529 עִי' מְלוּאִים אוֹת (ה). 530 עִי' זֶהר ח"ג כֵּט ע"ב שְׁשֵׁם מ"ה הִיא שֵׁם הַמִּפְרָשׁ. 531 ז"ל: וּמִנִּין שֶׁתַּפְלִין עוֹז הֵם לְיִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב: וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאֶרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ וִירָאוּ מִמֶּךָ, וְתִנְיָא, רַבִּי אֲלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר: אֵלּוּ תַּפְלִין שְׁבַרָשׁ. 532 תִּנְיָ רַב יוֹסֵף לֹא הוֹכְשָׁרוּ בְּמַלְאכַת שְׁמִים אֵלָּא עוֹר בַּהֲמָה טְהוֹרָה בְּלִבָּד לְמַאי הִלְכְּתָא לְתַפְלִין תַּפְלִין בְּהִדְיָא כְּתִיב בְּהוּ לְמַעַן תִּהְיֶה תוֹרַת ה' בְּפִיךָ מִן הַמוֹתֵר בְּפִיךָ אֵלָּא לַעֲוֹר וְהָאִמֵּר אֲבִי שִׁין שֶׁל תַּפְלִין הִלְכָה לְמִשְׁה מְסִינִי אֵלָּא לְכוּרְכֵן בְּשַׁעֲרֵן וְלַתּוֹפְרֵן בְּגִידֵן וכו'. 533 עִי' מְלוּאִים אוֹת (עב). 534 ז"ל: פּוֹמָא וְדָאִי סִיּוּמָא דְּאָדָם וְדָא מַלְכוּת וְחִיָּה דְּרִכִּיב בֵּה הוּא רְפָאֵל אִיהוּ אִפֵּר אִיהוּ עִפֵּר דְּבִי מִקְדָּשָׁא דְּאֶתְנַטִּיל מִנִּיהּ אָדָם וּבְהַפּוֹכָא אִפֵּר אִיהוּ פֶּאֶר דָּא אִיהוּ פֶּאֶר חָבוּשׁ עֲלֶיךָ: תִּרְגוּם: הַפֵּה וְדָאִי הוּא סִיּוּמוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְהוּא מַלְכוּת, וְהַחֲיָה רוֹכֶבֶת בֵּה, הוּא רְפָאֵל, וְהוּא אִפֵּר, הוּא עִפֵּר בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁאֵדָם נִילְקַח מִמֶּנּוּ, וּבְהִיפּוֹךְ הוּא פֶּאֶר, וְזֶהוּ פֶּאֶר חָבוּשׁ עֲלֶיךָ.

תיקון חלק ה

למטה, ועליו נאמר "ימחו מספר חיים", אלא אם כן שב בתשובה. שזה נמצא שאין לו במה שיביא בגלגול. ומי שהשרטוטים שלו רוכבים כדוגמת זו // (נ"א), זה מראה שהוא בא בגלגול אחד. ואם שני שרטוטים מורכבים כדוגמת זה ===== // (נ"א ו'), מורה על שני גלגולים. ואם שלשה שרטוטים מורכבים במצחו, הרי זה השלים "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר". ואם אין לו שרטוטים במצחו, אבל יש שרטוטים בזוויות @ עיניו, זה מראה על "על ארבעה לא אשיבנו". השרטוטים הם באותיות, שהן יהו"ה, ציורים בנקודות שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א. והציורים הם בעיניים, באוזניים, בפנים, בנקבים של האף, בפה. הקמץ, הוא שרטוט וציור, שרטוט למעלה ונקודה למטה, זה מורה על הגלגול הראשון שירד למטה.	דיוקנא כלל לעילא זכותיה נחית לתתא עליה אתמר (תהלים סט כט) ימחו מספר חיים אלא אם תב בתיובתא דדא אשתכח דלית ליה במה דייתי בגלגולא⁵³⁵ מאן דשרטוטין דיליה רכיבין כגוונא דא // (נ"א) דא אחזי דקא אתיא בגלגולא חדא ואם תרין שרטוטין מורכבין כגוונא דא ===== // (נ"א ו') אחזי תרין גלגולין ואם תלת שרטוטין במצחיה מורכבין הא אשלים (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר ואם לית ליה שרטוטין במצחיה ואית שרטוטין על⁵³⁶ קריצין דעינין דא אחזי על (עמוס ב ד) ארבעה לא אשיבנו⁵³⁷ שרטוטין אינן באתון דאינן יהו"ה ציורין בנקודין דאינן יו"ד ה"א וא"ו ה"י וציורין אינן בעינין באודנין באנפין בנקבין דחוטמא בפומא קמ"ץ שרטוט וציור שרטוט לעילא ונקודה לתתא דא אחזי (קמו ע"ב) על גלגולא קדמא דקא נחית לתתא:

*מאן דלא אתחזיין כו' מאן דשרטוטין דיליה רכיבין כו' ל"ל שרטוטין במצחא ועל קריצין דעינין דא אחזי על ארבעה לא אשיבנו ואח"כ דדא אשתכח דל"ל במה דייתי בגלגולא ואח"כ שרטוטין אינן באתון כו' - כצ"ל, ור"ל אם שרטוטין פשוטין, עדיין לא בא בגלגול כלל, והוא אדם, ועמש"ל בתיקון ל"ב (פה ע"א) ואם מורכבין באחד, ר"ל שקו אחד באורך וא' ברוחב, מורכבין זה על זה, מורה על גלגולא בגלגול הראשון דמרכיבין נשמת(@) [א] בנשמתא אחרא, כמ"ש בפרשת פנחס (ריו ע"ב)⁵³⁵ ובר"מ שם, עש"ב (ריח ע"א)⁵³⁶ מתלא לאילן דלא עביד אילן נטלין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה דעביד פירין ואתכליל דא בדא ועביד פרי כו'. ותריין מורכבין על א' הוא ב' באורך שכולם מורכבין על הרוחב דרוחב השרטוט פשוט הוא בלא גלגולא והאורך המורכבין לפי הגלגולא וכמ"ש למטה, קמץ שרטוט כו' דא אחזי כו' ודא פתח ולא אית ליה הרכבה בגלגול (@דל"ל) [כלל] כו' דרך בין שתי כו' בתרין גלגולין כו' וכד אתי כו'. והנה תלת מורכבין, אע"ג דלרשיעא ל"ל תקנתא, כמ"ש ל"ל תיקון ל"ב (פה ע"א), מ"מ לצדיקא מגלגל ליה עד כמה פעמים. ויש שא"צ לגלגל עוד שנשלם כאן, אבל אם ל"ל שרטוטין (כלל לא במצחא ולא בקריצין דאינן חד עם מצחא, כמ"ש בלקוטים (עי' לעיל קמג ע"א ד"ה תלתין ותריין) דאינן ל"ב נתיבות דשרטוטין שכתב למעלה קכב ע"ב (קמג ע"א) דדא מורה) במצחא ואית לי' על קריצין {קמו ע"ב} מורה שהוא רשע, ועל ארבעה לא אשיבנו, ור"ל מורכבין בשלשה קריצין, דכיון דל"ל במצחא, מורה ג"כ דל"ל תקנתא. משא"כ אם יש לו במצחא, מורה דהוא אשלים גלגולא דיליה: וז"ש הא אשלים כו' - אבל אם ל"ל גם על קריצין, זהו מורה על, ימחו מספר, דשרטוטין הן (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם, כנ"ל: ואמר זכותיה נחית לתתא - כמ"ש (דברים י ט) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו, וזהו ימחו כו' (תהלים סט כט), והוא רשע וטוב לו. וע"ל תיקון מ"ה (צג ע"א). ואמר דדא אשתכח דל"ל כו', ר"ל דל"ל שורש כלל בנשמתא למעלה דייתי בגלגולא, וכל זכות שעשה נותנין לו הכל בעוה"ז, ולא נשאר לו, לא שורש ולא ענף, ולכן ל"ל שרטוטין כלל, דמורה על הנשמות דיליה, חד נשמתא חדא, ב' שנים,

⁵³⁵ ז"ל: מתלא לרוח [דההוא] דמית בלא בנין כגוונא דא עבד קב"ה לאדם כד תריך ליה [מההוא] (מהאי) עלמא ואייתי ליה להאי עלמא והא אתמר לעיל.

תרגום: \$

⁵³⁶ תרגום: \$.

תיקוני חלק ה

ג' שלשה, עד ארבעה, דבכל גלגולא מרכיבין בנשמתא אחרא ונעשה הענף מורכב משנים. וחזא דלא אצלח, מרכיבין ליה עוד בענפא אחרא ונעשה מורכב משלשה. משא"כ זה, דל"ל נשמתא כלל, וכשנחנו אותו בגוף הזה, הורידו כל זכיותיה מלעילא, הכל בגוף זה, עד שיאכל כל זכותא, ולא נשאר לו למעלה כלל. והוא מאותן שנאמר עליהן (ברכות לג ע"א) אבל עקרב פוסק וכמש"ל בריש תיקון כ"א (מב ע"א) ונפסקה נשמתו, שנאמר (סנהדרין צ ע"ב) הכרת תכרת הנפש ההיא. יכול אפילו עשה תשובה, ת"ל כו⁵³⁷. וז"ש אלא אם תב בתיובתא, וכמוהו לא הי' אשר שב כו' (מלכים ב' כג כה)⁵³⁸: שרטוטין אינן באתון - ר"ל, ד' שרטוטין רשימין, דשרטוטין באתון דאותיות התורה, בנויות מקוין, דאינן שרטוטין. אבל נקודין הן ציורין כנ"ל, דאות י' איהו ציורא דענפין ועיינין כו': ואמר דאינן הוי"ה - שהן ד' שרטוטין, ד' אותיות הוי"ה, וכמש"ל תיקון כ"ח (יז ע"א) וש"מ, דאותיות הוא בהוי"ה פשוטה, ונקודין בהוי"ה מליאה, והן עשר אותיות דיליה [וא' נעלם⁵³⁹], וכ"ב אתון בהוי"ה פשוטה, דה"א אחרונה הוא א' כוללת כולם⁵⁴⁰. וז"ש ציורין בנקודין דאינן כו' - והן ג' יודין ב(ג) אתון שהן ג' גלגולים דאינן מורכבים בנקודין בשלשה נקודות, והראשונה בלא גלגול הוא ו', פתח, והוא וא"ו דשם, שאין שם יו"ד, וכל הג' יודין נרכבין בו, והוא עיקר האדם בעמודא דאמצעיתא, ועליו נרכבין הכל. ואמר וציורין אינן בעיינין כו' - דכלם הם צור(ו)ת יודי"ן, והן תשע נקודין, בעיינין תריין כו' (הגהה. והראש ג"כ בעיגול, נקודה נעלמת דכליל כולא). ופומא, אע"ג שבעגולא הוא צורת י', מ"מ הוא צורת וא", והוא פתח. והוא אדם כמ"ש בז"ח (כו ע"ג)⁵⁴¹ פומא ודאי כו', והוא אדם דלא אתי בגלגולא, כמש"ל בתיקון ל"ב (פה ע"א). ואמר כ"ז כאן, לפרש המורכבין בנקודות וכל הנקודין, כמו שמפרש והולך קמץ שרטוט כו', וציורין הן ד' של ד' חיות כנ"ל, והן בשם הזה, כנ"ל וא"ו הוא אדם, ציור הראשון והוא אלף שבתוכן⁵⁴². וג' יודין, ג' חיות, שהן ג' היות. שג' יודין מורין על ג' היות כמש"ל בתיקון ס"ט (קכו ע"ב) וש"מ. ואלף שבתוכו מורה על שמא מפרש⁵⁴³, אדם, וכולא

⁵³⁷ ז"ל: ונכרתה, בעולם הזה, הכרת, לעולם הבא. הכרת תכרת, דברה תורה כלשון בני אדם. בין רבי ישמעאל ובין רבי עקיבא עונה בה מאי עבדי ביה. לכדתניא: יכול אפילו עשה תשובה, תלמוד לומר עונה בה לא אמרתי אלא בזמן שעונה בה.

⁵³⁸ ז"ל: וכמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל יהוה בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ככל תורת משה ואחריו לא קם כמהו, ע"כ. ועי' עמק המלך (שט"ז פ"מ): זהו סוד בן ענף רשע, שהיה מקודם רשע בבריאה הראשונה, ועם המליצה הזאת ליודעה יונעם לנפשו מאד, "כתוב הדר הוא" האמור ביאשיו המלך, "וכמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ה' בכל לבבו", ואנחנו לא נדע מה פשעו ומה חטאתו שהזיקוהו לתשובה זו. אלא שהיה צדיק בן רשע הוא גלגול המלך אחז, שאמר לו ישעיהו (ז יג) "שמעו נא בית דוד", מדקאמר "נא", שפירושו עתה, שמע מינה שהוא עתיד לשמוע לאחר זמן וכ'.

⁵³⁹ המרובעים מופיעים בדפוס וילנא.

⁵⁴⁰ ולכן נמנה כא' ולא כה'.

⁵⁴¹ עי' לעיל הערה 534.

⁵⁴² עי' ע"ח (שער מ"ד ומ"ה): א' שבתוך הוא"ו (דמ"ה וס"ג) [דס"ג], הוא בחי' אה"ה, כי א' דמילוי וא"ו דס"ג, הוא עצמו מתלבש באות [א' דמילוי] וא"ו דמילוי מ"ה (שהוא גימטריא אדם), והוא בחי' אה"ה, אלא שברדתה למטה להתלבש בא' זו דמילוי וא"ו [דמ"ה הוא בסוד] (הוא סוד) אחרים דאה"ה, א' א"ה אה"י אה"ה, שהוא גימטריא דם, שהוא הנפש הנקרא דם, כמ"ש (דברים יב כג) כי הדם הוא הנפש, ושיעורו הוא רביעית, שהלא הוא רבוע של שם אה"ה שיש בו ג"כ ד' אותיות, וז"ס רביעית דם הנזכר בגמרא, שהוא נקרא דם הנפש. ורביעית דם הנפש זו, שהוא אות א' דמילוי וא"ו דס"ג, מתלבש תוך א' דמילוי וא"ו דמ"ה, שהוא גימטריא אדם.

ביאור: שורש הפנימי דז"א הנה הוא בא"א והוא בהמ"ס רישא תליתאה שהוא עיקר הא"א כי הג' רישין הם אפס אי"ן א"א ושורש הפנימי דז"א הוא בא"א שהוא בהמ"ס ושם היה מדרגת ז"א קודם החטא והיינו כי כללות המ"ס הוא השם ס"ג כמ"ש בתיקונים תיקון ע' קמ"א ע"ב והוא"ו דשם ס"ג ור"ל בהא' דמילוי וא"ו שם הוא שורש ז"א ושם היה עלייתו ומדרגתו קודם החטא ור"ל בערב שבת בראשית אחר שעה ה' וכמו שכתבנו לעיל ענף ח' ס' ב' ע"ש ועל"פ הוא כי שורש העיקרי דז"א הרי הוא בהמ"ס אך זהו רק בהעלם אבל בגילוי הוה התחלתו בהבינה אימא כונן שמים בתבונה כנז' והוא ג"כ בהשם ס"ג שבה בהוא"ו שבו ור"ל בהא' דמילוי וא"ו כי מאותו הא' דס"ג נמשך שם מ"ה שהוא ז"א וכמ"ש בשער רוח הקודש ביחוד שם שדי דף מ"ח ע"ב וכן בדדושי מ"ן ומ"ד דרוש ה' (דע"ה ח"ב קא ע"ד), עיקר גילוי המ"ה הוא רק מהטבור ולמטה הגם שאור התיקון העסמ"ב שבו נשאר ולמעלה מהטבור ולמעלה ולמטה הטבור נכלל כל אור בע"ב וס"ג ואינו עולה המ"ה בשם כלל והוא העלם שורש המ"ה הכלול בס"ג בהא' דמילוי וא"ו שבו (כללים ח"ב סט ע"ג).

⁵⁴³ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.

תיקוני חלק ה

כלילין בשם הזה דס"ג: קמץ שרטוט וציור כו' - דנשמה ראשונה רכיב על השניה, כמו הרכבה דאילן כנ"ל, וכמש"ל (קה ע"א קיח ע"א) תחת הבל ודאי דהבל רכיב עליה ואתעביד שת הרכבה ליה. ונשמה הראשונה הוא פתח, ו' כנ"ל, וכמש"ל ודא פתח ולא אית לי' הרכבה כו', וכל הנשמות הנוספות בגלגול, הן הכל יודין, והן ד' נקודות הראשונות, כמו שמפרש והולך, פתח בראשונה, וקמץ בגלגול⁵⁴⁴, וא"ו ביו"ד. ובגלגול השני אותו יו"ד ביו"ד אחר, והוא צירי. ואח"כ בשלישי (הראשון)⁵⁴⁵ והוא סגול. ואמר שרטוט וציור, דהראשונה אינה נחשבת לציור דחשיב למעלה (קכ ע"א קמ ע"ב) ג' היות, י"ב אנפין ואדם כללא דכולהו, {קמו ע"ג} ולכן הוא וא"ו כנ"ל. וזהו זה ספר, י"ב⁵⁴⁶, וכלהו תולדות אדם, גלגולא דיליה, שהן תולדות, כמ"ש (שמות כ ה) פוקד עון כו', כמ"ש בפ' יתרו (צא ע"א)⁵⁴⁷. ונקרא הניצוץ חיה, י"ב אנפין דחיוון, והיא מחיה את הקו דהוה מית⁵⁴⁸. וידוע שהנקודין חיות (האותיות), @, וכן הכוכבים ברקיע, (@וכן) החיות שתחת הרקיע, וכמש"ל בהקדמה (א ע"ב). וז"ש ניצוץ כו' רקיע כו' ואמר ובה סומך כו', דנופלים הן גלגולין קדמאין דנפלו ומיתו ולא אצלחו, וסומך הוא סמ"ך, שהוא הניצוץ:

ניצוץ איהו חיה תחת רקיע הה"ד (יהזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע רקיע ודאי על רישא דחיה איהו קמ"ץ ניצוץ חיה רקיע לעילא מינה ניצוץ איהו י' סליק באת ו' דאיהו רקיע שית זמנין עשר ואתעבידת ס' ובה סומך ה' לכל הנופלים (תהלים קמה יד) וחיה איהו סמך (נ"א) איהו י' סמוך לרקיע [קבה ע"א] רקיע עם ניצוץ איהו גלגול רקיע בלא⁵⁸ ניצוץ איהו גלגל כמה דאוקמוהו⁵⁴⁹ גלגל הוא שחוזר בעולם דאחזיר לעלמא⁵⁹ ודא פתח ולא אית ליה הרכבה בגלגול ולית ליה חיה דרכיב עלה ודא שרביט הכוכב דאתמר ביה (במדבר כד יז) דרך כוכב מיעקב דרך⁶⁰ בין שתי חיות דאינון צר"י ואתעביד וייצר ובהון קא אתיא בתרין גלגולין ודא אדם דיצירה דקמ"ץ איהו אדם דבריאה וכד אתא בתלת גלגולין דאינון סגול אתעביד שלשל"ת משולש בהון ודא אדם דעשיה:

הניצוץ הוא חיה שמתחת לרקיע, וזה שנאמר "ודמות על ראשי החיה רקיע". "רקיע" ודאי על ראש החיה, והוא קמ"ץ, הניצוץ הוא חיה. הרקיע למעלה ממנו. הניצוץ הוא י', שעולה באות ו', שהיא הרקיע. שש פעמים עשר ונעשה ששים, ובה "סומך ה' לכל הנופלים". והחיה, היא סמך (י' הסומכת) לרקיע. רקיע עם ניצוץ, הוא גלגול. רקיע בלי ניצוץ, הוא גלגל, כמו שבארו (פסחים צד ע"ב), גלגל הוא שחוזר בעולם, שמחזיר לעולם. וזה פתח, ואין בו הרכבה בגלגול, ואין בו חיה שרוכבת עליו. וזהו שרביט הכוכב, שנאמר בו "דרך כוכב מיעקב", שהוא עובר בין שתי חיות, שהן צר"י, ונעשה "וייצר". ובהם הוא בא בשני גלגולים, וזהו אדם של יצירה. שהקמ"ץ הוא אדם של בריאה. וכאשר בא בשלושה גלגולים, שהם סגול, נעשה שלשלת משולשת, וזהו אדם של עשיה.

*רקיע עם ניצוץ איהו גלגול ניצוץ איהו גלגל כו' שחוזר בעולם רקיע איהו ו' ודא פתח כו' - כצ"ל, דגלגל הוא יו"ד, כמש"ל (קג ע"ב קטז ע"א) והוא צור(ו)ת הגלגל שסובב בעגולא, וכלו נק' ע"ש הכוכב, גלגל שבתאי (@)גלגל צדק כו'⁵⁵⁰, וכל פעולותיו וחיותו הוא בכוכב, והוא הניצוץ, והן קבועין ברקיע שהוא⁵⁵¹ והן למטה ממנו, כמו הקמץ, והן ט' גלגלין כמנין הנקודין, והוא סמ"ך כנ"ל, אתרכיב הוא י' ונעשה בו אחד, לבד מה שהוא למעלה ממנו. וכמו מצה מצוה⁵⁵², וזהו גלגל, חושבן ס"ו, כמש"ש וא"ו הוא רקיע שע"ג, וז"ש ודא פתח ולא אית לי' הרכבה כו': דרכיב עליה - ר"ל, על

⁵⁴⁴ הראשון (נוסף בלש"ו).

⁵⁴⁵ נמחק בלש"ו.

⁵⁴⁶ גימ' ז"ה. SCHOTENSTIEN@.

⁵⁴⁷ עי' מלואים אות (עג).

⁵⁴⁸ \$

⁵⁴⁹ עיי"ש שזה דברי האומות העולם.

⁵⁵⁰ ס"י (פ"ד מ"ז): שבעה כוכבים בעולם שבתאי צדק מאדים חמה נוגהכוכב לבנה שבעה ימים בשנה שבעת ימי השבוע שבעה שיערים בנפש זכר ונקבה שתי עיניים שתי אזנים שני נקבי האף והפה.

⁵⁵¹ ו' (נוסף בלש"ו).

⁵⁵² עי' לעיל סג ע"ב, וזהר ח"א קנז ע"א.

תיקון חלק ה

החיה דהוא ניצוץ: **ודא שרביט כו'** - ר"ל, שנאמר דרך כוכב (במדבר כד יז) הוא ניצוץ, "וקם שבת" הוא שרביט הכוכב, וכן פי' ר' האי גאון, והוא פתח וא"ו: ***מיעקב וקם שבת מישאל וכד עבר בין שתי חיות כו' - כצ"ל: אתעביד וייצר** - ר"ל כמש"ל (קיד ע"א קלד ע"ב) וי"י דהוא כ"ו, והוא אדם דיצירה כמש"ש, והן ג' אדם בג' גלגולין כמש"ל סוף תיקון כ"ו (פ ע"א), וייצר הוא צרי, לשון צר כמש"ל בהקדמה (ח ע"ב) בב' יודין דביה, וא"ו **אתרכיב בהון**, והוא צר צורה בתוך צורה אין צייר כאלהינו⁵⁵³, ור"ל דהציור הוא הנקודות כנ"ל, גלגול ראשון בתוך שני, דעל גלגול הא' אינו צורה בתוך צורה: **משולש בהון** - ר"ל, בג' נקודין ודריש לשון שלשלת, והוא ג"כ בג' קוין:

והכי איהו שרביט דככב כד איהו עובר בין שתי אופנים דאינון שב"א אתעביד שור"ק דרג"א ואינון שלשלת לעילא בסגול"ל בסגולת"א דרג"א לתתא בשור"ק שב"א צר"י חל"ם כד אסתליק בצר"י אתעביד סגולת"א חר"ק דנחתא בצר"י אתעביד סגול"ל וכד עאל בשב"א אתעביד שר"ק וכלא נקודה חדא חל"ם איהו לעילא בסגולת"א חר"ק איהו לתתא בסגול"ל שור"ק איהו באמצעיתא כגוונא דא ו הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט).	וכן הוא שרביט הכוכב, כאשר הוא עובר בין שני אופנים, שהם שב"א, נעשה שור"ק דרג"א, והם שלשלת למעלה, בסגול"ל סגולתא. דרגא שלמטה, בשור"ק, שב"א, צר"י, חול"ם. כאשר עולה בצר"י, נעשה סגולתא. חר"ק שיורדת בצר"י, נעשית סגול"ל. וכאשר נכנס בשב"א, נעשה שר"ק. והכל, נקודה אחת. חל"ם הוא למעלה, בסגולתא. חר"ק הוא למטה, בסגול"ל. שור"ק הוא באמצע, כדוגמת זו. הן כל אלה יפעל אל, פעמים שלוש עם גבר.

[029] Commented: נכון
כוונת התיקון? לטעמים?

והכי איהו שרביט כו' שבא אתעביד שורק דרגא - ר"ל, דבג' ספירות חג"ת, דהן ג' גלגולין, הן בגלגול ב' וג' צירי סגול, דהן ח"ג חג"ת. אבל באופנים דהן נה"י, הן שבא ושורק, דהן זה על גבי⁵⁵⁴ זה, מעלה ומטה, וכמש"ל (נ"ד נ"ה) בארוכה. והן במקום השלשלת, דרגא. והן ב' מיני גלגולין, שהן [ה] (ב) ו"ק, כמש"ל בריש תיקון ס"ט (קטו ע"ב). וז"ש ואינון שלשלת לעילא בסגול דרגא לתתא בשורק: **שבא צירי חולם כנ"ד כו' - מפרש והולך דהנקודה הג' דאתלבש באלו שנים, שבא צירי, ונעשה סגול שורק, אינו הכל תנועה אחת, דחלם עאל לעילא מצירי ונעשה סגולתא, ולתתא שנעשה סגול הוא חירק, ובשבא באמצע שורק, ר"ל מלאפום, ונעשה שורק בג' נקודות. וז"ש וכד עאל בשבא שורק אתעביד שורק, והראשון צ"ל בוא"ו שורק, ובכלם הכל ע"י נקודה חדא, וז"ש וכולא נקודה חדא חלם כו' הן כל אלה כו' - והענין כי ג' גלגולין הן, ובכל א' נר"ן, כמש"ל סוף תיקון נ"ו §) דבכל א' א', היינו בכללות, אבל בפרטות הן ג' פעמין ג', והן ט' {קמו ע"ד} נקודין בג' בחי' (חד כ"א בנקודה א' ח"י⁵⁵⁵), ב' בחינות כנ"ל, אב"ג אב"ג, קמץ צרי סגול, בחינה (ק"ח⁵⁵⁶ הנעלמת בסוד המאור הגדול) א'. בחינה ב' (נקודה א' מאלין ג' חש"ש⁵⁵⁷), ב' נקודות שבא, ג' נקודות שורק. בחינה ג' (נקודה א') [נקודות @] בג' אופנים, חש"ח⁵⁵⁸. וז"ש הן כל אלה כו' [מ"מ בכללם הן ח' נקודין] ופתח משלמת להן, והוא הראשונה שלא בגלגול, שבה נכלל הכל, ששם היה הכל ביחד. ואח"כ מרכיבין ענפים ממנה כפי בחינתו, דכל שחב יותר מתפרדין הענפין יותר, ונרגן מפריד כו' (משלי טז כח) (הגהה. וזהו אריכות הגלות ריבוי הענפין), אלא שאלה הם כללות הבחינה. והנה בראשונה פתח, ובגלגול הראשון עדיין ניכר בקמץ, ואח"כ מתבטל, כי מרכיבין ענף הראשון בשני ונעשה ב' נקודות, ולא נזכר השורש כלל. וכל הכלל הזה הוא בכללות הרוח, שהוא נקודות. ויש עוד בטעמים,**

[030] Commented: פר
למ אמר תיכון כו
שהוא דף פ ע"א

[031] Commented: נוס
ח

⁵⁵³ עי' ברכות י ע"א: בא וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם: מדת בשר ודם, צר צורה על גבי הכותל ואינו יכול להטיל בה רוח ונשמה, קרבים ובני מעים. והקדוש ברוך הוא אינו כן, צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח ונשמה, קרבים ובני מעים. והיינו דאמרה חנה, אין קדוש כה' כי אין בלתך ואין צור כאלהינו. מאי אין צור כאלהינו. אין צייר כאלהינו.

⁵⁵⁴ פתחתי ראשי תיבות @

⁵⁵⁵ §

⁵⁵⁶ §

⁵⁵⁷ §

⁵⁵⁸ ר"ת חולם שורק חירק, ועי' לעיל ח ע"א.

תיקוני חלק ה

והן סגולתא לעילא (שלשלת)⁵⁵⁹ בחולם, שלשלת בחירק, דהוא בסגול, כנ"ל. דרגא בשורק ג"כ בשלש, אלא דבטעמים הן ג' פעמים ד', זה ספר (בראשית ה א)⁵⁶⁰, י"ב אנפין, כמש"ל (קכ ע"א קמ ע"ב, וקכד ע"ב קמה סע"ב) **ציורא דארבע שרטוטין**, בג' חיוון וחיה רביעית אדם דכליל כולא, והן י"ג טעמים⁵⁶¹, והן ג', נר"ן דטעמים בד' גלגולים עם הראשונה, ובנקודין הן שם מלא דס"ג, בעשר אותיות, שהן ט' נקודין וההוא דכליל כולא, והוא א' דא"ו⁵⁶², דהוא אדם דכליל ג' חיוון, דד' אנפין דטעמים, שאלף ההוא מצטרף להטעמים כידוע. והן ט' וי"ג, נגד ט' תיקונין דז"א וי"ג תיקונין דא"א שהן י"ג יודי"ן וט' ווי"ן דברכת כהנים, כידוע⁵⁶³. ויש עוד באותיות שבהן נכלל הנקודות והטעמים, שהן כ"ב אותיות, שהן ג"פ ד' ועשר דשמא מפרש דכליל כלא, וטעמים נקודות אותיות הן נר"ן דכללות (לעיל קכה ע"ב), והכל בשם הוי"ה. טעמים ג' הויות⁵⁶⁴ כנ"ל, ונקודין בשמא מפרש, והאלף משלים לטעמים כנ"ל. ובס"י⁵⁶⁵ חשיב לה יו"ד וי"ב, אבל שם הוא באותיות וכמ"ש למטה, ובאותיות הן עשר דרבוש השם, י' הראשון דכליל כולא. י"ה בגלגול הראשון דמרכיבין היו"ד בה"א, ובגלגול השני מרכיבין י"ה בוא"ו, והוא יה"ו. ובשלישי יהו"ה. וז"ש *י"ה אחזי גלגולא קדמא יה"ו אחזי גלגולא תנינא יהו"ה אחזי גלגולא תליתא הרכבה דכלהו תלת (אדני - [כצ"ל])⁵⁶⁶ והן כ"ב אותיות, ואלו ג' אדני הן לבושי' דג' הויות, ורבוש דעשר אתון הן לבושי' לעשר אתון דשמא מפרש⁵⁶⁶, ובאלו ג' דרבוש בג' גלגולין הן ג' יודין. וכן בהרכבה דלהון, ג' אדני ג"כ ג' יודין, והן נגד ג' נקודות חולם שורק חירק⁵⁶⁷, דהן בג' גלגולין, וז"ש ורזא דא י' י' כו': ואמר אמן כו', שהן בכתור, בג' נהורין דאתרמיו בקמ"ץ, אור צח כו' (קמט ע"ב), בג"ר והן בג' מוחין כמו שמפרש והולך, דאתרמיו בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י חד שריא כו' - כי שם זה הוא במוחא דכליל ג' מוחין,

[032] Commented: שים
בפיסקא הבאה

⁵⁵⁹ למחוקק.

⁵⁶⁰ זה בגימ' י"ב SCHOTENSTEIN@.

⁵⁶¹ עי' לעיל הערה 281.

⁵⁶² עי' (לעיל עו ע"ב): שבשם מ"ה וא"ו הא' באמצע מגיע מאימא.

עי' ע"ח שער ט"ל פרק ה: א' שבתוך הוא"ו [דס"ג] (דמ"ה וס"ג), הוא בחי' אה"ה, כי א' דמילוי וא"ו דס"ג, הוא עצמו מתלבש באות [א' דמילוי] וא"ו דמילוי מ"ה (שהוא גימטריא אדם), והוא בחי' אה"ה, אלא שברדתה למטה להתלבש בא' זו דמילוי וא"ו.

שורש הפנימי דז"א הנה הוא בא"א והוא בהמ"ס רישא תליתא שהוא עיקר הא"א כי הג' רישין הם אפס אי"ן א"א ושורש הפנימי דז"א הוא בא"א שהוא בהמ"ס ושם היה מדרגת ז"א קודם החטא והיינו כי כללות המ"ס הוא השם ס"ג כמ"ש בתיקונים תיקון ע' קמ"א ע"ב והוא"ו דשם ס"ג ור"ל בהא' דמילוי וא"ו שם הוא שורש ז"א ושם היה עלייתו ומדרגתו קודם החטא ור"ל בערב שבת בראשית אחר שעה ה' וכמו שכתבנו לעיל ענף ח' סי' ב' ע"ש ועכ"פ הוא כי שורש העיקרי דז"א הרי הוא בהמ"ס אך זהו רק בהעלם אבל בגילוי הוה התחלתו בהבינה אימא כונן שמים בתבונה כנז' והוא ג"כ בהשם ס"ג שבה והוא"ו שבו ור"ל בהא' דמילוי וא"ו כי מאותו הא"ו דס"ג נמשך שם מ"ה שהוא ז"א וכמ"ש בשער רוח הקודש ביחוד שם שדי דף מ"ח ע"ב וכן בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ה' (כללים ח"ב סט ע"ג).

עיקר גילוי המ"ה הוא רק מהטבור ולמטה הגם שאור התיקון העסמ"ב שבו נשאר ולמעלה מהטבור ולמעלה ולמהט הטבור נכלל כל אור בע"ב וס"ג ואינו עולה המ"ה בשם כלל והוא העלם שורש המ"ה הכלול בס"ג בהא' דמילוי וא"ו שבו (דע"ה ח"ב קא ע"ד).

ועי' מלואים אות (עד).

⁵⁶³ עי' שעה"כ תפילין ה' (עי' מש"כ שם באריכות) ותפילת השחר א'.

עי' דברי רבינו בביאורו לספד"צ כ"ה ע"א וז"ל, כ"ב אתון אתגליפו בגווייהון ר"ל כנגדן כ"ב אותיות שבתורה ט' וי"ג, הן כ"ב תקונין בז"א, וכנגדן כ"ב אותיות התורה שהן בז"א כידוע וכו', וזהו שם של כ"ב בז"א כידוע בת"ת, והן כ"ב תקונים דדיקנא שול, שהוא בתפארת כנ"ל, והן יוצאין מברכת כהנים כידוע, והן י"ג יודי"ן שם בכל תיבה יו"ד עד וישם י"ג תיבות, ותשעה ווי"ן, וידוע שע"ק נקרא יו"ד וז"א ו', שלכן נגד י"ג תקונין הן יודי"ן, ונגד ט' תקונין דז"א הן ווי"ן, וכן השם כ"ב נחלק לט' וי"ג, עכ"ל.

וכנגד בחינה זו יש את שם הקדש אנקת"ם פסת"ם פספס"ם דיונס"ם. ועי' תפילת ר' נחוניא בן הקנה: אקלסך בספירה הששית שהיא תפארת.

⁵⁶⁴ עי' מלואים אות (ה).

⁵⁶⁵ פ"ג מ"א: שלש אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים. פ"ד מ"א: שבע כפולות בג"ד כפר"ת מתנהגות בשתי לשונות, ב"ב ג"ג ד"ד כ"כ פ"פ ר"ר ת"ת, תבנית רך וקשה, גבור וחלש. פ"ה מ"א: שנים עשרה פשוטות, ה' ו' ז' ח' ט' י' ל' נ' ס' ע' צ' ק' וכו'.

⁵⁶⁶ עי' שער רפ"ח פרק ב.

⁵⁶⁷ עי' לעיל ח ע"א.

תיקוני חלק ה

כמש"ל (קח ע"א קבו ע"א קיט ע"א קלח ע"ב). ואמר חד שריא כו', דהן ג' מוחין, שרש נר"ן, וע"ל (קז ע"ב קבו ע"א) על אלין תלת {קמו ע"א} טיפין שריין תלת חכמות חד איהו כו', ואמר ריהטא דסחיר לון כגוונא דא (@) ("י"ה@") איהי כו', ר"ל הגלגלת, והוא כתר [א'@] דשם הנ"ל, דכליל ג' יודין, אדם דכליל ג' חיוון, והוא השורש הראשון, קודם הגלגול בראשונה וכן"ל:

אחזי ⁶¹ גלגולא קדמאה יהו"ה ⁶² אחזי גלגולא תנינא יהו"ה (נ"א וי"ה וי"ה) ⁶³ אחזי גלגולא תליתאה יו הו וו הו (נ"א אתגליא ואחזי גלגולא קדמאה יהו"ה גלגולא תנינא תלת י" י"י ⁶⁴ הרכבה דכלהו תלת אדני ורזא דא י" י"י חל"ם חר"ק שור"ק תלת יודין אמון מופלא ⁵⁶⁸ אמון נסתר אמון מכוסה דאתרמיוו בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י:	אראה הגלגול הראשון, יהו"ה. אראה הגלגול השני, יהו"ה (נ"א: וי"ה וי"ה). אראה הגלגול השלישי, יו הו וו הו (נ"א: התגלה ואראה הגלגול הראשון, יהו"ה, הגלגול השני שלש י" י"י). ההרכבה של כולם שלש, אדני. וסוד זה, י" י"י, חולם, חירק, שורק, שלש יודין, אמון מופלא, אמון נסתר, אמון מכוסה, המרומזים בשם זה, יו"ד ה"י וא"ו ה"י.
אמון מופלא דאשתמודע בכלהו חד שריא בנפש הזכרון ⁵⁶⁹ ותנינא בנפש המחשבה ותליתאה בנפש המצוייר ⁵⁷⁰ דאינון {קמו ע"א} תלת מוחין י" י"י ריהטא דסחיר לון כגוונא דא (••) איהי קרקפתא דתפלין:	האמון המופלא נודע בכולם, אחד שוכן בנפש הזכרון, השני בנפש המחשבה, והשלישי בנפש המצוייר, והם שלושה מוחין: י" י"י י"י. הריצה הסובבת אותם כדוגמא זה (••) היא גולגולת התפילין.
שרטוטין כגוונא דא יְהוָה בהון י"י מלך האבא שרטוטין דמצחא:	השרטוטים כדוגמא זה: יְהוָה, בהן ה' מלך. הרי כאן השרטוטים של המצח.

Commented [VL33]: בכ ל הפיסקא הזאת צ"ע איך לתרגם נראה - אחזי

Commented [034]: לבד וק הציור

Commented [035]: תקי ון כ"ב?

ואמר שרטוטין אינון כגוונא יהו"ה [ה'@] מלך וגו' הא כו' - ר"ל דאמר למעלה (ס) כ"ב דאתוון הן יו"ד דשמא מפרש דביה ג' יודין בג' גלגולין דאתרמיוו בהאי שמא כו', והן עשר דאתלבשו בעשר, והרכבה דלהון אמר שהן ג' אדני, ובהון אתלבשו ג"פ הוי"ה דטעמים, והן ד' שרטוטין, שהן הוי"ה בג' רשימין כנ"ל (קכד ע"ב קמו ע"א). וז"ש שרטוטין כו' ג' הויות דה' מלך כו', שהן בג' חיוון דהן משוררין במרכבה, ובהון סליק אליהו לשמאי⁵⁷¹, והן י"ב אותיות דמנצפ"ך⁵⁷², שהן היה הוה ויהיה⁵⁷³, י"ב בעשר, וכללות כולן ופרטות הכל בג' יודין, בג' אמון, בג' מוחין דג' נר"ן, ובכללות הוא הוי"ה בג' אופנים: הוי"ה פשוטה בג"פ, הוי"ה מליאה, הוי"ה בריבוע, והן נגד ג' חיוון שהן נר"ן. וג"פ אדני הוא נגד חיה הרביעית דכליל לון⁵⁷⁴, והוא אלף דשם ס"ג כנ"ל. והוא נגד אותיות, דנפש הוא נגד דגש ורפה, שהוא שתופא דאתוון, דנפשא שתופא (@) דגופא⁵⁷⁵, והאותיות נגד הגוף, והוא אדני, דנעשה גוף לשם הוי"ה, כמש"ל בתיקון כ"ב (עו ע"א PERL⁵⁷⁶ עב ע"ב) והוא הראשון שלא בא בגלגול, שהוא חיה דאדם דכליל כולא, ובכל א' ג' יודין, אלא שברבוע הוא ד' יודין, והוא א' ⁵⁷⁶ דכליל כולא, והן י"ג יודין ביי"ג תיקונין, שא ⁵⁷⁷ כליל כלא והן י"ב ⁵⁷⁸, כמ"ש

⁵⁶⁸ עי' לעיל קלז סע"ב והערה. Error! Bookmark not defined.

⁵⁶⁹ עי' מלואים אות (עה).

⁵⁷⁰ עי' מבר"ש (ש"ה ח"א פ"י): בתלת ימי הקליטה עדיין לא נכנס רק מילוי מ"ה שהוא חיות מהז"א עצמו ואיננו יכול להצטייר עדיין מעצמו לולי עד שיצטרף עמו טפת אודם של הנקבה אמא והיא המציירת כנודע כי ניקוד צירי באימא כנזכר בתיקון ע' דף קכ"ח וזהו ג"כ סוד ויצר ה' אלהים שהיא הבינה את האדם הוא שם מ"ה דז"א המצטייר ע"י שם ס"ג שהוא באימא.

⁵⁷¹ עי' מלואים אות (עו).

⁵⁷² עי' לעיל הערות 23 ו-220.

⁵⁷³ עי' לעיל הערה 326.

⁵⁷⁴ עי' זהר ח"ג רעד ע"א לענין כליל לון.@

⁵⁷⁵ עי' לעיל יג ע"ב.

⁵⁷⁶ \$

⁵⁷⁷ שהראשון\$?

⁵⁷⁸ עי' דברי רבינו ב ע"א שבעיקר הם י"ב, ג' פמעים הוי"ה ויש י"ג הכוללם.

תיקון חלק ה

בא"ר (קלד ע"ב) 579 דמכאן אשתלשלו י"ב תחומין כו': ואמר הא הכא שרטוטין דמצחא - ר"ל דכאן סיים תיקון השני 580, שהוא דמצחא. והראשון דשערא סיים למעלה (דף קכד [ע"א @] קמה ע"א) איהו דרקים גוונין בכל אתר, ומתחיל שם, ואיהו דצייר שרטוטין כו'. וכאן מתחיל תיקון ג', עיינין כו'. ולקמן (קכז ע"ב קנ ע"ב) (@תיקון ד'), [וכ"ד @] אנפין אינון בארבע כו', ולקמן (קכח ע"ב קנב ע"א) תיקון ה', חוטמא כו'. וקכ"ט ע"א (קנב ע"א) תיקון ו', אודנין כו'. וקל"א ע"א (קנד ע"ב), תיקון ז', שפון כו'. ושם (דף קלא ע"ב קנד ע"ב) תיקון ח', שירטוטין ידין אשכחנא כו', וקל"ג ע"א (קנד ע"ב) תיקון ט', ותיקון י' בקומה בצואר כו':

העינייים, בהם "ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל", בצבע לבן, "יראי אלהים", בצבע אדום, "אנשי אמת", בצבע ירוק, "שונאי בצע", בבת עין, שהוא שחור.	עיינין בהון (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל בגוון חוור יראי אלהים בגוון סומק אנשי אמת בגוון ירוק שונאי בצע בבת עין דאיהי אוכמא:

עיינין בהון ואתה כו' - דתחזה הוא בעיינין, דבעיינין יש כל הד' גוונין הנ"ל (כמו שמפרש והולך אנשי חיל כו') כידוע. וז"ש אנשי חיל כו' ודא רזא דשבת כו', דעקרא הוא על הבת עין, (@דאתאחדא ג' עיינין בג' אנפין) [אתחזייה בג' ענפין @], דאינון תרי שבתות כו'. ועי' בז"ח (פ' יתרו כט ע"א) 581 עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהו מסט' דשבת דאיהו בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה כו':

וזהו סוד השבת, ש', שלושה ענפים, שלשה צבעים של העין. ב"ת של שבת, זה בת העין. ועליהם נאמר "ושמרו בני ישראל את השבת וכו'", והרי פרשוהו, שהם שני שבתות, האם העליונה בשלש מדרגות, והאם התחתונה בשלש מדרגות. העמוד האמצעי כולל ששה צדדים, שהם ששה מדרגות.	ודא רזא דשבת ש' תלת ענפי תלת גוונין דעינא ב"ת דשבת דא בת עין ועלייהו אתמר ושמרו בני ישראל את השבת וגו' (שמות לא טז) והא אוקמוהו דאינון תרין שבתות אימא עלאה בתלת דרגין ואימא תתאה בתלת דרגין 582 עמודא דאמצעייתא כליל שית סמרין דאינון שית דרגין:

ואמר והא אוקמוהו כו' - ר"ל דכתיב ב' פעמים שבת בהאי קרא, שאמרו (שבת קיח ע"ב) 583 אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות כו', והוא ב' שבתות, ו' ימים בינתיים, דהן ו"ק, ג' ימים בתר שבתא, ג' ימים מקמי שבתא, והיו זוכים לשבת עלאה, דהוא עלמא דחירו (והר ח"ב קפו ע"א), ולכן היו מיד נגאלין:

עיינין דמסתכלין בארע מישור בחוורו אלין אינון עיינין דרחימו ובהון שכנתא איהי יפה כלבנה (שיה"ש ו') דלית בה פגיומו דאתמר ביה הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים (שם א טו):	עיינין דמסתכלות בדרך הישר, בלבן, אלו הן עיני האהבה, ובהן השכינה היא "יפה כלבנה", שאין בה פגם. שנאמר בה "הנך יפה רעיתי, הנך יפה, עיניך יונים".

579 ז"ל: ודא הוא תקונא קדישא עלאה דתריסר דמכאן אשתלשלו י"ב תחומין לעילא י"ב תחומין לתתא י"ב תחומין ל"ב שבטי אבהתא הה"ד (מיכה ז כ) אשר נשבעת לאבותינו.

תרגום: וזה הוא התיקון הקדוש העליון ה"ב, שמכאן נשתלשלו י"ב תחומין למעלה, י"ב תחומים למטה, י"ב תחומים ל"ב שבטי האבות. זהו שנאמר "אשר נשבעת לאבותינו".

580 דת"ג (עי' ספד"צ כג ע"ב). צ"ע שכן לקמן יש י' תיקונים? ###

581 ז"ל: עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהו מסטרא דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה איתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה:

תרגום: עיינים שחורות יפות על קו היושר, הוא מצד שבת, שהיא בת עין יפה, עליה נאמר שחורה אני ונאווה, זהו בצורת שבת, שהיא שקולה לכל התורה כולה.

582 עי' מלואים אות (מח).

583 ז"ל: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלתן - מיד נגאלים, שנאמר כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי וכתוב בתריה והביאותים אל הר קדשי וגו'.

תיקון חלק ה

עיינין (@דרחימו) [דסתימו] - סוד החסד ואהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד (ירמיה לא ב): **יפה כלבנה** - לבנה הוא לבן, גוון חורר. הנשקפה כמו שחר (שיה"ש ו' 584), אוכם בת עין, שממנה הראיה, וזהו {קמז ע"ב} הנשקפה, והכל צופין אליה⁵⁸⁵. ברה כחמה (שם), (@גוון) ירוק, כמש"ל (קמג ע"א ע"ב קסט ע"ב). **איומה כו'**, **גוון סומק**, דהיא דחילא, יראי אלהים, וכמ"ש (דניאל ז ז) דחילא ואמתני. אבל בז"ח שם (כו ע"ג)⁵⁸⁶ פי' איומה כנדגלות ב' גווינין, סומק ואוכם, ואפשר שט"ס נפל שם: **דלית בה פגימו** - שזהו יפה דאית גוון חורר מסט' דנחש, כמש"ל (קכג ע"ב קמד ע"ב) והוא ארור מכוורת (@מגרעת), וכמו שמפרש והולך, לכן נאמר יפה, וכמ"ש (שיה"ש ד ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך: **דאתמר בה הנך כו'** - ראה דיפה כלבנה קאי על העינים, שנאמר הנך יפה עיני(@ך) [ס], ולפיכך הנך יפה רעיתי כלך, וכמ"ש (תענית כד ע"א) לכלה שענייה יפות אין צריכה בדיקה:

Commented [036]: לא כתוב שם איומה??

וּשְׁ עֵינִים שֶׁהֵנֵחַ הוּא כְּרוֹךְ בְּהוֹ, הֵנֵחַ הַקְדְּמוֹנִי, וְאֵינֶן מִסְתַּכְלוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל. בְּכָל מָה שֶׁמִּסְתַּכְלוֹת נִתְקַלְלָה. הָעֵין הִיא כְּגֹלָל, צִבְעָה לְבָן, כְּדֹגְמַת הַיָּם שֶׁמִּסְבֶּבֶת אֶת כָּל הָעוֹלָם. וְהַשְּׂנִיָּה, כְּדֹגְמַת הָאָרֶץ. וְהַשְּׂלִישִׁית, כְּדֹגְמַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נִקְוֶה קֶטֶנָּה שֶׁל בֵּת עֵין, וְהִיא כְּדֹגְמַת צִיּוֹן, שֶׁהִיא הַנִּקְוֶה שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁמִּמֶּנָּה נֹסֵד @הָעוֹלָם.	וְאֵת עֵינֵינוּ דִּהְיָוָה חֵיוָא אִיהוּ כְּרוֹךְ בְּהוֹ נַחֲשׁ הַקְדְּמוֹנִי וְלֹא מִסְתַּכְלִין בְּאֶרֶח מִיִּשְׁוֹר בְּכָל מָה דְּאִסְתַּכַּל אֶתְלָמִיא עֵינָא אִיהוּ כְּגֹלָל גוֹון חוֹרר כְּגוֹוָנָא דִּימָא דְּאִסְחָר כָּל עֲלָמָא וְתִנְיִנָא כְּגוֹוָנָא דְּאֶרְעָא תְּלִיתָא כְּגוֹוָנָא דְּאֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל נִקְוֶה זַעִירָא דְּבֵת עֵין אִיהוּ כְּגוֹוָנָא דְּצִיּוֹן דְּאִיהוּ נִקְוֶה דְּעֲלָמָא דְּמִתְמָן הוֹשַׁתָּ עֲלָמָא:

וְאֵת עֵינֵינוּ כו' - דְּהוּא חוֹרָא מִסְט' דְּנַחֲשׁ כְּנ"ל, וְכַמ"ש בְּז"ח (כח ע"ג)⁵⁸⁷ גוֹוִינִין חִיּוֹר דִּילִיָּה **אִיהוּ נַחֲשׁ כו'**, ע"ש: **עֵינָא אִיהוּ כְּגֹלָל כו'** - ר"ל, שֶׁנִּקְרָא גֹלָל הָעֵין, דְּכִלִּיל כָּל עֲלָמָא, כְּמוֹ שֶׁמִּפְרֵשׁ וְהוֹלֵךְ:

וּשְׁ אָדָם שֶׁצִּבְעוּ תְּכֵלֶת, שֶׁהוּא דוּמָה לְרִקִּיעַ, כְּמוֹ שֶׁבָּאֲרוּ חֲכָמֵי הַמִּשְׁנָה (סוֹטָה יז ע"א) תְּכֵלֶת דוּמָה לַיָּם, וְהַיָּם דוּמָה לְרִקִּיעַ, וְהָרִקִּיעַ דוּמָה לְכֶסֶף הַכְּבוֹד. וְשְׁלוֹשָׁה צִבְעִים הֵם בְּעֵין: לְבָן, שַׁחֲוֹר, וְתְּכֵלֶת, כְּגֹדֶשׁ אֲשֶׁר שְׂאִינָה שׁוֹרֶפֶת, וְאֵשׁ שֶׁשׁוֹרֶפֶת וְאִינָה מְכֻלָּה, וְהַשְּׂלִישִׁי שֶׁהוּא תְּכֵלֶת, כְּגֹדֶשׁ אֲשֶׁר שֶׁשׁוֹרֶפֶת וּמְכֻלָּה. הַרְבֵּיעִי הוּא "לְבַת אֵשׁ", וְזֶהוּ הַשְּׂכִינָה, בֵּת עֵין. וְעֵלִיָּה נֹאמֵר "וִירָא מִלֶּאךְ ה' אֵלֶיךָ בְּלִבָּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנָה", זֶה הַשְּׂכִינָה, בֵּת עֵין. "וִירָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ", זֶהוּ הַצִּבְעַת שֶׁמַּעֲלָה בֵּת עֵין, שֶׁהוּא הַצִּבְעַת הַשְּׂנִי. "וְהַסֵּנָה אֵינֶנּוּ אוֹכֵל", זֶהוּ הַצִּבְעַת הַשְּׂלִישִׁי. "וִירָא מִשָּׁה אֲסוּרָה נָא וְאִירָא וְגו'", זֶהוּ הַצִּבְעַת הַלְבָן שֶׁל הַנֵּר הָעֵלְיוֹן. וּבְשְׁלוֹשָׁתָם צִבְעִים אֵלּוּ הַתְּאֻחָדָה (נ"א	וְאֵת בְּרַשׁ דְּגוֹוִין דִּילִיָּה תְּכֵלֶת דְּאִיהוּ דוּמָה לְרִקִּיעַ כְּמָה דְּאֻקְמוּהוּ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין תְּכֵלֶת דוּמָה לַיָּם וַיֵּם דוּמָה לְרִקִּיעַ וְרִקִּיעַ דוּמָה לְכֶסֶף הַכְּבוֹד וְתֵלֶת גוֹוִינִין אֵינֶנּוּ בְּעֵינָא חוֹרר אוֹכֵם ⁶⁵ תְּכֵלֶת ⁶⁶ לְקַבֵּל אֵשׁ דְּלֹא אִיהוּ שׁוֹרֶף וְאֵשׁ ⁶⁷ דְּאִיהוּ שׁוֹרֶף וְלֹא אֵכִיל תְּלִיתָא דְּאִיהוּ תְּכֵלֶת לְקַבֵּל אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרֶף וְאֵכִיל רְבִיעָא לְבַת אֵשׁ וְדֹא שְׂכִינָה בֵּת עֵין וְעֵלָה אֶתְמַר (שְׁמוֹת ז ב) וִירָא מִלֶּאךְ ה' אֵלֶיךָ בְּלִבָּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנָה דֹּא בֵּת עֵין וִירָא וְהִנֵּה הַסֵּנָה בּוֹעֵר בְּאֵשׁ דֹּא גוֹון דְּעַל בֵּת עֵין דְּאִיהוּ גוֹון תְּנִינָא וְהַסֵּנָה אֵינֶנּוּ אוֹכֵל גוֹון תְּלִיתָא וְיֹאמַר מִשָּׁה אֲסוּרָה נָא וְאִירָא וְגו' גוֹון חוֹרר ⁶⁸ דְּשֶׁרְגָא עֲלָהּ וּבְתֵלֶת גוֹוִינִין אֵלֶיךָ אֶתְאֻחָדָת (נ"א אֶתְחַבְרַת) בֵּת עֵין

⁵⁸⁴ ז"ל: מי זאת הנשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה כנדגלות.

⁵⁸⁵ מקור \$.

⁵⁸⁶ ז"ל: בגוון חורר איהו יפה כלבנה בגוון סומק ברה כחמה [הנשקפה כמו שחר – יהל אור] איומה כנדגלות בתרין גווינין אחרנין רבון עלמא באלין ד' גווינין אהא מסתכל לשמך יהו"ה דתפרוק לה: תרגום: בגוון לבן היא יפה כלבנה, בגוון אדום ברה כחמה, איומה כנדגלות בשני גווינים אחרים, באלו הד' גווינים היא מסתכלת לשמך יהו"ה שתפדה אותה. ביאור: ר"ל כנפיק, כמ"ש ופרשת כנפיק כו' כי גואל אתה, דבגלותא הגדיל אויב כו', כמש"ו ראה ה' כו' (יהל אור).

⁵⁸⁷ כז ע"ג (לש"ו), עיי' מלואים אות (עז).

תיקון חלק ה

התחברה) בת עין, שהיא השכינה. ובהם עולה, בשלשת הצבאים לפני ה', כמו שנאמר "זאת תורת העולה", "זאת תורת" זה בת עין, השכינה, שעולה בשלוש האבות שתיקנו שלוש תפילות. ולכן נאמר "זאת תורת העולה", בימין, שהוא אש שאינה שורפת, ששם היא החכמה, שהיא מקור המים, שנאמר בה (ב"ב כה ע"ב) "הרוצה להחכים, ידרים", שנחלשה כח האש, שהיא הצבע הלבן של הנר, שלא ישרף. ונקודתה, קמץ, שנאמר בו "וקמץ הכהן". והכהן הוא לימין, קמץ, הנקודה של האות י' מצד הימין, ולא נתחייב בנקודה אחרת.	דאיהי שכינתא ובהון סלקא בתלת צלותין קדם ה' הה"ד (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה וגו' זאת תורת דא בת עין שכינתא דסלקא [קבה ע"ב] בתלת אבהן (קמז ע"ב) דתקינן תלת צלותין ובגין דא זאת תורת העולה בימינא דאיהו אש דלא שורף⁵⁸⁸ דתמן חכמה דאיהו מבוועא דמיא דאתמר ביה הרוצה להחכים ידרים דתשש חילא דאשא דאיהו גוון חוור דשרגא דלא יהא שורף ונקודה דילה קמ"ץ דאתמר ביה וקמ"ץ הכהן (ויקרא ה יב) וכהנא איהו לימינא קמ"ץ נקודה דאת י' מסטרא דימינא לא אתחייב נקודה אחרא:

ואית ב"נ דגוון כו' - ר"ל, במקום גוון ירוק וז"ש דומה לרקיע, שהוא נגד ירוק, עמודא דאמצעיתא, וכמש"ל (עמוד ב קמז ע"ב) **תכלת דאיהו אחיד בצלותא כו' ובג"ד תכלת דומה לרקיע דאתמר כו' דאפריש כו' ומאן רקיע דא ו' כו'**, ואמר ורקיע דומה לכסא הכבוד, משום דד' גוונים דאתרמיוזו בהון כל **עלמא**, הן ד' עולמות אבי"ע. בת עין דאיהו ציון (זהר ח"א רכו ע"א), היא בת מלך דאצילות, ועי' בריש פרשת משפטים (צד ע"ב)⁵⁸⁹ ולעיל (גב ע"ב מ"ב ע"ב). וארץ ישראל הוא כסא הכבוד, בריאה, והוא גוון תליתאי, אנשי אמת, גוון ירוק, סמוך לשונאי בצע, בת עין, ונגדו תכלת דומה לכסא הכבוד, וב' גוונים הארץ והים, הוא יצירה ועשיה, כידוע (ס): ***ותלת גוונים אינון בעינא חוור סומק תכלת חוור לקבל אש דלאו איהו שורף סומק לקבל אש דאיהו כו' - כצ"ל, וע"ל (קכב ע"א קמב ע"א) ובפרשת בראשית (ג ע"ב)⁵⁹⁰: בלבת כו' - לב בת, לבא דכל עלמא, ציון (ויירושלים@), כמ"ש בפ' שלח (קעה ע"ב)⁵⁹¹: דא גוון דעל כו' - כנ"ל דהוא תכלת, (@דכסה) [דכסא@] על בת עין, והוא בוער באש: **ויאמר משה כו' - ר"ל**, דכתיב (שמות ג ג) לא יבער הסנה, דלאו איהו שורף כלל, משא"כ (@בתליתאי, שנאמר אי(@ננו אוכל, דלא אכיל וגו': ***גוון חיוור גוון עילאה דשרגא ובתלת כו' - כצ"ל, ר"ל**, כמו שהוא בעין, דבת עין הוא בתוך, וסביבו תכלת, וסביבו סומק, והחיוור הוא סביב בחוץ מכולם. כן הוא באש דשרגא, דהאוכס בת עין כו', עד שגוון עלאה הוא דחוור, ובהון אתחזיא שכינתא למטה, והחיוור הוא המראה הגדול, שחוורא דעין הוא גדול מכולם, וחווור (@נקרא) [ג"כ@] גדולה, הגדול, וכמו שמפרש והולך: **[גוון חוור כו' - ע"ל תיקון ה' (כ ע"א) ותיקון י"ט (לח ע"ב@שלו PERLM@) וש"מ שה' גוונים בשרגא⁵⁹³, אבל נכללין באלו השנים, כי ד' גוונים: חוור וסומק וירוק ואוכס, הן ד' אותיות הוי"ה דדכורא, וגוון תכלת הוא דנוק', שנכללין כל הד' בה לאחת, בד' אותיות אדנ"י, דהוא אש שורף ואכיל כמש"ל (קכב ע"א קמב ע"א) ועי' בפרשת בראשית (נא ע"א)⁵⁹⁴. והן תפילין של ראש בד' בתים, ושל יד בית החמישי, אדנ"י, כולל ד' פרשיות, וכמש"ל (ח ע"ב י ע"ב) ולכן אמר למעלה (עמוד א' קמז ע"א) ד' גוונים בלא תכלת עינין, בהון ואתה כו', ואח"כ אמר ד' גוונים עמה, וכלל ד' גוונים בג', והיא רביעית, הות ה' אחרונה. והן ש' דד' ראשין ושל ג' ראשין (עי' י ע"ב, שעה"כ תפילין ד), דד' פרשיות נכללין בג' חב"ד כידוע. ואח"כ כללן כולן בב', לבד התכלת. ואמר **ואית מאן דמפרש כו'**, וכאן כללן הכל בחוור לבד התכלת, והן תש"ר ותש"י. ועי' באד"ז (רפח ע"ב)⁵⁹⁵****

⁵⁸⁸ עי' לקמן קסב ע"ב ד"ה דאיהי אש: אלא דליק על רישא דצדיקא וכו' ודליק ואכיל שמן שעל הראש, תורה ומצות דלהון והוא נהורא.

⁵⁸⁹ עי' מלואים אות (יב).

⁵⁹⁰ עי' מלואים אות (עח).

⁵⁹¹ עי' מלואים אות (עט).

⁵⁹² בדפוס וילנא פיסקא זו מופיע בעמוד קעב ע"ד.

⁵⁹³ לא כתוב שם "שרגא" אלא ה' גוונים בכלל.

⁵⁹⁴ עי' מלואים אות (עח).

⁵⁹⁵ ז"ל: האי עתיקא קדישא אשתכח בתלת רישין וכלילן בחד רישא וההוא (נ"א והוא) רישא עלאה לעילא לעילא ובגין דעתיקא קדישא אתרשים בתלת כל שאר בוצינין דנהרין כלילן בתלת עוד עתיקא

תיקון חלק ה

האי ע"ק כו' כלילן בתלת כו' סתימין בתרין עוד ע"ק אתרשים ואסתיים בחד והוא חד וכלא הוא חד כו' ומתדבקין בחד ואינון חדא:] ובתלת גווינן כו' ובהון סלקא כו' זאת תורת דא בת עין כו' - דהיא נק' זאת (היא) העולה, היא העולה על מוקדה (ויקרא ו ב), (@ג') [ב'@] אשין דשרגא דמקיפין לה, וע"ל (צה ע"ב ק ע"ב) הה"ד זאת תורת העולה [היא העולה@] על מוקדה הא תלת גווינן דאשא דהו נחתין בתלת צלותין לאדלקא כו', ובג"ד תקינו תלת צלותין בכל יומא כו', ובדא שריא בתלת גווינן נהירין דאינון כו'. וז"ש דסלקא בתלת אבהן, שהן ג' גווינן אלו וכמ"ש בפרשת פנחס (ריז ע"א)⁵⁹⁶, {קמז ע"ג} וכן בתכלת במקום ירוק, כמו שמפרש והולך. וע"ל (פט ע"א צו ע"א) תלת צלותין עלייהו כו' בגין דאינון מרכבה דתלת אבהן כו' דאינון תלת אבהן תקינו תלת צלותין לנחתא בהון לסלקא שכינתא בהון דאיהי ה' זעירא דעמודא דאמצעיתא איהו גופא ותרין דרועין ימינא ושמאלא דבהון אחיד בה ועל גופא אסתלקת: ובג"ד זאת כו' - דעולה הוא זכר, לכן הוא בימינא, יו"ד, כמו שמפרש והולך. אבל "היא העולה" קאי על נוק', ולכן אמר היא העולה גוון תניינא כו' (הגהה ב"פ העולה נגד ב' עולות תמידים העולה, כמ"ש (יומא לד ע"א) עולה ראשונה היא העולה תמיד של בין הערבים, דהיא על מוקדה דשל בין הערבים. אברים ופדרים בלילה, וכן היא נגד מדת לילה [הוא@]), על מוקדה לא נאמר עולה, אלא אברים ופדרים לבד) ביה סלקא ברתא כו' ובגין דאתתא כו': דתמן חכמה - יו"ד של שם, דג' צלותין ג' אותיות של שם, כמו שמפרש והולך, בג' נקודין חש"ק⁵⁹⁷, דהן מעלין השכינה, כמ"ש בתיקון כ' (סג ע"א⁵⁹⁸), והוא⁵⁹⁹ ה' בתראה בלא ניקוד, שהיא כלילא מכולן, וע"ל (קכח ע"א קנא ע"א) במלכות כו': דאיהו כו' - ר"ל, דלכן הוא לא שורף, כמו שמפרש והולך: וקמץ הכהן - דקמץ ביד סתים, דאיהי י', חכמה סתימאה, כמ"ש בהקדמה (ה ע"ב), וזהו קמיצה ביד סתים, והוא כהן, יד ימינא, דשם קמיצה ושם נחית חכמה, כמ"ש (ד ע"א): קמץ נקודה כו' לא אתחייב כו' - ר"ל, דהוא נקודה העצמית דיליה, ואע"ג דלקמן (קכח ע"א קנא ע"א) אמר דכתר איהו קמץ הוא, כשנחשב הכתר, אבל כאשר יבא הדעת במקומו, והתחלה מחכמה אז חכמה קמץ, י', ובינה פתח, נפתח היד הקמץ⁶⁰⁰, בפתיחו דיד, בה' אצבעאן כמ"ש. וצרי הוא בדעת, ב' נקודין, על שם⁶⁰¹ חו"ג דביה, ושם שני המאורות הגדולים (בראשית א טז) דו"נ שוים⁶⁰²:

היא העולה (ויקרא ו ב) גוון תניינא דאתאחיד בצלותא דמנחה ביה סלקא ברתא לגבי שמאלא דתמן ה' עלאה ובה הרוצה להעשיר יצפין ובגין דאתתא מתמן אמרו	"היא העולה", זהו הצבע השני, שמתייחד בתפילת מנחה. בו עולה הבת אל השמאל, ששם ה' עליונה, ובה "הרוצה להעשיר יצפין" (ב"ב כה ע"ב). ומאחר שהאשה באה משם, אמרו חכמי המשנה (ב"מ נט ע"א)

קדישא אתרשים בתרין כללא דעתיקא בתרין הוא כתרא עלאה דכל עלאין רישא דכל רישין והוא דהוי לעילא מן דא דלא אתידע כך כל שאר בוצינן סתימין בתרין עוד עתיקא קדישא אתרשים ואסתיים בחד והוא חד וכלא הוא חד כך כל שאר בוצינן מתקדשין מתקשרין ומתהדרין בחד ואינון חד תרגום: זה העתיק הקדוש נמצא בג' ראשים, וכוללים בראש אחד. ואותו (והוא) הראש העליון למעלה למעלה. ולפי שעתיקא קדישא נרשם בג', כל שאר נרות המאירים ממנו נכללו אף הם בג'. [כמו כן] עתיקא הקדוש נרשם בב', כי הכלל של העתיקא בב', כתר עליון של כל העליונים, הראש של כל הראשים. זהו הראש שהוא למעלה ממנו, שכן לא נודע, כך כל שאר הנרות סתומים בשנים. [כמו כן] עתיקא קדישא נרשם נוסתם בא', והוא אחד והכל הוא אחד, כך כל שאר הנרות מתקדשים ומתקשרים וחוזרים לאחד, והם א'.

⁵⁹⁶ CHECK AGAIN אולי רטו ע"א: ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומק דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גווינן וכתוב ביה ביעקב (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא:

תרגום: \$

עי' מלואים אות (פ).

⁵⁹⁷ חולם שורק חירק עי' לעיל ח ע"א.

⁵⁹⁸ PERLMUTTER tnr nj g"ח מח ע"ב.

⁵⁹⁹ נדצ"ל והיא.

⁶⁰⁰ הקמוץ?

⁶⁰¹ היה כתוב ע"ש. @

⁶⁰² עי' לעיל ח ע"ב.

[038] Commented: הכל מודגש?

[039] Commented: פיס וק? כל המוסגר מסובך

תיקוני חלק ה

מארי מתניתין אוקירו נשייכו כי היכי דתתעורון בגין דמצפון אינון ומצפון זהב יאתה (איוב לו כב) ונקודה דאיהי מחייבא לאת ה' מסטרא דשמאלא שב"א ועליה אתמר (ישעיה סו טז) כי בא"ש ה' נשפט (ויקרא ו ב) על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר דא גוון תכלת דאיהו אחיד בצלותא דערבית וביה סלקא שכינתא לגבי עמודא דאמצעיתא וצלותא דערבית לקבל אמורין ופדרין דמתאכלין כל הלילה ובגין דא תכלת דומה לרקיע דאתמר (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים דאפריש מחלוקת בין ימינא ושמאלא ונקודה דרקיע חל"ם ומאן רקיע דא ו' דאיהו כגוונא דא ✡ רקיע והוא ניצוץ חל"ם עליה והאי נקודה איהי מחייבת לאת ו' ורוא דנקודה יהוה⁶⁰³ ורוא דמלה (דברים י טו) רק באבותיך חש"ק ה' (תהלים צא יד) כי בי חשק ואפלטתו כ"י ב"י רוא דשמא דמ"ב (משלי ט יא) כ"י ב"י ירבו ימך וגו':	"כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו", שכן הם מצפון "ומצפון זהב יאתה". והנקודה שהיא מחייבת את האות ה' מצד שמאל, שב"א. ועליון נאמר "באש ה' נשפט", "על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר", זהו גוון התכלת, שהוא מאחד בתפילת ערבית. ובו עולה השכינה לעמוד האמצעי, ותפילת ערבית כנגד האמורים והפדרים שנאכלים כל הלילה. ולכן תכלת דומה לרקיע (מנחות מג ע"ב), שנאמר "יהי רקיע בתוך המים", שהוא מפריד מחלוקת בין ימין לשמאל. ונקודת הרקיע היא חול"ם, ומי רקיע זו, ו' שהיא כדוגמא זה ✡, רקיע, ואותו הניצוץ חולם עליו. ונקודה זו היא מחייבת את האות ו', וסוד של הנקודה יהוה, וסוד הדבר "רק באבותיך חשק ה'", "כי בי חשק ואפלטתו", כ"י ב"י סוד שם מ"ב "כי בי ירבו ימך".

[040] Commented: איב רים??

[041] Commented: לבד וק אמסטרדם ודרך אמת

היא העולה כו' ברתא כו' - דדכורא הוא בימינא ונוק' בשמאלא, והיא תפילה של יד, ביד כהה (מנחות לו ע"א)⁶⁰³, בשמאלא. ואמר **דתמן ה' כו'**, לפרש ה' של שם, שהיא תפלת המנחה. ואמר **ובה הרוצה כו'**, [ש] (ל)ראיה דאתתא תמן, כמו שמפרש והולך **ובגין דאתתא כו'**, ועוד לפרש דה' עלאה תמן, דהיא ברכת ה' תעשיר (משלי י כב), ולכן מצפון זהב יאתה, כמו שמפרש והולך: **ונקודה דאיהי כו' -** דהיא נקודות הגבורה. ואמר **כי באש כו' -** אותיות שבא, דאש הוא תמן, דבימינא מיא כנ"ל, והן נקודות חש"ק⁶⁰⁴, דוא"ו הוא בת"ת, ונקודה עצמית דיליה הוא חולם, וז"ש למטה **והאי נקודה איהי מחייבא לאת ו' ורוא כו'**, והטעם שה' עלאה היא נקודה דגבורה, משום שבינה נחית בשמאלא (לעיל ד ע"א), שהוא לבא, בגוף בצד שמאל. משא"כ חכמה מוחא, שהוא בראש. וזהו תפילין של ראש בדכורא, על הראש, על המוח בחכמה, ותפילה של יד, נוק', ביד שמאל, נגד הלב: **על מוקדה כו' דא כו' -** דאיהו אש שורף ואוכל, ולכן כתיב "על מוקדה", והוא צלותא דערבית, דאיהו מדת לילה, דאיהי תכלת, דאכיל, וכמ"ש בפרשת בראשית (נא ע"א)⁶⁰⁵ עש"ב, ולכן ביה מתאכיל אברין ופדרין, וז"ש על מוקדה כל הלילה, תפלת ערבית כל הלילה (ברכות כו ע"ב): **ובגין דתכלת דומה כו' -** ר"ל, {קמז ע"ד} דרקיע הוא ו', עמודא דאמצעיתא. ואמר **דאתמר יהי רקיע כו' -** כמו שמפרש והולך **דאפריש כו' -** והוא עמודא דאמצעיתא, וכמ"ש (בראשית א ו) ויהי מבדיל כו'. ואמר **ונקודה דרקיע חולם -** כמ"ל (ה ע"ב ו ע"ב) **וממעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר כו' זהו חולם והארץ כו' חיריק**, וכולא הוא א', והן ב' נקודות, והוא חולם חיריק בב' אותיות ו"ה, אלא דכאן היא כלולה מכולם. וז"ש **ומאן כו' [ו] כג"ד ואמר והאי נקודה כו'**, (@כנ"ל) שהיא נקודה העצמית דיליה: ***ורוא דנקוד יהוה כצ"ל -** והוא נקודות הוי"ה בקריאתו **באדני**, אלא דבה נתחלף, בסוד (תהלים קלב ט) **כהניך ילבשו צדק כו'**, והוא נקודות צבאות נתחלף ימינא **ושמאלא** בסוד הנ"ל, בסוד נוי"ה, ששם נתחלפו (@כידוע נתחלפו) **ב' נקודות האחרונות**, וזהו ענין כל השמות, שהן הכל בשורש, אלא דאתחלף לשנאה

[042] Commented: עד היכן מוגש??

[043] Commented: איך אידך

[044] Commented: איך

⁶⁰³ עי' לעיל ג ע"א.

⁶⁰⁴ חולם שורק חירק עי' לעיל ח ע"א.

⁶⁰⁵ עי' מלואים אות (עח).

תיקוני חלק ה

לטב, כמ"ש (אסתר ב ט) וישנן (@ה) [י@] ואת נערויה לטוב, כמ"ש בהיכלות כו' (ח"ב רס ע"ב)⁶⁰⁶: **ורזא דמלה רק כו' - ר"ל, חש"ק נקודין דאבהן, באבותיך, שהן תקינו הצלותיך, והן ג' אתיין דהוי"ה**⁶⁰⁷, והן נקודין דבהון. ואמר **כי בי חש"ק** - כמו שמפרש והולך, **שמא דמ"ב והוא ניקוד דבהון**, י"ד פעמים כסדר הזה⁶⁰⁸, דכל ג' אותיות הן חג"ת וג' אחרות נה"י, שהן ו"ק דכל צינור, כמ"ש"ל (לח לה ע"א) וש"מ. ואמר **כי בי ירבו ימין**, דשם ע"ב הוא לתתא ושם מ"ב לעילא, כמ"ש בפ' תרומה (קלב ע"ב)⁶⁰⁹ ולקמן, ושם הוא אריכו דיומין⁶¹⁰, כחול ארבה ימים (איוב כט יח)⁶¹¹:

[045] Commented: מודו
גש??

ויש מי שמפרש את שלושת הצבעים שברקיע, שהם לבן ושחור ותכלת. אחד לבן למעלה מהנר, ואחד תכלת, למטה. שחור, באמצע, המבדיל בשניהם, ולא נודע בשחרות@ שלו. וסוד זה, חכמי המשנה העמידו כדוגמא זה (ברכות ט ע"ב) "מאימתי קוראים את שמע בשחרית, כדי שיכיר בין תכלת ללבן". מי שעבר שחור@ השמים, כמו שנאמר "אלביש שמים קדרות", מיד האיר השמים, והוא נודע בין תכלת ללבן. ונודע כאן תכלת, מצד שמאל, לבן, מצד ימין, והעמוד האמצעי אוויר בשניהם, ובו קוראים את קריאת שמע של שחרית, שהיא השכינה, בת עין.	ואית מאן דאיהו מפרש אלין תלת גוונים ברקיעא דאינון חוור ואוכס ותכלת חד חוור לעילא מן שרגא וחד תכלת לתתא אוכס באמצעיתא אפריש בתרווייהו ולא אשתמודעו בקדרותא דיליה ורזא דא מארי מתניתין אוקמוהו כגוונא דא מאימתי קורין את שמע בשחרית כדי שיכיר בין תכלת ללבן מיד דאתעבר קדרותא דשמיא דאתמר בה (ישעיה נ א) אלביש שמים קדרות מיד נהיר שמיא ואשתמודע איהו בין תכלת ללבן ואשתמודע הכא תכלת מסטרא דשמאלא לבן מסטרא דימינא עמודא דאמצעיתא אחיד בתרווייהו וביה קורין קריאת שמע בשחרית (קמח ע"א) דאיהי שכינתא בת עין:

ואית מאן דאיהו מפרש כו' - ר"ל, ברקיע כולל ג' גוונים דאבהן, דרקיע ו' כולל ב', חו"ג, והוא חוור למעלה מרקיע, דשם למעלה נהורא חיוורא, ולכן אין מיתה שם. ולמטה בארץ, גוון תכלת, וכמ"ש בפרשת בראשית (נ ע"ב)⁶¹². ורקיע הוא אוכס כמ"ש, שנאמר (ישעיה נ ג) אלביש שמים כו'. וכן הם בשרגא, כמו שמפרש והולך (@חד לעילא כו'), ואע"ג (@דה) גוונים בשרגא⁶¹³, מ"מ נכללין באלו. ולמעלה אמר בענין אחר הג' גוונים. ולמעלה אמר ד' גוונים, והכל לפי ענין הפתילה, כך מאירין הגוונים. וכן למעלה, לפי העולמות והבחינות. ואמר **אפריש בין תרווייהו כו', והוא ענין אחר, שבליילה הרקיע גוון תכלת, וביממא גוון חיוור, ובקדרותא דשחרא דמתחברין יום ולילה, איילתא בבעלה, הוא גוון אוכס מפריש בין תרווייהו. (הגהה. ותחילה אמר ד' גוונים, ועם תכלת שהוא**

⁶⁰⁶ ז"ל: תא חזי בהיכלין ואלין אית רזא עלאה גו מהימנותא וכלהו חיון רתיכין כלהו משניין דא מן דא לאתכללא אלין באלין לטב לאתקנא וסימנין (אסתר ב ט) וישנה ואת נערויה לטוב בשבעה היכלין אלין שלימו דעילא כד אשתלים דא בדא ועאלו צלותין ובעותין דמאן דידע לסדרא לון לאתקנא לון לעילא כמה דאת אמר (שם) ואת שבע הנערות הראויות לתת לה מבית המלך: תרגום: \$

ביאור: נערותיה - פירשו כתב הרב דהיכלות דבראשית נק' ז' הסרסים. ודפ' זו נק' שבע נערות אסתר וז"ש וישניה למלכות ואת נערויה שהם היכלותיה. וז"ש בסמוך ואת ז' הנערות וכו' (מ"מ).

⁶⁰⁷ דיה"ו \$1.

⁶⁰⁸ עי' זהר ח"ג רפג ע"א הוב"ד במלואים אות (פא), וצ"ע אם צ"ל ג' פעמים י"ד \$פרלמ אמר שמנקדים את השם מ"ב של אנא בכח בניקוד קמץ שבא חולם כל ג' אותיות בניקוד זה ⁶⁰⁹ עי' מלואים אות (פב).

⁶¹⁰ עי' לקמן קסג ע"ב ש"אריכו דיומין" הוא מא"א.

⁶¹¹ ב"ר (פ"ט סי' ה): ותקח מפריו ותאכל וכו' האכילה את הבהמה ואת החיה ואת העופות, הכל שמעו לה חוץ מעוף אחד ושמו חול, הה"ד (איוב כט) וכחול ארבה ימים, דבי רבי ינאי אמרי אלף שנה הוא חי, ובסוף אלף שנה אש יוצאה מקנו ושורפתו, ומשתייר בו כביצה וחוזר ומגדל אברים וחי. ועי' לעיל קב ע"ג ד"ה דאיהו מגדול.

⁶¹² עי' מלואים אות (עח).

⁶¹³ עי' לעיל כ ע"ב שיש ה' גוונים, ועי' לעיל קמז ע"ב ד"ה גוון חוור, תוספת מליקוטים בסוף הספר.

תיקוני חלק ה

החמישי, תפילה של יד, ואח"כ (כלל בד' עמה, ואח"כ@) [ב"ד עם המ"א ת"כ@] בג' כאן. ולמטה בשנים, כל הד' בא', והן תפילין של ראש ותפילה של יד (@@) ולא אשתמודע, לא גוון דיממא ולא דלילא, מחמת קדרותא, ונכללין בו שניהם (@), והוא יחודא דלהון, בין חו"ג, רקיע בתוך כו', כנ"ל, בין יום ללילה, חו"ג. ואמר ורזא דא אוקמוהו כו' - הוא בענין (@אחר) [אחד@], דכד אתעבר קדרותא דשמיא ונהיר שמיא, ת"ת, (@רקיע, אז ניכר בין תכלת ללבן חו"ג והוא כולל דעד דנהיר שמיא ת"ת@) לא אשתמודע@ גם הן וז"ש ואשתמודע הכא כו' עמודא דאמצעיתא אחיד בתרווייהו ואמר וביה קורין ק"ש כו' כד אשתמודע בין כו'@ נהיר שמיא ת"ת, קורין ק"ש, בת עין, שכינתא לאתאחדא בבעלה, עמודא דאמצעיתא. ד' גדולה בא"ח בעלה, והיא ד' בת עין, רביעית לג' גוונין, דעינא שכינתא. {קמח ע"א} וכן הוא בשרגא, דהשרגא (@עצמה) היא שכינתא דכליל כולא, כמ"ש למטה, שכינתא (@בד') [כד] אתאחדת בהון, כי נר מצוה. דלמעלה פי' גוון אוכס נגד בת עין, אבל כאן פי' הגוון הזה לעמודא דאמצעיתא, והי' (@א) [ה] בת עין עצמה, דאתאחדת בה גוון הזה, והוא אחד דק"ש:

[046] Commented: מודו
גש?

ולכן, קריאת שמע של ערבית צריכים ליחד אותה בעמוד האמצעי, כמו שתקנו חכמי המשנה לקרוא קריאת שמע בכוכבים שהם בינוניים. שכן העמידו (שבת לה ע"ב): לא מן הכוכבים שנראים ביום, ולא מהכוכבים שנראים בלילה, אלא מן הבינוניים, שהם מצד העמוד האמצעי. הרי כאן שלושה צבעים בנר, @השכינה נר שמתאחדת בהם @ כי נר מצווה ותורה אור, "אור" זה התורה שבכתב, שהיא נשמת האדם, המאירה על הנר. על שניהם נאמר "את המאור הגדול לממשלת היום, ואת המאור הקטן לממשלת הלילה".	והכי קריאת שמע דערבית צריכין ליחדא לה בעמודא דאמצעיתא כמה דתקינן מארי מתניתין לקרות קריאת שמע בכוכביא דאינון בינונים דהכי אוקמוהו לא מן הכוכבים הנראים ביום ולא מן הכוכבים הנראים בלילה אלא מן הבינונים דאינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא הא הכא תלת גוונין בשרגא שכינתא נר דאתאחדת בהון (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור אורייתא דבכתב דאיהי נשמת אדם דנהירת על נר על תרווייהו אתמר את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה (בראשית א טז):

ואמר והכי ק"ש כו' - דגם בערבית כן הוא דקורין בכוכבים בינונים (שבת לה ע"ב), דהוא עמודא דאמצעיתא. כוכבים גדולים הוא המאור הגדול, מסט' דגדולה, לממשלת היום וכן הנראים ביום. וכוכבים קטנים מסט' דמאור הקטן לממשלת הלילה. אור וחושך, חו"ג, והן הנראים בלילה. אלא בינונים, והוא בעת התחברות יומם ולילה, חו"ג בעמודא דאמצעיתא. וז"ש דהכי אוקמוהו לא מן הכוכבים הנראים ביום ולא מן הכוכבים שאין נראים אלא בלילה אלא כו', וכמ"ל, ולכן דווקא ג' כוכבים והן בינונים, כמ"ל (יג ע"ב יט ע"א) חד אריך כו', ור"ל חסד אריך כו', וכמ"ל (קכד ע"א קמח ע"א) ואלין אינון אריכין כו' ואלין רחבים כו' ודא בינוני בקליה כו' לא אריך ולא קצין (@ר), וכן כאן לא כוכבים גדולים כו' (הגהה. (@וב') [וכן] ק"ש⁶¹⁴ אלו נגד ב' עינין, (@ד) כל א' בת עין כו'). ואמר הא הכא תלת כו' שכינתא כד כו', כנ"ל דלמעלה פי' דהוא גוון אוכס, אבל כאן צ"ל בענין אחר, דהיא כלל הנר, דכאן ג' גוונין לבד, דכוללין כל הגוונין, והיא נר מצוה (משלי ו כג), דמצוה ד' אותיות הוי"ה דכלילין בה⁶¹⁵, כמ"ל (קלח ע"א קסד ע"ב), והוא הנר, דהוא האש עצמו, אבל האור, שהוא בבית שמאיר, הוא, ותורה אור (משלי ו כג), כמו שמפרש והולך. והוא בדכורא, דכל הג' גוונין, הכל בה כנ"ל, בד' בחינות שבה כנ"ל. ואמר דאיהי נשמת אדם, ר"ל עמודא דאמצעיתא עצמו, דנקרא אדם, כתפארת אדם (ישעיה מד יג), ור"ל, ז"ש נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז), נוק' ודכורא דכלילין בנר, שהוא הנר והאור, תורה ומצות, שניתן לאדם להאיר נשמתו, וזהו נשמת: ואמר עלייהו אתמר את המאור הגדול - דביום, עמודא דאמצעיתא, האור משמש, ויקרא אלהים לאור יום (בראשית א ה). ובליילה, הנר [משמש@], שהוא המאור הקטן, נר, שאינו מאיר אלא בקירוב הנר, שהוא

[047] Commented: מודו
גש?

⁶¹⁴ ב' פעמין קריאת שמע של שחרית וערבית. SCHOTENSTEIN@.
⁶¹⁵ עי' לקמן קנג ע"ב והערה 838.

תיקוני חלק ה

להשתמש בלילה. שרגא בטיהרא. וכן מאור הלבנה, שאינה כי אם נר, שלכן אינה מאירה ביום, וכמו
שאמרה, סיהרא שרגא בטיהרא מאי כו⁶¹⁶ (חולין ס ע"ב):

גוון חוור ביה א"ל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות גוון תכלת כרסיא דדין דאינון אימא עילאה אימא תתאה אהי"ה אדנ"י מלך דאחיד בתרוייהו יהו"ה יהו"ה (שמות לד ו) עליה אתמר (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו כי תדע ואינון חכמה ועמודא דאמצעיתא מסטרסא דדין אמר קודשא בריך הוא (דברים לב לס) אני אמית ומסטרסא דכורסיא דרחמי אמר קודשא בריך הוא ואחיה ובגין דא תלמידי חכמים כד הוו מסתכלין בגוון תכלת דעינא הוו מענישין ביה כמה דאוקמוה מארי מתניתין בכל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה או עוני ⁶¹⁷ :	צבע לבן, בו (נוסח @סליחות) "אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות". צבע תכלת, הוא כסא דין, שהם אמא עליונה ואמא תחתונה, אהי"ה אדנ"י. והמלך שאוחז בשניהם, "הוי"ה הוי"ה". עליו נאמר "מה שמו ומה שם בנו כי תדע", ואלו חכמה והעמוד האמצעי. מצד הדין, אמר הקדוש ברוך הוא "אני אמית", ומצד כסא הרחמים אמר "ואחיה". ולכן, תלמידי חכמים כשהיו מסתכלים בצבע התכלת שבעין, היו מענישים בו, כמו שאמרו חכמים (מו"ק יז ע"ב) "בכל מקום שנתנו חכמים את עיניהם, או מיתה או עוני".

גוון חוור כו' - ר"ל, בד' אותיות הוי"ה, ומפרש להו בב' גוונים, שהן כלל כל הגוונים דשרגא,
כמ"ש בפרשת בראשית (נא ע"א)⁶¹⁸, וכן דעינא, כמו שמפרש והולך. והן אימא עילאה גוון חיוור
כסא רחמים, ואמא תתאה גוון תכלת כסא דין. והן נר מצוה, בגוונים דשרגא, כסא ששם דנין חיים
ומיתה, ושם אש אוכלה (דברים ד כד), השרגא. והדכורין הן האור דנהיר בב' הגוונים, והן ב' דכורין,
חכמה (@) ועמודא דאמצעיתא, בבינה) ומלכות, נהורא דבהון, שהן גופין להון, כמ"ש למעלה, נוק'
גופא לדכורא, נקבה תסובב גבר (ירמיה לא כא). וז"ש **מלך דאחיד בהון כו' והוא"ו תורה אור ואמר מה
שמו כו'**, להורות דהן בענין אחד, ושניהם שם הוי"ה, דהוא מ"ה, שהוא שם הוי"ה, והוא ראיה דשניהם
שמו מה אומר⁶²⁰ (שמות ג יג), ב' פעמין מ"ה, וה' ית' פירש לו, שהוא שם הוי"ה, והוא ראיה דשניהם⁶²¹
נק' בשם זה. ואמר ג"כ אהי"ה אדנ"י, שנאמר (שם טו) וזה זכרי⁶²², והן ד' פרצופין דכלילין בשרגא.
והחמישי, מזל עילאה, נעלם {קמח ע"ב} למעלה. ועי' בפרשת בראשית שם, ועיין לקמן **במזל
כו' ואמר מסט' כו' ומסט' דכרסיא כו'**, ששניהם נקרא אני אין⁶²³, דכליל ג"ר, ואני הוא נוק', והכל
בכסא, ששם המשפט לחיים ולמות, והכל לפי המעשה, שהן נהורין דבהון, וכן הם בתלמידי חכמים,
שהן מחיים וממיתים בעינים דלהון, כמו שמפרש והולך **ובג"ד ת"ח כו' *** (או עוני ובכל אתר כו' -
כצ"ל, והגהה שכתוב למטה לא שייך כאן, אלא למעלה קכג ע"ב (קמ"ד ע"ב)⁶²⁴ **דבגוון חוור כו' -**

⁶¹⁶ ז"ל: רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב: ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים וכתוב: את המאור
הגדול ואת המאור הקטן. אמרה ירח לפני הקדוש ברוך הוא: רבש"ע, אפשר לשני מלכים שישמשו
בכתר אחד. אמר לה: לך ומעטי את עצמך. אמרה לפניו: רבש"ע, הואיל ואמרתי לפניך דבר הגון,
אמעית את עצמי. אמר לה: לך ומשול ביום ובלילה, אמרה ליה: מאי רבותיה, דשרגא בטיהרא מאי
אהני. אמר לה: זיל, לימנו בך ישראל ימים ושנים, אמרה ליה: יומא נמי, אי אפשר דלא מנו ביה
תקופותא, דכתיב והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים, זיל, ליקרו צדיקי בשמך: יעקב הקטן שמואל
הקטן דוד הקטן.

⁶¹⁷ עי' יהל אור (ח"ג ד ע"א): מקבלין עליהן מיתה במחשבה בק"ש, ועניות במעשה.

⁶¹⁸ עי' מלואים אות (עח).

⁶¹⁹ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.

⁶²⁰ ז"ל: ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני
אליכם ואמרו לי מה שמו מה אמר אלהים: ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר
לבני ישראל אהיה שלחני אליכם: ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יהו"ה אלהי
אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר:

⁶²¹ גם חכמה וגם עד"א. SCHOTENSTIEN

⁶²² עי' פסחים נ ע"א שזה "כאשר אני נקרא".

⁶²³ עי' לעיל ז ע"א: שכינתא תתאה אדני, מתתא לעילא מן אנ"י עד א"ן, עשרה מעילא לתתא.

⁶²⁴ מליקוט לקמן קעב ע"ד.

תיקון חלק ה

אינו כלל מהתיקונים דהתיקונים הולכין ע"ד שירוק הוא במרה וסומק בכבד עקרב ומרה הוא שרף כמ"ש בתיקון כ (נה ע"א) ולקמן (קכו ע"א קמט ע"א וקכו ע"ב קנ ע"ב). והוא הגהה מז"ח: 625] וכן הוא באש, שבה (@ב') [ה'@] הגוונין, שהיא שורף הכל והיא מחיה הכל, שאין דבר מתבשל ונגמר בלא אש. וכן בגופא של אדם, **האי אשתא פרוונקא כו'** (נדריים מא ע"א) 626, והיא החיות של האדם בחום הטבעי 627, שכל החיות של אדם ממנו. וכ"ז כאשר הנשמה באדם במוחא ולבא, שהן גוון חוור ותכלת, שמוחא הוא כסא רחמים, וכד לבא אין מרחק ממוחא (\$) היא נור כו', כמ"ש (לעיל קמו ע"ב 628) אש דלא שורף 629. ולבא הוא נור דליק כסא דין, כמ"ש בר"מ בפ' פנחס (רלד ע"א 630) וש"מ הרבה. והנשמה דבהון הוא, ותורה אור (משלי ו כג), הוא נשמת אדם (משלי כ כז) כנ"ל, דנהיר בנר ה' כנ"ל. אבל כד אסתלק, אין (@בו) [בה] לא חום הטבעי ולא אש השורפת. וכן באש כד מסתלק האור ממנה, אינה מאירה ולא שורפת, גחלים עוממות או כבויין. וכן בעמי הארץ שאין התורה אור, בהן אינם יכולים לא להמית בעינים דלהון ולא להחיות, וז"ש **ובזמנא דאסתלק כו'** - וכן אסתלק מנהון בגלותא, ותלכנה שתייהן (רות א יט), ב' ההי"ן כו' (לעיל יא ע"ב), ואינה יכולה 631 לעשות נסים לישראל בגלותא, וכן להעניש לרשעים, כמו בזמן הבית ובימי משה, שהיו נענשים לפי שעה ונושעים. וכן בארון, שהוא נור דליק, נאמר (במדבר י לה) ויהי בנסוע הארון כו' ויפוצו אויביו כו', שהיו יוצאים ממנו ב' זיקין כו' (במדבר רבה פ"ה ס"א) 632. ונאמר, ובנוחה יאמר שובה כו' (שם לו), והן ב' כסאות הנ"ל, והכל בשם הוי"ה, דביה בב' פסוקים אלו, קומה, כד האש מתגבר, ושובה האש בנחת. וע"ל דאמר אוריאל נוריאל, אור חסד נור גבורה, נור דליק. והוא בארון, אור מלפניו ונור מלאחריו למפרע. וז"ש (ישעיה כד ט) על כן באורים, ב' אורים, כבדו ה', דבהון, והוא נר מצוה, ב' מצות, מצות עשה ומצות לא תעשה, כסא רחמים [א] כסא דין, ותורה אור, דנהיר בהון, שכולל מצות עשה ומצות לא תעשה, ונהיר בהון:

שבצבע לבן מתלבש א"ל מן מיכאל, שר החסד. ומתחתיו, הנחש, "ופורץ גדר ישכנו נחש". בצבע אדום	דבגוון חוור מתלבש א"ל מן מיכאל שר החסד ותחתיה נחש ופורץ גדר ישכנו נחש

625 @אין לשים את זה?

626 ז"ל: אמר רבא: האי אשתא, אי לאו דפרוונקא דמלאכא דמותא, מעלי כחזרא לדיקלי חד לתלתין יומין, וכי תירייקי לגופא.

תרגום: החום הזה לולא שהוא שליח של מלאך המות, שהוא טוב כמו ההוצין שסביב הדקל, [ששומרים אותו מפני בהמות וחיות] שהוא בא פעם בשלשים יום, וכמו מרקחת המועילה לגוף. 627 ע"י לעיל ע"א ואיהו נור כו' - דארון אותיות נורא, תרגום של אש, והוא חום הטבעי שבלב, ועבר"מ פרשת פנחס (רלד ע"א): וכד חובין מתרביין על אברים ועל ערקין דלבא דאיהו כרסייא דדינא אתמר בלבא (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשטה היין [ר"ל על דלא עסקין באורייתא - יהל אור] דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא (אסתר ז ז) וחמת [חמימות - יהל אור] המלך [הלב - יהל אור] שככה דתרין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבא:

תרגום: וכאשר העבירות מתרבים על האברים ועל העורקים של הלב, שהוא כסא של דין, נאמר בלב "והמלך קם בחמתו ממשטה היין", שהוא יינה של תורה, ובזמן שכנפי ריאה נושבות על הלב, "וחמת המלך שככה" ששתי כנפי ריאה, "והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת" זו הכפורת של הלב.

וע"י עוד במלואים אות (פג).

628 בראשית נא ע"א _ פרלמוטר.

629 ע"י לקמן קסב ע"ב ד"ה דאיהי אש: אלא דליק על רישא דצדיקא וכו' ודליק ואכיל שמן שעל הראש, תורה ומצות דלהון והוא נהורא.

630 פרלמ אמר רלה ע"א, ע"י במלואים אות (פג).

631 לשון יחיד או רבים? שהיה כתוב "וא"י".

632 ז"ל: א"ר אלעזר בן פדת בשם ר' יוסי בן זמרא בשעה שהיו ישראל נוסעין היו שני ניצוצין של אש יוצאין מתוך שני בדיו של ארון כדי לפגוע שונאיהם ומניין שכן משה אומר לישראל מה אתם מתייראין מן בני ענק וכי קשים הם מאותן שהיו באים כנגדנו והיה הארון שורפן וכן הוא אומר (דברים ט) וידעת היום כי ה' אלהיך הוא העובר לפניך וגו' מכאן אתה דורש שהיו ב' ניצוצין מקדמין לפנייהם אמר להם הוא ישמידם והוא יכניעם לפניך וכיון שהיו הניצוצין יוצאין היתה האש שפה בטעונו הארון והיו נשרפים ומתמעטין, ע"כ. וע"י ז"ח יח ע"ב שכח"ג הנכנס לקה, ק או היה נכנס בשלום או שהיה יוצא להט משם והרגו.

תיקון חלק ה

מתלבש גבריאלי, שר הגבורה. ותחתיו, שרף. בצבע ירוק מתלבש אוריאלי (נוריאלי), שר השלום, ותחתיו עקרב. בצבע שחור מתלבש רפאל, שר השכינה. ותחתיו צמאון.	(קהלת י ח) בגוון סומק אתלבש גבריא"ל שר הגבורה ותחותיה שרף בגוון ירוק אתלבש אוריא"ל (נוריא"ל) שר שלום ותחותיה עקרב בגוון אוכם אתלבש רפא"ל שר דשכינתא ותחותיה צמאון ⁷² :
ובכל מקום שהיו מסתכלים בצבע לבן, היו מחיים. ובזמן שיהו"ה מסתלק מכסא הדין ומכסא הרחמים, אין שם לא עונש ולא שכר. ומפני שיהו"ה עלה למזל הקדוש העליון, שהוא הכתר העליון. ובאותו הזמן, בני חיים ומזונות, אינם תלויים בזכות אלא במזל. ובאותה השעה הכל תלוי במזל, אפילו ספר תורה שבהיכל. מה שהיה "קרוב ה' לכל קוראיו", באותו הזמן נאמר בו "רחוק מה שהיה, ועמוק עמוק, מי ימצאנו", אין מי ששיגי את אותו אלא בחכמה ובינה. ולכן כאשר מסתלק למקום זה, לא משיגים אותו בכל הספירות אלא בחכמה ובינה שהם "ס', י' חכמה, ס' בינה, ולכן "רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מ"י ימצאנו", וסוד הדבר "קרובים אל ה' אלהינו".	ובכל אתר דהוו מסתכלין בגוון חוור הוו מחיי ובזמנא דאסתלק יהו"ה מכרסיא דדין ומכרסיא דרחמי לית תמן עונשא ולא אנרא ובגין דיהו"ה [קבו ע"א] אסתלק במזלא קדישא עלאה דאיהו כתר עלאה בההוא זמנא בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא ובההוא זמנא הכל [קמח ע"ב] תלוי במזל ואפילו ספר תורה בהיכל מה דהוה קרוב ה' לכל קוראיו (תהלים קמח יח) בההוא זמנא ⁷³ אתמר ביה (קהלת ז כד) רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מי ימצאנו לית מאן דאשיג ליה אלא בחכמה ובבינה ובגין דא כד אסתלק להאי אתר לא משיגין ליה בכל ספירן אלא בחכמה ובבינה דאינון י"ס י' חכמה ס' בינה ובגין דא רחוק מה שהיה ועמוק עמוק מ"י ימצאנו ורוא דמלה קרובים אל ה' אלהינו (מלכים א' ח נט) ⁶³³ :

בההוא זמנא בני כו' - דאינון בג' דרגין: חיי באבא, בני בעמודא דאמצעיתא, מזונא בנוק', כמ"ש⁶³⁴ ס"י (הגהה). והן חיים מסט' דאבא, כמ"ש (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה⁶³⁴. מזונא מסט' דאמא, ברכת ה' היא תעשיר (משלי י כב), וכנ"ל (קכה ע"ב קמו ע"ב PERLMUTTER), ובני בעמודא דאמצעיתא מסט' דדעת. והן ג' אותיות יה"ו, בג' גוונים הנ"ל, בג' צלותין, ובזמן דהוו נהירין, הוו מתפשטין או"א ג"כ למטה, והוה הכל תלוי בזכותא, דהוה שכינתא שריא בישראל, והיו מתפעלים לפי מעשיהם כידוע. אבל עתה אסתלק הכל למזלא, והכל במזל קדם דייתי בגלגולא, ואין זכות ואין חוב, אלא בעוה"ב, דהוא בדרגא דשם אסתלקו, לכן ניתן הכל ביד המזל, בעוה"ז. וע"ל תיקון נ (צח ע"א) ומש"ש (ד"ה וכד נחיתת). ואלו (@ג' דרגין, בני כו', הן ג' גוונים) [ב'] דשרגא, עם האור הוי"ה דבתוכם, ואמר, **ובההוא זמנא הכל כו'**, דס"ת עמודא דאמצעיתא, בהיכל מלכות, בחושבן⁶³⁵, {קמח ע"ג} (חבוק ב כ) וה' בהיכל קדשו, ה"ס כו': ***בההוא זמנא מה שהי' קרוב ה' לכל קוראיו אתמר רחוק כו' - כצ"ל**, וכנ"ל דבג' צלותין הוה נחית חכמה בימינא, יו"ד של שם. ובינה ה' של שם, בשמאלא. ועמודא דאמצעיתא, ו' של שם, בהדעת. ומעלין השכינה בתרין דרועין ועל גופא כנ"ל תיקון מ (פט ע"ב), והיה קרוב ה' לכל קוראיו, בג' צלותין דשכינתא, היא תפלת כל פה. וג' אתוון היו קרובין, והוה קרוב ה', ד' אתוון, אבל עתה נתרחקו עמודא דאמצעיתא בדעת, שהוא הכתר, מזלא עילאה. וחוב"ב לא נחיתו למטה, ונשאר את ה' ישבה בדד (איכה א א), ולית דעניא לה בג' צלותין, ולכן רחוק מה

Commented [048]: תיק
ון סז או דף סז?

⁶³³ ז"ל: ויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני ה' קרבים אל ה' אלהינו יומם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו.
⁶³⁴ עי' לעיל עה ע"ב. ועי' זהר ד"ב צא ע"ב וח"ג נח ע"א.
⁶³⁵ הי"ל גימ' אדנ"י, לעיל לב ע"ב.

תיקוני חלק ה

שהיה, הוא הדעת, דרגא דמה שהיה הוא שיהיה⁶³⁶ (קהלת א ט), דלעתיד לבא, מה שהיה הוא שיהיה, כי מלאה הארץ (@דעת) [דעה@] (ישעיה יא ט), (ותתייבה@) [ואתייבה] שוב על ידו, אבל עתה רחוק בכתר, ועמוק עמוק בחו"ב, שהן ממעמקים קראתיך כו'⁶³⁷ (תהלים קל א): **לית מאן דאשיג כו' - שבתפלה אינו מושג, שאינן נענים כמו בראשונה, אלא בחכמה ובינה מושג, ע"י החכמה (@בבחינתו) [בבחינה] ובבינה בהנהגתו הוא מושג, כי לא נשאר מושג אלא על ידי החכמה והבינה, משום דאסתלק הכל לחו"ב, ומשם משיגין. וז"ש אלא בחכמה ובבינה ובג"ד כד כו', ור"ל בחכמה ובבינה של האדם, ובג"ד כו' אלא בחכמה ובבינה, ר"ל דאין משיגין אלא לשם, ולכן הוא עמוק למצוא, כי שם עמוק להשיגו. ואמר דאין י"ם י' כו', ר"ל דזהו מ"י ימצאנו, במ"י דהוא י"ם, חו"ב, וים הוא כסדר. ולענין השגה שצריך להשיג מלמטה למעלה, הוא מ"י, ולכן אמר, עמוק שהוא י"ם, שהוא עמוק. (@וב' פעמין) [ומפ"ו] עמוק חו"ב (@הים) [הי"ם], (והמקיף) [ו"המקיף] של ים שהוא י' של ים, מבוטא דיליה (לעיל מו ע"ב). ועי' לעיל תיקון נ"ב (צט ע"ב) ומש"ש. והוא עמוק יותר ואינו מושג אלא ע"י הים, ומ"מ מושגין קצת, אבל דבר הרחוק אינו מושג כלל, והוא בכתר, ושם הוא (@מ"ה) [ג"כ], שמא מפרש⁶³⁸, דהוא בכתר ובדעת והי' קרוב מאד, עד שהיה קבוע במלכות, כמ"ש בפרשת בראשית (א ע"ב)⁶³⁹, וזהו רחוק מה שהיה. ואמר ורזא דמלה קרובים כו', שה' אלהינו הוא או"א (שעה"כ כד ע"א), והיו קרובים בכהנים ולוים, בימינא ושמאלא, ועתה שבטלו כהנים בעבודתן ולוים במשמורתם אתרחקו, ולכן אמר שלמה, שתפלתו ודבריו יהיו קרובים אל ה' אלהינו, שנבנה הבית על ידו. וז"ש (דברים ד ט) מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו:**

וכאשר הסתכל המלך ברוח הקודש, וראה שנסתלק לא"ן בגלות האחרונה, אמר עליו "אשא עיניי אל ההרים, מאין יבוא עזרי". א"ן, א', כתר העליון. י', חכמה. ו', בינה. ראה שלא היו משיגים אותו אלא בג' תפילות שתיקנו האבות, שנקראו "הרי יהוה". אמר עליהם "אשא עיניי אל ההרים, מאין יבוא עזרי". "עזרי מעם ה'", זה המלך היושב על כסא הרחמים, וכסא הדין נסתלק משם. וזהו יהוה, שהוא בפנים כל ספירה וספירה, עליו נאמר "לך ה' הגדולה והגבורה וגו'", דוד שיבח אותו בעשר הספירות. כי הוא בפנים מכולם, והוא מחוץ לכל ספירה וספירה, והוא בין כל ספירה וספירה, ואינו משתנה בשום מקום.	וכד אסתכל דוד ברוחא דקודשא וחזא דאסתלק לא"ן ⁶⁴⁰ בגלותא בתראה אמר עלייהו (תהלים קבא א) אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי א"ן א' כתר עלאה י' חכמה ו' בינה חזא דלא הוו משיגין ליה אלא ⁷⁴ בתלת צלותין דתקינא אבהן דאתקריאו הרי יהוה אמר עלייהו ⁷⁵ אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי עזרי מעם ה' דא מלך יושב על כסא רחמים וכסא דין אסתלק מתמן ⁷⁶ ודא יהוה דאיהו מלגא דכל ספירה וספירה ⁶⁴¹ עליה אתמר לך ה' הגדולה והגבורה וגו' (דבה"א א' כט יא) בעשר ספירן שבח ליה דוד בגין דאיהו לגו מכלהו ואיהו מלבר דכל ספירה וספירה ואיהו בין כל ספירה וספירה לא אשתני בכל אתר:

⁶³⁶ כל זוהר אורו שהאיר אז בישראל היה רק ע"י משה רבינו ע"ה, שנאמר עליו (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא, והוא מאור הגנוז הנאמר עליו (בראשית א ד) וירא אלהים את האור כי טוב, וכמ"ש בזוה"ק (שמות יא ע"ב ופ' בראשית לא ע"ב) ע"ש. וכשנסתלק משה חזר האור ונתעלם, ולכן (דברים לד ו) ולא ידע איש את קבורתו, משום שהוא מהאור שנגנז, ע' זוה"ק (יתרו פ"ט רע"א). אך לעתיד לבוא הנה נאמר (קהלת א ט) מה שהיה הוא שיהיה, שר"ת משה (שער הגלגולים הק' לח), כי הוא היה גואל ראשון והוא יהיה גואל אחרון, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ס"ט קלא ע"א), ובהגר"א (שם קל"ז ע"ב ד"ה ולבתר) ע"ש, ולכן נאמר (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, כי הגילוי דהאור הזה הוא כולו למעלה מהטבע, וכל פעולותיו הוא נסים נגלים (הקדו"ש לב ע"ד).

⁶³⁷ עי' מלואים אות (פד).

⁶³⁸ עי' לעיל (נח ע"ד ד"ה כנור) שהשקיא דאילנא שהוא השם מ"ה הוא בחי' הדעת.

⁶³⁹ עי' מלואים אות (פה).

⁶⁴⁰ בההעלם שבה אשר בזה הנה הוה אנ"י דאדנ"י בסוד אנ"י ראשון ובסוד א"ן וכנז', כי היא ראשית הכל ויסוד הכל (ע' זוה"ק ח"א כד ע"ב וח"ב קנח ע"ב, וח"ג רנו ע"ב, ובתיקונים קמח ע"ב) (כללים ח"ב עב ע"ד).

⁶⁴¹ עי' זהר ח"ג קט ע"ב.

תיקון חלק ה

וכד אסתכל דוד כו' משיגין ליה בחלת צלותין כו' דאתקריאו הרים אמר אשא עיני אל ההרים כו' וכסא דין דאסתלק משם ודא יהו"ה דאיהו כו' - כצ"ל, ולא כמ"ש בהגהה, ור"ל אשא עיני אל ההרים אבהן בג' צלותין, אבל מאין יבוא עזרי, דאסתלקו לאי"ן, עזרי מעם ה', שם הויה דאסתלק, והוא עושה שמים וארץ, דאתפשט בהון בינה ומלכות, כסא רחמים וכסא דין, שמים וארץ. ואמר **עלה אתמר לך ה' הגדולה כו' - ר"ל דחשיב ז"ת, וה' הוא ג"ר, דשם שם ה' אסתלק, והם כח"ב, בג' שמות הוי"ה. ברוך אתה ה' {קמח ע"ד} אלהי ישראל (שמואל א' כה לב), דהוא אלהי ישראל דעמודא דאמצעיתא, ואח"כ, לך ה' הגדולה, היא חכמה, דאתפשט בו"ק. ואח"כ לך ה' הממלכה, בינה דמתפשט במלכות. והן ג' הויות⁶⁴², בג' פסוקים חו"ב בזו"נ, וכתר שותף השלישי⁶⁴³ בקרא בפני עצמו⁶⁴⁴, שרשן, שהן ג' ספרים⁶⁴⁵, כלל הכל ולא קראן בשם, שהן נעלמות, רק בשם הוי"ה. ונגד אלו הג' אמר כאן לגו מכלהו ואיהו מלבר כו' ואיהו בין כו' - לגו חכמה, לבר בינה, בין כו', דעת דהוא כתר⁶⁴⁶, והן ג"ר דמתפשטין בהון, כמ"ש באד"ז (רפח ע"ב)⁶⁴⁷, ג' אמ"ש (ס"י פ"א מ"ג, ועיי"ש פ"ג), ג' עומקי בו"ק (ס"י פ"א מ"ה), והיכל הקודש כמ"ש בס"י (פ"ד מ"ד, מט"ו) :**

יש עיניים מכמה צבעים, כמו ארגמן רגמן, ר' רפאל, ג' גבריאל, מ' מיכאל, ו' נוראל. וסוד הדבר מרכבו ארגמן, א' אור שמאיר באלה ד' צבאים, א' אורפניאל, והוא מטטרו"ן, אור פניאל, ולכן נקרא שר הפנים, והוא ריזאל והוא אוריאל, שכן עולה בגימ' ריזאל, והוא עולה לגימ' רמ"ח מצות התורה כגימ' אברהם, וזה מלאך החסד שמשם נתנה תורה, זהו שנאמר "מימינו אש דת למו", והוא ממונה על סודות התורה ו"הוא מגלה עומקים והנסתרים, יודע מהו בחושך", לכן חשוך הוא לבוש של אור, ובו אל"י, שנאמר בו "זה אלי ואנוהו".	אית עינין מכמה גוונים כגון ארגמן רגמן ר' רפאל ג' גבריאל מ' מיכאל ו' נוראל ורוא דמלה מרכבו ארגמן א' אור דנהיר באלין ארבע גוונים א' אורפניאל ואיהו מטטרו"ן אור פניאל ובגין דא אתקרי שר הפנים ואיהו ריזאל ואיהו אוריאל דהכי סליק לחשבן ריזאל ואיהו סליק לחשבן רמ"ח פקודין דאורייתא כחשבן אברהם ודא מלאך החסד דמתמן אורייתא אתייהיבת הה"ד (דברים לג ב) מימינו אש דת למו ואיהו ממונה על רזי אורייתא והוא גלי עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ⁷⁷ (דניאל ב כב) בגין דחשך איהו לבושא דאור וביה אל"י דאתמר ביה זה אל"י ואנוהו ⁷⁸ :

אית עינין כו' - ר"ל, מרקמן מד' גוונים כמו שמפרש והולך, והיא גוון ארגמן, כמ"ש בפרשת בראשית (מד ע"א)⁶⁴⁸ היכלא חמישה כו' חד נהורא כעין ארגונוא נהורא דא כליל כל גוונים דנהירן (נהורא) [נהורין@] חוור וסומק וירוק ואוכם אתכלילן אלן באלין (@כו') [כנ"ל], והן ד' המלאכים שהן בד' גוונים כמו שמפרש והולך, רגמן (@ר') כו', וכמש"ל (קכד ע"ב קמו ע"א) ואמר ורוא דמלה מרכבו ארגמן, ר"ל מרכבו של הוי"ה ארגמן כמש"ל (קכד ע"א קמה ע"א) וש"מ: א' אור כו' - שמתלבש בתוכם, דוגמת הכתר בד' אותיות הוי"ה, והכתר הוא א' שמתלבש בתוכם, אי"ה או"ה⁶⁴⁹, וכן הוא כאן כמו שמפרש והולך, א' אור פניאל ואיהו מט"ט, שהוא אדם דרכיב עליהון, כמש"ל

⁶⁴² עי' מלואים אות (ה).

⁶⁴³ עי' נדה לא ע"א: תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם הקדוש ברוך הוא ואביו ואמו.

⁶⁴⁴ עצמה? היה ראשי תיבות בפ"ע.

⁶⁴⁵ חג"ת לעיל ה ע"א.

⁶⁴⁶ עי' ע"ח שער כג פ"ח.

⁶⁴⁷ ז"ל: תקונא דעתיקא קדישא אתתקן בתקונא חד כללא דכל תקונין והיא חכמה עלאה סתימאה כללא דכל שאר והאי אקרי עדן סתימא והוא מוחא דעתיקא קדישא והאי מוחא אתפשט לכל עיבר מניה אתפשט עדן אחרא ומהאי עדן אתגלף.

תרגום: התיקון של עתיקא קדישא, נתקן בתיקון אחד, הכלל של כל התיקונים הרי היא החכמה העליונה הסתומה, הכלל של כל השאר, והוא נקרא העדן הסתום, והוא המוח של ע"ק, ומוח זה מתפשט לכל הצדדים, וממנו מתפשט עדן אחר, ומעדן זה נחקקו.

⁶⁴⁸ עי' מלואים אות (פ).

⁶⁴⁹ עי' לעיל ה ע"ב וקמב ע"א.

תיקון חלק ה

(סג ע"א עב ע"א) וש"מ, והוא כתרא דלהון, ועי' לעיל תיקון ה (כ ע"ב) ואע"ג שה' אור נהיר בה' גוונין, הוא לפי הגוונין, אבל האור בעצמו הוא פשוט א' לבד, כמ"ש בתוספתא פ' יתרו (סח ע"ב)⁶⁵⁰, ונק' אור פניאל, שהוא אור המתלבש בפנים של (החיות). והנה החיות הן מתפרדין, ולפנים הן אחד. והן בסיומן שכולן הן אל, ושם הוא נהיר בפנימיותם, שהן אל. וזהו פניאל. שם הוא אור נהיר בהון. וז"ש **אור פניאל ואמר ובג"ד אתקרי שר הפנים**, שהוא בפנים דלהון, ואיהו רזיאל, שהוא אור פנימיות (הגה"ה. התורה), (@רזא דרזין), שד' חיות הן פרד"ס כמ"ש"ל תיקון נ"ד (קא ע"א) ובפרשת בראשית (כו ע"ב). ור"ז הוא אור כמ"ש"ל (לח ע"ב, סא ע"א), והוא בחושבן אור, כמ"ש"ל⁶⁵¹ בתז"ח (לג ע"ד) והוא אור פני⁶⁵² של התורה, וז"ש ואיהו אוריאל, אור של המלאכים והחיות, דהן אל והוא רז: **ואמר ואיהו סליק כו' - לראיה שהוא גוון חוור מימינא, דמשם רמ"ח מ"ע, וכמ"ש"ל בכ"מ. והוא חושבן אברהם, איש החסד⁶⁵³**, והוא אור של יום הראשון, שהוא חסד, (@ו"ז"ש) **ודא מלאך כו': ואמר דמתמן כו' - דהוא אור הרזין דאורייתא. וז"ש (@ו"ז"ש) איהו ממונה כו' והוא גלי כו' - שלפני הרזין הן עמוקות⁶⁵⁴**, שהן חשך, ולכן צריך לגלות. ועי' במתני' דטעמים (תו"ח יז ע"ד)⁶⁵⁵. וז"ש * (@ומסתרתא) [ומסתרתא] בגין דחושך איהו לבוש (@א) [ת] דאור אור הוא רז כו' - כצ"ל, ולא כמ"ש בהגהה וזו הגהה היא מתיקון נ"ה, ור"ל הוא רז בחושבן, וכן הוא הרז, אור התורה, (@ופשוטו) [והפשוטה] הוא חושך, ולכן מגלה עמוקות מני חושך (איוב יב כב), וזהו גלי עמיקתא כו':

האור הוא ר"ז, וכל מי שיודע אותו, נאמר עליו: "וכל רז לא אניס לך", והוא מאיר בצבע הלבן של העין, והוא נוריאל, אש בוערת מצד השמאל, ששם, רי"ו, גבורה, ומשם מצוות לא תעשה. כסא הרחמים לימין, כסא הדין לשמאל, העמוד האמצעי כולל את שניהם, ובו יה"ה שכלל שמו פעמיים: "ה' ה'", ומשה, שהתאחד בו כפל שמו "משה משה", ולכן "ואדעך בשם", בשני שמות.	אור הוא ר"ז וכל מאן דידע ביה עליה אתמר (דניאל ד ו) וכל רז לא אניס לך ואיהו נהיר בגוון חוור דעינא ואיהו נוריאל"ל נור דליק מסטרא דשמאלא דתמן (קמט ע"א) רי"ו גבורה ומתמן פקודין דלא תעשה כרסיא דרחמי לימינא כרסיא דדינא לשמאלא עמודא דאמצעיתא כליל תרווייהו וביה יהו"ה דכפל שמיא תרין זמנין ה' ה' (שמות לד ו) ומשה דאתאחיד ביה כפל שמיא משה משה (שם ג ד) ובגין דא ואדעך ב'שם (שם לג יז) בתרין שמהן:

וכל מאן דידע ביה - ר"ל, בזה המלאך: ואיהו נוריאל נור כו' - ר"ל, נור שהוא אש שורף, שהוא גוון תכלת, האחרונה מד' גוונין, והוא כולל הד' גוונין. והחורא נהיר ביה, והן {קמט ע"א} ב' גוונין הנ"ל, כסא רחמים כו', וז"ש כרסיא דרחמי לימינא כרסיא כו'. ואמר דתמן רי"ו, ר"ל בנוריאל, ואע"ג דגם באוריאל יש רי"ו, הוא דשמאלא נכלל בימינא, אל דאלהים. ואמרנו (@) [ומסתרתא] פקודין דל"ת, ר"ל משמאלא כנ"ל. ואמר כרסיא דרחמי כו', שאימא כרסיא דרחמי הוא בימינא, ושכינתא תתאה כרסיא דדינא לשמאלא, כמ"ש"ל בתיקון נ"ה (קא ע"ב). וז"ש עמודא דאמצעיתא כליל תרווייהו כו' - דכליל ימינא ושמאלא, וביה שניהן, והן (@ב') [ג'] פעמין הוי"ה כנ"ל, וכמו שמפרש והולך, והן ד' מוחין בחג"ת, כידוע ד' אותיות הוי"ה, דביה תרין דדעת, אל דעות⁶⁵⁶ וכמ"ש בריש שיה"ש (מח ע"א)⁶⁵⁷ וכן הוא ב' היות ידיה⁶⁵⁸ ודחכמה, כנ"ל. אורות דב' שכינות, ונכללין כולהו בג'

⁶⁵⁰ עי' מלואים אות (פז).

⁶⁵¹ נדצ"ל כמ"ש.

⁶⁵² ניקוד?

⁶⁵³ אתה כהן לעולם (תהלים קי ד). @

⁶⁵⁴ עי' מלואים אות (פד).

⁶⁵⁵ ז"ל: א' רזא דשמא גליפא משיך בוצינא ורשים נקודה חשוכא בלא נהירו כלל ודא נקודה דיצחק א' דא איקרי שבט לגו חסר לב (משלי י ג) מגלה עמוקות מני חשך (איוב יב כב) ובג"כ סליק כשמא.

תרגום: א' סוד השם החקוק, מושך אור@נר@ניצוץ ורושם נקודה חשוכה בלי אור כלל, וזו הנקודה של יצחק א', זו נקראת "שבט לגו חסר לב", "מגלה עמוקות מני חושך" ומשום כך עולה כשם.

⁶⁵⁶ עי' זהר ח"ג רצב ע"ב, חו"ג דדעת.

⁶⁵⁷ מח ע"א: אמר ליה היאך אמר ליה זה הבא מתוך אהבת נשיקה היאך נשיקה מאהבה אינו אלא בפה⁶⁵⁷ ומתחברין רוח ברוח וכל אחד מהם כלול משתי רוחות רוחו ורוח חבירו⁶⁵⁷ נמצאו שניהם

תיקוני חלק ה

חג"ת, ג' קוין. ואמר בשם כו' - ר"ל בשם הוא ב' שם⁶⁵⁹, וכמ"ש ויקרא משה משה, וכמ"ש"ל (קט ע"א PERL קט ע"ב §קכח ע"ג ד"ה א"ל אשחכח) ע"ש, דביה אכלל חכמה [ד](@ו) עמודא דאמצעיתא, אב וכן, עש"ב:

עיינין מרקמן נקידין בנקודין חורין כגון נקודין דעל לול"א אסתמר מניה רמאי איהו ומאן דאיהו בנקודין סומקין אושיד דמא איהו בנקודין ירוקין כעסן איהו מסטרא דמרה בנקודין אוכמין גולן איהו נגב כל בישין דעלמא אית ביה עיינין עמיקין אית בהון עומק טוב ועומק רע האי לא ידע בר נש לביה עמוק עמוק מי ימצאנו (קהלת ז כד) אם הוא עומק טוב לא יכיל בר נש למנדע חכמיה ואם הוא עם הארץ כמה עמיקין מחשבתין דיליה בישין האי איהו קבר פתוח הה"ד (תהלים ה י) קבר פתוח גרונם וכו' לשונם עמל ואון אסתמר מעינא דא בכל מה דאסתכל אתלטיא איהו מסתכל לתתא למחשב כל מחשבין בישין לית סופא לרשיעותיה עיינין גבהנין בהפוכא⁷⁹ עלייהו אתמר (יחזקאל א יח) וגביהן וגבה להם ויראה להם וגבותם מלאות עינים וגו' כמה דעיינין עמיקין אינון דינא ומותא הכי עיינין גבהנין אינון חיי ורחמי ואית עיינין גבהנין מסטרא דההוא דאתמר ביה כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים (שמות טו א) ואית מנהון [קבו ע"ב]	עיניים מרוקמים @ מנוקדות בנקודות לבנות, כצבע@ כמו הנקודות שעל לול"א, תיזהר ממנו, הוא רמאי. ומי שהוא בנקודות אדומות, שופך דמים הוא. בנקודות ירוקות, כעסן הוא, מצד המרה. בנקודות שחורות, גולן הוא, נגב, יש בו את כל הרעות שבעולם. עיניים עמוקות, יש בהן עומק טוב ויש בהן עומק רע (ס"י פ"א מ"ה). האדם אינו יודע את זה, לבו "עמוק עמוק, מי ימצאנו", אם זה עומק של טוב, אין אדם יכול להשיג את חכמתו. ואם הוא עם הארץ, כמה עמוקות מחשבותיו הרעות. הוא קבר פתוח, זהו שנאמר "קבר פתוח גרונם וכו' לשונם עמל ואון". שמור מעיין כזאת. בכל מה שמסתכל נקלל@, הוא מסתכל למטה, לחשוב כל מחשבות רעות, ואין סוף לרשעותו. עיניים גבוהות בהיפך, ועליהם נאמר: "וגביהן וגבה להם ויראה להם, וגבותם מלאות עיניים וגו'". כמו שעייניים עמוקות הם דין ומוות, כך עיניים גבוהות הם חיים ורחמים. ויש עיניים גבוהות מצד אותו שנאמר עליו "כי גאה גאה, סוס ורכבו רמה בים". ויש מהם שנראים גב@ (שנראים על גבי@) הרוח, ואחרים,

Commented [049]: לח
לק הפסיקא?

בארבע רוחות וכ"ש הזכר והנקבה בהתחברם שם ארבע רוחות יחד והבן הבא מהם זהו רוח הבא מארבע רוחות כמה דאת אמר מארבע רוחות באי הרוח וזהו רוח שלם: תרגום: אמר לו איך. אמר לו, זה הבא מתוך אהבת נשיקה. כמו@ שהנשיקה מאהבה אינו אלא בפה, ומתחברות רוח ברוח, וכל אחד מהם כלול משתי רוחות, רוחו ורוח חברו, נמצאו שניהם בארבע רוחות. וכל שכן הזכר והנקבה בהתחברם, שם ארבע רוחות יחד. והבן הבא מהם, זוהי רוח הבאה מארבע רוחות, כמו שנאמר "מארבע רוחות באי הרוח", וזהו רוח שלם. \$@עי' יהל אור (ח"ג לה ע"א): עי' באד"ר (קל ע"ב) חד רוחא נפיק לז"א כו' וחד כו' הא הכא כו' ומאן אינון כו' ע"ש. והן ו"ק דז"א, כמ"ש שם כתרינ קדישין דז"א, רוח חכמה ובינה קו ימין חכמה בחסד כידוע, ובינה בנצח, ובינה נביאים כידוע. רוח עצה וגבורה קו שמאל. רוח דעת ויראת ה' קו האמצעי, דעת ת"ת כידוע. ויראת ה' מבוטא דבירא דלא פסיק מן בירא. ורוח ה' רוחא דנפיק ממ"ס מחוטמא דא"א, שנקרא {הויה}, כמ"ש בא"ר {קמא ע"ב}, והן ג' מוחין דז"א ומ"ס, שהן ד' פרשיות שבתפילין כמ"ש שם {קמ ע"ב}. וכל הד' רוחין כלילין ברוחא דנפיק מחוטמא, חמשא לקבל ארבע לא יכלין כו' {סד"צ ספ"ה}. ועי' בפ' תרומה קמ"ו ע"ב בספרא דר"ה סבא כו' ע"ש. ד' רוחין דאינון כתרינ קדישין הן כוללין כל ע"ס, תלת דכלילין בתלת הן ו"ק, ורוחא דנפיק ממ"ס הוא כולל ג"ר, שהן כאחד חשיבי, וגם מלכות שכלולה עמהם, עטרת בעלה. והוא בסוד ד' שכלולה בד', והן בסוד ו"ד של י"ד, וכן בסוד ו"ג תיקונים, היא בד' תיקונים, בסוד ד' של י"ד, והוא בו', סוד ו' של י"ד עם הג' מוחין. וז"ש בפסוק מי אל כמוך ט' תיקונים בפסוק אחד, וד' בפסוק אחר, והן תתן אמת ליעקב כתר, חסד לאברהם חכמה, אשר נשבעת לאבותינו בינה, בסוד עקידת יצחק. והן בג"ר, בסוד שרשין של ג' אבות. מימי קדם ע"ק, דל"א, בסוד מלכות. והן בסוד ד' פרשיות של תפילין, ומ"ס שכליל כל הג' מוחין דז"א. והוא בסוד ג' היותן וכללותן, שהן ד', כמ"ש בא"ר {רפח ע"ב}. והן ארבע מלכין כנ"ל.⁶⁵⁸ דעד"א.

⁶⁵⁹ עי' לקמן ד"ה קסב ע"א פורסי כנפים.

תיקון חלק ה

שנקראים גאונים בתורה, וכולם יש להם עיקר למעלה. ולכן "וגביהן וגבה להם ויראה להם", מצד אותו שנאמר בו: "כי גבה מעל גבה שומר", וזו מרכבה למעלה מן מרכבה. "וגבוהים עליהם", שנאמר: "משא גיא חזיון, מה לך איפוא כי עלית כלך לגגות", והם הרוכבים על מרכבות.	דאתחזיין גבה⁸⁰ (נ"א דאיתחזיין על גבי)⁸¹ רוחא⁸² ואחרנין דאתקריאו גאונים באורייתא וכלהו אית לון עקרא לעילא ובגין דא וגביהן וגבה להם ויראה להם מסטרא דההוא דאתמר ביה (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר ודא מרכבה לעילא מן מרכבה וגבוהים עליהם הה"ד (ישעיה כב א) משא גיא חזיון מה לך איפוא כי עלית כלך לגגות ואלין אינון דרכבין על מרכבות:

עיינין מרקמן כו' על לול"א כו' - דנקודין ממעטין את הכתב, שאין (תוך הענין) כמו שכתוב, ורמאי איהו, שאינו תוכו כברו, וז"ש **על לול"א**, שדרשו בהיפך הכתב בפ"ק דברכות (ד ע"א)⁶⁶⁰. ואמר **בנקודין חוורין**, דהוא מסט' דנחש, גוון חוור, והוא נחש הרמאי, דפתי לאדם כנ"ל (קנ ע"ב), וכמ"ש בז"ח שם (כז ע"ד)⁶⁶¹ ע"ש, וכנ"ל. וז"ש **ומאן דאיהו בנקודין כו' בנקודין אוכמין**⁶⁶² **כל בישין**, משום דהיא כללא דכל גוונים, כמ"ש בז"ח שם (כד ע"ד)⁶⁶³ וע"ש (כח ע"א)⁶⁶⁴ כט ע"א⁶⁶⁵: **עמק טוב כו' -** שהן תהו ובהו, כמ"ש בס' הבהיר (אות ט)⁶⁶⁶, והוא בעץ הדעת טוב ורע, בהו טוב כו'. ומ"ש תהו ובהו רעים, הוא בס"א, ועי' בפ"א דס"י (מ"ה) עומק כו': **עמק עמק מי כו' -** כמו שמפרש והולך, **לא יכיל ב"נ כו'**, והוא בחכמה כמ"ש למעלה, והוא במחשבה, דמחשבה הוא עמק⁶⁶⁷. ואמר **ואם הוא ע"ה כו' -** כמ"ש בפ' ויקרא (ה ע"ב)⁶⁶⁸ **דמחשבה אתפשט לתרין סטרין כו'**. ואמר **איהו קבר פתוח**, ר"ל כמו שעיינין דיליה עמיקין ופתיחין, ואמר **אסתמר מעינא כו' -** דהוא נוק' דס"א, בור⁶⁶⁹, שאולה⁶⁷⁰: ואמר **עיינין גבהנין בהפוכא כו' כמה דעיינין עמיקין כו' -** כי כל

⁶⁶⁰ ז"ל: ודוד מי קרי לנפשיה חסיד. והכתיב "לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים" ותנא משמיה דרבי יוסי: למה נקוד על לולא, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מובטח אני בך שאתה משלם שכר טוב לצדיקים לעתיד לבוא, אבל איני יודע אם יש לי חלק ביניהם אם לאו, שמא יגרום החטא.

פי' רש"י: נקוד על לולא - לדרוש את הנקודה שהיא ממעטת את משמעות הכתוב, לומר שלא דבר ברור היה לו לראות בטוב ה', לולא לשון אם לא, כמו לולי אלהי אבי וגו' היה לי (בראשית ל"א).

⁶⁶¹ ז"ל: עיינין עקימין רמאי איהו ומפתי בני נשא בלישניה כגון דפתי נחש לחוה עץ הדעת טוב ורע איהו אתחזי בפומיה ובמלוי טב ולביה רמאי ביש איסתמר מניה עליה אתמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו:

תרגום: עינים עקומות, שהוא רמאי, ומפתה בני אדם בלשונו, כמו שפיתה הנחש לחוה, עץ הדעת טוב ורע, הוא נראה בפיו ובדיבוריו טוב, ולב הרמאי רע, השמר ממנו, עליו נאמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו.

יהל אור: עיינין - וזהו אשר אתם זונים אחריהם רגילים לילך אחריהם.

⁶⁶² חסר התיבות: גזלן איהו גנב. @

⁶⁶³ עי' מלואים אות (פח).

⁶⁶⁴ ז"ל: אורייתא דאיהו אוכמא דאתמר בה שחורה אני ונאווה לקותא דשמשא דסטרא קדישא שבתאי לילית פתייא אוכמא ובנהא אינון לקותא דישראל:

תרגום: התורה שהיא שחור, שנאמר בה שחורה אני ונאווה, לקוי השמש שמצד הקדושה, שבתאי לילית, ככלי חרס שחור, ובניה הם המלקים את ישראל.

⁶⁶⁵ עי' מלואים אות (פט).

⁶⁶⁶ ומאי גם את זה לעומת זה עשה האלהים (קהלת ז' יד), ברא בהו ושם מקומו בשלום וברא תהו ושם מקומו ברע, בהו בשלום שנאמר (איוב כ"ה ב) עושה שלום במרומיו מלמד שמיכאל שר הימיני של הקב"ה מים וברד וגבריאל שר שמאלו של הקב"ה אש, ושר שלום ביניהם מכריע והיינו דכתיב עושה שלום במרומיו:

⁶⁶⁷ עי' מלואים אות (פד).

⁶⁶⁸ עי' מלואים אות (צ).

⁶⁶⁹ עי' מלואים אות (פט).

⁶⁷⁰ עי' לעיל נה ע"ג.

תיקו"ז חלק ה

בליטה הוא רחמי וכל שקיעה הוא דין, שלכן כל דינין בערוה דכלא שקיעה, וכל רחמי באמה דדכורא, והוא סוד הזיווג, לאתבסמא, כמ"ש בס"ד (כו ע"ב) ⁶⁷¹ ובא"ר (קמב ע"א) ⁶⁷² עש"ב וכמ"ש (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך כו' ⁶⁷³: ואמר עליהו אתמר וגביהן כו' - דבפ' הזה כתיב מלאות עינים, דקאי על העינים, וכמ"ש לקמן. ואמר ואית עיינין כו' כי גאה כו' - ר"ל דלמעלה אמר דהן מורין על רחמנין, וכאן אמר דאית דמורה על שררות וממשלה, כמ"ש (שמות טו א) כי גאה גאה סוס כו'. ואמרו כי (תהיגה יג ע"ב) גאה גאה, שמתגאה על גאים וכן כאן מורה על התנשאות גדולה, מלך על מלכים וכיוצא. וכמ"ש בפרק הנ"ל (יחזקאל א יח) וגביהן ⁶⁷⁴ [א] {קמט ע"ב} וגובה להם, וכמו שמפרש והולך, כי גבוה מעל גבוה כו' (קהלת ה ז). והכל לפי גבהות העין. ואמר ואית מנהון דאתחזיין גבה רוחא - שהן גבהיין מסט"א, והוא [ב] (ג) אה בלב, גבה לב, ולא על ממשלה. וכאן צ"ל מ"ש למטה ⁶⁷⁴ עיינין גבוהין מסט' דימינא ועיינין עמיקין כו' עד דא עז פנים. ועניו הוא מסט' דימינא, וביישן הוא מסט' דשמאלא, כמ"ש (ישעיה כט כב) לא יבוש יעקב ⁶⁷⁵, מאביו בגוון סומק ⁶⁷⁶. ועניו הוא מסט' דגדולה ⁶⁷⁷, כמ"ש (מגילה לא ע"א) ⁶⁷⁸ כל מקום שאתה מוצא גדולתו כו'. (הגהה. אבל יותר נכון גי' האחרת, דאתחזיין על גפי מרומי ⁶⁷⁹ והוא העיקר, ור"ל דאית גבוהין בגבורה וממשלה, ואית מנהון מלכות על גפי, דאמרין שהוא כסא מלוכה, כמ"ש (משלי ט יד) על כסא מרומי כו', (ומ"ש) [ו] (ז) ⁶⁸⁰ למטה עיינין גבוהין מסט' דימינא כו' עד ודא עז פנים, שייך למעלה אחר עיינין גבוהין בהפוכא) (וכ"מ נ"ב בגכ"ק בתיקו"ז): ואמר ואית אחרנין דאתקריאו גאונים באורייתא - והוא כי גאה גאה באורייתא, סוס ורוכבו רמה בים בימא דאורייתא, כמ"ש (נב ע"ב מג ע"א) ויקרע ⁶⁸⁰ ימא דאורייתא וסוס ורוכבו כו', והן שני מיני גאה גאה, לא יסור שבט מיהודה אלו ר"ג ומחוקק כו' (סנהדרין ה ע"א) ⁶⁸¹, שרי גאים,

⁶⁷¹ ז"ל: אתפשט דכורא ואתתקן בתקוני, באמה בפומיה דאמה.

⁶⁷² ז"ל: וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוקבא ואשתקע בנוקבא באתר חד וארשים בערייתא.

תרגום: וכיון שהתפשטה זו האמה, נתפשט צד הגבורה מאותן הגבורות בשמאל דנוק', ונתקע בנקבה במקום אחד, ונרשם בערוותה.

ע' ביאור רבינו על ס"י (ז ע"ב): וכיון דאתפשט אמה דא אתפשט סטר גבורה מאינון גבוראן בשמאלא דנוק' ואשתקע בנוק' באתר חד וארשים בערייתא כסותא דכל גופא דנוק', לפי שהחסדים עושין רושם בבליטה, והגבורות בשקיעה כמ"ש (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה. ויסוד דנוקבא נק' תהום כידוע (שער מאמרי רשב"י טז ע"ב), ודדכורא נק' הר ציון כמ"ש (תהלים קלג ג) כטל חרמון שיוור על הררי ציון.

⁶⁷³ ע' לקוטי תורה (תהלים לו): אף שאין ביסוד אלא חסד א' מ"מ כולל כל הה' וכולם בו וז"ש צדקתך שהוא הצדיק כהררי אל לוקח נגד ה' הרים עליונים חג"ת נ"ה שכל ה"ח מתקבצים בו ולהיותם חסדים קראם אל כי חסד אל כל היום ולכן נקרא ציון גי' יוסף מנין ה"פ אל ומשפטיך שהם הגבורות הולכים אל תהום רבה שהוא יסוד נוקבא.

⁶⁷⁴ עמוד ב' (לש"ו).

⁶⁷⁵ ז"ל: לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו. ⁶⁷⁶ ע' זהר ח"ג רטו ע"א: חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומק ⁶⁷⁶ דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גוונים וכתוב ביה ביעקב (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא.

תרגום: לבן זה אברהם שהתלבן בלבן האש. אדום זה יצחק ודאי. ירוק זהו יעקב שעומד בין שני צבעים, וכתוב בו ביעקב "לא עתה יבוש יעקב", ולא עתה פניו יחורו, שהרי כל מטתו היתה שלמה, וכך הוא.

⁶⁷⁷ ע' תז"ח מז ע"ב: עקב ענוה יראת ה' ענוה מסטרא דעמודא דאמצעיתא ובגין דמשה הוה מתמן אתמר ביה והאיש משה עניו מאד וענוה מימינא ושכינתא יראה מסטרא דשמאלא.

⁶⁷⁸ שם כתוב גבורתו.

⁶⁷⁹ ע' משלי (ט ג) שלחה נערתי תקרא על גפי מרמי קרת. ביאור רבינו: "על גפי" סוד הדעת כמ"ש כי עוף השמים גו' ובעל כנפים גו', שש כנפים שש כנפים לאחד. "מרומי קרת" שהן חר"ב כמ"ש למעלה בראש מרומים לפי קרת והן למעלה למעלה:

⁶⁸⁰ צ"ל וקרע.

⁶⁸¹ ז"ל: כדתניא לא יסור שבט מיהודה אלו ראשי גליות שבבבל שרודין את ישראל בשבט ומחוקק מבין רגליו אלו בני בניו של הלל שמלמדין תורה ברבים.

תיקון חלק ה

כמ"ש בחולין (צב ע"א)⁶⁸². @ ואמר וכלהו אית לון כו' - דג' מיני גאים הנ"ל, כי גאה, ועל גפי מרומי, וגאונים באורייתא, שהן ג' דרגין דכללין כלהו כמו שמפרש והולך. וזש"ש בחולין, ג' שרי גאים כו', וז"ש ובג"ד וגביהן כו', שהן ג' פעמין גבוה בפסוק. ומפרש והולך, מההוא דאתמר כי גבוה כו', ג' גבוהים בפסוק, זה על זה. ומפרש והולך, ודא מרכבה כו' ואמר הה"ד משא כו' - ר"ל אתה הוא "גיא חזיון", מעיינין עמיקין, שמורה על שפלות, "מה לך כי עלית כו'", ומפרש והולך (@דר"ל), למה אתה רוכב על מרכבות, וז"ש ואלין אינון דרכבין על מרכבות:

ועוד וגביהן (יהזקאל א יח) אלין אינון אופנים דאינון כנוונא דאתוון וגבה להם אלין אינון שרפים דאינון לקבל טעמי דלעילא כתרין על אתוון וגבותם מלאות עינים אלין נקודין דאתוון מלאות עינים מנייהו כמה דאת אמר (וכריה ד י) עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ מאי לארבעתם אלין תלת חיוון אינון דאתקריאו בשמא דיהו"ה תלת זמנין כנוונא דא יהו"ה יהו"ה יהו"ה אלין אינון ארבע אנפין לכל סטר לכל חיה וגבותם מלאות עינים כנוונא דא ⁶⁸³ (א"ה כאן מצאתי כתוב בהעתק ג' שמות יהו"ה כתובים בזירי ה' בג' זירי והה"י בג' זירי בכל צד הרי ט' וג' בו' ובין כלם הם כ"ד וג"פ כ"ד הם ע"ב) הא הכא שבעין ותרין עיינין דאינון לקבל שבעים סנהדרין ומשה ואהרן על גביהון אלין אינון וגביהן וגבה להם (יהזקאל א יח) כנוונא דא ⁸³ (קמט ע"ב) חמש וארבעין עיינין כחשבון אדם ואינון יהו"ה הו"י וה"י ועוד וגביהן דא שכינתא דאיהי על גבי חיוון ומשריין כלהו הה"ד (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה וגבה להם דא עמודא דאמצעיתא דשכינתא איהי על גבי אופנים ועמודא דאמצעיתא דאיהו כליל שית ספירן על גבי חיוון דאיהו כליל לון מטטרו"ן ודא איהו (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם אלין אינון אבא ואימא כתרא על ראשיהון דאינון על גבי שרפים דתליין מכרסיא:	ועוד, "וגביהן", אלו הם האופנים, שהם כדוגמת האותיות, "וגבה להם", אלו הם השרפים, שהם כנגד הטעמים העליונים, כתרים על האותיות. "וגבותם מלאות עיניים", אלו הם הנקודות של האותיות, שהן "מלאות עיניים" מהם, כמו שנאמר "עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ". מהו "לארבעתם". אלו שלושה חיות, שנקראים בשם יהו"ה שלוש פעמים, כדוגמא זה "יהו"ה יהו"ה יהו"ה", אלו הם ארבעה פנים לכל צד, לכל חיה. "וגבותם מלאות עיניים", כדוגמת זה. הנה כאן, שבעים ושתיים עיניים, שהם כנגד שבעים סנהדרין, ומשה ואהרן על גביהם. אלו הם "וגביהן וגבה להם", כדוגמת זה. ארבעים וחמש עיניים, בגימ' אדם, והם: יה"ו, הרי, וה". ועוד, "וגביהן", זו השכינה, שהיא מעל כל החיות והמחנן, זה הוא שנאמר "ומלכותו בכל משלה". "וגבה להם", זהו העמוד האמצעי, שהשכינה היא על גבי האופנים, והעמוד האמצעי שהוא כולל שש ספירות, על גבי החיות, שהוא כולל את כולם, זהו מטטרו"ן. וזהו: "כי גבוה מעל גבוה שומר", וגבוהים עליהם", אלו הם אבא ואימא, כתר על ראשיהם, שהם מעל השרפים שתלויים מהכסא.

⁶⁸² ז"ל: אמר רבה רמז רמז לו שעתידין שני שרים לצאת ממנו ראש גולה שבבבל ונשיא שבארץ ישראל.

⁶⁸³ בדפ"ק קצו ע"ב נוסף בהגה"ה:

ועי' ע"ח טנת"א ד שמביא שיש ציור שם. @ כל עין הוא בסוד י', כי הוא בעיגולא כעין י', והם סוד הנקודות, וכמ"ש בתיקונים תיקון ע' (דף קמט סע"א) ובכ"מ שם (וכן בתיקון יט דף לז ע"א, וברע"מ פנחס דף רכח ודף רכט) ובהויה דעיינין הוא כ"ד עיינין וע"ב תגין (הקדו"ש עח ע"א). עולם הנקודות שלא נשלם כלל והיה כולו רק השרשים קטנות בבחי' נקודות קטנות וכקרני חגבים, שהם השרשים הראשונים לכל המציאות כולם, לכן הנה מיוחד בו שם הו"ה דעיינין שהוא מרמז על הנקודות, כמ"ש בתיקונים תיקון ע' (קמט סע"א) (ביאורים ח"ב פ ע"ג), עי' תז"ח ג ע"א (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

תיקון חלק ה

ועוד וגביהן כו' - דאיות ונקודות וטעמים הן ביי"ע, ג' דרגין דכלילין כלא. ואופנים הם מעשיה, אותיות מנוק', וכמש"ל בכ"מ. ואמר **דאתון מלאות עינים מנייהו**, ר"ל וגבותם קאי על אתון, והקרא מפרש, דגביהן שהן האותיות הן מלאות עינים מנקודין. ואמר **כו"א עיני ה'**, שהן הנקודין, והן דהוי"ה משוטטות באתון, שהן בנוק', האופנים, שהן בארץ, כמ"ש (יחזקאל א טו) אופן א' בארץ כו'. והנקודות משוטטות על כל, וכל הילוך הוא הכל בנקודין, ולכן נקרא תנועות, וזהו משוטטות: **אלין תלת חיוון כו'** - דבכלהו תלת כתיב לארבעתם, שהן י"ב אנפין, וע"ל (ק"ט ע"א קלט ע"א⁶⁸⁴ קכד ע"ב קמו ע"א) ומש"ש ושם: **דאינון לקבל ע' כו'** - דאינון עיני העדה. ואמר **ומשה ואהרן**, דהן נשיא ואב ב"ד⁶⁸⁵, דלעולם צריך להיות ע"ב, כמ"ש במ"א בארוכה⁶⁸⁶. והן גביהן, דהן נשיא וראשי העדה. וז"ש **אלין אינון וגביהן**, ואמר {קמט ע"ג} (**@**וגבוה) [וגבוה] **להם כו' מ"ה עיינין כו'** - דהוא אדם דרכיב על גבי הג' חיוון, כמש"ל (סג ע"א עב ע"א) **ואינון תרי עשר אנפין לכל חד שית סלקין לע"ב כו' ואדם דרכיב על גביהו דא כו'**, וז"ש **כחושבן אדם**, והענין כי וגביהן הן י"ב אותיות דג' הוויין. והעיינין הן הנקודין, וגבה להם, הן ט' אותיות דג' יה"ו, והן במלכות ועמודא דאמצעיתא ובינה, ולכן בה"י⁶⁸⁷ לבד, דשם נכללת נוק' בדכורא, בינה, בן י"ה (אד"ו רצ ע"א⁶⁸⁸) דהוא יה"ו, וכמ"ש בסוף ס"י (יא ע"א⁶⁸⁹) בארוכה. והעיינין מ"ה, הוא בחכמה, דכמו דעמודא דאמצעיתא הוא עיינין לשכינה תתאה, כן הוא חכמה לשכינה עלאה, וכמו שמפרש והולך. ועוד **וגביהן דא שכינתא כו'**, ועוד **וגביהן דא אימא עילאה כו'**, וז"ש **וגבותם מלאות עינים על שניהם וגביהן וגבה כו'**, והוא, כי גבוה מעל גבוה וגבוהים עליהם, וכמו שמפרש והולך. ועוד **וגביהן דא שכינתא כו'**, אבל דשם מפרש (**@**וגבוה) [וגבוה] להם" על עמודא דאמצעיתא, ועל ג"ר לא פ"י בפסוק זה, אבל הוא כמ"ש (**@**למטה) **ועוד וגביהן כו'**, שהוא ויראה להם על ג"ר, וכמ"ש למעלה ובג"ד **וגביהן וגבה להם** (וכאן הוא ע"ב, ועל גבן ס"ג, ועל גבן מ"ה, כי גבוה מעל גבוה כו', ע"ל (ק"ט ע"א קלח ע"ב) מש"ש. ולמטה מהם הווי"ת פשוטות, וחושבן כלם ג"פ אלהים⁶⁹⁰, ובהם נמתקות) **ויראה להם, (@מהוא) [מה הוא] דאתמר (@כי) (@ו[גבוה] כו', וגבוהים עליהם**, אבל כאן שר"ל וגבותם מליאות עינים, לא פ"י ויראה להם: **ועוד וגביהם דא כו' ומלכותו כו'** - ואית לה גבהות וממשלה על הכל: **דאיהו כליל שית כו'** - ר"ל, דהוא מקנן במט"ט, דשם הם חיות, ומט"ט הוא ו"ק, שית אותיות, דביה שש שנים יעבוד (שמות כא ב)⁶⁹¹, וז"ש **דאיהו כליל כו': כתרא על ראשיהן** - ר"ל, שזהו "וגבותם מלאות עינים", שהן ככוכבים וכמרגליות בריש כתרא, כמ"ש למעלה, (**@**ואלו שלשה) [שאלו ושלשה] הן מקננין בכרסיא, ולמטה שפי' בג"ר, פ"י וגבותם **באור צח כו'**:

ועוד, "וגביהן", זו האם העליונה, שהיא על גבי הספירות שהן תחתיה.	ועוד וגביהן דא אימא עלאה דאיהי על גבי ספירין דאינון תחותה דמינה כל אתון ⁶⁹² וגבה

⁶⁸⁴ PERLM אמר קמ ע"א שהוא קכ ע"א בדפוס אמסטרדם.

⁶⁸⁵ עי' מלואים אות (צא).

⁶⁸⁶ פרלמ אמר פא ע"ג.

⁶⁸⁷ פ"י כי הנוק' נכללת בזכר (ביאורים ח"א נז ע"ג).

⁶⁸⁸ עי' לעיל הערה 303.

⁶⁸⁹ ז"ל: רוח וקול ודבור, ורוח הוא קול גדול דלא פסק קלא פנימאה. והן כוללין כל ע"ס רוח ג"ר וקול ודבור ז"ל, והן ג' קשרין חו"ל, אבל כאן הכל בקשרא עילאה אלא שכוללת הכל בסוד בן י"ה (אד"ו רצ ע"א), והן שרש רוח מים אש שנתפשט ממנו ית'.

פרלמ אמר פ"ו מ"ו

⁶⁹⁰ \$איתא באריז"ל שעה"ק עא ע"ב שגר"ן בגימ' ג' פעמין אלהים.

פרלמ אמר ע"ב ס"ג מ"ה והו"ה הו"ה והו"ה גימ' ג' פעמים אלהים.

⁶⁹¹ עי' זהר ח"ב קטו ע"א: פקודא בטר דא לפדות עבד עברי ואמה העבריה ליעד אמה העבריה לדון בקנין עבד עברי הענק תעניק לו הדא הוא דכתיב (שמות כא ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבוד [מאי שש שנים יעבד] ומאי קנין דיליה אלא בסתרי תורה מטטר"ן עבד יהו"ה כליל שית סטרין [נ"א שמהן] בחושבן שית אתון [דיליה] שית סדרי משנה ובהון אית ליה לבר נש למפלח למאריה למהוי ליה [עבד נמכר] ועבד למעבדו קנין כספו דכסף ימינא דאברהם חסד דרגא דיליה אורייתא מתמן אתייהבת.

תרגום: \$

⁶⁹² רובם [של הנקודות] הם מתחת לאותיות שהם מבינה, וכמ"ש בתיקונים (קמט ע"ב) וגביהן דא אימא עלאה כו' דמנה כל אתון, כי אור החכמה אי אפשר להתגלות למטה אלא רק ע"י הבינה דוקא. והוא כמו שאמרנו לעיל אות ט"ז י"ז שאור הראיה שהיא מחכמה היא מתלבש בה' ראשונה שהיא

תיקון חלק ה

שמונה, כל האותיות. "וגבה להם", זו חכמה, שמשם הנקודות. "ויראה להם", זהו הכתר, שמשם הטעמים. "וגבותם מלאות עיניים", הם אור צח, אור מצוחצח, אור קדמון, וכמה אורות התלויים מהם, שמאירים מבפנים, כמו נשמה בתוך גוף.	להם דא חכמה דמתמן נקודין⁶⁹³ ויראה להם דא כתר דתמן טעמי וגבותם מלאות עינים אינון אור צח אור מצוחצח⁶⁹⁴ אור קדמון וכמה נהורין דתליין מנייהו דנהרין מלגו כנשמתא בגופא:

ועוד וגביהן דא אימא כו' - דהכלל דבינה וזו"נ הן דוגמא דג"ר, וכמו כתר שרש לט"ס, כן ג' אור כו'⁶⁹⁵, שורש לג"ר: דנהרין מלגאו כו' - וזהו מלאות עינים, שעיינין הן רוחא דבגויה⁶⁹⁶, כמו נקודין (@באותיות). וכן כאן שג"ר הן לג' אור אלו כגופא לנשמתא, שכלל[@] (@אור) חבירו כו'⁶⁹⁷, כמ"ש בפרשת בראשית (יט ע"ב)⁶⁹⁸, וזהו מלאות עינים, שהוא מלא בפנים:

ועוד וגביהן אלין אינון שבעה גלדי עינא⁶⁹⁹ דאינון דא על גב דא כגלדי בצלים וגבה להם דא עינא דאיהו כליל כל גוויין וגבותם מלאות עינים⁸⁴ אלין כנפי עינא ועפעפי⁸⁵ וכרובי עינא⁸⁶ דארבע גוויין אית	ועוד, "וגביהן", אלו הם שבעת גלדי העין, שהם זה על גבי זה, כמו קליפות הבצל. "וגבה להם", זה העין שהיא כוללת את כל הצבעים. "וגבותם מלאות עיניים", אלו כנפי העין, והעפעפיים ופְּרֻבֵּי העין. שיש

בינה ומתגלה רק על ידה. אמנם נקודת חולם שהוא ת"ת הנה הוא למעלה, כי ת"ת הרי הוא קו האמצעי המבדיל מן הקצה אל הקצה⁶⁹², שהוא מראש לסוף, ולכן הוא מרמז מה שיהיה בסוף, שלעתיד יתגלה אורו ג'כ, ויתגלה אורו בראש כולם (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

⁶⁹³ שורש הנקודות הנה הם נובעים מהחכמה אבא, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע' דף קמט ע"ב) וגביהן דא אימא עלאה כו' דמינה כל אתון וגבה להם דא חכמה דמתמן נקודין, וכן בזוהר חדש שה"ש (נז ע"ד עג ע"ב) נקודין אינון נפקין מרזא דמוחא, ר"ל ממוחא סתימא דא"א שבה גנוז גבורה דרדל"א כמ"ש בשער א"א (פרק ו), והוא שורש כל הגבורות כנודע, וזהו שאמר מרזא דמוחא (ביאורים ח"ב כט ע"ג). ז"ל הזו"ח: נקודין אינון נפקין מרזא דמוחא לקיימא אתון על תיקונייהו ובנקודה חדא אשתני תיבה ואעבר לההיא תיבה מקיומה בגוונא אחרא:

תרגום: הנקודות הן יוצאות מסוד המח לקים את האותיות על תקונן ובנקודה אחת משתנה התבה ומעבירה את אותה התבה מקיומה בגון אחר.

ביאור: דהיינו בחכמה בעצמה בסוד עשר מאמרות שבה "לקיימא אתון" שהם שש קצוות המתגלות למטה מהבינה הנעלמת "על תיקונייהו" לאיזה דרך תהיה פעולתם והנהגתם, ולפי האמת עיקר הוראת הפעולה באותיות, ולזה יתרבה האות וימעט הניקוד, וזהו שאמר "ובנקודא חדא" שיהא מאור מתאצל מעצם החכמה נעלם תכלית העלם בלתי מורה הוא בעצמו שום פעולה, וגורם להתהפך כמה אותיות מפנים אלו לפנים אחרות, וזהו שאמר "אשני תיבה ואעבד לההיא תיבה מקיומיה בגוונא אחרא" והיינו כענין הספירות כדפירשנו שיתהפכו מהנהגה אל הנהגה לפי הנשמה הדקה המשולחת אליהם מהנעלמות (אור יקר).

ע' עוד לעיל כב ע"א נקודין מן מוחא, וכן ע' לעיל דף קכא ע"ב. וע' לעיל ט ע"א טעמי אינון נשמתין, נקודין רוחין, ואתון נפשין (ביאורים ח"א מג ע"ד).

⁶⁹⁴ ע' לעיל קלג ע"ב, ולקמן קנט ע"ב. ע' לעיל הערה 51. ע' שער מאמרי רשב"י (כ ע"ד): שלשה ראשים שבאריך אפין הם ראשים לכל הראשים הנמשכין מהם כמו שפרשתי וז"ש בגין דאיהו רישא לכל רישא. ודע כי כמו שאור צח ואור מצוחצח ואור קדמון. שלשה אלה הם השרשים לספירות.

ועיי"ש (מב ע"ב): הנה ה"ג תיקונין כולם בכתר והחמשה הראשונים הם כנגד אור צח אור מצוחצח אור קדמון חכמה ובינה ומשם ואילך מתחיל חסד והוא דיקנא רבא דכהנא מסטרא דחסד קאתי.

⁶⁹⁵ צח אור מצוחצח. SCHTOENSTIEN@

⁶⁹⁶ דבגויה?

⁶⁹⁷ נוסח שכל אור לבוש לחבירו. נוסח

⁶⁹⁸ כ ע"א (לש"ו), הוב"ד במלואים אות (צב).

⁶⁹⁹ ב' עיינין אשר הם בהפנים ממש, הנה הם אינם נקבים פתוחים ממש, אלא שהם בעה גלדי עינא דאינון דא על גב דא כגלדי בצלים, אשר דרך הם נמשך כח הראיה וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע' דף קמט ע"ב ובכ"מ). אך הענין הוא, כי הנה כח הראיה שהוא מהנשמה לנשמה, לכן אי אפשר שתתפשט היא עצמה להדאי, כי אין בכח הגוף לסובלה ולהשתמש באורה, ולכן אינה מתפשט אלא רק ע"י מסכים, שהם הז' גלדי עינא (ביאורים ח"א מו ע"א).

תיקון חלק ה

ארבעה צבעים יש בעין, כנגד ארבעת הפנים של כל חיה, ושתי כנפי העין, שהם העפעפיים, ושני כרובי העין שהם, כנגד ארבע הכנפיים של כל חיה. ובארבעת הצבעים האלו שבעין מאירים ארבעת אותיות יהו"ה, ובארבעת כנפי העין מאיר אדנ"י. זה הוא "כי גבוה מעל גבוה שומר וגבהים עליהם", אלו הם: יהו"ה, אה"ה, אבא ואימא.	בעינא לקבל ארבע אנפין דכל חיה ותרין כנפי עינא דאינון עפעפים ותרי כרובי עינא אינון לקבל ארבע גדפין דכל חיה ובאלין ארבע גוונין דעינא נהרין ארבע אתוון יהו"ה ובארבע כנפי עינא נהיר אדנ"י דא איהו (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם אלין אינון יהו"ה אהי"ה אבא ואימא⁸⁷:

*ועוד וגביהון אלין שבעה גלדי כו' וגבה להן אלין כנפי עינא וכרובי עינא וגבותם מלאות עינים דא עינא דאיהו כליל כל גוונין דארבע גוונין כו' דאינון עפעפין (@) ותריין כרובי עינא אינון כו' אבא ואימא כרובי עינא ועפעפי עינא עליהו כו' - כצ"ל, ור"ל וגביהון גלדי עינא, שהן זה ע"ג זה, זהו וגביהון וגו' [ב] {קמט ע"ד} להן. עפעפי וכרובי עינא, שהן על עינא, על ז' גלדי עינא. וגבותם מלאות עינים הוא העינא, ר"ל (@) [ד] גלדי מלאות עינים, שהן ד' גוונין עינא, והוא גבוה מעל גבוה כו', כמו שמפרש והולך, שהן הוי"ה אדנ"י. וגבוהים עליהם, הוי"ה אהי"ה, והוא בת עין עם ז' גלדי עינא, ח' אותיות הוי"ה אהי"ה, וח' הוי"ה אדנ"י, ד' גוונין וד' עפעפים וכרובים. ואמר כרובי עינא ועפעפי עינא עליהו כו', ר"ל הכרובים כרובי עינא פורשי כנפים (שמות כה כ), עפעפי עינא. וחסר כאן "ופניהם איש אל אחיו" (שמות כה כ), שהן חו"ב, והן בת עין עלאה ובת עין תתאה, שהן פני אדם. והן "איש אל אחיו", והן כל הקצוות, שכרובים נו"ה, וכנפים חו"ג, כמש"ל (קכז קמט ע"ב), והכפורת הוא הגלדי עינא והוא יסוד, שהוא נקרא שבעה, שביעי, דכלול שבעה, כמש"ל תיקון כ"ב (ע"א) ותיקון מ"ז (צד ע"א) וש"מ הרבה. והוא דכליל שבעה גלדי עינא, והוא הכפורת, כפורתא דעינא, וכפורתא הוא יסוד, שהכרובין הן לו מצדדין, והוא באמצע כידוע. ונשארו כתר ת"ת ומלכות, והן ג' הגוונין. וז"ש תלת גוונין דעינא אינון כו' :

ועוד, עיניים גבוהות מצד ימין, ועיניים עמוקות מצד שמאל. זה ענין, וזה ביישן. מן הצד האחר, זה גס רוח, וזה עז פנים. כרובי העין ועפעפי העין, עליהם נאמר: "והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה, סוככים בכנפיהם על הכפורת", זהו הכפורת של העין.	ועוד עינין גבוהין מסטרא דימינא ועינין עמיקין מסטרא דשמאלא דא ענו ודא ביישן מסטרא אחרא דא גס רוח⁸⁸ ודא עז פנים כרובי עינא ועפעפי עינא עליהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת (שמות כה כ) דא כפורתא דעינא:
שלושה צבעים של העין הם: אה"ה, יהו"ה, אדנ"י, כלל ופרט וכלל, והם: ייחוד, ברכה, קדושה. והסימן: "יעננו ביום קראנו", כי כך עולה הגימ' של שלושת השמות האלו כגימטריא יב"ק. אהי"ה, כתר עליון, יהו"ה, העמוד האמצעי, אדנ"י, שכינה תחתונה. אדנ"י (נ"א יהו"ה) הכלל, אהי"ה הפרט, יהו"ה (נ"א אדנ"י), וכלל.	תלת גוונין דעינא אינון אהי"ה יהו"ה אדנ"י כלל ופרט וכלל ואינון יחוד ברכה קדושה וסימן י"עננו ב"יום ק"ראנו (תהלים כ י) דהכי סליק חשבן תלת שמהן אלין כחושבן יב"ק⁷⁰⁰ אהי"ה כתר עלאה [קכו ע"א] יהו"ה עמודא דאמצעיתא אדנ"י שכינתא תתאה אדנ"י (נ"א יהו"ה) כלל אהי"ה פרט יהו"ה (נ"א אדנ"י) וכלל⁸⁹:

ואמר כלל ופרט כו' יחוד כו', דכמו שהן ברוחב בג' קוין, כן הן באורך, כתר יחוד כידוע⁷⁰¹, וברכה וקדושה שהן ימינא ושמאלא, הן זו"נ, שהן ימינא ושמאלא, חו"ג. וכן כלל כו' כמו שמפרש

⁷⁰⁰ עי' זהר ח"ג רכט ע"א: יב"ק בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אהי"ה במחשבה. ועי' מלואים אות (צג).
⁷⁰¹ עי' מלואים אות (צג).

תיקון חלק ה

והולך *אהיה כלל הוייה פרט אדניי חזר וכלל כצ"ל, וכמ"ש בתיקון מ"ז (צד ע"א), דהחז"ג נכלל בדעת, ואח"כ מתפרשין בעמודא דאמצעיתא, ואח"כ נכללין בה, דבה נעשין הכל א', כמס"ל:

ועוד, העין היא כדוגמת הגוף, ששני הכרובים שלה הם כצורת שתי שוקיים, ושני עפעפי העין, כנגד שתי הזרועות. אלו סוככים, ואלו פורחים. ויש כרובי עין גדולים עם עין קטנה, ויש כרובי עין קטנים עם עין גדולה. לכן נאמר לאהרן "ולבש הכהן מדו בד", ופירשו חכמי המשנה (פסחים סה ע"ב), מהו "מדו", כמידתו. כך צריכים לבושי העין, הם הכרובים של העין, שהם שני פרצופים, כותנות העור, שיהיו @ כמדת העין.	ועוד עינא כגוונא דגופא תרין כרובין דיליה כגוונא דתרין שוקין תרין עפעפי עינא לקבל תרין דרועין אלן מסככין ואלין פרחין ואית כרובי עינא רברבין ועינא זעירא ואית כרובי עינא זעירין ועינא רברבא בגין דא אמר לאהרן (ויקרא ו ג) ולבש הכהן מדו בד ואוקמוהו מארי מתניתין מאי מדו כמדתו הכי צריכין לבושי עינא דאינון כרובי {קנ ע"א} עינא דאינון דו פרצופין כתנות עור דיהון כמדה דעינא

ואמר **ועוד עינא כגוונא כו'** דעין כולל הכל, וע"ל (קכה ע"א קמו ע"א) והן ג"כ כנ"ל, ופניהם מוחין, כרובין ועפעפים כמו שמפרש והולך, וכפורת ברית, ג' גוונין, ראש בטן גויה⁷⁰². ועי' בתז"ח (עג ע"ב ג ע"ב) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה מאן גרפין דלהון לעילא ימינא ושמאלא סוככים בכנפיהם תרי סמכי קשוט על הכפורת דא צדיק דצריך לכסאה ליה ופניהם איש אל אחיו אינון חו"ב דאינון אנפין דכרובין כו'. וז"ש אלן מסככים ואלן פרחין - דבידיהם שהן הכנפים פרחין, ובשוקין מסככין לצדיק, וכמ"ש (ישעיה ו ב) ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף, שהן חו"ב, כי ו' הן בקצוות, חכמה חסד נצח, בינה גבורה הוד, חו"ב. ונו"ה הן, בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו, וחז"ג הן, בשתים יעופף, כי הכנפים הן במקום הידים. וכן הן בעינא, בכרובין מסככין את העין, ובעפעפים פרחין, ר"ל פתחין וסגריין, וכמס"ל תיקון ד (כ ע"א) פתחו לי ודא(@) אינון תרי עפעפי עינא דאינון פתחין וסגריין ועלייהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה אלן תרין כרובי פורשי כנפים עפעפי עינא כו': ולבש הכהן - כמ"ש דאינון לבושי עינא, ואתמר בכהן, דלא יהא ביה מומא, כמ"ש (בכורות מג ע"ב) שיהא שוה {קנ ע"א} בזרעו של אהרן. ואמר דאינון ד"ו פרצופין, שלא יהא ג"כ כרוב א' גדול מחבירו, כמ"ש (שיה"ש רבה פ"ה ס"י ב)⁷⁰³ תמתי תאומתי, לא היא גדולה כו'. וכרובין ד"ו פרצופין⁷⁰⁴ היו, והיו ג"כ שוין:

ובשביל זה נאמר: "לא יהיה לך בביתך אבן ואבן, איפה ואיפה, גדולה וקטנה", ש"גודל" היא מידה לעיניים, לאף, לשפתיים, לאוזניים, לפה, זו היא מדה של הכל. ולכן נאמר "מידה אחת לכל היריעות". ועל כנפי העין נאמר "עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לוחט", אלו הם צבעי העין. וכנגד שתי כנפי העין הם שתי שפתיים, שנפתחים ונסגרים. וכנגדם שתי כנפי הריאה, והעין כנגד הלב, שהוא אש לוחט. ובכנפי הריאה, הרוח הנושבת בהן, עליהם נאמר "עושה מלאכיו רוחות".	ובגין דא (דברים כה יד) לא יהיה לך בביתך ⁷⁰⁵ אבן ואבן איפה ואיפה גדולה וקטנה דגודל איהו מדה לעינין לחוטמא לשפון לאודנין לפומא האי ⁹⁰ איהו מדה דכלא ובגין דא אמר קרא (שמות כו ב) מדה אחת לכל היריעות ועל כנפי עינא אתמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט אלן אינון גווי עינא ולקבל תרין כנפי עינא אינון תרין שפון דפתחין וסגריין ולקבליהו תרין כנפי ריאה ועינא לקבל לבא דאיהו אש לוחט ובכנפי ריאה רוחא דנשיב בהון עליהו אתמר

⁷⁰² עי' ס"י (פ"ג מ"ו) שלש אמות אמ"ש בנפש זכר ונקבה, ראש ובטן וגויה, ראש נברא מאש, ובטן נברא ממים, וגויה מרוח מכריע בינתיים (פ"ג מ"ז) (בבא א') המליך אות א' ברוח וקשר לו כתר, וצרפן זה בזה, וצר בהם, אויר בעולם, ורויה בשנה, וגויה בנפש, זכר באמ"ש ונקבה באש"ס.
⁷⁰³ ז"ל: תמתי, תמותי שנתממו עמי בסיני ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, רבי ינאי אמר תאומתי כביכול לא אני גדולה ממנה ולא היא גדולה ממני.
⁷⁰⁴ עי' לעיל הערה 67.
⁷⁰⁵ בכיסך (לשון הפסוק). @ ופסוק יד איתא

תיקון חלק ה

עושה מלאכיו רוחות:

*בביתך איפה ואיפה כו' - כצ"ל כמ"ש בפנים: **דגודל איהו מדה כו'** - ר"ל, דאמר איפה ואיפה גדולה וקטנה, דהזכיר הכתוב שלא יהיה לך ב' מדות, לזה למכור בגדולה ולזה בקטנה, והוא כמו שמפרש והולך **דעינין חוטמא כו'**, הכל יהיה במדה אחד, והוא בגודל כמו שמפרש והולך, **האי כו'**, ונראה דצ"ל *דאצבע איהו מדה כו', וע"ל (קכא ע"ב קמא ע"ב): **ועל כנפי כו'** - דאינון סגריין ופתחין, מלאכים שליחין, וכל נענוע הוא בנקודין, דאינון מסט' דרוח: **אש לוחט אלין כו'** - שגוויין דעינא הן גוויין דאשא, כמ"ש (קכה ע"א וע"ב קמז ע"א): **ועינא לקבל לבא כו'** - כמ"ש (עח ע"א) תיקון כח (יד ע"ב) וברע"מ פרשת פנחס (דלד ע"א)⁷⁰⁶ דלבא הוא נור דליק, והוא לקביל גווי דעינא. וריאה דנשבי עליה בכנפים, הן נגד כנפי עינא, והן מלאכיו רוחות, דכנפי ריאה דשם רוח, ומשרתיו אש לוחט הוא לבא כנ"ל. וז"ש **ובכנפי ריאה כו'**, ועי' בר"מ שם, והן נגד רוח ונפש, דנפש איהי אש לוחט, גוון תכלת, ועי' בתיקון ה' (כב ע"א⁷⁰⁷) מש"ש:

וכל אבר ואבר ברא ליה קודשא בריך הוא במדה במשקל ואם תשכח עיינין חד זעיר וחד רברבא לאו איהו דא במשקל ובמדה שקרן איהו אסתמר מניה או אם עיינין רברבין ופומא זעירא וחוטמא אריכא ואנפין זעירין [נ"א עקימין] דלא אזלין כלהו במדה עיינין וחוטמא ואנפין ופומא עולין איהו דא ובגין דא (ויקרא יט לה) לא תעשו עול במשפט במדה וגו' במדה דא מדה דשיעור קומה דכל מאן דלא איהו בעל מדות אכחיש שיעור קומה דלעילא ולא אתנמיל מתמן דעשר ספירן דלעילא כלהו אזלין במדה מסטרא דאת י' ובמשקל מסטרא דאת ו' תרי מאזני השקל אינון ה' ה' מדה אחת (שמות כו ב):	וכל אבר ואבר ברא אותו הקב"ה במידה ובמשקל. ואם תמצא, עיניים אחת קטנה ואחת גדולה, זה אינו במשקל ובמידה, שקר הוא, שמור ממנו. או אם העיניים גדולות והפה קטן, והאף ארוך והפנים קטנים (נ"א עקומים), שאין כולם הולכים לפי מידה, עיניים וחוטם ופנים ופה, זה הוא עוול. ולכן [נאמר] "לא תעשו עוול במשפט, במידה וגו'". "במידה" זו היא מידת שיעור הקומה. שכל מי שאינו בעל מדות, מכחיש את השיעור הקומה שלמעלה, ולא נוטל @ משם. כי עשר הספירות שלמעלה, כולן מתנהלות במידה מצד האות י', ובמשקל מצד האות ו'. שני מאזני השקל הם, ה' ה' "מידה אחת".

עולה איהו דא - דשקר הוא בדבר א', שמשקר בו, אבל אם מודד לא' בזו ולאחר באחרת, הוא עולה, ולכן נאמר שם (דברים כה טז) כי תועבת כו' כל עושה עול, ומפרש והולך, **ובג"ד לא תעשו כו' דא מדה דשיעור קומה** - שיהא האברים לפי גופו כנ"ל, וכמ"ש בגמ' (בכורות מד ע"א) גופו גדול מאבריו או קטן כו', וכמו שמפרש והולך **דע"ס דלעילא כו'**, הכל במדה אחת: **במדה מסט' כו'** - דמדה הוא בחלל הכלי, דהוא צורת י'. ומשקל הוא בלשון המשקל, ולשון חק כו' (ס"י פ"ב מ"א), שהוא כף זכות וכף חובה, שהן י' אצבעות מב' הידים, ה' נגד ה', כמ"ש בס"י (י ע"ג) וכמ"ש למטה, וז"ש **תרי מאזני השקל כו'**, וכמו שמפרש והולך, **ת"ח י' איהו רישא כו'**, דכל נוקבין דרישא, הכל בי' כמ"ש למעלה (708), דאינון צורת י', ושם ציורין דנקודין, וכן הרישא בעצמה י' והגוף ו', וכן כל מדותיו כו' והאצבעאן כו'. והגוף הוא לשון חק שמכריע בין הידים⁷⁰⁹, ספר וספר כו', כמ"ש בס"י (פ"א מ"א), וכן פי' למטה בעיינין. ולפי שרוצה לכלול מדה ומשקל, אבל בכל א' הוי"ה שלימה, דאבן המשקל הוא י', וכן במדה, ב' מדות {קנ ע"ב} הלח והיבש, שניהם בכלי, הוא ב' ההי"ן, כמו (@כנפי) [כפי @] המשקל, ומדות האמה באמה הוא ו' והמדה בכללי י' כנ"ל:

⁷⁰⁶ פרלמ אמר רלה ע"א, עי' במלואים אות (פג).

⁷⁰⁷ פרלמ\$ אמר על פי כתב"י תיקון כ"ה עח ע"א.

⁷⁰⁸ PERLM קמה ע"ג ד"ה ואמר לכלל

⁷⁰⁹ עי' ס"י פ"ב מ"א: עשרים ושתיים אותיות יסוד, שלש אמות ושבע כפולות ושתיים עשרה פשוטות, שלש אמות אמ"ש, יסודן כף זכות וכף חובה ולשון חק מכריע בינתיים. שלש אמות אמ"ש, מ' דוממת, ש' שורקת, א' אויר רוח מכריע בינתיים.

תיקון חלק ה

תא חזי י' איהו רישא ואיהו מדה דעינין דאודנין דאנפין דתרין נוקבין דחוטמא מדה דפומא שקל הקדש דא ו' שקל דגופא כנפי השקל ה' אצבען דימינא וה' דשמאלא ובנין דשמא דיהו"ה איהו מדה ושעור ומשקל אמר קרא (ויקרא יט לה) לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה וכגוונא דא לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה מאי כים הכא דא פומא:	בוא וראה, י' היא הראש, והיא המידה של העיניים, של האוזניים, של הפנים, של שני נקבים של האף, של מידת הפה. שקל הקודש, זהו ו', השקל של הגוף. כנפי השקל, חמש האצבעות של ימין וחמש של שמאל. ומפני ששם הו"ה הוא מידה, שיעור ומשקל, אמר הכתוב "לא תעשו עוול במשפט, במידה, במשקל ובמשורה". וכדוגמא זה "לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן, גדולה וקטנה". מהו "כיס" כאן, זהו הפה.

ת"ח יוד איה רישא כו' - כולל כל הגוף בשם הו"ה, רישא וגופא וידין, וע"ל סוף תיקון כ"ב (עו) ובג"ד לא י"ל בכיסך כו' - ר"ל, כמו שמפרש והולך, שלא יהיה א' בפה וא' בלב⁷¹⁰, דאבן הוא י', מחשבה, וכן דבור, כמש"ל ריש תיקון כ"ב (עא ע"א) וש"מ. ואמר "בכיסך", ב' כיס, פה ולב, כמו שמפרש והולך. ופסוק הראשון לא יהיה לך בביתך, דריש על הגוף והשני על הנשמה, דיש שהגוף טוב והפנימית רע, כמש"ל (צו ע"ב קח ע"ב) ואית מפומי טב ולבא ביש האי איהו עץ הדעת טוב ורע הכא מקנן נחש רמאי הכ(י) [א] איהו ב"נ דתשכח לי גופא שפיר וסימנין דיליה כלהו שפירין במדה ונשמתי נפש חייבא מלגאו כו', וז"ש כאן דודאי איהו מאילנא טו"ר כו':

בינתיים, הנה הזקן (העליון) הזדמן אליו ואמר, הרי אם העיניים שוות, הרי הן במידה. אבל אם הן עיניים גדולות והשפתיים קטנות, לא מכחיש את המידה, אלא אם העיניים זה גדול וזה קצר, זה עב וזה חלש, או פנים, זה ארוך וזה קצר, אחד עבה ואחד חלש, אבל אחרי זיווגם, נשקלים כל אחד למינו, ובוודאי אין	אדהכי הא סבא (עלאה) אודמן לגביה ואמר והא אם עיינין שקילין הא אינון במדה אבל אם אינון עיינין רברבן ושפון זעירין לא אכחיש מדה אלא אם עיינין דא רב ודא קצר דא עב ודא כחוש או אנפין דא אריך ודא קצר דא עב ודא כחוש אבל בתר דזיוונין שקולין כל חד למיניה ודאי לא אכחיש עובדא דבראשית:

710 OR JUST SEE THERE@ עי' לעיל קח ע"ב: ערמה דיליה הוה דפתי לחוה בגין דדעתן של נשים קלה ומה אמר לה ויאמר (הנחש) אל האשה אף כי אמר אלה"ם לא תאכלו מכל עץ הגן וקודשא בריך הוא לא אמר אלא מכל עץ הגן אכל תאכל דאיהו לא מני ליה דלא למיכל אלא מעץ הדעת טוב ורע דאיהו ערבוניא דטוב ורע אילנא דשקרא חד בלב וחד בפה לביה מלי שקרא ופתי בפומיה במלין דקשוט.

תרגום: ערמתו היתה שפתה את חוה משום שדעתן של נשים קלה ומה אמר לה ויאמר הנחש אל האשה אף כי אמר אלה"ם לא תאכלו מכל עץ הגן והקדוש ברוך הוא לא אמר אלא מכל עץ הגן אכל תאכל שהוא לא צוה אותו שלא לאכל אלא מעץ הדעת טוב ורע שהוא ערבוניה של טוב ורע אילן השקר אחד בפה ואחד בלב לבו מלא שקר ופתה בפיו בדברי אמת.

ביאור רבינו: דפתי לחוה כו' ומה א"ל כו' - ר"ל, בב' דברים אלו היה ערמה ולכן ביעקב נאמר ויעקבני זה פעמים כו' לנטלא דיליה וע"ש קמ"ג א' בג"כ אזדמן יעקב כו' דאיהו כגוונא דאדה"ר כו' עש"ב: חד בלב כו' - דומיא דנחש וע"ל ת"ס בארוכה:

וכן ריש תיקון ס: בראשית דא ברי"ת דאתמר ביה עץ החיים והא אוקמוה ובהפוכא תב"ר דגרים תבירו לאדם הראשון ודא עץ הדעת טוב ורע טוב איהו אילנא ההוא דכתיב ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ואיבא דיליה רע כפום חיזו דיליה הכי הוה (נ"א איהו) אתחזיא לה מלבר כגוונא דפימא מלין שפירין מלבר ולבא מליא טנופין מלגאו ודא לא הות ידעא דסם המות הוה מלגאו דאיבא הה"ד ותקח מ"פריו ו"תאכל ותתן גם לאישה וגו' הרי איבא דאילנא דתמן מ"ת (מלגאו גרים לה דאכלה).

תרגום: בראשית זו ברי"ת שנאמר בה עץ החיים והרי פרשוה ובהפוך תב"ר שגרם שבר לאדם הראשון וזה עץ הדעת טוב ורע טוב הוא האילן אותו שכתוב ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ופריו רע כפי המראה שלה כך היה (הוא) נראה לה מבחוץ כמו שבפה מלים יפות מבחוץ ולב מלא בטנופים מבפנים וזו לא היתה יודעת שסם המות היה בפנים הפרי זהו שנאמר@ ותקח מ"פריו ו"תאכל ותתן גם לאישה וגו' הרי פרי האילן ששם מ"ת (מבפנים גרם לה שאכלה).

תיקון חלק ה

זה מחליש מעשה בראשית.	
ב' בתוספת תרין כיסות פומא ולבא דהכי אוקמוהו מארי מתניתין עלייהו מי שאין תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש דודאי איהו מאילנא דטוב ורע דאיהו ימא חד בלב וחד בפא מאן דאיהו מאילנא דחיי איהו תוכו כברו פומא ולבא שוים ועליה אתמר (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם אבל אחרא דאין תוכו כברו דלאו פומיה ולביה שוין עליה אתמר (שם ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו דודאי דא איהו ערבוביא בישא דמשקר מוניטא דמלכא דמערב כספא בעופרת:	אות ב' בתוספת שני כיסים, הפה והלב. וכך דרשו עליהם חכמי המשנה (ברכות כח ע"א) "מי שאין תוכו כברו, אל יכנס לבית המדרש", כי בוודאי הוא מן עץ הדעת טוב ורע, שהוא יאמר אחד בלב ואחד בפה, מי שהוא מעץ החיים, תוכו כברו, פיו וליבו שווים. ועליו נאמר "ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם". אבל האחר, שאין תוכו כברו, שפיו וליבו אינם שווים, עליו נאמר "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו", שבוודאי זהו עירוב רע של שקר, כמו מטבע של המלך שמערבב @ בו כסף בעופרת.
ודא הוה חטא דחוה דהטיל בה נחש זוהמא דאיהו עופרת דאתערב בטפה (נ"א בכספא) חוורא כספא מזוקק ולא אתדכי זוהמא מניה עד דאתא אברהם ועאל בגורא ואתלבן כספא ונפיק עופרת לבר דאיהו ישמעאל ואתמר באדם מושך בערלתו הוה אתערב ערבוביא בדהבא אצטריף ביצחק ואפיק זוהמא לבר ודא עשו ביעקב נח ואשתרש ואפיק תולדין ואתרבי עץ החיים בענפיו ושרשיו:	וזה היה חטאה של חוה, שהטיל בה הנחש זוהמא, שהיא העופרת שהתערבבה @ בטיפה (נ"א בכסף), לבן הכסף מזוקק, ולא נטהר הזוהמא ממנה עד שבא אברהם ונכנס לאש ונתלבן הכסף, ויצאה ממנו העופרת, שהוא ישמעאל. ועל אדם נאמר (סנהדרין לח ע"ב) "מושך בערלתו היה", התערבב תערובת בזהר שנצטרף ביצחק, והוציא את הזוהמא לחוץ, וזה עשו. יעקב נח והשתרש, והוציא תולדות והתרבה עץ החיים בענפיו ובשרשיו.

ואמר **דמערב כספא כו'**, שהיא לערב ולרמות, ו**תוכו עופרת**, וע"ל (קב ע"א קיד ע"א) **ועל האי אדם כו'**, וז"ש (@) **דא איהו חטא אדם הראשון**⁷¹¹ כו'. ואמר **עד דאתא אברהם כו'**, [דא @] דאצטרפו עד דיהו מזוקקים מן העופרת, וכמש"ל ריש תיקון ס"ט (קיה ע"ב) **מצרף לכסף וכור לזהב**, שהן אברהם ויצחק, עש"ב. ואמר **ביעקב נח כו'**, שמטתו שלמה, ועליו נאמר (מכה ז כ) תתן אמת ליעקב, פיו ולבו שוין, שארית ישראל לא יעש (@) (ה) עולה ולא ידברו כזב (צפניה ג יג), והוא השקר והעולה הנ"ל, והצטרפות שלו היה בעשו, שהלך עמו בעוקבא, שלכן נקרא יעקב. ואח"כ כשנצטרף, נקרא ישראל, ישר אל⁷¹², וכן ישורון⁷¹³. אלא שזה מצד החסד וזה מצד הגבורה, כמ"ש במ"א (לעיל פב ע"א ס"י כג ע"ג⁷¹⁴), אבל שניהם ישרים, שהוא המכריע, שלפי שאברהם ויצחק יש בהן נטיה, לכן היו בהן סיג, כי שניהם אינן כחוק⁷¹⁵, כמ"ש (משלי ל ח) ריש ועושר אל תתן לי פן כו', השפעת עליהם כו' (תענית כג ע"א), וענין הצטרפות הכסף והזהב כנ"ל. וכמ"ש כאן **דאתערב בטפה חוורא (@כספא) [בספין @] כו' אתערב ערבוביא כו'**, הוא התערבות בחו"ג טפה דכורא ודנוק', וז"ש **חטא דחוה כו'**. ו**אתמר באדם כו'**, ועי' בז"ח (פ' יתרו כט ע"א)⁷¹⁶ בארוכה, ועמש"ל (@סוף) תיקון ל"ז (פו ע"א) ויעקב הוא מסט'

711 *##.

712 עי' לעיל עח ע"א ד"ה ספר ישרים, הוב"ד במלואים אות (צד).

713 עי' מלואים אות (צה).

714 זה של פרלמוטר וצ"ע \$.

715 מלשון "לשון חוק המכריע" עי' לעיל הערה 709.

716 ז"ל: לבתר דעבר יצה"ר על ציוי דקב"ה גזר עליה מיתה אמר מה אעבד אם אנא אימות איהו נטיל עבד אחרא דיצה"ר איהו עבד ובת זוגיה שפחה ואתריה ירית ליה ההוא עבד מה עבד אזל איהו

תיקון חלק ה

דמוחין דחו"ג, הן דעת, ומוחין חיים⁷¹⁷, וז"ש ואתרבי עץ החיים כו', וג' אבהן הן ד' בתים דתפילין⁷¹⁸, (א)אמר בענפוי ושרשוי, ביה ובבני(א)ו[ם], וע"ל (קה ע"ב קיט ע"א):

העניינים בעיגול, מצד האות י', באורכן מצד האות ו', כנפי העין, הן ה' ה', בארבע אותיות אלו הוא העין במידה, במשקל ובמשורה. וכן כל אבר ואבר בו תמצא הוי"ה, שהולך במידה ובמשקל (שעליו נאמר "ומבשרי אחזה אלוה"), והוא במידה ובמשקל של הדיבור. הקול הוא השקל, מדה הוא דיבור, כנפי המאזניים, שני ההבלים שהם אמירה וקריאה.	עיינין בעגולא מסטרא דאת (קנ ע"ב) י' באריכו מסטרא דאת ו' כנפי עינא אינון ה' ה' בארבע אתוון אלין איהו עינא במדה במשקל ובמשורה ⁹¹ והכי כל אבר ואבר [קכו ע"ב] ביה תשבת יהו"ה ⁷¹⁹ דאזיל במדה ובמשקל (ס"א דע"ל) אתמר ומבשרי אחזה אלוה (איוב יט כו) ואיהו במדה ובמשקל דדבורא קלא איהו שקל מדה דבור כנפי תקלא תרין הבלין דאינון אמירה וקריאה:

עיינין בעגולא כו' - עתה מפרש מ"ש למעלה, במדה מסט' דאת י' כו', {קנ ע"ג} [ב]עיינין דהוא בעגולא במדה, ובאריכו במשקל: *בארבע אתוון אלין איהו עינא במדה במשקל והכי כל כו' - כצ"ל, ולא כמ"ש בהגהה, דבאלו שנים הן הוי"ה כנ"ל, וכן בכל אבר, וכמו שמפרש והולך ואמר שכן הוא בדבורא דפומא: ואיהו במדה ובמשקל דדבורא קלא איהו שקל מדה דבור כו' - והענין כי יו"ד של הוי"ה כאן הוא בנוק' של (א)הוי"ה, שהמדה הוא ממטה למעלה, וכמש"ל תיקון ה' כ' ע"ב, וז"ש יו"ד הוא עיינין בעגולא, וכמש"ל (קכד ע"א קמה ע"א) זעירין בעגולא שונאי בצע מסט' דאת יו"ד ודוד מסט' כו' הוא הקטן, ואמר שם למעלה, דג' שרטוטין אחרים, שרטוטין באורכ(א)ו[ן] כו' (מסט') דתלת אתוון דאינון הו"ה, והן דדכורא ויוד הוא אות רביעית של השם דנוק', והנה השם הוא בשתיים, דו"נ, וכן הוא בדבורא, שמדה יו"ד הוא דבור, וג' אתוון הוא בקלא, בשקל. וכן בכל אבר, והוא זו"נ בהוי"ה, ז"א יה"ו, וה' נוק', ולכן מחלקן במדה באות א', ובמשקל בג' אתוון. מתרין הבלין דאינון אמירה וקריאה, שייכין לקלא, וכן כנפי עינא לאריכו דעיינין, שצריכין להיות לפי מדתן כנ"ל:

צבעי העין [הם]: לבן, [כנגד מזל] לבנה, אדום [כנגד מזל] מאדים, ירוק [כנגד מזל] חמה, שחור [כנגד מזל] שבתאי, תכלת [כנגד מזל] צדק. והם כדוגמת חסד, גבורה, תפארת, יסוד ומלכות. שני כרובי העין, נצח והוד, וכנגדם נוגה וכוכב, כדוגמת הצד הטהרה. כך הם גם מצד האחר, שבעה כוכבי לכת, שהם שבע כפולות: ב, ג, ג, ד, ד, כ, פ, פ, ר, ר, ת, ת, דין חלשה ודין קשה. ובהם "והחיות רצוא ושוב", "רצוא" בדגש, "שוב" ברפה,	גוויני דעינא חוור לבנ"ה סומק מאדי"ם ירוק חמ"ה אוכם שבתאי" תכלת צד"ק ואינון כגוונא דחסד גבורה תפארת יסוד ומלכות תרי כרובי עינא נצח והוד לקבלייהו נג"ה ככ"ב כגוונא דסטרא דרכיו הכי אינון מסטרא אהרא שבעה ככבי לכת אינון שבע כפולות ⁷²⁰ בג"ד כפר"ת כגוונא דא ב ג ג ד ד כ כ פ פ ר ר ת ת דינא רפיא ודינא קשיא ובהון והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה

ואתתיה לפתאה לאדם ולאתתיה דסטרא טבא בת זוגיה דיצה"ר לילית פתי לאדם דאיהו יצה"ט ובגינה איתמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ויצה"ר פתי לחוה וגרמו לון מות: תרגום: לאחר שעבר היצר הרע על צווי הקב"ה, גזר עליו מיתנה, אמר מה אעשה, אם אני מת, יקח עבד אחר, כי היצר הרע הוא עבד ובת זוגו שפחה, ומקומו יירש. מה עשה אותו העבד, הלך הוא ואשתו, לפתות לאדם ואשתו שמצד הטוב, בת זוגו של היצר הרע הלילית, פיתתה לאדם שהוא היצר הטוב, ובשבילה נאמר האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ, ויצר הרע פיתה לחוה, וגרמו להם מיתה.

עי' לעיל עה ע"ד ד"ה ובזמנא, פז ע"א ד"ה ודמא, קה ע"א ד"ה דהיא רה"ר, קמח ע"ד ד"ה עיינין. עי' לעיל הערה 634.

⁷¹⁸ עי' לעיל י ע"ב.

⁷¹⁹ השמות דהוי"ת הם השורש דכל הכ"ב אותיות כולם והם בפנימיותם (ביאורים ח"א פב ע"א). ⁷²⁰ עי' לעיל כב ע"א, רצוא בדגש ושוב ברפה, וע"ש בהגר"א כי רצוא הוא שהן רצין להשיג למעלה והוא בחי' אור חוזר, ושוב שאח"כ הן שבין למטה והוא בחי' אור ישר (ביאורים ח"א פ ע"ג).

תיקון חלק ה

והם דין ורחמים. וכך הם מצד האחר. ואינון דינא ורחמי והכי אינון מסטרא אחרא:

גוונין דעינא כו' - עתה מסיים דיוקנא דעיינין, ומפרש והולך כל הגוונין דעיינין, שהן ה' גוונין כמש"ל (כ ע"ב). וב' כנפי עינא הן בז"ת, נגד ז' כוכבים דנהרין בעיינין. וג"ר כבר כתב למעלה (קמט ע"ד ד"ה ואמר ועוד) שהן ב' אנפין דכרובים, ב' בת עין, ואור דנהיר בהון, א' 721 כתר. ואמר **חוור לבנה**, שהיא חוורא, וכן כל כוכב בגוונא דיליה, ולבנה היא כוכב ראשון באצילותה, וצדק אחרון, צדק יקראהו לרגלו (ישעיה מא ב), ובימי אברהם אתהדר צדק למזרח, וכמ"ש בס"י (פ"ד מ"ח) יום א' לבנה. ואמר **ואינון כגוונא דחסד כו'.** והנה חגת"ם הוא המרכבה של הד' גוונין אלו, ויסוד הוא נגד בינה, שהיא הרוכב ומאיר בגוונין, והיא גוון אוכם, כמש"ל (קכג ע"ב קמ"ד ע"ב) **גוון חוור מסט' דחסד כו' אוכם מסט' דאימא כו'.** ואימא מלכא דשלמא דיליה (והר ח"א ה ע"ב 722, כט ע"א), לכן הוא ביסוד. ואלו ה' גוונין נגד ארגמ"ן, המרכבה, והרוכב, ויוסף הוא הרוכב במרכבת המשנה, כמ"ש (בראשית א מג) וירכיבוהו כו' 723. ואמר **תרי כרובי עינא כו'.** כי נו"ה הן ערבה שאין בהן טעם וריח, אלא הן אפיקי מים (תהלים מב ב, לעיל לו ע"ב), והן כנישו לכולהו כו' (לעיל צא ע"ב), לכן אין גוון נגדן, רק הן לכסות ולכלול בגוון: **אינון שבע כפולות -** והוא ד' הנ"ל, וז' גלדי עינא, שהן שבע {קנ ע"ד} בשבע מוצקות (זכריה ד ב) 724 וכמו שמפרש והולך. ואינון שבעה ושבעה מוצקות. ואמר **ובהון (@ו) החיות.** שהן סגירו ופתיחו דעיינין, כי הסגירו הוא בדגש, והוא רצוא, כי סגירו, חזון 725, בעיינין סתימין, אספקלריא דלא נהרא, ופתיחו נבואה בפתיחו דעיינין, אספקלריא דנהרא, וע"ל ריש תיקון י"ח (לב ע"א). ונבואה וחזון בעיינין (@ו) לפנים יקרא רואה. ועיינין סתימין הן צורת י', דגש. ופתיחו דעיינין צורת ו', רפה 726. וע"ל סוף תיקון ה' (כב ע"א). ואמר **והכי אינון מס"א,** כנ"ל דאית עיינין וגוונין דס"א, וע"ל (קכג ע"ב קמ"ד ע"ב) ובז"ח שם (כו ע"ד 727) בארוכה. ומפרש בכל ענין, שהוא כנגדן בס"א:

721 אלף @.

722 עיי"ש במאיר הזהר: בינה (רח"ו). ר"ל מלכא בינה, שלמא יסוד (יהל אור).

723 ז"ל: וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים.

724 עי' מלואים אות (צו).

725 עי' לעיל (ב ע"ב): חוזים נביאים מסטרא דנצח והוד דבהון כלילן תרין שמהן דאינון יאהדונה". ועי' אד"א (ישעיה א א): נביאים הראשונים ראו באספקלריא המאירה שבאינה מאירה לבד משה רבינו ע"ה (יבמות מט ע"א), אבל נביאים האחרונים ראו באינה מאירה שבאינה מאירה, לכן נקראו "חוזים" שהוא פחות מנביא, אף על פי שהוא תרגום של מראה.

726 עי' ביאורים ח"א סח ע"ג ז"ל: הנה הדגש ורפה הם נקודה וקו, כי בימים הקדמונים היו נוהגים על הרפה לעשות למעלה קו ברוחב על האות, אלא שהאחרונים השמיטוהו, כי מן העדר הדגש ניכר כן כתב הגר"א בסוף תיקון ה' (דף כב ע"ב ד"ה רצוא בדגש ושוב ברפה). והרי הו הדגש ורפה נקודה וקו, והם בחי' מלכות ויסוד, וכן הם דין ורחמים כמו שיתבאר. וע"ז אמר הרב כי שניהם הם בחי' הבל דגרמי, ולכן הוא הדגש בתוך האות עצמה, כי כן הוא הבל דגרמי מחובר בתוך העצמות ובפנימיותם לעולם, אמנם הרפה הרי הוא רק על האות, וכמ"ש בתיקונים סוף תיקון ה' (דף כב ע"א) רפה איהו לעילא מאתוון וכנז'. אך הוראתו ועניינו הרי הוא ג"כ רק על הברת האות עצמה, להחליש הברתו כנודע, וא"כ הרי הוא ג"כ עכ"פ מיוחד עם האות עצמה ובתוכו, והוא ג"כ רק בחי' הבל דגרמי. ומה שהוא עומד למעלה הוא משום שהרי ההבל דגרמי הוא ג"כ מבחי' נפש וכו"ל, והרי הוא קשור ג"כ למעלה באור העליון לעולם עכ"פ. וע"ז בא הוראת הדגש והרפה שאחד הוא בתוכו ואחד הוא למעלה, להורות על הבל דגרמי שהוא מיוחד עם העצמות בתוכם ובפנימיותם גופה, ועכ"ז הנה היא קשורה ג"כ למעלה לעולם.

727 ז"ל: חוורו דעיינין מכסייא כל גוונין אחרנין עיינין דיליה אינון רברבין גבהנין ואיהו גבה לב עליה איתמר תועבת ה' כל גבה לב כל טבין דעביד למעבד ליה שם ואיהו מאלין דאתמר בהון הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם אליו אינון דבונין בתי כנסיות ובתי מדרשות מממוניהון וכלא למעבד להון שם ולא לשמא דה' האי איהו גיפא דיוקנא דחמור נואף איהו אסתמר ברתך ואתתך מניה אם יהא אושפיזך:

תרגום: גוון הלבן שבעינים מכסה כל שאר גוונים האחרים, העינים שלו הם גדולים ורחבים, שהוא גבה לב, עליו נאמר תובעת יהו"ה כל גבה לב, כל הטובות שהוא עושה [הוא כדי] לעשות לו שם טוב, והוא מאלו שנאמר בהם הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם, אלו הם הבונים בתי כנסיות ובתי מדרשות מממונם, והכל למען לעשות להם שם, ולא לשם ה', זה הוא נואף, צורת חמור הוא נואף, תשמור את בתך ואשתך ממנו אם יהיה אורח שלך.

תיקון חלק ה

שבע כפולות לקבליהו שבע רקיעין שבע ארעין ואינון שבעה ושבעה מוצקות (זכריה ד ב) והכי אינון שבע תרעין⁷² דגיהנם ושבע היכלין מליין נחשים ועקרבים⁷²⁸ וחשוכא דמתמן הוה מתנבא בלעם חייבא ועליהו אתמר כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה (ישעיה נא ו) וככביא דלהון עליהו אתמר (שם לד ד) ונמקו כל צבא השמים (תהלים קב כז) המה יאבדו ואתה תעמוד ובאבודא דלהון (שם צו יא) י"שמחו ה"שמים ו"תגל ה"ארץ דאתבריו בשמא דיהו"ה:	שבע כפולות כנגדן: שבעה רקיעים, שבע ארצות, והם "שבעה ושבעה מוצקות", וכך הם שבעה שערים לגיהנום, ושבעה היכלות מלאים נחשים ועקרבים וחושך, שמשם היה מתנבא בלעם הרשע. ועליהם נאמר "כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה", ועל כוכביהם נאמר: "ונמקו כל צבא השמים", "המה יאבדו ואתה תעמוד". ובאיבוד שלהם נאמר "ישמחו השמים ותגל הארץ", כי נבראו בשם הוי"ה.

ואמר *והכי אינון שבע ארעין דגיהנם ושבע כו' - כצ"ל, דהיכלין בין בקדושה בין בס"א אינון רקיעים, כמ"ש בפרשת בראשית (מא ע"א) ובפרשת פקודי (רמה ע"ב). ואמר דמתמן הוה מתנבא כו' - שהוא בעיינין, דמשם הוא הנבואה והחזון, דאמר "מחזה כו' וגלוי עינים" (במדבר כד ד), וגיהנם הוא בארעין, ז' ארצות הידועים, כמ"ש בפרשת בראשית (ט ע"ב)⁷²⁹. ואמר וככביא דלהון כו' - הן ז' כוכבים הנ"ל ברקיע דס"א: דאתבריו בשמא דיהו"ה - דהוא בר"ת ועמש"ל בתיקון נ"א (צח ע"ב):

אנפין אינון בארבע גוונין אית בר נש דאנפוי חוורין מסטרא דאנשי חיל ואית בר נש דאנפוי סומקא מסטרא דיראי אלהים ואית בר נש דאנפוי ירוקין מסטרא דאנשי אמת ואית בר נש דאנפוי אוכמין מסטרא דשונאי בצע:	הפנים, הם בארבעה צבעים. יש אדם שפניו לבנים, מצד אנשי חיל. ויש אדם שפניו אדומים, מצד יראי אלהים. יש אדם שפניו ירוקים, מצד אנשי אמת. ויש אדם שפניו שחורים, מצד שונאי בצע.
לקבליהו ארבע אחרנין מסטרא דמסאבו כלוה חשוכין אנפין מסטרא דימינא בישא עופרת דמתרבין מליחה חוורא אינון עבים וגסים ועינוי גסים ועבים וגופיה עב וגם מסטרא דימינא מוחא חוורא ככספא זרע אברהם אוהבי (ישעיה מא ח) ומאן דאיהו אנפוי וגופיה וכל אברין דיליה גסים ועבים איהו עצל כבד חשוך ומסטרא דהאי ליחא אתמר באברהם (בראשית טו יג) ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו והאי ליחא איהו זוהמא דהטיל נחש בחוה ומסטרא דיליה תכבד העבודה (שמות ה ט) ומסטרהא (שם ו ט) ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה	כנגדם, ארבעה אחרים מצד הטומאה, כולם חשוכים. הפנים מצד ימין הרע, עופרת, והם שמתרבים מליחה לבנה, הם גסים ועבים ועיניהם גסים ועבים, וגפו עב, מצד הימין המוח לבנה ככסף, "זרע אברהם אוהבי". ומי שפניו, גופו, וכל אבריו, גסים ועבים, הוא עצל, כבד, חשוך, ומצד הליחה הזה נאמר באברהם "ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו". והליחה הזו, היא הזוהמא שהטיל הנחש בחוה, ומצידו "ותכבד העבודה". ומצדה, "ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה", ומצדה "ויכבד לב פרעה ועבדיו", והיא כובד המס וכובד המלאכה.

ביאור: כל - עתה מפ"ו הגוונין דס"א, וכמש"ו למטה ואמאי אתקרו עינין חוורין אלא כל גוון כו' (יהל אור). גבהנין - דגבהנים הוא מסט' דגוון חוור, כמ"ש בת"ע (קמט ע"א) ועש"ב (יהל אור). גיפא - דהוא מסט' ימינא דס"א, דהוא תאווני, חמור, אשר בשר חמורים כו'. וז"ש דיוקנא דחמור כו'. ואמר בכשוף. דהוא מנחש, מסט' דנחש, גוון חוור (יהל אור).
⁷²⁸ עי' לעיל תיקון כא מב ע"א.
⁷²⁹ עי' מלואים אות (צז).

תיקון חלק ה

ומסטרס (שם ט ז) ויכבד לב פרעה ועבדיו ואיהי כובד המס וכובד המלאכה:	

לקבליהו ארבע כו' - ר"ל, ג"כ באלו הד' (@ה) גוונים, אלא שבס"א שהן בחשוכין אנפין, וכמו שמפרש והולך, דבימינא הוא כספא, ודס"א עופרת, עבים וגסים, גדולים ועבים. והן הפוכא דע"ב ס"ג חושבן קל"ה, ואינן כבדים. ואמר מסט' דימינא מוחא כו', ור"ל והן פסולת מוניטא דשקרא, עופרת. ואמר זרע אברהם אוהבי, מסט' דאהבה, ור"ל בזה דבהיפוכא ותדמה נפלה על אברם, כמו שמפרש והולך. ואמר איהי זוהמא דהיטל נחש בחוה, והיא אצטרף באברהם ונפיק העופרת, כמ"ל (עמוד א' קנ ע"א), וכל כבדות הוא מסט' דא, כמו שמפרש והולך תכבד כו', ויכבד כו', והוא עופרת, שהוא כבד מאד, והוא פסולת שנופל מהמות, שהוא חיוורא, ליחה חיוורא:

אנפין ירוקין אינן מסטרא דמרה ירוקין חשוכין והאי בר נש איהי קל בהפוכא דליחה דאיהי כבדה האי קל והאי כבד האי פתי לביש והאי פקיהא לביש האי מזקין במהירו ואקדים בסיבו והאי קשיש בסיבו ואיהו מאוחר בסיבו האי אתעביד פתי למפתי בני נשא ברמאות בגין דאיהו מסטרא דנחש הקדמוני דמפתי לבני נשא אסתמר מניה והאי ירוקא פקיהא לביש האי כל מה דאית בליביה שפיך לבר והאי גניז לון לגאו האי כל ⁹³ עובדיו בעכובא ודא כל עובדיו במהירו ואיהו יבש גופא ואנפין וכל אברין דיליה בהפוכא דאחרא בגין דניהנם דאיהי מרה ירוקא אוקיד ביה דאיהו כעס כעסן איהו ודאי דאוקיד ביה נורא לפום שעתא ומיד שכיך הכי כל עובדיו בעי למעבד במהירו ואחרא דאיהו כבד בניהא דא וקנא ע"א} בהפוכא דדא דא נחש ודא שרף דא מיא ודא אשא מיא דמי טופנא דחביל כל בשרא האי אחרא מניה גפרית ואש:	פנים ירוקים, הם מצד המרה ירוקים חשוכים, והאדם הזה הוא קל בהיפוך הליחה שהיא כבדה. זה קל וזה כבד, זה טיפש לרע, וזה חכם לרע. זה מזדקן במהירות ומקדים בשערות שיבה, וזה זקן במראה אך מאוחר בשיבה. זה נעשה פתי ומפתה את בני האדם במרמה, משום שהוא מצד הנחש הקדמוני שמפתה את בני האדם, היזהר ממנו. וזה הירוק, הוא פיקח לרע, כל מה שיש בליבו שופך החוצה, וזה, שומר אותם בפנים. זה, כל מעשיו באיחור, וזה, כל מעשיו במהירות. והוא יבש בגופו, ובפניו ובכל אבריו, בהיפוך מהאחר, משום שגהנום, שהיא המרה הירוקה, שורף @ בו, שהיא הכעס. והוא כעסן ודאי, ששורף @ בו האש לרגע, ומיד שוככת, כך, כל מעשיו צריך לעשות במהירות, והאחר, שהוא כבד, בנחת. זה, בהיפוך מזה, זה נחש וזה שרף. זה מים וזה אש. מים, של מי מבול שהשחית כל בשר, וזה אחר, ממנו יוצאים גפרית ואש.

אנפין ירוקין כו' - כבר כתב למעלה שבס"א ירוק נגד חיוורא, ואוכס נגד סומק, וכמו שמפרש והולך: האי פתי לביש - דהוא נחש גוון חוור דמפתי⁷³⁰ לב"נ, דמראה ליה חוור, (משלי ה ג) חלק משמן חכה נפת כו', נחש רמאה (לעיל נה ע"ב), כמ"ש למעלה. אבל ירוק הוא פקח לעצמו ולא לפתות, דהאי כל מאי דאית ליה בלב(@י) [א] שפיך לבר, כמ"ש למטה. ואמר האי מזקין במהירו - ר"ל הירוק דאיהו יבש כמו שמפרש והולך. ואמר ואקדים בסיבו - ר"ל בשיבה, והוא זקנה בכח, ושיבה בשערות: *שפיך לבר וכל עובדיו כו' {קנא ע"א} - כצ"ל: מיא דמי טופנא כו' - ר"ל, המבול וסדום, חד מיא וחד אשא, והן משני אלו. וכן בגהינם דנין בתלגא ואשא (זהר ח"א סב ע"ב), תלגא על ביטול מ"ע, שהן העצלות, ואשא על מל"ת שהן במהירו, הממהרים לעשות רע, וחמימו דיצה"ר, שכן (@ביצה"ר) הן אלו שנים, חמימו לעבירה ועצלות וקרירו וכבדות למצוה, דמשני סיטרין (@אלין) [אלון] ימינא ושמאלא אתייהבו מצות עשה ומצות לא תעשה, כמ"ל סוף תיקון ל"ו (פז ע"ג) וש"מ. ועליהם אמר דוד (תהלים לד יד) נצור לשונך מרע, שהוא רע דשמאלא, כעסן ושפיך לבר. ושפתיך מדבר מרמה, שהוא נחש הרמאי, מסט' דימינא. והן ב' יצרין, דו"נ של אדם, ס"ם ונחש, רוצח ונואף, ישמעאל ועשו, זוהמא דאדם וחוה דאתערב בכספא ודהבא כמ"ל (עמוד א' קנ ע"א), והן התאווני

⁷³⁰ עיי' ביאור רבינו על ספד"צ לו ע"ב שנוק' דסט"א הוא החלק המפתה שבו, והדכר הוא החלק המקטרג שבו.

תיקו"ז חלק ה

והכעסני, דכורא בכעסני, ונוק' נפת תטופנה כו' (משלי ה ג), דמפתי. יורד ומסטיין ועולה ומקטרג (כ"ב טז ע"א⁷³¹), עשק ושטנה⁷³², וכנגד ימות החמה והגשמים, מיא ואשא, לכן נידונין ששה חדשים כו', ובמבול היה דינם בכבודות, שנה תמימה, וימחו כו' (בראשית ז כג), אבל בסדרם ההפוכה כמו רגע, במהירו כמדתם:

פנים אדומים, מצד האחר, זה נראה בינוני, לא גס ולא יבש. זה מאדים, מצד [כוכב] מאדים, שופך דם הוא, היזהר ממנו. ושנים הם בהיפוך: אדום ושחור. זה בינוני במשקולת, וזה, בהיפוך, מצד האחר. זה אדם שמח, וזה עצבן. הבן אדם שמח, מצד הדם, שחוק הכסיל. וזה עצוב, מצד המרה השחורה. זה, גזלן ושופך דמים, והוא וותרן. וזה, אוגר@כונס, אוסף מעט מעט@, מצד הטהרה, בהיפך אנש חיל.	אנפין סומקין מסטרא אחרא האי אתחוי בינוני לא גס ולא יבש האי אתאדם [קבח ע"א] מסטרא דמאדים אושיר דמא איהו אסתמר מניה ותרין אינון בהפוכא סומק ואוכם ⁹⁴ דא בינוני במתקלא ודא בהפוכא מסטרא אחרא דא שמחן ודא עצבן שמחן מסטרא דדם שחוק הכסיל ודא עציב מסטרא דמרה אוכמא דא גזיל ושפיך דמא ואיהו וותרן ודא כניש קובץ על יד מסטרא דרכיו בהפוכא אנשי חיל:

***ותרן איהו סומק ואוכם אינון בהפוכא דא בינוני כו' - כצ"ל**, ואמר "ותרן איהו", דהוא שמחן מסט' דדם הרבה דביה, כמש"ל, ולכן הוא ותרן. ואוכם הוא בהפוכא, עציב וכניש קובץ כו', כמו שמפרש והולך:

פנים לבנות מצד המוח, יראי אלהים מצד הלב. אנשי אמת מצד הפה. שונאי בצע מצד הגוף. והרי ביארוהו: אנשי חיל, יראי אלהים, אנשי אמת, שונאי בצע, מצד שם אדנ"י. שיעור ומידה שלהם, שם הו"ה בפנים ומבחוץ.	אנפין חוורא מסטרא דמוחה יראי אלהים מסטרא דלבא אנשי אמת מסטרא דפומא שונאי בצע מסטרא דגופא והא אוקמוהו אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שונאי בצע מסטרא דאדנ"י שיעור ומידה דלהון יהוה מלגאו ומלבר:

שעור ומדה דלהון כו' - ר"ל, דד' אותיות אדני הוא באברים, מוחא ולבא ופומא, דהוא כללא דרישא וגופא. והו"ה הוא בנשמתא. דאדני הוא גופא להו"ה, כמש"ל בתיקון ס"ב (קט ע"ב) והוא בד' תיקונין, יראה ואהבה ותורה ומצות, שהן בד' אברים אלו כמו שמפרש והולך. ועי' ברע"מ פ' נשא (קכב ע"ב כג ע"ב)⁷³³, אבל למעלה (יג ע"א יט ע"א) אמר דו"ק הן כל האברים דגופא בוא"ו, ופומא [ו@] תורה שבע"פ מלכות. והוא כי שם אמר בגופא, וכאן בנשמתא. וע"ל (סא ע"א ע"א) בהגהה, דהן בהפוכא אריה שכלות כו', וכן היסודות ברוחות, שהן ג"כ גופא ורוחא, וכן בדחילו ורחימו ג"כ אמר כאן, שאהבה הוא במוחא, ובמ"א אמר להיפך, וכן בר"מ שם אמר (@הכל) [הפי'] כמו כאן:

י' נתלבשה באנשי חיל, וזה המוח, ששם החכמה. ה' ב"יראי אלהים", שהוא הלב, ושם היראה והאהבה, שהן י"ה, בימין ובשמאל, והן נסתרות במוח ובלב. ו' נתלבשה בפה מצד אלו שהם אנשי אמת. ה' נתלבשה בגוף של אלו שונאי בצע, והם תורה ומצוה, נאמר "והנגלות וכו'".	י' אתלבש באנשי חיל ודא מוחא דתמן חכמה ה' ביראי אלהים דאיהו לבא ותמן דחילו ורחימו ⁷³⁴ דאינון יה בימינא ובשמאלא ואינון נסתרות במוחא ובלבא ו' אתלבש בפומא מסטרא דאלין דאינון אנשי אמת ה' אתלבש בגופא דאלין שונאי בצע ואינון תורה ומצוה ועליהו אתמר והנגלות וכו':
פנים עגולים מצד הנקודות, שהן: קמץ, פתח, צירי, סגול, שבא, חולם, חיריק, שרק, שורק, מלכות	אנפין עגולין מסטרא דנקודי דאינון קמץ פתח צרי סגול שבא חלם חרק שרק שורק

⁷³¹ ז"ל: במתניתא תנא יורד ומתעה ועולה ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה.

⁷³² עי' בראשית כו כ-כא. \$

⁷³³ עי' מלואים אות (צח).

⁷³⁴ עי' לעיל הערה 293.

תיקון חלק ה

עגולה של כולם. בא וראה: תשע פעמים יהו"ה, בכל ספירה וספירה הנקודה שלו. והוא @הו"ה במלכות ללא נקודה, ואלו הן הנקודות שמחייבים כל ספירה וספירה, הם תשע נקודות, אחד, יהו"ה בקמץ. השניה, יהו"ה בפתח. השלישית, יהו"ה בצירי. הרביעית, יהו"ה בסגול. החמישית, יהו"ה בשבא. השישית, יהו"ה בחולם. השביעית, יהו"ה בחירק. השמינית, יהו"ה בשלוש	מלכות עגולה דכלהו תא חזי תשע זמנין יהו"ה בכל ספירה וספירה נקודה דיליה ואיהו יהו"ה במלכות בלא נקודה ⁷³⁵ ואלין אינון נקודין דמחייבין כל ספירה וספירה תשע נקודין אינון חד יהו"ה בקמץ ⁷³⁶ תניינא יהו"ה בפתח תליתא יהו"ה בצירי רביעא יהו"ה בסגול חמישא יהו"ה בשב ⁷³⁷ שתיתא יהו"ה בחלם שביעא יהו"ה בחירק תמינא יהו"ה

⁷³⁵ עי' תז"ח לה ע"ג שמונה אותם בניקוד פסוקים ועי' לש"ו (ביאורים ח"א סט ע"ב): אלו שהם בהט' נקודות הפשוטים הם יותר פנימים, ואלו שהם בהנקודות המורכבים מניקוד הפסוקים והתיבות של העשרה אלה"ם דהנפש הם חיצונים להם, כי הם מתלבשים בהעשרה שמות דאותן אלה"ם עצמן, ולכן הם מנוקדות באותן הנקודות דהפסוקים והתיבות דהשמות אלה"ם, כי זה מורה שהוא משום שמתלבשים בהם עצמם, אבל העשרה הוי"ת שהם בהט' נקודות הידועים הם פנימים להם, ע"כ. הי"ס דרוח הנה הם הי"ס העיקריים והם כל הוי"ת דגדלות וכו"ל מאות ס' עד אות ס"ח, והנה הם העשר אמירן שהם העשרה מאמרות שבהן נברא העולם, וכן הם העשר דברות שבהם ניתנה התורה, וכמ"ש בזה"ק (יתרו דף צג סע"ב וכן בפ' ויקרא דף יא סע"ב ובכ"מ) וכנודע. ואמר הרב כי אלו הי"ס דהרוח הנה הם העשרה הוי"ת מנוקדות בהט' נקודות ומלכות בלא נקודה וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע דף קנא ע"א), וכן הם ג"כ עשרה הוי"ת מנוקדות בנקודות מורכבים מהפסוקים והתיבות של עשרה שמות אלה"ם דהנפש וכו' לקמן בשער השמות (פרקים ב ג) אמר שם הרב כי אותן י' הוי"ת המנוקדות שאמר בתיקונים שם הם כל הנרנח"י כולם, כי הי' הוא הנשמה לנשמה, וה' ראשונה הוא נשמה, ו' רוח, וה' אחרונה נפש, ע"ש. והרי לנו כי אין כוונת הרב כאן שהם רק הי"ס דהרוח לבד, אלא כוונתו הוא על כל הנרנח"י כולם שהם כל המוחין דגדלות, אלא שבפרק הזה קורא הרב לכל המוחין דגדלות בשם רוח, משום שבו נתלבשו כולם (ביאורים ח"א עב ע"ב).

⁷³⁶ עי' לעיל ט ע"א ודברי רבינו שם ד"ה מ"ב, וכן דברי רבינו לעיל קמז ע"ג.

⁷³⁷ עי' ביאורים ח"ב פז ע"ג: TOO MUCH\$ בחכמת הדקדוק השבא הוא לא נחשב מהעשר תנועות כלל ונקרא עבד לעבדים ע' פרדס שער הנקודות, כי חכמת הדקדוק היא מיוסד על הברת הלשון, איך שכל מלה ותיבה הנמצא בתנ"כ, הנה ע"י שינוי התנועות והנגינות והדגושים והרפויים אשר משתנה זה מזה, הנה מגלה עי"ז את עומק הכוונה שבה בכל צפניה. והרי מיוסדים הם כל התנועות והנגינות על הראות הגילוי בתכלית האפשרי, ובזה הנה משונה השבא מכל התנועות כולם, כי אין שום גילוי לה לעצמה מאומה כלל, אלא רק כאשר שהיא נסמכת אל איזה תנועה זולתה, אבל היא בעצמה הרי אין לה תנועה כלל, כי אין לה הברה נמשכת, והרי אין לה גילוי לעצמה כלל. וכ"ז הוא משום ששורש השבא הוא בספי' הגבורה, והגבורה כאשר היא לעצמה אין לה גילוי כלל ולא מציאות כלל, וע"ד שאנו רואין במציאות האש שכל מציאותו הוא רק כשיש לו במה להאחז, אבל הוא לבדו א"א להמצא כלל. והגם שישוד האש הוא הראשון לכל הד' יסודות ובו תלוי כל החיות שהוא חום הטבעי ואש היסודי שבלב, עכ"ז הנה הוא בעצמו אין לו גילוי ומציאות כלל, אלא רק ע"י זולתו כשיש לו במה להאחז וכ"ז הוא בענין השבא, כי משום שהוא מהגבורה אין גילוי לה כשהיא לעצמה כלל, ולכן לא נחשב היא בחכמת הדקדוק מכלל העשר תנועות, כי הם כולם הם גילויים אשר כל חכמת הדקדוק היא מיוסד על זה לבאר פרטי שימושיהם. משא"כ להשבא כנז', אבל באמת הנה הוה השבא ג"כ מהעיקריים, ולא עוד כי בעומק הנה מקבלים כולם כח ממנה והיא משתתף בכולם. ומה שקורא אותה חכמת הדקדוק בשם עבד ומשרת לכולם, משום שכן היא בגילוייה, אבל בעומק הנה משתתף היא עם כל הז"ת, כי כולם נבנו מחו"ג, כי בלתי זה אי אפשר, וכמו שבארנו בדע"ה שם בהנ"ל ע"ש. והרי היא עיקרי באמת כמו הסגול, כי מהם שניהם שהם החו"ג הוא בנין כל הז"ת (שהם מעטרין דחו"ג כנודע), והם שניהם תולדות הצירי שהיא הבינה אם הבנים, אלא שאין גילוי להשבא בעצמה, וכל גילוייה הוא רק ע"י זולתה כשהיא נסמכת לאיזה תנועה, והוא משום תכונתה וכמו שאמרנו. ולכן לא נמנה היא בחכמת הדקדוק בכלל הט' תנועות, ואינה עולה היא בפנ"ע בהם בשם אלא ג"כ רק ע"י זולתה, והוא חטף קמץ הנקרא ג"כ בשם קמץ קטן כנודע, והוא תולדות החולם שהוא בת"ת, בריח התיכון המבריק מן הקצה אל הקצה⁷³⁷, ובו ועל ידו מתגלה השבא בסוף כולם נסמכת להקמץ שבכתר שהיא בראש כולם, והוא משום שהיא כלולה בכולם והיא עקרית בהם ודי בזה והבן.

תיקוני חלק ה

נקודות. התשיעית, יה"ה בשורק. המלכות יה"ה כלולה מכולם.	בשלש נקודות תשיעאה יה"ה בשור"ק מלכות יה"ה כלילא מכלהו ⁹⁵⁷³⁸ :

אנפין עגולין כו' - עתה מפרש והולך ציורין דאנפין, והן ג"כ בד' חיוון, אנפין רברבין ואנפין זוטריין, כמש"ל (עמוד ב' קנ ע"ב) ובינונים נגד ג' חיוון, ועגולים הוא חיה רביעית, אדם דכליל עשר אתון, והן עשר נקודין כמו שמפרש והולך. ***מלכות כללא דכולהו**, כצ"ל, והוא אדם, עשר אתון דשמא מפרש⁷³⁹:

קמץ נקרא בנקודה הזו, מצד כתר עליון, שהוא סתום, כמו קמץ שהוא סתום במחשבה, ושאיין אדם יודע מה שיש בתוכו. ומי שהוא פנימי, סתום במחשבה, קוראים לו "עילת העילות".	קמץ אתקרי בנקודה דא ט מסטרא דכתר עלאה דאיהו סתים כקמץ דאיהו סתים במחשבה דלא ידע בר נש מה דאית בגויה ומאן דאיהו לגו סתים במחשבה עלת העלות ⁷⁴⁰ קרינן ליה:

סתם בקמץ - דהוא נקודה שתחת הקו, והוא ביו"ד, סתומה {קנא ע"ב} בעשר אצבעא @, ו, דהוא י' וכמש"ל (קמז ע"ב) וקמץ הכהן. **מסט' דחכמה דבה אתפתחת כו',** לל"ב שבילין, ואף דגם בה סתים, מ"מ נגד כתר [ד@] הוא פתוח, פותח את ידך (תהלים קמה טז), יודי"ך (לעיל ח ע"ב, קנב ע"א), והוא ב' יודין דאלף כמו שמפרש והולך, כג"ד לעילא, והוא דאתפתחת ביה לשנים, דו"נ, והוא ו"ד של היו"ד, דו"ו פרצופים⁷⁴¹, ובה נקרא יש, ראשית המציאות, דכתר נקרא אין, ועלה נאמר והחכמה מאין תמצא (איוב כח יב)⁷⁴². נאמר בה מציאות, והיא @יש, יש מאין⁷⁴³, והיא ראשית וסיומא, נקודה על הא', וממעל לרקיע כו', ותחת רגליו כו' (יחזקאל כ ח), נקודה שתחת האלף. ועל הפתח נאמר (איוב יב כב) מגלה עמוקות מני חושך:

ונקרא פתח, בנקודה זו שמצד החכמה ט , שבה נפתח ומתגלה המחשבה הסתומה, כדוגמא זה למעלה, כצורה זה ז , ולמטה כצורה זה ז .	ואתקרי פתח בנקודה דא מסטרא דחכמה ט דבה אתפתח ואתגליא מחשבה סתומא כגוונא דא לעילא כדיוקנא דא לתתא כדיוקנא דא ז :
ושתי נקודות נגלו באמא, בכתר העליון הן סתומות, ונעשו מהן צרי ●●, עליהם נאמר "וייצר ה'", "כי ביה ה' צור עולמים", צייר שני עולמות: העולם הזה והעולם הבא.	ותריין נקודין אתגליאו באימא ⁷⁴⁴ בכתרא עלאה סתימין אינון ⁹⁶ ואתעבידו צרי ●● עליהו אתמר (בראשית ב ז) וייצר ה' (ישעיה כו ד) כי ביה יהו"ה צור עולמים צייר תריין עלמין עלמא דין ועלמא דאתי:

***ותריין נקודין אלין אתגליאו באימא ואתעבידו צרי כו' -** כצ"ל, כמ"ש בפנים, דבחכמה הפתח, וא"ו, דביניהם סותם בפניהם, וכאן אתגליאו, כמו בבטן המלאה, שניכרין התעברות מתאומים. ואמר עליהו אתמר וייצר, ר"ל בב' יודין, וייצר, הוא לשון צירי. ואמר כי ביה כו' - שהן זו"נ, וע"ל ריש תיקון כ"א (נדצ"ל תיקון כב עא ע"א) ומש"ש:

סגול, זהו החסד, בו השכינה.	סגול דא חסד ביה שכינתא איהו

⁷³⁸ מלכות היא בלא נקודה כי היא כלילא דכלהו, כלולה מכולם, ולכן אין בה נקודה מיוחדת כי היא לפעמים בנקודה זו ולפעמים בנקודה זו לפי קבלתה איזה ספי' שמתגבר בה (ביאורים ח"ב פא ע"ג).

⁷³⁹ יר"ד ה"א וא"ו ה"א (עי' לעיל &).

⁷⁴⁰ עי' לעיל הערה 325.

⁷⁴¹ עי' לעיל הערה 67.

⁷⁴² עי' לעיל הערה 124.

⁷⁴³ עי' לעיל הערה 113.

⁷⁴⁴ בינה הו"ה בניקוד אלה"ם, כי הפנימיות שבה הוא הו"ה בצירי, וכמ"ש בתיקונים (דף קנא ע"א), אבל החיצוניות שבה, הוא לעולם הו"ה בניקוד אלה"ם, וכמ"ש בזוה"ק ויקרא (י סע"ב), ועכ"פ הוא כי השם אלה"ם הנה הוא נמשך ומסתעף מהשם הויה ב"ה (כללים ח"ב כז ע"ג).

תיקון חלק ה

הוא סגולתא למעלה, וסגול למטה ●●●, סגולתא ואוהב מצד הימין.	סגולתא ⁷⁴⁷ לעילא סגול לתא ●● סגולתא ורחימא מסטרא דימינא:

סגול כו' - ר"ל, לשון רחימו כמו שמפרש והולך. ואמר **סגולתא לעילא**, ר"ל בכח"ב, דהיא כתר מלכות⁷⁴⁵ על חו"ב, ולתתא בעמודא דאמצעיתא סגול תחת, חו"ג, וע"ל (קכה ע"א קמו ע"ב) ומש"ש:

שבא, כדוגמא זה ● מצד השמאל, "כי באש ה' נשפט", "ותיפול שבא ותקחם", "שבה עמדי", זו השכינה שנקראת שבא מצד השמאל.	שב"א כנוונא דא ● מסטרא דשמאלא (ישעיה סו טז) כי באש ה' נשפט ותפול שבא ותקחם (איוב א טו) שבה עמדי (בראשית כט יט) דאיהי שכינתא דאתקרי שב"א מסטרא דשמאלא:

כי באש - אותיות שבא והוא גבורה. ואמר **ותפול שבא**, ג"כ מסט' דא, כי שלוחי שטן היו, ונאמר ג"כ שם (איוב א טז) **אש אלהים נפלה כו'**. ואמר **שבה עמדי**, ר"ל דיעקב היה פלג גופא, כתפארת אדם (ישעיה מר יג), וחסר ממנו לשבת בית, לשבת יצרה (ישעיה מה יח), ור"ל שעמדי תתישב, וזהו (@שבא) [ושבה@שבה], והוא האשה. וז"ש **דאיהי שכינתא כו'**, וידוע שהיא נוטלת גבורות:

ונקראת חל"ם, כדוגמא זה ● מצד העמוד האמצעי "משם רועה אבן ישראל", "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה", כל מרגלית יקרה היא בחולם, זהו שנאמר "לשם, שבו ואחלמה", ובזה נאמר: "ונחלמה חלום".	ואתקרי חל"ם כנוונא דא ● מסטרא דעמודא דאמצעיתא משם רועה אבן ישראל (בראשית מט כד) אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה (תהלים קיח כב) כל מרגליתא יקרא איהי בחל"ם הה"ד (שמות כח יט) לשם שבו ואחלמה (קנא ע"ב) וביה ונחלמה חלום (בראשית מא יא):

אבן ישראל - דישראל הוא עמודא דאמצעיתא, ואבנא דיליה הוא חולם, נקודה א', דכתיב ביה (בראשית לא מה) וירימה מצבה, ואמר **אבן כו'**, דכתיב לראש פנה, והוא חולם: **כל מרגליתא כו' -** דחולם הוא כתר, כמו כתר בראש האדם, שמונה עליו למעלה. ות"ת הוא חולם, משום שהוא כתר דנוק', כמ"ש באדר"ר (קמא ע"ב⁷⁴⁶), וע"ל בהקדמה (ד ע"ב). ואמר למעלה (קמא ע"א⁷⁴⁷) [ב@] (כ)מרגלאן בכתרא אבנין קביעין בכתרא, וז"ש **כל מרגליתא כו'**. ואמר **הה"ד כו'**, ד"ב אבנין דחושן הן ד' פעמין ג', בג' הוי"ת⁷⁴⁸, ג' פעמין ג' ביה"ו, כמ"ש בתז"ח (טז ע"ג) ולמעלה (קכו ע"ב קמט ע"א) והוא ט' ספירות, ט' תיקונין דז"א, וג' ההי"ן דנוק'. וע"ל (ט ע"ב יא ע"ב) **וכלהו משלשלין באבהן כו'**, וזהו אחלמה, התשיעי, דהוא כליל ט' דביה, והוא נקרא תפארת, תיקון התשיעי, כמ"ש בא"ר (קלא ע"א⁷⁴⁹), ומגיע עד תפארת, ושם מתחלת הנוק', כתר דידה כמ"ש. { קנא ע"ג } ואמר **וביה (@ו)נחלמה כו' -** דחולם הוא מצד הסתלקות הרוח, ומרחף על האדם בשינה, והוא דוגמת החולם, כתר על גבי⁷⁵⁰ האדם: **כל מרגליתא כו' הה"ד כו' -** בספר הבהיר (ג ע"ב)⁷⁵² **שאלו תלמידיו מהו חולם א"ל כשמה ושמו**

⁷⁴⁵ עי' לעיל הערה 362.

⁷⁴⁶ ז"ל: אתפשט האי תפארת ותיקין תרין חדין ואשתלף לאחוריו ועבד גולגלתא דנוקבא.

תרגום: ונתפשט זה התפארת, ותיקן שתי החזות והוצאו לאחוריו ועשה את הגולגולת של הנקבה.
⁷⁴⁷ לשונו שם: כל אלין עלמא תליין מכתרא דרישא כנוונא דאבנין ומרגלן דנהרין בכתרא דספר תורה או בעטרה דמלכא והכי אינון נהרין ככוכביא ברקיעא וביה קבועין. @

⁷⁴⁸ עי' מלואים אות (ה).

⁷⁴⁹ תקונא תשיעאה מתערי ומתערבין שערי עם אינון שערי דתליין בשקולא (דתליין) ולא נפקי דא מן דא

תרגום: התיקון התשיעי, מתעוררים ומתערבים שערות (הזקן) עם השערות התלויים בשיווי ואינם יוצאים זה מזה.

\$קלד ע"א וקלט ע"א קמא ע"א, אותו הדבר??

⁷⁵⁰ גב? היה ר"ת. @

⁷⁵¹ מליקוט לקמן קעב ע"ד.

תיקון חלק ה

חולם כו' ועוד אמרו שכל חלום הוא בחולם וכל מרגלית לבנה הוא בחולם כדכתיב ואחלמה, אבל כאן דמפרש בת"ת, אי אפשר לומר מרגלית לבנה דוקא, אלא כמש"ש:

חר"ק, נקרא מצד שוק ימין, כדגומא זה ●, בו "החקר אלוה תמצא", והוא "הקרח הנורא", קרח מאותו נורא, שהוא עמוד האמצעי.	חר"ק אתקרי מסטרא דשוקא ימינא כנוונא דא ● ביה חקירה החקר אלו"ה תמצא (איוב יא ז) ואיהו הקרח הנורא (יחזקאל א כב) קרח מההוא נורא דאיהו עמודא דאמצעיתא:

ביה חקירה - דחקירה אינה אלא מנה"י ולמטה, מקום הנוק⁷⁵³, דאין מושג כלל אלא בזאת⁷⁵⁴. וג' חג"ת, אינון ג' גוונין נעלמים⁷⁵⁵, ור"ל דהוא אותיות חקר, וכן קרח, דביה מים, אפיקי מים (תהלים מב ב, לעיל לו ע"ב), ונקרחין משום דהוא מורכב מדרום וצפון, ובסט' דצפון גלידין מ"א (והר ח"א כט ע"ב)⁷⁵⁶, והוא נורא מסט' דעמודא דאמצעיתא:

שר"ק, נקרא הוד, כדגומא זה ●●●, משם נקראת השכינה שר"ק, קשר המרכבה, והוא הוד של משה, שבו הושלמו "חמשת הבריות לקרשי צלע המשכן השנית", כגימטריה ה' שלו, נשאר ו"ד, ד"ו [שני] פרצופים. עלה נאמר "עשר אמות אורך הקרש", קרש וקשר.	שר"ק הוד אתקרי כנוונא דא ●● מתמן אתקריאת שכינתא שר"ק קשר המרכבה ואיהו הוד דמשה ביה אשתלימו וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית (שמות כו כז) כחושבן ה' דיליה אשתאר ו"ד דו פרוצפין עליה אתמר (שמות כו כז) עשר אמות ארך הקרש קרש קשר:

קשר המרכבה - כמ"ש (ישעיה מג יד) והורדתי בריחים כולם, ופי' בר"פ שמות (ב ע"ב)⁷⁵⁷, דהן הקשרים דעולמות כמו הבריחים לקרשים, שבהן נאחו אחת אל אחת, והוא התפשטות הדעת, שביה נעשו לבשר אחד (בראשית ב כד), במשך הזרע כידוע⁷⁵⁸. וכמש"ל בתיקון ס"ג (תיקון נ"ח קז ע"ב). והנה הם ה"ח וה"ג, והם חמשה בריחים כו', וכמ"ש בפ' בלק (קפו ע"א)⁷⁵⁹ דאחת ושנית כתיב, שלישית ורביעית לא

⁷⁵² ז"ל [אות מ]. שאלו תלמידיו מהו חולם, א"ל נשמה ושמה חולם שאם תשמע תחלים גופך לעתיד לבוני ואם תמרוד בה ישובו חלאיך בראשך וחלים בראשה: [אות מא]. ועוד אמרו שכל חלום הוא בחולם, וכל מרגלית לבנה הוא בחולם כדכתיב (שמות כח יט) ואחלמה: עי' מלואים אות (מח).

⁷⁵³ עי' מלואים אות (מח).
⁷⁵⁴ עי' ירמיה ט כא-כב ז"ל: כה אמר ה' אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו: כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי כי אני ה' עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם ה'.

⁷⁵⁵ עי' מלואים אות (צט).
⁷⁵⁶ עי' מלואים אות (כו).

⁷⁵⁷ ז"ל: ותנינן אמר רבי שמעון בההיא שעתא קרא קב"ה לכל פמליא דיליה וכל רתיכין קדישין וכל חיליה ומשרייתיה ורברבנוי וכל חילא דשמיא ואמר לון מה אתון עבדין הכא ומה בני רחימאי בגלותא דבבל ואתון הכא קומו חותו כלכון לבבל ואנא עמכון הדא הוא דכתיב (ישעיה מג יד) כה אמר ה' למענכם שלחתי בבלה וגו' למענכם שלחתי בבלה דא קב"ה והורדתי בריחים כולם אליו כל רתיכין ומשריין עלאין:

תרגום: \$
⁷⁵⁸ עי' לעיל צא ע"ג: היחוד הוא שמתכנסין כל השפע של כל האברים יחד, וכן יחוד דכר ונוק', שבאין יחד מ"ד ומ"נ ונעשין א', וכמ"ש (בראשית ב כד) והיו לבשר א'. ועי' רש"י שם. [ז"ל: לבשר אחד - הולד נוצר על ידי שניהם, ושם נעשה בשרם אחד. עי' סנהדרין (נח ע"א): והיו לבשר אחד מי שנעשים בשר אחד יצאו בהמה וחיה שאין נעשין בשר אחד. ועי' ירושלמי (קידושין פ"א מ"א) ר' לעזר בשם רבי חנינה בן נח שבא על אשתו שלא כדרכה נהרג מה טעם (בראשית ב) ודבק באשתו והיו לבשר אחד ממקום ששניהן עושין בשר אחד]. ולפיכך כל היחוד הוא בההוא נהר, ע"כ.

⁷⁵⁹ ז"ל: אתון חכימין ודאי ושכינתא שרייא על רישיכו היך לא אשגחתון להאי [דכתיב (שמות כו כז) וועשית בריחים חמשה] (וחמשה בריחים) לקרשי צלע המשכן האחד וחמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית האחד והשנית אמר קרא שלישית ורביעית לא אמר קרא דהא אחד ושנית דא חשיבו דתרין סטרין ובג"כ עביד חושבנא מתרין אלין:

תיקוני חלק ה

כתיב. והנה התפשטות דלהון עד הוד⁷⁶⁰. וז"ש ואיהו הוד דמשה, והוא של הדעת, דרגא דמשה. ונתן ההוד למשה כמו שמפרש והולך, ביה אשתלימו כו', ואמר השנית, דגם [ה@] גבורות [ביה@] אשתלימו שם, ור"ל כמו שמפרש והולך, דלכן נקרא הוד, ה', על כללות ה' שבדעת, ו"ד, על פרטות, שהן עשר. והן מתפשטות בזעיר ונוק', שהן ו"ד, ד"ו פרצופין⁷⁶¹, כמו שמפרש והולך. וזהו עשר אמות אורך הקרש קרש קשר, שאורך הקשר דהוא הדעת, עשר, ואמר שרק ודאי, דהן אותיות קשר קרש שרק, והוא ש(@ו) רק בלא וא⁷⁶²:

שורק ודאי יוהוואהו זה צדיק, שהוא קושר את המרכבה, שהיא השכינה, עם הקב"ה. כמו שנאמר "כי כל בשמים ובארץ", וזהו מה שאנו מתרגמים: "שאחוז@ בשמים ובארץ". ועליו נאמר "ואנכי נטעתיך שורק כולו זרע אמת", "זרע אמת" הוא ודאי שנאמר עליו: "תתן אמת ליעקב", הוא זרע, והשכינה עזר [לו@], כמו שנאמר "אעשה לו עזר כנגדך", וכל הנקודות האלה מחויבות@ בשם הקדוש, מצד תשע הספירות, והמלכות כוללת את כולן, "אהבת כלולותיך", הנה כאן הפנים עגולים העליונים, המנוקדים@ בנקודות.	שרק ודאי יוהוואהו דא צדיק דאיהו קושר המרכבה דאיהי שכינתא עם קודשא בריך הוא [קב"ה@] דה"ד (רבה"י א' כס"א) כי כל בשמים ובארץ והא דמתרגמינן ⁹⁸ דאחיד בשמיא ובארעא ⁷⁶³ ועליה אתמר (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתיך שורק כלה זרע אמת זרע אמת הוא ודאי דאתמר ביה תתן אמת ליעקב (מכה ז כ) איהו זרע ושכינתא עזר דה"ד (בראשית ב יח) אעשה לו עזר כנגדו כל אליו נקודין אתחייבו בשמא קדישא מסטרא דתשע ספירן ומלכות כלילא דכלהו אהבת כלולותיך (ירמיה ב ב) הא הכא אנפין עגולין דלעילא נקודין בנקודין:

והא דמתרגמינן - צ"ל ומתרגמינן כו', וכאן [הוא@] קשר שבין זו"נ ושורק הנ"ל, הוא על שכינתא, שהיא קשר בין דרגין דאצילות לבי"ע. ו(@ה)אדם, שעל ידו בא השפע להם, ועל ידו מעוררין למעלה. ואמר זרע אמת כו', דביה הזרע ג"ד, גי"ד, וע"ל (מו ע"א ע"ב סא סע"א). ואמר שכינתא עזר, דהיא עזר, דזרע אתקיים בה, וע"י הצדיק היא עזר: אהבת כלולותיך - דהיא נקראת כלה, כלולה מכולם⁷⁶⁴:

ויש פנים גדולים ויש פנים קטנים, פנים של רחמים ופנים של זעם@כעס, שבהם "ואל זועם בכל יום", ולכן אמר למשה (ברכות ז ע"א) המתן לי עד שיעברו פני הזעם, ומיד "ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' א"ל רחום וחנון", שהם בסוד אות וא"ו, שלש עשרה מידות. א' שבאמצע הוא"ו, ארך אפים. מה הוא אפים שלו. ו"ו, שבהם מאריך פנים על הרשעים ומרחם על העולם. ועליהם נאמר "יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך". "ה' ה'", הם צבעי הפנים, לבן ואדום. והאף הוא אורך הפנים. י', פה, הכלל של ג' המדרגות. י' היא החוט בעיגול. ו', הלשון, ד'	ואית אנפי רברבי ואנפי זוטרי אנפין דרחמי ואנפין דזעם דבהון וא"ל זועם בכל יום (תהלים ז יב) ובגין דא אמר למשה המתן לי עד שיעברו פנים של זעם ומיד (שמות לד ו) ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' א"ל רחום וחנון דאינון ברזא דאת וא"ו תלת עשר מכילין א' דבאמצעיתא דוא"ו ארך אפים מאי אפים דיליה ו"ו דבהון מאריך אנפין על חייביא ומרחם על עלמא ועלייהו אתמר (במדבר ו כה-כו) יאר ה' פניו אליך ויהנך ישא ה' פניו אליך ה' ה' אינון גוונים דאנפין חוור וסומק וחוטמא איהו אריך אנפין י ⁹⁹ פומא כללא דתלת דרגין י'

תרגום: \$

ביאור: דתרין סטרין - פי' שהם נגד ו"ס והחמשה האחרים נכללים בהם ואינם במנין (מ"מ).
⁷⁶⁰ עי' רע"מ פנחס רכג ע"ב. ועי' לעיל נא ע"ד ד"ה מאינון שמשמע שזה תמידי ויסוד מקבל בשעת הזיווג.

⁷⁶¹ עי' לעיל הערה 67.

⁷⁶² דהיינו ו' ולא ו. @

⁷⁶³ אין לנו תרגום כזה, אבל מובא בזהר כמה פעמים. @

⁷⁶⁴ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ומקורו לעיל סא ע"ב.

תיקוני חלק ה

הכלל של ארבעה תיקונים: שפתיים, שיניים, חיד, גרון.	חוט בעגולא ו' לשון ד' כללא דארבע תקונים שפון ושינים וחיד וגרון:

ואית אנפי כו' - דהן א"א וז"א, מסט' דאת ו' ואת י', משקל ומדה כנ"ל (קנ ע"ב). ואמרנו [ו@] **ו@)מיד ויעבור,** ר"ל שעבר פנים של זעם, קרא י"ג מדות, שהן מסט' דוא"ו מלא, דהוא י"ג תיקונים א"א⁷⁶⁵. וע"ל (קמד ע"א קע ע"א) ולעיל (קכב ע"ב קמג ע"א) ומש"ש ושם: **ד@)הון מאריך כו' - דו'** הוא עלמא אריכא (עא ע"א), שבהן מאריך אף. ואלף דבאמצעיתא הוא חוטמא, דביה אשתמודע פרצופא, כמ"ש באד"ר (קל ע"א), ולמטה **חוטמא אריכא כו': ומרחם על עלמא ועלייהו אתמר יאר כו' ישא כו' - שיאר פני א"א וישא פנים של זעם: פניו אליך ה"א ה"א אינון גוונין כו' - כמ"ש** (שיה"ש ה' י) דודי צח ואדום, שבטי יה עדות לישראל (תהלים קכב ד), סהדותא דאבא ואימא (אד"ו רצב ע"ב), עם נבר כו' (תהלים יח כז)⁷⁶⁶, והן ב' ההין מלאין {קנא ע"ד} בב' פנים, וה' הוא סומק, על שם דכליל ה' גוונין, וא' הוא חוורא, אור דנהיר בגוונין, והוא גוון פשוט, כמ"ש בתוספתא פ' יתרו (סח ע"ב)⁷⁶⁷, אלא דמתחלק בגוונין, והן חמשה ואלף, ה"א מלא. ואמר יו"ד **פומא כו',** כמו שמפרש והולך, י' **חוט בעגולא,** כלל הפומא: **ו' לשון ד' כו' -** הוא קול בלשון, ודיבור בד'⁷⁶⁸, דרגין לאשלמא. וכידוע בסוד חול⁷⁶⁹, והן ד"ו פרצופין⁷⁷⁰, ו"ד, והוא שם מ"ה. יו"ד בפומא, ו' בחוטמא, ה"א ה"א באנפין ממטה למעלה, בסוד המדה כנ"ל. וכן באנפין עצמן: ה"ה, גוונין דאנפין. בב' אנפין, ו"י, הוא אריכו וזעירא דאנפין⁷⁷¹, והוא הוי"ה פשוטה. ג' חיות ואדם, הוי"ה מליאה⁷⁷² בעגולא דאנפין כנ"ל:

תא חזי אתמר (איוב יד כ) באדם משנה פניו ותשלחהו ומאן גרים ליה שנויא דאנפין לשנאה ליה דלא ישתמודען ביה מארי דדינא האי איהו שינוי מקום שנוי השם שנוי מעשה ועוד נקודין אינון סגולין נהרין (נ"א בהדין) נקודה דאורייתא ואינון ¹⁰⁰ נענועין דאתון לקבל פרקין וערקין דאינון נענועין דאברין דגופא ואתקריאו באלין שמהן ק"דומיאל (נ"א ק"דמיאל ס"י קמואל) ¹⁰¹ מ"לכיא צ"וריאל הא	בא ראה, נאמר "משנה פניו ותשלחהו", ומי גורם לו שינוי הפנים, לשנותו@SHINUI, שלא ייכירו בו בעלי הדין. זה הוא שינוי המקום, שינוי השם, שינוי המעשה, ועוד הנקודות הן סגולין@ מאירים (איתם@), נקודות התורה, והן תנועות האותיות, כנגד פרקים ועורקים@, והן תנועות האיבורים של הגוף ונקראו באלה שמות ק"דומיאל (נ"א ק"דמיאל ס"י קמואל) מ"לכיא צ"וריאל, הרי קמץ

⁷⁶⁵ צ"ל תיקוני א"א או תיקונים דא"א@.

⁷⁶⁶ ז"ל בשלימות: עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל. ועי' יהל אור (ח"א ל ע"א): יש סוד אחר דבי' עם נבר תתברר ועם עקש - יעקב, ויעקבני וכו' וישראל דהוא ישר אל דעות ה', לכן ויגד לרחל כי בן רבקה הוא, וכאן סוד שם יל"י דאפיק נצוצין סוד גדול, ע"כ. ועי' לעיל קיד ע"ג. ועי' מלואים אות (ק). ⁷⁶⁷ עי' מלואים אות (פז).

⁷⁶⁸ פיסוק***.

⁷⁶⁹ צ"ל חו"ל. ועי' תז"ח יט ע"ב: בוצינא דקרדינותא אתפשט בכל אינון קשרין וסימניהון חו"ל ח' לעילא ו' באמצע ל' בכלהו כד אתפשטת בוצינא כל חד וחד עביד תחומא לתברא גלוי דימא שראן גלין וסלקין רגזין נפקא ח' קשרא ברזוי ובטש לון ורשים במשחתא ואהדרו גלין: תרגום: הניצוץ הקשה מתפשט בכל אותם הקשרים וסימניהם חו"ל ח' למעלה ו' באמצע ל' בכלם כשהמאור מתפשט כל אחד ואחד עושה תחום לשבר גלי הים (לצד צפון) מתחילים הגלים ועולים הכעסים יוצאת ח' הקשר בסודו ומכה אותם ורושם במדידה וחוזרים הגלים. **ביאור רבינו: וסימניהון חו"ל כו' -** כמו שמפרש והולך ג' קשרין חיד ולישן ושינים חיד ח' לעילא ו' לישן באמצע ל' שינים בכולהו: **כל חד וחד עביד תחומא לתברא כו' -** ר"ל שלא יצאו גלין דמ"ס לחוץ אלא במדה והיא יציאת הרוח קלא פנימאה וקול ודיבור במדה: **נפקא ח' קשרא ברזוי וכו' -** ר"ל חיד ושם דרגא דבינה שנקרא' סוד כנ"ל (יז ע"א) ושם קלא פנימאה נביעו בחשאי כמ"ש למטה וז"ש ברזוי: ⁷⁷⁰ עי' לעיל הערה 67.

⁷⁷¹ עי' דברי רבינו על ספד"צ (לה ע"ג): בחוטמא אשתמודע פרצופא כמ"ש בא"ר (דף קל ע"א ודף קלז ע"ב) ובא"ז (דף רצד ע"א) וכמ"ש לעיל (ז ע"ב ד"ה ואע"ג) דשם ניכר בין ע"ק לז"א, וכידוע שכל הפרצוף הוא ע"ש החוטם, שלכן נקרא ע"ק אריך אפין אורכא דחוטמא, וז"א נקרא זעיר אפין ר"ל זעירא דחוטמא.

⁷⁷² עי' דברי רבינו לעיל קמז ע"א שהוי"ה פשוטה באותיות, והוי"ה מליאה בנקודות.

תיקון חלק ה

באותיות. פ"דאל ת"ומיאל ח"סדיאל הרי פתח. צ"וריאל ר"זיאל י"ופיאל, הרי צרי. ס"מטוריה ג"זריאל (נ"א ג"בריאל) ו"ענאל ל"מואל, הרי סגול. ש"מעיאל ב"רכיאל א"הניאל, הרי שבא. ח"ניאל ל"הריאל מ"חניאל, הרי חולם. ח"זקיאל ר"הטיאל ק"רשיאל (נ"א ק"דושיאל), הרי חרק. ש"מועאל ר"עמיאל ק"ניאל, הרי שרק. ש"משיאל ר"פאל ק"דשיאל, הרי שרק.	קמין באתווי פ"דאל ת"ומיאל ח"סדיאל הא פתח צ"וריאל ר"זיאל י"ופיאל הא צרי ס"מטוריה ג"זריאל (נ"א ג"בריאל) ו"ענאל ל"מואל הא סגול ש"מעיאל ב"רכיאל א"הניאל הא שבא ח"ניאל ל"הריאל ¹⁰³ מ"חניאל הא חלם ח"זקיאל ר"הטיאל ק"רשיאל ¹⁰⁴ (נ"א ק"דושיאל) ¹⁰⁵ הא חרק ש"מועאל ר"עמיאל ק"ניאל הא שרק ש"משיאל ר"פאל ק"דשיאל הא שרק;

ת"ח אתמר באדם - קאי אלמעלה, דמשנה אותו מנקודה לנקודה, כמו שהברת האות משתנה ע"י הנקודין, כן האדם מצורת פניו. וקאמר דלא ישתמודעון כו', דחובין הוא בנקודין, בדפיקו, כמש"ל (קכב ע"א), ולכן משנה כו', כמו שמפרש והולך. ועי' ברע"מ (פרשת פנחס רי"ז רי"ח)⁷⁷³ בארוכה. ואמר שינוי מקום כו', הוא בג' גוונין בג' חיוון: *ועוד נקודין אינון סגולין דנהורין דנהורין באנפין נקודין דאורייתא אינון כו' - כצ"ל, שנקודין הן חכמה, כמש"ל (קכו ע"ב קמט ע"ב) ובז"ח שיה"ש (נב ע"א)⁷⁷⁴ בארוכה, והן כ"ח מ"ה, מ"ה [מה] עשר אתוון, שהן עשר נקודין הנ"ל. כ"ח מ"ה (לעיל ה ע"א), שמפרש והולך, והן (@באצבעין) [ב' אצבעין @], שהן עשר אצבעין וכ"ח פרקים, ובהם הוא חכמה, כמש"ל סוף תיקון כ"ב (עו ע"א) וע"ל (לט ע"א לט ע"א) ומש"ש. ואמר דכמו שהתנועעין ע"י מתנועעין האותיות, כן הוא הפרקים, ועיקר התנועות הוא בידין, וכאן הוא רזא דנ' שערי בינה, ושם ע"ב, כמש"ל במ"א (ס"י ג ע"ג)⁷⁷⁵. וכן י"ב מרגליטין, כמש"ל בר"פ ויצא (קמט ע"ב)⁷⁷⁶ הראשון של קמין ושל פתח למיכאל, והשלישי של קמין ושל פתח לגבריאל, וכסדר ושל צירי וסגול הראשונים לרפאל [האחרונים שלהם לנוריאל], אלא לפי שהראשון של צירי הוא השלישי לקמין, השני של צירי בא במקום הראשון, והשלישי של צירי וסגול לנוריאל. ונראה שט"ס שם, מ"ש צדקאל וצ"ל צוריאל כמש"ל כאן. והנה ד' נקודות הראשונות, כל א' מג', הן י"ב מרגליטין, ג' היות⁷⁷⁷, ד' פעמין ג'⁷⁷⁸, והן ד' החיות. ולכל א' ב' ממנין, חד לשמש בשוקא וחד באורחא⁷⁷⁹, והן א' מימינא וא' משמאלא, והן

⁷⁷³ עי' מלואים אות (סז).

⁷⁷⁴ עי' מלואים אות (קא).

⁷⁷⁵ עי' מלואים אות (קב) CHECK IF IT IS REALLY PERTINENT OT HERE.

⁷⁷⁶ קסט ע"ב (לש"ו). אמנם אני מצאתי בדף קמט ע"ב: מלאכי אלה"ם תריסר מרגליטאן טבאן ואינון מיכאל קדמיאל פדאל גבריאל (צדקאל) [צוריא"ל - גר"א] חסדיאל רפאל רזיאל סטוריה נוריא"ל (יופיאל) ענאל אלפי שנאן שנא"ן שור נש"ר ארי"ה ו' אדם כליל דכר ונוקבא ואינון סלקי כד איהו סליק ואלין נחתי כד איהו נחית ותו כל אינון דשלטי בשלטנו דהאי עלמא על ידיה וסלקין וכל אינון דנחתי על ידיה נחתי כלהו בהאי סלם יהוה השלטא על כלא דכתיב (בראשית כח יג) והנה יהוה נצב עליו כד אתער כתיב (שם יז) אין זה כי אם בית אלה"ם וזה שער השמים בית אלה"ם ודאי ואיהו תרעא לאעלא לגו דכתיב (תהלים קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה יה זה השער ליהוה זה שער השמים כלא חד:

תרגום: \$

ביאור: מרגליטאן - של מיכאל ר"ת של קו"פ (אומר המסדר ר"ת קמין ופתח), ושל גבריאל ס"ת שלהם, ושל רפאל שני' של צרי ור"ת של סגול ושל נוריא"ל ס"ת של צרי ושני' לס"ת של סגול, והן ד' תנועות ראשונות וכאשר התחלתן מחכמה הן ד' מוחין ד' מחנות השכינה וכ"א כלול מחבירו ולכן כ"א מב' נקודות ודכורא בר"ת ונוקבא בס"ת (יהל אור). ועי' עוד זהר הרקיע שמות ד ע"ב. סלם הוי"ה - ת"ת (מ"מ).

⁷⁷⁷ עי' מלואים אות (ה).

⁷⁷⁸ נדצ"ל ג' פעמין ד. ##*

⁷⁷⁹ נדצ"ל אורתא, עי' זהר ח"ג קנד ע"א: ז"ל: דגלא קדמאה משריא מזיינא ארי"ה מיכאל רשים בפרישו [דגלא] (דכלא) פרישא לימינא מזרח שירותא דשמשא אזיל במטלנוי בנהירו תרין ממנן תחות ידיה יופיאל צדקאל חד [לאורתא] (לאורייתא)⁷⁷⁹ וחד למיהן בשוקא⁷⁷⁹ דאזיל⁷⁷⁹ כד אלין נטלין נטלין כמה משריין מזיינן מסטרא דימינא ווכלא חד לסטראו שמאלא שמשא אזיל (ס"א) נטל כל חד לסטר שמשא שמשא אזיל) ונהיר ומעטר להו אלף ורבוון ממנן תחותיו וכלהו בדחילו באימתא בזיע ברתת:

תיקוני חלק ה

ראשם וסופם של ד' נקודות האלו. הראשונים ובמקום האמצעים הן החיות בעצמן, אבל בס"ת (פ' וירא קח ע"א) (@כתב) בקמץ צדקאל כמש"ש. ובראשם הד' חיות הנ"ל, אבל שם הוא מוטעה בסגול ושאר נקודות, וכן (@בס"ת) [בפ'@] הא' ב' כמ"ש במ"א (ס"י ג ע"ג⁷⁸¹) וכמ"ש בסוף ח"א שם (רסו ע"א)⁷⁸² : * (@להריאל) [שהאריאל@] כו' קרשיאל - צ"ל בד' להדיאל {קנב ע"א} קדשיאל :

הרי עשרים ושמונה שמות, שנאמר בהם "כח מעשיו הגיד לעמו", אשרי הם הפנים המאירים בהם אלה השמות, והם כנגד י"ד פרקים של יד ימין וכנגד י"ד מפרקים של יד שמאל, "יהו"ה אלהינו יהו"ה" "כוז"ו במוכסז כוז"ו, עליהם נאמר "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", ואם לא, עליהם נאמר "יד ליד לא ינקה רע".	הא תמניא ועשרין שמות דאתמר בהון כח מעשיו הגיד לעמו (תהלים קיא ו) זכאין אנפין דנהרין בהון אלין שמות ואינון לקבל י"ד פרקין {קנב ע"א} דיד ימינא ולקבל י"ד פרקין דיד שמאלא יהו"ה אלהינו יהו"ה (דברים ו ד) כוז"ו במוכסז כוז"ו עליהו אתמר (שמות כ ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני ואם לאו עליהו אתמר יד ליד לא ינקה רע (משלי יא כא):

עליהו אתמר כו' - כמ"ש בפ' יתרו (פו ע"א)⁷⁸³ על פני לאפקא (@אפי) [אפא] מלכא, ור"ל שלא תעשה לך אחרים על פני, פנים כ"ח, שהן (@קדושים, אפי) [פנים אפא@] מלכא, דכמו שבידיהם הן עשרה וכ"ח, כח מה, כן הוא בפנים בנקודין דנהרין בהון, שלכן בפנים ובידים נכרים (@כל) [כו'] מעשה האדם ותולדותיו, בנקודין. וכנגדן יד ליד לא כו', כמו שמפרש והולך, שנענש בכף הקלע נגד כף זכות וכף חובה, מצות עשה ומצות לא תעשה, שכנגדן יש י"ד עתים דתליין במזלות, י"ד טובים וי"ד כו', כמ"ש (קד ע"ב קי ע"ב). ומאן דמשתחוה ועושה אותן אלהות, שהן צבא השמים, דמנהון כל התולדות הוא אלהים אחרים, כמ"ש (מכילאת החדש ו) אחרים לעובדיהון, דלאו בהון תליא אלא בכח נקודין דאנפין, דבהון משנה פנים ותשלחהו, והן מזלא דאדם, ולית (@צורך) [צריך] בכלא אלא בשם יתברך לבדו, וז"ש וא"ל יד לי"ד כו', נגד י"ד עתים הנ"ל, שעובד אותן ועושה אותן אלהות:

אף ארוך, זה אדם שיש בו רחמים@אהבה. אף קצר, הוא בעל כעס. אף עקום, הוא מצד הנחש. בכל אבר שחוטא בו האדם, שם כרוך הנחש. והוא מעקם אותו, בין באזניים, בין בעיניים, בין באף, בין	חוטמא אריכא דא הוא בר נש דאית ביה רחמי חוטמא קמיטא מארי דרוגא איהו חוטמא עקימא מסטרא דחויא איהו בכל אבר דחב בר נש ההוא חויא איהו כריכו תמן ועקים ליה בין באודנין בין בעיינין בין בחוטמא בין

תרגום: \$

ביאור: לאורייתא - פי' כך נקרא שר התורה יופיא"ל (רח"ו). בשוקא - צדקאל"ל ממונה להצליח בעושר כמו זבולון (רח"ו). דאזיל - ר"ל בסוד ושני נערי עמו לשמש אותו. [הגה מרבינו. ר"ל אחד בנסיעת החיות, ואחד בחנייתן במקומן לעשות שליחותו, זהו שוקא] וצדקאל"ל בסוד צדק לפניו יהלך כו'. והוא דגל מחנה יהודה כמ"ש למטה במנין הדגל, והוא גור ארי' יהודא. וכן היה רשום על הד' דגלים ארבע החיות, כמו הסדר שכתוב כאן [יהל אור].

⁷⁸⁰ בסדר האלף ביתא?@

⁷⁸¹ עי' מלואים אות (קב) CHECK IF IT IS REALLY PERTINENT OT HERE.

⁷⁸² ז"ל: אהניא"ל ברקיא"ל גדיא"ל דומיא"ל הדריא"ל ודרגז"ה זהריא"ל חניא"ל טהריא"ל יעזריא"ל כרעיא"ל למדיא"ל מלכיא"ל נהריא"ל סני"ה ענא"ל פתחיא"ל צוריא"ל קנא"ל רמיא"ל שעריא"ל (תבכיא"ל) [תבניא"ל] סדר תשר"ק תפוריא"ל שכניא"ל רנא"ל קמרי"ה צורי"ה פסיסי"ה עיריא"ל סמכיא"ל נריא"ל מדוני"ה לסני"ה כמסרי"ה יריא"ל טסמסי"ה חניא"ל זכריא"ל ודריא"ל [הניא"ל] (הינא"ל) דנבא"ל גדיא"ל בדא"ל אדיריר"ן אדני" על כלהו וכו': \$

⁷⁸³ ז"ל: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (שמות כ ג) רבי יצחק אמר אלהים אחרים לאפקא שכינתא על פני לאפקא אפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון שמיה והוא אינון הוא שמיה דכתיב (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי הוא ושמיה חד הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא:

תרגום: \$

ביאור: אפי מלכא - עי' לעיל ג ע"ב בהגהות רח"ו אות ד' [והם דברי הקב"ה שלא יהיו לו אלהים אחרים זולת פניו שהם הספירות] ועי' פרשת אמות צג ע"ב ומשם תראה כי אפי מלכא הוא הספירות (לש"ו), האצילות הוא פניו (הקדו"ש טו ע"ג). ועי' מלואים אות (קג).

תיקון חלק ה

בפומא ועליה אתמר מעות לא יוכל לתקון ונ ⁷⁸⁴ (קהלת א טו) וכל כאבין דבני נשא דאינון תקיפין דאתמר בהון (דברים כח נט) וחליים רעים ונאמנים הוא דנשיך לון ההוא חויה בכמה נשיכין בההוא אבר דחב עד דאתפרע מההוא חובא ובגיניה אתמר אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק לא יפסיק ביחודא לא יפסיק בצלותא והא כתיב בכל פקודין (ויקרא יח ה) וחי בהם ולא שימות בהם אמר להם בגין דא אמר ¹⁰⁶ אבל עקרב פוסק בגין דקטיל ¹⁰⁷ :	בפה. ועל זה נאמר "מעוות לא יוכל לתקון", וכל המכאובים של בני האדם, שהם חזקים, שנאמר עליהם "וחלים רעים ונאמנים", שבהן הנחש נשך, בכמה נשיכות באותו האבר שבו חטא, עד שנפרע מאותו החטא, ועל כך נאמר (ברכות ל ע"ב) "אפילו נחש כרוך על עקבו, לא יפסיק", לא יפסיק ביחוד ולא יפסיק בתפילה. והרי נאמר בכל המצות "וחי בהם", ולא שימות בהם, אמר להם, לכן אמרו, אבל עקרב, יפסיק, שהוא הורג.

חוטמא כו' - כמש"ל (קנא ע"ג ד"ה דבהון מאריך) דבחוטמא אשתמודע כו': **מעות לא כו' -** דנעשה בעל מום, והוא מעות בגלגול ראשון, לא יוכל לתקון כאן, עד דמית ואהדר בתשובה כאן. וכן חסרון אבר, וכמ"ש (קהלת א טו) וחסרון לא כו', וחסרון בא ע"י חיסור מצוה, ומעוות על ידי לא תעשה, ונתעוות (@גיד⁷⁸⁵), דע"י נתעוות האבר: **לא יפסיק ביחודא כו' -** ר"ל, דאפי' כרוך בהרהורין דעבירה או עשה עבירות, אבל עקרב בהרהורא דעבודת גלולין, דהן מצטרפין למעשה (קדושין לט ע"א), ופוסק אפילו בתפלה, אם באין לו הרהורין אלו, דהרהורין אלו (@קטל ליה) [קטיל לה] לבר נש לגמרי, לא כאלו הרהורין דנחש, שהן רק באבר אחד. דעבודת גלולין שקולה ככל התורה, וכן כתיב (בראשית לט יב) ויעזוב בגדו בידה וינס כו', דהיא בת אל נכר, וכמש"ל ריש תיקון כ"א (מב ע"א ד"ה לא יפסיק) ועמש"ש: ***לא יפסיק בצלותא אבל עקרב פוסק בגין דקטיל וכתב בכל פקודין וחי בהם ולא שימות בהם ת"ח כו' - כצ"ל:**

תא חזי בחוטמא אית תרין נוקבין מחד נפיק רוחא ומחד נפיק תננא הה"ד (דברים כט יט) כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא ברוחא קריר אמר (שמות טו ח) וברוח אפיך נערמו מים בתננא דסליק כעשן אמר נשפת ברוחך כסמו ים:	בוא וראה, באף יש שני נקבים: מאחד יוצא רוח ומהשני יוצא עשן, זהו שנאמר "כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא", ברוח קרירה אמר "וברוח אפיך נערמו מים", בעשן שעולה כעשן אמר: "נשפת ברוחך כסמו ים".

הה"ד כי כו' - דכתיב יעשן מאף ורוחא כמו שמפרש והולך, דכתיב וברוח אפיך, ואמר ברוחא דקרי, ר"ל דכתיב נערמו מים, כמו מים הנקרשים בקרירות, ואח"כ ברוח השמאלי, שהוא חמימו דאשא ותננא, נמסו הנקרשים, וכסמו ים. וז"ש **בתננא כו' כסמו ים**. ולכן כתיב נשפת, דהוא ברוחא דחמימו, כמ"ש (ישעיה מ כד) גם נשף בהם וי(@יבשו, והן ב' רוחין בחוטמא, א' ממוחא וא' מלבא, דלבא אשא ודמוחא מיא, כמ"ש ברע"מ פרשת פנחס (רעח ע"א⁷⁸⁶) וש"מ (לעיל קכ ע"ב), והוא רוחא דריאה, דהוא (@ממוזג) [מוזג] מוחא ולבא, וביה מתייחדין כמש"ש:

[קבט ע"א] אודנין אית בהון אדרין ואכסדרין ועלייהו אמר דוד שיר למעלות דאינון כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם (קהלת ז ז) ואינון אטימין אודנין לתתא	האוזניים, יש בהן חדרים וחדרים, ועליהם אמר דוד "שיר למעלות", שהם "כי גבוה מעל גבוה שומר, וגבוהים עליהם". ואותם שאוזניו אטומות למטה, כך נסתמים השערים של השמיעה למעלה כנגדם.

⁷⁸⁴ עי' לעיל נט ע"ג ד"ה או גרע. ועי' זהר ח"ג כז ע"ב הוב"ד בעיונים אות (קד), ועי' תז"ח לט ע"א ד"ה לא אית לון - שאין מתגלגלין רק ג' פעמים דג' חיון ואינון באין בגלגולא דאדם שהוא אלף דור כמ"ש למטה (&) שעליהן נאמר מעוות לא יוכל כו' שקלקלו בג' חיון לא יוכלו לתקן בחיה הרביעית אדם שהיא אינה רק פרט של ג' חיות שלא תיקן בדכורא כ"ש בנוקבא והן המזיקי עלמא ועליהן נאמר יפול כו'. \$

⁷⁸⁵ היינו במשיכת ערלתו?@*##

⁷⁸⁶ PERLM רכז ע"ב כי רוח החיה באופנים אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו ביה מתנהגים מיא ואשא

תיקון חלק ה

והשערים האלו, שנאמר בהם "שומע תפילה", "שמע ישראל". משם צריך לכוונה בשמיעה.	הכי איננו אטימין תרעין דשמיעה לעילא לגבייהו ואיננו תרעין דאתמר בהון שומע תפילה (תהים סה ג) שמע ישראל (דברים ו ד) מתמן צריך לכוונא בשמיעה:

אודנין כו' למעלות - כמו שמפרש והולך, **כי גבוה כו'**, שהן ד' אדרין דאודנין ([הגה"ה]. כמש"ל קל ע"א קנב ע"ב) וג' מעלות ביניהם, כל א' עשרה מעלות, הן ל' מעלות, שהשיר סליק (@בקלא) לאודנין, והן ג' פעמין עשרה דמלכיות⁷⁸⁷ זכרונות ושופרות דראש השנה, דהוא דין, והוא באודנין, דהוא יראי אלהים, כמו שמפרש והולך. ולכן ביה השיר דלואי, וביה המעלות, דכל עליה מצד הדין. ועי' בז"ח (כט ע"ב)⁷⁸⁸ **יראי אלהים בשמיעה, דחליא באודנין, דתמן יראה {קנב ע"ב} הה"ד ה' שמעתי שמעך כו' וצלותא דר"ה כורסיא דדין ותמן כו' כגונא דשערא תליא בחר אודנין מימינא ומשמאלא כו' עד דיתבערון דינין מתרעא ויהון צווחין בה לגבי' בעשרה זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה שופרות כו'**, ע"ש, דצלותא דפסח ר"ה סוכות הן דחג"ת, דראיה שמיעה ריח, ושבת הוא דפה, ולכן בר"ה, שהן דאודנין צריכין לשיר דשופר, דסליק בל' מעלות, בד' אדרין דאודנין. ועי' לעיל תיקון כ"ה (עח ע"ב) ומש"ש (ד"ה ואינן שית) ועי' לעיל (כג ע"ב כח ע"ב). וז"ש **כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים**, שהן ד' זה על זה, ד' אדרין. ואמר **ואי אינן אטימין כו'**, כמ"ש (משלי כא יג) אוטם אזנו מזעקת דל גם כו', ואמר **מתמן צריך כו'**, ר"ל מדרגא דתליא ביה שמיעה, וזה ששאלו ר"א **באן אתר כו'**, וא"ל דד' חושים דאנשי חיל בד' כו', נוקבין דרישא, הן ד' סטרין דעלמא בד' דגלים, כמו שמפרש והולך, **א"ל ברי כו'**:

אמר לו ר' אלעזר, אבא, והרי הרי שמיעה, באיזה מקום תלוי למעלה. אמר לו: בני, הראיה היא כסא למזרח, שמשם יוצא האור לעולם, כמו שאמרו חכמי המשנה (במדבר רבה פ"ב ס' י) המזרח, משם יוצא האור לעולם. יהודה, הוא למזרח, ונאמר בו "גור אריה יהודה". המערב, זה הפה, ששם ערבוב@ של הכל. ושם מתערבב@ים כל החיילים@ וכל הדרגות. מחנה אפרים למערב, והוא מגיע@ למערב, שבין צפון לדרום. לדרום שמיעה כנגד שלחן בצפון ושם היראה, זה שנאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי". ומחנה דן, לצפון. והאזון, דמות אל"ף, שנאמר בה (שבת קד ע"א) "אלף בינה", והיא גם כן העוז לצפון. הריח, לדרום, "ריח ניחוח לה". ויש לאף שני נקבים שכלולים בהם דין ורחמים. והם י' ו' חוטם ו' באמצע שתי צינורות הם	אמר ליה רבי אלעזר אבא והא שמיעה באן אתר תליא לעילא אמר ליה ברי ראה הוא כסא למזרח דמתמן נהורא נפיק לעולם כמה דאוקמוה מארי מתניתין מזרח משם האור יוצא לעולם יהודה איהו למזרח ואתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה מערב דא פומא דתמן ערוב דכלא ותמן מתערבין כל חיילין וכל דרגין ומחנה אפרים למערב ומטה למערב בין צפון לדרום שמיעה לקבל שלחן בצפון ותמן דחילו הה"ד (חבקוק ג ב) ה' שמעתי שמעך יראתי ומחנה דן לצפון וקנב ע"ב} ואזן דמות אל"ף ⁷⁸⁹ דאתמר ביה אלף בינה דאיהי נמי עוז ⁷⁸⁹ לצפון ריחא לדרום ריח ניחוח לה' (ויקרא א ט) ואית לחוטמא תרין נוקבין כלילן מדינא ורחמי ואינן י' י' חוטמא ו'

⁷⁸⁷ היה כתוב דמלכות.

⁷⁸⁸ עי' מלואים אות (קה).

⁷⁸⁹ עי' בהיר אות סט. ד"א מאי דכתיב (שם) ה' שמעתי שמעך יראתי וגו' מ"ט כשאמר שמעך אמר יראתי וכשאמר בקרב שנים לא אמר יראתי אלא משמעך יראתי, ומאי משמעך, מקום ששומעים בו, ומ"ט אמר שמעתי הבנתי מבעי ליה, כד"א (דברים כ"ח מט) גוי אשר לא תשמע לשונו ע. ומ"ט אמר יראתי, משום דאזון דמות אל"ף ואלף ראש לכל האותיות, ולא עוד אלא אל"ף גורמת לכל האותיות קיומם, ואל"ף דמות המוח, מה אל"ף כשאתה זוכרה אתה פותח פיה כן המחשבה כשאתה חושב לאין סוף ותכלית, ומהאל"ף יצאו כל האותיות, הלא תראה שהיא בתחילתן ואומר (מיכה ב' יג) וה' בראשם, דקיימא לן דכל שם הכתוב ביו"ד ה"א ויו"ה"א מיוחד הקב"ה ומקודש בקודש, ומאי בקדש, בהיכל הקדש, ואנה היכל הקדש, הוי אומר במחשבה והיינו אל"ף הה"ד (חבקוק שם) ה' שמעתי שמעך יראתי: \$

תיקון חלק ה

שלו. ונאמר בעניין מחנה ראובן לדרום, "ראו בן" (ברכות ז ע"ב), שני נקבים של החוטם, שהם כנגד לאה ורחל. והחוטם הוא בדרך ישרה ביניהם, זהו יעקב.	באמצעיתא תרין צנורות אינון דיליה ואתמר לגבי מחנה ראובן לדרום ראו בן תרין נוקבין דחוטמא אינון לקבל לאה ורחל חוטמא בארז מישור ביניהו דא יעקב:

ראיה הוא כסא למזרח - דד' חושים אלו בד' סטריין, נגד ד' דגלים ונגד ד' תיקונים, כסא מטה ושולחן ומנורה, דכתיב אצל אלישע, כמ"ש בפ' תרומה (קלג ע"א)⁷⁹⁰, וכסא הוא למזרח, ושם הוא יהודה, דהוא כסא המלוכה, ושם הוא ראיה, כמו שמפרש והולך, דמשם יוצא האור והשמש. וראיה הוא באור דראיה ואור העולם. ואמר **ואתמר ביה גור אריה יהודה**, דאריה הוא אותיות ראיה, והוא חיה דראיה, כמ"ש (קכא ע"א קמא ע"א): **מערב דא פומא דמתמן כו'** - דכל אורות דעינים ואודנין וחוטם באין ומתערבין אח"כ בפה (וכמ"ש בז"ח (כט ע"ב)⁷⁹¹ **פה איהו שבת כלילא מכלהו**), וכן בשכינה, דאיהי פומא (לעיל יט ע"א), כל האורות דלמעלה מתערבין בה, וכן חיילין דלתתא, דהיא דיוקנא דכלא. וז"ש **ותמן מתערבין כל כו'**, ודוגמת הפה, שהיא בחינה תחתונה שבראש, ונכלל מכל מה שבראש, שלכן עשר ספירות בפומא, כמ"ש בתז"ח (טו ע"א)⁷⁹², והיא בחינה עליונה שבגוף, ולכן ב' חושים בה, חוש הדבור בחינה תחתונה שבד' חושים, וחוש הטעם בחינה עליונה שבחוש המשוש שבגוף, והיא בחינת עירוב חיילין דלתתא וכלילת שלמעלה, ור"ל שלכן ג"כ נקרא מערב, ע"ש העירוב. וכן הוא רוח מערב כלילת כל הג' רוחין, וכל הנהורין שבג' צדיין נכללין בה, שלכן ג"כ נק' מערב: **ומחנה אפרים כו' - ר"ל**, דאפרים נקרא ע"ש פריה ורביה, כמ"ש (בראשית מא נב) כי הפנינו כו', וז"ש **ומטה למערב כו': שמיעה לקבל כו' - ר"ל**, ששמיעה שהוא בצפון, לראיה ממ"ש, ה' שמעתי שמעך יראתי, ודחילו הוא בצפון. וז"ש **ותמן דחילו הה"ד כו'**, וכמ"ש בז"ח בפ' יתרו (כט ע"ב)⁷⁹³ **יראי אלהים בשמיעה דתליא באודנין דתמן יראה הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי**. ואמר **לקבל שלחן בצפון. ומחנה דן בצפון**, ר"ל שהן הכל מסט' דגבורה, שולחן כידוע, שלכן אמרו (פסחים קיח ע"א) קשין מזונותיו כו'. ודן כמ"ש (בראשית מט טז) דן ידיו עמו כו', (שם לו ו) דנני אלהים כו', (שם מט יז) יהי דן נחש כו', וכן גבול דן שהוא {קנב ע"ג} לשם⁷⁹⁴ שנק' דן בצפון ארץ ישראל: ***ואזן דמות א' כו' בינה דאיהי און לצפון**, כצ"ל. ומביא ראיה דשמיעה דאון היא בצפון, דהוא אלף, ואלף בינה, ובינה הוא לצפון, כמ"ש בפ' במדבר (ק"ח ע"ב) דאז"א הן מזרח וצפון, וזו"נ הן דרום ומערב. וז"ש **ואזן דמות אלף**, הוא מס' הבהיר (ד ע"ב אות ט)⁷⁹⁵ **ד"א מ"ד שמעתי שמעך יראתי כו' משמעך יראתי ומאי משמעך ממקום ששומעין בו ומ"ט אמר שמעתי הבנתי מבני ל' כד"א גוי אשר לא תשמע לשונו כו' (הגהה). ומ"ט יראתי משום) דאון דמות א' כו' ומהאלף יצאו כל האותיות. הלא תראה שהוא בתחילתן. ואמר וה' בראשם, וק"ל דכל שם הכתוב ביהוה מיוחד הקב"ה ומקודש בקודש, ומאי בקודש, בהיכל הקודש. ואנה היכל הקודש, הוי אומר במחשבה, והיינו אלף, הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי. ר"ל, דהיכל הקודש (בספר יצירה פ"ד מ"ד)⁷⁹⁶, בינה, והוא המחשבה, ולכן יראתי, דשם דחילו כנ"ל. והיא**

⁷⁹⁰ עי' מלואים אות (קו).

⁷⁹¹ עי' מלואים אות (קה).

⁷⁹² ז"ל: שכינתא אע"ג דאיהי כליל' מעשר ספירות ובה אתקריאו כלהו אחוריים הכי כד מתייחדין בה ספירן. ועיי"ש לט ע"ד: רישא הא חד ומצחא דיליה ותרין עיינין ותרין אודנין הא שית ותרין אנפין וחוטמא הא תשע נעשה אדם הא פומא דיהא עשירית כללא דכלא. ##*

⁷⁹³ עי' מלואים אות (קה).

⁷⁹⁴ ##*

⁷⁹⁵ אות סט. ד"א מאי דכתיב ה' שמעתי שמעך יראתי וגו' מ"ט כשאמר שמעך יראתי וכשאמר בקרב שנים לא אמר יראתי אלא משמעך יראתי, ומאי משמעך, מקום ששומעים בו, ומ"ט אמר שמעתי הבנתי מבני ליה, כד"א (דברים כח מט) גוי אשר לא תשמע לשונו [אות ע]. ומ"ט אמר יראתי, משום דאון דמות אלף ואלף ראש לכל האותיות, ולא עוד אלא אלף גורמת לכל האותיות קיומם, ואלף דמות המוח, מה אלף כשאתה זוכרה אתה פותח פיך כך המחשבה כשאתה חושב לאין סוף ותכלית, ומהאלף יצאו כל האותיות, הלא תראה שהיא בתחילתן ואומר (מיכה ב יג) וה' בראשם, דקיימא לן דכל שם הכתוב ביהוה ה"א וי"ו ה"א מיוחד הקב"ה ומקודש בקודש, ומאי בקודש, בהיכל הקדש, ואנה היכל הקדש, הוי אומר במחשבה והיינו אלף הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי:

⁷⁹⁶ עי' דברי רבינו שם אופן ב'.

תיקון חלק ה

היכלא הקודש, נקודה בהיכליה⁷⁹⁷, ועבד ליה היכל ליקריה כו' (זהר ח"א טו ע"א)⁷⁹⁸. ואמר שמעתי, הוא הבנתי, וז"ש ומהאלף יצאו כל האותיות, דמבינה יוצאין כל האותיות כמ"ש למעלה. ועי' בפרשת תצוה (קפ ע"ב)⁷⁹⁹ ופ' תרומה (קנט ע"ב)⁸⁰⁰ בארוכה, ולכן היא אלף כללית אתון, וזהו וה' בראשם, דאלף הוא שם הוי"ה, וכולל כל הכ"ו אתון: ריחא לדרום [ריח ניחוח לה' - ר"ל, דכל ניחוח דריחא⁸⁰¹ הוא לדרום, בחסד, ושם הוא קריבו דכלא⁸⁰², דביה מתייחדין כולא]: אית לחוטמא תריין כו' חוטמא ו' באמצעיתא כו' - דחוטמא הוא הוי"ה, כי ו' כולל ב' יודין דוייצר, כמש"ל ב' [נקודין @] נוקבין דחוטמא שהן דינא ורחמי, כמש"ל (קכח ע"ב קנב ע"א), והוא עמודא דאמצעיתא, כולל חסד וגבורה. וז"ש תריין צנורות אינון דיליה, שביה חו"ג, ב' אחסנתין⁸⁰³, ולכן כולל ג"כ חסד וגבורה [וז"ש @] שבצדין. והוא בחוטמא, ב' נקבים והכותל, שהן ג' דחג"ת, דכלילין בת"ת. וז"ש דאתמר לגבי מחנה ראובן ראובן - ר"ל כמ"ש בפ' ויצא (קנד ע"ב)⁸⁰⁴ ת"ח בגיניה דיעקב אתקיים עלמא כו' ת"ח מה כתיב בני בכורי ישראל כו' ישראל אקרי בן לקב"ה כו' לאה כד אולידת לראובן מה כתיב ותקרא את שמו ראובן ראובן סתם בגין דאתכליל בתלת סטריין מתחברין בחדא כו' אר"י מהכא דכתיב יתר שאת ויתר עז כתרונמו בכירותא כהונתא ומלכותא ומלכות בסט' דגבורה איהו וע"ד ראובן סתם א"ר אבא ראובן סתם דאתכליל בשמעון ולוי כו', ור"ל דכולל חג"ת, לכן נקרא בן סתם. דעמודא דאמצעיתא בן י"ה⁸⁰⁵, דכולל ימינא ושמאלא כנ"ל, והוא ג' סטריין, ראובן שמעון ולוי, כמש"ש ובפ' משפטים (קג ע"ב)⁸⁰⁶ וש"מ. והן כהונה מסט' דכהן, איש חסד (זהר ח"א רפב ע"א)⁸⁰⁷, ומלכות⁸⁰⁸ בסט' דגבורה, ובכורה מסט' דעמודא דאמצעיתא, בני בכורי ישראל (שמות ד כב). והוא נטיל ב' חולקין, דלכן הן ד' בתי דתפילין, ולכן כתיב ב' פעמין יתר נגד בכורה, ושאת כהונה, וישא אהרן את ידיו (ויקרא ט כב), ועז מלכות, ויתן עז למלכו (שמואל א' ב' י'), ולכן נקרא בן סתם, בני בכורי ישראל, דכליל חג"ת, ג' סטריין. והוא לראיה שהוא בחוטמא, דכליל ב' נוקבין דחוטמא, חו"ג, ו' באמצעיתא עמודא דאמצעיתא, והוא דרום, עמודא דאמצעיתא כנ"ל. וז"ש ריח ניחוח לה', שהוא יחודא דג' סטריין, כמ"ש בס' הבהיר (ו ע"א אותיות קז-קט)⁸⁰⁹ מאי דכתיב יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך ישא

⁷⁹⁷ והוא הנקודה שבתוך הב' דבראשית, כי בתוך הב' יש דגש קל והוא נקודה, והיא מחכמה י' שבשם שנקרא ראשית. והחכמה הוא שורה בתוך הבינה, שהבינה היא היכל דיליה בית דיליה, שכל נוק' היא היכל ובית להזכר. והנה נקרא החכמה בשם נקודה עלאה נקודה סתימא, וכמו שאמרו בזוה"ק פ' שמות (דף ד ע"א) משום שהוא סתים תמיד בהיכליה שהוא בינה (ביאורים ח"א סב ע"א). עי' לקמן כ ע"ב שזה בסוד יסוד דחכמה שנעלם ביסוד דבינה, ועי' דברי רבינו בפירושו לספד"צ ב ע"א שזו היא בחינת הדעת העומד בין א"א שתמיד נעלם מכיוון שתמיד הם בזיווג והדעת הוא עצם מציאות הוויית הזיווג.

⁷⁹⁸ עי' מלואים אות (קז).

⁷⁹⁹ עי' מלואים אות (קח) CHECKED PERLS.

⁸⁰⁰ עי' מלואים אות (קט) CHECKED PERLS.

⁸⁰¹ עי' דברי רבינו בתנ"ח כט ע"ג: כ"ז הוא בחסד שכל התפשטות הוא בחסד כמים וכן כל צמצום הוא מצד הגבורה והדין.

⁸⁰² עי' מלואים אות (קי).

⁸⁰³ עי' לעיל הערה 245.

⁸⁰⁴ עי' מלואים אות (קיא).

⁸⁰⁵ עי' זהר ח"ג קי ע"א, קכא ע"ב שו' היא בן י"ה.

⁸⁰⁶ בשירותא דכלא מעקרא ויסודא (אחרא) עלאה אשתרשו דרגין ראובן שמעון לוי

תרגום: \$

ביאור: פ' בתחלת הכל, מחג"ת העליונים נשתרשו שרשים של ישראל, והם ראובן שמעון ולוי חג"ת (מ"מ), ועי' הקדו"ש צז ע"ג.

⁸⁰⁷ אתה כהן לעולם (תהלים קי ד). @

⁸⁰⁸ היה כתוב "מלכו".

⁸⁰⁹ מאי דכתיב (במדבר ו' כח) יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום, זה שמו של הקב"ה המפורש, והוא שם בן שתיים עשרה אותיות דכתיב הוי"ה הוי"ה הוי"ה מלמד ששמותיו של הקב"ה שלשה חיילים, וכל חיל וחיל דומה לחבירו, ושמו כשמו, וכולם חתומים ביר"ד ה"א ו"ו ה"א, והאין תצרך יר"ד ה"א ו"ו ה"א כ"ד פעמים והיינו חיל אחד יברכך ה', וגם השני יאר ה' והם כ"ד שמותיו של הקב"ה, וגם השלישי ישא ה' והם כ"ד שמותיו של הקב"ה, מלמד שכל חיל ראשיהם ושריהם הם כ"ד, תצרך כ"ד שלשה פעמים ויהיו ע"ב שמותיו של הקב"ה, והיינו ע"ב היוצאים מן (שמות יד יט-כא) ויסע ויבא ויט: [אות קח] ומי הם אלה השרים, מלמד ששלשה הם, שהגבורה שר

תיקון חלק ה

ה' פניו אליך וישם לך שלום זה שמו של הקב"ה המפורש והוא שם של י"ב דכתיב יהו"ה יהו"ה יהו"ה מלמד ששמו של הקב"ה שלשה חיילין כו' (@כ"ד) [בד"א] שמות עם כל שם כו' כ"ד שמותיו של הקב"ה ג"פ (@ו) יהיו ע"ב שמותיו של הקב"ה היוצאים מן ויסע ויבא ויט ומי הם אלה השרים מלמד ששלשה הם שהגבורה שר כו' ומימינו כו' ובאמצע כו' בעת שישראל מקריבין קרבן {קנב ע"ד} (@לפני) [ל] אביהם שבשמים מתייחדין והיינו יחידו של אלהינו ואמאי אתקרי קרבן אלא מפני שמקרב הכחות הקדושות כדכתיב וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד וגו' ואמר לריח ניחוח ואין ריח אלא באף ואין נשימה שהיא הריח אלא באף ואין ניחוח אלא ירידה שנאמר וירד ומתגרמין ונחת יורד ומתייחד בצורת הקדושות ההם ומתקרב ע"י הקרבן כו': ואמר תרין נוקבין אינן לקבל לאה כו' - הוא ג"כ לראיה שהוא בעמודא דאמצעיתא, דרום, שהוא בריח התיכון (שמות כו כח, לעיל יד ע"א) ג"כ מלמטה למעלה, מן העולם ועד העולם⁸¹⁰, לאה ורחל. והוא בחוטם, שכל נקב הוא בנקבה⁸¹¹, ב' נוקבין דחוטמא, ו' חוטמא באמצעיתא, וכמ"ש בז"ח (כט ע"ד)⁸¹² ע"ש והוא ביניהם:

אמר לו רבי אלעזר, אבא, מנין לך שאמא (נ"א שהבינה) היא לצפון, ובה תלויה השמיעה. אמר לו, בני, חמישים שערים הם של הבינה, ובה מייחדים את כ"ה וכ"ה אותיות, פעמיים בכל יום, וישראל הוא הבן של י"ה, בינה ודאי, כלל של שלש אותיות: אבא, אמא, ובן. ולפיכך השמיעה תלויה בה. אין תיקון מארבע (אותיות) הללו שלא נכללים בה עשר הספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א והארבע אותיות שהם יהו"ה, הוא לא משתנה בכל מקום.	אמר ליה רבי אלעזר אבא מנא לך דאימא (נ"א דבינה) איהי לצפון ובה ¹⁰⁹ תליא שמיעה אמר ליה ברי חמשין תרעין אינן דבינה ובה מייחדין כ"ה כ"ה אתון תרין זמנין בכל יומא וישראל איהו בן י"ה בינה ודאי כלל דתלת אתון אבא ואימא וברא ובנין דא שמיעה בה תליא לית תקונא מאלין ארבע (אתון) דלא אתכלילין בה עשר ספירין דאינן יו"ד ה"א וא"ו ה"א וארבע אתון דאינן יהו"ה איהו לא אשתני בכל אתר ¹¹⁰ :

*א"ל ר"א אבא מנ"ל דאימא דאיהי לצפון בה תליא שמיעה - כצ"ל, ור"ל דרוצה לידע האין מרומז השמיעה עצמה בה, אע"ג דאזון כבר רמז בה, מ"מ גם השמיעה, האין מרומז בה. דראיה באבא, דהוא אור הראשון, וריח בחוטם, שהוא ברוח חיים באפיו (בראשית ז כב), וכמ"ש ל' (סא ע"א עא ע"א) ובז"ח שם בארוכה (כט ע"ג)⁸¹³. וכמ"ש ל' בבביר, ואין נשימה שהיא (@הריח) [החיה], אלא באף.

על כל הצורות הקדושות מצד שמאל של הקב"ה והוא גבריאל, ומימיני שר על כל הצורות הקדושות והוא מיכאל, ובאמצע הוא האמת והוא אוריאל שר על כל הצורות הקדושות, וכל שר כ"ד צורות ואין חקר לגודליו דכתיב (איוב כה ג) היש מספר לגדודיו, אם כן הרי ע"ב וע"ב, א"ל לא, דבשעה שישראל מקריבין קרבן לפני אביהם שבשמים מתייחדים יחד והיינו יחידו של אלהינו: [אות קט] ואמאי אקרי קרבן, אלא מפני שמקרב הצורות הכחות הקדושות כדכתיב (יחזקאל ל"ז י"ז) וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך, ואמר לריח ניחוח, ואין ריח אלא באף, ואין נשימה שהיא הריח אלא באף, ואין ניחוח אלא ירידה דכתיב (ויקרא ט' כ"ב) וירד ומתגרמין ונחת, והרוח יורד ומתייחד בצורות הקדושות ההם ומתקרב ע"י הקרבן, והיינו דאקרי קרבן:

⁸¹⁰ עי' מלואים אות (קיב).
⁸¹¹ עי' ע"ח שער לד פרק ג. ועי' בספר הבהיר אות קעג: מ"ט אתקריאת נקבה על שם שנקביה רחבים, ויש לה נקבים יתרים על האיש, ומאי ניהו, נקבי שדים ורחם ובית קבול.

⁸¹² עי' זהר חדש כט ע"ד: ואיהו דצייר שרטוטין והכרת אנפין בעמודא דאמצעיתא צייר תרי אפין בתרין יודין מן (וייצר) [וצייר] חוטמא באות ו' מן ויצר וסליק בהון חושבן יהו"ה צייר לון בהאי שמא לאשתמודעא מניה ליוצר עלמין:

תרגום: והוא שצייר שרטוטין והכרת הפנים, בעמוד האמצעי, צייר שתי פנים, בשתי יודין מן וייצר, חוטם באות ו' מן וייצר, ועולה עמם לחשבון שם הוי"ה, וצייר אותם בשם זה, כדי להכיר ממנו את יוצר כל עולמות.

⁸¹³ דבור לאתעסקא ביה באורייתא ולמנדע מניה יוצר הכל דעליה איתמר יוצר אור ולית אור אלא תורה הה"ד כי נר מצוה ותורה אור ודא איהו יוצר דצייר ביה בב"נ אנפין ועיינין ואודנין וחוטמא ופומא לאתעסקא באורייתא ולמנדע ליה מינה כגונא דא צייר פומא למללא באורייתא צייר עיינין לאסתכלא בנהורא דאורייתא צייר ביה אודנין למשמע בהון פתגמי אורייתא אלן אינן שית סטרין דכליל תפארת תרין עיינין תרין אודנין פומא ולשון:

תיקוני חלק ה

ורוח חיים הוא עמודא דאמצעיתא, ודבור מלכות ג"כ ידוע, אבל שמיעה באימא מנ"ל: **א"ל ברי חמשין כו' - ר"ל, דפ' שמע ישראל** הוא נ' תרעין דיחודא דבוקר ודערב, ב' פעמין כ"ה, כ"ה וכ"ה, כמ"ל בכ"מ בארוכה. והוא לראיה ששמע הוא בכינה. ואמר **וישראל איהו כו', ר"ל** אע"ג שנאמר בישראל, הוא ג"כ בה, שהיא כללא דג', או"א וברא כמו שמפרש והולך, והוא בינה, בן י"ה (אד"ו רצ ע"א⁸¹⁴), ג' הנ"ל. והוא יחודא דפסוק⁸¹⁵ זה, ה' אלהינו ה', אלו ג', אחד. והוא בה, בינה, בן י"ה. אחד בה. וז"ש ובג"ד שמיעה בה תליא: **לית תיקונא מאלין ארבע אתון (כו' - ר"ל, [אע"ג דארבע אתון דהוי"ה בד' תיקונין דד' חושים אלו, מכל מקום בכל א' נכלל עשר ספירות] דארבע אתון) דהוי"ה, שהיא בכל תיקון מעשר תיקונין הנ"ל, כמ"ש בכל תיקון בד' גווינין דשערא, וכמ"ש למעלה בכל א' וא', כמ"ל (קל ע"א קנ"ג ע"ב) יהו"ה הוא כו', הוא אשתכח בד' גווינין דשערא וכד' גווינין דעינא וכד' אדריין דאודנא כו', ע"ש. נכלל ג"כ כל תיקון מעשר, שהוא עשר אתון דשמא מפרש⁸¹⁶, כמו שמפרש והולך, דאינון כו', והוא אדם, כמ"ל (קכ ע"א קמ ע"ב) אינון רשימין בארבע אתון דאינון יהו"ה מאי אדם כו', וע"ל (קכא ע"א קמא ע"א) עשר תיקונין אלין כל תיקונא אית לה ארבע שעורין דסלקין לעשר כגוונא דרשות היחיד דרחבו ארבעה וגבהו עשרה ארבע' יהו"ה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ואמר זה כאן והאריך בזה מאד, משום שרוצה לפרש תיקונין דפומא, דהוא אדם, דכליל הכל, שמא מפרש, כמ"ש בז"ח (כח ע"ג)⁸¹⁷ בארוכה:**

הוא שמע בצד שמאל לישראל, ומביט בימין עליהם, ובדרום הוא מרחף עליהם, זהו שנאמר "ורוח אלהים מרחפת על פני המים". ובמערב הוא מדבר עמם.	איהו שמע לשמאלא לישראל ואסתכל בימינא עלייהו ⁸¹¹ ובדרום איהו מרחף עליהו הד"ד (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת על פני המים ובמערב איהו ממלל עמיהו:

וארבע אתון דאינון יהו"ה איהו לא אשתני כו' איהו שמע לשמאלא [הגהה. לישראל]@ ואסתכל במזרח ובדרום כו' - כצ"ל, ור"ל דהוי"ה הוא בכל התיקונין, והוא לא אשתני [כו' איהו שמא דאשתנות@], [אדשתנות@] הוא באברי הגוף, שזה רואה וזה שומע, אבל בנשמתא לית שינויא, דהיא רואה ושומע ומריח ומדבר, הכל בכח אחד. וכן יהו"ה, דהוא נשמתא, כמ"ל בתיקון

צייר חוטמא ובה ויפח באפיו נשמת חיים למהוי חשיב בה בייחודא כמה דאיתמר אנכי ה' עושה כל דא שכינתא תתאה מניה יהיב בב"נ נפש השכלית למנדע מינה בכל עובדין דאורייתא דאינון פיקודין דאורייתא להווא דאתקרי עושה כל:

תרגום: הדיבור לעסוק בו בתורה, ולדעת ממנו היוצר הכל, שעליו נאמר יוצר אור, ואין אור אלא תורה, זהו שנאמר@ כי נר מצוה ותורה אור, וזהו יוצר, שמצייר בו באדם פנים ועינים ואזנים וחוטם ופה, [כדי] לעסוק בתורה, ולדעת אותו ממנו, כעין זה, צייר את הפה לדבר תורה, וצייר את העינים כדי להסתכל בהן באור התורה, צייר בו האזנים כדי לשמוע בהן [דבר] תורה, אלו הם ששה קצוות שכוללים התפארת, שתי עינים שתי אזנים פה ולשון.

צייר את החוטם, ובה ויפח באפיו נשמת חיים, להיות חושב בה ביחוד, כמו שנאמר אנכי יהו"ה עושה כל, היא שכינה התחתונה, וממנה ניתנה באדם נפש השכלית, לדעת ממנה את כל המעשים של התורה, שהם מצות שבתורה, לזה הנקרא עושה הכל.

⁸¹⁴ עי' לעיל הערה 303.

⁸¹⁵ @היה כתוב דפ'.

⁸¹⁶ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.

⁸¹⁷ ז"ל אלין אינון דיוקנין דאתלבש בהון א' עילאה דאיהו תפארת אדם יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלין אינון

נתיבין דחכמה נתיב לא ידעו עיט:

א' דאיהו אדם עליה אתמר במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור דאיהו [א] (אור) דאתער בגווינין דאינון ו"ו ואיהו לא אתגלייא עליה איתמר כי לא ראייתם כל תמונה:

ואית לתתא דמות אדם ולא אדם עלה אתמר ותמונת ה' יביט ודא נפש השכלית מסטרא דמלכות דרשים כל גווינין אלין ואיהי אתקריאת יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא איהו מ"ה למטה:

תרגום: אלו ה"ב הם הדיוקנים, שמתלבש בהם א' העליונה, שהיא תפארת אד"ם, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אלו הם נתיבות חכמה, שהוא נתיב לא ידעו עיט.

א', שהוא סוד אדם, עליה נאמר במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, היא א' המתעטרת בגווינים שהם ו"ו, והיא לא נגלתה, עליה נאמר כי לא ראייתם כל תמונה.

ויש למטה דמות אדם, ואינו אדם, עליו נאמר ותמונת יהו"ה יביט, וזו היא נפש השכלית מצד המלכות, הרושם את כל גווינים האלו, והיא נקראת יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזהו [השם] מ"ה שלמטה.

תיקון חלק ה

ס"ב (קט ע"ב) וש"מ הרבה. וע"ל סוף תיקון נ"ה (קב ע"ב) ומש"ש בארוכה. וז"ש שינוי אינו במאני כו' הה"ד אני ה' כו' שם הוי"ה לא כו' ואמר הה"ד ורוח כו', הוא לראיה שבדרום מרחף, שנאמר ורוח, שהוא רוחא דחוטמא, ונאמר על פני המים, שהם בדרום:

אלה השינויים הם בלבושי הגוף, אבל בו אין שינוי כלל, זהו שנאמר "אני ה' לא שנית". ובכל אבר ואבר (שהוא נר של כל מצווה), צריך האדם למלוך עליו לקדש את הקב"ה ולתקן לו מקום טהור ונקי שישרה לו @ שם. ולכן, צריך האדם לבער ממנו מכל אבר ואבר כל המחשבות וכל ההרהורים הרעים והמטונפים, שהם הקליפות. וצריך להבעירם בכל מצוות (כשרות), ששורות על כל אבר ואבר, שהן הנרות. שכל מצוה, נקרא נר, זהו שנאמר "כי נר מצוה", "נר ה' נשמת אדם".	שינוי אינו במאני דנופא ⁸¹⁸ אבל ביה לית שנויא כלל הה"ד (מלאכי ג' ו) אני ה' לא שנית ובכל אבר ואבר (דאיהו נר דכל פקודא) בעי בר נש לאמלא (קנג ע"א) לקודשא בריך הוא ולתקנא ליה אתר דכיא ונקיא לשריא ליה תמן ובגין דא צריך בר נש לבערא מיניה מכל אבר ואבר כל מחשבין וכל הרהורין בישין דמנופין דאינון קליפין וצריך לאוקדא לון בכל פקודין (כשרים) דשריין על כל אבר ואבר דאינון נרות דכל פקודא נר אתקריאת הה"ד (משלי ו כג) כי נר מצוה (שם כ כז) נר ה' נשמת אדם:

ובכל אבר ואבר דאיהו כו' - ר"ל, @ כמו שמפרש והולך [כמש"ש @], דאינון נר מצוה, רמ"ח פקודין, ברמ"ח אברים. ומצוה הוא הוי"ה, כמש"ל (קל ע"א קנג ע"ב קלח ע"א קסד ע"א) וש"מ) לכן צריך לאמלא ליה בכל אבר, וכן נר הוא הוי"ה, כמש"ל {קנג ע"א} נר ה' כו', כמש"ל. והוא הנשמה דבכל אבר, נר ה' נשמת אדם, כמו שמפרש והולך. וז"ש ודא כו', ומפרש והולך וצריך לאוקדא לון בכל פקודין כו' כל חדרי בטן, שהן הרהורין, מקירות לב:

ובה צריך להית "חופש כל חדרי הבטן", ולבער מהם את השאור והחמץ, המוץ והתבן. את השאור והחמץ מן העיסה (נ"א הטיפה). את המוץ והתבן מן החיטה, כדי שתשרה שם י"ה, י' בעיסה, שהיא הטיפה, ה"א בחיטה, שהיא לבער ח"ט מן ה', כדי שתישאר סולת נקיה.	ובה צריך למהוי חופש כל חדרי בטן (משלי כ כז) ולבערא מנייהו שאור וחמץ מוץ ותבן שאור וחמץ מן העסה (נ"א הטפה) מוץ ותבן מן החטה לשריא תמן י"ה י' בעסה דאיהי טפה ה' בחטה דאיהו לבערא חט מן ה' דאשתארת סלת נקיה:

ולבערא מנייהו כו' - דבכל מצוה ביה ב' דברים, מחשבה ועובדא (לעיל קט ע"א), שהן י"ה, וצריכין להיות שניהם נקיים. מחשבה דהוא טפה דמוחא, עיסה מן שאור וחמץ⁸¹⁹. ועובדא מן מוץ ותבן. והן ב' יצרים, תאווני וכעסני⁸²⁰, וכן המחשבה משניהם, שלא יהיה לשום (@פניה) [פני@] מא' מאלו.

⁸¹⁸ עי' בהגר"א בספר יצירה (פרק א משנה ה' בד"ה אדון יחיד) דכל הכינוים כולם אינם על מהותו ח"ו אלא על"ש מידותיו, וכמ"ש אליהו זל"ט (יט ע"א) אנת חכים ולאו בחכמה ידיעא, אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא כו'. ואמר שם עוד, ובך לית דמיון ולא דיוקנא מכל מה דלגו ולבר (ביאורים ח"ב יג ע"ג).

⁸¹⁹ עי' לקמן קעא ע"א ד"ה ול"צ לאתחזאה קדמ'.

⁸²⁰ עי' לעיל נד ע"ב ד"ה לבתר ונז ע"ב ד"ה איהו רביע. ועי' זו"ח (&): בא וראה כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא ברא אלא ליקרא דיליה שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בארתיו יצרתיו אף עשיתיו הקב"ה ברא בר נש בעלמא ויהיב ביה שמיה יהו"ה ה' נפש ו' רוח ה' נקראת נשמתא י' נשמתא לנשמתא וקראם י"ה אב ואם ו"ה בן ובת.

דוגמא דברא רוח ונפשא דקדישא כך ברא רוח ונפשא מסטרא דשמאלא ובדוגמא דהוא היין על שמריו כד הוא הרוח והנפש השכלית על רוח ונפש הבהמית ולמה נקראת בהמית שהוא מסטרא דשמאל ונחש דאינון דכר ונוקבא ועל דא אמר שלמה המלך החכמתו מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ.

ולסטרא דמסאבו לא יהיב קב"ה שמא דיליה שנאמר אני יי' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים אני רמז ויסרתי אתכם אף אני ה' רמז למדת הרחמים לאחר לא אתן רמז לאל אחר שנאמר לא תשתחוה לאל אחר דהוא בסטרא דמסאבא.

תיקון חלק ה

וע"ל תיקון ט"ז (לא ע"ב) ⁸²¹ חטה אילנא כו' ואיהו לא עביד לי' מצה שמורה ולא אפיק מתמן חלה כו' טפה דא יו"ד עסה צריך לאפקא מיני' חלה ומיד חל ה"א על ההיא טפה ויהיב לי' זרע כליל מתרווייהו דאיהו וא"ו כו', ר"ל חלה הוא חל ה', והוא כמו באיש ואשה, דאינון או"א של הולד, שהן י"ה, באש ואש ⁸²², שהן נרות. וכן כאן במחשבה ועובדא דבר נש, ושריא על האבר וא"ו, והאבר הוא ה"א, ונשלם השם. והוא"ו עצמו הוא הוי"ה דשריא על מצוה, דאיהי שכינתא, ה' בתראה. וע"ל תיקון ט"ז (לא ע"ב) דהן ג' פקודין של האשה, נר וחלה ושאר ותבן כו', הוא דם נדה כו', ע"ש. ואמר סלת נקיה, כנ"ל בלא יצה"ר:

כי כל מצווה ששורה על כל אבר ואבר, יש לה שם ידוע, וכל הכוחות@חיילות והמחנות של המלאכים שתלויים ממנה, כולם מתקבצים לאותו אבר ושומרים עליו מכל מקרי@חולי רע. ומי שמחליף אותם, או קורא להם באבר שאינו שלהם, ושאינם ממונים עליו, הרי זה פוגע@מחליש סדר מעשה בראשית, ואינם מתקבצים אליו אל המלך, שמינה@ אותם על מלכותו, וחילק אותם לכל מקום ומקום, ואמר להם, אתה תהיה ממונה על מקום פלוני, ואתה פלוני@, ולכל אחד הציב@ לו במקום ידוע, ובדיבור@ובדבר ידוע, אין לו חילוף במקום אחר.	דכל פקודא דשריא על כל אבר ואבר אית לה שם ידיע וכל חיילין ומשריין דמלאכין דתליין מניה כללו אתכנשו להווא אבר ונטרין ליה מכל מרעין בישין ומאן דחליף לון או קרא לון באבר דלאו דלהון ולאן אינון ממנן עלייהו איהו אכחיש סדורא דעובדא דבראשית ולאן מתכניש לנביה למלכא דשוי ממנן על מלכותיה ופליג לון על כל אתר ואתר ואמר לון אנת תהא ממנא על אתר כך וכך ואנת כך וכך ולכל חד שוי ליה באתר ידיע ובמלה ידיע לית ליה חלוף באתר אחרא:

ואמר **דכל פקודא דשריא** - חוזר לענין ראשון, דפקודא דכל אבר הוא הגוף, ושם הוי"ה דשריא על כל פקודא, הוא הנשמה, דבן@]ה לית שינויא, דבכל פקודא שריא שם הוי"ה. ואמר **אית לה שם ידיעה כו'**, כמו שהשינויים הם באברין, שזה רואה וזה שומע כו' כנ"ל, וכן הפקודין עצמן, דכל פקודא הוא דבר אחר, זה להניח תפילין, וזה לקרות ק"ש, אבל הוי"ה שוה הוא בכל פקודין. וע"ל סוף תיקון נ"ה (קב ע"ב) ומש"ש, וז"ש **וכל חיילין ומשריין כו' ומאן דחליף {קנג ע"ב} לון כו'**, וכמש"ש עש"ב. ואמר **חיילין ומשריין**, דיש שהן בקביעות, יתדות המשכן, ויש שהן בהליכה ונסיעה, אל אשר יהיה [שם@] הרוח ללכת ילכו (יחזקאל א יב) ⁸²³, ובהנשא כו' (שם ט) ⁸²⁴, כמש"ש בפרשת

פתח רבי ואמר ברזא דיהו"ה י' אקרי בדוגמא דא אלימלך ה' אתקרי בדוגמא דא נעמי ולמה נקראת שמה נעמי שנאמר ויהי נועם ה' אלקינו עלינו וגו' ו"ה דוגמא דא רות ובעלה. תרגום: בא וראה כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא ברא אלא לכבודו שנאמר (ישעיה מג) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו הקדוש ברוך הוא ברא אדם בעולם ונתן בו את שמו יהו"ה ה' נפש ו' רוח ה' נקראת נשמה י' נשמה לנשמה וקראם ו"ה אב ואם ו"ה בן ובת הדוגמא שברא רוח ונפש של קדשה כך ברא רוח ונפש מצד השמאל ובדוגמא של אותו היין על שמריו כך הוא הרוח והנפש השכלית על רוח ונפש הבהמית ולמה נקראת בהמית על שהיא מצד השמאל של סמא"ל ונחש שהם זכר ונקבה ועל כן אמר שלמה המלך בחכמתו מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ. ולצד הטמאה לא נתן הקדוש ברוך הוא את שמו שנאמר אני ה' הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי לפסילים אני רמז כמו ויסרתי אתכם אף אני ה' רמז למדת הרחמים לאחר לא אתן רמז לאל אחר שנאמר לא תשתחוה לאל אחר שהוא בצד הטומאה. פתח רבי ואמר בסוד של יהוה י' נקרא בדוגמא זה אלימלך ה' נקרא בדוגמא זו נעמי ולמה נקראת שמה נעמי שנאמר ויהי נעם ה' אלהינו עלינו וגו' ו"ה דוגמא זו רות ובעלה.

⁸²¹ נוסח לא טוב לבדוק

⁸²² עי' סוטה יז ע"א: דריש ר"ע: איש ואשה, זכו, שכינה ביניהן, לא זכו, אש אוכלתן. פי' רש"י: שכינה ביניהם - שהרי חלק את שמו ושיכנו ביניהן יו"ד באיש וה"י באשה. ועי' לעיל יב ע"א הוב"ד במלואים אות (ק"ג).

⁸²³ ז"ל: ואיש אל עבר פניו ילכו אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לא יסבו בלכתן.

⁸²⁴ ז"ל: ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים.

תיקון חלק ה

פקודי (רמב ע"א) 825 בארוכה. ומשריין הן המחנות, וע"ל (קלא ע"ב קנה ע"א) ומש"ש. ואמר **באתר ידיע ובמלה ידיע. אתר ידיענה** @] הוא האבר, ומלה ידיע, הוא המצוה. וכן הוא בעולם, דכל העולם הוא שיעור קומה אחת, וכמו שמפרש והולך **ואברין דב"נ כלהו כו'**:

אבל הקב"ה, אשר שלטונו בכל מקום, כמו הנשמה ששלטון שלה על כל אבר ואבר, "מלא כל הארץ כבודו", בכל מקום שהאדם קורא לו, הוא עונה לו. אלא אם כן אותו מקום, שאותו האבר, פגום הוא, בחטא שעשה האדם, הקב"ה לא שורה באותו אבר, שעליו נאמר: "כל איש אשר בו מום לא יקרב".	אבל קודשא בריך הוא דשלטנותיה בכל אתר כנשמתא דשלטנותה על כל אבר ואבר מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו ג) בכל אתר דקרי ליה בר נש עני ליה אלא אם ההוא [קבט ע"א] אתר דההוא אבר איהו פגום בחובא דעביד בר נש קודשא בריך הוא לא שריא בההוא אבר דעליה אתמר (ויקרא כא יח) כל איש אשר בו מום לא יקרב:
ואברי האדם, כולם מסודרים על סדרי בראשית, ולכן נקרא האדם "עולם קטן". ומי שממליך את הקב"ה על כל אבר ואבר, כאילו המליך אותו על כל העולם כולו. ושכרו של אדם שממליך אותו על כל אבר ואבר, אין רשות לגלותו, כי אלו הם טעמי המצוות, שלא ניתנו לגילוי, כדי שלא יעבוד האדם את הקב"ה על מנת לקבל שכר. אבל, בני, דברים אלו שאינם צריכים להתגלות, יהיו נסתרים בלבך. עליהם נאמר: "לאכול לשבעה ולמכסה עתיק", [אלו הם דברים] עתיקים, שלא נמסרו לגילוי, יהיו נסתרים בלבך.	ואברין דבר נש כלהו אינון מסודרין על סדרי בראשית ובגין דא אתקרי בר נש עולם קטן 826 ומאן דאמליך לקודשא בריך הוא על כל אבר ואבר כאילו אמליך ליה על כל עלמא ואגרא דבר נש דאמליך ליה על כל אבר ואבר לא אתייהב רשו לגלאה דאלין אינון טעמי מצוות דלא אתייהבו לגלאה בגין דלא יהא בר נש עובד לקודשא בריך הוא על מנת לקבל פרס אבל ברי מלין אלין דלא צריכא לאתגלייא יהון טמירין בלבך עליהו אתמר (קהלת ז כד) לאכול לשבעה ולמכסה עתיק מלין עתיקין דלא אתמסרו לגלאה יהון טמירין בלבך:

ולמכסה עתיק מלין כו' - כמ"ש (פסחים קיט ע"א) 827 ולמכסה עתיק דברים שכיסה עתיק יומין כו', וז"ש **מלין עתיקין**, דעתיק יומין, שהן רזין סתימין:

בוא וראה, כאשר אדם מתעטף בעיטוף של מצוה ומניח תפילין וקורא קריאת שמע, הרי מתקן לו	תא חזי כד בר נש מתעטף בעטופא דמצוה ומנח תפילין וקרי קריאת שמע הא

825 ז"ל: מה כתיב לעילא כי רוח החיה באופנים וכתוב (שם כ) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו לתתא מה כתיב (שמות מ יח) ויקם משה את המשכן במה למהוי רוח דההוא דרגא וזולתתא בההוא דיוקנא דההוא רוח עלאה היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל ומהאי חיה נפקא רוחא לאתקנא כלא הכי נמי משה היא החיה דיהב רוחא לתתא לאתקנא כלא בגין וכך (ד) כתיב ויקם ויתן וישם ובכלא שוי רוחא לאתקנא כלא:

תרגום: \$

ביאור: רוח עלאה - ור"ל שהכוונה שויקם משה את המשכן כדי שיהיה משה הנמשך מהמ' שהיא ילדתו וז"ש למהוי רוח דההוא דרגא דלתתא שהוא משה כההוא דיוקנא דההוא רוח עילאה שהיא מ' דאצילות שהיא עילאה על ב"ע, ולכך אמר היא החיה אשר ראיתי כו' שהיא המ' כמ"ש לעיל וז"ש ומהאי חיה נפקא רוחא כו', הכי נמי משה היא החיה וכו' וצ"ל שאע"פ שאמר הכתוב היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל, אינו ר"ל שהמ' היא תחת בינה שהרי אינה אלא תחת זעיר וזעיר תחת בינה אלא ר"ל תחת דתחת (מ"מ).

826 עי' לעיל קטז ע"ב, קיז ע"ב, שזה גוף האדם.

827 ז"ל: מאי למכסה עתיק (יומין) זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין ומאי גינהו סתרי תורה ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין מאי גינהו טעמי תורה. CHECK HAVRUSA.

תיקוני חלק ה

תקין ליה כרסיא בעמפא דמצוה והא אוקמוהו והוכן בחסד כסא (ישעיה פז ה) בתפלין איהו מעטר ליה הה"ד (יחזקאל כד יז) פארך חבוש עליך וקרא ליה דישרי על כרסיא דתקין ליה שמע ישראל הכי קודשא בריך הוא מתקן ליה בההוא עלמא כרסיא ועמרה וכמה דאיהי נחית ליה תמן ויקום כרסיא בגיניה ואמליך ליה על כל אבר ואבר דיליה הכי קב"ה עבד ליה בההוא עלמא כורסיא וכתר מלכותא ואמליך ליה על כל מלאכין (נ"א חיילין) ומשריין דתמן הה"ד (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגו', וסוד הדבר: "כי מכבדי אכבד, ובוזי יקלו".	כסא על ידי עטיפה של מצוה. והרי פרשוהו "והוכן בחסד כסא". בתפלין הוא מתעטר, זהו שנאמר "פארך חבוש עליך". וקרא לו שישב על הכסא שהכין לו, שמע ישראל. כך הקב"ה מתקן לו בעולם ההוא כסא ועטרה, וכמו שהוא יורד לשם, ויקום @ כסא בשבילו, וימליך אותו על כל אבר ואבר שלו, כך הקב"ה יעשה לו באותו העולם כסא וכתר מלכות, וימליך אותו על כל המלאכים (נ"א החיילים) ומחנות ששם זהו שנאמר: "וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'", וסוד הדבר: "כי מכבדי אכבד, ובוזי יקלו".

Commented [050]: ♦♦

והוכן בחסד כו' – עי' לעיל בהקדמה (ז ע"א) וברע"מ פרשת פנחס (רכח ע"א)⁸²⁸ ומש"ש ושם: וקרא ל' דישרי על כורסיא דתקין ליה בשמע ישראל - ר"ל, בשמע ישראל, קרא ל' דישרי כו': וכמה דאיהו נחית ליה - ר"ל, בק"ש: ויקום בגינה - ר"ל בצלותא, וכנגדן קב"ה אמליך ליה על כל משריין, וכל משריין יקומו @ לקבלא ויעבדו @] אותו, כמו שהוא קם בצלותא ועובד אותו בתפלה, כמ"ש (תענית ב ע"א)⁸²⁹ ולעבדו כו' איזה עבודה כו':

וכמה דנחית (ס"א דנגנין) ליה בכמה נגונין דשירות תשבחות והודאות הכי כד סליק לעילא כללו חיוון דמרכבות ומשריין דמלאכין קדישין דחיות ואופנים ושרפים פתחין (ס"א פרישן) גדפייהו בחדוה בנגונא לקבלא ליה הא הכא אגרא דצלותא ותקונין דילה דאיהי פקודא חדא:	וכמו שיוורד (ס"א שמנגנים) לו בכמה ניגונים של שירות תשבחות והודאות כך כאשר עולה למעלה, כל חיות המרכבות ומחנות של מלאכים קדושים של חיות ואופנים ושרפים פותחים (ס"א פורשים) כנפיהם בשמחה ובגינה לקבלא כנגדו אותו. הרי כאן שכרה של התפילה, ותיקונים שלה, שהיא מצוה אחת.

דאיהי פקודא חדא - חשיב לכל ד' פקודין פקודא חדא, שהן תיקונין דפקודא חדא, שהיא צלותא, כמ"ש (ברכות יד ע"ב)⁸³⁰ הרוצה לקבל עול מלכות שמים שלמה כו'. וציצית ג"כ, כמ"ש ברע"מ ס"פ שלח (קער ע"ב)⁸³¹. והן תיקונין דשם הוי"ה כסדר ציצית, וכמש"ל בהקדמה (ד ע"א)⁸³², ולכן הן תיקונא חדא. וכן בפקודא דמילה, דג"כ שם הוי"ה (@ ביה) [בזה] כמו שמפרש והולך, הה"ד מי יעלה כו', בס"ת, והן בגזירו דערלה ופריעה כמו שמפרש והולך, וכמש"ל תיקון ל"ז (פו ע"ב) דערלה הן ג' ופריעה רביעית, ואז שריא ביה הויה, ועיי"ש באורך. וז"ש בגין דשמא דה' שריא עליה דתשכח ליה כו':

פקודא דברית מלה בגזירו דערלה ופריעה כמה דאיהי אעבר מההוא אבר כל אלין קליפין דפולחנא דכוכביא ותקין ביה אתר לשריא	מצוות ברית המילה, בכריתת הערלה ובפריעה, כמו שהיא מועבר @ מאותו האבר, כל אלה הקליפות של עבודה זרה, ומתקן בו מקום

⁸²⁸ עי' מלואים אות (קיד).

⁸²⁹ ז"ל: תניא לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה.

⁸³⁰ ז"ל: ואמר רבי יוחנן הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה יפנה ויטול ידי ויניח תפילין ויקרא קריאת שמע ויתפלל וזו היא מלכות שמים שלמה.

⁸³¹ עי' מלואים אות (קטו). \$.

⁸³² PERLM ז ע"א יא ע"א. \$.

תיקון חלק ה

להשראת השכינה, שהוא אות ברית מילה. כך הקב"ה, כאשר נשמתו עולה למעלה, זהו שנאמר "מי יעלה לנו השמימה", הקב"ה מסיר ממנה את כל מלאכי החבלה והמקטרגים שלא יקרבו אליו, כי שם ה' שורה עליו, שנמצא לו באותם התיבות "מי יעלה לנו השמימה", ראשי תיבות "מילה", וסופי תיבות יהו"ה, בשמו עולה נשמתו למעלה ובאותו הזמן מתקיים בו "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ויראו ממך". וכמו שהוא מקבל עליו כל מצוות עשה ביראה ואהבה, כך ממליכים אותו למעלה כל הכוחות @ ומחנות על אלה עולמות שהקב"ה תיקן למעלה, והם מקבלים אותו עליהם ביראה ואהבה של ריבונם.	ביה שכינתא דאיהו אות ברית מילה הכי קודשא בריך הוא כד נשמתיה סליקת לעילא הה"ד (דברים ל יב) מ"י י"על"ה ל"נ"ו ה"שמימ"ה קודשא בריך הוא אעבר מניה כל מלאכי חבלה ומקטרגין דלא יקרבו לגביה בגין דשמא דה' שריא עליה דתשכח ליה באלין תיבין מ"י י"על"ה ל"נ"ו ה"שמימ"ה ראשי תיבין מיל"ה וסופי תיבין יהו"ה בשמיה סליק לעילא נשמתיה ובההוא זמנא יתקיים ביה (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך וכמא דאיהו מקבל עליה כל פקודין דעשה בדחילו ורחימו⁸³³ הכי אמליכין ליה לעילא חיילין ומשריין על אלין עלמין דתקין ליה קודשא בריך הוא לעילא ומקבלין ליה עליהו בדחילו ורחימו דמאריהו:

דחקין ליה קב"ה כו' - הן שאמרו (שבת קנב ע"א)⁸³⁴ כל צדיק כו': {קנג ע"ג}

ובשעה שהאדם עוסק בתורה, שהיא אור, ובמצוה, שהיא נר, כאילו מאיר בעמוד הענן ביום לפני ה', ועמוד האש בלילה, כך כדוגמא זו כשהולך לאותו העולם מה נאמר בו "וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם", למי, לנשמה ורוח ונפש שלו, שהם כנגד כהן, לוי וישראל, והכל בזכות התורה, שהיא אור ונר.	ובזמנא דבר נש אשתדל באורייתא דאיהו אור ובמצוה דאיהו נר כאלו נהיר בעמודא דעננא ביממא קדם ה' ועמודא דאשתא בליליא (קנג ע"ב) הכי כגוונא דא כד אזיל לההוא עלמא מה כתיב ביה (שמות יג כא) וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם למאן לנשמה ורוחא ונפשא דיליה דאינון לקבל כהן לוי וישראל וכלא בזכו דאורייתא דאיהו אור ונר:

הכי כג"ד כד אזיל כו', עי' זו"ח פרשת אחרי מות (לה ע"ב)⁸³⁵ בארוכה: למאן לנשמתא כו' דאינון כו' - ר"ל, דכתיב "להם", והם (@ל)גר"ן. ואמר דאינון לקבל כו', כמו לפני ישראל, שהיו (@בהן)

⁸³³ עי' לעיל הערה 293.

⁸³⁴ ז"ל: כי הלך האדם אל בית עלמו אמר רבי יצחק מלמד שכל צדיק וצדיק נותנין לו מדור לפי כבודו משל למלך שנכנס הוא ועבדיו לעיר כשהן נכנסין כולן בשער אחד נכנסין כשהן לנין כל אחד ואחד נותנין לו מדור לפי כבודו.

⁸³⁵ ז"ל: אפיקו ליה מגנתא דעדן ואזלו עמיה לגיהנם ועמודא דעננא למהך בהו ביממא על רישיה ועמודא דאשתא למיהך בהו בליליא אמרו ליה ת"ח אתרא דא איהו חשוכא ביממא ובליליא אחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם ואחזיאו ליה להט החרב המתהפכת ואחזיאו ליה הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה:

אמר לון מאן אינון אמרו ליה אינון ארבעין ותרין היכלין חשוכין וכמה גוברין בשלשלין בצואריהו ואסורין מן ידיהו ומן רגליהו ואינון צווחין ואמרין ווי ווי לנא דאזילנא בהבלי עלמא ולא אזילנא לבתי כנסיות ולא קרינא שמא דארבעין ותרין שמהן דלא אוליפנא ליה ווי לנא ווי לנפשנא ובעל האסורין ממונה עליהם:

עאלו ליה להלן אחזיאו ליה ע"ב חלונין חשוכין ובהו הו עאלין השלשלאין מן צואריהו עאלו ליה להלן ואחזיאו ליה חמשין שערין וכלהו נוקבין ורגליהו מן חייביא הו עאלין באינון נוקבין ואינון צווחין ואמרין ווי לרגלנא דאזילו בהבלי העולם ולא אזילנא לבית הכנסת ולא למדנא שמא דחמשין

תיקון חלק ה

כהנים לויים וישראלים, וכלן בפסוק זה, כמ"ש ב' בשלח (מו ע"ב)⁸³⁶ א"ר יצחק היינו דתנן שכינתא באבהתא נטלא הולך לפנייהם יומם דא אברהם בעמוד ענן דא יצחק לנחותם הדרך דא יעקב דכתיב (@בי') ויעקב הלך לדרכו כו' א"ר חייא הכי אוקימנא וה' הולך לפנייהם בעמוד ענן יומם דא אברהם ולילה בעמוד אש דא יצחק וא"ה יעקב אן הוא אלא במלה קדמאה אתמר ותמן שארי כמה דכתיב וה', ור"ל דה' הוא כליל בתרין סטריין, וז"ש וה' הולך כו', בתרין סטריין אליין, דת"ת, יעקב, הוא כליל דתרין סטריין, חו"ג. וכן לילה שכינתא כליל (@ו)א] דכולא, ע"ש. והן נגד כהנים לויים וישראלים ונר"ן, ולכן זכ(@ה)ו] בתרין אליין, תורה ומצוה, להאיר לג' נר"ן דישאל, הוא כליל דתרין כנ"ל. וז"ש וכלא בזכו דאורייתא דאיה(@י)א] אור ונר:

וכל מאן דנטיר שבת ואוקיר ליה ומענג ליה בנין יקרא דקודשא בריך הוא הכי קודשא בריך הוא יהיב ליה אתר לעילא בנייהא דלא טרח ביה ונת תמן מכל טרחא דהאי עלמא דטרח בכמה גלגולין ועוברין:	וכל מי ששומר את השבת ומכבד אותה ומענג אותה משום @כבוד הקב"ה, כך הקב"ה נותן לו מקום עליון, במנוחה @ שאין בו טורח, ושם ינוח מכל טורח העולם הזה, שטרח בו בהרבה גלגולים ומעשים.

ואמר וכל מאן דנטיר כו' - ג' דברים כמ"ש (ישעיה נח יג)⁸³⁷ וקראת כו' ולקדוש ה' מכובד (@כו') מעשות דרכיך כו'. וזכור ושומר אחד הן, והן שם הוי"ה. כבוד ועונג י"ה, וזכור ושומר ו"ה, וכן בכל פקודא ופקודא:

תיבין מן ק"ש:
 עאלו ליה להלן ע"ב מדורין וידהון אסירין בנוקבין מן מזוזיין דמן ביתא ואינון אמרין ווי לנא ווי לידנא דלא אקשרו תפילין ברישא ובידנא:
 עאלו ליה להלן ואחזיאו ליה כל מדורין דגיהנם אמרו כל בר נש דעלמא ייעול באתרא דין ואפילו מאן דאיהו חפשי הה"ד קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוניו ולית חפשי אלא כל גבר דידע שמא דקב"ה כדקא יאות הה"ד אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו:
 תא חזי כל גברא דעביד עובדין טבין [דאינון] (דאיהו) מצות עשה כל מצוה ומצוה דיעביד אסתלק לעילא וקיימא קמי קב"ה ואמר אנא מפלנייא דעבד לי ויהב ליה קב"ה מלאך אחד דיעזרוניה באתר חשוכא דגיהנם דאתקרי ליליא דאיהו באתרא הדין:
 תרגום: הוציאו אותו מגן עדן והלכו עמו לגיהנם ועמוד הענן הלכת עמו ביום על ראשו ועמוד האש הלכת עמו בלילה אמרו לו בא תראה המקום הזה הוא חשוך ביום ובלילה הראו לו את כל מדורי הגיהנם והראו לו את להט החרב המתהפכת והראו לו (ישעיה נ) הכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה. אמר להם מי הם אמרו לו אותם ארבעים ושנים היכלות חשוכים וכמה גברים עם שלשלאות בצוארם ואסורים מידיהם ומרגליהם והם צווחים ואומרים וי לנו שהלכנו בהבלי העולם ולא הלכנו לבתי כנסיות ולא קרינו השם של ארבעים ושנים שמות שלא למדנו אותו או לנו אוי לנפשנו ובעל האסורים ממנה עליהם.
 הכניסו אותו הלאה הראו לו שבעים ושנים חלונות חשוכים ובהם היו מכניסים השלשלאות מצוארם הכניסו אותו להלן והראו לו חמשים שערים וכלם נקבים ורגלי הרשעים היו מכניסים באותם הנקבים והם צווחים ואומרים אוי לרגלינו שהלכנו בהבלי העולם ולא הלכנו לבית הכנסת ולא למדנו השם של חמשים תבות מקריאת שמע.
 הכניסו אותו הלאה שבעים ושנים מדורים וידיהם אסורים בנקבים מן המזוזות שמן הבית והם אומרים וי לנו וי לדינו שלא קשרו תפילין (בראש) וביד.
 הכניסו אותו הלאה והראו לו את כל מדורי הגיהנם אמרו כל אדם של העולם יכנס למקום הזה ואפלו מי שהוא חפשי זהו שנאמר " (איוב ג) קטן וגדול שם הוא ועבד חפשי מאדוני ואין חפשי אלא כל איש שמכיר את שם הקדוש ברוך הוא כראוי זהו שנאמר " (תהלים צא) אשגבהו כי ידע שמי יקראני ואענהו.
 בא וראה כל איש שעושה מעשים טובים שהם מצוות עשה כל מצוה ומצוה שיעשה מתעלה למעלה ועומדת לפני הקדוש ברוך הוא ואומרת אני מפלוני שעשה אותי ונותן לו הקדוש ברוך הוא מלאך אחד שיזרז אותו במקום החשוך של הגיהנם שנקרא לילה שהוא במקום הזה.
⁸³⁶ עי' מלואים אות (קטז).
⁸³⁷ אם תשיב משבת רגלך עשות חפצך ביום קדשי וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר.

תיקון חלק ה

בני, בוא וראה: כל המצוות האלה תלויות בצורת המלך. ויש מצוות שהם על מנת לקבל שכר, ותלויות בצורת אותו הנער העליון. וצריך לפרש כל המצוות שהם לפי הדמות המלך.	ברי תא חזי כל פקודין אלין תליין בדיוקנא דמלכא ואית פקודין דאינון על מנת לקבל פרס ותליין בדיוקנא דההוא נער דלעילא וצריך לפרשא כל פקודין [קל ע"א] דאינון בדיוקנא דמלכא
יש (אלה) שתלויות בראש, ויש (ואלה) בעיניים, וכמה מלאכים ומחנות עליונים שנקראים "עיני ה'" שמופקדים עליהן. יש מצוות שתלויות באוזניים, וכמה מלאכים שנקראים "אוזני ה'" ממונים עליהן. ויש מצוות שתלויות בפנים, וכמה מלאכים שהם "פני ה'" ממונים עליהן, שנאמר בהם "וארבעה פנים לאחת". יש מצוות שתלויות באף, וכמה מלאכים שנאמר בהם "עושה מלאכיו רוחות", ממונים עליהם.	אית (אלין) דתליין מרישא ואית (ואלין) דתליין בעינין וכמה מלאכין ומשריין עלאין דאינון עיני ה' ממנן עלייהו ואית פקודין דתליין מן אודנין וכמה מלאכין דאתקריאו אוזני ה' ממנן עלייהו ואית פקודין דתליין מאנפין וכמה מלאכין דאתקריאו פני ה' ממנן עלייהו דאתמר בהון וארבעה פנים לאחת (יחזקאל א ו) ואית פקודין דתליין מחוטמא וכמה מלאכין דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות ממנן עלייהו:

דאינון עיני ה' - כמ"ש (זכריה ד י) עיני ה' המה כו' וכן פני ה' כתוב בכ"מ, ולכן לא אמר בהון הה"ד כו' :

ויש מצוות שתלויות בפה, וכמה מלאכים שממונים על הקולות של תורה ועל דיבורים, שנאמר בהם "כי עוף השמים יוליך את הקול, ובעל כנפיים יגיד דבר". יש מצוות שתלויות בידיו של המלך, וכמה מלאכים שממונים עליהן, שנקראו ידים, זהו שנאמר "וידי אדם מתחת כנפיהם". ויש מצוות שתלויות בגוף, כענבים מאשכול.	ואית פקודין דתליין מפומא וכמה מלאכים דממנן על קלין דאורייתא ועל דבורין דאתמר בהון כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר (קהלת י ב) ואית פקודין דתליין מידוי דמלכא וכמה מלאכין ממנן עלייהו דאתקריאו ידין הה"ד (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת כנפיהם ואית פקודין דתליין מגופא כענבין דאתכלא:

כענבין דאתכלא כו' - ר"ל, כי הגוף בעצמו הוא התורה, שכולל כל המצוות. ואברים דתליין מגופא, הן המצוות דתליין באורייתא, וכמ"ש ל (ב ע"א ב ע"ב) **ועוד אלין דעסקין באורייתא לשמה ונטרין פקודה דאינון תרי"ג מצוות דתליין משם הוי"ה כענבין דאתכלא כו'**, וז"ש למטה וגופא איהו אורייתא דמינה כו', והכל בשכינה תתאה דאיהי גוף לקב"ה, כמ"ש ל תיקון כ"ב (עב ע"ב), וז"ש **אבל לתתא אית כו' :**

ר' אלעזר אמר לו, אבא, והרי למעלה הרי למדנו שאין גוף ואין גוף. אמר לו, בני, לעולם הבא נאמר שהיא האם העליון, אבל למטה, יש גוף בעולם הזה, שהיא השכינה התחתונה. והגוף היא התורה, שממנה תלויות כל המצוות. ויש מצוות שתלויות מאות הברית, וכמה מלאכים ממונים עליהן, שנקראים "אדוני האותות", שנאמר בהם "והיו לאותות", ועליהם נאמר למשה "וזה לך האות". וזה הוא האות שכל צבא שמים ממונים עליו. ויש מצוות שתלויות ברגליים, וכמה מלאכים	אמר ליה רבי אלעזר אבא והא לעילא הא אוקמוהו דלית גוף ולית גויה אמר ליה ברי לעלמא דאתי אתמר דאיהי אימא עלאה אבל לתתא אית גופא בעלמא דין דאיהי שכינתא תתאה וגופא איהי אורייתא דמינה תליין כל פקודין ואית פקודין דתליין מאות ברית וכמה מלאכין ממנן עלייהו דאתקריאו מארי דאותות דאתמר בהון (בראשית א יד) והיו לאותות ועלייהו אתמר למשה וזה לך האות (שמות ג יב) והאי איהו אות דכל צבא השמים ממנן עליה ואית פקודין דתליין ברגלין וכמה מלאכין

תיקוני חלק ה

ממונים עליהם, שנאמר עליהם "והחיות רצוא ושוב", ונאמר בהם "ורגליהם רגל ישרה". וכך, כולן תלויות מהגוף, כשער התלוי מראש וכל שיערה ושערה מראה שהוא מלאך התלוי בראש.	ממנן עליהם דאתמר בהון והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) ואתמר בהון ורגליהם רגל ישרה (שם ז) והכי תליין בלהו מגופא כשערא דתליא מרישא וכל נימא ונימא אחוי דאיהו מלאך דתליא מרישא:

ועליהם אתמר למשה { קנע ע"ד } כו' - דאיהו נקרא "זה". דביה תליא י"ב מזלות, כמש"ל (לב ע"א לד ע"ב) **דמסטר דהאי אות אמר למשה וזה לך האות ואיהו כליל תרי עשר מזלות כו' מתמן הו' ירתין תרין עשר שבטים נשמתין דלהון וז"ש והאי איהו אות דכל צבא כו' : וכל נימא ונימא כו' - ע"ל ריש תיקון י"ח (לב ע"ב) ומש"ש :**

וכל מי שפושע במצוה, כאילו פוגם בדיוקנו של המלך. אשרי הנשמה שהיא בדמות אדונו, שמקיים את המצוות האלה, שממנה תלוים כל המלאכים האלה הנקראים "עיני ה'", "אוזני ה'", וכל התיקונים והחיילים, ומחנות של הגוף שלמעלה, וכאשר הנשמה עולה, כל החיילים@הכוחות הללו עולים עמה. וכאשר היא יורדת, כל אלה חיילים@ יורדים עמה.	וכל מאן דפשע בפקודא כאלו פשע בדיוקנא דמלכא זכאה נשמתא דאיהי בדיוקנא (נ"א דמלכא זכאה נשמתא דאיהי) דמאריה דמקיים פקודין אלין דמינה תליין כל מלאכין אלין דאתקריאו עיני ה' אזני ה' וכל תקונין וחיילין ומשריין דגופא דלעילא וכד סלקת נשמתא כל אלין חיילין סלקין עמה וכד נחתא כל אלין חיילין נחתין עמה:
היא הסולם שעליו נאמר "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", בו ממש. וכאשר הקול עולה, הוא יורד ברומי הרקיעים, לכל החיילים@ והמחנות, תנו כבוד לצורת המלך.	איהי סלם והנה מלאכי אלהים (בראשית כח יב) סלקין ונחתין בה בה ממש וכד סלקא קלא נחית ברומי רקיעין לכל חיילין ומשריין הבו יקרא לדיוקנא דמלכא:

Commented [051]: חזר
ה על אותו הלשון?

בה ממש - ר"ל, בנשמתא, דאיהי סולם כנ"ל: לדיוקנא דמלכא - דאיהו שלם בכל פקודין דתליין בדיוקנא דמלכא, בכל תיקונין הנ"ל:

מצוה, שכל מצוה שורה בה יהו"ה, הוא נמצא בכל אבר ואבר, בארבעה צבעי השיער, ובארבעה צבעי העין, ובארבע חדרי האוזן, ובארבע צבעי הפנים, בקול, בדיבור, ובקריאה, ובאמירה, ובמעשה שבידיים, ובכל אבר ואבר של הגוף, הוא הו"ה ממונה על כל מצוה ומצוה, שבו מצוה בא"ת ב"ש, מ"צ ל"ה, פ"ץ ו"ה, הרי מצוה יהו"ה מצפ"ץ יהו"ה בא"ת ב"ש מצפ"ץ. ובני, כל האברים נקראים כינויים לשם הו"ה, וכל המלאכים שתלויים מאותו האבר, כולם עולים ויורדים בשליחותו. ומי שקורא למלאכים או כינוים, ולא באבר שעליו הוא ממונה, אין פעולתו עולה בידיו.	מצוה דכל פקודא ביה שריא יהו"ה הוא אשתכח בכל אבר ואבר הוא אשתכח בארבע גוונים דשערא ובארבע גוונים דעינא ובארבע אדרין דאודנא ובארבע גוונים דאנפין ובקלא ובדבורא ובקריאה ואמירה ובעשיה דידין ¹¹² ובכל אבר ואבר דגופא איהו יהו"ה ממנא על כל מצוה ומצוה דביה מצוה בא"ת ב"ש מ"צ י"ה פ"ץ ו"ה הא מצוה יהו"ה מצפ"ץ יהו"ה בא"ת ב"ש מצפ"ץ וברי כל אברין אתקריאו כנויין לשמא דיהו"ה וכל מלאכין דתליין מההוא אבר בלהו סלקין ונחתין בשליחותיה וכל מאן דקרא למלאכין ולכנויין ולא בההוא אבר דממנא עליה לית סליק פעולה בידיו:

מצוה דכל פקודא ביה שריא יהו"ה - כנ"ל דכלל פקודא שריא שם הו"ה, ומפרש והולך הוא אשתכח בכל אבר ואבר הוא אשתכח כו' בד' גוונים בכל א' וא' כמו שמפרש והולך, וחוזר ומפרש

תיקוני חלק ה

בכלל, דבכל פקודא דכל אבר, ביה הוי"ה, דמצוה אותיות הוי"ה כמו שמפרש והולך מצוה בא"ת ב"ש כו'⁸³⁸. *ובעשיה דידן - ל"ג:

הראש הוא כינוי של שם אה"ה, וכל המלאכים וממונים של הוי"ת תלויים מכאן, ובו שואלים מלאכים (קדושת מוסף) "איה מקום כבודו להעריצו". א"ה רשום באה"ה ושם ה"ה שעולה בגימ' כ', שהוא כתר, הוא רשום בא"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י (אה"ה) אל"ף ה"א יו"ד ה"א, הוא סוד של עשר אותיות מלמעלה למטה, זהו כתר בראש כל השמות ולמעלה ממנו יו"ד ה"י וא"ו (נ"א וי"ו) ה"י אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, ולמעלה ממנו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכולם עולים למ"ב אותיות. ואלו הם אותות שנברא בהם שמים עליונים וארצות החיים. שאלה נקראו שמי השמים, ומי שברא בהם הכל, אומן הכל, עילת העילות, מתעלה על הכל הוא, ברוך לכל, ולמעלה מכל ברכות, זהו שנאמר "ומרום על כל ברכה ותהלה". והוא לא צריך ברכות מאחר, שאין עליו מי שמשפיע לו.	רישא איהו כנויא דשם אהי"ה וכל מלאכין וממנן דהוי"ת מהכא תליין וביה שאלין מלאכין איה מקום כבודו להעריצו אי"ה רשים באהי"ה ותמן הי"ה דסליק בחשבן כ' דאיהו כתר איהו רשים בא"ב ג"ד ה"ו ז"ח ט"י (אהי"ה) אל"ף ה"א יו"ד ה"א איהו רזא דעשר אתון מעילא לתתא האי איהו כתר⁸³⁹ בריש כללה שמהן ולעילא מינה⁸⁴⁰ יו"ד ה"י וא"ו (נ"א וי"ו) ה"י {קנד ע"א} אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ולעילא מניה יו"ד ה"א וא"ו ה"א וכלהו סלקין לארבעין ותרין אתון ואלין אינן אתון דאתבריאן בהון שמיא עלאין וארצות החיים דאלין אתקריאו שמי השמים ומאן דברא בהון כלא אומנא דכלא עלת העלות⁸⁴¹ מתעלה על כלא הוא בריך לכלא ולעילא מכל ברכאן הה"ד (נחמיה ט ה) ומרום על כל ברכה ותהלה ולא צריך איהו ברכאן מאחרא דלית [קל ע"ב] עליה מאן דאשפע ליה:

רישא איהו כנויא דשם אהי"ה - דרישא הוא כתר, כמש"ל סוף תיקון כ"ב (עו ע"ב) ע"ש. וז"ש וביה כו' ותמן היה כו': וכל מלאכין וממנן דהוי"ת כו' - ע"ל (קכא ע"ב קמא סע"ב) **אהי"ה על הוי"ה כו' אהיה אחזי כו':** איהו רשים כו' - ר"ל, דביה אותיות אי"ה, וכד סליקת שכינתא לתמן שאלין אי"ה מקום כבודו, וכמש"ל ריש תיקון ל (פא ע"א), ע"ש דאי"ה הוא ג"ר (שעה"ק פה ע"ב), י"ה חו"ב, א' כתר (קמח ע"ב), וה' הוא שכינתא תתאה דסלקת תמן, ואיהי רביעאה לכל תלת⁸⁴²: **ותמן היה כו' -** ואלף דביה הוא אחזי על עלת העלות, דביה אחד מכל צד: **איהו רשים כו' -** ר"ל, עד אות וא"ו הוא

⁸³⁸ עי' טעמי המצות (פרשת בראשית): מצוה היא אותיות הוי"ה רק שב' אותיות ראשונות נתחלפו בא"ת ב"ש, עכ"ל. ועי' שעה"כ סז ע"ב: וד' שלהוביות האלו הם נק' מצוה, שהוא סוד ד' אותיות הויה כנז' בס"ה (תיקו"ז קנג ע"ב) כי מ"צ הם באתב"ש י"ה, ונמצא כי ב' אותיות הראשונות, שהם י"ה, נתעלמו ונתחלפו בב' אותיות מ"צ כנז', אבל ב' אותיות אחרות, שהם ו"ה, נשארו בגילויים במקומם, וזהו ד' אותיות מצוה.

⁸³⁹ בכתר עלאה הנה שם הוא אה"ה דאלפ"ן, ואמר ולעילא מינה הוי"ה דס"ג עם שם אדנ"י במלואה, ולעילא מיניה שם מ"ה, והם מ"ב אתון. והרי מבואר שם ג"כ כמה שמות בכתר שלא כסוגיין דעלמא הנודע בכל מקום (ביאורים ח"א מג ע"ד), מ"ש בתיקונים הנז' כמה מיני שמות גם בהרישין דא"א. וכן הוא עוד כי לפעמים הנה נדרש כל השמות רק בהשורש, וכל מה שלמטה הם כולם בטלים אליו ונכללים בו, כי הוא שורש הכל, וכל מה שלמטה הם רק פרטי גילוי ובהן זה (שם מד ע"א).
⁸⁴⁰ מבואר כי יש שם ס"ג ומ"ה גם למעלה מהכתר, וע"ש בהגר"א (דף קלח"ה) [ע"ד: עלת העלות אמר ליו"ד ה"א וא"ו ה"א - ור"ל עשר ספירות דאינן עשר כתרין והן עשר ספירות דהיכל הזה כמ"ש למטה וצירור דהאי היכל אינן ע"ס דמתלבשין ביו"ד דברים כו' דאינן ע"ס הפרטים וההוא דאמר נעשה כו' וכלא כלילין בתלת תלת ג' יודין וג' אלפין דהוי"ה כנ"ל וג' אלפין דאהי"ה וג' דאהי"ה בג' דהוי"ה והוי"ה בהוי"ה]. בארוכה (ביאורים ח"ב נג ע"ג).

⁸⁴¹ עי' לעיל הערה 325.

⁸⁴² עי' לעיל ה ע"ב ועי' עי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בז"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכך נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרה במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרה נגד הפה יסוד אימא שבדעת דז"א, בסוד כלת משה, עכ"ל.

תיקון חלק ה

חושבן אה"ה, וד' אותיות אחרונות הוא (@חשבון) חלופא דאה"ה⁸⁴³, והן קו המדה דזו"נ, דהן בכתר, כמ"ש בפרשת בראשית (טו ע"א)⁸⁴⁴ וש"מ. והן ד"ו, ו"ד, ו' אותיות בדכורא וד' אותיות בנוק': **אהי"ה אלף כו'** - ר"ל, אהי"ה הוא כתר בריש כל עשר ספירות, דבכל ספירה הוא כתר, דכל ספירה הוא כליל מעשר ספירות, ויהו"ה הוא מחכמה ולמטה, והוא כתר בכלהו ומפרש {קנ"ד ע"א} והולך האיך הוא בכלהו, ואמר **אלף כו'**, בעשר אתון כסדר, וז"ש **מעילא לתתא האי איהו כו': ולעילא מיניה כו'** - עמש"ל (ק"ט ע"א קלח ע"ב) עש"ב: **שמיא עלאין כו' - ר"ל, בע"ס דאצילות ועמש"ש:**

בני, יש מצות שתלויים ברגלים, שנאמר בהם "ורגליהם רגל ישרה על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו", זה אדנ"י שעליו נאמר "צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו", והם מאה אדנים למאה כתר שיוורדים למאה ברכות וזה ק' מן צדקה שהיא תפילה, צ' תשעים אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה ברכות ה' חמשה חומשי תורה, והצדקה הזאת היא אמא עליונה, צדק היא אמת תחתון שנאמר בה צדק לפניו יהלך צדק יקראהו לרגלו זה דין וזה רחמים, צדק אמא תחתונה צדקה אמא עליונה.	ברי אית פקודין דתליין ברגליין דאתמר בהון ורגליהם רגל ישרה (יחזקאל א ז) על ארבעת רבעיהם בלכתם ילכו דא אדנ"י דעליה אתמר (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו ואינון מאת אדנים למאת הכתר הנחתין למאה ברכאן ודא ק' מן צדקה דאיהי צלותא צ' תשעים אמנים ד' ארבע קדושות ק' מאה ברכות ה' חמשה חומשי תורה והאי צדקה איהי אימא עלאה צדק אימא תתאה דאתמר בה צדק לפניו יהלך צדק יקראהו לרגלו דא דינא ודא רחמי צדק אימא תתאה צדקה אימא עלאה:

דא אדני - כמו שמפרש והולך, דכתיב צדק לפניו כו'. ורגל נקרא כף הרגל, שעליו מהלך, שלמעלה ממנו נקרא שוק, ועליו נאמר (ש"ה טו) מיוסדים על אדני פז, והוא אדני, והן האדנים לקרשים⁸⁴⁵. וז"ש ואינון מאת אדנים כו', ואמר אדני פז, דפ"ז[@]ז הוא לבנ"א[@], אחרים דילה⁸⁴⁶, וזהו על ארבעת רבעיהם ד' אותיות אדני. ומפרש במעשה מרכבה (זו"ח יתרו לג ע"ג⁸⁴⁷) דהן

⁸⁴³ ר"ל אותיות השניות שהוא בוכו שהוא גימ' ל"ד כמו ז' ח' ט' י' (לש"ו).

⁸⁴⁴ עי' מלואים אות (ק"ז).

⁸⁴⁵ בית עולמים - דף קכח ע"ב - ד"ה תליין

והענין כבר ביארנו למעלה בארוכה בסוד השקלים כסף הם מתיקוני חיוורתי של הגלגלתא רישא דכיסופא דכל כיסופין ומהם עשו האדנים לקרשים וסוד זה עמוק מאד כי תיקון המלכים הראשונים היה ע"י החיוורתי דגלגלתא סוד חסד דרדל"א אברהם שבו נתקן העולם והמלכים הראשונים היו מסט' דמלכות שם אדנ"י ועתה נתקנו ע"י החיוורתי וז"ס האדנים שהיו כסף מפקודי העדה שכל גולגלתא יתיב אגר חיוורתי לע"י כמס"ל באורך. וסוד העמודים הם ז' תיקוני גלגלתא שהם ז' עמודים שבו נתקן העולם כמ"ש חכמות בנתה ביתה חצבה עמודיה שבעה וסוד חכמות הוא מלכות דא"ק רדל"א חכמה תתאה וז' עמודים הם ז' תחתונות דדעת דיסוד דבינה כמס"ל ונודע כי יסוד הוא עמודא דנעיץ מתתא לעילא עד הדעת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וסוד ווי העמודים הם סוד השערות שעל הגלגלתא הכולל כל ז"ת כמס"ל והשערות הם ארוכות כדמות ווים והם קבועים במקום החיוורתי שהוא סוד השקלים כסף ונק' ווים כי הם מדעת דיסוד דבינה דרדל"א מגבורה שבו כמס"ל בשם הגאון ונודע כי דעת הוא ו' שהוא פנימיות \$

⁸⁴⁶ ר"ל פ"ז גימ' לבנה והוא אחוריים דאדנ"י ר"ל אותיות השניות דאדנ"י שהוא בהס"כ הם גימ' פ"ז (לש"ו). ומ"ש בד' של אדני שהוא ק' ר"ל בא"ת ב"ש (לש"ו). ומ"ש "והיא אות רביעית שבה" עי' בדבריו ברע"מ פנחס רל ע"א בד"ה ד' מאות \$ (לש"ו).

עי' יהל אור ח"ג ב ע"א: באתי לגני אחותי כלה, מלכות אדנ"י: דיקדק למה פירש כאן יותר מבכל מקום לומר "איהי מלכות אדנ"י". ויען אליהו ויאמר. הנה יש ג' מדרגות - ג"ן, היכל, פ"ז. וחדר פ"ז הוא פנימי שבכולם, ועל זה נאמר תשית לראשו עטרות פז. וכולם בכלל עולים ה"ר. ועל זה נאמר "מי יעלה בהר ה' כו'". והנה אדני עולה היכל כידוע, ואותיות שלפניו היינו אגמ"ט עולה ג"ן. ואותיות שלאחריה היינו בהס"ך - עולה פ"ז. וענה ואמר עוד, הנה ידוע כי הפנים של לבנ"ה נקרא חמ"ה, והוא גם כן עולה ג"ן. ואחורי נקרא לבנ"ה עולה פ"ז. והנה כל י"ב חדש הם שלה רק ששה הם בפנים והם ימי חמה, מחדש האביב כסדר, וששה של אחורי מחדש תשרי - ימי לבנה, ימי הגשמים שהם גבורות

תיקון חלק ה

תריסר גלגלים דפ' פקודי (רנ ע"א)⁸⁴⁸, והן תריסר אתון דשם אדני. ומאה אדנים הוא בד' של אדני, שהוא קוף, כמש"ל (קכ ע"ב קמ ע"ב) והיא אות רביעית, שבה שכלולה מכל ג' אתון⁸⁴⁹, אנ"י ג"ר⁸⁵⁰, ובה ק' ברכות⁸⁵¹: **דאיה צלותא** - ר"ל, צדקה, דצלותא הוא צדקה לעני, דאיהו צדיק, ח"י ברכאין (ג ע"ב), (א@) כמ"ש (דברים כד יג) ושכב בשלמתו וברכך ולך תהיה צדקה כו', והוא בצלותא, כי היא כסותה לבדה, ציצית, שמלתו לעורו, תפילין, במה כו': ואמר ה' חמשה כו' - שהוא קריאת התורה, שהוא בצלותא, ועי' מש"ל תיקון י"ח (לג ע"א)⁸⁵² ובליקוטים שם (##*): **צדק אימא תתאה צדקה כו'** - דצדק הוא בדינא, כמ"ש (ויקרא יט יד) בצדק תשפוט כו', (שם לה) **אבני צדק מאזני צדק כו'**, שלא תיפוק מדינא לבר (##*), משא"כ צדקה דהוא רחמים, לא כמדת הדין⁸⁵³, והוא בה"א, שהיא פתוחה לקבל שבים⁸⁵⁴, הא לכם זרע (בראשית מז כג ע"י לעיל לא ע"ב, ח"א רסא ע"ב):

כל המצוות של הליכה, תלויות ברגליים, כגון הליכה לבית הכנסת, הליכה לברית מילה, הליכה למת מצוה, או לכל הליכה של מצוה. והמצוה הזאת של ברית מילה תלויה	כל פקודין דהליכה תליין ברגליין כגון הליכה לבי בנישתא הליכה לברית מילה הליכה למת מצוה או לכל הליכה דמצוה והאי

כידוע. ועל זה נאמר "בכס"ה ליום חגיגו" - עולה לבנ"ה, אחורי' של שם אדני, כאשר תתהפך כחותם. וד"ק.

עי' שעה"כ יז ע"ב: וטעם פ"ז תיבות אלו הוא כנגד י"ג תיקוני דיקנא דאריך דיצירה, וכנגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, אשר אלו הם סוד שם כ"ב אתון כנז' בפ' נשא (קלט ע"א) בענין ברכת כהנים, כנז' שם בזוהר, וכנגד שם אדני העולה ס"ה. ונמצא כי הנה שני שמות שהם כ"ב וס"ה עולים בגימ' פ"ז, אשר בהם נכללים א"א וז"ן. אמנם הכל הוא בחי' א"א, כי משם נפקו ז"ן, וז"ס (שיה"ש ה יא) ראשו כתם פ"ז.

ועי' הגרמ"מ משקלוב (ביאורי הזהר ריט) טדה"ד יהו"ה כוז"ו גי' פ"ז, כמנין אנ"י יהו"ה נאמן לשלם כו', עכ"ל.

⁸⁴⁷ ז"ל: על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו וגו' על ארבעת דאינון ד' תחותייהו ואינון דתחותייהו איקרון רבעיהן כד"א רביע תחות טועניה ועל אינון דרביעין תחותייהו כד אינון בעאן למיזל אזלין דכל חד אית ליה ד' גלגלי אופנים רביעין תחותייהו ועל אלין רבעיהן אמר בלכתם ילכו: תרגום: על ארבעת רבעיהן בלכתם ילכו, על ארבעת שהם ד' שמתחתיהם, ואלו שתחתיהם נקראים רבעיהן, כמו שנאמר רביע תחות טועניה, ועל אותם הרובצים תחתיהם, כשהם רוצות ללכת, הולכים, כי כל א' יש לה ד' גלגלים האופנים, רובצים תחתיהם, ועל אלו רבעיהן אומר בלכתם ילכו. ⁸⁴⁸ עי' מלואים אות (ק"ח).

⁸⁴⁹ עי' הגה"ת הרח"ו (על זהר ח"א ו ע"א), ז"ל, והנה זה היכל הז' נקרא מקדש שבת הגדול, ועליו נאמר ומקדשי תיראו, והוא סוד הנקרא אני שהוא עיקר הנקודה הנקרא בת עי"ן כי הם ג"ר הנרמזת במלת אני כנודע א' כתר נ' בינה י' חכמה. וכן הוא שם אין כי בזכר אין ובנקבה אני, כי הזכר ביושר חכמה על בינה אך הנקבה בינה על חכמה בסוד הוה"י ולכן נקרא [אני] וז"ס אדני"י כי ד' שבש[ם זה] הם ד' רגלי המרכבה שהם חגת"ם ונכלל בהם כל הז' התחתונים. ואמנם נשארו ג' אותיות אנ"י והם ג"ר שבה וכן נקודה טמירא כנודע כי הוא סוד היכל השביעי. הנה ג' שבתות אלו הם כלם בנקבה בז' היכלותיה ולז"א את שבתותי תשמרו כי כלם הם בנוקבא בשמור וכנגדן יש שבתות עליוני' כזה יסוד ת"ת חכמה, והם נקרא זכור. וזהו שאמר לעיל כלולין תרווייהו בשמור.

⁸⁵¹ עי' שערי אורה ו ע"א: הנפש צריכה לברך בכל יום מאה ברכות שהיא כנגד ישראל. ומן הברכות המאה יגיעו עשרה שהם המעשר, לרוח שהיא כנגד לוי, ומן העשרה של רוח לוי, יתן אחת לנשמה שהיא כנגד כהן. ואם כן נמצאת למד שאם לא תברך נפשו של אדם ק' ברכות בכל יום, לא תגיע לנשמה ברכה אחת, מאחר שאין מגיע לרוח עשר ברכות, שזהו סוד הלויים שלוקחין מעשר מישראל, וחוזרין ונותנין לכהן אחד מעשרה ממה שנטלו, וזהו סוד פרשת מעשר לויים וכהנים הכתובה בתורה. ולפיכך אמר, ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרמותם ממנו תרומת י"י מעשר מן המעשר (במדבר יח כו), וסוד מעשר מן המעשר הוא סוד אי"ק, שאם אין ק' אין י', ואם אין י' אין א', ולפיכך צריך האדם להיות רזיז לברך מאה ברכות, ואם ח"ו חיסר אחת פגם. ואלו ק' ברכות הם בדמיון מאת אדני"י כסף שבהן שפע אדני מתפשט לכל צד למאה בריכות.

⁸⁵² פרלם אמר לה ע"ב

⁸⁵³ פי' צדק עי' זהר ח"ג קצט ע"א.

⁸⁵⁴ עי' דברי רבינו לקמן מט ע"ב ד"ה ובה, שה"ימין הפשוט" הוא כינוי לבחי' בינה.

תיקון חלק ה

בצדיק, וצדקה, בידיים, מ[פסוק] "נתון תיתן". כל המצוות משולבות זו בזו, זהו שנאמר "משולבות וכו'".	פקודא דברית מילה תליא בצדיק וצדקה בידין מן נתן תתן (דברים טו י) ⁸⁵⁵ כל פקודין אינון משולבין אלין עם אלין הה"ד (שמות כו יז) משולבות וכו' ¹¹³ :

***צדקה בידין וכן תפילין כו' - כצ"ל, ולא כמ"ש בהגהה למטה:**

וכן תפילין, תלויות בראש וביד שמאל. ציצית, על הכתפיים. מצוות ללמוד וללמד, בפה. וכן תפילות תלויות, בפה. וכן מצות שופר, ברוח הנושב בו בפה, ואותו הרוח נעשה קול. וכן הקרבנות, שהם "ריח ניחוח לה", תלויים באף, ועצי בשמים של הבדלה. וכל הדינים, תלויים בדיבור, וכן העיניים, כמו שבארו חכמי המשנה (ב"ב קלא ע"א) "אין לדיין אלא מה שעיניו רואות". ויש מצות שתלויות בשמיעה, כמו קריאת שמע, או מצות אחרות שנאמר בהם (ברכות יג ע"א) "אם השמיע לאוזנו, יצא", וזה תקיעת שופר.	וכן תפילין תליין ברישא ובידא שמאלא ציצית על כתפא מצות ללמוד וללמד בפומא וכן צלותין תליין בפומא והכי מצות שופר ברוחא דנשיב ביה בפומא וההוא רוחא אתעביד קלא וכן קרבנין דאינון (ויקרא א ט) ריח ניחח לה' תליין בחוטמא ואעי בוסמין דאבדלתא וכל דינין תליין בדבורא וכן בעיינין כמה דאוקמוה מארי מתניתין אין לדיין אלא מה שעיניו רואות ואית פקודין דתליין בשמיעה כגון קריאת שמע או פקודין אחרנין דאתמר בהון אם השמיע לאוזנו יצא ⁸⁵⁶ ודא ¹¹⁴ תקיעת שופר:

ואעי בוסמין דאבדלתא - ר"ל, בחוטמא: *לאזנו {קנד ע"ב} יצא וכן תקיעת שופר סוף סוף כו' - כצ"ל:

סוף סוף באלין אברין תליין כל פקודין אלא פקודא ¹¹⁵ דיראה ואהבה אלו תליין במוחא ולבא וכל פקודין דעשיה כגון סוכה ולולב תליין בידין ובאלין תקונין (ס"א פקודין) צריך בר נש לאשתמודעא כל מלאכיא דאתקריאו עיני ה' אזני ה' ואינון דאתמר בהון עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט ¹¹⁶ (תהלים קד ד) דתליין בחוטמא ומלאכין דאתמר בהון כי עוף השמים יוליך את הקול (קהלת י כ) דתליין בקלא ובעל כנפים יגיד דבר דתליין בדבורא:	סוף סוף באלה האברים תלויות כל המצוות, אבל המצוה של יראה ואהבה, אלו תלויות במוח ובלב. כל המצוות של עשייה, כמו סוכה ולולב, תלויות בידיים. ובאלה התיקונים (המצות) האדם צריך לדעת@להכיר@להיות נודע@ את כל המלאכים שנקראים עיני ה', אזני ה', ואלה שנאמר עליהם "עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט", שתלויים באף. ומלאכים שנאמר בהם "עוף השמים יוליך את הקול", שתלויות בקול, "ובעל כנפיים יגיד דבר" שתלויים בדיבור.

אלא כל פקודיא דיראה ואהבה כו' - ר"ל, אלו אינון תלויין באברים אלא באברים פנימים, דהן הנסתרות, ועי' ברע"מ פ' נשא (קכב ע"ב) ⁸⁵⁷: *משרתיו אש לוחט - ל"ג, וע"ל (עמוד א' קנג ע"ב) ולמעלה (קכז ע"א קנ ע"א) אוקים משרתיו אש לוחט בעיינין, דאינון גווינין דאשא, וכמ"ש:

ומלאכין דתליין בעשיה כגון וידי אדם (יחזקאל א ח) ומלאכין דאתקריאו אותות דתליין בצדיק דאתמר בהון ומאותות השמים אל תחתו (ירמיה י ב) ומלאכין דתליין ברגלין	ומלאכים שתלויים בעשיה, כמו "וידי אדם". ומלאכים שנקראים אותות, שתלויים בצדיק, שנאמר בהם "ומאותות השמים אל תחתו". ומלאכים שתלויים ברגליים, שנאמר

⁸⁵⁵ ז"ל הפסוק:

⁸⁵⁶ לשון הגמ', אם לא השמיע לאזנו לא יצא.

⁸⁵⁷ עי' מלואים אות (צח).

תיקון חלק ה

בהם "והחיות רצוא ושוב". והנענוע של כולם הוא יה"ה. וצריך לדעת את הנקודה שלו בכל אבר ואבר, הנקודה שניתנה @ למלאך שהוא (אור) מים, ולמלאך שהוא אש, ולמלאך שהוא רוח. שכל הנקודות הן אש ורוח ומים, ומלכות, עפר, הכלי של כל העליונים התלויים בספירות.	דאתמר בהון והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) ונענוע דכולהו יהו"ה וצריך למנדע נקודה דיליה בכל אבר ואבר נקודה דאתחייב למלאכא דאיהו (אור) מים ולמלאכא דאיהו אש ולמלאכא דאיהו רוח דכל נקודין אינון אשא ורוחא ומיא מלכות עפר מאנא דכלהו עלאין דתליין מספירן:

ונענוע דכלהו יהו"ה – בנשמתא, דאיהי תנועה דאברים, ואברין אינון אתוון, נר מצוה, ונשמתא איהי נקודין, רוחא, אופנים וחיות⁸⁵⁸: **וצריך למנדע כו'** – עי' מש"ל סוף תיקון נ"ה (קב ע"ב): **דכל נקודין אינון כו'** – שהן ג' אתוון יה"ו, שהן בז"א. ומלכות ה' אחרונה, נוק', דכלילא מכלהו⁸⁵⁹. וע"ל (קלח ע"א קסד ע"ב). וכלהו פועלים בעפר, ועי' ריש פרשת וארא (כד ע"א)⁸⁶⁰ בארוכה:

ולמטה כך יש מלאכים התלויים מן הכסא, ומלאך ואופן, ששם נשמה ורוח ונפש, והגוף הוא כלי של כולם. מיכאל הוא מים, והוא ממונה על הים, ולכן כאשר העביר משה את ישראל בים, בו שיבח את הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "מי כמכה באלם ה'". גבריאל ממונה על האש, אוריאל על הרוח, רפאל על העפר. ומאלה תלויים כמה ריבוא רבבות של מלאכים התלויים מהם.	ולתתא הכי ¹¹⁷ אית מלאכין דתליין מכסא ומלאך ואופן דתמן נשמה ורוחא ונפשא גופא מאנא דכלהו מיכאל איהו מיא ואיהו ממנא על ימא ובנין דא כד אעבר משה לישראל בימא ביה שבה לקודשא בריך הוא הה"ד (שמות טו יא) מ"י כ"מוכה בא"לים יי גבריא"ל ממנא על אשא אוריא"ל על רוחא רפאל"ל על עפרא מאלין תליין כמה רבי רבוון דמלאכיא דתליין מנייהו:

ולתתא ה"נ כו' – דבי"ע הן נר"ן, נגד ג' יסודות אלו, יה"ו. וגוף מאנא דכלהו, ה' אחרונה. וכן בי"ע עצמן מאנא דלהון, הארץ הגשמית (האלו הנראית), (@שממנה) גוף דב"נ, מאנא דנר"ן. ושתי בחינות יש (@בנוק') [בגוף @]: א', ה' אחרונה של שם, וא' אדני וכמש"ל בארוכה (קכב ע"ד)⁸⁶¹: **הה"ד מי כמוכה כו'** – וזהו אותיות מיכאל, מי כאל באלים⁸⁶², דהוא אל האלים, וע"ל (קכא ע"ב קמב ע"א)⁸⁶³:

בני, השכר של כל אלה המצוות שתלויות באברי הגוף, הוא, שמי שמייחד את הקב"ה עם שכינתו בעולם הזה, הקב"ה מזווג לו בבת זוגו בעולם ההוא. ומי שמקריב את השכינה שהיא קרבן להקב"ה, מקרב לו בבת זוגו. ומי שעושה לו בית מקדש, זהו שנאמר "ועשו לי מקדש", הקב"ה עושה לו בעולם ההוא בית לדור בו שם, שהוא קדש הקדשים. ומי שעושה לו סוכה, הקב"ה מסכך עליו באותו העולם ומגן עליו מפני כל	ברי אנרא דאלין פקודין דתליין באלין אברים הוא דמאן דמיוחד לקודשא בריך הוא בשכינתיה בהאי עלמא קודשא בריך הוא מזווג ליה בבת זוגיה לההוא עלמא ומאן דקריב ליה לשכינתיה קרבנא קודשא בריך הוא מקרב ליה בבת זוגיה ומאן דעביד ליה בי מקדשא הה"ד (שמות כה ח) ועשו לי מקדש קודשא בריך הוא עביד ליה בההוא עלמא בית לדיירא [ביה] (ליה) תמן דאיהו קדש קדשין

⁸⁵⁸ עי' מלואים אות (קיט).

⁸⁵⁹ עי' מלואים אות (קה).

⁸⁶⁰ עי' מלואים אות (קכ).

⁸⁶¹ עי' מלואים אות (קכא).

⁸⁶² עי' כל זה בתז"ח ג סע"ד.

⁸⁶³ נ"ל יצחק שזה סוד יולין לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים כו' כי מיכאל הוא ימינא ונק' זרוע תפארתו כידוע וכלן מילוי משה מ"ם ש"ן ה"א אותיות הנעלמות הם גי' מיכאל והם לימין בעמידת העולמות בסוד חותם המתהפך. @

תיקוני חלק ה

מלאכי החבלה, כאשר יוצא מן העולם הזה והולך לעולם ההוא.	ומאן דעביד ליה סכה קודשא בריך הוא מסכך עליה בההוא עלמא ואגין עליה מכל מלאכי חבלה כד נפיק מהאי עלמא ואזיל לההוא עלמא:

בבת זוגי כו' - ר"ל, בנפשא, וע"ל תיקון כ"ה (ע"א) ומש"ש. וכן בבת זוגיה ממש, בחצות לילה. והן ב' בחינות נוקבין הנ"ל, כנ"ל: **דאיה קודש קודשין** - ר"ל, דהאי עלמא הוא קדשים, בינה העוה"ב. ובית דתמן הוא בית ק"ק, שכוללת ג"ר, והוא הבית, והאדם דשרי בגוה, ועטרה על ראשו (לקמן קנט ע"ב):

וכל מי שמברך את הקב"ה ומקדש אותו בתפילתו בעולם הזה, הקב"ה מברך אותו בעולם ההוא, ומקדש אותו. ואין קדושה פחותה מעשרה, כמו כן, הקב"ה עושה לו עשר חופות בגן עדן. שמקדשים@ את הקב"ה עם שכינתו, הם "קדוש קדוש קדוש", ושבע הברכות שלו, הן בקריאת שמע, בבקר, שתים לפניה ואחת לאחריה, ובערב, שתים לפניה ושתים לאחריה. הרי שבע. והיחוד שלו "שמע ישראל". וכך הקב"ה מברך אותו ואת כלתו, ומקדש אותו עמה בקדושה, ומייחד את שניהם. והכל, מידה כנגד מידה.	וכל מאן דמברך לקודשא בריך הוא ומקדש ליה בצלותיה בהאי עלמא קודשא בריך הוא מברך ליה בההוא עלמא ומקדש ליה ולית קדושה [קלא ע"א] פחות מעשרה אוף הכי עביד ליה קודשא בריך הוא עשרה חופות בגן עדן דקודשין דקודשא בריך הוא עם שכינתיה אינון קדוש קדוש קדוש (ישעיה ו ג) ושבע ברכאן דיליה אינון בקריאת שמע בשחר שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב שתים לפניה ושתים לאחריה הא שבע ויחוד דיליה שמע ישראל (דברים ו ד) והכי קודשא בריך הוא מברך ליה ולכלה דיליה ומקדש ליה עמה בקדושה ומייחד תרוייהו וכלא מדה כנגד מדה:

ויחוד דיליה שמע ישראל - דכולל ברכה וקדושה, שהן עשרה, ז' ברכות וג' קדושין⁸⁶⁴, והן {קנד ע"ג} יב"ק⁸⁶⁵:

סוף סוף, בכל מה שאדם משתדל במצות של הקב"ה, בשבילו ובשביל שכינתו, כך הקב"ה משתדל בשבילו האדם ובת זוגו בעולם ההוא. אשרי חלקו של מי שמשתדל לעשות את רצונו, שאין הפה יכול לומר שכרו בעולם ההוא, שהוא לדורי דורות. אדם עושה את הקב"ה רצונו@חבירו שהוא לפי שעה בעולם הזה, ובונה לו בו בניין, הקב"ה בונה לו לאדם בעולמו שלו בניין לדורי דורות.	סוף סוף בכל מה דאשתדל בר נש בפקודוי דקודשא בריך הוא (קנד ע"ב) בגיניה ובגין שכינתיה הכי אשתדל קודשא בריך הוא בגין בר נש ובת זוגיה בההוא עלמא זכאה חולקיה מאן דישתדל למעבד רעותיה דלית פומא יכיל למימר אנרא דיליה בההוא עלמא דאיהי לדרי דרין בר נש עביד לקודשא בריך הוא רעותיה דאיהו לפום שעתא בהאי עלמא ובני ליה בניינא ביה קודשא בריך הוא בני ליה לבר נש בעלמא דיליה בניינא לדרי דרין:
אשרי מי שמשרה לו בכל אבר ואבר שלו, לעשות לו מקום להשרות שם ולהמליך אותו בכל אבר ואבר,	זכאה מאן דשריא ליה בכל אבר ואבר דיליה למעבד ליה אתר לשריא תמן ולאמלכא

⁸⁶⁴ \$

⁸⁶⁵ עי' זחר ח"ג רכט ע"א: יב"ק בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אה"ה במחשבה. ועי' מלואים אות (צג).

תיקון חלק ה

שלא יהיה בו אבר פנוי ממנו. כי אם חסר אבר אחד שלא שורה עליו הקב"ה, בגלל אותו אבר הוא יחזור לעולם בגלגול, עד שישלים את כל אבריו, כדי שיהיו כולם שלמים בדמותו של הקב"ה. שאם חסר אחד, אינו בצלם של הקב"ה.	ליה בכל אבר ואבר דלא יהא ביה אבר פנוי מניה דאם חסר אבר חד דלא שריא עליה קודשא בריך הוא בגין ההוא אבר אתחזר לעלמא בגלגולא עד דאשתלים באברין דיליה למהוי כלהו שלמין בדיוקנא דקודשא בריך הוא דאם חסר חד לאו איהו בצלמו דקודשא בריך הוא:

זכאה מאן דשריא כו' - דעביד כל פקודין כנ"ל, וז"ש דאם חסר כו' :

פה עקום, הקב"ה אינו שורה בו, כי הוא מום. כל שכן אם דיבורו עקום, עליו נאמר: "מעוות לא יוכל לתקון". הפה והלב, הם כנגד תורה שבכתב ותורה שבעל פה. הקול והדיבור שיוצא משניהם, הם הוא ו"ה, צריך להוציאו ביראה ואהבה, של י"ה. ואם לא, אין יהו"ה שורה שם.	פומא עקימא לא שריא ביה קודשא בריך הוא דאיהו מום כל שכן אם דבורא⁸⁶⁷ דיליה עקום עליה אתמר (קהלת א טו) מעוות לא יוכל לתקון פומא ולבא אינון לקבל אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה קלא ודבור דנפיק מתרוייהו איהו ו"ה צריך לאפקא ליה בדחילו ורחימו⁸⁶⁶ די"ה ואם לאו לא שריא תמן יהו"ה:

***דאיהו מום דמאן דדבורא דיליה עקים עליה כו' - כצ"ל, ור"ל כמ"ש (ערכין טו ע"ב)⁸⁶⁷ כבר כרתו דוד ברה"ק, ואמר רשב"י, איזהו מעות כו' זה ת"ח כו' : פומא כו' - מפרש והולך האיך כליל הוי"ה בדבורא :**

שפתיים ארוכות, מצד אנשי חיל. רחבות, מצד של יראי אלהים. בינוניות, מצד של אנשי אמת. קטנות@צרות בעגול, מצד שונאי בצע. כמה קולות ודיבורים יוצאים מהפה, מיד כשיוצאים מפיו, כמה מלאכים שנקראים "עופין" לוקחים דיבוריו של הפה.	שפון אריכין מסטרא דאנשי חיל רחבין מסטרא דיראי אלהי"ם שפון בינונים מסטרא דאנשי אמת זעירין בעגולא מסטרא דשונאי בצע כמה קלין ודבורין נפקין מפומא מיד דנפקין מפומי כמה מלאכים דאתקריאו עופין נטלין מלולין דפומא

שפון כו' - עתה מפרש תיקונא דפומא, תיקון ז'⁸⁶⁸ וע"ל (קכד ע"א קמה ע"א) : כמה מלאכים כו' - כנ"ל (קנר ע"ב) כי עוף השמים כו', ואינון ועוף יעופף כו' :

יש חמש תיקונים בפה, שנאמר בספר יצירה (פ"ב מ"ג) אחה"ע בומ"ף	חמש תקונים אינון בפומא דאתמר בספר יצירה אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסשר"ץ⁸⁶⁹

⁸⁶⁶ עי' לעיל הערה 293.

⁸⁶⁷ תלמוד בבלי מסכת ערכין דף טו/ב

ם ואין לשון אלא לשון הרע שנאמר חץ שחוט לשונם ואין עץ אלא תורה שנאמר עץ חיים היא למחזיקים בה ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו שנאמר וסלף בה שבר רוח רבי אחא ברבי חנינא אומר סיפר אין לו תקנה שכבר כרתו דוד ברוח הקדש שנאמר יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות אלא מה תקנתו שלא יבא לידי לשון הרע אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה ואם ע"ה הוא ישפיל דעתו שנאמר וסלף בה שבר רוח תנא דבי רבי ישמעאל כל המספר לשון הרע מגדיל עונות כנגד שלש עבירות עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים כתיב הכא לשון מדברת גדולות וכתוב בעבודת כוכבים אנא\$

⁸⁶⁸ \$של מה? פרלמ אמר לעיל קמ ע"ב ולקמן קמז ע"א ד"ה ואמר הא\$

⁸⁶⁹ ז"ל: עשרים ושתים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחיך, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשיניים, בומ"ף בשפתים.

תיקוני חלק ה

גיכ"ק דטל"ת זסשר"ץ, ובהם אבנים שלמות תבנה להקב"ה, בכמה תפילות ועבודות. ועליהם אמר יעקב "וישכב במקום ההוא", וישכב, וי"ש כ"ב אותיות במקום ההוא. י"ש, "להנחיל אוהבי יי". כ"ב, "בך יברך ישראל", "בך בטחו אבותינו", "כי בך ארוץ גדוד", "ובך בחר ה'", "אשר נשבעת להם בך", "נגילה ונשמח בך", בהם "ב'רוך כבוד ה' ממקומו".	ובהון אבנים שלמות⁸⁷⁰ תבנה (דברים כו ו) לקודשא בריך הוא בכמה צלותין ופולחנין ועלייהו אמר יעקב (בראשית כח יא) וישכב במקום ההוא וישכב וי"ש כ"ב⁸⁷¹ אתוון במקום ההוא י"ש להנחיל אוהבי יי (משלי ח כא) כ"ב בך יברך ישראל (בראשית מח ב) בך בטחו אבותינו (תהלים כב ה) כי בך ארוץ גדוד (שם יח ל) ובך בחר ה' (דברים יד ב) אשר נשבעת להם בך (שמות לב יג) נגילה ונשמח בך (שיח"ש א ד) בהון ב'רוך כבוד ה' ממקומו (יחזקאל ג יב).

חמש תיקוני כו' - דפומא הוא ה' כנ"ל, ואינון פתוחי חותם (עי' לקמן קס ע"א) דבה: ובהון אבנים שלמות - ר"ל, לא פגומות ולמחתך, כמ"ש (ברכות לא ע"א)⁸⁷² וצריך לחתוך בשפתיו. ואבנים הן האותיות, דבנין הוא התיבות, כמ"ש בס"י (פ"ד מט"ז) ב' אבנים בונות ב' בתים, ג' כו', וע"ל⁸⁷³ (ז"ח) [ז"ח @]: **וישכב כו' יש להנחיל כו' - יש הוא חכמה⁸⁷⁴, וזהו אוהבי יי. וע"ל (קכח ע"א קנא ע"א) **י אתלכש באנשי כו' ותמן כו'.** ויש הוא ל"ב נתיבות דחכמה, שאחד הוא איין⁸⁷⁵, והשאר יש בל"א נתיבות, ומתמן נקודין, כמ"ש בז"ח שיה"ש (נב ע"א)⁸⁷⁶. וב"ך אותיות הם בכינה, והכל הוא בפומא, שם הוא ב"ך אתוון, בה' מוצאות הפה, דהוא ה' דבינה. והנקודין עשר, כיו"ד דחכמה. וזהו במקום ההוא, דהוא עלמא עילאה, ועבד הלוי הוא (במדבר יח כג)⁸⁷⁷. ועי' בפרשת קרח (קעח ע"א)⁸⁷⁸. והכל נטל יעקב בלשון דכליל מתרווייהו, והוא שוכב שם. ואמר **בך יברך כו' בך כו' - הכל בכ"ב אתוון דאורייתא.** ואמר **בהון ברוך כו' -** שהוא ר"ת ב"ך י"ם, וים הוא ג"כ בנקודין ואתוון, דבינה י"ם (זהר ח"ג רעט ע"א, לעיל קמח ע"ב), נ' שערי בינה, אלא דנקודין דשם הוא (@כח מעשיו) [בחידיושין @] דלמעלה (קכח ע"ב קנא ע"ב):**

זקן, בספר בן סירא [כתוב שאם] הזקן קליל@דליל, חכם וחריף. זקן עב הוא מרובה בליחה, בליחות שלו, ולכן הוא פתי ושוטה. אמר רבי שמעון: מי שאין לו כלל זקן בפנים ובפה, אלא מעט מאוד, זהו פקח, שהמרה הירוקה גוברת עליו, ואין בו	דיקנא בספר בן סירא⁸⁷⁹ קליל דקן קורטמן עב דקן איהו ברבויא דליחה בלחותא דיליה ובגין דא איהו פתיא שמיא אמר רבי שמעון מאן דלית ליה דיקנא באנפוי ובפומוי אלא זעיר הוא פקחא דמרה ירוקא איהו

⁸⁷⁰ עי' ס"י (פ"ד מט"ז) שני אבנים בונות שני בתים, שלש אבנים בונות ששה בתים, ארבע אבנים בונות ארבעה ועשרים בתים, חמש אבנים בונות מאה ועשרים בתים, שש אבנים בונות שבע מאות ועשרים בתים, שבע אבנים בונות חמשת אלפים וארבעים בתים, מכאן ואילך צא חשוב מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע.

⁸⁷¹ עי' מלואים אות (קכב).

⁸⁷² עי' עמק המלך (שט"ז פל"ז): יש קול, דהיינו זעיר, ויש חיתוך שפתים, דהיינו הדיבור שבנוקביה.

⁸⁷³ \$ט ע"ב PERLM

⁸⁷⁴ עי' לעיל הערה 124.

⁸⁷⁵ עי' לעיל פא ע"א.

⁸⁷⁶ עי' מלואים אות (קא).

עג ע"ב בשעתא דאתוון נפקו מגו עלמא דאתי \$PERLM

⁸⁷⁷ עי' זהר ח"א קנד ע"ב: ורוא דמלה דלאה דכתיב (בראשית ל טז) וישכב עמה בלילה הוא ועל דא כתיב (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא בגין לאמשכא מניה ברכאן לכלא הוא עלמא עלאה דאתכסיא תדיר.

תרגום: וסוד הדבר של לאה, שכתוב "וישכב עמה בלילה הוא", ועל זה כתוב "ועבד הלוי הוא", כדי למשוך ממנו ברכות לכל. "הוא" העולם העליון שנסתר תמיד.

ועי' שעה"כ נפילת אפים פרק ה.

⁸⁷⁸ עי' מלואים אות (קכג).

⁸⁷⁹ הובא בסנהדרין ק ע"ב.

תיקון חלק ה

כלל לחות. זקן בינוני, זהו אדם תם, דעתו שלמה. מי שאין לו זקן כלל בפניו, המרה הקרה והיבשה גוברת עליו, ואין בו לא לחות ולא חמימות כלל. הוא עצבן, ומעשיו כמו אשה.	אתגברת עליה ולית ביה לחותא כלל דיקנא בינונית דא איהו איש תם דעתיה שלים מאן דלית ליה דיקנא באנפוי כלל מרה קרירא ויבשתא אתגברת עלוי לית ביה לחות וחמימות כלל מארי דעציבו איהו עובדוי כאתתא:

דיקנא כו' - הוא כליל בתיקוני דפומא, וכמ"ש בא"ר (קלא ע"א) דפה הוא תיקון י"ב דכליל כולא ביי"ב, ע"ש. ועמ"ש בס"ד (ט ע"א) דז' תיקונין וי"ב תיקונין, ז' דרישא וי"ג דמ"ס, ז' דגלגלתא כלילין בחוטמא, וי"ג דמ"ס כלילין בפומא. והן זו"נ, חוטמא ופומא כידוע, וכנ"ל (קכט ע"א קנב ע"א וע"ב):

בוא וראה: יש בני אדם שמדברים תוך כדי נענוע העיניים, ואחרים בנענוע הידיים, ואחרים בנענוע הראש, ואחרים בנענוע הגוף, ואחרים בנענוע הרגליהם. זה הוא שבכל מקום שבו שורה נשמתו, עושה נענוע ביותר, באותו המקום.	תא חזי אית בני נשא דממללן בנענועא דעינין ואחרנין בנענועא דידין ואחרנין בנענועא דרישא ואחרנין בנענועא דגופא ואחרנין בנענועא דרגלין דא איהו דבכל אתר דנשמתיה ביה תמן עביד נענועא יתיר בההוא אתר:
אמר לו רבי אלעזר, אבי, וכי הנשמה איננה במקום ידוע, בלב. והתפשטותה בכל אברי הלב. אמר לו, בני, הרי נאמר בה "ותגל מרגלותיו ותשכב", כפי מעשיו של האדם כך היא יוצאת ממקומה ויורדת מחוץ למקומה, כדוגמת השכינה, שנאמר בה "ובפשעיהם שלחה אמכם", ותשובה שלימה [הוא] מי שמושיב אותה למקומה שבו היתה בתחילה. שבזמן שהנשמה היא בלב, היא נקראת מלכה, כאשר יצאה מן הלב, אינה נקראת מלכה. לפי חטאי האדם, כך יורדת ממדרגה למדרגה ומאבר לאבר, עד שיורדת לרגליים. ולפי זכויותיו, כך היא עולה, עד שהיא עולה למקומה. ולכן, בכל מקום שהנשמה יורדת אליו, עושה תנועה באותו האבר יותר מאחרים.	אמר ליה רבי אלעזר אבא וכי נשמתא לא איהי באתר ידיעא בלבא ואפשטותה בכל אברין דלבא אמר ליה ברי והא כתיב בה (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב כפום עובדוי דבר נש הכי נפיק לה מאתרהא ונחית לה לבר מאתרהא כנונא [קלא ע"ב] דשכינתא דאתמר בה (ישעיה נ א) ובפשעיהם שלחה אמכם ותיובתא שלימתא מאן דאתיב לה לאתרהא דהות בקדמיתא דבזמנא דנשמתא איהי בלבא אתקריאת מטרוניתא כד נפקת מלבא לא אתקריאת מטרוניתא כפום חובוי דבר נש הכי נחית לה מדרגא לדרגא ומאבר לאבר עד דנחית לה לרגלוי וכפום זכוון דיליה הכי סליקת עד דסליקת לאתרהא ובגין דא בכל אתר דנחתת תמן עבדת תנועה יתרה בההוא אבר יתיר מאחרנין:

ותגל מרגלותיו - ר"ל, דגלת⁸⁸⁰ לרגלוי כמ"ל תיקון ל"א (פג ע"ב): **ותיובתא שלימתא {קנד ע"ד} כו' -** בין לשכינה בין לנשמתא, דהכל אחד, כמו שכינה בישראל, כן נשמתא בגופא. בלבא ושאר אברין הן גלותא דידה (@בין) [בשאר] אומות, בכבד מרה טחול, וע"ל תיקון כ (נה ע"א). וז"ש **דבזמנא דנשמתא כו',** וכן כד שכינתא איהי בירושלים, דאיהי לבא דכל עלמא (והר ח"א פד ע"ב⁸⁸¹), אז כל

⁸⁸⁰ ניקוד schotenstein@?

⁸⁸¹ ז"ל: בחגוי הסלע דא ירושלם דאיהי סלקא על כל עלמא מה סלע איהי עלאה ותקיפא על כלא אוף ירושלם איהי עלאה ותקיפא על כלא בסתר המדרגה דא (נ"א) בית המקדש) אתר דאקרי בית קדש הקדשים (ב)לבא דכל עלמא ובגין כך כתיב בסתר המדרגה תרגום: \$

תיקון חלק ה

אומין דעלמא משועבדין לה, והיא מטרוניתא דכל עלמא, ונראית מלכותו יתברך, וכן נשמתו מושלת על כל האברים, וכולן משועבדים לנשמתא:

שרטוטין דירדין (אשכחנא) דאינון בענפין דאילנא מנהון אריכין מנהון קצרין מנהון משלבן מנהון בעגולא זעירין:	שרטוטי הידיים (מצאנו) שהם כמו ענפי אילן, מהם ארוכים, מהם קצרים, מהם משתלבים, ומהם בעגולים קטנים.

שרטוטין כו' - תיקון ח' 882: מנהון כו' - בד' אנפין, אנשי חיל כו', ד' אותיות הוי"ה כסדר, וע"ל (קכד ע"א קמה ע"א):

אשכחנא ברזא דמתניתא דטורין רמאין עמיקין גו סוספיתא קונטרא קטרא דקטריין תמן הוה חד אוכמא בלא רגליין {קנה ע"א} מתהפך הפוכין גוף טריף כד הוה יתיב אויל כד הוה אויל יתיב כד הוה אויל מתהפך טורין כד הוה יתיב מעקר טנרין מאן דאערע ביה טריף ליה וקטיל ליה ולא אהני זכאה איהו מאן דאסתמר מניה:	מצאנו בסוד של המשנה: הרים גבוהים ועמוקים בתוך פסולת המטה, קשר של קשרים, שם היה אחד שחור, בלי רגליים, שהפך הפוכים, גופו נטרף. כשהיה יושב, היה הולך. כשהיה הולך, היה יושב. כשהיה הולך, הפך הרים, וכשהיה יושב, עקר אבנים. מי שנפגש בו, הוא טורף אותו והורג אותו, ואין מועיל. אשרי מי שנשמר ממנו.

אשכחנא כו' רמאין - הן דכורא ועמיקין דנוק', כמש"ל (קמט ע"א ד"ה ואמר עיינין גבהנין) בסוד (תהלים לו ז) צדקתך כהררי כו'. וחכמה נקרא מרום, כמש"ל (לט ע"א לט ע"א) ובינה נקרא עומק, ממעמקים קראתך כו' (תהלים קל א) 883, והיא נקרא תהום רבה (זהר ח"ב רסח ע"א, ח"ג ל ע"א, ע"י שער מאמרי רשב"י טז ע"ב), וממנה מתעריין משפטין כו' 884. והיא עמוק מי ימצאנו (קהלת ז כד), אף שלמעלה (קמח ע"ב, קמט ע"א) נדרש ג"כ על החכמה, היינו מצד כלילות החכמה בבינה, ולכן כתיב "מי", שהוא בינה, ויו"ד שבמ"י הוא חכמה שבבינה, כמש"ש. והן מתני' דרוזין עילאין, שהן חו"ב. ועיין בסבא (זהר ח"ב קט ע"ב) 885 מענין הרוזין דאמר שם דשאט בגו ימא עמיקא, ואמר שם, דאשכח שם טורין רמאין, והנה כאשר עסק שם ברזא דגלגולין דנשמתיין, אמר שם. דשאט בימא עמיקא, דהוא ברזא דנוק', דכל גלגולין בה, כמש"ש (קא ע"א 886) דירד מדרגא דדכורא לדרגא דנוק', עש"ב. וכן אמר כאן למטה (קנה ע"א) בס"א 887 נוק' אית לי כו', דכל גלגולין דנשמתיין בה מתהפכין כו', וכאשר עסק שם ברזא דספירות דדכורא, אמר הרים, שמעו הרים כו' 888, עש"ב: גו סוספיתא - הוא סוספיתא דדהבא (זהר ח"א רכח ע"א) : קונטרא - הוא מטה ושבט של ברזל, מדרק וסותר, וכמ"ש (ישעיה י ה) 889 שבט אפי ומטה בידם כו': קטרא דקטריין - ע"י בסוף פרשת פקודי (רסב ע"ב) 890 מענין הקשרים דלהון בארוכה: תמן הוה חד אוכמא - הם השמרים 891, שבתי (דחוט @) (אוכמי @) 892, וע"י בפרשת תרומה (קמד ע"א) 893: בלא רגליין - כמ"ש (בראשית ג יד) על גחונך תלך כו', וע"ל תיקון ס"ד (קיא ע"א) דל"ל על מה {קנה ע"א} דאסתמיך: מתהפך הפוכין -

882 כנ"ל*##.

883 ע"י מלואים אות (פד).

884 ע"י זהר ויחי רכ ע"ב ואחרי מות סה ע"א שמסתרוא דאימא דינין מתעריין.

885 ע"י מלואים אות (קכד).

886 PERLM אמר כד, לבדוק אם זה שם.

887 זה לא ס"א???

888 ע"י מלואים אות (קכד).

889 ז"ל: הוי אשור שבט אפי ומטה הוא בידם זעמי:

890 ע"י מלואים אות (קכה).

891 ע"י אפיקי ים (ב"ב עג ע"ב): ופי' רבינו שם שהוא הסט"א שהוא אוכמא השמרים והוא בלא רגליין כמ"ש על גחונך תלך דלית לי' סמכין והוא מתהפך הפוכין שהוא להט החרב המתהפכת מנוק' לדכורא ומדכורא לנוקבא דאין להם מנוחה שכן כל השרצים מתנענעים לכאן ולכאן והוא טריף שהוא משברי כלים וטירים וסלעים הם זזין שלהם.

892 אולי צ"ל שבתא"י פתיא אוכמא ע"י לעיל קמא ע"ב קנז ע"א ומלואים אות (פט).

893 ע"י מלואים אות (קכו). \$ המראה מקום למעלה מ\$PERLM

תיקו"ז חלק ה

שהוא להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד), אע"ג שהוא בנוק', מ"מ ג"כ בדכורא, וע"ל (קלב ע"א קנה ע"ב) וברי (@כו') [כל@] דא רזא דגלגולא דיצה"ר אית למאן כו', דמתהפך מצורה לצורה, וכן כל עניני הס"א והשדים: גוף טריף - כמ"ש (\$) דנחש גופו טריף⁸⁹⁴, דיעקב איש חלק, אבל גבו שלו טריף, דהוא משברי כלים, אין בו שלימות כלל, רק הכל משברים, דהן הכל בעלי מומין ופגומין: כד הוה יתיב כו' - דבקדושה דכורא (קהלת א ו) הולך אל דרום סובב כו', (שם ד) דור הולך כו', ונוק' (שם) הארץ לעולם עומדת. כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג). והכל בקיומא סג'י⁸⁹⁵, לעולם עומדת, וכן בדכורא. משא"כ בהם, דאין להם⁸⁹⁶ קביעות כלל, לא בדכורא ולא בנוק', לכן כל השרצים מתנענעים תמיד⁸⁹⁷, כידוע (ס). וע"כ נקראו שרצים, ואף בהלכות אינן ניכרין הלכות, וכאלו הם במקומם, אזיל יתיב יתיב אזיל, וכן הוא בבני אדם הבאים מסט' דלהון, שהן מהירין בתנועתן ובכל דבר: כד הוה אזיל מהפך כו' כד כו' - דטורין הוא בדכורא וסלעים בנוק', כמ"ש בתז"ח (עה ע"ב ח ע"ד) עש"ב. וז"ש (מלכים א' יט יא)⁸⁹⁸ רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים. ואמר גדולה לשון נקבה, וחזק לשון זכר: מאן דאערע כו' - כמ"ש זכאה מאן כו'⁸⁹⁹: טריף כו' - בב' יצרין, בכעסני טריף, כמ"ש בפ' תצוה (קפב ע"א)⁹⁰⁰ טורף נפשו באפו כו' (איוב יח ד), וקטיל בתאווני, כמ"ש (משלי ה ג-ה)⁹⁰¹ נפת תטופנה

⁸⁹⁴ עי' לקמן הערה 900.

עי' בית עולמים (&): הנחש הוא גופו טורף כמ"ש בתיקונים ובפי' הגאון שם משא"כ סט' דקדושה כללא דאדם הוא רה"י גבהו עשרה ורחבו ארבעה סוד שם מ"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ורחבו ד' אותיות הו"ה והוא שם מ"ה אדם הם בסט' דחיבורא בסוד פרצוף וגם הם משקי' דא לדא בסוד המוחין שהם משקין כל הגוף וזה ג"כ בעולם התיקון שנתחדשו לו מוחין מה שלא הי' כן תחילה. עי' ז"ח סא ע"א: עד דהו אזלו חמו חד חוויא דקטיל בר נש ואזיל ליה וחמו אריא דטריף אודנא ואכיל אמר רבי שמעון מאי אהני להאי חוויא דטריף למגנא:

פתח ואמר אשר בשערה יושפני והרבה פצעי חנם אשר בשערה דא שטן דאורחיה [כחיוויא] (דחיוא) טריף וקטיל למגנא ולא אתהני מיניה יושפני כתיב (&) הכא יושפני וכתוב (&) התם הוא יושפך ראש ובגין דבשערה יושפני הרבה פצעי חנם דאורחיה לאבאשא חנם וטרף טרפא למגנא: ואי תימא בלא רשות קא עביד והכתיב (&) רוח סערה עושה דברו וכתוב (&) אם ישך הנחש בלא לחש חיוויא לא נשך עד דלחשין ליה מלעילא דאמר רבי שמעון אית דלחשין ליה מלעילא ולא אשתמודע לגביה ההוא חוויא וקטיל ליה לאחר זכאה מאן דלא אשתמודע גביה ולא אתרשים קמיה: תרגום: בעוד שהיו הולכים ראו נחש אחד שהורג אדם והולך לו וראו אריה שטורף און ואוכל. אמר רבי שמעון מה תועלת לו לנחש הזה שטורף לחנם.

פתח ואמר (איוב ט) אשר בשערה יושפני והרבה פצעי חנם אשר בשערה זה השטן שדרכו כנחש טורף והורג לחנם ולא מועיל לו יושפני כתוב כאן יושפני וכתוב שם הוא יושפך ראש ומשום שבשערה יושפני הרבה פצעי חנם שדרכו להזיק חנם וטורף טרף לחנם. ואם תאמר שעושה בלי רשות והנה כתוב רוח סערה עושה דברו וכתוב (&) אם ישך הנחש בלא לחש נחש אינו נושך עד שלוחשים לו מלמעלה שאמר רבי שמעון יש שלוחשים לו מלמעלה ולא נודע אליו אותו הנחש והורג את מישהו אחר אשרי מי שלא נודע אליו ולא נרשם לפניו. נדרים כה ע"א תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כה עמוד א

ראיתי נחש כקורת בית הבד. ולא? והא ההוא חוויא דהוה בשני שבור מלכא, רמו ליה תליסר אורוותא דתיבנא ובלע יתהון! אמר שמואל: בטורף. כולוהו נחשי מיטרף טרפי! אגבו טורף קאמרינן. ולתני טורף! מילתא אגב אורחיה קמ"ל, דקורת בית הבד גבו טורף. למאי נפקא מינה? למקח וממכר, לומר לך: המוכר קורת בית הבד לחבירו, אי גבו טורף - אין, ואי לא - לא

⁸⁹⁵ \$לשון זו נאמר על עמלק בעבקותא דמשיחא זהר ח"א כה ע"א.

⁸⁹⁶ @פתחתי ראשי תיבות, היה תכוב "דא"ל".

⁸⁹⁷ עי' לעיל הערה 891.

⁸⁹⁸ ז"ל: ויאמר צא ועמדת בהר לפני ה' והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני ה' לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש לא ברעש ה'.

⁸⁹⁹ דאסתמר מיניה.

⁹⁰⁰ ז"ל: ואי ההוא בר נש לא נטיר לה ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה למשרי באתרוהו (ד)בתריה סטרא אחרא ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה ואסיר לקרבא בהדיה ולאחברא עמיה ודא ואיהו (אקרי) (איוב יח ד) טורף נפשו באפו איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה ואשריה בגויה אל זר ועל דא כתיב (ישעיה ב כב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו דהיא נשמתא קדישא טריף לה וסאיב לה בגין אפו אשר נשמה אחלף באפו כי במה נחשב הוא ע"ז אתחשיב ההוא בר נש: תרגום: \$

תיקוני חלק ה

כו', ואחריתה כו' כחרב, רגליה יורדות כו'. דכורא כעסני ונוק' תאווני, שהיא סם המות, כמש"ל בכ"מ, ועמ"ש במ"א ⁹⁰²(ס) בארוכה: **ולא אהני** - כמ"ש (תענית ח ע"א) ⁹⁰³אומרים לנחש ארי דורס ואוכל כו' אתה כו', וכן הוא מלך זקן וכסיל (קהלת ד יג), הכסיל חובק את כו' (שם ה) ⁹⁰⁴, **ולא אהני לי'**:

כל דיוקנין דבני עלמא ביה רשימין כל ציורין ביה מצויירין כל גוויין ביה מרקמן דסטרין אחרנין כמה ענפין תליין מניה דשרביטין דנורא מלהטא דזריק כמה גלגלין סחרין ליה כלהו מליין עיינין דגומרין דנורא מלהטין מנהון מזדעזעאן חיילין ומשריין לית בהון רחמנותא כלל זכאה איהו מאן דאסתמר מניה:	כל הדמויות של בני העולם חקוקות בו, כל הציורים מצוירים בו, כל הצבעים מרוקמים @ בו מצדדים אחרים. תלויות ממנו שרביטים של אש לוהטת שזורק כמה גלגלים סביבו. כולם מלאים עיניים של גחלים של אש לוהטות @, מהם נרעדות @מזדעזעים חיילים @ ומחנות, אין בהם אהבה @רחמנות כלל. אשרי מי שנשמר ממנו.

כל דיוקנין כו' כל כו' כל כו' - ע"ל (קלב ע"א קנו ע"א) שהן ג' דרגין דבי"ע בנר"ן, וכנגדן הכל בסט"א, ביה מרקמן דס"א. ומ"ש "דס"א" קאי על כל ג' אלו, שהן הכל דס"א: **כמה ענפין כו' - הן דרגין דיליה: דשרביטין כו' גלגלין כו' -** שהן הכל מסט' דדינא, כמ"ש בסט' דקדושה (דניאל ז ט) ⁹⁰⁵ שביבין דנור גלגלוי נור דליק: **כלהו מליין עיינין כו' -** ידוע ⁹⁰⁶(ס) וכמ"ש בחיה הרביעית, ועיינין הוא מסט' דדינא, כמ"ש בהיכל הרביעי בפרשת פקודי (רנב ע"א) ⁹⁰⁷ והוא לאשגחא על כל עובדי דבסט' דרחמי, לא יראה און כו' (במדבר כג כא) ⁹⁰⁸: **דגומרין כו' -** מסט' דלהון:

ביה רשימין דיוקנין דחיוון בישין דאינון מזל אריה ⁹⁰⁹ מזל שור מועד מזל נשר מזל אדם כל נוני ימא מסאבין ביה מצוירין ועופין וחיון וסטרין דמסאבו ביה רשימין ומצוירין דכלהו מועדין לקלקל כמה שרביטין וניצוצין אודריקו מיניה על בני נשא ואינון נשמתין דחייביא דקא מרכיבין על בני נשא מנהון דכורין מנהון נוקבין לזמנין מרכיבין נוקבין על דכורין לזמנין דכורין על נוקבין:	בו רשומות דמויות של חיות רעות, שהן מזל אריה, מזל שור מועד, מזל נשר, מזל אדם. כל דגי הים הטמאים @ מצוירים בו, ועופות וחיות מצד הטומאה, רשומים ומצוירים בו, שכולם מועדים לקלקל. כמה שרביטים וניצוצות נזרקו ממנו על בני אדם, והם נשמות של רשעים, שמרכיבים על בני אדם. מהם זכרים ומהם נקבות. לפעמים מרכיבים נקבות על זכרים, ולפעמים זכרים על נקבות.

⁹⁰¹ ז"ל: כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה: ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות: רגליה ירדות מות שאול צעדיה יתמכו:

⁹⁰² עי' ביאור רבינו על ספד"צ לו ע"ב שנוק' דסט"א הוא החלק המפתה שבו, והדכר הוא החלק המקטרג שבו. PERML אמר לא ע"ג.

⁹⁰³ ז"ל: אמר ריש לקיש מאי דכתיב אם ישך הנחש בלוא לחש ואין יתרון לבעל הלשון לעתיד לבוא מתקבצות ובאות כל החיות אצל הנחש ואומרים לו ארי דורס ואוכל זאב טורף ואוכל אתה מה הנאה יש לך אמר להם ואין יתרון לבעל הלשון.

⁹⁰⁴ הכסיל חבק את ידיו ואכל את בשרו.

⁹⁰⁵ עי' לעיל הערה 266.

⁹⁰⁶ פרלם אמר ע"ז כ ע"ב: תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כ עמוד ב
ולא בבגדי צבע [של] אשה, ולא בחמור ולא בחמורה ולא בחזיר ולא בחזירה ולא בעופות בזמן שנזקקין זה לזה, ואפילו מלא עינים כמלאך המות. אמרו עליו על מלאך המות, שכולו מלא עינים, בשעת פטירתו של חולה, עומד מעל מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו, כיון שחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורק לתוך פיו, ממנה מת, ממנה מסריח, ממנה פניו מוריקות! קרן זוית הוא.

⁹⁰⁷ עי' מלואים אות (קכז).

⁹⁰⁸ תורה ספר במדבר פרק כג - פרשת בלק

(כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו:

⁹⁰⁹ לקמן פה ע"א קא ע"א (לש"ו).

תיקון חלק ה

ביה רשימין ומצויירין - עמש"ל (קכד ע"ב קמה ע"ד ד"ה רשימין וציוירין) שהן ב' ענינים: **דכלהו מועדין לקלקל - כמ"ש בפ"ק דב"ק** (טז ע"א): **כמה שרביטין וניצוצין** - שהן דכורין שרביטין, ונוק' ניצוצין, בסוד (במדבר כד יז, לעיל יז ע"א)⁹¹⁰ דרך כו' וקם שבט כו', כמו בקדושה, וא"ו דכורא ויו"ד נוק', כמס"ל (קמה ע"א) **בארוכה, והן רוח ונפש:**

כד אזוריקו לא אזוריקו לאתר ידיעה אלא כל חד באתר דלא מיניה ווי לון לאינן טפין דאינן ניצוצין ושרביטין אערעו ביניהו אלן שטיין דלא מסתמין גרמייהו בזווגא דלהון מרכיבין לון בהון ואתעביד אילנא דעין הדעת מוב ורע:	כאשר נזרקם, אינם נזרקם למקום ידוע, אלא כל אחד למקום שלא מינו. אוי לאותם הטיפות, שהם הניצוצות והשרביטים, שנקרו ביניהם. אלה הם שוטים שאינם שומרים עצמם בזיווגם, מרכיבים אותם בהם, ונעשה מהם אילן של עץ הדעת טוב ורע.

כד אזוריקו לא כו' - דמיניה הוא, כמס"ל (קג ע"א ע"ב קטז ע"א) רוח דעולם לנפש דשנה במזלו: **וי לון כו' - ר"ל, לזווגא, כמו שמפרש והולך אלן שטיין** {קנה ע"ב} כו': **ואתעביד אילנא כו' - ע"ל** סוף תיקון נ"ג (ק ע"א):

נוקבא אית ליה דאתקריאת להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד) דכל גלגולין דנשמתין ביה מתהפכין לזמנין מטה לנחש לזמנין נחש למטה והכי מתהפכא דכורא לנוקבא נוקבא לדכורא ואלין דהפכין לשלחנם גרמין הפוכין אלן הפכפך דכלהו להט החרב המתהפכת מרע לטב ומטב לביש:	נקבה יש לו שנקראת "להט החרב המתהפכת", שכל גלגולי הנשמות מתהפכים בו, לפעמים מטה לנחש, לפעמים נחש למטה, וכך מתהפך, זכר לנקבה, נקבה לזכר. ואלה שהתהפכו לשולחנם גורמים להפיכות אלו, הפהך @ של כולם "להט החרב המתהפכת", מרע לטוב ומטוב לרע.

נוק' כו' דכל גלגולין כו' - כמ"ש למעלה (קנד ע"ד ד"ה אשכחנא) דכל גלגולא הוא ברזא דנוק', ולכן היא נקראת להט כו', דבגלגולא האדם מתהפך מדיוקנא לדיוקנא, כמ"ש לקמן, וכמס"ל בתיקון ס"ח (קיד ע"א) **ע"ש באורך: ואלן אינן דהפכין⁹¹¹ כו' - כמ"ש בנדרים (ס) ⁹¹²:**

והכא רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו ורא איהו גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור מאן דאליים גבר כד אליים נוקבא על דכורא בגלגולא דיליה לית ליה דיקנא עקר הוא עובדוי כבעירא תועבה איהו:	וזהו הסוד של (ברכות ז ע"א) "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו", וזהו (ברכות ק"ש של ערבית) "גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור". מי שחזק גובר, כאשר הנקבה חזקה על הזכר בגלגולו, אין לו זקן, והוא סריס, מעשיו כבהמה, תועבה הוא.

והכא רזא כו' - שהן הכל מסט' דגלגולא, כמס"ל בתיקון ס"ט (קטז ע"ב) **וש"מ הרבה בארוכה: גולל אור כו' - שמשלם לשונאיו אל פניו כו' (דברים ז י), וכן בהפוכא, צדיק ורע לו, חשך מפני אור, וכמ"ש (קידושין מ ע"ב) ⁹¹³ צדיקים בעוה"ז למה הן דומין, לאילן שכולו עומד במקום טהרה וענף כו', וזהו**

⁹¹⁰ ז"ל: אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת.

⁹¹¹ נוסחא.

⁹¹² תלמוד בבלי מסכת נדרים דף כ עמוד א

טא, ומי שאין לו בושת פנים - בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני. אמר רבי יוחנן בן דהבאי, ד' דברים סחו לי מלאכי השרת: חגירין מפני מה הויין? מפני שהופכים את שולחנם, אילמים מפני מה הויין? מפני שמנשקים על אותו מקום, חרשים מפני מה הויין? מפני שמספרים בשעת תשמיש, סומין מפני מה הויין? מפני שמסתכלים באותו מקום. ורמינהו, שאלו את אימא שלום: מפני מה \$

⁹¹³ אמר רבי אלעזר ברבי צדוק למה צדיקים נמשלים בעולם הזה לאילן שכולו עומד במקום טהרה ונופו נוטה למקום טומאה נקצץ נופו כולו עומד במקום טהרה כך הקדוש ברוך הוא מביא יסורים על צדיקים בעולם הזה כדי שיישרו העולם הבא שנאמר והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד ולמה רשעים דומים בעולם הזה לאילן שכולו עומד במקום טומאה ונופו נוטה למקום טהרה נקצץ נופו כולו

תיקו"ז חלק ה

חשך מפני אור. ורשעים בעוה"ז כו', והוא סוד אחר, מפני שהוא עץ הדעת טו"ר, שמורכב מטוב ורע כנ"ל, וז"ש כל דאלים גבר, שסטרא דטוב גובר, או להיפך: **תועבה איהו** - כמ"ש (ויקרא יח כא) ⁹¹⁴ ואת זכר לא כו' תועבה הוא, דשמת זכר לנקבה, והוא מסט' דאל אחר דאסתרס ⁹¹⁵, וביה נוק' דאתגברא ⁹¹⁶, כמ"ש (שמות כט יג) ⁹¹⁷ יותרת על הכבד, ומצח אשה זונה כו' (ירמיה ג ג), וכמו שמפרש והולך **ואית שולטנותי כו'**, כד שליט זונה עליה, ועי' בפרשת פנחס (ריח ע"א) ⁹¹⁸:

והכי אינון מתהפכין דרגין מדינא לרחמי ומרחמי לדינא כנוונא דסטרא דרכיו הכי מתהפכין מסטרא דמסאבו אם אלים גבר והוא יהיה פרא אדם ידו בכל (בראשית טז יא) ואם אלימא נוקבא יד כל בו אית שלטנותא לביש ואית שלטנותא למב אית שלטנותא דשליט דא על דא ואית שלטנותא דניאופין כד שליט (ס"א סליק) זונה עליה כלהו בעירן אתיין עליה כמה דאשכחנא בנבוכדנצר דאתמר ביה (דניאל ד כז) ומבני אנשא טריד ועשבא כתורין ליה יטעמון עד דשבעה עידנין יחלפון עלוהי דאינון שבעה ככבי דיליה יחלפון עלוהי מדכורין לנוקבין ובגין דא כד גלגולא דנוקבא קא רכיבת עליה עובדוי איהי [קלב ע"א] כאתתא ⁹¹⁹ (קנה ע"ב) כד מליל מליל בפתיחו דידין וקליה ודבוריה וכל עובדוי כאתתא תועבה איהו ובגין דא מברכין ישראל עמא קדישא ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה:

תיקון חלק ה

וכן גלגולא. וכן הוא בשבעה סלעים⁹²⁴. ומפרש והולך **יחלפון**, שמתחלף דכורא לנוק', והוא בז' דרגין דנוק', עד שעובר עליו כל הדרגין דילה, וחוזר בגלגולא לדכורא: **דגלגולא דנוק' כו'** - שכמו שיש נשמות זכרים ונקבות בסט' דקדושה, כן הוא בסט' דלהון. ויש זכר שבו נשמת נקבה, וכמ"ש למעלה **מנהון דכורין מנהון כו'**, ויש שמרכיבין שניהם כמש"ש, **לזמנין מרכיבין כו'** וכל דאליס גבר. ואמר שם **דמרכיבין על ב"נ**, דכל גלגולין הוא שמרכיבין נשמה אחרת על נשמתו, כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (ריח ע"א)⁹²⁵ **מתלא לאילנא** וכמ"ש למעלה, ולכן הכל בהרכבה. וז"ש כאן **קא רכיבת עליה**, על עיקר נשמתו, ומ"מ גלגולא דילה הוא נוק' לבד, ולכן הוא בגוף זכר, אבל מעשיו כלן הן בנקבה {קנה ע"ג} כמו שמפרש והולך **עובדי איהו כאתתא כו'**, והן אותן בני אדם שדעתן קלה, והכל במהירות ועי' בז"ח סוף ש"ה (נח ע"ב)⁹²⁶ מענין הנקודות שבא שורק (דאתתא כו'): **כד מליל כו'** - דשני דרגין הן, דיבור ומעשה (זהר ח"ג קבג ע"א)⁹²⁷, דכורא ונוק'⁹²⁸, משה ואהרן. וכן בסט' דלהון, בלעם בלק⁹²⁹, ובסוד (בראשית מט יז @משלי ל יט)⁹³⁰ נחש עלי כו', והן ספר וספר וסיפור (ס"י פ"א מ"א)⁹³¹, ויאמר אלהים, ויעש⁹³², **לכן בפתיחו ידין: תועבה איהו - כנ"ל**:

אמר לו רבי אלעזר, אבא, שמעתי שיש נשמה שמרכיבים אותה בכלב, ולכן אמר	אמר ליה רבי אלעזר אבא שמענא דאית

⁹²⁴ עי' תז"ח: קום עמודא דאמצעייתא דאנת הוא ו' כליל שית ספירן ואנת אחיד בין כ"ה עילאה ובין כ"ה תתאה קום לגבי סמא"ל דאיהי מצרי במאני קרבא דילך דאינון שכינתא תתאה קירטא תתאה ושכינתא עילאה קירטא עילאה דעלה אתמר (שמואל א' כה &) ואת נפש אויבין יקלענ' בתוך כף הקלע מאן נפש אויבין סם מות נחש אשת זנונים דמקנא בשבע סלעים ובעלה בשבע טורין⁹²⁴: תרגום: קום, עמוד האמצעי, שאתה הוא ו' כולל שש ספירות ואתה אחוז בין כ"ה עליונה ובין כ"ה תחתונה קום אצל סמא"ל שהוא מצרי בכלי הקרב שלך שהם השכינה התחתונה המקלע התחתון והשכינה העליונה המקלע העליון שעליו נאמר (שמואלא כה) ואת נפש אויבין יקלענה בתוך כף הקלע מי נפש אויבין סם מות נחש אשת זנונים שמקננת בשבעה סלעים ובעלה בשבעה הרים.

⁹²⁵ עי' מלואים אות (קכט).

⁹²⁶ עי' מלואים אות (קל). \$.

⁹²⁷ עי' מלואים אות (נט).

⁹²⁸ עי' זר"ח לד ע"ב שדיבור ומעשה הם רוח ונפש.

⁹²⁹ עי' מלואים אות (ס). ועי' לעיל הערה 437.

⁹³⁰ \$: יהי דן נחש עלי דרך שפיפן עלי ארח הנשך עקבי סוס ויפל רכבו אחר:

דרך הנשר בשמים דרך נחש עלי צור דרך אניה בלב ים ודרך גבר בעלמה:

לפעם אחרת אמר רבי אלעזר מהו נאמר (במדבר כ) קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם מהו ודברתם אמר רבי אלעזר צוה אותו עלי נחש שהרי נעשה בצור כעת צריך שיעשה בנחש להשלים את שמותיו של הקדוש ברוך הוא באותיות הללו.

לזמנא אחרא א"ר אלעזר מאי דכתיב (&) קח את המטה והקהל את העדה אתה ואהרן אחיך ודברתם מהו ודברתם אר"א מני ליה עלי נחש דהא אתעביד בצור השתא בעי דיתעביד בנחש לאשלמא שמוי דקב"ה באלין אתוון:

ממשמע נאמר ודברתם אל הסלע וכתוב (שם כא) וידבר העם באלהים ובמשה מה כתוב אחריו (שם) וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים מה נחש כחו בפיו אף כאן בפה.

משמע דכתיב (&) ודברתם אל הסלע וכתוב (&) וידבר העם באלהים ובמשה מה כתיב (&) בתריה וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים מה נחש חיליה בפומיה אוף הכא בפומא:

ומשה לא עשה כך אלא הכה ולא השלים את השם אלא חזר כראשונה בשם הצור ועזב את הנחש זהו שנאמר @ ויך ולא כתוב וידבר כמו שנצטוה ודברתם ששינו צור לעשות והנחש לדבר וכתוב (שם) ויך את הסלע במטהו פעמים אחד של שעבר ואחד של כעת.

ומשה לא עביד הכי אלא הכ"ה ולא אשלים שמא אלא חזר כקדמיתא בשמא דצור ושבק דנחש הה"ד (&) ויך ולא כתיב (&) וידבר כמה דאתפקד ודברתם דתנינן צור למעבד ונחש למללא וכתוב (&) ויך את הסלע⁹³⁰ במטהו פעמים חד דלשעבר וחד דהשתא:

למדנו אמר רבי אלעזר באותה השעה נשאר השם כלומר שלא נשלם באותה האות שעזב משה הנחש ולא נשלם כל השם.

⁹³¹ ז"ל: בשלשים ושתים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה יהו"ה וכו', וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספר וספור.

⁹³² ז"ל: ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים: ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן:

תיקון חלק ה

נפשא דמרכיבין לה בכלבא ובגין דא אמר דוד הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי (תהלים כב כא) מאי יחידתי דא נשמתא וכי נשמתא אתרכיבת בכלב אמר ליה ברי אין בההוא ערל נחש הקדמוני דפתי לחוה ולבני נשא דא איהו כלב ודא יצר הרע דאתא בההוא עלמא מורכב עליה לקבלא עונשא:	דוד: "הצילה מחרב נפשי, מיד כלב יחידתי". מה זה "יחידתי", זו הנשמה. וכי הנשמה נרכבת בכלב. אמר לו, בני, כן. באותו הערל, הנחש הקדמוני, שפיתה את חוה ואת בני האדם, זה הוא "כלב", וזה יצר הרע, שבא באותו העולם מורכב עליו לקבל העונש.
ואית נשמתין אחרנין דקא אתיין בגלגולא בכמה חיון דאתקריאו מזל אריה מזל שור מזל נשר מזל בתולה מזל עקרב מזל טלה מזל מאדים, מזל נחש, מזל דגים, כמו שמצאנו בשנים עשר השבטים שנמשלו לחיות, זה לאריה "גור אריה יהודה". יוסף, "בכור שור". "יששכר חמור גרם", "יהי דן נחש עלי דרך", "בנימין זאב יטרף". ובני, כל זה הוא סוד הגלגול: שיש יצר הרע למי שדומה לאריה, ויש למי שדומה לנחש, ויש למי שדומה לחמור, לכל הבריות משתנה לפי מעשיהם ולפי הזמן שנעשו בו.	ויש נשמות אחרות שבאות בגלגול בכמה חיות שנקראות: מזל אריה, מזל שור, מזל נשר, מזל בתולה, מזל עקרב, מזל טלה, מזל מאדים, מזל נחש, מזל דגים, כמו שמצאנו בשנים עשר השבטים שנמשלו לחיות, זה לאריה "גור אריה יהודה". יוסף, "בכור שור". "יששכר חמור גרם", "יהי דן נחש עלי דרך", "בנימין זאב יטרף". ובני, כל זה הוא סוד הגלגול: שיש יצר הרע למי שדומה לאריה, ויש למי שדומה לנחש, ויש למי שדומה לחמור, לכל הבריות משתנה לפי מעשיהם ולפי הזמן שנעשו בו.
ועם כל דא זכאה נשמתא דשליט עליה ורכיב עליה כבר נש דרכיב על סוסיא או על חמריה ווי ליה למאן דחויא שליט עליה האי אתקרי רשע גמור ומאן דאיהו שליט עליה איהו אתקרי צדיק גמור ועליה אתמר (וישעיה מג ד) ואתן אדם תחתך אדם בליעל איש און ולאומים תחת נפשך דכד בר נש איהו שליט על יצריה הכי איהו שליט על כל שנאוי ואם יצריה שליט עליה שנאוי שלטין עליה:	ועם כל זאת, אשרי הנשמה ששולטת עליו ורוכבת עליו, כמו אדם שרוכב על סוסו או על חמורו. ואוי למי שהנחש שולט עליו, זה נקרא "רשע גמור" (ברכות ז ע"א). ומי שהוא שולט עליו, הוא נקרא "צדיק גמור". ועליו נאמר "ואתן אדם תחתך, אדם בליעל איש און ולאומים תחת נפשך". שכאשר האדם שולט על יצרו, כך הוא שולט על כל שונאיו. ואם יצרו שולט עליו, שונאיו שולטים עליו.

ועם כל דא זכאה כו' - כמ"ש (זכריה ט ט) עני ורוכב על החמור, והוא צדיק ורע לו (ברכות ז ע"א), שלכן עני כו' 933: דכד ב"נ שליט על יצרי כו' - כמ"ש (אבות פ"ב מ"ד) בטל רצונך מפני רצונו כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך וז"ש למעלה כפום עובדיהון, ר"ל בגלגולא קדמאה, וכפום שעתא כו', דכל שעתא אית ליה מזלא אחרא 934, וכל זה הוא לפי עובדיהון, כך אתברי בשעתא דמזלא גרים ליה, כמ"ש ל' (קג ע"ב קטז ע"א), ויש שנברא במזלו שהוא מששת ימי בראשית, ולכן אמר וכפום שעתא כו'. ומ"ש למעלה ואית נשמתין אחרנין כו', הוא בסט' דקדושה, כמו שמפרש והולך, כמה דאשכחנא בתריין עשר שבטין כו', והנה י"ב שבטים הם נגד י"ב מזלות, כמ"ש בס"י (פ"ה מ"ג, יח ע"ב 935) וע"ל תיקון

⁹³³ עי' לעיל קט ע"א ד"ה: עני ורוכב על החמור - עני על הרוח, ענוותן, כתרגומו [ענוותן] וְרָכִיב על חמורו. וגם בפשוטו, שהוא צדיק ורע לו.

⁹³⁴ עי' לעיל קטז ע"א: מאי מזלא דילה בעלה.

⁹³⁵ כולם בסוד י"ב צירופי הו"ה. הראשון הו"ה כסדר, ואח"כ כסדר הצירוף, ותקופת ניסן כל הו"ה מתחילין ב"ד, ותמוז בה', ותשרי בו', וטבת בה', שהן נחלקין לד' פעמים ג'. וכן החדשים והמזלות,

תיקון חלק ה

ס"ח (קיד ע"א) דגלגולין הן ב"ב מזלות. והנה רזין דחיוון אלו, הכל הם בסדר המזלות. והנה היצה"ר ג"כ לפי הגלגולא בסט' דלהון, שהן דיוקנין דחיוון בישין כמ"ש למעלה. והן ג"כ י"ב מזלות, י"ב נשיאים לאומותם (בראשית כה טז) כמ"ל (לב ע"א לה ע"א) ואית כו' דאינון אחקראו טלה כו' דא כגונא דא כו', עש"ב. וכאן הוא תשוקת היצה"ר, אם מסט' דחמור, אשר בשר חמורים כו' (יחזקאל כג כ), וכן מכל מין, הוא יצה"ר אחר. ועל הכל ניתן הבחירה לאדם, ואתה תמשול בו (בראשית ד ז), וכפום צערא אגרא (אבות פ"ה מ"ג), וז"ש במאי הוה זהיר טפי (שבת קיח ע"ב)⁹³⁶, ועתה שנברא ימשמש במעשיו (עירובין יג ע"ב)⁹³⁷, באיזה חושק ובזה יזהר להתגבר:

ובני, מצאנו במשנה (שניה) בסוד	וברי אשכחנא במתניתין (תנינא) ברזא
השרוטטים וצירורים וצבעים בסתר של	

וכן י"ב צירופי אה"ה, אלא שזה בסוד המקיפים וזה בסוד הפנימים. וכן י"ב שבטים י"ב צירופים הנ"ל. ואמרו רז"ל כי ה"ב החושין הנ"ל מיוחסין ל"ב שבטים ראייה לראובן כמ"ש (בראשית כט לב) כי ראה ה' בעניי. שמיעה לשמעון שנאמר (בראשית כט לג) כי שמע ה'.⁹³⁶ עי' שער הגלגולים (הקדמה טז): מי שנשמתו חדשה, צריך לקיים כל תר"ג מצות. דע, כי כל מי שהוא נשמה חדשה, צריך לקיים כל התר"ג מצות. ונודע, כי יש כמה שרשים מחולקים בהם כל הנשמות שבעולם, וכל שרש מהם, הוא אבר א' מאברי נשמות אדה"ר, כמו שיתבאר. וכל שרש מהם, מתחלק לנצוצות נשמות לאין קץ, כמו שיתבאר וכו'. והנה כל נצוץ ונצוץ מהם, צריך אם הוא חדש, לקיים כל תר"ג מצות, לפי שאין אבר שאינו כלול מכל רמ"ח איברים כנודע, אבל מי שאינו חדש, אלא נתגלגל וחזר בעה"ז, אין צריך שישלים עתה, רק אותם המצות החסרות ממנו שלא קיימם בגלגול הא' שקדם. ובזה יתבאר לך מה שמצינו בתלמוד, כי חכם פלוני היה זהיר במצוה פרטיית יותר משאר המצות, וחכם א' היה זהיר במצוה אחרת. וכמו שמצינו שהיה שואל אמורא פלוני לחבירו אבוך במאי הוה זהיר טפי, וחבירו השיבו שהיה זהיר בציצית או תפילין וכיוצא בזה. וכפי הנראה שזה הורס את המשנה, האומר והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה. אבל סוד הענין הוא, כי כל חכם וחכם היה זהיר באותה המצוה שהיתה חסירה ממנו בגלגול הקודם, או כלה, או פרט מפרטיה. וגם ז"ס מה שמצינו בתלמוד כי פלוני היה בורר לו מדות אלו, ופלוני היה בורר לו מדות אחרות, כמ"ש שאלו לפלוני במה הארכת ימים. א"ל, מימי לא עברתי על מדותי וגו', כי כל א' בורר לו מדות, כפי בח' גלגולו:⁹³⁷ ז"ל: תנו רבנן שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא יותר משנברא נברא נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא עכשיו שנברא יפשפש במעשיו ואמרי לה ימשמש במעשיו

ספר עמק המלך - שער יד - פרק נה
טוב לו לאדם שלא נברא, משנברא פעם אחת קודם זאת הבריאה שהוא עתה בו. רצה לומר שהיה קודם בריאתו זאת גם כן בעולם, ונתגלגל אודות חטאו שעשה באותו הפעם, ויותר טוב היה שלא יברא פעם אחרת, וישלים חקו באותו פעם, ולא יבוא לידי גלגול ועונש צער גופו הראשון, כמו שאבאר בסייעתא דשמיא בשער הגלגול. אבל על כל פנים טובה היא בריאת האדם ברצונו [של] הקדוש ברוך הוא בפעם הראשון. ובריאתו שנית ומכאן והלאה, הוא ברוב חסדו יתברך לבלתי ידח ממנו נדח. ואמרו 'ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו', פירוש ועכשיו שנברא פעם אחרת, ומלת עכשיו דייקא, רצה לומר בריאתו עכשיו פעם אחרת, שלא עשה רצונו של הקב"ה, יפשפש במעשיו שעשה בראשונה, שנתחייב גלגול אודות זה. וזה לא יהיה אלא על ידי נביא, כגון האר"י זלה"ה שאמר ברוח הקודש כל הסודות של הגלגולים, אחד מהם לא נעדר ממנו, אבל עתה שאין לנו לא נביא ולא חוזה, די לנו בשאלת חלום שזכרנו, שהמלאך מגיד לו מי הוא, מאיזה גלגול הוא, ומה שיש לו לתקן ועל איזה עון נתגלגל. 'ואמרי לה ימשמש במעשיו', תינח מאן דרגיל בשאלת חלום ומסוגל בכך, אבל מי שאינו יודע פעולת השאלת חלום, ואינו מסוגל לכך, כי יש מי שאינו ראוי לענות אותו, מה יעשה שידע על איזה עבירה נתגלגל? יעשה זה הענין, ימשמש במעשיו, רצה לומר ימשמש זה בשכלו, על איזה עבירה חשקו גובר, יותר מכל שאר העבירות, בידוע הוא שהיה קודם זה הפעם גם כן בעולם והיה משסה בעצמו היצר הרע באותה העבירה, ובשבילה נתקן העבירה. ובגלגול זה עדיין היא מלפפתו, ומבקשת לימודו הראשון, ונתחזקה אותה הטומאה בקרבן, וקנתה שבייתה אצלו, ועל זה אמרו רז"ל [קדושין כ' ב'] כל העובר עבירה ושנה בה, כאלו הותרה לו, שאין לו מנוחה מגירו היצר הרע. ולא זו בלבד אלא אף זו, אפילו בפעם הראשון שנברא יכול למשמש במעשיו, איזה קליפה היא אצלו מטענת הליפוף הנזכר, ועל כל פנים מי שנותן להיצר הרע כח וגבורה, משסה אותו בו בגירו עצום וחזק, הוא מחזק הטומאה ומדבק אותה בו כל כך, עד שקשה לו להפרידה ממנו.

תיקון חלק ה

סודות טמון הטמונים@ של אדם הבריאה, שהוא קדמון לכל הקדומים, רוכב באריה סוטה לימין, ועושה שרטוטים שהם דרכים ושבילים של ים [כדוגמת] התורה, שעליהם נאמר "הנותן בים דרך ובמים עזה נתיבה". אדם דיצירה רוכב בשור וסוטה לשמאל ולוקח אש בפיו ומצייר ציורים. אדם דעשיה רוכב בנשר ולוקח רוח בפיו וסוטה למזרח בפניו ועושה צבעים בעיניים בפנים.	דשרטוטים וציורין וגוונים בסתרא דרזין טמירא דטמירין דאדם דבריאה⁹³⁸ דאיהו קדמון לכל קדומים רכיב באריה סטא לימינא ועבד שרטוטים דאינון אורחין ושבילין דימא [כגוונא] דאורייתא דעלייהו אתמר הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה (תהלים ע"ב) אדם דיצירה רכיב בשור וסטא (קנו ע"א) לשמאלא ונטיל אשא בפומיה וצייר ציורין אדם דעשיה רכיב בנשר ונטיל רוחא בפומיו וסטא למזרח באנפוי ועבד גוונים בעיניו באנפוי:

וברי אשכנא כו' - כאן ג' הנ"ל, שרטוטים וציורין וגוונים, בסט' דקדושה כמו שמפרש והולך:
דאדם דבריאה דאיהו קדמון כו' - ר"ל, כתר, דכח"ב הן ג' אדם דבי"ע כמו שמפרש והולך, וכמ"ל בתיקון ס"ט (קלג ע"ב) וכתר הוא קדמון לכל קדומים, כמ"ל (ק"ט ע"א קלח ע"ד) דביה מתלבש עלת כל העלות. ואמר רכיב באריה, ר"ל חסד, דג"ר רכיבו בג' אמצעיות חג"ת. ואמר סטא לימינא, ר"ל נצח, דג"ה נה"י אינון ג' רוחי עלמא, עם מלכות ד' רוחות העולם, שהיא רביעית לכל תלת (לעיל ה ע"ב). וג' חג"ת עם מלכות הן ד' חיות. וג"ר הן ג' אדם שהן נר"ן, ומלכות גופא לון. ואמר ועבד שרטוטים, במלכות, דהיא גופא דאדם, ועיין למטה (קנו ע"ב) א"ל מאן אדם כו' אריה דבי' עביד שרטוטים כו' נצח הוד יסוד כו', ר"ל אינון דקאמר סטא לימינא כו', סטא כו' כל ציורין כו'. ועי' בפרשת וארא (כד ע"א)⁹³⁹, אלא ששם מפרש בענין אחר, ד' יסודות בכח"ב, שג' אמ"ש הן כח"ב, כמ"ש בפ"א (מ"י) דס"י רוח מרוח, שלש מים מרוח, ארבע אש ממים. וד' סטרי עלמא הן חג"ת, וד' מתכות הן נה"י, ומלכות רביעית לכל תלת, והוא סוד שם י"ב⁹⁴⁰, כמ"ש בתז"ח (ד ע"ב) וע"ל (קלג ע"ב קנח ע"ב), וכן כאן דעבדו ג' דברים במלכות, דבה ג' {קנה ע"ד} דרגין, שרטוטים כו', הרי י"ב: הנותן בים דרך כו' - ע"ל (קכב ע"ב קנב ע"א) ור"ל כאן בים, דהוא ימינא, יסוד המים, וכן אריה הוא דימא, כמ"ש בז"ח פ' יתרו (כח ע"א)⁹⁴¹ ות"ח תלת קטירין בב"נ מסט' דדכיו ואינון נפשא ורוחא ונשמתא כו' סטא לימינא ונטיל

⁹³⁸ עי' ע"ח עג"י ענף ד' שזה מדבר על א"ק, ועי' לש"ו ביאורים ח"א י ע"ג שמכאן רואים שקדם לו העולם דקו וצמצום. ועי' הקד"ש לז ע"א: עולם הבריאה הוא נפרד ונבדל מגדרי האלקות ע"ש, ויצא עולם הבריאה על צורת ותכונת אדם במציאות ובפועל, ושורשה הוא מצורת ותכונת אדם הרצונית והמחשבת אשר נתגלה באדם קדמון, ולכן נקרא א"ק בשם אדם דבריאה, וכמ"ש בתיקונים (תיקון ע' דף קנה ע"ב) משום שהוא השורש הראשון דעולם הבריאה, וכן משום שכל בחי' הגילוי דצורת ותכונת אדם שנעשה בו הוא אינו עצמית באור המאציל ח"ו, אלא רק רצונית ומחשבת כנז', והוא רק לצורך הפעולה שרצה לפעול בדרך זה, וא"כ הרי גדר הצורה עצמה ותכונתה הוא חוץ ממנו ונפרד ונבדל ממנו, הגם שהיא עומדת בו ברצונו ומחשבתו גופה. ומשום כ"ז הנה נקרא בשם אדם דבריאה, שהוא מלשון חוץ וכריתה כנז', ללמדינו שהוא אינו עצמותית בו ח"ו אלא רק לצורך הפעולה שחוץ ממנו שהוא מעולם הבריאה ולמטה.

אמנם מה שאמרנו שאדם קדמא הוא השורש דעולם הבריאה, הנה הוא רק בבחי' שורש השרשים לבד, והיינו כי הוא שורש הבריאה אשר בעולמות דאור א"ס, אבל עיקר הבריאה הנה היא נברא ויצא מהאצילות, כי האצילות הוא הראשון מהעולמות הנפעלים, אך התייחד בו אור א"ס ונעשה חד עמו, והיא כולה אלקות גמור, ונעשה כל העולמות בי"ע רק ע"י האצילות, ומשום שאור א"ס מתייחד בה ונעשית חד עמו, הנה עומד האצילות עם הבריאה בבחי' מחשבה ומעשה, שבהאצילות נתגלה ונעשה פעולת המחשבה לכל המציאות וההנהגה דהעולמות בי"ע.

⁹³⁹ עי' מלויאם אות (קלא).

⁹⁴⁰ עי' לעיל הערה 23.

⁹⁴¹ עי' ז"ח כח ע"א: ות"ח תלת קטירין בב"נ מסטרא דדכיו ואינון נפשא רוחא ונשמתא נפש נטיל עפרא ומיא ואשא ורוחא האי נפש סטא לימינא ונטיל מיא כליל בפומא דאריה ועבד ציורין וההיא מיא דנטיל איהו ממוחא ואתפלג לארבע מוחין ורזא דמלה {לב ע"ד} ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אינון גיחון פישון פרת חדקל:

תיקון חלק ה

מֵא וּכְלִיל בְּפֹמָא דְאֵרִיָּה כו' יִשְׂרָצוּ הַמִּים אֲלֵין מֵאֲרִיָּהוֹן דְּחֻכְמָה דְּאֵיָּה נֶפֶשׁ חֵיה דְּאִינוֹן כְּנוֹנִין דְּמִתְרַבִּין בִּימָא דְּאִוִּיָּתָא וְאִינוֹן מִסְט' דְּאֵרִיָּה דִּימָא דְּאֵיָּהוּ כְּשֹׁר בֵּימ דְּאֵרִיָּה דְּסִט' אֵיָּהוּ פִּסּוּל בִּיבְשֵׁתָא וְאֵרִיָּה דִּימָא אֵיָּהוּ לִימִינָא דְּאִבְרָהָם כו'. וְכֹזָה מִתּוֹרֵן מָה שְׁמִקְשִׁין דְּהֵאִין חֵיה טְמָאָה בְּמִרְכָּבָה, וְתִירֵץ דְּכָל א' בִּיסוּדוֹ, וְכֵן נִשְׁר הוּא דְּאִוִּיָּרָא, וְכַמ"ש (ע"ז לט ע"א) חִמְרָא דִּימָא שְׂרָא, תּוֹרָא דִּימָא אִסּוּר, וְסִימְנָךְ טְהוֹר כו'⁹⁴². וְאִף שׁוֹר אִינוֹ דִּיבְשֵׁתָא אֵלָא דְּאִשָּׁא, רַק הָאִדָם לְבָדוֹ, וְהוּא דְּמוֹת אָדָם, שְׁהוּא לְמִטָּה מֵהַג' חִיוּן וְכוּלָּלָן. אֲבָל אָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶּא מִתְגַּאֵה עַל כּוֹלָם. וְהַעֲנִין, כִּי ב' מִינֵי אָדָם הֵן: א', מִצַּד הַגּוֹף, וְהֵן עַמִּי הָאֶרֶץ, שְׂאִינָן אֵלָא בְּגוֹף, וְהוּא לְמִטָּה מִד' חַיּוֹת, כַּמ"ש (ב"ר פ"ח ס"י יב) זָכוּ רַדּוּ לֹא זָכוּ וִירְדּוּ. וְהַב', מִצַּד נִשְׁמָתָא, הוּא יּוֹשֵׁב עַל כּוֹלָם, אָדָם עַל הַכֶּסֶּא, כְּמוֹ שְׁמִפְרֵשׁ וְהוֹלֵךְ, וִירְדּוּ בְּדִגְתָּ הַיָּם וּבַעֲוֹף הַשָּׁמַיִם. וּמוֹשֵׁל עַל ג' חִיוּן בְּג' דְּרָגִין דְּאָדָם, שְׁהֵן נִר' דְּבִי"ע, שְׁנֵאמֹר (בְּרֵאשִׁית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם, (שֵׁם ב ז) וַיִּצְרֶה כו', (שֵׁם א כז) נַעֲשֶׂה אָדָם. וְד' חִיוּן עוֹמְדִים בְּד' סְטֵרֵי עֲלָמָא, שְׁהֵן נְהִי"ם, וְהַחִיוּן חֲגִ"ת, וְאָדָם יּוֹשֵׁב עַל גְּבִיָּהוֹן, בִּינָה כְּלִיל תְּלַת עֵילָאִין, וְהֵן ג' אָדָם שְׂאֵמֹר כָּאן, אָדָם דְּבִי"ע, וְהֵן אָדָם עַל גְּבִי"ע⁹⁴³ חִיוּן בְּד' סְטֵרִין, כּוֹלָל כָּל ע"ס, וְכְמוֹ שְׁמִפְרֵשׁ וְהוֹלֵךְ. וּמִלְכּוֹת הוּא אָדָם, דְּמוֹת אָדָם בְּגוֹפָא דְּכָלִיל כּוֹלָא, וְהִיא רְבִיעִית לְכַח"ב⁹⁴⁴, דְּנַעֲשִׂית גּוֹפָא לְנִר'ן, (וְהִיא לְבוֹשׁ אָדָם, דְּמוֹת אָדָם, לְפִי הַנִּר'ן, הַלְבוּשׁ בְּרַמ"ח אַבְרָם וְשִׁט"ה גִּידִים)⁹⁴⁵ וְהִיא אָדָם כּוֹלָל ג' חִיוּן, וְהִיא רוּחַ מְעֻרְבִית, דְּבָה מִתְעַרֵּב כּוֹלָא, כַּמְש"ל (קִכְט ע"א קֶנֶב ע"א), וּבִינָה וּמִלְכּוֹת, ב' אָדָם, ב' שְׂכִינְתָא, שְׂכִינָה עֵילָאָה שְׂכִינָה תְּתָאָה. ב' אָדָם, אָדָם עֵילָאָה אָדָם תְּתָאָה, וְלִכְּן הִיא אִיוֹמָה כְּנִדְגָלוֹת (שִׁיח"ש ו ד)⁹⁴⁶, דְּהִיא אָדָם כְּמוֹתָן, גּוֹפָא לְהוֹן. וְהוּא ד' אוֹתִיוֹת אֲדִנִּי, אִי"ן⁹⁴⁷ ג"ר, ג' אָדָם כְּמוֹ

וּבִזְמָנָא דִּיִּתִי מְשִׁיחָא כָּל חַד וְחַד מֵאֲבָהֵן אַחְזִי פְעוּלְתִּיהָ הֵה"ד (&) תּוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חֵיה לְמִינָה דְּאֵיָּהוּ חֵיתוֹ אֶרֶץ אִפִּיק זֶרְעָא דִּילִיה כָּל חַד בִּיחּוּסִיָּה וְדָא זֶרְעָא דִּיִּצְחָק דְּאֵיָּהוּ נֶפֶשׁ חֵיה דְּאִינוֹן מִינָה זֶרְעָא דִּילָה [בְּאוֹמָה] (בְּהֵמָה) דָּא זֶרְעָא דְּאִינוֹן עַמִּי הָאֶרֶץ דְּחֵיה דְּאֵיָּה שׁוֹר דְּרָגָא דִּיִּצְחָק:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמִּים אֲלֵין מֵאֲרִיָּהוֹן דְּחֻכְמָה דְּאֵיָּה נֶפֶשׁ חֵיה דְּאִינוֹן כְּנוֹנִין דְּמִתְרַבִּין בִּימָא דְּאִוִּיָּתָא וְאִינוֹן מִסְטֵרָא דְּאֵרִיָּה דִּימָא דְּאֵיָּהוּ כְּשֹׁר בֵּימ דְּאֵרִיָּה דְּסִט' אֵיָּהוּ פִּסּוּל בִּיבְשֵׁתָא וְאֵרִיָּה דִּימָא אֵיָּהוּ לִימִינָא דְּאִבְרָהָם וּבִיה הַרוּצָה לְהַחֲכִים יִדְרִים:

תִּרְגוּם: בָּא וְרָאָה, יֵשׁ בְּאָדָם שְׁלֹשָׁה קְשָׁרִים מִצַּד הַטְּהוֹר, וְהֵם נֶפֶשׁ רוּחַ וְנִשְׁמָה, הַנֶּפֶשׁ לּוֹקַחַת עֶפֶר מִיָּם אֲשֶׁר וְרוּחַ, זֶה הַנֶּפֶשׁ נוֹטָה לִימִין, הִיא לּוֹקַחַת מִיָּם הַכְּלוּלִים בְּפִה אֵרִיָּה וְעוֹשֶׂה צִיּוּרִים, וּמִיָּם הֵם שְׁלּוֹקַחַת הֵם מִן מוֹחַ, וְנַחֲלֵק לְאַרְבַּעָה מוֹחִין, וְסוּד הַדְּבַר וּמִשְׁם יִפְרֹד וְהִיא לְאַרְבַּעָה רִאשִׁים, הֵם גִּיחוֹן פִּישוֹן פֶּרֶת חִדְקָל.

[?] וּבִזְמָן שִׁיבָא הַמְּשִׁיחַ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִן הָאֲבוֹת יִרְאֶה אֶת פְּעוּלְתּוֹ, זֶהוּ שְׁנֵאמֹר @ תּוֹצֵא הָאֶרֶץ נֶפֶשׁ חֵיה לְמִינָה, דְּהֵיִינוּ הַחִיּוֹת אֶרֶץ, הִיא הוֹצִיָּאָה אֶת הַזֶּרַע שְׁלֵה, כָּל אֶחָד לְפִי יַחוּסוֹ, וְזֶהוּ זֶרַע יִצְחָק, שְׁהוּא נֶפֶשׁ חֵיה, שְׁהֵם מִינָה, וְהַזֶּרַע שְׁלֵה בְּאוֹמָה זֶה, זֶרַע שֶׁל עַמִּי הָאֶרֶץ, כִּי חֵיה שְׁהִיא שׁוֹר הִיא מִדְּרָגַת יִצְחָק. וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַמִּים, אֱלֹהִים בְּעֵלִי חֻכְמָה שְׁהֵם נֶפֶשׁ חֵיה, שְׁהֵם כְּדֻגִים הַמִּתְגַּדְּלִים בֵּימ הַתּוֹרָה, וְהֵם מִצַּד הָאֵרִיָּה שֶׁל הַיָּם, שְׁהִיא כְּשֶׁרָה בֵּימ, כִּי הָאֵרִיָּה שֶׁל הַסְטֵרָא אַחֲרָא הוּא בִּיבְשָׁה וְהוּא פִּסּוּל, וְאֵרִיָּה שֶׁל הַיָּם הוּא לִימִין שֶׁל אֲבָרָהָם, וְכֹזָה הַרוּצָה לְהַחֲכִים יִדְרִים.

⁹⁴² הַמֶּשֶׁךְ לְשׁוֹנוֹ: טְמָא, טְמָא טְהוֹר.

⁹⁴³ הִיא כְּתוּב ע"ג וּפְתַחְתִּי רִאשִׁי תִּיבּוֹת @

⁹⁴⁴ עִי' לְעִיל ה' ע"א רְבִיעֵא לְכָל תְּלַת.

⁹⁴⁵ סוּגָר זֶה נּוֹסֵף עַל יְדֵי הַמַּל' @

⁹⁴⁶ עִי' זֶהר ח"ב קכ"ב ע"ב: עִי' שֵׁם: רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח (שִׁיר ו י) מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שְׁחַר יִפֵּה כְּלָבְנָה בְּרָה כַּחֲמָה אִיוֹמָה כְּנִדְגָלוֹת מִי זֹאת רִזָּא דְּתִרִין עֲלָמִין מִתְחַבְּרִין כַּחֲדָא וְדָא הוּא עוֹלָם וְעוֹלָם מ"י הָא⁹⁴⁶ אֲוִקִימָנָא דְּרָגָא עֵילָאָה לְעִילָא שִׁירוּתָא דְּקִיִּימָא בְּשִׁאלְתָא וְאֲקָרִי מ"י כְּמָה דָּאֵת אֲמֹר (יִשְׁעִיָּה מ כז) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים זֹאת דְּרָגָא תְּתָאָה לְתַתָּא עֲלָמָא תְּתָאָה וְתִרְוִיָּהוּ תִרִין עֲלָמִין בְּחִבּוּרָא חֲדָא בְּקִשּׁוּרָא חֲדָא כַּחֲדָא:

תִּרְגוּם: רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח "מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שְׁחַר יִפֵּה כְּלָבְנָה בְּרָה כַּחֲמָה אִיוֹמָה כְּנִדְגָלוֹת". "מִי זֹאת" [הוּא] סוּד שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת [שְׁמִתְחַבְּרִים כַּאֲחָד, זֶה הוּא עוֹלָם וְעוֹלָם. "מ"י" הִרִי בְּאִרְנוֹה, [הִיא] הַדְּרָגָה הָעֲלִיוֹנָה לְמַעְלָה, רִאשִׁית שְׁעוּמַדַּת לְשִׁאלָה, וְנִקְרָאת מ"י, כְּמוֹ שְׁנֵאמֹר "שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וְרָאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים". "זֹאת" [הִיא] הַדְּרָגָה הַתְּתוּנָה לְמַטָּה, הָעוֹלָם הַתְּתוּנָה. וְשְׁנֵיהֶם, שְׁנֵי עוֹלָמוֹת [הֵן] בְּחִבּוּרָא אֶחָד, בְּקִשּׁוּרָא אֶחָד, כַּאֲחָד. @

⁹⁴⁷ עִי' לְעִיל הַעֲרָה 640. עִי' לְעִיל ז' ע"א, וְכֵן דָּף קִמַּח ע"ב, וְד"ל אִי"ן א' כְּתוּר עֲלָאָה י' חֻכְמָה ו' בִּינָה, וְעִי' דְּבִרִי רַבִּינוּ בְּבִיאוּרוֹ עַל סִפְד' צִי יח ע"ג ד"ה וְאֲמַר עִי' זֶהר ח"ג רַעַג ע"ב: וְעוֹד בְּאוֹרוֹחַ (מִבְּרָךְ) רִזָּא דְּכָלְהוּ עֵינֵים מִסְטֵרָא דָּאֵת ד' דָּאֲתִמֵּר בֵּה (תְּהִלִּים קטז ו) דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשֻׁעַ וְאוֹת ד' דָּאֲחַד דְּצִרִיק לְאַרְכָּאָה בֵּה הֵה"ד (דְּבָרִים יז כ) לְהֵאֲרִיק יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ וּבִג"ד צִרִיק לְאַרְכָּאָה עַל פְּתוּרָא דְּאֵיָּה ד'

תיקון חלק ה

שמפרש והולך. א"ל ברי האי איהו כו' אדם דיצירה כו' דאיהו יו"ד כו' אדם כו', והיא ד' רביעית לון, ד' דמות אדם, והיא דלה, דלית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), דגוף אינה חיה כי אם מנשמתא, ועלה כתיב (בראשית ב ז) את האדם עפר מן האדמה ויפח כו', והיא איומה כנדגלות, שכתוב (שם ט ב) ומוראכם וחתכם כו', שמתיראים מפרצופא דגופא, וכ"ז בעוד נשמתו בקרבו, הנדגלות כמו שמפרש והולך, וחתכם, כ"ז שאדם חי כו' (שבת קנא ע"ב)⁹⁴⁸: אדם דיצירה כו' - כמו שמפרש והולך דכל ציורין הוא ביו"ד, וכמש"ל (קכד ע"ב קמו ע"א) שרטוטין אינון באתון כו' ציורין אינון בנקודין כו' וציורין אינון בעינין כו' באודנין כו' קמץ שרטוט וציור כו' ניצוץ איהו יו"ד כו', ועמש"ש, ולכן בחכמה, דאיהו יו"ד של השם, ביה ציורין, דהן ציורא דעינין ואודנין, שהן יודין וכמו שמפרש והולך דאיהו יו"ד מאין דביה צייר כל ציורין דעלמא ביה צייר עינין כו'. ובבינה ה"א, ביה צייר גווינין, דה"א גווינין אינון דכלילין כל הגווינין, כמש"ל בריש תיקון ה' (כ ע"ב) ובסוף תיקון י"ח (לה ע"ב) {קנו ע"א} וש"מ, והן ה' גווינין דעין דעינין⁹⁴⁹ כמש"ל (קכה קכו קמח ע"א וע"ב) וכן גווינין דאנפין, כמש"ל (קכז קכח קנ ע"ב קנא ע"א), ואף שאמר שם ד' אינון ה', כמש"ל סוף תיקון י"ח (לה ע"ד ד"ה כחוטא) דד' אינון ה', דתכלת כוללן, ועמש"ש. וז"ש ועביד גווינין בעינין באנפין, והם י"ה שבשם. ושרטוטין הוא מאות ו' שבשם, שהן שרטוטין וכמש"ל (קכד ע"ב קמה ע"ב) דשרטוט הוא רקיע, ווא"ו, והוא בכתר, קו האמצעי, ושם הוא וא"ו, אריך אנפין, כמש"ל (קכב ע"ב קמג ע"א) וש"מ. וע"ל (קלד ע"א קנט ע"א) ואינון מסט' דא"א דאיהו וא"ו כו', עש"ב. וכאן אמר דאיהו אלף דאין, והכל ענין א', דהוא אלף שבאמצע הוא⁹⁵⁰, דאריך אפים בב' ווי"ן, ב' פנים כמש"ש. ושם ברישא דא', דאיהו ארך אפים, דאיהו וא"ו, א' איהו אורייתא, דאתיהיבת בתרין לוחין, דאינון ו"ו, וע"ל (קכב ע"ב קמג ע"א). והכלל דלהון הוא וא"ו, והן טעמים נקודות אותיות, שהן בכח"ב, והן בנר"ן, ג' אדם כידוע. טעמים מסט' דוא"ו, נקודין מסט' דיוד, אותיות מסט' דה"א, כמש"ל (קז ע"א קכא ע"א וע"ב) עש"ב ומש"ש. וא"ו הוא באריכו, התפשטות יו"ד הוא בקמיטו, צמצום, והוא חו"ג. התפשטות המים וצמצום האש, בוצינא דקרדינוטא. קו המדה⁹⁵¹, מי מדד כו' (ישעיה מ יב⁹⁵²), גבול⁹⁵³ לכל דבר. והוא הציור, שאלמלא הגבול, אין ציור לשום דבר, וזהו דמיא עביד שרטוטין ואשא ציורין, והן אורא וניצוצא, כרסיה שביבין דנור (דניאל ז ט)⁹⁵⁴, שהן ניצוצין דאשא, גלגלוי כו', יודין, ולכן עשרה גלגלים, וע"ל תיקון י"ג (כח ע"ב). וגווינין מרוחא, שהוא מורכב משניהם, כי הגווינין עצמן הם מסט' דגבורה, מבוצינא, כמ"ש ר"פ בראשית (טו ע"א)⁹⁵⁵ ובקו המדה, אבל הן מאירין מאור שבתוכן, ה' אור בה' גווינין, כמש"ל תיקון ה' (כ ע"א) וש"מ הרבה. ועמ"ש בקו המדה (זו"ח מה ע"א)⁹⁵⁶, ועי' בתוספתא דפ' יתרו (סח ע"ב)⁹⁵⁷ ומש"ש בארוכה. וכן ה"א מורכב מיו"ד, נקודה, שממנה נבנית הה"א, כמ"ש בפ' ויקרא (י ע"ב)⁹⁵⁸ וממנה נהר יוצא מעדן, מתפשטות בקוין לאורך ורוחב כמש"ש, דכל הגווינין כלילין⁹⁵⁹, אף

כלילא מד' רגלין דפתורא בגין יקרא דאת ודל"תו (דא) צריך לארכאה על פתורא בגין עניינים: תרגום: ועוד בדרך סוד, שכל העניינים מצד האות ד' שנאמר בה "דלותי ולי יהושיע", ואות ד' של אחד שצריך להאריך בה זהו שנאמר @ "למען יאריך ימים על ממלכתך", ולכן צריך להאריך על השלחן שהיא ד' כלולה מארבע רגלים של השלחן, בשביל כבוד האות ד' צריך להאריך על השלחן בשביל העניינים. ועי' לקמן קנה ע"ד ד"ה הנותן.

⁹⁴⁸ ז"ל: רבי שמעון בן אלעזר אומר תינוק בן יומו חי אין צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים אבל עוג מלך הבשן מת צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים שנאמר ומוראכם וחתכם יהיה כל זמן שאדם חי אימתו מוטלת על הבריות כיון שמת בטלה אימתו.

⁹⁴⁹ עי' לעיל קנ ע"ב.

⁹⁵⁰ עי' לעיל הערה 396542.

⁹⁵¹ עי' מאמר קו המדה, זו"ח מה ע"ב.

⁹⁵² ז"ל: מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן וכל בשלש עפר הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים.

⁹⁵³ נדצ"ל הנותן גבול.

⁹⁵⁴ עי' לעיל הערה 266.

⁹⁵⁵ עי' מלואים אות (קלב).

⁹⁵⁶ עי' מלואים אות (קלג).

⁹⁵⁷ עי' מלואים אות (פז).

⁹⁵⁸ עי' מלואים אות (קלד).

⁹⁵⁹ בג' (נוסף בלש"ו).

תיקון חלק ה

דהתפשטות שלהם בה"ס עד הוד⁹⁶⁰, מכל מקום נו"ה הן ב' ערבות (ג ע"א, ל ע"א), וכלילין בג' חג"ת, דאינן רק אפיקי מים (תהלים מב ב, לעיל לו ע"ב). וכן גוונין דעינא כלילין בג', כמש"ל (קכה ע"ב קמח ע"א) ג' ווין שבה"א, ויו"ד הוא אחת אור המאיר, כמ"ש בתוספתא שם **לגו בגו קיימא כו'**. וטעמים הן שרטוטין, שרובן הן מקוין, ולכן אמר לעיל (קז ע"א קכא ע"א) שהן מסט' דוא"ו, והוא הנותן בים דרך, כמ"ש בריש פרשת בראשית (טו ע"ב)⁹⁶¹ **והמשכילים יזהירו כו' ובנגונא דלהון אזלי אבתריהו אתון ונקודי**, עש"ב ובמאמר הטעמים (תו"ח יז ע"ב), ונקודין יו"ד, שרובן הן יודי"ן. ואתון מורכבין משניהם, כמו האל"ף והעי"ן והשי"ן וכיוצא. ואמר **ונטיל לאשא בפומא**⁹⁶², רוחא בפומיה, וכן מיא כנ"ל. הוא מ"ש למעלה, דג' יסודות בג' חיוון בג' סטריין, הן הט"ס כח"ב חג"ת נה"י, אלא שכאן אע"ג דכתר רכיב על אריה, מ"מ אריה אזיל ליסודו לימינא, מיא. וכן בכולם. והן כאן הכל כמ"ש בר"פ וארא (כד ע"א)⁹⁶³. וג' אדם הן נגד ג' יסודין, וכמ"ש בפ' יתרו בז"ח שם (כח ע"א)⁹⁶⁴ ע"ש. ואדם הרביעי, דגופא הוא עפר, ואדם על⁹⁶⁵ עפר ישוב, עפר מן האדמה, כי עפר אתה. והוא דמות אדם כנ"ל, וז"ש למטה כל שרטוטין וציורין כו' בשכינתא תתאה דאיהי דמות אדם:

אמר לו, מי אדם של בריאה ויצירה ועשיה כאן. אמר לו, בני, הרי הוא שנאמר בו "ואדם איך", "ומותר האדם מן הבהמה איך", והוא אדם של בריאה, שבזה, ברא עלת העלות, כל הבריות. אדם של יצירה, חכמה, עליו נאמר "והחכמה מאין תמצא", שהוא י' מאין, שבו צייר כל הצוירים של העולם, בו צייר עיניים וחוטם נקבי חוטם, נקבי אזניים, ופיו כל הנקודות וצוירים, שהם טבעת לאות י', והיא בהם כאבן בראש הטבעת. אדם של עשיה זה י' מאין, בינה, היא אם כל ח', מעשה בראשית, בה נעשה כל המעשים של מעשה בראשית וצבעים.	אמר ליה מאן אדם דבריא ⁹⁶⁶ ויצירה ועשיה הכא אמר ליה ברי האי איהו דאתמר ביה ואדם אין (בראשית ב ה) ומותר האדם מן הבהמה אין (קהלת ג יט) ואיהו אדם דבריא דבהאי ברא עלת העלות ⁹⁶⁷ כל בריין אדם דיצירה חכמה עליה אתמר והחכמה מאין תמצא (איוב כח יב) ⁹⁶⁸ דאיהו י' מאין ⁹⁶⁹ דביה צייר כל צוירין דעלמא ביה צייר עינין וחוטמא נוקבין דחוטמא נוקבין דאודנין ופומא (קנו ע"ב) כל נקודין וצוירין דאינון עזקא לאת י' ואיהי בהון כאבנא בריש עזקא אדם דעשיה דא י' מאין בינה איהי אם כל ח' (בראשית ג כ) מעשה בראשית ¹¹⁹ בה אתעבידו כל עובדין דעובדא דבראשית וגוונין:

אל"ל מאן אדם כו' - דסובר על ביי"ע ממש. והוקשה לו, דא"כ האיך קאמר דרכיב בחיוון, והא חיוון הן בכרסייא. והשיב לו, דאדם דבי"ע בכח"ב, וחיוון אינון⁹⁷⁰ ג"כ כמשמעו, אלא חג"ת מסטריין⁹⁷¹ נה"י כמו שמפרש והולך. ובריאיה היא עצם הדבר, לכן כתיב (ישעיה מה ז) בורא חושך, שאין בו ציור, רק בריאה. משא"כ באור. וכן ברא נקבים כו', וכן שרטוטין. אבל צוירין דאנפין, הוא יצירה בציור, וגוונין הוא תיקון הדבר, עשיה. וכן בג' שותפין דה' ית' בורא עצם הדבר, שנותן הנשמה, והוא אמון מופלא קדמון כו'⁹⁷², ואבא הזרע, שממנו הצטיירות, הכל טפה יו"ד. ובאימא אתעבידת

⁹⁶⁰ עי' רע"מ פנחס רכג ע"ב. ועי' לקמן נא ע"ד ד"ה מאינון שמשמע שזה תמידי ויסוד מקבל בשעת הזיווג.

⁹⁶¹ עי' מלואים אות (קלה).

⁹⁶² צ"ל אשא בפומיה.

⁹⁶³ עי' מלואים אות (קלא).

⁹⁶⁴ עי' ליעל הערה 941.

⁹⁶⁵ לשון הפסוק אל. @.

⁹⁶⁶ עי' לעיל קלג ע"א וקלח ע"א (לש"ו). ועי' ליעל הערה 938.

⁹⁶⁷ עי' לעיל הערה 325.

⁹⁶⁸ עי' לעיל הערה 124.

⁹⁶⁹ עי' לעיל הערה 114.

⁹⁷⁰ אינון (לש"ו).

⁹⁷¹ וסטריין (לש"ו).

⁹⁷² עי' לעיל קלז ע"ב כתוב ומכוסה ולא קדמון.

תיקון חלק ה

הולד ונתתקן כולא⁹⁷³. וז"ש למטה בינה איהי אם כל חי בה אתעבדו כל עובדין כו' וכן בעובדא דבראשית בתחילה בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ (בראשית א א), את לרבות שכולם נבראו עמה⁹⁷⁴, { קנו ע"ב } ואח"כ נצטיירו באמירה, ויאמר אלהים כו', ואח"כ בעשיה, ויעש אלהים. והוא ספר וספור וספור (ס"י פ"א מ"א)⁹⁷⁵. ספר בבריאיה וספור בעשיה, אהי"ה אשר אהי"ה (שמות ג יד)⁹⁷⁶, וספור ביצירה⁹⁷⁷, שהן נגד מחשבה דבור מעשה, ספר הראשון במחשבה והשני בכתובת יד, שהוא עובדא, כח מעשיו (תהלים קיא ו), בכ"ח פרקין, כ"ח מ"ה דעובדא, כמ"ל (לט ע"א לט ע"א) וש"מ. בכ"ח אתון. ואמירה הוא ביו"ד, נקודין, דהכתיבה הוא אותיות, כמו שכותבין בס"ת, עובדא. והאמירה אי אפשר כי אם על ידי תנועות, והוא באמירה ולא בכתיבה. והטעמים הוא להבין פ"י דקרא במחשבה, ולכן בכתובת ס"ת, צ"ל ג' ספרים הנ"ל, כמ"ש (מגילה יח ע"ב) צריך לכתוב מן הכתב, והוא ספר הראשון שאין שם לא אמירת הכותב עתה ולא מעשה ידי, ואח"כ אומר וכותב, ספור וספור, אמירה ומעשה. ואף משה רבינו ע"ה היה אמירת ה' ית' במקום ספר הראשון. וכן בכ"ד כמו ביצירת האדם מאב ואם, התעוררות האדם לזיווג הוא במחשבה, ונעקר הזרע ממוח, והוא במחשבה נעלם מכל. ואח"כ הזיווג הוא נגד דיבור, שהוא בין אדם לחבירו, כן הזיווג ברית הלשון⁹⁷⁸ וברית המעור, והן מכוונים בכל דבר⁹⁷⁹, ולכן כינוי דיבור, ראיה מדברת כו' (כתובות יג ע"א). ואח"כ העיבור, והוא עובדא ניכר לכל, וכמו המעשה שנתקן מעט מעט במעשה, כן בעיבור. והוא אהי"ה אשר אהי"ה, כמ"ש בפ' ויקרא (יא ע"א)⁹⁸⁰ ובפרשת אחרי מות (סו ע"א)⁹⁸¹. וב' אהי"ה, ספר וספור, שניהן שוין, ספר שמעתיק ממנה וספור שכותב. וסיפור שמחבר שניהם, אשר. ואשר הוא לשון, שאני עתיד להיות אהי"ה. והוא הכנה לו, והוא האמירה לכתובה. וכן בוולד, הטפה באב גנוז כמו העובר באם, והזיווג סיפור שמחברין, כמו הדיבור בין ב' בני אדם, שקודם היה⁹⁸² במחשבתו של זה, ואח"כ מצוה לחבירו לעשות, ואח"כ נצטייר בשני לעשות: **א"ל ברי האי איהו דאתמר כו'** - דמותר האדם על הבהמה הוא רק בנשמתא, והוא ג' אדם הנ"ל דנר"ן. והוא בינה, נשמתא דכליל ג"ר. וב' ענינים הם והכל א' כנ"ל, נר"ן. וב', רוח ונפש, גם לבהמה, ורק בנשמתא, בינה דכליל ג"ר בחיה ויחידה. וכ"ז אחד. וכן ג' חיוון, הן בחג"ת. ואדם בבינה כליל ג"ר, ג' אדם, שבהאי אדם הוא מותר על הבהמה, שלכן אדם שולט על המזל מצד נשמה שבו, שהכל תלוי במזל, בז"ת [ז' כוכבים], אבל אדם מצד ג"ר, שולט על המזל. אבל אדם התחתון, עליו אמר קהלת (ג יט) כי מקרה האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד לכל כמות כו' ומותר האדם כו'. רק ב"אין". ו"אין" מפרש והולך, דהוא בג"ר, א' בכתר כידוע, ויו"ד בחכמה, וה' בבינה, אי"ה⁹⁸³. ומצד כלילתה בחכמה, דהיא ה' תרעין, נ' תרעין, הוא נ', והוא אין. דהבנין מתחיל מחסד, עולם חסד יבנה (תהלים פט ג). ואף דחכמה נק' יש⁹⁸⁴, היינו נגד הכתר, אבל נגד ז"ת, ג"ר כלן נקראו כתר, וכמ"ש למעלה בהרבה מקומות. שכמו שכתר נגד ט"ס, כן ג"ר נגד ז"ת, שלכן כתר

⁹⁷³ עי' לעיל צט ע"ב ד"ה ואוקמוה.

⁹⁷⁴ עי' בראשית רבה (פרשה א ס' יד): את השמים, לרבות חמה ולבנה ומזלות. ואת הארץ, לרבות אילנות ודשאין וגן עדן. ועי' עוד זהר ח"א לט ע"ב, וז"ל מג ע"א.

⁹⁷⁵ ז"ל: בשלשים ושנים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה יהו"ה וכו', וברא את עולמו בשלשה ספרים בספר וספור וספור.

⁹⁷⁶ עי' זהר ח"ג סה ע"א \$ הוב"ד במלואים אות (קלו).

⁹⁷⁷ ועניני ב' ספרים וסיפור הוא כי בדיבור בפעם א' נתגלה מחשבתו, אבל בספר בב' פעמים, אחד כשכותב ונתגלה מחשבתו בעולם, אבל עדיין סתום הספר, ושני כשקורין הספר, אז נתגלה, אבל בדיבור כולל שניהם בפעם א' (רבינו על ספד"צ א ע"א). עי' דברי רבינו בס"י ב ע"ג: ספר וספור הן ח"ב, שעדיין הוא בשכל לבד, וסיפור הוא הדעת, שמוציא השכל מהכח אל הפועל כמו הסיפור.

⁹⁷⁸ עי' ס"י (פ"ו מ"ז) וכתת לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית הלשון ובין עשר אצבעות רגליו והוא ברית המילה. ועי' יהל אור (ח"ג לז ע"ג): וברית הלשון הוא דעת, ברית התורה חיבור בין אב"א, בין מוחא וליבא, נשמתא ונשמתא לנשמתא, דלא מתפרדין לעלמין, ולכן הם אחד בגוף. משא"כ זכר ונקבה, אף שהם גוף א', הם פרודים, ומתחברים לפרקים, וכן רוח ונפש, ולכן תמיד צריך אדם לב' דברים, תורה ומצות.

⁹⁷⁹ היה כתוב בכ"ד אולי בכל דבריהם@.

⁹⁸⁰ עי' מלואים אות (קלז).

⁹⁸¹ עי' מלואים אות (קלו).

⁹⁸² היתה? היה כתוב הי

⁹⁸³ עי' שעה"ק פה ע"ב, פע"ח שבת כ, שעה"כ ראש חדש.

⁹⁸⁴ עי' לעיל הערה 113.

תיקון חלק ה

ובינה כל ענינם א' 985 וכן"ל, והוא דעת במקום הכתר (ע"ח שכ"ג פ"ה), וכן נכללין בכתר, דלכך נקרא כתר אין, דכליל ג"ר. וזהו שאמר ואיהו אדם דבריא, ר"ל האין. ואמר דבהאי ברא כו' - ר"ל שלכן נקרא אדם דבריא, שבו ברא כו', אבל ביה לא שייך בריאה, וע"ל (קיד ע"א קלד ע"א). וכמו שג' עולמות ביי"ע הן כלים לאצילות, כן אלו ג' אדם לעלת העלות. וכל ענינם של ביי"ע לאצילות. וז"ש דבהאי ברא עלת העלות כו' - וכמו שאצילות מקנן בהם, כן עילת העילות בהם, אלא כל שגבוה יותר, הדביקות יותר, אלא דוגמא שלהם: אדם דיצירה חכמה כו' תמצא - שהיצירה הוא מציאות כמ"ש (ישעיה מה ז) יוצר אור ובורא חושך, שהבריאה הוא נעלם, חשך סתרו (תהלים יח יב), שאינו רק במחשבה. והדבור הוא יש מאין, שהוא ממחשבה שנק' אין, שהוא נעלם, והדבור הוא יש, בא ממנו. ולכן כמו שהמחשבה אינו מושג רק בדבור, כן כתר רק בחכמה, וכן בזיווג נודע מה שבמוחו. וכן בכל דבר, והוא התחלת המציאות, יו"ד, נקודה הקודמות לכל דבר, שכל הכתב הוא בא מהנקודה, ראשית לכל דבר, ועמ"ש"ל (קמו ע"א) שהן יו"ד ציורים {קנו ע"ג} בראש וב' אנפין וז' נקבים. ונגד יו"ד, יו"ד נקודות ועמ"ש"ש. ואמר כל נקודין וציורין כו' - ר"ל כחותם בתוך הטבעת, והוא היקף העיגול והמרכז, והוא חו"ב, שבחכמה קוטרא בגולמא נעיץ בעיזקא (זהר ח"א טו ע"א 986, לעיל כ ע"ב), והן הציורין בעגולא הכל, ונקודה האמצעית, כמו העין ובת עין שבתוכה, וכן בכלום. והוא עגולא ורבוץ 987, חו"ב, כמ"ש בפ' תצוה (קפ ע"א) 988 וש"מ. וריבוע הוא בינה, וג"כ נקודה בתוכה, מ"י י"ם, כמ"ש תיקון נ"ב (צט ע"א). והן הגוונים, שהן ה' גוונים, ד' מד' סטריין וה' נקודה שבתוכה, שכולל הד' גוונים, י"ם, יו"ד במ"ם, ולכן ציורין וגוונים בחו"ב כמו שמפרש והולך. וכן נ' מאין, בה הגוונים, שהוא ים, חושבן נ', וזהו ג"כ סוד מ"ם וסמך 989. ס' בעיגולא, בינה, שהוא בינה שבחכמה. ומ' הוא

985 עי' לעיל לו ע"א ד"ה ואינון חמש: נק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא, וכן נקרא בכל שמות שבה אה"ה, וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור, ובינה היא ה' עילאה. עי' מלואים אות (קיד).

987 עי' ספר הבהיר אות קיד: ז"ל בשלימות: עיגולה בגו ריבועא רהטי, ואי מרובע בגו ריבועא לא רהטי. עי' דברי רבינו לעיל קנח ע"ב: ז"ש בס' הבהיר (אות קיד) עגולא בגו ריבועא רהטי והוא השמים גלגל המזלות בגו נדנם ריבועא. ריבועא בגו עגולא לא רהטי, והוא יסוד הארץ שהיא ריבועא, כמ"ש מארבע כנפות הארץ. ואמר בספרי הכנף לאפוקי עגולא, והיא בגו עגולא, לכן לעולם עומדת. והענין כי מ"ם וסמך הן מילוי ו"ד של יו"ד, שהוא אימא עילאה, הבן בחכמה. והן סמך ומ"ם (ובנס כו') כמ"ש מש"כ בחכמה תתאה מלכות שהיא ה' שהיא ד' על ו' והוא מ"ם וסמך והן רזא דנקודין שהן עגולין ואותיות שהן החיות והאופנים למעלה נקודין גו אתון אבל למטה האותיות בכתב והיא תורה שבע"פ ע"ג רתיא' שהן הנקודין והן סמכין דילה שהן עגולין אלא שלמטה שניהם בסוד מ"ם והוא מ"ם ריבוע' שנעלם במילוי דילה.

ועי' לעיל לד ע"ב שעיגולא היא נקודות, ומרובעים הם אותיות. עי' זהר ח"א ה ע"ב ודברי רבינו ביהל אור שם (ג ע"א): שבתותי דא עגולא ורבוועא דלגו. ר"ל בינה דידה שהיא עיר הקדש באמצע כנ"ל, ובה שני בחינות בינה ותבונה, ס' ומ', כמ"ש בפ' תרומה קכ"ז א' ר"א ור"ש כו' ע"ש, ועבא"ז ר"צ ב' ורצ"א א' ועגולא הוא בגו ריבועא, בינה גו תבונה, ואח"כ בתחו'. וז"ס שאמרו (עירובין נו ע"ב) הבא למדוד את התחומין מרבע את העיר ואח"כ מודד את התחומין, ומרבע את התחומין. לפי שתבונה הוא דינקא לבנין לפיכך הן ג"כ בריבוע. ועי' בפ' תצוה ק"פ א', ואע"ג דשם כתוב ריבועא למעלה מעגולא, שם הוא בחכמה כמ"ש שם באורך. עי' מלואים אות (קלח).

989 עי' זהר ח"ב קכז ע"ב: ז"ל: פתח רבי שמעון ואמר (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון האי קרא הא אוקימנא ליה ואתמר אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה וקודשא בריך הוא קרא ליה גנתא דעדן דאיהו נטע ליה להנאתיה וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה גו אינון נשמתין דצדיקייא דתמן כלהו קיימין ורשימין בגויה אינון נשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא כלהו סלקין ומתעטרין תמן ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי נעם יהו"ה ותמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא.

אפרסמון דא היכלא עלאה טמירא גניזא אפריון דא היכלא דלתתא דלית ביה סמך עד דאסתמך (נ"א דאתמשך) מגו היכלא עלאה ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטריי כגוונא דא את ס' (ס"א מ"ם) סתימא.

תרגום: פתח רבי שמעון ואמר אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון פסוק זה הרי בארנוהו ונתבאר אבל אפריון זה היכל שלמטה שהוא כמו ההיכל העליון והקדוש ברוך הוא קרא לו גן עדן שהוא נטע אותו להנאתו וכסופו הוא להשתעשע בו תוך אותן נשמות הצדיקים ששם כולם עומדים

תיקוני חלק ה

תבונה, בינה שבבינה. ונו"ן הוא על כלל תבונה, שהיא בינה, אם כל חי, שבה הצטיירות הולד, שכלל חו"ב, שבחכמה נקרא חכמה, וחז"ב שבבינה נקרא בינה. היא אם כל חי, שהיא כלל הבינה, והיא נ'. וז"ש **בינה איהי אם כל חי בה אתעבדו כו'** - ר"ל כמו שבאם, יתעבד הולד, כן בה אתעבד כל עובדא דבראשית, וזהו אם כל חי. וכל, הוא נו"ן, שלכן מתחלק כל מעשה בראשית לנו"ן תרעין, כמ"ש בסוף איוב, וכמ"ל ריש תיקון ס"ט (קט ע"ג ד"ה והאי קרא). וכן שכינה תתאה דוגמתה, שלכן נק' כלה (לעיל יא ע"א), אלא שהיא נו"ן כפופה, נאמן כפוף (שבת קד ע"א), ובינה נו"ן פשוטה שלמעלה, עלמא דחירו (זהר ח"ב קפו ע"א), והוא נו"ן מאין. וכן במ"ם, שהיא נק' י"ם, כל הנחלים הולכים אל הים (קהלת א ז). בנ' תרעין, יו"ד דבגוה. ומ"ם (בינה) וג"כ נקרא מי, מ"ם פתוחה וסתומה⁹⁹⁰, וע"ל (קלג ע"ב קנח ע"א). ואמר **כל עובדין כו' וגוונין** - דעובדא תליא בגוונין כמ"ל תיקון ה' (כ ע"ב) וש"מ, **מי מדד בשעלו מים (ישעיה מ יב) גוון חיוור ושמים בזרת תכן וכל כו' ושקל כו'**. וגבעות, שהן ה' גוונין, בהן כלולין כל עובדא דבראשית. וז"ש (מנחות כט ע"ב, זהר ח"ג רצח ע"א) שבה"א נברא, בה"א הזאת, שכלולה ה' גוונין, ונכלל הכל בה"א. וז"ש למטה **כל שרטוטין וציורין ועובדין כו'**:

אריה, שבו נעשו השרטוטים, זה חסד, ימין. שור, שבו ציורו הציורים, זה גבורה. נשר, באמצע, שבו ניכרים כל הצבעים, וזהו תפארת, יופיו של הכל, שכל הצבעים מאירים בו. ונצח, הוד, ויסוד, הם כנגד שלושת האבות.	אריה דביה עביד שרטוטין דא חסד ימינא שור דביה צייר ציורין דא גבורה נשר באמצעיתא דבה אשתמודעו כל גוונין ודא תפארת שפירו דכלא דכל גוונין נהרין ביה ונצח הוד יסוד אינון לקבל תלת אבהן

אריה דביה כו' - עתה מפרש והולך הג' חיוון בחג"ת, ועמ"ש למעלה (קנו ע"א) דהשרטוטין הוא מצד החסד בהתפשטות, וכן בכולם, ע"ש: **שפירו דכלא -** ר"ל, לשון תפארת, שפירו: **וכלי' גוונין נהרין ביה** - ידוע. וכן נשר בו כל הגוונין, כמ"ש (יחזקאל יג ג)⁹⁹² הנשר הגדול כו', מלא הנוצה אשר לו הרקמה (ועי' בזהר פרשת יתרו (עד ע"ב)⁹⁹³ סטא לימינא ונטיל גוון מיא כליל בפומא דאריה חדא סטא כו' סטא כו' דחד נשר רברבא רב גדפין מאריה דנוצה כל גוונין ביה מתחמאן וכו'): ונצח כו' - הן הסטריין. וז"ש **לקבל אבהן תלת**. ואמר **וכל שרטוטין כו' -** דהכל כלולין בשכינה, עשירית הכוללם, ועשירית ורביעית, ועשירית האיפה, ורביעית ההין, רביעית לכל תלת (ה ע"ב) והוא שם י"ב⁹⁹⁴ וכמ"ל (קנה סע"ג):

כל השרטוטים והציורים והמעשים, הם נראים בשכינה התחתונה, שהיא דמות אדם. ועליה נאמר "וביד הנביאים אדמה", הכל נראה בה למטה. ואין אדם יכול לדעת ולהביט בשרטוטים, בציורים ובצבעים שלמעלה, אלא בה. ובגללה נאמר "וראית את אחורי, ופני לא יראו", כי אין בריה שיכולה להביט שם בחוזק צחצוחה והאור של הצבעים ועליהם נאמר "כי לא יראני האדם וחי". וכי בפנים של משה רבנו	כל שרטוטין וציורין ועובדין אינון אתחזוין בשכינתא תתאה דאיהי דמות אדם ועלה אתמר (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה כלא אתחזי בה לתתאה ולית בר נש יכיל למנדע ולאסתכלא בשרטוטין וציורין וגוונין דלעילא אלא בה ובגינה אתמר (שמות לג כג) וראית את אחורי אבל לעילא מינה ופני לא יראו דלית בריה דיכילא לאסתכלא תמן בתקיפו דצחצוחיה ונהורא דגוונין ועלייהו אתמר [קלב

ורשומים בתוכו אותן נשמות שאין להן גוף בעולם הזה כולן עולות ומתעטרות שם ויש להן מקומות לראות להתענג תוך ענג עליון שנקרא נועם ה' ושם מתמלאים מכל הכסופים של נהרות אפרסמון זך. אפרסמון זהו היכל העליון טמיר גנוז אפריון זהו היכל שלמטה שאין בו סמך עד שנשמך (שנמשך) מתוך היכל העליון ולכן אות סמ"ך נסתרת בכל צדדיה כמו זה אות ס (מ"ם) סתומה. ועי' שער הפסוקים (מגילת איכה): אימא תתאה היא בסוד אפריון. ואימא עילאה, בסוד אפרסמון.⁹⁹⁰ עי' זהר ח"ג סו ע"ב ורפה ע"ב הוב"ד מלואים אות (רח).

⁹⁹¹ לשון הזהר "דכל".

⁹⁹² ז"ל: ואמרת כה אמר אדני ה' הנשר הגדול גדול הכנפים אך האבר מלא הנוצה אשר לו הרקמה בא אל הלבנון ויקח את צמרת הארז:

⁹⁹³ עי' מלואים אות (קלט).

⁹⁹⁴ עי' לעיל הערה 23.

תיקון חלק ה

לא יכלו להסתכל, קל וחומר בעמוד האמצעי, שהוא כולל את כל השרטוטים, הציורים והצבעים, ובו מאירים כולם, והוא כלול בהכל (נ"א כלל של הכל).	ע"ב [(שמות לג כ) כי לא יראני האדם וחי וכי באנפוי דמשה לא הווי יכלין לאסתכלא כל שכן בעמודא דאמצעייתא דאיהו כליל כל שרטוטין וציורין וגוונין וביה נהרין בלהו ואיהו כליל בכלהו (נ"א כלל דכלהו):

ועליה אתמר וביד כו' - ע"ל (קכ ע"א קמ ע"ב): ובגינה אתמר כו' - דהוא נק' {קנו ע"ד} אחור, בסוד חושן ואפוד⁹⁹⁵, פנים ואחור, קשר של תפילין (זהר ח"ג מג ע"ב)⁹⁹⁶, וראית כו' (שמות לג כג), ד' של תפילין, ד' של אחד (לעיל יד ע"ב). והנה כל השרטוטין כו' הכל בה, שהיא משכא דאדם כמש"ל (קלח ע"א ע"ב קסה ע"א) ובעור האדם נראין כל השרטוטין וציורין וגוונין, וכן למעלה הכל בה, ובה ואראה את ה' (ישעיה ו א), ועי' בפרשת בראשית (יח ע"א ע"ב)⁹⁹⁷ ובר"פ וארא (כג ע"א)⁹⁹⁸. וז"ש אבל לעילא מינה כו' דלית כו' - דאף משה⁹⁹⁹ רבינו ע"ה כתיב (שמות ו ג) לא נודעתי, דלו רק בדיעה, לכן כתיב ביה כי לא יראני האדם, משום דאתנכי באדני¹⁰⁰⁰, כמ"ש בגמ' (יבמות מט ע"ב), וכמ"ש. והן ד' דרגין, ג' דעמודא דאמצעייתא, דאד"נ¹⁰⁰¹, ורביעית דידה דכליל לון. וז"ש ועלייהו אתמר כי כו' ואמר וכי באנפוי דמשה כו'. כמ"ש (שמות לד כט - לה)¹⁰⁰² וייראו מגשת כו' וישם על פניו, ור"ל משום דהוא דרגא

⁹⁹⁵ עי' זהר ח"ב רלא ע"ב: תא חזי אפוד וחשן אחור וקדם הוו וכד כהנא הוה אתלבש בהו הוה דמי בדיוקנא עלאה והא אתמר דכדין אנפוי נהירין ואתוון בלטין וסלקין לעילא מנהרין וכדין והוה ידעו (הוו ידעי) מלה:

ובגין כך תקונא דחושנא ותקונא דאפודא כחדא מתקשרן ואף על גב דתקונא דדא לאו איהו וכתקונא (בתקונא) דדא וכלא ברזא חדא קשורא דדא בדא לאתאחדא חושנא באפודא בארבע עזקן דאתקשרן בהאי אתר ובהאי אתר ואינון רזא דאינון רתיכין דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא לאינון דלעילא וכלא איהו ברזא דאופנין וחיות:

תרגום: \$

ביאור: דדא - פירוש שהתיקונים של המ' הנקראי אפוד אינם כתיקוני הזעיר שהוא החשן (מ"מ). עזקן - פי' ארג"מן שמקשרים זעיר עם המ' וז"ש ואינון רזא דאינון דתיכון דמתקשרן בהאי סטרא דלתתא שהיא המ', לאינון דלעילא שהם הארות הזעיר (מ"מ). וחיות - פי' שהאופנים בעשייה והם בחינת המלכות, כי מ' מקנא בעשייה וחיות ביצירה וזעיר מקנן ביצירה והם תמיד מחוברים כמש"ה בלכתם ובהנשאים וכו' (מ"מ).
⁹⁹⁶ ז"ל: קשרא דתפלין דרישא איהו דל"ת ועל דא כתיב (שמות לג כג) וראית את אחורי ועל דא איהו לאחורא ותמן אתקשר כלא בקשרא חדא:

תרגום: \$

⁹⁹⁷ ז"ל: (ו)עד הכא בדרגא [דא] אתייחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא [אתייחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתא"ה (ישעיה ו א) ואראה את אדני (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל (במדבר יד י) וכבוד יהו"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהו"ה ודא איהו רזא ותראה היבשה (שם) [כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו] (בראשית ט ג) את קשתי נתתי בענן [דא מלכות] נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת ודאתער שמאלא לאתתקפא מראה דמות כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה:

תרגום: \$

ביאור: אלהי ישראל - גוונין דז"א סתימין ודנוק' אתגליין ושם הראיה וכו' ואמר את אלקי ישראל, "את" הוא הנוק' (יהל אור ח"א י ע"ג). נתתי בענן - כלומר הקשת הוא בחי' היסוד, והיא ניתנה בענן, שהוא כינוי למלכות, ואז נהיה יחוד (דע"ה ח"ב פח ע"א). ותקש בלדתה - אותיות קש"ת (רח"ו). נמצא כשהשמאל אתתקף המלכות מלאה דינים ורוצה להריק אותם על העולם להחריבו (מ"מ).

⁹⁹⁸ עי' מלואים אות (צט).

PERLM\$ אמר ע"ב

במשה⁹⁹⁹

¹⁰⁰⁰ באד"נ? נוסח??

¹⁰⁰¹ עי' פרדס רמונים ש"י פ"ה, זה נר"נ ובי"ע.

¹⁰⁰² ז"ל: ויהי ברדת משה מחר סיני ושני לחת העדת ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו: וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו: ויקרא אלהם משה וישבו אליו אהרן וכל הנשאים בעדה וידבר משה אלהם: ואחרי כן נגשו כל בני

תיקו"ז חלק ה

דעמודא דאמצעיתא. וז"ש כ"ש בעמודא דאמצעיתא כו', ואמר דאיהו כליל כו', דהן ג' דרגין בג' קוין, שהן ג' אלו, שרטוטין כו', בכל ג' דביה כנ"ל:

ובגין דא אתקרי ש' כליל תלת ענפין דאינון תלת אבהן ודא איהו רזא ושכבתי עם אבותי ובגין דא מלכות איהי בת יחידה שב"ת דבה אתגליין כל גוונין ושרטוטין וציורין לבני נשא ובה יכלין למנדע כל מה דלעילא ולא באתר אחרא דאיהי כגוונא דאספקלריא דאשתמודע בה פרצופין דאנפין שרטוטין ידין אינון אילנא דחיי כד אינון פתיחן למעבד מיבו כשושנה דאיהי פתיחא לקבלא ולארקא ריחא טבא¹⁰⁰⁴ ואית עובדין טבין דאינון איבא דאילנא כגון צדקה וכמה פקודין דתליין בידין למעבד בהון מיבו:	ובשביל זה נקראת ש', כוללת שלושה ענפים, שהם שלושת האבות. וזה הוא סוד "ושכבתי עם אבותי" ולכן המלכות היא "בת יחידה", שב"ת, שבה מתגלים כל הצבעים, השרטוטים והציורים לבני אדם, ובה יכולים לדעת את כל מה שלמעלה, ולא במקום אחר, שהיא כדוגמת מראה¹⁰⁰³ שבה ניכרים פרצופים של פנים, שרטוטים של ידיים, הם עץ החיים. כאשר הם פתוחות לעשות טוב כמו שושנה, שהיא פתוחה לקבל ולהפיץ ריח טוב. ויש מעשים טובים שהם פרי לעץ, כמו צדקה וכמה מצוות שתלויות בידיים, שנועדו לעשות איתן טוב.

וז"ש ובג"ד אתקרי ש' כו', ור"ל ש' דשבת, ובת מלכות, בת יחידה, כמו שמפרש והולך. ובג"ד מלכות כו' ואמר ושכבתי כו' - ר"ל לעשות מרכבה עמהון. ושכ"ב הוא ש' כ"ב, ש' כנ"ל, וכן כ"ב שהוא בג' אבהן, כמ"ש בריש פרשת בראשית (טו ע"ב¹⁰⁰⁵ טז ע"ב¹⁰⁰⁶). ואמר שבת דבה אתגליין כו', דהיא בת עין, פרצופא דכולה¹⁰⁰⁷, דבה אתחזי. ועי' בז"ח פ' יתרו (כח ע"ג¹⁰⁰⁸ 1009 בארוכה. ואמר דאיהי כגוונא דאספקלריא כו', שהיא נקרא מראה¹⁰¹⁰, דמתחזיא בה, כידוע בסוד הלכנה שאין לה אור מעצמה, רק מראה דמתחזיא בה כל נהורין, דלית לה מגרמה כו' (זהר ח"א קפא ע"א), אבל כלולה מכולם. ואמר ולא באתר אחרא, כמס"ל (כ ע"א) דלית רשו לשום נביא וחזזה, רק בה, שנאמר (ירמיה ט

ישראל ויצום את כל אשר דבר ה' אתו בהר סיני: ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה: ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר יצוה: וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו: @TOO MUCH

¹⁰⁰³ עי' הערה 1010.

¹⁰⁰⁴ עי' זהר ח"ב קפט ע"ב שזה גידול השושנה בין החוחים, ועיי"ש ברמ"ז, שזה ששלקטה כל כחם שהוא סוד רפ"ח ניצוצות.

¹⁰⁰⁵ \$לא מצאתי.

¹⁰⁰⁶ עי' מלואים אות (נה).

¹⁰⁰⁷ עי' זהר ח"א רכו ע"א: גוונא רביעאה היא חיזו דכל עינא ואקרי בת עין דבהווא בת עין אתחזי פרצופא וחיזו יקרא מכלא דא ציון דאיהי נקודה אמצעותא מכלא דחיזו דכל עלמא תמן אתחזי ותמן שריא שכינתא דהיא שפירו דכלא וחיזו דכלא תרגום: \$

ביאור: לית שפירו לכל אתוון בר את י'. בנקודה דא מתתקנן כל אתוון, ואיהי שפירא דכלהו, ולית את דאזיל בלא נקודה דא. היא בכלהו, וכלהו בה. והיא יפה ושפירו דכולא, דהא מאתר סתימא עילאה קא אתת, ריש כל דרגין עילאין. ובה איהו ריש כל דרגין תתאין דלתתא (זו"ח עא ע"א). תפארת שפירו דכלא דכל גוונין (תיקו"ז קנו ע"ב).

¹⁰⁰⁸ עי' מלואים אות (פט) \$.

¹⁰⁰⁹ ז"ל: אדם סטא לעילא ושרייא בדיוקנא דאנפין ורשים תמן דיוקנא דכלהו חיון ואתלבש בכלהו ואתחזי דיוקניה בהו הה"ד ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ורשים בהון ציורין וגוונין דאנפין ושרטוטין דמצחא:

תרגום: אדם נוטה למעלה, ושורה בצורת הפנים, ונרשם שם צורת כל חיות, ונראית צורתו בהם, זהו שנאמר ודמות פניהם פני אדם, ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור מהשמאל לארבעתן, ופני נשר לארבעתן, ורושם בהם ציורים וגוונים של הפנים והשרטוטין של המצח.

ועי' מלואים אות PERLM(קמ). אמר שזה שם.

¹⁰¹⁰ VISION NOT MIRROR

תיקו"ז חלק ה

(כב) ¹⁰¹¹ בזאת כו': **שרטוטין דידין כו' - ר"ל**, ענפין דעץ החיים, דידין אינון עץ החיים, כמ"ש (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, נקרא אותן המחזיקין ידי הת"ח, עץ החיים, והן ידין של ת"ח, צדקה הנעשית בידיים. וז"ש **כו' אינון פתיחין כו' ידין דעבדין טיבו כו' - ואמר כגון צדקה כו'**, ואפילו אשה, דאיהי מעץ חיים, הוא בידין, כמ"ש (משלי לא יב) גמלתהו טוב ולא רע, דלית שם רע. ומפרש והולך, כל ימי חייה, שהיא בסט' דחיים. ומפרש והולך מעשיה, דרשה כו', היתה כו', ותקם כו', וכל הפרשה שם:

ידיים שלא נראה בהן שרטוטין, אינון צורה של עץ החיים. ויש שרטוטין בדרך הישרה מצד היצר הטוב, ואחרים מצד היצר הרע, שאלו פתוחים לטוב ואלו פתוחים לרע. ויש שמורכבות אלה באלה, עץ של טוב עם רע ורע עם טוב, אלו הם שידיהם לפעמים עושים טוב ולפעמים עושים רע. ידיים שעושים טוב שכל ימיהן, אלו מעץ החיים. ואלו שעושים טוב ורע, אלו הם מעץ של טוב ורע. וידיים שכל ימים עושים בהם מעשים רעים, זה הוא מעץ שנאמר בו "וַיִּקְנוּ לעשות ענבים ויעש פֶּאֱשִׁים". ויש עץ שאינו עושה פירות, והוא עקר@ה, אלו הם שאין בהם מעשים טובים, ולכן אמרו חכמי המשנה (אבות פ"א מ"ז) "לא הלימוד הוא העיקר אלא המעשה הוא העיקר", ולכן עיקר השרטוטין, הציורים והצבעים, הוא המעשה.	ידין דלא אתחזיין בהון שרטוטין לאו איהו דיוקנא מאילנא דחיי ואית שרטוטין בארץ מישר מסטרא דיצרא טבא ואחרנין מסטרא דיצרא בישא דאלין פתיחין לטיבו ואלין פתיחין לביש ואית דמורכבין אלין באלין אילנא דטוב עם רע ורע עם טוב אלין אינון דידיהון זמנין עבדין טב וזמנין עבדין ביש ידין דעבדין טיבו כל יומיו אלין מאילנא דחיי ואינון דעבדין טוב ורע אלין אינון מאילנא דטוב ורע וידין דכל יומיו עבדין בהון עובדין בישין דא איהו מאילנא (קנו ע"א) דאתמר ביה (ישעיה ה ב) ויקן לעשות ענבים ויעש באושים ואית אילנא דלא עבד פירין ואיהו עקר אלין אינון דלית בהון עובדין טבין ובגין כך אמרו מארי מתניתין לא המדרש עקר אלא המעשה הוא העקר ובגין דא עקרא דשרטוטין וציורין וגוונין איהו עובדא:

ובשרטוטין ניכר אם מעץ החיים כו', כמו שמפרש והולך, ואית שרטוטין כו', ויש שהשרטוטין מורין על טוב, אבל הוא לא עביד כפום השרטוטין, שהנפש רע, ואתתא טבא כנ"ל, וכן להיפך. וז"ש ובג"כ אמרו מארי מתניתין כו', וכמ"ש דעובדא¹⁰¹² אינון איבא לאילנא, וז"ש ואית אילנא דלא כו' ואיהו עקר, בלא פירות. ואמר ידין דלא אתחזיין בהון כו', ע"ל (קכד ע"ב קמו ע"א) מאן דלא אתחזיין כו', והוא מורה על אילן דלא עביד פירות, ומ"מ עיקר הולך אחר המעשה כנ"ל, וכמ"ש"ל (קכד ע"ב קמו ע"א) אלא אם תב בתיובתא, וכמו שמפרש והולך כאן. וז"ש ובג"ד עקרא דשרטוטין וציורין וגוונין איהו {קנו ע"א} עובדא:

בת עין איהו אספקלריא אף על גב דאיהו אוכמא בה אתחזיין כל פרצופין וגוונין דאנפוי דבר נש כד סתים בר נש עינא איהו מחשבה סתימא א קמ"ץ איהו קמ"ץ סתים עינא איהו י' בענולא דיליה ו' באורכא דיליה כד אתפתח אתפתח בה' תתאה כד נהיר נהיר בה' עלאה בההוא זמנא דאתפתח בה' עלאה אתמר בעינא נפתחו השמים ואראה מראות אלהי"ם	"בת עין" היא מראה ¹⁰¹³ , ואף על פי שהיא שחורה, בה נראים כל הפרצופים והצבעים של פני האדם. כאשר האדם סותם את העין@ה, היא מחשבה סתומה א, קמץ, הוא קמץ סתום העין, הוא י' בעיגול שלו. ו' באורכו, כאשר נפתחת, נפתחת בה' התחתונה, כאשר הוא מאיר, מאיר בה' העליונה. נאמר בעין "נפתחו השמים וארא מראות אלהים", שהם חמשה אורות של מעשה בראשית הכוללים בה' העליונה, חמישה אורות

¹⁰¹¹ ז"ל: כה אמר יהו"ה אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו.
¹⁰¹² לשון התק"ז עובדין טבין.
¹⁰¹³ עי' הערה 1010.

תיקון חלק ה

המאירים בחמישה צבעים: שבתא"י, כלי שחור, כל הצבעים מחשיכים@ בו, הוא (הצבע) גחוונו של הנחש, שנאמר בו "על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך". "עפר" הוא קר ויבש, כך הטחול קר ויבש. ולכן נאמר "ועפר תאכל כל ימי חיך".	(יהוה א א) דאיונו חמש אור דעובדא דבראשית דכלילן בה' עלאה חמש אור דנהרין בחמש גוונים שבתא"י פתיא אוכמא כל גוונים אתחשכאן ביה איהו (גוון) גחון דחוויה דאתמר ביה (בראשית ג יד) על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך עפר איהו קר ויבש הכי טחול קר ויבש ובגין דא ועפר תאכל כל ימי חיך:

בת עין איהי כו' - חוזר לענין ראשון שאמר, ובג"ד מלכות איהי בת יחידה שבת דבה כו', כגוונא דאספקלריא, והוא בת עין, אוכמא, פרצופא דמות אדם, דכלילא כל ד' חיוון, כל ד' גוונים. ועבד"ח פ' יתרו (כט ע"א)¹⁰¹⁴ עיינין אוכמין שפירין כו', מסט' דשבת, דאיהי בת עין שפירא, עלה אתמר שחורה אני ונאווה. האי איהו בדיוקנא דשבת, דאיהו שקול לאורייתא כולה. ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית, וצריך באתר דשבתאי דעציבו לאחזאה חדוה, באתר דחשוכא שרגא, באתר דעיניו עונג, למעבד תמן שינוי בכלא, דלילית מרה אוכמא צמאון, דלית בה מים דאיהי והבור רק אין כו', ור"ל דשבתאי שולט בשבת מסטרא דמזלות, וצריך לעשות בהיפוכא דילה, דאיהו טחול, מרה אוכמא, עצבון צמאון כו' כנ"ל. ואמר שם עיינין אוכמין חשוכין תמן לילית כו' תמן שבתאי כו', עש"ב. וז"ש למטה שבתאי אוכמא פתיא כל גוונים כו', עש"ה, ור"ל דהוא הפוכא דבת עין, דבה כל גוונים כלילין, וה' אור נהרין בה. אבל שם כל גוונים אתחשכין, דיש ב' מיני שחרות: א', מראה שחור דמחשיך כל גוונים, דמראה שחור שבא על כל גוון אתהדר לשחרות, ולא נודע כל גוון בה. ומראה דכל גוונים בשחרות אתערבו, ולא נודע כלום. ויש מראה שחור שנודע בה כל גוון, והוא אספקלריא שמימיין שחרות תחתיה והמראה בעצמה היא זהירה, והיא אוכמא שפירא, דבה אתחזי כל גוונים. ועתה מפרש והולך הגוונים והנהורא דנהיר בגוונים, ומפרש והולך, שהוא שם הוי"ה דהוא בעיינין, כמ"ש"ל (קמט ע"א) ובתיקון כ (נו ע"ב) ואמר דבסתימו דעיינין, הוא הזכרים, י"ו, שלעולם הזכרים הן סתומין. והנקבות מגלין מה שבהם, כמו או"א, בולד ותורה שבכתב ותורה שבע"פ, ולכן צחותא דאורייתא כלילה (זהר ח"ג כג ע"א)¹⁰¹⁵, ובפתיחו דעיינין מתגלין ה' גוונים וה' נהורין דנהרין בגוונים. ועי' בריש פרשת וארא (כג ע"א)¹⁰¹⁶ דהן גוונים דמתחזין, דמתגליין לאבהן באל שדי, נוק', אבל דכורא, אינן אלא בסתימו דעיינין, ושמי ה' לא נודעתי כו', עש"ב. ולכן אינן י"ו בסתימו דעיינין כנ"ל, ויו"ד איהו יותר סתים מן וא"ו, שיו"ד הוא עיגול, העין המכוסה, ווא"ו הוא הקו שבין העפעפים, שמ"מ נראה הקו, אע"ג דסתים. ואמר כד סתים כו' קמץ כו' - ר"ל דקמץ הוא לשון סתום, היד בקמיצו, והוא וקמץ הכהן (ויקרא ה יב), חכמה, מחשבה סתימא, והוא יו"ד, כמו שמפרש והולך. והנה אמר זה בכאן, דהוא דומה ליד, כד וקמץ הכהן, בסתימו, הוא בצורת יו"ד, ובפתיחו ה"א, בה' אצבעות וכמ"ש"ל בהקדמה (ה ע"ב) ובש"מ עש"ב: **אתמר בעינא נפתחו השמים - ה' שמים דיומא תניינא, דתמן שכינתא תתאה, כמ"ש"ל (קכה ע"ב קמז ע"ב), והן ה' גוונים. ואראה מראות כו', הן ה' אור, דהן מראות כמ"ש"ל בתיקון ל (פב ע"ב) בארוכה. והן ביומא קדמאה, דתמן שכינתא עלאה, כמ"ש"ש ואמר דעובדא דבראשית, ר"ל דלכן נאמר מראות אלהים, דכל עובדא {קנו**

¹⁰¹⁴ עי' מלואים אות (פט).

¹⁰¹⁵ ז"ל: רבי יהודה ורבי יוסי הוי יתבי חד ליליא ולעאן באורייתא אמר רבי יהודה לרבי יוסי חמינא דצחותא¹⁰¹⁵ דאורייתא בליליא הוא יתיר מביממא אמאי אמר ליה בגין דצחותא דתורה שבכתב תורה שבעל פה הוא¹⁰¹⁵ ותורה שבעל פה בליליא שלטא ואתערערת¹⁰¹⁵ יתיר מביממא ובזמנא דאיהי שלטא כדן איהו צחותא דאורייתא: תרגום: \$

ביאור: דצחותא דאורייתא - השכל צח להשכיל בתורה, דהיינו תורה שבעל פה ותורה שבכתב יחד. ולזה קשיא ליה. ולזה תירץ שניהם כא' באומרו "בגין צחותא וכו'", ירצה שצחות והשכלת התורה שבכתב שהוא מדת יום, היא בתורה שבעל פה, שהוא מדת לילה (אור יקר). שבעל פה הוא - היא (דפ"ו), דהיינו על ידי המלכות תורה שבעל פה אנו מתחצצחים ומשכילים בתורה שבכתב, ששם אדני מפרש שם הוי"ה (אור יקר). פי' מלכות שהיא תורה שבעל פה מגלה הארת ז"א (מ"מ). ואתערערת - בלבבות בני אדם העוסקים בה בלילה יותר מביום (אור יקר).

¹⁰¹⁶ עי' מלואים אות (צט).

תיקון חלק ה

ע"ב { דבראשית הוא בשם אלהים. ועי' לעיל בהקדמה (ד ע"ב ה ע"א) והשמים עם הנהורין הן עין העולם, דמהן רואה העולם, וכן נפתחו באדם, ה' שמים, ה' גוונים, והוא כד אתעבר המסך מעל העינין, לראות ברוח הקודש¹⁰¹⁷, ונהיר רוח"ק בהן. וז"ש **אתמר בעינא נפתחו השמים ואראה כו'**: **איהו [ג]חון דחויא כו'** - ר"ל, הטחול בטן התחתית, דהוא שאול¹⁰¹⁸ כמש"ל בתיקון כ (נו ע"א), והוא גוון שחור כנ"ל. ומפרש והולך, **ועפר תאכל כו'**, והוא יסוד העפר, קר ויבש, וידוע שכל יסוד ניזון ממינו, וד' מרות ניזון כל א' מיסוד שבאוכל. ומד' יסודות ניזונות ד' מרות, ובחי' התחתונה, עפר, שאין בה אלא מעט חיות, ולכן שאול (טחול) הוא בור רק, צמאון, אשר אין בו מים, הבור רק כו', נחשים ועקרבין כו' (שבת כב ע"א)¹⁰¹⁹, גחון דחויא. וז"ש **ובג"ד ועפר כו'** - שקללו שלא יהיה לו¹⁰²⁰ מהמאכל רק מיסוד העפר:

בא ראה, לא לחינם אמרו הקדמונים (ב"ר פס"ח סי' ט) אין הרוכב טפל לסוס, אלא הסוס טפלה לרוכב. כי הסוס הוא הנקבה לרוכב, שהוא האדם. אם זכה, נאמר בו "אעשה לו עזר", ואם לא, כנגדו (יבמות סג ע"א), יצר הרע. עליו נאמר "ומוצא אני מר ממות את האשה", וזה הטחול, שבתאי. "עזר", זו השכינה, עליה נאמר "מצא אשה מצא טוב, ויפק רצון מיה"ה". ובשביל זה היו אומרים חכמי המשנה (ברכות ח ע"א) "מצא" או "מוצא".	תא חזי לאו למננא אמרו קדמאין אין הרוכב טפל לסוס אלא הסוס טפל לרוכב דסוס איהו נוקבא לרוכב דאיהו אדם אם זכה אתמר ביה אעשה לו עזר (בראשית ב יח) ואם לאו כנגדו יצר הרע עליה אתמר (קהלת ז כו) ומוצא אני מר ממות את האשה ודא טחול שבתאי עזר דא שכינתא עליה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה' ובגין דא הוו אמרו מארי מתניתין מצא או מוצא:

ת"ח לאו למננא כו' - עתה חוזר לענין ראשון שאמר, ואית אילנא דלא כו' ובג"כ אמרו מ"מ כו', שהוא לפי הנפש ולא הגוף. וע"ל תיקון ס (קט ע"ב) בארוכה. ואמר **דסוס איהו נוקבא כו'**, ר"ל דגוף הוא סוס, כמש"ל בתיקון ל"ב (פה ע"א) **ורכיב נפשא בסוסיא חירורא דאיהו גופא כו'**, (ולקמן קלג ע"א קנו ע"א). ואמר **אם זכה כו' - דגופא איהו נוק' לנשמתא, סוסיא דיליה, ועלה עזר מסט' דשכינתא, דאיהי טוב. לא טוב היות האדם לבדו (בראשית ב יח), דהיא ותקם בעוד לילה כו' (משלי לא טו), אשת חיל מי ימצא כו' (שם י), והוא יצ"ט לאדם וגוף, כזה עוזר לנשמתא, דעל ידו¹⁰²¹ עושה התורה ומצות, דמצות**

¹⁰¹⁷ עי' שער רוח"ק ב ע"ב: אין נבואה אלא בנצח והוד אך במלכות או ביסוד הוא רוח הקדש. ועי' שער מאמרי רשב"י (א ע"ד): מצד הנקבה הם כתובים בסוד רוח הקודש שהיא המלכות ומצד הזכר נביאים נצח והוד דנבואה היא בעלמא דדכורא כנודע, ועי' מקור לדבריהם בת"ח מב ע"ב. עי' עבודת הקודש (ח"ד פל"א): אין בנבואת הנביאים ובהשגותיהם מדרגה שתהיה מכלל הבריאה חלילה כי היה בזה ספק והמעדת רגל מן האמונה, אבל כל עניינם בייחוד פנימה והקול והדבור המגיע והנשמע להם הנה הוא מן הייחוד ובו עצמו כפי מה שבאה הקבלה בזה עם שאין שם דבר גשמי חלילה, ועל הדרך שאומר והוא כי חכמי האמת קבלו במציאות קול למעלה על זה הדרך ואמרו על סוד קול ורוח ודבור המקובל בספר יצירה לאברהם אבינו ע"ה ואלו השלשה קול ורוח ודבור הם דבר אחד בעולם האחדות, אי אפשר לקול בלי רוח ובלא דבור כי למטה בעולם התחתון הזה יש קול בלי דבור כמו הקול הנשמע בהקשת ברזל בברזל יחד או דבר קשה בקשה או קול בעלי חיים שאין דבור נכר בו, אבל בעולם האחדות וגם בעולם הנפרדים אי אפשר להיות קול בלא דבור כי אין שם הקשת שפתים כי אין למעלה דבר גופני ולזה תקנו בתפלה ומשמעים ביראה יחד קול בדברי אלהים חיים לומר כי יחד הקול והדברים אי אפשר לזה בלא זה כי הקול הוא הדבור ממש, והוא הקול המדבר מאליו בלתי תנועה והוא רוח אלהים חיים דכתיב וישמע את הקול מדבר אליו ר"ל מדבר מעצמו בלתי הכאת שפתים הוא הקול שהיו שומעים הנביאים והקול שראו במעמד הר סיני שנאמר וכל העם רואים את הקולות ולא אמר שומעים, וזהו רוח הקדש כי המדבר ברוח הקדש לא ישמע קול אלא הרוח ההוא תבא בקרבו וידבר מאליו כי האותיות עצמן היו חקוקות באזני הנביא, והנה שלשה אלה קול ורוח ודבור הם דבר אחד למעלה וחשבון אחד ואין צריך שם הקשת שפתים ולא הכאת דבר קשה

¹⁰¹⁸ עי' לעיל נה ע"ג.

¹⁰¹⁹ ז"ל: מאי דכתיב והבור רק אין בו מים ממשע שנאמר והבור רק איני יודע שאין בו מים אלא מה תלמוד לומר אין בו מים מים אין בו אבל נחשים ועקרבין יש בו.

¹⁰²⁰ היה כתוב י"ל פתחתי ראשי תיבות. @

¹⁰²¹ ידה? פתחתי ראשי תיבות. @.

תיקו"ז חלק ה

מעשיות אי אפשר כי אם על ידי הגוף. ואתתא איהי נר מצוה, וכן הוא שכינתא לקב"ה, שעל ידה מנהיג את התחתונים, ועל ידה יגלה לתחתונים אדון הכל, בזאת כו' (ירמיה ט כב)¹⁰²². ואמר עזר ואם לאו כנגדו, כמו שמפרש והולך, והוא מס"א, יצה"ר, דהגוף מנגדת לנשמתא. וכן בסט"א יתרת על הכבד, דאתגברת על בעלה¹⁰²³, בעזות דילה. וז"ש למטה לזמנין תשכח סוסיא דאתגאה כו', הגוף שגובר לנשמה, אבל יש גופא בישא, מ"מ¹⁰²⁴, והוא ימשל כך (בראשית ג טז). וז"ש לזמנין תשכח אדם רכיב על כו': ואמר ובג"ד הוי אמרי קדמאי מצא כו' - ר"ל על הגוף, וכל משלי הולך על קוטב זה:

לזמנין תשכח סוסיא דאתגאה ואפיל לרוכבו תחותה דא אתתא בישא לזמנין תשכח אדם רכיב על סוסיא לזמנין איש לזמנין עבד כגוונא דא תשכח לזמנין דאית גוף דאיהו סוס שפיר בכל תקונוי ועבד עובדין בישין בגין דאית ליה ההוא נפש דרכיב עליה דאיהו אדם רע עבד או ממזר ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין לא המדרש עקר אלא המעשה וקלג ע"א] הוא העקר ולזמנין תשכח סוסיא בישא דאיהו גופא דאית ליה דיוקנא בישא ומאן דרכיב עליה איהו טב וסטי ליה למעבד עובדין טבין ודא איהו מטה כלפי חסד (קנו ע"ב) ומאן דאית ליה דיוקנא שפירא ועובדין טבין דא צדיק וטוב לו:	לפעמים תמצא סוס שמתגאה@והמפיל את הרוכב תחתיו, זאת אישה רעה. לפעמים תמצא אדם רוכב על הסוס, לפעמים איש, לפעמים עבד, כדוגמא זה תמצא, לפעמים יש גוף שהוא סוס יפה בכל תיקונים שלו, ועושה מעשים רעים, מפני שיש אותו הנפש שרוכבת עליו, שהוא אדם רע, עבד או ממזר. ולכן אמרו חכמי המשנה (אבות פ"א מ"ז) "לא הלימוד הוא העיקר, אלא המעשה הוא העיקר". ולפעמים תמצא סוס רע, שהוא גוף שיש לו דמות@רעה, ומי שרוכב עליו הוא טוב, ומכוון אותו לעשות מעשים טובים. וזהו "מטה כלפי חסד" (ר"ה יז ע"א). ומי שיש לו דמות@מראה יפה ומעשים טובים, זהו צדיק וטוב לו (ברכות ז ע"א).

ואמר לזמנין אדם לזמנין איש לזמנין עבד, ר"ל כמו שמפרש והולך, צדיק ורע לו גופא בישא ונשמתא טבא, הוא אדם דרכיב, דאדם שליט ככולא. רשע וטוב לו, הוא עבדים רוכבים על סוסים. ואיש הוא שהוא ליה סוסיא טבא. וז"ש כגוונא דא כו' ובג"ד אוקמוהו מ"מ כו' - כנ"ל דהמעשה תלוי בנשמתא, והמדרש בגופא. והענין, כי הגוף הוא לפי נפשא קדמא בגלגולא, כמ"ש לקמן דגלגולא גרים כו', דגלגולא מחייב ליה, ונראין אותיותיה בגוף בשרטוטין כנ"ל. וכן בכל העשר תיקונין. ולכן אמר ואתה תחזה, ולא אחרא, כמ"ש (קלו ע"ב קטג ע"א). דלזמנין גופא טבא ונשמתא בישא אבל אנת דאתה חזיא בנשמתא, כמ"ש ברע"מ פ' משפטים (קטז ע"ב)¹⁰²⁵, ומ"מ¹⁰²⁶ תחזה בגופא, דגוף {קנו ע"ג} רע מטה פעמים לנשמתא, ולכן תחזה אנשי חיל כו'. ואמר הכא אשתמודע תלת גלגולין כו', דצדיק וטוב לו לא חשיב כאן, משום שר"ל דגלגולא גרים כו', וצדיק וטוב לו הוא אף בלא גלגולא, דגלגולא קדמא ודאי הוא לפי בת זוגו, וע"ל (קג ע"ב קטז ע"ב):

והכי איהו מאן דאיהו צדיק ובת זוגיה צדקת מאן דאיהו דיוקניה בישא ואיהו שפיר בעובדוי דא צדיק ורע לו והכי איהו מאן דאיהו צדיק ובת זוגיה בישא ומאן דאיהו דיוקנא בישא ועובדוי בישין דא איהו רשע ורע לו והכי	וכן הוא מי שהוא צדיק וגם בת זוגו היא צדקת. מי שיש לו מראה@דמות רע, והוא טוב במעשיו, זהו צדיק ורע לו (ברכות ז ע"א). וכך הוא מי שהוא צדיק אבל אשתו רעה. ומי שיש לו מראה@דמות רע ומעשיו

¹⁰²² ז"ל: כה אמר יהו"ה אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו.

¹⁰²³ עי' זהר ח"ג קמ ע"א: כד בעי דינא דינא תקיף ונצח על רחמי.

¹⁰²⁴ §

¹⁰²⁵ ז"ל: מה דלאו הכי מאן דאיהו מלובש באלין קליפין דעור ובשר ועצמות וגידים דגופא שפלא דרוחא הוא [מת תמן מה מיתא] ומית תמן מה מיתא (מיתא הוא מיתתה) תמן מה מיתא לא חמי ולא שמע ולא ממלל ולית ליה תנועה בכל אברין דיליה הכי רוחא לא חזא דלעיל מניה דאתמר באורייתא עלייהו דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים:

תרגום: §

¹⁰²⁶ ומארי מתניתין שהם מעשה.SCHOTENSTIEN@

תיקון חלק ה

רעים, זהו רשע ורע לו, וכך הוא מי שהוא רע וגם אשתו רעה. כאן ניכרים שלושה גלגולין: רשע וטוב לו, מי שמעשיו רעים, אבל מראהו@דמותו יפה ואשתו צדקת, נאה במעשיה.	איהו מאן דאיהו רע ואתתיה רעה הכא אשתמודעין תלת גלגולין רשע וטוב לו מאן דעובדוי בישין ודיוקניה שפירא ואתתיה צדקת שפירתא בעובדהא:
שהגלגול גורם את זה שאדם יהיה, צדיק וטוב לו (ברכות ז ע"א), צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, רשע ורע לו, שהגוף רע והאשה רעה, לצדיק הוא עונש שלו, שהגלגול מחייב אותו בכך.	דגלגולא גרים דא למחוי בר נש צדיק וטוב לו צדיק ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו דגופא בישא ואתתא בישא לצדיק איהו עונשא דיליה דגלגולא מחייב ליה:
אמר רבי אלעזר, אבי, אם כן, מה תקנה יש לצדיק שיש לו אשה רעה. אמר לו: בני, יעשה לו שינוי מקום, ושינוי השם ושינוי מעשה. ואם לא נתקנתא@, יגרש אותה בגט, ויתרפא, ויטע את עצמו במקום אחר. "הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר", עד כאן בשרטוטי הידיים, בקומה, בצוואר.	אמר רבי אלעזר אבא אם כן מאי תקנתיה למאן דאיהו צדיק ואית ליה אתתא בישא אמר ליה ברי יעביד ליה שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה ¹⁰²⁷ ואי לא אתתקנת יתוך לה מניה בגט ויתסי ואתנטע באתר אחרא הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט) עד הכא בשרטוטין דידין בקומה בצוואר:

יעביד ל' שינוי מקום כו' - ר"ל, שינוי מקום ממש, כמ"ש (מ"ק יז ע"א)¹⁰²⁸ אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין וילבש כו', וזהו שינוי מעשה ומקום, שאין מכירין הוא שינוי השם, שאין שמו נודע שם. ופר"ח¹⁰²⁹ מתוך כך יכנע יצרו. ואמרו (ר"ה טז ע"ב)¹⁰³⁰ שלשה דברים מקרעין גז"ד של אדם כו' וי"א כו', וקיי"ל כ"א, כמ"ש^(%). ואי לא אתתקנת והן כל אלה כו', ר"ל דג' גלגולין שהן שינוי מקום שינוי כו' כמ"ש^(%) תיקון ס"ט. ואמר בגט, ר"ל הגוף דאיהו אתתא, ור"ל כמ"ש (יבמות סג ע"ב) אשה רעה צרעת לבעלה, מאי תקנתיה יגרשנה וירפא מצרעתו. וז"ש ויתסי, ואמר ואתנטע¹⁰³¹ באתר אחרא, ר"ל דהוא שינוי מקום ואח"כ שינוי השם כו', וע"ל (קו ע"א קט ע"א) אבל בי"ז דטרח עליה כו' אם אצלח כו', והן כל אלה כו'.

פתח רבי שמעון ואמר, אליהו, אליהו, הנה השכינה כאן, וכל החברים עמה, שומרים עליך כאן. קח רשות מהקב"ה לרדת לכאן, לכבודו של המלך הקדוש, אתה וכל בעלי הישיבה של מעלה ושל מטה עמך,	פתח רבי שמעון ואמר אליהו הא שכינתא הכא וכלהו חבריא עמה נטריין לך הכא טול רשו מקודשא בריך הוא לנחתא הכא ליקרא דמלכא קדישא אנת וכל מארי מתיבתאן דלעילא ותתא עמך לתקנא שעור

¹⁰²⁷ עי' מלואים אות (סז) ויהל אור שם.

¹⁰²⁸ ז"ל בשלימות: תניא, רבי אילעאי אומר: אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו - ילך למקום שאין מכירין אותו, וילבש שחורים ויתעטף שחורים, ויעשה מה שלבו חפץ, ואל יחלל שם שמים בפרהסיא. ¹⁰²⁹ ז"ל בשלימות: תניא ר' אילעאי הזקן אומר אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו פירוש מבקש לשתות במיני זמר ולשמוח בשמחה המרגילה לידי עבירה כגון זה אמר ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורין ויכסה שחורין ויעשה מה שלבו חפץ כגון אכילה ושתייה במיני זמר וכיוצא בהן אבל דבר עבירה שיש בה דין אדם או דין שמים ואפילו חייבי לאוין או חייבי עשה וכ"ש למעלה שאיסורן איסור עולם ח"ו שהתיר ר' אילעאי ואפילו בסתר אלא דבר שפירשנו למעלה הוא שאמר לעשות. ואפילו דברים הללו לא התירין לו אלא אמר כמשיא עצה לעשות כך כדי להבריח את יצרו להשלים תאוותיו וכיון שיראה עצמו לבוש שחורין ועטוף שחורין משתבר יצרו ונמנע ואינו עושה וזה צורבא מרבנן עשה כו' אילעאי ולבש שחורין ונתעטף ואחר זה כולן חזר לשתות במיני זמר כגון שהיה עושה [אלישע] ולפיכך שמתיה רב יהודה תנא דבי ר' ישמעאל ולפני עור לא תתן מכשול זה המכה בנו הגדול שכיון שהוא גדול חוזר גם הוא ומכה אביו זה נמצא כי אביו גורם לו והכשילו:

¹⁰³⁰ עי' לעיל הערה 465.

¹⁰³¹ ? נוסח

תיקון חלק ה

לתקן את שיעור קומה של הקב"ה כראוי לו. בינתיים, הנה אליהו יורד, וכל בעלי הישיבה של מעלה ושל מטה עמו, והקב"ה מעל כולם.	קומה דקב"ה כדקא יאות ליה אדהכי הא אליהו קא נחית וכל מארי מתיבתאן דלעילא ותתא עמיה וקודשא בריך הוא על כלהו ¹⁰³² :

ת"ט¹⁰³³ בקומה כו' דלעילא ותתא - ב' מתיבתין, ידוע שהן בו"ק דכלילין בקומה, וכמ"ש למטה דגופא איהו ו' קומה דכלהו ואיהו שית בחושבן כו', והן ב' מתיבתין, שית סדרין וע"ל ריש תיקון כ"ב (עא ע"א ד"ה עלאה ותתאה) ובתז"ח (ד ע"ג):

פתח אליהו ואמר: רבונו של עולם, יהיה רצון מלפניך שאגיד דברים בדרך הישרה, ראוי, הכל במדה, במשקל, בשיעור קומת של שכינתך.	פתח אליהו ואמר רבון עלמא יהא רעוא דילך דאימא מלין בארע מישור כדקא יאות כלהו במדה במשקל בשעור קומה דשכינתך:

ואמר כלא במדה כו' - דבה הכל במדה, תמתי כולך יפה רעיתי כו' (שיה"ש ד ז) (וכמ"ש למטה וכל ענפא כו' צריכין במדה כו' דלא יהא כו') ואמר בשעור קומה דשכינתך, דהיא תאומתו, לא היא גדולה כו'¹⁰³⁴, וכמו שמפרש והולך:

פתח ואמר "זאת קומתך, שדומה לתמר, ושדיך לאשכולות". מה הוא "לתמר". אלא לאותו שנאמר בו "צדיק כתמר יפרח כפת תמרים". "קומתך" ודאי דומה ללולב, שאין בו קצוץ או פרוד, ולא לחינם אמרו חכמי המשנה (סוכה כט ע"ב) נפרצו עליו פסול. לולב הוא דומה לשדרה של הגוף, שהוא ו', קומת הכל, והוא בגימ' שש, וחמשה ענפים מתפשטים ממנו. והוא גוף העץ האמצעי, וחמשת הענפים הם: שניים מהצד הזה, ושלושה מהצד הזה. ועליהם נאמר "ענף עץ עבות וערבי נחל", "ענף" לשמאל, "עבות" לימין, "עץ" באמצע. "ערבי נחל", שנים. "עבות" שלשה, וכולם יחד חמשה. והם כנגד שני רגלים, וברית, ושני זרועות. אתרוג, הלב באמצע, שורש@עיקר העץ וענפיו. וזהו פרי העץ, ובו הוא "עץ פרי עושה פרי למינו".	פתח ואמר (שיה"ש ז ח) זאת קומתך דמתה לתמר ושדיך לאשכולות מאי לתמר אלא לההוא דאתמר ביה צדיק כתמר יפרח כפת תמרים (ויקרא כג ט) קומתך ודאי דמיא ללולב דלית ביה קצוץ ופרוד ולא למגנא אוקמיהו מארי מתניתין נפרצו עליו פסול לולב איהו דומה לשדרה דגופא דאיהו ו' קומה דכלא ואיהו שית בחושבן וחמש ענפין מתפשטין מניה ואיהו גופא דאילנא באמצעיתא וחמש ענפין אינון תרין מהאי סטרא ותלת מהאי סטרא ועלייהו אתמר (ויקרא כג ט) וענף עץ עבות וערבי נחל ענף לשמאלא עבות לימינא עץ באמצעיתא ערבי נחל תרין עבות תלת וכלהו חמש ואינון לקבל תרין שוקין וברית ותריין דרועין אתרוג לב באמצעיתא עקרא דאילנא וענפיו ¹²⁰ ואיהו איבא דאילנא וביה איהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית א יא):

מאי לתמר אלא לההוא דאתמר כו' - ר"ל, צדיק, כמו שמפרש והולך, והוא איש, בעלה דשכינתא (זהר ח"א ו ע"ב וח"ב קלו ע"ב). ואמר כפת תמרים, ר"ל כמ"ש בבהיר (ס"י קצח)¹⁰³⁵ דשם זו"נ כאחד, כפת,

¹⁰³² עי' ריש א ע"א.

¹⁰³³ ##* תיקון ט'.

¹⁰³⁴ עי' לעיל הערה 703.

¹⁰³⁵ ז"ל: ומאי טעמא אקריאת תמר ולא שאר שמות, מפני שהיא נקבה, נקבה סלקא דעתך, אלא מפני שכוללת זכר ונקבה, דכל אילני תמרים כלולים זכר ונקבה, והאיך, שהלולב הוא זכר, והפרי מבחוץ הוא זכר ומבפנים הוא נקבה, והאיך, בגרעיני התמר שהיא סדוקה כעין אשה, כנגדה כח הלבנה למעלה, והקב"ה ברא אדם זכר ונקבה שנאמר (בראשית א' כז) זכר ונקבה ברא אותם, אפשר לומר כך, והא כתיב (שם) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו, ואחר כך (שם ב' יח) אעשה לו עזר כנגדו, (שם כא) ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתונה, אלא אימא כתיב בהם יצירה וכתוב עשיה וכתוב בריאה בעת עשיית הנשמה, עשיה זכר ונקבה בראם, יצירה בעת הרכיב הנשמה על הגוף,

תיקון חלק ה

דכורא, צדיק. ותמרים, נוק'. דשניהם זכרים ונקיבות, והוא גבוה בקומה יותר מכל אילנות, וכן הלולב מד' מינין. ואמר **קומתך ודאי כו' דלית ביה קיצוץ ופירוד**, ר"ל דבכל אילן הענפים מפורדים זה מזה, משא"כ בלולב. וכן הקומה, עמודא דאמצעייתא, משא"כ בידים ורגלים, הענפים. ולכן נקרא יעקב איש תם (בראשית כה כז), וכן חוט השדרה, וכן גוף וברית חד (זהר ח"ג רעט ע"א). וכן הוא כאן, עם עץ, האמצעי של העבות¹⁰³⁶. ושאר ד' ענפין מתפרדין כמו שמפרש והולך **וחמש ענפין כו' ועליהו אתמר כו'**. ואמר **דגופא דאיהו ו' קומה דכלא ואיהו כו'** - ר"ל שהוא בצורת ו', קומה זקופה, וכל קומה דאתון, הכל הוא על ו', וכן כל הקומה תלויה בגוף. ו', הוא חושבן שית, וכן הגוף כולל ו"ק, ה' ענפין דמתפשטין ממנה, כמו שמפרש והולך. וז"ש **ואיהו כו' וחמש כו' ואיהו גופא כו'**. ועתה מפרש והולך ה' ענפין. ואמר **וה' ענפין אינון תרין כו'** - ר"ל כמו בריאה, שהוא כלל הגוף, שבו הרוח, והוא עמודא דאמצעייתא, יעקב, כמש"ל {קנו ע"ד} תיקון כ"ה (פח ע"א), ובו תלת מימינא ותרין משמאלא¹⁰³⁷, וכן כאן, דאמצעייתא שהוא ברית, ג"כ נוטה לימינא¹⁰³⁸, שבו אברהם, איש החסד (%), והוא שם הוי"ה באילנא, גוף האילן, ו'. ענפין, ה' תתאה. איבא דאילנא, יוד. עיקרא דאילנא, ה' עילאה, וכמש"ל (קט ע"ב %), אלא דשם אמר להיפך בשתי ההי"ן, עש"ב. ומוחא דאילנא, הוא נביעו דביה, כמש"ל למטה, והוא שמא מפרש¹⁰³⁹, נביעו דביה כמש"ל (יג ע"א יט ע"א). והכל הוא בלולב, לולב גופא ו', והתפשטותו לחוץ מהמינים, הוא בסוד עיקרא דכולא, כמו שמפרש והולך, **צואר על כלהו כו'**, ה' עילאה. הדס וערבה ה' ענפים, ה' תתאה. אתרוג, יו"ד, איבא דכלהו, דכולם אינון רק עצים, לבד האתרוג. וע"ל (קט ע"ב %) **דא עץ ו' ודא פרי י'**, אלא שאמר שם בבחינה אחרת. וז"ש **וביה איהו עץ פרי כו'**, זה אילן הלולב, הוא עץ. וכן הברית הוא עץ, כמש"ל **עץ באמצעייתא**, והוא פרי. ואמר **ענף לשמאלא כו'** - שמכאן דרשו ענף עץ עבות שלשה, ומניח על הלולב: א' לימינו, חסד. וא' לשמאלו, גבורה. וא' באמצעייתא, ברית. שהן ברזא דג' אבהן. וגוף וברית א' הוא, וערבי נחל מב' סטריין, נו"ה. וז"ש **וכלהו חמש אינון לקבל תרין כו'**. ואמר **וכלהו חמש**, להורות על הנ"ל, שהוא ה' של השם: ואמר ***אתרוג לב באמצעייתא ואיהו איבא כו' תיקון י' צואר על כלהו אימא עילאה עקרא דאילנא ושרשוי ומוחא כו'**. כצ"ל, ור"ל אתרוג לבא, לקבל יו"ד, איבא. וצואר, אימא עילאה, כתר ע"ג ו"ק כידוע (%), נגד עקרא דאילנא, ה' עילאה. וכאן השם למפרע, שהוא בנוק', וע"ל (דף קי ע"א %) ומש"ש.

¹²¹צואר על כלהו אימא עילאה¹²² מוחא אבא (ודא) וביה¹²³ נביעו דאילנא דמקורא דיליה אתקרי אין סוף עלין דאילנא אינון קווצותיו עליהו אתמר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) כלהו ירוקין דהכי צריכא שערא דאתתא דאיהי בריתא דמלכא למהוי ירוק (קנח ע"א) כשבעה מיני דהבא ואתרוג איהי ירוקא ואסתר מתמן הות ירקרוקת:	הצואר על כלם, הוא האמא העליונה, המח האב, ובו (וזה) שפעת האילן של המקור שלו, שנקרא אין סוף. הענפים של האילן הם קווצותיו, עליהם נאמר "ראשך עליך ככרמל". כולם ירוקים, כי כך צריך [להיות] שיערה של האשה, שהיא בת המלך, להיות ירוקה. כשבעה מיני זהב, והאתרוג הוא ירוק, ואסתר משם היתה ירקרוקת (מגילה יג ע"א).

ואסוף הרוח, ומנא לן דהאי יצירה לישנא דאסיפה דכתיב (שם יט) וייצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וגו' והיינו דכתיב (שם ה' ב) זכר ונקיבה בראם, וכתיב (שם ה' כח) ויברך אותם אלהים.

¹⁰³⁶ ר"ל הלולב עם העץ האמצעי של העבות כמו שסדרם רבינו לקמן עמוד ד' ד"ה ענף שהם עולים בקנה אחד הם גוף וברית חד וכמ"ש שם (לש"ו).

¹⁰³⁷ עי' חולין מה ע"א, וזהר ח"ג קכא ע"ב, ועי' דברי רבינו לעיל כט ע"ב: חמש כנפי ריאה - כמ"ש (חולין מז ע"א) חמש אוני אית לריאה [עי' רש"י חולין מה ע"א שכנפי ריאה הם אוני הריאה], והן ה"ס שמתפשטין בהן נ' תרעין דבינה מן הלב, תלתא מימינא חח"ג, וב' משמאלא ג"ה, שת"ת נוטה לימינא כמ"ש לקמן (ל ע"א). ו@עי' כלבו (סי' קא עא ע"ד): חמש אונות יש בריאה שלשה מימין ושנים משמאל כשיתלה הבהמה ויהיו פניה כנגד פניו, ובצד ימין ממנה אזן קטנה שלא בצד האונות ויש לה כיס בפני עצמה והיא בתוך הכיס ואזן זו קטנה נקראת ורדא.

¹⁰³⁸ עי' לעיל מו ע"א ד"ה ועליהו, ועיי"ש הערה.

¹⁰³⁹ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.

תיקון חלק ה

ואמר מוחא אבא, ר"ל מוחא דאילנא, הוא נגד מוח האדם, חכמה, והוא נביעו דאילנא, דמתפשט בכל הגוף, בחוט השדרה ובכל העצמות, בל"ב נתיבות הידועים¹⁰⁴⁰. ואמר דמקורא דיליה ל"ל סוף, ר"ל המקור של המוח, מקור של המעין, שהוא כתר, כמ"ש (בסוף פרשת בא מב ע"ב¹⁰⁴¹) וש"מ, ועי' לעיל תיקון נ"ב (%), והן ע"ס באברי האדם, ואילן, וד' המינין. ולב דבאמצע, הלולב הוא חכמה, אב ובן¹⁰⁴², וזהו לולב, ל"ו ל"ב¹⁰⁴³, כמ"ש (בס' הבהיר אות קא¹⁰⁴⁴) שהוא ל"ו, ו' צינורות דשם מ"ב, כל אחד כלול משית, כמ"ש ל' (לח ע"א %, סג ע"א %) וש"מ, ועמ"ש בארוכה. והן השם כולו כנ"ל. ואמר עלין דאילנא אינון קווצותיו כו' - ר"ל השערות. ואמר כלהו ירוקין - ר"ל ירוק כמראה הזהב כמו שמפרש והולך, למהוי ירוק כשבעה כו'. וז"ש אסתר מתמן כו' וכן אתרוג איהו ירוקא, וכן עלין דלולב, שהן קווצותיהן ירוקין, כשנגמר ונתבשל, וזהו ככרמל (שיה"ש ז ר¹⁰⁴⁵), וכאן נשלם כל שיעור קומה עם השערות, דהן סלקין למעלה, וכן קווצותיו, עלין {קנח ע"א} דלולב. ואמר כשבעה מיני דהבא כמ"ש ל' (קכג ע"ב %) דוד שבעה מיני דהבא הוי כו', משום שהוא דרגא דבת שבע, בת מלך. ואמר בפ' יתרו (עג ע"ב)¹⁰⁴⁶ דיוקנא דמשיחא קדמאה לסיחרא עין דיליה זהב ירוקא, באנפוי גוון דיליה זהב אופיר, בדיקניה גוון כו' שבעה כו'. והנה הם כולם דוגמת הסיחרא. והנה אין לאשה שער כי אם על הראש, כמ"ש (סנהדרין כא ע"א) אין לבנות ישראל לא שער בית השחי ולא בבית הערוה, ונראה

¹⁰⁴⁰ עי' דברי רבינו בס"י ה ע"א, ועי' שם ב ע"א שהביא מהראב"ד בס"י (יג ע"ד): נתיבות רבות אשר בהם ישולח כח ההרגש והשכל לכל אבר הראוי לו, ודע כי לא ימצא שום הרגש ורצון זולת הנתיבות ההם.

¹⁰⁴¹ עי' מלואים אות (כא).

¹⁰⁴² כלומר יחד עם הלולב.

\$

¹⁰⁴³ עי' מלואים אות (קמא).

¹⁰⁴⁴ ז"ל: ישב ר' ברכיה ודרש מה לולב דאמרינן אלא ל"ו מסור לל"ב, והאיך, א"ל שלשה שרים הם תלי וגלגל ולב, וכל אחד ואחד ב"ב, חזרו בשלשה מנין ל"ו שבהם נתיקים העולם דכתיב (משלי ג כה) וצדיק יסוד עולם. CHECK THE MILUIMS

¹⁰⁴⁵ ז"ל: ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן מלך אסור ברהטים.

עי' שיה"ש רבה (פ"ז סי' יב): ראשך עליך ככרמל אמר הקב"ה לישראל ראשך עליך ככרמל הרשים שבכם חביבים עלי כאלהיו שעלה להר הכרמל. ופי' רש"י: ראשך עליך ככרמל - אלו תפילין שבראש שנאמר בהן (דברים כח) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך הרי היא חוזקן ומוראן כסלע הרים וכרמל הוא ראש ההרים:

¹⁰⁴⁶ HOW MUCH IS NEEDED ז"ל ע"א: שירותא דחייבין מקרבין למחמי אינון חייביא חמאן לון חייכאן רחמי חנא וחסדא לבתר תוקפא ודחילו ואמתנו ורוגזא ועינוי יונים לגבייהו מאי יונים דעבדין לון אונאה לחייביא כמה דאת אמר (ויקרא כה יז) לא תונו איש את עמיתו וכתיב (שיר א טו) עיניך יונים מקרבן ומרחקן כל דיוקנין דעלמא כלהו כלילין באנפוי שיערא דרישיה הוה רשים בגונוי שבעה זיני דהבא חמינא בספרא דאדם קדמאה דאמר הכי דיוקנין דמשיחא קדמאה לסיחרא גוון דיליה זהב ירוקא באנפוי גוון דיליה זהב אופיר בדיקניה גוון דיליה זהב שבא בגבינוי גוון דיליה (דה"ב ג ו) זהב אפרים בקריצין דעל עינוי גוון דיליה זהב סגור בשיערא דרישיה גוון דיליה זהב מופז על חדוי בלוחא דעל לביה גוון דיליה זהב תרשיש על תרין דרועין כל שבעה גוונים אלן הוו רשימין על כל אינון דוכתי דשעריו בדרועא ימינא הוה חקיק ורשים רשומא חדא סתים מבני נשא מגדל חקיק באריה ואלף זעירא רשים בגויה וסימנא דא (שיר ד ד) אלף המגן תלוי עליו כל זמנא דאגח קרבא ההוא רשימא סלקא ובלטא ועל מגדל מכשכשא האי אלף וכדין אתתקף לאגחא קרבא כד עאל בקרבא מכשכשא ההוא אריה וכדין אתגבר כאריה ונצח קרבין וההוא מגדל אתרהיט וסימניה (משלי יח י) בו ירוץ צדיק ונשגב ונשגב דוד משנאו דלא יכלין לגביה ומן סימנין אלן ורשימין אלן הוו רשימין בדרעיה שמאלא רשומא דבר נש אחרא לאו כהאי:

תרגום: \$

ביאור: דחילו - בסע"ה דף לה ע"ב וז"ל, הנך יפה עיניך יונים, מבואר בזהר פ' ויחי שז' עיני ה' הם ע' סנהדרין, ובסוד הפנימיות, שהוא רזא דבינה, הוא סוד סנהדרי גדולה, שהוא שם מ"ה עם שם הו"ה פשוט ד' אותיותיו גימ' ע', ולכן הסנהדרין הם ע', כי הם עיניה. ונקרא יונים ע"פ מ"ש בזהר יתרו, בת עינא דלגו וכו', והוא סוד הנזכר, כי הע' סנהדרין המאירים בהיכל הזכות, לדון את האדם בהשגחה פרטית, ואע"פ שנראה שהם דין, מ"מ הם גימ' שם מ"ה ושם הו"ה, שמורה ג"כ על רחמים גמורים, ולכן אומר הזוהר שהם מקרבין ומרחקין, ומכח העינים נענש שלמה המלך כמ"ש בזהר שיר השירים, וז"ש עיניך כיונים (מ"מ).

תיקון חלק ה

שכ"ש בגבינים שהוא במקום נראה, שכן אמרו (ברכות כד ע"א) שער באשה ערוה, שלא תתגלה שעה, כמ"ש בר"פ נשא (קבה ע"ב)¹⁰⁴⁷ בארוכה, והנה צריכין כל ז' מיני דהבא, הכל בראשה.

השיעור של הרצועות של התפילין הן עד הלב, וכן גם שיעור לנו חכמי המשנה (%), וכן שיעור של שער של בת המלך, עד הלב. וכל ענף וענף של העץ שלה שהם קני מנורה, כולם צריכים להיות במידה, במשקל. ובמידה אחד, שלא יהיה זרוע אחד ארוך מחברו, ולא שוק אחד ארוך מחברו, אלא כולם במידה ובמשקל, זה כמו זה. וכן העינים שלה שקולות זו לזו, וכן האזניים. וכן נקב החוטם שלה, וכן הפנים שלה, וכן השפתיים שלה, שלא יהיה דבר אחד ארוך ואחד קצר, אלא כולם באיזון@בשיקול אחד.	שעורא דרצועין דתפלין אינון עד לבא והכי שערו לון מארי מתניתין והכי שעורא דשערא דברתא דמלכא עד לבא וכל ענפא וענפא דאילנא דילה דאינון קני מנורה כלהו צריכין במדה במשקל ובמדה חדא דלא יהא דרועא חדא אריך מחבריה ולא שוקא חדא אריך מחבריה אלא כלהו במדה במשקל דא כדא [קלג ע"ב] והכי עיינין דילה שקילין דא לדא והכי אודנין והכי נוקבא דחוטמא דילה והכי אנפין דילה והכי שפון דילה דלא יהא חד אריך וחד קצר אלא כלהו בשקולא חדא:

ואמר **שעורא דרצועין דתפלין** כו', ר"ל שהן שיעור השערות דילה וכמו שמפרש והולך, **והכי שעורא כו'**, והענין שעור הרצועות עד הלב, דמשם מתחיל בחי' נוק' דיליה, תפילה של יד, ועד כאן הוא בחי' תפילין של ראש, בחי' דכורא, קשר של ראש שהראה הקב"ה למשה (ברכות ז ע"א), ד' רברבא¹⁰⁴⁸, ומסתיים עד לבא. ומלבא נקרא לבר מגופא (זהר בראשית דף כא ע"ב), בחי' פרצוף אחר, בכל פרצוף, והוא בחי' נוקבא של אותו פרצוף, כידוע¹⁰⁴⁹. ותש"ר הן ג"ר עם הדעת, וב' רצועות שמקיפות את הראש, הן חו"ג (פע"ח שער התפילין פרק ב), והקשר הוא בחי' הגוף דיליה, ת"ת, וב' רצועות עד הלב הן נו"ה, וקשר של יד הוא יסוד דביק לה, מקורא דלא פריש מן בירא לעלמין¹⁰⁵⁰. ועלמא

¹⁰⁴⁷ עי' מלואים אות (קמב).

¹⁰⁴⁸ עי' זהר ח"ג שז ע"א: לבתר אהבה רבה לסלקא ולאתקשרא בימינא ויחודא דשמע ע' רברבא ד' רברבא וסימנא ע"ד היינו דכתיב (שמואל א' יב ה) ע"ד ה' בכס אשתארו אתון ש"מ במ' פתוחה לפי שם' פתוחה מלך תתאה מס סתומה מלך עלאה אשתארו אתון ש"מ א"ח מהאי סטרא ש"מ ומהאי סטרא א"ח:

אמר רב המנונא סבא כל מאן דמייחד יחודא דא בכל יומא חדוא זמין ליה מלעילא מאתון אלין ש"מ מהאי סטרא א"ח מהאי סטרא ומצרף אתון אלין למפרע שרי ובמישר סיים וסי' אשמח דכתיב (תהלים קד לד) אנכי אשמח בה' בה' ממש והכי אית בספרא דחנוך:

תו אית ביה עי"ן רברבא רמז לאלין שבעין שמהן רזא דאבהן קדישין ישראל ה' אלהינו ה' אלין ד' בתי דתפילין דאחיד לון (א"ח) ד' רברבא דא קשר של תפילין דאיהי אחידת בהו והוא רזא לחכימין ולא אתמסר לגלאה ותרין רצועין נפקין מסטרא דא ומסטרא דא רזא תרין רכין דהאי א"ח דנביאי קשוט אחידן ביה ועוד א"ח רמז לפסוק דאמר (שיה"ש ה ב) פתחי לי אחותי ולבתר אמת ויצבי ואמאי ויצבי דא תרגומו אלא דא יעקב ודא יוסף ואצטרין לאתדבקא בתרוייהו:

תרגום: \$

¹⁰⁴⁹ עי' מלואים אות (מח).

¹⁰⁵⁰ עי' זהר ח"ב רנט ע"א: כפרוכתא פריסא חפאי גו טמירו סתים כפורתא פריסא גו טמירין עלאין לאסתמרא סתימו דהאי טמיר וסתים לגו מן פרוכתא אית אתר סתים וטמיר וגניז לאכנשא ליה בגויה משח רבות עלאה רוחא דחיי על ידא דההוא נהר דנגיד ונפיק וההוא נהר אקרי מבועא דבירא דלא פסקין מימיו לעלמין וכד האי עייל ונגיד כל ההוא רבות קדשא מלעילא מאתר דקדש הקדשים נהירו נגידו נחית ואתי גו אינון צנורין האי אתמליא מתמן כנוקבא דמתעברא ואתמליא מן דכורא.

תרגום: כפרכת שפרוס מכסה את תוך סתר סתום הכפרת פרוסה תוך הסתרים העליונים להסתיר הנסתרים שהרי הם טמירים ונסתרים (הפרכת פרוסה בתוך סתרים עליונים לשמר הסתום שזה נסתר וסתום) לפנים מן הכפרת יש מקום נסתר וטמון וגנוז להכניסו לתוכו שמן משחת עליון רוח החיים על יד אותו הנהר ששופע ויוצא ואותו נהר נקרא מבוע הבאר שלא פוסקים מימיו לעולמים וכשה נכנס ושופע כל אותו משחת קדש מלמעלה ממקום של קדש הקדשים אור של שפע יורד ובא לתוך אותם הצנורות וזה מתמלא משם כנקבה שמתעברת ומתמלאת מן הזכר. ביאור: מבועא דבירא - ר"ל יסוד דזעיר הנק' מבוע' דבירא (מ"מ).

תיקון חלק ה

עילאה דדכורא (זהר ח"א צו ע"א), הוא עלמא דאתכסיא (זהר ח"א קנד ע"א), שכל מעשה לאה באתכסיא, והוא בבחינות התכסות בשערות, אלא שגם השערות צריך להתכסות: וכל ענפא וענפא כו' - ר"ל, שית פרקין דדרועא הן שית קני המנורה, כמש"ל סוף תיקון נ"ו (%). וז"ש דלא יהא דרועא חדא כו', ר"ל בכל הפרקין וכן בשוקין, דהוא מרכבתא תניינא¹⁰⁵¹, דוגמת מנורה עילאה. וכן ב' נוקבין דרישא ג"כ ז' קני המנורה, והן בג' דרגין, ראש בטן גויה¹⁰⁵². ועי' ברע"מ (פ' תרומה קנח ע"א)¹⁰⁵³ מסטי דעלמא דאתי כו' באמצעיתא בסופא כו' או תגא או אמצעי או שמושא כו', וז"ש והכי עיינן כו' והכי כו', וכן במנורה שהקנים למעלה, כולן שוות, וכן בשאר כלי המשכן, וכן בשיעור קומה דילה:

מבועא דמיא הכי צריך לאשקאה ולדכאה לכל גופא וכלא אצטריך במדה ובמשקל כמבועא דמיא (הכי אצטריך לאשקאה ולדכאה לכל גופא) ולכל ¹²⁴ אבר ואבר דאיהו ענפא דאילנא במדה ובמשקל וסימנא (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים ושמים בזרת תכן (איוב כח כה) ומים תכן במדה מי ודאי מדה דנביעו כגוונא דא פ' מ"י מס (נקודה) בריבועא ¹²⁵ נקודה בעגולא (מרובעת) ברבועא ¹²⁶ :	כמו מבוע של@ה מים, כך צריך להשקות ולטהר כל הגוף, והכל צריך במידה ובמשקל, כמו מבוע של מים. (כך צריך להשקות ולטהר את כל הגוף) ולכל אבר ואבר שהוא ענף של העץ במידה ובמשקל. וסימן [לדבר] "מי מדד בְּשַׁעֲלוֹ מִים, וּשְׁמִים בְּזֵרֶת תִּכֵּן", "ומים תִּכֵּן במדה". "מי" ודאי המדה של נביעה, כדוגמא זה פ', מ"י, מ"ם (נקודה) בריבוע, נקודה בעיגול, (מרובעת) בריבוע.

*מבועא דמיא הכי צריך לאשקאה לכל אבר כו' בשעלו מים ומים תכן כו' כגוונא דא פ' מרובעת יוד נקודה בעגולא ורזא דמקוה כו' - כצ"ל, ור"ל כמו שהאברים הן במדה ובמשקל, כן הנביעו דבגווייהו. ומביא ראיה, שנאמר, מי מדד כו'. וקרא אחר באיוב, ומים תכן במדה, ושם נאמר על החכמה, ע"ש. והוא נביעו דביה. ואמר מי ודאי, שהן מ' סאה דמקוה, ויו"ד, נביעו דבגויה. וע"ל תיקון נ"ב (%) ומש"ש. ובאותה הנקודה דבגויה אשתלימו למ"ם סאה. ועמש"ל בתיקון י"ט (לז ע"ב לז ע"א) בארוכה. והנה המ"ם מורה דהוא ר"ת מים, והוא מ"י, והוא מקוה, והוא מ' סאה. ובצורתו מ' סאה דמקוה, בט' נקודין כו' ובנקודה דבגויה, מ'י. ועמש"ש. וזהו, מי מדד:

ורזא דמקוה ארבעים סאה כגוונא דא תשע נקודין לכל סטר ובנקודא דמלגאו בה אשתלימו לעשר כל תשעה עד דאתעבידו ארבעים ואלין אינון ארבעים סאה ואינון ס' עלאה מ' תתאה דא ברבועא ודא בעגולא י' נביעו דתרווייהו ורזא דא מים חיים:	וסוד המקוה של ארבעים סאה, כדוגמא זה , תשע נקודות לכל צד, ובנקודה שבפנים בה נשלמה לעשר@, כל תשע, עד שנעשו@ת ארבעים, ואלו הן ארבעים סאה. והן ס' עליונה, מ' תחתונה, זו בריבוע, וזה בעיגול, י' הנביעה@ של שתיהן, וזהו הסוד של "מים חיים".

ואמר ואינון ס' עלאה כו', ר"ל זהו מ"ם, מ"ם עלאה סתומה, עלמא דסתימא (לעיל קמא ע"ב). ושכינתא תתאה, מ"ם פתוחה, וכמ"ש (שבת קד ע"א) מאמר פתוח מאמר סתום. והן ב' ממין שבא"ב ומנצפ"ך¹⁰⁵⁴. וכן מ"ם בעצמה במילוי. ומים הוא נביעו, יו"ד, נקודה הפנימית, המשמשת לשניהם. וז"ש (זכריה יד ח) והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים¹⁰⁵⁵ חצים אל הים הקדמוני וחצים כו', שהן

¹⁰⁵¹ היינו חג"ת מרכבה ראשונה, ונה"י מרכבת המשנה (זהר ח"א רמז ע"ב).

¹⁰⁵² עי' ס"י פ"ג מ"ו.

¹⁰⁵³ עי' מלואים אות (קמג).

¹⁰⁵⁴ עי' לעיל הערות 23 ו-220.

¹⁰⁵⁵ נאמר עליה (יואל ד יח) ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השיטים, ע' זוהר (ס"פ ואתחנן דע ע"ב) ובתיקונים (תיקון יד ל ע"ב), והיא המקור נפתח דזכריה (יג ע"א) המטהר כל טומאה ומנקה מכל חטא כמ"ש בתרגום יונתן שם [ז"ל: בעדנא ההיא יהי אולפן אוריתא גלי כמבוע דמיין לבית דוד וליתבי ירושלם ואשבוק לחוביהון כמא דמדכן במי אדיותא ובקטס תורתא דחטאתא, ע"כ. תרגום: בזמן ההוא ילמדו תורה בגלוי כמבוע דמיים לבית דוד ולישובי ירושלים ויסלח עוונותיהם כמי שנטהר במי טהורה

תיקון חלק ה

אלו ב' ממיין. ואמר ורזא {קנח ע"ב} דא מים חיים, ר"ל שע"י היו"ד הם חיים, כידוע ששם מקור החיים¹⁰⁵⁶, והחכמה תחיה כו', והוא הנביעו. ועי' בפרשת תצוה (קפ ע"א)¹⁰⁵⁷ יו"ד נקודה קדמא קיימא על חשע סמכין דסמכין ליה ואינון קיומין לד' סטריין עלמא כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה קיימא לארבע סטרי עלמא בר דהאי דכר והאי נוק' כו', ברזא דאת ס בלא עגולא ואע"ג דאת ס' כו' לעילא אינון ברבועא לתתא איהי בעגולא כו', עש"ב. ור"ל לתתא במלכות, דהוא דיוקנא דנקודה עלאה כמ"ש¹⁰⁵⁸, כמה דסופא דמחשבה נקודה בתראה כו', והוא מ"ס סתומה מ"ס פתוחה, דא ברבועא ודא בעיגולא כו', כמ"ש כאן. ואמר שם. ואע"ג דאת ס' כו', כמ"ש בפרשת תרומה (קכז ע"א)¹⁰⁵⁸ מ"ס וסמ"ך דאפרסמון קאמר מ"מ¹⁰⁵⁹ בגו נקודי טהירין כו', הכל הוא ברזא דמ"ס¹⁰⁶⁰. ואמר שם (ח"ב קפ ע"א)¹⁰⁶¹ רזא תניינא את ה' כו' היכלא קדישא אקרי לגו נקודה דקאמרון וכלא איהו ברזא דקאמרון דאת ס ברבוע' כו'. ובפרשת אחרי מות (סו ע"ב)¹⁰⁶² ותאנא מ"ס לא כליל בגוה אות אחרא בגין מ"ס פתוחה מ"ס סתומה מ"ס פתוחה דהוא כד אתחבר עמה מ"ס סתומה יוכלא דהא סתימין ארחא ואע"ג דמתפשטין לזמנין כו'. והנה אמר בפ' תצוה שם¹⁰⁶³ ואע"ג דאת ס' איהו בעגולא וקיימא בעגולא אבל ברזא דאתון חקיק גו נקודי טהירין לעילא אינון בריבועא כו'. הענין כי היא עגולא בגו רבועא, כמ"ש בר"פ תרומה (קכז ע"א)¹⁰⁶⁴ באפרסמון. וידוע שב' ההי"ן אלו הם נגד שמים וארץ, כמ"ש בס"י (%). וז"ש בס' הבהיר (אות קד)¹⁰⁶⁵ עגולא בגו רבועא רהיט, והוא השמים, גלגל המזלות, בגו נדנם ריבועא ריבוע' בגו עגולא לא רהיט, והוא יסוד הארץ שהיא רבועא, כמ"ש (ישיעה יא יב) מארבע כנפות הארץ. ואמר בספרי (כי תצא פיסקא רלד¹⁰⁶⁶) הכנף לאפוקי עגול'. והיא בגו עגולא, לכן לעולם עומדת (קהלת ד)¹⁰⁶⁷. והענין כי מ"ס וסמ"ך הן מילוי ו"ד של יו"ד, שהוא אימא עילאה,

Commented [052]: נוסח?
ח?

ועפר תורת החטאת. ובגמרא יומא (עח ע"א). וכן היא המים מפכים מי אפסים מים ברכים מי מתנים מי שחו נחל אשר לא יעבר אשר ביחזקאל (מז ה), והוא מרפא הכל, וכמ"ש שם וירפאו וחי כל אשר יבוא שמה (ע' יומא עז ע"ב, סנהדרין ק ע"א, ירושלמי שקלים פ"ו ה"ב, וע' פדר"א ס"פ נא, ושמות רבה פט"ו ס' כא, וע' הגר"א בתיקונים תיקון יט דף לז סע"ב, ובתיקון ע דף קנח ע"א). וכ"ז הוא הכל רק לעת"ל, שהוא עת שליטת הבינה, שבה יטוהר הכל, ויהיו כל החטאים כמי שלא היו, ע' הגר"א בתיקון י"ט (לז ע"ג) עש"מ, ואז יבוא כל א' למדרגתו הראשונה אשר משורשו ומקורו הנעלם (דע"ה ח"ב ק ע"ד).

¹⁰⁵⁶ עי' זר"ח שיה"ש (&): כתיב יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' בשעתא דברא קב"ה עלמא ברא בקדמיתא שיתין עילאין דאינון מקורי לנחתא בהון גשמיא דברכן וקדושין עילאין דלעילא ואינון נטלו בקדמיתא ממקורא דחיי מאתר עילאה דנפקו מתמן.

תרגום: נאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב וגו' בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם ברא ראשונה שיתים עליונים שהם מקורות להוריד בהם גשמי ברכות והקדשות העליונות שלמעלה והם נוטלים בראשונה ממקור החיים מהמקום העליון שיצאו משם.

¹⁰⁵⁷ עי' מלואים אות (קלח).

¹⁰⁵⁸ עי' מלואים אות (קמד). \$CHECL IF ME AND SAMECH ARE THERE

¹⁰⁵⁹ עי' מלואים אות (קלח).

¹⁰⁶⁰ מודגש \$

¹⁰⁶¹ רזא תניינא את ה' דקיימא על חמשה סמכין דסמכין לה דנפקין מרזא דבוצינא כד אתכנש לאסתלקא לעילא מרזא דמשחתא את [דא היכלא קדישא] (ר' היכלא) אקרי לגו נקודה דקאמרון וכלא איהו ברזא דקאמרון דאת ס' ברבועא אבל הכא לא אתרשים בר את ה' ורתיכא דילה חמשה סמכין דקאמרון:

תרגום: \$

¹⁰⁶² עי' מלואים אות (קמה)

¹⁰⁶³ עי' מלואים אות (קלח).

¹⁰⁶⁴ עי' מלואים אות (קמד).

¹⁰⁶⁵ עגולא בגו רבועא רהיט והוא השמים גלגל המזלות בגו נדנם ריבועא. ריבועא בגו עגולא לא רהיט, והוא יסוד הארץ שהיא רבועא, כמ"ש מארבע כנפות הארץ. ואמר בספרי הכנף לאפוקי עגולא, והיא בגו עגולא, לכן לעולם עומדת. נוסח

¹⁰⁶⁶ ז"ל: (כסותן) [כנפות] פרט לטגא ולתובלא ולתיבלטירים לתקרקים לבורסים לבורדסים לפי שאינם מרובעים, ע"כ. ועי' ביאור רבינו על או"ח סי' י ס"ט שגורס "כסותן" ולא כתיקון הגר"א בספרי עצמו "כנפות". @

¹⁰⁶⁷ ז"ל: דור הלך ודור בא והארץ לעולם עמדת.

תיקוני חלק ה

הבן בחכמה (ס"י פ"א מ"ד)¹⁰⁶⁸. והן סמ"ך ומ"ם (בנס כו') כמש"ש (%). משא"כ בחכמה תתאה, מלכות, שהיא ה', שהיא ד' על ו', והוא מ"ם וסמ"ך. והן רזא דנקודין, שהן עגולין. ואותיות שהן החיות והאופנים, למעלה נקודין גו אתון. אבל למטה, האותיות בכתב, והיא תורה שבע"פ, ע"ג רתיכאה, שהן הנקודין, והן סמכין דילה, שהן עגולין, אלא שלמטה שניהם בסוד מ"ם, והוא מ"ם ריבועא, שנעלם במילוי דילה כנ"ל, פרשת אחרי מות מ"ם כו' :

ואית ענפין עלאין וענפין בינונים וענפין תתאין וכלהו במדה במשקל (דא בדא) עלאין במשקל דא בדא בינונים במשקל דא בדא תתאין במשקל דא בדא עלאין אינון אבהן בינונים ממנן ותתאין שליחן דילהון וכלהו אית לון שמהן (קנח ע"ב) ידיעאן לאשתמודעאן שליחאן וראשין וממנן¹²⁷ דתחותיהו וכל חד אית ליה נקודה וביה אשתמודע כל ענפא וענפא דאיהו אבר דגופא:	ויש ענפים עליונים, ענפים בינוניים, וענפים תחתונים, וכולם במידה ובמשקל (זה בזה) העליונים במשקל זה עם זה, הבינוניים במשקל זה עם זה, התחתונים במשקל זה עם זה. העליונים הם האבות, הבינוניים ממונים, והתחתונים שליחיהם. ולכולם יש שמות ידועים כדי שיוודעו@ שליחים וראשים וממונים שתחתיהם. ולכל אחד יש נקודה, ובה ניכר כל ענף וענף, שהוא אבר הגוף.

ואית ענפין כו' - חוזר לענין ראשון, בסוד האברים עצמן, ואמר דהן ג' מינין, שכנגדן ג' א"ב, אתון ברביבין, שהן אותיות גדולות שבתורה¹⁰⁶⁹. ואתון זעירין, שהן אותיות קטנות שבתורה. ואתון בינונים, שהן אותיות התורה, כי עיקר התורה בז"א, גוף התורה, שהוא בגוף. ומפרש והולך שהן ג' דרגין, ג' פעמין ג', דכלילין הכל, ראש בטן גויה. וכן בעולם שנה נפש¹⁰⁷⁰. ובמשכן ובעשר ספירות, ובכל דבר שבעולם, ושכינתא עשירית לון (תז"ח ד ע"ב)¹⁰⁷¹, דכליל כולא. ואמר **עילאין אינון אבהן, ר"ל ג' כח"ב, שהן אמ"ש, ג' אמות שהולידו הכל, כמ"ש בס"י (%) ובפ' תרומה (קנט ע"ב)¹⁰⁷². וחג"ת ממנן, ונה"י שליחין, כי הרגלים הן, הרצים יצאו כו' (אסתר ג טו)¹⁰⁷³, וכן הברית, סובב סובב הולך כו' (קהלת א ו)¹⁰⁷⁴, כגבור לרוץ אורח (תהלים יט ו)¹⁰⁷⁵. ואמר **וכלהו אית לון שמהן כו', ר"ל הראשין י"ל¹⁰⁷⁶ שמות אחרות, וכן ממנן, וכן שליחין. וג' שבכל א' י"ל¹⁰⁷⁷ נקודה אחרת. משא"כ בממנן ושליחין, {קנח ע"ג} שהן הן הנקודות בעצמן, כמו שמפרש והולך, אלא שחלוקין בשמהן. וז"ש *לאשתמודע ראשין וממנן ושליחין דתחותיהו וכל חד כו' אבר דגופא ממנן יהו"ה מלך והכי אינון לתתא כו'. כצ"ל, אבל נקודה של הראשין מפרש והולך למטה, והיה ה' למלך על כל כו' והיה ה' או"א יהיה ה' אחד כתר, ונקודה של השכינה מפרש והולך שהוא חש"ק¹⁰⁷⁸. והנה חג"ת ונה"י נקודה דלהון חד ולא אחידעו אלא בשמהן, אבל האברים של כל א' ידוע בנקודה, מלך כו'. ואמר **ובג"ד כפל לון כו', ר"ל בתפלה, כמ"ש אצל הספרדים (לפני ברוך שאמר), וכן עשה הפיוט (חזרת הש"ן לר"ה בבוקר) כל ברואי כו', ואח"כ בסיום ג' חרוזין אמר לון ביחד :******

ראשין יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך	ראשנים: "ה' מלך", "ה' מלך", "ה' מלך", "ה' מלך", הנקודה שלהם היא:

¹⁰⁶⁸ עי' ע"ח או"א ג: מ"ה דאבא הוא לאבא, וב"ן דאבא לנוקבא דאבא הנקרא בינה, בסוד (ס"י פ"א מ"ד) הבן בחכמה, והוא י' שבשם (נ"א ו"ד שבי"ד). ומ"ה דאמא לישי"ס, וב"ן דאמא לתבונה בסוד (ס"י

פ"א מ"ד) וחכם בבינה, והוא ה' שבשם כזה **ו**.

¹⁰⁶⁹ עי' לעיל הערה 153.

¹⁰⁷⁰ עי' ס"י פ"ו מ"א.

¹⁰⁷¹ עי' לעיל טו ע"א, עשירית לון, ועי' לעיל ה ע"א: רביעאה לכל תלת.

¹⁰⁷² עי' מלואים אות (קמו).

¹⁰⁷³ ז"ל: הרצים יצאו דחופים בדבר המלך והדת נתנה בשושן הבירה והמלך והמן ישבו לשותות והעיר שושן נבוכה.

¹⁰⁷⁴ ז"ל: הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סבב הולך הרוח ועל סביבתיו שב הרוח.

¹⁰⁷⁵ ז"ל: והוא כחתן יצא מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח.

¹⁰⁷⁶ יש להם?

¹⁰⁷⁷ יש לה.

¹⁰⁷⁸ חולם שורק חירק עי' לעיל ח ע"א.

תיקון חלק ה

(תהלים צג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) נקודה דילהון יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך¹²⁸ והכי אינו לתתא בתרין שוקין ואמה ובגין דא כפל לון תרין זמנין ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד שכינתא ונקודה דילה¹²⁹ יהו"ה ודא רזא כ"י ב"י חש"ק ואפלטתו ראשי רישין (תיבין) דאינון¹³⁰ כתר עלאה חכמה בינה¹³¹ והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) והיה יהו"ה אבא ואמא יהיה ה' אחד ושמו אחד כתר עלאה:	"יהו"ה מלך" "יהו"ה מלך" "יהו"ה מלך" וכך הם למטה, בשני רגלים ובגיד@אמה, ולכן כפל אותם פעמיים: "ה' מלך", "ה' מלך", "ה' מלך" ימלך לעולם ועד, השכינה והנקודה שלה יהו"ה, וזה סוד "כ"י ב"י חש"ק ואפלטתו", ראשי הראשים (התיבות) שהם: כתר עליון, חכמה, בינה, "והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". "והיה ה'", אבא ואמא, "יהיה ה' אחד ושמו אחד", זהו כתר עליון.

*לעולם ועד שכינתא ונקודה דילה כו' ראשי תיבין כתר חכמה ובינה דאינון רישין והיה כו' - כצ"ל, ור"ל משום דאיהי ד' דס' 1079 כח"ב, לאינון דילה, שזהו סוד ו"ד, ד"ו פרצופים¹⁰⁸⁰, והוא סוד ד' אותיות אדני, אי"ן ד' 1081, אלא שבה הוא בסוד נ' כפופה, כמ"ש בפ' א"מ (סו ע"ב) 1082 שם בסוד נו"ן, לכן הנו"ן באמצע התיבה, אני. וד' היא כלולה מכולם, דל"ל מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), ולכן היא נקודה בראשי תיבות של כח"ב, דכתר הוא חולם כמ"ש"ל בהקדמה (%) ות"ת הוא בנקודתו. וחור"ב הן קמ"ץ שב"א¹⁰⁸³ וכמ"ש"ל (קכה ע"ב %) בארוכה, רק באבותיך חש"ק כו', שהן רזא דאבהן, כנ"ל וכמ"ש בפ' שמות (יד ע"ב) 1084 עבד לאברהם ברזא דחכמה וליצחק ברזא כו'. ואמר דאינון רישין דלמעלה¹⁰⁸⁵, פי' ממנן ושליחן. ור"ל דלכן הוא בר"ת, כי בי חש"ק, כי בי הוא רזא דמ"ב (לעיל ט ע"א), שהן ז"ת כמ"ש למטה. וחשק הוא רזא דג"ר. ולמעלה שם, פי' כי בי ברזא דחש"ק. ואמר לעולם ועד שכינתא - ר"ל דסיום דג' ה' מלך, שהוא "לעולם ועד", הוא שכינתא, ונקודה דילה כו', והיא רביעית לכל תלת (ה ע"ב), לכן היא סיומא בכל א' 1086, ועי' בפרשת תרומה (קלה ע"ב) 1087 לעולם ועד דא עלמא תתאה דאצטרך לברכא ומשחא ורבו דברוך ה' והמבורך כלא איהו לעולם ועד¹⁰⁸⁸, וכן הוא בברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ואמר והיה ה' למלך כו', ר"ל דג' חור"ב הן בקרא דא. וכתיב והיה כו' יהיה כו' וכתיב למלך כו', שהן ג"כ מלך מלך ימלך, והן כח"ב כמו שמפרש והולך, והיה ה' חור"ב, דוהי"ה הוא ג"כ הוי"ה, והן ג' הוי"ת. וה' אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) בכתר כמ"ש (תו"ח לב ע"ד) קודם שברא העולם היה הוא ושמו אחד בכתר, דשם אחד הכל, דשירותא דזו"נ הוא בחכמה, כמ"ש בא"ז (רצ ע"א), ואחד הוא ברזא דיי"ג תיקונין. ה' אחד ביי"ג נימין, ושמו אחד ביי"ג תיקונין¹⁰⁸⁹, דהוא שמו, התחלת התיקון לאתגליא. ושם (זכריה יד ט) 1090 והיה כו' לא יום ולא לילה כו'.

¹⁰⁷⁹ רביעית דספירות. @

¹⁰⁸⁰ עי' לעיל הערה 67.

¹⁰⁸¹ עי' לעיל הערה 947.

¹⁰⁸² עי' מלואים אות (קמז).

¹⁰⁸³ שב"א זה גבורה?

¹⁰⁸⁴ עי' מלואים אות (נ).

¹⁰⁸⁵ צ"ע גדול על מה שציטוט הזה הולך.

¹⁰⁸⁶ ר"ל ב' פעמים ה' מלך שהוא חג"ת נה"י הסיום הוא לעולם ועד שהוא שכינתא, וכן והי"ה ה' שהוא חור"ב יהיה ה', שהוא כתר הסיום הוא ושמו אחד שהוא גם כן שכינתא כמ"ש רבינו לקמן עמוד ד' ד"ה לעולם (לש"ו).

¹⁰⁸⁷ ז"ל: ברוך דא מקורא עלאה דכל ברכן נפקין מניה וכד סיהרא אשתלים קרינן לה הכי לגבי תתאי אבל ברוך מקורא עלאה כדקאמרן יהו"ה דא אמצעי דכל סטריין עלאין המבורך דא שלמא דביתא מבועא דבירא לאשלמא ולאשקא כלא לעולם ועד דא עלמא תתאה דאצטרך לאתברכא ומשחא ורבו דברוך יהו"ה והמבורך כלא איהו לעולם ועד:

תרגום: \$

¹⁰⁸⁸ מודגש

¹⁰⁸⁹ דדיקנא דא"א.

¹⁰⁹⁰ ז"ל: והיה יום אחד הוא יודע לה' לא יום ולא לילה והיה לעת ערב יהיה אור:

תיקוני חלק ה

וזוהו ה' אחד ושמו אחד, דלית יום אלא כו' ¹⁰⁹¹ (הגהה. ועוד יש י"ג אחד ברזא דאוריא ¹⁰⁹² נעלם מאד, כידוע והוא נרמז ב"ג [תיבות] דקרא זה, דהוא מייחד כלא, כללא דכולא). והנה בכל א' הוא שם י"ב ¹⁰⁹³, בנקודות היה הוה יהיה, אלא שנערץ סופן כו' (ס"י פ"א מ"ד) ¹⁰⁹⁴, ועמ"ש במ"א (%). והם סוד ל"ו ל"ב לולב כמ"ש בספר הבהיר (אות קא ¹⁰⁹⁵) שהן י"ב בתלי וגלגל ולב, ל"ו. ושכינתא ל"ב, הרי לולב. כמ"ש (אות ה') ¹⁰⁹⁶ **ישב ר' אמוראי כו' ישב ר' אמוראי כו' ישב ר' ברכיה כו' ישב ר' ברכיה** ¹⁰⁹⁷, והן בר"ת לעולם ועד, כלילא דכלהון. והכל הולכין ברזין דאלו ג' שמהן, דהן סגולתא, ג' כו' ¹⁰⁹⁸.

¹⁰⁹¹ אד"ר קלד ע"ב: ובההוא זמנא דאתער עתיק יומין בתקונין דלעילא ההוא אתקרי יום אחד דביה זמין לאוקיר דקינה הדא הוא דכתיב (זכריה יד) "יום אחד הוא יודע ליי" הוא בלחודוי יתיר מכלא הוא דכליל כלא הוא דאתקרי בשמא ידיעא דתנינן באתר דאית יום אית לילה דלית יום בלא לילה ומשום דההוא זמנא זמן יהא דיקרא דדיקנא והוא בלחודוי ישתכח לא אתקרי לא יום ולא לילה דלית יום אקרי אלא מסטרא דילן ולית לילה אקרי אלא מסטרא דילן תרגום: ובזמן ההוא, שאז יתעורר עתיק יומין בתיקונים של מעלה, זה יקרא יום אח"ד שבו עתיד לכבד את הזקן. זהו שנאמר "יום אחד הוא יודע ל"ה" "הוא" - לבדו, יותר מכולם, כי הוא הכולל את הכל, הוא נקרא בשם ידוע. שכן למדנו: במקום שיש יום, יש לילה. שכן אין יום בלא לילה, לפי שבאותו הזמן יהיה זמן של כבוד הדיקנא, והוא לבדו ימצא, לא נקרא לא יום ולא לילה. כי לא נקרא יום אלא מהצד שלנו, ולא נקראת לילה אלא מהצד שלנו.

¹⁰⁹²

¹⁰⁹³ עי' לעיל הערה 23.

¹⁰⁹⁴ ז"ל: עשר ספירות בלימה, נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן, כשלהבת קשורה בגחלת, שאדון יחיד ואין לו שני, ולפני אחד מה אתה סופר.

¹⁰⁹⁵ ז"ל: ישב ר' ברכיה ודרש מה לולב דאמרינן אלא ל"ו מסור לל"ב, והאיך, א"ל שלשה שרים הם תלי וגלגל ולב, וכל אחד ואחד י"ב, חזרו בשלשה מנין ל"ו שבהם נתקיים העולם דכתיב (משלי ג כה) וצדיק יסוד עולם.

¹⁰⁹⁶ {פרלמוטר אמר דף ה' בספר הבהיר@} ז"ל: ישב רבי אמוראי ודרש מאי דכתיב (דברים ל"ג כג) ומלא ברכת ה' ים ודרום ירשה, כך אמר משה אם תלך בחוקותיו תירש העולם הזה והעולם הבא, העולם הבא שהוא נמשל לים שנאמר (איוב י"א ט) ורחבה מני ים, והעוה"ז נמשל לדרום שנאמר (יהושע ט"ו יט) כי ארץ הנגב נתתני ומתרגמינן ארי ארעא דרומא:

¹⁰⁹⁷ אות יז: ישב ר' אמוראי ודרש למה אל"ף בראש, שהיא היתה קודמת לכל, ואפילו לתורה: אות לח: ישב ר' אמוראי ודרש מאי דכתיב (תהלים פ"ז ב) אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב, שערי ציון הם פתחי עולם, ואין שער אלא פתח כמ"א פתח לנו שערי רחמים, כך אמר הקב"ה אוהב אני שערי ציון כשהן פתוחין, למה, שהן מצד הרעה, וכשישראל טובים לפני המקום וראוים להפתח לטוב הקב"ה אוהבם מכל משכנות יעקב שהם כולם שלום שנאמר (בראשית כה כו) ויעקב איש תם ישב אהלים:

אות פט: ישב רבי אמוראי ודרש מאי דכתיב סגול, אלא סגולה שמה כדאיתא לעיל, בטר זרקא, מ"ט זרקא, כשמו כן הוא דהוא נזרק כגון דבר הנזרק ובתריה אתיא סגולת מלכים והמדינות: אות צד: ישב ר' אמוראי ודרש מאי דכתיב (מ"א ח' כז) הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, מלמד שע"ב שמות יש לו להקב"ה וכולם קבעם בשבטים דכתיב (שמות כ"ח י) ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כתולדותם, וכתיב (יהושע ד' ט) ושתיים עשרה אבנים הקים וגו', מה אלה אבני זכרון אף אלה אבני זכרון, ושתיים עשרה אבנים הם ע"ב כנגד ע"ב שמות של הקב"ה, ומאי טעמא התחיל בשתיים עשרה, ללמדך ש"ב מנהיגים יש לו להקב"ה ובכל אחד ואחד ששה כוחות ומאי נינהו, ע"ב לשונות:

¹⁰⁹⁸ אות צז: ישב ר' ברכיה ודרש מאי דכתיב (שמות כ"ה ב) ויקחו לי תרומה, הרימו אותי בתפלותיכם ומי, אותו שנדבו לבו להמשך מן העוה"ז, כבדוהו כי בו אני שמח שיועד שמי, וממנו ראוי לקחת את תרומתי שנאמר (שם ב) מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, מאותו המתנדב, ואמר ר' רחומאי הצדיקים והחסידיים שבישראל שמרימין אותי על כל העולם בזכותיהן ומהן מתפרנס הלב והלב מפרנסן:

אות קו: ישב ר' ברכיה ודרש מאי תלי, זה דמות שיש לפני הקב"ה דכתיב (שה"ש ה' י"א) קווצותיו תלתלים, מאי גלגל, זה בטן, ומאי לב, דכתיב (דברים ד' י"א) עד לב השמים, ובו כלולים ל"ב נתיבות פליאות חכמה:

אות קס: נב. קס. ישב ר' ברכיה ודרש מאי האי דאמרינן כל יומא העולם הבא, ולא ידעינן מאי קאמרינן, העוה"ב מתרגמינן עלמא דאתי, מאי עלמא דאתי, מלמד שקודם שנברא העולם עלה במחשבה לבראות אור גדול להאיר, ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלוט בו, צפה הקב"ה

תיקו"ז חלק ה

טיפין (תו"ח יא ע"ג ע"ד). ועי' בא"ז (רפח ע"ב) ¹⁰⁹⁹ בסוד ג' הוי"ת דמ"ס. ואמר שם (%) דהכל בתלת תלת, ועמ"ש במ"א (%) ¹¹⁰⁰ והן ג' פעמים ג', הכל בנקודה הנ"ל, לבד שכינתא, כי בי חש"ק, והוא סופא דג' שמות הנ"ל, אלא שבמקום סגול, הוא {קנח ע"ד} שבא, והוא נקודה העצמית דילה, שהוא בשם אדני. ועמ"ש"ל (קכה ע"ב %). והנה כל נקודות דכאן, הן הכל בג' אותיות, ואחרונה בלא נקודה, והן ז' שמות בוז"ת, חושבן הנקוד ב"ת ¹¹⁰¹, דהיא בת קול, בת דז' קלין, כמ"ש"ל (עז ע"ב %) ז' קלין דמזמור הבו כו', דאב"ג ית"ץ כמ"ש"ש. אבל דג"ר לא נראה להם, כמ"ש (דברים ד יב) ¹¹⁰² קול דברים, שהן דג"ר. ותמונה אינכם כו', והוא ש' דשבת דג"ר. ואמר לעולם, שכינתא, שהיא עולם דכלם. ונקודות דלעולם הן חש"ק ¹¹⁰³, נקודין דילה. ולעולם, הוא כסדר נקודין דילה, אדנ"י. וחש"ק הוא כסדר הר"ת דקרא, כ"י ב"י חש"ק, כתר חולם כו', ומלך מלך ימלך, הן מלך מלך בימינא ושמאלא, ימלך באמצעיתא. וכן הוא בפסוק זה, והיה ה' למלך או"א יהיה ה' בכתר ושמנו אחד הוא שכינתא ¹¹⁰⁴, רביעית לכל תלת (ה ע"ב), והיא דבוקה תמיד בקו האמצעי, אחד עמו, ולכן הוא ב' פעמים ימלך ה' לעולם ועד. וכאן ה' אחד ושמנו אחד (זכריה יד ט), והן בכללן ג"כ שם י"ב ¹¹⁰⁵, ג' יודין כו', כידוע ג' שמות, והן היה היה ויהיה, ג' הויות, וכמ"ש במ"א (%) (ב') ונקודה דכח"ב עצמן לא פי' כאן, אבל נראה שהן נקודין דחש"ק, כתר כולו חולם, וכן בכלם וכלילין במלכות ג' פעמים כנ"ל:

הידים, הם המשמשים של הגוף. הרגליים, הם השלוחים של הגוף. ועליהם נאמר: "עושה מלאכיו רוחות, משרתיו אש לזהם". והמשרתים של הגוף, הם שני הזרועות, והם שבעים ושניים ענפים של "ויסע ויבא ויט", אלו הם ענפי האילן. שורש האילן, הם השליחים, והם שבעים ושניים עליונים, כנגד שבעים ושניים תיבות שהם מן "והיה אם שמע" עד "ושמתם". ושבעים ושניים אחרים הם של פרשת ציצית. הראש של האילן, משרתיו שהם שופטים והשוטרים, הם ארבעים ושתיים תיבות מן "ואהבת" עד "והיה". הגוף (ס"א הנוף) של האילן, הממונים והשליחים שלו חמישים תיבות, מן "ושמתם את" עד "ויאמר".	ידין אינן משמשין דגופא רגלין שליוחן דגופא ועליהו אתמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לזהם ומשמשין דגופא תריין ¹³² דרועין אינן ע"ב ענפין דויסע ויבא ויט אליין ¹³³ אינן ענפי דאילנא שרשא דאילנא אינן שליוחן ואינן שבעין ותריין ע"ב ¹³⁴ עלאין לקבל שבעין ותריין תיבין דאינן מן והיה אם שמע עד ושמתם ושבעין ותריין אחרנין אינן דפרשת ציצית ¹¹⁰⁶ רישא דאילנא משמשין דיליה דאינן שופטים ושופטים אינן מ"ב תיבין מן ואהבת עד והיה גופא (ס"א נופא) ¹³⁵ דאילנא ממנן ושליוחן דיליה חמישין תיבין דאינן מן ושמתם את עד ויאמר:

ידין אינן כו' עושה כו' - מלאכיו הן שלוחין, משרתיו, משמשין. ואמר שם (תהלים קד ג) המקרה במים עליותיו, שהם ג"ר מים, ג' אמצעיות אש, ג' אחרונות רוח. יסד ארץ על מכוניה (שם ה), מלכות עפר, מאנא דכולא (לעיל קנד ע"א): *אש לזהם דגופא ותריין כו' ויט ואלין אינן כו' שליוחן ואינן שבעין ותריין שליוחן עלאין לקבל כו' - כצ"ל, ור"ל עלאין ע"ב, עילאין דמשמשין הן לקבל כו', ואמר

שאין יכולין לסובלו, לקח שביעית ושם להם במקומו והשאר גזזו לצדיקים לעתיד לבוא, ואמר אם יזכו בזה השביעי וישמרוהו אתן להם זה לעולם אחרון והיינו עולם הבא שכבר בא מקודם ששת ימי בראשית הה"ד (תהלים ל"א כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו':

¹⁰⁹⁹ עי' מלואים אות (ה).

¹¹⁰⁰ פרלמ אמר שכתוב בכת"י מא ב?§

¹¹⁰¹ מוכח מכאן שמה שנדפס לפנינו הו"ה מלך בפתח הוא טעות סופר וצ"ל בקמץ ואז מדוקדק החשבון היטב, דנקודות סגול קמץ דמלך מלך ונקודות ימלך בג' אותיות דג' הוי"ת עולים קע"ח וזהו בחג"ת וכן בנה"י גם כן הרי שני ונקודות חש"ק דהו"ה שביעית מלכות עולה מ"ו ובס"ה ב"ת זה ברור ועי' בסוף הספר אגדת דרבב"ח בדברי רבינו בד"ה בכתבי אריז"ל (לש"ו).

¹¹⁰² ז"ל: וידבר ה' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול.

¹¹⁰³ חולם שורק חירק, עי' לעיל ח ע"א.

¹¹⁰⁴ §מודגש

¹¹⁰⁵ עי' לעיל הערה 23.

¹¹⁰⁶ עי' שעה"כ כו ע"ג.

תיקון חלק ה

רישא דאילנא משמשיין כו', ר"ל רישא דאדם, דהוא רישא דאילנא, והן ד' פרשיות דק"ש, נגד ד' אותיות הוי"ה. ד' 1107 ב', שבאילן רישא דאילן למעלה ושרשיו למטה, וגופא דאילן וענפין דיליה. וכן באדם, רישא וגופא ומשמשיין ושליחין. וכן בעם רישא דעמא וגוף העם ומשמשיין דלהון ושליחין דלהון. ומשמשיין הן ממנין להנהיג את העם, ורישא הוא מלך. וכן ראש באדם, מלך על כל האברים (%). ואית למלך משמשיין דיליה, שהן שופטים לשפוט, ושוטרים ליסר ולרדות 1108. והן הכל ראשים, והן נגד כח"ב, כתר מלך על הכל, ושופטים ושוטרים חו"ב 1109, דהוא חכמה ומוסר, דבינה היא אם המיסרת את האדם 1110 לסור מהרע, כמ"ש (איוב כח כח) וסור מרע בינה, (משלי ח יד) אני בינה לי גבורה, והם המשגיחין על העם, כמו הראש והמוחין, שאינן אלא להשגיח על האדם. וידין הן הממנין, להנהיג הגוף, ליקח וליתן, כמו ממנן דעמא. ורגלין הן שלוחין דעמא, וכלן בהנהגה, שלכן ז"ת הן הנהגת העולם, ונקראים גוף. וג"ר הן להשגיח והן ראשים, וז"ש **דאינן שופטים ושוטרים כו'.** והנה כמו שלכלל הגוף והראש, הן ידן ורגלין, ממנן ושליחין, מ"מ יש להראש ממנן דיליה, וכן לגוף ג"כ ממנן ושליחין דיליה, והן אברים הפנימיים, ב' כנפי ריאה במקום ב' ידים, ב' כוליות במקום ב' רגלים, כמ"ש ברע"מ (s) 1111. וז"ש **גופא דאילנא ממנן ושליחין כו'.** והנה אף שמלך הוא בראש, מ"מ מתפשט בכולם, שהן ג' חלקי האדם, ראש בטן גויה 1112, שהם מוח לב כבד 1113, מלך (ספר הליקוטים ויחי).

1107 ד' שבאילן. §

1108 עי' תנחומא שופטים (פרק ב): שופטים ושוטרים שופטים אלו הדיינים שוטרים אלו הפרנסים שמנהיגין את העדה רבי אלעזר אומר אם אין שוטר אין שופט כיצד כיון שנתחייב אדם בבית דין לחבירו אם אין שוטר שיוציא ממנו כיון שפורש מן הדין אין ספיקה ביד הדיין לעשות לו כלום אלא אם כן מוסרו ביד השוטר והשוטר מוציא ממנו אמר רבי אלעזר בן פדת אלמלא סיטנו של יואב לא היה דוד יכול לעשות הדין וכן הוא אומר (ד"ה א יח) וימלך דוד על כל ישראל ויהי עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא וכי דוד ויואב שופטים כאחד אלא כל מי שאינו שומע לדין מוסרין אותו ביד יואב ומוציא ממנו בעל כרחו וכן איוב אומר אב אנכי לאביונים וריב לא ידעתי אחקרה ואשברה מתלעות וגו' (איוב כט).

1109 עי' זהר ח"ב קיז ע"ב הוב"ד במלואים אות (קמח).

1110 עי' ז"ח לז ע"ג: ועי' ד' איתערין קדמאי כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת דיתבא חכמה על כנה אשר נטעה ימינך דאקרי כבוד אל ואם ב"נ לא דחיל מינה איהי מיסרת ליה דאתמנת לייסרא בני נשא הה"ד (&) ודרך חיים תוכחת מוסר מאן הוא דרך לאילנא דחייא ההוא דאתמנא על עלמא לייסרא בני נשא דלא יטעיין מאורחיה:

תרגום: ועל זה העירו הקדמונים כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו חכמתו מתקיימת שיושבת החכמה על (תהלים פ) כנה אשר נטעה ימינך שנקראת כבוד אל. ואם אין אדם ירא ממנה היא מיסרת אותו שהתמנתה ליסר את בני האדם זהו שנאמר @ (משלי ו) ודרך חיים תוכחות מוסר מי הוא הדרך לעץ החיים ההוא שהתמנה על העולם ליסר את בני האדם שלא יטעו מדרכו.

1111 עי' מלואים אות. פרלמ אמר פנחס ריח ע"ב

אמאי אי אתייקר ביה מרע' [יקיז] (אקיז) לתרווייהו דאינן תרין דרועין למיהב אסוותא לכל שייפין ואי לא אתייקר ביה מרעא על [לכל שייפין אמאי אקיז לדרועא ימינא יתיר משמאלא [אלא] ונ"א א"ל אימא אנת אמר ליה [ודאי] גופא 1111 ותרין דרועין 1111 אינן לקבל אבהן רישא לקבל אדם קדמא 1111 דרועא ימינא 1111 לקבל אברהם דרועא שמאלא לקבל יצחק גופא לקבל יעקב:

ומלגו לגופא 1111 כבד לימינא טחול לשמאלא עשו וישמעאל לבא יעקב באמצעיתא כנפי ריאה וכו' [ליין לקבל אברהם יצחק ריאה מים דאינן 1111 שואבין כל מיני משקין 1111 [כולין] אשא דבשיל זרע דנחית ממוחא ובגין דאברהם איהו מים 1111 שוי זרעיה בגלותא דאדום ובגין דא כבד 1111 לימינא 1111 דאברהם ומרה דכבד דיליה איהי מרה אתמר רלג ע"ב

א"ל הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה [תרין] כוולין מאי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות כוולין משרתיו אש לוהט ואינן תרין כנפי ריאה ותרין כוולין לקבל ד' חיון דכרסייא כרסייא איהו לבא באמצעיתא:

1112 עי' ס"י פ"ג מ"ו.

1113 ז"ח סב ע"ג: ותלתא מלכין אינן בגופא מוחא ולבא וכבדא מוחא אכיל מן כולא ויהיב ללבא לבא אכל מן כולא ויהיב לכבדא הכבד הוא יהיב לכולא שנאמר כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא והוא בדוגמת ים והקב"ה מקבלן:

תיקוני חלק ה

וברישא הוא מלך על כסאו, לשפוט. ובלב הוא כמלך על חומה, להנהיג הכל. ובכבד הוא ששולח דם ומזון לכל האברים, כמלך במלחמה, והן רישין וממנן ושליחין, ועמ"ש {קנט ע"א} בס"י (פ"ד)

מ"ג(ג) 1114 :

שבעה שמות של הראש שעולים אל מ"ב הם: אב"ג ית"ץ וכו'. הרקיע הראשון, הוא אבגית"ץ, והנקודה שלו היא יהו"ה, שיוצאים מאלה ראשי התיבות "בראשית ברא אלהים את". ויש שם שמונה מבעים, שיוצאים מצינור אחד, שהוא הרקיע, והם שמונה ניצוצות. הרקיע השני, קר"ע שט"ן, והנקודה שלהם "ויאמר אלהים יהי רקיע", וזהו הו"ה. השלישי, נגדיכש, נקודתו: "ויאמר אלהים יקוו המים", וזהו הו"ה. הרביעי, בטרצתג, נקודתו: "ויאמר אלהים יהי מאורות", וזהו הו"ה. החמישי, חקבטנע, נקודתו "ויאמר אלהים ישרצו המים", וזהו הו"ה. השישי, יגלפזק, נקודתו "ויאמר אלהים תוציא הארץ", וזה הנקודה הו"ה. שקוצית, נקודה זו השביעי כלול ביום הששי,	שבעה שמות דרישא (קנט ע"א) דסלקין למ"ב אינון אב"ג ית"ץ וכו' ריקעא קדמאה אבגית"ץ ונקודה ¹³⁶ דיליה ¹¹¹⁵ יהוה דנפקין מאלין ראשי תיבין בראשית ברא אלהים את ¹³⁷ ואית תמן תמניא מבעין דנפקין מצנורא חדא דאיהו ריקע ואינון תמניא ניצוצין ורקיע תניינא קרע שט"ן ונקודה דלהו ¹³⁸ ויאמר אלהים יהי רקיע ודא יהוה תליתאה נגדיכש נקודה ¹³⁹ דיליה (בראשית א ט) ויאמר אלהים יקוו המים ודא יהוה רביעאה בטרצתג ונקודה ¹⁴⁰ דיליה ויאמר אלהים יהי מארת ודא יהוה חמישאה חקבטנע ונקודה ¹⁴¹ דיליה ויאמר אלהים ישרצו המים ודא יהוה שתיתאה יגלפזק ונקודה ¹⁴² דיליה ויאמר

תרגום: ושלושה מלכים הם בגוף מח ולב וכבד המח אוכל מהכל ונותן ללב הלב אוכל מהכל ונותן לכבד הכבד נותן לכל שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הלכים את הים והים איננו מלא והוא בדגמת ים והקדוש ברוך הוא מקבלן.

ועי' זהר ח"ג רכד ע"א.

¹¹¹⁴ ז"ל: תלי בעולם כמלך על כסאו, גלגל בשנה כמלך במדינה, לב בנפש כמלך במלחמה.

ביאור רבינו: הם ג' מינים: א', שהוא והמדינה יושבים שלשים ושקטים והוא מלך על כסאו. ב', שהוא שומר המדינה ומשגיח על צרכם. ג', שסבבם למלחמה וצריך להלחם על עצמו. והן עולם שנה נפש נגד אמ"ש.

¹¹¹⁵ אמרו בריש תיקון כ"ב (דף עא ע"ב) וכן בתיקון ל' (דף פא ע"ב) כי בז' קולות ניתנה תורה (ומ"ש בגמרא ברכות דף ו ע"ב שהם רק ה' קולות, אמר הגר"א ז"ל שם בד"ה מאינון שבע קלין כי עיקרן הם ה', ה"ח וה"ג, וב' הם כלילותם, כללות החסדים וכללות הגבורות, אבל בפרטות הם ז'). ואמרו בתיקונים תיקון ס"ט (דף קכ ע"א) כי אלו הז' קולות הם ז' הויות ע"ש, ועי' עוד שם (קנט ע"א). והרי אינם אלא ז' הויות, ולעיל אמרנו שהם י' הויות, ע"ז אמר הרב כי הם ע"ד ז' היכלות, שהיכל הז' כולל ג'ר, ונתלבשו העשר דברות בז' הבלים, וע"ז נאמר (שמות כ טו) וכל העם רואים את הקולות דאינון ההבלים וכמ"ש בריש תיקון כ"ב (דף עא סע"א) ע"ש. ואלו הז' הויות הם הז' הויות דההבלים, והנה הם הז' הויות שבמלכות, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף טז סע"ב) ז' זמנין אתקריאת הויות כו' ובאלין ז' שמהן אתקריאת היא בת שבע, והם הז' ההבלים דכלילן בבת שבע וכמ"ש שם (דף קיט סע"ב), כי כל הבל הוא במלכות וכמ"ש הרב בשער היחודים (פרק ב), וכן כל תיקונה הוא בהבלים דבר נש, ועל זה נאמר יש הבל אשר נעשה על הארץ נוק', זכאין אינון ישראל דסלקין הבלים דצלותין כו', וכמ"ש שם (קיט ע"ב [ע"א] קכ ע"ב) ובהגר"א שם ע"ש (קיט ע"ג ד"ה והאי קרא יריתנא) (ביאורים ח"א עב ע"ב).

בהעולמות ב"ע עומד כל גילויים רק האור דהשם אלהים לבד וכנ"ל אות נ"ה, ולכן אינו ניכר שם השם מ"ב מהאור דהשם הו"ה ב"ה כי הוא נעלם בהם, והוא השם מ"ב דבריאה הב' שמות אה"ה דאה"ה אשר אה"ה, ולמעלה ממנו אה"ה יה"ו, וכמ"ש ב[שער] כסא הכבוד (שם), ובשער הכוונות (נ"ח ע"א). והשם מ"ב דיצירה הוא השם אבג"י כו'. אמנם בפנימיותם עומד גם בהם האור דהשם הו"ה ב"ה, וכמ"ש בתיקון ס"ט (ק"כ ע"א) וכן בתיקון ע' (קנ"ט ע"א), ע"ש שאמרו שהשמות דאבגית"ץ כו' הם לבושין על שמות דהויות, והרי עומד אור דהשם הו"ה ב"ה בפנימיות כולם, והוא משום כי גם העולמות ב"ע הנה נעשים הם ג"כ רק אחר שנכללו הגדלות בהקטנות, ונעשה כולם רק ע"י האור דשם הו"ה ב"ה שבפנימיותם, והם העשר אמירן והל"ב אלהים וכנ"ל אות ס"ו ס"ז ס"ח ע"ש (ביאורים ח"א עב ע"ד).

תיקוני חלק ה

"ויאמר אלהים הנה נתתי", וזהו הוי"ה.	אלהים תוצא הארץ ודא נקודה¹⁴³ יהו"ה שְׁקוּצִית¹⁴⁴ דא נקודה שביעאה כליל ביומא שתיטאה ויאמר אלהים הנה נתתי (בראשית א כט) ודא יהו"ה:

***אב"ג ית"ץ וכו' רקיע קדמאה אב"ג ית"ץ ונקודין דילי יהו"ה דנפקין כו' -** כצ"ל, והנה כאן צ"ל כל הוי"ה מנוקד בראשי הפסוקים, וכן כל הוי"ת שבעמוד זה, הכל מנוקד בנקודין דיליה, אלא שהשמיטום המדפיסים. והנה כל הוי"ת שבכאן אינן רק ג' נקודות בג' אותיות הראשונות, וה' אחרונה בלא ניקוד, כמ"ש למעלה. ויוצאין מג' תיבות הראשונות שבפסוק. וצ"ל כאן רק בראשית ברא אלהים לבד, וטעות המדפיס הוא שראה שבכל פסוק מביא ד' תיבות, אבל אינן אלא לידע הפסוק לבד, שיש יהי מאורות ויהי רקיע. וז"ש ואית תמן תמניא מבויעין דנפקין מצנורא חדא כו' - והנה כאן תמניא ניצוצין מבינה, ולמטה כי שם הראשון הוא באמא, כמ"ש (עז ע"ב %) ויהי אור הוא בחסד ונכלל כאן. וז"ת, פעמים שנכללין בששה, פעמים שהן שבעה, והן בחו"ג, כי נוק' נכללת בדכורא בחסד, ולכן בשאר נקודין הן בששה. ופעמים בשבעה בשני וברביעי, מזלות הקשים, ב"ד¹¹¹⁶, ורקיע בכולן, הדעת¹¹¹⁷, דמיניה נפקין כנ"ל: ודא יהו"ה - ר"ל, מנוקד בנקודה נשמט מהדפוס כנ"ל: *תליתאה נג"ד יכ"ש כו' שתיטאה יג"ל פז"ק כו' תוצא הארץ ודא יהו"ה שק"ו צי"ת דא נקוד' שביעאה ודא נקודה כליל ביומא שתיטאה ויאמר אלהים הנה נתתי ודא יהו"ה ת"ח כו' - כצ"ל, ור"ל דשביעי נכלל ביום הששי, דששי הוא לחם משנה על יום השביעי, אשר ברא אלהים לעשות (בראשית ב ג), ביום השביעי ברא בששי, שלכן מעשיו כפולים. והנה מאמר (בראשית א כט)¹¹¹⁸ הנה נתתי, הוא אחרון למאמרות, כמ"ש במ"א (%), והוא כאן שביעי דהוא עשירי, וע"ל (קז ע"א %) ומש"ש:

תא חזי אית שמהן דאורייתא דנפקין מרישי תיבין דכל פסוקא ופסוקא דאורייתא ואית שמהן דנפקין מסוף תיבין ואית דנפקין מאמצעיתא ורוא דמלה (נ"א דכלא) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין [קלד ע"א] אלהים (ישעיה מד ו) ואית שמהן דנפקין מתרין אתון¹¹¹⁹ כל חד וחד ואית מתלת תלת ואית מארבע ואית מחמש עד עשרה אינון מעשר ספיראן תליין מתרין עשר אינון תליין מכתר עלאה כגון יואאחצ"צבירון בהאי שמא תמן אח תמן ציץ תמן אביר תמן ירון¹⁴⁵ דא שמא דתליא מכתרא עלאה כל שמא דאיהו מתרין עשר אתון איהו ברוא דאל"ף דאיהו פל"א ועליה אתמר (תהלים קלט יד) אורך על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך ותרין עשר שמהן אינון	בוא וראה: יש שמות התורה שיוצאים מראשי התיבות, של כל פסוק ופסוק בתורה. ויש שמות שיוצאים מסופי התיבות. ויש שיוצאים מהאמצע. וסוד הדבר (הכל), "אני ראשון ואני אחרון, ומבלעדי אין אלהים". ויש שמות שיוצאים משתי אותיות, כל א' וא', ויש שיוצאים משלש שלש אותיות, ויש מארבע, ויש מחמש, עד עשר, הם תלויים מעשר ספירות. משתים עשרה הם תלויות בכתר העליון, כגון יואאחצ"צבירון, בשם הזה נמצא "אח", נמצא "ציץ", נמצא "אביר", נמצא "ירון", וזהו שם התלוי מכתר עליון. כל שם שיש בו שתיים עשרה אותיות, הוא בסוד האל"ף, שהיא פל"א, ועליו נאמר "אורך על כי נוראות נפילתי, נפלאים מעשיך". והשתיים עשרה שמות הן:

¹¹¹⁶ נדצ"ל ב' וד'.

¹¹¹⁷ עי' שער מאמרי רשב"י (&): ודעת זה יקרא רקיע עליון בסוד בינה הנקרא רקיע כנודע ואם אין דעת אין בינה אם אין דעת ומצד היותו רקיע מפסיק בין אריך אפין לז"א יש בו נהירו ונציצו. ועי' דברי רבינו בספד"צ טז ע"א: רקיע הוא דעת, וכן יסוד נקרא רקיע, כמ"ש בהתחלת תיקונים (א ע"ב) ובהרבה מקומות, וכאן הוא ביסוד העליון בדעת דז"א, ושם נכנסין חסדים וגבורות שהן תיקוני דכורא ונוקבא, חסדים תיקוני דכורא, וגבורות תקוני נוק', אלא שנכנסין כולם בו והוא נותן לנוק'.

¹¹¹⁸ ז"ל: ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע לכם יהיה לאכלה.
¹¹¹⁹ עי' לעיל מא ע"ב ד"ה ות"ח.

תיקון חלק ה

אחצצביההיר"ן כל אחד משתים עשרה אותיות, והם ממונים על שנים עשר צינורות שיוצאים מן המקור העליון שאין לו סוף.	אחצצביההיר"ן ¹⁴⁶ כל חד מתרין עשר אתון ואינון ממנן על תרין עשר צנורין דנפקין ממקור עלאה דלית ליה סוף:

ואית שמהן דנפקין מתרין כו' - הוא למנן הספירות עד עשר, כמו שמפרש והולך, ועי' בתז"ח (%): **מתרין עשר כו' -** דג' שמות במ"ס, סגולתא, יוד הי ואו הי, ג' יודין, ג' טיפין, ג' הויות¹¹²⁰, י"ב תיקונין וא' דכליל כולא, כמ"ש בא"ר (קלד ע"ב)¹¹²¹, והוא כלל השם. ואמר ***בהאי שמא כו' תמן רון, כצ"ל**, וכן הוא בס"א, ור"ל דד' שמהן כלילין בו, והן ד' פרצופין דכלילין בשם הוי"ה, דכלילין הכל בו, דהוא שורש להם. "אח", עמודא דאמצעיתא. "ציץ", אבא, קודש לה' (שמות כח לו), כידוע (שעה"כ ציצית ד, פ"ח ציצית ג). "אביר", אימא, אביר יעקב (בראשית מט כד), תוקפא דיליה. "רון" אימא תתאה, רנו ליעקב (ירמיה לא ו), כנפי החיות, ציצית, כמ"ש בספר הבהיר¹¹²² וברע"מ (ח"ג רכו ע"א)¹¹²³. ואמר **כל שמא דאיהו כו' ברזא דאלף**, דאלף עשורא דיליה י"ב¹¹²⁴, וב' דרגין הן: י"ב ומ"ה. ג' חיוון ואדם, כמ"ש למעלה (%). וכמ"ש בתיקון כ' (%) בסוד י"ב מ"ה. והן עישורין דאלף ואמת, והוא חותמו באחד. ואמר **דאיהו פלא, ר"ל דאלף הוא בכתר**, דהוא פלא (%)¹¹²⁵, במופלא ממך (חגיגה יג ע"א), וז"ש **ועליה אתמר על כי נוראות כו', ר"ל בכתר**. ואמר ***ותרין עשר {קנט ע"ב} שמהן אינון אחצצביההיר"ן וגו' כל חד כו'**. כצ"ל, ור"ל י"ב שמות הן, כל א' מי"ב אותיות, והן עשר אותיות אחצצביר"ן וב' אותיות משם הוי"ה, בשם הראשון זכרים, י"ו בראש השם, וכאן ב' נקבות ה"ה בסוף השם קודם רון, שהוא סיום השם, כידוע¹¹²⁶. והן י"ב אנפין, שפעם י"ה ועוד י"ה, יו"ד עם ה' עלאה ויו"ד עם ה' תתאה, וכן בכולם. והן י"ב, כידוע שכל צירופים מב' אותיות בשם ד' אותיות הן י"ב צירופים, כל אות עם ג'. וכמ"ש בס"י (פ"ב מ"ד)¹¹²⁷ בסוד רל"א פנים ואחור. והנה עשר אותיות הם שורש לע"ס, וב' אותיות משם הוי"ה, ב' ראשין דעל גבי¹¹²⁸ כתר, שהן ג' ראשין¹¹²⁹. ואמר ואינון ממנן על תרין עשר צינורין

¹¹²⁰ עי' מלואים אות (ה).

¹¹²¹ ז"ל: תקונא דתליסר תליין שערי דתחות דיקנא מכאן ומכאן ביקרא יאה וביקרא שפירא וחפיין עד טבורא ולא אתחזיין מאנפי תקרובא דבוסמא בר אינון תפוחין שפירן חוורין א"ר שמעון זכאה חולקיה דמאן דאשתכח בהאי אדרא קדישא עלאה דאנן ביה זכאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי דאנן יתבין בקדושא עלאה אשא עלאה אסחר לן (ס"א) בין אשא עלאה דאסחר לן) והא כל תקונין עלאין (לדיוקנא) דדיקנא קדישא אתתקנו ואתעטרו ואסחרו לדוכתייהו. תרגום: התיקון הי"ג, השערות תלויים מתחת הדיקנא מכאן ומכאן נאה ובכבוד יפה, מכסים עד טבור. ולא נראה מהפנים של מנחת הבושם, רק אלו התפוחים היפים והלבנים. אמר רבי שמעון, אשרי חלקו של מי שנמצא באדרא הקדוש והעליון הזה שאנו בו, אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא, שאנו יושבים בקדושה עליונה, אש העליונה מסבבת אותנו (בין אש עליון שסביב אותנו), והרי כל התיקונים העליונים (של צורה) של הדיקנא הקדוש נתתקנו ונתעטרו והקיפו במקומם.

¹¹²² WHICH ONE פרלמ אמר צו. ועוד אמר מאי טעמא אנו מטילין תכלת בציצית, ומאי טעמא שלשים ושתים, משל למה ה"ד למלך שהיה לו גן נאה ולו ל"ב נתיבות ושם שומר עליהם והודיע לו לבדו אותן הנתיבות, א"ל שומרם ולך בהם בכל יום ובכל זמן שתדרכם שלום לך, ומה עשה אותו השומר, שם שומרים עליהם, אמר אם אני אהיה לבדי באלה הנתיבות אי אפשר לשומר אחד לקיים כל אלה הנתיבות, ועוד כי יאמרו העולם כילי הוא מלך זה לכן שם שומר זה שומרים אחרים לכל הנתיבות, אלה הם ל"ב נתיבות: צו. ומאי ניהו ארץ שנחצבה ממנו שמים והוא כסאו של הקב"ה, והוא אבן יקרה, והוא ים החכמה וכנגדה תכלת בציצית, דאמר ר' מאיר מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין מפני שהתכלת דומה לים וים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד שנאמר (שמות כ"ד ז) ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר, ואומר (יחזקאל א' כו) כמראה אבן הספיר דמות כסא:

¹¹²³ עי' מלואים אות (קמט).

¹¹²⁴ ר"ל דאלף גימ' קי"א עשירית מק' הוא עשרה ועשירית מעשרה הוא אחד ועשירית מאחד הוא גם כן אחד דלעולם אין פחות מאחד כמ"ש רבינו בהקדמה דף ז ע"א ד"ה עשור (לש"ן).

¹¹²⁵ עי' יהל אור ח"ב לט ע"ד: אלף בכתר וכו' היפוכו של אלף פלא, במופלא כו'. ועי' מלואים אות (ג) עוד ד' דרכים בביאור ענין אלף פלא. ועי' מלואים אות (קנ).

¹¹²⁶ עי' מלואים אות (צד).

¹¹²⁷ ז"ל: עשרים ושתים אותיות יסוד, קבען בגלגל כמין חומה ברל"א שערים, וחוזר הגלגל פנים ואחור, וסימן לדבר אין בטובה למעלה מענג ואין ברעה למטה מנגע.

¹¹²⁸ גב היה ראשי תיבות @.

תיקוני חלק ה

כו' - ר"ל כל שם על צינור אחד. וידוע כי כל ענף הוא במנין השורש, ולכן כל שם הוא צינור א', ג"כ י"ב, וע"ל (לח ע"א %) וסוף תיקון כ (%) ומש"ש ושם:

והם מצד אריך אנפין, שהוא וא"ו, והם גם: ה"א ה"א. יו"ד הוא כ', כתר בראש א' (זה) שהוא ארוך הפנים שהוא וא"ו, א' היא התורה. שהיא נתנה בב' לוחות שהם ו' ו' ויש כתר של קטן הפנים, שנאמר בו "כתרלי זעיר ואחור", וכמה כתרים הם: כתר תורה, כתר כהונה, וכתר מלכות.	ואינון מסטרא דאריך אנפין דאיהו וא"ו ואינון ה"א ה"א יו"ד איהו כ' כתר ברישא דא' (נ"א דא) ¹⁴⁷ דאיהו ארך אפים דאיהו וא"ו א' איהי אורייתא דאיהי אתייהיבת בתרין לוחין דאינון ו' ו' ואית כתר דזעיר אנפין דאתמר ביה (איוב לו ב) כתר לי זעיר ואחור וכמה כתרים אינון כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות:

ומ"ש ואינון מסט' דא"א דאיהו וא"ו - ר"ל כמש"ל (קכב ע"ב % קכח ע"ב %) דא' הוא ארך אפים, בב' ווין דאינון י"ב, והן י"ב השמות האלו. ואינון, ר"ל כל שם הוא ב' ה"א. וז"ש ואינון ה"א ה"א. ואמר יוד איהו כו', ר"ל חושבן יו"ד מלא הוא כ', דהוא כתר על כולם, דהוא מקור עלאה דל"ל סוף דנפקין מיניה כנ"ל. ואמר ברישא דאלף - ר"ל שבתוך ב' ווין, שהוא ארך אפים, בהון בב' פנים. וכ' עם א' הוא אהי"ה, שהוא הכתר. ואמר א' איהי אורייתא כו', ר"ל והיו"ד הוא כתר תורה כמו שמפרש והולך וכמה כתרים אינון כתר כו', ועמש"ש (%). וה"א ה"א, ב"פ ה' דיכורן בב' לוחין, וא' א', הוא ב' דבורין דכלילין עשר. וע"ל ריש תיקון כ"ב (%) וכ"ז (%) דהוא כתר תורה כנ"ל. וז"ש ואית כתר דז"א כו', והוא כתר כהונה, דהוא בסוד כהן, כידוע. ואמר דאתמר כתר לי זעיר כו' - ר"ל כתר דזעיר, ור"ל דכל מה שאמרתי לך עד, הנח הוא בתחתונים דז"א, שאמר (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים כו', וכיוצא. אבל אם תמלל עמי בכתר, זעיר ואחור עוד מלים¹¹³⁰. וכמש"ש¹¹³¹, אשא דעי למרחוק כו', שהוא בכתר, כמש"ל (קכו ע"א %). ואמר וכמה כתרים כו', שהן ג' דרגין, אהי"ה כו'¹¹³², ג' דרגין כתר זו"נ, דכלילין כולא¹¹³³, כי או"א נכללין בכתר כידוע¹¹³⁴, וכמ"ש בא"ז (רפט ע"ב) דאינון במזל אתכלילין, וע"ל (קכב ע"א %):

מה [ההבדל] שיש בין כתר לעטרה, אלא כתר הוא מצד של אות א', שהוא בצורה של אות יו"ד שעולה כ', וזהו א' מן אהי"ה, שהוא כתר של ארוך@ הפנים. א' מן אדנ"י, כתר של קטן הפנים. י' מן יהו"ה היא עטרה על ספר תורה, שהוא ו'. ויש יש למטה, והיא י' מן אדנ"י, שהיא עטרה בראש של כל צדיק. אין ספירה שאין לה עטרה על ראשו וכתר. ועטרה שהיא י', היא עטרה של ברית מילה, שעולה למאה, עשר פעמים עשר, מאה. והיא על כל מצוה ומצוה, וכמה עילות הם על עילות שעולים על כל ברכות ומצות.	מאי אית בין כתר לעטרה ¹¹³⁵ אלא כתר איהו מסטרא דא' דאיהו בדיוקנא דאת י' דסליק ב' ודא א' מן אהי"ה דאיהו כתר דאריך אנפין א' מן אדנ"י (קנט ע"ב) כתר דזעיר אנפין י' מן יהו"ה איהי עטרה על ספר תורה דאיהו ו' ואית י' לתתא ואיהי י' מן אדנ"י דאיהי עטרה ברישא דכל צדיק לית ספירה דלא אית ליה עטרה על רישא וכתר ועטרה דאיהי י' איהו עטרה דברית מילה דסליק למאה עשר זימנין עשר מאה ואיהי על כל ¹⁴⁸ פקודא ופקודא

¹¹²⁹ עי' אד"ז רפח ע"ב הוב"ד לעיל הערה 114.

¹¹³⁰ לשון הפסוק בשלימות: כתר לי זעיר ואחור כי עוד לאלוה מלים: אשא דעי למרחוק ולפעלי אתן

צדק:

¹¹³¹ @NEED S SOMETHING?

¹¹³² הו"ה אדנ"י.

¹¹³³ עי' לקמן קכה ע"ד ד"ה ואיהי, שג' דרגות הם מחשבה דיבור ומעשה, ועי' דבריו בספד"צ (יג ע"ב): בכל הזוהר וספרי קבלה כולל כל האצילות בג' שמות אהי"ה הו"ה אדנ"י. עי' לקמן קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אהי"ה כתר עלאה, יהו"ה עמודא דאמצעיתא, אדנ"י שכינתא תתאה. ¹¹³⁴ עי' ע"ח שער מטי ולא מטי פרק ב, דהג"ר הם כחד חשיבן. ועי' דע"ה ח"ב קטו ע"ג שמביא ראייה לכך מלעיל כד ע"ב: אימא עלאה מקנא בכרסיא בתלת ספירן עלאין. ¹¹³⁵ כתר למעלה שורש הענין, ועטרה למטה סוף וכללות הבנין ושורש להתחתון, ונובע העטרה מהכתר לעולם (כללים ח"ב נז ע"ב).

תיקון חלק ה

וכמה עלות אינן על עלות ¹⁴⁹ דסלקין על כל ברכאן ופקודין:	

מאי אית כו' מסט' דאלף כו' - ר"ל, דכתר ועטרה הוא ב' ענינים, כתר הוא א' והוא יו"ד מלא (תו"ח מד ע"ב)¹¹³⁶. ועטרה הוא י' פשוט, ולכן כתר הוא כ', וכן הוא אהי"ה, כ' עם האלף עצמו כנ"ל. וכל עטרה הוא בצורת י' פשוט, כמו עטרת הברית, כמו שמפרש והולך. ואמר א' מן אדניי כתר דז"א, אע"ג דאדני הוא במלכות, יש אדני למעלה, וע"ל (קל ע"א %) {קנט ע"ג} ומ"ש (קנט ע"א %). והנה עטרת וכתר הן י"א, שהן בימינא ושמאלא, באו"א, וכתר כליל לון, כמש"ל (קכב ע"א %) שכל שם דמתחיל ב' באבא ובא' באימא, וכתר כליל לון. וז"ש כאן א' מן אהי"ה, א' מן אדניי כתר, י' מן הוי"ה עטרה, ואדני כליל שניהם, א' בראשה וי' בסופה, ועי' ברע"מ פ' נשא (קמו ע"ב¹¹³⁷). וכ"ז הוא בכתר כנ"ל, והן ב' עטרין דכתר, ב' כתרים דנעשה ונשמע (שמות כד ז), שהן ד' בתים דתפילין, ב' אחסנתין דאו"א וב' עטרין דכתר, כמ"ש באד"ז¹¹³⁸. וכן ב' אחסנתין דאו"א הם ג"כ יהו"ה אהי"ה, שהן ג"כ י"א. וז"ש למטה ה' אלהינו ה' אחד, ה' אלהינו באו"א כידוע (שעה"כ כד ע"א), ה' אחד בכתר, דתמן ה' ושמו¹¹³⁹, עטרה וכתר, והוא שם הקדוש י"א"א הידוע¹¹⁴⁰, שהוא שם כ"ב, נגד כ"ב אתון, ושרשן אהו"י¹¹⁴¹, דבד' אותיות אהו"י נכלל כולם. ואמר י' מן יהו"ה כו', מפרש והולך ב' יודין, י' מן הוי"ה הוא עטרה בראש ס"ת, דהוא ו', ס"ת הוי"ה, וי' דאדני הוא עטרה בראש צדיק, דהיא בחי' אחרונה דידה, דשריא בראש צדיק, אבן מאסו הבונים כו' (תהלים קיח כב), והן ב' יודין וב' אלפין, דכלילין בג' שמות אלו, הכוללין הכל. והוא שם י"א"א דלקמן, כנ"ל. והן ד' בתים דתפילין דכלילין בג' (זהר ח"ג רסב ע"א)¹¹⁴². והנה הא' היא נוק' כנ"ל. ואע"ג דהוא בכתר, הוא דרגא דנוק' דשם, וע"ל (קנט ע"א %) שכתב שם, דבמ"ס דו"נ, דשם אינן הוי"ה אדניי מלא, וכל כתר הוא בסט' דנוק', ונוק' דמ"ס הוא כתר דז"א. וז"ש א' מן אדניי, הוא כתר דז"א, וכן באימא דג"כ כלילא מזו"נ. ואמר לית ספירה דלא אית ליה עטרה וכתר - שהן ב' בחי' שבכתר, דו"נ, גלגלתא ומ"ס, עתיק יומין וא"א, והן ב' כתרים דנכתרו ישראל, וע"ל (קכב ע"א %) דהוא מסט' דאו"א, ולכן אמר עטרה קודם לכתר, ד' הוא מסט' דדכורא כנ"ל. ואמר ועטרה דאיהי יוד איהי עטרה כו' - דמסט' דא הוא מאה ברכות, י' דאדני בחי' אחרונה, שבה שנק' ברכה, י' דאפריון¹¹⁴³. ועי' בריש פרשת תרומה (קכו ע"א)¹¹⁴⁴ ובאתר תריץ אתון ס"מ קיימא י' אפריון ברזא דברית דאיהו זמין לנטלא כלא רזא דא דאינן מאה ברכאין שתין וארבעין כו' ואת יוד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא וע"ד דא אפרסמון ודא אפריון. והנה ס"מ דאפרסמון הוא יוד מלא, דאתכליל ו"ד ביו"ד, וכמש"ש, שתין לקבל שית סטריין כו' ארבעין לקבל ד' סטריי עלמא, והן ו"ד, שמים וארץ, שמים שית סטריין, וארץ ד' סטריין, מארבע כנפות הארץ. והוא יו"ד פעמים יו"ד, והוא יו"ד מלא, דהוא באת אלף כנ"ל, ולכן שם אפרסמון ואפריון, הוא עטרה באת יוד פשוט, ומ"מ נכלל ג"כ למאה כנ"ל, דאשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, שמקבל מהם וכמו שמפרש והולך כאן עשר זמנין עשר מאה: *ואיהו על דכל פקודא ופקודא וכמה על אינן דסלקין כו' - כצ"ל, ור"ל על דכל ברכה אשר קדשנו במצותות וציונו על מצות ציצית, וכן בכל מצוה וכן בכל ברכה. וז"ש וכמה על אינן כו', ועל, הוא חושבן מאה, ועי' לעיל {קנט ע"ד} תיקון ל"ט (%) וצונו על כו', דאינן מאה ברכאין, בחושבן על, דאת יוד בק' אסתלק למאה כו'.

כל הספירות עולות, כל אחת	וכל ספירן סלקין כל חד וחד למאה באת

¹¹³⁶ לבדוק אם זה על הא' שהוא הכתוב כאן בתיקון או שזה על הו"ד מלא.

¹¹³⁷ עי' מלואים אות (קנא).

¹¹³⁸ עי' לעיל הערה 245.

¹¹³⁹ עי' תז"ח (לב ע"ד) קודם שברא העולם היה הוא ושמו אחד בכתר.

¹¹⁴⁰ עי' לקוטי תורה (תהלים סח) יקום אלהים יפוצו אויביו. ר"ת שם יא"א והוא שם קדוש ראש לכל השמות ובו ברא הקב"ה עולמו לכן המרכבה אינה פחותה מכ"ב רבוא כמ"ש רכב אלקים ריבوتים כי שם הנ"ל גימ' כ"ב.

¹¹⁴¹ עי' מלואים אות (קנב).

¹¹⁴² היינו חו"ב חו"ג, והחור"ג נכללים כא' בדעת.

¹¹⁴³ עי' כתבי הגרמ"מ משקלוב (רזא דמהימנותא דף נ): י' דאפריון שהוא מן סמ"ך מ"ם דאפרסמון הבא דרך הו"א (עי' זהר ח"ב קכז ע"א), ו"ג נחלי אפרסמון, מן העולם ועד העולם.

¹¹⁴⁴ עי' מלואים אות (קמד).

תיקון חלק ה

ואחת, למאה, באות י'. ובאות אל"ף, הן עולות לעשרת אלפים. ויש למעלה מהן מדרגה שנקראת "עילת על כל העילות", שהיא עולה על כל העליונים (עליות), ואין מי שיכול לעלות אליה. וכמה אותיות יש בתורה, מעוטות ומוכתרות, ומאלה העליונים (עליונים) יורדים ברכות ומייענות לכל ספירה וספירה, והם יא"א מ"הו"ה אלהינו יהו"ה אחד. בא' אל עליון, בי' נקראת יהו"ה. וכן בא' נקראת אלהינו, אה"ה, אלהים, אדני, והרי פרשוה.	י' ובאת א' סלקין לעשרת אלפים ואית לעילא מנייהו ההוא דאתקרי עלת על כל העלות¹¹⁴⁵ דסליק על כל עלאין (נ"א עליון) ולית מאן דסליק עליה וכמה אתוון אית באורייתא מעוטרים ומוכתרים ומאלין עלאין (עליון) נחתין ברכאן ומבועין לכל ספירה וספירה דאינון י"א על כל ספירה וספירה ואינון י"א י"א מן יהוה אלהינו יהוה א"ה בא' אתקרי אל עליון בי' יהוה וכן בא' אתקרי אלהינו אה"ה אלהים אדני והא אוקמוה:

ואמר וכל ספירין סלקין כו' - דספירין הן עשר, וכאשר נכללין בי', הן מאה. וכאשר נכללין באַלְף־אָלֶף, שהוא אַלֶף, הן עשר אלפין. וז"ש בפרק ה' דספד"צ (לד ע"ב)¹¹⁴⁶ יר"ד שלים ולא שלים י' בלחודוי מאה כו' י' בלחודוי כד אתגליא בזעירא אתמשיך בעשר אלפין שנין, ועמש"ש¹¹⁴⁷: ואמר ואית לעילא כו' - ר"ל אע"ג דא' למעלה מן י', דלכן הוא במספר אלפים, ולמעלה אמר דאלף איהו נוק', א' דאיהו א' דאדני. אמר ואית לעילא כו', והוא נוק' לגביה, ולכן כל כתר הוא נוק'¹¹⁴⁸. וכן זה שאמר למטה, וכן באלף אתקרי אלהינו אהיה כו':

ועוד: כתר עליון, אף על פי שהוא אור קדמון, אור צח ואור	ועוד כתר עלאה אף על גב דאיהו¹¹⁴⁹ אור קדמון אור צח ואור מצוחצח¹¹⁵⁰ איהו אוכם

¹¹⁴⁵ עי' לעיל הערה 325.

¹¹⁴⁶ ז"ל בשלימתו: יר"ד שלים ולא שלים, י' בלחודוי מאה תרין אתוון תרין זמנין, מאה ועשרים שנה, י' בלחודוי כד אתגליא בזעירא אתמשיך בעשר אלפין שנין. תרגום: יר"ד שלם ולא שלם י' לבד מאה, שתי אותיות שתי זמנים מאה ועשרים שנה, י' לבד כאשר מתגלה בקצר נמשך בעשר אלפי שנה.

¹¹⁴⁷ ז"ל: יר"ד שלים ולא שלים - ר"ל שיר"ד דע"ק הוא י' דלא מתחברן ביה ור"ד, ויר"ד דמוחין דז"א שהוא חכמה עלאה בחיבור ור"ד דנפקין מניה, כמש"ל סוף פ"ב (כג ע"ב), יר"ד אזיל ליר"ד דסתים מכל סתימין, דלא מתחברן ביה ור"ד, וכמש"ל, ולכן יר"ד מלא שלים ולא שלים, וזה היר"ד הוא מתלבש בז"א, ועי' מתלבש ע"ק בז"א, וז"ש שא"ס מתלבש בז"א ע"י חכמה, ולפיכך הוא רק מאה ועשרים שנה כמש"ו. י' בלחודוי מאה תרין אתוון תרין זמנין - ר"ל שי' דכאן הוא י' פעמים י' הוא מאה, ור"ד הוא שני אותיות ונכפל בהם הי' ב"פ הוא עשרים, שלכן נתחלק ור"ד שהוא י' לב' אותיות להורות על ב"פ י' וס"ה ק"ד.

¹¹⁴⁸ דהיינו עיקר הכתר המתגלה מכוסה מו"ס שהיא בחי' הנוק' שבה, שכן הדכר שבה מכונה א"ס עיין לעיל (עו ע"ב): כתר עלאה שריא ברישא דבר נש דתמן מחשבה סתימאה וכמה דמחשבה איהי סתימא כן איהו סתים אין סוף אתקרי מלגאז כתר עלאה מלבר.

¹¹⁴⁹ לעיל קלג ע"ב (לש"ו). כל בחי' עילה ועלול, הנה באשר שהם מסורים זה לזה בכל כחם, כי העילה הוא רק להעלול ממנו, ומוסר את כל כחו אליו, וכן העלול מקבל בכל כחו, הנה עי"ז אינו יורד העלול מעילתו אלא רק מדרגה אחת, כי זה עילה וזה עלול. אך המאציל ית"ש עם הנאצלים, הנה אין קץ לרוממותו עליהם, כי הם בערכו בבחי' גבול ומדה ושיעור בכל עניניהם וכמ"ש ברע"מ (פינחס רנז ע"ב), וא"כ הרי הוא אינו מסוגם כלל, ולכן אמרו בתיקונים (תיקון ע דף קנט ע"ב) כתר עלאה אע"ג דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח, איהו אוכם קדם עלת העלות. וכן בתיקון ס"ט (קלג ע"ב) ואור קדמון אע"ג כו' ע"ש. וכן נמצא עוד בזוה"ק כמה מאמרים הדומים לזה אשר אין המאציל מסוג הנאצלים כלל חלילה וחלילה וכו', מתפשט ומתלבש [אור א"ס בעולם האצילות] בהם כהנשמה בהגוף, ומתייחד עמהם ביחוד עצום, ונעשה חד עמהם עד שנעשה כל האצילות כולו אלהות גמור על ידו כנודע. אבל מציאותם גופה, זולת יחודו בהם, הם ג"כ רק בבחי' יש מאין, ולכן אמר התיקונים שגם אור קדמון שהוא כתר עלאה הוא לגבי המאציל כגופא לגבי נשמתא (כללים ח"א לג ע"ג). מה שנחשב להסתור והעלם לאור א"ס, הנה לא נחשב זה עדיין להסתור והעלם כלל להאורות שלמטה הימנו, וכמ"ש בתיקונים (כללים ח"א מב ע"ב).

כל האור קדמון והטהירו עלאה, הנה נתמעט שם האור הראשון הרבה מאד, כי הרי לכך הוא נקרא בשם צמצום. והנה הוא בבחי' גבורה ודין כנ"ל (הקדו"ש סב ע"ד).

תיקון חלק ה

מצוחצח, הוא שחור לפני@כלפי עילת העילות, וכל הכוחות@חילים שתלויים ממנו, נאמר בהם "קווצותיו תלתלים שחורות כעורב", אין אור עומד מול@כנגד@לפני אורו, שכל האורות מתחשכים לפניו.	קדם עלת העלות ¹¹⁵¹ וכל חיילין דתליין מניה אתמר בהון (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב לית נהורא קיימא קמי נהוריה דכלהו נהורין אתחשכאן קמיה:

ועוד כתר עלאה כו' - ר"ל אע"ג דאלו שמות, אלהינו אהיה, המתחילים באלף, הוא בנוק', כמש"ל (קכב ע"א %), וז"ש והא אוקמוהו, ר"ל שם, כמש"ש (עמוד א' %) איהו כתר על כללהו שמהן ואיהו אתקרי אל אהיה אדניי אלהים יו"ד ביה אתקרי כו' כללהו שמהן דפתחין כו', לכן אמר ועוד כתר עלאה אע"ג דאיהו אור כו' אוקם כו', והוא נקרא נהורא אוקמא¹¹⁵², שחורה אני ונאורה (שיה"ש א ה), וכמש"ל בכ"מ. וז"ש באלף אתקרי אל עליון ביה יהוה, דאל עליון הוא בכתר גבוה, והו"ה בזה"א, מ"מ הוא בנוק'. וז"ש וכן בא' אתקרי כו', הכל בסט' דנוק'. ואמר וכמה אתון אית כו', והן הידועים לסופרים, כמ"ש הרמב"ם (הלכות ס"ת פ"ז ה"ח)¹¹⁵³. ותגין דשעטנ"ז ג"ץ, הן כ"א כתרים, מנין¹¹⁵⁴ אהיה. והן הכתרים דאכתרו לישראל, כמו שכתבתי בריש ספד"צ (ג ע"א)¹¹⁵⁵, וכמ"ש בת"א (שמות לג ו) עדיך זיונך¹¹⁵⁶. ועטרין הן היודין שעל האותיות, כמו יודין שעל שינין ועיינין¹¹⁵⁷, וכיוצא. ובשינין ועיינין וכן כל שעטנז גץ, הן מעוטרין ומוכתרין. ואלף הוא מעוטר¹¹⁵⁸, וכן ו' וכיוצא¹¹⁵⁹. ויש תגין בלא עיטרין, שאר האותיות המתויגין¹¹⁶⁰, כמ"ש בש"ר (%) וש"פ¹¹⁶¹. ואמר ומאלין עלאין כו', ר"ל מהעטרות והכתרים, שהן י"א כמו שמפרש והולך, דאינון י"א כו', ואמר ואינון י' א' י' א' כו' - הכל כנ"ל. ואמר לית נהורא קיימא קמיה כו' - ר"ל לפני עלת העלות, וזהו על¹¹⁶² דכל ברכאין, שהן מאלין עלאין. וז"ש לעיל ומאלין עלאין נחתין ברכאין כו' - ולכן צריך לומר בכל ברכה, ה' אלהינו, שהן י"א, דמנהון נחתין ברכאין. ואמר וכל חיילין דתליין מיניה כו', דכל נימא ונימא הוא מלאך, כמש"ל (קכב ע"ב %) וריש תיקון י"ח (%), והן בגלגלת, דהוא כתר, וה"ה לכתר עליון נגד עלת העלות:

בא וראה, כמה שורשים סתומים שהם מתלבשים והם מורכבים בספירות, והספירות מרכבה	תא הוי כמה עלות סתימין דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירין וספירין

אע"ג שהוא אור צח כו' תכלית הטהור והוא באין גבול, ואנו חייבים לשלול ממנו העביות והגבול, עכ"ז חויבנו להאמין כי יש לו עביות וגבול ואפיסת האור והכח בערך המאציל שהוא עילתו, ולזה מכנה בכ"מ בזה"ק אל האין סוף בלשון עילת העילות, והכונה לחייב הענין בהכרח גמור, כי הוא עילת העילות כולם, ולכן הוא מוכרח היות לו מעלה על כולם, ואם נשלול האצילות מכל חסרון שבעולם ונעליהו במדרגה היותר שלימה שאפשר בעולם, ימשך מזה הכחשת מציאות סיבה ראשונה, כיון שהכתר במעלה שאין מעלה למעלה ממנו, א"כ מה המעלה שיתעלה עליו המאציל (ביאורים ח"א ד ע"ב).

¹¹⁵⁰ עי' לעיל הערה 694.

¹¹⁵¹ עי' לעיל הערה 325.

¹¹⁵² עי' זהר ח"א יב ע"א, נא ע"א.

¹¹⁵³ ז"ל: ויזהר באותיות הגדולות ובאותיות הקטנות ובאותיות הנקודות ואותיות המשונות כגון הפא"ן הלפופות והאותיות העקומות כמו שהעתיקו הסופרים איש מפי איש, ויזהר בתגין ובמניינן יש אות שיש עליה תג אחד ויש אות שיש עליה שבעה, וכל התגין כצורת זיינ"ן הן דקין כחוט השערה.

¹¹⁵⁴ כמנין?

¹¹⁵⁵ ז"ל שכוונתו להגהות בדף ג ע"א, עי' מלואים אות (קנג).

¹¹⁵⁶ עי' שמות (לג ו): ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. וז"ל התרגום אונקלוס: ואעדו בני ישראל ית תקון זינהון מטורא דחורב.

¹¹⁵⁷ ע"ש

¹¹⁵⁸ \$?

¹¹⁵⁹ ?

¹¹⁶⁰ בדק חיה?

¹¹⁶¹ שימושא רבא ושאר פוסקים PERLM אמר מה שכתוב כאן

¹¹⁶² נוסח?

תיקון חלק ה

מרכבה לגבייהו דאינון טמירין ממחשבות בני אדם ועלייהו אתמר (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם נהורין מצוחצחין אלין על אלין ואלין דמקבלין אינון כחשוכין מאחרנין דעלייהו דמקבלין מנייהו ועלת על כל העלות לית נהורא קיימא קמיה כל נהורין מצוחצחין מתחשכאן קמיה:	אליהם@כלפיהם, שהם סתומים ממחשבות בני אדם. ועליהם נאמר "כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם". אורות מצוחצחים, אלה על אלה, ואלה שמקבלים אותם כחשוכים מאחרים שעליהם שמקבלים מהם. ושורש על כל השורשים, אין אור עומדת לפני כל האורות מצוחצחים מתחשכים לפניו.

Commented [054]: תרג
ום מבולבל עי' גר"א

ודא איהו כי גבוה מעל כו' - ר"ל, אהי"ה מלא, הוא גבוה מעל גבוה, על ע"ס, דאינון גבוה. וגבוהים עליהם, ב' הויות שמפרש והולך. ואינון נגד ג' רישין¹¹⁶³:

וכל נהורין דאינון ¹¹⁶⁴ לעילא מנהורין אינון כתרין על רישייהו ורוא דמלא אלף ה"א יו"ד ה"א דא רוא דעשרה כתרין דאינון מורכבין על עשר ספירן ודא איהו כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א יו"ד ה"א וא"ו ה"א אלין על גב אלין עשר נהורין בעשר הה"ד (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש לעילא על כלוהו עלת העלות דרכיב על כלא (קס ע"א) ושליט על כלא וכלוהו שמהן אינון מרכבה ליה ולית דרכיב עליה דלית לעילא מינה ובגין דא אתקרי עלת ¹⁵⁰ על כל עלאין:	וכל אורות שהם למעלה מאורות הם כתרים על ראשם, וסוד הדבר, אלף ה"א יו"ד ה"א, זה סוד של עשר כתרים שהם מורכבים על עשר ספירות. וזהו "כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם". יו"ד ה"א וא"ו ה"א, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אלה על אלה. עשר מאורות בעשר, זהו שנאמר "עשרה עשרה הכף בשקל הקדש", למעלה על כולם, עילת העילות, שרוכב על הכל ושולט על הכל, וכל השמות הם מרכבה לו@כלפיו, ואין רוכב עליו, שאין למעלה ממנו, ולכן נקרא עלת על כל עלאין.

Commented [054]: נוס
??ח

ואמר עשר נהורין בעשר, דס"ג בגו מ"ה. וכן הכף, כ', עשרים, שהוא כ' כתר, יו"ד מלא, ב' פעמין עשר, דמילוי יוד ודפשוטו, עשר גו עשר. וכן אלו ב' הויות ועשר דאהי"ה, הוא יו"ד¹¹⁶⁵ פשוט, י' אותיות, שהן עטרה וכתר. ואלו ג' שורש לכל עטרה וכתר, ומתלבשין זה בגו זה, הוי"ה דאלפין בגו אהי"ה דאלפין, והן דומין, ג' אלפין כו'¹¹⁶⁶. ואח"כ הוי"ה גו הוי"ה, דאלף דס"ג שורש לשם מ"ה¹¹⁶⁷, וביה מתלבש בו, ועמש"ל (קיט ע"א %) ומש"ש: {קס ע"א}

¹¹⁶³ עי' אד"ז רפח ע"ב הוב"ד לעיל הערה 114.

¹¹⁶⁴ עי' לעיל הערה ADD\$\$.839?

¹¹⁶⁵ י' ?

¹¹⁶⁶ בכל א'.

¹¹⁶⁷ עי' ע"ח שער מ"ן ומ"ד פרק ה: א' שבתוך הוא"ו [דס"ג] (דמ"ה וס"ג), הוא בחי' אהי"ה, כי א' דמילוי וא"ו דס"ג, הוא עצמו מתלבש באות [א' דמילוי] וא"ו דמילוי מ"ה (שהוא גימטריא אדם), והוא בחי' אהי"ה, אלא שברדתה למטה להתלבש בא' זו דמילוי וא"ו. ועי' כללים ח"ב סט ע"ג, שורש הפנימי דז"א הנה הוא בא"א והוא בהמ"ס רישא תליתאה שהוא עיקר הא"א כי הג' רישין הם אפס א"ן א"א ושורש הפנימי דז"א הוא בא"א שהוא בהמ"ס ושם היה מדרגת ז"א קודם החטא והיינו כי כללות המ"ס הוא השם ס"ג כמ"ש בתיקונים תיקון ע' קמ"א ע"ב והוא"ו דשם ס"ג ור"ל בהא' דמילוי וא"ו שם הוא שורש ז"א ושם היה עלייתו ומדרגתו קודם החטא ור"ל בערב שבת בראשית אחר שעה ה' וכמו שכתבנו לעיל ענף ח' סי' ב' ע"ש ועכ"פ הוא כי שורש העיקרי דז"א הרי הוא בהמ"ס אך זהו רק בהעלם אבל בגילוי הוה התחלתו בהבינה אימא כונן שמים בתבונה כנז' והוא ג"כ בהשם ס"ג שבה בהוא"ו שבו ור"ל בהא' דמילוי וא"ו כי מאותו הא' דס"ג נמשך שם מ"ה שהוא ז"א וכמ"ש בשער רוח הקודש ביחוד שם שדי דף מ"ח ע"ב וכן בדרושי מ"ן ומ"ד דרוש ה' (דע"ה) ח"ב קא ע"ד, עיקר גילוי המ"ה הוא רק מהטבור ולמטה הגם שאור התיקון העסמ"ב שבו נשאר ולמעלה מהטבור ולמעלה ולמטה הטבור נכלל כל אור בע"ב וס"ג ואינו עולה המ"ה בשם כלל והוא העלם שורש המ"ה הכלול בס"ג בהא' דמילוי וא"ו שבו. ועי' לעיל מה ע"ד.

תיקוני חלק ה

והשמות הללו הם צינורות, והשמות שמעליהם הם הנביעים (נ"א מעיינות) שמורידים לצינורות. וכל הצינורות הם כמו אברים של שיעור קומה, שהולכים בשיעור, במידה ובמשקל, זהו שנאמר "ומים תכן במידה", והרי בארנו, כל אחד ואחד מקבל כפי שיעורו, וכפי מידתו. ויש שפע למעלה, שאין לו מידה, או שיעור, או משקל, והרי בארנו, (כל אחד מקבל כפי שיעורו), "לא תעשו עוול במשפט, במידה, במשקל ובמשורה", במדה, בה' תיקונים של ה' עליונה. במשקל, זה ה'. במשורה זה ה'. משפט הכל, זה ה', זהו שנאמר "ויגבה ה' צבאות במשפט", שהוא "גבה מעל גבה שומר".	ושמהן [קלד ע"ב] אלין אינון צנורין ושמהן דעליהו נביעין (נ"א מבויעין)¹⁵¹ דנחתין לצנורין וכל צנורין אינון כאברין דשעור קומה דאזלין בשעור ובמדה ובתקלא¹⁵² הה"ד (איוב כח כה) ומים תכן במדה והא אוקמוה כל חד איהו מקבל כפי שעוריה וכפי מדה דיליה ואית נביעו לעילא דלית ליה מדה ושעור ומשקל¹⁵³ והא אוקמוה (כל חד איהו מקבל כפי שעוריה)¹⁵⁴ לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה (ויקרא יט לה)¹⁵⁵ במדה בחמש¹⁵⁶ תקונין דה' עלאה במשקל דא ו' במשורה דא ה' משפט דכלא דא י' הה"ד (ישעיה ה טז) ויגבה ה' צבאות במשפט דאיהו (קהלת ה ז) גבוה מעל גבוה שומר¹⁵⁷:

ואמר ושמחן אלין אינון צנורין כו' - ר"ל התתאין הן צנורין, שהן האברים. ושמחן דעליהו נביעין כו', וז"ש וכל צנורין אינון כו': ובמדה ובתקלא הה"ד כו' כל חד כו' - ר"ל, דמפסוק זה מוכח דכל חד מקבל כו', וז"ש והא אוקמוהו כל חד כו', ומיניה מוכח דגם האברים, שהם הצינורות, ג"כ לפי מדה. ואמר ואית נביעו לעילא דל"ל כו' - הוא נביעו דכתרא עלאה, מקור דל"ל סוף. ואמר והא אוקמוה, למעלה בסוף תיקון כ"ב (%) וע"ל (קכא ע"א %) ועיקרו במאמר קו המדה (ז"ח נו ע"ד), ע"ש. אבל הגירסא הנכונה *דעליהו נביעין דנחתין לצנורין הה"ד ומים תכן כו' דל"ל מדה ושיעור ומשקל וכל צנורין אינון אברים דשיעור כו' ובתקלא הה"ד לא תעשו עול כו'. ובמשורה והא אוקמוה במדה בחמש כו'. וחמש תיקונין דה' עילאה הוא ה' מדות דילה מי מדד בשעלו מים ושמים כו' כמש"ל בריש תיקון ה' (%) וסוף תיקון י"ח (%) וריש תיקון י"ט (%) וש"מ. והן ה' אור, ובמשורה ה' גוויין, דמקבלת מה' עילאה, ונעשית היא מדה, כמש"ל בתיקון ה' (%). וענין במדה, שבמדה עצמה, במדדו, שלא יעשה עול, והוא נביעו דצינורות. ובמשורה, הוא בכלי, שלא יעשה הכלי שלא כהוגן, והוא בצינורות עצמן. והקרא נקט הקטן שבמדות, כמ"ש (כ"ב פט ע"ב) והלא משורה א' מל"ו בלוג, הקפידה כו'. והן ה' תיקונין דה' עילאה, אור ונביעו דממלא לגוויין. וה' תתאה הגוויין, שהן הצינורין דמקבלין מהאורות. ובמשקל ו', שהוא לשון חק מכריע בינתים (ס"י פ"ב מ"א). ועי' בפרשת בראשית (לג ע"ב)¹¹⁶⁸ ר' יוסי אומר טופסא דשקלא דשקלא כתיב ומאזנים ביה קיימין ואתקלו וגו' משקל לישן דקיימא באמצעיתא ורזא דא שקל הקודש כתיב ומאזנים ביה קיימין ואתקלו מאזנים כד"א מאזני צדק כו', והוא הבריח התיכון¹¹⁶⁹ (שמות כו כח, לעיל יד ע"א), ב' צדק, צדק צדק תרדוף (דברים טז ב)¹¹⁷⁰, ב' שכינות, וז"ש וסי' במדה כו'. שהוא בין ב' מדות. ובמשקל ג"כ ב' ענינים הנ"ל, אלא שהוא מבריה ומכריע ביניהם, לכן ב' משקל כלילין ביה כחדא. ויכול לפרש במשפט על המשקל, שלא יטה לא לכף זכות ולא לכף חוב, ב' כפות המשקל, והוא כמו במדה. והן כסדר בקרא, בתחילה במדידו ובתקלא ואח"כ בהכלים דלהון. אבל כאן מפרש במשפט, משפט דכלא כו', ר"ל שיהא הכל במשפט, ר"ל כחק הצריך, והוא כלל לכל. ומלשון וזה יהיה משפט הכהנים, וי' הוא נביעו דכלא וכלל הכל, ומביא ראיה שהוא ב', חכמה, שנאמר (ישעיה ה טז) ויגבה כו', וכתוב (קהלת ה ז) כי גבוה כו' (דהוא רום השמים (##*)), גבוה מהכל במציאות) ובס' הבהיר (אות לא)¹¹⁷¹ כתב דמשפט הוא חכמה,

¹¹⁶⁸ עי' מלואים אות (קנד).

¹¹⁶⁹ עי' מלואים אות (קיב).

¹¹⁷⁰ עי' מלואים אות (קנה).

¹¹⁷¹ ז"ל: [אות סה] ומה חכמה נתן הקב"ה לשלמה, שלמה נושא שמו של הקב"ה דא"ר יוחנן כל שלמה האמור בשה"ש קודש לבד מאחד, אמר הקב"ה הואיל ושמן כשם כבודי אשיא לך בתי, והא נשואה היא, אימא במתנה נתונה לך, דכתיב (מ"א ה כו) וה' נתן חכמה לשלמה, ולא פירש, והיכן פירש, להלן שנאמר (שם ג כח) כי ראו כי חכמת אלהים בקרבו. לעשות משפט, מאי לעשות משפט הוי אומר אותה חכמה שנתן לו אלהים ושהיא עמו בחדרו היא בקרבו לעשות משפט, (נ"א מאי לעשות משפט,

תיקוני חלק ה

כמ"ש (מלכים א' ג כח) כי חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט, אלמא כי אין משפט אלא בחכמה: *גבוה שומר במדה ה' חמש תיקונים כו' - כצ"ל, וכן הוא ספרים אחרים, ומפרש והולך, ה' תיקונים דמדה, שהן ה' נקודין, ה' תיקונים דילה {קס ע"ב}, כמש"ש וש"מ: *כאן שייך ההגהה דלקמן:

??? :Commented [055]
!!!*הלף????

חמש זמנים כנוונא דא א א א א א וסימנך פתוחי חותם (שמות כח יא) א"ל רבי אלעזר והא הכא שור"ק בנקודה חדא בפתוחי חותם והכא בתלת נקודין באתריה ¹⁵⁸ אמר ליה באתר דאית ו' איהו שור"ק בנקודה חדא באתר דלית ו' איהו שור"ק בתלת נקודין באתריה עלאה ואמצעיתא ותתאה:	חמש פעמים, כדוגמא זו: א א א א א וסימנך: "פתוחי חותם". אמר לו רבי אלעזר, והרי כאן שורק בנקודה אחת ב"פתוחי חותם", וכאן בשלוש נקודות במקומו. אמר לו, במקום שיש ו', הוא שורק בנקודה אחת. במקום שאין ו', הוא שורק בשלוש נקודות, במקומו העליון, האמצעי, והתחתון.

*א"ל ר"א והא הכא כו' (הגה. בתלת נקודין א"ל כו' - כצ"ל) נראה שצ"ל למטה אחר מ"ש דסלקין תמני¹¹⁷². והוא בקבוץ בג' נקודין. ואלהים¹¹⁷³ הוא אלהים עלאה (זהר ח"א ב ע"א)¹¹⁷⁴, אלהים חיים¹¹⁷⁵, ה' תיקונים, ה' אותיות אלהים. ה', ה' נקודין. וזהו אלהים חיים, דהנקודין הן רוח הגוף, חיים דלילה. ואמר באתרי - ר"ל במקומו: ואמר עלאה ואמצעיתא ותתאה - ר"ל דוא"ו הוא כולל ג' נקודין, חולם שורק חריק כמש"ל (לח ע"א %), ובמקום הוא"ו בא שורק בג' נקודין. ו"אמצע" כולל שלשתן, ולכן בא במקום השורק:

[056] :Commented סוף
סוגר?

חמש נקודין אינון אלהים כנוונא דא א א א א א תמניא ניצוצין אינון תמניא יודי ¹¹⁷⁶ דסלקין תמני ¹⁵⁹ רקיע דאיהו דיוקנא דו' דאיהו רמזיא בקמ"ץ הא פ"ו כחושבן אלהים ואלין נקודין עלייהו אתמר פתוחי חותם פתוחי דאימא עילאה דאיהו ¹⁶⁰ חותם ¹¹⁷⁷ כלהון פתוחין (נ"א מפותחין) בה וכלהו מצויירין בה ומתגלפאן בה ואיהי חותם דכלהו תשע נקודין עד צדיק ואיהו ¹⁶¹ חותם דכלהון כמה דאת אמר וצאצאיו חתם באות ברית קדש והני ¹⁶² אינון תשע מתתא לעילא ואימא עלאה חותם דכלהו כתר על כלהו ובה נהרי ¹⁶³ כמרגלאן דנהרין בכתרא:	חמש נקודות אלה הן אלהים, כדוגמא זה: א, א, א, א, א. הם שמונה ניצוצות, שמונה יודין, שעולות שמונים. רקיע, שהוא של ו' הוא מרומז @רמזו ב"קמץ", הרי שמינים ושש כגימטריא אלהים. ועל הנקודות הללו נאמר "פתוחי חותם". פתוחים של האם העליונה, שהיא חותם, כולם פתוחים (או מפותחים @נפתחים) בה. וכולם מצויירים בה, ונחקקים בה. והיא חותם של תשע נקודות עד צדיק, והוא חותם כולם, כמו שאומרים (ברכת מילה) "וצאצאיו חתם באות ברית קודש". ואלה הם תשע מלמטה למעלה, והאם העליונה חותם של כולם, כתר על כולם, ובה מאירים כמרגליות המאירות בכתר.

ואמר עלייהו אתמר פתוחי כו' - ר"ל דאימא עילאה איהי חותם דכלהון פתוחין בה, כמו האותיות וצורות בחותם, כן הכל פתוחין בה, והיא כללא דלהון. ומפרש והולך שהן ט' נקודין, אע"ג דאינון חמש כמו שמפרש והולך, והיא חותם דכלהון, עשירית לון (תו"ח ד ע"ב)¹¹⁷⁸, כללא דכולהו. ואמר תשע נקודין עד צדיק ואיהי חותם כו'. ר"ל מלכות, עטרת הברית כמו שמפרש והולך באות

אלא כל זמן שאדם עושה משפט חכמת אלהים בקרבו, ועזרתו ומקרבתו, ואם לאו מרחקתו, ולא עוד אלא מייסרתו דכתיב (ויקרא כ"ו כח) ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם:

¹¹⁷² עד היכן?***

¹¹⁷³ אשר בפיסקא הבאה. SCHOTENSTIEN@

¹¹⁷⁴ עי' מלואים אות (קנו).

¹¹⁷⁵ עי' לעיל הערה 348.

¹¹⁷⁶ כל נקודה היא י' וקמץ צורתו פתח ונקודה כזה: ט.

¹¹⁷⁷ עי' מלואים אות (קנז).

¹¹⁷⁸ עי' לעיל טו ע"א, עשירית לון, ועי' לעיל ה ע"א: רביעאה לכל תלת.

תיקון חלק ה

ברית קודש. וכתיב חתם, דאיהי חותם דכלהו, והוא מלכות, דהוא כללא דכל ע"ס, כידוע¹¹⁷⁹. וכן מלמטה למעלה בכ"מ¹¹⁸⁰ הוא כתר, כללא דכלהו. ואימא היא כתר על ע"ס דז"א כידוע (%), לכן היא ג"כ חותם דכלהו כמו שמפרש והולך: **ואימא עילאה חותם כו' כצ"ל *עד צדיק ומלכות איהי חותם כו' ברית קודש והכי אינון כו'.** ואמר ובה נהירין כו', דמרגלאין הן נקודות, והוא ראייה דכלולין בכתר, ועמ"ש למעלה (%):

ומסמטרא דאלין נקודין אתקריאת שכינתא שיחה דכלא שיחה דמלאכי השרת שיחת דקלים שיחת הרוחות שיחת עופין שיחת כל בריין דעלמא אלהים בלא נקודין אתקרי אלם ודא רזא דמלה (שמות ד יא) או מי ישום אלם או מי מ"י ודא ¹¹⁸¹ אימא עלאה מאן שוי אלם לאימא עלאה עלת העלות דחילא דכלא בידיה:	ומצד נקודות אלו נקראת השכינה שיחה של הכל, שיחת מלאכי השרת, שיחת הדקלים, שיחת הרוחות, שיחת העופות, שיחת כל הבריות שבעולם. אלהים בלי נקודות, נקרא אלם, וזהו סוד הדבר "או מי ישום אלם", או מי, מי ודאי האם העליונה. ומי עשה@ את האלם לאם העליונה, עילת העילות, שיראה הכל בידו.

ואמר **ומסמט' דאלין נקודות כו' -** דהדבור אי אפשר בלא נקודות, והדבור הכל ע"י הנקודות, דכתב אין צריך לנקודות, לכן אינון בכתב, כי אם בקריאה, ומפרש והולך ה' מיני שיחה, שהן מסמט' דה' נקודות הנ"ל, אע"ג שיש עוד נקודות, הן תולדות דלהון. ואמר **מי ודאי אימא עילאה, ר"ל** דהיא שם¹¹⁸² אלם, כד היא מסלקא נקודין דילה, נשאר בלא דיבור כנ"ל. ואמר **מאן שוי אלם כו' -** דריש לקרא ג"כ על התפעלות דילה, **מאן שוי אלם למי.** ואמר **אלהים בלא נקודין כו' -** דהנקודין מן חו"ב, כמ"ש בז"ח שיה"ש (נב ע"א)¹¹⁸³ בארוכה. ובהסתלקות י"ה, נשאר אלם מאלהים, וכמ"ש (תהלים לט ג) נאלמתי דומיה, דום י"ה (זהר ח"ג רכב ע"א¹¹⁸⁴). ועם הנקודות, אלהים, מלא י"ה (זהר ח"ג כט ע"א), מהנקודות. ומלא הוא וא"ו (לעיל פה ע"ב), דמקבל הנקודות, ויוד מורה על האיכות של הנקודין, שהן יודין. וה"א על הכמות, שהן ה' נקודין. והן במשפט במדה כנ"ל (%). וכן הוא אב ואם, כי איכות הזרע לפי האב, וכמותו לפי האם, שבה נצטייר¹¹⁸⁵. וכן באדמה, איכות הזרע, אם חיטין אם שעורים לפי הזרע שנזרע, וכמותו וגדלו, לפי האדמה שנזרע. ואמר **דחילא דכולא בידי' -** כמ"ש ל תיקון נ"ב (צט ע"א) ה' אלהים חיל¹¹⁸⁶ (חבקוק ג יט), חיל י', תוקפא כו':

דבר אחר, "זה ספר תולדות אדם", זהו ספר, כי יש כמה ספרים: ספרו של רב המנונא סבא, ספרו של חנוך, ספרו של רבי כרוספדאי.	[קל ¹⁶⁴] דבר אחר זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א) זה ספר דהא כמה ספרין אינון ספרא דרב המנונא סבא ¹¹⁸⁷ ספרא דחנוך ¹¹⁸⁸ ספרא דרבי כרוספדאי:

ד"א זה ספר כו' כמה ספרין אינון ספרא כו' - ר"ל, דזה ספר של תולדות דכל הספרים של תולדות אדם, הכל כלילין בזה הספר התורה, דכאן התחלת התורה. ועמ"ש ל {קס ע"ג} תיקון ל"ב (יח ע"ג)¹¹⁸⁹:

בוא וראה: יום אחד, פגשנו אני והחברים במקום של רבי כרוספדאי,	תא חזי יומא חד אערענא באתר דרב

¹¹⁷⁹ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ומקורו בתיקון סא ע"ב.

¹¹⁸⁰ בכל מקום, בכתר מלכות. נראה לי השני. @

¹¹⁸¹ עי' לעיל בדברי רבינו צט ע"ב ש"ודאי" לשון "כידוע".

¹¹⁸² שם שם שם?

¹¹⁸³ עי' מלואים אות (קא).

¹¹⁸⁴ עי' שעה"כ טז ע"א ופע"ח קדישין ב.

¹¹⁸⁵ עי' ע"ח טנת"א ה, שער תיקון הנוק' פרק ב, שער הירח פרק ג.

¹¹⁸⁶ יְהוָה אֱדָנִי חִילִי וישם רגלי כאילות ועל במותי ידרכני למנצח בנגינות.

¹¹⁸⁷ עי' זהר ח"ג עא ע"א, ז"ח ז ע"ב. ועי' עמק המלך (הקדמה): ובאותו זמן [שנעשה ספר הזהר] נעשה ספרא "דברי כרוספדאי חמיד לבא" (זהר ח"ג קסד ע"ב), והוא ניצוץ הציצית של הטלית העליון, כי תרגומו של גדילים תעשה לך הוא כרוספדאי.

¹¹⁸⁸ עי' זהר ח"א לז ע"ב עב ע"ב.

¹¹⁸⁹ ז"ל: ד"א זה ספר כו', ומשם ואילך אינו שייך כאן כלל, רק ליקוטים מז"ח.

תיקון חלק ה

כרוספדאי אנא¹¹⁹⁰ וחברייא ותקינת לן אמיה דרבי כרוספדאי מנרתא בשבעא בוצינין ואפיקת ספרא דרבי (קס ע"ב) כרוספדאי כי הוו קראן בספרא דא הכי הוו נחתין חיילא דמלאכיא לסחרא לון כבני נשא דמתקבצין לחופה¹¹⁹¹ במזמוטי חתן וכלה¹¹⁹² וקודשא בריך הוא הוה נחית בכל משריין דיליה למשמע מלין מההוא ספרא ואבוי דרבי כרוספדאי הוה נחית ליה קודשא בריך הוא עמיה למשמע מלין דבריה רבי כרוספדאי [קלה ע"א] וליליא דא ליל דשבעות הוה והכי הוה חדי קודשא בריך הוא באלין מלין כיומא דאתייהבת אורייתא בטורא דסיני:	ואמו של רבי כרוספדאי ערכה לנו מנורה עם שבעה נרות, והוציאה את ספרו של רבי כרוספדאי, כאשר היו קוראים בספר זה, כך היו יורדים כוחות של מלאכים לסבב אותנו כבני אדם המתאספים לחופה, במתנות של חתן וכלה. והקדוש ברוך הוא היה יורד בכל המחנות שלו לשמוע את הדברים מאותו הספר. ואביו של רבי כרוספדאי, היה מוריד את הקדוש ברוך הוא עמו לשמוע את דברי בנו, רבי כרוספדאי. והלילה ההוא היה ליל שבועות, וכך שמח הקב"ה באותם הדברים כיום שניתנה התורה בהר סיני.
ליליא חדא אודמן לן למהוי אושפיון בבית אימא דרבי כרוספדאי ותקינת לן פתורא ומנרתא והוה רבי כרוספדאי אתכנש לההוא עלמא אמרת אמיה רבנן והא לא הויתון שריין לפתורא דא בלא אורייתא מאי אשתני זמנא דא משאר זמנין אמינא לחבריא נפתח במילי דאורייתא דלא ייתי תקלה להאי עניא על ידנא דאם ידעת דברה איהו מת ייתי תקלה על ידנא ותמות קדם זמנה אפתחו באורייתא:	לילה אחד הזדמנו להיות אורחים בבית אמו של רבי כרוספדאי. והכינה לנו שולחן ומנורה, ורבי כרוספדאי נאסף לאותו העולם. אמרה אמו, הרבנים, והרי לא הייתם יושבים אל שולחן זה בלא דברי תורה, מדוע שונה הלילה הזה מזמנים אחרים. אמרתי לחברים: נפתח בדברי תורה, [כדי] שלא תבוא תקלה על ידינו לאותה אישה ענייה, שאם תיודע לה שבנה מת, תבוא התקלה על ידינו והיא תמות בטרם זמנה. לכן, אפתח ב[דברי] תורה.

והוה ר' כרוספדאי אתכניש כו' - ר"ל, בההוא זמנא מת, לכן ישבו שם בלא תורה, שאין אומרים שמועה והגדה בבית האבל¹¹⁹³, אע"ג דהיא לא ידעה, מכל מקום מפני כבודו של ר' כרוספדאי המת. וז"ש **נפתח במילוי דאורייתא דלא ייתי כו' -** נדחקו עצמן ללמוד משום דלא ייתי תקלה דווקא. ודרשו בענין המת, אף שרצו שלא תרגיש, משום שאי אפשר אלא מענינו כו'¹¹⁹⁴:

פתחו ואמרו בראשית ברא אלהים דא נשמתא כד נפיק ממעי אמיה אתמר בה והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום (בראשית א ב) דנפיק עינוי סתימין אפתח עינוי מיד ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור (שם ג) בתר דאתכניש מהאי עלמא נשמתיה מה כתיב ביה (שם ט) ויאמר אלהים יקוו המים	פתח ואמרו: "בראשית ברא אלהים", זה הנשמה, שכאשר יוצאת ממעי אמה, נאמר בה "והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום", כי יוצא בעיניי סתומות. [כאשר] נפקחות עיניו, מיד "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור". לאחר נאספת מהעולם הזה, מה נאמר בו, "ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה", כיוון

¹¹⁹⁰ פי' רשב"י כדלקמן.

¹¹⁹¹ עי' לקמן קסט ע"ב ד"ה ובההוא זמנא.

¹¹⁹² עי' זהר ח"ג רל ע"א.

¹¹⁹³ עי' ברכות ג ע"ב: ואמר רבי זריקא אמר רבי אמי אמר רבי יהושע בן לוי: אין אומרים בפני המת אלא דבריו של מת. אמר רבי אבא בר כהנא: לא אמרן אלא בדברי תורה, אבל מילי דעלמא לית לן בה. ואיכא דאמרי, אמר רבי אבא בר כהנא: לא אמרן אלא [אפילו] בדברי תורה, וכל שכן מילי דעלמא.

¹¹⁹⁴ האם זה נכלל בהערה 1193.

תיקוני חלק ה

שנסתלקה הנשמה ממנו, הגוף נשאר יבשה.	מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה כיון דאסתלק נשמתא מניה גופא אשתארת יבשה:
אמרה להם החכמים, הדברים האלה אינם אלא מאותו עולם. הלכה לאותו הנר, שהיה לה סימן בו, שכאשר היה רבי כרוספדאי חי, היה הנר מנענע, ומאיר באורות רבים, צבעוניים. ראתה שהאור כבה, מיד אמרה: רבנים רבנים נאבדה לי אבדה. ואני רוצה ללכת לבדוק בגינתו@בטובתו@בו.	אמר לון רבנן מלין אלין לאו אינון אלא מההוא עלמא אזלת לההוא שרגא דהוה לה סימנא ביה דכד רבי כרוספדאי הוה חי הוה שרגא מתנענע ונהרא בכמה נהורין מרקמן חזתה לנהורא דאתחשכת מיד אמרת רבנן רבנן אבדה קא אתאבידת לי ואנא בעינא למיזל לפשפשא בגינה:
אמרו, ודאי, הרי נודע לה. הם הלכו לדרכם, והיא יצאה לקראת ההולכים בדרך, ומצאה יונה נקבה. אמרה לה, יונה, יונה, את היתה@ שליח נאמנה לריבונך@, זהו שנאמר "וישלח את היונה מאתו", ונאמר בך "ותשב אליו היונה לעת ערב", חזרת לשליחותך. אני נשבע@ עלך באותו היונה (באותו השם) הקדוש שתלך בשליחותי, ותדע האם בני חי או מת.	אמרו ודאי הא אשתמודעאת לה אזלו לארחיהו ואיהי נפקת לפרשת אורחין ואשכחת יונה נוקבא אמרת לה יונה יונה אנת שליחא מהימנא הות למארך הה"ד (בראשית ח ח) וישלח את היונה מאתו ואתמר בך ותשב אליו היונה לעת ערב [קלה ע"ב] תבת ליה בשליחותה באומאה עלך בההיא יונה (בההיא שמא) ¹⁶⁵ קדישא דתיזיל בשליחות דילי ותדע אי ברי חי או מת:

בההיא יונה קדישא - ר"ל, שכינתא כמ"ש בתז"ח (ו ע"ג) וש"מ:

מיד לעידן רמשא חזרה בשליחותה דהכי חזרת לנח לעת ערב הה"ד (בראשית ח יא) ותבא אליו היונה לעת ערב והות ממרסת גרפהא וחפרת כוכא מיד יהבת קלא ואתכנשת לההוא עלמא	מיד, בשעת הערב, חזרה אותה יונה בשליחותה, כמו@ שחזרה לנח "לעת ערב", זהו שנאמר: "ותבוא אליו היונה לעת ערב". והיא מרטה את כנפיה וחפרה גומה, ומיד נתנה@ קול, והיא נאספה אל עולמה.
לבתר דהוה אזלין בארחא רבי שמעון וחברוי שאילו ליה אמאי כד נפיק ינוקא ממעי אמיה איהו עינוי סתימין אמר לון ודאי דא איהו רוא (בראשית כו א) ותכהין עיניו מראות באלין מראות דאחזיאו ליה במעי אמיה כמה נהורין כמה דחמא יחזקאל במרכבה לכל ינוקא אתחזיין ליה כפום דרגיה אחזיין ליה מאתר דאיהו נשמתיה דאי ישתדל באורייתא ובפקודין דינהיר ההוא אתר דאתנשילת נשמתיה בכמה נשמתין:	אחר כך, כאשר היו הולכים בדרך, רבי שמעון וחבריו, שאלו אותו, מדוע כאשר יוצא התינוק ממעי אמו עינוי סתומות. אמר להם, ודאי זהו סוד "ותכהין עיניו מראות", באותם מראות שהראו לו במעי אמו. כמה אורות כמו שראה יחזקאל במרכבה, לכל תינוק מראים לו, כפי מדרגתו, מראים לו מהמקום שהוא נשמתו, שאם יעסוק בתורה ובמצוות, שיאיר אותו המקום שנלקחה משם נשמתו, בכמה נשמות.

לבתר דהוי אזלי בארחא כו' מכל אינון נהורין כו' ותכהין כו' - ר"ל, (כמו ביצחק, ממה שחזא בעקידה, כן בוולד) מאלין מראות שחזא ולמד, נשכח הכל ממנו, ונשאר בחושך מן התורה, לכן עינוי סתים, על רמז דא, דהגוף לפי הנפש. ואח"כ פותח עיני הגוף, ואח"כ עיני הנפש, להבין מהעוה"ז מעט מעט, ואח"כ בתורה:

***עיניו מראות ואשתאר תהו בהו הה"ד והארץ כו' - כצ"ל:**

תיקון חלק ה

ואיך נחתין בניניה כמה מרכבות ואולפין ליה כל אורייתא ואי אשתדל בה אדכיר ליה כל מה דהוו אולפין ליה במעי אמיה לבתר אחזיין ליה גיהנם דאם עבר על פקודי אורייתא מהו עונשא דיליה כמה דאחזיאו ליה אנריה לבתר דנפיק ממעי אמיה סתים עיניו מכל אינון נהורין כמה דאתמר (בראשית כז א) ותכהין עיניו מראות ואלין¹⁶⁶ תהו ובהו הה"ד והארץ היתה תהו ובהו וחשך וכו' (בראשית א ב) והכי איהו מאן דלא אשתדל באורייתא עיניו סתים מעלמא דאתי:	וכיצד יורדים בשבילו כמה מרכבות ומלמדים אותו את כל התורה כולה. ואם יעסוק בה, ייזכר לו כל מה שהיו מלמדים אותו במעי אמו. לאחר מכן, מראים לו גיהנום, שאם יעבור על מצוות התורה, מה עונשו, כמו שהראו לו את שכרו. לאחר שיוצא ממעי אמו, סותם עיניו מכל אותם אורות, כמו שנאמר "ותכהין עיניו מראות". ואלה תהו ובהו, זהו שנאמר: "והארץ הייתה תהו ובהו וחושך", וזהו מי שלא עוסק בתורה, עיניו סתומות מעולם הבא.
בתר דאשתדל באורייתא מיד ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור דנהרין ליה בנהורא דההוא עלמא מיד דאזיל לההוא עלמא מיד (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד אתכנסת נשמתא לאתר חד הה"ד (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה וגופא אשתאר יבשה הה"ד ותראה היבשה (בראשית א ט) לבתר דאתכנסת נשמתיה קודשא בריך הוא יימא לשכינתא תוצא הארץ נפש חיה למינה (שם כד) מאן חיה אלין חיות הקדש דנהרין ליה ונחתין ליה לקבלא ליה הה"ד (תהלים צא יב) על כפים ישאונך וכו':	אחר שיעסוק בתורה, מיד "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", שמאירים לו באור של אותו עולם. מיד שהולך לעולם ההוא, מיד "יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד", הנשמה נאספת למקום אחד, זהו שנאמר: "והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה", והגוף נשאר יבשה, זהו שנאמר: "ותראה היבשה". לאחר שנאספה נשמתו, הקב"ה אומר לשכינה "תוצא הארץ נפש חיה למינה", מי ה"חיה". אלו הן חיות הקודש, שמאירות לו ויורדים אליו לקבל אותו, שנאמר: "על כפים ישאונך".
ועוד תוצא הארץ נפש חיה (בראשית א כד) לקבלא ליה למינה דא בת זוגיה דאתייהבת ליה בההוא עלמא בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה כמה חיילין ומשריין ליקריה ולבתר אפיק ליה אילנין ועשבין בגנתא דעדן הה"ד ויאמר אלהים תדשא הארץ וכו' כל מה דאתברי בשית ימי בראשית כולהו מזומן ליה בההוא עלמא בגן עדן עלאה ותתאה:	ועוד: "תוצא הארץ נפש חיה", לקבל אותו. "למינה", זו בת זוגו שניתנה לו בעולם ההוא. "בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה", כמה חיילים@כוחות ומחנות לכבודו. לאחר מכן מוציאים לו אילנות ועשבים בגן עדן, זהו שנאמר "ויאמר אלהים תדשא הארץ", כל מה שנברא בששת ימי בראשית, הכל מוכן לו באותו עולם, בגן עדן העליון והתחתון.
דבר אחר זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א) דא ספרא דחנוך נער דעליה אתמר (בראשית ה כב) ויתהלך חנוך את האלהים ואינונו כי לקח אותו אלהים ואמאי קרי ליה תולדות אדם אלא הכא רוא דגלגולא תולדות אדם אתקרי דמניה נפק ואיהו הוה תולדה דיליה ואמאי אתקרי נער אלא הכא רוא (איוב לג כה) ישוב לימי עלומיו כמה דהוה בקדמיתא לעילא	דבר אחר: "זה ספר תולדות אדם", זהו הספר של חנוך, נער, שעליו נאמר: "ויתהלך חנוך את האלהים ואינונו כי לקח אותו אלהים". ומדוע הוא נקרא "תולדות אדם". אלא כאן הסוד של גלגול, הוא נקרא "תולדות אדם", כי ממנו יצא, והוא היה תולדתו. ולמה נקרא "נער". אלא כאן סוד של "ישוב לימי עלומי", כמו שהיה בתחילה למעלה, ואחר כך ירד באותו שנאמר בו "והוא

תיקון חלק ה

נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו, ויבא יוסף את דבתם רעה". מהו "דבתם רעה". אלא שהיו מגזע של אלה שאמרו "מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו, ותחסרהו מעט מאלה"ם", שנתת לו כל אוצרות שמים וכל המפתחות שלו בידו, והשלטת אותו בכל שלו, כדוגמת זה שהמלך אמר ליוסף "רק הכסא אגדל ממך".	ולבתר נחית בההוא דאתמר ביה (בראשית לו ב) והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה מאי דבתם רעה אלא דהוּוּ מגזע דאלין דאמרו (תהלים ח ה) מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו ותחסרהו מעט מאלה"ם דיהבת ליה כל גנוי שמיא וכל מפתחן דיליה בידיה ואשלטיה בכל דיליה כגוונא דמלכא דאמר ליוסף (בראשית מא ז) {קסא ע"א} רק הכסא אגדל ממך:

ד"א זה ספר כו' דחנוך נער כו' - דהוא תולדות אדם, והוא כדמותו בצלמו¹¹⁹⁵, ואשתאר בלבושא דיליה¹¹⁹⁶, דהיא זיהרא עילאה דיליה¹¹⁹⁷, כמ"ש בז"ח רות (סו ע"ג)¹¹⁹⁸, וז"ש ואמאי קרי ליה

¹¹⁹⁵ עי' בראשית ה ג: ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת. @.
¹¹⁹⁶ עי' דברי רבינו קח ע"א ד"ה &: עיקר התערובות הוא בלבושין, כי הזכות ופגם הכל בהם, ולכן ההבדלה הוא בלבושין שלא יתערבו, דמוחא לא מקבל טומאה.
¹¹⁹⁷ עי' עמק המלך ש"ה פל"ב: קודם שבא ביעקב בא בחנוך, ולזה חנוך כשבא בעולם הזה הגשמי, נכנס בגוף ונפש לגן עדן ואכל מעץ החיים, ומצא בתוך האילן ספר רזיאל ולקחו ועיין בו, וממנו חבר ספר אחד הנקרא ספרא דחנוך. והיינו דכתיב, "ויתהלך חנוך את האלהים" (בראשית ה כב), כלומר שהלך בגן עדן וחזר בעולם הזה (עי' זהר ח"ב רעז ע"ב).
האריז"ל בשער הפסוקים (דף י"ד ע"ג) אמר כי אור הזיהרא עלאה אשר נסתלק מאדה"ר ע"י החטא דעה"ד היתה יושבת בין החומות של ג"ע שלש מאות שנה, עד שבא חנוך (וע' זוה"ק ח"ב רע"ז א') באותן הג' מאות שנה ותיקון ובירר את השם אלהים דיוד"ן שמספרו ש', ונתברר ונזדכך שם אלהים על ידו, וז"ש ויתהלך חנוך את האלהים. ותיקון בזה מה שעוות אדה"ר, וזכה ע"ז ליקח את הזיהרא עלאה דאדה"ר, וכמ"ש בזוהר חדש (נד ע"ד סט ע"ב). ולכן לא טעם הוא טעם מיתה כלל, ועלה למעלה ונעשה למלאך מט"ט, כמ"ש באותיות דר"ע ובפרקי היכלות וכוונדע (דע"ה ח"א נג ע"ב), בספר הליקוטים (פ' בראשית יד ע"ג). ומבואר שם וכן בספר הגלגולים (פרק יט) כי חנוך נטל סוד הנשמה דזיהרא עלאה דאצילות, ואלהיו נטל סוד הרוח דזיהרא עלאה דאצילות, והנפש ניתן לקין והבל כדי לתקנה וע' ספר הגלגולים (שם פרק כא), ואח"כ ניתן לנדב ואביהוא ואח"כ בפנחס ע"ש פ' נ"ב ובספר שער הגלגולים (הקדמה לב). ומשה רבינו ע"ה זכה לנשמה ורוח דזיהרא עלאה דאצילות אשר בהדעת וע"ש פ' ט"ו, והאבות להרוח דאצילות אברהם בחסד יצחק בגבורה יעקב בת"ת, וישנם בכ"ז דרושים ארוכים הרבה כמו שמבואר בספר הגלגולים שם (דע"ה ח"ב לא ע"ב).
¹¹⁹⁸ ז"ל: כתיב (&) ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אותו אלהים מגו עלמא דא דבני נשא ואתמשך חנוך זעיר זעיר עד דאתעבד מה דאתעבד ושאר בדוכתיה כדקא יאות מטטרון רברבא ותקיפא ממנא דאנפין דמיניה אזדעזען עילאין ותתאין ושליטין ושמשין עילאין (דקריבין) [וקריב] ליה לשלטא ולאפקא מיניה חילא ועטרין קדישין:
אוף הכא נמי כגוונא דא משיך הקב"ה רות אבתריה ונטל לה משאר עמין וקרב לה לגביה לאפקא מינה חיילין ומשריין קדישין:

חנוך עביד ליה הקב"ה בזימנא דנטיל ליה מאתריה תפקידו בדביקו כדקא חזי בעטורא דרוח עילאה וקרא ליה נער ובגיניה כל נערה כתיב (&) נער וקיימא לגביה (נ"א לרוח) עילאה ותתא לגביה עילאה בההיא (נ"א מההוא) רוח עילאה תתאה בההוא (נ"א מההוא) כלילו דאתכלל מסטרא (דכלה כלולה ומסטרא) דאתנטל מתתא:

ועל דא שולטנו דיליה בתרין סטריין אחידא לתתא ואחידא לעילא כתיב (&) חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה חנוך לנער דא הוא מטטרון דמשיך ליה הקב"ה מתתא ואנהיג ביה [לגבי תתאין] ע"פ דרכו לפום אורחיה דלתתא א"נ ע"פ דרכו בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו גם כי יזקין דכתיב (&) נער הייתי גם זקנתי ותנינן האי קרא שר העולם אמרו ועל דא גם כי יזקין לא יסור לא יעדי מההוא אורח בגין לאתמשכא (נ"א בגין דאתמשכא) לתתא:

תרגום: כתוב (בראשית ה) ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים מתוך העולם הזה של בני אדם ונמשך חנוך מעט מעט עד שנעשה ושהה במקומו כראוי מטטרון הגדול וחזק הממנה של הפנים (מ"ט הרים גדולים ממנו נכנעים) שממנו מזדעזעים עליונים ותחתונים ושליטים ושמשים עליונים שקרובים לו לשלט ולהוציא ממנו כח ועטרות קדושות.

תיקו"ז חלק ה

תולדות, פי' דמיניה נפקין, והוא בגלגולא דנשמתא דיליה. וכן הוא ברזא דגלגולין, { קס ע"ד } דכל גלגולין, הכל הוא ברזא דההוא נער, כמ"ש (תהלים קג טו) **אנוש כחציר ימיו כי רוח כו', כמ"ש בפרשת פנחס (ריז ע"א) 1199 וכמ"ש בסוף תז"ח (מא ע"ד) 1200.** וזהו תולדות אדם, דבגלגול קדמאה הוא ברזא דאדם, בחיה דאדם. ואח"כ הולך בגלגולא דג' חיוון, מרכבה דיליה, תולדין דאדם. וז"ש **ואמאי אתקרי נער כו' לימי עלומיו כו' ברזא דגלגול.** ואמר **ולבית נחית בההוא כו' - דיוסף הוא בסוד מט"ט 1201,** כמו שהוא ישראל זוטא נגד ישראל דלעילא עמודא דאמצעיתא 1202, ועי' ברע"מ ס"פ בא (מג ע"א) 1203. ואמר **מאי דבתם רעה אלא דהוה מגזעא כו' - דמט"ט הוא האדם שבראו הקב"ה לשלוט**

אף כאן גם כמו זה משך הקדוש ברוך הוא את רות אחריו ונטלה משאר העמים וקרב אותה אליו להוציא ממנה צבאות ומחנות קדושים.

את חנוך עשה הקדוש ברוך הוא בזמן שנטלו ממקומו תפקידו בדבקות כראוי בעטור של הרוח העליונה וקרא לו נער ובשבילו כל נערה כתוב נער ועומד (לרוח) אצלו עליון ותחתון אל העליון באותה (מאותה) הרוח העליונה התחתון כלול באותה (מאותה) התכללות שנכלל מצד הכלה הכלולה שנטל מלמטה.

ועל כן שלטונו בשני צדדים אחוז למטה ואחוז למעלה כתוב (משלי כב) חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה חנוך לנער זה הוא מטטרון שמשך אותו הקדוש ברוך הוא מלמטה והנהיג אותו על פי (אל התחתונים) דרכו לפי דרכו שלמטה או גם על פי דרכו בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו גם כי יזקין נאמר (תהלים לז) נער הייתי גם זקנתי ושנינו הפסוק הזה שר העולם אמרו ועל זה גם כי יזקין לא יסור ולא יסור מאותו הדרך כדי להמשך למטה. **TOO MUCH\$** 1199 עי' מלואים אות (קנח).

1200 ז"ל: לבתר עביד תולדין מסטרא דרע ואתפשטו בגלגולין דעלמא ועלייהו איתמר (בראשית ד) וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך חנוך מסטרא דקין ודא יצה"ר חינוך' לביש ואית חנוך מסטרא דאנוש דאיהו יצה"ט חינוך' לטב ואיתמר ביה (בראשית ה) ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים ודא חנוך דנהפך בשריה ללפיד אש:

תרגום: אחר כך עשה תולדות מצד הרע והתפשטו בגלגולים בעולם ועליהם נאמר וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך חנוך מהצד של קין וזה יצר הרע חנוך לרע ויש חנוך מהצד של אנוש שהוא יצר הטוב חנוך לטוב ונאמר בו (שם ה) ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים וזה חנוך שנהפך בשרו ללפיד אש

בהגרא: לבתר עביד כו' - כמ"ש בתיקונים עד יתרו גלגולין שלו בסט' דטוב משם ואילך בסט' דרע והן ע"ר שבדור כמ"ש שם וז"ש. ועלייהו אתמר כו'. כמ"ש בתיקונים כל השמות מחויאל מתושאל כו' ע"ש וכאן דרש חנוך לבד: חנוך מסט' דקין כו' - שחנוך הוא במט"ט עץ הדעת טו"ר יצ"ט ויצ"ה וז"ש ודא יצה"ר חינוכא כו'. כמ"ש חנוך לנער ע"פ דרכו והוא לאדם מסט' דיצירה שהוא נער: ואית חנוך מסט' דאנוש - הוא חנוך בן ירד מט"ט ובנוי דקין הוא ס"מ כידוע ואמר מסט' דאנוש שממנו התחילו הגלגולים כמו שמפרש והולך. וזהו אנוש כחציר ימיו שדרשו על גלגולא דאדם בזוהר פ' פנחס ע"ש שלכן נקראו כל האנשים בשם אנוש: דנהפך בשריה כו' - שרוצה לקמן לומר ובגיניה כו' כל בשר בגין כו' כמ"ש שם:

1201 עי' ביאור רבינו על ספד"צ לג ע"ד: נה"י נקראין אנפי זוטרי, שנ"ה נקראין כרובים ונערים, וכן יסוד נקרא נער כידוע (עי' לעיל קלט ע"א), וכמ"ש בתז"ח (דף פג ע"ג (לד ע"ג)) ואינון אנפי רברבי ואנפי זוטרי ע"ש, ולכן כל מי שבדרגא דנה"י נקרא נער, שמואל הוא בנצח, ויהושע בהוד, ויוסף ביסוד, כמ"ש בפרשת בראשית (דף כא ע"ב) יהושע אתנבי מהודו של משה כו' עד בשירותא ובסופא, וכולם נקראו נער (שמות לג יא) יהושע בן נון נער כו', (שמואל א' ב כו) והנער שמואל, יוסף (בראשית לז ב) והוא נער כו', וכן מט"ט נקרא נער (זהר תרומה קסד ע"א) בדרגא דיסוד כידוע, ושני כרובים נקראים נערים בדרגא דנ"ה כידוע וכ"ז ביצירה.

1202 עי' לעיל קלט ע"א: מדת יום שכינתא עלאה, מאי יום, עמודא דאמצעינתא דמנהי יומין ארוכין [תרגום: מדת יום, השכינה העליונה. מהו "יום"? העמוד האמצעי שמהם הימים ארוכים] וכו', ע"כ. ועי' בביאור הגר"א שם, דת"ת נק' אריך אנפין, ומכונה ישראל סבא, ויסוד זעיר אנפין, ומכונה נער ישראל.

1203 ז"ל: וכתוב (הושע יא א) כי נער ישראל ואוהבהו ישראל זוטא ושמע ישראל ישראל סבא שפירו דגווינין עילא ותתא יוסף סליק ואתעטר בתרין [דרגין] גווינין בקדמיתא נע"ר ובסופא צד"ק כמה יאן ביה גווינין למחזי ורזא דא (בראשית לט ו) ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה שפירא בתרין סטרין ובתרין דרגין בתרין גווינין עילא ותתא:

תרגום: \$

ביאור: זוטא – ר"ל מט"ט ששמו כשם רבו (יהל אור).

תיקון חלק ה

על כל צבא השמים, עוף יעופף כו' (בראשית א כ), כמ"ש למעלה. וכיון שחטא, לקח חנוך מעלתו, ואותן שקטרגו על האדם בשעת בריאה, מגזעא דלהון, ג"כ קטרגו על חנוך, בשעה שנתעלה לשמים והשליטו על כל צבא השמים, במחשבה ואח"כ במעשה. וכמו שחנוך הוא מגזעא דאדם, כן אותן שמגזעא דלהון, קטרגו עליו. וזהו ויבא יוסף את דבתם, שעל ידו הובא דבתם רעה אל אביהם, ונטרדו על ידו, וישנאו אותו כו' (בראשית לז ד), וכמ"ש (שם ג טו) ואיבה אשית בין זרעך כו'. ואמר **כגוונא דמלכא כו'**. שהכל הוא רמז על נער דלעילא, ויסר טבעתו כו' (אסתר ג י), (הגהה דהוא חתים למעלה כידוע) במרכבת {קסא ע"א} המשנה, בד' חיות הקודש, וכל הפרשה כידוע (%). וזהו "מה אנוש", חנוך דאנוש. ועי' בתז"ח (פו ע"ב %) **אנוש כחציר כו' כנ"ל**. "ובן אדם", דהוא תולדות אדם, כנ"ל ואת בני בלהה כו', דד' נשין דיעקב אינון ד' רישי נהרין, כמ"ש בפ' פקודי (רנו ע"ב) 1204, ואינון שנים מסטרא דשמאלא דקטרגו, כמ"ש (1205) קרא לכת הראשונה לשניה כו', וכמ"ש (ב"ר פ"ח סי' ה) 1206, אמת אמר אל יברא וכן שלום. והן השפחות מסט' דשמאלא, כידוע (###), לכן מחנה דן לשמאלא, ואינון **נשרפו כו'**, ואינון הן מגזעא דלהון, וז"ש **א"ל והא עז"א כו'**:

אמר לו: והרי עזא ועזאל היו	אמר ליה והא עז"א ועזאל"ל הוו אלין אמר

סבא – ת"ת דאצילות ור"ל ז"ש כי נער ישראל נער מט"ט ישראל ת"ת ומט"ט הוא יסוד דשכינה צדיק דלתתא (יהל אור). הם בהתבונה דשם ס"ג, וכמ"ש בזוה"ק (פ' בא דף מג ע"א, תרומה דף קס ע"ב, ויקהל דף רטו ע"א, ואתחנן דף רסב ע"ב) (ביאורים ח"א מב ע"א). סליק – שקודם שנתקנא ובא לידי נסיון ה' בנוק' כמו שאר השבטים והי' ביסוד דילה ואח"כ עלה ליסוד דדכורא וז"ש בקדמיתא כו' (יהל אור).

1204 ז"ל: ורזא דמלה יעקב נטיל ארבע נשין וכליל לון בגויה ואף על גב דאוקימנא להאי מלה ברזא אחרא דאיהו קיימא בין תרין עלמין ורזא דכלא כד יעקב נטיל האי היכלא דאיהו שתינאה נטיל וכליל בגויה כל אינון ארבע נשין ארבע מל[א]כין וכלהו דבקי בהיכלא דא אלין אינון ארבע רישי נהרין דכתיב (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אלין ארבע רישי אינון ארבע נשין נטיל לון יעקב נטיל היכלא דא:

תרגום: \$

1205 הוספת של פרלם, האם זה עוזר: @:

אוצר מדרשים (אייזנשטיין) כונן עמוד 254 - 255

רו חכמים כל המבטל קדיש וברכו ואמן יהא שמיה רבא [עמוד 255] גורם למעט העטרה וחייב נדוי עד שישבו ויביא קרבן לפני הצדיקים לעתיד לבוא. - יום ו' נטל מים ועפר ואור וברא בהמות בהררי אלף ושור הבר שהוא רועה אלף הרים בכל יום, ומשחקים בו בכל יום בג"ע = בגן עדן = לפני הבורא. וברא בהמות וחיות ושרצים ורמשים. ואח"כ כנס כל מלאכי השרת כתות כתות, א"ל נעשה אדם וגו', אמרו לפניו רבש"ע מה אנוש כי תזכרנו וגו', והיא היתה כת של מיכאל, מיד שרפן באשו הגדולה והשאייר מהם מיכאל לבדו, וקרא לכת גבריאל וא"ל כמו שאמרו לו הראשונים ושרפן באשו הגדולה והשאייר מהם גבריאל לבדו, קרא לכת לביאל אמר לפניו רבש"ע ומי יאמר לך מה תעשה עשה כרצונך בעולמך כי כך נאה לך, א"ל הקדוש ברוך הוא לביאל יפה ראית לעצמך שריפאת מה שהרסו חבריך, מיד החליף את שמו וקרא אותו רפאל ומסר בידו כל מיני רפואות שבעולם. אמר למיכאל לך הבא לי עפר ממקום בית המקדש, וכן עשה וצברו הקדוש ברוך הוא בידו ועשה לאדם הראשון, שנאמר וייצר ה' אלהים את האדם וגו' ומנה הקדוש ברוך הוא למיכאל ולגבריאל על ישראל, ואת רפאל מינה על מיני רפואות ומסר בידו כל מיני דוגמות שבעולם. כדוגמות מים העליונים כן דוגמות מים התחתונים, יש ערוגה אחת שכולה דוגמא אחת כי גזרת המלך היא שאפילו דוגמא אחת מיינקת מכולן, ואם מתקבצין כל באי העולם אינם יכולים לעשות כדוגמא אחת, הה"ד מה רבו מעשיך ה' וגו', ואין לך עשב ואילן שאין לו שר מלמעלה ומחזירו ומביאו בעתו ומצמיחו, הה"ד המוציא מזרות בעתו. - חסלת -.

1206 ז"ל: א"ר סימון בשעה שבא הקב"ה לבראות את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות מהם אומרים אל יברא ומהם אומרים יברא הה"ד (תהלים פה) חסד ואמת נפגשו צדק ושלום נשקו חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות שלום אומר אל יברא דכוליה קטטה מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הה"ד (דניאל ח) ותשלך אמת ארצה אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבון העולמים מה אתה מבזה תנסיס אלטיכסייה שלך תעלה אמת מן הארץ הדא הוא דכתיב (תהלים פה) אמת מארץ תצמח רבנן אמרי לה בשם ר' חנינא בר אידי ורבי פנחס ורבי חלקיה בשם רבי סימון אמר מאד הוא אדם הה"ד וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד והנה טוב אדם ר' הונא רבה של צפורין אמר עד שמלאכי השרת מדיינין אלו עם אלו ומתעסקין אלו עם אלו בראו הקב"ה אמר להן מה אתם מדיינין כבר נעשה אדם:

תיקוני חלק ה

אלה. אמר לו: והרי אחרים היו שנאספו עמם. אמר לו רבי אלעזר: הרי הקב"ה, עד שלא התייעץ עם צבאותיו, לא ברא את האדם, כמו שאמר "נעשה אדם". אמר לו, ללמד דרך ארץ לבני אדם, שיקח הגדול עצה מן הקטן ממנו. ולא עוד, אלא שיש כאן סוד אחר.	ליה והא¹⁶⁷ אחרנין הוו מתכנשין עמיה אמר ליה רבי אלעזר והא קודשא בריך הוא עד דאתייעץ בחיילין דיליה לא הוה עביר לאדם דאמר (בראשית א כו) נעשה אדם אמר ליה לאולפא דרך ארץ לבני נשא דנמיל רברבא עצה מדועיר מניה ולא עוד אלא רזא אחרא אית הכא

*א"ל אחרנין הוו - כצ"ל, והן הנ"ל, דאתכנשו עמהון דעזא ועזאל¹²⁰⁷, ואלו עזא ועזאל הן הקשין שבב' כתות, והן כ"א¹²⁰⁸ מכת אחת, והן ב' דפסוק, מה אנוש כו' ובן אדם כו', ב' קטרוגין:

משל למלך שהיה לו שליח נאמן, ורצה לשלם לו שכרו. אמר לחייליו, אני רוצה להשליט את השליח שלי עליכם, מפני שהוא נאמן. אם יש מישהו שיודע עליו דבר אחר, שיאמר, בעת שאין עליו מקטרג. ובאותו עניין אמר "נעשה אדם".	למלכא דהוה ליה שליחא מהימנא והוה בעי למיהב ליה אנריה אמר לחיילוי אנא בעינא לשלטאה האי שליחא דילי עלייכו בנין [קלו ע"א] דהוא מהימנא אי אית מאן דידע ביה מלה אחרא יימא בזמנא דלא אשכח מקטרגא עליה אמר נעשה אדם:
ועוד "נעשה אדם", אני חפץ אדם שיקיים את מצוות התורה, ויעסוק בתורה, "לעבדה ולשמרה", ויהיה לו שכר טוב, ושלטונו עליכם. וזהו "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר", כי אף על פי שמלאכים עליונים הם גיבורי כוח ועושי דברו, הם לא עושים גבורה בעבודת הקב"ה, שהרי הם עובדים בכרח, ואין להם תערובת של בשר ויצר הרע. ולכן, "נעשה אדם", וישלוט בכם, זהו שנאמר "וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגו'".	ותו נעשה אדם בעינא אדם דיעביד פקודי אורייתא וישתדל באורייתא לעבדה ולשמרה (בראשית ב טו) ויהא ליה אנרא טבא ושולטנו עלייכו ודא איהו (ישעיה ס כא) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר דהא מלאכי עלאי אף על גב דאינון גבורי כח עושי דברו (תהלים קג ב) לא עבדי גבורה בפולחנא דקודשא בריך הוא דאינון פלחין בהכרח ולית לון ערובא דבשרא ויצרא בישא ובנין דא נעשה אדם וישלוט בכו הה"ד (בראשית א כו) וירדו בדגת הים ובעוף השמים וגו':
ועוד: "נעשה אדם", אני אתן בו נשמה, שנאמר "בצלמנו", וכן כתוב@נאמר "אך בצלם יתהלך איש". ואתם נתתם בו רוח ונפש, והארץ ארבע יסודות, ונדמה לכל, עליונים ותחתונים, ומה שרצוני שיהיה שליט ושר עליכם, הצדיקו את הדין שלי, ויהיה רצון שלכם, כי אני אשרי@ את שמי עליו, והחותם שלי בידו, שהוא חותם הברית.	ותו נעשה אדם אנא יהיב ביה נשמתא דכתיב בצלמנו וכתיב (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ואתון יהבו ביה רוחא ונפשא וארעא ארבע יסודין וידמה לכלא עלאין ותתאין ומה דרעינא דלהוי שליט וממנא עלייכו אצדיקו דינא דילי ויהא ברעו דלכון דאנא אשרי שמי עליה וחותמא דילי בידיה דאיהו חותם הברית:

¹²⁰⁷ עי' עמק המלך (ש"א פ"ס): [שני מרגלים] שהם היו עז"א ועזאל, ב' שעירי הטומאה. שהיו שולחים אחד מהם לעזאל, והיא מלה מורכבת מעזא ועזאל והם עוד היום מלמדים כישוף לבני אדם, ואומרו חרש דיקא, שהם בקיאים בחרשין וכישוף. והם הראשים של כוחות הטומאה אשר נתלו באחורי אחוריים העליונים. ועי' מלואים אות (קנט).

¹²⁰⁸ כל א'?

תיקון חלק ה

וחותמא דילי בידיה דאיהו חותם בברית - ר"ל, וזהו (בראשית מא מב) ויסר את טבעתו ויתנה כו', חותם המלך, טבעת המלך, שהוא טבעת הברית, כמש"ל תיקון מ"ז (%) ואשלטיה בזה על הכל, כמו יוסף בשביל שמירת הברית¹²⁰⁹, כן האדם זוכה בשבילו לשלטה בעוה"ב על המלאכים, וכן חנוך בשביל שמירת הברית בדור המבול, זכה לזה, כידוע במ"ר (###), ותקן חובא דאדם ונעשה דוגמתו כנ"ל:

המלאכים של צד ימין ברכו אותם, ואמרו "נעשה ונשמע", שנאמר "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו". וזהו מטרתו, כנגד יוסף למטה, והיו אחרים שנאו אותם, ואמרו "מה אנוש כי תזכרנו". ובגלל זה "ויבא יוסף את דבתם רעה", "וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום". ולא שהם אלה עזא ועזאל, אלא אלו אחרים שהאטספו (שנכללו) עמם@.	מלאכיא דסטרא ימינא ברכו ליה ואמרו נעשה ונשמע (שמות כד ז) הה"ד (תהלים קג ב) ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו ודא מטרתו לקבליה יוסף לתתא והוה אחרנין דהוה שנאין ליה ואמרו (תהלים ח ה) מה אנוש כי תזכרנו ובגין דא (בראשית לו ב) ויבא יוסף את דבתם רעה (שם ד) וישנאו אותו ולא יכלו דברו לשלום ולא דאינון אלין עז"א ועזאל"ל אלא אינון אחרנין דאתכנשו (ס"א דאתכללו) ¹⁶⁸ עמהון:

ואמר **גבורי כח -** שכח הוא ימין, כמ"ש (שמות טו ו) ימינך ה' נאדרי בכח, כמש"ל (סא ע"א %) **ואיהי התקפתא כו': ועושי דברו -** ר"ל, כי מט"ט הוא דברו, שע"י נשמע פתגם המלך לכל חיילי רקיע, והן עשו¹²¹⁰ לשמוע בקול דברו, כמ"ש (ישעיה נ י) שומע בקול עבדו, עבדו זקן ביתו (בראשית כד ב), כמ"ש בפ' בלק (קצו ע"א)¹²¹¹. וז"ש **ודא מט"ט**. ואמר **לקבליה יוסף לתתא**, כמ"ש (בראשית מא מד) ומבלעדיך לא ירים איש כו', ואמר **והוה אחרנין דהוה כו' -** כנ"ל ואמר **ולאו דאינון כו' דאתכנשו עמהון**, אמת שהן מסט' דדינא, כמו שמעון ולוי, אבל לא מסט' דעזא ועזאל, אלא מסט' דקדושה. ואח"כ קבלו עליהם למלך, ויבואו אחיו וישתחוו לפניו, וכלכל אותם, ולא עזא ועזאל, דעליהן נאמר (בראשית מט ז) ארור אפם כי עז ועברתם, אפם ועברתם, הם מסט' דאלו ב', עזא ועזאל. אבל הן עצמן הן מסט' דהנ"ל, דאח"כ נשתוו עמיה. וכן באחיו, אין כולם היו שונאים אותו במ"ר (ברכת יעקב לבניו אוצר המדרשים)¹²¹² כמ"ש מי הוה א"ת ראובן כו':

¹²⁰⁹ עי' מלואים אות (קס).

¹²¹⁰ nusach?

¹²¹¹ ז"ל: פתח ר' אלעזר ואמר (ישעיה נ י) מי בכס ירא יי' וגו' מאי שומע בקול עבדו האי קרא אוקמוה חברייא בצלותא והכי הוא מאן דרגיל למיתי לבי כנשתא לצלאה ויומא חדא לא אתי קב"ה שאל עליה ואמר מי בכס ירא יי' שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו מאי שומע בקול עבדו במאן אי תימא בנביאה או גבר אחרא מאן יהב נביאה או גבר אחרא לצלותא דבגין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה או דגבר בעלמא:

אלא ההוא דצלי צלותין בכל יומא איהו שומע בההוא קול דקרי ליה קב"ה ומשתבח ביה ואמר דאיהו עבדו ודאי שומע בקול במאי קול בההוא דאקרי עבדו שבחא עלאה איהו דנפק עליה קול דאיהו עבדו ותו דקלא אשתמע בכל אינון רקיעין דאיהו עבדא דמלכא קדישא ודא ואיהו (הוא) שומע בקול עבדו:

תרגום: \$

שאל עליה - עי' ברכות ו ע"ב, ועי"ש בביאור הגר"א: שבת כנסיות נקראים אש נגה והיא שחוזרת לקדושה שנאמר ונגה כאור תהיה לכך עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות לקבען בארץ ישראל וסביבותיה חשכים לפיכך אמר אשר הלך חשכים ואין נגה לו, ועוד דרשו בזה שחשכים הולכים בשעת התפלה כו', ע"כ. ועי' אפיקי ים ב"ק ס ע"ב: בהכ"נ הוא בהיכל נוגה שהוא אש נוגה כידוע וכמ"ש בפ"ק דברכות (ו ע"ב) כל מי שרגיל לילך לבהכ"נ ולא בא שם הקב"ה משאל בו שנא' מי בכס וכו' אשר הלך חשכים ואין נגה לו וכו', שהוא שהלך להאי היכלא דאיהו אפיל וחשיך אבן אופל וצלמות ולא הלך לסט' דקדושה ששם נוגה לו, וכמ"ש (שם) אם לדבר מצוה הלך נוגה לו וכמ"ש (זהר ח"ב רמט ע"ב) ואלין אנון וכו' על בר נש דאזיל לדבר מצוה וכו'. וז"ש אם לדבר הרשות הלך אין נוגה לו וכמ"ש רבינו בפ' שם.

¹²¹² מדרש ברכת יעקב לבניו (אוצר המדרשים): שמעון ולוי אחים, וכולם אינם אחים, אלא אחים הם בעצה, הם נטלו עצה על שכם והרגום שנאמר ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו,

תיקון חלק ה

דבר אחר "זה ספר תולדות אדם כו", זה שנים עשר פנים, שנאמר בהם "ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור וכו' ופני נשר וכו'". "ביום ברא אלהים את האדם", החיה הרביעית. וצריך להתבונן בהם, בפנים, בארבעה צבעים המאירים בהם, ארבע החיות, שעליהן נאמר "פנים בפנים דבר ה' עמכם". ובמשה נאמר "ודבר ה' אל משה פנים אל פנים". לאחר שחזרו @ לחזור, החזירו @ להם הקב"ה את אחוריו, וזהו "וראית את אחורי, ופני לא ייראו". ואלו הם הפנים הנראים, והפנים שאינם נראים.	[קלו ע"א] ¹⁶⁹דבר אחר זה ספר תולדות אדם כו' (בראשית ה א) זה תרין עשר אנפין לאתמר בהון ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור וגו' ופני נשר וגו' (יחזקאל א י) ביום ברא אלהים אדם (בראשית ה א) חיה רביעאה וצריך לאסתכלא בהון באנפין בארבע גוונין דנהרין בהון ארבע חיות לאתמר בהון פנים בפנים דבר ה' עמכם (דברים ה ז) ובמשה נאמר (שמות לג יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים בתי לאהדרו לאחורא קודשא צריך הוא הדך לון אחוריו ודא איהו (שמות לג כג) וראית את אחוריו ופני לא יראו ואלין אינון פנים דנראין ופנים לאין נראין:

ד"א זה ספר כו' (הגהה. לארבעתם כו'). ג"פ כתיב לארבעתם, י"ב אנפין. אדם י"ג כולל כל י"ב כידוע. {קסא ע"ב} ואינון י"ג תיקונין דכלילין בעשר ספירות, דיי"ב הן עשר, כמ"ש למעלה (%), וי"ג בחינה רביעית שבה ¹²¹³. ור"ת דאנשי, יראי כו' ¹²¹⁴, י"ב. ור"ת דחיל אלהים כו', שי"ב ¹²¹⁵ מנין י"ב הוי"ת דיי"ב אנפין. **וצריך לאסתכלא בהון כו' - ר"ל, דכתיב (שמות יח כא) ואתה תחזה ¹²¹⁶ כו', וכמ"ל (קכ ע"א קמ ע"א) פתח ואמר זה ספר תולדות זה ודאי כליל תרין עשר כו' זה וודאי ארבע אנפין דארי' כו' ארבע כו' פתח ואמר ואתה תחזה כו', ד' תיקונין דאינון פרצופין דב"נ, וע"ל (קכח ע"א %) וז"ש דנהרין בהון כו': ואמר דאתמר בהון פנים בפנים כו' - ר"ל דה' ית' נחית עליהו בד' חיוון דיליה, דאינון ד' אותיות הוי"ה כמ"ש. ודבר בהון בפנים דלהון בד' גוונין דלהון, דשריא ד' חיוון בהו, ועל ידה ¹²¹⁷ דבר עמהון, באנפין דיליה, ד' אותיות הוי"ה. והי' הקב"ה עם שכינתא דשריא בהו פנים בפנים, וכן במשה. ואמר בתי דאהדרו לאחורא - כמ"ש (ישעיה א ד) נזורו אחור. קב"ה הדר כו', כמ"ש (משלי כז יט) כמים הפנים לפנים כן כו'. ועי' בספד"צ פ"ג (כו ע"ב) ¹²¹⁸ דהאדם בה"א הוא אדם דלעילא ¹²¹⁹, ואדם בלא ה"א הוא אדם סתם, שכינתא. ואמר ואלין אינון פנים דנראים כו', כמ"ש בפרשת בראשית (יח ע"א ע"ב) ¹²²⁰ וריש פרשת וארא (כג ע"א) ¹²²¹ דאית גוונין דמתחזין כו' וראית את אחורי הן גוונין דמתחזין ופני כו', ואלמלא שחטאו ישראל, היו זוכין לראות גוונין דאינון**

והם נטלו עצה על יוסף ובקשו להרגו שנאמר ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא ועתה לכו ונהרגהו, ומי הם, אם תאמר ראובן, הרי ראובן בקש להצילו, שנאמר וישמע ראובן ויצילהו מידם, אם תאמר יהודה הרי כבר נאמר ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע וגו', ואם תאמר בני השפחות והלא כבר נאמר והוא נער את בני בלהה וגו', אלא מי הם, ויאמרו איש אל אחיו, זה שמעון ולוי, דכתיב בהו שמעון ולוי אחים, כלי חמס מכרותיהם.

¹²¹³ עי' לעיל ה ע"א רביעא לכל תלת.

¹²¹⁴ עי' ז"ח כט ע"ב, ולעיל קנב ע"א.

¹²¹⁵ 312 או ש2?

¹²¹⁶ לשון הסתכלות או התבוננות.

¹²¹⁷ ידו ידיהם @ היה כתוב וע"י

¹²¹⁸ \$ויאמר אלקים נעשה אדם, האדם לא כתיב אלא אדם סתם, לאפקא דלעילא דאתעביד בשמא שלים, כד אשתלים דא אשתלים דא, אשתלים דכר ונוקבא לאשלמא כלא, הוי"ה סטרא דדכר, אלקים סטרא דנוקבא.

¹²¹⁹ פי' ז"א (ביאור רבינו שם).

¹²²⁰ עי' מלואים אות (קסא).

¹²²¹ עי' מלואים אות (צט).

תיקון חלק ה

מתחזיקין¹²²², והן (שמות ו א) ושמי ה' לא כו', גווינן סתימין דעינא, שהן הוי"ה כמש"ש. ועי' בז"ח רות בארוכה (סה ע"א)¹²²³:

פנים חיוריים, בענווה, הם אנשי חיל. פנים סמוקים, בבושה, שיש להם בושה מן השמים, הם יראי אלהים. פנים ירוקים, בתורה, הם אנשי אמת. פנים שחורים, במצוה, שהיא תפילה של יד ותפילין בעור שחור@ה, הם שונאי בצע. אבל פנים בלא ענוה, ובלא בושת, ובלא תורה ומצוה, הם תהו ובהו וחשך ורוח, שנאמר עליהם "והארץ היתה תהו ובהו וכו'", שהם מחזירים את העולם לתהו ובוהו.	אנפין חוורין בענוה - דהוא חיור מס' דאהבה, ענוה מביאה כו' לידי חסידות (ע"ז כ ע"ב)¹²²⁵, וענוה ממדה של אברהם אבינו ע"ה, נפש שפלה כו' (אבות פ"ה מ"ט)¹²²⁶, והוא תמיד בחוורא דאנפין, והוא מדת החסד, שכולל כלם, יומא דכלהו יומין¹²²⁷, ולכן נאמר (שמות יח כה) ויבחר משה אנשי חיל לבד, דכליל כולא: ואמר סומקין בבושת - דבושה זו יראה כמ"ש בנדרים (כ ע"א)¹²²⁸: ואמר ירוקין לתהו וכהו:

אנפין חוורין בענוה - דהוא חיור מס' דאהבה, ענוה מביאה כו' לידי חסידות (ע"ז כ ע"ב)¹²²⁵, וענוה ממדה של אברהם אבינו ע"ה, נפש שפלה כו' (אבות פ"ה מ"ט)¹²²⁶, והוא תמיד בחוורא דאנפין, והוא מדת החסד, שכולל כלם, יומא דכלהו יומין¹²²⁷, ולכן נאמר (שמות יח כה) ויבחר משה אנשי חיל לבד, דכליל כולא: ואמר סומקין בבושת - דבושה זו יראה כמ"ש בנדרים (כ ע"א)¹²²⁸: ואמר ירוקין

¹²²² עי' לעיל קס ע"ב ותכהין עיניו וכו'.@

¹²²³ ז"ל: ואע"ג דאברהם תקן מה דעבד אדם וכן יצחק ויעקב וצדיקיא עב"ד זוהמא דנחש לא פסקא עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואהדרו אתוון בארח מישר ומנהון למפרע חד מכאן וחד מכאן וכד סרחו אהדרו אתוון (בגופא אחרא) [בגוונא אחרא אתתקנו] אהדרו אתוון בגוונא אחרא: וכך אזל עלמא ברזין דאלפא ביתא עד דאתא שלמה כיון דאתא שלמה אשתכחין אתוון קיימין על קיומיהו וכדין כתיב ותרב חכמת שלמה וקיימא סיהרא בשלימותא כדין אתגלי שיר השירים בעלמא: וכדין אמר אל גינת אגוז ירדתי מה אגוז מוחא לא אשתכח אלא לבסוף כך עלמא הכי הוה עד (דאתקיימא) [דאסתיימו] קליפין וקיימא עלמא במוחא וסיהרא באשלמותא: תרגום: ואף על גב שאברהם תקן מה שעשה אדם וכן יעקב ויצחק והצדיקים עם כל זה זהמת הנחש לא פסקא עד שעמדו ישראל על הר סיני וחזרו האותיות לדרך ישרה ומהם למפרע אחת מכאן ואחת מכאן וכשסרחו חזרו בגוף אחר חזרו האותיות בגון אחר. וכך הלך העולם בסודות של אלפא ביתא עד שבא שלמה כיון שבא שלמה נמצאו האותיות עומדות על קיומן ואז כתוב (מלכים-א ה) ותרב חכמת שלמה ועמדה הלבנה בשלמות ואז התגלה שיר השירים לעולם.

ואז אמר (שיר ו) אל גנת אגוז ירדתי מה אגוז המח לא נמצא אלא לבסוף כך העולם היה כך עד שהתקיימו הקלפות ועמד העולם במח והלבנה בשלמותה.

¹²²⁴ עי' אד"ר קמד ע"א: ולא יעלון בכסופא לתרעי פלטרוי - מי שהיה יכולת בידו בעולם הזה לידע את סוד תיקון המדות העליונות ושיעורו של יוצר בראשית, ואינו יודעם, נדחה מלמעלה (ב"ע רנז ע"ב).

עי' תז"ח כ ע"ד: אלין דידיעי לאסתכלא ביקרא דמאריהון וידעי רזא דחכמתא למיעל בלא כיסופא לעלמא דאתי.

עי' הקדמה לעמק המלך: פירוש הרשב"י ע"ה היה מגלה לתלמידיו כל האדרא זוטא בשעת פטירתו, שלא יבוא לראות פני השכינה ריקם.

¹²²⁵ א"ר פנחס בן יאיר: תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות, פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי קדושה, קדושה מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי חסידות, חסידות מביאה לידי רוח הקודש, רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים.

¹²²⁶ ז"ל: כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו מתלמידיו של אברהם אבינו ושלשה דברים אחרים מתלמידיו של בלעם הרשע עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה מתלמידיו של אברהם אבינו עין רעה ורוח גבוה ונפש רחבה מתלמידיו של בלעם הרשע.

¹²²⁷ עי' לעיל הערה 163.

¹²²⁸ ז"ל: תניא בעבור תהיה יראתו על פניכם זו בושה לבלתי תחטאו מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא מיכן אמרו סימן יפה באדם שהוא ביישן.

תיקון חלק ה

באורייתא¹²²⁹ - כמ"ש (נדרים לב ע"א) שהוריקן בתורה, מכח רוב הלימוד. ואמר **אוכמין במצוה** - כמו שמפרש והולך **דאיה תפילה כו'**, וכמ"ש (שיה"ש א ה) שחורה אני ונאווה כו'. וכן כל גוון בדרגא דיליה הוא (\$). ואמר **אבל אנפין כו' *וחושך ותהום דאתמר כו'**, כצ"ל, וע"ל (קכז ע"א %) ובז"ח פ' יתרו (כח ע"ב)¹²³⁰ :

אנשי חיל, מזרעו של אברהם, שבו השכינה התחתונה. יראי אלהים, מזרעו של יצחק, שבו השכינה העליונה, שהיא האוצר לחכמה. אנשי אמת, מזרעו של יעקב, שנאמר בו "תתן אמת ליעקב", ובו ו', שהיא תפארת. שונאי בצע, מצד דוד, שהוא הרגל הרביעי, ובו י', שנאמר בו בגללה "ידוד הוא הקטן", זהו השם הה"י, ובאופן אחר הוא נפרש לפעמים הוה"י, השכינה העליונה ותחתונה, והעמוד האמצעי ביניהם. ובצורה אחרת, יהו"ה מצד (משה) מטטרו"ן, הצבעים מתהפכים לשה עשר בשכינה, כאשר היא צריכה לתחתונים, זהו מה שאמרו בעלי המשנה (ברכות ו ע"ב) אדם שצריך לבריות, פניו משתנים ככרום, שהתהפך לכמה צבעים. ויש היפוך צבעים לטובה, שהם מאירים באור, והם מתרוממים בכמה צבעים. וכל זה בגוף, כדוגמת (גן) עדן, שנברא בשם יהו"ה.	אנשי חיל מזרעא לאברהם (וקסא ע"ב) דציה שכינתא תתאה יראי אלהים מזרעא ליצחק דציה שכינתא עלאה דהיא אורא לחכמה אנשי אמת מזרעא ליעקב דאתמר ציה (מכא ז כ) תתן אמת ליעקב וציה ו' דאיהו תפארת שגאי צלע מסטרא דדוד דאיהו רגל רביעאה וציה י' דאתמר ציה צגניה דוד הוא הקטן (שמואל א' יז יד) האז איהו שמא ¹⁷¹ הו"י וגוונא אחרא אחפיש לזמנין הוה"י שכינתא עלאה ותתאה עמודא ¹⁷² דאמלעיתא צינייהו וגוונא ¹⁷³ אחרא יהו"ה מסטרא (דמשה) דמטטרו"ן ¹⁷⁴ גוונן מתהפכין לשית סרי בשכינתא כד איהי צריכה לתתאין ודא איהו דאמרו מארי מתניתין דבר נש לצריך לצריות אנפוי משתניא ככרום דאתהפך לכמה גוונים ואית הפוכא לגוונים לטב דנהרין בנהורא ואינון מרקמן מכמה גוונן וכל האז צגופא כגוונא (נ"א דגנתא) דעדן דאתצרי ¹⁷⁵ בשמא דיהו"ה:

אנשי חיל מזרעא דאברהם כו' - דהוא האדם הגדול בענקים (יהושע יד טו) והוא חסד¹²³¹ } קסא ע"ג { שם ע"ב¹²³², דהוא בארבעין ותמניא כמ"ש בפ' בשלח (נב ע"א)¹²³³ וכמ"ש, והוא חושבן חיל.

¹²²⁹ עי' לעיל (&) לגבי אתרוג שירוק היא צהוב.

¹²³⁰ ז"ל: עיינין ירוקין דסטרא אחרא מדידו דאתמשך מניה רזא דתוהו דאיהי קו ירוק קליפא דאגוזא ותלת קליפין אינון דאתחזיין בעיינין דסטרא אחרא תהו גוון ירוק קליפא קדמאה דאגוזא בהו גוון חור קליפא תניינא דאגוזא ואיהו חורא דעיינין חשך קליפא תליתאה דאגוזא ואיהו סומקא כעשן דאצטבע בסומקא דאשא ואיהו סומק חשך מרה אוכמא תהום ואיהו חלל דאגוזא ודא איהי לבושא דיצה"ר:

נטיל מרה ירוקה בסטרא דתוהו ועביד ציורין ושרטוטין כפום חובין דבני נשא כלהו ציורין ושרטוטין עקימין ולא באורח מישר וכן חוטמא ואנפין ועיינין בכל אתר דיצה"ר חויא בישא שרייא איהו עקימא וכל ציורין דיליה עקימין:

נטיל מרה סומקא מסטרא דחשך ועביד ציורין ושרטוטין נטיל מרה אוכמא מסטרא דתהום דאיהו חלל דאגוזא ועביד ציורין ושרטוטין:

תרגום: עינים ירוקות של הסטרא אחרא, מדידה שנמשכת ממנו סוד תהו, שהוא קו ירוק קליפה של האגוז, שלש קליפות הם הנראות בעינים של הסטרא אחרא, תהו צבע ירוק קליפה הראשונה, בהו צבע לבן קליפה השנייה של האגוז, והיא גוון הלבן שבעינים, חשך הוא קליפה השלישית של האגוז והיא אדומה, כעשן שנצטבע אדום של האש, והיא אדום חשך מרה שחורה תהום, והיא חלל האגוז, וזה הוא הלבוש של היצר הרע.

הוא לוקח מרה הירוקה שמצד תהו, עושה ציורים ושרטוטין כפי עונות בני אדם, כל הציורים והשרטוטין הם עקומים, ואינם בדרך הישר, וכן החוטם והפנים והעינים, בכל מקום שהיצר הרע הנחש הרע שורה, הוא עקום, וכל הציורים שלו עקומים.

לוקח מרה אדומה מצד חשך, עושה ציורים ושרטוטין, לוקח מרה שחורה מצד של תהום, שהיא חלל האגוז, ועושה ציורים ושרטוטין.

¹²³¹ הגדול חסד.

¹²³² \$זהר בשלח מספיק?

תיקון חלק ה

ואמר דביה שכינתא תתאה, כמ"ש (ב"ב טז ע"ב) בת היתה לאברהם, ברת' דאברהם חסידא (זהר ח"ג ריו ע"ב), ועי' ברע"מ פ' תצא (רעו ע"ב)¹²³⁴. ור"ל דה' דשם הוי"ה הוא באנשי חיל, אברהם. וה' אחרא, ביצחק, יראי אלהים, כמו שמפרש והולך יראי כו'. ו' ביעקב. יו"ד בדוד, דהוא בשכינתא, דבה הוי"ה למפרע באור חוזר. וע"ל (קט ע"ב %) נחית באברהם ונטע ביה ה' כו', ושם (קיא %) ובגין האי יו"ד אתמר אבן כו', ר"ל דדוד ירתה. והקשה שם, א"ל חבריא והא אר"פ כו', אמר ודאי י' כו' ואיהו יו"ד מן כו' (%), ואמר דאיהו אוצרא לחכמה, ר"ל דודאי בינה היא אוצרא דחכמה, נקודה בהיכליה¹²³⁵, וכתוב (ישעיה לג ו) חכמה ודעת יראת ה' היא אוצרו, אלמא דהיא יראת ה'. וע"ל תיקון כ"ט (%), וכאן הוא ה' אחרא שכינתא עילאה. וכן הוא ד' דרגין כמו שמפרש והולך. ובה חכמה בסוף (צ ע"א, זהר ח"א כו ע"ב), יו"ד זעירא (צה ע"ב), חכמת שלמה (שם), תעלומות חכמה (איוב יא ו עי' לעיל צ ע"א). חכמה בראש חכמה בסוף, תחלת המחשבה בהוי"ה דדכורא, וסוף המעשה¹²³⁶ בנוק', עולם המעשה. וז"ש והאי איהו שמא כו' ועמודא דאמצעייתא בינייהו וכגוונא אחרא והי"ה מסט' דמשה וכגוונא אחרא יהו"ה מסט' דדוד גוונין מתהפכין כו', כצ"ל, ור"ל ד' רשימין בד' גוונין כמ"ש (קכד ע"ב %), והן ט"ז, בכל א' ד' אותיות הוי"ה מסט' דאברהם, הויה מתחלת בה' תתאה כסדר הנ"ל, ההו"י. ומסט' דיצחק מתחלת בה' עלאה, שכינתא עילאה כסדר, ואח"כ עמודא דאמצעייתא, ואח"כ שכינתא תתאה, וחכמה לעולם בסוף, האי אבנא דכליל כל גוונין (לעיל יא ע"ב @¹²³⁷) נגד יו"ד עילאה דל"ל גוון כלל (כ ע"ב). ובמשה מתחיל בוא"ו בסט' דיליה, וה"ה ביעקב, אבל הנכון דכצ"ל, *ועמודא דאמצעייתא בינייהו וכגוונא אחרא והי"ה וכגוונא אחרא יהו"ה מסט' דבני נשא גוונין מתהפכין, והוא הנכון (וכן מצאתי נכתב בצידיקו בגוף כתב יד קדשו בתיקון¹²³⁸) ועיקר. וגוון הרביעי מסט' דדוד, דאתמר ביה אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב), דסלקת לאתר דאתגזרת מיניה למעלה (כה ע"ב). ובגוונא דיצחק היתה הוה"י, דמינה נהיר דוד, דהוה בסט' דחשך כמ"ש בפרשת בראשית (טז ע"א)¹²³⁹ ולחושך קרא לילה מסט' דחושך כו', וכד סלקא הי"ד למעלה נעשה יהו"ה, ועי' בז"ח (עו ע"ג יג ע"א)¹²³⁹ וברע"מ פ' תרומה (קנח ע"א)¹²⁴⁰, בפ' המנורה. וע"ל סוף תיקון ס"ג (%) אר"א אבא והא יו"ד לעילא כו' א"ל ברי רזא עילאה כו', אלא דשם בענין אחר¹²⁴¹. ואמר ודא איהו דאמרו כו' - כנ"ל דאיהו מסט' דב"נ כו' כד כו', ואמרו (1242) דכרום יש לה @לו ט"ז גוונין, וכן חרבו של הקב"ה יש לה @לו כו', החרב

¹²³³ עי' מלואים אות (קסב).

¹²³⁴ עי' מלואים אות (קסג).

¹²³⁵ עי' לעיל הערה 797.

¹²³⁶ עי' לעיל ז ע"א.

¹²³⁷ אמנם שם איתא ב' גוונין ולא כל גוונין. אבל קסט ע"ב רבינו הביא שאבן ספיר כולל כל

הגוונין \$\$\$

¹²³⁸ עי' מלואים אות (קסד).

¹²³⁹ ז"ל: ועוד שכינתא מסטרא דניקודי איהי ברתא דקב"ה הדום רגליו ומסטרא דטעמי אתקריאת אשת חיל עטרת בעלה ובצירופן והוויין אשתמודעת ברתא דמלכא כגוונא דא הוה"י מסטרא דא איהי הדום רגליו ומסטרא דיהו"ה אתקריאת פרצוף ואתקריאת אנפוי ומסטרא דתרין נקודין אלין דאינון

פרצוף וזנב אתקריאת א ברישא דנקודה עילאה איהי רישא ובנקודה תתאה סיפא:

תרגום: ועוד השכינה מצד הנקודות היא בתו של הקדוש ברוך הוא הדום רגליו ומהצד של הטעמים נקראת אשת חיל עטרת בעלה ובצירופים וההויות נודעת בת המלך כמו זה הוה"י מצד הזה היא הדום רגליו ומצד של יהו"ה נקראת פרצוף ונקראת פניו ומהצד של שתי נקודות אלו שהם פרצוף וזנב נקראת א בראש הנקודה העליונה היא ראש ובנקודה התחתונה היא סוף.

¹²⁴⁰ עי' מלואים אות (קמג).

¹²⁴¹ פתחתי ראשי תיבות.

¹²⁴² פרלמ" אמר ספר סודי רזי חלק א אות א משם אלעזר

י"ו פנים לכל חיה, כנגדן י"ו בריתות על כל מצוה ומצוה (סוטה לז, ב) וסי' עץ חיים הי"א למחזיקים בה, י"ו לשון חיות בתמניא אפי. גוף ד' חיות אש אדמדמת דכתיב (יחזקאל א, יג) ודמות החיות מראיהן כגחלי אש, ומקיף להן אש מכורכמת כדמות כרכום, דכתיב (שם) מן האש יוצא ברק וגביהן וצדדיהן אש נופחות לבנונית, וד' חיות הן שהקב"ה רואה בד' רוחות העולם והם מלכים בארץ, והם תחתיו של מלך מלכי המלכים, זהו י"ראוך כל אשר תחתך הם כל העולם מי לא יראך מלך (ירמ' י, ז), החיות מפוחדים מאד לראות לכן נקראו חיות הקודש, לכל חיה י"ו פנים וס"ד כנפים וקכ"ח עינים, וד' פנים לאחת וארבע כנפים, וכן לכל החיה י"ו פנים כנגד י"ו בריתות שנכרתו על התורה, ס"ד כנפים

תיקוני חלק ה

המתהפכת (בראשית ג כד). והם בקשו חשבוניות רבים (קהלת ז כט), דמתהפך מגוונא לגוונא באילנא כו' (##*), לכן פניהם מתהפכים כו', והיא צריכה כו', דל"ל מגרמה כו', לעבדה ולשמרה¹²⁴³. ואמר ואית הפוכא כו' דאמרו הצריך לבריות משתנות כו', הוא מחמת חסרון ועוני, דהוא ארבע אנפין דחשוכין, וכל א' ד' אנפין (לעיל יד ע"ב), כמש"ל (קכג ע"ב % קכו ע"ב %), והוא להט החרב המתהפכת כנ"ל, אבל בשכינתא ט"ז אנפין דמתהפכין לטב, נהרין בנהורא, דהנהורין לפי הגוונים כידוע (%), ואנפין הן מסט' דנקודות כמש"ל (קכח ע"א %) והן ט"ז נקודין הידועין¹²⁴⁴: *וכל האי בגופא כגוונא דחיון דאתבריא כו' - כצ"ל, ר"ל דאנפין הן בגוונא {קסא ע"ד} דחיון כנ"ל, והן ד' אתון דהויה כנ"ל, וכל א' כולל ד' כנ"ל:

כל הצבעים @ והציורים של הגופים האלו, הם כדוגמת ניצוצות @ של האור העליון, גלגל החמה. ועליהם נאמר, פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה (בבא בתרא עה ע"א). וכן, דמות יש ארבעה צבעים, שיש צבע לבן, אדום, ירוק שחור. השערות, הן כוכבים ומלאכים, וממונים שתלויים מן הפנים, כמניין נימין וכולם משמשים את הפנים.	כל גוונים וציורים דללין גופין ואינון כגוונא דנובלת אורה דלעילא \$גלגל חמה ועלייהו אחתמר פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה וכך דיוקנא אית ליה ארבע גוונים דלית גוונא חורא סומקא ירוקא אוכמא נימין אינון כוכבים ומלאכים וממנן דללין מאנפין כחושבן נימין וכלהו משמשי לאנפין

וז"ש כפני לבנה ולכל דיוקנא אית ליה כו' - ואמר כל גוונים וציורים דללין גופין אינון כגוונא כו', ר"ל כמו החמה, היא נובלת כו', כן אנפין דב"נ נובלת החיון דלמעלה, ור"ל שז"ש, פני משה כפני חמה, דתרווייהו אינון נובלת, וכן פני יהושע כו', ואמר גוונים וציורים כו', שד' ציורים אינון באנפין אריכין וקצרים כו', וכל א' ד' גוונים שהן ט"ז אנפין כנ"ל, וז"ש וכל דיוקנא כו': נימין אינון כו' - מפרש והולך מה דתליא באנפין וברישא, והן על כל קוץ וקוץ תלי הלכות (עירובין כא ע"ב, מנחות כט ע"ב)¹²⁴⁵, דתליין באנפין, שהן מ"ט אנפין, אנפין דמטרוניתא (קע ע"א):

הפה, "פה אל פה אדבר בו, ומראה ולא בחידות", ה"פה" הוא בסוד הכרובים, שנאמר בהם "והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה", אלו הם השפתיים, כאשר נפתחות, נפתחות באדני (יהו"ה), כמו שנאמר: "אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך".	פומא פה אל פה אלדבר בו ומראה ולא בחידות (במדבר יב ח) פה איהו צרזא דכרובים דלחתמר צהון והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה (שמות כה כ) אללין שפון כל אתפתחו אתפתחו בצלנ"י (יהו"ה) כמה דלאת אמר (תהלים נא יז) אלנ"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

פומא פה כו' - דפה הוא סיומא דד' תיקונין דאנפין, כמש"ל (קלו ע"א %) ולמעלה ובז"ח פ' יתרו (כט ע"ג)¹²⁴⁶, והיא כללאל דלהון כמש"ש וש"מ. ולכן היא כללאל דאנפין, ונאמר במשה (שמות לג יא)

כנגד מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם (אבות פ"ו, מ"ה), ו"ו בריתות נכרתו בסיני ו"ו באהל מועד ו"ו בערבות מואב הם מ"ח (סוטה לז, ב), ו"ו קורים לשבוע, או ו"ו למודים בחומש הרי צירוף עם מ"ח הרי ס"ד כנגד ס"ד כנפים. ט"ו לימודים בחומש כנגדן בן ט"ו לתלמוד ואחד ושננתם הרי ו"ו זהו עץ חיים הי"א.

¹²⁴³ עי' בראשית ב טו: ויקח ה' אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. פי' לעבוד את הנוק' ולשמור את הנוק'.

¹²⁴⁴ עי' לעיל ח ע"ב קמץ רקיע וניצוץ אינון ו"ו איהו קומץ כל נקודין דאינון שית סרי כחשבון שית סרי אנפין דחיון ובגין דא איהו קומץ כל נקודין.

\$
¹²⁴⁵ עי' זהר ח"ב קטז ע"א: קווצותיו תלתלים שחורות כעורב ואוקמוהו על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות (קוץ) ד' מן אחד תל שהכל פונים בו והאי [קוץ] הוא אחיד בין א"ח ובין ד' הדא הוא דכתיב (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ ותרגם יונתן דאחיד בשמיא ובארעא: תרגום:

ביאור: פונים בו - שהכל מריקין בו (יהל אור). ועי' מלואים אות (קסה).
¹²⁴⁶ עי' לעיל הערה 813.

תיקון חלק ה

ודבר ה' אל משה פנים אל פנים, והוא פה אל פה אדבר בו (במדבר יב ח), דזכה לפנים כו'. ואמר, ומראה ולא בחידות, דר' אנפין הנ"ל ד' אותיות הוי"ה, הן מראה, כמש"ל (קכ ע"ב %), ואמר שם, ואית ארבע דמתלבשין בהון ואינן דמיון, והוא ביד נביאים אדמה (הושע יב יא) כמש"ש (עמוד א' %). וז"ש (במדבר יב ו-י) ¹²⁴⁷ אם יהיה נביאכם כו' לא כן עבדי משה כו'. ומפרש והולך, פה איהו כרוזא דכרובים, ר"ל שכתב (שמות כה כב) ודברתי אתך מעל הכפורת מבין שני הכרובים אשר כו', וכתוב (במדבר ז פט) ¹²⁴⁸ ובבוא משה מבין שני הכרובים וידבר אליו, ומפרש דכנפי הכרובים הסוככים על הכפורת, הן שפתים דפומא, דמביניהם יוצא הקול והדיבור, וכמש"ל (עמוד ב' %) וכרובים תרין שפון כו', ועמש"ש. וז"ש דאתמר בהון כו', ואמר כד אתפתחו כו' כד"א כו', כמש"ל (כח ע"א %) אדני איהו בחושבן היכל ובג"ד אתמר אדני שפתי תפתח הוי"ה איהו כו', ושם (כט % ל %) אדהכי הא מארי דרגלין כו' אדני שפתי תפתח אדני סליק לחושבן היכל זכאה פומא דאיהי היכל הוי"ה דשריא ביה צלותא דאיהי אדני דאמרין לה אדני שפתי תפתח וזכאין שפון דאינן תרעין דהיכלא כו' כו' אז תקרא וה' יענה אז תמניא אתוון יהו"ה אהי"ה וה' יענה הוא וב"ד הוי"ה אדני כו'. ושם בהגהה (%) אדהכי הא מארי דרגלין כו' וזכאה פומא כו' זכאין שפון דאינן תרעין דהיכלא לקבלא בהון צלותין אלין ובג"ד אדני שפתי תפתח (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק דכד ב"ג אפתח כו' תמניא אתוון דאינן יהו"ה אהי"ה אר"א וה' יענה מיד הוא וב"ד הוי"ה אדני כו' אינן באר"א לימניא ולשמאלא כל חד איהו שם בפ"ע וכד אינן כו' בחסד וגבורה כו' מתתא לעילא כגוונא דא כו' אינן בתרין ירכין כו' כל הכורע כורע בבורך דאינן יאהדונה"י וכל הזוקף זוקף בשם בתרין שמהן יהו"ה אהי"ה כו', וכן בפנים ¹²⁴⁹ שם (%) ת"ח יהו"ה אדני איהו קב"ה ושכינתיה בתרין שוקין כו'. וז"ש כאן ואמרו מ"מ כל הכורע כו' וכל הזוקף כו'. דתרין שפון דאינן נר"ה (זהר ח"ג רנו ע"א) הן מלמעלה למטה, ב' שמהן, הוי"ה אהי"ה. ומתתא לעילא יאהדונה"י, שהוא כורע בבורך מתתא לעילא, דכריעה בצדיק, דשם הוא מתתא לעילא. וזקיפו הוא בעמודא דאמצעיתא, דשם הוא מעילא לתתא, וע"ל (ג ע"ב %) לב ע"א (%) וש"מ:

ואמרו בעלי המשנה (ברכות יב ע"א): "כל הכורע, כורע בבורך, וכל הזוקף, זוקף בשם (הוי"ה)". כאשר הוא כורע, הכרובים הסוככים בכנפיהם, וזהו סוד סיכון דסוכה, שהוא כ"ו ה"ס והסימן יהו"ה אדני, פורשי כנפיים למעלה, הוא רמ"ח, כל הזוקף, זוקף בשם, בשני שמות: שהם אהי"ה יהו"ה, והסימן "י"א "א", "יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד", חכמה ובינה. עליהם נאמר "והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה", "יהו"ה אחד". עליהם נאמר: "סוככים בכנפיהם על הכפורת", והם ו' ה'.	ואמרו מארי מתניתין כל הכורע כורע צדוק וכל הזוקף זוקף צס (יהו"ה) כד (קסב ע"א) איהו כורע כרובים סוככים כנפיהם ודא איהו סכוך דסוכה לאיהו כ"ו ה"ס ¹⁷⁶ וסימנא יהו"ה אדני פורשי כנפיים למעלה (שמות כה כ) איהו רמ"ח ¹⁷⁷ כל הזוקף זוקף (קלה ע"ב) צס בתרין שמהן דאינן אהי"ה יהו"ה וסימנא י"א י"א יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד חכמה ובינה ¹⁷⁸ עליהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה יהו"ה אחד (דברים ו ז) עליהו אתמר סוככים כנפיהם על הכפרת ואינן ו' ה' ¹⁷⁹ :

ואמר כד {קסב ע"א} איהו כורע כרובים כו' - שכאשר כורע אז נר"ה סוככים על הכפורת, צדיק, מכסין את הברית, וכאשר זוקף, אז הם פורשי כנפיים גביהון השוקים עצמן למעלה לגופא עמודא דאמצעיתא, וזהו שאמר למעלה תיקון י"ח (לג ע"א) דכריעה היא לגבי צדיק, וזקיפו לגבי עמודא דאמצעיתא, דצדיק איהו ברוך, והמלך שלמה ברוך (מלכים א' ב מה), והשם הוא עמודא דאמצעיתא. ואמר ודא איהו כו' *כ"ו ה"ס חושבנא כו', כצ"ל, והן ב' שמהן דכריעה וזהו "סוככים". ואמר *פורשי כנפיים למעלה דא איהו וכל הזוקף כו'. כצ"ל, דזקיפו בב' שמהן אלו, וזהו "בשם", ב' שם ¹²⁵⁰, דאע"ג דאינן מתייחדין בקו האמצעי, אינן אלא בצדיק, כמש"ל תיקון נ"ו (%) עש"ב:

¹²⁴⁷ ז"ל: ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו: לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא:
¹²⁴⁸ ז"ל: ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת אשר על ארן העדת מבין שני הכרובים וידבר אליו.
¹²⁴⁹ מודגש?
¹²⁵⁰ עי' לעיל קמט ע"ב ד"ה בשם.

תיקוני חלק ה

***וסימנא י"א אחד ה' אלהינו עליהו אתמר והיו הכרובים כו' על הכפורת ד"א והיו הכרובים כו' - כצ"ל, ור"ל י"א הוא ר"ת ב' שמהן דוקיפו, וכן דכריעו, ד' שמהן הנ"ל, והן ג"כ ר"ת דד' תיבין דשמע ישראל. ומפרש והולך דהן הן בעצמן ד' שמות הנ"ל, ה' אלהינו הן דוקיפו, הוי"ה אהיה, שהן או"א, שהן ה' אלהינו כידוע (שעה"כ כד ע"א). וה' אחד, הוא זו"נ כידוע (שם), שהן יחודא דשמע ישראל בדר' שמהן, דהן דד' אותיות הוי"ה:**

דבר אחר, "והיו הכרובים", הם צורת אדם, שהוא יר"ד ה"א וא"ו ה"א. "פורשי כנפיים למעלה", י"ה. "הסוככים בכנפיהם", ו"ה שהם ארבעת הכנפיים. ועליהם נאמר "ואשא אתכם על כנפי נשרים". והכרובים, שני שפתים (יומא כא ע"א) "על נס היו עומדים". זהו לשון "וישמע את הקול", קול היוצא מתוך גרון, "וידבר אלי", דיבור הפה. וקול ודיבור, תפארת ומלכות. "ועשר אמות אורך הקרש", ועליהם נאמר "תורת אמת הייתה בפייה", זה הפה, ההיכל. ועליהם "אדני שפתי תפתח".	דבר אחר והיו הכרובים אינן כורת אדם לאהיו יו"ד ה"א וא"ו ה"א פורשי כנפיים למעלה (שמות כה ט) י"ה סוככים בכנפיהם ו"ה לאינן ארבע גפינן ועליהו אתמר (שמות יט ז) ואשא אתכם על כנפי נשרים וכרובים תרין שפון ¹⁸⁰ על נס היו עומדים ¹⁸¹ לא ליטנא (במדבר ז פט) וישמע את הקול קלא דנפיק מגרון וידבר אליו (במדבר ז פח) דבור דפומא וקלא דדבור תפארת ומלכות ועשר אמות אורך הקרש ¹⁸² (שמות כו טז) ועליהו אתמר (מלאכי ז ו) תורת אמת היתה בפייה לא פומא היכל ועליהו אתמר (תהלים נא יז) אלני שפתי תפתח:

וז"ש ד"א כו', מפרש הכרובים שמא מפרש¹²⁵¹, דכרובים הן צורת אדם, ואדם ידוע. פורשי כו' - ד' אותיות הוי"ה, והוא פירוש אחד¹²⁵² עם הנ"ל, אלא דשם מפרש במקום א' מעילא לתתא ומתתא לעילא, וכאן מפרש על שם הוי"ה הכל. ואמר **ועליהו אתמר ואשא כו' - דנשר הוא חיה דיעקב, הוי"ה, ולכן אית ליה כנפים בארץ: *וכרובים תרין שפון אשר על הכפורת דא ליטנא כו' ודבור תפארת ומלכות ועליהו אתמר תורת אמת כו' - כצ"ל, דכפורת הוא צדיק¹²⁵³ (%), לשון למודים (ישעיה נ ד, זהר ח"ג רנ ע"ב) ומעליו נפיק הקול והדבור. וחשיב והולך כל מוצאות, וחיך נכלל בגרון כידוע (שעה"כ ר"ה ז), והכל בקרא זה (בדבר ז פח) ובבא משה כו' כמו שמפרש והולך. ואמר **ועליהו אתמר תורת אמת, דאמת יעקב הקול** (זהר ח"א נ ע"ב, קסא ע"א), ותורת אמת הוא הדיבור, שכינתא, כמש"ל (ד ע"ב %) ושם (%) **ה' איהו עמודא דאמצעיתא אמת ושכינתא תורת אמת, ור"ל דכתיב בפייה [כמו שמפרש והולך דא פומא היכל כו'] אלמא דעמודא דאמצעיתא ושכינתא שריין בפומא, קול ודבור. ואמר דא פומא היכל ועלי כו' - חוזר לענין ראשון לסיים¹²⁵⁴ דהן פומא, דאיהו היכל, אדני, דהוא חושבן היכל כנ"ל****

(%) :

מבפנים ממנו, קודש הקודשים, וזהו הלב. הכרובים, כנפי הריאה, עליהם נאמר "והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת", זו כפורת הלב, ששם "נר ה'	מלגאו מניה קדש הקדשים ולא לבא כרובים כנפי ריאה עליהו אתמר (שמות כה ט) והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת לא כפורת הלכז ¹⁸³ דתמן נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז)

¹²⁵¹ עי' זהר ח"ג כט ע"ב ששם מ"ה היא שם המפורש.

¹²⁵² אחת היה כתוב א'.

¹²⁵³ שער המצות - פרשת תרומה

[מ"א לח] והנה ענין זר זהב שעל הכפורת הוא כי הלבוש הזה הנקרא כפורת המלביש את הארון שהוא היסוד דאבא הנה הוא עודף עליו בפי היסוד ג"כ לסותמו וזו הבחינה הוא גבוה [מעט] על הארון, וז"ס זר זהב סביב שעל הכפורת [מ"א לט] ונודע כי הזהב באימא. ונלע"ד ששמעתי ממורי זלה"ה כי ז"ר הוא בגי' או"ר שה"ס [אהיה פשוט והוא כ"א בגי' וא"ל במלואו אלף למד בגי' קפ"ה עם הכולל לשני השמות הרי אור והנה שם א"ל זה יוצא משם אהיה באופן זה] כי אה"ה הוא בגי' כ"א ועם י' אותיות המילוי הוא א"ל: \$?

ספר זוהר הרקיע - פרשת ויקהל

ואח"כ דיבר בכפרת וז"ש ולבתר קיימא לרזא חדא רזא עילאה דחפי על כולא. שהיא כפרת יסוד אימא החופפת על הבנים ופי' סוד הכפרת.

To finishe or to make a sign? ¹²⁵⁴

תיקון חלק ה

נשמת אדם". ופניהם איש אל אחיו, ופניהם איש אל אחיו (שמות כה כ) תרין כליון: שני כליות.	

ועתה מפרש והולך ק"ק, דהוא לבא, ושם מעמד הכרובים. ואמר **מלגאו מיני קדש הקדשים ומפרש הכרובים כו'**, אלא שלפי שהיכל ק"ק¹²⁵⁵ כולל כל הבית, מפרש למעלה הכרובים בפומא, דהוא היכל, וכרובים דצורתא היו שם, כמ"ש בגמ' (יומא נד ע"א), ובפסוק (מלכים א' ו כט) תמורות וכרובים, והיו ג"כ על הכפורת¹²⁵⁶ {קסב ע"ב} דכל שאין תוכו כברו (ברכות כח ע"א), פומא ולבא שוין (פסחים סג ע"א), וע"ל ריש תיקון כ"ב (%) : ואמר **דתמן נר ה' כו'** - דוגמת השכינה, דשריא על הכפורת, ה' צבאות יושב הכרובים (שמואל א' ד ד): ואמר **ופניהם איש כו'** - דעיקר הכרובים הוא בכליין, ופניהם איש אל אחיו, הן בצדיקים דשניהם הוא ביצר הטוב, אבל בשאר, א' יועצתו לטובה כו' (ברכות סא ע"א)¹²⁵⁷, ואפילו הרשעים מלאין חרטות¹²⁵⁸, משא"כ בצדיק, והן גורמין שהכרובים ג"כ ופניהם כו'. ואמר **ובלבא כו' בחד כו'** - ע"ל (מג ע"א וע"ב %) ור"ל דארוך הוה מחיה וממית¹²⁵⁹, כמ"ש בעזר' @ ובעובד אדום¹²⁶⁰, וכן ק"ק אם זכי כהן גדול כמו שמפרש והולך, והן ב' בתי לבא, כמ"ש (קהלת י ב) לב חכם לימינו¹²⁶¹, והחכמה תחיה בעליה (שם ד יב)¹²⁶², ולב כו'. וכסיל אדם יבלענו (משלי כא כ), הוא ימות באין כו' (שם ה כג), ושכינתא איהי לב חכם לימינו, מצא אשה מצא טוב (שם יח כב), היא סם חיים. ולב כסיל הוא נוק' דס"ם, סם המות כמו שמפרש והולך:

בלב, שהוא קודש הקודשים, יש שני חדרים: באחד, סם חיים, ובאחר, בלצא לאיכו קדש הקדשים אית תרי בתי בחד	

¹²⁵⁵ וק"ק (לש"ו).

¹²⁵⁶ ר"ל כנגד הכפורת מבחוץ אך קשה לו הא מבואר שם בפסוק (& כט) שגם בקירות הבית הן בהיכל הן בדביר היו צורת כרובים ג"כ, גם הכרובים דבנין שלמה היו עומדים על הקרקע ולא על הארון, אלא שסוככים בכנפיהם על הארון ג"כ, לכן מוכרחין לומר דקאי על הכרובים שבמשכן, ועל צורת כרובים שהיה בפרוכת, ועי' במזרחי ובגור אריה שמות כו א (לש"ו), ז"ל המזרחי: כרובים מעשה חושב כרובים היו מצויירם בהם, ולא ברקמה שהוא מעשה מחט, אלא באריגה בשני כתלים, פרצוף אחד מכאן ופרצוף אחד מכאן, ארי מצד זה, ונשר מצד זה כו'. ביומא פרק בא לו כהן גדול (יומא עב ב): "תנא משמיה דרבי נחמיה: 'רוקם' מעשה מחט, לפיכך יש לו פרצוף אחד. 'חושב' מעשה אורג, לפיכך יש לו שני פרצופים" ופירש רש"י: "מעשה אורג - שיש ליריעה שתי קירות ושתי צורות על (ידי) [שני] קירותיה, אין דומות זו לזו, פעמים שמצד זה ארי ומצד זה נשר, כמו לחגורות של משי, והיינו שני פרצופין. אבל רוקם, כצורתו מכאן, כך צורתו מכאן". ולפי זה האי דנקט "ארי מצד זה ונשר מצד זה", לאו דוקא, אלא צורות בעלמא נקט, משתנות זו מזו. וכן כתב בפסוק (כו, לא): "ועשית פרוכת: 'כרובים' - ציורין של בריות יעשה בה". ושמא לזה כיון המתרגם שתרגם כרובים דפרכת (פסוק לא. לו, לה) ודמשכן "צורת כרובין", ותרגם כרובים דכפרת "כרובין", לא צורת כרובים. אבל לא ידעתי איך כנה הכתוב שאר הצורות בשם כרובים, אם פירוש כרובים הוא צורת ילדים, שתרגמו כרביא, כמו שכתב רש"י ז"ל (כה, יח), וכמו שהוא מבואר בפרק אין דורשין (חגיגה יג ב). וז"ל הגור אריה: כרובים היו מצויירין בהם כו'. כי על ידי האריגה יכול לעשות שני פרצופים בשני קירות שאינם דומים זה לזה. ומה שאמר 'ארי מכאן ונשר מכאן', בא לפרש שלא תאמר ב' פרצופים שוים, נשר מכאן ונשר מכאן, או ארי מכאן וארי מכאן, שגם זה היה שתי פרצופות, שהרי 'מעשה מחט' צורה אחת מכאן וחלק מכאן, לכך אמר כי מעשה חושב שתי צורות משונות דווקא, כמו ארי מכאן ונשר מכאן, ואם לא כן לא היה 'מעשה חושב'. וכך איתא בירושלמי דשקלים (פ"ח סה"ב) דזה נקרא "מעשה חושב" טפי.

¹²⁵⁷ ז"ל: אמר רב: יצר הרע דומה לזבוב, ויושב בין שני מפתחי הלב, שנאמר זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח. ושמואל אמר: כמין חטה הוא דומה, שנאמר לפתח חטאת רבץ. תנו רבנן: שתי כליות יש בו באדם, אחת יועצתו לטובה ואחת יועצתו לרעה. ומסתברא דטובה לימינו ורעה לשמאלו, דכתיב לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו.

¹²⁵⁸ ספר המדות לאריסטו מאמר ט פ"ה.

¹²⁵⁹ עי' לעיל הערה 632.

¹²⁶⁰ פרלמ אמר: שמואל ב פרק ו פסוק ז - יא

(ז) ויחראף יקוק בעזה ויפהו שם האלהים על השל וימת שם עם ארון האלהים:

(ח) ויחר לדוד על אשר פרץ יקוק פרץ בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ עזה עד היום הזה:

(ט) וירא דוד את יקוק ביום ההוא ויאמר איך יבוא אלי ארון יקוק:

(י) ולא יאבה דוד להסיר אלי את ארון יקוק על עיר דוד ויטהו דוד בית עבדאדום הגתי:

(יא) וישב ארון יקוק בית עבד אדם הגתי שלשה חדשים ויברך יקוק את עבד אדם ואת כל ביתו:

¹²⁶¹ ז"ל:

¹²⁶² עי' לעיל עה ע"ב. ועי' זהר ח"ב צא ע"ב וח"ג נח ע"א.

תיקון חלק ה

סם מוות, שהיא אש. הכהן הגדול שנכנס לקודש הקודשים, אם זכה, סם החיים, היה יוצא משם, ופניו היו מאירות, וקול ודיבור היה יוצא משם, מהקדוש ברוך הוא ושכינתו. ואם לא זכה, סם המוות היה יוצא מצד השמאל, והיה הורגו. ומהו "כהן" בגוף, אלא נשמה ורוח ונפש, הם כנגד כהנים, לוויים וישראלים. שלש תפילות כנגד שלשה קרבנות, והם מאכלים של קודשא בריך הוא ושכינתו.	סם חיים וזכר סם מות לאיחי אש כהנא רבא דעאל לקדש הקדשים אש זכה סם חיים הוא נפקא מתמן ונהירא באנפוי וקלא ודבור הוא נפיק מתמן מקודשא בריך הוא ושכינתיה ואש זכה סם המות הוא נפיק מסטרא דשמאלא והוא קטיל ליה ומאי ניהו כהנא בגופא אלל נשמה ורוח ונפש אינון לקבל כהנים לויס וישראלים תלת כלותין לקבל תלת קרבנין ואינון מאכלין דקודשא בריך הוא ושכינתיה:

ואמר **דאיה אש** ר"ל לשמאלא, ור"ל דזהו (ויקרא י ב) ותצא אש כו' בבני אהרן כמ"ש למטה, והיא אש זרה כמ"ש בפ' שמיני (לז ע"ב)¹²⁶³ עש"ב וברע"מ שם (לג ע"ב - PERL)¹²⁶⁴ [הוא טחול לשמאלא דלבא, כמ"ש למטה וכמ"ש (מג ע"א %) וש"מ] והוא יראת ה' דשריא בארון, ה' אלהיך, אש אוכלה (דברים ד כד) דהוא נהורא דלא שורף (לעיל קמו ע"ב), אלא דליק על רישא דצדיקא, ואתם הדבקים בה' אלהיכם כו' (דברים ד ד), ודליק ואכיל שמן שעל הראש, תורה ומצות דלהון, והוא נהורא. וז"ש **אם זכה סם כו' ונהירא באנפוי כו'**. ותחתיה, אש דיראה רעה, והארץ היתה כו' (בראשית א ב), ולכן **אם לא זכה כו'**, והוא אש דנהורא ואש השורף, שהוא אש זרה היוצא שלא לצורך, למכה: ואמר **כהנא רבא כו'** - כמו שמפרש והולך, דהוא נשמה דב"נ כו'.

אם היה נכנס בשכינה, שהיא סם חיים, סם החיים היה יוצא לפניו. ואם לא, הרי סם המוות יוצא מולו, שהיא מרה שחורה, וממנה אדם מת בעוני. והיא בצד השמאלי של הלב, וזהו הטחול.	אש הוה עאל בשכינתא כו' - ר"ל אם התפלה דבר נש עולה בשכינתא, בג' צלותין, כמ"ש ל בתיקון י"ח (%) ותיקון כ"א (%) בארוכה, והכל דוגמת הכה"ג בק"ק, כן עתה התפלה שהיא עבודה שהיא בלב, ק"ק, כמ"ש (תענית ב ע"א) ¹²⁶⁵ איזה עבודה כו'. ואמר דאיה מרה אוכמא - נגד סם חיים דאיה שכינתא, שחורה אני ונאווה (שיה"ש א ה) בשפירתא ¹²⁶⁶ . ואמר ומינה ימות ב"נ בעניות - עי' לעיל בתיקון כ"ב (סה ע"א %) בארוכה, וכל עניות הוא מטחול. ועי' בז"ח פ' יתרו (לא ע"ב) ¹²⁶⁷ בארוכה הרבה:

ואמר **אם הוה עאל בשכינתא כו'** - ר"ל אם התפלה דבר נש עולה בשכינתא, בג' צלותין, כמ"ש ל בתיקון י"ח (%) ותיקון כ"א (%) בארוכה, והכל דוגמת הכה"ג בק"ק, כן עתה התפלה שהיא עבודה שהיא בלב, ק"ק, כמ"ש (תענית ב ע"א)¹²⁶⁵ איזה עבודה כו'. ואמר **דאיה מרה אוכמא** - נגד סם חיים דאיה שכינתא, שחורה אני ונאווה (שיה"ש א ה) בשפירתא¹²⁶⁶. ואמר **ומינה ימות ב"נ בעניות** - עי' לעיל בתיקון כ"ב (סה ע"א %) בארוכה, וכל עניות הוא מטחול. ועי' בז"ח פ' יתרו (לא ע"ב)¹²⁶⁷ בארוכה הרבה:

¹²⁶³ עי' מלואים אות (קסו).

¹²⁶⁴ אין שם רע"מ?

¹²⁶⁵ ז"ל: תניא לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם איזו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה.

¹²⁶⁶ עי' ז"ח כז ע"ג: חוורו דילהון כמשכיות כסף ואיהו כחוורו דשושנה סומקי דילהון כתפוחי זהב ואיהו כסומקי דשושנה ירוקא דילהון כליל תרי גוונים אוכמי דילהון שפירו דאורייתא דאיהי אוכמא שפירתא כמה דאיתמר שחורה אני ונאווה:

תרגום: הלבן שלהם (כמכסה) של כסף, והוא כהלבן של השושנה, הדום שלהם כתפוח זהב, כהאדום שבשושנה, הירוק שלהם כלול ב' גוונים, שחור שלהם, יופי של תורה, שהיא שחרחרות ויפיפה, כמו שנאמר שחורה אני ונאווה.

ביאור: ירוקא דלהון - וזהו דבר דיבור על אופניו, ב' דבר נגד ב' גוונים אחרנין, והן על אופניו, דכ"א כליל מב' גוונים הנ"ל, ולא אדכר בהן גוון אחרא דכלילא מנהון (יהל אור).

¹²⁶⁷ פרלמ אמר לג ע"ב מוסד הרב קוק@

ז"ל: ואי מתחלפין סימנין ביומי עולימוי להוי במרעין בגין דאיהו כסיהרא דבעיא לאנהרא ויהא ההוא גברא במסכנו וביומין דסיבו יהוי בלא מרעין ובעותרא ויקר סגיא דהא כדין אנהירת סיהרא וקיימא באשלמותא ודא איהו צדיק וטוב לו ודא ענותנותא ביה רחים הוא למאריה בכלא:

תרגום: ואם מתחלפים הסימנים, בימי נעוריו יהיה במחלות, לפי שאז הוא הלבנה כשרוצה להאיר, ויהיה זה האדם בעניות, ובימי זקנותו יהיה בלא מחלות, ובעושר ובכבוד גדול, כי אז מאירה הלבנה ועומדת במילואה, וזה הוא צדיק וטוב לו, זה בו העונה, אהוב הוא לקונו בכל.

תיקו"ז חלק ה

בני אהרן, רוח ונפש. שאהרן עצמו נשמה, שני בניו, נצח והוד. אם העלו את הקרבן כראוי, הרי סם חיים, ואם לא, הרי סם המוות, שהיא מרה, אש זרה, שרפה אותם, שנאמר "ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו', ותצא אש וגו'. הם עלו אותה ממקומה, והכניסו אותה לפני המלך, ללב, ולא היה להם רשות להיכנס לשם. בה, הקדוש ברוך הוא נטל@ דין בהם, שפתיים עקומים@. אין רשות לכהן להקריב בהם קרבן שנכנס לפני ה', שעליהם נאמר "מעוות לא יוכל לתקון" וכו', וכן, עיניים עקומות פטורות מן הראייה, שנחש העקלתון שם, הוא לקח אורם.	בני אהרן רוח ונפש להאריך לחייו נשמה תרין בנוי נלח והוד ¹⁸⁴ אם יעלון קרבנא כדקא יאות הא סם חיים ואי לאו הא סם מות דאיהי מרה אש זרה אוקיד לון דכתיב וקלו ע"א (ויקרא י א-ב) ויקריבו לפני ה' (קסב ע"ב) אש זרה וגו' ותאא אש וגו' אינון סליקו לה מאתרהא ועאלו לה קמי מלכא ללכא ולא הוה רשו למיעל לתמן צה קודשא בריך הוא נטיל דינא צהון שפון עקימין ¹²⁶⁸ לית רשו לכהנא לקרבא צהון קרבנא דעאל קדם ה' דעלייהו אתמר מעות לא יוכל לתקון כו' (קהלת א טו) וכן עיינין עקימין פטורין מן הראיה דנחש עקלתון תמן דאיהי נטיל נהורייהו:

***דאהרן איהו נשמה תרין בנוי אם יעלו כו' - כצ"ל, ור"ל תרין בנוי הן רוח ונפש, שהן בנין דנשמה, אמא עלאה. וכמ"ש (והר ח"א ריט ע"א)¹²⁶⁹ תרין בנין אית לקב"ה חד כו'. ואמר דאיהי מרה אש זרה, ר"ל מרה ממש, דהיא אש, כמ"ש (קכו ע"ב %) אנפין ירוקין כו' בגין דגיהנם איהי כו'. ולמעלה תיקון כ (ש"מ. וכאן אמר מרה ירוקא אש, כמ"ש, ותצא אש, ולמעלה מרה אוכמא, עפר, דהוא מיתה ועניותא. דב' נוקבין אלו דס"ם, חד מיתה וחד גיהנם, אש. ולמעלה כתיב (ויקרא טז ב) ולא ימות, בכח"ג, והוא נשמה, סם חיים, לקבל האלהים חיים¹²⁷⁰, וכאן לתתא {קסב ע"ג} שלטו שניהם. ואמר אינון סליקו לה מאתרהא - ר"ל למרה ירוקא אש זרה¹²⁷¹, ולכן נידונו בה. ונתן טעם למה מתו הן בה דוקא, משא"כ בכחן גדול, דשם בכחן גדול, לא הזהיר אלא על הביאה, ולא ימות, וכאן מתו על הקריבה ועל הקרבה, ולכן, ותצא אש כו' וימותו. ואמר ולא הוה לה רשו למיעל - ר"ל למרה, דאיהי אש זרה, כמ"ש (ויקרא טז ב) ואל יבא בכל עת, דאיהי עת לשנוא כו' (קהלת ג ח), כמ"ש בפרשת אחרי מות (נח ע"א)¹²⁷². ואמר שפון עקימין לית כו' - ר"ל דז"ש והיו הכרובים פורשי כו' ופניהם איש אל אחיו, שהן השפתים כנ"ל. וע"ל תיקון ד' (%) בראשית כתיב פתחו לי כו' בזמנא דאינון מסתכלין באורח מישור כו'. וה"ה כאן, בשפתים. והטעם כמו שמפרש והולך, דכל מקום דאית ביה מום, תמן שריא נחש, דאיהו נחש עקלתון במקום עקלתון, מקום פגימא, ואיהו עקים ליה [כחויא] בחובא דיליה¹²⁷³. ואמר מעות לא יוכל כו' - ר"ל דאתחייב בגלגולא קדמא ונולד כאן מעוות, ולא יוכל לתקן שיהא שלים באבריו בגלגול זה, עד שימות ויחזיר בגלגולא, אם תב בתיובתא כאן. ואמר וכן עיינין עקימין כו' - דהן נק' ג"כ כרובים, כנ"ל, וכמ"ש בתיקון ד', עש"ב:**

ופה סתום, נקרא טומטום ואנדרוגינוס, הוא דמות של זכר ונקבה. כדוגמא זה הוא אדם שקולו ודיבורו כנקבה. ומי שהוא חציו עבד וחציו בן חורין, חציו עבד ליצר הרע,	ופומא אטימא אתקרי טומטום ואנדרוגינוס איהו דיוקנא דזכר ונקבה כוונא דא איהו צר נש דקליה ודבוריה כנוקבא ומאן דאיהו חציו עבד וחציו

¹²⁶⁸ עי' גיטין נו ע"א: [לגבי מעשה של קמצא ובר קמצא] בהדי דקאתי שדא ביה מומא בניב שפתים, ואמרי לה בדוקין שבעין, דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא.

¹²⁶⁹ עי' מלואים אות (קסז).

¹²⁷⁰ עי' לעיל הערה 348.

¹²⁷¹ עי' לעיל קמד ע"ב שמרה ירוקא שייך למרה בפרט.

¹²⁷² עי' מלואים אות (קסח).

¹²⁷³ §עיי' ז"ח יז ע"ד: והנחש ה"ה ער"ם מכל חית השדה (&) תאני ר' יוסי זהו יצה"ר שהוא הנחש המסית לבני אדם ולמה נקרא נחש מה הנחש הולך עקלתון¹²⁷³ ואינו הולך בדרך ישרה כך יצה"ר משטין לאדם בדרך רע ולא בדרך ישר:

תרגום: "והנחש היה ערום מכל חית השדה", שנה רבי יוסי זהו יצר הרע שהוא הנחש המסית את בני אדם. ולמה נקרא נחש, מה הנחש הולך עקלתון ואינו הולך בדרך ישרה, כך יצר הרע משטין לאדם בדרך רע ולא בדרך ישר.

תיקון חלק ה

והציו בן חורין של יצר הטוב, כל אלו פטורים מן הראייה בזמן שהם יוצאות מן הגוף. הנפש היא כדוגמא זה, אין לה רשות להסתכל בשכינה ולהיראות לפניו בשעת פטירתה מן הגוף.	בן חורין חזיו עבד דיכר הרע וחזיו בן חורין דיכר הטוב כל חלון פטורין מן הראייה¹²⁷⁴ זמנא דנפקין מן גופא נפשא דחיה כגונא דא לית לה רשן לאסתכלא בשכינתא ולאחזיא קדמאה בשעת פטירתה מן גופא:

ואמר **פומא אטימא כו'** - חוזר לפרש תיקונא דפומא, ולפרש מתניתין (חגיגה ב ע"א) דטומטום ואנדרוגינוס וחציו עבד דפטורין מן הראייה, לראות בשכינתא, כמ"ש (סוטה מב ע"א)¹²⁷⁵ ד' כתות אינן רואין כו'. וסימנא דאתחייב בגלגולא קדמאה, בזה דהוא אנדרוגינוס, קליה כנוק' והוא זכר, דתועבה הוא כמ"ש (קלב ע"א קנה סע"א) [וכן הוא טומטום, לא זכר ולא נקבה, נראין בו דקליה דיליה לא מזכר דהוא קול, ולא מנקבה דהיא קלה, ונשאר קל, דוא"ו הוא בזכר וה' בנקבה, לכן קול וקלה כידוע¹²⁷⁶. וחציו עבד, שהוא בינוני, אח דיצ"ט ויצה"ר, כמ"ש ברע"מ בסוף פרשת בא (מא ע"ב)¹²⁷⁷ עש"ב, דצריך פדיה עד דיתקן:

הפה הסגור@אטומה מדיבור, אבן, שהוא היצר הרע, שולט עליו, ונקרא טומטום, ולכן הוא פטור מראיה שהנשמה, והרוח והנפש. ולכן הם יבא בגלגול, עד שישבו שלמים למקומם כפי שניתנו, כמו שנאמר "והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה". ומכאן למדנו קל וחומר באחרים, שהם הנשמה והנפש.	פומא דאטימא בדבור אבן דחיה יכר הרע שליט עלה ואתקרי טומטום בגין דא פטור מן הראייה דנשמתא ורוחא ונפשא בגין דא ייתון בגלגולא עד לאחזרון שלמין לאתרייהו כמה לאתרייהו כמה דאת אמר (קהלת יב ז) והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה ומינה אוליפנא קל וחומר באחרנין דאיונן נשמתא ונפשא:

ואמר **פומא אטימא בדבור** - ר"ל דהו טומטום, דלמעלה דאמר דיוקנא דזו"נ, זהו פי' על אנדרוגינוס לבד, והתחיל בשניהם, לבאר על פומא אטימא, ואנדרוגינוס בקול, וטומטום בדבור, וחציו עבד הוא בלב, בב' כליות, דאינון ופניהם איש אל אחיו (שמות כה ב) כנ"ל. והן הכרובים דבלבא, נגד אהרן כה"ג נשמתא. וטומטום ואנדרוגינוס בכרובים דאינון פומא, והן בקול ודבור, נגד רוח ונפש (ג ע"ב), בני אהרן. (הגהה. בנוי דלבא, דמינה נפקין קול ודבור¹²⁷⁸) ולכן נקט כאן אלו השלשה דפטורין מן הראייה, דלא למיעל בהיכלא. ואמר **ובג"ד פטור מן הראייה דנשמתא ורוחא ונפשא בג"ד כו' ואמר אבן דחיה יצה"ר כו'** - ר"ל כמ"ש (בראשית כט ב) והאבן גדולה ע"פ הבאר, ודרשו¹²⁷⁹ שהוא אבן נגף (ישעיה ח יד), יצה"ר. ובאר פומא, בית הכנסת שקורין בתורה כו' (ס), והאבן סותמת את הבאר דאינו יכול¹²⁸⁰ לדבר, דפומא וברית אינון א', ברית הלשון וברית המעור¹²⁸¹, ברית דתורה וברית {קסב ע"ד} המילה. וכמו שביסוד הוא על אבר המעור, שלא להוציא פרי מעשהו, כן הוא על הלשון,

¹²⁷⁴ עי' חגיגה ב ע"א.

¹²⁷⁵ ז"ל: א"ר ירמיה בר אבא ארבע כיתות אין מקבלות פני שכינה כת ליצים וכת חניפים וכת שקרים וכת מספרי לשון הרע כת ליצים דכתיב משך ידו את לוצצים כת חניפים דכתיב כי לא לפניו חנף יבא כת שקרים דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני כת מספרי לשון הרע דכתיב כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע צדיק אתה ה' לא יגור במגורך רע.

¹²⁷⁶ עי' & שקול הוא בחי' דכורא, ועי' & נשים דעתן קלה.

¹²⁷⁷ עי' מלואים אות (קסט).

¹²⁷⁸ עי' זהר ח"ב רסב ע"ב.

¹²⁷⁹ צרור המור?

PERLM בראשית רבה (וילנא) פרשת ויצא פרשה ע סימן ח ללו את האבן, שמשם היו שומעין את ההלכה, והשיבו את האבן על פי הבאר, שהיו נושאים ונותנים בהלכה עד שמעמידים אותה על בוריה, ד"א וירא והנה באר בשדה, זה בית הכנסת, והנה שם שלשה עדרי צאן, אלו שלשה קרואים, כי מן הבאר וגו', שמשם היו שומעים את התורה, והאבן גדולה, זה יצר הרע, ונאספו שמה כל העדרים, זה הצבור, וגללו את האבן, שמשם היו שומעין את התורה, והשיבו את האבן וגו', שכיין שהם יוצאים להם יצר הרע חוזר למקומו.

¹²⁸⁰ דאינה יכולה? ר"ת היה כתוב דא"י

¹²⁸¹ עי' לעיל הערות 313 ו-978.

תיקון חלק ה

מלדבר, והוא אבן דיצה"ר, דעוות אותו מגלגולא קדמאה כנ"ל, וז"ש דנורו¹²⁸² בג"ד כו': ואמר ולא עוד אלא כו' - ר"ל שאין צריך קל וחומר¹²⁸³, שהוא מפורש בקרא בהדיא: ומאן דיייתי בגלגולא קדמאה כו' אם ייתי חוור כו' - ר"ל, בכל תיקונין דיליה באנפוי ובגופא חיוורין, וקליה כתקיעה, כמ"ש למטה וע"ל תיקון ל"ב (%):

ולא עוד אלא דקרא אסהיד עלייהו (איוז לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר ומאן דיייתי בגלגולא זמנא קדמאה אם ייתי חוור אתקיים זיה קרא (יטעיה א יח) אם יהיו חטאים כשנים כשלג ילבינו וזמנה ¹⁸⁵ יתודע בר נש לאיהו בגלגולא קדמאה אם הוא קליה כשברים או כתרועה וגופיה ואנפוי חוורין אם הוא קליה כשברים איהו מזמנא קדמאה ואם קליה כתרועה איהו מזמנא תנינא ואם גופיה ירוקא ואנפוי ירוקין וקליה תקיעה איהו מזמנא תליתאה ¹⁸⁶ :	ולא עוד, אלא שהכתוב מעיד עליהם "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר", ומי שבא בגלגול, פעם הראשונה, אם בא לבן, מתקיים בו הכתוב "אם יהיו חטאים כשנים, כשלג ילבינו". ובמה ייודע לאדם שהוא בגלגול קודם. אם קולו כשברים או כתרועה, וגופו ופניו חיוורים. אם קולו כשברים, הוא מזמן הראשון. אם קולו כתרועה, הוא מזמן השני. ואם גופו ירוק ופניו ירוקים וקולו כתקיעה, הוא מזמן שלישי.

***ילבינו וברא יחידע כו' - כצ"ל.** ור"ל בגלגולא קדמאה, זמנא קדמאה, דיש דבה¹²⁸⁴ ג' פעמין בגלגולא קדמאה, דהיינו גלגולא דנפש דהוא גלגול קדמאה, כמ"ש למטה, ולמעלה סוף תיקון כ"ו (%), והוא בא עד דיתקין. ואח"כ בא הרוח, וכל גלגולא דיליה הוא גלגולא תניינא. ואע"ג דלמטה קאמר דבגלגול הרביעי, לא אשיבנו (עמוד ב ד) עוד, וכן אמר למעלה בתיקון ל"ב, הוא דווקא לרשעים גמורים, דלא תיקן כלום בגלגול הנפש¹²⁸⁵, אז הנפש אינו חוזר בגלגולא. ובא הרוח אח"כ בגלגול, וגם הוא לא תיקן כלום, וכן בנשמה. אבל כשמתחיל להתקין, אע"ג שלא תיקן כל צרכו¹²⁸⁶, מתגלגל ג' פעמין בכל חלק, וע"ל (קכה ע"א %) ומש"ש בענין הנקודין דשם בארוכה: וז"ש אם הוא קליה כו' *אם הוא קליה כשברים איהו מזמנא תניינא ואם קלי' כתרועה איהו מזמנא תליתאה ואם גופיה כו' וקליה כתקיעה איהו מזמנא קדמאה ואם הדר כו'. כצ"ל, ור"ל אם גופו ואנפוי חיוורין, יורה דהוא מגלגולא קדמאה דנפש, אבל כיון דקליה כשברים, יורה דהוא בזמנא תניינא, דאתגלגל לתקן הנפש פעם שנית. ואם כתרועה, פעם שלישית. ואם גופו ואנפוי סומקין, יורה דהוא בגלגולא תניינא דרוח, ואם ירוקין על תליתאה דנשמה, כמ"ש בתיקון ל"ב (%), אבל אם קליה כתקיעה, יורה דהוא פעם ראשון מזה הגלגול דנשמה, וכן הוא בסומקין ברוח, אלא שנקט קצה האחרון וממילא ג"כ ברוח:

ואם שם לצבעו, קולו כתקיעה, גופו לבן ופניו לבנים, זהו כדוגמתו הראשון@נה, כמו שבארו ביין שהחמיץ וחזר לצבעו הראשון, כדוגמא זה בהיפוך לטובה@לטוב. וכן, אם פניו אדומים וקולו כשברים, או פניו ירוקים וקולו כתרועה, הרי תוקן.	ואם הדר לגווניה קליה כתקיעה וגופיה חוור ואנפוי חוורין לא איהו כגווניה קדמאה כמו לאוקמוהו ביין דהחמיץ דחזר לגווניה קדמאה כגוונא דא כהפוכא לטוב וכן אנפוי סומקין וקליה כשברים ואנפוי ירוקין וקליה תרועה הא אתתקן:

ואמר ואם הדר לגווניה כו' - מורה שנתקן גלגול הראשון דיליה, וכן בסומק וירוק בגלגולא דרוח ונפש¹²⁸⁷, כמו שמפרש והולך וכן אנפוי כו':

ועוד, מצאנו האדם שכל ציוריו בדרך ישרה, שקולים במשקל,	ועוד אשכחנא בר נש דכל ציורין דיליה בארז

¹²⁸² דנשמה ורוח ונפש. @

¹²⁸³ פתחתי ראשית יבות היה כתוב שא"צ ק"ל

¹²⁸⁴ דבא (לש"ו).

¹²⁸⁵ ר"ל בפעם הראשון שגלגול הנפש אז אינו חוזר ומתגלגל בנפש עוד (לש"ו).

¹²⁸⁶ היה כתוב כ"צ@ר"ת

¹²⁸⁷ נדצ"ל דרוח ונשמה (לש"ו).

תיקון חלק ה

ולפעמים שפתיו הם עבים ויוצאים מתיקון הציורים והדמויות האחרות, אם הם ארוכים או הם קצרים.	מישור שקילין בתקלל ולזמנין שפון אינון עזים ונפקין מתקונא לזיורין ודיוקנין אחרנין או אינון ארוכין או אינון קצרים:

ואמר ועוד **אשכחנא כו'** - ר"ל בענין אחר לידע באיזה גלגול, אם גלגול הראשון בנפש. ואמר **ב"נ דכל ציורין דיליה באורח מישור שקילין בתקלל ולזמנין כו'** - ר"ל דב"נ דאבריו אינון במדה ומשקל, מזה אין ללמוד דעולה¹²⁸⁸ ושקר הוא, ס"א שריא ביה, וע"ל (קכו ע"א %). אבל אם כולם ישרים, לבד מאבר אחד, ולא דאינון¹²⁸⁹ שוין בעצמן, רק שהם יוצאים מתיקון שאר אברים, מורה על גלגול בחינה דיליה, כמו שמפרש והולך. ואם אותו האבר אינו שוה, מורה שנתעוות שם, כנ"ל. אבל כאן אמר ונפקין מתקונא דציורין ודיוקנין אחרנין כו', דלאו אינון לפי הערך שאר האברים, ודלא [בהע"א¹²⁹⁰ וכלא] כמ"ש (קכו ע"א %) למטה בהגהה.

בא וראה "ותחזה מכל העם" כאן העמידו לדעת תיקונים אלה: אנשי חיל, עיניים. יראי אלהים אזנים, זהו שנאמר "ה' שמעתי שמעך יראתי". אנשי אמת, החוטם. שונאי בצע, פה. אם החוטם לא בשוה עם התיקונים האחרים, שהעיינים ארוכים והפנים ארוכים והאזנים ארוכים, והפה ארוך, והחוטם עבה@עב, שם מתגלה גלגול הנפש. ואם העיינים אינם בשוה עם אחרים, שם מתגלה גלגול הנשמה, ואם האזנים אינם בשוה שם מתגלה גלגול הרוח.	תא חזי (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל וקסג ע"א} העם הכא אוקימנא למנדע תקונין אלזין אנשי חיל עיינין יראי אלהי"ם אודנין הה"ד (תצוק ג ב) ה' שמעתי שמעך יראתי ¹²⁹¹ אנשי אמת חוטמא שונאי בצע פומא אס חוטמא לאו איהו צקוה עם תקונין אחרנין דעיינין אריכין ואנפין אריכין ואודנין אריכין ופומא אריכא וחוטמא עבה תמן אתגליא גלגולא דנפשא ואם עיינין לא צקוה מאחרנין תמן אתגליא גלגולא דנשמתא ואם אודנין לאו צקוה תמן אתגליא גלגולא דרוחא:

ואמר ת"ח ואתה כו' - שהן ד' תיקונין דאנפין, ד' אותיות הוי"ה, ד' דקרא, אנשי חיל כו'. וע"ל (קכא ע"א \$ קכט ע"א %) ובז"ח פ' {קסג ע"א} יתרו (כט ע"ג)¹²⁹² בארוכה. ואמר דעיינין אודנין וחוטמא הן נשמתא ורוחא ונפשא, ג' חיוון, ופומא¹²⁹³ איהו כללא דכלהו, חיוא רביעאה, אדם כללא דכולהו. וע"ש וש"מ ובז"ח שם בארוכה הרבה. וז"ש למעלה דכל גלגולא הוא עד ד' פעמין, דכל חיוון יש להן¹²⁹⁴ ד' אנפין (לעיל יד ע"ב), זה ספר (בראשית ה א), "ב אנפין כנ"ל (קמ ע"א). וז"ש אם חוטמא לאו כו' - ואמר מלמטה למעלה, דתחילה נתגלגל הנפש, כמש"ל סוף תיקון כ"ו (%) כסדר נפש רוח ונשמה. ואמר ה' שמעתי כו' - לראיה דשמיעה תליא ביראי אלהים, ועי' בז"ח שם (%) ועמש"ל (קכח ע"א %):

הפה, מפני שהוא כלל הכל, אם אינה שוה, נאמר בו "פוקד עון אבות על בנים על שילשים ועל ריבעים", ואם על ארבעה גלגולים לא תוקן@נתקנת, נאמר באותו@באותה השעה: "ועל ארבעה לא אשיבנו".	פומא בגין דאיהי כללא דכלא אס לאו איהי צקוה הא אתמר ביה (שמות כ ה) פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים ואם על ארבעה גלגולין לא אתתקנת אתמר בזהיא שעתא ועל ארבעה לא אשיבנו (עמוד ז ד):

¹²⁸⁸ ניקוד בסדר?@

¹²⁸⁹ דאינו (לש"ו).

¹²⁹⁰ מטושטש אולי בפע"א או בכע"א.\$

¹²⁹¹ עי' זר"ח כט ע"ב.

¹²⁹² עי' לעיל הערה 813.

¹²⁹³ האם זה מנוסח הזו"ח?

¹²⁹⁴ לה? היה ר"ת י"ל

תיקון חלק ה

ואמר פוקד עון כו', להורות דיש רבעים בגלגולא וכמ"ש בפ' יתרו (צא ע"ב)¹²⁹⁵ פוקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים אילנא חדא דאנציב חדא ותרין זמנין ותלתא וארבע זמנין ואתפקד כו', ע"ש:

וכל נשמתין דאתיין תלת זמנין ולא מתתקנין אתקריאו פושעי ישראל ערב רב אבל לדיקיא דבכל זמנא דייחון מתתקנין יתון וקלו ע"ב] עד ארבעה אפילו עד שתין דור ¹²⁹⁷ ודא איהו (קהלת א' ד) דור הולך ודור בא ודא נשמתא דאיהי משה רבינו כלילא משתין רבוא ושכינתא עלאה דאיהי נשמת חיים כד שריא במשה אתחשב ליה כאלו אחא בשתין רבוא ¹²⁹⁸ ובגינה אתמר אשה אחת ילדה ששים רבוא בכרם אחד:	וכל הנשמות שבאות שלש@ה פעמים ולא נתקנות, נקראות פושעי ישראל, הערב רב. אבל הצדיקים, שבכל פעם שיבואו@שבאים נתקנים, יבואו@באים עד ארבע פעמים, אפילו עד ששים דורות. וזהו "דור הולך ודור בא", וזה נשמה שהיא משה רבנו, כלולה מששים ריבוא, והשכינה העליונה, שהיא נשמת חיים, כששורה במשה, הוא נחשב כאילו באה עם ששים ריבוא, ובגללה נאמר "אשה אחת ילדה ששים ריבוא בכרם אחד" (שיה"ש רבה פ"א סי' סה).

ואמר וכל נשמתין דאתיין תלת זמנין ולא כו', ר"ל תלת זמנין לבד מזמנא קדמאא שלא בא בגלגולא, וה"ל כל ג' נר"ן יחד, ועמ"ש"ל בתיקון ל"ב (%) ובלקוטים שם (%) : אבל צדיקיא כו' *עד שיתין רבוא ודא איהו דור כו' רבינו כלילא משיתין רבוא - כצ"ל, וכן הוא למעלה בתיקון ס"ט¹²⁹⁶ (%), ור"ל דדור הוא שיתין רבוא כמ"ש, וזהו דור הולך כו'. ואמר למעלה תיקון ס"ט (%) דור הולך הוא דור שבא לקיים מ'ה ש'היה ה'וא ש'היה שהוא משה דאתי בכל דרא ואמר ושכינתא כד אתי במשה ב' כו'. ר"ל לפרש מ"ש אשה אחת ילדה כו', כמו שמפרש והולך. ור"ל "אשה אחת" הוא שכינתא, דהיא (שיה"ש ו' ט)¹²⁹⁷ אחת היא יונתי כו', אחת היא לאמה כו', והוא בכרם אחד, כולל בנשמתא אחת, והוא מתפשט עד ס' ריבוא. ולא דווקא בס' ריבוא אלא עד ס' ריבוא, כפי זכיות הדור, וכמ"ש"ל בתיקון ס"ט¹²⁹⁸ (%) עמ"ש"ש:

ואינון מרעין דבני נשא דאתמר בהון וחליים רעים רפאות תהי לשכך (משלי ג' ח) כד אינון צרישא לדיקיא אבל כד אינון צרישא דרשיעא כנסת ישראל אמרת לגבייהו (סיה"ש א' ו) אל תראוני שאני שחרחורת דאלין שריין לון לפתאה לבני נשא כמה דהוי מפתי לישראל בעגלא בשית שעתין דה"ד (שמות לב א) וירא העם כי בשש משה הא חוקמוהו בשית שעתין עבדו ית עגלא בין שש לשבע אפרישו בין עמודא דאמנעיתא לשבע דגופא ושכינתא ובגין דא מני קודשא בריך הוא לאפרשא לון משבע דה"ד (שם יב טו) אך ביום הראשון אך חלק בין שית לשבע בגין דא אמרה כנסת ישראל ששזפתני השמש (סיה"ש א' ו) שש זפתני השמש דאסתלק מני ו' דאיהו השמש דנהיר בשית תיבין דאינון שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד (דברים ו' ד)	ואותם המחלות של בני אדם שנאמר עליהם "וחלים רעים רפאות תהי לשרך", כאשר הם בראש הצדיקים, אבל כאשר הם בראש הרשעים, כנסת ישראל אומרת עליהם "אל תראוני שאני שחרחורת", שהם שורים עליהם@מתחילים לפתות בני האדם, כמו שהיו מפתים את ישראל בעגל בשש שעות, זהו שנאמר "וירא העם כי בושש משה", הרי בארוהו בשש שעות עשו את העגל, בין שש לשבע הפרידו בין עמוד האמצעי לשבע של הגוף והשכינה, ולכן צוה הקדוש ברוך הוא להבדיל אותם@משבע, זהו שנאמר "אך ביום הראשון", "אך" מחלק בין שש לשבע. ולכן אמרה כנסת ישראל "ששזפתני השמש", שש זפתני@השמש, שנסתלק ממני ו', שהוא השמש, שמאיר בשש מילים, שהם "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד",

¹²⁹⁵ עי' מלואים אות (קע).

¹²⁹⁶ קלא ע"א קלב ע"ג (לש"ו).

¹²⁹⁷ ז"ל: אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה.
¹²⁹⁸ קכט ע"ג (לש"ו).

תיקו"ז חלק ה

והרי נאמר@נתבאר:	והא' לתמר:

ואמר ואינון מרעין כו' - ר"ל מ"ש למעלה (עמוד א' %) דכל חלאים ועוות הכל הוא מסט' דלהון דההוא נחש עקלתון. ואמר למעלה בתיקון כ"ב (%) דכל חלאין הוא מסט' דחוויה דנשיך בכמה יסורין אבל בצדיקים הוא יסורים של אהבה מסט' דשכינתא בחביבו ותורה מרפאתו אח"כ¹²⁹⁹. וז"ש **רפאות תהי לשרך**, והחלאין עצמן הן רפאות לו, כמ"ש (ישעיה נג י') וה' חפץ דכאו החלי, כמ"ש (והר ח"א קמ ע"ב)¹³⁰⁰ דמחי לגופא לאנהרא לנשמתא. אבל סט"א הוא כקוף בפני אדם, ומחי ואינון מקטפין, כמו נהורא בעץ רע, דהוא קטיף ואינו מאיר¹³⁰¹, וז"ש אבל כד אינון כו' שחרחורת, דלא נהיר כמו בצדיקא, כד מבטשין לאעא, אדליק הנהורא¹³⁰², וכמ"ש (ב"ר פנ"ה סי' ב')¹³⁰³ משל לקנקנים כו': ואמר **דאלין שריין כו'** - ר"ל העוות דשריא בחלאין דרשיעא, אינון מפתין לון לרשיעא יותר, דבחושכא דבהון, דהוא המום שלהן, שם שריא ס"ם, וסייעתו ומפתין ליה לילך בחשוכא יותר. ולכן כל אשר בו מום לא יקרב (ויקרא כב ב), דווקא בחולי י"ל¹³⁰⁴ רפאות תהי לשרך. משא"כ מום, {קסג ע"ב} מעוות אשר לא יוכל לתקון (קהלת א טו), והוא רשיעא דקלקלו כנ"ל. ואמר **כמה דהו מפתין כו'** - ר"ל לפרש סיפא דקרא, שאני שחרחורת ששזפתני השמש, ומפרש והולך, שש, בשית שעות אסתלק שמש, בעלה, בשית תיבין דיחודא, ישראל בעלה בו"ק, לפי שהשתחו לאל אחר ופגמו ב"אחד", ואסתלק קוצו של ד', יחודא כמ"ש ל בתיקון ב (תיקון כא מב ע"א) ואמרו אבל עקרב פוסק, ולכן (שיח"ש א ו) בני אמי נחרו בי. דאמי מסט' דאש, ארבע אש ממים כו' (ס"י פ"א מ"ב)¹³⁰⁵, וכידוע. ועקרב הוא מאש¹³⁰⁶, ולכן מנח עוקציה בנהר דינור (%) (ברכות נח ע"ב), חמימא לעקרבא (ע"ז כח ע"ב%), ועקרב בדרום (עירובין נו ע"א), ועמ"ש ל (קכג ע"ב %) ובליקוטים (%). ולכן עשו¹³⁰⁷ באש. ואמר ובג"ד מני כו' - ר"ל לבער חמץ בין

¹²⁹⁹ כמה מודגש\$.

¹³⁰⁰ ע"י מלואים אות (קעא).

¹³⁰¹ ע"י פסחים (ח ע"א) [להסביר למה לא עושים בדיקת חמץ באבוקה אלא בנר]: רבינא אמר, האי [פי' הנר], משך נהורא, והאי, מיקטף איקטופי.

פי' רש"י: מקטף - נותק שער ומתבלבל וחוצץ.

¹³⁰² ע"י אד"ר קכט ע"ב: תאנא בטש האי חיורא ואדליק ג' בוציני דאקרין הוד והדר וחדוה ולהטין בחדוותא בשלימותא.

תרגום: למדנו: היכה הלבן הזה, והדליק שלש נרות הנקראים הוד, והדר וחדוה, והם לוהטים בשמחה בשלימות.

¹³⁰³ ז"ל: אמר רבי יונתן היוצר הזה כשהוא בודק את הכבשן שלו אינו בודק את הכלים המרועעים למה שאינו מספיק להקיש עליו אחת עד הוא שוברו, ומה הוא בודק בקנקנים ברורים שאפילו הוא מקיש עליו כמה פעמים אינו שוברו, כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן, א"ר אלעזר לבעל הבית שהיה לו שתי פרות אחת כחה יפה ואחת כחה רע על מי הוא נותן את העול לא על אותה שכחה יפה, כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה אלא הצדיקים שנאמר ה' צדיק יבחן.

PERLM אמר: בראשית רבה (וילנא) פרשת נח פרשה לד סימן ב

ב (שם/תהלים/יא) ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו, אמר רבי יונתן היוצר הזה אינו בודק קנקנים מרועעים, שאינו מקיש עליהם אחת עד שהיא פוקעת, ומה הוא בודק קנקנים יפים שאפי' הוא מקיש עליו כמה פעמים אינו נשבר, כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה אלא את הצדיקים, אמר ר' יוסי הפשתני הזה בשעה שהוא יודע שהפשתן שלו יפה, כל שהוא כותשה היא משתבחת, וכל שהוא מקיש עליה היא משתמנת ובשעה שהוא יודע שפשתנו רעה, אינו מספיק להקיש עליה עד שהיא פוקעת, כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה אלא את הצדיקים, שנאמר ה' צדיק יבחן, רבי אליעזר אמר לבעל הבית שהיו לו ב' פרות, אחת כחה יפה, ואחת כחה רע, על מי הוא נותן העול לא על אותה שכחה יפה, כך אין הקדוש ברוך הוא מנסה אלא הצדיק, שנאמר ה' צדיק יבחן, ד"א ה' צדיק יבחן, זה נח שנאמר צא מן התיבה.

¹³⁰⁴ יש לומר, יש לו

¹³⁰⁵ ז"ל: ארבע אש ממים, חקק וחצב בה כסא הכבוד שרפים ואופנים וחיות הקדש ומלאכי השרת ומשלשתן יסד מעונו שנאמר (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט.

¹³⁰⁶ א

¹³⁰⁷ אולי עשו העגל באש?

תיקון חלק ה

שש לשבע, דערב רב אינאן חמץ ושאר (כט ע"ב) ¹³⁰⁸, ואומין פלחי כוכביא מוצ' ותבן ¹³⁰⁹. ואינון קשין מאומין כמש"ל (%). ולע"ל ¹³¹⁰ ישראל בטח בדד עין יעקב (דברים לג כח). ממומין תבלול ¹³¹¹ חלזון נחש (בכורות לח ע"א), דאינון ערב רב דמכסין על עינא ¹³¹² ואיהי שחרחורת, ולע"ל (ישעיה ס א) קומי אורי כו', (שם לג יז) עיניך תראינה כו' (שם ל ב) והיו עיניך רואות את מוריך כו' :

דבר אחר, "זה ספר תולדות אדם", אמר רבי שמעון, "זה הספר", זה צדיק, חי העולמים, שהוא מוציא תולדות. "זה ספר" ודאי ולא אחר. והם תולדות האדם ההוא שנאמר בו "כתפארת אדם לשבת בית". מי הוא הבית שלו. זו השכינה. ורועה נאמן, אתה הוא בדמותו, ויש לך כח להסתכל בדמויות @ של בני אדם, בציורים של זה שנאמר עליו "בדמות אלהים ברא אותו", שכל ציורי בני אדם רשומים בכסא הכבוד, ומכיוון שכל הכסא והמרכבה שאתה זקוק @ [אלה], יש לך כח להסתכל, ולכן "ואתה תחזה מכל העם".	דבר אחר זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א) אמר רבי שמעון זה ספר לא לדיק חי עלמין ¹³¹³ לאיהו אפיק תולדין זה ספר ודאי ולא אחרא ואינון תולדות אדם ההיא לאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) מאן בית דיליה לא שכינתא וקסג ע"ב { ורעיא מהימנא אנת הוא בדיוקניה ולך חילא לאסתכלא בדיוקנין דבני נשא בצורין דההוא לאתמר ביה (בראשית א כז) ¹³¹⁴ בדמות אלהים ברא אותו דכל צורין דבני נשא אינון רשימין בכורסא ובגין דכל כורסא ומרכבתא לאנת זקוקא ¹³¹⁵ אנת אית לך חילא לאסתכלא בגין כך (שמות יח כא) ואתה תחזה מכל העם וגו': (על כן הג"ה)

¹³⁰⁸ עי' ביאורי אגדות לרבינו על ברכות (נד ע"ב), ז"ל, ד' קליפין דחטה מוצ' ותבן, והג' ערב רב דאתדביק בה הוא הסובין ומורסן, ואינון אחת אלא שב' האמצעים כלילן כ"א משנים, לפי שהן באמצע, והרביעית הוא שאור וחמץ שלא היו מתחלה, רק דאחמיצו אח"כ, והוא וילמדו הנ"ל, והוא לחם חמץ, דאחמיצו באתר דלא אצטריך.

¹³⁰⁹ עי' מלואים אות (קעב).

¹³¹⁰ נז ע"ג וע"ד ובתיקון נ' (לש"ו).

¹³¹¹ עי' לעיל כד ע"א.

¹³¹² עי' דברי רבינו בתנ"ח (לב ע"א ד"ה עוד כתנות עור), שהוא כתנות עור וכיסוי המאורות שברע"מ (ח"ג רנא ע"ב): עי' זהר ח"ג רנא ע"ב: רבי שמעון פתח ואמר גער חית קנה עדת אבירים בעגלי עמים גער חית קנה דא [קנה] [קינא] דאתאחד ביה עשו דאיהי [דורומי רבתא דנעץ גבריאל קנה בימא רבא ובנו] [קרתא דנעץ מיכאל קינא בימא ובנה] עליה כרך גדול [דרומי] קנה דחמץ וכד ייתי פורקנא לישראל יתבר ליה הה"ד (תהלים סח לא) גער חית קנה עדת ומתעבר מיד חמץ מעלמא מחמצת דיליה [רומי ויתגליא מצה] (וכו' ויתגליא) בעלמא דאיהי בי מקדשא דבית ראשון ובית שני אמר בוצינא קדישא (ס"א ר"מ) דאינון לקבל בת עין ימין ובת עין שמאל ואינון לקבל [לחם משנה ¹³¹² רומי רבתי רומי] (משנה בבל רבתי ובבל) זעירא ¹³¹² לקבל תרין עננין דמכסיין על בת עינא ימינא ושמאלא ואינון לקבל שאור וחמץ:

תרגום: \$

ביאור: לחם משנה - ב' הה"ן כידוע (יהל אור). "לחם משנה" מוסגר בדפ"ו. זעירא - דיליה רומי זעירתא. כצ"ל. והוא מל' דס"א, נגד מל' דקדושה, ושניהם נגד בית ראשון ושני כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹³¹³ עי' שער הכוונות דרושי סדר שבת דרוש א שזהו כינוי למידת היסוד. והנה יש לדייק דכאן הגרסא היא "חי עולמים" בלא ה"א [וכן הוא בדפוס מנטובא]. אמנם עי' ס"י פ"א מ"ט, שם הנוסח הוא "חי העולמים" בה"א, וכן הוא בדברי רבינו לקמן מב ע"ב בגרסתו לדברי התיקון"ז כאן, וכן הוא לקמן ג ע"ב [וכן הוא שם בדפוס מנטובא].

ועי' פע"ח לח ע"א, ז"ל, כל האומר חי העולמים בפת"ח תחת הח' הוא טעות גדול כי חי הוא חוץ מן העולמים אבל האומרים חי העולמים בציר"י תחת הח' הוא מחבר המדות שהם חו"ב ביחוד לכן צ"ל חי העולמים בציר"י והוא נכון, ועיין בתי"ט סוף מסכת תמיד טעם נכון. WORTH ANYTHING@

¹³¹⁴ תורה ספר בראשית פרק א - פרשת בראשית

(כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתם:

תורה ספר בראשית פרק ה - פרשת בראשית

(א) זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו:

תיקון חלק ה

ד"א זה ספר אר"ש כו' - דזה הוא צדיק, דביה אתחם¹³¹⁵ י"ב תחומין, כמ"ש בס"ת ריש פרשת לך לך (עו"ב) 1316 ובר"פ שמות (ב ע"א) 1317 וזה שאמר לעיל¹³¹⁸ (לב ע"א %) 1319 דמסט' דהאי אות אמר למשה, וזה לך האות, ואיהו כליל תרי עשר מזלות כו', והן י"ב אנפין הנ"ל, דג' חיוון וכלילין הכל בצדיק. ובפ' יתרו (ע ע"א) 1320 ורזא אוליפנא זה ספר אית ספר כו' ספר לתתא אקרי ספר הזכרון ספר דההוא זכרון ודא חד צדיק ואקרי זה ובגין דלא לאפרשא דאינון תדיר כחדא יחודא חדא דכתיב זה ספר תריין דרגין דאינון חד כללא דו"נ ודא איהו כללא חדא דכל רוחין ונשמתיין דפרחין בב"נ כללא דכל תולדות אינון תולדות אדם ודאי דהא מההוא צדיק דקאמ' פרחין אינון נשמתיין בתאובתא כו'. וז"ש זה ספר ודאי¹³²¹, ר"ל דהוא כללא דו"נ כנ"ל, ועי' בפרשת ויקהל (ר ע"א) 1322 ובפ' פקודי (רמו ע"א) 1323 והאי אקרי ספר הזכרון דכתיב ויכתב ספר זכרון לפניו בגין דספר זכרון כתיב בקשורא חדא. וז"ש (ברכות ו ע"א) 1324 תרי מכתבי מילייהו בספר הזכרונות חד כו', דשנים שלומדים כאחד, הן ברזא דתריין דרגין אלין, דו"נ בזיווג הלשון, כמ"ש למעלה (%). ואמר זה ספר ודאי ולא אחרא דאין מפיק תולדין רק איהו. ואמר ואינון תולדות אדם - ר"ל כל הנשמתיין, בכל י"ב ציורין הנ"ל (%), הכל תולדות אדם, עמודא דאמצעיתא, כתפארת אדם (ישעיה מד יג), ביי"ב הויות דביה הידועים¹³²⁵. והצדיק, ביה כתובין, דהוא מפיק התולדין, וביה כל הציורין, דאיהו אדם דיצירה, דביה (בראשית ב ז) וייצר ה' אלהים את האדם כו', כמש"ל (קיד ע"א ע"ב %). מפרש והולך הקרא לשבת בית מאן כו' - וכמ"ש (ישעיה מה יח) לא תהו בראה לשבת יצרה, לשבת הוא נייחא, דבה אשתכח נייח¹³²⁶. {קסג ע"ג} ואמר ור"מ כו' ולך כו' - ר"ל שלכן כתיב (שמות יח כא) ואתה תחזה כו', אתה ולא אחרא, שהוא בדרגא דעמודא דאמצעיתא, דכליל כל דיוקנין (זהר ח"א מד ע"א) 1327 כנ"ל (%). ואמר בציורין דההוא דאתמר ביה בדמות כו' - ר"ל בנוק', דהיא דמות אלהים (בראשית ה א), וע"ש [פ' יתרו] (עמוד ב) 1328 בדמות דא איהו כהאי חיזו כו', וכמש"ל (קכ ע"א %) מאן בית דיליה דא שכינתא דאתקריאת דמות כו' דכל דמינוין ופרצופין דב"נ בה אשתמודעין וכל ציורין כו', וע"ל (קלב ע"א %) כל שרטוטין וציורין ועובדין אינון אתחזיין בשכינתא תתאה דאיהי דמות כו', עש"ב. וז"ש דכל ציורין דב"נ כו' *כרסיא ומרכבתא בך חקיקא אנת כו'. כצ"ל, דהוא בעלה כו', איש האלהים (דברים לג א), שהיא בדמות אלהים, ואין האשה מגלה בשרה אלא לחתן דילה¹³²⁹, וכל ציורין דיליה, בה חקיקא, כנ"ל (קלב ע"א %).

¹³¹⁵ עי' לעיל קמ ע"ב (לש"ו).

¹³¹⁶ עי' מלואים אות (קעג).

¹³¹⁷ עי' מלואים אות (קעד).

¹³¹⁸ היה כתוב וזש"ל.

¹³¹⁹ מודגש \$

¹³²⁰ עי' מלואים אות (לג).

¹³²¹ עי' לעיל בדברי רבינו צט ע"ב ש"ודאי" לשון "כידוע".

¹³²² עי' מלואים אות (קעה).

¹³²³ ז"ל בשלימות: ולבתר דסליק יממא סלקן אינון מלין ושארין באתר דרקיעא דביה תליין ככביא ומזלי שמשא וסיהרא והאי אקרי ספר הזכרון דכתיב (מלאכי ג טז) ויכתב (בספר זכרון לפניו [לפניו] בגין דספר זכרון כתב בקשורא חדא. תרגום: \$

ביאור: בקשורא חדא - ספר הוא מלכות, וזכרון הוא יסוד, בסוד כל זכורך, כידוע. והן בקשורא חדא, כמה דתמר לא סליק כו' כידוע (יהל אור).

¹³²⁴ ז"ל: א' ומנין לשנים שיושבין ועוסקין בתורה ששכינה עמהם - שנאמר: אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וגו'. מאי ולחושבי שמו? אמר רב אשי: חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשה. ומנין שאפילו אחד שיושב ועוסק בתורה ששכינה עמו - שנאמר: בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך. וכי מאחר דאפילו חד - תרי מבעיא? - תרי מכתבן מלייהו בספר הזכרונות, חד לא מכתבן מליה בספר הזכרונות.

¹³²⁵ \$ "ב הויר"ת.

¹³²⁶ עי' מלואים אות (קעו).

¹³²⁷ עי' מלואים אות (פו).

¹³²⁸ עי' מלואים אות (קעז).

¹³²⁹ עי' אפיקי ים (סוטה דף יב ע"א): ברית, כמ"ש בתיקונים (ד' פו ע"ב) בראשית איהו ברית ודאי וכו' דא קליפין וכו' לקבל תלת גוונים דעינא וכו' לקבלייהו תלת גוונים דקשת דבהון נק' בת עין דאיהי נקודה אות ברית עלה אתמר וראיתה לזכור ברית עולם וכו' ורזא דמלה כד אתעבר מינה ערלה ופריעה מיד אתגליא אות בעלמא לההוא דאתמר ב' וזה לך האות כי אנכי שלחתיך וכו', ועיין בביאורי רבינו

תיקון חלק ה

וז"ש ובג"כ ואתה תחזה מכל העם, דהעם אינון ברזא דכנסת ישראל, רזא דגווינין, לכן הם רבים, והוא רזא דאור, בעלה, דנהיר. והאור הוא אחד, ואינו משתנה, אלא לפי הגווינין¹³³⁰, הוי"ה דנהיר. ועמש"ל סוף תיקון כ"ה (%), לכן רע"מ הוא אחד, והוא נהיר בכל ישראל ובכל דור, ומשתנה נהורא בכל ת"ח לפי המקבל¹³³¹, שהוא הגוון. ושמשא לא נהיר לסיהרא אלא בראיה, כמ"ש (בראשית ט טו)¹³³² וראיתי כו', ולכן, ואתה תחזה. ושמתי שרי אלפים (שמות יח כא), שהן ד' אותיות אדני, כמש"ל (קכ ע"ב %):

[קלו ע"ב] ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת (בראשית ה ג) ש' תלת חיון דמרכבתא ת' איהי נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז) דאתמר ביה (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם ודא איהו ויולד בדמותו כצלמו ויהיו כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלישים שנה וימות (בראשית ה ח) מאי וימות אלא כל יומין דהוה חי הוה תשע מאות ותלתין שנין ושאר שנין בתוספת הוה מית ושבעין דחסרו מאלף יהב לדוד משנוי בגין דהוה עתיד לאשלמא לון ביה והכא רזא דפורקנא:	"ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת". ש', שלש חיות של המרכבה. ת', הוא "נר יהוה" נשמת אדם, שנאמר בה "ודמות פניהם פני אדם", וזהו "ויולד בדמותו כצלמו". "ויהיו כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלישים שנה וימות". מה זה "וימות", אלא כל הימים שהיה חי, היה תשע מאות ושלישים שנים, ושאר השנים בתוספת היה מת, והשבעים שחסרו מאלף נתן לדוד משנותיו, משום שהיה עתיד להשלים אותם בו, וכאן סוד הגאולה.

ויחי אדם כו' - ר"ל, דתולדין דיליה, אינון ברזא דד' חיוון, וזהו שת, כמו שמפרש והולך. **ש'**, בתלת ענפין, **ג' חיוון**, כמש"ל (קט קי %) וש"מ. ואמר **ת' איהי נר ה' כו' - ר"ל** דג' הוא חג"ת, ורביעית מלכות, והיא נקרא ת'. ועי' בריש פרשת חוקת (קפ ע"ב)¹³³³ ות' לעולם סיום הפרצוף, מלכות, דהיא חיה הרביעית, אדם דכליל כולא. ואמר **איהי נר ה' כו'**, להורות דאדם הוא בה, דהיא נקרא נר ה', נר מצוה (משלי י כג) כמש"ל (תיקון כ %) וש"מ. וכתיב **נשמת אדם**¹³³⁴. ואמר **דאתמר בה ודמות כו' -** הוא עוד לראיה דהוא בה, דכתיב ודמות פניהם, דקאי על כלהו, דכלם דמות אדם כידוע (%). אלמא אדם הוא דכליל כל דיוקנין (זהר ח"א מד ע"א)¹³³⁵, והוא בעמודא דאמצעיתא, דכליל כלא (זהר ח"א יג ע"ב). ואמר **ודא איהו ויולד בדמותו כצלמו -** דהוא אדם בדיוקניה, והוא אדם באלף. והוא בתי"ו,

שם שבימי משה נתגלה אות ברית ע"י העברת הערלה, ולכן נעשו אותות ומופתים על ידו שאין אשה מגלה בשרה אלא לבעלה, וכן לע"ל שיהי' ג"כ גואל האחרון כמ"ש (קהלת א ט) מה שהי' הוא שיהי', ולכן אז יהי' נפלאות כמ"ש (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים וכו' יעו"ש באריכות. ובמ"א כתבתי באריכות שהנהגת הטבע ע"י כוכבים ומזלות הוא סוד הערלה החופה על עט' הברית שהם ענני דמכסים על בת עיינא, ובהעברת הערלה הוא גילוי הברית ואז ההנהגה ע"י בת עין הפנימי והם הנפלאות וניסים, ולכן כל הצדיקים שהם מתקנים הברית יכולי' לעשות נפלאות בעולם, ועי' נאמר ותרא אותו כי טוב הוא שהוא ע"י העברת הרע ממנו שכולו בסט' דטוב, וכמ"ש בתיקונים (ד' עז ע"ב) וכן ברית מילה איהי כגוונא \$

¹³³⁰ עי' לעיל א ע"א: נהורין בחכמה, וניצוצין בבינה. ועי' שם שמביא תוספתא (ח"ב סח ע"ב) הוב"ד במלואים אות (פז).

¹³³¹ עי' יהל אור ח"א ל ע"ד ז"ל: רעיא מהימנא - דבכל דור ודור ניצוצ' א' ממש רבע"ה מאיר לחד בדור והוא מאיר לכל בני דורו אך דהרשב"י זכה לדבר עמו היינו עם הניצוצ' וכל העומדין אצלו בשעה שסדרו התיקונים כי רעיא מהימנא שייך לתיקונים זה משה רבינו.

עי' לעיל מא ע"ב: נחית בגלותא דאתפשטותיה הוא בישראל בכל דור ודור, כמו החמה בלבנה ובכוכבים ובעולם, ועל אור דיליה המתפשט בהדורות בת"ח.

¹³³² תורה ספר בראשית פרק ט - פרשת נח (טז) והיתה הקשת בענן וראיתה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ:

¹³³³ עי' מלואים אות (קעח).

¹³³⁴ נוסח?

¹³³⁵ עי' מלואים אות (פו).

תיקוני חלק ה

דיוקניה דנוק', היא בא"ת ב"ש עם דכורא, כמ"ש בז"ח שיה"ש (נב ע"ד) ¹³³⁶, ולכן היא חותם דיליה (לעיל יט ע"ב), כמו שבא האותיות בחותם בהפוכא, ולכן ש"ת הוא א"ב, דמות האב, והוא בדמותו בנוק', אדם בצלמו ¹³³⁷, בג' חיוון בדכורא כמ"ש בריש פרשת שמיני (לה ע"ב) ¹³³⁸ **צלם בדכורא {קסג ע"ד}** **ודמות בנוקבא וע"ד כו': ויהיו כל כו' - על ימות המשיח, דאז יהיה כלל האדם חי, וכן סיהרא קדישא** (לעיל ל ע"ב), דמות אדם, דוד חי וקיים ¹³³⁹, עטרת הברית, דאתפשט מעור של נחש, כי אמילם ¹³⁴⁰, בג' ערלה ופריעה, וע"ל בהקדמה (ה ע"ב) ¹³⁴¹, כי בע' לאלף הו', וע' שנין הוא חבלים דיליה, שביה אולידת ליה, ודוד מלכא אשלים אותן השנים, משיח, אלהי יעקב. לכן אלף שנים הוא דיליה, והוא סוד ה"א, שבה נברא העולם (זהר ח"א כה ע"א) ¹³⁴², ה' ואל"ף, אלף דאדם, שהוא דמשיח, וה' שנים הנותרות, והוא סוד שירו חמשה ואלף ¹³⁴³: **[ובליקוטיו ז"ל - אלא כל יומין דהוה חי כו' - ר"ל דכל תולדות ג"כ אדם הוא, והוא בכלם, אלא דחיי ממש הוא תתק"ל, דאז חי, דהוא דרגא דחכמה. ואח"כ כיון שנסתלק אדם, החכמה נשאר, הוא מת. וז"ש וע' דחסרו מאלף, דאלף קדמאה הוא ברזא דחכמה, דהוא חיים, החכמה תחיה בעליה ¹³⁴⁴, והשלימן דוד, דהוא נמי חי. ונקרא חי וקיים (זהר ח"א דו ע"א) ¹³⁴⁵, והוא סופו של אדם. וז"ש לקמן אריכו דיומין כו', וכמ"ש, דו' אלפי שנה נחלק לג' חלקין נגד ג' דרגין, ב' הראשונות נגד ג"ר, דשם אריכו דיומין, אדם חכמה, ונח שבת, בינה, ב' אלפים הראשונות. אברהם חסד, התחלת אלף השלישי, ועמ"ש: ועל שאר השנים אמר, ושאר שנים בתוספ' כו', דהוא ה' דהאדם. דאלף חיותה, דהוא נשמת אדם, כי תמלא הארץ דעה (ישעיה יא ט), אלף אכסדרין (אד"ר קלו ע"א). ואמר בגין דהוה עתיד כו' - ר"ל אותן ע' דסיהרא (א) הוא בחבלים וציריין (לעיל עה ע"א), שעליהם התפלל דוד (תהלים כ ב) יענך ה', בע' קלין (שעה"כ מט ע"ג), והוא אשלים בשנוי, טוב יום בחצריך מאלף (תהלים פד יא) ¹³⁴⁷. וז"ש והכא רזא דפורקנא, וששת אלפים הן ו"ק, ואלף הו', ח"י עלמין, לכן הוא ח"י. ואין בכל האברים נקראין ח"י רק הוא ¹³⁴⁸. וכן מוחין,**

Commented [057]: אול
י בסוף הפיסקא

¹³³⁶ עי' מלואים אות (קעט).
¹³³⁷ עי' ע"ח דרושי הצלם פרק א' שכתב שצלם הוי י"ו ודמות הוא ה' אחרונה, עי' רע"מ ח"ג רכח ע"א וז"ל, ובגינה אתמר כמראה אדם עליו מלמעלה בדיוקנא דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו מלמעלה ואתקרי בשמיה יר"ד ה"א וא"ו ה"א. ועי' לקמן כד ע"ב שזה שכינתא.
¹³³⁸ עי' מלואים אות (קפ) DOES THIS HELP ANYTHING@.
¹³³⁹ ח"י צדיק וקיים עמודא דאמצעייתא (זהר ח"ג רפב ע"א).
¹³⁴⁰ עי' תהלים קיח י"ב: כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם: סבוני גם סבבוני בשם ה' כי אמילם: סבוני כדבורים דענו כאש קוצים בשם ה' כי אמילם.
ועי' לעיל פו ע"ב: תלת קליפין אינון בערלה לקבל תלת קליפין דאגוזא ועלייהו אתמר והארץ היתה תהו ובהו וחשך (בראשית א ב) תהו קו ירוק קליפה קדמאה בהו קליפה תניינא חשך קליפה תליתאה ותלת אלין דא על גב דא לקבל תלת גווינן דעינא דאתמר בהון (במדבר טו לט) ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' לקבליהו תלת גווינן דקשת ¹³⁴⁰ דבהון נקרא בת עין ¹³⁴⁰ דאיהי נקודה אות ברית עלה אתמר וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז) ועלייהו אתמר תלת זמנין (תהלים קיח י) ¹³⁴⁰ כל גוים וכו' כי אמילם ואימתי יעביר קודשא בריך הוא הני קליפין מעלמא ויזכור ברית עולם בזמנא דפורקנא הה"ד (ישעיה ל כ) ולא יכנף עוד מוריק אימתי לבתר דמתעברין תלת קליפין בישין מינה ובזמנא דאיהי מתלבשא באלין קליפין איהי אמרת (שיה"ש א ו) אל תראוני שאני שחרורת דבאלין קליפין איהי מתחללת ובגין דא מחלליה מות יומת (שמות לא יד):
¹³⁴¹ עי"ש בדברי רבינו ג ע"ב: באלף הששי יהיה הגאולה, וכל הקיצין הוא אחר ע"ב באלף הששי
¹³⁴² עי' ז ע"א שזה בינה, ועי' סוף התיקון שזה מלכות.
¹³⁴³ עי' דברי רבינו לעיל (פד ע"א): שירת האזינו ידוע, ויהי שירו חמשה ואלף (מלכים א' ה יב), אין אומ' שירה כו', יצא סוד, ועי' זהר רקיע ח"ב קמה ע"א: חמשה ואלף הם סוד ה' תרעין מחסד עד הוד ואלף הוא אילנא דחיי יסוד העולה עד אבא ואימא דרך חוט השדרה (זהר הרקיע).
¹³⁴⁴ עי' לעיל עה ע"ב. ועי' זהר ח"ב צא ע"ב וח"ג נח ע"א.
¹³⁴⁵ עי' יהל אור ח"א ג ע"ב: חי בעולם הבא וקים בעולם הזה, והענין כי הוא קיים תמיד בעולם הזה, קים מבוע דבירא, וכן הוא חי בעולם הבא, בבניה, מלכא דשלמא דיליה, ונקרא חי משם.
¹³⁴⁶ פי' עד כאן SCHOTENSTEIN
¹³⁴⁷ עי' סנהדרין (צז ע"א): ו' אלפים שנה הוי עלמא, ב' אלפים תהו, ב' אלפים תורה, וב' אלפים ימות המשיח.
¹³⁴⁸ עי' לעיל פח?

תיקון חלק ה

חז"ב, אלפים שנה קדומה¹³⁴⁹, ולכן בן איש חי כו' (שמואל ב' כג כ)¹³⁵⁰, אבל מ"מ הוא לפי שהוא בדרגא דצדיק, כמש"ל ריש תיקון כ"א (%) ובריש פרשת בראשית (ו ע"א)¹³⁵¹:

עשרה דורות היו מאדם ועד נח (אבות פ"ה מ"ב), "ויחי למך שנים ושמונים שנה ומאת שנה ויולד בן ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו (בראשית ה כט) ואמאי דבקדמיתא הוו מרחין בגלגולין עד דאתא נח דאיהו שבת וביה נחו כלהו וביה אתיישבו ואפיק לון לעולם:	עשרה דורות היו מאדם ועד נח (אבות פ"ה מ"ב), "ויחי למך שנים ושמונים שנה ומאת שנה ויולד בן ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשינו ומעצבון ידינו", ולמה. שבהתחלה היו טורחים בגלגולים, עד שבא נח, שהוא שבת, ובו נחו כולם, ובו התישבו והוציא אותם לעולם.

עשר דרין כו' - לרמזו לפורקנא בעשר דרין, כי הנער בן מאה כו' (ישעיה סה כ). ונח מפרש והולך, ויולד בן ויקרא כו', יום השביעי, שבת, דבה נייחא מכל הגלגולין. שאף לעתיד לבא¹³⁵² יתגלגלו הכל לאשלמא, כידוע (א'), עד יום השביעי, כי בו שבת מכל מלאכתו (בראשית ב ג), בגלגולין, אשר ברא אלהים לעשות (בראשית ב ג). זהו "לעשות". וז"ש **דאיהו שבת**, דעל שמו נח, וינח ביום השביעי (שמות כ יא), ועי' בריש פרשת נח (נט ע"ב)¹³⁵³ ר' אליעזר אמר אלה כו' **ודא עביד נייחא כד"א כי בו שבת כו' ת"ח כו'.** ולא הביא הקרא "ויחי למך", אלא לסיים, ויולד בן ויקרא כו', והוא דור עשירי, גלגול האחרון, שבו נחו ואתיישבו. ואמר **ואפיק לון לעולם**, ר"ל שיהיו חיים וקיימים לעולם, והוציא אותן כולם לעולם, שבגלגול זה האחרון נתיישבו, דוגמת תולדות האדם, דכולן נמחו ואח"כ נתיישבו כולן בתולדות נח, ונתברך ג"כ (בראשית ט א)¹³⁵⁴ פרו כו', (שם יט)¹³⁵⁵ ומאלה נפצה כו':

אמר רבי אלעזר, למה היו הראשונים חיים ימים רבים, כמו	אמר רבי אלעזר אמאי הוו קדמאי ¹³⁵⁶ חיינ יומין סניאין כגון אדם דאתמר ביה ויחי אדם

¹³⁴⁹ עי' פסחים (ק"ח ע"א): אמר רבי יהושע בן לוי: הני עשרים וששה הודו כנגד מי - כנגד עשרים וששה דורות שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, ולא נתן להם תורה, וזן אותם בחסדו.

¹³⁵⁰ עי' & חיים הוא חז"ב.

¹³⁵¹ עי' מלואים אות (קפא).

¹³⁵² עי' דברי רבינו על ספד' צ' י ע"ג: אין בין עה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות (סנהדרין צא ע"ב), אבל משיח ב"ד שיבא, אז בלע המות לנצח, וזה נקרא לעתיד לבא. ועי' ע"ח שער טו פ"ה ההבדל בין עולם הבא לעתיד לבא.

¹³⁵³ עי' מלואים אות (קפב).

¹³⁵⁴ ז"ל: ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ.

¹³⁵⁵ ז"ל: שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ.

¹³⁵⁶ עי' דע"ה ח"ב לח ע"ב: מה שאמרו בתיקונים (סוף תיקון ע קסג ע"ב) כי ריבוי שנין ואריכו דיומין אינון מא"א, ומעוטא דיומין ושנין מזעיר אנפין. והנה מ"ש אריכו דיומין אין לו ביאור כלל, כי אחר שאמר ריבוי שנין מה הוא עוד אריכו דיומין. ואין לומר דהכוונה הוא על טובה ושלוה דזה נקרא ג"כ אריכות ימים כמ"ש רש"י ז"ל (בשבת קה סע"ב) על מה שאמרו שם ימים האריכו שנים לא האריכו, כי הרי טובה ושלוה היה גם להדורות שאחר המבול ג"כ, וכמו שמבואר במדרש (ויקרא רבה פ"ה סימן ב ג) מגודל שלות סדום ע"ש, וא"כ הרי אי אפשר להעמיד בזה דברי התיקונים שם ע"ש.

אלא הכוונה מ"ש אריכו דיומין, הוא בפשטות כי עד המבול היה כל מצב העולם כולו ג"כ ע"ד אחר, ע"ב"ר (פל"ד סימן יא, וריש פ' לו, ושם פל"ח סוף סימן ו), והיה להם גם שיעור הימים והשעות ארוכים הרבה משל עתה, וכמו שחיו שנים רבות, כן היה זמן של כל יום ג"כ יותר ארוך, וזהו שאמר ריבוי שנין ואריכו דיומין, כי היה הילוך החמה והלבנה וכל המזלות יותר במתינות ע"ב"ר (פ"י סימן ד, בפ"י רש"י שם ד"ה והרבה). והגם שלא היה כמו באדם הראשון קודם החטא, אך עכ"ז הנה היה הימים שלהם יותר ארוכים הרבה משל עכשיו וכו'.

ועכ"פ הוא כי נתבאר מדברינו כי קודם המבול היה נשתנה אז שימושי הגלגלים והמזלות הרבה מאד, ולכן היה אז האויר משונה משל עתה, וכן כל תהלוכות העולם משונה הרבה לעילויא, ועי"ז חיו אריכו דיומין וריבוי שנין, ור"ל שגם הימים היו ארוכים הרבה ממה שהם עתה, והיה ערך אריכו דיומין שלהם לפי ערך הריבוי שנין שלהם. אך הששת ימי בראשית, ובפרט ערב שבת בראשית אחר חצות שהוא מו' שעות ולמעלה עד החטא, אשר כל העולמות כולם היו אז במדרגת האצילות, לבד הו"ת דהעשיה שהם היו בהו"ר דבריאה, והימים דאצילות הם היומין דקוב"ה, שהוא אלף שנה כל יום, וכל שעה הוא פ"ג שנה וד' חדשים, א"כ הרי היה שיעור כל אותן השעות אשר מעת שנברא עד שחטא שיעור משך דכמה

תיקון חלק ה

אדם, שנאמר בו "ויחי אדם תשע מאות שנה ושלושים שנה", ונח תשע מאות וחמשים שנה, וכן כל הדורות עד נח, היו חיים שנים רבות. ומאברהם (נ"א ומנח) ואילך היו מתמעטים בשנים. אמר לו, בני, רבוי שנים ואריכות ימים הם מאריך אנפין. ומעוט של ימים ושנים מזעיר אנפין. ולכן נאמר באברהם "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם", בה' קטנה:	תשע מאות שנה ושלושים שנה (בראשית ה ה) ונח תשע מאות וחמשים שנה וכן כלהו דרין עד נח הו חיינ שנין סגיאין ומאברהם (נ"א ומנח) ואילך הו מתמעטין בשנין אמר ליה ברי רבוי שנין ואריכו דיומין אינון מאריך אנפין ומעוטא דיומין ושנין מזעיר אנפין ובנין דא באברהם אתמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (בראשית ב ד) בה' זעירא:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

א"ר א"ל ברי כו' - דששת אלפים הוא ו"ק, ר"ל קצוות, ימינא ושמאלא, שהן כוללין האמצעי, שאינו אלא כללא דלהון, כידוע (%). ולכן נתחלקה לג' חלקים, ב' אלפים תהו¹³⁵⁷, נגד חו"ב, שהן תהו בלא השגה¹³⁵⁸. ב' תורה, מזה ומזה הם כתובים (שמות לב טו)¹³⁶⁰. ב' נגד ב' משיחין, ימות המשיח¹³⁶² [יבא במהרה בימינו אמן]: [ליקוטין]: ואמר **בה' זעירא**. ר"ל דעולם נברא בה"א¹³⁶³, ולכן ששת אלפים שנה, עלמא ה"א, ואלף הששי, הוא עלמא גניזו (זהר ח"ב קצח ע"א¹³⁶⁴), עלמא דחירו (זהר ח"ב קפ ע"א), לכן הוא נעלם. ויש אותיות גדולות בבינה¹³⁶⁴, ויש קטנות, ולכן כאן ה' **זעירא**, ה' דאברהם, ברתיא דאברהם¹³⁶⁵. וענין ה"א, ו"ק כנ"ל, דחסד הוא כללם. וידוע באד"ר (קל ע"ב¹³⁶⁶, אד"ר רפט ע"א¹³⁶⁷) וכמ"ש בס"ד (לד ע"ב ד"ה לא ידון רוחי) בארוכה שכל החיים הוא מה"א, רוחא

Commented [058]: ליק
וט הקודם חלקתי
לשנים, האם זה בסדר?

מאות שנים וכנז'. והבן ודע זה כי הנה יש לי בזה עוד דברים כבושים אשר לא ניתן לכתוב כעת ותן לחכם ויחכם עוד.

ע"י לעיל הערה 1347.

1357

1358

1359 חסר המילה "אלפים".

1360 ויפן וירד משה מן ההר ושני לחת העדת בידו לחת כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים:

ע"י לעיל הערה 1347.

1361

1362 נוסח מבולבל

ע"י לעיל הערה 1342.

1363

1364 ע"י לעיל הערה 153.

ע"י זהר (חלק א דף ריט ע"א): תניא אמר רבי יצחק כתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה הללויה אימא ידיעא הבנים מאן אינון אמר רבי שמעון הא תנינן תרין בנין אית לקב"ה חד דכר וחד נוקבא דכר יהביה ליעקב דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל וכתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר בת יהבה לאברהם דכתיב (בראשית כד א) ויהי"ה בך את אברהם בכל בת היתה לו לאברהם ובכל שמה.

תרגום: למדנו, אמר רבי יצחק, כתוב "אם הבנים שמחה הללויה". האם הידועה. הבנים מי הם. אמר רבי שמעון, הרי שנינו שיש שני בנים לקדוש ברוך הוא, אחד זכר ואחד נקבה. הזכר נתן אותו ליעקב, שכתוב "בני בכורי ישראל", וכתוב "ישראל אשר בך אתפאר". בת נתן לאברהם, שכתוב "וה' בך את אברהם בכל", בת היתה לו לאברהם, ו"בכל" שמה.

ע"י אד"ר (קל ע"ב): דרוחא דנפיק מהכא מאינון נוקבי חד רוחא נפיק לזעיר אפין לאתערא (ס"א ח"א מכל סטרין חירו מכל סטרי ח"א דח"א) ליה בגנתא דעדן וחד רוחא דח"א דביה זמין לאתערא לזמנא לבריה דדוד למנדע חכמתא ומההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא סתימאה זמין לאשראה על מלכא משיחא דכתיב (ישע' יא) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי'.

תרגום: הרוח היוצא מכאן, מאלה נקבים, הבל אחד יוצא לז' לעוררו בגן עדן, והבל אחד של חיים שבו עתידה להתעורר להזמין את בן דוד לידיעת החכמה. ומזה הנקב מתעורר ויוצא רוח ממוחא סתימאה והוא עתיד לשרות על מלך המשיח. שנאמר "ונחה עליו רוח יהוה" רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה".

ז"ל: חוטמא בהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא דביה נשיב רוחא דח"א לזעיר אפין ובהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא תליא ה' לקיימא ה' אחרא דלתתא ודא רוחא נפיק ממוחא סתימאה ואקרי רוחא דח"א ובהאי רוחא זמין למנדע חכמתא בזמנא דמלכא משיחא דכתיב ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה וגו' (ישעיה יא).

תיקו"ז חלק ה

דנשיב מפרדשקא, ה' רוחא דחיי, ולכן יומין אריכין, ה' רבתיא כו'¹³⁶⁸, וכן הכל דבר נש דהוא רוח החיים שבאדם:]

תרגום: החוטם. בזה החוטם, בנקב החוטם בו נושב רוח החיים לז"א, ובזה החוטם, בנקב החוטם, תלויה [האות] ה' כדי לקיים ה' אחרת של מטה. וזו הרוח יוצאת ממוחא סתימאה, ונקראת רוח החיים. ועל ידי זו הרוח עתידים ישראל לדעת חכמה בזמן המלך המשיח. שנאמר "ונחה עליו ה' רוח חכמה ובינה וגו'".¹³⁶⁸ עי' מלואים אות (קפג).

תיקון חלק ה

190 תקונא קדמאה¹³⁶⁹

וְקָסַד ע"א¹³⁷⁰ {קלז ע"א} בראשית ברא אלהים (בראשית א א) ב' נקודה בהיכליה¹³⁷¹ עלה אתמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) מאי מעין חתום דא נקודא מאי ניהו נעול דילה דא ו' דסתים להיכלא ובה אתעביד ב' סתימא איהי ס' רבתא מלסרבה המשרה (ישעיה ט ו) והאי נקודה עלה אתמר (איוב כח כא) ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה והאי נקודה מסטרא דימינא אתקריאת אהבה ומסטרא דשמאלא אתקריאת יראה ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאת תורה ואיהי מצוה דעמודא דאמצעיתא כליל תרוייהו בגין דאיהו ו' כליל י"ה דאינון לימינא ושמאלא ואיהו ו' באמצעיתא כליל תרוייהו ושכינתא תתאה מצוה כלילא מארבע אתוון:	"בראשית ברא אלהים", ב', נקודה בהיכלו, עליה נאמר "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום". מה הוא המעין החתום, זו נקודה. מה הוא הנעול שלה, זה ו', שסתום להיכל, ובו נעשית ס סתומה, היא ס גדולה, "מלסרבה המשרה". ועל הנקודה הזו נאמר "ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה". והנקודה הזו מצד הימין נקראת אהבה, ומצד השמאל נקראת יראה, ומצד העמוד האמצעי נקראת תורה, והיא מצוה, שהעמוד האמצעי כולל את שניהם, משום שהוא ו' כולל י"ה, שהם לימין ולשמאל, והוא ו' באמצע כולל את שניהם, והשכינה התחתונה, מצוה, הכלולה מארבע אותיות.

¹³⁷² {קסד ע"א} תיקון א' בראשית נקודה בהיכליה – נקודה, חכמת שלמה (צה ע"ב). בהיכליה, הוא בינה דילה. ואמר עליה אתמר, על ההיכל, שהוא הבי"ת. והבי"ת הוא ב' שמות, אהי"ה אדנ"י, ב' היכלין דכלילין בחד, כנוי אלהים¹³⁷³, כמש"ל ריש תיקון כ"ב (%), והן ג"ן ג"ל, והן פנים דאהי"ה, והקודמים דאדנ"י לבד האלף¹³⁷⁴, שלא נתחלף בשניהם, דהוא מקודם¹³⁷⁵, והם גימ', לעולם חושבן אלהים, והוא ב' דבראשית, ב' השמות, ועמש"ל תיקון כ"ט (%): דא ו' דסתים כו' – הוא בעלה דסתים לה ונטיר לה, וע"ל תיקון כ"ט (%) ותיקון ל"ו (%) ומש"ש ושם. ולמעלה ריש תיקון ה' (%), וסתימה הוא בדעת, קו המדה, דסתים להיכלה, בינה דילה, עד דאתפשט כו', כמ"ש: והאי נקודה כו' – ע"ל סוף תיקון י"ח (%) ובתיקון ל' (%): והאי נקודה כו' – דהאי נקודה אתכלילת מכל ספירן דבעלה, דבה איהי מקבלת ממנו, וכמ"ש בפ' פקודי¹³⁷⁶ (ס) והוא אבן שתיה, בת עין (קמו ע"א¹³⁷⁷), אבן ספיר (יחזקאל א כו)¹³⁷⁸, דאתכלילת מכולהו: ואיהי מצוה – ר"ל, מסט' דילה, והוא כלל השם באלו ד' דרגין, וז"ש דעמודא דאמצעיתא כליל כו' ושכינתא כו' – ור"ל כמו דאיהו אתכליל מתרווייהו, והוא ב"ג¹³⁷⁹, כן איהי דמקבלת מיניה, אתכלילת בכולם, והיא ד'. ועי' בז"ח שיה"ש (נ ע"ד)¹³⁸⁰. ואמר מצוה כלילא כו' – כמו שמפרש והולך דמצוה הוא אותיות הוי"ה¹³⁸¹, ונתחלפו אותיות י"ה, לפי שהן

¹³⁶⁹ בדפ"ק זה סוף תיקון כט. עי' הערה (קפד).

¹³⁷⁰ במהדורת וילנא מכאן עד דף קעב ולא עד בכלל מודפס כדף קסא עד קע.

¹³⁷¹ עי' לעיל הערה 797.

¹³⁷² בדפוס וילנא נדפס קסא בטעות.

¹³⁷³ עי' זהר ח"א כב ע"ב.

¹³⁷⁴ הוא א'ו'כ'ו' גימ' ג"ל הקודמים דאדנ"י הוא א'ג'מ'ט' הוא גימ' ג"נ (גליונות הלש"ו).

¹³⁷⁵ פרלמ אמר נוסח מקורם עי' כת"י

¹³⁷⁶ עי' מלואים אות (קפה). PERL אמר רנט ע"א@

¹³⁷⁷ עי' לעיל הערה 581.

¹³⁷⁸ עי' מלואים אות (קמט).

¹³⁷⁹ פרלמ אמר בג'

¹³⁸⁰ עי' מלואים אות (קפו).

¹³⁸¹ עי' לעיל הערה 838.

תיקון חלק ה

הנסתרות לה' אלהינו¹³⁸² (דברים כט כח), יראה ואהבה, כמ"ש ברע"מ ר"פ נשא (קכג ע"ב)¹³⁸³, והן מוחא ולבא. וז"ש איהי אתקריאת כו' - והן דרגין הנ"ל דחכמה נחית בימינא כו' (ד ע"א)¹³⁸⁴:

היא נקראת י' מצד החכמה, ה' מצד האם העליונה, ונקראת תורה מהצד של העמוד האמצעי, זהו שנאמר "יהו"ה קנני ראשית דרכו", דרכו, דרך ו'. "קנני" שהוא הקן שלה. ומשום שהיא כלולה מכל הארבע, נקראת מצוה, מ"ץ באותיות א"ת ב"ש הוא י"ה, י"ם ה"ץ, ובה כלולים מצוות עשה ולא תעשה. המצוות לא תעשה מצד הדין שהוא אלה"ם, ששם י"ה, ועליה נאמר "זה שמ"י", והרי פרשוהו. מצוות עשה מצד הימין, שהוא רחמים, שכלולים באברהם, ועליהם נאמר "ברוגז רחם תזכור".	איהי אתקריאת י' מסטרא דחכמה ה' מסטרא דאימא עלאה ואתקריאת תורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא דא הוא דכתיב (משלי ח כב) ה' קנני ראשית דרכו דרך ו' קנני דאיהו קן דילה¹³⁸⁵ ובנין דאיהי כלילא מכלהו ארבע אתקריאת מצוה מ"ץ באותיות א"ת ב"ש איהו י"ה י"ם ה"ץ ובה כלילן פקודין דעשה ולא תעשה פקודין דלא תעשה מסטרא דדין דאיהו אלה"ם דתמן י"ה ועלה אתמר (שמות ג טו) זה שמ"י והא אוקמוהו פקודין דעשה מסטרא דימינא דאיהו רחמי דכלילין באברהם ועליהו אתמר ברגז רחם תזכור (חבקוק ג ב):

¹³⁸² עי' לעיל קנא ע"א והערה 513.

¹³⁸³ עי' מלואים אות (קפז).

¹³⁸⁴ לבדוק איפה זה ומאיפה זה

אתמר על ההיכל שהוא הב"ת והב"ת הוא שני שמות אה"ה אדנ"י ב' היכלין דכלילן בחד כנוי אלקי"ם כמו שאומר לעיל ריש תיקון כ"ב והן ג"ן ג"ל והן פנים דאה"ה והקודמים דאדנ"י לבד האלף שלא נתחלף בשניהם דהוא מקודם והם גימטריא לעולם חושבן אלהים והוא ב' דבראשית ב' השמות ועיין מה שכתבתי לעיל תיקון כ"ט: דא ו' דסתים כו' הוא בעלה דסתים לה ונטיר לה ועיין לעיל תיקון כ"ט ותיקון ל"ו ומה שכתבתי שם ושם ולמעלה ריש תיקון ה' וסתימה הוא בדעת קו המדה דסתים להיכלה בינה דילה עד דאתפשט כו' כמו שכתבתי: והאי נקודה כו' עיין לעיל סוף תיקון י"ח ובתיקון ל': והאי נקודה כו' דהאי נקודה אתכלילת מכל ספירן דבעלה דבה איהי מקבלת ממנו וכמו שאומר בפ' פקודי והוא אבן שתיה בת עין אבן ספיר דאתכלילת מכולהו: ואיהי מצוה רוצה לומר מסטרא דילה והוא כלל השם באלו ד' דרגין וזה שאומר דעמודא דאמצעייתא כליל כו' ושכינתא כו' ורוצה לומר כמו דאיהו אתכליל מתרווייהו והוא ב"ג כן איהי דמקבלת מיניה אתכלילת בכולם והיא ד' ועיין בזהר חדש שה"ש נ' ד' ואמר מצוה כלילא כו' כמו שמפרש והולך דמצוה הוא אותיות הו"ה ונתחלפו אותיות י"ק לפי שהן הנסתרות לה' אלהינו יראה ואהבה כמו שאומר ברע"א מהימנא ריש פרשת נשא והן מוחא ולבא וזה שאומר איהי אתקריאת כו' והן דרגין הנ"ל דחכמה נחית בימינא כו': דרכו דרך ו' רוצה לומר שהיא אומרת ה' קנני כמו שמפרש והולך: דאיהי קן דילה עיין לעיל תיקון כ"ט מה שכתבתי שם בארוכה והיא ראשית התורה שנקראת ראשית ראשית לכל הנבראים ועיין לעיל ד' ב' באורייתא דאיהי ראשית כו' ואית אורייתא כו' היא דרך ו' עמודא דאמצעייתא שעל ידו נקראת ראשית תורה: ובה כלילן פקודין כו' שמצוה כולל מצוות עשה ומצוות לא תעשה וכן בשם הו"ה בסוד זה שמי כו' ומצוה הוא שם הו"ה כו' וזה שאומר פקודין דלא תעשה כו' ועלה כו' ואמר פקודין דעשה כו' רוצה לומר דאברהם גימטריא רמ"ח מצוות עשה והוא רחם מסטרא דימינא רחמים ולא תעשה מסטרא דדין כו' וזה שאומר ועלייהו אתמר ברגז דהוא שעוברין ישראל על מצוות לא תעשה רחם תזכור להם מצוות עשה שהוא רחם והוא זכרי תזכור וכמו שאמרו (שמות רבה פ' מט) שחורה אני במצוות לא תעשה ונאווה במצוות עשה: קום אדליק כו' דמצוה הוא נר מצוה כמו שאומר לעיל בתיקון כ' ושאר מקומות וזה שאומר דעלה כו' ועליה אתמר כו' נר ה' כו': אור דנהיר כו' רוצה לומר דכתיב (משלי כ כז) נר ה' נשמת אדם נר ה' הוא נפש נוק' נשמת אדם הוא דכורא אור והן (משלי ו כג) נר מצוה ותורה אור ועיין לעיל מ"ג ומ"ד: גרסת {ג}

¹³⁸⁵ עי' לעיל (&) סוף תיקון כט: וע"ל סוף תיקונים תיקון א' (קסד ע"א) ואמר שם, **דרכו, דרך ו'.** ר"ל שהוא ראשית לדרך ו', ודרך של ו', הוא הדעת ששם דרכו. וחכמה הוא ראשית לדעת, ובינה קן לחכמה וכלולה עמו:

תיקון חלק ה

דרכו דרך ו' - ר"ל, שהיא אומרת "ה' קנני", כמו שמפרש והולך: *דאיהי קן דיליה - כצ"ל, וע"ל תיקון כ"ט (%) מש"ש בארוכה. והיא ראשית התורה, שנק' ראשית, ראשית לכל הנבראים. וע"ל (ד ע"ב %) באורייתא דאיהי ראשית כו' ואית אורייתא כו', היא דרך ו', עמודא דאמצעיתא שע"י¹³⁸⁶ נק' ראשית תורה: ובה כלילן פקודין כו' - שמצוה כולל מצות עשה ומצות לא תעשה, וכן בשם הוי"ה, בסוד זה שמי כו'¹³⁸⁷. ומצוה הוא שם הוי"ה כו'. וז"ש פקודין דל"ת כו' ועלה כו'. ואמר פקודין דעשה כו' - ר"ל דאברהם גי' רמ"ח מ"ע, והוא רחם, מסט' דימינא, רחמים. ול"ת מסט' דדין כו' - וז"ש ועליהו אתמר ברגו - דהוא שעוברין ישראל על מל"ת, רחם, תזכור להם מ"ע, שהוא רחם, והוא זכרי, תזכור, וכמ"ש (שמ"ד פמ"ט¹³⁸⁸) שחורה אני במל"ת ונאווה במ"ע:

קם זקן אחד מאחורי צל הכותל ואמר, רבי רבי ניצוץ הקדוש, קום הדלק נר שהיא מצוה, השכינה הקדושה, שעליה נאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ועליה נאמר "להעלת נר תמיד", נקראת "נר יהוה", ודאי. האור שמאירה בו "נשמת אדם", קום הדלק אותה@בה.	קם סבא חד מבתר טולא ¹³⁸⁹ דכותלא ¹³⁹² ואמר רבי רבי בוצינא קדישא קום אדליק שרגא דאיהי מצוה שכינתא קדישא דעלה אתמר (ויקרא ו') אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ועלה ¹³⁹³ אתמר (שמות כז ב) להעלות נר תמיד נר ה' (משלי כ כז) אתקריאת ודאי אור דנהיר ביה ¹³⁹⁴ נשמת אדם קום אדליק בה:

קום אדליק כו' - דמצוה הוא נר מצוה (משלי ו כג), כמש"ל בתיקון כ' (%) וש"מ. וז"ש דעלה כו' ועלה אתמר כו' נר ה' כו': אור דנהיר כו' - ר"ל, דכתיב נר ה' נשמת אדם, נר ה', הוא נפש, נוק'. נשמת אדם הוא דכורא, אור. והן נר מצוה ותורה אור (משלי ו כג). וע"ל (מג ומד %) : *דעלה אתמר כו' ועלה כו' אור דנהיר בה - כצ"ל:

קם רבי שמעון על רגליו וישב רגע אחד, ואמר רבון העולמים, שאתה הוא אדון המלכים, ומגלה רזים, יהי רצונך לסדר דברים בפי לקיים בי את הפסוק הזה "ואנכי אהיה עם פיך", שלא אכנס בבושה לפניך. פתח ואמר בראשית, מי ראשית וכו'.	קם רבי שמעון על רגליו ויתב רגעא חדא ואמר רבון עלמין דאנת איהו מארי מלכין וגלי רזין יהא רעוא דילך לסדרא מלין בפומאי לקיימא בי האי קרא (שמות ד יב) ואנכי אהיה עם פיך דלא אעול בכסופא קדמך פתח ואמר בראשית מאן ראשית כו' (כמ"ס ריש תיקונא תלתי):

תקונא תנינא

בראשית ברא אלהים, בראשית, בר"א ת"ש, זה אילו של יצחק. בראשית, שם א"ש לעולה של יצחק. וסוד הדבר (ועל אלו שלשת הגלגולים נאמר "מה יפו פעמיק בנעלים בת נדיב", "וזאת לפנים", זו האם העליונה, העולם הבא. שאצלו צריך חליצה, וזהו שנאמר "של נעליך וגו'", ואם לא, אין לרוח המת רשות לעלות לעולם הבא, ומשום שהיא יום	בראשית ברא אלהים (בראשית א א) בראשית בר"א תי"ש דא אילו דיצחק בראשית תמן א"ש לעולה דיצחק ורוא דמלה (ועל אלין תלת גלגולין אתמר (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמיק בנעלים בת נדיב (רות ד ז) וזאת לפנים דא אימא עלאה עלמא דאתי [קלז ע"ב] דלגביה ¹³⁹⁵ צריך חליצה הה"ד (שמות ג ה) של

¹³⁸⁶ שעל ידה או שעל ידו@

¹³⁸⁷ עי' זהר (ח"ג רכב ע"ב): זה שמי לעולם, י"ה עם שמי שס"ה, ו"ה עם זכרי רמ"ח.

¹³⁸⁸ כך אמר PERLM

¹³⁸⁹ עי' לקמן פח ע"א: מבתר טולא דרבי שמעון. וצ"ע אם זה פירוש הדבר כאן. נראה לענ"ד בפירוש הדבר, שכאשר יש אור עליון שאין בידינו להשיגו, אזי בא מישהו שגדול מאתנו שעומד בינינו לבין האור, והוא כ"צל" שמסתיר את האור, ובכך נהיית לנו יכולת לקלוט אותו. ועי' עוד לקמן קט ע"ב תיקון סב.

תיקון חלק ה

הכפורים אסור בנעילת הסנדל) "הנה האש והעצים ואיה השה לעולה", יצא קול ואמר, מששת ימי בראשית נברא לעקדת יצחק.	נעליך וגו' ואם לאו לית לון רשו לרוחא דמית' לסלקא לעלמא דאתי ובגין דאיהי יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל ¹³⁹⁰ הנה האש והעצים ואיה השה לעולה (בראשית כב ז) נפק קלא ואמר משית יומי בראשית אתברי לעקדה דיצחק;

תיקון ב'

בראשית ברא כו' תיש כו' - ר"ל, גבורה יום שני: לעולה דיצחק - ר"ל, שנאמר, הנה האש כו' לעולה, וז"ש ורזא דמלה הנה האש כו': *ועל אלן תלת כו' עד בנעילת הסנדל - ל"ג: נפק קלא ואמר משית כו' - ר"ל, מ"ש (בראשית כב ח) ויאמר אברהם אלהים יראה כו', הוא קלא דלעילא, ואמר אלהים יראה כו', אלהים דבראשית כבר ראה לו, שנא' בראשית כו' (בראשית א א):

משום שאין קרבן שמבטל מגפה כעקידת יצחק, שנאמר בו "ויעקוד את יצחק בנו", נקשרה מדת הדין (מלאך המות) ונעקד למעלה, ולא היה לו רשות לקרב לבית דין הגדול, שהוא גבורה, לתבוע דין. והעקידה שלנו@ מועילה לגלות, שהיה עתיד ליהרג@ משיח בן יוסף, והקול יצא מאותו זמן "אל תעש לו מאומה", משום שהתגברו רחמים על דין.	בגין דלא אית קרבן דבטיל מותנא כעקדה דיצחק דאתמר ביה ויעקוד את יצחק בנו אתקשר מדת הדין (נ"א מלאך המות) ואתעקד לעילא ולא הוה ליה רשו לקרבא לבי דינא רברבא דאיהו גבורה לתבעא דינא ועקדה דנא מועילה לגלותא דהוה עתיד לאתקטלא משיח בן יוסף וקלא נפיק מההוא זמנא ואל תעש לו מאומה (בראשית כב יב) בגין דאתגברו רחמי על דינא:

בגין דלא כו' - ר"ל, לכך נברא בשית יומי בראשית, וכמ"ש (אבות פ"ה מ"ו)¹³⁹⁰ וי"א אף כו' ואילו של אברהם אבינו: דבטיל מותנא כו' - דמות מסט' דשמאל, ומפרש והולך דאתמר ביה ויעקוד כו' אתקשר מידת הדין כו': לב"ד רברבא כו' - מדת יצחק, ואברהם עקדו, דמדת החסד עקדו למידת הדין:

וסוד הדבר "הושיעה לו ימינו", ואחר כך "זרוע קדשו", שגברה הימין על השמאל. כשמתגברת הטפה של הזכר על הטפה של הנקבה, הוא בן, רחמים הוא ודאי. אבל כשמתגברת טפת הנקבה על הזכר, היא בת והיא דין. וסוד הדבר, זכר שולט על נקבה, גורם ששולט הימין על השמאל, ויצאו ישראל ברחמים ולא בדין, וזהו "כי גבר עלינו חסדו", וסוד הדבר "בטרם יבא חבל לה והמליטה זכר."	ורזא דמלה כו' איהו בן ימינו ולבתר זרוע קדשו דגבר ימינא על שמאלא כד אתגבר טפה דדכורא על טפה דנוקבא איהו בן רחמי איהו ודאי אבל כד אתגבר טפה דנוקבא על דכורא בת איהי ודינא איהי ורזא דמלה דכורא שליט על נוקבא גרים דשליט ימינא על שמאלא ויפקון ישראל ברחמי ולא בדינא ודא איהו כי גבר עלינו חסדו (תהלים קיז ב) ורזא דמלה (ישעיה סו ¹³⁹¹) בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר:

ורזא דמלה כו' איהו בן - ר"ל, דבעקדה נכלל מידת הדין, שהיא נוק', במדת הרחמים, שהוא דכורא. כי בין דכורא בין נוק', שניהם כלולים מחו"ג, אלא שבדכורא רחמים גוברים, ולכן ביולדת

¹³⁹⁰ ז"ל: עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ ופי הבאר ופי האתון והקשת והמן והמטה והשמיר והכתב והמכתב והלוחות ויש אומרים אף המזיקין וקבורתו של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה.

¹³⁹¹ ספר ישעיה פרק סו

(ז) בטרם תחיל ילדה בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר:

תיקון חלק ה

זכר, אינה טמאה אלא שבעה. וע"ל תיקון נ"ב (%) וז"ש איהו בן ואמר רחמי כו'. וז"ש למטה, ורזא דמלה בטרם כו' והמליטה זכר, לפי שיצאו ברחמים גדולים, כמש"ל תיקון כ"ב (%) בארוכה, וכמש"ל ויפקון ישראל ברחמים כו': כי גבר כו' - ר"ל, דאתגבר רחמי על דינא, והכל בשביל העקידה, שאברהם גבר על יצחק ועקדו, וכמ"ש במ"ר ⁽¹³⁹²⁾ שעקד הקב"ה מידת הדין דלעילא:

ובשם של הקדוש ברוך הוא, יהו"ה רחמים, אדנ"י דין. כששולט יהו"ה על אדנ"י, יאהדונה"י, הוא רחמים. וכששולט אדנ"י על יהו"ה, איהדונה"י, הוא דין. וסוד הדבר "אדנ"י יְהוָה" בחזק יבא, בתוקף הדין. ובזה עקידת יצחק, שנעקד לפני אביו, ומסר עצמו למיתה, ינצל משיח וישראל שלא ימותו. ולא עוד, אלא שאפילו אם ישראל יהיו עוברים בגלות על שפיכות דמים וגלוי עריות ועבודה כוכבים ח"ו, זכות אבות תגן עליהם משרפה הרג וחנק, משום שאברהם נתנסה באש, ויצחק בסכין, ויעקב בגלות, זכות אבות תהיה מגנה עליהם.	ובשם דקודשא בריך הוא יהו"ה רחמי אדנ"י דינא כד שליט יהו"ה על אדנ"י יאהדונה"י רחמי איהו וכד שליט אדנ"י על יהו"ה איהדונה"י דינא איהו ורזא דמלה יהו"ה אדנ"י בחזק יבא (ישעיה מ' ¹³⁹³) בתקיפו דדינא וברא עקדה דיצחק דאתעקד קמי אבוי ומסר גרמיה למיתה ישיזיב משיח וישראל דלא ימותון ולא עוד אלא דאפילו אי ישראל להוו עברין בגלותא וקסד ע"ב ¹³⁹⁴ על שפיכות דמים וגלוי עריות ופולחנא דכוכבים ח"ו זכות אבהן יגין עליהון משריפה הרג וחנק בגין דאברהם נתנסה בנורא ויצחק בסכינא ויעקב בגלותא זכות אבהן יהא מגין עליהון:

ורזא דמלה ה"א בחזק כו' - נאמר בחזק, במידת הדין. וכן זרועו כו', ונאמר אדנ"י קודם: ישיזיב משיח וישראל כו' - ע"י ברע"מ פ' משפטים ^(ק"ט ע"ב) ¹³⁹⁵ ולמעלה {קסד ע"ב ¹³⁹⁶} (מג ע"ב %): זכות אבהן יגין עליהון כו' - דאבהן הן נר"ן, בלב וריאה ומוח (נה ע"א), וקטרוגא דלהון, מרה טחול כבד (שם), והן מגינין כו'. והן נגד ג' מיתות אלו, ונגד הד' סקילה, הוא נגד משה, שהוא חיה הרביעית, אדם. וכו' נאמר ^(שמות יד ד) עוד מעט וסקלוני, דמסר עצמו למיתה עליהו ¹³⁹⁷. והן נגד ד' גליות, כמ"ש ¹³⁹⁸ דג' גליות נגאלו ע"י זכות [אבות], וגלות הזה נגד משה, ולכן יגאלו בזכות התורה, ונאמר

¹³⁹² PERLM בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נו סימן ה (כב, ט) ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויצחק היכן היה אמר רבי לוי נטלו והצניעו, אמר דלא יזרוק ההוא דיגער ביה אבן ויפסלנו מן הקרבן, ויבן שם אברהם את המזבח וגו' ויעקד את יצחק בנו, רבי חפני בר יצחק אמר כל מה שהיה אבינו אברהם עוקד את יצחק בנו מלמטן היה הקדוש ברוך הוא כובש שריהם של עובדי כוכבים מלמעלן, ולא עשה, אלא כיון שהפליגו ישראל עצמן בימי ירמיהו אמר להם הקדוש ברוך הוא מה אתם סבורים דאלין כפתיא קיימין שנא' (נחום א) כי עד סירים סבוכים וכסבאם סבואים כי עד שרים סבוכים אלא כסבאם סבואים אשתרון יתהון כפתיא, דכתיב (שם/נחום א') אכלו קש יבש מלא, בשעה ששלח אבינו אברהם את ידו ליקח את המאכלת לשחוט את בנו, בכו מלאכי השרת הה"ד (ישעיה לג) הן אראלם צעקו חוצה, מהו חוצה רבי עזריה אמר חוצה חיצה הוא בריה למיכס ית בריה, ומה היו אומרים (שם/ישעיהו לג/ג) נשמו מסלות אין אברהם מקבל את העוברים ואת השבים, שבת עובר אורח, היך מה דאת אמר חדל להיות לשרה, הפר ברית, ואת בריתי אקים את יצחק, מאס ערים, וישב בין קדש, לא חשב אנוש, לא עמדה זכות לאברהם, אתמהא ומי יאמר לך שאין הפסוק מדבר אלא

¹³⁹³ ז"ל בשלימות: הנה אדני יְהוָה בחזק יבוא וזרעו משלה לו הנה שכרו ופעלתו לפניו.

¹³⁹⁴ דפ"ו איתא קסא ע"ב.

¹³⁹⁵ ע"י מלואים אות (קפח).

PERLM אמר קכ ע"א כל הזוף זקוף בשם דרגא דמשה לעילא@

¹³⁹⁶ בדפ"ו איתא קסא ע"ב.

¹³⁹⁷ ע"י ברכות לב ע"א: ויחל משה את פני ה' וכו' ושמואל אמר מלמד שמסר עצמו למיתה עליהם שנאמר ואם אין מחני נא מספרך.

¹³⁹⁸ ע"י זר"ח (י ע"א): ר' יוסי בן חלפתא הוה יתיב קמיה דר' יצחק א"ל מידי שמיע ליה למר על מה אתאך ימא דמשיחא מן גלותא דא א"ל לא אתאך אלא על ביטול אורייתא דהכי שמענא מרב המנונא סבא תלתא גליות גלו ישראל וחזרו בזכותהון דתלתא אבות וגלותא רביעאה בזכותא דמשה יתחזרון:

תיקון חלק ה

(שמות לב ז) לך רד בגלות ד' הזה, כמ"ש בר"מ פ' משפטים (ריד ע"א)¹³⁹⁹, ונגדו קטרוג יותרת¹⁴⁰⁰, גוון תכלת, וכמ"ש למטה, ורביעאה תכלת: בגין דאברהם כו' - והוא כפרה על פסילי אלהיהם כו', ועי' למטה:

ועוד הנסיון של שלשת האבות מעידים שלא עבר אדם, שהוא ישראל, על שלשת המצוות הללו שצוה אותם (אותו) הקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "ויצו יהוה אלהים על האדם", "ויצר" זו עבודת כוכבים. "לאמר", זה גלוי עריות. "על האדם", זו שפיכות דמים, שנשמתו של האדם נכנסה בגלגול של אברהם, ואם הוא היה עובד עבודת כוכבים ומזלות, כשנכנס לאש היה נשרף, זהו שנאמר "פסילי אלהיהם תשרפון באש".	ועוד נסיונא דתלת אבהן מעידין דלא עבר אדם דאיהו ישראל על תלת פקודין אלין דמני לון (נ"א ליה) קודשא בריך הוא הה"ד (בראשית ב טז) ויצו ה' אלהים על האדם ויצו דא פולחנא דכוכביא לאמר דא גלוי עריות על האדם דא שפיכות דמים דנשמתא דאדם עאלת בגלגולא דאברהם ואם איהו עבד כוכביא ומזליא כד עאל בנורא הוה אתוקד הה"ד (דברים ז כה) פסילי אלהיהם תשרפון באש:

דלא עבר אדם - דאדם בא בגלגולא דג' אבהן, כמ"ש ל' תיקון י"ט (%), והוא לא עבר, אלא הנהו דתליין מיניה, הערב רב, דאינון מגזעא דאבהן ואדם. וז"ש דאיהו ישראל, דכל הפרשה הנאמרה באדם, קאי על ישראל, וכמ"ש ל' בפרשת בראשית (§כח ע"א¹⁴⁰¹) בארוכה:

שלא יש שלשה צבעים: לבן, ירק ושחור, והרביעי תכלת. והם דבקים בגחלת, שהיא אדומה, הרי חמשה, כחשבון ה', שהיא אמונה, שהקדוש ברוך הוא שהוא ו' שהתלבש בחמשה צבעים ומאיר בהם, ובו עולים הצבעים, שהם כלולים בה, והיא עולה בהם לו', זהו שנאמר "היא העולה".	דאש אית ליה תלת גוונים חור וירוק ואוכם ורביעאה תכלת ואינון דבקינ בגחלת דאיהו סומקא הא חמשה כחשבון ה' דאיהו אמונה דקודשא בריך הוא דאיהו ו' דאתלבש בחמש גוונים ונהיר בהון וביה סלקין גוונים דאינון כלילין בה והיא סליקת בהון לגבי ו' הה"ד (ויקרא ו ב) היא העולה:

תרגום: רבי יוסי בן חלפתא ישב לפני רבי יצחק, אמר לו, האם הרב שמע דבר על מה התאריך יום המשיח מהגלות הזו. אמר לו לא התאריך אלא על בטול תורה, שכך שמעתי מרב המנונא סבא, שלש גלויות גלו ישראל וחזרו בזכותם של שלשה אבות, ובגלות הרביעית יחזרו בזכות משה. ביאור: אורייתא - מבואר בכמה מקומות בזוהר, שכרוז יוצא ומזהיר העולם שיטיבו מעשיהם ולעשות תשובה, וזה הכרוז יוצא מאורות הפנים דא"א, שהם סוד ע"ב קס"א, גימ' כר"ז וכו', שיזכרו לבוראם בעבודת שמים שבזה המוחין קבועים בז"א וכו', וז"ש רז"ל בכל יום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק כו' והוא כי ע"י התורה חוזרים המוחין לז"א וכו', ומכרזת ואומרת בסוד כר"ז הנ"ל אוי להם לבריות כו' שכל הגלות והפירוד וקלקול העולמות הוא בביטול תורה כמ"ש על מה אבדה הארץ על עזבם את תורת כו' והוא סוד אבידת הארץ העליונה כמ"ש בעל אבידה מחזר אחר אבידתו (ב"ע ג ע"א).

יתחזרון - עי' תז"ח ה ע"ב, ו ע"ד, שזה תלוי דווקא בלימוד נסתר.
¹³⁹⁹ עי' מלואים אות (קפט).

¹⁴⁰⁰ פי' יותרת הכבד?

¹⁴⁰¹ ז"ל: א"ר אלעזר והא מאן י'הב עובדא דאדם בישראל ובמשה אמר ליה ברי ואנת אמרת הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית אמר ליה הכי הוא ודאי ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר (בראשית ב כ) אלא כלהו כנגדו וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הה"ד (שמות ב יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש:

תרגום: \$

ביאור: ובמשה - משה רבינו ע"ה היה מסוד הזיהרא עלאה דאדם הראשון אשר נסתלק ממנו ע"י החטא, ואילו לא חטאו ישראל והיה נכנס לארץ ישראל, היה העולם חוזר לתיקונו כמו קודם החטא (דע"ה ח"ב קלט ע"ב).

\$ך ציין פרלמ.@

תיקון חלק ה

א"ל תלת גוונים כו' - דאברהם כליל תלת אבהן, דהכל מיניה, יומא דכליל כולא יומין¹⁴⁰². ואמר למטה דשם הוי"ה הצילו מגורא, ולכן פי' כאן ד' גוונים בשם הוי"ה: **ורביעאה כו' דאיהו סומקא -** בזה מתורץ דפעם אמר ג' גוונים, ופעם ד', ופעם ה' כמש"ל תיקון כ' (%) . וז"ש **בחושבן**¹⁴⁰³ **כו',** ור"ל זהו אות ה' אחרונה, והאור ו' תורה אור, והאש שורף למעלה ה' ראשונה, והזהר י', דאינון **תרין דנחתין** :

וכד סלקין תריין דאינון ו' ה' בקרבנא נחתין תריין מלעילא דאינון י"ה ומתקרבין אתונון ומתייחדין ומתקשרין דא בדא ודא איהו רזא דקרבנא ורזא דמלה והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו (בראשית כח יב) סלקין תריין באשא ונחתין תריין ואשתויב אברהם בשמא דיהו"ה דאף על גב דאית ארבע מלאכים דאינון ממנן דשמא קדישא ¹⁴⁰⁴ לא בעי קודשא בריך הוא לאשתדלא באברהם לשובא ליה אלא איהו ממש בגין דקני על שמיה וביה אתלביש אדם הראשון דאיהו ישראל דלא עבר על ויצו דאיהו פולחנא דכוכביא:	וכשעולים שנים, שהם ו' ה' בקרבן, יורדים שנים מלמעלה, שהם י"ה, ומתקרבות האותיות ומתיחדות ונקשרות זו בזו, וזהו סוד הקרבן. וסוד הדבר "והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו", עולים שנים באש, ויורדים שנים, וניצל אברהם בשם של יהו"ה, שאף על גב שיש ארבעה מלאכים, שהם הממונים של השם הקדוש, לא רצה הקדוש ברוך הוא להתעסק באברהם להצילו, אלא הוא בעצמו@ממש, משום שקנא על שמו. ובו התלבש אדם הראשון, שהוא ישראל, שלא עבר על "ויצו", שהוא עבודת כוכבים.

וכד סלקין כו' - ר"ל, כמ"ש למטה **עולים כו' משמע תריין**, וכן יורדין. ונאמר מלאכי אלהים, שהן דאש גבורה: **דאית ארבעה כו' -** והן מאורי האש (ברכת הבדלה) ועי' בפרשת ויקהל (רו ע"ב)¹⁴⁰⁵ בסוד הבדלה בארוכה בענין הד' ממנן:

לבתר אתלביש ביצחק ואצטריף ואמר ואל תעש לו מאומה (בראשית כב יב) דההוא דאצטריף ביה לא עבד מדעם דלא עבר על שפיכות דמים וכן יעקב אתגלגל ביה כד נחית לגלותא דמצרים (נ"א דחוצה לארץ) דדחיל דלא הוה סליק בההוא זמנא אמר ליה קודשא בריך הוא (בראשית מו ג-ד) אל תירא מרדה מצרימה וגו' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה:	אחר כך התלבש ביצחק, ונצרך ואמר "אל תעש לו מאומה", שאותו שנצרך בו, לא עשה כלום, שלא עבר על שפיכות דמים. וכן יעקב התגלגל בו, כשירד לגלות מצרים (של חוץ לארץ) שפחד שלא היה עולה. באותו זמן אמר לו הקדוש ברוך הוא "אל תירא מרדה מצרימה וגו' אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה".

תקונא תליתאה

בראשית שם אר"י של הקרבן, שהיה יורד על הקרבן בדמות ארי	[קלה ע"א] ¹⁴⁰⁶ בראשית תמן אר"י דקרבנא דהוה נחית בדיוקנא דאריה אכיל קרבנין ודא

¹⁴⁰² עי' לעיל הערה 163.

¹⁴⁰³ בנוסח שלנו איתא "כחשבן".

¹⁴⁰⁴ לא שבק קב"ה לחד מנהון לאשתדלא (הגהת מהר"י ארזין [א' מתלמידי האריז"ל]).

¹⁴⁰⁵ עי' מלואים אות (קצ).

¹⁴⁰⁶ לבדוק את הגרסא נגד גרסתו לעיל דף ע' ד: בראשית תמן ארי דקרבנא דהוה נחית כו' ארבע חיוון אינון בכורסייא אשנ"א, ובגופא דב"נ ד' יסודין דממנן עליהון, ארבע חיוון דנפש כלילא בהון כו', ומארי חיוון דאינון פרנסה ממיא ומשור כו', ורזא דקרבנין עור ובשר תלבישני עצמות וגידים תסוככני, עור איהו לבושא דאדם, הה"ד ויעש ה' אלהים לאדם כו'. וא"ל לא זכו משכא דחויא דכליל ד' יסודין

תיקון חלק ה

אוכל הקרבנות. וזהו הראשון לחיות שהיו אוכלים קרבנות. אמר לו רבי אלעזר, ולמה היו יורדות חיות לאכול את הקרבנות. אמר לו, בני ארבע חיות הן בכסא, אריה שור נשר אדם, ובגוף האדם ארבעה יסודות, שממונים עליהם ארבע חיות, שהנפש כלולה בהם. ולכן פרנסת הנפש מארבעה הללו, כשחטא אדם בארבעה היסודות שלו כאלו חטא בנפש, זהו שנאמר "מאשר חטא על הנפש", ובאותו הזמן נפרדו מים מאש, ורוח מעפר.	איהו קדמא לחיוון דהוו אכלי קרבנין אמר ליה רבי אלעזר ואמאי הו נחתין חיוון למיכל קרבנין אמר ליה ברי ארבע חיוון אינון בכרסיא אריה שור נשר אדם ובגופא דבר נש ארבע יסודי דממנן עליהו ארבע חיוון דנפש כלילא בהון ובגין דא פרנסה דנפשא מאלין ארבע כד חאב בר נש בארבע יסודי דיליה כאלו חאב בנפשא הה"ד (במדבר ו יא) מאשר חטא על הנפש ובההוא זמנא אתפרש מיא מאשא ורוחא מעפרא:

תיקון ג'

בראשית כו' קדמא לחיוון - לד' חיות. ואמר דהוי אכל קרבנין, הארי אכל הקרבן, כמ"ש בפרשת בראשית (ו ע"ב) ¹⁴⁰⁷ וש"מ. ואמר לחיוון דהוו אכלי קרבנין - ר"ל כל הד' חיות נהנין מן הקרבן כמ"ש בפרשת פנחס (ר"מ רמ"א) ¹⁴⁰⁸, עש"ה. וכמו שמפרש והולך א"ל **ברי ארבע חיוון כו' - ולזה נתכוין כאן, ולכן אמר דא איהו קדמא כו' - ר"ל דלכן נזכר הארי יותר מכולם, לפי שהוא קדמא, ודרך להזכיר הראשון: דנפש כלילא בהון - ר"ל, מארבע חיוון דנפש הוא חיה, רוח החיונית, וכלילא מכל מיני חי, שהן ד' אלו: ובג"ד כו' מאלין ארבע - ר"ל, מאלין ארבע יסודות, כיון שהד' חיוון ממונין על ד' יסודות, כל חיה מתפרנסת מיסוד שלו, וכמו שמפרש והולך:**

059] Commented: פיס
וק?

שמעפר יוצאים זרעים, שהם פרנסה של אדם. ומהמים החיות, שהן פרנסה של ארי. ומאש בהמות, שהם פרנסה של שור. ומהרוח עופות, שהם פרנסה של נשר. וכשחטא בהם, נפרדו היסודות ויש בהם מחלוקת שהיא פרוד, ועולה שם יה"ה מהם, ונכנס יצר הרע, שהוא סמא"ל, שטן. שיה"ה לא שורה בפרוד. וסוד הדבר "חלק לבם עתה יאשמו", ולכן צריך קרבן מהמינים הללו שחטא בהם, לקרב בהם אותם ארבעה יסודות שיש בהם פרוד. ובאותו זמן שמתקרבים היסודות זה לזה, מיד יורד הקדוש ברוך הוא עליהם, ובורח השטן. ואם לא בורח, הרי אש הקרבן שורפת אותו, זהו שנאמר "והאש על המזבח תוקד בו".	דמעפרא נפקין זרעין דאינון פרנסה דאדם וממאי ¹⁹⁷ חיוון דאינון פרנסה דארי ומאשא ¹⁹⁸ בעיריין דאינון פרנסה דשור ומרוה ¹⁹⁹ עופין דאינון פרנסה דנשר ²⁰⁰ וכד חב בהון אתפרשן יסודין ואית בהון מחלוקת דאיהו פרודא וסליק שם י"י מניהו ועאל יצר הרע דאיהו סמא"ל שטן די"י לא שריא בפרודא ורזא דמלה (הושע י ב) חלק לבם עתה יאשמו ובגין דא צריך קרבנא מאלין מינין דחב בהון לקרבא בהון אינון ארבע יסודין דאית בהון פרודא ובההוא זמנא דמתקרביין יסודין דא לגבי דא מיד נחית קודשא בריך הוא עליהו ²⁰¹ וברח שטן אי לא ברח הא אשא דקרבנא אוקיד ליה הה"ד (ויקרא ו ה) והאש על המזבח תוקד בו:

כו', ועליהו אתמר אדם כי יקריב כו', בשר איהו כו', מסטרא דחיה דאיהו שור כו'. ועצם איהו אריה. גידים איהו נשר כו'. בעצם כד שריא ברכה ביה, מיד ותקרבו עצם כו', ומיד נחית עליהו משחא ושריא עליהו ברכה, בשר שריא עליה קדושה דאיהי מסטרא דלויים, הה"ד וקדשת את הלויים, מיד מתקרביין ערקי דמא לגבי לבא, דברכה מכהנא אינון, הה"ד דבר אל אהרן ואל בניו לאמר, כה תברכו (במדבר ו כג), גידין מישראל ואינון יחודא וקשורא דגרמין ובשרא, וכד מתקשרין בתרווייהו אתקריאו יחוד, ויחוד איהי בישראל, הה"ד שמע ישראל ה'. משכא איהו דמות אדם, מלכות, כל דיוקנין אתחזיין ביה, ואיהי כלילא מבשרא וגידין וגרמין, ואיהי תמונת כל, ואיהי ברכה קדושה ויחוד דכהנים ולויים וישראל, דאינון קשריין בתלת אבהן דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה כו' ¹⁴⁰⁷ עי' מלואים אות (קצא).

¹⁴⁰⁸ עי' מלואים אות (קצב). CHECK HOWMUCH IS NEEDED.

תיקון חלק ה

***דמעפרא נפקין זרעין כו' ומארי כו' פרנסה ממיא כו' ומנשר עופין כו' פרנסה מרוחא כצ"ל -**
 וכמ"ש במ"א (א%), דאלו ד' חיוון כל א' ביסוד דיליה, וכולן הן טהורין. ואמר כד חאב ב"נ בד' יסודי
 כו' - ר"ל שכל החטאין מושרשין במדות, והמדות מושרשין בד' יסודות, כמ"ש (שערי הקדושה ח"א ש"ב)
 שהתאווה ביסוד המים והדיבור ברוח והכעס באש והעצלות בעפר: שם ה' כו' - דהוי"ה בד' חיוון,
 כמש"ל בתיקון כ"ח (ש"מ: ה' לא שריא בפרודא - ובהיפך סט"א, וכמו שמפרש והולך ורזא
 דמלה חלק כו': ובג"ד צריך כו' - עי' בפרשת פנחס (ר"מ רמ"א 1409%) היאך הקרבן בא מאלו הד':
***נחית קוב"ה וברח כו' - כצ"ל, דבמקום הקדושה ושלוש, אי אפשר לעמוד שם, וכמו שמפרש**
והולך הה"ד כו' תוקד בו בשטן דלעילא כו' היא העולה כו' - דקאי על סט"א, כמ"ש בפ' צו (כו ע"א
וע"ב) 1410 צו את אהרן ואת בניו לאמר רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא ע"ג כו' העולה דא
מחשבה רעה כו' ר' אחא פתח ואמר והאש על המזבח כו' אלא הכא אוליפנא כו' אלא באשא
דמדבחה דההוא אשא מבער' רוח מסאבא כו', ע"ש:

ורזא דקרבנין (איוב י יא) עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני עור איהו לבושא דאדם הה"ד (בראשית נ כא) ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם אם זכה כתנות אור מרקמן מפקודין דעשה דאגרא דילהון לעלמא דאתי דאיהו אור הגנוז לצדיקייא ואם לא זכה משכא דחויא דכליל ארבע יסודין דתמן רשימין פקודין דלא תעשה דעבר בר נש עליהו ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין עונותיו של אדם חקוקים לו על עצמותיו וקריבו¹⁴¹¹ דמשכא דאדם פקודין דעשה דאינון קריבו דאתון דשמא דקודשא בריך הוא:	וסוד הקרבנות "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסוככני", העור הוא לבוש האדם, זהו שנאמר "ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם", אם זכה כתנות אור מרקמים ממצוות עשה, ששכרם לעולם הבא, שהוא האור הגנוז לצדיקים. ואם לא זכה, עור הנחש שכולל ארבעה יסודות, ששם רשומות מצוות לא תעשה שאדם עבר עליהן, ולכן בארו בעלי המשנה (מסכת כלה ג) עוונותיו של אדם חקוקים לו על עצמותיו, וקרוב העור של האדם מצוות עשה, שהם קרוב של אותיות שמו של הקדוש ברוך הוא.

ורזא דקרבנין עור כו' - שהן נגד ד' חיוון, כמו שמפרש והולך: דאיהו אור הגנוז - שהוא כתנות
אור: חקוקים לו על עצמותיו - ר"ל, דעל עצמותיו, היינו עצמותו של אדם ולא דבר חוצה לו. וקריבו
כו' פקודין דעשה כו' - מפקודין דעשה דחקוקין תמן וכן פקודין דל"ת, וז"ש מכם וודאי לאפקא
משכא כו' - ר"ל כמ"ש (ספרא ויקרא ב ג) מכם להוציא את המומר לעבודת כוכבים, דביה פקודין דל"ת.
ור"ל "מכם", שהוא אדם קדמא, בדיוקנא דקב"ה, מסט' דישאל דנשמא, לאפקוי (תהלים קמד ד) אדם
להבל דמה, ג"כ מסטר סט"א, שנאמר עליו (במדבר יט יד) אדם כי ימות כו', כמ"ש (קא ע"ב קב ע"א
ש"ס. ע"ש. וז"ש דאתמר ביי' {קסה ע"א¹⁴¹²} אדם כו':

ועליהו אתמר (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן מכם ודאי לאפקא משכא דחויא דביה מרקמין פקודין דלא תעשה ואדם דעבר עליהו¹⁴¹³ אתמר ביה (תהלים קמד ד) אדם להבל	ועליהם נאמר "אדם כי יקריב מכם קרבן", מכם, ודאי להוציא עור הנחש, שבו מרוקמים מצוות לא תעשה. ואדם שעובר עליהם, נאמר בו "אדם להבל דמה ימיו כצל עובר",

¹⁴⁰⁹ עי' מלואים אות (קצב) \$CHECK.

¹⁴¹⁰ עי' מלואים אות (קצג).

¹⁴¹¹ \$

¹⁴¹² בדפ"ו זה קסב ע"א.

¹⁴¹³ בא נחש על חוה, וכן הכשילה לאדם באכילת העץ, וגם בא אדם עליה אח"כ בעוד שזוהמת הנחש
 עליה, הנה נכנס ונתלבש אז זוהמת הס"מ ונחש באדם וחווה עצמן, ונתערב ונכלל מעתה הרע בתוכם,
 והוא השאור שבעיסה והיצר הרע אשר כלול תמיד בהאדם עצמו. ויצא מעתה מאדם וחווה כל
 התולדות שהיה ראוי לצאת מהנחש, שהם כל או"ה כולם, וכן מתערבים בישראל תמיד ע"ד שנתערבו
 באדם וחווה, והוא המשכא דחויא שנתלבש בו האדם כמ"ש בתיקונים (תיקון כא דף נד ע"א ובסוף
 תיקון נח דף קח ע"א, וכן בתיקון ג מ"א תיקונים אחרונים קסא ע"ב) (דע"ה ח"ב מא ע"ד).

תיקון חלק ה

"אדם כי ימות באהל", "כי ימות", ודאי. וזוהי הקרבת הקרבן של עשו, יצר הרע, שנאמר בו "יקום אבי ויאכל מציד בנו", הבשר הוא שבר מן שברים, והוא אדם מצד של החיה שהוא שור, בשר חי, בשר טהור. ויש אחר של "בשר בשדה טרפה", ששורה בו רוח הטומאה, מלאך שרוכב על קרני שור מועד בשר טמא.	דמה ימיו כצל עובר (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל כי ימות ודאי ודא איהו קריבו {קסה ע"א¹⁴¹⁴} דקרבנא דעשו יצר הרע דאתמר ביה יקום אבי ויאכל מציד בנו בשר איהו שבר מן שברים ואיהו סומק מסטרא דחיה דאיהו שור בשר חי בשר טהור ואית אחרא דבשר בשדה טריפה (שמות כב ל) דשריא ביה רוח הטומאה מלאך המות דרכיב על קרנוי שור מועד בשר טמא:

בשר איהו כו' - מפרש והולך הבשר מסט' דגבורה, דהוא שבר, ור"ל דהוא אותיות שבר, משברים, דהן מסט' דגבורה. ולכן הוא אדם מסט' דגבורה, וז"ש ואיהו כו': דרכיב על כו' - לאפוקי שור הנ"ל, הוא שור תם, ועי' בפרשת שלח לך (קסג ע"א)¹⁴¹⁵:

עצם אית עצם טמא ואית עצם טהור ובשר דדכיו ועצם דדכיו עליהו אתמר עצם מעצמי ובשר מבשרי (בראשית ב כג) ועצם איהו אריה גידים איהו נשר נשרא דדכיו ונשרא²⁰² דמסאבו עצם ובשר וגידים עליהו שריא ברכה וקדושה ויחוד דאינון כהן לוי וישראל בעצם כד שריא ביה ברכה מיד (יחזקאל לו ז) ותקרבו עצמות עצם אל עצמו מתקרבינ ומתקשרין דא בדא בקרבנא ומיד נחית עליהו משחא ושריאי עליהו ברכה בשר שריא עליה קדושה דאיהי מסטרא דלויס הה"ד וקדשת את הלויס¹⁴¹⁶ מיד מתקרבינ ערקין דדמא לגבי לבא דברכה מכהני אינון הה"ד (במדבר ו כב-כג) דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו גידים²⁰³ מישראל ואינון יחודא וקדושה וקשורא דנרמין ובשרא וכד מתקשרין בתרויהו אתקריאו יחוד ויחוד איהו בישראל הה"ד (דברים ו ד) [קלח ע"ב] שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:	עצם. יש עצם טמא ויש עצם טהור. ובשר של טהרה ועצם של טהרה, עליהם נאמר "עצם מעצמי ובשר מבשרי". ועצם הוא אריה, גידים הוא נשר. נשר של טהרה ונשר של טומאה. עצם ובשר וגידים, עליהם שורה ברכה וקדושה ויחוד, שהם כהן לוי וישראל. כשבועצם שורה ברכה, מיד "ותקרבו עצמות עצם אל עצמו", מתקרבים ונקשרים זה עם זה בקרבן, ומיד יורד עליהם שמן, ושורה עליהם ברכה. על הבשר שורה קדושה, שהיא מצד הלויס, זהו שנאמר "וקדשת את הלויס", מיד מתקרבים עורקי הדם אל הלב, שהברכה הן מהכהנים, זהו שנאמר "דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו". הגידים מישראל והם היחוד והקדושה וקשר של העצמות והבשר, וכשנקשרים בשניהם, נקראים יחוד. והיחוד הוא בישראל, זהו שנאמר "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד"

גידים איהו נשר - דבהון סליק רוחא דריאה, ודופק בהן, וכמו הנשר דפרח ברוח, ופרנסה של הגידין מרוח, כמו הנשר: נשר דדכיו ונשר דמסאבו - כצ"ל, ר"ל דאית נשר דדכיו כו', ולא הוצרך להאריך בזה, כי ידוע שנשר שלנו הוא טמא ושל הכסא הוא טהור, דאין טמא בשמי¹⁴¹⁷, והוא של רוח, כמ"ש במ"א (ס'): עצם ובשר וגידים - דאינון יה"ו שבשם, והם כהנים ולויס וישראלים, יב"ק¹⁴¹⁸ כמ"ל: נחית עליהו משחא - דהוא מסט' דימינא, כידוע בסוד שמן ויין (והר ח"א פח ע"א).

¹⁴¹⁴ בדפ"ו זה קסב ע"א.

¹⁴¹⁵ עי' מלואים אות (קצד).

¹⁴¹⁶ אין כזה פסוק בכל המקרא. ועי' פי' הרמ"ז לזוה"ק ח"ג מ ע"ב שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות.

¹⁴¹⁷ עי' סנהדרין נט ע"ב אין דבר טמא יורד מן השמים. @

¹⁴¹⁸ עי' זהר ח"ג רכט ע"א: יב"ק בחושבן אדני במעשה יהוה בדבור אה"ה במחשבה. ועי' מלואים אות (צג).

תיקו"ז חלק ה

והוא מוחא דעצמות דנחית ממוחא¹⁴¹⁹ (א), ודם הבשר מלכא, ורוח דגידין מריאה. והן ג' דרגין דיה"ו כמש"ל. וז"ש מיד מתקרבין ערקין דדמא לגבי לבא - והוא נגד היין, כמ"ש (בראשית מט יא) ובדם ענבים כו', ואל תרא יין כי יתאדם (משלי כג לא)¹⁴²⁰, כמו הדם, ודרשו (תנחומא שמיני ז) אחריתו דם, והכל בסט' דגבורה, והוא קדושה דלויס, וכל קדושה הוא בבשר ודם: גידין מישראל - כצ"ל: ואינון יחודא כו' - שהן מקשרין יחד, עצמות עם הבשר, כמו דעמודא דאמצעיתא מיחד בין חו"ג, ורוחא בין מים ואש: מים דדכיו - הוא המוחא דלהון, דהוא משחא, וכן מיא, כי הן בדרגא חד, בסט' דכהנא, אלא משחא הוא מסט' דכה"ג, ולכן נמשח בשמן, ומים הוא מסט' דסגן והדיוט, ולכן (שמות ל כא) ורחצו ידיהם ורגליהם, לכוללן בסט' דימינא. וכה"ג נמשח בראש. ויין רפואות הדם (ב"ב נח ע"ב)¹⁴²¹ בריש כל מרעין הא אנא דם בריש אסוין אנא חמר. והוא לארמא קלא דלויס (א), אבל דכהנים בחשאי, והן דרגא דמיא ואשא, מים דוממת ואש שורקת (ס"י פ"ב מ"א, פ"ו מ"ב). ודרגא דישאל ברוחא, דעלמא קאי ארוח, וכמ"ש (תענית ג ע"ב)¹⁴²² כשם שא"א לעולם כו':

העור הוא דמות אדם, מלכות, כל הדיוקנאות נראים בו, והיא כלולה מבשר וגידים ועצמות. והיא תמונת ה@כל. והיא ברכה וקדשה ויחוד, כהנים ולויס וישראלים, שהם קשורים בשלשת האבות, שנאמר בהם (חגיגה יג ע"א) האבות הן הן המרכבה. בבשר, כשמתקדש, יורד עליו דם טהור. וכשהגידים מתייחדים, יורדת עליהם רוח קדושה. על העצמות יורדים מי טהרה, זהו סוד הקרבנות. שמח רבי אלעזר ושמוחו החברים, ואמרו, אלו לא באנו לעולם הזה אלא לשמע את זה די.	משכא איהו דמות אדם מלכות כל דיוקנאין אתחזוין בה ואיהי כלילא מבשרא וגידין וגרמין ואיהי תמונת כל ואיהי ברכה וקדושה ויחוד כהנים ולויס וישראלים דאינון קשירין בתלת אבהן דאתמר בהון האבות הן הן המרכבה בבשר כד מתקדשא נחית עליה דם טהור וגידים כד מתיחדין נחית עליהו רוחא קדישא גרמין נחית עליהו מיין דדכיו דא איהו רזא דקרבנין חדי רבי אלעזר וחדו חבריא ואמרו אלו לא אתינא להאי עלמא אלא למשמע דא די:
אמר רבי שמעון, בני, ועוד בסוד הקרבנות, הלב הוא מזבח, שבו דם הקרבנות. ועל זה נאמר "וזבחת עליו", אם זכו, האריה היה יורד לאכול את הקרבן, ואם לא יורד כלב (יומא כא ע"ב). ובאיזה מקום, בכבד, ששם מרה גיהנם, שהיא עלוקה, שיש לה שתי בנות, הב הב, כמו שנאמר "לעלוקה וכו'". והכלב צווח בהם, הב הב. והמרה היא גיהנם, חרבו של מלאך המות, שיש לה שתי פיות, כמו שהגיהנם שנאמר בה "לעלוקה שתי בנות הב הב", כדוגמא זה נאמר בחרב "ואחרייתה מרה כלענה חדה כחרב פיות".	אמר רבי שמעון ברי ועוד ברזא דקרבנין לבא איהו מזבח דביה דם דקרבנין ועל דא אתמר (שמות כ כא) וזבחת עליו אם זכו אריה הוה נחית למיכל קרבנא ואי לא כלבא נחית ובאן אתר בכבד דתמן מרה גיהנם דאיהי עלוקה דאית לה תרי בנות הב הב כמה דאת אמר (משלי ל טו) לעלוקה וכו' וכלבא בהון צווח הב הב ומרה איהי גיהנם חרבא דמלאך המות דאית לה תרי פיות כגוונא דגיהנם דאתמר בה לעלוקה שתי בנות הב הב כגוונא דא אתמר בחרבא (משלי ה ד) ואחרייתה מרה כלענה חדה כחרב פיות:

¹⁴¹⁹ עי' ע"ח שער מ' פרק י"ב.

¹⁴²⁰ ז"ל: אל תרא יין כי יתאדם כי יתן (בכיס) בכוס עינו יתהלך במישרים:

¹⁴²¹ עי' דברי רבינו (משלי לא יא): ראש כל מדות הרעות הוא מדות התאוה שהיא מביאתו לכל מדות הרעים שבעולם ובזה יובן מה שארז"ל בראש כל מרעין אנא דם כי הדם הוא הנפש המתאוה כי תאוה נפשך כו' ובריש כל אסוין אנא חמר יינא דאורייתא כמ"ש רפאות תהי לשוך ולכל בשרו מרפא והוא סם חיים וא"ת למה מנו חכמים כל מדות טובות באבות היינו למי שאינו בעל תורה וזהו באתר דלית תמן חמר תמן סממנים מתבעין אבל הבעלי התורה אינן צריכין כי התורה היא כלל הכל וזהו בטח בה לב בעלה מכל החלאים שבעולם וכו'.

¹⁴²² ז"ל: כשם שאי אפשר לעולם בלא רוחות כך אי אפשר לעולם בלא ישראל.

תיקון חלק ה

אר"ש ברי כו' דם דקרבנין - דלבא פתורא כמש"ל בכ"מ. ואמרו (יחזקאל מג יג) ¹⁴²³ ואלה מדות המזבח כו', (שם מא כב) ¹⁴²⁴ זה השולחן כו'. שולחנו של אדם מכפר עליו (ברכות נה ע"א) ¹⁴²⁵, דהאכילה היא במקום קרבן. דראשית האכילה נוטל הלב ¹⁴²⁶, וסללא דדמא לצפון ¹⁴²⁷, ואח"כ משלח למוח, בסוד (במדבר כח ב) אשה ריח ניחוח ¹⁴²⁸, בלב וריאה ומוח, אם זכה, שאכילתו כהוגן, ונשמתו סלקא בדרגא דיליה. וז"ש **אם זכו אריה כו'**, שהוא מוחא, **ואם לאו כו'**, שהוא כבד, כמש"ל בסוף תיקון כ"א (ס ע"א %) **קרבנא קדמאה כו'** ושם (ס ע"ב %) **וכל קרבנין אלין רמיזין בגופא דב"נ מוחא ולבא וריאה אינון ארי' כו' קטרוגא כו'**, ע"ש. וז"ש **ובאן אתר כו'**, דמרה קטרוגא במוחא וכמש"ל (קסד ע"ב ד"ה זכות אבהו), והוא כד נשמתא נחית תמן, כמש"ל תיקון כ' (%), וכן אכילתו בתאוה. ואמר גיהנם, דהוא אש דאכיל הקרבן, אש זרה. ואמר **דאיהו עלוקה כו'**, כמו שמפרש והולך, **וכלבא בהון כו'**, וכן מרה אית לה ב' פיות, וכן חרבא דמלאך המות, כמו שמפרש והולך **חדה כו'**, וכל זה כן הוא למעלה וכן הוא בישראל, וכמש"ל בתיקון כ' (%) בארוכה: **וכבד איהו כו'** - כל הענין הזה עמש"ל בתיקון כ' שם:

וכבד איהו סמא"ל מרה סם המות דיליה כד שלטא מרה על ערקין דילה ומתגברא בחובין אתמר בערקין דכבד ומרה (שמות טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם בההוא זמנא אינון ערקין דלבא בדוחקא ומתטמרין בלבא כנוונא דנח ואתתיה ובנוי וחיוון ובעירין ועופין דמתטמרין בתיבה ולבא איהו בדוחקא בהון דאם מרה מטא ללבא מיד ימות בר נש ומרה לא מתגברא על ישראל דאינון לבא אלא בחובין אי חזרין בתיבותא דאיהו נשמת חיים שכינתא עלאה הא אסוותא תהא ללבא ולערקין דילה ואתמר בהון (שמות טו כה) וימתקו המים ויתסון ערקין (גופא) ואברים דיליה:	וכבד הוא סמא"ל. מרה, סם המות שלו. כששולטת המרה על העורקים שלה ומתגברת בחטאים, נאמר בעורקים של הכבד והמרה "ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם", באותו הזמן, אותם עורקי הלב הם בדחק, ונטמנים בלב כדוגמת נח ואשתו ובניו והחיות והבהמות והעופות שנטמנו בתיבה. והלב הוא בדחק בהם, שאם המרה מגיעה ללב, מיד ימות האדם. ומרה לא מתגברת על ישראל, שהם הלב, אלא בחטאים. אם חוזרים בתשובה, שהיא נשמת חיים, השכינה העליונה, הרי רפואה תהיה ללב ולעורקים שלו, ונאמר בהם "וימתקו המים", ונרפאים העורקים (הגוף) והאברים שלו.

כד שלטא מרה כו' בההוא זמנא כו' - ר"ל, גלות השכינה וישראל:

טחול דא לילי"ת אימא דערב רב שחוק הכסיל (קהלת ז ו) מאן כסיל דא אל אחר סמא"ל וערב רב אינון בנהא דאינון מעורבין בישראל רשעים גמורים ועליהו אתמר ¹⁴²⁹ אם ראית	טחול זו לילי"ת, האמא של הערב רב. "שחוק הכסיל". מי זה כסיל, זה אל אחר, סמא"ל. וערב רב הם בניה, שהם מערבים בישראל, רשעים גמורים, ועליהם נאמר (ברכות

¹⁴²³ ז"ל בשלימות: ואלה מדות המזבח באמות אמה וטפח וחק האמה ואמה רחב וגבולה אל שפתה סביב זרת האחד וזה גב המזבח.

¹⁴²⁴ ז"ל: המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתיים אמות ומקצעותיו לו וארכו וקירתיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה':

¹⁴²⁵ ז"ל בשלימות: כתיב המזבח עץ שלש אמות גבוה וכתוב וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח במזבח וסיים בשלחן רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו כל זמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על ישראל ועכשיו שלחנו של אדם מכפר עליו.

¹⁴²⁶ עי' מלואים אות (קצה).

¹⁴²⁷

¹⁴²⁸ עי' זהר ח"ג רכד ע"א וע"ב.

¹⁴²⁹ ז"ל הגמ' ברכות: אמר רבי יצחק, אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, שנאמר, יחילו דרכיו בכל עת. ולא עוד אלא שזוכה בדין, שנאמר, מרום משפטין מנגדו, ולא עוד אלא שרואה בצריו, שנאמר, כל צורריו יפיח בהם, לא קשיא, הא במילי דידיה, הא במילי דשמיא. ואיבעית אימא, הא והא במילי דשמיא, ולא קשיא, הא ברשע שהשעה משחקת לו, הא ברשע שאין השעה משחקת לו.

תיקון חלק ה

רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו עליהו אתמר (חבוק א יג) למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו רשע דא כסיל ערב רב בגלותא אינון רשע בבלע צדיק ממנו דא ישראל ומאן גרים דבלע לון בגין דלאו אינון צדיקים גמורים כמה דאתמר צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע.	ז ע"ב) אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו. עליהם נאמר "למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו". "רשע" זה הכסיל, ערב רב. בגלות הם רשע, "בבלע צדיק ממנו", זה ישראל. ומי גורם שבולע אותם, משום שאינם צדיקים גמורים, כמו שנאמר (שם) צדיק ממנו בולע אבל צדיק גמור אינו בולע.

אימא דע"ר - שהן מעורבין בישראל, ואינון זוחלי עפר, שהן קשין מאומות פלחי כוכביא¹⁴³⁰, כמ"ש ברע"מ^(א) דכבד הוא ע' אומין פלחי כוכביא, עם ב' פיות דמרה, הוא ע"ב. אבל שחוק הטחול, הוא רשעים דישאל, שהשעה משחקת להם. והאומין פלחי כוכביא הן כעס דמרה וכבד, שעליהן נאמר (קהלת ז ג) טוב כעס משחוק. ואמר **מאן כסיל כו'** - כמ"ש (קהלת ד יג) מלך זקן וכסיל, והוא שוחק עליהן בטחול, כי נופת תטופנה כו' (משלי ה ג)¹⁴³¹: **ומאן גרם דבלע כו'** - ר"ל, שנמשכים אחריהם, ממה שרואין בהצלחתן, וכמש"ל רביי כו' בגין דלית בהון דעת כו'. ועי' ברע"מ פרשת פנחס (רלב ע"ב)¹⁴³² **אר"מ והא אוקמוה כו'**, ושם (רלב ע"א)¹⁴³³:

וטחול איהי לילית מארת י"י בבית רשע (משלי ג לג) ואיהי אסכרה לרביא דאינון חייביא חייבת בהון בעותרא בהאי עלמא ולבתר קטילת בהון ואמאי אתקריאו רביי בגין דלית בהון דעת לאשתזבא מניה אבל לב מבין אשתזב מניה דתמן צדיק ורזא דמלה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה:	וטחול הוא לילית, "מארת ה' בבית רשע", והיא אסכרה לתינוקות, שהם רשעים. צוחקת בהם בעושר בעולם הזה, ואחר כך הורגת אותם. ולמה נקראו תינוקות, משום שאין בהם דעת להנצל ממנה. אבל לב מבין (ברכות סא ע"א) נצול ממנה, ששם צדיק. וסוד הדבר "טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה".
כליות אינון יועצות אם זכו עאל בהון נבואה דאיהי נר ה' נשמת אדם (משלי כ כז) ואתעבידו נביאים ואינון יועצים למב ואית	הכליות הן יועצות, אם זכו, נכנסת בהם נבואה, שהיא "נר יהוה" נשמת אדם", ונעשים נביאים, והם

ואיבעית אימא, הא והא ברשע שהשעה משחקת לו, ולא קשיא, הא בצדיק גמור, הא בצדיק שאינו גמור, דאמר רב הונא, מאי דכתיב למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו, וכי רשע בולע צדיק? והא כתיב, ה' לא יעזבנו בידו, וכתיב, לא יאנה לצדיק כל און, אלא, צדיק ממנו, בולע. צדיק גמור, אינו בולע. ואיבעית אימא, שעה משחקת לו שאני.

עי' לעיל קיז ע"ב?

¹⁴³⁰ עי' לעיל קסג ע"ב ד"ה ובג"ד מני.

¹⁴³¹ ז"ל: כי נפת תטפנה שפתי זרה וחלק משמן חכה:

¹⁴³² ז"ל: אמר רעיא מהימנא והא אוקמוה רבנן עליה טחול שוחק ואיהו (קהלת ז ו) שחוק הכסיל ובג"ד אוקמוה רבנן דמתניתין אוי לו למי שהשעה משחקת לו וקהלת אמר (שם ג) טוב כעס משחוק טוב כעס דכבד דאיהי מרה רצועה דקב"ה רצועה לאלקאה בה צדיקייא בעלמא דין במרעין בישין במכתשין משחוק דשחיק לון בטחול בלכלוכא דהאי עלמא דשוחק לון שעתא בעותרא ועוד ארס דטחול איהו זחיל עפר ואיהו תקיף יתיר מארס דמרה: תרגום:

ביאור: טחול שוחק: כלומר הם שני קליפות האחד כבד עם מרה והשני טחול, וכבר פירשנו לעיל כי מרה היינו טחול שנעשה מרה להעניש כדפירשנו אבל טחול היא לילית בעוד שמזנה עם בני אדם כדפירשו בזוהר פרשת ויצא ופרשת פקודי שאז היא שעה משחקת להם עד שמשכרם ביין גזל וחמס ועבירות (אור יקר).

זחיל עפר - דד' מרות אינון שמרי ד' יסודין, וטחול מיסוד עפר (יהל אור).

¹⁴³³ ז"ל: ואיהי אקרי טחול ואיהי אזלת וחייכא בינוקי ובתר עבדת בהו רוגזא ודמע' למבכי עליהו טחול לזינא [דכבר אזלא] ודכבד אזלא (דכבד) דא אברי בשני ודא ברביעי בעובדא דבראשית ובג"ד לית סימנא טבא [בב"ד] ובשני וברביעי.

תיקון חלק ה

יועצים לטוב, ויש בהם עצה ותושיה.	בהון עצה ותושיה:

כליות כו' נבואה - דנו"ה הן דרגין דנבואה (זהר ח"ג לה ע"א). ואמר **דאיהו נר** - ר"ל נר ה' דשריא בלבא, שהוא נפשא, דנק' נר ה', כמ"ש נשמת אדם, והוא נפשא דבלבא, ומנייהו נפיק לכליות. וכן כליות יועצות ללב, ולב מבין. ונר הוא נבואה, כמ"ש הלא כה דברי כאש כו' (ירמיה כג כט), ואמר ואינון יועצים לטב, א' יועצתו לטובה כו' (ברכות סא ע"א)¹⁴³⁴, והיא בבינונים, אבל בצדיקים היצ"ט שופטין (ברכות סא ע"ב)¹⁴³⁵.

כנפי ריאה אם זכו שריא בהון רוח קודשא ואתמר בהון (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה' ועליהו אתמר (קסא ע"ב) והיו הכרובים פורשי כנפים (שמות כה ב) הכרובים כגון צורת אדם פורשי כנפים לקבל תלת חיוון דפרשין גרפין לקבליה דאדם ואינון שית גרפין תרין לכל היה מסטרא דשכינתא גרפין דחיוון מרובעים שית גרפין לקבל שש מעלות לכסא (מלכים א' י יט) ארבע גרפין לקבל כרסיא מרובע פורשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת דא כפרת דלבא קדש קדשין ודא לבא:	כנפי הריאה, אם זכו שורה בהם רוח הקדש, ונאמר בהם "ונחה עליו רוח יהוה רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהוה". ועליהם נאמר "והיו הכרובים פורשי כנפים". "הכרובים", כמו צורת אדם. "פורשי כנפים", כנגד שלש החיות, שפורשות כנפים כנגד האדם, והם שש כנפים, שתים לכל חיה. מצד של השכינה, כנפי החיות מרובעות, שש כנפים כנגד "שש מעלות לכסא", ארבע כנפים כנגד הכסא, מרובע, "פורשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפורת", זו כפורת הלב, קדש הקדשים, וזה הלב.

רוח חכמה כו' - דהן שית רוחין, כמ"ש באד"ר (קל ע"ב)¹⁴³⁶ והן בריאה, דהוא וא"ו, ו"ק, שית גרפין וכמ"ש ל' תיקון כ"ה (%). ובכליות נר ה', נפשא, {קסא ע"ב¹⁴³⁷} , וכאן רוח ה', רוחא: **הכרובים** - שהן כנפי ריאה, וע' ברע"מ שם (רלד ע"א רלה ע"א)¹⁴³⁸. ואמר **כגון צורת אדם**, ר"ל דהן בעצמן נק' אדם, כרובין. וגרפין שית¹⁴³⁹ ונאמר פורשי כנפים תרין, היינו תרין לכל חיה, והן פורשין לקבלא אדם, דאיהו מלכא עליהו. וע' ברע"מ שם, והתרין גרפין הן דימינא נכלל בחד דשמאלא: **מסט' דשכינתא כו' -** דהיא ד' מרובעת בד' סטרין. וז"א לשית סטרין. ור"ל דלכן חיות בד' גרפין, אבל שרפים הן שית גרפין. ושרפים הן כנפי ריאה כמ"ש ברע"מ (רלד ע"א)¹⁴⁴⁰. וד' גרפין הן ב' אומות¹⁴⁴¹

¹⁴³⁴ עי' לעיל הערה 1257.

¹⁴³⁵ ז"ל: תניא, רבי יוסי הגלילי אומר: צדיקים יצר טוב שופטין, שנאמר ולבי חלל בקרבי. רשעים - יצר רע שופטין, שנאמר נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיני, בינונים - זה וזה שופטין, שנאמר יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו.

¹⁴³⁶ ז"ל: כתרין קדישין דזעיר אפין ואינון שיתא רוחין אחרנין דיהכי (ס"א דהכי) אינון ואינון שיתא רוחין ג' רוחין אינון דכלילן תלת אחרנין דכתיב (ישעיה יא ב) רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' דתנינן כתיב (ד"ה א כט) וישב שלמה על כסא יי' וכתיב (מלכים א) שש מעלות לכסא ומלכא משיחא זמין למיתב בשבעה שיתא אינון ורוחא דעתיק יומין דעליהו הא שבעה כמה דאתמר (ג' רוחי אינון דכלילן ג' אחרנין) א"ל ר"ש רוחך ינוח לעלמא דאתי תרגום: הכתרים הקדושים של ז"א. וששה רוחות של כאן הם, שנאמר "רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהוה". כי למדנו: נאמר "וישב שלמה על כסא יהוה" ונאמר "שש מעלות לכסא" מלך המשיח עתיד לשבת בשבעה, ששה המה והרוח דעתיק יומין שמעליהם, הרי ז' וכמו שנאמר. אמר לו רבי שמעון, הרוח שלך תנוח לעולם הבא.

¹⁴³⁷ בדפ"ו זה קסב ע"ב.

¹⁴³⁸ עי' מלואים אות (קצו). CHECK WHICH ONE.

¹⁴³⁹ צ"ע אם צ"ל ושית גרפין.

¹⁴⁴⁰ ז"ל: צדיק יסוד ביה סוד דאיהו יין המשומר בענבין מששת ימי בראשית דאינון ו' דרגין דאת ו' ואינון שרפים ו' (ישעיה ו ב) שש כנפים לאחד משמאלא ואינון אפיקו מים מימינא וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה ושואבין מסטרא דחסד: תרגום: \$

ביאור: ו' דרגין - שוקיו עמודי שש (יהל אור). משמאלא - שרפים מגבורה (יהל אור).

תיקון חלק ה

דריאה, ב' גרפין וב' כולין ב' גרפין, כמ"ש ברע"מ (רלד ע"א)¹⁴⁴². וז"ש שית גרפין כו' ארבע כו', והן ו' דרגין ד' רגלין, שהן עשר דכורסייא, כמ"ש ברע"מ פ' בא (מג ע"א)¹⁴⁴³: פורשי כנפים כו' - ר"ל למעלה לקבלא אדם עליהו, שהוא במוחא, נשמת אדם. וסוככים בכנפיהם, הוא על לבא: ואמר ק"ק ודא לבא - ר"ל דתמן כפרת וארון, כיסתא דלבא וכמ"ל תיקון כ"ה (עח ע"א):

נפש רוח נשמה כהן לוי וישראל כהן איהו נשמה אם זכה נר ה' (משלי כ כז) נר הוה נהיר ביה מלבא ²⁰⁴ כשמש זורחת ורוחא דקודשא הוה נפיק מבין גרפוי [קלט ע"א] דכרובין דאינון כנפי ריאה והוה ממליל עמיה ואם לאו נורא ודא נפש הוה דליק ונפיק אשא מלבא ואוקיד ליה קרקבנא ²⁰⁵ וקיבה כד נאים אתקרי ²⁰⁶ קיבה ישן:	נפש רוח נשמה, כהן לוי וישראל, הכהן הוא הנשמה, אם זכה נר יהוה"ה, נר היה מאיר בו מהלב, כשמש זורחת, ורוח הקדש היתה יוצאת מבין כנפי הכרובים, שהן כנפי ריאה, והיתה מדברת עמו, ואם לא אש. וזו הנפש היתה דולקת, ויוצאת אש מהלב ושורפת אותו. הקרקבן והקיבה כאשר ישן נקרא קיבה ישן.

נר"נ כו' - ר"ל, במוחא וריאה ולבא¹⁴⁴⁴ (ע ע"ב): *נהיר ביה מלכא - כצ"ל, ור"ל ביה באדם בב' כליות. ואמר וא"ל נורא כו', והוא כד רוחא דקודשא לא נשיב ביה, וכמ"ש ברע"מ שם¹⁴⁴⁵ וכד חובין מתרביין כו' ובזמנא דכנפי ריאה נשביין על לבא כו' דא קול תורה כו'. ובזוהר שם (ח"ג רלד ע"א)¹⁴⁴⁶ ת"ח לבא כו' כנפי ריאה דאייתין לקמי' רוחא כו'. והן ב' דרגין בנר, לשרוף או להאיר, וכמ"ל נר הוה נהיר ביה כו'. והיא אשא ורוחא ומיא, אמ"ש (ס"י פ"א מ"ג), דכהן ולוי וישראל, אשא בלבא, רוחא בריאה, לוי ישראל. מיא במוחא, כהן. וכמ"ש ברע"מ שם (רלג ע"ב)¹⁴⁴⁷ אר"מ כו' אבל מוחא איהו מים לב איהו אש ותרווייהו כו' רוחא דנשיב בכנפי ריאה כו': *קרקבנא כו' נאים אתקרי - ל"ג, וכצ"ל, מלבא ואוקיד ליה קיבה ישן אית שינה כו' לביש בגין דביה דביק קנה דאיהו סלם דחזא יעקב ושיח עזקין כו', ועי' ברע"מ שם (רלה ע"א)¹⁴⁴⁸ ובקנה שית עזקאן כו', וקנה ואיהו סלם דביה כו', עש"ה:

¹⁴⁴¹ צ"ל אונות, עי' לעיל הערה 1037.

¹⁴⁴² רכד ע"ב: ומאלין ערקין דכבדא מתפשטן אחרן זעירין לכמה זיינין וכלא נטלין אמורין ופדרין וכלהו כלילן בכבד לב דאיהו עקרא בקדושה נטיל [דמקריב למוחא] (מקריב) כמה דאתמר לב שריא על תרין כולין¹⁴⁴² ואינון תרין כרובין יהבין עיטא ואינון רחיקין קריבין¹⁴⁴² ימינא ושמאלא¹⁴⁴² וכלהו נטלין ואכלין כל חד כדקא יאות עד דאתקשר כלא כחדא:

¹⁴⁴³ לבתר עבד משמשין לאלין מאנין כרסייא בארבע סמכין ושית דרגין לכרסייא הא עשר וכלא איהו כרסיא כגון כוס דברכה דתקינן ביה עשרת דברים בגין תורה דאתייהבת בעשרה דברן בגין עלמא דאיהו מעשה בראשית דאתברי בעשרה מאמרות:
תרגום: \$

ביאור: ושית דרגין - עי' שעה"כ יד ע"ד. דברכה - שכוס גימ' הכסא שהוא גימ' אלקים שהוא בכסא ושם ל"ב אלקים דמעשה בראשית, גימ' כבוד כידוע, וז"ש כסא הכבוד, וז"ש בגין עלמא כו', וכן תורתנו הוא תורת הבריה כידוע (תיקון"ז ה ע"ב, תז"ח מא ע"ג) וז"ש בגין תורה כו', והכל הוא ראה שגם בכסא ע"ס ונ"ל דבכולם צ"ל כגון (יהל אור). דברים - ישנם בכל א' ענין הד' חיות וארגמ"ן. והתחתון שבכולם הוא האישים, ומהם היה הג' מלאכים שנשלחו לאברהם אבינו ע"ה, כמ"ש הרב שם בשער קיצור אבי"ע (פרק ח) (דע"ה ח"ב כט ע"ב).

¹⁴⁴⁴ עי' דברי רבינו לעיל קלח ע"א: דריאה כלולה עם לבא, אם אין בינה אין דעת אם אין כו' (אבות פ"ג מ"ז), דרוחא דיליה נשיב בלבא כו' (לעיל נה ע"ב), ולכן חשיב בכ"מ רק מוחא ולבא.
¹⁴⁴⁵ עי' מלואים אות (קצו).
¹⁴⁴⁶ עי' מלואים אות (פג).

¹⁴⁴⁷ ז"ל: אמר רעיא מהימנא בוצינא קדישא כל מה דאמרת שפיר אבל מוחא איהו מים לב איהו אש ותרווייהו איהו רחמי ודינא דא כסא רחמי ודא [כסא] דינא וקב"ה [מלך] עומד מכסא דין דאיהו לב ויושב על כסא רחמים דאיהו מוחא: [עי' המשך דבריו במלואים אות (קצו)].
תרגום: \$

¹⁴⁴⁸ ז"ל: תרין כוללין אתקריאו אשים על שם אשים דלעילא דאתמר בהו (דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון ובקנה שית עזקאן דעלייהו אתמר (תהלים כט א) הבו ליי' בני אלים דבהון סליק קלא דאתפליג לו' קלין דשכינתא ושביעא סליק לפומא דאיהו כרסייא:
ושית עזקאן דקנה אינון כגוונא דשית דרגין דכרסייא דמלכא וקנה איהו סלם דביה (בראשית כח יב)

תיקון חלק ה

וּשְׁשׁ שִׁנָּה לטוב ויש שינה לרע. לטוב כמו חלום, שהוא סולם שראה יעקב, ובו דבוק קנה ושש טבעות הקנה, הוא שש דרגות הנבואה, ועולים לששים נשימות שהיה דוד יושן בהם, שכך פרשוה (ברכות ג ע"ב) דוד היה מתנמנם כסוס, וסוס לא יושן אלא ששים נשימות. ויש שינה לרע, חלום רע, שנאמר בו אצל אברהם "ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו".	ואית שינה לטב ואית שינה לביש לטב כגון חלום דאיהו סלם דחזא יעקב וביה דביק קנה ושית עיזקין דקנה איהו שית דרגין דנבואה וסלקין לשתינ נשמי דהוה נאים בהון דוד דהכי אוקמוהו דוד הוה מתנמנם כסוס וסוס לא נאים אלא שתינ נשמי ואית שינה לביש חלמא בישא דאתמר ביה לגבי אברהם (בראשית טו יב) ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו:

וסלקין לשתינ כו' - דהנשמין הוא ע"י הקנה, ברוחא דשם: ואיהו לא נאים - דהוא א' מס' במיתה

(ברכות נו ע"ב) **כדי שלא יטעם כו' (והר"ח א"ר ע"א) 1449 :**

והא אוקמוה בארבע גליות ובגין דחלום ייתי בתרין דרגין אוקמוה קדמאין כמה דאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לחלמא בלא דברים בטלים בגין דייתי חלמא כאן על ידי מלאך כאן על ידי שד¹⁴⁵⁰ בגין דחלמא איהו מסטרא דאילנא דטוב ורע אבל סטרא דאילנא דחיי לא אתיא עליה אלא על ידי קיבה (דקב"ה) דאיהי שכינתא דיליה ולית תמן קיבה רע דאיהו שד:	והרי פרשוה בארבע גליות, ומשום שחלום בא בשתי דרגות, פרשוה הקדמונים (ברכות נה ע"א) כמו שאי אפשר לבר בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלי דברים בטלים, כדי שיבא החלום, כאן על ידי מלאך, כאן על ידי שד (ברכות נה ע"ב). משום שהחלום הוא מצד של העץ של טוב ורע, אבל מצד של עץ החיים, לא בא עליו אלא על ידי הקיבה (של הקב"ה), שהיא שכינתו, ואין שם קיבה רע שהוא שד.

ובגין דחלום כו' בגין כו' - ע"י ברע"מ (רלד ע"א ע"ב) 1451 אר"מ בתר דגופא איהו מאילנא כו', ובג"ד מסט' דאילנא כו'. וד"ש אבל מסט' דאילנא דחיי כו', ר"ל גוף, שהוא מסט' דעץ החיים, שאין

מלאכי אלהים עולים ויורדים בו דאינון הבלים סלקין [ביה מלבא ורוחין דאוריא] (ליה מלבא ורוחין חורין נפקין) נחתין ביה בלבא לקררא חמימותא דלא לוקיד גופא: תרגום:

ביאור: בני אלים - שופר של איל דסליק מלבא (יהל אור). מלבא - מלכא (דפ"ק).

¹⁴⁴⁹ ע"י מלואים אות (קצצ).

¹⁴⁵⁰ ז"ל: רבא רמי: כתיב בחלום אדבר בו וכתוב וחלמות השוא ידברו! - לא קשיא, כאן - על ידי מלאך, כאן - על ידי שד.

¹⁴⁵¹ ז"ל רלד ע"ב: אמר רעיא מהימנא בתר דגופא איהו מאילנא דטוב ורע לית אבר [בגופא] (בכל גופא) דלית ביה יצר הרע ויצר טוב לבינוניים ולצדיקים גמורים תרין יצירות דכר ונוקבא תרווייהו טובים כגוונא דחתן וכלה לרשעים גמורים תרין יצירות בישין דכר ונוקבא בכל אבר ואבר מסטרא דסמאל ונחש ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע קיבה אית בה תרין דרגין דהכי אוקמוה רבנן קיבה ישן: תרגום: \$

ביאור: **דטוב ורע** - מתחלת בריאתו היולי שיש בו כח לנטות כולו לטוב או כולו לרע או לעמוד בנוני, אי יצדיק עצמו יטה כולו לטוב ויעלה שני יצירות להיותן כולן לטוב, "דא רחמי ודא דינא" דהיינו זכר ונקבה מצד התפארת והמלכות דהיינו ר"ח ונפ"ש, אם ירשיע יהיו שתיהם רעות, אם יטה עצמו כולו אל הרע וידחה הקדושה ממנו ושתי יצירות הם "סמאל ולילית", ואם בנוני עומד בשתי יצירותיו ר"ע וטו"ב, ולזה ימצא באברים בחינה טובה רומזת למעלה בסוד מדרגות הקדושות ובחינה רעה מצד החצונים (אור יקר). תרין דרגין - ושתי המדרגות הם עץ הדעת טוב ורע דא מטטורן, והיינו חלום על ידי מלאך ורע דא סמאל דהיינו חלום על ידי שד (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

בהן יצה"ר, כמ"ש (ברכות סא ע"ב)¹⁴⁵² צדיקים יצ"ט שופטן, וכמ"ש (יהל אור ח"ב מ' ע"ד) בסוד ח"ק ט"ר י"ש¹⁴⁵³:

הקרבן טוחן, אם האדם הוא צדיק, טוחנת מן לצדיקים, שהם אברים קדושים, במצוות עשה. ואם לא הולכים במצוות טובות, מתפרנסים ב"לחם הקלל", מזון (הקלוקל) קל@הקול בקלון ושט "שטו העם ולקטו" שטים (השוטים) לוקטים בשטות "וטחנו ברחים", בדוחק. אלו הן הטוחנות בפה, "או דכו במדוכה" זה החיך "ובשלו בפרור", זו הבטן.	קרבן טוחן אי בר נש זכאה איהו טוחנת מן לצדיקים דאינון אברים קדישין בפקודין דעשה ואי לא אזלין בפיקודין טבין מתפרנסין בלחם הקלוקל (במדבר כא ה) מזונא (הקלוקל) קלא בקלון וושט שטו העם ולקטו (במדבר יא ח) שטין (נ"א שטיין) לקטין בשטותא וטחנו ברחים (שם) בדוחקא אלין אינון טוחנות בפומא או דכו במדוכה (שם) דא חיך ובשלו בפרור (שם) דא אצטומכא:

קורבן טוחן כו' דאינון אברין קדישין בפקודין דעשה - ר"ל, דהאברים נק' צדיקים¹⁴⁵⁴ בפקודין דעשה, שהן מקיימין רמ"ח מצות עשה נגד האברים, ואיהי טוחנת האכילה להם, בסט' דקדושה, ובאכילת מצוה לשם שמים שהיא מעין אכילת מן¹⁴⁵⁵: **קלא בקלון** - דרש כפל דקלוקל. **קלא בקלון**, ור"ל קלא, מזונא קלא, דבר מועט, והוא בקלון ג"כ, שמתנתם מועטת וחרפתם מרובה (ירושלמי ברכות פ"ד מ"ב)¹⁴⁵⁶, והן הערב רב דאהדר להם המן בלחם הקלוקל¹⁴⁵⁷: **ושט שטו** - דהוא אותיות שוות: **לקטין בשטותא** - ר"ל, המזון בא להם בהבלים ושטותא ורדיפה הרבה, וזהו "שטו", שהלכו

¹⁴⁵² ז"ל: תניא, רבי יוסי הגלילי אומר: צדיקים יצר טוב שופטן, שנאמר ולבי חלל בקרבי. רשעים - יצר רע שופטן, שנאמר נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו, בינונים - זה וזה שופטן, שנאמר יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו.

¹⁴⁵³ ז"ל: סוד ח"ק ט"ר י"ש ג' עולמות ב"ע, בריאה כלו טוב, ויצירה ע"ה טו"ר, ועשיה כלו רע, ושרשן למעלה ח"ב שניהם רחמים, וח"ג, ונ"ה, שהן ג' הכללות, ג' שמות שכוללן הכל, א"א, ז"א, ונוק', אה"ה, והשם בכתבתו, ובקריאתו, עכ"ל, ועי' עוד יהל אור (ח"ב ט"ו ע"ד). וז"ל, בין בקדושה ובין בסט"א אית ימינא ושמאלא דר"נ והן בג' עולמות ב"ע למעלה שניהם טובים ובעשיה מדור הקליפות שניהם רעים, כי ימינא הוא חנף ומרע שמראה טוב לב"א, ושמאלא בעל מחלוקת איש לשון בל כו', והן אותיות ח"ק ומספרם גיהנם והן דבר ונוק' דגיהנם, וביצירה ע"ה טו"ר מטה ונחש, ושם ב' אתון ט"ר, אבל בבריאה כולו טוב והוא בנשמתא כי אין בה חטא לעולם כי היא מסתלקת קודם החטא, ושם ב' אתון י"ש, או"ר ומנח"ה, עכ"ל.

¹⁴⁵⁴ עי' זהר ח"ג רלא ע"ב: כל אברין דאינון ישראל אינון בעאקו דאינון אברי דמטרוניתא.

¹⁴⁵⁵ עי' דברי רבינו על ישעיה (א יב): לענג השבת במאכל ומשבת ולכבדו בכסות נקייה, ושיהיה כוונתו לשם שבת ולא להנאת עצמו, על זה אמר וקראת לשבת עונג, לשבת דייקא. וכן אמר (שבת קיח ע"א) וכל המענג את השבת. וכן סדרו לנו בתפלה: מענגיה לעולם כבוד ינחלו, מענגיה דיקא, היינו הנשמה היתירה שזוכין לה המשמרים את השבת כדת, ולכן כשאמרו חז"ל (שם) כל המענג את השבת [נותנין לו נחלה בלי מצרים] הביאו ראיה מהכתוב אז תתענג על ה'. ועל פי זה נוכל להבין מה שאמר ר' יהושע בן חנניה לקיסר (שם קיט ע"א) תבלין יש לנו ושבת שמה, ואמר לו תן לי ממנה כו', אמר לו כל המשמר את השבת כו'. רצה לומר שר' יהושע בן חנניה אמר להקיסר שמועיל לנו הכוונה שאנו מענגים לשם שבת, ואמר לו הקיסר תן לי ממנה רצה לומר שילמד אותו הכוונה ויזכה גם הוא למעלה הנ"ל, על זה השיב ר' יהושע בן חנניה כל המשמר את השבת כו' היינו שאין הכוונה מועלת אלא למשמרים את השבת כדת זוכין לקדושה ולטהרה נוספת מור עובר על כפות המענג את השבת, על כן ריחו נודף. ועי' דברי במשלי יא יז: גמל נפשו איש חסד וְעָכָר שָׂארוּ אֲכָזְרִי. בהגר"א - גומל נפשו איש חסד, כלומר איש שכל מחשבותיו לגמול חסד ולעשות מצות, זה האיש אפי' מה שגומל לנפשו, כלומר שאוכל או שאר דבר שיש בו הנאות הגוף, גם זה נחשב לו למצוה, כי כל כוונותיו לשם שמים, ולכן כל אכילותיו ג"כ מצוה, והיא נחשבת כקרבן. ועוכר שארו אכזרי, אבל מי שעושה מעשים זרים, כל מה שעושה הנאת גופו, הוא רק כדי למלאות תאותו, לכן הוא עוכר שארו, לא די שאינו נחשבים לו למצוה, אלא מעכר את שארו, הן הקרומין המתאווין, כמ"ש למעלה שהן יקבלו עונש ע"ז שזהו חיבוט הקבר.

¹⁴⁵⁶ ז"ל: ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם ואל תמסור מזונותינו בידי בשר ודם שמתנתם מעוטה וחרפתם מרובה.

¹⁴⁵⁷ עי' במדבר (כא ה) שזה התלונה גרם שליחת הנחשים, אבל מכאן רואים שהמן היה מזיק להם.

תיקון חלק ה

בדרכים רחוקים ולא בטחו בקונם: **וטחנו ברחים כו'** - שאכלו לחם קשה ממעוט בטחונם, וצריכים לטחנות, שהן השיניים והחיך ללעוס אותם בקושי רב, ולהתבשל באצטומכא. ומפרש והולך שהוא הכל באורייתא, כמ"ש **ברי רזא כו'**:

בני, סוד עליון כאן, אם זכו ישראל, היתה יורדת להם תורה משמים בלי דוחק, ולא היו צריכים ללמוד אחד את חברו, זהו שנאמר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", שאין לחם אלא תורה. לא זכו בגלל הערב רב, שהם שוטים, נאמר בהם "שטו העם ולקטו", שיטרחו@שטורחים ללמד זה לזה לפרנסה, כל אחד בדוחק, ולחכמים ברמז. אבל לעתיד לבא ימחו הערב רב מן העולם, ונאמר בהם "ולא ילמדו עוד איש את אחיו וגו'", ומשום זה ושת הוא לרע והוא לטוב, לבן ואדום דין ורחמים.	ברי רזא עלאה הכא אם זכו ישראל הוה נחית לון אורייתא מן שמיא בלא דוחקא ולא הוה צריכין לאלפא חד לחבריה ¹⁴⁵⁸ הה"ד (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים דלית לחם אלא אורייתא לא זכו בגין ערב רב דאינון שטיין אתמר בהו שטו העם ולקטו דיטרחון לאולפא דא לדא לפרנסה ²⁰⁷ כל חד בדוחקא ולחכימא ברמיזא ¹⁴⁵⁹ אבל לעתיד לבא יתמחון ערב רב מעלמא ואתמר בהון (ירמיה לא לג) ולא ילמדו עוד איש את אחיו וגו' ובגין דא וושט איהו לביש ואיהו לטב חוור וסומק דינא ורחמי:

***לאולפא דא לדא כל חד בדוחקא - כצ"ל, וזהו טחנו או דכו כו', ול"ג פרנסה: חוור וסומק - ר"ל, סומק בחיך וחוור מבפנים:**

ובני, בודאי אותם שלוחי הצבור צריכים, כשקוראים ספר תורה, שיחתכו את המילים ולא יאמרו אותם בבליעה@, כדוגמת הערב רב, שנאמר בהם "הבשר עודנו בין שניהם", והיו אוכלים בהלעטה, וכמו שעשו שנאמר בו "הלעיטני נא", ולא	וברי בודאי אינון שלוחיא דצבורא צריכין כד קראן בספר תורה דיחתכון מלין ולא יימרון להון בהלעטה כגוונא דערב רב דאתמר בהון (במדבר יא לג) הבשר עודנו בין שניהם והוה אכלין בהלעטה וכגוונא דעשו דאתמר ביה

¹⁴⁵⁸ עי' אד"ר קל ע"ב: ביומוי דמלכא משיחא לא יימרון חד לחד אליף לי חכמתא דכתיב (ירמיה לא) ולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם. תרגום: בימיו של מלך המשיח, לא יאמר אחד לשני למדני חכמה, שנאמר "ולא ילמדו עוד איש את רעהו וגו', כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם". ועי' לקמן קסט ע"ב ד"ה ופסקי.

¹⁴⁵⁹ HOW MUCH IS NEEDED עי' מדרש משלי (פרשה כב): מתלא אמר, לחכימא ברמיזא ולשטיא בכורמיזא [לחכם ברמז, ולשוטה באגרוף].

ועי' לקמן קלג ע"ב: ואמאי אתמר באת י' כי ידע שמי אלא כמה דלית באת י' שותפו דאת אחרא הכי לית ביה שותפו דאיהו אחד ואין שני לו אחד בלא חושבן הוא ברא כלא ולית בורא עליה וכי אית דיכיל למיברי אפילו יתוש זעיר אלא הוא אלמא מים אית לון חילא למברי אילנין ועשבין ואינון אתבריא אבל בורא עלמין ברא ולית עליה מאן דברא ליה ולחכימא ברמיזא דבאתר דא לית לגלאה יתיר.

תרגום: ולמה נאמר באות י' כי ידע שמי אלא כמו שאין באות י' שתפות של אות אחרת כך אין בו שתפות שהוא אחד ואין שני לו אחד בלי חשבון הוא ברא את הכל ואין בורא עליו וכי יש מי שיכול לברא אפלו יתוש קטן אלא הוא אלמא מים יש כח לברא אילנות ועשבים והם נבראו אבל בורא העולמים ברא ואין עליו מי שברא אותו ודי לחכם ברמז שבמקום הזה אין לגלות יותר.

עי' אדרת אליהו (דברים לב ז): ההבדל שיש בין הגדה לאמירה, כי אמירה עיקרה בלב כמו שנאמר (בראשית א ג) 'ויאמר אלהים יהי אור', 'אמרתי אני בלבי' (קהלת ב א), כי כשהלב מבין די באמירה כללית, ולחכימא ברמיזא. והגדה עיקרה בפה, והוא בפרטות, כמו דברי אגדות הבאים לפרש עומקי הפסוקים בפרטות.

תיקון חלק ה

ה'לעיסני נא ולא הו' טחנין ליה אתמר בהון (במדבר יא לג) ואף ה' חרה בעם הדרא דכנתא ¹⁴⁶⁰ דא איהו נחש בריח נחש עקלתון דומינין צדיקיא למיכל ליה ואית חלב טמא דאיהו נחש דאיהו אסיר למיכל עמא קדישא בגין דעליה אתמר ארור אתה מכל הבהמה (בראשית ג יד):	היו טוחנים לו. נאמר בהם "ואף יהוה חרה בעם" המעי הגס, זהו נחש בריה נחש עקלתון, שעתידים הצדיקים לאכל אותו. ויש חלב טמא, שהוא נחש, שהוא אסור למאכל העם הקדוש, משום שעליו נאמר "ארור אתה מכל הבהמה".

נחש בריח כו' - דהמעיס הולכין ביושר מקורקבן ואח"כ בעיגול, ובהן הולכת האכילה, ונגדן
הלויתן שעתידין לאכול, ועיין ברע"מ שם (רלד ע"ב)¹⁴⁶¹ **אצטומכא כו',** ושם (רלב ע"א)¹⁴⁶² **וושט דומה**
כו', ושם (רלה ע"ב)¹⁴⁶³:

תקונא רביעאה

בראשית תמן י"ש להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא (משלי ח כא) ובגין דתמן אוצר דאיהי יראת ה' מניה אתמלייא לצדיקיא ואינון ²⁰⁸ דחלין לקודשא בריך הוא ירתין ²⁰⁹ האי יש וערבוביא בישא לא הו' דחלין לקודשא בריך הוא אלא בגין עותרא ¹⁴⁶⁴²¹⁰ והו' מנסין ליה כגוונא דא (שמות יז ז) היש ה' בקרבונו אם אין וכל אינון דמנסין לקודשא ברוך הוא ודחלין ליה בעותרא ולא דחלין מניה בעניותא [קלט ע"ב] כמו בעותרא לאו אינון אלא ערבוביא בישא:	בראשית שם י"ש. "להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא". ומשום ששם אוצר, שהיא יראת יהוה, ממנו מתמלא לצדיקים. ואותם שיראי הקדוש ברוך הוא, יורשים את ה"יש" הזה. ועירוב הרע לא היו יראים את הקדוש ברוך הוא, אלא בשביל העושר. והיו מנסים אותו, כדוגמא זה "היש יהוה" בקרבנו אם אין. וכל אותם שמנסים את הקדוש ברוך הוא, ויראים אותו בעושר ולא יראים ממנו בעניות, כמו בעושר אינם אלא ערבוב רע.

בראשית תמן יש כו' *לצדיקיא דאינון דחלין לקב"ה וירתינ כו' בגין עותרא והו' מנסין כו' -
כצ"ל ~ ור"ל (במלת בראשית) ואוצרותיהם, שהוא יראת ה', כמ"ש (ישעיה לג ו) יראת ה' היא
אוצרו. ואותו אוצר אמלא. **וירתינ האי יש,** ומרומז במלת בראשית דתמן יראת, לכן תמן יש, ומרומז
להיפך. יראת יש, דלא דחלין רק בגין יש, כמו שמפרש והולך, והוא יראה רעה. וז"ש **וערבוביא כו',**
הן שאמר במדבר, היש כו', והן כמו שמפרש והולך **וכל אינון כו',** וע"ל ריש תיקון ל"ג (%) ותיקון
ל' (%): {קסו ע"א}

דאית יראה ואית יראה אית אהבה ואית אהבה אית מאן דחיל לקודשא בריך הוא בגין דייחון בנוי או דלא נחית לעניותא או דרחים ליה בגין דיהיב ליה עותרא ומנסי ליה כגון נעביד האי פקודא הכי ונחזי היש ה'	שיש יראה ויש יראה. יש אהבה ויש אהבה. יש מי שירא מהקדוש ברוך הוא, כדי שיחיו@ את בניו, או שלא ירד לעניות. או שאהב אותו, כדי שיתן לו עושר, ומנסה אותו כמו נעשה את המצוה הזו כך, ונראה

¹⁴⁶⁰ עי' חולין מח ע"ב. וז"ל רש"י ד"ה הדורא דכנתא - דקין הסובבין אותו סביב כעגולה. ועי' לעיל נט
ע"ב.

¹⁴⁶¹ עי' מלואים אות (קצח).

¹⁴⁶² ז"ל: ושט דומה לעלמא דין דביה אכילה ושתייה קנה דומה לעלמא דאתי דלית ביה אכילה ושתייה.
¹⁴⁶³ ז"ל: ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לכלהו שייפין דאיהי (ס"א דא איהו רזא בדרגא) בדרגא
דאשים אשים אינון קרבין מיד ובלעי ונטלי כליל וס"א כלאו מגו אשא עלאה דכליל לאשים ורזא דא
(דברים יח א) אשי יי' ונחלתו יאכלון אלין ובלעין ושאר לא אכלין הכי:

תרגום: \$
אכלין הכי - פירוש בני אלים שהם בחי' הקנה (מ"מ).
¹⁴⁶⁴ \$מוסד

תיקון חלק ה

בקרבתנו ויהיב לן אנרא בגיניה אם אין דאי לא יהיב ליה אנרא בגינהא לא רחים ליה ולא יהיב צדקה ולא יעביד פקודא ומנסי לקודשא בריך הוא בכל פקודא ועובדא בודאי וקסו ע"א¹⁴⁶⁵ {האי איהו מאלין ערבוביא בישא דאתמר בהון היש ה' בקרבנו אם אין:	"היש יהוה בקרבנו", ונותן לנו שכר בעבורה. "אם אין", שאם לא יתן לו שכר בשביל זה, אינו אוהב אותו ולא נותן לו צדקה ולא יעשה מצוה. ומנסים את הקדוש ברוך הוא בכל מצוה ומעשה, ודאי זהו מאותם העירבוב הרע, שנאמר בהם "היש יהוה בקרבנו אם אין".
אלא רחימו ורחילו דקודשא בריך הוא שלים בכל פקודא ופקודא דעביד בין דיהיב ליה אנרא בטיבו בין דלא יהיב ליה ובגין דא מני באורייתא (דברים ו ה) ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך ואוקמוהו קדמאין אם חביב עליך נפשך מממונך לכך נאמר בכל נפשך ואם חביב עליך מממונך מנפשך לכך נאמר בכל מארך דאית בר נש דצלי ואזיל בכל פקודין דלא יהיב עלייהו אנרא ואם הוה²¹² יהיב אנרא עלייהו לא הוה עביד לון דודאי סגיאין אינון מבני נשא דאינון עתירין בעותרא סגיא ואינון חביבין עותרא דלהון יתיר מנשמתא דלהון דעותרא דנפשא איהו פקודין טבין בעלמא דאתי ועותרא דגופא ממונא ועדונא בעלמא דין:	אלא אהבה ויראה של הקדוש ברוך הוא שלם בכל מצוה ומצוה שעושה, בין שיתן לו שכר בטוב, בין שלא נותן לו. ולכן צוה בתורה "ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מארך", ופרשוהו הקדמונים (ברכות סא ע"ב) אם חביב עליך נפשך מממונך, לכך נאמר "בכל נפשך". ואם חביב עליך מממונך מנפשך, לכך נאמר "בכל מארך". שיש אדם שמתפלל והולך בכל המצוות שלא נותן עליהם שכר, ואם היה נותן שכר עליהם, לא היה עושה אותם. שודאי רבים הם בני האדם שעשירים בעושר רב והם מחבבים את עושרם יותר מנשמתם. שעושר של הנפש היא מצוות טובות בעולם הבא, ועושר של הגוף ממון ועדון בעולם הזה.

*לכך נא' בכל מארך דאית ב"נ דאזיל בכל פקודין וצלי דיהיב לן אנרא ואי לא יהיב אנרא עלייהו לא הוה כו' - כצ"ל: דוודאי סגיאין כו' - מפרש והולך דל"ת האיך אפשר שיהא חביב ממונא מנפשא, לכך התחיל ואמר, דאית ב"נ דאזיל בכל פקודין כו', דעותרא דנפשא איהו פקודין כו', ועותרא כו', ואינון דמחבבין ממונא מנפשא כו':

ואינון דמחבבין ממונא מנפשא אם הוו יהבין ליה כל אורייתא במאה זוזי לא הוו יהבין להו בגינה בגין דממונא חביב עלייהו מנפשא ומה דרחיל ורחים ליה לאו איהו אלא בגין ממונא האי דשוי ממונא עקרא ואורייתא דרחים קודשא בריך הוא טפל האי רחימו ורחילו לא חשיב ליה קודשא בריך הוא אלא עקרא דרחימו ורחילו דקודשא בריך הוא דאף על גב דאיהו רחים ממוניה מנפשיה דרחים ליה בממוניה במה דאיהו חשיב עליה ולא בטפל דיליה לכך נאמר בכל מאורך וכן²¹³ מאן דחשיב נפשיה ממוניה²¹⁴ והוה יהיב כל ממונא דעלמא ולא הוה נזיק אפילו באבר זעירא דאית ביה לכך נאמר בכל נפשך במאי	ואותם שמחבבים ממון [יותר] מהנפש, אם היו נותנים לו כל התורה תמורת מאה זוזים, לא היו נותנים אותם בשבילה, משום שהממון חביב עליהם מהנפש. ומה שירא ואוהב אותו, אינו אלא בשביל הממון הזה, ששם את הממון עיקר והתורה שאוהב הקדוש ברוך הוא טפל. האהבה והיראה הזו לא חשוב הקדוש ברוך הוא, אלא העיקר של האהבה והיראה של הקדוש ברוך הוא, שאף על גב שהוא אוהב ממונו מנפשו, שיאהב אותו בממונו במה שהוא חשוב עליו ולא בטפל שלו, לכך נאמר "בכל מארך", וכן מי שמחשיב נפשו מממונו, והיה נותן כל הממון שבעולם, ולא היה נזיק, אפילו באבר קטן שיש בו, לכך נאמר בכל נפשך,

¹⁴⁶⁵ בדפ"ו איתא קסג ע"א.

תיקון חלק ה

במה שאהוב לו.	דרחים ליה:

***וכן אית מאן דחשיב נפשא מממונא והוה כו' כצ"ל** - ומפרש נפשך כאן לגוף. וכן יש להיפך, דאית דחביב ליה ממנוא מגופא, וכן בנפשך הנשמה, יש לפרש ג"כ בהיפך, דחביב ליה נפשא מממונא, שעושה הכל בשביל שכר עוה"ב, אלא שלא פירש רק ראשי דברים, שאין מצויין. אבל אינון תרין, נפשא יותר מממונא הוא מצוי, וכן ממנוא מגופא הוא ברוב העולם, וכמעט בכולו. וז"ש **וכן אית מאן כו' :**

תקונא חמישאה

בראשית (ישעיה סו מז) כי באש ה' נשפט¹⁴⁶⁶ אלהים מארי דדינא ועליה אתמר (שמות כב כז) אלהים לא תקלל בוודאי כמה דלעילא אתמר (תהלים עה ח) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים כך איהו צריך למהוי דיינא לתתא לדא ישפיל בדינא ולדא ירים כפום עובדוי לדא מטה כלפי חסד לדא כלפי גבורה אמת באמצע. ולכן נקרא דיין אמת. אלהים בגימ' הכס"א, ששם י"ה, שהיא חכמה ובינה. "זה שמי" עם י"ה, שלש מאות ששים וחמש מצד השמאל, וזה י"ה מן אלהים, ה' על י', נקבה.	בראשית "כי באש יהוה נשפט". אלהים [הוא השם של] בעלי הדין, ועליו נאמר "אלהים לא תקלל", בודאי כמו שנאמר למעלה "כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים", כך הוא צריך להיות הדיין למטה, את זה ישפיל בדין, ואת זה ירים כפי מעשיו. לזה מטה כלפי חסד, לזה כלפי גבורה, האמת באמצע. ולכן נקרא דיין אמת. אלהים בגימ' הכס"א, ששם י"ה, שהיא חכמה ובינה. "זה שמי" עם י"ה, שלש מאות ששים וחמש מצד השמאל, וזה י"ה מן אלהים, ה' על י', נקבה.

תיקון ה'

בראשית כי כו' - ר"ל, דתמן באש, שהוא גבורה, שהוא המשפט. ואלהים דבראשית הוא הדיין, וז"ש **מארי דדינא**, ור"ל דהדין מרומז בו, ובראשית הדין, ואלהים הדיין. ואמר, כי באש ה' נשפט, לראיה שבו מרומז המשפט¹⁴⁶⁸. ואמר **בוודאי כו' -** מפרש והולך האיך צריך להיות המשפט: **לדא מטה כו' -** מפרש דכליל מג' חג"ת, לכן הדיין צריך להיות שלשה: **אלהים הכסא כו' -** ר"ל, דהוא כסא המשפט. ואמר **דתמן י"ה כו' -** ג"כ לראיה שהוא הכסא, דבכורסיא מקננן חו"ב¹⁴⁶⁹. ואמר **זה שמי כו',** הכל הוא לראיה שהוא מסט' דשמאלא, דשס"ה ל"ת הוא מסט' דשמאלא. ועוד ראה דה' קדים לי¹⁴⁷⁰, וז"ש **ודא ה"י מן אלהים כו' :**

וכד דיין איהו דן ²¹⁵ צריך למהוי איהו יתיב ובעלי דינא קיימין כגוונא דלעילא דאתמר בקודשא בריך הוא (איוב א ו) ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' איהו יתיב ואינון קיימין למתבע דינא ובגין דשטן יעול בינייהו למתבע חוביהון דבני ישראל אינון כמטולא עליה עד דהוה דן להון ודא איהו להתיצב על ה':	וכד דיין [כאשר] הוא@ דן הוא צריך לשבת ובעלי הדין עומדים, כדוגמא שלמעלה, שנאמר בקדוש ברוך הוא "ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה", הוא יושב והם עומדים לתבוע דין. ומשום ששטן נכנס ביניהם לתבוע את חטאי בני ישראל, הם כמשא עליו, עד שהוא דן אותם, וזהו "להתיצב על יהוה".

¹⁴⁶⁶ ז"ל: כי באש ה' נשפט ובחרבו את כל בשר ורבו חללי ה'.

¹⁴⁶⁷ עי' לעיל הערה 1387.

¹⁴⁶⁸ אבל קשה שזה שם הוי"ה? עי' לעיל לו ע"א ש"באש" הוא אותיות שבא שהוא אות המרמז לגבורה.

¹⁴⁶⁹ עי' לעיל כד ע"א?, ועי' לעיל הערה 1134.

¹⁴⁷⁰ עי' לעיל פה ע"ג ד"ה ודא ה"י מן.

תיקון חלק ה

וכד דיינ איהו דן כו' - מפרש והולך, שכל ענין הדיין, הכל כעין דלעילא. ואח"כ מפרש הפסוק, להתיצב על ה', בתחלה כפשוטיה **איהו יתיב ואינון כו'**, ואח"כ **דהוא מטולא עליה כו'**, ואח"כ מפרש להתיצב, ר"ל נגדו דה', הוא מדת הרחמים, ואח"כ מפרש שמבקשין מגבורה, דהיא על ה', ת"ת:

ועוד להתיצב על ה' לשאלא ולמתבע דינא לגבי (נ"א קמי) קודשא בריך הוא יהו"ה כד נהיג עלמא [קמ ע"א] ברחמין ומקטרגין תבעין דינא ודא איהו להתיצב על ה':	ועוד להתיצב על יהו"ה, לשאול ולתבוע דין אצל (לפני) הקדוש ברוך הוא, כאשר הוא מנהיג את העולם ברחמים והמקטרגים תובעים דין, זהו להתיצב על יהו"ה.
ותו להתיצב על ה' יהו"ה עמודא דאמצעיתא דשאלין ותבעין דינא מגבורה בי דינא רברבא דקיימא על עמודא דאמצעיתא ודא הוא על ה' על דמקרבין דינן קדם גבורה אתמר בהון להתיצב על ה' דאף על גב דבנוי אינון ישראל לית ליה ²¹⁶ רשו לאעברא על דינא דאורייתא בדינא אתייהבת ואומי עלה דלא יעבר עלה ולגבי דינא גבורה איהי באמצעיתא וחסד מימינא ועמודא דאמצעיתא משמאלא וכל דינן מהאי אתר תליין וכל ספירן כלהו אתקריאו דינן גבורה ואפילו יהו"ה:	ועוד להתיצב על יהו"ה, יהו"ה [הוא] העמוד האמצעי, ששואלים ותובעים דין מגבורה, בית הדין הגדול, שעומד על העמוד האמצעי, וזהו "על יהו"ה", על שמקריבים הדינים לפני גבורה, נאמר בהם "להתיצב על יהו"ה". שאף על גב שבנוי הם ישראל, אין לו רשות להעביר על הדין, שהתורה נתנה בדין, ונשבע עליה, שלא יעבור עליה. ולגבי הדין, הגבורה היא באמצע וחסד מימין והעמוד האמצעי משמאל, וכל הדינים תלויים מן המקום הזה, וכל הספירות כלן נקראו דינים, גבורה, ואפלו יהו"ה.

להתיצב על ה' דאע"ג דבנוי אינון ישראל לית לן כו' - ר"ל, ב"ד שלמעלה אינון יכולין לוותר, אע"ג דישראל אינון בנוי דקב"ה, דאורייתא כו'. ואמר ולגבי דינא כו' - ר"ל זהו על השם, שהוא למעלה, דאמצעיתא הוא למעלה, וכן הוא בתקיעה שברים תקיעה, גבורה באמצעיתא, ועי' בפרשת אמור (ק ע"א)¹⁴⁷¹:

דינא קדמא ²¹⁷ חדא אתקרי דין לדון בחנק ואתמר (דברים כא כג) לא תלין נבלתו על העץ אמר ליה אלעזר ברי הכא צריך לחדשא מילין אית עין ואית עין הה"ד (שם כ יט) כי האדם עין השדה ואית אדם דאיהו עין הדעת טוב ורע וחובא דאדם איהי נבלתו דאדם קדמא דאיהו עין החיים לא צריך לתלייא ביה חובא דא הה"ד לא תלין נבלתו על העץ דמאן דאכל מעין דיליה דאיהו עין החיים אתמר ביה (בראשית ג כב) ואכל וחי לעולם:	הדין הראשון, האחד נקרא דין, לדון בחנק, ונאמר "לא תלין נבלתו על העץ". אמר לו, אלעזר בני, כאן צריך לחדש דברים, יש עץ ויש עץ, זהו שנאמר "כי האדם עין השדה". ויש אדם שהוא עין הדעת טוב ורע, וחטאו של אדם, היא נבלתו של אדם הראשון, שהיא עין החיים. לא צריך לתלות בו חטא זה, זהו שנאמר "לא תלין נבלתו על העץ", שמי שאכל מהעץ שלו, שהוא עין החיים, נאמר בו "ואכל וחי לעולם".

¹⁴⁷¹ ז"ל: אדהכי סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא להווא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעיתא כדין אתכפיין כלהו ומשתכחין (ס"א וּמִשְׁתַּכְּחִי וּמִסְתַּכִּי) [באתרייהו] [לאתרייהו] והני כלהו סדרא אחרא תניינא: תרגום:

תיקון חלק ה

*דינא חדא כו' לדון בחנק - כצ"ל: א"ל אליעזר ברי הכא צריך לחדשא מילין אית עץ ואית עץ הה"ד כי האדם עץ השדה וחובא דאדם קדמאה איהו נבלתו דאיהי עץ הדעת טוב ורע ומאן דאיהי עץ החיים לא צריך לתליא כו' - ור"ל דעה"ד דגרים מיתה, הוא נבלתו:

ועוד לא תלין נבלתו על העץ עץ דהכא דא תלמיד חכם דאשתדל באורייתא דאיהי עץ החיים הה"ד (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה לא תלין בו נבלתו דאיהי חובא דחב ביומא לא תלין עמיה בלילה דמיד יתוב בתויבתא כמה דאוקמוה מארי מתניתין אם ראית תלמיד חכם שחטא ביום אל תהרהר אחריו בלילה דודאי עשה תשובה (נ"א שמא עשה תשובה שמא יעלה בדעתך, אלא תאמר ודאי עשה תשובה).	ועוד "לא תלין נבלתו על העץ", העץ של כאן, זה תלמיד חכם שעוסק בתורה, שהיא עץ החיים, זהו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", "לא תלין בו נבלתו", שהוא החטא שחטא ביום, לא תלין עמו בלילה, שמיד ישוב בתשובה, כמו שבארו בעלי המשנה (ברכות יט ע"א) אם ראית תלמיד חכם שחטא ביום אל תהרהר אחריו בלילה, שודאי עשה תשובה (שמא עשה תשובה, שמא יעלה בדעתך, אלא תאמר ודאי עשה תשובה).
ועוד לא תלין נבלתו על העץ דא תלמיד חכם נבלתו דא בת עם הארץ דאיהי ריחשא דאם אנת תליא לה ביה או קוברא או קוברתו ¹⁴⁷² ודא איהו (דברים כא כג) כי קבור תקברנו כי קבור הוא לה או תקברנו איהי ליה ואתתא דא לאו אקרי זווגא ויחודא דיליה אלא איהי כמטולא תליא עליה כחויא קשיר על קדליה ובגין דא כי קללת אלהים תלוי דאיהי קללה דקטילת ליה או אייתי ליה לידי עניותא:	ועוד "לא תלין נבלתו על העץ", זה תלמיד חכם. "נבלתו", זו בת עם הארץ, שהיא רמשא, שאם אתה תולה אותה בו, או קוברא או קוברתו (פסחים מט ע"א), וזהו "כי קבור תקברנו", "כי קבור", הוא אותה, או "תקברנו", היא אותו. ואשה זו לא נקראת הזווג והיחוד שלו, אלא היא כמשא תלוי עליו, כנחש קשור על צוארו, ולכן "כי קללת אלהים תלוי", שהיא קללה, שהורגת אותו, או מביאה אותו לידי עניות.

דאיהי ריחשא - כמ"ש (פסחים מט ע"ב)¹⁴⁷³ ובנותיהם שקץ כו'. ואמר דאם אנת תליא לה ביה כו', כמו שמפרש והולך, **כמטולא תליא עליה**, ואמרה התורה לא תלין, ר"ל למשכב עמה: **או קוברא כו' - כמ"ש בספ"ג דפסחים** (מט ע"א) כל סעודה שאינה של מצוה כו' כגון בת כהן לישראל ובת ת"ח לעם הארץ כו' דאר"י בת כהן לישראל אין זווגין עולה יפה במתניתא או קוברא או קוברתו או מביאתו לידי עניות. ונראה שכל זה הוא כל שכן בבת תלמיד חכם לעם הארץ, ובת עם הארץ לתלמיד חכם, וכמ"ש כאן, או קוברא כו' או אייתי ליה כו', ואמר **לאו אקרי זווגא דיליה**:

דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ דא שבת דירית ביה בר נש נשמתא יתירה לא צריך לאתחויא קדמאה נפשא דשלטא בבר נש ביומין דחול במלאכה דאיהי אסורה בשבת אלא קבור תקברנו ביום ההוא דלא אתחויא קדם זכור ושמור דשבת ובגינה אתמר (שמות	דבר אחר "לא תלין נבלתו על העץ", זו שבת, שבה יורש אדם נשמה יתירה, לא צריך להראות לפניה הנפש ששולטת באדם בימות החול, במלאכה שהיא אסורה בשבת, אלא "קבור תקברנו ביום ההוא", שלא תראה לפני זכור ושמור של שבת. ובשבילה נאמר "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו

¹⁴⁷² ז"ל: רבי שמעון אומר: כל סעודה שאינה של מצוה, אין תלמיד חכם רשאי להנות ממנה. כגון מאי, אמר רבי יוחנן: כגון בת כהן לישראל, ובת תלמיד חכם לעם הארץ. דאמר רבי יוחנן: בת כהן לישראל, אין זווגין עולה יפה. מאי היא, אמר רב חסדא: או אלמנה או גרושה או זרע אין לה. במתניתא תנא: קוברא או קוברתו, או מביאתו לידי עניות.

¹⁴⁷³ ז"ל: ולא ישא בת עמי הארץ מפני שהן שקץ ונשותיהן שרץ ועל בנותיהן הוא אומר ארור שכב עם כל בהמה.

תיקון חלק ה

ג (ה) של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו (קסו ע"ב ¹⁴⁷⁴) אדמת קדש הוא ולא תטמא את אדמתך דנשמתא יתירה איהי ארץ ישראל דלעילא אדמת קדש דאתמר בה (ירמיה ב ג) קדש ישראל לה:	אדמת קודש הוא, "ולא תטמא את אדמתך", שנשמה יתירה היא ארץ ישראל שלמעלה, אדמת קודש, שנאמר בה "קדוש ישראל ליהוה".

של נעליך - הוא נפשא, דהוא {קסו ע"ב} נעל דרוחא (א), אתתא דילה (א): דנשמתא יתירה איהי ארץ ישראל אדמת כו' - ר"ל, ז"ש את אדמתך, אדמת דילך, דאינון ישראלים, ונאמר בם אדמת קודש, ר"ל אדמת ישראל, דאינון קודש, כמו שמפרש והולך, דאתמר בהו קודש כו', ושבת הוא עץ החיים:

ועוד לא תלין נבלתו על העץ דא בר נש דאיהו נבל עליה אתמר ¹⁴⁷⁵ כל המעמיד תלמיד דלאו איהו הגון כאלו מעמיד אשרה ובגין דא לא תלין נבלתו על העץ דאיהו עץ החיים:	ועוד, "לא תלין נבלתו על העץ", זה אדם שהוא נבל, עליו נאמר (סנהדרין ז ע"ב) כל המעמיד תלמיד שאינו הגון כאלו מעמיד אשרה, ולכן "לא תלין נבלתו על העץ" שהוא עץ החיים.
דבר אחר לא תלין וגו' העץ אליו ישראל דאתמר בהו (ישעיה סה כב) ¹⁴⁷⁶ כימי העץ ימי עמי חובא דעבדו עם נבל ¹⁴⁷⁷ לא תהא תליא ליה בישראל דכד עבדו ית עגלא חשיב משה דישראל עבדו ליה ואמר (שמות לב יא) למה ה' יחרה אפך בעמך אמר ליה קודשא בריך הוא (שם ז) לך רד כי שחת עמך מיד נחית וחזא עגל דיוקנא דשור וחמור שאיל ליה מאן עבד לך אמר חמור ערב רב אשר בשר חמורים בשרם (יהזקאל כג ב) שור אמר נמי הכי טבעת דעלה מזל ²¹⁸ שור בזמנא דאתמר בערב רב (שמות לב ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אודמנת תמן וארמי כלא אהרן בנורא ונפקת עגלא דיוקנא דשור וחמור בההוא זמנא צווחת רוח הקדש ואמר (ישעיה א ג) ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן:	דבר אחר "לא תלין וגו' העץ", אלו ישראל, שנאמר בהם "כימי העץ ימי עמי". החטא שעשו "עם נבל" לא תהיה תלוי בישראל. שכשעשו את העגל חשב משה שישראל עשו אותו, ואמר "למה יהוה יחרה אפך בעמך". אמר לו הקדוש ברוך הוא "לך רד כי שחת עמך", מיד ירד וראה עגל דמות של שור וחמור. שאל אותו, מי עשה אותך. אמר החמור, הערב רב "אשר בשר חמורים בשרם". גם השור אמר כך. הטבעת שעליה מזל שור, בזמן שנאמר בערב רב "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב", הזדמן לשם, וזרק הכל אהרן לאש, ויצא עגל דמות של שור וחמור. באותו זמן צווחה רוח הקודש ואמרה "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

***שור אמר טס דחקיק עלה שור בזמנא כו' - כצ"ל: עמי לא ידע כו' - ר"ל, שישראל לא ידעו בההוא חובא כלל וכנ"ל. ואמר, ידע שור כו', שהשור ידע מי שעשהו וכן החמור, אבל ישראל לית לון חלק בו, שהכל עשו הערב רב ומפני קנאה: ועמי¹⁴⁷⁸ כו' - מפרש לקמן עמי, דהוא בן עמרם, לא התבונן חרשין דלהון¹⁴⁷⁹, וז"ש אלא וודאי אינון הוו מכשפין כו':**

¹⁴⁷⁴ בדפ"ו איתא קסג ע"ב.

¹⁴⁷⁵ ז"ל הגמ': אמר ריש לקיש כל המעמיד דיין (על הציבור) שאינו הגון כאילו נוטע אשירה בישראל שנאמר שופטים ושוטרים תתן לך וסמך ליה לא תטע לך אשרה כל עץ אמר רב אשי ובמקום שיש תלמידי חכמים כאילו נטעו אצל מזבח שנאמר אצל מזבח ה' אלהיך כתיב לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב אלהי כסף ואלהי זהב הוא דלא עבדי הא דעץ שרי.

¹⁴⁷⁶ ז"ל: לא יבנו ואחר ישב לא יטעו ואחר יאכל כי כימי העץ ימי עמי ומעשה ידיהם יבלו בחירי:

¹⁴⁷⁷ ז"ל: הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלוא הוא אביך קנך הוא עשך ויכננך?:

¹⁴⁷⁸ צ"ל עמי.

¹⁴⁷⁹ פי' דערב רב. SCHOTENSTEIN@

תיקוני חלק ה

ורשיעיא מה חזו למעבד עגל אלא ודאי אינון חזו מכשפין דפרעה יונו"ם וימברו"ם¹⁴⁸⁰ בני בלעם דאתמר בהון (שמות ח ג) ויעשו כן החרטומים בלמיהם וחזו דלא חזו ממשו בהון [קמ ע"ב] אתחזרו עמיה דמשה וקבילו ברית מילה וקודשא בריך הוא דידע גלויין וסתירין דהוה ידע בהון דאינון מגזעא בישא כד הוה נחתא שכינתא אתמר בה (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל ולא אמר לפני העם ובגין דא נטלו קנאה בלביהו ואמרו (שמות לב א) קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כגוונא דהוה אזיל קדמיכו ובגין דא עבדו ית עגלא בחרשין דלהון ודא איהו ידע שור קוניהו וכו' ישראל לא ידע חרשין עמי אהרן ומשה בני עמרם לא התבוננו¹⁴⁸¹ ודא איהו לא תלין נבלתו על העץ חובא דא דעם נבל לא תלין נבלתו על העץ דאינון ישראל דבר אחר לא תלין וכו'.	והרשעים, מה ראו לעשות עגל. אלא ודאי, הם היו המכשפים של פרעה, יונו"ם וימברו"ם בני בלעם, שנאמר בהם "ויעשו כן החרטמים בלטיהם", וראו שלא היה בהם ממשות, וחזרו עם משה וקבלו ברית מילה. והקדוש ברוך הוא שידע גלויות ונסתרות, שהיה יודע בהם שהם מגזע רע. כשהיתה יורדת שכינה, נאמר בה "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל", ולא אמר "לפני העם", ולכן נטלו קנאה בלבם ואמרו "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו", כדוגמא שהיה הולך לפניכם, ומשום זה עשו את העגל בכשפיהם. וזהו "ידע שור קוניהו וכו' ישראל לא ידע", כשפים [של] עמי, אהרן ומשה בני עמרם לא התבוננו, וזהו "לא תלין נבלתו על העץ", החטא הזה של עם נבל, "לא תלין נבלתו על העץ", שהם ישראל.

ישראל לא ידע עמי לא התבונן דא בן עמרם אהרן לא התבונן בחרשין ודא איהו כו' - כצ"ל:

דא גיורא דלא אתגייר לשמא דקודשא בריך הוא לא תליא ביה בישראל דאינון עץ כמה דאוקמוהו כימי העץ ימי עמי:	דבר אחר "לא תלין וכו'", זה גר שלא התגייר לשמו של הקדוש ברוך הוא, לא לתלותו בישראל, שהם עץ, כמו שבארוהו "כימי העץ ימי עמי".

ד"א לא כו' דלא אתגייר כו' - ועל אלין אמרו קשים גרים כו'¹⁴⁸¹:

ועוד לא תלין נבלתו דא נבלות הפה על	ועוד "לא תלין נבלתו", זו נבלות הפה, "על העץ", זה לשון הרע. שחטא

¹⁴⁸⁰ עי' זהר ח"ב קצא ע"א, וח"ג קצד ע"א. ועי' שער הפסוקים כי תשא: ענין העגל, צריך לדעת כונת הערב רב מה היתה, בעשותם עתה זה העגל. כבר הודעתין בפסוק ויקם מלך חדש על מצרים, ענין בלעם, וענין הערב רב, איך הם מן הסיגים והזוהמא של מרע"ה, אשר נשמתו היתה מן הדעת עצמו דז"א, מבחי' מוחין דאבא. אבל עדיין היה בהם תערובת ניצוצות קדושה, ולכן נזדרז משה בכל כחו, להכניס הערב רב תחת כנפי השכינה. וכן מצינו בבלעם, שארז"ל עליו ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, בישראל לא קם, ובאומות העולם קם, ומנו בלעם. גם הודעתין בפסוק ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה, כי לבן הארמי נתגלגל בבלעם בן בעור, כי בעור הוא בנו של לבן, ואביו של בלעם. והנה כל אותה המשפחה, הם משורש אחד הנזכר, שהם סיגי נשמת מרע"ה. והם, לבן, ובעור, ובלעם, ובניו יונוס וימברוס, הנז' בסוף בפרשת תשא. ולכן כלם היו קוסמים ומנחשים גדולים, לא היו כמותם בעולם:

וכבר הודעתין בשער הגלגלים, וכן במצות ברכת המזון, בפרשת עקב, ענין המגולגלים בכל ד' בחי', שהם, דומם, צומח, חי, מדבר. גם הודעתין שם, כי לכל בחי' מאלו יש זמן קצוב להם, לעלות משם למעלה יתירה. והנה זמן המגולגלים בצומח, הוא בד' חדשים ראשונים, שהם, ניסן, אייר, סיון, תמוז. והם עולים ומתגלגלים בבעל חי. והנה בעור אביו של בלעם, היה מגולגל בצומח, ולא היה לו עדיין תקון לעלות בבעל חי, מרוב זוהמת הרע אשר בו. ובלי ספק, כי הוא בחי' עליונה אשר בכל הסיגים שבשרש ההוא, ולכן יונוס וימברוס בני בניו, שהיו ראשי הערב רב כנודע, וכן הע"ר עצמם, כלם היו חפצים בתקונו, כי בעלייתו תהיה עלייה להם:

¹⁴⁸¹ עי' יבמות מז ע"ב: א"ר חלבו קשים גרים לישראל כספחת דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב. ועי' זהר ח"א רטו ע"ב, וח"ב קצב ע"א.

תיקון חלק ה

זה גורם שימות קודם זמנו. וזהו "כי קבור תקברנו".	העץ דא לישנא בישא ²²⁰ דחובא דא גרים דימות קדם זמניה ודא איהו כי קבור תקברנו:

*על העץ דא לישנא דחובא כו' - כצ"ל, וע"ל תיקון ס"ו (%), דאינון מות וחיים ביד לשון (משלי יח כא). ואמר דחובא דא גרים כו', כמ"ש (ישעיה ט טז) ע"כ על בחוריו כו' 1482:

דבר אחר "לא תלין נבלתו", זה יצר הרע. "על העץ", זו נשמת חיים, שמי שחלל בה, נאמר בו "כי קבור תקברנו", וימות בעולם הזה ובעולם הבא. זה הוא דינו בחנק, מי שעובר על זה. (דבר אחר "לא תלין נבלתו על העץ", זו נפש של חול, שלא תראה לפני הנפש היתרה, בשבילה אמר למשה "של נעליך מעל רגליך").	דבר אחר לא תלין נבלתו דא יצר הרע על העץ דא נשמת חיים דמאן דחלל בה אתמר ביה כי קבור תקברנו וימות בעלמא דין ובעלמא דאתי דא איהו דיניה בחנק מאן דעבר על דא (דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ דא נפשא דחול דלא תתחזיא קדם נפשא יתירה בנינה אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך) ²²¹ :
השני הרג, הרג לגנב ולגזלן העונש. ולכן, הממשכן לחבריה צריך להחזיר לו משכנו בזמן שצריך אותו, כיון שאין לו אחר, זהו שנאמר "השב תשיב לו את העבוט", ונאמר בפסוק אחר "אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו", זה מדבר בנשמתו של אדם. "אם חבל תחבל", נפש ורוח, "שלמת רעך" זו הנשמה.	תנינא הרג הרג ²²² לגנב ולגזלן עונשא ובגין דא הממשכן לחבריה צריך למחזר ליה משכניה בעידן דצריך ליה כיון דלית ליה אחרא הה"ד (דברים כד יג) השב תשיב לו את העבוט ואתמר בקרא אחרא (שמות כב כה) אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו האי בנשמתא דבר נש ממלל אם חבול תחבול נפשא ורוחא שלמת רעך דא נשמתא:

*ובעלמא דאתי דא איהו דיני' בחנק מאן דעבר ע"ד תנינא הרג למאן דמעני לאלמנה ויתום הה"ד אם ענה תענה כו' וכן מאן דממשכן לחבריה - כצ"ל, ור"ל קדמייתא נבלות הפה וכיוצא, דיניה בחנק בב"ד שלמעלה, העץ, שהוא חנק. ותנינא בעיניו, הוא הרג כמ"ש¹⁴⁸³ ואמר וכן מאן דממשכן כו', דביה נאמר ג"כ (שמות כב כו) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כו', ואח"כ מפרש והולך בנשמתא כו': האי בנשמתא כו' שלמת רעך דא נשמתא - דאיהי מכורסייא, לבושא דקב"ה (&):

ואם חבול תחבול תפלין דיד ותפלין דרישא שלמת רעך כסויא דמצוה עד בא השמש דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלהי"ם (תהלים פד יב) תשיבנו לו קדם דיתכניש מניה דעליה אתמר (&) וזרחא לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה מאי צדקה צלותא ומרפא בכנפיה כנפי מצוה דאינון תפילין כנפי יונה וכנפי מצות ציצית. "היא שמלתו לעורר", עור התפילין. ואם אתה לא תחזיר את הכסויים הללו קדם שיתכנס ממנו השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהי"ם", כך תתכנס ממך	ואם חבל תחבל", תפילין של יד ותפילין של ראש. "שלמת רעך", כסוי של מצוה. "עד בא השמש", שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהי"ם". "תשיבנו לו" קודם שיתכנס ממנו, שעליו נאמר "וזרחא לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה". מה זה "צדקה", תפלה. "ומרפא בכנפיה", כנפי מצוה, שהם תפילין כנפי יונה וכנפי מצות ציצית. "היא שמלתו לעורר", עור התפילין. ואם אתה לא תחזיר את הכסויים הללו קדם שיתכנס ממנו השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהי"ם", כך תתכנס ממך

¹⁴⁸² ז"ל: על כן על בחוריו לא ישמח אדני ואת יתמיו ואת אלמנתיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל פה דבר נבלה בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה.
¹⁴⁸³ נוסח?

תיקון חלק ה

נשמתך, שנאמר בה "כסאו כשמש נגד", מדה כנגד מדה. ולכן, "עד בא השמש תשיבנו לו", לו לעני, שהוא צדיק, ולשכינה שהיא עניה בגלות. כשיבא הלילה, שהוא גלות, "במה תשכב" השכינה, שודאי השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, לא מאיר לה בגלות, שהיא הלילה, ונשארת בחשכה. ולכן צריכים ישראל להאיר לה בגלות באור ונר, שהוא תורה ומצוה, אור הנשמה נ"ר, נפש רוח, שהם סימן נ"ר. בתי התפילין שתשכב בהם השכינה בגלות, וכסוי של ציצית להתעטף בה במשכבה.	אלהים הכי יתכניש מינך נשמתא דאתמר בה (תהלים פט לו) כסאו כשמש נגדי מדה לקבל מדה ובגין דא עד בא השמש תשיבנו לו לו לעני דאיהו צדיק ולשכינתא דאיהו עניה בגלותא כד ייתי ליליא דאיהו גלותא במה ישכב שכינתא דודאי שמשא דאיהו קודשא בריך הוא לא נהיר לה בגלותא דאיהו ליליא ואשתארת בחשוכא ובגין דא צריכין ישראל לאנהרא לה בגלותא באור ונר דאיהו תורה ומצוה אור נשמתא נ"ר נפש רוחא דאינון סימן נ"ר בתי תפילין למשכב בהו שכינתא בגלותא וכסויא דציצית לאתעטפא ביה במשכבה:

Commented [060]: ניק
?ר

ואמר ואם חבול תחבול תפילין דיד כו' - והכל א', כי אלו ג' הן נר"ן, כמ"ש למטה ובזכות פקודין אלן ירתין ב"נ תלת קטריין דאינון כו'. שלמת רעך הוא רעך ורעך אביך כו', כמ"ש למטה בבתי תפילין למשכב בהו בגלותא כו'. ולקמן ובג"ד נשמתא ורוחא ונפשא אינון משכבא דשכינתא בגלותא כו'. ואם חבול כו' מפרש לקמן דבגין חובין נטלין לחייביא משכונא דאיהו נשמתא ודא איהו ואם חבול כו': קדם דיתכניש מיני' דעליה כו' - ר"ל, מיניה דצדיק וכן שכינתא, כמ"ש למטה ובג"ד עד כו', לעני דאיהו צדיק ולשכינתא כו', וכנ"ל, דקרא מיירי בעני, כמ"ש (&) כיון דל"ל אחרא, וכמ"ש (&) הא בעשיר שכב: ואמר מאי צדקה צלותא - דבצלותא זרח השמש לעני, וכמ"ש למטה ובהו צריך למקרי לישראל עילאה דנחית לאנהרא בשכינתא - ר"ל דשמע ישראל קוראין לישראל, דיחות לאנהרא לעני. ואמר בשכינתא - ר"ל בשכינתא עילאה דאיהו צדקה, ואיהי כ"ה אתוון דק"ש, ואיהו נהורא דפורקנא. אבל הכל ע"י ישראל, וכמו שמפרש והולך ובנהורא דפורקנא דאיהו שמש צדקה ומרפא בכנפיה לישראל כו' דצדקה איהו שכינתא עלאה עלה אתמר מי ירפא לך. ואיהי כ"ה אתוון דק"ש כו', והכל בזכות הצלותא, דהיא הצדקה שעושה לעני, שמחזיר לו משכונא דילה. ושכב בשלמתו, דהן תפילין וציצית, דהן ומרפא בכנפיה, וכמו שמפרש והולך דהן כנפי מצוה: דאתמר ביה כסאו כשמש נגדי - דנשמתא איהו מכרסיא, ועל נשמתא נאמר, כסאו כו': בגלותא - דאיהו לילה, והיא אזהרה ג"כ לישראל דלא יחטאו ויגרום לשכינתא גלותא, דלא אנהר לקב"ה, וכמו שהוכיחו הנביאים לישראל (ירמיה יג טו) ¹⁴⁸⁴ תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם כו': לאנהרא לה בגלותא - דהוא לילה דלא אשתארת בחשוכא, והוא תורה אור, שהוא כעין יום. ונר מצוה, וכמ"ש בסוטה (כא ע"א) ¹⁴⁸⁵ נמשלה התורה לאור ומצוה לנר כו': אור נשמתא נ"ר נפשא רוחא בבתי תפילין כו' - מפרש ב' גוויי דחבול תחבול הנ"ל. ואמר וכסויא דציצית כו' - כמ"ש (&) היא שמלתו לעורו כסותה לבדו, תפילין וציצית כנ"ל. ופשוטא דקרא, עד בא השמש, שאם לא הניח תפילין וציצית בבוקר עד בא השמש, תשיבנו לו, כל היום זמנו, דבמה ישכב בלילה, דכל לילה מפקדין בידה נשמתין, והיא מתהניא מצלותין ופקודין דיממא, והיא כסותה לבדה, דאין לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפא ע"א), רק מנשמתין ופקודין דישראל. ונכתב בה"א, על שכינתא. והקרי על צדיק. וכן בגלותא לית לה ¹⁴⁸⁶ קרבנין ובגדי כהן גדול וכהן הדיוט, ולית לה ¹⁴⁸⁷ אלא צלותא במקום קרבנין, וד' בתי תפילין במקום בגדי כה"ג, וציצית במקום בגדי כהן הדיוט כמ"ש ריש תיקון לח (&) וז"ש, היא כסותה לבדה:

¹⁴⁸⁴ ז"ל: תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם יחשך ובטרם יתנגפו רגליכם על הרי נשף וקויתם לאור ושמה לצלמות (ישית) ושית לערפל:

¹⁴⁸⁵ ז"ל: דרש רבי מנחם בר יוסי, כי נר מצוה ותורה אור, תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור, את המצוה בנר, לומר לך, מה נר אינה מגינה אלא לפי שעה, אף מצוה אינה מגינה אלא לפי שעה. ואת התורה באור, לומר לך, מה אור מגין לעולם, אף תורה מגינה לעולם.

¹⁴⁸⁶ לה לון. @

¹⁴⁸⁷ לה לון? @

תיקון חלק ה

ולכן אם אדם אינו מניח תפילין וציצית, במה היא תשכב בגלות. עליו נאמר "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהוה". ובזכות המצוות הללו, יורשים בני אדם שלשה קשרים, שהם נשמה ורוח ונפש, ובהם צריך לקרא את ישראל העליון, שירד @ להאיר בשכינה, באור הגאולה, שהיא שמש צדקה ומרפא בכנפיה לישראל, שהם בבית החולי, בגלות. שצדקה היא השכינה העליונה, עליה נאמר "מי ירפא לך" והיא עשרים וחמש עשרים וחמש אותיות של קריאת שמע ערבית ושחרית, ובו יורד לישראל לגאול את השכינה. אבל בימין מקיים אותה ומרחם עליה, זהו שנאמר "ובחסד עולם רחמתך". ולכן נשמה ורוח ונפש הם המשכב (משכון) של השכינה בגלות, ועליהם נאמר "ושכב בשלמתו וברכך". ובגלל המצוות הללו, שורה שכינה על אדם.	ובגין דא אי בר נש לא אנה תפלין וציצית במה ישכב איהו בגלותא עלה אתמר (&) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו (קסז ע"א¹⁴⁸⁸) ה' ובזכות פקודין אלין ירתין בני נשא תלת קמרינ¹⁴⁸⁹ דאינון נשמתא ורוחא ונפשא ובהו צריך למקרי לישראל עלאה דינחית לאנהרא בשכינתא בנהורא דפורקנא דאיהי שמש צדקה ומרפא בכנפיה לישראל דאינון בבי מרעא בגלותא דצדקה איהי שכינתא עלאה עלה אתמר (&) מי ירפא לך ואיהי [קמא ע"א] כ"ה כ"ה אתון דקריאת שמע ערבית ושחרית וביה נחתא לישראל למפרק שכינתא אבל בימינא אוקים לה ורחים עלה הה"ד (ישעיה נד &) ובחסד עולם רחמתך ובגין דא נשמתא ורוחא ונפשא אינון משכבא (נ"א משכונא)²²³ דשכינתא בגלותא ועליהו אתמר ושכב בשלמתו וברכך ובגין פקודין אלין שריא שכינתא על בר נש:

אשרי משכיל אל דל - עני ועניה הנ"ל: ביום רעה - חבלי משיח, כמ"ש (קהלת יב א)¹⁴⁹⁰ וזכור את בוראך עד אשר לא כו' {קסז ע"א} וכן אזהרה לבר נש, בכל יומא אשרי כו' (1491)¹⁴⁹², עד אשר לא כו', כמ"ש בפרק כ"ג דשבת (קנא ע"ב)¹⁴⁹³ עד אשר לא תחשך השמש כו', וזהו ג"כ עד בא השמש תשיבנו לו, שיחזור בתשובה קודם בא השמש, וכמ"ש (ילקוט קהלת תתקעט)¹⁴⁹⁴ עד שאתה בכחך ומצוי לך בעוה"ז כו': ובהו צריך למקרי לישראל כו' - ר"ל, ק"ש דקראן לישראל, כמ"ש (ג ע"א ד ע"א), ודווקא בהו, כמ"ש (ברכות יד ע"ב)¹⁴⁹⁵ כל הקורא ק"ש כו', וכן בציצית, כמ"ש בס"פ שלח (קעה ע"א)¹⁴⁹⁶. והוא שמש צדקה, שהוא צלותא ומרפא בכנפיה, שהן כנפי מצות הנ"ל, וזהו בכנפיה, כנפים של ק"ש וצלותא. וזהו, וזרחה לכם יראי שמי (&), כמ"ש (&) ייראוך עם שמש, שהוא בק"ש ותפלה כוונתין, וכן הוא בפורקנא דגלותא כמו שמפרש והולך בנהורא דפורקנא, שהוא שמשא, דגלותא לילה, והוא שמש צדקה, כמ"ש (ישעיה סא יא)¹⁴⁹⁷ כן אדנ"י הו"ה יצמיח צדקה ותהלה, וכמ"ש (&) ואעשה למען שמי: עלה אתמר מי ירפא לך - שהוא מרפא כו', ומ"י, נ' אתון דק"ש שחרית וערבית, וז"ש ואיהי

¹⁴⁸⁸ בדפ"ו איתא קסד ע"א.

¹⁴⁸⁹ עי' מלואים אות (קכה).

¹⁴⁹⁰ ז"ל: וזכר את בוראך בימי בחורתיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ.

¹⁴⁹¹ תהלים פרק מא פסוק ב - ג

אֲשֶׁרִי מְשַׁכֵּל אֶל־דָּל בְּיוֹם יָעָה יִמְלָטֶהוּ יְקֹוֹק:

(ג)

¹⁴⁹²

¹⁴⁹³ ז"ל: לא תחשך השמש והאור, זו פדחת והחוטם, והירח, זו נשמה, והכוכבים, אלו הלסתות, ושבּו העבים אחר הגשם, זו מאור עיניו של אדם, שהולך אחר הבכי.

¹⁴⁹⁴ ז"ל הפסוק (קהלת ט י): כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה, ע"כ. וז"ל המדרש: כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, עשה תשובה עד שאתה בכחך, עד שהנר דולק תן לו שמן עד שלא יכבה הנר, כבה הנר אין השמן מועיל כלום:

¹⁴⁹⁵ ז"ל: אמר עולא: כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין, כאילו מעיד עדות שקר בעצמו.

¹⁴⁹⁶ עי' מלואים אות (קצט).

¹⁴⁹⁷ כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן אדנ"י ה"ה יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים.

תיקוני חלק ה

כ"ה אתון כו': ובה נחתא כו' - ר"ל, בק"ש נ' תרעין, דביה נחית ישראל דלעילא לאנהרא לשכינתא תתאה, ונחית בשכינתא עילאה דהוא ק"ש: *ובג"ד נשמתא כו' אינון משכבא דשכינתא כו' - כצ"ל, וז"ש ושכב בשלמתו וברכך, כיון דשכינתא שריא בנשמתא, וברכך, כמ"ש (שמות כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך:

ועל הנשמה נאמר "משוכבת חיקך שמר פתחי פיך", שלא תדר אם לא תשלם, זהו שנאמר "אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך", וי@נשארו הרוח והנפש יתומים. ואם הנשמה עוברת על מצוות התורה, ויורדים חטאים בגוף, דין הוא ליפרע מנכסי יתומים במצוות עשה שנשארו להם מהנשמה, שבגלל החטאים נוטלים מהרשעים את המשכון שהוא הנשמה, וזהו "אם חבול תחבול שלמת רעך".	ועל נשמתא אתמר (מיכה ז ה) ¹⁴⁹⁸ משוכבת חיקך שמור פתחי פיך דלא תדור אם לא תשלם הה"ד (משלי כב &) אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך ואשתארו רוח ונפש יתומים ואם נשמתא עברת על פקודי אורייתא ואנחת חובין בגופא דין איהו ליפרע מנכסי יתומים בפקודין דעשה דאשתאר לון מנשמתא דבגין חובין נטלין למחייביא משכונא דאיהי נשמתא ודא איהו אם חבול תחבול שלמת רעך:

משוכבת חיקך - ר"ל, דקרי לה שוכבת, דבה שכיב שכינתא בגלותא, דבזמן בהמ"ק היתה שוכנת בבהמ"ק, ועתה בגלותא היא מחזרת על גופא דצדיקייא בגלותא, דאינון מנדיין עמה בפיקודין, בנר"ן דלהון, דהן אפרוחים וביצים ובנים, כנ"ל בהקדמה (&): **שמור פתחי פיך - כמו שמפרש והולך, **אם לא תדור כו',** וכמ"ש (שבת לב ע"ב) ¹⁴⁹⁹ בעון נדרים אשתו של אדם כו', שנאמר אם אין כו'. והוא נשמתא, אשה נאה כו' ¹⁵⁰⁰: ואמר **מתחתך** - ר"ל דשכינתא היא על ראשו של אדם, ושמך על ראשך אל יחסר (קהלת ט ח) ¹⁵⁰¹, **ונשמתא מתחתך**, ור"ל תחת שלך. ונאמר (דברים ד לט) ¹⁵⁰² וידעת כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, ומתרגמין דשכינתא כו' ¹⁵⁰³: **ואשתאר רוח כו' -** שר"ל דין למפרע מנכסי יתומים, כמו שמפרש והולך, **ואם נשמתא כו',** דנשמתא דרגא דבינה, אם לרוחא ונפשא. וקאמר שנטלו לנשמתא, והיא הניחה חובין בגופא, נפרעין ממצות עשה שהניחה ליתומים, ואח"כ חוזרין את המשכון. וז"ש **ואנחת חובין כו' אתפרעו חובין כו',** וקאמר בפקודין דעשה דאשתאר כו', דקיי"ל, דאין נפרעין מיתומים אלא אם כן הניח להם נכסים (&):**

ואם יש לו חטאים ויש לו זכויות, נפרעים החטאים בזכויות. ונאמר (&) יצא שכרו בהפסדו. מיד מחזירים אותו לגוף, לפני שיבא השמש, וזהו "עד בא השמש תשיבנו לו", שכאשר האדם יושן, עולה ממנו הנשמה, ואין יורדת לגוף עד שפורעת את כל החטאים שעשה האדם באותו יום, ולכן ממשכן אותה, אותו הבית דין שלמעלה, משום שהמקטרג עולה אחריה לתבוע ממנה דין בארבע מיתות בית דין, שנים שנאמרו למעלה, ושנים שהם שורים על אותם	ואי אית ליה חובין ואית ליה זכוון אתפרעו חובין בזכוון ואתמר יצא שכרו בהפסדו מיד חוזרין ליה לגופא קדם דייתי שמשא ודא איהו (&) עד בא השמש תשיבנו לו דכד נאים בר נש נשמתא סלקא מניה ולא נחתת בגופא עד דפרעת כל חובין דעביד בר נש בההוא יומא ובגין דא ממשכן לה ההוא בי דינא דלעילא בגין דמקטרגא סליק אבתראה למתבע מינה דינא בארבע מיתות בית דין

¹⁴⁹⁸ ז"ל: אל תאמינו בַרַע אל תבטחו בַּאֲלוֹף מִשְׁכַּבְתָּ חִיקְךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ.
¹⁴⁹⁹ ז"ל: תניא, רבי נתן אומר: בעון נדרים מתה אשה של אדם, שנאמר אם אין לך לשלם למה יקח משכבך מתחתך.
¹⁵⁰⁰ עי' ברכות (נז ע"ב): שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן: דירה נאה, ואשה נאה, וכלים נאים.
¹⁵⁰¹ עי' מלואים אות (ר).
¹⁵⁰² ז"ל: וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.
¹⁵⁰³ ז"ל: דשכינתיה בשמיא מלעילא ושליט על ארעא מלרע.

תיקון חלק ה

שמגלים את העריות של התורה. אשרי הוא מי ששומר אותה בכל יום.	תרין דאתמר לעיל ותרין דאינון שריין על אינון דמגלין עריין דאורייתא ¹⁵⁰⁴ זכאה איהו מאן דנשיר לה בכל יומא:

ואמר **ודא איהו עד כו'** - ר"ל שתראה קודם ביאת השמש, וכמו שמפרש והולך **דכד נאים כו'**: **ותרין דאינון שריין כו'** - סקילה בנערה המאורסה, ושריפה באמה ובתה, והן בכף הקלע גיהנם, [דמשליכין אותו לגיהנם סקילה ונשרף שם], והכל על עריות, כמ"ש (עירובין יט ע"א) שהכל יורדין לתוכו על עסקי הנם¹⁵⁰⁵: **זכאה איהו מאן דנשיר כו'** - ר"ל, לנשמתא דלא תתמשכן בחוביה כנ"ל:

ובזמנא דחובין אינון רברבין ומלוה בר נש חובין על משכונא אבד משכונא דאיהי נשמתא ולא חזרת לנביה וכלא איהו בדין דדן לה גבורה דאיהו בי דינא רברבא בכל ליליא בתריין עשר שעתין ובשבעין ותריין רגעין כחשבון חס"ד דאתמר ביה (ישעיה טז ה) והוכן בחד כסא ורוא דמלה (איוב ז יח) ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו.	ובזמן שהחטאים גדולים, ומלוה אדם חטאים על המשכון, [אם הוא] אבד המשכון, שהיא הנשמה ולא חזרת אליו, והכל הוא בדין שדנה אותה הגבורה, שהיא בית הדין הגדול, בכל לילה בשנים עשרה שעות, ובשבעים ושנים רגעים, כחשבון חס"ד, שנאמר בו "והוכן בחד כסא", וסוד הדבר "ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו".

ובשבעין ותריין רגעין - דכל שעה נחלק לששה, והוא שם ע"ב, דהוא י"ב גוונין דכליל ע"ב גוונין, כל א' לששה, וכמ"ש בפ' תצוה (קפ ע"א)¹⁵⁰⁶: **והוכן בחד כסא** - הוא כסא המשפט, דבכורסיא דנין, והוא בחושבן חסד. וכל הדינין הכל בחד, וכן מה שדנין בכל רגע, הכל הוא בחד, דלא שבקיין ליה למתגא' בחובין, ועי' בפרשת פנחס¹⁵⁰⁷ (שמות יד ע"א)¹⁵⁰⁸ וכמ"ש על פסוק (&) רק אתכם ידעתי כו', משל לשני בני אדם שנושין להם מנה כו' (\$)¹⁵⁰⁹, וז"ש **ורוא דמלה כו'**:

ואית חובין דאינון בסתר ולא יכלין לאסדהא בהון מלאכין דאזלין עם נשמתא דאתמר בה (&) כי מלאכיו יצוה לך הא שכינתא סהידת עלייהו הה"ד (ירמיה כג &) אם יסתר איש במסתרים בגין דשכינתא על רישיה דאתמר בה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים לזמנין נשמתא ¹⁵¹⁰ לא הות מודה בחובין דתבע עליה	ויש חטאים שהם בסתר, ולא יכולים להעיד בהם המלאכים שהולכים עם הנשמה, שנאמר בה "כי מלאכיו יצוה לך". הרי השכינה מעידה עליהם, זהו שנאמר "אם יסתר איש במסתרים", משום ששכינה על ראשו, שנאמר בה (&) דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. לפעמים הנשמה לא היתה מודה בחטאים שתובע עליו היצר הרע, וחשוד יצר הרע בזה,

¹⁵⁰⁴ עי' דברי רבינו בספד"צ כב ע"ד ד"ה ואמר והחיות שברית הלשון לא לגלות סודות למי שאינו ראוי.

¹⁵⁰⁵ עיי"ש ברש"י: על עסקי הנם - עריות. @

¹⁵⁰⁶ עי' מלואים אות (רא).

¹⁵⁰⁷ PERLM אמר רכא ע"א וע"ב \$

¹⁵⁰⁸ עי' מלואים אות (רב).

¹⁵⁰⁹ ז"ל אם לא שזה בפרשת פנחס

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ד עמוד א

אמר להו: אימר דאמרי לכו - בתנאי, בקראי מי אמרי לכו! אמרו ליה: מ"ש אתון דידעיתון? אמר להו: אנן דשכיחינן גביכון - רמינן אנפשיין ומעיינן, אינהו לא מעייני. אמרו ליה: לימא לן את, אמר להו: אמשול לכם משל, למה"ד? לאדם שנושה משני בנ"א, אחד אוהבו ואחד שונאו, אוהבו - נפרע ממנו מעט מעט, שונאו - נפרע ממנו בבת אחת. א"ר אבא בר כהנא, מאי דכתיב: חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע? אמר אברהם לפני הקדוש ברוך הוא: רבש"ע, חולין הוא מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע. ולא? והכתיב: והכרתיו ממך צדיק ורשע! בצדיק שאינו גמור. אבל בצדיק גמור לא? והכתיב:

¹⁵¹⁰ הוא במעשים שאפשר לדונם לחובה ולזכות (לש"ו).

תיקון חלק ה

(ולפעמים הנשמה לא חטאה וחשוד היצר הרע בזה) והולכים אל בית הדין ודן עליהם דין הנשבעים. נשבעת הנשמה עליהם ונפטרת, ואם לא פורעת.	יצר הרע וחשיד יצר הרע בהאי (נ"א ולזמנין נשמתא לא חבית וחשיד יצר הרע בהאי) ואזלין לגבי בי דינא ודן עליהו דין הנשבעים אומיאת נשמתא עליהו ואתפטרות ואם לאו פרעת:

ואית חובין כו' ואית כו'. מפרש והולך כל דיני ממונות בפרעון חובות, הכל בנשמתא. ואמר **הא שכינתא אסהידת כו' -** והוא דינין כעין שדן משה רבינו ע"ה ושלמה ברוך הקודש¹⁵¹¹, וכן כמ"ש (כתובות פה ע"א) קים לי בבית ר"ח, וכיוצא: **הה"ד אם כו' -** סיפיה, ואני לא אראנו, אני¹⁵¹² דייקא: **מה למעלה ממך -** למעלה דייקא, כמ"ש (&) שכינה למעלה מראשו, דלכך אסור לילך בקומה זקופה ולילך ד' אמות בגילוי ראש (קידושין לא ע"א), ועי' בפרשת נשא ברע"מ (קכב ע"ב)¹⁵¹³: **ולזמנין נשמתא כו' -** הוא דין שבועה:

ואית חובין דאתמר בהון (איוב לו ז) וביד¹⁵¹⁴ כל אדם יחתום ומראין לה חתימות ידהא ואית חובין דאינון על תנאי דאתני עליה לפרעא לון בהאי עלמא דחובין דיליה באתריה דלא יגבה לון תובע אלא באתריה ואלין אינון חובין דעשרין שנין ואית חובין לתתא דאוקמוהו קדמאין דעד עשרין שנין מענישין לתתא ולא לעילא ואית חובין דמענישין לעילא ותבעין לון לעילא בי דינא רברבא ובגינייהו ממשכנין נשמתא לעילא ולא מניחין לה לנחתא לתתא אבל בחובין דמענישין עליהו לתתא לא מענישין ליה לעילא ולא מעכבא ליה תמן ואית חובין דנשמתא דגבין מנייהו בכל אתר כגון (&) ומקלל אביו ואמו דאתמר ביה מות יומת מבי דינא דלעילא ובי דינא דלתתא דאתדנת בתרין דינין ובגין חובא דא בכל אתר דאשכחין לה לעילא גבין מינה ובכל אתר דאשכחין לה לתתא גבין מינה ולית פקודא דלית לה (נ"א דלא אית לה) רשו לאנגא עליה דאית חובין דדיינין לה בדינים חמורים לנשמתא וייתי מצוה דאיהי מטרוניתא	ויש חטאים שנאמר בהם "וביד כל אדם יחתום", ומראים לה חתימת ידה. ויש חטאים שהם על תנאי, שמתנה עליו לפרוע אותם בעולם הזה, שהחטאים שלו במקומו, שלא יגבה אותם התובע אלא במקומו. ואלו הם חטאים של עשרים שנים. ויש חטאים למטה שבארו הקדמונים (&) שעד עשרים שנים מענישים למטה ולא למעלה. ויש חטאים שמענישים למעלה, ותובעים אותם למעלה, בית הדין הגדול. ובשבילם ממשכנים את הנשמה למעלה, ולא מניחים לה לרדת למטה. אבל בחטאים שמענישים עליהם למטה, לא מענישים אותה למעלה, ולא מעכב אותה שם. ויש חטאים של הנשמה שגובים מהם בכל מקום, כמו "ומקלל אביו ואמו" שנאמר בו "מות יומת", מבית הדין שלמעלה ומבית הדין שלמטה, שנדונית בשני דינים. ומשום החטא הזה בכל מקום שמוצאים אותה למעלה, גובים ממנה. ובכל מקום שמוצאים אותה למטה, גובים ממנה. ואין מצוה שאין לה רשות להגן עליה, שיש חטאים שדנים בדינים חמורים את הנשמה, ותבא מצוה שהיא מלכה, כמו מצות תפילין, ומגינה עליו ופורשת כנפיה

¹⁵¹¹ עי' זהר ח"ב עח ע"א: כהאי גוונא וידעו שלמה מלכא וידעו בכורסייה (ואע"ג) דרוח קדשא שריא עליה¹⁵¹¹ דכל מאן דקריב לכורסייה דחילו ואימתא נפיל עליה וביה הוה דאין דינא בלא סהדין בגין דדיוקנין הוו בכורסייה וכל מאן דמקרב בשקרא מכשכשא ההוא דיוקנא והוה ידע שלמה מלכא דבשקרא קאתי בגין כך אימתא דכורסיה הוה נפיל על כלא וכלהו אשתכחו זכאין קמיה: תרגום:

ועי' דע"ה ח"ב פה ע"א.
¹⁵¹² עי' לעיל ז ע"א: שכינתא תתאה אדני, מתתא לעילא מן אנ"י עד אי"ן, עשרה מעילא לתתא. היינו שמידת המלכות מכונה "אני".
¹⁵¹³ עי' מלואים אות (רג).
¹⁵¹⁴ לשון הפסוק ביד.

תיקון חלק ה

עלה, ואין רשות למקטרג להתקרב לשם. ויש חסאים שאין רשות למלכה להגן עליהם, זהו שנאמר "מעם מזבחי תקחנו למות".	כגון מצות תפילין ואגנית עליה ופרישא גרפהא עלה ולית רשו למקטרג [קמא ע"ב] לקרבא תמן ואית חובין דמטרוניתא לית לה רשו לאגנא עליהו הה"ד (&) מעם מזבחי תקחנו למות:

ואית חובין כו' - הוא דין שטר חוב בחתימת ידו שצריך לפרעו: **ואית כו' -** הוא חוב על תנאי: **ואית כו' ואית כו' -** הוא דין מקום הפרעון, ואמר **דאינון על תנאי כו',** ר"ל מתניתין (ב"ק ק"ח ע"א) המלוה את חבירו בישוב לא יפרענו במדבר, ואם אמר על מנת כו': ואמר **ואית חובין דמענישין לעילא ותבעין כו' -** ר"ל חובין דמעקלין וממשכנין אותו, וז"ש **ובגינייהו ממשכנין כו':** אבל בחובין דמענישין כו' - ר"ל, כמ"ש (&)¹⁵¹⁵ שחוב שיכול לגבות ממנו במקומו אין ממשכנין אותו במקום שימצא: **מות יומת -** ר"ל, ב' מיתות בעה"ז ולמעלה, והוא חוב שגובין אותו בכל מקום: **ולית פקודא כו' -** כמ"ש (סוטה כא ע"א)¹⁵¹⁶ מצוה אגוני מגני כו', ור"ל שיש שהמזבח קולטו, וכמ"ש בפ' משפטים (PERLM קיד ע"ב)¹⁵¹⁷ ע"ש, כמ"ש ברוצח, מעם מזבחי תקחנו למות (שמות כא יד), שמע מינה דבדברים אחרים מזבח קולטו, וודאי לא יטעה יואב בזיל קרי בי רב (מכות יב ע"א)¹⁵¹⁸ (PERL). וז"ש **ואית חובין דמטרוניתא ל"ל כו' -** והן ערי מקלט, דאינון מצילין אלא לשוגג דווקא:

אבל יש מצוות שהן פחות מאלו. מצוות שהן על מנת לקבל פרס, אף על גב שיבאו להגן עליה, המקטרגים נוטלים אותם תחת רשותם (נ"א מוציאים אותה המקטרגים מרשותם) ויש חסאים אחרים שנקראים חלוקי הדיינים על חסאים שחולקים בהם. מהם מטה כלפי חסד, ודנים את הנשמה בממון, שהוא דיני ממונות. ויש אחרים שחולקים עליהם, והם נוטים כלפי חובה, לדון אותה בדיני נפשות. אם הזכויות מתגברות על החובות, דנים אותה בדיני ממונות וגובים מהזכויות, שהם גמילות חסדים שלו. ואם החובות מתגברות,	אבל פקודין אית דאינון פחות מאלין פקודין דאינון על מנת לקבל פרס אף על גב דיתון לאגנא עלה נטלין לון מקטרגין תחות רשותיהו (נ"א נפקין לה מקטרגין מרשותיהו) ואית חובין אחרנין דאתקריאו חלוקי דיינין על (קסו ע"ב) ¹⁵¹⁹ חובין דחולקין בהון מנהון מטה כלפי חסד ודיינין לה לנשמתא בממון דאיהו דיני ממונות ואית אחרנין דחולקין עליהו ואינון נוטין כלפי חובה למידן לה בדיני נפשות אם זכוון מתגברין על חובין דנין לה בדיני ממונות וגבין מזכוון דאינון גמילות חסדים

¹⁵¹⁵ עיין טוש"ע חו"מ סי' ע"ד ס"א ונו"כ שם.
¹⁵¹⁶ ז"ל: א"ר יוסף, מצוה, בעידנא דעסיק בה, מגנא ומצלא, בעידנא דלא עסיק בה, אגוני מגנא, אצולי לא מצלא. תורה, בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, מגנא ומצלא.
¹⁵¹⁷ והאי איהו פקודא¹⁵¹⁷ [מב] (חדא) להפריש ערי מקלט למאן דקטל¹⁵¹⁷ בגין ההוא מצרי דקטלת במצרים¹⁵¹⁷ דתמן הוה נחש הקדמוני וכל משרייתיה דהוה סחרין ליה וקטלת ליה [קודם] (בלא) זמניה ולא דחלת [מרדפינ¹⁵¹⁷] דיליה דבכמה [אתרין] (רדפינ) רדפו אבתרן [ב] כמה נשין [בנערותן דאינון] נעמה ואגר"ת ליל"ת (אגרת לילית) אוכמא וקודשא בריך הוא ייב לך ערי מקלט¹⁵¹⁷ לאשתזבא מנהון ואינון שערי תשובה:

\$
¹⁵¹⁸ תלמוד בבלי מסכת מכות דף יב עמוד א

נגמר דינו וכו'. אמר רב יהודה אמר רב: שתי טעיות טעה יואב באותה שעה, דכתיב: וינס יואב אל אהל ה' ויחזק בקרנות המזבח, טעה - שאינו קולט אלא גג, והוא תפס בקרנותיו; טעה - שאינו קולט אלא בית עולמים, והוא תפס מזבח של שילה. אביי אומר: בהא נמי מיטעא טעה, טעה - שאינו קולט אלא כהן ועבודה בידו, והוא זר היה. אמר ריש לקיש: שלש טעיות עתיד שרו של רומי לטעות, דכתיב: מי זה בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה, טועה - שאינה קולטת אלא בצר, והוא גולה לבצרה; טועה - שאינה קולטת אלא שוגג, והוא מזיד היה; טועה - שאינה קולטת אלא אדם, והוא מלאך הוא. אמר ר' אבהו: ערי מקלט לא נתנו לקבורה, דכתיב: ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חיותם, לחיים נתנו ולא לקבורה. מיתיבי:
¹⁵¹⁹ בדפ"ו איתא קסד ע"ב.

תיקון חלק ה

דנים אותה בדיני נפשות מצד הגבורה, וגובים בה נפש ורוח.	דיליה ואם חובין מתנברין דיינין לה בדיני נפשות מסטרא דגבורה וגבין בה נפש ורוח:

דהן שפחות - דירושלים ובהמ"ק: { קסז ע"ב }

ולמעלה אין משוא פנים בין צדיק לרשע, וכן צריך להשוות למטה גבי דין הצדיק עם הרשע, מצד של אמת, העמוד האמצעי, ולא יהיה דין רשאי לעשות משוא פנים לאחד מהם בדין, שבדין שלמעלה נאמר "לא ישא פנים ולא יקח שוחד", אוי לדין למטה שמשנתנה@ מהדין שלמעלה, שמכחיש מעשה בראשית, ולא יאמר זה נאמן מזה, שכמו שהוא למטה, "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך", לדון@ את גופים, כך יש למעלה שופטים ושוטרים לדון את הנשמה.	ולעילא לית משוא פנים בין זכאה לחייבא וכן צריך להשוות לתתא גבי דינא זכאה עם חייבא מסטרא דאמת עמודא דאמצעיתא ולא יהא דיינא רשאי למעבד משוא פנים לחד מינייהו בדינא דבדינא דלעילא אתמר (&) לא ישא פנים ולא יקח שחד ווי לדינא לתתא דאשתני מדינא דלעילא דאכחיש עובדא דבראשית ולא יימא דא מהימנא מדא דכמה דאיהו לתתא (&) שופטים ושוטרים ¹⁵²⁰ תתן לך בכל שעריך לדינא גופין הכי אית לעילא שופטים ושוטרים לדינא נשמתא:
ולא יכבד את זה יותר מזה, אלא שניהם בהשוואה בדין, והם צריכים להשמיע לפני הדיין, ולא ידברו עד ששואל אותם הדיין ונותן להם רשות לדבר. ויהיו לפניו ביראה משום ששכינה שורה עליהם. ומי שתובע אמת, כאלו מקיים על העולם, דיין אמת (דין אמת), וכל שכן מי שדן דין אמת, כאלו מקיים "אמת מארץ תצמח". אוי לו למי שמקיים שקר, ומפיל אמת, שגורם "ותשלך אמת ארצה". ומי גורם את זה, דיין שלא דן דין אמת, ובודאי דיין שדן דין אמת כאילו הוא מוציא את השכינה ואת ישראל מן הגלות, ומקיים אותם מן הארץ.	ולא יוקיר לדא יתיר מדא אלא תרווייהו בהשוואה בדינא ואינן צריכין למשמע קדם דיינא ולא ימללון עד דשאל לון דיינא ויהיב לון רשו למללא ויהון קדמיה בדחילו בגין דשכינתא שריא עליהו ומאן דתבע קשוט כאלו מקיים על עלמא דיין אמת (ס"א דין אמת) וכל שכן מאן דדן דין אמת כאלו מקיים אמת מארץ תצמח (&) ווי ליה למאן דאוקים שקרא ואפיל אמת דגרים (דניאל ה יב) ותשלך אמת ארצה ומאן גרים דא דיינא דלא דן דין אמת ובודאי דיין דדן דין אמת כאלו הוא אפיק לשכינתא ולישראל מגלותא ואוקים לון מארעא:

ובוודאי דיין כו' אפיק לשכינתא כו' - כמ"ש, אמת מארץ תצמח כו' כנ"ל, וכמ"ש (&) כל דיין שדן דין אמת גורם לשכינה שתשרה בישראל, ונאמר ציון במשפט תפדה כו':

קם רבי שמעון על רגליו והרים ידיו למעלה ושבח את אדון העולם ואמר, רבונו של עולם, עשה למען השכינה שהיא בגלות, ואם היא בשבועה, הרי אבא ואמא, שהם חכמה ובינה, יכולים לעשות התרה, זהו שנאמר "יהוה צבאו"ת יעץ ומי יפר". אם התלמיד נשבע, הרב יכול	קם ¹⁵²¹ רבי שמעון על רגליו וידוי לגבי עילא ושבח למארי עלמא ואמר רבון עלמא עביד בגין שכינתא דאיהי בגלותא ואם ²²⁴ איהי באומאה הא אבא ואמא דאינן חכמה ובינה יכלין ²²⁵ למעבד התרה הה"ד (ישעיה יד &) ה' צבאות יעץ ומי יפר אם התלמיד אומי

¹⁵²⁰ עי' לעיל הערה 1108.

¹⁵²¹ איתא בגליון: א"ה – המאמר הזה נהגו בכ"מ לאומרו בכניסת קדושת יום הכיפורים קודם אמרית כל נדרי והוא נדפס במחזורים בשיבושים רבים, וגם בספרי התיקון הוא מלא טעויות הרבה, כנראה מהגהות הגר"א בביאורו ז"ל ומהראוי לכ"א להגיהו על פי אמיתת גירסת הגר"א ז"ל למען ירצו אמרי פינו בסגולת העת הקדוש והנורא ההוא.

תיקון חלק ה

לעשות התרה. ואם נדר או נשבע הבן, שהוא ו', שלא יפדה אותה, אלא שתהיה בגלות עד זמן ידוע. ונדר או שבועה הם ב"ה, שהם חכמה ובינה, והוא התחרט, הרי שלשה בני אדם יכולים לפטור אותו, והם שלשת האבות למעלה כנגדם.	הרב יכיל למעבד התרה ואם נדר או נשבע בן דאיהו ו' דלא יפרוק לה אלא דתהי ²²⁶ בגלותא עד זמנא ידיעא ונדר או שבועה איהו ב"ה דאינון חכמה ובינה ²²⁷ ואיהו אתחרט הא תלת בני נשא יכלין למפטור ²²⁸ ליה ואינון תלת אבהן לעילא לקבליהו ²²⁹ :

***נעביד בגין שכינתא דאיהי בגלותא אם איהי באומאה הא בעלה יכיל למעבד התרה ואם איהו נדר או נשבע דתהא בגלותא עד זמנא ידיעא ואיהו וכו' אתחרט הא ג' ב"נ יכלין למפתח ליה ואינון תלת אבהן לעילא לקבליהו ואם נדר או נשבע ו' דאיהו בן י"ה ואתחרט הא או"א דאינון חו"ב יכלין למעבד התרה הה"ד ה' צבאות יעץ ומי יפר ואם לא תתחרט אנא בעינא כו' - כל זה נכתב בצדן: הא או"א דאינון חו"ב כו' - ר"ל, כמ"ש (&) החכם מתיר בנדר וכ"ש מאן דגמיר וסביר, שהוא נבון, וזהו חו"ב: ומי יפר - ומי ידוע¹⁵²²: ומי יפר ואם הבת אומי הבעל יכיל למעבד התרה ואם נדר או נשבע בן כו' - ר"ל, דלבת מיפר בעלה, אבל לבן צריך שלשה, והוא ג' אבהן, כמו שמפרש והולך: זמנא ידיעא ונדר או נשבע איהו ב"ה דאינון חו"ב - ר"ל, דלכן או"א אינון יכולין להתיר, וצריך ג' אבהן, שהן הדיוטות לגבי או"א. וכמו כהן הדיוט לגבי כה"ג, כידוע בסוד חכמה וחסד¹⁵²³. והבן הוא בן י"ה, סוד הדעת¹⁵²⁴, דאזיל בין י"ה:**

ואם לא תתחרט אנא בעינא מנך ומכל אינון דמתיבתא דלעילא ותתא דתעביד בגין רעיא מהימנא דלא זו משכינתא בכל אתר ואיהו עאל שלם בינך ובינה זמנין סגיאין ומסר גרמיה למיתה בגינה ובגין בנהא הה"ד (שמות לב &) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת:	ואם לא תתחרט, אני מבקש ממך ומכל אותם שבישיבה שלמעלה ולמטה, שתעשה למען הרועה הנאמן, שלא אזז @ מהשכינה בכל מקום, והוא הכניס שלום בינך ובינה פעמים רבות, ומסר עצמו למיתה עבודה ועבור בניה, זה שנאמר "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".

וז"ש ואם לא תתחרט כו' בגין רעיא מהימנא כו'. דהוא דרגא דדעת¹⁵²⁵, ואמר ומכל מתיבתא דלעילא ותתא, שהוא סוד ו', ג' מתיבתא דלעילא¹⁵²⁶, סגולתא, וג' מתיבתא דלתתא, סגול¹⁵²⁷:

ואם הוא נדר מסטרא דאבא ואמא ולא בעי אנא סליק לגבי ההוא דאתמר ביה (&) כי יפלא ממך דבר דאתמר ביה במופלא ממך אל תדרוש שיפטור את הנדר.	ואם הוא נדר מסטרא דאבא ואמא ולא בעי אנא סליק לגבי ההוא דאתמר ביה (&) כי יפלא ממך דבר דאתמר ביה במופלא ממך אל תדרוש שיפטור את הנדר.

ואם הוא נדר מסט' דאו"א - ר"ל, דאו"א נשבעו, דודאי שלמטה להן אינם יכולים¹⁵²⁸ להתיר, לכן מבקש מהכתר, כמו שמפרש והולך אנא סליק כו':

ואף על גב דשכינתא איהי בגלותא לגבי בעלה כנדה דאיהו יפריש בין דם לדם ואתפתח מקורא דילה לדכאא לה במיא דאורייתא מים חיים דלא פסקין ואפריש מינה	ואף על גב שהשכינה בגלות, אל@כלפי בעלה כנדה, שהוא מבחין@מפריד בין דם לדם, ונפתח מקורה לטהר אותה במי התורה, מים חיים שלא פוסקים. והפריד ממנה דם נדה, שהיא ליל"ת, שלא תקרב אליה,

¹⁵²² עי' זהר ח"א א ע"א הוב"ד במלואים אות (רד).

¹⁵²³ עי' לעיל ד ע"א: חכמה נחית בברכה דכהנא בימינא. ^

¹⁵²⁴ עי' לעיל הערה 2.

¹⁵²⁵ עי' לעיל כט ע"ב שמשא הוא הפנימיות של יעקב.

¹⁵²⁶ עי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרין ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנין מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרין. ועי' דברי רבינו בתיקון² נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

¹⁵²⁷ עי' לעיל קכא ע"א.

¹⁵²⁸ פתחתי ר"ת היה כתוב א"י.

תיקון חלק ה

שהיא חטא הנשמה, שמ@טמאה אותה, ואין לה רשות להעלות הנשמה לבעלה, לאותו המקום שמשם נתנה.	דם נדה דאיהי ליליית דלא אתקריבת בהדה דאיהי חובא דנשמתא דסאיבת לה ולית לה רשו לסלקא נשמתא לגבי בעלה להחוא אתר דאתייהבת מתמן:

ואמר ואע"ג כו' דאיהי יפרט כו', דמשם נטהר כל טומאה, ונשבת כל טומאה¹⁵²⁹, ור"ל דזהו "כי יפלא ממך דבר", שהוא יפריש "בין דם לדם" כמו שמפרש והולך: **ואתפתח כו' - וכמ"ש** (יחזקאל לו כה)¹⁵³⁰ וזרקתי עליכם כו' מכל טומאותיכם כו': ואמר **דאיהו חובא דנשמתא כו' - ר"ל ז"ש** בין דין לדין, כמ"ש (&) שמפריש בין דין לדין, בין דיני ממונות לדיני נפשות וכמו שמפרש והולך. ועוד מפרש בין דם לדם, כיון דנשמתא מקבל עונשא היא נטהרת:

ונדונת "בין דין לדין", בין דיני נפשות לדיני ממונות, שיש מי שפורע בממונו, ויש מי שפורע בנפשו. "ובין נגע לנגע", כמו שבארוהו (&) "איכה ישבה בדד", שחשבה השכינה בגלות כמו מצורע, שנאמר בו "בדר ישב מחוץ למחנה", מחוץ ודאי זו הגלות, שהיא מחוץ לארץ ישראל, שהיא המושב של האות ה'.	ואתדנת בין דין לדין (&) בין דיני נפשות לדיני ממונות דאית מאן דאתפרע בממוניה ואית מאן דאתפרע בנפשיה ובין נגע לנגע כמה דאוקמוהו איכה ישבה בדד (איכה א א) דאיהי חשיבא שכינתא בגלותא כמצורע דאתמר ביה (&) בדד ישב מחוץ למחנה [קמב ע"א] מחוץ ודאי דא גלותא דאיהי לבר מארעא דישראל דאיהי מותבא דאת ה':
ואם המקור לא יכול להפתח, עד שיפתח אותו שסגר אותו, אני מפייס אותו עבור יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא היחוד, שיחודו שם. ומשום הלבושים שהתלבש מיד נפתח מקורה ונטהרת השכינה. וסוד הדבר "מקוה ישראל יהו"ה מושיעו בעת צרה", מושיעו ודאי, אותו שהמקור של המקוה בידו.	ואי מקורא לא יכיל למפתח עד דיפתח ליה ההוא דסגיר ליה אנא מפייסנא ליה בגין יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יחודא דיהודיה תמן ובגין לבושין דאתלבש מיד אתפתחת מקורא ואתדכיאית שכינתא ורוא דמלה (ירמיה יד ה) מקוה ישראל ה' מושיעו בעת צרה מושיעו ודאי ההוא דמקורא דמקוה בידיה:

ואי מקורא כו' - ר"ל, שכל כך¹⁵³¹ הגיע עד שאף הכתר לא יכיל, עד דא"ס¹⁵³² עצמו ית' שמו צריך לפתוח: **אנא מפייסנא ליה בגין כו' - דהוא שקיו דאילנא, דעל ידי שם זה מתייחד א"ס בספירות כמ"ש** (יג ע"א יט ע"א), וז"ש **בגין לבושין דאתלבש כו' - שהן מדותיו, ועי' בפרשת ויקרא** (ז ע"ב)¹⁵³³: **ואמר ההוא דמקורא כו' - והוא א"ס ית' שמו:**

תקונא שתיתאה

בראשית שם, תר"י א"ש, ואלו הם שני האשים, שהם "בורא מאורי האש" ועליהם נאמר "סמכוני באשיות", בשתי אשיות. ולמה אמר בהם "סמכוני", אלא בלילי שבת, הנשמה היתרה יורדת לתמוך את השכינה התחתונה בגלות, שנאמר בה	בראשית תמן תרי אש ואלין אינן תרין אשין דאינן בורא מאורי האש ועליהו אתמר (שיה"ש ב ה) סמכוני באשיות בתרי אשיות ואמאי אמר בהון סמכוני אלא בלילי שבת נשמה יתירה קא נחתא לסמכא שכינתא

¹⁵²⁹ עי' לעיל י ע"א: מסטרא דספירן והויר"ת דלהון אתמר לא יגורך רע (תהלים ה ה) והזר הקרב יומת (במדבר א נא).

¹⁵³⁰ ז"ל: וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם. עי' דברי רבינו לעיל לז סע"ב.

¹⁵³¹ ר"ת היה כתוב שכ"כ.

¹⁵³² עי' לעיל עו ע"ב: אין סוף אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר. עי' מלואים אות (מה).

¹⁵³³ עי' מלואים אות (רה).

תיקון חלק ה

תתאה בגלותא דאתמר בה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום וכד אתא מוצאי שבת וקסח ע"א¹⁵³⁴ אסתלקת נשמתא יתירתא דבה וינפש (&) וינפש מיד דאיהי אסתלקת וינפש¹⁵³⁵ דלית מאן דסמך לה בההוא זמנא איהי אמרת לישראל סמכוני באשיות דאינון מאורי האש:	"נפלה ולא תוסיף קום". וכשבא מוצאי שבת, מסתלקת הנשמה היתרה, שבה "וינפש". וינפש, מיד שהיא הסתלקה, וינפש, שאין מי שתומך אותה. באותו זמן היא אומרת לישראל "סמכוני באשיות", שהם "מאורי האש".

תיקון ו'

בראשית תמן תרי אש ואלין כו' - ר"ל, דכר ונוקבא, כמ"ש ל' (י ע"א &) והמשכילים כו' בראשית דאיהי ברית אש וברית איהו יוד ועם אש אתעביד איש ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוק' ועל תרין אשות אתמר בקדמיתא אור דבהון עקבו מכהה גלגל חמה והיינו בורא מאורי האש בתר דחאבו כו' וידעו כי עירומים הם כו' ובגין דבשבת אתחזי לן באדלקת שרגא דשבת בתרין פתילות דאש ובמ"ש יתעברון מינייהו תקינו למימר במ"ש הבדלה באש ובגין דבשבת ויו"ט מתלבשין נשמתין בכתנות אור אמר הנביא ע"כ באורים כבדו ה' כו'¹⁵³⁶, כנ"ל. וז"ש ואלין אינון כו': אלא בלילי שבת כו' בההוא זמנא כו' - וכבר כתבנו שהישראל הן ענפין דשכינתא¹⁵³⁷, כפי שהישראל מאירין, כן השכינה. וכמו שבמוצאי שבת מסתלקין הכתנות אור, והן רוח ונפש יתירה דבאדם, שהן דו"ג דכתנות אור, באורים כבדו כו' (&), תרי אשות, שהן דו"ג כנ"ל. ע"כ צריך סמיכה בהבדלה, שיהיו מאירין כל השבוע הארה מינייהו. והענין שדו"ג הן ב' אש, כי ראשית שרש דו"ג הוא במ"ס¹⁵³⁸, שרש האש, כרסייה שביבין דנור (דניאל ד ט) ¹⁵³⁹ וכמ"ש באד"ר (קכח ע"ב)¹⁵⁴⁰: {קסח ע"א}

ומאי ניהו תרי תורות דאינון הצובות מאש דאיהי אלהי"ם מדת הגבורה ומאי ניהו למודי ה' (ישעיה נד יג)¹⁵⁴¹ תרין שפון דאקרון להבות	ומה הם שתי תורות שהן חצובות מאש, שהיא אלהי"ם, מדת הגבורה. ומה הם "למודי יהוה", שתי

¹⁵³⁴ בדפ"ו איתא קסה ע"א.

¹⁵³⁵ עי' ביצה טז ע"א: אמר רבי שמעון בן לקיש נשמה יתירה נותן הקדוש ברוך הוא באדם ערב שבת ולמוצאי שבת נוטלין אותה הימנו שנאמר שבת וינפש כיון ששבת ווי אבדה נפש.

¹⁵³⁶ הכל מודגש?

¹⁵³⁷ עד"ז הוא ג"כ כל הענין הצרות והגליות דישאל, כי אנחנו בני המלכות יוצאי חלציה ויונקי שדיה והיא אמנו השוכן בקרבינו תמיד, כי נשמת ישראל היא מנקודת הפנימיות דהמלכות עצמותה העיקריות שלה העולה עד מלכות דא"ס, והיא מתפשטת בכל אחד ואחד מישראל, ואנן איברים דילה. וכל מעשה ישראל וכל עניניהם הכל בה והיא כלל ישראל [וכמ"ש הגר"א כ"ז בתיקונים (דף מח ע"ד בד"ה הוא ובית דינו, ושם ע"ג בד"ה בכמה תחנונים, ובדף נ ע"ב ד"ה וכד כו', ובדף פז ע"ג בד"ה ולקבל נעימו, ושם ע"ד בד"ה מה כתיב בה, ובדף קו ע"ג כי השכינה אין בניינה כו' ושכנתי בתוכם כו' כו', ובי"א תיקונים האחרונים בריש תיקון ו בד"ה אלא בליל שבת) וכן באדרת אליהו ב' תשא בפסוק (שמות לד ט) ילך נא אדני בקרבנו] ולכן מקרה אחד לכולנו, שכל מה שאירע לשכינה אירע לישראל (דע"ה ח"ב יח ע"ב).

¹⁵³⁸ עי' לעיל קמא ע"ב ועי' אד"ז רפח סע"א.

¹⁵³⁹ עי' לעיל הערה 266.

¹⁵⁴⁰ ז"ל: סבא דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין ובתיקוניו ידיע ולא ידיע מארי דחוור כסו (ס"א בסומק) וחיוזו בוסיטא דאנפוי יתיב על כורסייא שביבין די נור לאכפייא לון. תרגום: כאחד שהוא זקן יותר מכל הזקנים, עתיק יותר מכל העתיקים נסתר יותר מכל הנסתרים, ובתיקוניו ידוע ולא ידוע, בעל הלובר כסו (באדום), ומראה תואר פניו יושב על כסא של ניצוצי אש כדי להכניעם.

¹⁵⁴¹ עי' ז"ח כח ע"א: וכד הוה בידייהו דמשה ואהרן דאינון אחידין בנצ"ח והו"ד דאינון תרין סמכין איקרי מטה לישנא דסמכא דהא ע"י אסתמך עלמא באורייתא דנפיק מבין תרין למודי ה' ואתייהבא על ידייהו ועל דאינון סמכין לעלמא באורייתא דנפיק מבין נצ"ח והו"ד דאחידין בהו קרא ליה מטה ומאן דאחיד באורייתא סמכא ליה ומחזקא ליה על ירכוי דלא יסטי לימינא ושמאלא. תרגום: וכשהיה בידי משה ואהרן שהם אחוזים בנצ"ח והו"ד שהם שני עמודים נקרא מטה לשון של תמיכה שהרי על ידו נסמך העולם בתורה שיוצאת מבין שני למודי ה' ונתנה על ידם ועל שהם תומכים

תיקוני חלק ה

(נ"א דאוקדין בלהבות) אש ואינן תרין תפוחין דמנהון רוחא דמשיחא נפיק¹⁵⁴² דאתמר ביה (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח ה' לבת מלך¹⁵⁴³ דהות בבי מרעא מרחימו דבעלה דאזל בעלה איהי נפלת למשכבה²³⁰ צווחת ואמרת (&) סמכוני באשיות הא איהי בבי מרעא²³¹ היא אומרת רפדוני במאי בתפוחים דמתרבים בעצי היער ואלין אינן עצי בשמים:	שפתים, שנקראו להבות (שנשרפו בלהבות) אש, והם שני תפוחים, שמהם יוצאת רוחו של משיח, שנאמר בו "ונחה עליו רוח יהוה". [משל] לבת מלך שהיתה בבית חוליה מאהבת בעלה, שהלך בעלה, היא נפלה למשכב. צווחת ואומרת "סמכוני באשיות". הרי היא בבית חוליה, היא אומרת "רפדוני". במה, בתפוחים שמתרבים בעצי היער, ואלו הם עצי בשמים.

וז"ש ומאי ניהו תרין תורות - שהן משם, ולכן הן מאש חצובות, והן דו"ן, תורה שבכתב ושבע"פ. והן שורש לכל הנבראים, שבתורה נברא העולם, כמ"ש (&) ואהיה אצלו אמן ה' (משלי ג יט) בחכמה יסד כו', וזהו בראשית, בתרין אשין (לעיל קסז ע"ב) אלו, ברא אלהים את כו'. וכמו שב' אשין הן דו"ן, כן הנבראים שמים וארץ, וכן כל הנבראים, כמ"ש (ב"ב עד ע"ב)¹⁵⁴⁴ כל מה כו' הכל דו"ן: **דביה וינפש** - ר"ל, לשון מנוחה, כי הנשמה יתירה היא המנוחה, כמ"ש ברע"מ (נשא) קכב ע"ב)¹⁵⁴⁵ ובה נפש עמלה ויגיעה, שבת וינפש, וכמ"ש בפ' ויקהל (רד"ב ע"ב)¹⁵⁴⁶ בארוכה, והן דו"ן פרצופין¹⁵⁴⁷ נגד יום השבת ולילה. ולכן נאמר בשבת, זכר ונקבה¹⁵⁴⁸, כל העושה בו מלאכה מחלילה כו' (שמות לא יד), וכנגד שניהם אמר שבת וינפש. ומ"ש וי נפש, דנפש צריכה סמיכה יתירה, דהיא נופלת בגלותא בחול, כנ"ל שנאמר נפלה כו': **מאש חצובות דאיהו אלהים כו'** - י"ה דאלהים, ומשרשו כנ"ל, כורסייה כו'. וכן בתורה דלמטה, דהיא תורת הבריא¹⁵⁴⁹, הוא מכסא דנק' אלהים כמ"ל בהקדמה (&). ובאצילות ב' תורות מבינה, דנק' ג"כ אלהים, דבה שארי התורה, אנכי כו' (&), ולמעלה בשורש השרשים, כורסייה שביבין כו' (דניאל &) כנ"ל. ולמטה בנו"ה, דתמן דו"ן, שהן שניהם מסט' דגבורה, כרובים זהב, ירכתי צפון. וז"ש ומאן נינהו למודי ה' תרין שפון דאקרון להבות אש [ונלע"ד שז"ש (שבת ל ע"ב)¹⁵⁵⁰ כל תלמיד כו' ואין שפתותיו נוטפות כו' תכונה], שבשפון לומד התורה, ומהן התורה יוצאה לעולם, שהן שני הלוחות. ולכן התורה ניתנה באש (&) והיא אש שחורה ע"ג אש לבנה, **חצובות מאש**, וכמ"ש (&) קול ה' חוצב להבות אש. ואלין הכלים דנפקין מפומא, שהן להבים, כמ"ל (קו ע"ב) (&) **הכל איהו להב הכלים אינן להבים ועליהו אתמר קול ה' חוצב להבות אש**. ואמר שם בהגהה (&) **דאינן שבעה ושבעה מוצקות** (זכריה ד ב), שהן כפולות, והן ב' תורות מב' שפון דאינן אשם, כמ"ל (קטז ע"א) (&) **אשה לה' דא נו"ה, עליהו אתמר (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי, אשי ה' אתקריאו, עליהו אתמר סמכוני באשיות, ע"כ באורים כבדו ה'**

את העולם בתורה שיצאה מבין נצ"ח והו"ד שאחוזים בהם קראה לו מטה ומי שאוחז בתורה תומכת אותו ומחזיקתו על ירכיו שלא יסטה ימין ושמאל.

¹⁵⁴² עי' לעיל הערה 1366.

¹⁵⁴³ עי' לעיל קכג ע"א.

¹⁵⁴⁴ ז"ל: אמר רב יהודה אמר רב: כל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו - זכר ונקבה בראם, אף לויתן נחש בריח ולויתן נחש עקלתון - זכר ונקבה בראם.

¹⁵⁴⁵ עי' מלואים אות (צח).

¹⁵⁴⁶ עי' מלואים אות (רט).

¹⁵⁴⁷ עי' לעיל הערה 67.

¹⁵⁴⁸ עי' זהר ח"א לב ע"א: תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינן מילה ופריעה זכור ושמור צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטריך לחברא לון.

תרגום: שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן, מילה ופריעה. זכור ושמור, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם.

¹⁵⁴⁹ עי' לעיל הערה 1443.

¹⁵⁵⁰ ז"ל: אמר רב גידל אמר רב: כל תלמיד חכם שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר - תכונה, שנאמר שפתותיו שושנים נוטפות מור עבר, אל תקרי מור עבר אלא מר עובר, אל תקרי שושנים אלא ששונים! לא קשיא, הא - ברבה והא - בתלמיד. ואיבעית אימא: הא והא ברבה, ולא קשיא, הא - מקמי דלפתח, הא - לבתר דפתח. כי הא דרבה, מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא, ובדחי רבנן. לסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתא.

תיקון חלק ה

וריה אפך כתפוחים תפוחי זהב כו': וז"ש ואינן תרין תפוחים - ור"ל דז"ש רפדוני בתפוחים, שכנגדן מבדילין בעצי בשמים, כמ"ש למטה רפדוני במאי בתפוחים דמתרין בעצי היער ואלין אינן עצי בשמים: ואמר דמנהון רוחא דמשיחא נפיק - ור"ל זהו ריח כמ"ש (&) והריחו ביראת ה', וכמ"ש (&) והריחו ביראת ה' דא ריח נוח ומהון נפקין ב' משיחין, כמ"ש ברע"מ בפרשת אחרי מות (סח ע"א)¹⁵⁵¹ תרין שוקהא נז"ה תרין נביאים מתמן אולידת תרין משיחין וש"מ הרבה. וכל הריח הוא ברוחא, ולכן נאמר (ישעיה יא ב-ג)¹⁵⁵² ונחה עליו רוח ה' רוח כו', והריחו כו', והיא בהאי רוחא, נפשא חזרת לגבה, כמ"ל תיקון כ"ה (עח ע"ב) ועוד ההוא חולה דאיהו לבא, כד רוחא, לא נשיב לגבה, דאתמר ביה ורוח אלהים מרחפת על פני המים, ואיהו לא דפיקת בערקין דילה, וכלהו חשיבין בגלותא כמתים, ואתמר בהו במחשכים הושיבני כמתי עולם, ובג"ד בגלותא אני ישנה (שח"ש ח ב) ואיהו חולה בגלותא. וכמה אסיין ת"ח קמשתולן לגבה בכמה בוסמין וריחין כו', ולא אתחזרת רוחא לגבה עד דייתי ר"מ רחימו דילה כו' ואייתי לה תפוח ושווי לחוטמא וארח ליה ואשתמודעת לגביה מיד חזרת רוחא ודפיקו לגבה בההוא זמנא שבחת ליה בתפוח הה"ד כתפוח כו', וב' משיחין הן נז"ה והוא השלישי, כי יבא שילה (בראשית מט ט), צדיק, ריח נוחות. ומ"מ כל הריח דצדיק הוא מנו"ה, וצדיק ל"ל דיליה אלא מה דקביל מינייהו. וכל הריח הוא בהון, וז"ש למטה, לקבל תרין תפוחין, דאינן תרי נביאי קשוט, די בהון עתיד לאפקא רוחא דקודשא, דאיהו רעיא מהימנא דלעילא, דביה אתיישבת נפשא דילה כו', ומסט' דאש הן אשיות, ומסט' דרוח תפוחים, ומסט' דמים היא הבדלה, כמ"ש בפרשת בראשית (דף יז ע"א)¹⁵⁵³ ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), הכא בפרט רוא לאפרשא בין מיין עילאין לתתאין, ברזא דשמאלא ואחברי הכא מחלוקת דשמאלא, דעד הכא רוא דימינא הוא, ר"ל דיום ראשון הוא ימינא, וביה שלמא. אבל יום שני הוא שמאלא, וביה מחלוקת והבדלה, וכמו שמפרש והולך (שם) ימינא איהו שלימא דכולא כו' כד אתער שמאלא כו' וכדין ועש אלהים את הרקיע וגו' אתער מחלוקת דרחימו וחביבו וקיימא דעלמא וברזא דמחלוקת שמאי והלל דתורה שבע"פ עאלת ברחימו גבי תורה שבכתב והווי בקיימא שלים הבדלה איהי וודאי בשמאלא כתיב הכא הבדלה ויהי מבדיל וכתב ויבדל וכתב התם המעט מכס כי הבדיל וגו' וכתב בעת ההיא הבדיל ה' את שבט הלוי דהא וודאי לית הבדלה אלא בשני באתר שמאלא ואי תימא כו' הבדלה במ"ש בין אינן כו' מיין עלאין דכורין ומיין תתאין נוקבי כו', עש"ב. וענין תרין המחלוקת, חד דאתפלג ימינא משמאלא, והיא שירותא דקשיו, וכמ"ש (עמוד א' &) בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא ובההוא מחלוקת כו', ומחלוקת השני, כד אתפלגו לקבל נוקבא בינייהו, כמ"ש בפרשת פנחס (רמד ע"א)¹⁵⁵⁴ עשירית האיפה לקבל כ"י דאיהי עשיראה דדרגין ואצטריכא לאתיהבא בין תרין דרועין ואיהי סולת נהמא כו', וכן שם (רמו ע"א)¹⁵⁵⁵ סלת למנחה לאעלא להאי סלת כו'. ור"ל שנאמר (&) את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים, דאינן ב' דרועין, ונא' ועשירית האיפה סולת למנחה כו'. וע"ל (עח ע"א &) והן בג' חושים. מאורי האש בראיה, והוא באור. הבדלה בשמיעה, דהיא ברכת הבינה, כמ"ש (&) מתוך שהיא בינה. ושמיעה היא בבינה בשמאלא, כמ"ש בתיקון ע (&), וכמ"ש בבהיר (&)¹⁵⁵⁶. וז"ש (&) אשר לא תשמע לשונו, וכן נאמר (&) תשמע חלום לפתור כו', ונאמר (&) ונתת לעבדך לב

¹⁵⁵¹ עי' מלואים אות (רי).

¹⁵⁵² ז"ל: ונחה עליו רוח ה' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה': והריחו ביראת ה' ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח:

¹⁵⁵³ עי' מלואים אות (כז).

¹⁵⁵⁴ עי' מלואים אות (ריא).

¹⁵⁵⁵ ז"ל: [ובחבורא קדמאה] סלת למנחה לאעלא להאי סלת קמי מלכא עלאה למנחה בין תרין דרועין:

תרגום: §

ביאור: סלת - בחבורא קדמאת בפרשת פנחס כדפירשנו "האי סולת" היינו מלכות (אור יקר). מלכא עלאה - תפארת בהיותו על חסד וגבורה בסוד בינה ב"ן י"ה יה"ו, ולזה היא עולה "בין תרין דרועין" דהיינו שתופסים אותה, חסד וגבורה בסוד שמאלו תחת לראשי וימינו וכו' דהיינו צפונית מערבית מערבית דרומית כדפירשנו בספ"ר בשער מהות והנהגה (אור יקר). תרין דרועין - פ"י להניחה בין חר"ג דזעיר שמקום המ' הוא אחורי הת"ת (מ"מ).

¹⁵⁵⁶ עי' לעיל הערה 795.

תיקון חלק ה

שומע לשפוט כו'. ובאד"ז (רצד ע"ב) ¹⁵⁵⁷ וקלא עייל בההוא עקימא כו', וכדין אתעכבת תמן ואתבחין בין טב לביש הה"ד כי און מלין תבחן כו', ובג"כ אתבחן בין טב לביש כו', והוא הבדלה. ריח ברוח, כמ"ש (ישעיה יא ב) ¹⁵⁵⁸ ונחה עליו רוח ה' כו' והריחו כו', וכנ"ל וודאי שהוא ברוח, וע"ל (סא ע"א &) בהגהה. וברכת היין היא רביעית, שהיא בפה, חוש הטעם, וזהו סוד הפסוק (&) הביאני אל בית היין, ואח"כ סמכוני כו', ואח"כ רפדוני כו', ואח"כ שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיה"ש ב ו), והן ד' אותיות השם בד' חושים, כמ"ש בתיקון ע' (&): *לבת מלך דהות בבי מרעא מרחימו דבעלה צווחת ואמרת סמכוני באשיות (הא איהי בבי מרעא) אזל בעלה איהי נפלת למשכבא היא אומרת רפדוני כו' - כצ"ל, ור"ל בבי מרעא, אינה חולה לגמרי, כמ"ש (&) קצירי ומריעי, אלא חולה שהוא יכול להלך ¹⁵⁵⁹, ולכן אמרו ¹⁵⁶⁰ שכיב מרע, ששוכב מחלי: וכד אזל בעלה אז נפלת כו' מרחימו דבעלה - מבקשת באשיות, שהן רחימו דאיש ואשה, כנ"ל ב' אשות, שבהן הרחימו, כמ"ש (שיה"ש ח ו) רשפיה רשפי אש, ב' אשות, שלהבת יה (שיה"ש ח ו) ¹⁵⁶¹, י"ה דב' אשות איש ואשה ¹⁵⁶² (לה ע"ב), מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שם ז). וכד אזל בעלה ונסתלק ממנה רוחא ודפיקו, ומבקשת לאחזר רוחא לגביה בריחין כנ"ל, ולכן אומרת, רפדוני כו', והוא במוצאי שבת, דאסתלק רוחא דקודשא, נשמה יתירה דשבת, מנפשא שהוא בעלה, רחימו דילה. וכנ"ל בתיקון כ"ה (&).

¹⁵⁵⁷ ז"ל: מתלת חללי דמוחי נטיף נטיפא לאודנין וההוא אקרי נחל כרית כד"א נחל כרית (מלכים א' יז) כלומר כרותא דאודנין וקלא עייל בההוא עקימא ואשתאב בההוא נהרא דההוא נטיפא וכדין אתעכב תמן ואתבחין בין טב לביש הה"ד כי און מלין תבחן (איוב לד) ומ"ט און מלין תבחן משום דאתעכב קלא בההוא נהרא דנטיפא בעקימותא דאודנין ולא עייל בבהילו ובג"כ אתבחין בין טב לביש וחיך יטעם לאכול מ"ט חיך יטעם לאכול בגין דיתעכב תמן ולא עייל בבהילו בגופא וע"ד יטעם ויתבחן בין מתיקו למרירו.

תרגום: מג' חללי המוח, נוספת נטיפה לאזניים. והיא נקראת "נחל כרית". כמ"ש "נחל כרית". כלומר כריתה של האזניים. והקול נכנס במקום ההוא העקום ונקלט באותו הנהר של הנטיפה ההיא. ואז מתעכב שם ונבחן, אם הוא טוב או רע. ז"ש, "כי און מלין תבחן", מהו הטעם שאון תבחן מילים? משום שהקול מתעכב באותו הנהר של הנטיפה, בהעיקום שבאזניים, ואינו נכנס במהירות. ועל כך נבחן אם הוא טוב, אם הוא רע. "וחיך יטעם לאכול", מהו הטעם שחיך יטעם לאכול? הוא משום שנתעכב שם ואינו נכנס במהירות לגוף, וע"כ יטעם ויבחן בין מתוק למר.

¹⁵⁵⁸ לשונו מובא לעיל הערה 1552.

¹⁵⁵⁹ ולא נפל למשכב.

¹⁵⁶⁰ ע"י תרגום יונתן (בראשית מח א) הנה אביך חולה - אבון שכיב מרע.

¹⁵⁶¹ היינו על אף שהמילה כתוב שלהבתיה בפסוק, אבל הוא דורש את זה כשלהבת של שם י"ה.

ע"י פת"ש אבי"ע כא, וז"ל ושמות החכמה מילוי מ"ה דהוי"ה בסוד חכמה כח מ"ה, וכן בינה הכל שמות אה"ה זה ידוע, ושמות הגבורה בסוד שם אלהים בנקודות או בגילופי יוד"ן, ובאחוריים הפנימי סוד שם י"ה, והוא כמ"ש (שיה"ש ח ו) שימני כחותם וגו' כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, כי עיקר האהבה הוא דביקותא דרוחא ברוחא בסוד אש ואש דבאיש ואשה שבהם ב' אותיות י"ה, שמצד הדין הנמצא במאורות שהוא גורם חסרון בתחתונים תשוקת הנבראים ומאורות התחתונים למלאות חסרונם, והוא סוד (בראשית ג טז) ואל אישך תשוקתך בסוד הצמצום וחפירה שביסודה שרצונה להתמלאות מיסוד דדכורא, והוא סוד כוונה פנימית של הגבורות כדי שיתגבר התשוקה בתחתונים להתמלאות מאור עליון מבאר מים חיים.

ע"י שעה"כ סב ע"ד: והנה נתבאר כי המים חמין הם בסוד שלהובא דאשא הנז' בזוהר המגרשת את הקלי', ולכן צריך שבשעת רחיצתך במים החמין, תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה, ר"ל כי זו השלהבת יוצאת משם י"ה, כדי לגרש ולהפיל הקלי' למטה. ונבאר איך זו השלהבת נמשכת משם י"ה. הנה שם י"ה, יש בו ג' מיני מלויים, ביוד"ן ובאלפ"ן ובהה"ן, כזה: יוד הי, יוד הא, יוד ה. ושלשתם יחד הם בגימ' אמן, כמנין יאהדונה"י. אחר כך תכה ב' אותיותיו זו בזו בכל שלשה המלויים, כזה: יוד פעמים ה"י, הם בגימ' שלש מאות. יוד פעמים ה"ה, הם בגימ' מאתים. יוד פעמים ה"א, הם בגימ' ק"ך. ושלשתם יחד הם בגימ' כת"ר. והענין הוא כי ג' י"ה הם שלשה מוחין, והם למעלה בבחינת הכתר של הנקבה, כי כל בחי' מוחין שלהם משם י"ה כנודע אצלנו.

ע"י שער הפסוקים (פרשת שמות): ונמצא, כי שת והבל הם אותיות אלו שלהב"ת י"ה, כי הם השלהבת והנשמה היוצאת משם י"ה, שהוא אבא. וטעם קריאתם שלהבת, הוא כנודע ענינה אצלנו, בענין רחיצת האדם בכל ערב שבת פניו ידיו ורגליו במים חמין. ושם נתבאר כי בחינת שם י"ה, בכל בחינותיו במלואו ובפשוטו, נקרא שלהבת וע"ש.

¹⁵⁶² ע"י ש"ע (או"ח רסג ס"א): יהא זהיר לעשות נר יפה, ויש מכוונים לעשות ב' פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. ע"י לעיל יב ע"א מקור לזה.

תיקון חלק ה

ותחלה כשרוצה להתפרש, והיא ברחימו דיליה, צריך לאסתמכא באשיות, מאורי האש. ואח"כ כשמסתלק בתפוח עצי בשמים, והיא כדעת בית שמאי ואליבא דר"י או כר"מ לדברי הכל¹⁵⁶³, אלא ממ"ש יין תחילה בפסוק, הוא כדברי ב"ש אליבא דר"י, וזהו כי חולת אהבה אני (שיה"ש ב ה), שני דברים רחימו וחולה, ולכן סמכוני ורפדוני, וכ"ז¹⁵⁶⁴ במ"ש, לאסתמכא האי נפשא, דהיא חולה כל השבוע, דהיא נופלת כל השבוע כנ"ל, וצריך לסמיכה. ונפילה הוא כמו, ותפול מעל הגמל (בראשית כד טו) כמ"ש בתרגום אונקלוס¹⁵⁶⁵, שהוא רק הטיה. ולכן נאמר, סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים (תהלים קמה יד), דבכפופים צריך זקיפה, והוא כד שוכב, כמ"ש כאן **כד איהי במשכבא**, דכאן צריך קימה, כמ"ש (&) ואשר שכב לא יוסיף לקום, ואתה ה' חנני והקימני כו' (&):

קם סבא תליתאה ואמר רבי רבי הא אנן בעצי בשמים מבדילין והכא איהי לא אמרת אלא בתפוחים אלא אנן מברכין על עצי בשמים בנין דאתמר בהון (&) וריח אפך כתפוחים ולא עוד אלא כל ²³² מיני בשמים אינון טבאין לברכא עליהו ואנן דעבדין בהדס בנין דאית ביה תלת עלין דאתקריאו תלת הדסים רמיון לתלת אבהן אבל תרין נוקבין דחוטמא אינון לקבל תרין תפוחין דאינון תרי נביאי קשומ די בהון עתיד לאפקא רוחא דקודשא דאיהו רעיא מהימנא דלעילא ²³³ דביה אתישבת נפשא דילה ובנין דא איהי אמרת רפדוני בתפוחים (&) כי חולת אהבה אני (שיה"ש ב ה):	קם הזקן השלישי ואמר, רבי רבי הרי אנו מבדילים בעצי בשמים, וכאן היא אינה אומרת אלא בתפוחים. אלא אנו מברכים "על עצי בשמים", משום שנאמר בהם "וריה אפך כתפוחים". ולא עוד אלא, כל מיני בשמים הם טובים לברך עליהם, ואנו שעושים בהדס, משום שיש בו שלשה עלים, שנקראו שלשה הדסים, שרומזים לשלשת האבות. אבל שני נקבי החוטם הם כנגד שני תפוחים, שהם שני נביאי אמת, שבהם עתידה לצאת רוח הקודש, שהוא הרועה הנאמן שלמעלה, שבו מתישבת נפשה. ולכן היא אומרת "רפדוני בתפוחים" כי חולת אהבה אני.

קם סבא ואמר ר' כו' *אפך כתפוחים וכל מיני בשמים אינון כו' כצ"ל - ור"ל לא כמ"ש ר"ש דתפוחים היינו עצי בשמים, אלא תפוחים קאי על ב' נקבי דחוטמא, דמשם הריח. ולכן כל מיני בשמים אינון טבאין לברכא, דלדברי ר"ש דווקא עצי בשמים, והוא ההדס שמברכין עליו במ"ש (&), אבל הוא לאו דווקא. וזה שמברכין אהדס, לאו משום דרמיזי לתפוחים, שהן נו"ה, אלא משום דרמיזי לתלת אבהן, שמהן מקבלין נו"ה, שהן ב' נוקבי דחוטמא, כמו שמפרש והולך, ומהן מקבלין הריח, וז"ש **אבל תרין כו' : *דאיהו ר"מ דביה אתישבת כו' - כצ"ל**, דהוא רוחא דקודשא, שהוא סוד הדעת, וע"ל (קיא ע"א &) בהגהה:

בלילא דשבת אתמר (שיה"ש ה ה) קמתי אני לפתוח לדודי בשבת וכד נפיק שבת אתמר (&) ודודי חמק עבר {קסה ע"ב ¹⁵⁶⁶ } ובההוא זמנא (&) בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני עד דאומינא ²³⁴ דבזמנא דייתי זמנא אהרא דאוחד ²³⁵ בדיה ולא אשבקיניה למיזל כמה דאתמר (שיה"ש ג ד) אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי דא בי מקדשא דלעילא (שם) ואל חדר הורתי דא בי מקדשא דלתתא:	בליל שבת נאמר "קמתי אני לפתח לדודי", בשבת. וכשיוצאת שבת נאמר "ודודי חמק עבר". ובאותו זמן "בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני", עד שנשבעתי שבזמן שיבא פעם אחרת, שאחז בידו ולא אעזב אותו ללכת, כמו שנאמר "אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו אל בית אמי", זה בית המקדש שלמעלה, "ואל חדר הורתי", זה בית המקדש שלמטה.

¹⁵⁶³ ז"ל: א

¹⁵⁶⁴ נוסח זה כנגד זה?

¹⁵⁶⁵ ז"ל: ואתרכינת מעל גמלא.

¹⁵⁶⁶ בדפ"ו איתא קסה ע"ב.

תיקון חלק ה

בליליא דשבת כו' - ר"ל, וזהו ענין הבדלה במוצ"ש כנ"ל. וכן רמזו לגלותא דנפיק שבת ותפלה, וז"ש ובהוא זמנא {קסח ע"ב} בקשתיהו כו': *עד דבזמנא דייתי זמנא אחרא אחיד בידיה ולא אשבקיניה למיזל כו' כצ"ל - וקאי על הגאולה, וכן הוא בשבתות, אלמלי שמרו ישראל ב' שבתות מיד היו נגאלין (&), דשבת ראשונה היא נגד בית¹⁵⁶⁷ המקדש ראשון ושני שנתבנה ע"י אדם, והן נגד יום השבת ולילה. ואח"כ הגלות, לקבל ימי החול, אסתמכא בגלות בימי החול משוירין וריחא דנשמתא משבת שעברה, שע"ז תוכל לקבל הנשמה בשבת הבאה לגמרי ע"י הקב"ה שלא תפול עוד. וכן אנחנו בגלות, ונשלמה פרים שפתינו (&), הציבי לך ציונים (ירמיה לא כ), וחיים מעט בשוירין דבית¹⁵⁶⁸ המקדש והתורה שניתנה לנו בשבת בסיני, שע"ז נצא לחירות ולא נפול עוד. וע"ל (קמד ע"א &) **בגין דבגלותא קדמא לא כו' אבל כפורקנא בתרייתא כו'**, דלא ישתעבדון בה ובבנה לעולם, ויתבנו ב' בת¹⁵⁶⁹ המקדש, בגין קיים לעלמין, כמ"ש בפרשת פנחס (רכ ע"ב)¹⁵⁷⁰. וז"ש **לא אשבקיניה למיזל כו' דא בי מקדשא דלעילא ואל חדר כו' ואל חדר הורתי**, שהיא שם, הורה גבר (איוב ג ג)¹⁵⁷¹, חדר המטות, דב' שבתות הוא שבת תחתון ועליון, וביניהן הן ו' ימים, ולכן ה' ¹⁵⁷²זוכה לשבת עליון, עלמא דחירו (זהר ח"ב קפו ע"א). וכן כפורקנא בתרייתא ע"י התורה, שהוא ו' ימים. שהתורה הוא ו', כמס"ל ריש תיקון כה (&) ע"ש, זוכה לחירו. ולכן כששומר ב' שבתות ו' ימים בתורה, זוכה לנשמת חיים:

ובזמנא דאחיד בידיה כפורקנא בתרייתא לא יהא לי כזמנא אחרנין דבכל פורקנא ופורקנא הוה אתי ולבתר הוה פרח מנאי אבל כפורקנא בתרייתא אנא אחיד ביה וקשיר ליה בכמה קשורין דרחימו דלא יזוז מנאי לעלם ולעלמי עלמין דבכל גלותא וגלותא הוה אויל מנאי והוינא שאיל עליה ²³⁶ לכל עובר ושב ²³⁷ הה"ד (&) כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי וזמנא לא הוינא אשכח מאן דיימא [קמב ע"ב] לי מידי מניה והוינא אומי	ובזמן שאחז בידו, בגאולה האחרונה, לא יהיה לי כמו הפעמים האחרות, שבכל גאולה וגאולה, היה בא, ואחר כך היה פורח ממני. אבל בגאולה האחרונה, אני אחז@ בו ואקשר@ אותו עם כמה קשרים של אהבה, שלא יזוז ממני לעולם ולעולמי עולמים. שבכל גלות וגלות היה הולך ממני, והייתי שואל עליו את כל עובר ושב, זהו שנאמר כ"מעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי". ולפעמים לא הייתי מוצאת מי שיאמר לי ממנו דבר.

¹⁵⁶⁷ בתי@.

¹⁵⁶⁸ דבתי@.

¹⁵⁶⁹ נוסח היה ר"ת @.

¹⁵⁷⁰ עי' זהר ח"ג רכ ע"ב: ומשה כך אמר (במדבר כה יב) הנני נותן לו את בריתי כמה דצדיק דלעילא נותן אוף אנא הנני נותן מתנה למהדר מתנה איהי [ו] בגין (ד) ברית דא רווח כהונה עלאה ואי לא תהא בהדיה לא אתקשר פנחס בדוגא דכהונה עלאה דהא ברית דבקא איהו תדיר בימינא עלאה וימינא עלאה דא זמין למבני בי מקדשא דאיהו ברית אמר רבי אבא אדכרנא מלה חדא דשמענא מבוצינא קדישא דשמע משמיה דרבי אליעזר יומא חד אתא לקמיה חד חכים [גוי] א"ל סבא סבא תלת בעיין בעינא למתבע מנך חד דאתון אמרין דיתבני לכו בי מקדשא אחרא והא לא הוו למבני אלא תרי זמנין בית ראשון ובית שני בית שלישי (ובית רביעי) לא תשכח באורייתא והא מה דהוה ליה למבני כבר אתבנון ולעולם לית ביה יתיר דהא תרי בתי ישראל קרא לון קרא וכתוב (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון:

תרגום:

ביאור: בהדיה - הנוקבא צריכה שתהיה בשותפו ובסיעתו (רח"ו). בימינא עלאה - כי החסדים מכוננים יסוד דנוקבא ג"כ בסוד מקדש ה' כוננו ידיך (רח"ו).

¹⁵⁷¹ ז"ל בשלימות: יאבד יום אָלֶד בו והלילה אמר ה'ה גָּבַר. ועי' זהר ח"ג מג ע"א: תא חזי בשעתא דבר נש אתי לאתקדשא לאזדווגא בנוקביה (בכוונה) ברעותא קדישא דיליה אתער עליה רוחא (אחרא) קדישא כליל דכר ונוקבא ורמז קודשא בריך הוא לחד שלוחא ממנא על עדויהון דבני נשא ומני בידיה ההוא רוחא ואודע ליה לאן אתר יפקוד ליה הדא הוא דכתיב (איוב ג ג) והלילה אמר הורה גבר הלילה אמר לההוא ממנא הורה גבר מפלניא וקודשא בריך הוא אפקיד ליה לההוא רוחא כל מה דאפקיד והא אוקמוה:

תרגום: \$

¹⁵⁷² היה היא

תיקון חלק ה

והייתי משביעה בשבילו את כל בני העיר, זהו שנאמר "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני (שיה"ש ב ה) וכמה זמנין על משכבי בלילות דאינון גליות בקשתי את שאהבה נפשי ולא הוה מאן דיימא לי עד דאיהו הוה אתי ²³⁸ וכען בפורקנא ²³⁹ (נ"א בגלותא) בתרייתא ברח דודי בכעסא סני ושאלנא בגיניה ולא אשכחנא מאן דיימא לי מידי ובגין דא אנא אומינא דבזמנא דיייתי ואחידנא בידוי דלא יוזו מנאי ואנא אחזתיו ולא ארפנו אחזתיו בקשורא דתפלין דיד ולא ארפנו בתפלין דרישא:	והייתי משביעה בשבילו את כל בני העיר, זהו שנאמר "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני". וכמה פעמים על משכבי בלילות, שהן הגליות, "בקשתי את שאהבה נפשי", ולא היה מי שיאמר לי, עד שהוא היה בא. וכעת בגאולה (בגלות) האחרונה, ברח דודי בכעס רב, ושאלתי בעבורו ולא מצאתי מי שיאמר לי דבר. ולכן אני נשבעתי, שבזמן שיבא ואחזתי בידיו שלא יזוז ממני, ואני אחזתיו ולא ארפנו, אחזתיו בקשר של תפלין של יד ולא ארפנו בתפלין של ראש.

בכמה קשורין דרחימו - כמ"ש למטה אחזתיו בקשורא דתפלין כו': *והינא שאל ביה לכל עובר ושב עד דהוה אתי לגבאי הה"ד כמעט כו', כצ"ל, וכמ"ש"ל וכמה זמנין על משכבי כו', עד דאיהו הוה ייתי, וכען בגלותא בתראה, ברח בכעסא סגיא ושאלנא כו', כמ"ש (&) על משכבי בלילות כו', שהוא גלות בכל (&), כמעט שעברתי מהם כו' (שיה"ש ג ד), שנבנה מהרה. אבל בגלות הזה, (&) ודודי חמק עבר כו' הכוני פצעוני כו' השבעתי אתכם אם תמצאו כו', והם אומרים (שיה"ש ו א) ¹⁵⁷³ אנה הלך דודך כו'. וז"ש ושאלנא בגיניה כו' ואמר ואנא אחזתיו ולא ארפנו כו', אע"ג דהוא כתיב אצל על משכבי כו', משום דשם כתב, עד שהביאותיו כו', וכאשר בא לבית המקדש, חזרתי לחטוא ואזיל מיני. אבל עתה (שיה"ש ח ו-ט) כי עזה כמות אהבה כו', מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. והענין כמ"ש בסוף תיקון ס"ב (&) שהתעוררות הזיווג הוא מהגבורות ושלחבת הרחימו, ואח"כ מ"ד מתגברין, ונפסק האהבה. וכן בבית המקד מחמת רוב החסד והשלוה מרדו, כמ"ש (דברים לב יג) ירכיבוהו על במתי ארץ ויאכל כו', כל הפרשה שם, וישמן ישורון ויבעט כו' (שם טו). אבל בפורקנא בתרייתא, תהיה האהבה גדולה כל כך עד שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (&), ולכן יהיה זיווגא תדיר ¹⁵⁷⁴ דלא פסיק ובשפע תמיד, והאהבה לא יפסוק. וזהו הטעם שאינו יכול ¹⁵⁷⁵ לקבל רוב טובה, אבל כאשר האהבה גדולה, אינו מזיק רוב טובה:

תא חזי דודהא כד ייתי לגבה יימא לגבי תרין משיחין (&) נשכימה לכרמים דאינון ישראל די בהון אתמר (&) כי כרם ה' צבאות בית ישראל נראה הפרחה הגפן דאיהי שכינתא בהון (&) הנצו הרמונים אליו אינון דמליין מצות כרמון ¹⁵⁷⁶ :	בא ראה, כשיבא דודה אליה, יאמר לגבי@ שני המשיחים "נשכימה לכרמים" שהם ישראל, שבהם נאמר "כי כרם יהוה צבאות בית ישראל נראה הפרחה הגפן", שהיא השכינה, בהם "הנצו הרמונים", אלו אותם שמלאים מצוות כרמון.
קם רבי שמעון ואמר סבא סבא נשכימה לכרמים הא אית כרמים דלאו אינון ישראל בגין דא ²⁴⁰ (&) שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי ואינון ערבוביא דערב רב דאינון מעורבין בהון בישראל בגלותא ובגין דא כד ייתי קודשא בריך הוא לגבי שכינתא	קם רבי שמעון ואמר, זקן זקן "נשכימה לכרמים", הרי יש כרמים שאינם ישראל, לכן "שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי", והם הערבוביה של הערב רב, שהם מעורבים בישראל בגלות, ולכן כשיבא הקדוש ברוך הוא אל השכינה, הוא יאמר לה@ "נשכימה לכרמים נראה

¹⁵⁷³ ז"ל: אנה הלך דודך היפה בנשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך.

¹⁵⁷⁴ פי' חו"ב הם כתרין רעין דלא מתפרשין (זהר ח"ג ד ע"א).@

¹⁵⁷⁵ שאינה יכולה.

¹⁵⁷⁶ עי' ברכות נז ע"א: כפלה הרמון רקתך. מאי רקתך, אפילו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון.

תיקו"ז חלק ה

איהו יימא לגבה (&) נשכימה לכרמים נראה אם פרחה הגפן בהון דאתמר בה (&) כי כרם ה' צבאות בית ישראל (&) הנצו הרמונים אלין ודאי אינון דמליין מצות כרמונים (&) שם אתן את דודי לך אלין דאינון רחימין דילך תמן יהיבנא לון לך (שיה"ש ב יא) כי הנה הסתו עבר שולטנו דשאר ממנן דפלחי כוכביא הגשם חלף הלך לו שלטנותא דערב רב:	אם פרחה הגפן, בהם שנאמר בה "כי כרם יהוה צבאות בית ישראל". "הנצו הרמונים" אלו ודאי אותם שמלאים מצוות כרמונים, "שם אתן את דודי לך", אלו שהם אוהבים שלך, שם נתתי אותם לך, "כי הנה הסתיו עבר", [זו] שלטונם של שאר הממונים של עובדי כוכבים. "הגשם חלף הלך לו" [זו] השלטון של הערב רב.

קם ר"ש ואמר כו' ובג"ד כד ייתי כו' - ר"ל, "אם נשכימה לכרמים" קאי על ישראל, על כן¹⁵⁷⁷
פרחה הגפן לא קאי על ישראל, ולכן פי' על שכינתא. אבל אין ענין הקרא מכוון, שהכל קאי על
ישראל, כמ"ש "הנצו הרמונים", לכן פי' לכרמים על כלל בערב רב, אם "פרחה הגפן", דאינון
ישראל ביניהן: **הגשם חלף הלך לו כו' - דע"ר קשין יותר מאומות העולם**¹⁵⁷⁸, שהם (משלי כז טו) גשם
טורד לישראל, והן (&) אשת מדינים, שהן יגרו מדון תמיד בין ישראל לאביהם שבשמים:

241 בההוא זמנא יימא לגבה (&) שובי שובי השולמית בתרי בתים דאינון בית ראשון ובית שני לתתא שובי שובי בבית ראשון ושני לעילא (&) ונחזה בך דבר אחר שובי שובי ארבע זמנין בארבע אתוון דיליה דאינון אדנ"י ונחזה בך בארבע אתוון דיליה דאינון יהוה אמר קודשא בריך הוא לגבי ישראל ארבע זמנין שובי בשכינתא בתיובתא ונחזה בך בארבע כוסות דפורקנא דאינון בפסח דחייבין ביה ישראל למשתי ארבע כוסות כגוונא דארבע גאולות שובי שובי בארבע יהודין ²⁴² (ס"א יסודין) דילך ונחזה בך בארבע חיוון ונחזה בך ²⁴³ בשמיא וארעא ומיד (תהלים צו יא) ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך (שם צג א):	באותו זמן, יבא אליה "שובי שובי השולמית", בשני בתים, שהם בית ראשון ובית שני. למטה "שובי שובי" בבית ראשון ושני. למעלה "ונחזה בך". דבר אחר, "שובי שובי", ארבע פעמים בארבע אותיות, שהם אדנ"י. "ונחזה בך", בארבע אותיותיו, שהם יהוה. אמר הקדוש ברוך הוא אל ישראל, ארבע פעמים שובי בשכינה @ בתשובה, "ונחזה בך", בארבע כוסות של הגאולה, שהם בפסח, שחייבים בו ישראל לשתות ארבע כוסות כדוגמת ארבע הגאולות. "שובי שובי", בארבעה היחודים (היסודות) שלך. "ונחזה בך", בארבע חיות. "ונחזה בך" בשמים ובארץ, ומיד "ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יהוה מלך".

שובי שובי כו' לעילא ונחזה בך - שביט ראשון ושני דלתתא כבר ראו, אבל דלעילא, ונחזה בך,
כמ"ש (זכריה ב ט) ולכבוד אהיה בתוכה (ישעיה ס ב) ועליך יזרח ה' וכבודו עליך יראה, שהן ב' בהמ"ק
דלעילא, והלכו גוים לאורך (שם ג), ומלכים לנוגה זרחך (&): **ד"א כו' ונחזה בך כו' - כנ"ל, ונחזה בך,**
הוא דבר מלמעלה שיהיה בה, וכמ"ש (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם ה' כו', וזהו ונחזה
בך, דכאן בד' כו'. וז"ש זהו תפילין של ראש, דתפילה של יד הוא ד' אתוון דאדנ"י, ותפילין של
ראש דהוי"ה, כמ"ש ל בהקדמה (&) וש"מ: ***דארבע גאולות שובי שובי בארבע יסודין דילך ונחזה**
בך בשמיא וארעא כו' - כצ"ל, ור"ל דד' יסודות דארץ, הוא ד' אתוון דאדנ"י, דהיא ארץ, ושמיא
וארעא שהוא ארץ הכללית, שהיא ה' אחרונה שבשם, הן הוי"ה, וכמו שמפרש והולך, ומיד ישמחו
השמים ותגל הארץ, בר"ת, וכידוע בסוד ה' אחרונה ואדנ"י¹⁵⁷⁹, והוא סוד רוח אלהים מרחפת (&),
שהיא כלל הארץ, כתר דילה, והוא הארץ בקמץ¹⁵⁸⁰, דכורא דנוק:

¹⁵⁷⁷ כרחח @ היה ר"ת

¹⁵⁷⁸ עי' לעיל קסג ע"ב ד"ה ובג"ד מני.

¹⁵⁷⁹ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ כו ע"א וז"ל, את המאור הגדול שמשא, ואת המאור הקטן
סיהרא במיעוטה, שנעשית ראש לשועלים, ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של

תיקון חלק ה

באותו זמן הנצנים נראו בארץ, אלו האבות, זכויותיהם התגלו על השכינה, שהיא ארץ החיים, ועל בניה, שנאמר בהם "והיה זרעך כעפר הארץ". "עת הזמיר הגיע", "אז ישיר משה ובני ישראל" וקול התור נשמע בארצנו "קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב יהוה ציון":	בההוא זמנא (&) הנצנים נראו בארץ אלין אבהן זכוון דלהון אתגליאן על שכינתא דאיהי ארץ החיים ועל בנהא דאתמר בהון והיה זרעך כעפר הארץ (&) עת הזמיר הגיע (שמות טו א) אז ישיר משה ובני ישראל (&) וקול התור נשמע בארצנו (ישעיה נב ח) קול צופיך נשאו קול יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב יהוה ציון²⁴⁴:
באותו זמן הקדוש ברוך הוא משבח אותה, זהו שנאמר "ראשך עליך ככרמל", זה תפילין של ראש, והרצועות תלויות מכאן ומכאן כמו זמורות, שהן ככרמל שתלויים מן הגפן. "ודלת ראשך כארגמן", זו תפלה של יד, מה שהיתה דלת @ בגלות, עניה, זהו שנאמר "תפלה לעני כי יעטוף", תהיה לבושה כארגמן, שהוא סוד א"וריאל ר"פאל ג"בריאל מ"יכאל נ"וריאל.	בההוא זמנא קודשא בריך הוא משבח לה הה"ד ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) דא תפלין דרישא ורצועין תליין מכאן ומכאן כזמורות דאינון ככרמל דתליין מגפן ודלת ראשך כארגמן דא תפלה דיד מה דהות דלת בגלותא עניה הה"ד (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף תהא {קסט ע"א¹⁵⁸¹} לבושא בארגמן דאיהו סוד א"וריאל ר"פאל ג"בריאל מ"יכאל נ"וריאל:

בההוא זמנא הנצנים כו' - קאי למעלה, "כי הנה הסתיו עבר כו'", ואח"כ כתיב "הנצנים נראו כו'", ונתחלף המאמר זה וכצ"ל *הגשם חלף הלך לו שלטנותא דע"ר בההוא זמנא הנצנים נראו כו', עד יראו בשוכו ה' ציון, ואח"כ בההוא זמנא יימא לגבה שוכי שוכי השולמית כו', עד ויאמרו בגוים ה' מלך, ואח"כ בההוא זמנא קב"ה משבח לה ראשך עליך ככרמל כו', וכן הוא הכתובים כסדר, וכן הענין הזה כסדר, שאמר בד' אתוון דילה, דאינון אדנ"י, ונחזה בך ארבע כו', שהן תפילה של יד ותפילין של ראש, כמש"ל: וז"ש ראשך עליך כו', ודלת ראשך כו', כמו שמפרש והולך, ונתחלפו אלו בההוא זמנא המוקדם למאוחר: דא תפילין דיד - שהיא דלה דלית לה מגרמה (&), יד כהה (מנחות לו ע"א). ואמר ודלת ראשך, שתפילין של ראשו שריא בגווה, וקשר של ראש הוא התחלה דילה, שהוא דלת¹⁵⁸², דו"נ דבה כידוע¹⁵⁸³: מה דהות דלת כו' בארגמן דאיהו סוד כו' - הענין, כי כאשר היא ד' בלא נקודה דבגווה, וכאשר היא ה', אז היא עשירה, והוא סוד ארגמן, שהוא ה'. ועי' בסתרי אותיות פרשת בראשית (זו"ח ה ע"ג)¹⁵⁸⁴ רזא דה"א אינון ד' כו' רתיכא דא {קסט ע"א} מיכאל גבריאל רפאל אוריאל אלין אינון ארבע וחדא נקודה דקיימא עליהו ואינון ה"א ולא אקרי ה"א אלא ברזא דאלין ארבע ונקודה בתראה דשריא עליהו ורזא ה"א דא דל"ת וההוא נקודה דשריא עליה באמצעיתא אתעבד ה"א, והוא נוריאל דהוא מטטרון¹⁵⁸⁵, דהוא צדיק, ועי' בפרשת משפטים (קד ע"א)¹⁵⁸⁶. ובז"ח שיה"ש (נב ע"ד)¹⁵⁸⁷, בענין רזא דא"ת ב"ש. ואמר הה"ד תפלה לעני כו', דהוא תפלה

הו"ה, זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות ב"ע, ששם שועלים מחבלים כרמים, דבאצילות לא יגורך רע כמ"ש בתיקון¹⁵⁸⁰ ובתז"ח בכמה מקומות, עכ"ל.

¹⁵⁸⁰ כל הארץ היא בקמץ? ##* עי' לעיל קנא ע"א שקמץ ניקוד הכתר.

¹⁵⁸¹ בדפוס וילנא איתא קסו ע"א.

¹⁵⁸² אות ד'.@

¹⁵⁸³ ##*.

¹⁵⁸⁴ עי' מלואים אות (ריב).

¹⁵⁸⁵ עי' תז"ח מב ע"א: איתמר (יחזקאל א &) והחיות רצוא ושוב רצו"א דא נוריאל ושו"ב מטטרון הכי סלקי בחושבן. עי' דביר ריבנו בספד"צ יג ע"ד: והענין כי מט"ט הוא יסוד דיצירה כידוע, וארבע חיות הן בנוקבא, והוא יסוד דדכורא, רק שכליל בנוק', כמו כל יסוד דדכורא, וכל יסוד יש בו שני בחינות, א' דדכורא וא' דנוק', שהוא כלול בה.

¹⁵⁸⁶ ז"ל: ד"ה אמאי וד"ה אלא ד' באתדבקותא (דא בהדי דא אלא ד' באתדבקו) דרע בהדה איהי ודל"תו (דלת) מסכנא [אייתי] ואיהו ואצטרך לאתבא בגלולא לאתעכלא ההוא רע ולמתבלי בעפרא ולבתר לצמחא בסטרא דטוב ולנפקא ממסכנו לעתירו וכדן ה' ועל דא ויה"ו ד"הו (יהו דה).

תיקוני חלק ה

של יד תפלה לעני דלת כו', וע"ל (קמג ע"א &) ומה דהות בגלותא דלת תפילה לעני ודא תפילה דיד דבה הוה מתעטף עני בצלותא הה"ד תפילה כו', ר"ל צדיק, דהוא עני¹⁵⁸⁸, מתעטף בח"י ברכאין דצלותא, דהוא ביה, וצריך שיהיה בתפלין כדי שיתעטף בה, שיהיה מדוריה בה:

מלך אסור ברהמים (שיה"ש ז ו) דא קודשא בריך הוא יהו"ה דיהא אסור בארבע בתים דילה דאינון אדנ"י ארבע רהיטי מוחא דיהא אסור ברהמים כגוונא דא יאהדונה"י כי שמך בך ובך שמך¹⁵⁸⁹ ודא איהו סוד אמן מן ארגמן:	"מלך אסור ברהמים", זה הקדוש ברוך הוא, יהו"ה, שיהיה אסור בארבעה בתים שלה, שהם אדנ"י. ארבעה רהיטי @ המח, שיהיה אסור ברהמים, כזה יאהדונה"י, כי שמך בך ובך שמך, וזהו הסוד אמן מן ארגמן.

מלך אסור כו' - דהוא ד' פרשיין, דהן ד' אתוון דהוי"ה, כמ"ש בכ"מ. ואסור ברהמים בד' בתים דאינון ד' אתוון דאדנ"י, וע"ל (ח ע"ב & ט ע"א &) הה"ד אז תקרא וה' יענה כו' בד' בתי דתפלין דיד ואינון אדנ"י כו' יהו"ה ד' פרשיין כו', ולפ"ז מלך כו', קאי על תפילה של יד. ואמר ד"א ראשך כו', מלך כו', על תפילין של ראש: סוד אמן של ארגמן - דהן כוללין כל ארגמן, דצפון נכלל בדרום, ומערב במזרח, דלכן לא היו תקיעות באלו ב' סטריין¹⁵⁹⁰, ובקרבנות לא היו, אלא מהנך ב' סטריין, ונכללין בסט' בדרום ומזרח: אריה אכיל קרבנין ואדם מקבל כו'¹⁵⁹¹ (&), וזהו סוד אמן, דנכללין דו"נ, שמאלא בימינא.

דבר אחר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) דא ראש דברך אמת (&) ודלת ראשך כארגמן (&) דא שכינתא מלך דא אברהם אסור דא יצחק בעקדה בקשרא דתפלין דדרועא שמאלא ברהמים (שם) דא יעקב בארבע (קמג ע"א) רהיטי מוחא דתפלין דרישא דאתמר (&) ברהמים בשקתות המים:	דבר אחר "ראשך עליך ככרמל", זה "ראש דברך אמת", "דלת ראשך כארגמן", זו השכינה. "מלך" זה אברהם. "אסור" זה יצחק בעקדה, בקשר של תפילין של זרוע שמאל. "ברהמים", זה יעקב בארבעה בתי @ המח של תפילין של ראש, שנאמר "ברהמים בשקתות המים".

ד"א כו' ראש דברך אמת - שהוא עמודא דאמצעיתא, שנק' אמת (&). וז"ש ודלת כו' - והוא בק"ש, שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דשם א"ל י' שוב ד"ך נ' כלם¹⁵⁹² (תהלים עד כא &). מלך אסור ברהמים, ציצת ותפלין, וכמו שמפרש והולך, **מלך דא אברהם, כמ"ש (בראשית כג ו) נשיא אלהים כו', עמק שוה (שם יד יז) שהושוו כל האומות ועשאוהו למלך (תנחומא בעלותך)¹⁵⁹³, והוא בציצית¹⁵⁹⁴, והוכן בחסד כסא (&)¹⁵⁹⁵:**

תרגום: \$

¹⁵⁸⁷ עי' מלואים אות (ריד).

¹⁵⁸⁸ היינו בגלות עי' לעיל מט ע"ב.

¹⁵⁸⁹ עי' לעיל קנד ע"ג ד"ה **בך יברך כו' בך כו'** - הכל בכ"ב אתוון דאורייתא.

¹⁵⁹⁰ כמ"ש לעיל דף סט ע"ד ד"ה לקבל (לש"ו).

¹⁵⁹¹ עי' מלואים אות (קצא).

¹⁵⁹² ר"ת אדנ"י.

¹⁵⁹³ עי' יהל אור ח"ב ד ע"ג שזה חיבור של מלכות וכהונה.

¹⁵⁹⁴ עי' תז"ח ו ע"ב: אתקין לי' כורסייא בציצית כמה דאוקמוה (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא. עי' לעיל כז ע"א: צדיקים גמורים דמתקנין כרסיא לקודשא בריך הוא בציצית ונחתין ליה בתפלין. ¹⁵⁹⁵ עי' זהר (ח"ב &): כסא אתקין אברהם באתקשרותא (דיליה) ודעבידו טיבו ושליו דנשמתין לכל בני עלמא ולית תקונא דכסא אלא ובחסד דאברהם (חסד דאברהם) כמה דאת אמר (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא.

תרגום: הכסא תקן אברהם בהתקשרותו שעשה טוב ושלמות הנשמות לכל בני העולם ואין תקון הכסא אלא בחסד של אברהם כמו שנאמר (ישעיה טז) והוכן בחסד כסא. ביאור: בחסד כסא - פי' מלכות התבוננותה על ידי החסד (מ"מ). אור התיקון דימות המשיח, שהוא בעטרת היסוד, מלך הדר, מלכות דז"א, ועל המלכות נאמר (שם ה) והוכן בחסד כסא (ביאורים ח"א כא ע"ד) ועי' פקודי רכ ע"ב. והוא קץ הימין עי' בפ' בראשית (נד סע"א) ובפ' בא (לד ע"א) (ביאורים ח"ב מב ע"ד), ועי' ע"ח שער ט"ל פרק א.

תיקון חלק ה

קם רבי שמעון ואמר אתכנישו חיילין קדישין עלאין ותתאין למחמי בקשוטהא דכלה ¹⁵⁹⁶ דהא חופה ¹⁵⁹⁷ מתתקנא לגבה ²⁴⁵ וחתן קא נטיל לה תמן פתח ואמר אליהו אליהו נחית הכא אנת וחיילין דנשמתהון דצדיקיא דמתיבתא עלאה ותתאה לקשטא לכלה מיד הא נחית אליהו בכמה חיילין דמלאכין וכמה נשמתין:	קם רבי שמעון ואמר, התכנסו חיילות קדושים, עליונים ותחתונים, לראות את קשוטי הכלה, שהרי חופה מתוקנת לה, והחתן נושא@לוקח אותה ל@שם. פתח ואמר, אליהו אליהו, רד לכאן אתה וחיילותיהם של נשמות הצדיקים של הישיבה העליונה והתחתונה לקשט את הכלה. מיד הגה אליהו יורד עם כמה חילות של מלאכים וכמה נשמות.

קם ר"ש כו' דהא חופה כו' אמא עלאה וחתן קא נטיל כו' - כמ"ש (שיה"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו', וזהו דנטיל לה לחופה, דהוא עטרה שעטרה כו', שהיא החופה, כידוע (&). ונאמר אח"כ קישוטין דילה, הנך יפה רעיתי הנך יפה שערך כו' (&), אלא לפי שאינן מפורשין שם כולם, מתחיל מפסוק¹⁵⁹⁸ שובי שובי כו' (&), דשם נאמר (&) מה יפו פעמך כו' ראשך כו'. וגם שכבר פי' פסוק שובי שובי כו', ופי' ראשך כו', התחיל אליהו ז"ל ג"כ משם, והוא ג"כ כסדר מלמעלה למטה:

פתח ואמר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) בלה כמה מתתקנא ראשך בתפלין דאיהו (נ"א דאינון) פאר על ראשך דעלייהו אתמר פארך חבוש עליך (יחזקאל כד יז) ורצועין תליין מהאי סטרא ומהאי סטרא מה דהו (שיה"ש ה יא) תלתלים שחורות כעורב הא אינון ירוקין ככרמל כעלין ירוקין דאינון בגפנין ככרמל ומה דהות בגלותא דלת תפילה לעני (&) ודא תפילה דיד דבה הות מתעטפא עני בגלותא (ס"א בצלותא) הה"ד (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף כען אתמר בכך ודלת ראשך כארגמן (&) מלך אסור ברהטים (שיה"ש ז ו) אלין ארבע רהמי מוחא ארבע בתי דתפלין דאינון אהי"ה וכן ביד אהי"ה כחושבן חד ועשרין אזכרות דתפלין דרישא וחד ועשרין אזכרות דתפלין ²⁴⁶ דיד וסליקו לחושבן	פתח ואמר "ראשך עליך ככרמל", כלה, כמה מתוקן@ראשך בתפילין, שהוא (שהם) פאר על ראשך, שעליהם נאמר "פארך חבוש עליך". והרצועות תלויות מצד זה ומצד זה, מה שהיו "תלתלים שחורות כעורב", הרי הם ירוקים@צהובים ככרמל, כעלים הירוקים, שהם בגפנים ככרמל. ומה שהיתה בגלות, דלת, "תפלה לעני", וזו תפלה של יד, שבה היה מתעטף העני בגלות (בתפלה), זהו שנאמר "תפלה לעני כי יעטוף". כעת נאמר בכך "ודלת ראשך כארגמן", "מלך אסור ברהטים". אלו ארבעה בתי@המח, ארבעת בתי התפילין, שהם אהי"ה. וכן ביד אהי"ה כגימ' כ"א האזכרות של תפילין של ראש, וכ"א אזכרות של תפילין של יד, ועולות לחשבון אהי"ה. אהי"ה הוא "מלך אסור ברהטים". "אש"ר אהי"ה, והוא רא"ש. יהי"ה קוראים לו אסור בכל האזכרות.

¹⁵⁹⁶ עי' זהר ח"א ח ע"א: תקונה דאיהי אתתקנת למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דחכמתא בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא. תרגום:

ביאור: למלעי - ר"ל לחדש (בהגר"א בתיקון' ז יח ע"ג). דחכמתא - בפ' אמור משמע שהעיקר הוא תורה שבעל פה, שהם קישוטי הכלה ולזה צריך שימעט בתנ"ך וירבה בשאר כפי כח ידיעתו (אור יקר). ותכשיטהא - תיקונין ה"ס איבריה המתקנים, תכשיטין ה"ס האורות מבחוץ שהם כ"ד צרופי אדנ"י (רמ"ז).

¹⁵⁹⁷ עי' לקמן קסט ע"ב ד"ה ובההוא זמנא.

¹⁵⁹⁸ מפרשת? היה כתוב מפ'.

תיקון חלק ה

אהי"ה אהי"ה הוא מלך אסור ברהמים אש"ר אהי"ה (&) ואיהו רא"ש¹⁵⁹⁹ יהו"ה קרינן ליה אסור בכלהו אזכרות:	

הא אינון ירוקין כו' - דאתהדר הרצועות שחורות, דאינון תיקונין דילה, דנאמר עלה (&) שחורה אני בגלותא, אתהדר לע"ל לירוק שהוא מראה דיליה: **מלך כו' -** פי' ד' בתים, דאינון אהי"ה, והוא בשל ראש, וכמש"ל (ח ע"ב &), אבל בשל יד פי' בענין אחר, דאהי"ה הוא כ"א אזכרות דהויה, שהן האזכרות, אסור בכ"א, שהוא אהי"ה, וכמו שמפרש והולך, **אסור בכלהו אזכרות -** ר"ל שהן כ"א, אהי"ה: וז"ש ***וכן ביד אהי"ה כחושבן חד ועשרין אזכרות דתפלין דיד וסליקין כו' -** כצ"ל, כמ"ש בפנים¹⁶⁰⁰. ואמר **אהי"ה הוא מלך כו' -** ר"ל דאהי"ה אשר אהי"ה הוא מלך אסור ברהמים, דמלך הוא אהי"ה, כ"א אזכרות, "אסור" הויו"ת עצמן, והוא "אשר", דהוא "ראש", ראש דברך אמת כנ"ל, "ברהמים" הוא אהי"ה השני, ד' בתים, רהיטי מוחא כנ"ל. ואשר הוא בין ב' אהי"ה, ואסור בשניהם, והוא בהויו"ת וד' פרשיות, דהוא אסור בכ"א, המספר והבתים. אבל כפי פי' של אליהו ז"ל, קאי "מלך" אשל יד, "ברהמים" אשל ראש, וכולל שניהם "ראשך" "ודלת ראשך" הנ"ל:

דבר אחר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) רישא דילך כלה על כלהו חיילין סלקא על (שיה"ש ז ח) ששים המה מלכות דאינון שתין סדרי משנה²⁴⁷ וסלקין לשית מאה ולששים רבוא ושמונים פילגשים דהוו תמנין ספרי דאגדתא ועלמות אין מספר (שיה"ש ז ח) אינון הלכות דלית לון מספר וחושבן דאינון נימין דשערין דכלה דלית לון חושבנא ואנת כללה¹⁶⁰¹ סליקת על כלהו הה"ד רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה (משלי לא כט):	דבר אחר "ראשך עליך ככרמל", הראש שלך כלה, עולה על כל החיילות על "ששים המה מלכות", שהם ששים סדרי משנה, ועולים לשש מאות ולששים רבוא. "ושמונים פלגשים", שהיו שמונים ספרי האגדה. "ועלמות אין מספר", הם ההלכות שאין להם מספר וחשבון, שאותם הנימים של שערות הכלה, אין להם חשבון. ואת, הכלה, עולה על כולם, זהו שנאמר "רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה".

ד"א כו' רישא דילך כלה כו' - כמו שמפרש והולך ואת עלית על כלנה רישא על הכל: ***דאינון שתין מסכתין וסלקין כו' -** כצ"ל]:

דבר אחר ראשך עליך ככרמל (שיה"ש ז ו) שערא דילך כמה איהו מתתקנא בתלת עשר תקונין דאינון תרי עשר מזלות וסיהרא תלת עשר ונימין דילך אינון כוכביא (ומזלי) דלית לון חושבן ודלת ראשך אנת (הוא) דהוית סיהרא עניה תחות כלהו ככביא מהדקא בין רגלין הה"ד (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב כען הא אנת רישא לכלהו כארגמן דאיהו אמ"ן יאהדונה"י:	דבר אחר "ראשך עליך ככרמל", השער שלך, כמה היא מתוקנת@ בשלש עשרה תקונים, שהם שנים עשר המזלות, והלבנה שלשה עשר. והנימים שלך הם כוכבים (ומזלות), שאין להם חשבון. "ודלת ראשך" את (הוא) שהיית הלבנה עניה תחת כל הכוכבים, מהודקת@ בין הרגלים, זהו שנאמר "ותגל מרגלותיו ותשכב", כעת את הראש לכולם, כארגמן, שהוא אמ"ן יאהדונה"י.

ד"א כו' כמה איהי מתתקנא בתלת עשר תיקונין כו' - דשערא הן הכוכבים והמזלות, כמש"ל בריש תיקון י"ח (לב ע"ב) ושם י"ג תיקונין בי"ג נימין, והן י"ג תיקונין דסיהרא, שניתן לה הכוכבים, שהן י"ב מזלות, והיא י"ג. כמו בשנים עשר בקר, שהיא המשלמת לעולם ליי"ג. כל אלה שבטי

¹⁵⁹⁹ עי' לעיל פב ע"ב ופח ע"ב: מסטרא דאבא ראש מסטרא דאימא אשר. עי' ע"ח שער טז פרק ב.
¹⁶⁰⁰ ועי' מלואים אות (רטו).
¹⁶⁰¹ היינו דפוס אמסטרדם.
¹⁶⁰¹ עי' לעיל הערה 23, ופי' הלכה למשה מסיני, היא קבלה, ומכונה כלה. @

תיקון חלק ה

ישראל (&), שנים עשר, וזאת (&). וכל שער הוא ככב. וז"ש ונימין דילך כו', ואף שאמר י"ג תיקונין, לא קשה¹⁶⁰², אלא שהן י"ג תיקונין עם סיהרא, אבל הקרא לא קאי¹⁶⁰³ אלא על הכוכבים לבד, שהן הנימין, ככרמל. ועל הסיהרא אמר, ודלת ראשך, שהיא עניה, דלית לה מגרמה אלא משמשא, והיא עניא בגלותא, כמו שמפרש והולך. והענין כי כל האומות פלחי כוכביא, יש להם מזל כפי הכוכבים, אבל ישראל, כשהן מונין ללבנה¹⁶⁰⁴, אין להם מזל (שבת &), ולכן כשהם יורדין, יורדין עד עפר, וכשעולין עולין כו' (מגילה טז ע"א)¹⁶⁰⁵, בהשגחה פרטית, שהוא למעלה מן המזל. ולכן בגלותא, סיהרא, כנסת ישראל, עניה. ומהדקא בין רגלי האומות, וכן הסיהרא היא בגלגל התחתון תחת כולם. ואין לה¹⁶⁰⁶ אלא מה שמקבלת מהן. וכמו אנחנו התמצית מאומות. אבל לעתיד לבא, אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה (תהלים קיח כב), שתעלה למעלה מכולן. ואמר כארגמן דאיהו אמן מלך כו' - ר"ל דמלך אסור ברהטים הוא כארגמן, בסוד אמן כנ"ל, דשמשא יחא נהיר בה תמיד, ולא תחסר לעולם:

את אדנ"י, המלך, שהוא יהו"ה, "אסור ברהטים" שלך, ארגמן, "אוריאל ר"פאל ג"בריא מ"יכאל נ"וריאל, חיילות קדושים. שמעו, כשהחתן, שהוא השמש, יבא להאיר ללבנה, היא מתקשטת בשערותיה מתוקנת בשלשה עשר (בשנים עשר) זקנים (דרגות ס"א תקונים), שהם שנים עשר מזלות השמש (צ"ל ולבנה), והוא "כחתן יוצא מחופתו" והוא "ישיש כגבור לרוץ", דרכים ברקיע יציץ אליה ודאי, זהו שנאמר "משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים", להסתכל אליה ברקיע שהוא (זה הוא) ישיש.	אנת אדנ"י מלך דאיהו יהו"ה אסור ברהטים (שיה"ש ז ו) דילך ארגמן אוריאל ר"פאל ג"בריא מ"יכאל נ"וריאל חיילין קדישין שמעו ¹⁶⁰⁷ כד חתן דאיהו שמשא ייתי לאנהרא לסיהרא איהי אתקשמת בשערהא דילה ²⁴⁸ מתתקנא בתלת עשר (נ"א בתריסר) דיקנין (ס"א דרגין) ²⁴⁹ (תקונין) דאינון תריסר מזלות שמשא (צ"ל וסיהרא ²⁵⁰) והוא כחתן יוצא מחופתו (&) ואיהו ישיש כגבור לרוץ ארחין ברקיעא יציץ לגבה ודאי הה"ד (שיר השירים ב ט) משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים לאסתכלא לגבה ברקיעא דאיהו (ס"א דא איהו) ישיש ²⁵¹ :

*ארגמן אוריאל כו' חיילין קדישין דילה כד כו' - כצ"ל, ול"ג שמעו כד חתן דאיהו כו', הוא מתחיל ענין אחר: ולמעלה פי' דארגמן הוא חיילין קדישין דילה: יציץ לגבה - דש' וצ' מתחלפין¹⁶⁰⁸, והיא מתנהרא מנציצו דיליה, באסתכלותיה דילה¹⁶⁰⁹, איהי מנהרא, כידוע וראיתיה כו' (בראשית ט טז)¹⁶¹⁰, וז"ש (ברכת הלבנה) ראה והתקין כו': *לאסתכלא לגבה ברקיעא ודא יציץ מאי כגבור כו' - כצ"ל:

¹⁶⁰² קאמר (פרלמ).@

¹⁶⁰³ קאמר (פרלמ).@

¹⁶⁰⁴ גוים מונים לחמה (סוכה כט ע"א) ועי' לעיל נז סע"ד: הלבנה חלקם של ישראל, אבל חמה, ע' שמות לה, והיא מושלת על שבעין אומין וכו'. אמנם צ"ע שכן עי' יהל אור ח"ג לד ע"ד, שישמעאל אינם מונים אלא ללבנה.

¹⁶⁰⁵ ז"ל: אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהן יורדין עד עפר וכשהן עולין עולין עד לכוכבים. ועי' כתובות (דף סו:) כשיצא ריב"ז וראה הבת של נקדימון בן גוריון לוקטת שעורים מגללים של חמורים (אוכל שאפילו חמורים לא עכלו) אמר אשריכם ישראל בזמן שעושין רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולטת בהם ובזמן שאין עושין רצונו של מקום מוסרין ביד אומה שפלה ולא ביד אומה שפלה אלא ביד בהמתן של אומה שפלה. DOES THE KESUBOS HELP? לנו?

¹⁶⁰⁶ ר"ש אמר שימעו, או הם שמעו?

¹⁶⁰⁷ עי' ס"י (פ"ב מ"ג) עשרים ושתים אותיות יסוד, חקקן בקול, חצבן ברוח, קבען בפה, בחמשה מקומות, אחה"ע בגרון, גיכ"ק בחין, דטלנ"ת בלשון, זסשר"ץ בשינים, בומ"ף בשפתים.

¹⁶⁰⁸ דיליה (פרלמ).@

¹⁶⁰⁹ עי' לעיל נא ע"א: בהיותה דבוקה עדיין אין שם ז' נקבי הראש וצורה עד הנסירה¹⁶¹⁰, וכמ"ש (ברכת יוצר לשבת, קידוש לבנה) ראה והתקין כו'. ועי' דברי רבינו לעיל קז ע"ב וספד"צ טז ע"ד שמציין לאד"ר קמא ע"ב ועבד גלגלתא וכו'.

תיקון חלק ה

מה זה כגבור, כמו@מה שגבורה עושה בזה, אלא שנים עשר משקופים יש ברקיע, וכל החיילות מקטרגים בהם שומרי השער. השמש מתעטר באותיות התפילין, שהוא שם יהו"ה, ומתלבש בגבורה, זהו שנאמר "יהו"ה כגבור יצא", וזהו "ישיש כגבור לרוץ אורח". ובוקע את חלונות כולם של הרקיע, ועושה שנים עשר דרכים, כמו שעשה משה על הים, וזהו "לרוץ אורח", ומשום שנוסע בראשונה מגבורה, השמש יוצאת אדומה.	מאי כגבור מה גבורה עבד בהאי אלא תרין עשר משקופין אית ברקיע וכלהו חיילין מקטרגין לגבייהו נטורי תרעין שמשא {קסט ע"ב ¹⁶¹¹ } מתעטרא באתון דתפילין דאיהו שם יהו"ה ואתלבש בגבורה הה"ד (ישעיה מב & יהו"ה כגבור יצא ודא איהו ישיש ²⁵² כגבור לרוץ אורח ובקע חלונות כללו דרקיע ועבד תרין עשר ארחין כמה דעבד משה על ימא ודא איהו לרוץ ארח ובגין דנטיל בקדמיתא מגבורה שמשא נפיק סומקא:

ואמר וכלהו חיילין כו' - דאיהי חולקא דישראל, וכלהו מקטרגין עלה, ועל {קסט ע"ב} בנהא
תמיד, כידוע (&): *ה' כגבור יצא כגבור לרוץ אורח כו' - כצ"ל, ול"ג כאן "ודא איהו יציץ", אלא
למעלה כו': ועבד תרין עשר כו' - נגד תיקון דידה: כמה דעבד משה - שהוא שמשא כידוע (&):

אחר כך מתלבש בחדס, שהוא לבן, ובו שוכך הרוגז של השמש. ירוק הוא מצד העמוד האמצעי, וכשמתלבש (נ"א מתלבן) בחדס, באור לבן, ממנו יהיה מאיר ללבנה. "מקצה השמים מוצא", זה העמוד האמצעי, הקצה שלה צדיק, "ותקופתו על קצותם", שני עמודי אמת, ובהם "אין נסתר מחמתו", זו השכינה העליונה, שהיא חמה, משם יצטבע בצבע ירוק, שהוא רחמים. באותו זמן, מסתכלים השמש והלבנה יחד, "ואין נסתר מחמתו", שהיא החופה שלה.	לבתר אתלבש בחדס דאיהו חורר וביה אשתכך רוגזא דשמשא ירוק הוה מסטרא דעמודא דאמצעייתא וכד אתלבש (נ"א אתלבן) בחדס בנהורא חורא מניה יהא נהיר לסיהרא מקצה השמים מוצא (&) דא עמודא דאמצעייתא קצה דילה ²⁵³ צדיק ותקופתו על [קמג ע"ב] קצותם תרי סמכי קישוט ובהון אין נסתר מחמתו דא שכינתא עלאה דאיהי חמה מן תמן יצטבע ²⁵⁴ בגוון ירוק דאיהו רחמי בההוא זמנא מסתכלין שמשא וסיהרא כחדא ואין נסתר מחמתו דאיהי חופה דילה:

וכד אתלבש בחדס כו' - דסיהרא היא חורא, והוא כד מנהרא, אבל היא באמת כלולה ג"כ מג'
גוונים שלו הנ"ל, וכמ"ש למטה, ובההוא זמנא נטלת היא מחלת גוונין כו', ומראה רביעית שלה כו',
והוא (&) מי זאת הנשקפה כו', שהוא מראה דילה בשחר, כד לא נהיר שמשא¹⁶¹², ויפה כלבנה (&),
חורא, ברה כחמה, ירוקה, שהיא מראה דיליה כל היום, איומה כנדגלות, הוא כד עבד⁽⁶⁾ תרין עשר
ארחין בגבורה כו', והן תרין עשר דגלים, זהו כנדגלות. ואמר כ"ז כאן, לפרש "מלך" שהוא שמשא,
אסור בעבותות אהבה כרהטים במרוצתו, "לרוץ אורח", לאנהרא לה כנ"ל: **מקצה השמים כו' -** ר"ל,
שהוא יוצא מדרגא דצדיק לאנהרא לה, שמשם מאיר לה, ושם הוא שמשא, והוא קצה השמים, כמו
שמפרש והולך, ***דא עמודא דאמצעייתא קצה דיליה צדיק, כצ"ל**, "ותקופתו על קצותיו", הן נ"ה,
דהצדיק במרוצתו בנוק', הוא מנו"ה, ביעין וכליות¹⁶¹³, והתחממו הוא מאימא עלאה, דלכך נק'
מלכא דשלמא דילה (זהר ח"א ה ע"ב¹⁶¹⁴, כט ע"א), שהיא נותנת הגבורות להתחמם, והן גבורות ממותקות:
***דאיהי חמה מן תמן נצבע בגוון ירוק כו' -** כצ"ל. ואף שאמר למעלה ירוק הוא מסט' דעמודא

¹⁶¹¹ בדפ"ו איתא קסו ע"ב.

¹⁶¹² עי' זהר ח"א רט ע"ב.

¹⁶¹³ עי' ח"ג רלה ע"א: אבל כד אינון בארעא דישראל מזוניהון ע"י שכינתא וייהון תרין כנפי ריאה
משקין אומה שר המשקים ותריין כוולין (שר) האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא
דמקבלין מנפי ריאה ולבתר דייכול מלכא דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה (שיה"ש ה א) אכלו
רעים [ולתרין] (ולבתר) כנפי ריאה שתו ושכרו דודים:
תרגום: \$

¹⁶¹⁴ עי"ש במאיר הזהר: בינה (רח"ו). ר"ל מלכא בינה, שלמא יסוד (יהל אור).

תיקון חלק ה

דאמצעיתא, הוא דנטל מן בינה, דביה איהי מתלבשת, וכמש"ל (קמד ע"א &) כד אתחזרו ירוקין הא חתן דילה אסתלק לגבי חמה דאיהי אמא עלאה : ובההוא זמנא כו' דאיהי חופה דילה - שאמא עלאה מנהרת לשניהם, והוא החופה דילה :

ובאותו זמן, היא נוטלת משלשה צבעים להתפאר לפניו בשלשת צבעי העין, שהם לבן אדום ירוק. ובאותו זמן הוא יאמר לה "הסבי עיניך מנגד", שהם "הרהיבונ", [פירוש@] שורפים אותי בשלהבות של האהבה שלך. והנר הקדוש, שתי עינים הם שני לוחות המכובדות@יקרות של התורה, שנאמר בהם "לחות אבן כתובים באצבע אלהים". "כתובים משני עבריהם", ומרוקמים משנים עשר צבעים. מהצד הזה ומשנים עשר צבעים. מן הצד הזה, שהם ארבעה ועשרים ספרים, ועליהם נאמר "מזה ומזה הם כתובים". ז"ה וז"ה פעמים [בגימטריא] ארבעה ועשרים ספרים.	ובההוא זמנא נטלת היא מתלת גוונים לאתפארא קדמיה בתלת גוונים דעינא דאינון חוור סומק ירוק ובההוא זמנא איהו ימא לגבה (&) הסבי עיניך מנגד שהם הרהיבונ (&) מוקדין לי בשלהובין דרחימו דילך ובוצינא קדישא תרין עינין אינון תרין לוחין יקירין דאורייתא דאתמר בהון (שמות לב &) לוחות אבן כתובים באצבע אלהים (&) כתובים משני עבריהם ומרקמא מתרין עשר גוונים מהאי סטרא ומתרין עשר גוונים מהאי סטרא דאינון ארבע ועשרין ספרין ועלייהו אתמר מזה ומזה הם כתובים ז"ה וז"ה תרין זמנין ארבעה ועשרים ספרים:

ובההוא זמנא נטלת - כמ"ש למעלה, בשלהובין דרחימו דילך, שהיא ובנהא תולין תמיד עיניהם למרום, וזהו עיניך יונים (&), בכך זוגא דילה: ובוצינא קדישא כו' ומרקמא מתרין עשר גוונים כו' - ר"ל, כמו שמפרש והולך, דבלוחות כתיב "מזה ומזה הם כתובים", וז"ה הוא תרין עשר גוונים, והוא אבן ספיר¹⁶¹⁵ שכלולה מכל תרין עשר גוונים (&) די"ב אבנין. וכתיב "מזה ומזה", והוא נגד י"ב אנפין דחיות וי"ב גרפין, וכן בעינין י"ב גוונים הנ"ל, נגד ג' חיות בכל א' ד' אנפין (לעיל יד ע"ב), שפ"ת @ עין היא אדם דכליל כולן, נגד הי"ג. שכן הוא בחיות ואופנים, כמ"ש במ"א בארוכה¹⁶¹⁶. וכרוב ועפעפי עינא הן ג"כ ג', ובכל א' נכלל ג"כ ד', הן י"ב גרפין. ועי' ברע"מ פ' עקב (רע"ב ע"ב)¹⁶¹⁷. והם י"ב אנפין נגד שם י"ב¹⁶¹⁸ דהוי"ה. וגרפין נגד שם אדנ"י מלא¹⁶¹⁹, שהוא ג"כ ג' פעמין ד', רע"ל (נו ע"ג &). ואמר וחיוון בהון וקרא זה כו', ר"ל האנפין וגרפין, והוא התכללותן זה בזה, שנכללין ונשלבין זה בזה בקדושה ותפלה, כמ"ש בפרשת בראשית (מב ע"ב)¹⁶²⁰, ופרשת פקודי (רמז ע"א)¹⁶²¹ בהיכלות, ואמר ג' פעמין קדוש, נגד ג' הנ"ל, וכ"ז הוא בכל עין כמו בלוחות, בכל אבן והן שני כרובים, שני לוחות:

ואינון תרין עשר אנפין ותרי עשר גרפין	והם שנים עשר פנים ושנים עשר כנפים של החיות, זהו שנאמר

¹⁶¹⁵ עי' מלואים אות (קמט).

¹⁶¹⁶ לעיל קנה ע"ד ד"ה הנותן (לש"ו).

¹⁶¹⁷ ז"ל: קם רעיא מהימנא פתח ואמר אהרן כהנא קום משינתך למדבך תורין ועאנין ואמרין ועופין וכל מינין דצריכין לסעודתא דמלכא ולחם הפנים דאינון לקבל תרין לוחי דאורייתא דמזה ומזה הם כתובים (שמות לב טו) זה תריסר אנפין דאינון (במדבר ו כד-כו) יברכך יי' יאר יי' ישא יי' זה תניינא¹⁶¹⁷ אדנ"י אדנ"י אדנ"י דאינון תריסר חיון דאתמר בהון (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתן ופני שור מהשמאל לארבעתן ופני נשר לארבעתן ואתמר עלייהו (יחזקאל א ו) ארבע' פנים לאחת להם¹⁶¹⁷ והאי איהו (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה ואמר לקבל עשרים וארבע ספרי תורה והאי איהו (יחזקאל מא כב) זה השלחן אשר לפני יי' מאנין דפתורא דמלכא אינון מ"מ מארי צלותין ודתקיננו (דתקין) לון לקבל קרבנין:

תרגום:

תניינא - ר"ל זהו מזה ומזה ב' לוחות ימינא ושמאלא הוי"ה ואדנ"י (יהל אור).

¹⁶¹⁸ עי' לעיל הערה 23.

¹⁶¹⁹ אלף דלת נון יר"ד. SCHOTENSTIEN@

¹⁶²⁰ עי' מלואים אות (רטז).

¹⁶²¹ עי' מלואים אות (ריז).

תיקון חלק ה

דחיון הה"ד לפני אריה אל הימין לארבעתם (יחזקאל א י) גוון חורר דענא לפני שור מהשמאל לארבעתם גוון סומק דענא לפני נשר לארבעתם אינון גוון ירוק דענא דאתמר וארבעה פנים לאחת וגו' (יחזקאל א ו) וארבע כנפים וגו' (&) הא ארבעה ועשרים גרפין אינון כנפי ענא :	"ופני אריה אל הימין לארבעתם", הצבע הלבן של העין. "ופני שור מהשמאל לארבעתם", הצבע האדום של העין. "ופני נשר לארבעתם", הצבע הירוק של העין, שנאמר "וארבעה פנים לאחד וגו' וארבע כנפים וגו'". הרי ארבעה ועשרים הכנפים, הם כנפי העין.
ועליהם נאמר "מזה ומזה הם כתבים" (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו זה אל זה ודאי כגוונא דלוחין דאורייתא דאתמר בהון כתובים משני עבריהם מזה ומזה הם כתובים לוחות אבן כתובים וגו' (&) לוחות אבן מאי אבן דא אבן השתיה שממנה הושתת העולם והיא בת ענא עלה אתמר (&) על אבן אחת שבעה עינים ואינון שבעה גלדי ענא ועליהם נאמר "שבע ביום הללתיך" (תהלים קיט קסד) ודא מלכותא קדישא דאתמר בה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה:	ועליהם נאמר "מזה ומזה הם כתבים", ובחיות נאמר בהם "וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו". "זה אל זה", ודאי, כדוגמת הלוחות של התורה, שנאמר בהם "כתובים משני עבריהם", "מזה ומזה הם כתובים", "לוחות אבן כתובים וגו'". "לוחות אבן", מה זה "אבן", זו אבן השתיה, שממנה הושתת העולם, והיא הבת עין. עליה נאמר "על אבן אחת שבעה עינים", והם שבעה גלדי העין, ועליהם נאמר "שבע ביום הללתיך". וזו המלכות הקדושה, שנאמר בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה".
מאי הבונים אליו אינון מארי מתניתין דאינון בנאן בניינין דעלמא ופסקי הלכות דמאסו בה בגלותא¹⁶²² אתמר בה היתה לראש פנה בגין דאיהי הלכה למשה מסיני קבלה למשה ומה דהות בת ענא אוכמא מינה ובה יהא קודשא בריך הוא נהיר עלמא בגין דאיהו נהיר בה:	מה הבונים אלו. אותם בעלי המשנה, שבונים את הבנינים של העולם, ופסקי הלכות שמאסו בה בגלות, נאמר בה "היתה לראש פנה", משום שהיא הלכה למשה מסיני, קבלה למשה. ומה שהיתה בת העין, שחורה, ממנה ובה יהיה הקדוש ברוך הוא מאיר לעולם, משום שהוא מאיר בה.

ופסקי הלכות דמאסו בה בגלותא אתמר כו' - דעתה אין אנו סומכין על פסק, אלא בראיות ופלפולא, כמו שהוא בכל הש"ס ופוסקים. אבל פסקי הלכות, אינן אלא לעמי הארץ. אבל לעתיד לבא, שילמדו מפי משה, הלכה למשה מסיני, ושם אין קושיא ופלפול כלל¹⁶²³. וזהו "לראש פינה". ומפרש הכל בעין, כי העין היא התורה כנ"ל, והיא בת עין, שהיא אבן מאסו הבונים, חיה רביעית, שהיא אדם, שאינה בכלל י"ב הנ"ל, והיא מאסו הבונים, שהיא שחורה בגלותא, אבל לע"ל, משה, שהוא אדם, כמש"ל תיקון ס"ט (&) אזי הוא מנהר לה, והיא תהיה עקרית כנ"ל. וז"ש ומה דהוית בת ענא אוכמא כו' :

ועיינין דנהרין באורייתא עליהו אתמר עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. אכלם בעתו וצריך בר נש לאתעסקא בהון ובקר וצהרים. תמיד כדי שיסתכל בה	והעינים שמאירות בתורה, עליהם נאמר "עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו". וצריך אדם להתעסק בהם תמיד, ערב ובקר וצהרים. תמיד כדי שיסתכל בה

¹⁶²² עי' לעיל טו ע"ג ד"ה דא הלכה: משנה שאין מורין ממנה, היא ביצירה, והלכות פסוקות של הגמ' הוא בבריאה והלכה למשה מסיני הוא בשכינה.

¹⁶²³ עי' זהר ח"ב רעד ע"ב.

תיקון חלק ה

הקדוש ברוך הוא בעיניו, זהו שנאמר "תמיד עיני יהוה אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". ולמדנו תמיד מתמיד, תמיד של ערב ובקר מתמיד של "תמיד עיני יהוה אלהיך בה", והרי התמיד של ערב ובקר, הוא של קריאת שמע, אלא מכאן למדנו, שמי שקורא קריאת שמע ערב ובקר בכל יום תמיד, כאילו קיים "והגית בו יומם ולילה" בתורה. זהו שנאמר "לא ימוש ספר התורה הזה מפיך, והגית בו יומם ולילה".	תדיר ערב ובקר וצהרים תמיד בנין לאסתכלא בה קודשא בריך הוא בעיניו הה"ד (דברים יא &) עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה ואוליפנא תמיד מתמיד תמיד דערב ובקר מתמיד דתמיד עיני ה' אלהיך בה והא תמיד דערב ובקר דקריאת שמע איהו אלא מכאן אוליפנא דמאן דקרי קריאת שמע ערב ובקר בכל יום תמיד כאלו קיים (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה באורייתא הה"ד לא ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית בו יומם ולילה:

Commented [061]: מיד או מתמיד

ויעינין דנהרין כו' ואתה נותן כו' - כמ"ש (&) לכו לחמי בלחמו כו', בעתו, ע"י דשכינתא, כמ"ש בפרשת אחרי מות (נח ע"א) 1624:

וספר תורה הוא עין, שני כנפי העין, שני לוחות, ועליהם נאמר "תמיד עיני יהוה אלהיך בה מראשית השנה". ומה זה "בה". בבת עין, שהיא השכינה. ועל כנפי העין נאמר "פתחו לי שערי צדק" שלשה צבעים, כלל ופרט וכלל. והם "אהי" אשר אהי"ה, שהם כלל, בכל התורה אהי"ה כלל, "אשר" פרט, אהי"ה כלל.	וספר תורה איהו עין תרי כנפי עינא תרי לוחי ועליהו אתמר תמיד עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ומאי בה בבת עין דאיהו ²⁵⁵ שכינתא וכנפי יונה ²⁵⁶ עליהו אתמר (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק תלת גוונים כלל ופרט וכלל ¹⁶²⁵ ואינון אהי"ה אשר אהי"ה (&) דאינון כלל בכל אורייתא אהי"ה כלל אשר פרט אהי"ה כלל:

*דאיהו שכינתא וכנפי עינא עליהו כו' - כצ"ל: תלת גוונא עינא כו' - הכל נדרש על התורה. ואמר כלל ופרט וכלל - כמ"ש בתז"ח (עג ע"ג ג ע"ד) ויסע ויבא ויט דאינון כלל ופרט וכלל דאתכלילן במיא ואשא ורוחא כו', והן ג' גוונים הנ"ל, שהן מחג"ת: וכד נטיל בקדמיתא כו' 1626 ואמר, אהי"ה אשר אהי"ה, דהן בכח"ב כידוע (&), והן נחתין ונהרין בחג"ת כמ"ש"ל בכמה מקומות:

הגבות @ שעל העינים, נאמר עליהם "תלתלים שחורות כעורב", והם תלי תלים. המצח שעל העיניים, בה "ציץ נזר הקודש", מרוקם בצבעים וציורים של בית המקדש שלמעלה. והציורים שלה שרטוטים ברוחב ובאורך, מהם דקים @ קטנים מהם גדולים, ועליהם נאמר (&) במקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר,	קריצין דעל עיינין עליהו אתמר (שיה"ש ה יא) תלתלים שחורות כעורב ואינון תלי תלים ¹⁶²⁷ מצחא דעל עיינין בה ציץ נזר הקדש (&) מרוקם בגוונים וציורין דבי מקדשא דלעילא וציורין דילה שרטוטין בפותיא ובאורכא מנהון דיקיין מנהון רברבין ועליהו אתמר במקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו

¹⁶²⁴ ז"ל: כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו (תהלים קד כז) מאן עתו (דא עתו דצדיק) דא מטרוניתא דאקרי עתו דצדיק ובגין כך כלהו מחכאן להאי עתו כלהו דאתזנן [לתתא] מאתר דא אתזנן ורזא דא אוקימנא (שם כמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו' כמה דאוקימנא: תא חזי בשעתא דהאי כל מבסם לעתו ומתחברא עמיה כלהו עלמין בחדו כלהו עלמין בברכאן כדן שלמא אשתכח בעלאי ותתאי וכד גרמין חייבי עלמא דתמן לא אשתכחו ברכאן דאינון נחלי וינקא האי עת מסטרא אחרא כדן דינין מתערין בעלמא ושלמא לא אשתכח וכד בעאן בני עלמא לאתברכא לא יכלין אלא על ידא דכהנא בגין דיתער כתרא דיליה ויתברך מטרוניתא וישתכחו ברכאן בכלהו עלמין:

תרגום: \$

¹⁶²⁵ עי' לעיל קמט ע"ב.

¹⁶²⁶ מאיפה הנוסח הזה? תז"ח? יש לעיל אבל לא מובן.

¹⁶²⁷ עי' אד"ר קלו ע"א.

תיקון חלק ה

לקצר אינו רשאי להאריך. להאריך מהצד של ו', לקצר מצד של י'.	רשאי להאריך להאריך מסמרא דו' לקצר מסמרא די'.

קריצין כו' ואינו תלי כו' - ר"ל, שאמר (&) על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות: **מצחא דעל עיינין כו' - ר"ל**, הוא תפילה, כמ"ש (תהלים סט יד) ואני תפילתי עת רצון, שהוא מצחא דרעותא (&), וכמ"ש בציץ (&) על מצחו לרצון כו'. וז"ש ועלייהו אתמר במקום שאמרו להאריך כו' - שכל התקונין לפי השרטוטין, הכל בתיקונא דלעילא. ובפתיא ואורכא, הן מסט' דב' ההין, מנהון דקיקין ומנהון רברבין, הוא דו' י'. וז"ש להאריך מסט' כו' לקצר כו', ולכן הציץ מרצה על הקרבנות (&), שהן התפלות. ובתפלות נאמר (&) מציץ מן החרכים, כמ"ש בפ' פקודי בהיכלות (רנ ע"ב)¹⁶²⁸, וזהו ציץ, והוא נזר הקודש, דקדושה, וקדיש¹⁶²⁹. וז"ש בגוונין וציורין דבי {קע¹⁶³⁰ ע"א} מקדשא כו' - שהוא בית הכנסת¹⁶³¹. ודקיקין ורברבין, כנ"ל ארוכה וקצרה. ובפתיא ואורכא, הוא לחתום ושלל לחתום, שהיא ג"כ מענין ארוכה וקצרה, כמ"ש בירושלמי (&) מטבע ארוך פותח כו' מטבע קצר פותח ואינו חותם כו', וז"ש במתני', מקום שאמרו להאריך כו' לחתום כו', וזהו ציור הברכות. וז"ש ועלייהו אתמר במקום שאמרו כו' - וע"ל תיקון ע' (קכד ע"ב) (&) ולא למגנא אמרו קדמאין במקום כו'. ועי' בפרשת בראשית (כד ע"ב)¹⁶³² וע"ד אוקמה כו', ועוד¹⁶³³ יש שאינו רשאי לשנות נוסח וענין הברכות, כמ"ש (ברכות יב ע"א)¹⁶³⁴ כל שלא אמר אמת ויציב שחרית ואמת כו', כל שלא ברית ותורה כו', ומלכות ב"ד כו': וז"ש מרוקם בגוונין וציורין - גוון הוא ענין¹⁶³⁵, וציורין הוא הציור כנ"ל. ואף שבתוספתא (ברכות פ"א ה"ה)¹⁶³⁶ חשיב עוד א', מקום שאמרו לפתוח כו' וכ"כ הרמב"ם (&). מ"מ אינו בכלל אלו, שהרי גם במתני' לא חשיב לה כנ"ל, והיא אינה אלא משום שסמוכה לחברתה וסמך על חברתה, וכאלו היא פותחת ג"כ, אבל כולן צריכין לפתוח:

פני המלכה הם ארבעים ותשע פנים טהור, מאירים כשושנה, לבן ואדום, נוטלים מימין ומשמאל. צבע	קע ע"א {קמד ע"א} אנפוי דמטרוניתא אינון מ"ט אנפין טהור ¹⁶³⁷ נהרין כשושנה חוור

¹⁶²⁸ עי' מלואים אות (ריח).

¹⁶²⁹ ?

¹⁶³⁰ בדפ"ו איתא קסז ע"א.

¹⁶³¹ היה כתוב בה"כ.

¹⁶³² עי' מלואים אות (ריט).

¹⁶³³ מודגש?

¹⁶³⁴ ז"ל: אמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב: כל שלא אמר אמת ויציב שחרית ואמת ואמונה ערבית - לא יצא ידי חובתו, שנאמר: להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות.

¹⁶³⁵ חומר?

¹⁶³⁶ למה אמרו אחת קצרה מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר לקצר אינו רשאי להאריך לחתום אינו רשאי שלא לחתום לא לחתום אינו רשאי לחתום לשוח אינו רשאי שלא לשוח ושלל לשוח אינו רשאי לשוח לפתוח בברוך אינו רשאי שלא לפתוח בברוך ושלל לפתוח בברוך אינו רשאי לפתוח בברוך.

¹⁶³⁷ עי' לעיל טו ע"א: מארי משנה דאינון מארי מתניתין מ"ט אנפין טהור ומ"ט אנפין טמא מ"ט אנפין טהור אינון מ"ט אתון דפרשה דיחודא עלאה דאיהו שמע ישראל (דברים ו ד) כ"ה אתון וכל' אתון דפרשה תניינא דיחודא דאיהו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם

ביאור רבינו: **דאינון מ"ט כו' -** הוא ראייה על מארי מתני' דהיא ביצירה שהיא מ"ט אנפין כו', ומט"ט הוא מ"ט אנפין כו', כידוע בסוד מטה הנהפך לנחש (זהר ח"ג רנה ע"א ופע"ח לולב ג):

ועי' זהר ח"ב קטו ע"א: וכען דחזרת בתשובתא ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא ומטה דאתמסר בידך יהא עץ חיים ו' דאיהו בן י"ה ויעול (ד"א ותיעול) במ"ט אנפין דילך באורייתא ויתעבד מ"ט ויתקיים בך (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק מ"ט אנפין מ"ט אתון דשמע ישראל וברוך שם שית תיבין דיחודא עלאה ו' עלאה תפארת שית תיבין תניינן דברוך שם ו' תניינא צדיק מ"ט באמצעיתא א וישאוהו במוט.

תרגום: וכשם שחזרת בתשובה ונדבקת בעץ החיים הרי יצאת מעבד והפכת להיות בן לקדוש ברוך הוא והמטה שנמסר בידך יהיה עץ החיים ו' שהוא בן י"ה ותכנס בארבעים ותשע הפנים שלך בתורה ויעשה מוט ויתקיים בך לא יתן לעולם מוט לצדיק ארבעים ותשע פנים ארבעים ותשע אותיות של שמע ישראל וברוך שם שש תבות התבות של היחוד העליון ו' עליונה תפארת שש תבות שניות של ברוך שם ו' שני צדיק מ"ט באמצע ו' וישאוהו במוט בשנים.\$

תיקון חלק ה

לבן בליבון@ של ענוה, אדום בבושת של יראה, ירא בשת. כשחוזרים [ל]ירוקים, הרי החתן שלה הסתלק לחמה, שהיא האם העליונה, ומשלשת הצבעים הללו של הפנים, תלויים שבעים ושתיים פנים, כחשבון חס"ד. ובהם מאתים ושש עשרה אותיות, כחשבון גבור"ה. וזהו הסוד של "ויעבר יהו"ה", סוד העיבור מאיר בהם, לכלה בארבע פנים, זהו שנאמר "וארבעה פנים לאחת". והעמוד האמצעי הוא ו', עבור השנה, שיש בה שלשה עשר חדשים והם (והיא) בראשי תיבות ו'הו א"ני ו'הו, ובו היא אשה מעוברת, סוד העיבור, יסוד, שהוא יסוד, טיפה שממנה נעשה עיבור, שהוא וא"ו, שהרי וא"ו בלי טפה, אין לה עבור, וזהו המח, ששם החכמה.	וסומק נטלין מימינא ושמאלא גוון חוור בליבון דענוה סומק בבשת דדחילו ירא בשת¹⁶³⁸ כד אתחזרו ירוקין הא חתן דילה אסתלק לגבי חמה דאיהי אימא עלאה ומאלין תלת גוונים דאנפין תליין שבעין ותרין אנפין כחושבן חס"ד ובהון רי"ו אתוון כחושבן גבורה ודא איהו רוא דויעבר ה' (שמות לד ו) רוא דעיבור נהיר בהון לגבי כלה בארבע אנפין הה"ד וארבע פנים לאחת (יחזקאל א ו) ועמודא דאמצעייתא איהו וא"ו עיבור השנה דאית בה תלת עשר ירחין ואינון (נ"א ואיהי) בראשי תיבין ו'הו א"ני ו'הו וביה איהי²⁵⁷ אשה עוברת (וביה אשה (נ"ל איש) ואיהי אשה עוברת)²⁵⁸ סוד העבור יסוד דאיהו יסוד טפה דמינה אתעבדת עבור דאיהו וא"ו דהא וא"ו בלא טפה לית לה עבור ודא איהו מוחא דתמן חכמה:

אנפוי דמטרוניתא אינון מ"ט כו' - דמ"ט פנים לתורה, וע' פנים, וד' פנים שהן פרד"ס. והענין כי ב' כללי שמות הן שמהן משתרגין הכל: א', שם מ"ב למעלה. וב' שם ע"ב למטה מהן, כמ"ש פרשת תרומה (קלב ע"ב)¹⁶³⁹, והוא ד' פנים בד' חיוון, וג' חיוון שהן ג' גוונים דאבהן, הוא שם ע"ב, דויסע ויבא ויט¹⁶⁴⁰ מהן, שהן ע"ב דנפיק מהן, ע' שמהן, ע' אנפין, כי ב' הם כללא דלהון, כמ"ש במ"א בארוכה¹⁶⁴¹ (א). וזוהי הרביעית אדם דשליט עליהן, הוא שם מ"ב, דממנו מ"ט אנפין, כמ"ש (לז ע"ב %) **דאינון ו' שבתות דאית בהו מ"ב יומין דשתא¹⁶⁴² **דכל שבוע ושבע שבתות הא מ"ט דאינון מ"ט אנפין טהור כו', עש"ב. וע"ל (סג ע"א &) ואינון תרי עשר אנפין לכל חד שית סלקין לע"ב כו' ואדם רכיב ע"ג דא מטטרון דאיהו כליל שמא דמ"ב אתוון כו' דכמה דאיהו שמא דקב"ה מ"ב וע"ב לעילא כך איהו שמא דמ"ב וע"ב לתתא כו'.** ואמר **תרי עשר אנפין**, כמ"ש ש, ג' היות¹⁶⁴³ ב"ב אנפין דלהון, וכל פנים הוא שית, דכליל משית תיקונין. ואמר **מ"ט כליל שמא דמ"ב**, והוא במ"ט דמט"ט, כמ"ש בפ' משפטים (קטו ע"א)¹⁶⁴⁴ וש"מ. וז"ש כאן **מ"ט אנפין כו' ומאלין ג' גוונים כו' בד' אנפין כו'**, וארבע הוא כלל מ"ט וע', ובאלין פנים ניתנו למשה, שנאמר (תהלים ח ו) ותחסרהו מעט מאלהים¹⁶⁴⁵, שער הנר"ן, וזהו מעט, ע' מ"ט¹⁶⁴⁶: **כשושנה חוור וסומק נטלין מימינא ומשמאלא גוון חוור בלבון דענוה גוון סומק בבשת דדחילו ירא בשת - ר"ל, דכתיב (שיה"ש ב ב, זחר ח"א א ע"א)¹⁶⁴⁷** כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות, מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחיוור אוף כ"י כו', ולכן אמר **נטלין מימינא ומשמאלא**, ואמר זה לפרש ע"ב אנפין דילה, כמו שמפרש והולך, ומאלין תלת כו'. ואלו ב' גוונים היא נטלא מימינא ומשמאלא, דהיא אתבנית מנהון. וכד נטלא**

¹⁶³⁸ עי' לעיל ו ע"ב, כה ע"א, פ ע"א, קיח ע"א.

¹⁶³⁹ עי' מלואים אות (רכ).

¹⁶⁴⁰ עי' לעיל קנח ע"ב.

¹⁶⁴¹ עי' לעיל הערה 247.

¹⁶⁴² פרלמוטר הסגיר לבדוק כת"י אולי דשיתא

¹⁶⁴³ עי' מלואים אות (ה).

¹⁶⁴⁴ עי' מלואים אות (רכא).

¹⁶⁴⁵ עי' ר"ה (כא ע"ב): חמשים שערי בינה נבראו בעולם, וכולן ניתנו למשה חסר אחד, שנאמר ותחסרהו מעט מאלהים.

¹⁶⁴⁶ עי' לעיל פד ע"ג ד"ה אר"א וכי מאן.

¹⁶⁴⁷ עי' מלואים אות (כ).

תיקון חלק ה

מבעלה נטלא גוון ירוק, כמ"ש (ישעיה כט כב) ¹⁶⁴⁸ לא עתה יבוש יעקב, בבשת דדחילו, ולא עתה פניו יחורו, בגוון חור, וכמ"ש בפרשת פנחס (רטו ע"א) ¹⁶⁴⁹. וז"ש, **כד יתחזרו ירוקין הא חתן דילה אסתלק לגבי חמה דאיהי אימא עלאה**, דמשם אצטבע בגוון ירוק, כמ"ש ל' (קמג ע"ב &) **אין נסתח מחמתו דא כו'**. ואלין תלת גוונים הן גוונים דאבהן, כמ"ש בפרשת פנחס שם. ומהן ע"ב גוונים ושם ע"ב, כמ"ש בפ' בשלח (נא ע"ב) ¹⁶⁵⁰ ופ' בהעלותך (קג ע"ב) ¹⁶⁵¹ בארוכה. וז"ש **ומאלין תלת כו'**, ואמר **בחושבן חסד כו'**, מורה שהם כוללין שם ע"ב, דחסד מורה על התיבין וגבורה על האתוון, שהם כלל ופרט וכלל (ע"י לעיל קמט ע"ב), דמים דרכן להתדבק, וכל דבוק כגון קמח לעשות עיסה, מתדבק במים. ואש דרכו להתפרד, שכל דבר שנשרף מתפרד, וכן כל דבר לח מתדבק ויבש מתפרד ¹⁶⁵². וידוע בסוד המרור ללעסו (שעה"כ פסח ה) ¹⁶⁵³, וסוד הקטורת, הדק היטב (כריתות ו ע"ב), שוחקין מן לצדיקים (זהר ח"ג רלו

¹⁶⁴⁸ ז"ל: לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו:

¹⁶⁴⁹ ז"ל: ר' אבא אמר יאות הוא אבל הכי אמר בוצינא קדישא חוור דא אברהם דאתלבן בחוורא דנורא סומק דא יצחק ודאי ירוק דא הוא יעקב דקיימא בין תרין גוונים וכתוב ביה ביעקב (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו דהא כל ערסיה שלים הוה והכי הוא לא עתה יבוש יעקב לאתחזא בגוון סומק כיצחק דנפק מניה עשו ולא עתה פניו יחורו כאברהם לאתחזא בגוון חור דנפק מניה ישמעאל אלא נטל גוונים לאתעטרא בהו על אבהן דיליה ובאלין לבושין מתלבשא קשת בשעתא דאתחזי קמי מלכא.

תרגום: \$

¹⁶⁵⁰ סטרא תליתאה אתלבשת בלבושי ארגונא דלביש מלכא עלאה קדישא דאקרון תפאר"ת דירית ברא קדישא בשבעין עטרין עלאין מסטרא דאבא ואמא והוא כליל להאי סטרא ולהאי סטרא וס"א ותרין עטרין מסטרא דאבא ואימא ואינן שבעין ותרין שמהן ותנינן מסטרא דחס"ד שבעין ותרין סהדין מסטרא דגבורה שבעין ותרין סופרין מסטרא דת"ת שבעין ותרין גוונים לאתפארא:

תרגום: \$

ביאור: דעת המכריע (רח"ו), ור"ל פ' ויסע שיש בו ע' אותיות הם ז' חסדים דאבא ואע"פ שהם ה' כללותם ביסודו וכללות כללותם במלכות דאבא, הרי ז', ופסוק ויבא נגד ז' גבורות דאימא כי הם ה' וכללותם ביסודה וכו' ופ' ויט נגד דעת המכריע, כמ"ש הרב שיש דעת המכריע בין החו"ג, ומ"ש דירית ברא קדישא הוא ז"א שירש ג' בחי' הנזכרות (מ"מ).

¹⁶⁵¹ ע"י מלואים אות (רכב).

¹⁶⁵² הנה אמרנו לעיל פ"א כי הצמצום הוא מבחי' גבורות ודינין, כי החסד הוא דרכו להתפשט, אבל הגבורה ודין הוא מצמצם ומקמץ. וכן הוא טבעו של מים ואש, כי מים דרכן להתדבק, וכל דיבוק כגון קמח לעשות עיסה הוא ע"י מים, ואש דרכו להתפרד, שכל דבר שנשרף מתפרד. וכן כל דבר לח מתדבק ויבש מתפרד, כמ"ש הגר"א בתיקונים האחרונים (דף קסז ע"א קע ע"א ד"ה כשושנה). ולכן הוא כי כל דבר הנגבל בגבול, הוא מבחי' גבורה ודין, כי הדין נותן גבול ושיעור (הקדו"ש סב ע"ג), וע"י עמק המלך שער שעשועי המלך פרק ד' ד"ה הנה מן מאה ז"ל: אף שלא היה שם [ברל"א פעמים אחר] דין ממש, אלא כח דכח דין לגבי ידיה, ולא בערך העולמות שלמטה הימנו, שהוא ממש כח הרחמים. ואם לא היה בעולם הראשון דין קצת, לא היו האותיות נראים, מפני שלא היה להם גבול לעמוד, והיה הכל חוזר אל אחד הפשוט, ולא היתה שום בריאה בעולם לעץ החיים, שהוא סוד שם הויה, ולעץ הדעת טוב ורע שהוא סוד שם אלהים, המתחלק לסוד אלהים קדושים ואלהים אחרים. ולא היתה טוב ורע, ושכר ועונש בעולם, עם המשרתים של טוב ורע להשלים פעולותיהם.

וע"י דע"ה ח"א ו ע"ד: וע"י עוד ביהל אור (ח"א דף ט"ז סע"ג) [ז"ל: ואמר רסיסי לילה שהן הגבורות בסוד לילה רסיסי הן טפות דקות כי המיתוק של הגבורות להתפזר הרבה ולטחון דק כידוע בסוד הקטרת הדק הטיב הטיב הדק דקה מן הדקה ביוה"כ כי ביוה"כ הגבורות מתעוררין כידוע ה"ג שכנגדן ה' ענווין ולכן צריך דקה מן הדקה בסוד והכה הבית הגדול רסיסים והבית הקטן בקיעים וכו'], וכן בפע"ח (שער השופר פ"א) [ז"ל: וסוד שחיקה וטחינה זו היא, כי הדין כדי לכפותו, צריך לטוחנו ולפררו, שלא יהא דבוק במקום א', ולפררו לפרורים דקין. והנה שם ע"ב ס"ג הנ"ל, היו שם הדינים מחוברין יחד, ועתה ע"י טחינה זו מתפרדין כל א' בפני עצמו, ובזה נטחנין הדינים, והם מתחברין אח"כ ע"י הב' יוד"ן של השיניים ונעשין מ"נ. והרי עם זה נמתקו הדינים אל, שהם ב' אותיות של מנצפ"ך הכלולים בשופר כנ"ל, שהם אותיות פ"ר משופר. והנה חזר זה המ"ן אחר שנמתק לטעם דבש, כמ"ש וטעמו כצפיחת דבש. והוא סוד ש"ו משופר, שהוא ג' דבש].

¹⁶⁵³ ז"ל: המרור בגימ' מ"ת, והוא בחי' הדינים הקשים שצריך לטחון וללעסן בשיניים כדי למתק המרירות שבהם, כנודע בסוד השחקים הטוחנים מן לצדיקים לעת"ל.

תיקון חלק ה

ע"א¹⁶⁵⁴, וכן תורה שבכתב ובע"פ הן כלל ופרט, שהן חו"ג. ותורה שבע"פ צריך להחזירה לכלל, לתורה שבכתב, והוא עמודא דאמצעייתא, חבורא דחו"ג¹⁶⁵⁵, והוא "וכלל". וזהו דכללין שניהם ע"ב¹⁶⁵⁶. ואמר ודא איהו רזא דויעבר, שהוא ע"ב רי"ו¹⁶⁵⁷, ב' גוונין דחו"ב, שבהן נהרין פניו, סהדותא דאו"א (אד"ז רצב ע"ב), י"ה, עדות לישראל (&), וזהו "על פניו". והי"ג¹⁶⁵⁸ ג"כ על פניו¹⁶⁵⁹, שהן אלו ג' גוונין. וז"ש ה' נהיר כו' הה"ד וארבעה כו' - והן י"ב פנים דג' חיוון, וכלילין בוא"ו. וז"ש דעמודא דאמצעייתא איהו וא"ו עיבור כו' - ר"ל אלף דבגווייה¹⁶⁶⁰, הוא חודש הי"ג¹⁶⁶¹, דהוא עיבור, וזהו ויעבר ה' (שמות לד ו). ויעבר הוא אותיות עיבור, שהן שם ע"ב, ושם ע"ב הוא נכלל ביי"ג, כמ"ש בתז"ח (עה ע"ב &) אבל¹⁶⁶² ליי"ג מכילין דרחמי דאינון וא"ו ויעבר ה' על פניו ויעבר ע"ב רי"ו כו' ליי"ג מכילין דכלילין בחד דכליל ע"ב שמהן דאינון כלל דלהן ו'הו א"י ו'הו¹⁶⁶³, וע"ל (סו ע"א &) תלת אבהן דאינון ברזא דשמא דע"ב בגוונא דא חסד אתקרי גדולה בגין דאיהו כלל דע"ב תיבין גבורה כלל דרי"ו אתון דאית בשמא דע"ב עמודא דאמצעייתא דאיהו וא"ו כליל כולא ודא איהו רזא ויעבר ה' על פניו ע"ב רי"ו יהו"ה על פניו מאי פניו אנפיו דא וא"ו יי"ג מכילין דרחמי כו'. וז"ש תלת עשר ירחין ואינון ו'הו א"י ו'הו - וכיצד הן כוללין כל שם ע"ב כתבתי במ"א בארוכה (&). והכלל כי ויעבר הוא ע"ב רי"ו, דב' חו"ג. הי"ג¹⁶⁶⁴ הוא יי"ג אנפין דכלילין ע"ב כנ"ל, והוא כולל שניהן בסוד עיבור, דהוא ע"ב רי"ו, ועיבור הוא ביי"ג חודש: *וביה איהו אשה עוברה - כצ"ל, ר"ל

¹⁶⁵⁴ ז"ל: שחקים דבהון ריחים דטוחנים מן לצדיקים לעתיד לבא ואינון אקרון שחקים ע"ש ושחקת ממנה הדק ואינון נצח והוד עלייהו אתמר ושחקים יזלו צדק דאיהי שכינתא תתאה. תרגום: \$.

ביאור: מן לצדיקים - לצדיק וצדק. תרין כוללין שמבשלין וטוחנין הזרע לצדיק, וממנו נוזלין לצדק. וז"ש ושחקים יזלו כו' (יהל אור). נצח והוד - הב' ריחים עליון ותחתון דטוחנים מן לצדיקים, וכן הוא בפ' ויקרא (דף כו ע"א), והרי לנו כי הנצח והוד הם מעלה ומטה (ביאורים ח"א נט ע"ב), הנצח הוד שהם התרין ביעין הם השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים שהם צדיק וצדק (ביאורים ח"ב פט ע"ד). שכינתא תתאה - והיינו רקיע ראשון משבעה רקיעים שהוא נקרא וילון (אור יקר).

ועי' שעה"כ עמידה דרוש ה: הוא כי שני יודין אלו עם הוא"ו שבאמצע הנחלקת לשתי ווין כנ"ל הם הי"ו שיניים העליונים וי"ו שיניים התחתונים וכאשר השפע והדינין יורדין מן או"א הנק' ע"ב וס"ג שבהן ז' יודין יורדין לז"א הם נטחנין תחילה ע"י השיניים הנז' שבפה העליון שה"ס השחקי' הטוחני' את המן וכאשר הז' יודין נטחנין תוך הב' יודין שבשיניים מתמתקין שם ונעשה הכל מן.

¹⁶⁵⁵ עי' זהר (ח"ג לג ע"ב): לכו לחמו בלחמי מימינא ובחמרא [דאיהו] (דידו) יינא דאורייתא משמאלא בנסוך המים ויין דאורייתא דבכתב ובעל פה מעמודא דאמצעייתא דכליל תרווייהו:

תרגום: לכו לחמו בלחמי מימין, וביין שהוא יין התורה משמאל, בניסוך המים ויין התורה שבכתב ובעל פה, מהעמוד האמצעי שכולל את שניהם.

ביאור: ובעל פה - מפרש מהו נסוך המים והיין, כתב ובע"פ, שהן ימינא ושמאלא (יהל אור).

ועי' לעיל (לו ע"ג ד"ה דאיהו רזא): ר"ל, הקבלה הוא חיבור שני התורות¹⁶⁵⁵ שמביא סודות קבלה שבע"פ במקרא, ולכן כל עסקן של ראשונים במדרשי המקראות

SCHOTENSTEIN?¹⁶⁵⁶

¹⁶⁵⁷ עי' לעיל קמט ע"א.

¹⁶⁵⁸ פי' ושם הוי"ה.

¹⁶⁵⁹ עי' זהר ח"ב פו ע"א: לא יהיה לך אלהים אחרים על פני (שמות כ ג) רבי יצחק אמר אלהים אחרים לאפקא שכינתא על פני לאפקא אפי מלכא דבהו אתחזי מלכא קדישא ואינון שמיה והוא אינון הוא שמיה דכתיב (ישעיה מב ח) אני יהו"ה הוא שמי הוא ושמיה חד הוא בריך שמיה לעלם ולעלמי עלמיא:

תרגום: \$

אפי מלכא - עי' לעיל ג ע"ב בהגהות רח"ו אות ד' [והם דברי הקב"ה שלא יהיו לו אלהים אחרים זולת פניו שהם הספירות] ועי' פרשת אמות צג ע"ב ומשם תראה כי אפי מלכא הוא הספירות (לש"ו), האצילות הוא פניו (הקדו"ש טו ע"ג).

¹⁶⁶⁰ עי' לעיל הערה 396

¹⁶⁶¹ עי' ביאור רבינו בספד"צ (כ ע"א): חדש העיבור, והוא נגד תיקון י"ג נגד בינה עצמה, וז"ש משתכחי ירחי אליון כו'. ועי' לעיל קטז ע"ב ד"ה ואינון ו'.

¹⁶⁶² אולי אב לבדוק הנוסח שם

¹⁶⁶³ עד היכן מודגש.

¹⁶⁶⁴ היינו שם הוי"ה.

תיקון חלק ה

בוא"ו, כמ"ש בפרשת אחרי מות (&) ¹⁶⁶⁵ ובסד"צ (&) ה' ה' ד' הות ומדאתעברת אתעבדת ה', שהוא ו' שבתוך ה"א, והכל ע"י האלף שבתוך הוא"ו, שהוא חודש הי"ג, שנעשה עיבור ע"י. והוא סוד הדעת, משך הזרע ¹⁶⁶⁶, והוא ביסוד כמס"ל (קיד ע"א קלד ע"ב) וייצר ה' אלהים את האדם דא צדיק ח"י עלמין כו' דאינון י"י מן אלף ו' וייצר ו' כו', ועמ"ש. וז"ש סוד העיבור, דסוד העיבור נק' סוד, והוא יסוד, סוד שבו (והר ח"ג כ ע"א ¹⁶⁶⁷ רע"י לעיל צה ע"א). ע' לשון, ע' אנפין, סוד ה' ליראיו (תהלים כה יד). עיבור הוא הטיפה שבתוכו, שהוא י', שבו מתעברת האשה. והוא ע"ב רי"ו, שהטיפה כלולה מחו"ג, והוא י', שבו נעשה יסוד, וכן גי"ד ג"ד ¹⁶⁶⁸. ד', שהוא ע', סוד, וטיפה הוא גיד, כמס"ל בתיקון כ' (מו ע"א &). וז"ש סוד העיבור יסוד, דאיהו י', טיפה, דמינה אתעברת עיבור, דהא בלא טיפה ל"ל ¹⁶⁶⁹ עיבור, ר"ל דאלף שבתוך הוא"ו, הוא צורת יו"ד ¹⁶⁷⁰, כמס"ל בתיקון ע' (&) בסוד כתרין ועטרין. וז"ש וא"ו שהוא ל"ב נתיבות, ואמר ודא איהו מוחא ¹⁶⁷¹, דתמן חכמה, דהטפה נמשכת ממוחא (&), והוא חכמה, י', ור"ל דסוד העיבור הוא חכמה, שהוא חכמה נפלאה ¹⁶⁷². וענין וא"ו מלא, שהוא בפנים, ב' וויין בב' אנפין, שכל הפנים הוא ו' כנ"ל (&), וחוטמא ביניהון, שהוא א', ב' יודין בב' נוקבין דחוטמא, והכותל שביניהון, א' ¹⁶⁷³, והוא א'. והוא כלל דכל הפנים דביה, אשתמודע ציורא דאנפין ז"א או א"א וכמ"ש לענין הכרת פנים (יבמות &) וע"י מ"ש באד"ר (קל ע"א) ¹⁶⁷⁴, ועמ"ש בספד"צ (ז ע"ב) ¹⁶⁷⁵ בארוכה, והוא סוד הדעת, רוחא דקודשא, דביה (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח ה', כמ"ש באד"ר

¹⁶⁶⁵ ע"י מלואים אות (רכג).

¹⁶⁶⁶ ע"י לעיל הערה 758.

¹⁶⁶⁷ ע"י מלואים אות (צא).

¹⁶⁶⁸ ע"י שער מאמרי רשב"י י ע"ב: כי ג"ד הוא סוד הזרע הנופל וצומח מעצמו בזמן הגלות וזהו כי שבע יפול צדיק כי ג"ד עולה שבע והוא ג"ד שבשבטים ועליו אמרה לאה בג"ד חסר אלף כי מורה על זמן הבגידה והגלות וחסר אלף המורה על עלמ' דדכור' כנוודע והמן מאור זה נעשה כי בא הטל העליון עד חקל תפוחין קדישין ומשם חזר וצמח ונעשה מן. וזמ"ש והמן כזרע ג"ד לבן ואעפ"י שאמר הנאמר הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וכן אמרו בזוהר דאתא מז"א מאתר דאקרי שמים הכונה היא כי נמשך מזרע הזכר העליון כי הוא נזרע מעצמו וחוזר וצומח ולפי שבא מן הזרע העליון נקרא מן השמים ואמנם הזרע עצמו ממש יהיה בתוספת י' ויקרא ג"ד ולא ג"ד והוא בגמטריא ט"ב כד"א אמרו צדיק כי טוב.

¹⁶⁶⁹ לית לה?

¹⁶⁷⁰ א.

¹⁶⁷¹ מודגש?

¹⁶⁷² ע"י ב"ע לח ע"א, ז"ל, בחכמה דז"א יש ל"ב נתיבות והם מאירים על ידי הארת מו"ס שמאיר בהם על ידי השערות [רבינו סידר את חכמה דאצילות בין מו"ס לחכמה דז"א], שכל הל"ב נתיבות כלולים במו"ס בהעלם בציור אות א' כזה א, שהם שורש הל"ב נתיבות שבחכמה, ולכן אמרו בס"י בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכו', ור"ל שהם מפליאות חכמה העליונה דע"ק, שעליו נאמר (חגיגה יג ע"א) במופלא ממך וכו', ס"י מתחיל ממו"ס שהוא שירותא דאצילות וכן התורה מתחיל בראשית ות"י בחוכמא ולכן הם סוד ל"ב אלקים דעובדא דבראשית ונק' אלקים ע"ש גבורה הנכלל במו"ס בוצד"ק, עכ"ל.

¹⁶⁷³ אולי ו' ע"י כת"י

¹⁶⁷⁴ ז"ל: ת"ח כתיב (ישעיה מא) אני יי ראשון ואת אחרונים אני הוא כלא הוא והוא סתים מכל סטרוי בהאי חוטמא בחוטמא אשתמודע פרצופא ותא חזי מה בין עתיקא לזעיר אפין דא מאריה דחוטמא מחד נוקבא חייין ומחד נוקבא חייין דחייין.

תרגום: בא וראה: נאמר "אני יהוה ראשון ואת אחרונים אני הוא" הכל "הוא", ו"הוא" סתום מכל צדדיו בחוטם זה, בחוטם ניכרת צורת הפנים. ובא וראה: מה (ההפרש) בין עתיק לז"א? זהו בעל החוטם, מנקב א' יוצא (הבל שנקרא) חיים, ומנקב א' (יוצא הבל) חיים של חיים.

¹⁶⁷⁵ ז"ל: אמר בא"ר (קל ע"א) בחוטמא אשתמודע פרצופא כו', וכן אמר בז"א (דף קלז ע"ב), והוא שיסוד הוא הדרת פנים, וכן בחוטם אשתמודע פרצופא, שבע"ק חוטמא אריך כמ"ש בא"ז (דף רצד ע"א) חוטמא דע"ק אריך ואתפשט ואקרי אריך אפים, אבל דז"א קצר, כמ"ש שם והאי חוטמא זעיר כד תנא שרי נפיק בבהילו ואתעבד דינא, ומאן מעכב להאי חוטמא {ז ע"ג} דעתיקא, וכן אמר בא"ר (קלז ע"ב) תאנא האי חוטמא זעיר וכד כו', ולכן נקרא ז"א, וע"ק אריך אנפין, וכן נקרא על שם פנים של זעם ופנים של רצון.

תיקון חלק ה

(קל ע"א)¹⁶⁷⁶. והוא סוד העיבור, דביה עתידא לאפקא רוחא דמשיחא, והוא בז' תיקונים, יסוד¹⁶⁷⁷, כמ"ש בריש ספר צ"צ (ו ע"ב ד"ה ואע"ג). ובד' תיקונים דד' חושים, הוא עמודא דאמצעיתא, כמ"ש בתיקון ע' (&) ובז"ח כפ' יתרו (כו ע"ב)¹⁶⁷⁸ אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת איהו חוטמא חותם אמת יעקב שלימא תרין אנפין אית לה כו', ואלין אינון אנפיו דרחמי כלילין חוור וסומק מסט' דחו"ג כו', וחוטמא דאיהו יעקב, אתמר ביה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, ודא בינה, בן י"ה (אד"ו רצ ע"א)¹⁶⁷⁹, משה רבינו, ואיהו ליה כנשמתא דחיי כו' (זו"ח שם)¹⁶⁸⁰, ור"ל הדעת, והוא בב' ציורין: א', וא"ו, בב' אנפין וחוטם. והב', א', בהון ב' יודין בב' אנפין וחוטמא הוא וא"ו, והוא וייצר, צורתו צר בב' יודין ווא"ו דוייצר, וכמש"ש (כט ע"ד)¹⁶⁸¹ והכרת אנפין בעמודא דאמצעיתא צייר תרי אפין בתרין יודין מן וייצר חוטמא באות ו' מן וייצר וסליק בהון חושבן הוי"ה צר לון בהאי שמא לאשתמודעא מיניה ליוצר עלמין הוי"ה איהו תפארת איהו נהיר באנפין תרין גוונים דאנפין עבד ליה דאינון חוור וסומק דאינון חו"ג דאינון רזא דויעבר כו', ור"ל, דהפנים צורתו הוא ה'¹⁶⁸², וגוונים הן ויעבר. וזהו ויעבר ה' על פניו (שמות לד ו) וכנ"ל:

וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין עלייהו אתמר (&) וייצר ה' אלהים ונהרין בחוור וסומק וחוטמא דאולא בארץ מישור איהו חותם אמת ואם לאו איהו בארץ קשום לאו איהי חותמא דגושפנקא דמלכא ובגין דא ציורא דמטרוניתא דיוקנא דילה דחוטמא מתתקנא באנפין ובארץ מישור על אנפין:	וא"ו הוא החוטם, נתקן@ בפנים. עליהם נאמר "וייצר יה"ה אלהים" ומאירים בלבן ואדום, והחוטם שהולך בדרך ישר, הוא חותם אמת. ואם אינה בדרך אמת, אינה חותם הטבעת של המלך. ולכן ציור המלכה, הדמות שלה של החוטם נתקן@ בפנים ובדרך ישר על הפנים.

וז"ש כאן ו' איהו חוטמא אתתקנא באנפין עלייהו אתמר וייצר ה' אלהים ונהרין בחוור וסומק - ור"ל וייצר כנ"ל, והוא צורת הפנים, והוא חוטמא עם אנפין, ב' יודין כנ"ל. וז"ש חוטמא ו', ר"ל ו' פשוט. ואמר ונהרין בחוור וסומק, שהן ב' דויעבר¹⁶⁸³, והוא ה' אלהים, חו"ג, גוונים דא"א, סהדותא

¹⁶⁷⁶ ז"ל: מההוא נוקבא אתער ונפיק רוחא ממוחא סתימא זמין לאשראה על מלכא משיחא דכתיב (ישעי' יא) ונחה עליו רוח יי' רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יי' תרגום: מזה הנקב מתעורר ויוצא רוח ממוחא סתימא והוא עתיד לשרות על מלך המשיח. שנאמר "ונחה עליו רוח יה"ה רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יה"ה".

¹⁶⁷⁷ פי' בז' ת"ג דא"א החוטם הוא בחי' היסוד.

¹⁶⁷⁸ עי' מלואים אות (מ).

¹⁶⁷⁹ עי' לעיל הערה 303.

¹⁶⁸⁰ ז"ל: וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה משה רבינו איהו לי' כנשמתא דחיי.

תרגום: והחוטם שהוא יעקב, נאמר בו ויפח באפיו נשמת חיים, וזו היא בינה ב"ן י"ה, ומשה רבינו הוא לו כנשמת חיים.

ביאור: ודא בינה - ר"ל בינה נקרא ע"ש הדעת, בן י"ה, והוא אתרא דנשמתא, שהוא בבינה, והוא הדעת. וז"ש בנשמתא (יהל אור על הז"ח ח"ג כז ע"ב), ועי' לעיל הערה 2.

¹⁶⁸¹ ז"ל: ואיהו דצייר שרטוטין והכרת אנפין בעמודא דאמצעיתא צייר תרי אפין בתרין יודין מן (וייצר) [וצייר] חוטמא באות ו' מן ויצר וסליק בהון חושבן יה"ה צייר לון בהאי שמא לאשתמודעא מיניה ליוצר עלמין:

יה"ה איהו תפארת איהו נהיר באנפין תרין גוונים דאנפין עבד ליה דאינון חוור וסומק דאינון חסד וגבורה דאינון רזא דויעבר ה' על פניו ויקרא ועלייהו אתמר לגבי עילא ודבר ה' אל משה פנים אל פנים:

תרגום: והוא שצייר שרטוטין והכרת הפנים, בעמוד האמצעי, צייר שתי פנים, בשתי יודין מן וייצר, חוטם באות ו' מן וייצר, ועולה עמם לחשבון שם הוי"ה, וצייר אותם בשם זה, כדי להכיר ממנו את יוצר כל עולמות.

השם הוי"ה הוא תפארת הוא מאיר בפנים, שני צבעים של הפנים נעשה בו, שהם לבן ואדום שהם חסד וגבורה, שהם סוד ויעבור, וזהו הסוד הפנים, דויעבור יה"ה על פניו ויקרא, ועליהם נאמר כלפי מעלה ודבר יה"ה אל משה פנים אל פנים.

¹⁶⁸² פי' הוי"ה.

¹⁶⁸³ היינו ע"ב ר"ו.

תיקון חלק ה

דאנפוי (אד"ז רצב ע"ב), וא"ל¹⁶⁸⁴ וייצר ה' אלהים, הוא ויעבר ה', שהוא על פניו. ואמר **וחוטמא כו'** **חותם אמת כו'**, דהוא אמת ליעקב (&), אנשי אמת (&), וכנ"ל, וכמ"ל (קכא ע"א &) **ריחא תמן אנשי אמת כו'**, וזהו שכל הפנים מתתקנא בחוטמא, דהוא ת"ת, כלל הפנים. ואמר **באורח מישור**, לאפוקי מעוות. וע"ל (קכד ע"א &) מזה בארוכה שיהא ג"כ לפי הפנים והאברים:

ושרי נקבי החוטם, שני נביאי אמת. הפה, בת המלך. ובה לשון למודים, שהוא צדיק. ועליה (ועליהם) נאמר "כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה". בתורה, הפה הכלל של הכל, ממנו קול ודבור, שהם ו"ה. ממנה הבל, שהיא ה', פה קטן @ סתום באות י', נתקן בשם של יהו"ה, ולכן "כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה".	ותרין נוקבין דחוטמא תרי נביאי קשומ פומא ברתא דמלכא ובה לשון למודים (ישעיה נ ד) דאיהו צדיק ועלה (נ"א ועליהו) אתמר (שיה"ש ד ג) כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה באורייתא פומא כללא דכלא מיניה (קע ע"ב) קול ודבור דאינון ו"ה מינה הבל דאיהי ה' פומא דקיקא סתימא באות י' מתתקנא בשמא דה' ובגין דא כחוט השני שפתותיך ומדברך נאוה:

ותרין נוקבין כו' פומא כו' - ואינון ז"ת, חוטמא וב' פנים בב' גוונים, הן חג"ת כנ"ל. וב' נוק' פומא, נהי"ם. וג"ר אינון הנסתרות¹⁶⁸⁵ בג' מוחין: ועלה אתמר כחוט כו' - ר"ל "כחוט כו'", זהו פומא. "ומדברך" הוא הלשון. ומ"ש באורייתא דהוא לשון למודים דאיהו צדיק, שהוא ספר תורה: **פומא כללא כו' - כמ"ל (&) שהן ע"ס בתיקונין באנפין. ואמר דפומא {קע ע"ב} כוללת כולן, דמלכות לעולם כוללת כולן¹⁶⁸⁶, ומפרש והולך **קול ודבור ו"ה**, הבל ה', והפה הוא צורת י', כשהיא סתומה והוא הוי"ה שלימה, והוא י', קמץ, סתום בחכמה. ה', פתח, שנפתח היד בה' אצבעא¹⁶⁸⁷. וכן פה כשהיא סתומה היא י', וכשהיא נפתחת, מוציאה הבל כלילא בה' מוצאות¹⁶⁸⁸, ומולידה קול ודבור. ובאבא הוא סתום, וכשהיא באימא אז פטר רחם נפתחת: **ובג"ד כחוט כו' - חוזר הפסוק, דעתה מפרש "ומדברך" עם ה"חוט", כללא דשם, דחוט הוא בעגולא צורת י':****

"צוארך כמגדל השן", זו ירושלים, עליה נאמר "כמגדל דוד צוארך", תכשיטיה כהנים לויים וישראלים. "בנוי לתלפיות", זה צדיק, שהוא (&) תל שהכל פונים אליו (הפנות) פיות שלו, שני נביאי אמת, שהשכינה ודאי היא ירושלים, התכשיטים שלה, שלשת האבות, החרוזים שלה שני עמודי אמת.	צוארך כמגדל השן (&) דא ירושלים עלה אתמר (&) כמגדל דוד צוארך תכשיטין דילה כהנים לויים וישראלים בנוי לתלפיות דא צדיק דאיהו תל שהכל פונים בו (פנות) פיות דילה תרין נביאי קשומ דשכינתא ודאי איהי ירושלים תכשיטין דילה תלת אבהן חרוזין דילה תרי סמכי קשומ ²⁵⁹ :

צוארך כו' - מפרש כל הפרשה דשובי שובי השולמית למפרע, כסדר השעור קומה. פתח בראשך, ואח"כ עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים, דאינון אבהן, הלכה כרבים (&), דאינון תלת גוונים דעינא, כמ"ש למעלה. ואח"כ הפנים, שהוא מתתקנא בחוטמא, והוא (שיה"ש ז ח) אפך כמגדל הלבנון, שהוא באורח מישור, כמו מגדל הלבנון¹⁶⁸⁹. ואח"כ, צוארך כו'. ואח"כ, שני שדיך, דמתתקנא עם הידין, כמ"ש למטה, וכולל בהן חמוקי ירכיך כו', שהן תרין בתולין כו', כמ"ש. ואח"כ, בטנך שררך, שהוא שבחא דגופא, כולל בפסוק, זאת קומתך כו', ואח"כ, מה יפו פעמיך כו': **תכשיטין דילה - ר"ל, תכשיטין שעל הפנים וחרוזין על הצואר, וכמ"ש (&) תורי זהב נעשה לך כו', והוא על הפנים, כמ"ש (שיה"ש א י) נאוו לחייך בתורים צוארך בחרוזים, והם (&) כי לויית חן הם**

¹⁶⁸⁴ ניקוד בסדר*##

¹⁶⁸⁵ עי' לעיל קנא ע"א והערה 513.

¹⁶⁸⁶ עי' שער מיעוט הירח פרק א' אתנטילת מכולהו, ומקורו לעיל סא ע"ב.

¹⁶⁸⁷ עי' לעיל ה ע"ב: קמץ איהו י' כד אתפתח בחמש נקודין איהו ה' חמש אצבעאן דבהון אתפתח

קומץ דאיהי י' לחמשין תרעין דחירו.

¹⁶⁸⁸ עי' ס"י פ"ב מ"ג הוב"ד לעיל הערה 1608.

¹⁶⁸⁹ עי' יהל אור ח"א טו ע"ד שזה מגדל דוד.

תיקון חלק ה

לראשך וענקים לגרורותיך. ולוית היא תכשיטים, כמ"ש. וז"ש (&) בנוי לתלפיות, שהן נה"י. ת"ל צדיק שכל פנות, שהאשה פונה הכל לצדיק, וכן כל תיקונין של ישראל ושכינתא: פיות תרי כו' - והוא הכל בצואר: ואמר *חרוזין דילה תרי סמכי קשוט וצדיק, כצ"ל, וכמ"ש לעיל, לתלפיות, שהן נה"ה וצדיק. והן חרוזים, ג', כמו תכשיטין, ג' אבהן. וכלל הצואר הוא מלכות, מגדל דוד, כולל נה"ה בחרוזים. וכלל הפנים הוא חג"ת, כנ"ל. וכן ב' מגדלים, אפך כמגדל הלבנון, וצוארך כמגדל השן (שם ה), דאפך ת"ת, כולל חו"ג כנ"ל. כמגדל השן, דא ירושלים, שהוא מלכות, כמ"ש דשכינתא ודאי איהי ירושלים, ונה"י כוללין בה, והוא לשון למודים (ישעיה ג ד), שיוצא מצואר והדבור. ומ"מ כל התכשיטים והחרוזים, תולה הכל על הצואר (כמ"ש למטה (&) וכד אסתלק צואר כו'), והיא כללא דכולהו, וז"ש (שיה"ש ד ד) אלף המגן תלוי עליך, שהן נה"ה, כמ"ש בפ' פקודי (רמ"ט ר"נ) ¹⁶⁹⁰ לההוא אתר דאקרי תא הרצים כו' כל אינון מגינין די דהבא כו' ורוא דא הרצים יצאו כו', עש"ב. וכמ"ש (מלכים א' יד כח) ¹⁶⁹¹ ויהי מדי בא המלך בית ה', ישאום הרצים והשיבום אל תא הרצים, כל שלטי הגבורים אינון דאבהן גבורי כח כו':

דבר אחר צוארך דא אורייתא תכשיטין דילה רמ"ח פקודין דילה חרוזין וקמיעין ²⁶⁰ דילה אינון ממנן על שם"ה לא תעשה דנטרין לה בהון וכד אסתלק צואר בתכשיטין דילה לגבי התן כמה ריחין טבין סלקין בה הה"ד (שיה"ש ג ו) מי זאת עולה מן המדבר דא טורא דסיני דאיהי צואר עלמא מקטרת מור (&) דא קודשא בריך הוא דאתמר ביה (שיה"ש ד ו) ¹⁶⁹² אלך לי אל הר המור ולבונה דא סיהרא קדישא עלה אתמר ואל גבעת הלבונה מכל אבקת רוכל (שם) דא צדיק דאיהו כל ¹⁶⁹³ כליל בכלא:	דבר אחר "צוארך", זו התורה. התכשיטים שלה, מאתים ארבעים ושמונה מצוותיה, החרוזים והקמיעים שלה, הם ממונים על שלש מאות ששים וחמש לא תעשה, ששומרים אותה בהם. וכשמתעלה הצואר בתכשיטים שלה אל החתן, כמה ריחות טובים עולים בה, זהו שנאמר "מי זאת עולה מן המדבר", זה הר סיני, שהיא צוארו של עולם "מקטרת מור", זה הקדוש ברוך הוא שנאמר בו "אלך לי אל הר המור ולבונה", זו הלבנה הקדושה, עליה נאמר "ואל גבעת הלבונה מכל אבקת רוכל", זה צדיק, שהוא "כל" הכלול בכל.

ד"א צוארך דא אורייתא - שהוא מחבר הראש, שהוא שמים, עם הגוף, שהוא הארץ, כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא ברייתי יומם ולילה חקות כו'. וז"ש למטה דא טורא דסיני כו', שבו הטת הקב"ה שמים על הארץ. *חרוזין דילה אינון כו'. כצ"ל: ולבונה כו' - דמור דכורא, ולבונה נוק', כמ"ש (&) מדלג על ההרים מקפץ כו'. וכבר כתבנו @כתב (&) החילוק בין הרים לגבעות, שהן זכרות ונקבות: מכל כו' - דכליל זו"נ, וז"ש דאיהו כל כו', ועי' לעיל תיקון כ' (&) ד"א צוארך כו' למשה מסיני, ר"ל דהוא הצואר, סיני כנ"ל:

דבר אחר צוארך דא אורייתא דבעל פה הלכה למשה מסיני מקטרת מור אמר מר ולבונה לבון הלכה מכל אבקת רוכל (שיה"ש ג ו) דא צדיק דאית ביה מכל מינים ודא נהיר לה לאורייתא דבעל פה ומיד דאיהי מתקשטא בכל מיני תכשיטין ירושלים דאיהו צואר	דבר אחר "צוארך", זו תורה שבעל פה, הלכה למשה מסיני, "מקטרת מר", אמר מר, "ולבונה" לבון ההלכה, "מכל אבקת רוכל", זה צדיק, שיש בו מכל המינים, וזה מאיר לה, לתורה שבעל פה. ומיד כשהיא מתקשטת בכל מיני תכשיטים, ירושלים שהיא צואר העולם, הקדוש

¹⁶⁹⁰ עי' מלואים אות (רו).

¹⁶⁹¹ ז"ל: ויהי מדי בא המלך בית ה' ישאום הרצים והשיבום אל תא הרצים: ועי' יהל אור ח"ב כב ע"ב: והוא בשעתא דקשרין קשרין, כלהון נפקין מליין בדינא כנ"ל בפ"ב. והושיבם אל תא הרצים. אחר הקשרין יורדין כ"א במקומו אחר התפלה, וזה מדי בא המלך בית ה', בשעתא דסלקין ההיכלין, עייל הקב"ה בק"ק. ובימי שלמה לא נצטרכו לזה, כי שלום היה בימיו בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ובימי רחבעם הוצרכו לזה, להגן עליו כנ"ל.

¹⁶⁹² ז"ל: עד שיפוח היום ונסו הצללים אלך לי אל הר המור ואל גבעת הלבונה:

¹⁶⁹³ עי' זהר ח"א יז ע"א שיסוד מכונה כל, שכולל כל החג"ת נה"ה.

תיקון חלק ה

ברוך הוא מקיף אותה, זהו שנאמר "ואני אהיה לה נאם יהוה חומת אש סביב", והוא מחבק אותה בשתי זרועות, זהו שנאמר "שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני".	עלמא קודשא בריך הוא אסחר לה הה"ד (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם ה' חומת אש סביב ואיהו מחבק לה בתרין דרועין הה"ד שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיה"ש ב ו):

אמר מר - דהוא מימרא דגמ': **מכל אבקת רוכל כו' - ר"ל כלל הגמ', דאית בה כלא¹⁶⁹⁴**, והוא נהורא דאורייתא דבע"פ, וז"ש **ודא נהיר כו': ומיד דאיהי כו' - חוזר לענין הראשון, דקאי על ירושלים, וה"ה לכל הנך, דהכל¹⁶⁹⁵** הוא בשכינה, **והוא יחבק לה כו',** כמו שמפרש והולך. ומקום החיבוק הוא בצואר, והוא **דאסחר לה ואני אהיה כו',** ועתה מפרש ידין דידה, שכולל הפסוק בשני, שדיך:

וידי המלכה, הכלה הקדושה, הם רשומים בשם של יהוה, כדוגמא זה, בכף י', בחמש אצבעות ה', בזרוע שלה ו', בכתף שלה ה'. בכתף שלה מצוירים כמה שרטוטים כמו הענפים של עץ החיים, לרשום בו שהוא עץ חיים, זהו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מואשר". מימינו נתנה תורה שבכתב, משמאלו תורה שבעל פה. ובאיפה נתנו, בשני לוחות, שנאמר בהם "שני שדיך כשני עפרים תאמי צביה".	וידין דמטרוניתא כלה קדישא אינון רשימין כלהו בשמא דיהוה כנוונא דא ²⁶¹ בכף ²⁶² י' בחמש אצבעאן ה' בדוועא דילה ²⁶³ ו' בכתף דילה ²⁶⁴ ה' בכף דילה מצוירין כמה שרטוטין כענפין דאילנא דחיי לרשמא ביה דאיהו עץ החיים הה"ד (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר מימינא דילה אתייהיבת אורייתא דבכתב משמאלא דילה אורייתא דבעל פה ובאן אתייהיבו בתרין לוחין דאתמר בהון שני שדיך כשני [קמך ע"ב] עפרים תאמי צביה:

כענפין דאילנא דחיי - שהשרטוטים הן ענפין, ויש ענפין דעץ הדעת וכמ"ש תיקון ע' (&) וש"מ. אבל בה ענפין דעץ חיים. ואמר הה"ד **עץ חיים היא למחזיקים בה,** שהן הידים, דמחזיקים התורה בידיה. ומפרש והולך דב' הידים הן תורה שבכתב ושבע"פ, כמ"ש מימינו אש, ואש הוא תורה שבע"פ, אלא דנכללת בימין, כמ"ש בפ' יתרו (פא ע"א)¹⁶⁹⁶: **תאמי צביה** - שב' הלוחות היו שוות, תאמי צביה:

ועוד, ו', היא תורה שבכתב, שנתנה בשתי זרועות, שהם ששה פרקים. ובאיפה נתנה, בשני לוחות, שהם שני שדיך, והם י' ו' (ובהם צורת ז') ובהם הוא צר, זהו שנאמר "ויצר" והם (שתי) בתולים של הנערה, שהיא תורה שבעל פה, שנאמר בהם "וישבור אותם תחת ההר". החתן שלה, אותו שאמר "לא נמצאו בתולים לנערה, וענשו אותו מאה כסף", אלו מאה ברכות. "ולו תהיה לאשה, לא יוכל לשלחה" לגלות "כל מיור".	ועוד ו' איהו אורייתא דבכתב דאתייהיבת בתרין דרועין דאינון שית פרקין ובאן אתייהיבת בתרין לוחין דאינון שני שדיך ואינון י' ו' (ובהון צורת ז') ובהון צר הה"ד (&) וייצר ואינון (תרין) בתולין דעולימתא דאיהי אורייתא דבעל פה דאתמר בהון (שמות לב &) וישבר אותם תחת ההר חתן דילה ההוא דאמר (דברים כב יז-כ) לא נמצאו בתולים לנערה וענשו אותו מאה כסף אליו מאה ברכאן ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה בגלותא כל

¹⁶⁹⁴ עי' סנהדרין (כד ע"א): מאי בבל, אמר רבי יוחנן, בלולה במקרא, בלולה במשנה, בלולה בתלמוד.

¹⁶⁹⁵ דה"כ"ל?

¹⁶⁹⁶ עי' מלואים אות (רכד). וגם נמצא ביתרו דף פד ע"א, ע"ב.

¹⁶⁹⁷ והנה הוא שם עלילת דברים לאמר לא מצאתי לבתך בתולים ואלה בתולי בתי ופרשו השמלה לפני זקני העיר. ולקחו זקני העיר ההוא את האיש ויסרו אתו. וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו. ואם אמת היה הדבר הזה לא נמצאו בתולים (לנער) לנערה.

תיקון חלק ה

ימיו:	

ועוד ו' כו' - מפרש והולך האיך התורה נכללת בהן, דו' הוא התורה. וע"ל תיקון כ"ה (&) והוא בשית פרקין דידין, והוא הוי"ה שלימה, שהוא התורה. והוא עם ב' שדים, שהם ד', והם וייצר, שנצטיירה התורה כמו צורת הולד במ' יום. ואמר **ואינון תרין בתולין כו' - ר"ל ב' הלוחות**, שהן ב' בתולין ג"כ, שהן חמוקי ירכיך. ובתולים הם שני מכסאות, זה על זה, שלכן נאמר בתולים, לשון רבים. וכן בבתוליה, שבהן (&) בערב היא באה, בתולה, ובבקר היא שבה, בתולה. ב' פעמין המייחדים, והיא בתולה, ואיש לא ידעה (בראשית כד טז), כמש"ל תיקון כ' (&). ואמר **חתן דילה ההוא דאמר כו' לשלחה כל ימיו בגלותא**, דבשביל ששיכר הלוחות, נגזר הגלותא. ומשה, עמה, לא יוכל. ויפסול שני לוחות (&), והוא הוציא שם רע¹⁶⁹⁸, שאמר (שמות לב יא) למה ה' יחרה אפך בעמך, ואינון לא עבדו אלא הערב רב, שקבל, ולכן בשביל זה נגזר עליו גלותא, עד דיתמחון הערב רב שקבל, דבשבילם יצא שם רע על ישראל, לשמחה בקמיהם (שמות לב כה)¹⁶⁹⁹, ועי' בפרשת תצא (רעו ע"א וע"ב)¹⁷⁰⁰ **ואורייתא דאתבריא אתברי לוחין דילה דאינון משולים לבתולים כו' ובגין דאתמר כך כי הוציא שם רע על בתולת ישראל כו', עש"ב**. ואינון תרין בתולים, וכנ"ל ובגמ' דרשו בתולים תרין, כדרכה ושלא כדרכה, ובתרווייהו אינון ישראל בבתולים שלמים, דלא עבדו כדרכה ושלא כדרכה¹⁷⁰¹, דהן שני מיני עבודות שחייבין עליהם, והן נמצאו שלמים בשניהם:

השבח של הגוף "זאת קומתך דמתה לתמר" ומי שיודע שעור דמתה לתמר, הוא יורש את העולם הבא, שהוא ו', שנאמר בו "מקוה ישראל יה"ה". המקוה שהוא הקומה שלה, השעור שלה, שעור קומה, זה צדיק, שנאמר בו "צדיק כתמר יפרח", ועליה נאמר "דמתה לתמר".	שבחא דגופא זאת קומתך דמתה לתמר ומאן דידע שעור קומה דילה איהו ירית עלמא דאתי דאיהו ו' דאתמר ביה מקוה ישראל יה"ה (&). מקוה דאיהו קומה דילה שעור דילה שעור קומה דא צדיק דאתמר ביה צדיק כתמר יפרח ועלה אתמר דמתה לתמר:

שבחא דגופא זאת קומתך כו' - כולל בטן ושרר כנ"ל (&): דאיהו ו' - ר"ל, ו' הוא עלמא דאתי, ה' הוא עלמא דין, כמ"ש ברע"מ פ' ויקרא (כד ע"ב)¹⁷⁰² וש"מ. וקומה הוא ו', דביה שיעור קומה, כמש"ל ריש תיקון י"ט (&) וצורת הקומה הוא ו', והוא תפארת, ו'. וע' ריש פרשת בראשית (כד ע"ב)¹⁷⁰³ וריש פרשת תצוה (קפ ע"ב)¹⁷⁰⁴ בארוכה: ואמר **דאתמר ביה מקוה כו' - ר"ל דמקוה הוא**

¹⁶⁹⁸ עי' זהר ח"ג רעו ע"ב: ואיך הוא שם רע דאפיקת עלה [אלא] בתר דאתייהבת איהי לישראל כל מאן דאפיק שום ביש על ישראל כאילו אפיק עלה ושום ביש [הוא] והוה דאמרת לקב"ה (שמות לב יא) למה י' יחרה אפך בעמך וקב"ה אמר וכי אנת אפיק שום ביש על ישראל דעבדו ית עגל (שם ז) לך רד כי שחת עמך ערב רב ודאי דאנת גיירת לון עבדו ית עגלא ובגין דא כי הוציא שם רע על בתולת ישראל ולו תהיה לאשה (דברים כב יט):

תרגום: \$

עי' לעיל קסו ע"ב.

¹⁶⁹⁹ ז"ל: וירא משה את העם כי פרע הוא כי פרעה אהרן לשמחה בקמיהם. WHAT IS ADDED BY @? THIS

¹⁷⁰⁰ עי' מלואים אות (רכה).

¹⁷⁰¹ עי' הלכות ע"ז (\$) שיש ד' עבודות האסורים לכל ע"ז ויש שדרכו בכך כמו מרקולס.

¹⁷⁰² עי' מלואים אות (רכו).

¹⁷⁰³ עי' מלואים אות (רכז).

¹⁷⁰⁴ ז"ל: רזא תליתאה [את] ו' האי את דיוקנא דרזא דאדם כמה דאתמר והא אוקימנא דהאי את קיימא על י"ב רתיכין וכד מתפרשאן אינון כ"ד רתיכין דכלילן בהאי את פשיטו דיוקנא דבר נש לקבל דרועין וירכין וגופא שייפין דלהון כ"ד אינון דדרועין וירכין וגופא הא אתמר אבל כלהו סתימין בגופא וגופא קיימא בכלהו כ"ד¹⁷⁰⁴ וכלהו רתיכין כלילן ביה בגופא ובגין דכלילן כלהו¹⁷⁰⁴ ביה¹⁷⁰⁴ קיימא ו' פשיטו חד:

תרגום: \$

ביאור: כ"ד - פי' כדמפרש הראש יש בה ב' אזניים ב' עינים וחוטם ופה, הרי ו'. והגוף יש בו י"ח חוליות השדרה, הכל כ"ד (מ"מ). כלהו - קשיא ליה כי בשלמא במדות אשכחן לפרושי הכי משום דת"ת בעצמו כליל יה"ה כנודע, אמנם הגוף הוא ו' לעצמה, ויריכו וזרועיו הם רמז אל הספירות חסד

תיקון חלק ה

אותיות קומה, ונאמר ה'1705, שהוא ו', בעלה. ואמר **שיעור דילה**, כמש"ש (&) **איהי שיעורא כו'** ו**איהי שיעורא כו'**,1706 ושיעור הוא עשר, ו'1707. ו' דאתכללא בעשר, שהם ששים בעמודא דאמצעיתא, כמש"ל (קג ע"ב &). והתכללות הזה הוא בצדיק, דביה י', וכמש"ש, **וביה אתכללא כו'**, השיעור וקומה, וז"ש **שיעור קומה דא כו' - ר"ל כמו שמפרש והולך דכתיב דמתה לתמר**:

שנאמר בה "ויבאו אלימה ושם שנים עשרה עינות מים ושבעים תמרים". "שנים עשר עינות", אלו הם שנים עשר פרקים, שהם ששה בשתי זרועות, וששה בשתי שוקים, זהו שנאמר "ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש". מהו "בתרשיש". בתרי שש, בשתי זרועות ששה פרקים, וכן ששה אחרים, בשתי שוקים, "שוקיו עמודי שש".	דאתמר בה (&) ויבאו אלימה ושם שנים עשרה עינות מים ושבעים תמרים תרין עשר עינות אלין אינון תרין עשר פרקין דאינון שית בתרין דרועין ושית בתרין שוקין הה"ד (שיר השירים ה יד) ידיו גלילי זהב ממולאים בתרשיש מאי בתרשיש בתרי שש בתרין דרועין שית פרקין וכן שית אחרנין {קעא1708} ע"א {בתרין שוקין שוקיו עמודי שש (שיה"ש ה טו):

ושם כו' - ר"ל, דהכל ע"ב, הידים והרגלים דכלילין בגופא, י"ב הן פרקין דלהון, בכל א' ג', י"ב שבטין, דמתחמין1709 **בצדיק, וע"ב בי"ג פרקין. וה' אצבעין ד' פעמין ח"י, שהן נגד י"ג חולין וה' קשרים, כמ"ש ברע"מ פרשת פנחס (רכז ע"א רכח ע"א)**1710, ופרק התחתון דגודל לא חשיב, {קעא ע"א} שאינו בסדרן, כמ"ש למעלה מזה בארוכה (&). וכולהון אתכלילו **בצדיק**, שנק' ח"י עלמין ד' פעמין, הן ע"ב. ויכולו, דכלילין בצדיק כמש"ל תיקון כ"ב (&) והן ע' תמרים, צדיק כתמר יפרח, והן ח"י הוי"ת, שע"י הצדיק חי ואזיל בתוקפא לימא1711:

אלו הם שנים עשר מ@עינות מים ושבעים תמרים, שבהם "צדיק כתמר יפרח", הרי הם חמש אצבעות, ובהן שלשה עשר פרקים, הם שמונה עשר. וכן שמונה עשר ביד ימין, שלשים וששה. וכן שמונה עשר שמונה עשר בשתי רגלים, הרי שבעים ושנים. שבעים שלהם, שבעים תמרים. שנים, צדיקים כתמר יפרח בהם. ובהם נאמר "מה יפו פעמין בנעלים בת נדיב", הנעלים שלה, נעילת החג ונעילת הפסח, ולא צריך להראות לפני נעלים של חול, שהם שאור וחמץ.	אלין אינון תרין עשר עינות מים ושבעים תמרים די בהון (&) צדיק כתמר יפרח הא אינון חמש אצבעאן ובהון תליסר פרקין אינון ח"י וכן ח"י ביד ימין תלתין ושית וכן ח"י ח"י בתרין רגלין הא ע"ב265 שבעין דלהון שבעין תמרים תרין צדיקי כתמר יפרחו בהו ובהון כתיב266 (שיה"ש ז ב) מה יפו פעמין בנעלים בת נדיב נעלים267 דילה נעילת החג ונעילת הפסח ולא צריך לאתחזאה קדם נעלים דחול דאינון שאור וחמץ1712:

***יפרח בהו מה יפו כו' - כצ"ל, ומפרש והולך הפרשה: בת נדיב נעילה דילה נעילת החג כו' - ול"ג "נעילת הסנדל", ור"ל כמ"ש, מה יפו פעמין כו', בשעה שעולין לרגל, ונעלים הוא נעילת החג, שנעלים בעזרה**1713, והוא נעלים דילה, שישראל מתלבשין בהן, ואסור שם בנעילת הסנדל כמו

Commented [062]: וכו' להון אתכלילו בצדיק מדוגש בדפ"י וקשה שאין כאלה מילים ביקו"ז

וגבורה ממש, ות"ת ענין לעצמו, ונ"ה לעצמם, לזה אמר שהגוף שהוא אדם בגוף עצמו מלבד מה שהוא נכלל ב"ב וכ"ד בזרועות ושוקין, כאן בעצמו גופו כ"ד, לרמוז כעין שם יה"ה שהוא בת"ת לעצמו כ"ד כדפי' (אור יקר). ביה - בת"ת (אור יקר).

1705 פי' שם הוי"ה. SCHOTENSTIEN@

1706 עד היכן המודגש?

1707 פיסוק?

1708 בדפ"ו עיתא קסח ע"א.

1709 עי' מלואים אות (קעג).

1710 עי' מלואים אות (רכח).

1711 עי' זהר ח"ב ק ע"ב הוב"ד במלואים אות (רז).

1712 עי' לעיל קעא ע"א ד"ה ול"צ לאתחזאה קדמ'.

1713 א

תיקון חלק ה

שמפרש והולך, ול"צ לאתחזאה קדם' נעלי' דחול כו' - דשני הנעלים הן שאור וחמץ¹⁷¹⁴ כמו שמפרש והולך, דחמץ הוא נועל הה"א דמצה¹⁷¹⁵, והנעלים הן נעל וסנדל, ב' נעלים שהן במט"ט וסנד"ל, שמט"ט תופר נעלים ובהון סביב דילה: **שאור ודבש**¹⁷¹⁶ - דו"נ, אבל נעלים דידה דבריאה¹⁷¹⁷, קדש, אדמת קדש הוא (&):

ועליהם אמר למשה "של נעליך מעל רגליך", שתרומה וחלין כדוגמא זה, לא צריך לערב תרומה בקודש, וכן מלאכה של חול, לא צריכה להראות לפני מלאכה של קודש, שהיא מלאכת הכהנים. וכן אש של חול, לא צריך להראות לפני אש של קודש, שכלם חול ואחרים קודש, ולכן צוה "המבדיל בין קודש לחול".	ועליהם אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך דתרומה וחולין כגוונא דא לא צריך לאתערבא תרומה בקדש וכן מלאכה דחול לא צריך לאתחזאה קדם מלאכה דקדש דאיהו מלאכת הכהנים וכן אש דחול לא צריך לאתחזאה בשבת קדם אש דקדש דכלהו חול ואחרנין קדש ובגין דא מגי המבדיל בין קדש לחול:
הרי ציון, שהיא השכינה, יוצאת בכל הקשטים שלה. וכל העולם מורים עליה באצבע, זהו שנאמר "חזה ציון קרית מועדנו", והחתן יוצא מעוטר אליה, וכל העולם אומרים "צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה וביום שמחת לבו". חתונתו, השכינה העליונה. שמחת לבו, השכינה התחתונה. היום של שניהם, העמוד האמצעי, הנר הקדוש. הרי הכלה מקושטת לבעלה, שהוא יהו"ה בן המלך, זה הוא.	הא ציון דאיהו שכינתא נפקא בכל קשומין דילה וכל עלמא מורין לה באצבע הה"ד (ישעיה לג ב) חזה ציון קרית מועדנו וחתן נפיק מעוטר לגבה וכל עלמא אמרי (ישע"ש ג יא) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו חתונתו שכינתא עלאה שמחת לבו שכינתא תתאה יום דתרווייהו עמודא דאמצעיתא בוצינא קדישא הא כלה מתקשטא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה ברא דמלכא דא איהו ¹⁷¹⁸ :

הא ציון כו' - דסיים כל קישוטין דילה ואמר, ציון כו', כמו שמפרש והולך, חזה ציון קרית כו', כמ"ש (&) ונחזה בך: חתונתו שכינתא עלאה - חופה דיליה כנ"ל (קסט ע"ב): ביום כו' - שהוא נקרא יום, ונאמר בשניהם יום, שמתייחד עם שניהן, כידוע¹⁷¹⁹: ברא דמלכא - לקשר תיקון ז' (דלהלן) כמ"ש:

תקונא שביעאה

"בראשית ברא אלהים", "בראשית", אבא ואמא. "יהו"ה אלהינו" הוא הבן של האב והאם. "אלהים" הבת. ועליהם נאמר "איש אמו ואביו תיראו", "כבד את אביך ואת אמך". "אבך", זה הקדוש ברוך הוא. "אמך", זו שכינה, היראה שלה	בראשית ברא אלהים בראשית אבא ואימא יהו"ה אלהינו ²⁶⁸ ברא ²⁶⁹ דאבא ואמא אלהים ברתא ²⁷⁰ ועליהו אתמר (&) איש אמו ואביו תיראו (&) כבד את אביך ואת אמך אביך דא קודשא בריך הוא אמך דא שכינתא

¹⁷¹⁴ עי' לעיל קנ"ג א"א ד"ה ולבערא.

¹⁷¹⁵ עי' מלואים אות (רכט).

¹⁷¹⁶ וחמץ - נוסח?

¹⁷¹⁷ עי' עמק המלך (ש"ד פק"ו): שד"י הוא גימטריא מטטרון שר העולם, הנקרא שד"י, וידוע כי מטטרון הוא נעל ומלביש השכינה דבריה. ועי' פע"ח שער התפלה ג.

¹⁷¹⁸ "דא איהו" הוא בכלל תיקון ז' בדפ"א ודפ"ז, אמנם רבינו גורסו כאן, כמ"כ לקמן בריש תיקון ז.
¹⁷¹⁹ עי' זהר ח"א לב ע"א: אמר רבי יצחק אי הכי מאי דכתיב (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך א"ל אור אפיק יום וחשך אפיק לילה לבתר חבר לון כחדא והווי חד דכתיב (שם ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דלילה ויום אקרון חד.
 תרגום: \$.

תיקון חלק ה

דחילו [קמה ע"א] דילה בפקודין דלא תעשה אוקירו דילה בפקודין דעשה וכל אינון דמקיימי פקודי דעשה עליהו אתמר (&) כי מכבדי אכבד ואינון דעברין על לא תעשה עליהו אתמר (&) ובזוי יקלו אמר בוצינא קדישא רבי רבי ומה הוא אוקירו ובזיון לקודשא בריך הוא בפקודין דעשה ולא תעשה אלא בודאי כד שכינתא איהי בגלותא כל מאן דעביד מצוה לאקמא לה מן גלותא כאלו אוקיר לקודשא בריך הוא:	במצות לא תעשה, הכבוד שלה במצוות עשה. וכל אלו שמקיימים מצוות עשה, נאמר עליהם "כי מכבדי אכבד". ואותם שעוברים על לא תעשה, עליהם נאמר "ובזוי יקלו". אמר המאור הקדוש, רבי רבי, ומה הוא כבוד ובזיון לקדוש ברוך הוא, במצות עשה ולא תעשה. אלא ודאי כשהשכינה בגלות, כל מי שעושה מצוה, להקים אותה מן הגלות, כאילו כבד את הקדוש ברוך הוא.

בראשית כו' *או"א ברא ברא דאו"א כו' - כצ"ל, ור"ל בראשית הוא או"א, כמ"ש בריש פרשת בראשית (טו ע"א ע"ב)¹⁷²⁰, ולמעלה ריש תיקון ה' (&) ב' ראשית, נקודה בהיכליה. וכך הוא כרא דלהון, ואלהים ברתא, והוא הוי"ה שלימה. וז"ש למעלה ברא דמלכא ודא איהו כו', לרמוז במלת בראשית: *אלהים ברתא ואינון או"א דילן ועליהו אתמר כו' - כצ"ל, וכמ"ל (עז ע"ב &) פקודא קדמא כו', ורחימו איש אמו ואביו תיראו מסט' דדחילו כבד את אביך ואת אמך מסטרא דרחימו ותרווייהו אינון זכור ושמור תפילין דראש ותפילין דיד כו', או"א תפילין דמארי עלמא קב"ה ושכינתא דאינון ברא וברחא אינון תפילין דילן¹⁷²¹. וז"ש דחילו דילה כו' אוקירו כו' - וע"ל סוף תיקון ל"ו (&) ומרחימו ודחילו אתייהבו פקודין דעשה ול"ת כו' דחילו כו' רחימו כו', ע"ש:

למלכא דהוה ליה קטטה עם מטרוניתא וארמי לה מן היכליה ואיהי אזלת לגבי שכנהא והלא כל מאן דמקבל לה בביתיה ואוקיר לה (ודאי אוקיר למלכא)²⁷¹ ועאיל שלם בינהא ובין בעלה הלא כל יקרא דעבד לה למלכא עבד דאם מלכא כעס עלה זמנא חדא או תרין יהא ליה שלם עמה ויחזיר לה לביתיה ואיהו שאיל לה מאן אוקיר לך או מאן זלזל בך או אם תריך לה למלכותא אחרא:	[משל] למלך שהיה לו קטטה עם המלכה, וזרק אותה מהיכל, והיא הלכה לשכניה. והרי כל מי שמקבל אותה בביתו ומכבד אותה (ודאי מכבד את המלך) ומכניס שלום בינה לבין בעלה. הלא כל הכבוד שעושה לה, עושה למלך. שאם המלך כועס עליה פעם אחת או פעמים, יהיה לו שלום עמה ויחזיר אותה לביתו, והוא שואל אותה "מי כבד אותך" או "מי זלזל בך או אם גרש אותה למלכות אחרת.
כנוונא דא קודשא בריך הוא תריך לה לשכינתא וארמי לה מביתיה הה"ד (ישעיה נ א) ובפשעיכם שלחה אמכם והלא כל מאן דאוקיר לה בגלותא לקודשא בריך הוא אוקיר או מאן דמזלזל בה לקודשא בריך הוא מזלזל ובגין דא כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו דאף על גב דקודשא בריך הוא זבין לה בחובין דבנהא בגלותא רביעאה איהו נסיר לה ואיהו יפרוק לה:	כדוגמא זה, הקדוש ברוך הוא גרש את השכינה וזרק אותה מביתו, זהו שנאמר "ובפשעיכם שולחה אמכם". והלא כל מי שמכבד אותה בגלות, הוא כבד את הקדוש ברוך הוא. או מי שמזלזל בה, הוא מזלזל בקדוש ברוך הוא. ולכן "כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו", שאף על גב שהקדוש ברוך הוא מכר אותה בחטאי בניה בגלות הרביעית, הוא שומר אותה, והוא יגאל אותה.
ורזא דמלה וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים (שמות כא ז) אלא	וסוד הדבר "וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים", אלא תצא בת חורין, משום שבגלות

¹⁷²⁰ עי' מלואים אות (קז).

¹⁷²¹ לבדוק את המודגש.

תיקו"ז חלק ה

תיפוק בת חורין בגין דבגלותא קדמא דלא²⁷² הוה לה בעלה דאיהו אורייתא חירו דילה לא נפקת לה בת חורין ונפקת בחפזון כעבדא דברח מרבניה ולא אית ליה שטר חירו אבל בפורקנא בתרייתא דאית לה בעלה דאיהו בן חורין לא תצא בחפזון ולא תצא כעבדין דאתמר בהון עבדים היינו לפרעה במצרים (דברים ו כא) אלא תפוק בת חורין ובגין דא וכי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים:	הראשונה, שלא היה לה בעלה, שהיא התורה, החרות שלה לא הוציא אותה בת חורין, ויצאה בחפזון, כמו עבד שבורח מאדונו, ואין לו שטר שחרור. אבל בגאולה האחרונה, שיש לה בעלה, שהוא בן חורין, לא תצא בחפזון ולא תצא כמו עבדים, שנאמר בהם "עבדים היינו לפרעה במצרים", אלא תצא בת חורין. ולכן "כי ימכור איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים".

*בגין דבגלותא קדמא לא הוה לה בעלה - כצ"ל:

ומנלן דאורייתא איהי חירות הה"ד (שמות ל"ב) והמכתב מכתב אלה"ם הוא חרות על הלוחות ואיהו יהא לה בפורקנא בתרייתא חירות ממלאך המות דלא ימות משיח בן אפרים חירות משעבוד עובדי כוכבים, שלא ישתעבדו בה ובבניה לעולם, ותהיה לה חרות ולבניה מכל המקרים הרעים של העולם, שהם ערב רב. וישראל שהם מצד אותו הנער, או מהכסא הקדוש, אף על גב שהיו מחויבים בכמה חטאים, כמו שאומרים (&) אין בן דוד בא עד שיהיה דור שכולו זכאי או כולו חייב, נאמר בהם "אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה", עם כל זה "והפדה" בגלות, "ולא ימשל למכרה", בגלות, "בבגדו בה", משום שגדו בעבודת כוכבים.	ומנלן לנו שתורה היא חרות, זהו שנאמר "והמכתב מכתב אלה"ם הוא חרות על הלחת", והוא יהיה לה בגאולה האחרונה, חרות ממלאך המות, שלא ימות משיח בן אפרים. חרות משעבוד עובדי כוכבים, שלא ישתעבדו בה ובבניה לעולם, ותהיה לה חרות ולבניה מכל המקרים הרעים של העולם, שהם ערב רב. וישראל שהם מצד אותו הנער, או מהכסא הקדוש, אף על גב שהיו מחויבים בכמה חטאים, כמו שאומרים (&) אין בן דוד בא עד שיהיה דור שכולו זכאי או כולו חייב, נאמר בהם "אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה", עם כל זה "והפדה" בגלות, "ולא ימשל למכרה", בגלות, "בבגדו בה", משום שגדו בעבודת כוכבים.

מרעין בישין דאינון ע"ר - ר"ל, כמ"ש (&) שקשין לישראל כספחת, נגע צרעת: ישראל מסט' דההוא נער כו' - ור"ל "וכי ימכור כו", הוא ישראל מסט' דבת מלך, דאיהי ברית, וזכה¹⁷²², לא תצא כו'. ועי' בריש פרשת משפטים (&) ואם רעה כו' קאי אאינון דמסט' דעבד ואמה נער וכו' ורסייא, אעפ"כ והפדה משום דבגדו בה, דהוא אורייתא, ופרשו השמלה, כמ"ש בריש פרשת תצא (&). וכצ"ל *בגין דבגדו בה:

ועוד וכי ימכור איש את בתו לאמה דא נשמתא קדישא דמכר לה בגופא דאיהו אמה דילה ואתמר ושפחה כי תירש גברתה (משלי ל כג) כד תיפוק מגופא לא תצא כצאת העבדים (שמות כא ז) דאינון נפשות דאינון משותפין עם גופא תתאה דהנאה דלהון לאו איהי לעלמא דאתי לאשתדלא באורייתא דאיהו חירו ממלאך המות אלא לירתא לעלמא דין ובגין	ועוד "כי ימכר איש את בתו לאמה", זו הנשמה הקדושה, שמכר אותה לגוף, שהוא האמה שלה. ונאמר "ושפחה כי תירש גבירתה", כשתצא מן הגוף, "לא תצא כצאת העבדים", שהם נפשות שמשותפים עם הגוף התחתון, שהנאתם אינה לעולם הבא, לעסוק בתורה, שהוא חרות ממלאך המות, אלא לירש את העולם הזה. ולכן הנשמה שעוסקת

¹⁷²² וזכאה ?

תיקון חלק ה

בתורה "לא תצא כצאת העבדים", מן הגוף בדוחק, כמו נשמת עם הארץ, שהיא עבד, אלא תצא בת חורין ממלאך המות.	דא נשמתא דאיהי אשתדלא באורייתא לא תצא כצאת העבדים מגופא בדוחקא כנשמתא דעם הארץ דאיהו עבד אלא תיפוק בת חורין ממלאך המות:

ועוד כו' ושפחה כו' - באשה, הגוף מושל על הנשמה: **דאינון משותפין עם גופא - דנק' עבד ושפחה כנ"ל:**

תקונא תמינאה

בראשית דא באר (נ"א בא"ר שי"ת) ואינון תרין חד ²⁷⁴ באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם ²⁷⁵ (במדבר כא יח) [קמה ע"ב] חד איהו {קעא ע"ב ¹⁷²³ } באר דאתמר בה ויריבו גם עליה (&) ותניינא באר אחרת ולא רבו עליה באר דרבו עליה דא אורייתא דבעל פה דאתמר בה (&) ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמר לנו המים אלין מקשין על אלין ואלין חולקין על אלין אלין מטהרין ואלין מטמאין אלין פוסלין ואלין מכשירין אלין אוסרין ואלין מתירין בשית סמריין ואינון בראשית ברא שית:	בראשית זו באר (בא"ר שי"ת) [שש@@] והם שתיים, אחת "באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם" ואחת היא הבאר שנאמר בה "ויריבו גם עליה". והשניה "באר אחרת ולא רבו עליה", הבאר שרבו עליה, זו תורה שבעל פה, שנאמר בה "ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמר לנו המים", אלו מקשים על אלו ואלו חולקים על אלו, אלו מטהרים ואלו מטמאים, אלו פוסלים ואלו מכשירים, אלו אוסרים ואלו מתירים, בששה צדדים, והם בראשית, ברא שית.

***בראשית תמן באר ודא באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם ואינון תרין באר חד איהו כו' - כצ"ל, ור"ל דבראשית אותיות באר, {קעא ע"ב} וברא הוא אותיות באר, ואינון תרין. הראשון הוא דרבו עליה, שהוא באר שית, דשית סטריין, שהן ששה, דחשיב אלו מטהרין כו', ג' דימינא, כשר טהור מותר, ודשמאלא פסול כו', שהוא דעץ הדעת טוב ורע, וכמ"ש למעלה, והשביעית היא י' מסתתרת בתוך הוא"ו, כמש"ל תיקון ל"ו (&) והיא בת מלך פנימה (תהלים מה יד), כלת משה¹⁷²⁴, הלכה למשה מסיני¹⁷²⁵, דעלה אין מחלוקת, והוא באר דמשה, וישב עליה, כמ"ש (&) ואשב בהר עליה, בשבילה, ושם (&) קראן לו ויאכל לחם, והוא ברא, אלהים. ואמר באר חפרוה שרים כו', שהן דכרוה אבהן, וכל החפירות הוא בשביל התורה שבעל פה, ואברהם חפרה, והוציא המעיין וסתמוה, ונשאר המעיין, רק הבאר נסתם. וחפרה יצחק, אבל לא היו נוזלים הרבה, עד שבא יעקב, ויגל את האבן מעל פי הבאר (&), ולא הוצרך לאבן, שנתרבו המים, וז"ש (&) מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון:**

תקונא תשיעאה

בראשית ברא שית ²⁷⁶ סמריין דאיסור והיתר כדקאמרן (ואיהו תיקונא כ"ח) ועליה אתמר (&) ועתה יגדל נא כח ה' ואיהי כ"ח אתון דעובדא דבראשית בהאי כ"ח תלמידי חכמים (&) ויחפרו באר אחרת ולא רבו עליה דאיהי הלכה למשה מסיני קבלה למשה מסיני ומשה בגינה בזמנא דאמר ליה קודשא בריך	בראשית, ברא ששה צדדים של אסור והיתר, כמו שאמרנו, ועליו נאמר "ועתה יגדל נא כח אדני", והיא עשרים ושמונה האותיות של מעשה בראשית, בזה עשרים ושמונה תלמידי חכמים "ויחפרו באר אחרת ולא רבו עליה", שהיא הלכה למשה מסיני, קבלה למשה מסיני, ומשה בגללה בזמן שאמר לו הקדוש ברוך

¹⁷²³ בדפ"ו היא קסח ע"ב.

¹⁷²⁴ עי' לעיל הערה 23.

¹⁷²⁵ עי' לעיל קסט ע"ב. ועי' לקמן קעא ע"ב ד"ה ומשנה.

תיקון חלק ה

הוא אין שלום בעירך אמר ועתה יגדל נא כח ה' ואיהי תלמוד ²⁷⁸ דאתמר למשה משה קבל תורה מסיני משנה שפחה דילה דא אתעביד להלכה דאיהי ברתא דמלכא לבושא וברתא דמלכא איהי בת קול מלגא וברייטא איהי שפחה לה מלבר ואלין תרין סמכין לה לברתא דמלכא בגלותא משנה וברייטא:	הוא (&) אין שלום בעירך, אמר "ועתה יגדל נא כח אדנך", והיא התלמוד, שנאמר למשה (&) משה קבל תורה מסיני, המשנה, השפחה שלה, זו נעשתה להלכה, שהיא בת המלך, הלבוש, ובת המלך היא בת קול מבפנים. והברייטא היא שפחה לה מבחוץ, ואלו שני התומכים אותה, את בת המלך בגלות, משנה וברייטא.

תיקון ט *בראשית באר דשית סטריין כו' - כצ"ל, והוא תיקון א' עם הקודם: כדקאמרן ברא
איהו באר חפרוה שרים או"א חכמה כ"ח מ"ה ועלה אתמר ועתה יגדל כו' - כצ"ל, וע"ל סוף תיקון
כ"ב (&) דאו"א נחתין בב' ידין, דבהון כ"ח פרקין, ובהון חפרוה שרים, דאינון או"א, בב' ידיים, והוא
כ"ח אתוון דפסוק ראשון דבראשית, כח מעשיו כו' (&): *קבלה למשה מסיני דאתמר משה קבל
תורה מסיני - כצ"ל, ול"ג כאן ומשה עלה אמר ועתה כו' עד למשה: ומשנה כו' וברייטא כו' - דבת
מלך הלכה למשה מסיני הוא באצילות, ומשנה הוא אמה דילה בבריא, דשלטא בימי יהושע,
וברייטא במט"ט¹⁷²⁶, ושפחה שטנה הוא בעשיה. ואע"ג דבתיקון כ"ח (&) אמרו דמשנה הוא שפחה
דנער, כ"ז בבריא, דו"ק מט"ט, ושם ג"כ מט"ט ונוק' דיליה, וכמה בחי' יש:

והוא שפחה רעה שנקראת שטנה, זהו שנאמר "ויקרא את שמה שטנה", אשת הנחש שהוא השטן, וזהו מחלקת, וקושיא. ועליה נאמר "וימררו את חייהם בעבודה קשה", שודאי זהו קושיא בחומר. זהו קל וחומר, זה נחש עקלתון. מחלוקת, פעם הוא קל, בשעבוד של ישראל כשהחטאים קלים עליהם. ופעם שהוא חמור, כבד, ומהצד שלו "תכבד העבדה".	ואית שפחה בישא דאתקריאת ²⁷⁹ שטנה הה"ד (&) ויקרא את שמה שטנה אתתא דנחש דאיהו שטן ודא איהו מחלוקת וקושיא ועלה אתמר (שמות א יד) וימררו את חייהם בעבודה קשה דודאי דא איהו קושיא ²⁸⁰ בחומר דא קל וחומר דא נחש עקלתון מחלוקת ²⁸¹ זמנא איהו קל בשעבודא דישאל כד חובין קלין עליהו וזמנא דאיהו חמור כבד ומסטר דיליה (&) תכבד העבודה:

וז"ש *ואית שפחה שטנה כו' בעבודה קשה דודאי דא איהו קושיא ודא נחש עקלתון בחמר דא
ק"ו זמנא איהו קל כו' כגונא דגלי ימא כג"ד ב"נ אזיל בקושי' ברישא דמתניתין לסיפא ומסיפא
לרישא. ויחפרו באר אחרת כו' זו משנה שפחה קדמא וברייטא שפחה תנינא אשר עבדו בהם בפרך
דא פירכא שפחה תליתא והכל תלוי עד שיבא אליהו קם ינוקא כו'. כצ"ל. ואמר אתתא דנחש
דאיהו שטן, דר"ל דלכן נאמר שטנה נוק', ובאר הראשון הוא עשק, והוא מחלוקת, והוא נחש בריח,
כמ"ש (&) ומדינים כבריח ארמון, והוא זכר, והשני שטנה, קושיא, נחש עקלתון, כמו שמפרש והולך
דאתי ואזיל מרישא לסיפא, כמו זרקא מרישא לסיפא ומסיפא [לרישא], והוא נוק', קשה מאד, והוא
עבודה קשה. וז"ש (ב"ב &) ואף נחש בריח נחש עקלתון זו"נ נבראו, והן גורמין קושיא ומחלוקת,
וע"ל ריש תיקון כ"א (&) בחומר ק"ו, בלבנים ליכון הלכה, ובכל עבודה ברייתא, את כל כו' מתני'.
ובשניה נאמר "כל", שבהן נכללין הכל, ועליהן סובב הכל. בפרך הוא תיקון. וז"ש הכל תלוי כו',
ועקרים הן ג', מחלוקת וקושיא ותיקון, והן ג' אבות של שור, והן ג' עבודות (שמות א יד)¹⁷²⁷ ובכל עבודה
את כל כו' אשר כו', שהן ג' שפחות, אבל עבודה קשה הוא כלל. וכאן מפרש רחובות על פסיקתא
ותירין, והוא ענין א', דהלכה למשה דאין קושיא, אבל הלכה למשה אין בהם בגלותא, דביה וימתקו
המים כמס"ל תיקון כ"א (&):

ונחש איהו אזיל בקושיא ומחלוקת כגונא דגלי ימא כגונא דא כד חשיב בר נש דאיהו	והנחש הולך בקושיא ובמחלוקת, כמו גלי הים, כדוגמא זה, כשחושב אדם שהוא בקושיא

¹⁷²⁶ עי' לעיל הערה 178. ועי' זהר ח"ב קי ע"ב הוב"ד במלואים אות (ט).

¹⁷²⁷ ז"ל: וימררו את חייהם בעבודה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו
בהם בפרך.

תיקון חלק ה

ומחלוקת למטה, בסוף המשנה, מוצא אותה בראש. וכשחושב שהוא בראש, מוצא אותה בסוף, ואחר כך חולק באמצע המשנה.	בקושיא ומחלוקת לתתא בסיפא דמתניתין אישכח לה ברישא וכד חשיב דאיהו ברישא אישכח לה בסיפא ולבתר פליג באמצעיתא דמתניתין ²⁸² :
"ויחפרו באר אחרת", זו פסיקתא, ששם פסקי הלכה, והוא תרוץ "ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות". והפסקים והתרוצים הללו הם לבנים, שהם לבון ההלכה, וזהו "ובלבנים ובכל עבודה בשדה". ודאי זו ברייתא, שעליה נאמר "כי בשדה מצאה וגו'". "את כל עבודתם", זו משנה, השפחה השנייה לברייתא.	ויחפרו באר אחרת דא פסיקתא דתמן פסקי הלכה ואיהו תרוץ (&) ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ואלין פסקין ותרוצין אינן לבנים דאינן לבון ההלכה ודא איהו ובלבנים ובכל עבודה בשדה ודאי דא ברייתא דעלה אתמר כי בשדה מצאה וגו' (&) את כל עבודתם זו משנה שפחה תניינא לברייתא ²⁸³ :
"אשר עבדו בהם בפרך" הכל תלוי עד שיבא אליהו, זו השפחה השלישית שנקראת עבודה (עיבוד ה'). קם תינוק אחד, פתח ואמר, צעיר אני לימים ואתם ישישים, בראשית.	אשר עבדו בהם בפרך הכל ²⁸⁴ תלוי עד שיבא אליהו דא שפחה תליתאה דאיהי אקרי עבודה (עיבוד ה') קם ינוקא חדא פתח ואמר צעיר אני לימים ואתם ישישים בראשית ²⁸⁵ :

ואמר והכל תלוי כו' - וז"ש (שמות א טו)¹⁷²⁸ ויאמר כו' אם בן כו' ואם בת כו', ועי' בתז"ח (עה ע"ב &):

תקונא עשיראה²⁸⁶

ב"ראשית ב"רא א"להים דא בב"א ואינן תלת כבי דאתרמיוו בתלת אלפין (נ"א אנפין) ב"ראשית ב"רא א"להים ועלה אתמר על כל דבר פשע על שור [קמו ע"א] על חמור ²⁸⁷ (שמות כב ח) דא בבא קמא על שה ²⁸⁸ על שלמה ²⁸⁹ דא בבא מציעא על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה ²⁹⁰ דא בבא בתרא:	ב"ראשית ב"רא א"להים זו בב"א, והן שלשת הבבות שנרמזו בשלשה אלפ"ם (פנים) בראשית ב"רא א"להים. ועליה נאמר "על כל דבר פשע על שור על חמור", זו בבא קמא. "על שה על שלמה", זו בבא מציעא. "על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה" זו בבא בתרא.

בראשית כו' - ר"ל, על כל דבר פשע, הוא הכולל כל הבבי, שכולן מדברין בזה: ***על שור על חמור על שה דא ב"ק על שלמה ע"כ אבדה אשר יאמר כי הוא זה דא ב"מ עד האלהים יבא דבר שניהם דא ב"ב - כצ"ל**, ועי' בפ' בלק (דף קצח ע"ב)¹⁷²⁹. וגם שם הוא בשבוש, וצ"ל תניינא טלית דאשתכח ורזא דאבדה. תליתאה שותפין כו' על שלמה ע"כ אבדה כו' דא ב"מ כו'. ושור הוא ראשית ב"ק, ואח"כ בור, שנפל לתוכו שור וחמור. ואח"כ הכונס צאן כו'. ולכן אמר, צאן, לישנא דקרא שה. ושלמה הוא פרק ראשון שנים אוחזין בטלית, וכל אבדה הוא אלו מציאות, ועד האלהים יבא דבר שניהם הוא השותפין:

על שור ביה מתוכחין מארי דמתניתין דא עם דא ואית שור ואית שור תם ושור מועד ואית חמור ואית חמור ועל אלין דסטרא דמסאבו אתמר בהון לא תחרוש בשור ובחמור יחדו (דברים כב י) ויעקב בנייניהו	על השור, בו מתוכחים בעלי המשנה זה עם זה. ויש שור ויש שור. שור תם ושור מועד. ויש חמור ויש חמור. ועל אלו של צד הטומאה, נאמר בהם "לא תחרש בשור ובחמור יחדיו". ויעקב בעבורם אמר "ויהי לי שור וחמור צאן". "צאן" זה שה,

¹⁷²⁸ ז"ל: ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אתו ואם בת הוא וחיה: ¹⁷²⁹ עי' מלואים אות (רל).

תיקוני חלק ה

שנאמר בו "על שה". ועבד ושפחה, זהו "על כל אבדה".	אמר ויהי לי שור וחמור צאן וגו' (בראשית לב ה) צאן דא שה דאתמר ביה (&) על שה ועבד ושפחה דא איהו על כל אבדה (&):

על שור ביה מתוכחין כו' - מפרש על ת"ח, וכן אמר למטה, בחמור, חמור איהו בחומרי דמתניתין. ות"ח דשליט כו', דאית כנגדן בס"א, קטרוגא דת"ח, כמ"ש בפ' משפטים (&). ואמר למטה **רבצא בגופא על מאני כו'**, אלא ת"ח וגורמין להן מחלוקת וקושיא, כנ"ל בתיקון ט' (&), וכמ"ש למטה **חומרי דמתני' כו' מחמר מתני'.** וכן שור נגח לון בקושיא כו'. וז"ש **ואית שור ואית כו' -** ר"ל דקדושה וכנגדן בס"א, וכן בחמור:

ושור מועד, עשרים וארבע תולדות של נזיקין תלויים ממנו, וכולם תלויים מארבע אבות, שהן קרן ושוך ורגל. הנגיחה בקרן, שן שהיתה אוכלת בגזל, רבצה בגוף על כלים ושברה אותם, ואין כלים אלא תלמידי חכמים, וכן הזיק ברגליו. וכולם נתבארו במשנה.	וישור מועד ארבעה ועשרים תולדות דנזיקין תליין מניה וכלהו תליין מארבע אבות דאינון קרן ושוך ורגל נגיחה בקרן שן דהוה אכיל בגזל ²⁹¹ רבצה בגופא על מאני ותבר לון ולית מאני אלא וקעב ע"א תלמידי חכמים וכן הזיק ברגליו וכלהו במתניתין אתמר:

וישור מועד ארבעה כו' - אע"ג דאינון כללין משור¹⁷³⁰, מ"מ הוא ראש לכולם, כמ"ש במתני' (ב"ב ב ע"א) השור. וכמו בקדושה שנא' ¹⁷³¹, כן הוא בס"א ש'ב'מ'ה¹⁷³², וז"ש **וכולהו תליין מארבע כו'**, דאינון תולדות הקרן, שהוא שור בקרן, ובמתני' ובגמ' חשיב ג"כ נגיפה, אבל הוא כולל אותו ברביצה, שהוא בגוף וכן נגיפה, וז"ש **וגופא**, והן ב' בראש וב' בגוף, חוץ לראש והוא קרן, וחוץ לגוף רגל, ד' שכוללין כל השור. וע"ל (סב ע"ב &) **ולבתר נחית בחיה דשמ' שור כו' ה' ברישי' והוא בקרניו' בפומי' ה' בגופי' י' בזנבי' והוא ברגלי' ¹⁷³³.** *שן דהוא אכיל ומהדק הכל - כצ"ל: {קעב ע"א}

חמור הוא חמור בחומרא של המשנה, תלמיד החכם ששולט עליו, נאמר בו "עני ורוכב על חמור". ומי הוא ששולט עליו חכם מופלא ור' ר'בנן זה השולט עליו, אבל האחר הוא מחמר אחריו, בחומרא של המשנה.	חמור איהו חמור בחומרא דמתניתין תלמיד חכם דשליט עליה אתמר ביה (זכריה ט ז) עני ורוכב על חמור ומאי ניהו דשליט עליה חכם מופלא ור' ר'בנן דא שליט עליה אבל אחרא איהו מחמרא בתריה ¹⁷³⁴ בחומרא דמתניתין:

חמור איהו חמור בחומרא דמתני' - אותו שיגע בחומרא דמתני', חמור ליה¹⁷³⁵. וז"ש ות"ח **דשליט כו' -** דאין חומר לפניו, ושליט על קליפה דחמור, שהוא סותם מוחו, שיהא חמור ל'. וז"ש **אבל אחרא איהו כו' -** אבל חכם מופלא¹⁷³⁶ אין חומרא לפניו, וזהו חמור.

וכן שור נוגח אותם בקושיא	וכן שור נגח לון בקושיא ²⁹² ונשיך לון ²⁹³

¹⁷³⁰ נוסח?

¹⁷³¹ שור נשר אריה אדם

¹⁷³² שור בור מבעה הבער.

¹⁷³³ לבדוק שכל זה מודגש. @

¹⁷³⁴ עי' לעיל מא ע"ד: בצדיקים לאחר מותן דאזלין נע ונד (בתרה) [בהדה], כמ"ש ובפרשת בראשית (ו ע"א). והענין (כי) [כ]מש"ש (כב ע"ד ד"ה וקן דילה) שמקננת במט"ט ואז נקרא נער על שמו, כי הצדיקים בחייהם שיש להם נר"ן מתק(י)נין אותה בכל ע"ס מג' דרגין והיא פרצוף. אבל לאחר מותן, שלא נשארה להם כאן אלא נפשא, וכן מט"ט נפשו שנשארה כאן מקננת בהם כשאין צדיק בדור, והן עולימינ דילה, כי אין רוחן ונשמתן יורדין, ולכן הם מחמרים אחר בעירן, לקבל נפשו, שהן נפש הבהמית מסט' דבהמה אלף הרים. וזו כל התכלית של הבריאה, לתקן הנפש שלא תהא נכרתת, ותעשה מרכבה, אדם ובהמה.

¹⁷³⁵ פי' קשה לו, ועומד לפניו החומריות. @

¹⁷³⁶ עי' לעיל קלח ע"א בענין מופלא.

תיקו"ז חלק ה

ורבי"ן עליהו ותבר לון ודא איהו מחלוקת וכן ברגל תבר מאנין ובגין דא בשור ובחמור דאינון ממנן דעשו וישמעאל יהון רכיבין עליהו תרין משיחין ושלטין עליהו ומארי מתניתין שלטין עליהו ועליהו אמר יעקב ויהי לי שור וחמור (בראשית לב ה) דשליט עליהו בתלמודא ובמדרשים ובקשירו דתפילין וציצית שליט עליהו²⁹⁴ דאינון מועדים לקלקל דאתמר בהון (שמות א יד) וימרו את חיהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים²⁹⁵:	ונושך אותם ורובץ עליהם ושבר אותם, וזוהי מחלוקת. וכן ברגל שובר כלים ולכן בשור ובחמור, שהם הממונים של עשו וישמעאל, יהיו רכובים עליהם שני משיחים ושולטים עליהם. ובעלי המשנה שולטים עליהם, ועליהם אמר יעקב "ויהי לי שור וחמור", ששולט עליהם בתלמוד ובמדרשים. ובקשר של תפילין וציצית שולט עליהם, שהם מועדים לקלקל, שנאמר בהם "וימרו את חיהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים".

ושור הוא קושי' ומחלוקת, שחמור הוא מצד עצמו חמור, אבל זה בקושיא [ומחלוקת בקרן
הוא מחלוקת, וכצ"ל שור נגח לון במחלוקת ונושך לון בקרנו]¹⁷³⁷ ורבי"ן עליהו ותבר לון וכן ברגל
כו' דא רביצה הוא תיקו, ורגל¹⁷³⁸ תיובתא, ורגל הוא בחומר, כמ"ש (&) רמסי בחומר כו', ושן נשיכה,
אכיל ומהדק, זו פירכא תיובתא: וכן ברגל תבר מאנין דאינון מועדים לקלקל כו' עד ובלבנים ואח"כ
ובג"ד בשור כו' עד משיחין ושלטין עליהו - וכן בכור שורו כו' (&), עני ורוכב כו', נגד עשו (פי'
עמלק) וישמעאל, ועי' בפרשת [תצא] (רעט ע"א)¹⁷³⁹:

מיד נפק קלא ואמר אנחו ליה לינוקא¹⁷⁴⁰ ויסלק לאתרא דהא שתין הלכות דאינון (שיה"ש ו ח) ששים המה מלכות תליין באורא ואיהו אתי לסלקא לון לאתריהו מיד פרח ולא חזו מדי:	מיד יצא קול ואמר, הניחו לתינוק ויעלה למקומו, שהרי ששים הלכות, שהם "ששים המה מלכות", תלויים באויר, והוא בא להעלותם למקומם. מיד פרח ולא ראו דבר.
אמר רבי שמעון ודאי דא איהו תינוק יונק משדי אמו ודא נער דאיהו נהיג ארביין בימא דאינון תלמידי חכמים דאזליין בימא דאורייתא בארבע רוחין די בהון אתמר (&) כה אמר ה' מארבע רוחות בואי הרוח ואית ארבע רוחין אחרנין מסטרא דשטן דאתיין בקושיא ומחלוקת וטבעין ספינות דאינון תלמידי חכמים בימא דאורייתא ולא יכלין לנפקא מתמן וגלגלין סלקין ונחתין בהון:	אמר רבי שמעון, ודאי זהו תינוק יונק משדי אמו, וזה הנער שהוא מנהיג את האניות בים, שהם תלמידי חכמים שהולכים בים התורה בארבע רוחות, שבהם נאמר "כה אמר יהוה" מארבע רוחות באי הרוח". ויש ארבע רוחות אחרות מן הצד של השטן, שבאים בקושיא ומחלוקת, וטובעות הספינות שהם תלמידי חכמים בים התורה, ולא יכולים לצאת משם, והגלים עולים ויורדים בהם.
אדהכי הא ינוקא קא נחית פתח ואמר בוצינא קדישא פתח פיך באורייתא דהא פומך איהי סיני¹⁷⁴¹ קלין והבלין דנפקין מפומך עליהו אתמר (&) וכל העם רואים את הקולות	בינתים הנה התינוק ירד. פתח ואמר, נר הקדוש, פתח פיך בתורה, שהרי פיך הוא סיני. קולות והבלים שיוצאים מפיו, עליהם נאמר "וכל העם רואים את הקולות ואת

¹⁷³⁷ בשינוי

¹⁷³⁸ ושן?

¹⁷³⁹ עי' מלואים אות (רלא).

¹⁷⁴⁰ עי' לעיל הערה 1734.

¹⁷⁴¹ עי' לעיל ד ע"ב ד"ה סיני - הוא רעיא מהימנא, ועי' לעיל ד ע"א: אמר רעיא מהימנא [הרשב"י זכה
לדבר עמו היינו עם הניצוץ - יהל אור ח"א ל ע"ד] בריך יהא בוצינא קדישא דאמר מלין אלין ליחדא
בהון קודשא בריך הוא ושכינתא.

תיקון חלק ה

הלפידים וגו'. וכולם מקשיבים לדברך, עליונים ותחתונים, שהם ששים רבוא של הישיבה העליונה, וששים רבוא של הישיבה התחתונה. ואתה הוא בדמות רבונך, שבזמן שפתח ב"אנכי" שור לא נגח, אריה לא שאג, העוף, שהוא נשר, לא פרץ (&). וכל החיילות שתלויים מהם, בכסא הכבוד, ואדם לשבת על הכסא, שהוא הקדוש ברוך הוא, הוא מקשיב לדברך, משום שהמלכה שלו, שהיא התורה הקדושה, עולה בפיך.	ואת הלפידים וגו' וכלהו צייתין למלולך עלאין ותתאין דאינון שתין רבוא דמתיבתא עלאה¹⁷⁴² ושתין רבוא דמתיבתא תתאה ואנת הוא בדיוקנא דמארך דבזמנא דפתח באנכי (&) שור לא נגח אריה לא שאג עוף דאיהי נשרא לא פרח וכל חיילין דתליין מנייהו בכרסייא יקרא ואדם לשבת על כרסייא דאיהו קודשא בריך הוא איהו ציית למלין דילך בגין דמטרוניתא דיליה דאיהי אורייתא קדישא סליקת בפומך:

תקונא חד סרי

מיד פתח ואמר בראשית ואינון שית יומין²⁹⁶ ברא אלהים מאי אלהים ימא שביעאה¹⁷⁴³ ורוא דמלה (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא [קמו ע"ב] עלאין שמעו²⁹⁷ נונין דרחשין בימא דאורייתא עליה²⁹⁸ אתמר (תהלים קד כה) שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות וכלהו שאגין על טרפין ושכינתא אתמר בה (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה:	מיד פתח ואמר, בראשית, והם ששה ימים, ברא אלהים. מה זה אלהים. זה הים השביעי. וסוד הדבר "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא", עליונים שמעו, הדגים שרוחשים @ בים התורה, עליהם נאמר "שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות". וכלם שואגים על טרפים. ובשכינה נאמר "ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה".

בראשית ואינון שית ימים ברא כו' - כצ"ל, וכמש"ל תיקון ע' (&) על שית היכלין, כן דריש כאן על שבעה ימים. כל הנחלים אינון שית נחלין, אל הים, הא שבע: *והים איננו מלא ושם נונין דרחשין בימא דאורייתא עליהו אתמר - כצ"ל: וכלהו שאגין כו' - כמ"ש (&) הכפירים שואגים לטרף כו', ור"ל מהשכינה, דכתיב בה, ותתן טרף כו', כמו שמפרש והולך. והן ז' נערות דילה¹⁷⁴⁴, ז' נחלים דאזלין לימא, כמו שמפרש והולך. והוא ים אוקיינוס, כולל ז' ימין, דד' ימין בעולם לבד אוקיינוס¹⁷⁴⁵, והוא ים אוקיינוס דכלילא מז' ימים, שהן ז' היכלות דבריאה, ואינון הן שבעה נחלים ההולכים אל הים. ומסט' דידה נקראו ימים, ומסט' דדכורא נקראו נחלים. והן היכלות כפולות, ז' וז' מוצקות, כמש"ל תיקון כ"א (מד ע"ב) ותיקון ע' (&), וע' בפ' אחרי מות (נח ע"א)¹⁷⁴⁶ דנחלין הן ר"ק דדכורא, שהולכין אל הים, נוק'. וכן בפרשת בראשית (לג ע"א)¹⁷⁴⁷ ע"ש ושם. והנחל הוא ו', משוך כנחל, וה' הוא ים, וכמ"ש (&) ה' פתוחה לקבל שבים. וכמו שהים לעולם פתוחה, כך תשובה, והוא ה', דאי הדר כו' (מנחות כט ע"ב)¹⁷⁴⁸. וז"ש למטה דודאי ימא איהי ה"א וא"ד איהו נחל דיד' וכל

¹⁷⁴² עי' לעיל הערה 1526.

¹⁷⁴³ (ודא תיקונא תלתין) (נוסף בדפ"ו).

¹⁷⁴⁴ דעת, עי' לעיל מה ע"א.

¹⁷⁴⁵ עי' לעיל מד ע"ג שזה בינה, ועי' ס"י פ"ד מט"ו.

¹⁷⁴⁶ עי' מלואים אות (רלב).

¹⁷⁴⁷ ז"ל: רבי יוסי אמר ישראל מקוה איהו דכתיב (ירמיה יז יג) מקוה ישראל יהו"ה רבי חייא אמר דא צדיק היינו דכתיב קרא ימים בגין דנחלין ומבועין ונהרין כולהו נטיל לון ואיהו מקורא דכלא ואיהו נטיל כלא.

תרגום: \$

ביאור: ונהרין - נחלין הם מח חכמה, מבועין מח בינה, נהרין מח דעת, שכללות ג' מוחין הם ביסוד (מ"מ). כלא - נגד מוחין דאבא, שג"כ מקבל הארה מהם (מ"מ).

¹⁷⁴⁸ ז"ל: ומפני מה נברא העולם הזה בה"י, מפני שדומה לאכסדרה, שכל הרוצה לצאת יצא. ומ"ט תליא כרעיה. דאי הדר בתשובה מעיילי ליה.

תיקו"ז חלק ה

אינון דירתין נשמתין מן ימא ונחל דילה¹⁷⁴⁹, שכל נשמתין הן מזו"נ, והן ו"ה, בדחילו ורחימו¹⁷⁵⁰,
די"ה ונשלם בהון הוי"ה:

כל הנחלים דאזלין לימא הא שבע אינון ואינון (&) שבע נערות הראויות לתת לה לאימא קדישא דאיהי בת שבע ים אוקינוס כלילא משבע ימים ואמאי אתקריאת אוקיינוס בגין דכל מיני מים ונונין ורחשין דלאו אינון דילה ויתון לאעלא בה איהי מקיא לון ומתמן הם שבים ללכת כנוונא דתיבת נח דלא הוה מקבלא ממינא אחרא אלא מאלין דמני קודשא בריך הוא ובגין דא כל הנחלים דאינון תלמידי חכמים כלהו משתדלי באורייתא הולכים אל הים ובעאן לאעלא לשכינתא ואיהי לא מקבלא לון בנווה אלא לאלין דמני קודשא בריך הוא לאעלא לגבה (נ"א בנווה) דאינון שבע רועים ¹⁷⁵¹ ולשבטין דנפקין מנייהו ולכל דאיתין מסטרייהו ויתערבון בהון ימא קבילת לון ויתערבון בנווה אבל לאחרנין לא קבילת לון ומתמן אינון שבים ללכת:	כל הנחלים שהולכים אל הים, הרי הם שבעה, והם "שבע הנערות הראויות לתת לה" לאם הקדושה, שהיא בת שבע, ים האוקינוס כלול משבעה ימים. ולמה נקרא אוקיינוס, משום שכל מיני מים ודגים ורמשים שאינם שלה, ויבאו להיכנס בה, היא מקיאה אותם. ומשם הם שבים ללכת, כדוגמת תיבת נח, שלא היתה מקבלת ממין אחר, אלא מאלו שציוה הקדוש ברוך הוא. ולכן כל הנחלים, שהם תלמידי החכמים, כולם עוסקים בתורה, הולכים אל הים, ורוצים להיכנס לשכינה. והיא אינה מקבלת אותם לתוכה, אלא רק את אותם שצוה הקדוש ברוך הוא להיכנס אליה (בתוכה), שהם שבעה רועים, ואת השבטים שיוצאים מהם, ואת כל הבאים מצדם, ויתערבו בהם. הם מקבלת אותם, ויתערבו בתוכה. אבל את האחרים, אינה מקבלת אותם, ומשם הם שבים ללכת.

איהי קבילת לון - והן שעוסקין בתורה ומצות בדחילו ורחימו:

דודאי איהו ה' ימא נחל דילה ו' כל אינון דירתין נשמתין מן ימא ונחל דילה בדחילו ורחימו די"ה איהי קבילת לון ואחרנין דלאו אינון חלק ה' ¹⁷⁵² איהי לא קבילת לון ודחיא לון מתמן ומתמן הם שבים ללכת:	שודאי ה' הוא הים, הנחל שלה ו'. כל אותם שיורשים נשמות מהים והנחל שלה, ביראה ואהבה של י"ה, היא מקבלת אותם. ואחרים שהם אינם חלק יהו"ה, היא לא מקבלת אותם ודוחה אותם משם, ומשם הם שבים ללכת.
קמו כלהו וברכו ליה ואמרו פומא דשכינתא סיני סיני זכאין אודנין דשמעין מלין אלין מפומך:	קמו כולם וברכו אותו ואמרו, הפה של השכינה, סיני סיני, אשרי האזנים ששומעות הדברים הללו מפיו.
תם ונשלם ברוך ה' לעולם אמן ואמן ימלוך ה' לעולם אמן ואמן	

סליק בס"ד ביאור הגר"א ז"ל בריך רחמנא דסייען

תשלום ליקוטי הגר"א

¹⁷⁴⁹ עד היכן מודגש?

¹⁷⁵⁰ עי' לעיל הערה 293.

¹⁷⁵¹ עי' מיכה (ה ד). ועי' סוכה נב ע"ב: מאן נינהו שבעה רועים, דוד באמצע, אדם שת ומתושלח מימינו, אברהם יעקב ומשה בשמאלו.

¹⁷⁵² עי' דברים (לב ט): כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו.

תיקו"ז חלק ה

מלואים

	(א)
	(ב)
	(ג)
	(ד)
	(ה)
	(ו)
	(ז)
	(ח)
	(ט)
	(י)
	(יא)
	(יב)
	(יג)
	(יד)
	(טו)
	(טז)
	(יז)
	(יח)
	(יט)
	(כ)
	(כא)
	(כב)
	(כג)
	(כד)
	(כה)
	(כו)
	(כז)
	(כח)
	(כט)
	(ל)
	(לא)
	(לב)
	(לג)

תיקו"ז חלק ה

	(לד)
	(לה)
	(לו)
	(לז)
	(לח)
	(לט)
	(מ)
	(מא)
	(מב)
	(מג)
	(מד)
	(מה)
	(מו)
	(מז)
	(מח)
	(מט)
	(נ)
	(נא)
	(נב)
	(נג)
	(נד)
	(נה)
	(נו)
	(נז)
	(נח)
	(נט)
	(ס)
	(סא)
	(סב)
	(סג)
	(סד)
	(סה)
	(סו)
	(סז)

תיקון חלק ה

	(סח)
	(סט)
	(ע)
	(עא)
	(עב)
	(עג)
	(עד)
	(עה)
	(עו)
	(עז)
	(עח)
	(עט)
	(פ)
	(פא)
	(פב)
	(פג)
	(פד)
	(פה)
	(פו)
	(פז)
	(פח)
	(פט)
	(צ)
	(צא)
	(צב)
	(צג)
	(צד)
	(צה)
	(צו)
	(צז)
	(צח)
	(צט)
	(ק)
	(קא)

תיקו"ז חלק ה

	(קב)
	(קג)
	(קד)
	(קה)
	(קו)
	(קז)
	(קח)
	(קט)
	(קי)
	(קיא)
	(קיב)
	(קיג)
	(קיד)
	(קטו)
	(קטז)
	(קיז)
	(קיח)
	(קיט)
	(קכ)
	(קכא)
	(קכב)
	(קכג)
	(קכד)
	(קכה)
	(קכו)
	(קכז)
	(קכח)
	(קכט)
	(קל)
	(קלא)
	(קלב)
	(קלג)
	(קלד)
	(קלה)

תיקו"ז חלק ה

	(קלו)
	(קלז)
	(קלח)
	(קלט)
	(קמו)
	(קמא)
	(קמב)
	(קמג)
	(קמד)
	(קמה)
	(קמו)
	(קמז)
	(קמח)
	(קמט)
	(קנ)
	(קנא)
	(קנב)
	(קנג)
	(קנד)
	(קנה)
	(קנו)
	(קנז)
	(קנח)
	(קנט)
	(קס)
	(קסא)
	(קסב)
	(קסג)
	(קסד)
	(קסה)
	(קסו)
	(קסז)
	(קסח)
	(קסט)

תיקו"ז חלק ה

	(קע)
	(קעא)
	(קעב)
	(קעג)
	(קעד)
	(קעה)
	(קעו)
	(קעז)
	(קעח)
	(קעט)
	(קפ)
	(קפא)
	(קפב)
	(קפג)
	(קפד)
	(קפה)
	(קפו)
	(קפז)
	(קפח)
	(קפט)
	(קצ)
	(קצא)
	(קצב)
	(קצג)
	(קצד)
	(קצה)
	(קצו)
	(קצז)
	(קצח)
	(קצט)
	(ר)
	(רא)
	(רב)
	(רג)

תיקון חלק ה

(רד)	
(רה)	
(רו)	
(רז)	
(רח)	
(רט)	
(רי)	
(ריא)	
(ריב)	
(ריג)	
(ריד)	
(רטו)	
(רטז)	
(ריז)	

(א) עי' זהר ח"ב ה ע"א: רבי יהודה פתח (שיר ג ז) הנה מטתו של שלמה ששים גבורים סביב וגו' קוזמיטין¹⁷⁵³ דגליפין¹⁷⁵⁴ בקנדיטא¹⁷⁵⁵ (ס"א בקלדיטא¹⁷⁵⁶) סחרן [בדוכתין¹⁷⁵⁷] (בדוכתין) ובדוכתיהן קוזמיטין בשביעאה¹⁷⁵⁸ גליפין בשתיתאה¹⁷⁵⁹ הדא הוא דכתיב ששים גבורים סביב לה (ד"א) הנה מטתו דא איהי¹⁷⁶⁰ שכינתא¹⁷⁶¹ של שלמה מלכא דשלמא דיליה¹⁷⁶² ששים גבורים סביב לה אלין אינן שתין רבוא דמלאכי עלאי דאינן מחילא דשכינתא דנחתת עם יעקב למצרים מגבורי

¹⁷⁵³ בערוך פי' קוזמוטור שהוא שלטון בעולם וניחא שהם מלאכים שולטים בעולם, בעלי ההשגחה העליונים, באמצעותם יורד ההשגחה וההנהגה. עוד פי' קוזמין, לשון תכשיטין, וייתכן שהם תכשיטין לשכינה שהיא מתנאה בהם כנודע הרבה חיליה להפיס דעתה (אור יקר). שלטונן (רח"ו).

¹⁷⁵⁴ לשון חקיקה, פתוחי חותם מתרגמין כגלוף דהיינו מפותחים וחקוקים (אור יקר).
¹⁷⁵⁵ מפתח (רח"ו). ור"ל שהם החקוקים מז"א שנק' מפתח כמו שאמר בספרא דצניעותא אתא מפתחא דכליל בשית וכו' הם המקיפים וסובבים למלכות שהיא מקומו דז"א וכסא שלו כדמפרש הזהר ואזיל (מ"מ).

¹⁷⁵⁶ מפתח כלשון קלדיא וכן בערוך, והענין כי המלכות שהוא מפתח ליכנס אל הקדוש פנימה אלו מתחקקים בה או מתקשטים בהם (אור יקר).

¹⁷⁵⁷ היינו שהם אלו נאחזים בדרום @ מצד החסד ואלו נאחזים בצפון מצד הגבורה, ואלו נאחזים במזרח ת"ת ואלו נאחזים במערב המלכות, ואלו מצד מעלה בנצח, ואלו מצד מטה בהוד, ולזה סחרן בדוכתין, שכל א' לו מקום ידוע ליניקתו והיינו שהם ששים רבוא, שהם מאה אלף לכל אחד מן הקצוות. וא"ת והרי אתה אומר שהם ששים בשש קצוות, ואתה אומר שהם מטתו של שלמא @ שהיא בת שבע אם כן קשה מדידה אדידה (אור יקר).

¹⁷⁵⁸ ירצה קישוטם ושלימותם, הם במלכות שהיא מדה שביעית, אמנם גליפין וחקיקתם על צד מציאות, שתיתאה דהיינו הת"ת וזה מוכח מהכת' דקאמר מטתו דהיינו שביעאה, ששים גבורים דהיינו שתיתאה (אור יקר). מלכות השביעית (רח"ו).

¹⁷⁵⁹ בת"ת (רח"ו).

¹⁷⁶⁰ בראשית רכה ע"א (הערת הזהר).

¹⁷⁶¹ פי' אפשר דמטתו של שלמה היינו מדת המלכות עצמה, ומטתו היינו אלו הגבורים וכיוצא והשתא מטתו היא המלכות, של שלמה ת"ת מלכא דשלמא דיליה, ששים גבורים סביב לה אינה השלטונים ראשי גייסים אלא סתם שיתין רבוא דמלאכי עלאי כישראל שכולם שווים לטובה, ואינם סביב לה שהם ממנה, שאם כן יקשה שהיא בת שבע והם ששים (אור יקר).

¹⁷⁶² ת"ת שהיסוד שלו דגוף וברית חשבינן חד (רח"ו).

תיקון חלק ה

ישראל ישראל דלעילא דהא הוא דכתיב (שמות א א) ואלה שמות בני ישראל וגו' איש וביתו באו אינון ונימוסיהון:

תרגום: רבי יהודה פתח "הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב וגו'", שלטונים שחקוקים במפתח, סובבים במקומו השלטונים. בשביעי חקוקים בששי, זהו שנאמר "ששים גבורים סביב לה". "הנה מטתו", זוהי שכינה, "שלשלמה" המלך שהשלוש שלו, "ששים גבורים סביב לה", אלו הם ששים רבוא מלאכים עליונים שהם מחיל השכינה שירדה עם יעקב למצרים. "מגבורי ישראל", ישראל שלמעלה, זהו שנאמר "ואלה שמות בני ישראל וגו'", איש וביתו באו" הם ומנהגיהם.

(ב) עי' זהר ח"א ט ע"א: מחמתו בשעתא דאתחמם ותב לגביהו בתיאובתא שלים כל שבחא דא וכל עלויא דא בגין אורייתא הוא דכתיב (שם ח) תורת יהו"ה תמימה שית זמנין¹⁷⁶³ כתיב הכא ה' ¹⁷⁶⁴ ושית קראי מן (שם ב) השמים מספרים¹⁷⁶⁵ עד תורת יהו"ה תמימה ועל דא כתיב (בראשית א א) בראשית¹⁷⁶⁶ הא שית אתון ברא אלהים את השמים ואת הארץ הא שית תבין¹⁷⁶⁷ קראי²⁹⁹ אחרנין לקבל שית זמנין ה' שית קראי בגין שית אתון דהכא¹⁷⁶⁸ שית שמהן בגין שית תבין דהכא תרגום: "מחמתו" בשעה שמתחמם ושב אליהם בתשובה שלמה, כל השבח הזה וכל העילוי הזה בגלל התורה הוא, שכתוב "תורת ה' תמימה". שש פעמים כתוב כאן ה', וששה פסוקים מן "השמים מספרים" עד "תורת ה' תמימה". ועל סוד זה כתוב "בראשית", הרי שש אותיות. "ברא אלהים את השמים ואת הארץ", הרי שש תיבות. פסוקים אחרים כנגד שש פעמים ה'. ששה פסוקים בגלל שש אותיות של כאן. ששה שמות בגלל שש תיבות של כאן.

(ג) עי' בהגר"א על ספר"צ א ע"ד: אמר הקב"ה לאלף כל ייחודי לא יהיה אלא כך, והוא הכתר שהוא הדעת פלא אלף אדרין ואכסדרין, ע"כ. כלומר ש"פלא" עניינו הכתר וה"אלף" עניינו הדעת (עי' אד"ר קלו ע"א), והכתר מתלבש בדעת והיינו כניסתו של הפלא ב"אלף אדרין ואכסדרין", הרי הם הה"ח וה"ג שבדעת המתפשט בתיקון המתקלא. וכאן מתבאר כי שורש הדעת המתפשט הוא בכתר עליון הרי הוא הפלא, שכן הדעת המתפשט בא מזיווג האוירא ובוצינא הרי הם החו"ב שבכתר. עי' פת"ש (נתיב הפרצופים יב): אי אפשר לבוא הדבר לידי השגה, כי הוא מושרש ברדל"א ששם הוא בסוד אל"ף פל"א, ושם הכל ביחוד. פי' מאחר וברמה כה גבוה הכל באחדות גמור, אין שם השגה, והכל בגדר פלא.

עי' ב"ע (&): סוד שורש הדין ממ"ש ויקרא שמו פלא יועץ כו' והוא מדבר מתיקון זה ששם הוא סתימת אלף עלמין דחתימין בעזקא דכייא בסוד פל"א אל"ף פלאות חכמה. פי' שכל האלף עלמין שהם בגדר אין סופי, מצטמצמים לתוך גבול כדי שיהא שפע אפשרי לקבל, והוא פלא, והוא מרומו בזהר ח"ג קצג ע"ב.

עי' לש"ו (הקדו"ש &): הוראת דאות א' דאדני שהוא אל"ף פלא מופלא ומכוסה והוא מורה על אור פנימיותה שעולה למעלה למעלה.

(ד) עי' תיקון"ז כא ע"א: והאי איהו מחלוקת שהיא לשם שמים דאיהו סופה להתקיים ולעאלא שלם ויחורא בתרווייהו ולא מחלוקת דפרודא כגון מחלוקת קרח ועדתו באהרן¹⁷⁶⁹ ומחלוקת האי דאיהו לשם שמים בגין דמים תתאין אינון בוכין ואמרין אנן בעיין למהוי קדם מלכא עלת העלות ובען לסלקא לעילא רקיע אפריש בינייהו עד דעלת העלות שוי לון שוין י' מסטרא דא וי' מסטרא דא

¹⁷⁶³ ו"ק (אור יקר).

¹⁷⁶⁴ שם בן ד' בלי ספק הוא בת"ת בעל ו"ק, ושמו בכל א' מהם (אור יקר).

¹⁷⁶⁵ והוא סוד שם מ"ב, והראשון בסוד הדעת (יהל אור).

¹⁷⁶⁶ הוא סוד שם מ"ב, שבו נברא העולם כמ"ש בתיקון"ז (יהל אור).

¹⁷⁶⁷ והם י"ג הזכר וי"ג הנקבה (רח"ו).

¹⁷⁶⁸ פי' ו' פסוקים שבמזמור עד תורת ה' תמימה הם כנגד ו' אתון דבראשית, והם ו"ק דמלכות, כי האותיות במלכות (מ"מ).

¹⁷⁶⁹ עי' משנה באבות (פ"ה מ"ז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקים. איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו, ע"כ. ויש להדגיש שלא מוזכר אהרן.

תיקון חלק ה

ו' באמצעיתא כגוונא דא יו"י דאיהי א' 1770 ואלין כלהו קרבין לעלת העלות ורזא דמלה (בראשית א טז) ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים ואינן שוין הה"ד (ישעיה ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה:

תרגום: וזוהי מחלוקת שהיא לשם שמים (אבות פ"ד מ"א), שהיא סופה להתקיים ולהכניס שלום ויחוד בשניהם, ולא מחלוקת של פירוד, כמו מחלוקת קרח ועדתו עם אהרן, ומחלוקת הזו שהיא לשם שמים, משום שהמים התחתונים בוכים (ב"ר פ"ה ס"ד), ואומרים אנו רוצים להיות לפני המלך, עילת העילות, ורוצים לעלות למעלה. הרקיע מפריד ביניהם, עד שעלת העלות שם אותם שוים, ו' מצד זה, ו' מצד זה, ו' באמצע כמו זה יו"י, שהיא א. וכל אלו קרובים לעילת העילות, וסוד הדבר ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים, והם שוים, זהו שנאמר ויהיה אור הלבנה כאור החמה".

בהגר"א: לשם שמים - שם מלכות, שמים בינה: כגון מחלוקת קרח כו' - שרצה להפריש שמאלא מימינא, ולא רצה להיות לוי לכהן, לאהרן ימינא 1771: דאיהי א' - ר"ל, שוא"ו שבתוך הא' הוא נטוי ולא פריש ברוחב על היו"ד התחתון: ואינן שוין - ור"ל כד סלקין בכתר, דמים עלאין סלקין ביו"ד העליון, ומים תתאין ביו"ד התחתון, והן כולם קרובין לעילת העילות שהוא על גבי כתר, וז"ש הה"ד והיה אור כו', והוא כד סלקין בכתר, וז"ש כאור שבעת הימים, שהן ז"ת דעתיק שמתלבשין בכתר כידוע 1772:

(ה) עי' אד"ז רפח ע"ב: בתלת עשר מכילן דרחמין אשתכח בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע וחד עתיקא כליל לון ושלט על כלא תרגום: בשלש עשרה מדות הרחמים נמצא, לפי שזו החכמה הסתומה שבו, מתחלקת ג' פעמים לארבע ארבע, וא' העתיקא כולל אותם וישלוט על הכל.

מאיר האדרא: בתלת עשר 1773 מכילן דרחמין אשתכח - כל ההארות שלמעלה נמצאות אצלנו ע"י י"ג מידות הרחמים, ועל ידיהם הוא שנתגלו רחמיו אלינו ועל ידי המדות יכולים לקבל את רחמיו (מ"א יט). בגין דהאי חכמתא סתימאה 1774 דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע - תחילת התיקון של א"א היא במו"ס הכולל ג' הויות, וכל הויה בפני עצמה היא מתקלא (בהגר"א על ספד"צ א ע"ד ד"ה והמתקלא, וכן בהגר"א על ספד"צ ב ע"א ד"ה וכן). והנה אפיל שאין במו"ס אלא מוח א', אבל היא כלולה מג' (בהגר"א על תז"ח כד ע"ג ד"ה קוטר). שורש המזלות הוא במו"ס, שכן יש שם ג' פעמים את ד' האותיות של ההויות, וביחד עולין י"ב כמניין הת"ד (ונוסף עליהם התיקון הי"ג הכוללם) (בהגר"א על ספד"צ ט ע"א ד"ה היתה). י"ג התיקונים שבדיקנא יוצאים ממו"ס (בהגר"א על ספד"צ ח ע"ג ד"ה וז"ש שם). יש ג' חכמות היוצאות מג' המוחין, ואפילו שמוחא דע"ק היא בס"ה מוחא חדא, עכ"פ הוא שורש למציאות של ג' מוחין דביה ג' הויות (בהגר"א על תיקון קצו ע"א ד"ה לקבל ג'). והיינו י"ב שבדעת ועיקר שרשן הוא בכתר וביחד הם עולין י"ג (בהגר"א על ס"י ג ע"ד), דברי האידרא באים לתרץ היאך ישנם י"ג בע"ק הרי למעלה מבוארים רק ג' שכן החכמה עצמה היא שנחלקת לג', וזה אינו במו"ס אלא בחכמה עצמה נכלומר שיש ג' בחי' במו"ס וכל א' מהם הוא בחינה של שם הויה בפ"ע, ולכן יש י"ב מדרגות, ועם אחד הכוללם. המה עולים י"ג] (מ"א יט). מש"כ כאן חכמתא סתימאה איננה חכמה דא"ק שמתלבשת בא"א דאצילות

1770 עי' ביאורים ח"א עד ע"א: הכוונה הוא על הא' שלמעלה שהוא הכתר והדעת, והוא הא' אשר במזל עליון דא"א תיקון ח' מה"ג ת"ד שצורתו ו' ו' י' כמ"ש בהולדת אר"א (פרק ו), והוא הכתר והדעת, כי א"א הוא הכתר והמזל עליון הוא הדעת עלאה וכמ"ש בדרושי הצלם (דרוש ב בכללי חו"ג כלל טו). והדעת הוא נשמת פנימיות הו"ק כמ"ש שם (כלל טז), ולכן הז"א שהוא הו"ק הוא נקרא דעת, וכמ"ש בנסירה (פרק ז בהגהת מהר"ו שם) וכן הוא במוחין (פרק ז).

1771 עי' זהר ח"ג קעו ע"א: ת"ח אהרן ימינא. ליואי שמאלא. קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בג"כ אתענש.

1772 ע"ח שער א"א פרק ז.

1773 עי' לש"ו כללים ח"א יח ע"ג (וכן שם יט ע"א) שי"ג האלה מקבילים ל"ג הסדרים של עסמ"ב שבמו"ס דא"ק, שכן הוא עיקר ושורש לכל האח"ף דא"ק, נקודות ואצילות ולמעשה המה שורש לכל ספר הכללים שלו.

1774 גי' בהגר"א על תיקון קצו ע"א גורס "ביה", ואילו בהגר"א על ספד"צ א ע"ד ודף ג' ע"ג ד"ה ותיקון גורס כמ"כ למעלה.

תיקון חלק ה

על ידי מלכות דא"ק, אלא הוא הרישא תליתאה דמוחין דא"א דא"ק (והוא המו"ס שבו), וכוונתו לומר שהיא דוגמת חכמה דא"ק, שכן שכן מציאותה נמשכת ממנו, אמנם עיקרו נשאר למעלה (לש"ו ביאורים ח"א כח ע"ב). וחד¹⁷⁷⁵ עתיקא כליל לון ושלט על כל - דהיינו חסד עלאה דנחית במזלא, הרי הוא תיקון דמלך הדר, והוא דרגא דעתיקא (דהיינו תיקון י"ג דת"ד) דכליל לכל י"ב התיקונים (בהגר"א על ספד"צ ט ע"א ד"ה היתה). כן הדבר בכל בחינה של י"ג, שיש בו י"ב פרטים, והי"ג כולל את כולם (בהגר"א על תז"ח כ ע"ד ד' אלין), והוא בחי' כתר מלכות (בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ג ד"ה ותיקון של)¹⁷⁷⁶. "עתיק" הוא מלשון סילוק, ובכל זאת הוא "כליל ושלט". ובביאור הדבר כיצד הוא יתכן, הרי ש"מבשרי אחזה אלו-ה", שכן האדם, בלידתו מסתלק ממנו שורש נשמתו, ובכל זאת הוא כולל את כל העולמות כולם ויכול לשלוט עליהם בהתדבקן בהשי"ת¹⁷⁷⁷ (מ"א ט).

(ו) עי' זהר ח"א רז ע"א: דבר אחר יהו"ה בחכמה יסד ארץ עלמא עלאה¹⁷⁷⁸ לא אתברי אלא מגו חכמה¹⁷⁷⁹ ועלמא תתאה¹⁷⁸⁰ לא אתברי אלא מגו חכמה [תתאה]¹⁷⁸¹ וכלהו נפקן מגו חכמה עלאה ומגו חכמה תתאה כונן שמים בתבונה כונן מאי כונן אלא כונן כל יומא ויומא ולא פסיק ולא אתתקן בזמנא חדא אלא בכל יומא ויומא אתתקן ליה והיינו רזא דכתיב (איוב טו טו) ושמים לא זכו בעיניו¹⁷⁸² וכי סלקא דעתך דגריעותא איהו משמים אלא חשיבו משמים איהו בגין חביבו ורעו סגיא דקב"ה רעי בהו ווחביבותיה לגבי דהא אף על גב דאיהו מתקין לון כל יומא ויומא לא דמי בעיניו דאינון מתתקן כדקא יאות בגין דרחימותא דלהון לגביה ורעותיה לאנהרא לון תדיר בלא פסיק דהא עלמא דאתי אפיק נהורין זהירין כל יומא¹⁷⁸³ ויומא תדיר בלא פסיק בגין לאנהרא לון תדיר¹⁷⁸⁴ ועל דא לא זכו בעיניו לא זכו בלחודוי לא כתיב אלא לא זכו בעיניו:

תרגום: דבר אחר, "ה' בחכמה יסד ארץ", העולם העליון לא נברא אלא מתוך החכמה העליונה, והעולם התחתון לא נברא אלא מתוך החכמה התחתונה, וכולם יוצאים מתוך החכמה העליונה ומתוך החכמה התחתונה. "כונן שמים בתבונה". "כונן", מה זה כונן, אלא "כונן" כל יום ויום ולא פוסק, ולא נתקן בזמן אחד, אלא בכל יום ויום מתקן אותו. והיינו סוד הכתוב "ושמים לא זכו בעיניו". וכי תעלה על דעתך שהחסרון הוא משמים, אלא חשיבות השמים היא משום החביבות ורצון רב שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם וחביבותו אצלו, שהרי אף על גב שהוא מתקן אותם בכל יום ויום, אין דומה בעיניו שהם מתוקנים כראוי, משום שאהבתם אצלו, ורצונו להאיר להם תמיד בלי הפסק, שהרי העולם הבא מוציא אורות זוהרים כל יום ויום תמיד בלי הפסק, כדי להאיר להם תמיד, ועל כן "לא זכו בעיניו". לא כתוב "לא זכו" לבדו, אלא "לא זכו בעיניו".

¹⁷⁷⁵ וכן הוא הנוסח בהגר"א על ספד"צ יג ע"ב. אמנם בדף ט ע"א ד"ה היתה וכן ב ע"א ד"ה וכן וג' ע"ג ד"ה ותיקון גורס "והוא".

¹⁷⁷⁶ החיות שבמרכבה הינם ד' ראשים של ד' חיות, וכלל כולם הוא חיה א'. החיות הן בסוד מו"ס הכולל בו ג' זמנים ד' ד' (הוי"ת), וחד עתיקא דכליל את כולן (זה הפך המזלין שם הכולל הוא למטה מכולם ואילו כאן הוא למעלה מהכל) (בהגר"א על ספד"צ יג ע"ב ד"ה תרין, בהגר"א על תיקון קמ ע"ג ריש העמוד (עי' בהגר"א בתיקון סוף קנח ג)). והנה ישנם י"ג טעמים, דהיינו י"ב וא' שכולל את כולם, וכעין מה שאירע כאן (בהגר"א על תז"ח כא ע"א ד"ה אית).
¹⁷⁷⁷ שכן ככל שהאדם מתגבר יותר על טבעו יש בו יותר יכולת לשנות את טבעו.

¹⁷⁷⁸ בינה (מ"מ).

¹⁷⁷⁹ הנה חכמה עלאה אבא וחכמה תתאה אימא חכמה דז"א דבה אתברי עלמא מלכות, אבל ז"א עלמא עילאה נאחז באבא עילאה ומשם היה יסודו הראשון ואח"כ התכוננת היה בתבונה ולא בבניה שנכנסו נה"י דתבונה בסוד ד' מוחין תוך רישא דז"א הנק' שמים וידוע כי השוקיים הם כוונת הגוף המקיימים אותה (זהר הרקיע). אבא (מ"מ).

¹⁷⁸⁰ ב"ע (מ"מ).

¹⁷⁸¹ מלכות דאצילות (מ"מ).

¹⁷⁸² עי' שער יד פרק ד' שד"ז שהז"א חסר ואו"א תמיד נותנים לו מוחין, הוא לשם חיותם ועי' פנחס רלט ע"ב (ביאורים ח"ב כח ע"ד). והאימא מייפה ומתקנת את הזו"ן תמיד (דע"ה ח"ב קמא ע"ד), והיא ממוצעת בין ג' לז"ת ולכן על ידיה כל העליות והתיקונים דזו"ן (כללים ח"ב נג ע"א).

¹⁷⁸³ כאן רואים את התיקון התמידי מאימא לזו"ן (הקוד"ש לט ע"א), והוא בעצם יחוד של בינה בז"א (כללים ח"א סז ע"ד).

¹⁷⁸⁴ ועיין עוד בפ' פנחס רלט ע"א וע"ב (לש"ו).

תיקון חלק ה

(ז) עי' זהר ח"ב יא ע"ב: ונ"א רבי חזקיה אמר הכי אוליפנא (דבר אחר) וילך איש דא קודשא בריך הוא¹⁷⁸⁵ דכתיב (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה מבית לוי¹⁷⁸⁶ [ד"א] (דא) קודשא בריך הוא¹⁷⁸⁷ אתר דחכמה עלאה וההוא נהר¹⁷⁸⁸ מתחברן כחדא¹⁷⁸⁹ ולא מתפרשן לעלמין¹⁷⁹⁰ מבית לוי דא שארי לויתן¹⁷⁹¹ [לחידו] (בלחודוי) בעלמא¹⁷⁹² הדא הוא דכתיב (תהלים קד כו) לויתן זה יצרת לשחק בו ויקח את בת לוי¹⁷⁹³ דא קודשא בריך הוא אתר דנהירו [דסיהרא] (דסיהרא) נהיר¹⁷⁹⁴: תרגום: רבי חזקיה אמר, כך למדנו, "וילך איש" זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "ה' איש מלחמה". "מבית לוי", זה הקדוש ברוך הוא, המקום שמתחברים יחד החכמה העליונה ואותו נהר ולא נפרדים לעולמים. "מבית לוי" זה יצירת הלויתן לשמחה בעולם, זהו שנאמר "לויתן זה יצרת לשחק בו". ויקח את בת לוי" זה הקדוש ברוך הוא, מקום שאור הלכנה מאיר.

(ח) עי' זהר ח"א קלד ע"א: ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק (בראשית כה יט) רבי יצחק פתח (שיר ז יד) הדודאים נתנו ריח וגו' תנו רבנן לעתיד לבא¹⁷⁹⁵ הקדוש

¹⁷⁸⁵ ת"ת (רח"ו). ששני כינויי קב"ה הם בז"א, האחד הוא סוד יעקב הפנימי שבתוך ז"א והיינו בית לוי, כי לוי סודו בכאן למילוי ע"ב דהיינו אבא ובית לוי היא אמא שהוא מתייחדת שם ומשיכיתו בתוכה (רמ"ז).

¹⁷⁸⁶ מ"ל ש"מבית לוי" נמחק בדרך אמת, וצ"ע.

¹⁷⁸⁷ בינה (רח"ו).

¹⁷⁸⁸ הוא יסוד אמא (רמ"ז). דעת (בהגר"א בת"ז נב ע"א ד"ה דנונא).

¹⁷⁸⁹ שהוא בתוך זעיר (רמ"ז).

¹⁷⁹⁰ ולכן נקרא לוי חכמה על שם שהוא מלווה תמיד בזוגתו (רח"ו).

¹⁷⁹¹ "דא שארי לויתן" נמחק בדפ"ו, ובמקומו איתא "דאשרי לויתן (נ"א כל חידו)". חכמה (רח"ו).

¹⁷⁹² בינה (רח"ו).

¹⁷⁹³ היא כנסת ישראל המכוסה בתוך ז"א כנודע בפירוש מאמר אית שושנה דריש פרשת בראשית, ונמצא שיצא משה ממקום שרשו ממש, ואתי שפיר כינוי איש שסודו ביעקב או בז"א מת"ת ולמטה, ודוק אומרו אתר דחכמה וכו' ולמטה אמר אתר דנהירו דסיהרא נהיר, שהוא מתוכיות ז"א מכנסת ישראל הנעלמת. וגם לוי סודו בדעת ז"א שממנו יצאו כהנים ולויים, והוא מקום יעקב וכנסת ישראל הפנימי שהוא בקו האמצעי (רמ"ז).

¹⁷⁹⁴ מלכות (רח"ו).

¹⁷⁹⁵ שני טעמים נכונים למה שאברהם נדרש לנשמה בעולם הזה ובעולם הנשמות שה"ס העוה"ב הנמשך ובא, אך יצחק נדרש לסוד הנשמה בתחיה הנקראת לעתיד לבוא, שה"ס בינה עליונה, מפני שאורות שלה אינם יורדים עתה אלא של תבונה הנקראת עלמא דאתיא, אבל של הבינה עתידים לבוא. והיינו דקאמר הכא לעתיד לבא וכו', להודיענו שדוקא במדרגת לעתיד לבא נהיה התחיה וידוע שבחינת תבונה היא שם ס"ג ושל הבינה הוא אה"ה, ולכן נקראת עתיד, ר"ל אה"ה לעתיד, וכמו שאמרו אנא זמין. והנה ד' שמות אה"ה הם כנגד ד' מילואי עסמ"ב, וסתמו של ניקוד אה"ה הוא כזה אהיה (ר"ל אה"ה עם נקודותיו) העולה קכ"א, וד' פעמים קכ"א גי' עת"ד, ולהיות שארבע בחינות אלו נכנסות בג' מוחין שהם חב"ד כנודע, לכן אמר לעתיד לבא, ב"א גי' ג'. ואומרו "מחיה את המתים", ולא אמר יחיה כמו שאמר אחר כך "וינער אותם", הוא לרמוז עיקר סוד תחית המתים. וזה תדע בהקדים מ"ש בספר אדם ישר דרוש בינה ותבונה על מתכונתו, כי יש שתי בחינות שם ס"ג, האחת היא כללות אי' עלאה שהיא נוק' דאבא שהוא הוי"ה דע"ב, והשנית כשנחלקה לבחי' בינה ותבונה, כי אז תבונה היא שם ס"ג ובינה ד' שמות אה"ה שיוצאים מד' אותיות הוי"ה דס"ג הכוללת והראשונה. ואומנם ידוע שכל סוד התיקון הוא שיצורפו סיגי ס"ג דעלמין קדמאין כי אז נאמר (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח, ואז תתבטל הארת מ"ה וימלוך שם ס"ג, ולעומת כן אמר "מחיה" דאיהו ס"ג, להודיענו סוד זה, שסוד התחיה יהיה בשם הזה, ולכן אמר "וינער אותם מעפרם", ירצה שיפריד מעליהם כח קליפת נוגה שהיא נקראת אדמת עפר, כדאיתא במרכבת יחזקאל פ"ג. ונלע"ד שניעור זה הוא דוגמת חיבוט הקבר שהוא להפריד הקליפה כידוע, כי אז הוא יום הדין הגדול, והכל לפי רוב המעשה כמו שהוא בחיבוט הקבר, ואז יתעוררו ש"ך ניצוצי הקלי' בכח הדינים הקדושים, שה' פעמים ד"ן הוא ש"ך, וזהו יום הדין יום ה' ד"ן. וזהו ענין הניעור, נע"ר הוא ש"ך, שהוא רמז לה' דינים הקדושים. אי נמי ה' פעמים ס"ג עם ה' של השם. ועפ"ר הוא בחי' הסיגים דז' מלכין, ע' פ"ר. ועוד ידוע שעפר הוא כנגד המלכות שהוא היסוד התחתון שבכל היסודות [ארמ"ע]. והנה עולם התווה היה מבחינת המלכיות וממנו נתהווה החומר והעביות עד מדרגת העשייה ששם הוא העפר הוא קליפת נוגה. ולהיות ששורש נוגה מבחי' ז' מלכין, הרי הוא בסוד גג"ת נה"ם. ואמנם נוג"ה גי' ד"ן, וה' פעמים נוג"ה (בבחי') [בסוד] גגת"ה וה'

תיקון חלק ה

ברוך הוא מחיה את המתים וינער אותם מעפרם שלא יהיו בנין עפר כמות [שהיו] (שהיה) בתחלה שנבראו מעפר ממש דבר שאינו מתקיים הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר¹⁷⁹⁶ יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה [ו] באותה שעה יתנערו מעפר מאותו הבנין ויעמדו בבנין מקויים להיות להם קיומא הדא הוא דכתיב (ישעיה נב ב) התנערי מעפר קומי¹⁷⁹⁷ שבי ירושלם¹⁷⁹⁸ יתקיימו בקיומא¹⁷⁹⁹ ויעלו מתחת לארץ ויקבלו נשמתם בארץ ישראל:

באותה שעה יציף אנ"א ישיבא קודשא בריך הוא כל מינין [ברייחין]¹⁸⁰⁰ שבגן עדן ועליהם הדא הוא דכתיב (שיר ז יד) הדודאים נתנו ריח¹⁸⁰¹ אמר רבי יצחק אל תקרי הדודאים אלא הדודים זהו הגוף והנשמה שהם דודים ורעים זה עם זה¹⁸⁰² רב נחמן אמר דודאים ממש¹⁸⁰³ מה הדודאים מולידים אהבה בעולם [אף הם מולידים אהבה בעולם] ומאי נתנו ריח כשרון¹⁸⁰⁴ מעשיהם לדעת ולהכיר [לבוראם] לדודם¹⁸⁰⁵:

ועל פתחינו אלו פתחי שמים שהם פתוחים [להוריד] נשמות לפגרים כל מגדים אלו הנשמות חדשים גם ישנים אותם שיצאו נשמתם מהיום כמה שנים ואותם שיצאו נשמתם מימים מועטים וזכו בכשרון מעשיהם להכנס בעולם הבא כלם עתידים לירד בבת אחת להכנס בגופות המוכנים להם: אמר רבי אחא בר יעקב בת קול יוצאת ואומרת (שם) חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך צפנתי אותם באותם העולמות לך בשבילך בשביל שאתה גוף קדוש ונקי דבר אחר הדודאים (נתנו ריח) אלו מלאכי שלום¹⁸⁰⁶ נתנו ריח אלו הנשמות¹⁸⁰⁷ שהם ריח העולם נתנו שבקו כמה דאת אמר (במדבר כא

כוללים הוא שכ"ה, וכללות כ' אותיות של ה' פעמים נוג"ה הוא ביסוד והוא כ', וה' כוללי הכוללות במלכות הרי כ"ה, ועם שכ"ה הרי עפ"ר. וכמו כן יש לרמוז זה בשם אדנ"י, כי ה' פעמים שכ"ה (וכ"ו), ועוד למדנו כי עפ"ר סודו ע' ופ"ר שה"ס ה' גבורות, אמור ה' פעמים הרי עפ"ר וכו' (רמ"ז).

¹⁷⁹⁶ פשוטו של מקרא הוא כמו שאמרו רז"ל שעה ראשונה הוצבר עפרו וכו', שמשם משמע שהאדם היה מתחילה גולם עפר וז"ש מעפר ממש, לאפוקי שאר בעלי חיים שיצאו מן הארץ בגופם ובקומתם. ועוד מדויק שלא אמר וייצר וגו' מעפר אלא וייצר את האדם עפר, פי' שיצירתו היתה תחילה עפר ממש. ויתר על כן אמר עפר מן האדמה שר"ל עפר מעפר, פי' המדרגה התחתונה שהרי אדמה היינו עפר וכמש"ה (שמואל א ד, יב) ואדמה על ראשו (רמ"ז).

¹⁷⁹⁷ הוא סוד החזרת שם ב"ן למקורו, והיינו קומי, כי מתוך נוגה תתנער ואחר כך תקום לעלות עד אימא (רמ"ז).

¹⁷⁹⁸ ולהיות שגם בזמנים אחרים היא עולה עד אימא כמו שהוא בשבתות וימים טובים, אבל הוא לאותו זמן מועט כי בחול חוזרת למטה. אבל אז "שב", שהוא לשון עכבה, כי גם לשון ישיבה (תשכיל) (תשמ"ז) לעיכוב (רמ"ז).

¹⁷⁹⁹ בתחילה כשיחיו איש במקומו שמת שם יתקיימו בקיומם באותה בחינת נשמה שהיתה בהם בעוה"ז, ואחר כך יתגלגלו בגלגול מחילות שהוא ענין דין וצער וכו' ולעד"ן שהוא לסוד איזה בירור שיעשו דרך עברם במחילות הארץ, ואחר כך יעלו בארץ ישראל ויקבלו נשמתם (רמ"ז).

¹⁸⁰⁰ מיני ריחין (דפ"ו ורמ"ז). ונראה שהוא שפע נוקבא דפרדשקא דאריך שנתקן ממלכות דעתיק ושממנו נשיב מחד נוקבא חייך ומחד חייך וחד רוחא נפיק לז"א לאתערא בגנתא דעדן וחד רוחא דחיי וכו', כדאיתא באדרא רבא קל ע"ב, וכו', וגם נודע שסוד הריח הוא ביסוד הגבורות, והוא הוא עצם העוה"ב שאז השליטה תהיה לגבורות מבוסמות בשרשן (רמ"ז).

¹⁸⁰¹ ירצה תבין אמרו נתנו ריח, שהרי הדודאים שהם נקראים מאנדראגול"י אין בהם ריח כלל, והמשיל את גופות הצדיקים לדודאים שהרי הם צורת אדם, וגם שיצאו מן הארץ כמו הדודאים (רמ"ז).

¹⁸⁰² לרמוז כי הא' הנוסף ירמוז לעוצם האחדות שיהיה בין הגוף והנשמה, כי לא יתפרדו עוד לעולם (רמ"ז).

¹⁸⁰³ ידרוש סגולת הדודאים, ואומר שהצדיקים נמשלו לדודאים שסגולתם להוליד אהבה בעולם כך הצדיקים. וענין זה הוא בשתי בחינות, הראשונה בסוד ייחוד הנשיקין שהוא זוג א"א כנודע מפרשת תרומה והוא הוא [הנקרא אהבה] הנזכר מסוד דודים ורעים, והבחינה השנית כי ענין אהבה הוא מסטרא דאי' כמבואר אצלנו בכוונת דחילו ורחימו (רמ"ז).

¹⁸⁰⁴ הגופות בעוה"ז באים מטפה סרוחה ואחרי מותם הם (גם כן סרוחים) [נבלה מסרחת] אשר על כן אין הנשמה יכולה ליהנות מנועם ה' בעודה משותפת עמו. אבל בכח המעשים טובים שזה כחם להשלים החיצוניות הוא הגוף, אז יתנו ריח שייזכרו החמרים כל כך עד שהנשמות אשר תתחברנה אליהם תוכלנה לדעת ולהכיר לבוראם, פי' לדעת הוא ענין ההשכלה השכלית ולהכיר הוא הציור המוחש (רמ"ז).

¹⁸⁰⁵ נמחק בדפ"ו.

¹⁸⁰⁶ נקראים דודאים שהם צורת אדם כנזכר, וגם המלאכים נראים כך אבל אינם כאדם בסוד

תיקון חלק ה

כג) ולא נתן סיחון את ישראל דתאנא אמר רבי יהודה שלש כתות של מלאכי השרת הולכים בכל חדש ובכל שבת ללוות לנשמה עד מקום מעלתה ובמאן נוקים על פתחינו כל מגדים: אמר רבי יהודה אלו הן הגופות שהם עומדים בפתחי קברות לקבל נשמתן ודומ"ה נותן פתקא דחושבנא והוא מכריז ואומר רבונו של עולם חדשים גם ישנים¹⁸⁰⁸ אותם שנקברו מכמה ימים ואותם שנקברו מזמן מועט כלם צפנתי לך למיפק להו בחושבנא:

אמר רב יהודה אמר רב עתיד הקדוש ברוך הוא לשמוח באותו זמן עם הצדיקים¹⁸⁰⁹ להשרות שכינתו עמהם והכל ישמחו באותה שמחה¹⁸¹⁰ הדא הוא דכתיב (תהלים קד לא) ישמח יהו"ה במעשיו אמר רבי יהודה עתידים הצדיקים באותו זמן לברא עולמות¹⁸¹¹ ולהחיות מתים אמר ליה רבי יוסי והתנן (קהלת א ט) אין כל חדש תחת השמש¹⁸¹²:

אמר ליה רבי יהודה ת"ש בעוד שהרשעים בעולם וירבו כל העולם אינו בקיום וכשהצדיקים בעולם אזי העולם מתקיים ועתידים להחיות מתים כדקאמרן (זכריה ח ד) עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם ואיש משענתו בידו מרוב ימים כדכתיב לעיל באותו זמן ישיגוע¹⁸¹³ הצדיקים דעת שלימה דאמר רבי יוסי ביומא ודיחדי¹⁸¹⁴ קודשא בריך הוא בעובדיו זמנין אינון צדיקא למנדע ליה בלבהון וכדין יסגי סכלתנו בלבהון כאילו חזו ליה בעינא¹⁸¹⁵:

הפנימיות אלא החיצוניות שלו, ולכן נרמזו בדודאים שהם דוגמת אדם, והם דמות זכר ונקבה, וכן אלו המלאכים הם אחד מימין ואחד משמאל ללוות הנשמה כדאיתא בסמוך, ולכן נקראו מלאכי שלום, שהוא התחברות החסדים עם הגבורות (רמ"ז).

¹⁸⁰⁷ פי' כן מפני שהדודאים אין להם ריח מצד עצמם, ועל כן צריך לומר שהריח הוא דבר אחר שחוץ מהם, ופירשו על הנשמות, מפני שאין לך דבר שהנשמה נהנית בו אלא הריח, ומשום זה השפיעה ה' באדם דרך אפיו כדי שתמיד תשיג הנאה מריח השדה אשר ברכו ה' הוא גן עדן, כרמוז בפרשה זו בפסוק (בראשית כז כז) וירח את ריח בגדיו, ולהיות שדרך האף נכנסה הנשמה לכן אמרו רז"ל בפסוק (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל, איזהו דבר שהנשמה נהנית בו זה הריח, וז"ש כל הנשמה שדוקא החוטים המריח הוא האבר שבו נמצאה (כל) הנשמה כולה (רמ"ז).

¹⁸⁰⁸ ירצה לא מבעיא אותם שנקראו מתים שכבר מתו שהם לא נצטרכו לגלגול אלא אפילו אותם שנתגלגלו מקדם וחזרו איזה פעמים באופן שהם חדשים גם ישנים, כלם צפנתי לך, כמו שהפקדתי לעשות (אור יקר).

¹⁸⁰⁹ בכאן מתחיל לפרש ענין רמז יצחק לעולם התחיה כשם שהוא ענין השמחה שסודה מהבינה וכו', וסוד השמחה הוא מן הגבורות הנמתקות על דרך יין המשמח, וכו'. ולכן אז שיהיה זמן התיקון והוא זמן השמחה שלא יוסיף עצב עמה (רמ"ז).

¹⁸¹⁰ פי' שיגלה אור עתיק בכל העולמות, שהרי כולם יהיו נכללים בעולם האצילות וכמו שיבוא. הה"ד (תהלים קד, לא) ישמח וגו', כי בזה מדויק אומרו ישמח בלשון עתיד, דמשמע דעדיין לא היה כך, וגם אומרו במעשיו, כולל הכל, ובפרט ירמוז שאז ישתלם שם ב"ן בחינת עשיה (רמ"ז). פי' בהתגלות חסד בפומא דאמה (כללים ח"א פג ע"א).

¹⁸¹¹ שאז יאיר שם ס"ג שהוא כללות עוה"ב, וכמו כן דעת עתיק יש בו שם ס"ג כנזכר בדרוש תלת רישין נג), והוא יאיר בפנימיות ז' תחתונות שלו, וידוע שבשם ס"ג נברא העולם (רמ"ז).

¹⁸¹² אע"ג דפסוק הוא זה, נראה דאמר תנן לרמז לכהן קושיות שנשנו בגמרא עבודה זרה [שבת ל ע"ב] בפסוק זה כגון גבי עתידה אשה שתלד בכל יום, עתידה ארץ ישראל וזולתם, והתשובה שהשיבו שם בא ואראך דוגמתו וכו', ולזה נראה שכיון רבי יוסי, מפני שהוקשה לו דתינח תחיית מתים כבר נראית ע"י אליהו ואלישע, אבל בריאת עולמות לא מצא דוגמתו. ומשני רבי יהודה בעוד שהרשעים בעולם, והענין במה ששנינו בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', אלא להפרע מן הרשעים וכו', פי' כדי שיהיה אופן לעונש הרשעים שמדת הרחמים נהפך להם למדת הדין מפני כמה פגימות שפוגמים בזעיר ומגבירים כח הדין, וליתן שכר טוב וכו', שמקיימים את העולם. גם שנברא בעשרה מאמרות מפני שממשיכים שפע לז"א עד שמעלים אותו למקומו, ובפרט בתורתם שעולה עד עתיק יומין, ושם נעשים שמים חדשים וארץ חדשה (לעיל ד ע"ב). וכל זה הוא שם בעליונים, והפסוק דאין כל חדש מיירי דוקא תחת השמש, אבל למעלה מן השמש הוא אור הגנוז, ואם כן כשיחזור באמיתות העולם לשלמותו אז יהיה מקום וכח לברוא עולמות (רמ"ז).

¹⁸¹³ הוא הנזכר שם באדרא רבא (שאר תרבה החכמה), עיי"ש, כי אז יאיר אור חכמה סתימאה. וגם אפשר לומר שמפני שאז יאיר פנימיות עתיק שמאיר בדעת שלו על מוחא סתימאה לכן ישיגו דעת שלימה (רמ"ז). קיד ע"ב (הערת הזוהר).

¹⁸¹⁴ השמחה מצד גבורות הנמתקות, ואין לך גבורה נמתקת יותר מגבורה דעתיק שהיא מלכות דאדם קדמון (רמ"ז).

¹⁸¹⁵ יובן במ"ש הרב עלי תאיבו ישראל לצרפא בלבהון דכתיב היש ה' בקרבנו אם אין, ופי' הרב

תיקון חלק ה

הדא הוא דכתיב (ישעיה כה ט) ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה וגו' ושמחת הנשמה בגוף יתר מכלם על שיהיו שניהם קיימים וידעו וישיגו את בוראם ויהנו מזיו השכינה וזהו הטוב הגנוז לצדיקים לעתיד לבא הדא הוא דכתיב (בראשית כה יט) ואלה תולדות יצחק בן אברהם אלו הם תולדות השמחה והשחוק שיהא בעולם באותו זמן בן אברהם היא הנשמה הזוכה לכך ולהיות שלימה במעלתה אברהם הוליד את יצחק (שם) הנשמה מולידה השמחה והשחוק הזה בעולם:

אמר רבי יהודה לרבי חייא הא דתנינן דעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים לעתיד לבא מאי היא אמר ליה עד לא אזליט קמי אינון מלאכין קדישין מארי מתנינן הכי שמיע לי כיון דשמעית הא דאמר רבי אלעזר אתי שבא בלבאי דאמר רבי אלעזר סעודת הצדיקים לעתיד לבא כהאי דכתיב (שמות כד יא) ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו ודא הוא דתנן ניוזנין:

ואמר רבי אלעזר באתר חד תנינן¹⁸¹⁶ נהנין ובאתר אחר תנינן נזונין מאי בין האי להאי אלא הכי אמר אבוי הצדיקים שלא זכו כל כך נהנין מאותו זיו שלא ישיגו כל כך אבל הצדיקים שזכו נזונין עד שישגו השגה שלמה ואין אכילה ושתייה אלא זו וזו היא הסעודה והאכילה ומנא לן הא ממש דכתיב (שמות לד כח) ויהי שם עם יהוה ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה מאי טעמא לחם לא אכל ומים לא שתה מפני שהיה נזון מסעודה אחרת מאותו זיו של מעלה וכהאי גוונא סעודתן של צדיקים לעתיד לבא:

אמר רבי יהודה סעודת הצדיקים לעתיד לבא לשמחה בשמחתו הדא הוא דכתיב (תהלים לד ב) ישמעו עננים וישמחו רב הונא אמר מהכא (שם ה יב) וישמחו כל חוסי בך לעולם ירננו אמר רבי יצחק האי והאי¹⁸¹⁷ איתא לעתיד לבא:

ותאנא אמר רבי יוסי יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית אלו דברים עתיקים שלא נגלו לאדם מיום שנברא העולם ועתידיהם להגלות לצדיקים לעתיד לבא וזו היא השתייה ואכילה (ושתייה) ודאי דא היא אמר רבי יהודה ברבי שלום אם כן מהו לויתן ומהו השור דכתיב (איוב מ טו) כי בול הרים ישאו לו:

אמר רבי יוסי והא כתיב (ישעיה כז א) בעת ההיא יפקוד יהוה בחורבו הקשה והגדולה והחזקה על לויתן נחש בריח ועל לויתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר בים הא הכא תלתא אלא רמז הוא דקא רמז על [מלכותא] (מלכותא) אמר רבי תנחום לית למימר על מה דאמרו רבנן ודאי כך היא: תרגום: "ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק". רבי יצחק פתח, "הדודאים נתנו ריח" וגו'. שנו רבותינו, לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא מחיה את המתים וינער אותם מעפרם שלא יהיו בנין עפר כמות שהיו בתחלה שנבראו מעפר ממש, דבר שאינו מתקיים. זהו שנאמר @ "וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה". ובאותה שעה יתנער מעפר מאותו הבנין, ויעמדו בבנין מקוים להיות להם קיום. זהו שנאמר @ "התנערי מעפר קומי שבי ירושלים". יתקיימו בקיום, ויעלו מתחת לארץ, ויקבלו נשמתם בארץ ישראל.

באותה שעה יציף (ישיב) הקדוש ברוך הוא כל מיני ריחות שבגן עדן עליהם. זהו שנאמר @ "הדודאים נתנו ריח". אמר רבי יצחק, אל תקרא הדודאים אלא הדודים, זהו הגוף והנשמה שהם דודים ורעים זה עם זה. רב נחמן אמר, דודאים ממש, מה הדודאים מולידים אהבה בעולם, אף הם מולידים אהבה בעולם. ומה זה "נתנו ריח", כשרון מעשיהם, לדעת ולהכיר את בוראם, את דודם. "ועל פתחינו", אלו פתחי שמים שהם פתוחים להוריד נשמות לפגרים. "כל מגדים", אלו הנשמות חדשים גם ישנים, אותם שיצאו נשמתם מהיום כמה שנים ואתם שיצאו נשמתם מימים

שחשקו להשכיל בפועל בחי' ז"א ובחי' א"א ושישתנה שכלם להבין הנפלאות ע"י א"א וז"א, וכו' ומשה אמר להם שבפרי הארץ יכירו וכו' אמר כאן "זמינין אינון" פי' כבר הם זמינין למנדע ליה בלבהון (מ"מ). פי', האור הגנוז מששת ימי בראשית, וזוהי בחינת "סעודת לויתן" דהיינו החוורתא (בהגר"א על ספד"צ סוף יב ע"א).

¹⁸¹⁶ נראה שמובן במה שנמצא באדרא רבא (קכח ע"ב), שהצדיקים ירתי ארבע מאה עלמין דכסופין, ופי' בו הרב זלה"ה שה"ס ד' חוורתי הנמשכים מאחורי אריך עד רישא דזעיר, ובאדרא זוטא רפח ע"ב אמר שם שמאותו הארחה שבפלגותא דשערי נהיר לצדיקים אור גדול שעליו נאמר (ישעיה נח יד) אז תתענג על ה', ופי' הרב זלה"ה שה"ס אור מעולה מכל הזעיר יותר ממנו במקומו ושהוא אור ממש בלי אמצעי וזו היא ההשגה השלימה, מה שאין כן דרך השערות דאינו אלא הנאה בעלמא. וכן יש לפרש ענין זה בהקדמה הנזכרת בליקוטי תורה פרשת תולדות בשתי בחינות שיש בדיקנא דשערות ודפנימיות, עיי"ש (רמ"ז).

¹⁸¹⁷ כלומר גם הגוף וגם הנשמה (דע"ה ח"ב מד ע"ג).

תיקון חלק ה

מועטים וזכו בכשרון מעשיהם להיכנס בעולם הבא, כולם עתידים לירד בבת אחת להיכנס בגופות המוכנים להם.

אמר רבי אחא בר יעקב, בת קול יוצאת ואומרת, "חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך", צפנתי אותם באותם העולמות, "לך", בשבילך, בשביל שאתה גוף קדוש ונקי. דבר אחר, "הדוראים" (נתנו ריח), אלו מלאכי שלום. "נתנו ריח", אלו הנשמות שהם ריח העולם. "נתנו", השאירו, כמו שנאמר "ולא נתן סיחון את ישראל". שלמדנו, אמר רבי יהודה, שלש כתות של מלאכי השרת הולכים בכל חדר ובכל שבת ללוות לנשמה עד מקום מעלתה. ובמי נקיים את "על פתחינו כל מגדים".

אמר רבי יהודה, אלו הן הגופות שהם עומדים בפתחי קברות לקבל נשמתן, ודומה נותן פתק של חשבון, והוא מכריז ואומר, רבוננו של עולם, חדשים גם ישנים, אותם שנקברו מכמה ימים, ואותם שנקברו מזמן מועט, כולם צפנתי לך, להוציא אותם בחשבון.

אמר רבי יהודה אמר רב, עתיד הקדוש ברוך הוא לשמח באותו זמן עם הצדיקים להשרות שכינתו עמם, והכל ישמחו באותה שמחה, זהו שנאמר @ "שמח ה' במעשיו". אמר רבי יהודה, עתידים הצדיקים באותו זמן לברוא עולמות ולהחיות מתים. אמר לו רבי יוסי, והרי שנינו "אין כל חדש תחת השמש".

אמר לו רבי יהודה, בא ושמע, בעוד שהרשעים בעולם וירבו, כל העולם אינו בקיום, וכשהצדיקים בעולם, אזי העולם מתקיים. ועתידים להחיות מתים כמו שאמרנו, "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרוב ימים", כמו שכתוב למעלה. באותו זמן ישיגו הצדיקים דעת שלימה. שאמר רבי יוסי, ביום שישמח הקדוש ברוך הוא במעשיו, עתידים הצדיקים להכיר אותו בלבם, ואז תרבה ההשכלה בלבם כאילו ראו אותו בעין.

זהו שנאמר @ "ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה" וגו'. ושמחת הנשמה בגוף יותר מכולם, על שיהיו שניהם קיימים וידעו וישיגו את בוראם ויהנו מזיו השכינה, וזהו הטוב הגנוז לצדיקים לעתיד לבא. זהו שנאמר @ "ואלה תולדת יצחק בן אברהם", אלו הם תולדות השמחה והשחוק שיהא בעולם באותו זמן. "בן אברהם", היא הנשמה הזוכה לכך ולהיות שלימה במעלתה. "אברהם הוליד את יצחק", הנשמה מולידה השמחה והשחוק הזה בעולם.

אמר רבי יהודה לרבי חייא, זה ששנינו שעתידי הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים לעתיד לבא מה זה. אמר לו, טרם שהלכתי לפני אותם המלאכים הקדושים, בעלי המשנה, כך נשמע לי. כיון ששמעתי את זה שאמר רבי אלעזר, התיישב בלבי. שאמר רבי אלעזר, סעודת הצדיקים לעתיד לבא כמו זה שכתוב "ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו". וזה הוא ששנינו נזונים.

ואמר רבי אלעזר, במקום אחד שנינו נהנים, ובמקום אחר שנינו נזונים. מה בין זה לזה. אלא כך אמר אבי, הצדיקים שלא זכו כל כך, נהנים מאותו זיו, שלא ישיגו כל כך. אבל הצדיקים שזכו, נזונים עד שישגו השגה שלימה. ואין אכילה ושתיה אלא זו, וזו היא הסעודה והאכילה. ומניין לנו זה, ממש, שכתוב "ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא אכל ומים לא שתה". למה לחם לא אכל ומים לא שתה, מפני שהיה נזון מסעודה אחרת, מאותו זיו של מעלה. וכמו כן סעודתם של צדיקים לעתיד לבא.

אמר רבי יהודה, סעודת הצדיקים לעתיד לבא לשמוח בשמחתו, זהו שנאמר @ "ישמעו ענוים וישמחו". רב הונא אמר, מכאן "וישמחו כל חוסי בכ לעולם ירננו". אמר רבי יצחק, זה וזה ישנם לעתיד לבא.

ולמדנו, אמר רבי יוסי, יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, אלו דברים עתיקים שלא נגלו לאדם מיום שנברא העולם, ועתידים להתגלות לצדיקים לעתיד לבא, וזו היא השתיה והאכילה, ודאי זו היא. אמר רבי יהודה ברבי שלום, אם כן מהו לויתן ומהו השור, שכתוב "כי בול הרים ישאו לו".

אמר רבי יוסי, והנה כתוב "בעת ההיא יפקוד ה' בחרבו הקשה והגדולה והחזקה על לויתן נחש בריח ועל לויתן נחש עקלתון והרג את התנין אשר ביים", הנה כאן שלשה. אלא רמז הוא שרמז על המלכיות. אמר רבי תנחום, אין לומר על מה שאמרנו רבותינו, ודאי כך זה.

(ט) עי' זהר ח"א רה ע"ב: רבי יצחק ורבי יהודה הוו יתבי ליליא חד ולעאן באורייתא אמר רבי יצחק לרבי יהודה הא תנינן¹⁸¹⁸ דכד ברא קב"ה עלמא עבד עלמא תתאה¹⁸¹⁹ כגוונא דעלמא לעתיד לבא.

¹⁸¹⁸ דרוש זה מכוון מאד לאחר חצות, שכל סודו לקמים באותו זמן הוא להשתדל בתיקון רחל הוא סוד הארץ העליונה מדרגת עשיה שבאצילות אשר כנגד זה נשתלשלו העולמות בכללות אל ד' עולמות אבי"ע. אמנם ידוע שסוד ג' כלים של כל פרצוף ופרצוף הם ג' כלים לנר"ן שהם בסוד ב"ע כי סוד

תיקון חלק ה

עלאה¹⁸²⁰ וכלא דא לקבל דא (נ"א) בגין למהוי דא לקבל דא) ואיהו יקריה לעילא ותתא אמר רבי יהודה הכי הוא ודאי וברא אדם על כלא¹⁸²¹ הה"ד (שם מה יב) אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי אנכי עשיתי ארץ ודאי [מאי טעמא עשיתי ארץ] בגין דאדם עליה בראתי דאיהו קיומא דעלמא למהוי כלא בשלימו חד פתח ואמר (שם מב ה) כה אמר הא"ל ה' בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה האי קרא אוקמוה אבל כה אמר הא"ל יהו"ה¹⁸²² בורא השמים ונוטיהם דא קב"ה לעילא לעילא¹⁸²³ דאיהו בורא השמים ואתקין ליה תדיר בכל זמנא¹⁸²⁴ רוקע הארץ וצאצאיה דא ארעא קדישא צרורא דחיי נותן נשמה לעם עליה (הארץ) דא היא דיהבה נשמה וגו'¹⁸²⁵:

תרגום: רבי יצחק ורבי יהודה היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה. אמר רבי יצחק לרבי יהודה, הנה שנינו, שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, עשה את העולם התחתון כדוגמת העולם העליון, והכל זה כנגד זה, (כדי להיות זה כנגד זה), והוא כבודו למעלה ולמטה. אמר רבי יהודה, כך זה ודאי, וברא אדם על הכל. זהו שנאמר @ "אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי". "אנכי עשיתי ארץ" ודאי. למה "עשיתי ארץ", משום ש"אדם עליה בראתי", שהוא קיומו של העולם, שיהיה הכל בשלמות אחת. פתח ואמר, "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם רוקע הארץ וצאצאיה נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה". הפסוק הזה בארוהו, אבל "כה אמר האל ה' בורא השמים ונוטיהם" זה הקדוש ברוך הוא, למעלה למעלה, שהוא בורא השמים, והתקנים תמיד, בכל זמן. "רוקע הארץ וצאצאיה", זו הארץ הקדושה, צרור החיים. "נותן נשמה לעם עליה", (הארץ) זו היא שנותנת נשמה וגו'.

(י) עי' זהר ח"ג צג ע"ב: מנא לן דכתיב גוי אחד בארץ [ודאי] בארץ הם גוי אחד עמה אקרון אחד ולא אינון בלחודייהו דהא ומי כעמך ישראל גוי אחד סגי ליה אבל לא אקרון אחד אלא בארץ בזווגא דהאי ארץ¹⁸²⁶ כגוונא דלעילא ובגין כך כלא קשיר דא בדא בזווגא חדא זכאה חולקיהון דישאל אששת ימים תעשה מלאכה (שמות לה ב) אתמר והא אוקמוהו:

תרגום: מנין לנו, שנאמר גוי אחד בארץ, ודאי בארץ הם גוי אחד עמה, הם נקראים אחד ואינם לבדם, שהרי ומי כעמך ישראל גוי אחד, מספיק לו, אבל לא נקראו אחד אלא בארץ, בזווג של הארץ הזו, כדוגמא שלמעלה, ולכן הכל קשור זה עם זה בזווג אחד. אשרי חלקם של ישראל, "ששת ימים תעשה" מלאכה נאמר והרי פרשוה.

החיה אינה נגבלת בכלי, וכמו כן עולם האצילות תמן מקנן אבא והוא בסוד איהו וחיויה חד בהון, כי בחינת הכלים הם להיות נשמה לג' עולמות ב"ע, שהם נקראים עלמא דנוק', ולכן ג' שמותם בריאה יצירה עשיה הם בלשון נקבה וכולם נקראים בבחינת אי', פי' שם עולם, שמורה על המקום והוא סוד כלי הספירות שבהם הוא ענין הגבול והקצבה ובהם מתעלם אור הפנימי וזהו שם עולם. והיינו עלמא תתאה כגוונא דעלמא עלאה, ירצה שבאצילות יש שלשה כלים תיכון אמצעי וחיצון שהם בסוד ב"ע, וכנגדם יש שלשה עולמות תחתונים שהם בריאה יצירה ועשיה הנקראים עולמות הפירוד (מ"מ).

¹⁸¹⁹ פשט המאמר עולם הזה כעולם העליון ואדם על כולא היינו אדם התחתון שע"י מעשיו הטובים מקיים כל העולמות וכשנעמיק קצת יפורש עלמא תתאה היא מלכות א"נ ב"ע (מ"מ). פי' בינה והיינו תרין ההי"ן א"נ מלכות דאצילות (מ"מ).

¹⁸²⁰ היינו אבא שעיקר שם מ"ה שהוא גי' אד"ם הוא מאבא כנודע מדברי הרב ז"ל וע"י אבא נתקיימו כולם, וז"ש דאיהו קיומא דעלמא, א"נ היינו ז"א דאצילות שמקיים מלכות ובי"ע (מ"מ).

¹⁸²² פי' בינה שנקראת א"ל לפי שעיקריות שם ס"ג הוא ייא"י גי' א"ל וזהו האל ה' (מ"מ).

¹⁸²³ פי' לעילא מהמלוכת לעילא מז"א, שהבינה עליונה משניהם (מ"מ).

¹⁸²⁴ פי' בכל יום נותנת הבינה לז"א מוחין חדשים כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).

¹⁸²⁵ לכאורה קשה על מאי דקאמר שהמלכות יבא נשמה והלא נודע שהנשמה היא מבינה, ויובן במ"ש הרב שהנשמות באות מבינה אלא שהם דקים כקרני חגבים וכשיוורדים למטה בזו"ן דאצילות נעשה זווג אחר דז"א דאצילות מלבד זווג אר"א ומתעברת המלכות מהם ומה שהיו תחלה כקרני חגבים נגדלים עכשיו ע"י זווג זו"ן ונעשים נשמות יקרות ונמצא שאינם נגמרים רק ע"י זו"ן עכ"ל הרב ז"ל וז"ש דא היא דיהבא נשמה כי על ידה נגמרת הנמשה ונגדלת (מ"מ).

¹⁸²⁶ שישאל דלעילא ת"ת כשהוא בארץ דלעיל מלכות נקראים אחד כך הם אינם נקראים א' אלא בארץ ישראל (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

(יא) עי' זהר ח"ג רפח ע"א: תלת רישין אתגלפן דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסיא ולא מתפתחא וחכמתא דא סתימאה רישא לכל רישיה דשאר חכמות תרגום: שלשה ראשים נחקקו זה לפניו מזה וזה למעלה מזה. ראש אחד החכמה הסתומה שנתכסתה ואינה נפתחת. וחכמה זו הסתומה היא הראש לכל הראשים של שאר החכמות. ביאור: תלת רישין אתגלפן - זהו התיקון של ע"ק דאתתקן במתקלא להתגלות בג' רישין¹⁸²⁷ (בהגר"א על ספד"צ ג ע"ב ד"ה ותיקון של). התיקון הראשון מו' התיקונים דגלגלתא הוא הגלגלתא עצמו, ה"ה הראש הראשון מג' הרישין שכאן (בהגר"א על ספד"צ ה ע"א ד"ה בחד גולגלתא). כמו בא"א שעמידתו הוא בהנהגה בבחינת ג' קוים, כן הוא באו"א ובז"א (בהגר"א על ספד"צ כז ע"ג ד"ה וענין כלל ופרט)¹⁸²⁸. דא לגו מן דא ודא לעילא מן דא - והנה מקומו של רישא דלא אתידע הוא ע"ג גולגלתא דא"א (בהגר"א על ספד"צ כב ע"ג ד"ה ואמר אם כו') ושם אין בחינה של מתקלא¹⁸²⁹ ואין ניכרים בחינות של ימין ושמאל, מכיוון שאין הנהגה של זמן ובסוד תיקונים ושרשים של הנהגה, שכן כל דבר ודבר שם הוא שורש לענין אחר. לכן אנו מדברים בהם בסוד "זה לפניו מזה". מקום התחלת המתקלא הוא בגופא דא"א, דהיינו מחסד שבו ולמטה (פת"ש א"א ז'). מתקלא זו היא בבחינת קו א' (לש"ו כללים ח"א פו ע"ב). רישא חדא חכמתא סתימאה דאתכסיא ולא מתפתחא¹⁸³⁰ - מו"ס הוא שורש החכמה (בהגר"א על תיקו"ז קכז ע"א ד"ה להווא). כאן מתבאר שמו"ס הוא במדריגה התחתונה מגלגלתא ודל"א¹⁸³¹ (בהגר"א על תיקו"ז סוף קלח ע"ג). ווהנהגה כל הגילויים הם בסוד ג', לכן גם בשרשם הוא כך. לכן יש ג' בחכמה עצמה: א' "סתימאה", ב' "דאתכסיא", ג' "ולאו מתפתחא" (מ"א טז). וחכמתא דא סתימאה רישא לכל רישיה¹⁸³² דשאר חכמות - כאן נכללים כל ג' הרישין, וממילא כלולים בזה כל החכמות (לש"ו ביאורים ח"ב פז ע"א).

(יב) עי' זהר ח"ב צד ע"ב: תא חזי בר נש כד אתיליד¹⁸³³ יחבין ליה רוחא [נ"א נפשא] מסטרא דבעירא¹⁸³⁴ מסטרא דדכיו מסטרא דאלין דאתקרון [אופנים] אופני הקודש זכה יתיר¹⁸³⁵ יחבין ליה רוחא מסטרא [דחיוון דאינון חיות הקודש זכה] אדחיות זכה יתיר יחבין ליה נשמתא מסטרא דכרסיא ותלת אלין¹⁸³⁶ אינון אמה עבד ושפחה¹⁸³⁷ דברתא דמלכא:

¹⁸²⁷ כל ג' הרישין מכונים 'הוא' (בהגר"א על ספד"צ כג ע"ג ד"ה וז"ש הוא).
¹⁸²⁸ ג' אלה הם כנגד ג' הכינויים "עילת כל העילות" (והב' שאחריו הם "העילות" פי' שהמה סיבה ושורש לשאר הספירות), "מופלא" ו"מכוסה" (בהגר"א על תז"ח יא ע"ב ד"ה דהוא), ועי' בהגר"א על תז"ח יח ע"ג ד"ה ונהיר.

¹⁸²⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה ועוד נ"ל, שבא"א אין מתקלא.
¹⁸³⁰ בהגר"א על תיקו"ז קלח ע"ג גורס "מתפתחי חכמתא", אמנם בדף קכז ע"א גורס כמ"ש למעלה.
¹⁸³¹ וע"ש שלפעמים הוא להיפך, דהיינו כאשר משפיעים למטה.
¹⁸³² בהגר"א על תיקו"ז קלח ע"ג גורס "רישא לשאר", ואילו בדף קכז ע"א גורס כמ"ש למעלה. ועי' תיקונים קלח ע"ב ד"ה בהיכלא שם גורס "רישא דכל רישין", ואילו בדף קלח ע"ד גרסתו היא כמ"ש כאן.

¹⁸³³ ויקרא רכז ע"ב (הערת הזהר).
¹⁸³⁴ דבעיראן (שער מאמרי רשב"י). נעשה תחילת יצירתו ג"כ בבחי' הנה"י שהוא סוד בהמה (כללים ח"א לא ע"א).

¹⁸³⁵ צריך שתדע כי אין זה אלא בנשמה חדשה שעדין לא נתגלגלה כלל, ולכן היא הולכת ונוספת בסדר המדרגות, נפש ואח"כ רוח ואח"כ נשמה. ואינו תלוי בענין השנים רק בזכויות בלבד. אמנם מי שהוא מגולגל מבחינת נפש, אינו יכול ליקח עוד כל ימיו חלק הרוח, וכשימות אחר שישלים הנפש יחזור ויתגלגל לתקן הרוח. וכן הענין בנשמה ובדרוש הגלגולים הארכנו בזה וע"ש (שער מאמרי רשב"י ועי' זהר הרקיע). עי' ח"ג רכז סע"ב. אפשר לזכות עד יחידה דאצילות, והוא ע"י זכות ומעשים טובים, וכמ"ש בספר הגלגולים (פרק ח) (דע"ה ח"ב קמה ע"א).

¹⁸³⁶ פי' בריאה יצירה עשיה, כי אמה היינו אמא דמקנא בכורסיא, והיינו בינה דמלכות, שנטרדה. ועבד היינו ו"ק דמטטרון ביצירה, שנטרד. ושפחה היינו סנדלפון דעשיה שנטרדה מלכות דמלכות בעשיה (זהר הרקיע).

¹⁸³⁷ ע"י שכל העולמות ב"ע נמשך מציאותם רק דרך מחיצות ומסכים מהאור שלמעלה הנה הם במדרגה אחרת לגמרי ואינם נקראים מעתה בשם בנים אלא רק בשם עבדים (כללים ח"ב צד ע"ד).

תיקו"ז חלק ה

זכה יתיר יהבין ליה [נפשא] (נשמתא) בארץ אצילות (א) מסטרא (דארץ אצילות) דבת יחידה¹⁸³⁸ ואתקריאת איהי בת מלך זכה יתיר יהבין ליה ארוחא דאצילות (אצילות) מסטרא דעמודא דאמצעיתא ואקרי בן לקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהו"ה אלהיכם זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דאבא ואמא הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים מאי חיים אלא אינון י"ה דעליהו אתמר (תהלים קנ ו) כל הנשמה תהלל יה ואשתלים [ביה] (ב) יהו"ה: זכה יתיר יהבין ליה יהו"ה בשלימו דאתון¹⁸³⁹ יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהי אדם בארץ אצילות דעילא ואתקרי בדיוקנא דמאריה ועליה אתמר (בראשית א כח) ורדו בדגת הים וגו' והאי איהו שולטנותיה בכל רקיעין ובכל אופנים ושרפים וחיוון ובכל חיילין ותוקפין ד[ל]עילא ותתא ובגין דא כד בר נש זכי בנפש מסטרא דבת יחידה אתמר ביה לא תצא כצאת העבדים (שמות כא ז): תרגום: בא וראה, כשנולד איש, נותנים לו נפש מצד הבהמה, מצד של טהור, מצד אלה שנקראים אופני הקודש. זכה יותר נותנים לו רוח מצד של חיות הקודש, זכה יותר נותנים לו נשמה מצד של הכסא, ושלשת אלו הם אמה עבד ושפחה של בת המלך. [אם] זכה יותר, נותנים לו נפש בדרך אצילות, מצד של בת יחידה, ונקראת בת מלך. זכה יותר, נותנים לו רוח של אצילות, מצד העמוד האמצעי, ונקרא בן לקודש ברוך הוא, זהו שנאמר "בנים אתם ל'ה' אלהיכם". זכה יותר, נותנים לו נשמה מצד של אבא ואמא, זהו שנאמר "ויפח באפיו נשמת חיים", מהו חיים, אלא אותם י"ה, שעליהם נאמר "כל הנשמה תהלל יה", ונשלמה בה יהו"ה. זכה יותר, נותנים לו יהו"ה בשלמות, האותיות יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא אדם בדרך אצילות למעלה, ונקרא בדמות רבונו, ועליו נאמר "ורדו בדגת הים וגו'", וזהו שלטונו בכל הרקיעים ובכל האופנים והשרפים והחיות ובכל החיילות והכחות שלמעלה ולמטה. ולכן כשאדם זוכה בנפש מצד של בת יחידה, נאמר בו "לא תצא כצאת העבדים".

(יג) עי' זהר ח"ג רמח ע"א: פרים בני בקר שנים (במדבר כח יא) אלין אינון דאמרה סיהרא דהיך ישתמשון בה כחדא ואזעירת גרמה תחותיהו ואיל אחד דא איל דיצחק וכי אברהם לאן אזיל אלא בגין דאתער תמן עשו אתכניש אברהם דלא יחמי ליה ומאן איהו שעיר דר"ח (תרי נוסחי) ובגין דזמין לאתערא תמן עשו דאיהו שעיר אתכניש אברהם ולא אשתכח תמן יצחק אשתכח תמן דרחימו דיליה לגביה כחמרא על דורדיה¹⁸⁴⁰ יעקב אשתכח תמן לתברא אנפוי יוסף דאיהו שור (ס"א שטן) דיליה לגבי רחל:

¹⁸³⁸ עי' בהגר"א בתיקו"ז מז ע"א: ואמר דבת יחידה כמ"ש (שיה"ש ו ח) ששים המה מלכות כו' אחת היא יונתי אחת היא לאמה כו', ומסטרה נק' הנשמה יחידה, והוא דרגא דמשה, שלא זכה שום אדם אליה. והענין שאף שנר"ן היא דרגא דב"ע כידוע, וכמ"ש בפ' משפטים שם, כ"ז הוא לפי סדר הבריאה. אבל אחר החטא, ירדו ממדרגתם.

¹⁸³⁹ המילוי הוא יותר בשלימות (דע"ה ח"ב ד ע"ב), ע' מבר"ש (שע"ב ח"ב פ"ט דף י רע"ד מדפוח"ח ובהגהת מהר"צ שם) כי הגם שהאמת הוא שהו"ה פשוט הוא העיקר, וכמ"ש ג"כ בשער לאה ורחל (ריש פרק ב) וכן הוא באר"א (פרק ה ופרק ז) כי הו"ה פשוט הוא בכתר והמילואים הם בחו"ב, והרי הוה הפשוט יותר גבוה, אך היא הנותנת כי הרי נודע הוא שכל מה שהוא יותר גבוה הוא יותר בהעלם ואינו מתגלה למטה. והרי נמצא שעיקר התועלת להתחוננים הוא מהמילוי דוקא, כי משום שהוא יותר תחתון הוא מתגלה ומאיר למטה (ביאורים ח"ב עד ע"ג) בהיות שניהם יחד השם והמילוי (והוא הבחי' ג'), אז השם בעצמו בפשוטו הוא יותר חשוב ומעולה מן מילוי שבו, כי הרי הוא לעולם עיקרו ושורשו, ומאחר שהם מאירים יחד, ר"ל שהוא עצמו מאיר במילואו, הרי הוה המילוי טפל אליו שהוא רק תולדתו (ביאורים ח"ב עד ע"ד).

¹⁸⁴⁰ זה יובן בסוד (בראשית כה כח) ויאהב יצחק את עשו. והסוד כי כבר בארנו כי אין מלך בלתי כל מיני האנשים לצורך כל מיני מל' (עניני מלכות) וגם יש למלך שר א' הנקרא שר הטבחים ההורג כל חייבי מיתות נמצא שהוא צריך לו ואם לא ימצא האיש ההוא ימנע המלך מלתלות ולהרוג. והנה רחום וחנון ה' אמנם לסיבה זו בעצמה ברחמיו הגדולים מיסרינו ביסורים קשים כדי לנקות עונותינו כדי שנזכה (איוב לג ל) לאור באור החיים וצד יסורים באים מיצחק שהוא סוד ה"ג ואם לא ימצא השטן סמא"ל כי אם מלאכים בעלי הרחמים לא יבא דין לעולם וא"כ לא ישתלמו האנשים החוטאים ויפסידו עולמם כנזכר. לכן יצחק אהב את עשו לפעול פעולתו מצד הדין שאם לא יהיה עשו ע"י מי יפעול פעולתו ויהיה הסבה שלא יזכו האנשים לעו"הב לתשלום שכרם והוא ממש דוגמת היין. כי הנה ידוע שהיין חם בטבע וסיבת חומו בהיותו שקט על שמריו כי שם חוזק היין וחמו ואם יסירוהו משם יחמץ וטבע חומץ שיתקדר מטבע חמימות היין ולא יפעול פעולתו הראשונה נמצא כי השמרים הם סיבת

תיקון חלק ה

תרגום: "פרים בני בוקר שנים", אלו הם שאמרה הלבנה, איך ישתמשו בה כאחד, והמעייטה עצמה תחיתה, "ואיל אחד", זה אילו של יצחק, וכי אברהם להיכן הלך, אלא משום שהתעורר שם עשו, נאסף אברהם שלא יראה אותו, ומיהו, שעיר של ראש חדש, ומשום שמזמן להתעורר שם עשו, שהוא שעיר, נאסף אברהם ולא נמצא שם, יצחק נמצא שם, שהאבה שלו אצלו כיין על שמריו, יעקב נמצא שם לשבור פניו, יוסף שהוא השור (שטן) שלו אצל רחל.

(יד) עי' זהר ח"ג ו ע"א: אמר רבי יהודה אי הכי¹⁸⁴¹ באתר דמחשבה דלעילא¹⁸⁴² בעי לקרבא אמאי לתתא יתיר לא הוה בידיה¹⁸⁴³ אתא לקמיה דרבי שמעון אמר ליה רישא דכלא מחשבה הוא¹⁸⁴⁴ וסיומא דההיא מחשבה אתר דאקרי בקר¹⁸⁴⁵ ומאי איהו ההוא סיומא דגופא דמבסס לנוקבא כך¹⁸⁴⁶ מחשבה דבר נש רישא דכלא סיומא דההיא מחשבה כד אתעביד עובדא אימתי בבקר הדא הוא דכתיב (מיכה ב א) הוי חושבי און ופועלי רע אימתי על משכבותם [באור] (לאור) הבקר יעשוהו (ו) ועד¹⁸⁴⁷ לההוא אתר דמחשבה¹⁸⁴⁸ מחשבה אסתליק ועובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי: תרגום: אמר רבי יהודה אם כך, במקום של מחשבה של מעלה צריך להקריב, למה למטה יותר, לא היה בידו. בא לפני רבי שמעון, אמר לו הראש של הכל הוא מחשבה, וסיום של אותה מחשבה מקום שנקרא בקר, ומיהו, אותו סיום הגוף שמבשם את הנקבה. (כך) מחשבה של אדם ראש של הכל, הסיום של אותה מחשבה כשנעשה מעשה, מתי בבוקר, זהו שנאמר "הוי חושבי און ופועלי רע", אימתי על משכבותם באור הבוקר יעשוהו, ועל כן לאותו מקום של מחשבה המחשבה עולה והמעשה מתקרב לסיום המחשבה ודאי.

(טו) עי' זהר ח"ג רנה ע"ב: ומה¹⁸⁴⁹ דאוקמוה¹⁸⁵⁰ שתיים כהלכתן [ושלישית אפילו טפח ולמ"ד שלשה כהלכתן] ורביעית אפילו טפח ואינון בגין דא תרין תלת ארבע הא תשע טפח איהי

היין במזגו וטבעו וכן עשו הוא סיבת קיום הנהגת הדין וגבו' על מזגו וטבעו כדי לזכות העולם כמו הרפואות והסמים המרים שנותנים לו לחולה הוא לרפואתו ולהחיותו וזהו סוד וטעם שברא הש"י הסומאה בעולם וזה דבר נחמד במה שקראו חמרא על דורדיא (זהר הרקיע).

¹⁸⁴¹ בשלמא לר' חייא דקאמר, דמה דאתמשך ממחשבה הוא יצר הרע, דהיינו בגבורה, והיינו מן בקר, כדפי' לעיל ניחא. אלא לדידיך דאמרת "דאמחשבה דלעילא בעיא לקרבא" דהיינו בחכמה, "אמאי לתתא יתיר" דהיינו דכורא שהוא יסוד כדפרשת זכר תמים (אור יקר).

¹⁸⁴² פי' כיון שהעולה היא רומזת למחשבה שהוא אבא, א"כ היה ראוי להקריב דבר שרומז לאבא, שהוא מחשבה, ואמאי מקריבין מן הבקר, שהוא רומז ליסוד (מ"מ).

¹⁸⁴³ עי' דרך חיים (אבות פ"ד מט"ז): רבי ינאי אומר אין בידינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים, וז"ל המהר"ל: פירוש אין בידינו השגה על זה.

¹⁸⁴⁴ כתר כדפי' וסיומא דההוא מחשבה, דהיינו סוף האצילות, יסוד סיומא דגופא, שהוא נקרא "בקר", דהיינו הבקר אור, בקר דיוסף (אור יקר). פי' ששואל אמאי פר בן בקר לעולה, אמר פר לעולה, שהוא שהקשר הוא ע"י הפר. והענין, שאין זיווג למעלה להשפיע עד שעולה מ"נ, שהם פ"ר דינים שמעוררם הזווג ויש ב' מיני גבורות שהם מנצפ"ך העולים פ"ר א' בבינה שמעורר זיווג א"ו ומנצפ"ך אחר שנותנת אימא לנוק' להזדווג עם בעלה. ופי' הענין שהפ"ר דינים באמרו בן בקר שמעורר הזווג מצד הבקר שהם פ"ר היורדים מן היסוד הנק' בקר אבל של הבקר היא הדרגא ונראה שביסוד יש ב' בחי' א' מצד הזכר וא' מצד הנוקבא שכן ב"פ קנ"א גימ' בקר שמורה שהוא מצד שבו נתינה אלו הפ"ר לה וזה שהקשה אמאי יהיה זה לתתא יתיר מהפר של הבינה אלא שהפר יתעורר מצד הבקר שהוא עטרת היסוד מאחר שאין כוונת זה הפר אלא לעורר המחשבה ובזה יובן תירוץ של רשב"י והט אזנך והבן (זהר הרקיע).

¹⁸⁴⁵ פי' יסוד דז"א שבו נסתים היסוד דאבא כמ"ש הרב זלה"ה שיסוד דאבא מסתיים ביסוד דז"א (מ"מ). הענין הוא כמ"ש כי ה"ס נחלקים לג' אות' אחד א' ע"ק ח' ז"א דדכו' מחכמ' עד היסוד ד' מלכות הרי שהיסוד נק' בקר של אברהם סיום ז"א דכורא מתחיל מן חכמה (זהר הרקיע).

¹⁸⁴⁶ מוסגר בדפ"ק.

¹⁸⁴⁷ וע"ד (דפ"ק).

¹⁸⁴⁸ ור"ל כיון שאבא שהוא מחשבה נעלם וסיומא דיליה הוא ביסוד, לכך אנו מקריבין עולה מן הבקר, שהוא רומז ליסוד ומחשבה, שמחשבתין על הקרבן ההיא, מחשבה עולה לאבא, והקרבן עצמו שהוא סיום עובדא, עולה ליסוד, שהוא סיומא דמחשבה (מ"מ).

¹⁸⁴⁹ ומ' (יהל אור).

¹⁸⁵⁰ הוא מ' פתוחה סוכה פתוחה (יהל אור).

תיקון חלק ה

עשיראה לאשלמא כל חסרון¹⁸⁵¹ ובגין דא שיעור סכה לא פחות מעשר דאיהו¹⁸⁵² מלכות עשיראה¹⁸⁵³ דכל דרגין ולא למעלה מעשרין דאיהי כ' כתר עליון דלא שלטא ביה עינא כבוד עלאה:
עליה אמר משה (שמות לג יח) הראני נא את כבודך ואתיב ליה קב"ה לא תוכל לראות את פני ולית כבוד (אלא) בלא כ' [ובגין דא] שיעור מארי מתניתין לקבליהו סכה העשויה כמבוי מסטרא דאת ב' כמין גא"ם¹⁸⁵⁴ מסטרא דאת ג' כמין צריף מסטרא דאת ד'¹⁸⁵⁵:
תרגום: ומה שפרשוהו שנים כהלכתן ושלישית אפילו טפח, ולמי שאמר שלשה כהלכתן ורביעית אפילו טפח, והם בגלל זה שנים שלש ארבע הרי תשע, וטפח הוא עשירי להשלים כל חסרון. ומשום זה שיעור סוכה לא פחות מעשר שהיא מלכות, עשירית של כל הדרגות, ולא למעלה מעשרים שהיא כ' כתר עליון, שלא שולטת בו עין, כבוד עליון.
עליו אמר משה "הראני נא את כבודך", והשיב לו הקדוש ברוך הוא "לא תוכל לראות את פני", ואין כבוד בלי כ'. ומשום זה שיעור בעלי המשנה כנגדם, סוכה העשויה כמבוי מצד אות ב', כמין גא"ם, מצד אות ג', כמין צריף, מצד אות ד'.

(טז) עי' זהר ח"א כא ע"ב: יהושע אתנבי מהודו של משה¹⁸⁵⁶ דכתיב (במדבר כז כ) ונתתה מהודך עליו [ודא] (והא) [הודו]¹⁸⁵⁷ דרגא חמישאה נצח ירכא שמאלא [ד] יעקב¹⁸⁵⁸ ובגין כך [אתא] (אמר) דוד וכליל ליה בימינא דכתיב (תהלים טז יא) נעיונות בימינך נצח¹⁸⁵⁹ ימינך לא כתיב אלא בימינך מאי טעמא אתחלש ירכא דיעקב בגין דאתקרב ביה (ב) סטר מסאבא (ו) נקיט תוקפא מניה ואתעכב עד שמואל ועל דא¹⁸⁶⁰ אתא לאדכרא [דדא] (בדא) איהו ירכא דישראל דכתיב (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל ועל דא כל מילוי הוה בדינא בשירותא ובסופא¹⁸⁶¹ ותו קב"ה כליל ליה לבתר בהוד אימתי לבתר דמשח מלכין ועל דא שקיל איהו¹⁸⁶² כמשה ואהרן מה משה ואהרן בתרין סטרין דלעילא¹⁸⁶³ אף הוא לתתא כגוונא דאינון תרין סטרי ומאן אינון נצח והוד כגוונא דמשה ואהרן דלעילא וכלהו דרגין אחידין (ביה) דא בדא דכתיב (תהלים צט ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו דהא שית סטרין אתכלילו ואחידין דא בדא:
כמה! [כמא דאלין אחידין משה ואהרן ושמואל אוף הכי אחידין דא בדא] יעקב משה ויוסף יעקב מאריה דביתא מית יעקב נטל משה ביתא ומני לה בחייו¹⁸⁶⁴ יוסף ע"י דיעקב ומשה¹⁸⁶⁵ הוה צדיק יעקב [ביוסף] (ויוסף) נטל ביתא דכתיב (בראשית לז ב) אלה תולדות יעקב יוסף משה לא שימש בה עד דנטל ליה ליוסף¹⁸⁶⁶ כד נפקת שכינתא מן גלותא לא יכיל לאזדווגא [בה] אלא ביוסף דכתיב (שמות יג יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו (ד) אמאי כתיב עמו אלא גופא לא אזדווג בנוקבא עד

¹⁸⁵¹ פי' עשרה טפחים היה מן הקרקע עד רגלי כרובים, כמ"ש רז"ל (סוכה ד ע"ב) ארון ט' וכפורת טפח. ומרגליהון עד רשיהון ששם סוככים, שמזה נלמד לסכך (יהל אור).

¹⁸⁵² דאיהי (דפ"ו).

¹⁸⁵³ והיא כלולה מי'. וממנה ולמעלה י' עד הכתר וכמ"ל (יהל אור).

¹⁸⁵⁴ והא דסוכה תהיה לצל צ"ל אח"כ כמ"ל (יהל אור).

¹⁸⁵⁵ פי' הצריף הוא שב' דפנות מגיעות זה לזה כמין ד' (יהל אור).

¹⁸⁵⁶ ת"ת (רח"ו).

¹⁸⁵⁷ הוד ודא (דפ"ו).

¹⁸⁵⁸ כאן מבאר שבתחלה יצאה נצח בסט' דדינא והוד בסט' דרחמי, ואח"כ נתקנו (בהגר"א על ספד"צ ט ע"ד ד"ה מלך הששי). קרי ליה שמאלא על שם הוד דרחל שנגדו מאחור (מ"מ).

¹⁸⁵⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ י ע"ג ד"ה ולא זכה דוד שזה בחי' חסד דאתגליא בפום אמה, עי' אד"ר קמב ע"א. ועי' בהגר"א על ספד"צ כו ע"ד.

¹⁸⁶⁰ שמות קיא ע"א (הערת הזוהר).

¹⁸⁶¹ פי' ששמואל היה מוכיח לישראל בין בתחלת ימיו בין בסוף ימיו, ותחילה ניבא על עלי ובסוף על שאול (מ"מ).

¹⁸⁶² תרומה קמח ע"א (הערת הזוהר).

¹⁸⁶³ פי' הם חר"ג, אהרן בחסד, משה בגבורה (מ"מ).

¹⁸⁶⁴ יעקב גרם זווג דז"ן בחייו, גופא בגופא, ובשעת מיתת זווג דז"ן רוחא ברוחא (מ"מ).

¹⁸⁶⁵ משה אפילו בחייו גרם זווג דז"ן וזווג דא"א גופא בגופא (מ"מ).

¹⁸⁶⁶ יסוד (רח"ו).

תיקוני חלק ה

דאזדווג בהדי בריה¹⁸⁶⁷ ועל דא משה נטל ליה ליוסף עמיה כיון דהוה עמיה שמש בנוקבא כדקא יאות ובגין כך יעקב משה ויוסף כחדא אזלי:

תרגום: יהושע נתנבא מהודו של משה, שכתוב "ונתת מהודך עליו". הוד. וזו דרגה חמישית. "נצח" ירך שמאל של יעקב, ולכן בא דוד וכלל אותו בימין, שכתוב "נעמיות בימין נצח". לא כתוב ימין אלא בימין. למה נחלשה ירך יעקב, בגלל שצד הטומאה התקרב אליו ולקח ממנו כח, והתעכב עד שמואל. ועל זה בא להזכיר שזהו ירך של ישראל, שכתוב "וגם נצח ישראל". ועל זה כל דבריו היו בדין בתחילה ובסוף. ועוד, שהקדוש ברוך הוא כלל אותו אחר כך בהוד, מתי, לאחר שמשח מלכים. ועל זה הוא שקול כמשה ואהרן. מה משה ואהרן בשני צדדים שלמעלה, גם הוא למטה כדוגמת אותם שני הצדדים. ומי הם, נצח והוד. כדוגמת משה ואהרן שלמעלה. וכל הדרגות אחוזות זו בזו, שכתוב "משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו", שהרי ששה צדדים נכללו אחוזות זו בזו.

כמו שאלה אחוזים, משה ואהרן ושמואל, כך גם אחוזים (זה בזה) יעקב משה ויוסף. יעקב בעל הבית. מת יעקב, לקח משה את הבית, ופקד אותה בחייו. יוסף על ידי יעקב, ומשה היה צדיק. יעקב לקח את הבית על ידי יוסף, שכתוב "אלה תולדות יעקב יוסף". משה לא שימש בה עד שיוסף לקח אותו. כשיצאה השכינה מהגלות, לא יכול להזדווג בה, רק ביוסף, שכתוב "ויקח משה את עצמות יוסף עמו", למה כתוב עמו, אלא גוף לא מזדווג בנקבה עד שמזדווג עם בנו, ועל זה משה לקח לו את יוסף עמו, כיון שהיה עמו, שימש בנקבה כראוי. ולכן יעקב משה ויוסף הולכים כאחד.

(יז) עי' בראשית יח ע"ב: **מיכא**ל בסטרא דא¹⁸⁶⁸ רפאל בסטרא דא גבריאל בסטרא דא ואינון גוונים דאתחזיין בההוא דמות חור וסומק וירוק כן מראה הנגה סביב נהירו דאתכסיא בגלגולא דחיוו ודעינא (דעיבא) הוא מראה דמות כבוד יהו"ה גוונים דאתיחדא יחודא תתאה¹⁸⁶⁹ לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא יהו"ה אלהינו יהו"ה¹⁸⁷⁰ גוונים סתימין דלא אתחזון ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה¹⁸⁷¹ גוונים [בקשת] [לקשת] לתתא¹⁸⁷² לאתיחדא בהו חור סומק וירוק¹⁸⁷³ כגוונים סתימין¹⁸⁷⁴ ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד: בשכמל"ו יחודא דלתתא¹⁸⁷⁵ יחודא עלאה (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא לקביל דא יקו מדידו דקו (ומשירותא הכא שית תיבין משירותא) [ומשחתא¹⁸⁷⁶ הכא שית תיבין¹⁸⁷⁷ והכא שית תיבין משחתא] בוצינא דקרדינותא דכתיב (ישעיה מ יב) מי¹⁸⁷⁸ מדד בשעלו

Commented [063]: לש
אול ליוסף שלום כזה
קצרה?

¹⁸⁶⁷ ברית (דפ"ו).

¹⁸⁶⁸ פי' הם מרכבה של המלכות שמתראים בה הארת חג'ת וענפיהם הם מיכאל גבריאל רפאל שהם ענפי חג'ת (מ"מ).

¹⁸⁶⁹ פי' הנערות שתחת המלכות שהם הגוונים הנזכרים הם מתייחדים ונקשרים כעין יחוד אל הספירות, וז"ש לפום יחודא דלעילא כמו שנקשרות הספירות כן נקשרות ומתייחדות הכוחות האלו שהם דוגמתם למטה במלכות והיינו דמפרש ה' אלהינו ה' (הכי) [הני] חסד גבורה תפארת חסד דין ורחמים גוונים סתימין דלא אתחזיין שהם באצילות ואתקשרן אל מקום אחד בסוד היסוד הכולל ומייחד כל אלו הבחינות כדפי' והיינו ייחוד עליון כדאמרין לא שהם מתייחדים למטה במיכא"ל גבריאל רפאל כי זה ענין ייחוד אחר כדפי' לעיל בשערים הקודמים אלא ייחודא חדא (קדמאה) עילאה הם בעצמם מתייחדות והיינו נצח והוד משותפות עם חסד וגבורה בענין שכל ששה קצוות נקשרות עם הייחוד הזה והיינו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שהוא קשר וייחוד שש קצוות (כאחד) [באחד] שהוא היסוד ושם המלכות משותפות כדפי' לעיל (אור יקר), פי' הגוונים של המלכות תלויים בגוונים של ז"א, כשמאירים של ז"א גם של המלכות מאירים (מ"מ).

¹⁸⁷⁰ הם חג'ת דז"א, ה' חסד, אלהינו גבורה, ה' ת"ת (מ"מ).

¹⁸⁷¹ והוא יחוד ז"א (מ"מ).

¹⁸⁷² פי' מיכאל גבריאל רפאל, שהם מרכבה דמלכות, והם הגוונים הנראים בקשת בעולם הזה (מ"מ).

¹⁸⁷³ פי' לחבר עמהם הארת חג'ת עם ענפיהם שהם מיכאל גבריאל רפאל שהם נגלים (מ"מ).

¹⁸⁷⁴ הם חג'ת העיקרים (מ"מ).

¹⁸⁷⁵ יחוד ו"ק דמלכות מן החיצונים (מ"מ).

¹⁸⁷⁶ פי' הם המוחין דז"א (מ"מ). עי' שעה"כ ה ע"ד.

¹⁸⁷⁷ פי' ז"א יש בו ו"ק, ועי' המוחין נגמר פרצופו (מ"מ).

¹⁸⁷⁸ ויחי רטו ע"ב וריש תקון כד ע"ב (ד"א).

תיקו"ז חלק ה

מים ודא איהו (בראשית א ט) יקו המים הכא שעורא דיוצר עלמין¹⁸⁷⁹ יו"ד ה"א וא"ו ה"א קדו"ש קדו"ש קדו"ש (ישעיה ו ג) דא איהו יקו המים יהו"ה צבאות דא איהו אל מקום אחד ברזא דשמא דא מלא כל הארץ כבודו דא ותרואה היבשה רזא גליפא שמא דיתודא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו קדישא¹⁸⁸⁰:

[תדשא הארץ דשא עשב וגו' (בראשית א יא)] (הארץ) השתא אפיקת חילא¹⁸⁸¹ באינן מיין דאתכנשו¹⁸⁸² לאתר (דא) חד¹⁸⁸³ ונגדין בגויה גו טמירו סתימאה¹⁸⁸⁴ ונפקין בגויה טמירין עלאין¹⁸⁸⁵ וחיילין קדישין¹⁸⁸⁶ די כל אינן בני מהימנותא מתקנן לון בתקונא דמהימנותא בההיא פולחנא דמאריהון ורזא דא (תהלים קד יד)¹⁸⁸⁷ מצמיח חציר לבהמה וגו'¹⁸⁸⁸ דא בהמה דרביעאה על אלף טורין¹⁸⁸⁹ ומגדלין לה בכל יומא ההוא חציר וחציר דא אינן מלאכין שליטין לפום שעתא¹⁸⁹⁰ דאתבראו בשני וקיימין למיכלא דהאי בהמה בגין דאית אשא אכלא אשא¹⁸⁹¹:

ועשב לעבודת האדם (שם) עשב דא אלין אופנין וחיות וכרובים¹⁸⁹² דכלהו מתקנן גו תקונייהו וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמאריהון בקרבניהון ובצלותא דדא איהו עבודת האדם ועשב דא אודמן ואתעתד לעבודת האדם לאתתקנא בתקוניה כדקא יאות וכד אינן מתתקנן בההיא עבודת האדם לבתר מנייהו נפקי מזוני וטרפין לעלמא דכתיב (שם) להוציא לחם מן הארץ ודא איהו (בראשית א יא) עשב מזריע זרע דהא חציר לא מזריע זרע איהו אלא אודמן למיכלא דאשא קדישא ועשב לתקונא דעלמא וכל דא להוציא לחם מן הארץ כל תקונין דבני נשא [דקא מתקני להאי עשב] (להוי לההוא) ארץ דפולחנא דלהון למאריהון לספקא על ידיהון מההיא ארץ טרפי ומזוני להאי עלמא ולא תברכא בני נשא מברכן דלעיל:

עץ פרי¹⁸⁹³ עושה פרי¹⁸⁹⁴ (שם) דרגא על דרגא דכר ונוקבא¹⁸⁹⁵ כמה דעץ פרי אפיק חילא דעץ עושה פרי אופ הכא אפיק איהו¹⁸⁹⁶ ומאן איהו אלין אינן כרובים ותמרות מאי תמרות אלין אינן דסלקי בתנא דקרבנא [ומתתקני בהדיה] ואקמן ונ"א ואקרון תמרות עשן וכלהו קיימין בתקונייהו

¹⁸⁷⁹ בראשית כג ע"א (הערת הזוהר).

¹⁸⁸⁰ נמחק בדפ"ק.

¹⁸⁸¹ הם סוד חיות הקודש וכל הרוחין די בהיכלא דמטרוניתא שאנו מחברים בתפילתנו וז"ש כל אילין בני מהימנות' וכו' (רח"ו).

¹⁸⁸² הם מיין דכורין שביסוד (רח"ו). פי' בכח מ"ד שקבלה מיסוד הוציאה אלו החיילות (מ"מ).

¹⁸⁸³ הוא יסוד דז"א (מ"מ).

¹⁸⁸⁴ יסוד ידיה (רח"ו). פי' המים הנז' שהם מ"ד נגדין בתוך היסוד מהדעת דרך חוט השדרה, כי משם באה הטיפה (מ"מ).

¹⁸⁸⁵ הם הנשמות (מ"מ).

¹⁸⁸⁶ הם המלאכים שכל אלו נבררים ע"י הברורין שמעלים בסוד מ"ן למלכות והם בחי' שם ב"ן (מ"מ).

¹⁸⁸⁷ פנחס ריז ע"א ותקונים תקון עא ודף ס ע"ב בהג"ה בתקונים (ד"א).

¹⁸⁸⁸ עי' הקדו"ש נה ע"ד, דע"ה ח"ב לד ע"א, נה ע"ד, סא ע"ב, סב ע"ב, ועי' זוהר הרקיע. ועי' פת"ש א"א פרק טו.

¹⁸⁸⁹ שבעולם הבריא כמנין א"ל שד"י (רח"ו). מלאכים אלו הם מברורים המלכים שמתו והם זיקין דאתדעכו לאלתר, ולכך הם מתים ומתחדשים בכל יום (מ"מ).

¹⁸⁹⁰ עי' לעיל יז ע"ב ובהערתינו שם, ועי' אריכות בעניין זה בדע"ה ח"ב סא ע"ג, סד ע"ב. והיינו ניצוצין דספירת הגבורה, ועל ידי ניצוצין אלה יצאו ונעשו כל המציאויות אשר בכל עולם ועולם שבעולמות ב"ע (דע"ה ח"ב סו ע"ד). ביום ב' דמעשה בראשית החל התיקון דהצירוף והליבון לבחי' הניצוצין דמחצב העולמות והמלאכים שהם מהחיצוניות דהנקודות, והיתה נפילתם בעולם התווה יותר גדולה, ולכן בהם הוא שהתחיל הברור ביום ב', שכן הוא זמן שליטת ספי' הגבורה, שכן הם צריכין צירוף וליבון חזק יותר, והנה מהם הוא ה"מלאכין שליטין לפום שעתא דאתבראו בשני" (דע"ה ח"ב עז ע"ג).

¹⁸⁹¹ לקמן יט ע"א (לש"ו).

¹⁸⁹² להמשיך שפע מהשכינה להעולמות, וכמו שלמעלה יש י"מ גם יש בה דכר ונוקב' תימורות וכרובים והם המלאכים העולים בעשן הקרבן והם אפי' זוטרי (רח"ו).

¹⁸⁹³ מלכות (מ"מ).

¹⁸⁹⁴ יסוד (מ"מ).

¹⁸⁹⁵ בראשית לג ע"א (הערת הזוהר).

¹⁸⁹⁶ יסוד (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

לעבודת האדם מה דלא קיימא כן חציר דהא אתעתד למיכל דכתיב (איוב מ י) הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל:

[עץ פרי עושה פרי דיוקנא דכר ונוקבא] ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א י) אלין לאו אינון כאינון כרובים אלין אפי רברבן בדיקנא חתימא כרובים אפי זוטרי¹⁸⁹⁷ כרביין פני אדם כל (דין) דיוקנין כלילן בהו בגין דאינון אפיין רברבין ומצטיירין בהו ציורין גלופין כגלופי שמא מפרש בארבע סטרי דעלמא¹⁸⁹⁸ מזר"ח מער"ב צפון ודרום מיכאל רשים ברשימו לצד דרום וכל אנפין מסתכלין לגביה פני אדם פני ארי"ה פני שו"ר פני נש"ר:

תרגום: מיכאל בצד זה, רפאל בצד זה, גבריאל בצד זה. והם הצבעים שנראים באותה דמות, לבן ואדום וירוק. "כן מראה הנוגה סביב", האור שהתכסה בגלגול מראה העין, הוא מראה דמות כבוד ה'. הצבעים שהתייחדו היחוד התחתון הם לפי היחוד שהתייחד יחוד עליון. "ה' אלהינו ה'". צבעים סתומים שלא נראים ומתקשרים אל מקום אחד. יחוד אחד בעליון, הצבעים בקשת למטה להתייחד בהם, לבן אדום וירוק, כמו צבעים סתומים, והם יחוד אחר, סוד ושמו אחד. "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", היחוד שלמטה. יחוד עליון "שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד". זה כנגד זה. "יקו", מדידות של קו ומדה, כאן שש תיבות וכאן שש תיבות. מדידת הנר החזק, שכתוב "מי מדד בשעלו מים", וזהו "יקו המים". כאן שיעור של יוצר העולמות, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. "קדוש קדוש קדוש" זהו "יקו המים". "ה' צבאות", זהו "אל מקום אחד", בסוד של שם זה. "מלא כל הארץ כבודו", זה "ותראה היבשה", סוד חקיקת שם היחוד כוז"ו במוכס"ז כוז"ו הקדוש.

"תדשא הארץ דשא עשב וגו'", כאן הוציאה כח באותם מים שהתכנסו למקום אחד, ושופעים בתוכו תוך כמוס סתום, ויוצאים בתוכו כמוסים עליונים וצבאות קדושים. שכל אותם בני האמונה מתקנים אותם בתיקון האמונה, באותה עבודת רבונם. וזה סוד "מצמיח חציר לבהמה וגו'", זו בהמה שרובצת על אלף הרים, ומגדלים לה בכל יום אותו חציר, וחציר הזה הוא אותם מלאכים שולטים לפי שעה, שנבראו בשני, ועומדים למאכל של הבהמה הזו. בגלל שיש אש אוכלת אש.

"ועשב לעבודת האדם", עשב זה האופנים האלה וחיות וכרובים, שכולם מתוקנים תוך תיקונייהם, ועומדים להתתקן בשעה שבני אדם באים לעבודת רבונם בקרבניהם ובתפלה, שזוהי עבודת האדם. ועשב זה מזומן ומוכן לעבודת האדם להתתקן בתיקונו כראוי. וכשהם מתתקנים באותה עבודת האדם, אחר כך יוצאים מהם מזונות וטרף לעולם, שכתוב "להוציא לחם מן הארץ", וזהו "עשב מזריע זרע". שהרי חציר לא מזריע זרע, אלא מוכן למאכל של אש קדושה, ועשב לתקון העולם. וכל זה "להוציא לחם מן הארץ". כל התיקונים של בני האדם שמתקנים את עשב הארץ הזה, שעבודתם לרבונם לספק על ידם מאותה ארץ טרף ומזונות לעולם הזה, ולהתברך בני אדם מברכות של מעלה.

"עץ פרי עושה פרי", דרגה על דרגה, זכר ונקבה. כמו שעץ פרי מוציא כח של עץ עושה פרי, גם כאן הוא מוציא. ומי הוא, אלה אותם כרובים ותמורות. מה זה תמורות, אלה אותם שעולים בעשן הקרבן ומתתקנים עמו ומעמידים (ונקראים) תמורות עשן, וכולם קיימים בתקונייהם לעבודת האדם. מה שלא קיים כן החציר, שהרי עתיד למאכל, שכתוב "הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר כבקר יאכל".

"עץ פרי עושה פרי", דמות זכר ונקבה. ודמות פניהם פני אדם, אלה אינם כאותם כרובים, אלה פנים גדולות בזקן חתומה, כרובים, פנים קטנות כמו תינוקות, פני אדם, כל (אלה) הדמויות כלולות בהם, בגלל שהם פנים גדולות ומצטיירים בהם ציורים חקוקים כמו חקיקות שם המפורש בארבעת צדי העולם, מזר"ח מער"ב צפון ודרום. מיכאל רשום ברשימה לצד דרום, וכל הפנים מסתכלים אליו. פני אדם, פני ארי"ה, פני שו"ר, פני נש"ר.

(יח) עי' זו"ח (מט ע"ב): כלה כד אשתלים¹⁸⁹⁹ בסטרא דימינא¹⁹⁰⁰ דאתקיף בה ברזא דשמא יהו"ה¹⁹⁰¹ דהא כדין איהי כלה בחופה¹⁹⁰² דעלמין כולהו³⁰⁰ ברחימו¹⁹⁰³ בחבורא חדא¹⁹⁰⁴ דהא כדין

¹⁸⁹⁷ הם מט"ט וסנדל, שנקראים כרובים בכל מקום (מ"מ).

¹⁸⁹⁸ עי' בגר"א תז"ח כז ע"ד, מב ע"א, ועי' עוד בהגר"א ספד"צ יג ע"ג ד"ה ואמר והחיות.

¹⁸⁹⁹ הענין שעם היות במלכות כל הכחות הנזכרים בהנהגה אין דעתה נוחה בשמאל אלא בהיותה נאחזת בימין, והיותה בשמאל היא תחלת דבר ושלמותו בימין כאומרו שמאלו תחת לראשי וימינו

תיקון חלק ה

וגולה על ראשה כתיב¹⁹⁰⁵ גלה דא איהו מקורא דצדיק¹⁹⁰⁶ דאתעביד נהר פלגיו¹⁹⁰⁷ דחדדן¹⁹⁰⁸ עיר אלהים ועביד פירין ואיבין בשמא דאתקרי צבאו¹⁹⁰⁹ מתחמא בתריסר תחומין¹⁹¹⁰ לארבע סטרי עלמא ושבעה נרותיה¹⁹¹¹ עליה¹⁹¹² דא רזא דשמא עילאה¹⁹¹³ גליפא ברזא דשבעין שמהן¹⁹¹⁴ דאתקרי בהו קב"ה ואינון שבעה קיימין דעלמא קאים עליהו:

וכו', וכן תתקעו ולא תריעו בענין ששלימות ייחודה באחיזתה בשמאל לא שלם אלא בהיותה נאחזת גם בימין (אור יקר).

¹⁹⁰⁰ ולא בימין לבד דהיינו סוד וימינו תחבקני אלא שאחר חבוקה בימין יתייחד בעלה עמה שהוא קו האמצעי (אור יקר).

יהל אור ח"א [כב ע"ג] ד"א שתה מים כו'. הענין דמים הוא בסט' דאתייהבת מסט' דימינא כדאי' בז'ח"א @ ש"ה, וזהו ונוזלים של אברהם תשתה מיצחק ע"י יעקב שהוא מקבל מהם. וכ"ז הולך על לשון הראשון, רק שכאן ביאר בפרטיות הג' אבות ושם ביאר הבאר ג' אבהן בכלל. ובזה אתפרש הפסוק הנ"ל טוב איש שהוא טוב בעטרוי, חונן ומלוה לבירא דל"ל מגרמא כלום, יכלכל דבריו הוא בארא, והן ג' מדות של האבות, ולזה אמר דבריו בלשון רבים. ולכן בזה אמר יכלכל, שזה שייך אף בעשירים, ותמיד [כב ע"ד] יכלכל אותם שאינן חסרים, כמו ויכלכל כו' לפי הטף. משא"כ לסט' דדוד, שאינו רק מלוה וחונן כמו לעניים, ואלו במשפט:

¹⁹⁰¹ דהיינו סוד בעלה, בענין שהיא נכללת מן השמאל אלה"ם כדפי' ומן הימין א"ל ומן האמצע דהיינו יה"ה (אור יקר).

¹⁹⁰² והיינו כלה כתיב (&) כלה, וענין בחופה דקאמר הארכתי בפירושו בפרשת ויצא סימן ז', ואז יתקשרו ארבע מדות שהם ארבע רגלי המרכבה חסד גבורה תפארת ומלכות, וההשגחה נמשכת לתחוננים מארבעתם (אור יקר).

¹⁹⁰³ ברחמי - מצד התפארת בעל הרחמים, בחדו - מצד הגבורה יין המשמח, ברחימו - מצד אהבת חסד (אור יקר).

¹⁹⁰⁴ מצד המלכות המתחברת בשלשתם, וכל זה נכלל בשתי מלות זהב כלה, ואז פועל היסוד שהוא אבר שעיקר הייחוד תלוי בו מכח תרי בייעי דכורא שהם נצח והוד (אור יקר).

¹⁹⁰⁵ אי"ג לשון גילה דריש לה לתיבה וגולה (דפ"מ).

¹⁹⁰⁶ ונקרא גלה על שם גולת מים ולהורות על ריבוי מי השפע וזרע הזכר בו נקרא גלה אמנם אל המלכות הוא מקור תוספת מים מרובים (אור יקר).

¹⁹⁰⁷ מצד פלגי מים שהם נצח והוד, והוא נהר אוסף מי הפלגים ומושכם לבריכה שהיא המנורה (אור יקר).

¹⁹⁰⁸ דחדאן (דפ"א??).

¹⁹⁰⁹ השם הקדוש המתייחס אל היסוד בבחינה זו הוא מצד "עביד פירין ואיבין כשמא דאיכרי צבאות" ושם זה מיוחס ליסוד בסוד היותו עושה פירות בתוכיות המלכות כדפי' בזהרא תניינא, בענין שעד כאן כלול בפסוק זה שיר השירים אשר, "שיר" היינו מנורת זהב, "אשר" כלה, "השירים" וגלה על ראשה (אור יקר).

¹⁹¹⁰ הענין שנוסף למלכות על ידי היסוד כללות נפלא שעד עתה היו ארבע מדות לבד כדפירשנו לעיל שם ארבע סטרי עלמא חסד דרום גבורה צפון תפארת מזרח מלכות מערב, ועל ידי היסוד הוא מביא בכללות הנצח והוד שמוסיף שני גבולים בכל אחד מארבע רוחות, בענין שהם עתה על ידי יסוד גבול דרומית וגבול דרומית תחתית, וכן במזרח גבול מזרחית דרומית וגבול מזרחית וכו' תחתית, וקודם לא היו אלא ארבעה גבולים, גבול דרומית מזרחית, מזרחית צפונית, צפונית מערבית [מערבית דרומית] והיינו סוד שם אדנ"י המתמלא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד הם י"ב שמתמלא שמה על ידי הייחוד הממלא והם י"ב גבולים (אור יקר).

¹⁹¹¹ כבר פירשנו כי כוונתו בפסוק זה לפרש בו כל ארבע זהרין שבפסוק שיר השירים, וכבר פירשנו תריץ זהרין שהם שיר השירים דהיינו יסוד ומלכות (אור יקר).

¹⁹¹² מהדר לפרושי זהרא תליתאה שהוא התפארת שבמלת אשר, ואי אפשר לפרש בתפארת מפני שכללותו מששה קצוות, ואם מצד שם בן ארבע שבו כבר פירשנו שיש בו שתי דרכים, האחת עשר ספירות כולם, השנית ארבע ספירות בענין שמלת שבעה לא יתיישב בתפארת, לזה אמר ושבעה נרותיה וכו' דא רזא דשמא עילאה שהוא שם יה"ה שבתפארת כדפירשנו לעיל (אור יקר).

¹⁹¹⁴ ואם תאמר היאך יתיישב בו מלת שבעה הענין הוא כי שם בן ארבע גליפא ברזא דשבעין וכו' כלומר מתחלק ומתגלף שם בן ארבע בשבעים שמות שהם כמו כנויים אליו, וזהו שאמר רזא דשבעין שמהן דאתקרי בהו קב"ה וטעם היאך יתייחסו בו שבעים שמות הוא מפני שבו נכללו שבעה מדות שהם שבעה עמודים המעמידים העולם התחתון שהיא מלכות, והם שבעה בסוד המלכות לה מציאות

תיקוני חלק ה

תרגום: כלה¹⁹¹⁵, כשמושלמת @ בצד הימין, שמחזיק @ כשנתחזק בה בסוד של השם יהו"ה, שהרי אז היא כלה בחופה, שכל העולמות באהבה ובחיבור אחד, שהרי אז "וגולה על ראשה". כתוב "גלה", זהו מקור הצדיק, שנעשה "נהר פלגיו", שמשמחים "עיר אלהים", ועושה פירות בשם שנקרא צבאו"ת, מתחם בשנים עשר תחומים לארבעת צדדי העולם, ושבעה נרותיה עליה @, זה הסוד של השם העליון, החקוק בסוד של שבעים שמות, שבהם נקרא הקדוש ברוך הוא. והם שבעה עמודים, שעליהם עומד העולם.

(יט) עי' זהר ח"ב קי ע"ב: והוא מפתחא כד פתחא בתורה שבעל פה בעינן לאשתמודעא ליה ודא איהו תניא איתן מושבך¹⁹¹⁶ ברייתא לבר מגופא איתנים אינון תנאים עמודים סמכין לבר מגופא השתא אית לאודעא מלה¹⁹¹⁷ בזמנא דאלין לגבי תורה שבכתב אקרון איתנים לגבי תורה שבעל פה אקרון תנאים איתן לגבי תורה שבכתב תניא לגבי תורה שבעל פה וכלא כדקא יאות: תרגום: ואותו המפתח, כשפותח בתורה שבעל פה, צריכים להודיע לו. וזהו תניא, "איתן מושבך", ברית מחוץ לגוף. איתנים הם תנאים, עמודים תומכים מחוץ לגוף. עכשיו יש להודיע דבר.

למעלה בתפארת בסוד יהודה שהוא רביעי לראובן שמעון לוי כדפירשנו בסבא, וכל אחד מאלו כלולה מעשר הם שבעים, והיינו סוד חצבה עמודיה שבעה כדפירשנו בזהר פרשת, ובענין שבעים שמות אשר להקב"ה מצאתי שפירשו הקדמונים וזה לשונם: וזה משבעים שמות של הקב"ה בפירוש ושאר שלא בפירוש אין חקר ואין מספר ואלו הן: אדיר"ן יהו"ה צבאות קדוש קדוש, ככיכיר"ן גביכיר"ן דדיכיר"ן הדיכיר"ן [וכיכיר"ן] [וכיכיר"ן] זפיכיר"ן חפיכיר"ן טכיכיר"ן יפיכיר"ן כפכיר"ן לפכיר"ן מפכיר"ן ננסכיר"ן ספכיר"ן עפעכיר"ן [פככיר"ן] [פככיר"ן] צפכיר"ן קפקכיר"ן רפרכיר"ן שפכיר"ן תפתכיר"ן, ע"ב אלפא ביתא אחת.

אלפא ביתא שנית, אפאכיר"ן בפככיר"ן גפככיר"ן דפככיר"ן הפככיר"ן ופופכיר"ן זפככיר"ן חפככיר"ן טפככיר"ן יפככיר"ן כפככיר"ן לפככיר"ן מרומכיר"ן נעורכיר"ן ספככיר"ן ערורכיר"ן פתורכיר"ן צפככיר"ן קרורכיר"ן רפככיר"ן שפככיר"ן תפככיר"ן, עוד ארבעה שמות תפככיר"ן לדורכיר"ן חפככיר"ן שרורכיר"ן.

אלפא ביתא שלישית, אגככ"ן הוא י"ה יהו"ה הגדול בככב"ב בגככ"ב דבככ"ב בהבכ"ב ובובכ"ב זכובכ"ב חבככ"ב טבככ"ב יבככ"ב ככככ"ב לכככ"ב מבככ"ב נבככ"ב פכככ"ב עכככ"ב פכככ"ב צכככ"ב קכככ"ב רכככ"ב שבככ"ב תכככ"ב י"ה קודשא בריך הוא.

ע"כ העתקתי מספר ישן. וענין שבעים שמות אלו בלי ספק הם בסוד כסא ומעלתם למעלה ממעלת הבנויים, שאלו יתלבשו בכנויים ויפעלו על ידי מטטר"ן, וכנגדם למטטר"ן שבעים שמות על שבעים פעולות אשר לו שהוא יונק מכסא, וכבר הארכתי בחקירה שלישית רביעית וחמישית מדרישה ראשונה מה שראוי בשמות אלו דרך כלל, והנה דרך פרט נאמר שהם שמות אלו שלשה אלפא ביתא בשלשה בחינות ההנהגה שהם ימין ושמאל ואמצע, ולכן הם הימין אדיר"ן מורה על האדירות, והשמאל אפאכיר"ן מורה אף וחימה והאמצע בינוני, והיינו סוד כ"ב אותיות מימין וכ"ב משמאל וכ"ב באמצע הם ס"ו, ולהם ארבע שמות שהם לבוש לארבעה אותיות השם הקדוש שהוא שורש לכל הענפים המתפשטין ממנו בכל שם ושם מאלו, ולכן חותם כל שם מהם יהו"ה צבאות קדוש קדוש קדוש אלא שאני קצרתיו, ושלשה קדושות שבו לרמוז אל שלשה אבות שמהם יניקתם, והארבעה שמות הנזכרים משלימין שבעים והם שבעים ענפים לשבעה ספירות, ויסודם שם בן ארבע מורה התפשטות שם בן ארבע בשבע ספירות, מסתעף ופועל בשבעים כחות אלו פעולות אין מספר גנוזות בכל שם ושם מהם, והיוודע להזכירם בקדושתם ונקודתם יפעול בהם, ואני ראיתי בשם אחד מן החכמים שיש כח באלפא ביתא השלישית להוריד נפש הנפטר ולהגשימו עד ידבר עם האדם בזמן חיותו, וזו פעולה קטנה בערך כחם הנפלא.

ואם נרצה לפרש הענין בשם ע"ב לא-ירחק כי יש בו דרכים רבים לשם בן ארבע יעלה לע"ב היות כדפירשנו בספ"ר בשער פרטי השמות ויסודם יר"ד הי"ו וי"ו הי"י עולה ע"ב, וכן שם י' יהו"ה יהו"ה עולה ע"ב, וכן יהו"ה בנקודת שב"א קמ"ץ חול"ם שהם שלשה אבות עולה ע"ב, והקב"ה נקרא בשם ע"ב היוצא מפסוק ויס"ע ויב"א וי"ט, ולא ירחק שתיים הנוספים על שבעים שהם כענין שני סופרי הדיינים וכיוצא כמו שהארכתי בפירוש בענין סתרי האותיות בחלק שיעור קומה (אור יקר).

BRIDE@¹⁹¹⁵

¹⁹¹⁶ תניא היא בנה"י שהם ברייתא לבר מגופא (ברית יצחק א ע"א)

¹⁹¹⁷ הענין כד ירתא מלכות השפע מיסוד הם סוד האותיות, ירית להו למפרע כי הם יורדים דרך בנינים, הת' בסוף וכו'. וכאשר נוטלת מל', נוטלת תחלה הת' הקרובה אליה, עד שמגיעת לאלף, כדרך הפושט מלבושים, שמה שהניח אחריו נוטל ראשון, לכן אקרי תשרי, אותיות למפרע, והעיקר האותיות הם תשרי, אבל הי"ד אינה משם, כי היא משמא קדישא, דאתרשם בה והתם וכו' (זהר הרקיע).

תיקון חלק ה

בזמן שאלה נקראים איתנים לתורה שבכתב, לתורה שבעל פה נקראים תנאים. איתן אל התורה שבכתב, תניא אל התורה שבעל פה, והכל כראוי.

ע"י זהר ח"ג רלח ע"ב: ואמר ר"מ שושן עדותו (שושנה) דאינון סהדין על ישראל דאינון אברים ואיהי נשמתא עליהו איהי¹⁹¹⁸ סיעתא [דשמיא] דאתמר בה¹⁹¹⁹ (מלכים א' ח) ואתה תשמע השמים ואיהי סיעתא קדישתא (ומנה תלייא) דאתמר עלה תניא דמסייע לך איתן מושבך¹⁹²⁰ ושים בסלע קנך (במדבר כד כא) אית"ן תני"א תמן קנא¹⁹²¹ דנשרא עלאה ואיהי שכינתא ועלה אתמר (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף דאינון [שוני¹⁹²²] (ששני) הלכות ומשניות וכל דבור ודבור דנפיק מפומי [דההוא] (דהיינו) תני"א דאפיק ביה¹⁹²³ אלשמא דיהו"ה (יהו"ה לשמא) בין באורייתא בין בצלותא בין בברכה בין בכל פקודא ופקודא מה כתיב ביה (שם) יפרוש כנפיו יקחהו¹⁹²⁴ [ההוא נשרא (נ"א דהוא דבור)]¹⁹²⁵ דביה יהו"ה [ישאהו על אברתו (שם) מאי על אברתו על ההוא אבר דב"נ וס"א דההוא נשרא דביה מצוה¹⁹²⁶ יהו"ה אתקרי אבר דשכינתא ובג"ד ישאהו על אברתו [ישאהו] כגון (במדבר ו כו) ישא יהו"ה פניו אליך:

תרגום: אמר הרועה הנאמן, "שושן עדות" שהם מעידים על ישראל שהם אברים נשמה עליהם, והיא סיוע של שמים, שנאמר בה "ואתה תשמע השמים", היא סיוע קדוש (וממונה תלוי) שנאמר עליה, תניא המסייעת לך. "איתן מושבך ושים בסלע קנך", אית"ן תני"א, שם הקן של הנשר העליון והיא השכינה, ועליה נאמר "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף", שהם שוני הלכות ומשניות, וכל דיבור ודיבור שיוצא מפיו של זה התני"א, שמוציא אותו לשם יהו"ה, בין בתורה בין בתפלה בין בברכה בין בכל מצוה ומצוה, מה כתוב בו "יפרוש כנפיו" אותו הנשר שהוא דיבור, שבו יהו"ה. "יקחהו ישאהו על אברתו", מהו "על אברתו", על אותו אבר של האדם (של אותו נשר) שבו מצוה יהו"ה, ונקרא אבר של השכינה, ומשום זה נאמר "ישאהו על אברתו", ישאהו כמו "ישא יהו"ה פניו אליך".

ע"י לעיל מו ע"א.

(כ) ע"י שער מאמרי רשב"י (&): עוד יש למלכות בחינת שנית והיא חיצונה ותחתונה שבה בסוד סלע שאמרנו ושם הקליפות סובבים אותה וסמוכים לה ונקראת שושנה בין החוחים כי החוחים סמוכים לה וזו נקראת מלכות בדרך כלל ובבחינה זו נקראת אסת"ר שהיא בגמטריא שושנה וזהו ותלבש אסת"ר מלכות ונקראת שושנה מפני שמשנתנית פעם לדין פעם לרחמים פעם לטב פעם לביש מפני הקליפות הסמוכים לה כנז' בס' הזוהר בפ' ויחי (הקדמה א ע"א – הובא לקמן @) ועל שני בחינות אלו שבה נקראת כנ"י ושושנה כ"י כנגד הבחי' העליון' ושושנה כנגד הבחינה התחתונה ולפיכך אמר דאית שושנה ואית שושנה מה שושנה דאיהי בין החוחים שהיא התחתונה הסמוכה לקליפות יש בה סומק וחיוור כי שם ניכרים הגוונים מראה אודם ומראה לובן אף כנסת ישראל שהיא השושנה העליונה עם היות כי שם אינן ניכרי' הגוונים מכל מקום אית תמן דין ורחמים הממשיכים גוונים אלו למטה וזמ"ש אף כנסת ישראל אית בה דין ורחמי' ויהיה שיעור הכתוב כך כשושנה בין החוחים שהיא הבחינה התחתונה כן רעיתי בין הבנות שהיא הבחינה העליונה שבה הנקראת רעיה וכנסת ישראל כדפרישית לעיל ואמנם בנות אלו הם בסוד שבע הנערות הראויות לה מבית המלך.

¹⁹¹⁸ איהו (דפ"ו).

¹⁹¹⁹ ר"ל השמים עד"א ו' [מצאתי כתוב על הגליון. איהו סיעתא דשמיא ע"ד עזר כנגדו. ע"כ] (יהל

אור).

¹⁹²⁰ ר"ל איתן אותיות תניא, והיא שכינה, וזהו דמסייע לך כנ"ל (יהל אור).

¹⁹²¹ ר"ל באדם ששונה, שנק' תנא, שם קנא כו' (יהל אור).

¹⁹²² ר"ל הן גוזליו ירחף, ששורה השכינה עליהם (יהל אור).

¹⁹²³ בין (דפ"ו).

¹⁹²⁴ לההוא דבור דסלקת בי' לעילא (יהל אור). תיבת "יקחהו" מופיע לאחר "דביה יהו"ה בדפ"ו.

¹⁹²⁵ בדפ"ק תיבות "דהוא דבור" הוא מעיקר הגירסא ולא נ"א.

¹⁹²⁶ דמ"ח מ"ע נגד רמ"ח אברים, בכל אבר מצוה א', ובכל מצוה שם הו"ה כידוע, דמ"צ בא"ת ב"ש י"ה, הרי שם הו"ה. וההוא אבר הוא אבר דשכינה. ור"ל ישאהו את השם הו"ה. וזהו יהו"ה דישאהו', עם הדבור ה' בתראה, על האבר של האדם שהוא אברתו דשכינה. וזהו ישא ה' ר"ל שם הו"ה אליך על האברים. אלא אמר דוד כו'. ר"ל שהסלע הוא השכינה. וכן הסלע עם איתן קאי על התנא. איתן כנ"ל וסלע כמו שמפרש והולך (יהל אור).

תיקון חלק ה

ואמר עוד (זהר ח"א א ע"א) מה שושנה אית לה י"ג עלין כו' הכונה היא כי הבחינה התחתונה עומדת על י"ב בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם כדמות עלין שומרים לפרי הפרי מבפנים והעליון מבחוץ כי הם בעולם הבריאה והיא בעולם האצילות וזה מה שאמר הכתוב והים עליהם מלמעלה מלמעלה דייקא אף כנסת ישראל אית לה י"ג מכילין דרחמ' בסוד הפה העליון הנתקן בי"ג תיקוני דיקנא סביבות הפה העליון הנז' וכו' ואעפ"י שי"ג תקינין אלו הם בדיקנא עלאה הא אחתינהו משה לתתא לכלתו ולכן נקראת כנסת ישראל לפי שמכנסת ומאספת מן ישראל בעלה העליון וכל אשר לו נתן בידה. והנה י"ג מכילין אינן דרחמי הורישם הבן הנעים לכלה הכלולה מכח אביו העליון שהוא חכמה עלאה וכנגדם הוציאה אימא עלאה י"ג וכו' וכאשר יכללו י"ג אלו עם י"ג אלו יעלו שם בן ארבע וכאשר יכללו עמהם י"ג שבזכר שהם סוד שש קצוות שבו יעלה הכל ט"ל. וזהו שראשי נמלא ט"ל וזהו סוד יה"ו במילואם טעולה ט"ל כי השש קצוות נמצאו בחכמה בהעלם גדול ונתגלו יותר בכינה שהוא סוד ה' ראשונה שבשם ונתגלו בת"ת שהוא סוד ו' שבשם וכל אחד י"ג הרי ט"ל וכו'.

ע"י זהר ח"א א ע"א: רבי חזקיה ¹⁹²⁷ פתח ¹⁹²⁸ כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה ¹⁹²⁹ בין החוחים מאי ¹⁹³⁰ שושנה דא כנסת ישראל ¹⁹³¹ (בגין דאית שושנה ואית שושנה) ¹⁹³² מה שושנה ¹⁹³³ דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחור אוף כנסת ישראל ¹⁹³⁴ אית בה דין ורחמי ¹⁹³⁵ מה שושנה אית בה תליסר עלין ¹⁹³⁶ אוף כנסת ישראל אית בה תליסר מכילין ¹⁹³⁷ דרחמי דסחרין לה מכל סטרה ¹⁹³⁸ אוף אלהים דהכא ¹⁹³⁹ משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה ¹⁹³⁹:

¹⁹²⁷ נ"א רבי אלעזר וכ"ה בזהרי חמה ובנוסחת ארץ ישראל (הערת הזוהר).

¹⁹²⁸ הצינור של מעלה (הדרת מלך).

¹⁹²⁹ פנחס רלג ע"ב, ופ' תשא קפט ע"ב (הערת הזוהר). כתב האריז"ל (שעה"כ פורים) שושנה בגימ' אסתר, וסוד אסתר היא נקודת המלכות דאצילות בסוד לכו ומעטי את עצמך, והיא מסתתרת בראש הבריאה ולכן נקראת אסתר (מ"מ).

¹⁹³⁰ מאן (דפ"ו).

¹⁹³¹ כמ"ש לקמן (רכא ע"א) דבתר דאתדבקת ביה במלכא כו', שקודם נקראת חבצלת סתומה, שהיא אדומה, ואחר שנתפתחה שנעשה כלי, כמ"ש (סנהדרין כב ע"ב) אין האשה כרתת כו' [אלא למי שעשאה כלי]. ונקראת שושנה, אז היא חוור וסומק, שעל ידו מתבסמת [ע"י זהר ח"ג קפד ע"א], כמ"ש באדרא רבא [קמב ע"א] ע"ש, שמקבלת ממנו חסד דכליל ה' חסדים. וכן למעלה בזיווג הנשיקין כמ"ש במאמר הנ"ל דבתר כו' כנ"ל. וז"ש שפתותיו שושנים כמ"ש בח"ב (קכג ע"א) ושפון דאינון תרין נהורין מאו"א. וז"ש כאן כנסת ישראל שהיא מכנס מישאל*. וז"ש מה שושנה דאיהי כו'. וכנגד דין ורחמים שבה, אמר ג"כ בעלין דחפיין לה, י"ג מצד החסדים, וה' מצד הגבורות, כמו שמפרש והולך. וי"ג מכילין דרחמי הן בה מצד שמלכות היא תמיד כתר לפרצוף (אחד) [אחר] כידוע (יהל אור). *פי' מקבלת שפע ז"א המכונה ישראל. ע"י שער מיעוט הירח פרק א' אתנטיילת מכולהו, ומקורו בתיק'ז סא ע"ב.

¹⁹³² נוקבא מסוד תרע"א דגילופי אדני' שיוורדת בבריאה שושנה בין החוחים, כמ"ש בהקדמת הזוהר, ובה התחילה התורה בראשית וגו' שהיא ראשית לנפרדים, חכמה תתאה, והוא התחלת אורייתא דבריאה (פת"ש נתיב אבי"ע פתח כו').

¹⁹³³ הנה כנסת ישראל ירמוז לצלע שהיא נקודת י' והיא כלת משה כי כמו שיש דעת מלגאו בסוד משה וישראל ות"ת מלבר בסוד יעקב כן יש כלת משה מלגאו והיא כנסת ישראל ומלכות מלבר בסוד שכינה והיא רחל אשת יעקב ולפיכך אמר דשושנה היא כנסת ישראל נקודה פנימית ויש עוד שושנה חיצונית מלבר והיא בין החוחים כי הקליפות סמוכים לה כנודע וזמ"ש בגין דאית שושנה ואית שושנה ויהיה ביאור הכתוב כשושנה בין החוחים שהיא השושנה התחתונה כן רעיתי שהיא השושנה העליונה בין הבנות וקראה רעיתי דוגמת אימא עלאה שהיא בינה כי כאמה כן בתה בסוד נקודה זו הפנימית. ובבחינה זו יאמר שמשנה זכה לבינה כי זכה להזדווג בבחינה זו הפנימית הנקראת כלת משה (שער מאמרי רשב"י – מכת"י הרב הגדול).

¹⁹³⁴ מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחור כן השושנה החיצונית נראים בה הגוונים ויצדק בה לומר סומק וחור ואמנם הפנימית לא ימצאו בה גוונים כי נעלמה מעיני כל חי אמנם יצדק בה דין ורחמים וזמ"ש מה שושנה דאיהי בין החוחים שהיא החיצונית אית בה סומק וחור אף כנסת ישראל שהיא הנקודה הפנימית אית בה דין ורחמים (שער מאמרי רשב"י).

¹⁹³⁵ ר"ל שהי"ג עליון הן בה, אבל ה' עליון תקיפין הן סחרין לה, שגבורות מקיפים לחסדים, בסוד (ירמיה לא כא) נקבה תסובב גבר כידוע [ע"י תיק'ז ח ע"א]. ואלו הי"ג עליון הן רכיכין בסוד הרחמים (יהל אור). הם י"ב שבטים והוא הכולל וכן בתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עליון עילאין וששה תתאין הרי י"ב והשושנה י"ג הם כמנין אחד (רח"ו).

תיקון חלק ה

תרגום: רבי חזקיה פתח, כתוב "כשושנה בין החוחים", מהי שושנה, זוהי כנסת ישראל (משום שיש שושנה ויש שושנה). כמו השושנה שהיא בין הקוצים ויש בה [גוונים] אדום ולבן, אף כנסת ישראל יש בה רחמים. כמו השושנה יש בה י"ג עלים, אף כנסת ישראל יש בה שלש עשרה מדות של רחמים שהן מקיפות אותה מכל צדדיה. כן הוא הענין [בהזכרת] האלקים של כאן, שמעת שהזכיר [בפעם הראשונה שם האלקים] הוציא י"ג תיבות [עד שהזכיר בפעם השניה] כדי להקיף את כנסת ישראל ולשמרה.

(כא) עי' זהר ח"ב מב ע"ב: ווי ליה מאן דישוה ליה¹⁹⁴⁰ ולשום (בשום) מדה ואפילו מאלין מדות דיליה כל שכן לבני האדם (איוב ד יט) אשר בעפר יסודם דכלים ונפסדים אלא דמינא דיליה כפום שלטנותיה על ההוא מדה ואפילו על כל בריין ולעילא מההיא מדה וכו' (ולית לעילא מההיא מדה כד¹⁹⁴¹) אסתליק מינה לית ליה מדה ולא דמיון ולא צורה:
[כגוונא דימא דלית במיא דימא דנפקי מיניה תפיסו כלל ולא צורה אלא באתפשטותא] (אלא כאתפשטותא) דמיא דימא על מאנא¹⁹⁴² דאיהו ארעא אתעביד דמיון ויכילנא למעבד חושבן תמן כגון המקור דימא הא חד נפיק מיניה מעין כפום אתפשטותא דיליה בההוא מאנא כעגולא דאיהי י' הא מקור חד ומעין דנפיק מינה הא תריין:
לבתר עבד מאנא רברבא כגון מאן דעבד (נ"א דחפר) חפירא רברבא ואתמלי מן מיא דנפיק מן מעיין ההיא מאנא אתקרי ים והוא מאנא תליתאה וההוא מאנא רברבא אתפליג¹⁹⁴³ לשבע נחלין (מאנין¹⁹⁴⁴) כפום מאנין אריכין הכי אתפשט מיא מן ימא לשבעה נחלין והא מקור ומעיין וימא ושבע נחלין אינון עשרה ואי יתבר אומנא (אתברו) אלין מאנין דתקין יהדרון מיא למקור וישתארו מאנין תבירין יבשין בלא מיא:

¹⁹³⁶ בסוד אהב"ה כידוע (ליקוטי תורה שיה"ש). והן י"ב בקר תחת הים והים עליהם (מלכים א' ז מד), עלמות אהב"ה (שיה"ש א ג) [עי' ז"ח נא ע"ב]. וז"ש דסחרין כו' שהן בד' רוחות (יהל אור).
¹⁹³⁷ הנה השושנה התחתונה היא עומדת על שנים עשר בקר והים עליהם מלמעלה הרי י"ג והם י"ג עלין דילה ונקראים עלין, כי הם בדמות הקליפות לה, כי אינם מאצילותה אלא למטה מהאצילות. אף כ"י שהיא השושנה הפנימית אית לה י"ג מכילן דרחמי, והם ו"ק דידה וו"ק דידה וכללותם הרי י"ג מכילן דרחמי והיא (נ"א והם) נשמה להם מלגאו והם סובבים אותה והם סוד י"ג מדות שהזכיר משה למטה למקום כלתו מעתיקא קדישא. והורידם עד מקום כלתו והיא הנקודה הפנימית. ודע כי נקודה זו שוה לת"ת ממש לא הוא גדול ממנה ולא היא גדולה ממנו, ולפיכך קראה אחותי רעיתי יונתי תמתי תאומתי. אמנם השנית יצאתה מאחוריו מבין ב' דרועין ולפיכך זאת הפנימית נכללת ממנו והוא כלול ממנה באופן שיש לה י"ג מכילן בשש קצוותיה וזהו דסחרין לה בכל סטראה בכל קצוותיה ולפיכך נקראת כנסת ישראל להיותה כנסת וכוללת כל מה שיש בישראל בעלה. ומ"מ אע"פ שהיא שוה לת"ת אינה שוה לדעת כי גבה ממנה מאד כגובה שמים על הארץ שהיא השושנה התחתונה. ואמנם ת"ת שהוא מלבר עם שושנה זו הפנימית שוים ועליהם אמר ואי אפשר לשני מלכים שהם ת"ת ונקודה זו הפנימית להשתמש בכתר אחד, כי כולם שוים כאשר פירשתי עד אשר נאמר לה לך ומעטי את עצמך להתלבש בגופא והיא המלכות החיצונה שיצאה מאחוריו מבין תריין דרועין (שער מאמרי רשב"י).
¹⁹³⁸ ר"ל בינה. בראשית חכמה, ברא כתר, סתים, וכמש"ל סוף זה החלק א' ע"ב (רנו ע"ב, סי' כד), ור"ל שבחכמה ברא בינה את המלכות וכל הצריך לה. והן אביה ואמה. וכתר הוא שותף השלישי שמייחדן [עי' נדה לא ע"א] כמ"ש לקמן, שלכך נברא העולם בב' וא', שהן אר"א ואל"ף המייחדן (יהל אור). נשא דף קלא ע"ב, וקלח ע"ב, שמות קפו ע"א (הערת הזוהר).
¹⁹³⁹ שהחסדים שומרים לבל יעשקוה (זרים) [זדים] [תהלים קיט קכב], כמ"ש שומר הברית והחסד, וכמ"ש בח"ב (רנג ע"א) רוחא דא נטיר כו' ע"ש. וז"ס יברכך ה' וישמך [עי' זהר ח"א רמח ע"א] (יהל אור).

¹⁹⁴⁰ ר"ל לא"ס (יהל אור).

¹⁹⁴¹ ר"ל למעלה מהמדה שמדמה בה כד אסתלק אל [א"ל, ר"ל אין לו – לש"ו] מדה ותמונה לגרמיה (יהל אור).

¹⁹⁴² בהכלי הנה הם צורת עצמיים, אבל בהמים הרי אינם עצמיים כלל, אלא שנעשה הצורה בהמים ע"י הכלי, כי נצטמצמו המים בגבולי הכלי ונצטייר בהם ע"י הכלי כל צורת הגבולים שבה (הקדו"ש יג ע"ד), עי' ביאורים ח"א ג ע"ד.
¹⁹⁴³ ואתפליג (דפ"ו).

¹⁹⁴⁴ מוסגר כנוסח אחר בדפ"ק.

תיקו"ז חלק ה

הכי עלת העלות עבד עשר ספירות וקרא לכתר¹⁹⁴⁵ מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף¹⁹⁴⁶ ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל ובגין דא אמרו וביה במופלא ממך אל ותדרוש ובמכוסה ממך אלו תחקור: לבתר עבד מאנא זעירא ודא י' ואתמלייא מניה וקרא ליה מעין נובע חכמה וקרא גרמיה בה חכם ולההוא מאנא קרא ליה חכמ"ה ולבתר עבד מאנא רברבא וקרא ליה ים וקרא ליה בינה והוא קרא לגרמיה מבין בה:

תרגום: אוי למי שישוה אותו לשום מדה, ואפילו מעשר המדות הללו שלו, כל שכן לבני האדם אשר בעפר יסודם, שפלים ונפסדים. אלא הדמיון שלו [הוא] כפי שלטונו על אותה המדה, ואפילו על כל הבריות, ולמעלה מאותה מדה. וכשמסתלק ממנה, אין לו מדה ולא דמיון ולא צורה. כדוגמא שהים, שאין במים של הים שיוצאים ממנו תפיסה כלל ולא צורה, אלא שהתפשטות של המים של הים על כלי, שהוא ארץ, נעשה דמיון, ויכלנו לעשות חשבון שם, כמו המקור של הים. הרי אחד יוצא ממנו מעיין, כפי התפשטותו באותו הכלי כמו עגול, שהוא י', הרי מקור אחד, ומעיין שיוצא ממנו הרי שנים.

אחר כך עושה כלי גדול, כמו מי שעושה (שחפר) חפירה גדולה, שמתמלאת ממים שיוצאים ממעיין. אותו כלי נקרא ים, והוא כלי שלישי. ואותו כלי גדול, שנחלק לשבעה נחלים (כלים), וכפי כלים ארוכים, כך מתפשטים המים מן הים לשבעה נחלים. והרי מקור ומעיין וים ושבעה נחלים, הם עשרה. ואם ישבר האומן את הכלים הללו שתיקן, יחזרו המים למקור, וישארו כלים שבורים יבשים בלי מים.

כך עילת העלות עשה עשר ספירות, וקרא לכתר מקור, ובו אין סוף לנביעת אורו, ולכן קרא לעצמו אין סוף, ואין לו דמות וצורה ושם, אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל, ולכן אמרו בו "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור".

אחר כך, עשה כלי קטן, וזה י'. והתמלא ממנו, וקרא לו מעיין נובע, חכמה, וקרא את עצמו בו חכם, ולאותו הכלי קרא לו חכמ"ה. ואחר כך עשה כלי גדול, וקרא לו ים, וקרא לו בינה, והוא קרא את עצמו מבין בה.

(כב) עי' זו"ח נא ע"ד: אלא ברזא דאתון תליין עילאין ותתאין ועלמין כולהו וקישורא דמלין הכי הוא קישורא דתושבחתא לגבי נהורא דעלה אמרה לגבי בעלה אמצעיתא דאל"ף משכני עמך כמה דאתמר ואע"ג דאמרת דא בעאת לאשתבחא לגביה דאע"ג דאיהי תחותי¹⁹⁴⁷ בשחותא לגבי מצעיתא דאל"ף ושכיבת תחותיה אמרת לאו אנא בכך ואע"ג דאנא לגבך הכי הביאני המלך חדריו אנא בעילויא וחביבו¹⁹⁴⁸ לגבי מלכא עילאה בלא שחותא:

¹⁹⁴⁵ האותיות א' י' דאדנ"י הוא על קישורה ותלייתה למעלה, כי הא' שבה הוא קישורה בהשם אה"ה שבכתר, ובאור דא"ס שבו, וכמ"ש ברע"מ פ' בא (מ"ב ע"ב) ופ' פנחס (רנ"ח סע"א) כי המלכות דאצילות היא מגיעה באור א"ס ממש, שהוא בהמלכות דא"ס, כי סוף מעשה הוא במחשבה תחילה, ושם מלכות אחד הוא, וכל הגילוי דהמלכות דא"ס הוא רק בשבילה, כדי שתתגלה היא, ולכן נאצל כל האצילות כולו בשביל המלכות כדי למלוך על כל המעשים (הקדו"ש מו ע"ד), ועי' עוד כללים ח"א לד ע"ב, מט ע"א, אור המקיף הישר מסוד היחידה שבכל פרצוף ושכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס כמ"ש ברע"מ פ' בא דף מב ע"ב, ופ' פינחס דף רנח סע"א), כי כן הוא האור המקיף הראשון אשר להקו, הנה הוא מאור א"ס המקיף, אשר בו יוחזר הכל ויתוקן הכל לסוד האחדות הנעלמה, שהוא תכלית כל התכליות שאין לו קץ ותכלית (ביאורים ח"א כג ע"א), א"א עצמו הנה הוא נקרא ג"כ בשם א"ס, וכמ"ש בתקונים (תיקון ע דף קמא ע"ב) מוחא סתימא אתקרי א"ס (וכן הוא ברע"מ פנחס דף רנח סע"א דכתר א"ס אתקרי, וע' רע"מ פ' בא דף מב ע"ב) (שם כו ע"א), ועי' עוד פז ע"ב, ועי' ח"ב פח ע"א, וכן צ ע"ג.

¹⁹⁴⁶ ר"ל אפילו מה שאנו קוראין לו א"ס ג"ז מסט' דכתר, רק לפי שאין מדה גבוה מן הכתר, לפיכך אנו מייחסין לו א"ס, כמ"ש שדרך הכתובים להמשיל במדת הגבורה אריה שאג וכו' (יהל אור). פנחס רנח סע"א, ועי' תיקונים סוף תיקון כב (לש"ו).

¹⁹⁴⁷ בירידתה לבריאה (יהל אור ח"א י ע"ג). ועי' בהגר"א על תיקו"ז פט ע"ג ד"ה והשתחו לו, שם מבאר ש"שחותא" הוא לשון השתחוויה.

¹⁹⁴⁸ הענין בסוד ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם וכו' כדפירשנו בספ"ר בשער המיעוט, והנה בקצרה הנה יו"ד חכמה, ועצם שלה היא י', וכשתמלא בסוד ד"ו פרצופין תעשה יו"ד מליאה, והנה ממנה תתאצל סוד ד"ו דהיינו זעיר אנפין ונוקביה ולכן הם סוד "ב"ן ב"ת", וסודם א"ב חכמה

תיקוני חלק ה

תרגום: אלא בסוד האותיות תלויים העליונים והתחתונים וכל העולמות, וקשר הדברים כך הוא, הקשר של השבח לאור שעליה, אמרה לבעלה, אמצע האל"ף, משכני עמך, כמו שנאמר, ואף על גב שאמרת זה, רצתה להשתבח אליו, שאף על גב שהיא תחתיו בהשתחוויה כלפי האמצע של האל"ף, ושוכבת תחתיו, אמרה, איני בכך, ואף על גב שאני כלפיך כך, "הביאני המלך חדריו", אני בעילוי וחביבות אצל המלך העליון בלי השתחוויה.

(כג) עי' זהר ח"ב קטז ע"א: שכינתא תתאה כותל מערבי¹⁹⁴⁹ דיורא דיליה על שם דאיהו תל שהכל פונים בו¹⁹⁵⁰ כ"ו ת"ל יהו"ה כ"ו [ודאי] שכינתא איהי¹⁹⁵¹ תל דיליה על שם (שיר ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב ואוקמוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות (קוץ) ד' מן אחד תל שהכל פונים בו¹⁹⁵² והאי [קוץ] הוא אחד בין א"ח ובין ד' הדא הוא דכתיב (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ ותרגם יונתן דאחיד בשמיא ובארעא:

תרגום: שכינה תחתונה, כותל מערבי, הדיוור שלה על שם, שהוא תל שהכל פונים בו. כ"ו ת"ל, יהו"ה כ"ו, ודאי שכינה היא תל שלו, על שם "קווצותיו תלתלים שחורות כעורב", ופרשוה על כל קוץ וקוץ תלי תלים של הלכות. ד' מן אחד תל שהכל פונים בו, והקוץ הזה אחוז בין א"ח ובין ד', זהו שנאמר "כי כל בשמים ובארץ", ותרגם יהונתן שאחוז בשמים ובארץ.

משמע שה"תל" היא מידת המלכות שכל העליונים משפיעים אליה, וגם משפעת לכל התחתונים. אמנם עי' אד"ר קמ ע"א: ותאנא האי חכמתא דאתכלילא בארבע אתמשכא בהני שערי דאינון תליין על תלין (נ"א הוא) וכלהו קשיין ותקיפין ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ואלף אלפין ורבוה רבבן תליין מנייהו דליתיהון בחושבנא הה"ד קווצותיו תלתלים תלי תלים (שיה"ש ה יא) תרגום: וכן למדנו: החכמה הזו שנכללה בארבעה, נמשכה באלו השערות, שהם תלויים תלים על גבי תילים (הוא), וכלם קשים וחזקים, ונמשכים ויוצאים כל א' לצדן, ואלף אלפים ורבוה רבבות תלויים מהם שאין להם חשבון. זהו שנאמר "קווצותיו תלתלים" - תלי תלים.

מאיר האדרא: ותאנא האי חכמתא¹⁹⁵³ דאתכלילא בארבע - דהיינו כאשר האיר אור המו"ס הכוללת את כל ג' המוחין, יחדיו הם חשובים ד'. אז נשלם שם הוי"ה וד' מוחין, ונשלם אבי"ע (ב"ע רטו ע"א). אתמשכא בהני שערי¹⁹⁵⁴ — שהשערות הם חלולים, ומשם יוצא אור המוחין הרי הם

בשיתוף הכתר דהיינו אל"ף פל"א, בראשית ב' ראשית חכמה ודאי והיינו א"ב, ונמשכת עשר מאמרות עשר אותיות וש"ם אב"י מל"ך סוד עד מ' של אלפא ביתא ומשם ב"ן, ונאצל התפארת מחכמה ובינה שהם סוד אב"י מל"ך [ובהתאצלו] [ובהתאצלו] ב"ן מסוד חכמה ובינה נשארת המלכות בעצם החכמה, ומתפשט הבן דרך האלפא ביתא עד משך ש' כנודע שהם שלשה אבות, ושם באה אצילות ב"ת ונשתתף אח"כ ונעשה ייחודם אח"כ שב"ת ונתעלמו האב ואם בסוד שבת, ונמצאת המלכות בעת אצילות התפארת לבדה נעלמת בחכמה ואז אינה ד' אלא י"ד, והיינו סוד שפירשו בתיקונים אני ישנה אני שניה לחכמה ופעמים הרבה היא עולה בבחינה זו דהיינו בחינת מציאותה קודם אצילותה חכמה תתאה לגבי חכמה עילאה בריתא לגבי אבא, ואז היא "בעלויא" עולה עד הראש, והיא "בחביבו" מצד האם כי האב והאם מחבבים אותה בבחינה זו, ובהתפשטה מחכמה היא מתפשטת דרך כל חדרי ומציאות שבבינה שדרך בה אצילותה כאומרו ויבן ה' אלה"ם אימא עילאה את הצלע בחינת י' אשר למלכות, אשר לקח מן האדם היינו חכמה כ"ח מ"ה אד"ם, ואח"ב ויביאה אל האדם מ"ה שם בנו, חכמה שמו ותפארת בנו כדפירשו בזהר (אור יקר).

¹⁹⁴⁹ בשמועה הקודמת פירשנו היות השבועה חלה על דבר שיש בו ממש דהיינו היסוד, אמנם המלכות וכל הנמשך למטה ממנה הוא דבר שאין בו ממש, והכותל המערבי הוא כלל הרוחניות המתפשט למטה בעולם הנפרדים ועולם הגלגלים ועולם הגשמי, והטעם שבכללם נראו מכח הרוחניות ההיא, ובסבת קשר הנמצאים ממנו, הוא שוכן וחופף עליהם להעמידם ולקיימם, וז"ש "דשכינתא תתאה כותל מערבי בורא דיליה" מהעולם התחתון, וז"ש לעיל "דעלמא דין לית ליה קיומא וכו'" ואחר שנתאמת לנו ששכינתא תתאה וכותל מערבי ועולם הזה הם ג' דברים ושלשתם א' כדפי' עתה בזה יתבאר פירש קיים העולם וכו' (אור יקר). ר"ל שכל בנינה ביה, וראיה להנ"ל, דל"ל קיומא אלא וכו' (יהל אור). יסוד הוא מערב כידוע (יהל אור).

¹⁹⁵⁰ בתל זה, קיבוץ כחות הנמצאים כולם, ובו מושרשים הכל, וכולם חיים ונשפעים ממנו, ולכך הכל פונים בו, והיינו תלפיות כענין הכפירים שואגים לטרף וכו' (אור יקר).

¹⁹⁵¹ איהו (דפ"ו).

¹⁹⁵² שהכל מריקין בו (יהל אור).

¹⁹⁵³ גי' בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה וז"ש אוכמין "דאתכליל", וכא ע"ג ד"ה בעמר גורס דאתכללא.

¹⁹⁵⁴ דד"א. ועי' סוף הד"ה מש"כ בשם בהגר"א על תיקר"ז.

תיקו"ז חלק ה

מבועין דחכמתא (ב"ע ריד ע"ב), הנמשכים בפנימיות חלל השערות, הרי הם צינורות ההשפעה אשר כל א' מהם מיוחד לדבר פרטי וכפי שיעורי ההנהגות והאורות הנצרכים לעולם, כפי ששיערה חכמתו של יוצר בראשית, אתמשכן הד' מוחין בהני שערא כו', שכן השערות הם שרשי הדינים שהרי הם נותנים גבול לשפע, ולכן משערות רישא דז"א יונקים הקליפות שהמה התוצאות של הדינים והגבולים (ב"ע רטו ע"א). דאינון תליין תליין על תליין (נ"א הוא), וכלהו קשיין ותקיפין - קשיותם היא מחמת היותם שרשי הדינים, ובהאיר אור החכמה נמתקו הדינים של מלכין דמיתו (ב"ע רטו ע"א). ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי - כאשר נמתקו הדינים, אזי אתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ע"י קו המדה ה"ה מסט' דבוצינא דבינה בהארת אור החכמה ה"ה נביעו דבירא וכמש"ל. לכן נקט בכפל לשון ואמר "אתמשכו" דהיינו מסט' דחכמה, "ונגידו" דהיינו מסט' דבינה (ב"ע רטו ע"א). ואלף אלפין ורבוא רבבן תליין מנייהו - כל שיערה ושערה הוא הנהגה אחרת ששיערה מחשבתו ית' ולכן מספר השערות הם כפי שיעורי ההנהגה ששיערה מחשבתו ית' (ב"ע רטו ע"א).¹⁹⁵⁵ דלית הון בחושבנא - למימרא שאין חשבונם מושג לתחתונים, שהרי לא ביאר מספרם בשום מקום, שכן דבר זה נסתר מכל עין, ותלוי בעומק המחשבה העליונה כפי שיעור חכמתו ית' (ב"ע רטו ע"א). הה"ד קווצותיו תלתלים תלי תלים (שיה"ש ה יא) - דהיינו שהם הרבה ואין להם חשבון (ב"ע רטו ע"א).

היינו שיש הסתר על הסתר לגילוי הפנימיות.

ועיי"ש עוד קלו ע"ב: תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידן בהון דכין ומסאבן ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטריין דאינון מסאבן תיגום: למדנו: בגולגולת הראש אלף אלפי רבוא ורבוא רבבות קוצי של שערות שחורים. והם מסובבים זה בזה ומעורבים זה בזה, אין שיעור לשערות שיש בכל קוצא וקוצא שנאחזים בהם, טהורים וטמאים. ומכאן נאחזים טעמי התורה בטהור וטמא, בכל אותם הצדדים שהם טמאים. מאיר האדרא: אחר שביאר את כללות עניין גלגלתא דז"א, הכתר שלו וג' מוחין חב"ד, בא לפרש את האורות שיצאו ע"י בקיעת המוחין לחוץ. ומתחיל בשערות הגלגלתא, שהם היותר עליונים ותליין בגלגלתא בכתר. והנה יש ג' מיני שערות (ע"י לקמן ד"ה יתבין קוצין) ה"ה קוצין נימין ושערות, ומתחיל כאן בשערות הגדולות, ומספר השערות הוא כפי מספר שיעורי האורות הנמצאים במוחין. ויעויין לקמן דהשערות הם אוכמין וטעמו הוא כי שם הוא מקום אחיזת הקליפות ובסוד מש"כ חז"ל האי שחור אדום הוא אלא שלקה (נדה יט ע"א)¹⁹⁵⁶, כלומר כידוע שאדום הוא הצבע המרמז לדינים, והשחור בכללו (ב"ע קנה ע"ב). תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא - זהו חיסרון בז"א לגבי א"א, שנימין דז"א אינם דוחין את החיצונים משא"כ בא"א (בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג ד"ה מתקלא, וכן ה ע"ג ד"ה עמר נקי, וכן בהגר"א על תיקו"ז קמג ע"א אדהכי). פ"י עניין הסיבוב, שכן בו נאחזים טהורים וטמאים כאחד, והן מתפרשין לכמה מדריגות כידוע, כמה מיני רחמים וכמה מיני דינים ומארי מתקלא (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד ד"ה וענין הסיבוב)¹⁹⁵⁷. כאן השערות תלויים על גבי האזנים כדי שלא יוכל לשמוע (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה אוכמין), השערות של ז"א אינם בסידור נכון כמו בע"ק. טעם הדבר, שכן בז"א השערות מסתבכין מכח יניקת הקליפות דאזלין בערבוביא וכמו שהיה בעולם התווה, שכל אחד מהם היה נכנס בגבול חבירו ולוקח את האורות של חבירו (ע"ח נקודות ה'). והנה כתוב כאן גם ש"מסתבכים" וגם ש"מתערבין" לרמוז שא' הוא בקדושה בכלילות האותיות וכדלקמן, והב' הוא בקלי' דאחידן בהו (ב"ע קנו ע"א). כאן הוא השורש של הנהגת צדיק ורע לו, וכל מה שנראה עיוות הדין (פת"ש א"א יד). ולית חושבנא לנימין - דהיינו כל ההנהגות דכלילן במוחין, הרי הם כל פיקודין דאורייתא שאין להם גבול (ב"ע קנו ע"א). וז"ס מאמרם ז"ל "תילי תילי הלכות על כל קוץ וקוץ" (מנחות כט ע"ב) (ב"ע קנה ע"א). דכל קוצא וקוצא דאחידן בהון דכין ומסאבן - כאן מתבאר החסרון המצוי בשערות הראש דז"א (בהגר"א על

¹⁹⁵⁵ גי' ב"ע רטו ע"א "דלית להון חושבנא".

¹⁹⁵⁶ לשון זו של חז"ל מובאת בבהגר"א על ספד"צ כ" ע"א ד"ה חד רגשא, וכן בשער מאמרי רשב"י, ועי' ב"ע קסט ע"ב, שאורות המאירים דרך נקבי הראש באים מבקיעת המוחין בלבד, ולכן כאן על אף שהם "שערין אוכמין", אעפ"כ הם אינם אלא שורש הקלי' מסט' דקדושה.
¹⁹⁵⁷ ע"ש בדברינו.

תיקון חלק ה

ספד"צ ד' ע"ג ד"ה ואבא), שכן יש כאן עירבוב של רחמים, דינים, ומארי מתקלא¹⁹⁵⁸ (בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ד ד"ה וענין הסיבוב). וז"ס נשמות ישראל¹⁹⁵⁹ דאיתין מסט' דקדושה ונמשכים מג' מוחין חב"ד, ובסוד מאמה"כ "רק עם חכם ונבון כו'" (דברים ד ו)¹⁹⁶⁰. והנה מש"כ שהם "מסאבן" הוא מחמת הקלי' דאחידן בהו, משם יונקים גם נפשין דאו"ה (ב"ע קנו ע"א). לכן כאן הוא שורש המציאות של יצר הטוב ויצר הרע, וכן מלאכים לטוב ולרע. והרע הוא שורש לכחות הטומאה (פת"ש גדלות דז"א נו). ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטרינ דאינון מסאבן - השערות המה כנגד אותיות התורה, ומכח בחינה זו הוא שכל התורה היא בדכיו ובמסאבו, את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו, בבחי' טמא וטהור, כשר ופסול, אסור ומותר¹⁹⁶¹ וכ"ז כדי לאסתמרא מסט"א. ולכן יש צורך לתקן השערות דז"א כדי שלא יינקו מהם הקלי' (ב"ע קנו ע"א).

(כד) עי' זהר ח"ב קי ע"א: פתח ואמר משכיל לאיתן האזורחי אלו כתיב משכיל לדוד¹⁹⁶² כדקאמרת אבל משכיל לאיתן אית משכיל ואת משכיל לעילא ואת משכיל לתתא¹⁹⁶³ משכיל לאיתן¹⁹⁶⁴ בזמנא דההוא גבר [נ"א נהר]¹⁹⁶⁵ קם בתיאובתא¹⁹⁶⁶ כל שיפין חדאן ומתחברן

¹⁹⁵⁸ לשון זה מובאת לקמן ד"ה תנא בכל קוצא.

¹⁹⁵⁹ ששרשם בד"א.

¹⁹⁶⁰ צ"ע לכאורה, שהרי אין מבואר בפסוק זה כי אם רמז לחכמה ובינה (חכם ונבון) והיכן רמז כאן לדעת. ואולי צ"ל שעיקר הראיה היא מזה שהעם שייך לב' הצדדים חו"ב כאחד, וממילא נכלל בהם דעת.

¹⁹⁶¹ עי' פת"ש נתיב א"א פתח כ"ו שו' בחי' אלו טמא טהור וכו' הם מרמזים לר"ק.
¹⁹⁶² פי' כשעולה היסוד בסוד הדעת מוח העליון מושך לו הטיפה ליסוד הנזכר הנקרא איתן ומשכיל אותו ע"י חסד דז"א שנקרא אזורחי שכתב הרב שהטיפה צריכה שתתלבש בחסד לפי שאינו מתעבה ואינו משתנה (מ"מ).

¹⁹⁶³ בראשית טז ע"ב (הערת הזהר). היסוד נק' (תהלים פט א) משכיל לאיתן האזורחי וכבר ידעת מ"ש בסבא דמשפטים כי זה הוא המשכיל הוא לעילא ולתתא והוא ג"כ רומז בפ' פקודי בהיכלות כי יוסף סליק לעילא ונחית לתתא והענין כי שם בד"א כבר ידעת כי יש לו זווג עם לאה בעת המנחה ואז לאה עד ראש יעקב בחצי עליון של ת"ת ואם כן איך יזדווג ז"א מחצי ולמעלה עם לאה וזה נת' במ"א אך הענין בקיצור כי היסוד של ז"א התחתון עולה בשליש הת"ת ושם מזדווג עם לאה כי זה הוא המעלה שיש לו ליסוד דז"א יותר מכל שאר הספירות שיוכל לעלות עד הדעת מתי שירצה. וז"ס יוצר של שבת שאנו אומר' ו' פעמים תיבת הכל ביוצר של שבת כמו שביארנו כי אם לא היה יכול לעלות עד הדעת שהוא נשמת הו' קצות והוא מקום החסדים שהם סוד הטפה לא היה בו כח להוריד הטפה בעת הזווג ממקום הדעת והכוונה על פנימיות היסוד כמ"ש בעז"ה במקום אחר כי משליש העליון של יסוד ממנו נעשה הת"ת של ז"א בעת הגדלת ז"א ושם יש לו אחיזה ומקום כי אין לו לת"ת במקומו כי אם שליש אחד כי שני שלשים עלו לדעת והוצרך לעלות שליש של יסוד לתשלום הת"ת לכן יש לו כח לעלות ויש לו כח להזדווג עם לאה. ונחזור אל הענין כי לכך עולה היסוד אל הדעת מן הת"ת כי זהו דרכו לעלות ובפרט כדי לקשר כל הו"ק ביחד ולהביא משם הארה (זהר הרקיע). פי' יסוד בהיות ולמטה ואינו עולה לדעת (מ"מ).

¹⁹⁶⁴ ועתה צריך לתת טעם למה אור היסוד ומלכות שניהם עלו עד הדעת למעלה מן הת"ת. ואמנם הטעם הוא כי היסוד נקרא משכיל לאיתן האזורחי (תהלים פט א), כמ"ש בסבא דמשפטים (קי ע"א), שאמר כי זה המשכיל שהוא יסוד הוא לעילא והוא לתתא, גם רמזו בזוהר פקודי בהיכלות (רנח ע"א) כי יוסף איהו לעילא ואיהו לתתא (ע"ח שער ט פרק ג). אמנם אין כח מוחא עלאה עצמו יורד עד אר"א כי גדלה מעלתו עד מאד, אבל זה המוח דא"א כל גילוי הוא בדיקנא דא"א כמ"ש במקומו. ושם נתבאר כי יש בו (בו) ב' מזלות, מזל הח' ומזל י"ג והם זכר ונקבה, ומהח' שהוא זכר נשפע כח באבא, ומי"ג שהוא נקבה משם נשפע כח באמא. ולכן זה המוח העליון משפיע ע"י הדעת שבו שהוא מזל ח' אל מזל י"ג, ואחר כך לוקחים הטפה אר"א, ואח"כ הם מורידין הטפה בסוד מוחין לבניהן זר"ן. נמצא, כי מתעורר המזל הנ"ל בהתלבשות אר"א, ואז מורישין אר"א מוחין לבניהן. ואמנם כל זה אינו רק בכח התעוררות יסוד תחתון דא"א המתלבש בזר"ן, וז"ס סריס שאין לו זקן, כי הרי מכח היסוד מתעורר דיקנא עלאה כנזכר (ע"ח נסירה ספ"ג). יוסף סליק בחביבו לעילא עד המוח ויורד למטה בסוד בנימין כנז' בפ' פקודי בהיכלו' וגם בפ' שלח לך וגם בפ' משפטים בענין ההוא סבא בפסוק משכיל לאיתן האזורחי דסליק עד מוחא להמשיך משם טיפת הזרע (שעה"כ קה ע"ג). ודע הקדמה אחת, שמה שמושך יסוד למעלה אינו מתעבה ומתלבש כלל, וזה סוד אור של מעשה בראשית שהיה מאיר מסוף העולם ועד סופו (ור"ל בכל מקום במדרגה אחת - לש"ו כללים ח"א סט ע"א), ואעפ"י שיוור האור הזה ממדרגה למדרגה אינו מתעבה ומתלבש כלל, וכמו כן גדולה הארתה למטה כמו למעלה, משא"כ בשאר

תיקון חלק ה

לגביה ואי הוא (ואיהו) סליק עד דסליק עד¹⁹⁶⁷ ודמוחא (מוחא) עלאה¹⁹⁶⁸ אתפייס לגביה וחדו לקבליה וכדין משכיל לאיתן והאזרחו משכיל ליה ואודע ליה על ידא דאברהם וס"א על ידי לאברהם רחמימי כל מה דאצטריך וההוא מוחא עלאה משכיל לאיתן וכד דוד מלכא ואתתקנן בתיאובתא (אתתקן בתיובתא) לגביה איהו משכיל לדוד¹⁹⁶⁹ כמה דהוה מוחא עלאה משכיל ליה ועל דא אית משכיל ואית משכיל¹⁹⁷⁰ (אית משכיל):

תרגום: פתח ואמר "משכיל לאיתן האזרחי", אלו נאמר "משכיל לדוד", אז כמו שאמרת. אבל "משכיל לאיתן" נאמר. יש משכיל ויש משכיל. יש משכיל למעלה ויש משכיל למטה. משכיל לאיתן, בזמן שאותו האיש (נהר) עומד בתשוקה, כל האיברים שמחים ומתחברים עמו. ואם הוא עולה עד שהמח העליון, מתפייס אליו ושמח כנגדו, ואז משכיל לאיתן האזרחי, משכיל אותו ומודיע לו על ידי אברהם (על ידי לאברהם) אוהבו כל מה שצריך, ואותו מח עליון משכיל לאיתן. וכשדוד המלך נתקן בתשוקה אליו, הוא משכיל לדוד, כמו שהיה המח העליון משכיל אותו, ולכן יש משכיל ויש משכיל.

(כה) עי' זהר ח"ב ב ע"א: ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א א) והמשכילים יזהירו¹⁹⁷¹ כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד (דניאל יב ג) והמשכילים אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא¹⁹⁷² [יזהירו] ונ"א יזהירו דנצצין ברזא דחכמתא¹⁹⁷³ נהרין ונצצין¹⁹⁷⁴ בזיוא דחכמתא עלאה¹⁹⁷⁵ כזהר נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן¹⁹⁷⁶ ודא איהו רזא

הספי' (ע"ח מ"ד ומ"ה). והוא הנחש בריח אשר בתהום תתאה יסוד דהמלכות, ועי' מתברך מימיו ומתפשט להמציאות דים אוקיינוס, שהוא משפעת התהום הסובב את כל העולם, ובתוכו מתפשט אור הנחש בריח ג"כ, והוא המציאות דליתן נחש עקלתון (דע"ה ח"ב קי ע"ב). הוא עולה לעילא עד מוחא עלאה בסוד משכיל לאיתן, ויורד לתתא לחכמה תתאה בסוד משכיל לדוד (כללים ח"ב נח ע"ב), היסוד הנה בו הוא הגלוי דכל המוחין, בסוד החסד דאתגלי בפום אמה, והיסוד הנה הוא עולה עד המוחין ממש ונוטל משם כל הראוי לו (ביאורים ח"א יט ע"א).

¹⁹⁶⁵ נמחק בשעה"ק.

¹⁹⁶⁶ בתיובתא (דפ"ו).

¹⁹⁶⁷ "דסליק עד" נמחק בשעה"ק.

¹⁹⁶⁸ התוספות שאמרנו בו שנעשה גם בו לאחר התיקון, הנה הוא רק לפנימיותו שהוא לאור הפנימי שבו שעולה עד המוחין, והוא מיוחד בהדעת רזא דמתקלא וסליק עד מוחא עלאה (כללים ח"ב לד ע"א). ועי' בהגר"א בספד"צ ד ע"ד.

¹⁹⁶⁹ עולה לעילא עד מוחא עלאה בסוד משכיל לאיתן, ויורד לתתא לחכמה תתאה בסוד משכיל לדוד (כללים ח"ב נח ע"ב).

¹⁹⁷⁰ עי' תיקון א ע"ב: אינון נשמתין מאלין משכילים דאית בהון שכל לאשתמודעא ברזין דמאריהון. ועי' בהגר"א שם יז ע"ב: אותן היודעים סודות הכסא, שהוא מסט' דבינה, דאימא מקנן בכרסא (לקמן כד ע"ב), ומסטרעה ניתן כנ"ל (ט"ו ע"א), ימא דאורייתא, והיא נקראת לבא כמ"ש בהקדמה שניה (יט ע"א), ר"ל שלכן נקראו אותן היודעים בהיכלין ואתון המשכילים. עי' ביאורים ח"א עא ע"א: עליית השכינה היא לפי זכותן של ישראל ולפי לימודם חכמתם בתורה, ולכן כשיש בישראל משכילים בחכמה, הנה עולה היא ג"כ עד החכמה אבא.

¹⁹⁷¹ משום דקשיא ליה "את יעקב", "אתו" מבעי ליה. ולכן מפרש, "בני ישראל" הם גבולי אלכסון, שהם בני ז"א, הנק' ישראל, שבאו עם השכינה הנק' יעקב, וכדמסיק. לכן פתח בפסוק, והמשכילים, ודרשו בו דרשות אחרות, ולבסוף דרש בו ענין השייך לפרשה זו בדרך המדרש (מ"מ).

¹⁹⁷² ארבע מעלות דפרד"ס הן בסוד אב"ע, והסוד הוא באצילות, דתמן מקנן אבא, הוא סוד י' שבשם, ועיקר הארתו הוא בסוד יסודו המתפשט בתוך האצילות עד יסוד ז"א (רמ"ז). העוסקים בחכמת הקבלה (מ"מ).

¹⁹⁷³ נמחק בשער מאמרי רשב"י.

¹⁹⁷⁴ ענין נהרין ונצצין הוא בסוד אור ישר מאיר מלמעלה למטה להם, וזהו נהרין. וסוד אור חוזר בסוד המראה המלוטשת, כי כאשר יכה בה אור השמש, יצאו ממנה ניצוצות מצד לטיותה ממטה למעלה וזהו ונצצין. ולכן אמר "יזהירו", יזהירו לאחרים דנקטי ויהבי מיין דכורין ומיין נוקבין, וזה כדוגמת יסוד שיש לו שתי בחינות אלו בסוד יוסף הצדיק ובנימין הצדיק, זה מיין דכורין וזה מיין נוקבין. ושתי בחינות אלו, האחד נקרא נהירו, והשני נקרא נציצו. וזמ"ש בזהר נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן שהוא סוד יסוד הנקרא נהר היוצא מעדן (שער מאמרי רשב"י), דע שעם היות שיש ב' בחי' ליסוד, והם יוסף הצדיק מלמעלה, ובנימין הצדיק מלמטה בסוד מ"ן, כמ"ש בצאת נפשה כי מתה. עוד

תיקון חלק ה

סתימא¹⁹⁷⁷ דאקרי¹⁹⁷⁸ ארקיעו (הרקיע) ביה קיימין כוכביא¹⁹⁷⁹ ומזלי¹⁹⁸⁰ שמשא וסיהרא¹⁹⁸¹ וכל אינון בוצינין (דנהרא) [דנהורא]¹⁹⁸²:

יש ביסוד עצמו ב' בחי' אלו, ולכן נקרא חי עולמים, בסוד ט' מלמעלה למטה, וט' מלמטה למעלה, שהם עולים ח"י. וחי הוא בב' עלמין, שגם בעולם הנוק' יש ח"י בסוד בנימין, וזהו חי חי הוא יודוך (ישעיה לח יט). ושורש הדבר, כי ביסוד נסתים הזכר העליון, והוא רקיע המבדיל בין מים למים. ואור עליון המחיה את הספירות יורד עד שם, ומכה בו בסוד בטישה, בדמות מראה הלטושה המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה, כי עומדת כנגד אור השמש. כן הרקיע הזה הוא מבדיל בין עלמא דדכורא ובין עלמא דנוק', ואינו מניח לעבור האור למטה וע"כ, תכה בו האור העליון בפנימיותו, ויוצאין ממנה ניצוצין כמנין האורות המכין, ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה. וז"ש "ודא איהו רזא סתימא דאיקרי הרקיע" כי בחי' הרקיע יאמר על ענין זה, כי הוא רקיע המבדיל ומעכב האור העליון מלרדת למטה, לכן יש בו נהירו ונציצו. משא"כ בכל השאר. ולכן יש ברקיע הזה כוכבים ומזלות שמשא וסיהרא, כי הכוכבים הם נשמות הצדיקים היורדים שם ממוח העליון ועומדים שם, ומשם יורדין למלכות. והמזלות הם י"ב בסוד ו"ק מחסד ולמטה, וו' מלמטה למעלה כנז' בתיקון ז'. שאע"פ שכל הט' מכים ברקיע זה, אינו דומה הכאת ו"ק לשאר, כי כל א' בחי' בפני עצמה יש לה, לפיכך מו"ק יצאו י"ב מזלות, ומזו"נ נעלמים יצאו שמשא וסיהרא, וזה מצד הנשמות שבו, שכמו שבמלכות מנשמות שבה נעשין מ"ן כנודע, כן הוא ביסוד וכו' (זהר הרקיע). נהרין, מאור יסוד אבא שבתוך יסוד אימא, ונציצין, חו"ג ליסוד אימא (רמ"ז). פי' שמקבלים הארה מהחסדים שנק' אור ומהגבורות שהם ניצוצין וז"ש נהרין מצד החסדין ונציצין מצד הגבורות (מ"מ).

¹⁹⁷⁵ הנה כל האצילות בכללו גוף ונשמה מלבר ומלאו, והמשכילים הם יודעי מדין [יודעי מידות] המסתכלים בפנימיות החכמה התחתונה בסוד נשמתא. וזה נקרא רזא דחכמתא, פנימיות החכמה התחתונה, ועל ידי כך נהרין ונציצין בזיוא דחכמתא עלאה, כי נשמת החכמה התחתונה הוא זיו וזהו החכמה העליונה, בסוד כלת משה. והיא הצלע, נקודת י', בסוד י' בראש י' בסוף, י' משם בן ארבע, י' משם אדני כנודע [יאהדונה] (שער מאמרי רשב"י). פי' החו"ג הנז' הם של אבא הנק' חכמה עילאה לגבי יש"ס הנק' אבא סתם ולא עילאה (מ"מ).

¹⁹⁷⁶ היינו הארת יסוד הבינה בחו"ג שבו (רח"ו). והתכת הכתוב והמשכילים בעלי הסוד, יזהירו ויאירו מחו"ג של אבא כמו שמאירים מחו"ג של אימא, לפי שהארות אימא מגולים יותר משל אבא, ומשיגים אותם בעלי הסוד, ואומר הכתוב שיקבלו ג"כ הארות אבא הסתומים כמו של אימא הנגלים (מ"מ).

¹⁹⁷⁷ ביסוד נסתים הזכר העליון והוא הרקיע המבדיל בין מים למים והאור העליון המחיה את הספירות יורד עד שם ומכה בו בסוד בטש ביה כדמות המראה המלוטשה המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה כי עומדת כנגד אור השמש כן רקיע זה מבדיל בין עלמא דדכורא לעלמא דנוקבא ואינו מניח לעבור האור למטה ועל ידי כך מכה בו סוד האור העליון בפנימיותו ויוצאין ממנו נצוצות כמנין האורות המכים בו ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה וזמ"ש ודא רזא סתימא דאקרי הרקיע כי בחינת רקיע יאמר על ענין זה כי הוא רקיע המבדיל ומעכב אור העליון מלרדת למטה ולפיכך יש בו נהירו ונציצו כמ"ש בכל השאר (שער מאמרי רשב"י). זה הנהר הוא יסוד אמא הסתום בתוך ז"א (רמ"ז).

¹⁹⁷⁸ בראשית ח ע"ב לד ע"א (הערת הזהר).

¹⁹⁷⁹ הם נשמות הצדיקים היורדין שם מהמוח העליון ועומדים שם ומשם יורדין למלכות (שער מאמרי רשב"י). חסדים (רח"ו).

¹⁹⁸⁰ הם שנים עשר בסוד שש קצוות מן חסד ולמטה שש ממטה ולמעלה ושש מלמעלה למטה כנז' בתקונין. כי אעפ"י שכל התשעה מכים ברקיע זה, אין דומה הכאת השש קצוות לשאר, כי כל אחד בחינה בפני עצמה יש לו, ולפיכך מהשש קצוות יצאו י"ב מזלות (שער מאמרי רשב"י). גבורות (רח"ו).

¹⁹⁸¹ מת"ת ומלכות נעלמים יצאו שמשא וסיהרא, וזה מצד הנשמות שבו, כי כמו שבמלכות מנשמות שבה נעשין מ"ן נוקבין כנודע כן ביסוד נשמות צדיקים שבו שהם הכוכבים כדפרישית הם הם המעלין תשעה מלמעלה למטה ואעפ"י שהת"ת מהשש קצוות הנז' מ"מ יש בת"ת שתי בחינות, אם בחינת היותו בכלל השש קצוות, ואם בחינת היותו בפני עצמו, וכל אלו נקבעין ביסוד. וסיהרא עם היות כי היא למטה מן היסוד, עכ"ז שרשה בסוד ה', ד"ו, ובסוד י"ד וי' ו' ד' נחקק ביסוד, ושרש זה בחכמה ובינה, ומשם ירדו אל היסוד. ושאר בוציני דנהורא, הם ה' ככבי לכת הנשואים וכנגדם ז' ספירות הבנין, כי חמה ולבנה עם ה' ככבי לכת, הם ז'. ואל יקשה בעיניך כי ז' ספירות הם הם השש קצוות שהם המזלות כדפרישית, כי שש קצוות אלו הם ביסוד עצמו, בסוד שוקיו עמודי שש, כי הוא מקבלם מלמעלה, ונעשין בו שנים עשר, בסוד אור ישר ואור חוזר, ובסוד נהירו ונציצו כדפרישית, ולכן נקראים מזלות, כי היסוד נקרא מזל, להיותו מושך את הטיפה זרעית מהמוח העליון. ואמנם שמשא וסיהרא ושאר בוציני נהורא, שהם חמשה ככבי לכת כדפרישית, הם שבעה ספירות הבנין עצמם המתגלים ביסוד ומשפיעים בו ועוד כי ששה קצוות הם בסוד ת"ת הכלול משש קצוות ושבעה ספירות הם כנגד ז' ככבי לכת ואין זה בשש קצוות, כי אלו בת"ת עצמו לבדו בהכלול מהם וזה בבנין עצמו ודי בזה. ודע

תיקון חלק ה

תרגום: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו", "והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד". "והמשכילים", אלו הם שמסתכלים בסוד החכמה. (נ"א "יזהירו", שנוצצים בסוד החכמה). "יזהירו" מאירים ונוצצים בזיו החכמה העליונה. "כזהר" אור התנוצצות שמאיר שיוצא מעדן. וזהו סוד סתום שנקרא רקיע, בו עומדים כוכבים ומזלות שמש ולבנה וכל אותם נרות של אור.

(כו) עי' זהר ח"א כט ע"ב: האי קרח ימא דקפא¹⁹⁸³ לא נגדין מימיו אלא בשעתא דתוקפא דדרום מטי לגביה ומקריב ליה בהדיה כדין מיא דהווי גלידין בסטרא דצפון משתין ונגדין דהא מסטרא דצפון גלידי מיא¹⁹⁸⁴ ומסטרא דדרום משתין ונגדין לאשקאה כל אינון חיות ברא כמה דאת אמר (תהלים קד יא) ישקו כל חיתו שדי וגו' ואלין אקרון הרי בתר טורין דפרודא דכלהו משתקין כד סטרא דדרום שארי לקרבא בהדיה וכדין מיא נגדין ובחילא דא [עלאה דנגיד¹⁹⁸⁵] (דעלמא נגיד) כלא הוו [ברבון] בחדו כד מחשבה סליק ברע¹⁹⁸⁶ (דחדוה) [מטמירא] דכל טמירין¹⁹⁸⁷ מטי (ואתנגיד) מגויה חד נהר¹⁹⁸⁸ (כתרא טמירא) [כד] מתקרבין דא בדא בחד שביל דלא ידיע¹⁹⁸⁹ לעילא ותתא והכא הוא ראשיתא דכלא¹⁹⁹⁰ וב' מלך סתם¹⁹⁹¹ מהאי ראשיתא אשתכלל¹⁹⁹² [ובחילא דא] ודמי דא לדא:

תרגום: הקרח הזה, ים שקופא, לא שופעים מימיו אלא בשעה שחוזק הדרום מגיע אליו ומקרב אותו אצלו, ואז המים שהיו קפואים בצד הצפון מפשירים ושופעים, שהרי מצד הצפון המים קפואים, ומצד הדרום הם מפשירים ושופעים להשקות כל אותן חיות השדה, כמו שנאמר "ישקו כל חיתו שדי וגו'". ואלו נקראים הרי בתר, הרי הפירוד, שכולם משקים, כשצד דרום מתחיל לקרב אליו, ואז המים שופעים. ובכח עליון זה ששופע, הכל הם בגדולה ובשמחה. כשמחשבה עולה ברצון (של חדוה) מטמון של כל הטמונים, מגיע (ושופע) מתוכו נהר אחד (כתר טמיר), וכשמתקרבים זה בזה בשביל אחד שלא ידוע למעלה ולמטה, וכאן הוא ראשית הכל. וב', מלך סתם, מהראשית הזאת נתקן ודומה זה לזה.

כי כמו שהמלכות תקרא חכמה. כן חכמה שבז"א תקרא חכמה תחתונה בבחי' החכמה העליונה הקדומה ואלה כיון באומרו "אלין אינון דמסתכלי ברזא דחכמתא" שמסתכלין בפנימיות החכמה, כי שבז"א בסוד נשמתא שהיא חכמה העליונה בסוד הדעת, וזמ"ש "נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה" וכמו שיש ביסוד תחתון תשעה מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה, כן בסוד דעת המפסיק בין אריך אפין לז"א יש אלו. וזמ"ש בזוהר "נהירו נציצו דנהרא דנפיק מעדן" שהוא סוד הדעת היוצא מעדן עליון וננס במוח ז"א, ויש בדעת זה נהירו ונציצו כדפרשית. והמסתכלין בפנימיות חכמה זו שהוא סוד הדעת נהרין ונצצין בדוגמתו ודעת זה יקרא רקיע עליון בסוד בינה הנקרא רקיע כנודע, ואם אין דעת אין בינה אם אין בינה אין דעת. ומצד היותו רקיע מפסיק בין אריך אפין לז"א יש בו נהירו ונציצו כדפרשית. ולפיכך נקרא רזא סתימא, כי זה נעלם מאד. ולפיכך יש ברקיע זה ככבים שהם הנשמות כי שם שרשם בסוד עלמא דאתי, וכן ז"ב מזלי, בסוד מזל, שכאן מתפשט. וכן שמשא וסיהרא וכל אינון בוציני נהורא שרשם בו בעלמא עלאה, בסוד ויבנהו שבע שנים, והדברים עתיקים (שער מאמרי רשב"י). זר"ן (רח"ו).

¹⁹⁸² יעקב ולא ודור המדבר ויתר ההארות (רמ"ז).

¹⁹⁸³ לקמן נב ע"א (הערת הזוהר). עי' תיקון קמ ע"א (דע"ה ח"ב צא ע"א).

¹⁹⁸⁴ בראשית לד ע"ב וקנב ע"א וקסא ע"ב ויקרא יד ע"א (ד"א). בראשית לד צ"ל לב ע"ב ובח"ב ל ע"א (לש"ו).

¹⁹⁸⁵ בינה (מ"מ).

¹⁹⁸⁶ הכוונה על ייחוד החכמה עם הבינה להאציל בתוכה הספירות, מחשבה החכמה והיא נקראת מחשבה, מפני שאינה נתפסת אלא במחשבה כן פירשו רוב המפרשים, ולי נראה הטעם מפני שבה הספירות כדמיון המחשבה שהצורות בו נחשבת בה בדקות וכולם בה נקראות מחשבות שהם שם במחשבה (אור יקר). "מחשבה" הוא מוחא סתימא, "סליק ברע", הוא יסוד דכתר (מ"מ).

¹⁹⁸⁷ פי' מושך הטיפה מדעת דעתיק הגנוז באוירא (מ"מ). עי' דרושי מ"ן ומ"ד ריש דרוש י' (לש"ו).

¹⁹⁸⁸ אבא יונק מגולגלתא דא"א ואימא ממוחא סתימא, והני תרין רישין דא"א נמשך חיותם של א"א, ולכן אמר "מטי ואתנגיד מגויה חד נהר (מ"מ).

¹⁹⁸⁹ ח"ג סא ע"ב (לש"ו).

¹⁹⁹⁰ אבא (מ"מ).

¹⁹⁹¹ מלכות (מ"מ).

¹⁹⁹² כידוע אבא יסד ברתא (מ"מ).

תיקון חלק ה

(כז) עי' זהר ח"א יז ע"א: ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו' (בראשית א ו) הכא בפרט רזא לאפרשא בין 1993 מיין עלאין 1994 לתתאין 1995 ברזא דשמאלא 1996 (נ"א ואתברי) הכא [ורזא הכא (נ"א ואתברי)] (ברזא דשמאלא ורזא הכא) מחלוקת 1997 ברזא דשמאלא דער הכא רזא דימינא 1998 הוא [והכא איהו רזא דשמאלא] ובגין כך אסגיא מחלוקת 1999 בין 2000 דא לימינא ימינא איהו שלימא דכלא 2001 ובגין כך בימינא כתיב כלא דהא ביה תליא כל שלימו כד אתער שמאלא אתער מחלוקת ובההוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגזא 2002 ונפק מניה מההוא מחלוקת גיהנם 2003 וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק:

תרגום: "ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'", כאן הסוד להפריד [בין] מים עליונים לתחתונים במיוחד, בסוד השמאל, (ונבראה) כאן מחלוקת בסוד השמאל, שעד כאן סוד הימין הוא, וכאן הוא סוד השמאל. ולכן הרבו מחלוקת בין זה לימין. הימין הוא שלמות הכל, ולכן בימין כתוב הכל, שהרי בו תלויה כל השלמות. כשמתעורר שמאל מתעוררת מחלוקת, ובאותה מחלוקת מתחזקת אש הרוגז, ויוצא ממנה מאותה מחלוקת גיהנם. וגיהנם מתעורר ונדבק בשמאל.

(כח) עי' זהר ח"א עו ע"ב: כד בעיא (נפשא) לנחתא להאי עלמא אומי לה קודשא בריך הוא למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה ומסר לה מאה מפתחאין 2004 דברכאין דכל יומא 2005 לאשלמא 2006 לדרגין עלאין כחושבן 2007 ל"ך ל"ך 2008 דהא כלהו אתמסר לה בגין לאתתקנא בהו 2009 לגנתא ולמפלח לה 2010 ולנטרא לה מארצך דא גנתא דעדן 2011 (וממולדתך דא גופא דאתקרי אילנא דחיי 2012 דאיהו תריסר שבטין עלאין ומבית אביך דא שכינתא אביך דא קודשא בריך הוא 2013 שנאמר (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע וגו' ואין אביו אלא קודשא בריך הוא ואין אמו אלא

- 1993 נמחק בדפ"ו. תרומה קמט ע"ב (הערת הזוהר).
1994 היינו סוד הרחמים אור ישר משך אור הספירות (אור יקר), חסד דז"א (מ"מ).
1995 הוא סוד אור חוזר דין סילוק האור (אור יקר), גבורה דז"א (מ"מ).
1996 כי גם בימין כתי' ביום ראשון ויבדל אלהים בין האור ובו' אמנם יהי רקיע הוא ברזא דשמאלא. כי ביום ראשון חסד וביום שני גבורה (אור יקר).
1997 ואתברי הכא מחלוקת - כי ההבדלה הנזכרת ביום ראשון לא היתה הבדלה של מחלוקת אלא הבדלה של שלום בדפי' לעיל והבדלה זו של יום שני שהוא ויהי מבדיל היא הבדלה של מחלוקת (אור יקר).
1998 יום ראשון חסד (רח"ו).
1999 כי הוא בסוד ת"ת המכריע (רח"ו).
2000 "בגין" נוסף בדפ"ו.
2001 פי' דק"ל הרי כבר נזכרו "יהי אור" חסד, "ויהי אור" גבורה "את האור" ת"ת, ותיירץ ימינו וכו' פי' שחסד יומא דכליל כולו וכו' (מ"מ). עי' בהגר"א על ספד"צ ע"א ע"ד שזה החסד הוא פנימיות ה"ק הנכנס ליסוד.
2002 פי' כאשר נתעורר השמאל במחלוקת עם הימין (מ"מ).
2003 פי' הגבורה עם שהיא דינים תקיפים, אין כח בס"א להתעורר לקבל דיני הגבורות עד ראשא דרוגזא אתתקף וכו' (מ"מ).
2004 עי' תרומה קכו רע"ב (לש"ו). שם נזכר ענין ס' מ' דאפרסמון הרי הם בינה ותבונה, שעל ידם נדחים החיצונים. ועי' שער לאה ורחל פרק ז' (דע"ה ח"ב נה ע"ב), ועי' זוהר הרקיע.
2005 עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק ה.
2006 ר"ל לע"ס שכל א' כלול מעשר (יהל אור).
2007 בחושבן (יהל אור).
2008 ר"ל זהו ויאמר כו' שא"ל שתקיים ל"ך ל"ך (יהל אור).
2009 שכולן יורדין לגן (יהל אור).
2010 כמ"ש לעבדה ולשמרה כו' (יהל אור).
2011 דע כי עדן נקרא אבא וכן עדן נק' ז"א, ונוק' נק' גנתא דעדן וכשאומר דא גנתא דעדן, הם חסדים שבאימא (זהר הרקיע).
2012 שהוא התפשטות ה"ח בז"א (זהר הרקיע). עי' ע"ח שער א"א יד, וכן שער כה פרק ג, שזהו כינוי לז"א. שממש הולדתו יסוד (יהל אור).
2013 והיא עטרת מל' שבו (זהר הרקיע).

תיקון חלק ה

כנסת ישראל [ומולדתך דא אילנא דחיי ומבית אביך תריסר תחומין שבטין עלאין] 2014 אל הארץ 2015
אשר אראך 2016 דא איהו האי עלמא 2017:

תרגום: כשרוצה (הנפש) לרדת לעולם הזה, משביע אותה הקדוש ברוך הוא לשמור את מצוות התורה ולעשות רצונו, ומוסר לה מאה מפתחות של ברכות של כל יום להשלים את הדרגות העליונות כחשבון ל"ך ל"ך. שהרי כולם נמסרו לה כדי לתקן בהם את הגן ולעבדה ולשמרה. "מארצך", זה גן העדן. ("ומולדתך" זה הגוף, שנקרא עץ החיים, שהוא י"ב שבטים עליונים. "ומבית אביך", זו השכינה. "אביך" זה הקדוש ברוך הוא, שנאמר "גוזל אביו ואמו ואמר אין פשע וגו'". ואין אביו אלא הקדוש ברוך הוא, ואין אמו אלא כנסת ישראל. "אל הארץ אשר אראך", זה הוא העולם הזה). (ס"א "ומולדתך" זה עץ החיים, "ומבית אביך" י"ב תחומים, שבטים עליונים, "אל הארץ אשר אראך" זהו העולם הזה).

(כט) עי' זהר ח"ב ב ע"א: זהר 2018 אילנא דא 2019 זקפא לעילא לעילא 2020 חמש מאה פרסי 2021
הלוכיה שתי רבוא 2022 איהו בפשיטותיה בהאי אילנא קיימא חד זהר 2023 זהר 2024 כל גוונין קיימין ביה אינון גוונין סלקין ונחתין לא מתישבי בדוכתא אחרא בר בההוא אילנא כד נפקי מניה לאתחזאה בגו זהר דלא נהרא מתישבין ולא מתישבין קיימן ולא קיימן בגין דלא מתישבין באתר אחרא מאילנא דא נפקי תריסר שבטין 2025 דמתחמן ביה ואינון נחתו בהאי זהר 2026 דלא נהרא לגו גלותא דמצרים

2014 שהן י"ב שבטין שבמלכות כידוע שהן ביתו של הקב"ה ישראל סבא (יהל אור).
2015 והן כנגד ד' לבושי הנשמה. רוח מ"ק שנכללין ביסוד, בסוד ת"ק פרסה. ונפש מימא [ר"ל ממל'. ואלי צ"ל ממל'. ש"ל], בית אביך. ולבוש כלל הנשמה, שהוא אמצעי בין הנשמה ובין הגוף כידוע, והוא מגינתא, ובו מתלבש הרוח ב"ע, וגוף מהאי עלמא, והוא ממט"ט, שהוא גוף השכינה. וכן למטה ממט"ט הרוח. ומעשיי הנפש. ומג"ע התחתון הלבוש. ומן הארץ הזה הגוף. וכולן לבוש לנשמה מבריאה ולמעלה, כולן לבוש להנשמה מבינה. וממט"ט הן האיברים הפנימים, שנאמר ופני לא יראו, שקאי על מט"ט כמ"ש לקמן. ואיברים החיצונים הן מעשיי שנקרא אחוריים, וראית את אחורי, וכן למעלה וראית את אחורי מלכות כו', ולמטה מאביו ואמו איברים הפנימים והחיצונים (יהל אור).
2016 כי שם תתגלה בעצמך בארץ שהוא מל' כי כך בעצמך אין גילוי, או ירצה "אל הארץ אשר אראך" שאראה אותך ולך אינה מושגת שם בזוהר ת"ח בשעתא דאתער פלגות לילא וקב"ה עאל לגינתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקא כולהו אילנין דביגיתא משבחין קמיה כו'. סוד מאמר זה מדבר בה' פרצופים סוד ה"ג וסוד הנשמה בהשתלשלותה ממקום קדוש מבינה דא"א ששם מקור כל הנשמות וא"א נקרא רוחא דכל רוחין וז"ש וארים בסימו דנשמתא דהיינו שארים והאציל אותן שלא תהיה במוח. ונדחית לגרון ומתטן נפיק קלא דקליא היינו קול היוצא מגרון א"א הוא הקול הא' שבאצילות הכולל אחר כך כל (האצילות) הקולות ואמר עוד חילי' אתבדר לד' סטרי עלמא שנתלבש א"א בד' פרצופים התלויין בו שהם א"א וז"נ דרום צפון מזרח ומערב ואז כדי שיהיה התלבשות זה בזה חד' היינו רישא דלא (אתיידע) סליק לסטר חד כי הוא מתעלם בא"ס והוא יחיד ואין שני לו ומשם משפיע למטה והמקבל אינו יודע ממי לפי שהוא נסתר בא"ס ואח"כ כנגד מה שנתלבש בגולגלתא בז' תיקוני רישא דהיינו דא לגו מן דא כנזכר כאדר"ז אמר חד נחית לההוא סטר שיוורד רישא דל"א ומתלבש בא"א ומאיר בתוכו כנשמה בגוף ואמר חד עייל בין תרין. ר"ל א"א המתלבש בא"א עד חצי הת"ת שלו וז"ש חד א"א בין תרין א"א ואמר עוד תרין מתעטרין בתלת ר"ל שאלו הב' שהם א"א משפיעים ומתעטרין מג' רישין הנז' ג' עיילין בחד א"א וא"א הן. או נאמר ב' מתעטרין בג' א"א וא"א הם ג' עיילין בחד ואמר עוד חד אפיק גוונין ר"ל חצי ת"ת כמ"ש בת"ת דא"א שמשם מתחיל הז"א וחד אפיק גוונין, ר"ל חצי ת"ת התחתון הוציא ז"א סוד ו"ק וכו' (זהר הרקיע). אל בטן אמו ששם מראין לו מה לעשות ועונשי המצות ושכרן וכל התורה כולה כידוע (יהל אור).

2017 כי שם תתגלה בעצמך בארץ שהוא מלכות כי כך בעצמך אין גילוי (זהר הרקיע).

2018 יסוד (רח"ו).

2019 יסוד הנזכר (רח"ו).

2020 פי' היסוד עולה לת"ת לעילא ואח"כ עולה לדעת וזהו לעילא השנית (רח"ו).

2021 הם ה' חסדים (רח"ו).

2022 בסוד ו"ק (רח"ו).

2023 מלכות (רח"ו).

2024 מוסגר בדפ"ק. יסוד (רח"ו).

2025 י"ב גבולי אלכסון (רח"ו).

2026 מלכות (רח"ו).

תיקון חלק ה

בכמה משייריין עלאין הדא הוא דכתיב (שמות א א) ואלה שמות בני ישראל וגו': תרגום: "זהר" העץ הזה זקוף למעלה למעלה חמש מאות פרסאות, הלכו הוא ששים רבוא. בהתפשטותו בעץ הזה, קיים זהר אחד, (זהר) שכל הצבעים נמצאים בו, צבעים הללו עולים ויורדים, לא מתיישבים במקום אחר, חוץ מאותו האילן, כשיוצאים ממנו לראות בתוך זהר שלא מאיר, מתיישבים ולא מתיישבים, עומדים ולא עומדים, משום שלא מתיישבים במקום אחר. מעץ זה, יוצאים שנים עשר שבטים, שנתחמים בו. והם יורדים בזהר הזה, שלא מאיר בגלות מצרים, בכמה מחנות עליונים, זהו שנאמר "ואלה שמות בני ישראל וגו'".

(ל) עי' זהר ח"ב ע"א: ואתה תחזה מכל העם (שמות יח כא) זה ספר תולדות אדם (בראשית א א) דא ספר מאינן²⁰²⁷ ספרין סתימין ועמיקין ונ"א דא ספרא מאינן סתימין ועמיקין אמר רבי שמעון ארימית ידי בצלו למאן דברא עלמא דאף על גב דבהאי קרא גלו קדמאי סתימין עלאין אית לאסתכלא ולעינא ברזין דספרא ודאדם קדמאה דמתמן²⁰²⁸ (קדמאה מתמן) אתמשכא ספרא גניזא דשלמה מלכא זה דתליא ביה כלא²⁰²⁹ זה אילנא דחיי זה ולא אחרא דגלי²⁰³⁰ מאי²⁰³¹ זה כמה²⁰³² דאת אמר (שמות יב ב) החדש הזה לכם ראש חדשים זה ניסן ולא אחרא זה ספר לאשגחא ולגלאה תולדות אדם אילנא דגלי תולדות אדם ועביד איבין לאפקא לעלמא זה ספר למנדע חכמתא סתימא ועמיקא דאתמסר לאדם קדמאה בדיוקנא דבני נשא חכמתא דא אתמסר לשלמה מלכא וירית לה וכתב בספריה:

תרגום: "ואתה תחזה מכל העם", "זה ספר תולדות אדם", זה ספר מאותם ספרים נסתרים ועמוקים (זה ספר מאותם נסתרים ועמוקים). אמר רבי שמעון הרמתי ידי בתפלה למי שברא את העולם, שאף על גב שבפסוק הזה גלו הראשונים נסתרות עליונים, יש להתבונן ולעיין בסודות של ספר אדם הראשון, שמשם נמשך ספרו הגנוז של שלמה המלך, זה שהכל תלוי בו, זה עץ החיים, זה ולא אחר שגלה. מהו זה, כמו שנאמר "החדש הזה לכם ראש חדשים", זה ניסן ולא אחר. "זה ספר", להשגיח ולגלות "תולדות אדם", עץ שמגלה תולדות אדם ועושה פרות להוציא לעולם. "זה ספר", לדעת חכמה הנסתרת והעמוקה שנמסרה לאדם הראשון בדמות של בני אדם. חכמה זו נמסרה לשלמה המלך וירש אותה וכתב בספרו.

(לא) עי' זהר ח"א רמא ע"א: פתח רבי אבא ואמר (מ"א ז כג) ויעש את הים מוצק וגו' וכתב (שם כה) עומד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו'²⁰³³ והים עליהם מלמעלה וגו' וכתב (שם מד) ואת הבקר שנים עשר תחת הים וגו' עומד על שני עשר בקר הכי הוא ודאי דדא ים מתקנא ב"ב בתרין עלמין²⁰³⁴ בתריסר לעילא רתיכין ממנן²⁰³⁵ ולעילא בתריסר לתתא (ב)תריסר שבטין²⁰³⁶ כיון דחמא יעקב תקונא עלאה וחמא שכינתא קאים לקבליה בעא לאשלמא תקונהא קרא לבנוהי תריסר ואמר לון האספו (בראשית מט א) אתקינו גרמיכון²⁰³⁷ לאשלמא מהימנותא:

תרגום: פתח רבי אבא ואמר, "ויעש את הים מוצק" וגו'. וכתוב "עמד על שני עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה וגו' והים עליהם מלמעלה" וגו'. וכתוב "ואת הבקר שנים עשר תחת הים" וגו'. "עומד על שני עשר בקר", כך הוא ודאי, שהים הזה מתוקן בשנים

²⁰²⁷ ר"ל ספר ממש דאדה"ר על דיוקנין כמש"ו (יהל אור).

²⁰²⁸ מתמן (יהל אור).

²⁰²⁹ כנ"ל שהוא כללא דכולא נשמתין וכן נקרא כל שכולל הכל (יהל אור).

²⁰³⁰ ר"ל שהוא מגלה תולדין בעלמא שממנו יוצא התולדין (יהל אור).

²⁰³¹ מוסגר בדפ"ק, ומופיע ביהל אור.

²⁰³² ר"ל דלכן אמר זה זהו ולא אחרא כמ"ש בהחדש הזה כו' (יהל אור).

²⁰³³ רמו ע"א (הערת הזהר).

²⁰³⁴ נמצא לפי זה כי השבטים תיקונא דדרועין וירכין דשכינתא בסוד פרקיה, וכבר הארכתי ברמז השבטים וברמז י"ב קשרים בסוד הוד הודות נצח נצחים בפ' ויצא (אור יקר).

²⁰³⁵ הם מיכאל קדמיאל פדאל גבריאל צדקאל חסידאל רפאל רזיאל סטוריה נוריאל יופיאל ענאל כמבואר בס"ת פרשת ויצא (אור"ח).

²⁰³⁶ הרי הם בחי' י"ב גבולי אלכסון שב"ק (הקדו"ש מד ע"ד).

²⁰³⁷ כבר פירשנוהו לעיל שהוא התכללותם יחד בנקודא חדא (אור"ח).

תיקון חלק ה

עשר בשני עולמות, בשנים עשר למעלה מרכבות ממונות למעלה, בשנים עשר למטה שנים עשר שבטים. כיון שראה יעקב את התיקון העליון, וראה שכינה עומדת מולו, רצה להשלים תקוניה. קרא לשנים עשר בניו, ואמר להם "האספו", התקינו עצמכם להשלים את האמונה.

(לב) עי' זהר ח"ב ר ע"א: ויכתבו ספר זכרון²⁰³⁸ מאי איהו אלא אית ספר לעילא²⁰³⁹ ואית ספר לתתא²⁰⁴⁰ זכרון אתר אנ"א אתו קיימא קדישא²⁰⁴¹ דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא²⁰⁴² ספר זכרון תרין דרגין²⁰⁴³ דאינון חד ורזא דא שם יהו"ה שם חד יהו"ה חד וכלא מלה חדא²⁰⁴⁴: בגין דאית שם ואית שם שם לעילא²⁰⁴⁵ דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע²⁰⁴⁶ ולא אתרמיז בידיעה כלל²⁰⁴⁷ ודא אקרי נקודה עלאה²⁰⁴⁸ שם לתתא דאקרי שם (דברים ד לב) מקצה השמים²⁰⁴⁹ ועד קצה השמים בגין דקצה השמים אקרי זכרון והאי שם איהו נקודה דלתתא דאיהו שם מההוא זכרון²⁰⁵⁰ דאיהו קצה השמים דנטיל כל חיין²⁰⁵¹ דלעילא ודא איהו קצה השמים דלתתא ושם דיליה איהו נקודה דלתתא נקודה דא²⁰⁵² איהו ספר דקיימא בחושבנא אוודא הוא ולחושבי שמו²⁰⁵³ ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטריין²⁰⁵⁴: נקודה דא²⁰⁵⁵ בגין דקיימא באמצעיתא²⁰⁵⁶ איהי עלאה על כל דאתאחדן בה שית סטריין²⁰⁵⁷ אתאחדן בספר עלאה²⁰⁵⁸ ואיהו עלאה עלייהו שית סטריין אתאחדן בספר תתאה²⁰⁵⁹ ואיהו עלאה עלייהו ועל דא ספר עלאה ספר תתאה אוכלא אקרי תורה: מה בין האי להאי אלא ספר עלאה איהו תורה שבכתב בגין דאיהי סתימא²⁰⁶⁰ ולא קיימא אלא בכתב²⁰⁶¹ דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא ומאן איהו עלמא דא²⁰⁶² ספר תתאה דא תורה דאקרי

2038 ע ע"א (הערת הזהר). אמר לזכור ברית, דע"י שרואה אדם את אשתו מקושטת, מתעורר בריתו, והוא הזכרון שזוכר בריתו, דהתעוררות הוא ע"י זכרון הברית, וביה הזכרון ספר זכרון, כמ"ש בפ' ויקהל (ר ע"א), והוא כל זכור, דבגיניה אשתמודע דכורא דכר (בהגר"א על תיקון"ז מח ע"א).
2039 אבא (מ"מ).
2040 מלכות (מ"מ).
2041 יסוד (מ"מ).
2042 פי' כל המוחין נכללים בו (מ"מ).
2043 מלכות ויסוד (רח"ו).
2044 פי' ספר זכרון כמו שם ה' שהם יסוד ומלכות (מ"מ).
2045 קסב ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).
2046 מא"א (מ"מ).
2047 מעתיק יומין (מ"מ).
2048 צג ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).
2049 פי' שמים הוא זעיר וקצה העליון הוא יסוד דאימא וקצה התחתון הוא יסוד דזעיר. והביא פסוק זה לומר שקצה השמים שהוא יסוד הוא זכרון (מ"מ).
2050 פי' שמלכות מקבלת מיסוד (מ"מ).
2051 מוחין דקיימא בחושבנא (רח"ו). פי' שכל החשבונות בסיהרא אינון (מ"מ).
2052 מלכות (רח"ו).
2053 פי' שכשמו שהיא מלכות יש בה חשבון (מ"מ).
2054 פירוש כי בין בהבנת המלות ובין בחשבנם הוא אחד. כי שם עולה בחשבון ספר. ועיין במה שנתבאר אצלנו בכונת העולה לס"ת לקרות מה יכוין במילת ספר (שער מאמרי רשב"י).
2055 מלכות (רח"ו במ"מ).
2056 ע"ג היכלות (רח"ו).
2057 ו' היכלות (רח"ו).
2058 קלז ע"ב (הערת הזהר).
2059 מלכות (רח"ו). ור"ל היכלות הבריאה חיותם מהמ' (מ"מ).
2060 ריד ע"א שמיני מ ע"ב (הערת הזהר).
2061 בינה (רח"ו). ולפ"ז תורה שבכתב הוא אבא הגנוז בכתב שהיא בינה (מ"מ).
2062 פי' קאי על כתב (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

תורה שבעל פה ומאן איהו על פה²⁰⁶³ אלין רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה דלעילא²⁰⁶⁴ אקרון על פה: תרגום: "ויכתב ספר זכרון" מי הוא. אלא יש ספר למעלה ויש ספר למטה. זכרון, (אות) הברית הקדוש שנוטל וכונס אליו את כל החיים שלמעלה. "ספר זכרון" שתי דרגות שהן אחת, וסוד זה שם יהו"ה שם אחד, יהו"ה אחד, והכל דבר אחד. משום שיש שם ויש שם. שם למעלה, שהוא נרשם (נקרא שם) ממה שלא ידוע ולא נרמז בידעה כלל, וזו נקראת נקודה עליונה. שם למטה, שנקרא שם, "מקצה השמים ועד קצה השמים", משום שקצה השמים נקרא זכרון. והשם הזה הוא נקודה שלמטה, שהוא שם מאותו זכרון, שהוא קצה השמים, שנוטל את כל החיים שלמעלה. וזהו קצה השמים שלמטה. והשם שלו היא הנקודה שלמטה. נקודה זו היא ספר שעומד בחשבון, וזהו "ולחושבי שמו", הספר שאמרנו. ושם דבר אחד הוא בכלל הצדדים. הנקודה הזו, משום שהיא עומדת באמצע, היא עליונה על כל הנאחזים בה. ששה צדדים אחוזים בספר העליון, והוא עליון עליהם. ששה צדדים נאחזים בספר התחתון, והוא עליון עליהם. ועל זה ספר עליון וספר תחתון, והכל נקרא תורה. מה בין זה לזה. אלא, ספר עליון הוא תורה שבכתב, משום שהיא סתומה ולא עומדת, אלא רק בכתב, ששם הוא המקום להתגלות למטה. ומי הוא העולם הבא, ספר התחתון, זו תורה שנקראת תורה שבעל פה. ומי הוא על פה. אלו המרכבות של מטה, שהיא עומדת עליהן. ומשום שאינן בכלל של כתיבה שלמעלה, נקראים על פה.

(לג) עי' זהר ח"ב ע"א: ורזא אוליפנא זה ספר אית ספר²⁰⁶⁵ ואית ספר ספר לעילא²⁰⁶⁶ ספר לתתא²⁰⁶⁷ ספר לתתא אקרי ספר הזכרון²⁰⁶⁸ ספר²⁰⁶⁹ דההוא זכרון ודא חד צדיק ואקרי זה²⁰⁷⁰ ובגין דלא²⁰⁷¹ לאפרשא לון דאינון תדיר כחדא וביחודא חדא כתיבא (יחודא חדא דכתיב) זה ספר²⁰⁷² תרין דרגין דאינון חד²⁰⁷³ כללא דכר ונוקבא ודא איהו כללא חדא דכל אינון נשמתין²⁰⁷⁴ ורוחין דפרחין בבני נשא כללא דכל תולדות אינון [ברזא] תולדות אדם ודאי דהא מההוא צדיק דקאמר פרחין אינון נשמתין בתיאובתא חדא:

תרגום: ולמדנו סוד זה "ספר", יש ספר ויש ספר, [יש] ספר למעלה [ויש] ספר למטה. הספר למטה נקרא ספר הזכרון, הספר של אותו הזכרון, והוא צדיק אחד ונקרא "זה". וכדי שלא להפריש אותם, שהם תמיד כאחד ביחוד אחד, נאמר "זה ספר", שתי מדרגות שהם אחת כללות, זכר ונקבה. וזה הוא כלל אחד, שכל אותם הנשמות והרוחות הפורחות בבני אדם, כללות כל התולדות, אלו הם בסוד תולדות אדם ודאי, כי הרי מזה הצדיק שאמרנו, פורחות אלו הנשמות בתשוקה אחת.

(לד) עי' זהר ח"א רמא ע"א: תא חזי תריסר שבטין בד' דגלין בד' סטריין²⁰⁷⁵ שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימא ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם והכי הוא ודאי

²⁰⁶³ פ"ה ע"ה גימ' הכסא הם ההיכלות שהנוק' רוכבת עליהם (רח"ו).

²⁰⁶⁴ פ"ה ב"ע אינם בכלל ז"ן דאצילות שתיקונם הוא מאימא הנקרא כתב וז"ש דלאו אינון בכללא דכתיבה (מ"מ).

²⁰⁶⁵ ר"ל חכמה עלאה ותתאה, וע"ל דף ר ע"א וכאן הוא תתאה (יהל אור).

²⁰⁶⁶ בינה (מ"מ).

²⁰⁶⁷ מלכות (מ"מ).

²⁰⁶⁸ דהוא כל זכורך דביה הוא דכורא דכר (יהל אור). נו ע"א ר ע"א רמו ע"א (הערת הזהר).

²⁰⁶⁹ יסוד (רח"ו).

²⁰⁷⁰ עי' בתיקו"ז לב ע"א (יהל אור).

²⁰⁷¹ ר"ל דלכן לא כתיב זה וספר (יהל אור).

²⁰⁷² אינון תולדות אדם ודאי (נוסף במ"מ). פי' שז"ן נקרא אדם לפי שהז"א הוא הו"ה גימ' כ"ו היא י"ט שניהם גימ' מ"ה והנשמות באות מז"ן ולכן נקרא תולדות אדם ושיעור הכתוב זה ספר הם יסוד ומלכות והבנים שיוצאים מהם נק' תולדות אדם (מ"מ).

²⁰⁷³ כמו באדם דלתתא דכתיב שם זכר ונקבה ברא אותם ויקרא שמם אדם שלים נקרא כ"א פלג גופא וכמ"ש כי אחד קראתיו וכמ"ש בתיקון מ"ז (יהל אור).

²⁰⁷⁴ ר"ל דז"ש תולדות אדם דכל תולדות באין מזה ספר וכמ"ש (יהל אור).

²⁰⁷⁵ כמו שביארנו שתחת כל א' ממרכבת ארגמ"ן שנים אחרים כמו מיכאל ושנים שעמו לדרום

תיקו"ז חלק ה

תלת שבטין לכל סטר²⁰⁷⁶ לד' רוחי עלמא ותלת שבטין לדרועא דימינא ותלת שבטין לדרועא דשמאלא ותלת שבטין לירכא ימינא ותלת שבטין לירכא שמאלא²⁰⁷⁷ וגופא דשכינתא עליהו הדא הוא דכתיב והים עליהם מאי טעמא תלת שבטין לדרועא ותלת שבטין לירכא וכן לכלא אלא רזא דמלה תלת קשרין אינון בדרועא ימינא ותלת בשמאלא ותלת בירכא ימינא ותלת קשרין בירכא שמאלא אשתכחו תריסר קשרין לארבע סטרין וגופא עליהו²⁰⁷⁸ אשתכחו תריסר עם גופא כגוונא דלעילא מנא לן דכתיב (בראשית מט כח) כל אלה שבטי ישראל שנים עשר וזאת בגין דבה אשתלים חושבנא כמה דאתמר והים עליהם מלמעלה:

תרגום: בא וראה, שנים עשר שבטים בארבעה דגלים בארבעה צדדים, שלשה פונים צפונה, ושלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה, ושלשה פונים מזרחה, והים עליהם. וכך הוא ודאי, שלשה שבטים לכל עבר, לארבעה רוחות העולם, ושלשה שבטים לזרוע ימין, ושלשה שבטים לזרוע שמאל, ושלשה שבטים לירך ימין, ושלשה שבטים לירך שמאל, וגוף השכינה עליהם. זהו שכתוב "והים עליהם". למה שלשה שבטים לזרוע ושלשה שבטים לירך, וכן לכל. אלא סוד הדבר, שלשה פרקים הם בזרוע ימין ושלשה בשמאל, ושלשה בירך ימין ושלשה פרקים בירך שמאל. נמצאו שנים עשר פרקים לארבעה צדדים, והגוף עליהם. נמצאו שנים עשר עם הגוף כדוגמא שלמעלה. מנין לנו, שכתוב "כל אלה שבטי ישראל שנים עשר", וזאת, משום שבה השתלם החשבון, כמו שנאמר והים עליהם מלמעלה.

(לה) עי' זו"ח מט ע"א: פתח ואמר שיר השירים אשר לשלמה זכאה דרא²⁰⁷⁹ די חכמתא דלעילא²⁰⁸⁰ שריא בגויה²⁰⁸¹ בשעתא²⁰⁸² דקודשא בריך הוא הוי בעי לגלאה בארעא מה דלא אתגלי למלאכי עילאי ומאי איהו רזין דחכמתא דשמא גליפא²⁰⁸³ עילאה דשמהן קדישין²⁰⁸⁴ לא אתמסרו לון ואתמסרו לחכימין בארעא בההיא שעתא משבחין³⁰¹²⁰⁸⁵ ואמרינן ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים²⁰⁸⁶

י ר ק הסוף נצרך ?
[064] Commented: אול

גבריא ושלשה שנים שיעמו לצפון רפאל ושנים שיעמו למזרח נוריאל או אוריאל שהכל א' אוריאל מסטרא דחסד נוריאל מסטרא דגבורה כנזכר בפרשת בראשית הוא לצד מערב (אוה"ח).
²⁰⁷⁶ כל חסד מהם יש בהם ג' שלישים, בסוד ג' פרקי הזרוע והשוק כידוע בסוד הדגלים כאן (ע"ח שער כה פרק ג').

²⁰⁷⁷ מלכות, והכוונה שיהיו משכן אלהים וגופא דשכינא עליהו כדמפרש ואזיל, כגוונא דלעילא כדמפרש ר' אלעזר בסמוך (אוה"ח).

²⁰⁷⁸ היינו יעקב, שהוא עצמו משלים עם בניו, כי ת"ת ממש מציאותו במלכות גוף לשכינה, עתה נשאר שאר האברים שהם תיקוני הראש, לכך פי' סוד עיינין (אור יקר).

²⁰⁷⁹ אפשר שעל דור המדבר שנתן להם התורה קאמר או על דרא דרשב"י קאמר והנכון דעל דרה דשלמה ע"ה קאמר דאתגלי ביה שיה"ש (אור יקר).

²⁰⁸⁰ על חכמת אלהים ממש קאמר כדתיב ויראו כל ישראל כי חכמת אלהים בקרבו (אור יקר).

²⁰⁸¹ כענין ושכנתי בתוכם ונודע כי התורה בת"ת וסודותיה וסתריה בחכמה ממש, שהיא תורת קדומה, ולכן אמר ודאי שהדור זכאי אחר שהחכמה העליונה נתגלה ושרתה בהם (אור יקר)

²⁰⁸² הכוונה כי הוא הקדים שני דברים והאחד הכריח לחבירו האחד שהדור זכאי וההכרח לזה "דחכמתא" וכו' והיינו השני, ומשום דאפשר להכחיש שתיהם כאחד או כל אחד לעצמה הכריחם ואמר "בשעתא דקב"ה בעי וכו', והענין הוא התורה וסודותיה שנתגלה לנשמות הנגשמות בעולם השפל לזכותם ולמעלתם כדפירשנו ולא נתגלה למלאכים לסבה הנזכרת (אור יקר).

²⁰⁸³ הוא שם בן ארבע שהוא שם עילאי וכל השמות כנויים אליו (אור יקר).

²⁰⁸⁴ פירוש אחר שהשמות הקדושים הם כנויים ולבושים אל שם בן ארבע והם מפתחות כדי ליכנס להשכלת השם בעצמו, ולהיות שהמפתחות לא נמסרו להם לכן אין להם כח להשכיל מעצמם בשם בן ארבע וזהו הא שאמר "דשמהן קדישין לא אתמסרו" וכו' וכדפירשנו, והטעם שלא נמסרו להם לפי שאין אצילותם שם שהם נוצרים מעולם היצירה כדפירשנו לעיל, וישראל נעשים ונוצרים ונבראים ונאצלים כדכתיב כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כדפירשנו לעיל, ולכן אין בהם כח לגלות סודות התורה כדפירשנו (אור יקר).

²⁰⁸⁵ כוונתו שהמלאכים משבחין ה' אדונינו מה אדיר שמך, ואדירות השם הוא בארץ דהיינו ישראל שהם מספרים סודות התורה (אור יקר).

²⁰⁸⁶ פירוש לא נתתה האדירות בשמים אלא הדור לבד שמהדרים אותך המתגלה בארץ וזהו שאמר "ותושבחת דהאי על השמים" פירוש אדירות השם המתגלה בארץ הם משבחים בשמים (אור יקר).

תיקון חלק ה

מה אדיר שמך בכל הארץ אילין רזין גליפין דשמהן קדישין דאתגליין בארעא ותושבתתא דהאי
על השמים דכל אינון אוכלוסין אודן ומשבחן עובדא דא דאתגלי בארעא מה דלא אתגלי לון
[ס"א הא הכא²⁰⁸⁷ רזין] דרתיכא²⁰⁸⁸ קדישא עילאה²⁰⁸⁹ דארבע שמהן גליפין²⁰⁹⁰ והא איהו רזא
דרזין²⁰⁹¹ רתיכא עילאה דשמהן²⁰⁹² אדנ²⁰⁹³ צבאו²⁰⁹⁴ יהו²⁰⁹⁵ אהי²⁰⁹⁶ רזא דארבע²⁰⁹⁷

²⁰⁸⁷ בפסוק שיר השירים כדמסקינן לקמיה "רזין", בפסוקים אחרים מפרש קשר ספירה בחברתה
וכיוצא אמנם אינו מפרש פרטי הספירות הנקשרות כפסוק זה שמפרש ענין עצם הסתעפות הספירות,
וכללותם במציאות עצמם להכלל עם אחרים כדמסיק לקמיה (אור יקר).

²⁰⁸⁸ גדר לשון מרכבה יהיה מה שבסגולתו להמשיך הנעלם לשכון למטה על המתגלה, והיות הנעלם
מתלבש בו ופועל על ידו, ולזה אמרו האבות הן המרכבה מפני שהם הורידו כח האלהות בתחתונים,
כל אחד בבחינתו היה מושך כח ספירתו במלכות וממנה למטה כענין מלא כל הארץ כבודו, והיות כל
אחד מהאבות כלי להתלבש בו האלהות יאמר שהוא מרכבה וכן אומרינו בסוד החיות שהן מרכבה
הוא ממש מטעם זה שכח האלהות מתפשט בהם ופועל על ידם, שאי אפשר לדק ולרוחני הנעלם
לפעול בגשמי אם לא על ידי אמצעיים יתלבש כח האלהות בו, ולזה הם שתי בחינות או מרכבת בני
אדם שהם האבות בסוד נפש רוח נשמה, או מלאכים שרפים חיות ואופנים כדפירשנו לעיל (אור יקר).
²⁰⁸⁹ כבר פירשנו שני דרכים למרכבה [שפי'] [שהא'] הוא המשכת ההנהגה האלהית למטה ושורשם
בחסד גבורה תפארת מלכות, שאליהם מרכבה אברהם יצחק יעקב דוד בבני אדם, וכן במלאכים מיכאל
גבריאל אוריאל רפאל, אמנם דרך המרכבה הנז' הוא היותם מרכבה אל הכסא בינה ואדם הרוכב על
הכסא חכמ"ה כ"ח מ"ה אד"ם ודאי, וזו אינה מרכבה מעולה כל כך מפני שהיא מרכבה לספירות, אמנם
דרך מרכבה זו היא "עילאה" שהיא מלכות יסוד תפארת בינה שזהו סוד הייחוד העליון הנמצא
לספירות שבו מתלבש אין סוף, ולכן היא מרכבה עליונה מכל המרכבות הנזכרות (אור יקר).

²⁰⁹⁰ הם ארבע ספירות שהשמות והספירות הכל דבר אחד, ומלת "גליפין" הוא מלשון פתוחי חותם
דמרגמינן כגלופ דעוזקא, ויהיה הכוונה שיש לספירות שלשה בחינות, האחד מציאות דק בלתי מצייר
צורה בספירה, אלא דקות גדול לא יתגלה אלא מעט מעט, והמציאות ההוא לרוב דקות יקרא רשימא
לבד רושם, ולפעמים יאמר על מציאות זה הדק אתרשים בכמה מקומות בזוהר, וכאשר המציאות
ההוא יתגלה יותר ויצטייר בצורה נגלית יקרא ציור שהוא יותר על הרשימה, וכאשר יתגלה יותר יקרא
חקיקה והיינו סוד אומרו אתגליף, ולהיות שהשמות בספירות הוא על מציאותם בהויה הכוללת כל
הספירות ועל מציאות הויה לכל ספירה וספירה, נוסף על כל זה הוא שם יורה בעצם על מציאות
הספירה ועל שינוי בחינתה מחברתה כשינוי שם אדנ"י משם צבאות וכיוצא באותיות בנקוד במבטא,
לכן יחס אותם בלשון גליפין, וכבר הארכתי בזה בספ"ר בשער שם בן ארבע ובשער השמות (אור יקר).
²⁰⁹¹ הענין הוא כי בפסוק זה יתבארו שתי בחינות שונות בספירות אלו, האחד בחינת כל ספירה
וספירה לעצמה שהמלכות נקראת אדנ"י דהיינו מלת "שיר" יורה על בחינת ענין כך וכך בעצמות
הספירה, וכך מלת שירים בשם צבאו²⁰⁹², וכן מלת "אשר" בשם יהו²⁰⁹³, וכן מלת שלמה בשם "אהי"²⁰⁹⁴,
ועל סוד בחינה זו אמר "הא הכא רזין וכו' דארגע שמהן", השנית סוד ייחוד וקשר הספירות האלו זו
בזו וזו בזו בבחינה יורה עליה סוד מלת שיר השירים אשר לשלמה (אור יקר).

²⁰⁹² ועל סוד הזה הנוסף על הסוד הקודם אמר "ודא איהו רזא דרזין רתיכא עילאה דשמהן" וכו'
דהיינו קשרם וייחודם יחד, או ירצה כי הם שתי בחינות לספירות האחת בחינת כנויים, והיא אינה כל
כך עילאה כבחינת השמות שהם פנימיות יותר שהכנויים לבוש לשמות כדפירשנו בספ"ר בשער
הכנויים, והנה הפסוק הזה בעצמו כנויים "שיר השירים אשר לשלמה" הכל כנויים, וזהו שאמר "הא
הכא" בפסוק זה רזין שודאי הם מגלים סודות נעלמים במרכבת השמות, אבל השמות בעצמם הם
נעלמים יותר, וזהו שאמר "ודא איהו רזא דרזין רתיכא עילאה דשמהן" וכו' שהם בעצם השמות,
"אדנ"י מלכות כדמסיק לקמיה, "צבאות" יסוד, "יהו"ה תפארת, "אהי"ה יש אומרים כתר והנכון
שהיא הבינה, ואדרבה הכתר נקרא אהי"ה על שם הבינה שבה, והשם המתייחס אליה לענין מלת
"לשלמה" היא בחינת אהי"ה ולא שם יהו"ה בנקודת אלה"ם, ולהכי נקט אהי"ה וכדמוכח לקמן (אור
יקר).

²⁰⁹³ מלכות (דפ"מ).

²⁰⁹⁴ יסוד (דפ"מ).

²⁰⁹⁵ ת"ת (דפ"מ).

²⁰⁹⁶ בינה (דפ"מ). והם מרמזים על כל הע"ס, והם בגי' תורה (יהל אור).

ד' שמות אדני צבאות כו'. הן ד' דרגין, ג"פ ג', ומלכות שהיא רביעית לכל תלת, (זש"ס) [שז"ס] שם י"ב
וע"ס, לפי שבה נכלל הכל לאחד, כמ"ש בסוד תפילין. וד' שמות הללו גי' תורה, שהן כל התורה (יהל
אור).

תיקוני חלק ה

שמהן גליפן דארבע זהורין וכל זהרא וזהרא אתכליל חד בחבריה²⁰⁹⁸ ותיאובתא דהאי לעאלא בהאי ולא תכללא האי בהאי

ואלין ארבע זהורין אתפרשן בשמהן ידיען חד אקרי זוה"ר חשוך ולא חשוך²⁰⁹⁹ באסתכלותא דיליה (ס"א מיד ארים)²¹⁰⁰ חשוך מסתכלאן ביה יתיר נציץ ולהיט בנהירו ושפירו עילאה²¹⁰¹ ונהוריה קמיט²¹⁰² בגויה עד דבטש ביה נהורא אחרא דכרי²¹⁰³ בהאי נהורא ואנקיב לה כדין אתמליא מההוא זהרא ונציץ לכל סטר (ס"א סטריין)²¹⁰⁴:

זהר"א דא אתגליף בשבעין ותריין נציצין²¹⁰⁵ דאינון שבעין ותריין שמהן גליפן דשבעין סנהדרין ותריין סהדין כדין בהאי זוהר כלילן (ס"א האי זוהרא כלילא בשתי שמהן) ומתעטרא בשמא דא אדנ"י²¹⁰⁶

כדין איהו שר דכל עלמין²¹⁰⁷ וכל חילין²¹⁰⁸ וכל משריין²¹⁰⁹ דעלאין ותתאין כלהו אמרי תושבחתא²¹¹⁰ דהאי קרא דקא משבחן ליה ואמריין תושבחתא [נ"א דכלהו] ומשבחים לעילא ודא

²⁰⁹⁷ הענין כי שם בן ארבע אותיותיו יורו על י' חכמה ה' בינה ו' תפארת ויסוד ה' מלכות, וכנגד אותיות יהו"ה הם אותיות אה"ה וכן אותיות אדנ"י כנודע, וצבאו"ת עם היות שאינו מפורש אין ספק שהוא כיוצא בהן, בענין שהארבעה שמות שהם נרמזים בבינה ותפארת ויסוד ומלכות חקיקתם וציורם יורה כל אחד על ספירה בפני עצמה, ושינוי השמות יורה הבדל בין ספירה לספירה שהאחת תקרא אה"ה ולא יהו"ה והאחרת תקרא יהו"ה ולא אה"ה או שאר השמות, וזהו שאמר "רזא דארבע שמהן דארבע זהריין", ועם היות שהם נבדלים כל אחד מחבירו והבדלם יורו השמות עוד בחינה אחרת הפכית לזה שיורה כל אחד כלול מחבירו (אור יקר).

²⁰⁹⁸

²⁰⁹⁹ בחינת המלכות כאשר אינה מקבלת מהקדש כלל, והיא חשוכה מהארת העליונים מתגוללת בדמי נדוטה להשפיע החיצונים היא חושך, ולא חס ושלוש חשוך כחצונים היונקים ממנה שהם טמאים והיא טהורה ונקיה, אלא שמקבלת הדין מהגבורה לבד ופועל על ידי החצונים (אור יקר). הוא מל', תורה שבע"פ (יהל אור).

²¹⁰⁰ השנית היא לבונה שאחר שהרצת הארץ את שבתותיה, והחשיך כל דינה והפגם שהיה בה המשיכו אל התחתונים, והופכת פניה אל בעלה בלבונה וטהרתה ופניה הרעים לא היו לה עוד, אז היא מקבלת הארה מועטת מהעליונים לבער ולנער הקליפות ממנה וזה שאמר כאסתכלותא דיליה מיד ארים וכו' (אור יקר).

²¹⁰¹ השלישית היא קישוטיה בגוויין עליונים מלמעלה והיא מתקשטת לגבי בעלה בהם להקשר עמו, והם סוד שלשה גוויי הקשת שהוא הארת שלשה אבות שבהארתם וגוויניהם היא מתקשטת אל הייחוד כאומרו ונראתה הקשת בענן, וכדפירשנו שם בפרשת נח סימן כ' ועל זה אמר כנהירו ושפירו עילאה וכו' (אור יקר).

²¹⁰² שהוא סודות תורה שבע"פ (יהל אור). מ"כ עה"ג וכמ"ש (סנהדרין כד.) במחשכים כו' זה תלמוד בבלין (יהל אור).

²¹⁰³ הרביעית היא סוד ייחודה וקשרה עם היסוד כאומרו וראיתיה לזכור ברית עולם, ופירשו בזהו וראיתיה ככלה מתקשטא בגוונהא, ומיד לזכור ברית עולם יתקשר בה היסוד להתייחד עמה להמשיך אליה האור העליון מהייחוד והכלל בתוכה התפארת והיסוד, וזהו שאמר זהרא אחרא דברי וכו' ונכללת מהספירות (אור יקר).

²¹⁰⁴ א"ג פירוש הו' צדיק יסוד עולם דאיהו איקרי מבועא דבירא דכרי לה כמו שמבואר בסתרי אותיות ההו"ה לרשב"י ע"ה ועי"ש ובזהר תרומה דף קלה ע"ב ותבין נפלאות (דפ"מ).

²¹⁰⁵ והוא כיון דכרי בה היסוד שהוא ח"י, ונצץ לד' סטריין, ד' פ' ח"י הוא ע"ב. וגם אדני עולה ס"ה, והיא ה' אחרונה של שם, עולה ע' סנהדרין, ותריין סהדין, ב' עדים של שמע ובשכמל"ו. [פ' ע' וד' רברבי דפסוק שמע הוא עד א'. ועד השני הוא עד דועד דבשכמל"ו. וז"ס משמשת בשני עדים א' לו וא' לה (נדה יד.)], וכידוע דפסוק ראשון יחודא עלאה, ובשכמל"ו [יחודא] תתאה (יהל אור).

²¹⁰⁶ החמישית הוא סוד התפשטות אורה בעצמה והיותה מתפשטת על ידי הייחוד הנזכר בסוד התיקונים העליונים שהם שבעין ותריין סנהדרין שהיא נקראת לשכת הגזית, ובה נכלל כל הבית דין העליון שם ע"ב ענפים ולהם שמות ידועים באצילות, וכן בשאר המעלות כדפירשנו, ואז נכללת בשם יאהדונה"י ונקראת אדנ"י (אור יקר). כי ידוע שסביב רשעים יתהלכון. וע"כ הדל"ת של אדנ"י מתהפך לק', בסוד א"ת ב"ש, ואז השם כסדר, שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים שרי עשרות וכמ"ש במ"א (פ' כי אדנ"י הוא א' הוא אלפים, והד' הוא ק' בא"ת ב"ש, הוא מאות, והנ' הוא חמשים, וי' הוא עשרות) (יהל אור).

²¹⁰⁷ השישית היא סוד התפשטותה אחר חמש בחינותיה אלה הנזכרות הפכה פניה להנהיג הקדושים כולם, שזה כמה לא הנהיגם להיותה מתגוללת בדמי נדוטה כאומרו שמוני נוטרה את הכרמים כרמי

תיקו"ז חלק ה

זהרא כד אשתלים איהו שי"ר²¹¹¹ אדון שר רבון י שלימו דאשתלימו מכולא שי"ר המעלות [רב] רבון ממנא על כל חילין ומשריין דרגין דלתתא

תרגום: פתח ואמר שיר השירים אשר לשלמה אשרי הדור שהחכמה של מעלה שורה בתוכו בשעה שהקדוש ברוך הוא היה רוצה לגלות בארץ מה שלא התגלה למלאכים העליונים ומה הוא סודות החכמה של השם החקוק העליון שהשמות הקדושים לא נמסרו להם ונמסרו לחכמים שבארץ באותה שעה משבחים ואומרים (תהלים ח) ה' אדנינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים

מה אדיר שמך בכל הארץ אלו הסודות החקוקים של השמות הקדושים שהתגלו בארץ והתשבחת של זה על השמים שכל אותם ההמונים מודים ומשבחים את המעשה הזה שהתגלה בארץ מה שלא התגלה להם

הרי כאן סודות המרכבה העליונה הקדושה של ארבעה שמות חקוקים וזהו סוד הסודות של המרכבה העליונה של השמות אדני צבאו"ת יהו"ה אהי"ה הסוד של ארבעה שמות חקוקים של ארבעה זהרים וכל זהר וזהר נכלל אחד בחברו ותשוקתו של זה להכנס לזה ולהכלל זה בזה וארבעה הזהרים הללו נפרדים בשמות ידועים אחד נקרא זה"ר חשוך ולא חשוך בהסתכלות שלו מיד מרים חשוך מסתכלים בו יותר נוצץ ולוהט באור ויפי עליון ואורו קמוט בתוכו עד שמכה בו אור אחר שכורה באור הזה ונוקב אותו אז מתמלא מאותו הזהר ונוצץ לכל צד

הזהר הזה נחקק בשבעים ושנים ניצוצות שהם שבעים ושנים שמות חקוקים של שבעים סנהדרין ושני עדים אז הזהר הזה כלול בשני שמות ומתעטר בשם הזה אדני"י

ואז אותו השר של כל העולמים וכל הצבאות וכל המחנות העליונים והתחתונים כלם אומרים התשבחת של (הכתוב) הזה שמשבחים אותו ואומרים תשבחת (של כלם) ומשבחים למעלה והזהר הזה כשנשלם הוא שי"ר אדון שר רבון י' השלמות שהשתלמו מן הכל שי"ר המעלות הרבון הממנה על כל הצבאות והמחנות והדרגות שלמטה

שלי לא נטרתי, ולזה עד עתה שהיא היתה חשוכה אינה ראויה שתקרא שר לעולמות אלא עתה שהיא מנהיגם (אור יקר).

²¹⁰⁸ הוא ביצירה (יהל אור).

²¹⁰⁹ הוא בעשיי. ולכן נכפל המספר של ישראל ב' במדבר, בראש הפרשה וב' שני' של דגלים חזר המספר ממש כבראשונה, שמשה מנה וספר הרוחות של כל ישראל נגד עולם היצירה, שממש הרוח, ושם נאמר לצבאותם, ומתרגמינן לחיליהון, ועוד מנה הנפשות של ישראל נגד עולם העשיה, שממש נפשות. ושם כתיב דגל מחנה, ומתרגמינן משירייהון, [וכמ"ש כאן דחיילין ביצ' ומשיריין בעשיי] (יהל אור).

(ובמ"א כתב וז"ל. סוד שרי אלפים כו' ד' אותיות אדני, בהתחלף הד'. והן נגד ד' מחנות שכינה, שכנגדן בס"א עון כו'. וכנגדן בקרבנות, עולה מנחה חטאת אשם. וז"ס שמע אחד, ועם שלמים, וד' חלות שבתודה, שהוא ולמילואים, הן ו', (ר"ל ו' אותיות שמע אחד, הן ר"ת ש'למים מ'נחה ע'ולה א'שם ח'טאת, ד' חלות שבתודה. המסדר), והן ב' תיבות הנ"ל. ונק' שרי אלפים לפי שהן מסט' דאדני, אדון כל הארץ, מלכותו כו'. וז"ס הקרבנות להציל מד' אלו, ד' אלו שהן ק"ק, ובאין על חטא, משא"כ בקדשים קלים, וכמ"ש ר"א {ויקרא א, א} והרמב"ן {שמות ה, ג}, וכמ"ש פן יפגענו כו', איש כופר נפשו, ור"ל כי אש אוכלת הוא, וצריך לחול על דבר הנאכל. והענין הוא נר"נ במלך, והנפש הוא אש שורפת בכבד ומבשלת, ועלה שורה הרוח, וצריך ליתן לכבד דבר מאכל. וז"ש לאשי. והן ג' דרגין אשה ריח נוחח (דמל"ד) {במל"ד} ונר"נ, כי הלב נוטל רק הריח (א"ה. עיין לעיל בליקוט סוד סיני הוא הפה). והמוח רק הנחת והנאה מהמאכל, והן בג' דרגין דגוף אמ"ש, שכוללין הכל, ראש ובטן וגו' {י' ובכל אחד ג', שהן גפ"ג. וכן במקדש מזבח החיצון בחצר, והפנימי בהיכל, וארון בק"ק, ובכ"א ג', גפ"ג, ובפנימי אינו אלא קטורת, ריח כו'. ע"כ. יהל אור

²¹¹⁰ השביעית היות התחתונים המלאים מזיווה ומאוריה המתפשטים בבריאה יצירה עשיה כלם משבחים אותה ומשוררים עמה לקשרה אחר הקישוט וההתפשטות הנזכר פעם שנית בעליונות, מפני שהיחוד הנזכר בבחינות הקודמות אינם מצד התחתונים אמנם זה יהיה מצד התחתונים המשוררים (אור יקר) {מיקום ?}.

²¹¹¹ השמינית מלת שיר ישפט כפי המלות הסמוכות לה, אם יאמר השירים ירצה קשר שיר עם שירים, ואם יאמר המעלות ירצה קביעותם במעלות הנזכרות, ומכאן נשפוט לכל מקום שנמצא מלת שיר כפי המלות שיבואו אחריה (אור יקר).

תיקון חלק ה

(לו) עי' זו"ח נה ע"ב: יפה נוף²¹¹² (תהלים מח) דא נופא דאילנא דחיי²¹¹³ דנפיק מאת ו' ולבתר אתכליל באת י' כיון דאריק²¹¹⁵ כל אינון ברכאן בחבורא חדא²¹¹⁶ אתכליל באת י' והוי כולא נקודה חדא²¹¹⁷ ודא איהו משוש כל הארץ לבתר דאתכליל בההוא נקודה כלא איהו הר ציון כלא נקודה חדא איהי
אע"ג דאיהי²¹¹⁸ זעירא ולא אתחזיאת בה פשיטו אחרא²¹¹⁹ וחורו לאתכללא בה אחרנין²¹²⁰ קרית מלך רב איהי²¹²¹ וההוא מלך רב עילאה ושליטא²¹²² בכל אוכלסין²¹²³ דיליה כולהון עאלין גו האי נקודה דאיהי י'²¹²⁴.
ודא איהי עיר²¹²⁵ קטנה ואנשים בה מעט²¹²⁶ (קהלת ט) דלית בה חורו דאתר אחרא לאתכללא ולאעלא אחרנין בגווה ובא אליה מלך גדול דא את ל' דאיהי מגדלא דפרח באוירא דכיא²¹²⁷ דאתפס בגין דאית אוירא אחרא דלא אתפס כלל ולא ידיע

²¹¹² קרא דפתח ביה (אור יקר).
²¹¹³ היינו יסוד, שאילנא דחיי ת"ת ונופו יסוד, והוא מתפשט ממנו עוקץ וא"ו דהיינו משך וא"ו וא"ו זעירא (אור יקר).
²¹¹⁴ שהם סוד נקודת ציון, שהיסוד נקרא ציון והמלכות נקרא ציון, ועניינו שבחינה המיוחדת במלכות מהמון בחינותיה לכניסת היסוד בה הוא זוגם יחד, והוא סוד רח"ם שבו כניסת האמה, והיינו סוד י' אות ברית ודאי נקודת ציון ודאי והכל ענין אחד (אור יקר).
²¹¹⁵ בעוד שהוא מלא ברכות כאומרו וברכות לראש צדיק והמלכות צמאה למימיו לא ישתנו ולא יאוחדו כראוי, אמנם "כיון דאריק", שכבר ארץ שבעה מים, היא מליאה האור הזרוע ויגבר בה האור העליון עד שלילה כיום יאיר כחשכה כאורה כולם שוים ואז אחדותם באמתות (אור יקר).
²¹¹⁶ שכל ח"י ברכות שבו נמצאים בה והם שוים נקראת היא הח"ה כמוהו, וזהו שאמר "ברכאן בחבורא חדא", דהיינו ח"י אז היא נכללת באת י' (אור יקר).
²¹¹⁷ י' שבברית וי"ד שבה "נקודה חדא" ואז באותה בחינה "איהו משוש" ששה ברכות מימין וששה משמאל וששה מאמצע ח"י, משוש ששיות הרבה המשמחים "כל" יסוד, עם "הארץ" מלכות, וייחודם יחד אח"כ הוא נקודת ציון וזהו שאמר "הר ציון" והם שלשה בחינות זו אחר זו האחד יפה נוף דהיינו יסוד נמשך מהת"ת, ואח"כ נכנס למלכות ומריק בו ברכות והיינו "משוש כל הארץ", וזו שנית, אח"כ "הר ציון", דהיינו השתוות המלכות ליסוד והיותם כלולים יחד בנקודה אחת וזהו שאמר "לבתר דאתכליל בההוא נקודה כולא איהו הר ציון" נקודה אחת (אור יקר).
²¹¹⁸ ירתי צפון לא מפרש משום דאינון תרי ירכי קשוט שהם תרי ביעי דדכורא שהם מתחממין מחם הגבורה שהוא הצפון להריק הברכות וזה פשוט לא הוצרך לבאר, אלא ענין המתייחס לפסוק אל תראוני, "ואיהי אע"ג דאיהי זעירא", היינו אומרו שחורה אני (אור יקר).
²¹¹⁹ כלומר מדרך המדות להיות בה בית קבול יבשתי בחינות, בית קבולה עלתה שהיא למעלה ממנה ובית קיבולה העלולים ממנה. וזו היא "קרית מלך רב", יש לה בית קיבול העליונות "ואין לה פשיטו אחרא וחורו", דהיינו בית קיבול (אור יקר).
²¹²⁰ והיינו התחתונים, ובחינתה לקבל העליונות אינו מועט אלא היא קרית מקבלת מלך רב, וירצה מלך רב הבינה ותנאי המלך שיש לו עם שאין המלך בלא עם, וכאשר יאמר מלך רב ירצה על גודל עמו וזהו שאמר "עילאה ושליטא" (אור יקר).
²¹²¹ היינו אומרו ונאווה, שאינה קטנה אלא בערך התחתונים שאין להם מקום להכלל בה, וזה אינו מפני מיעוטה באמתות אלא מפני העלמה (אור יקר).
²¹²² אם העיר ההיא לא יכנס בה כי אם המלך מה לנו עם המלך רב אם לאו, אלא ודאי שהכוונה שההוא מלך רב עילאה ושליטא, שמלת רב מדת איכות וכמות (אור יקר).
²¹²³ שהם המדות הנאצלות ממנה (אור יקר).
²¹²⁴ דהיינו בינה בסוד אורה המרובה דהיא "עילאה", שהיא נקשרת בעליונות (אור יקר). דיש בה בחינה לכל העשר ספירות כדפירשנו ואין מיעוטה אלא בבחינת התחתונים שאינם נכללים בה כדפירשנו (אור יקר).
²¹²⁵ מלכות כענין קרית "קטנה" שבה סוד כל ענין הקטנות, או יהיה כענין שחורה נקודה זעירא (אור יקר).

²¹²⁶ מפני שהיא ראוי שיהיו נכללים בה כל עליונים מצד מעלה ותחתונים מצד מטה, ואינם נכללים בה אלא מעט מצד מעלה ולא מצד מטה, ועם היותה מלך רב בערך שאין בה מצד מטה הם מעט, וזהו שאמר "דלית חורו" וכו', ובא אליה מלך גדול כענין מלך רב שפירשנו, האחד היא מצד החכמה והיינו סוד ה' בחכמה יסד ארץ [מ]מש היא י', נקודה והשנית מצד הבינה והיינו סוד ויבן ה' אלה"ם את הצלע והיינו ה', וכבר הארכתי בספ"ר בשער המציאות ולזה אמר שהי' נקודה לבד דהיינו עיר קטנה ואנשים בה מעט בא אליה מלך גדול דהיינו ה' אלה"ם, ובחינת הבינה להיותה מלך גדול הוא את ל'

תיקון חלק ה

[והאי] (והכי) אע"ג דאָת דא מלך גדול על כל אתוון עייל בגווה ואיהי את זעירא שחורה²¹²⁸ [דלית] (דאית) בה חוורו דאתר אחרא כניש ליה בגווה²¹²⁹ וכלל ליה²¹³⁰ וסבב אותה²¹³¹ באת חד²¹³² דאיהי ט' ט' ל' הות²¹³³ ובההוא סיבובא דקא מסבב סחור סחור אתעביד בעגולא ט'. תרגום: "יפה נוף" זהו הנוף של עץ החיים שיוצא מן האות ו' ואחר כך נכלל באות י' כיון שמריק את כל אותן הברכות בחבור אחד נכלל באות י' והכל נהיה נקודה אחת וזהו משוש כל הארץ אחר שנכלל באותה הנקודה הכל הוא הר ציון הכל נקודה אחת היא אף על גב שהיא קטנה ולא נראית בה התפשטות אחרת ולכן לכלל בה אחרים היא קרית מלך רב ואותו המלך רב עליון ושולט בכל אוכלוסיו כלם נכנסים לתוך הנקודה הזו שהיא י' וזוהי "עיר קטנה ואנשים בה מעט", שאין בה הלבן של מקום אחר להכלל ולהכניס אחרים לתוכה ובא אליה מלך גדול זו האות ל' שהיא מגדל שפורה באויר טהור שנתפס משום שיש אויר אחר שאינו נתפס כלל ולא ידוע זה אף על גב שהאות הזו מלך גדול על כל האותיות נכנס בתוכה והיא אות קטנה שחורה שאין בה לבן של מקום אחר כונס אותו בתוכה וכולל אותו וסבב אותה עם אות אחת שהיא ט' ט' היתה ל' ובאותו הסבוב שסובב סביב סביב נעשתה בעגול ט'

שהיא גדולה וגבוהה שבכל האותיות, ודע שסוד או"ר היינו סוד או"ר י' ירצה נקודה בהיכליה (ב)חכמה י' בתוך היכלה שהיא הבינה שבה סוד(ם) חמשה פעמים אור, ובהכנס י' בתוך אור יעשה או"ר ייחוד יחד, והיינו סוד יה"י יה"ה י' אור אויר וכמו שהאריכו בתיקונים, והנה לאויר זה שתי בחינות האחד או"ר או"ר י' שאינו נתפס דהיינו בחינתם בתוך הכתר ומרומותם בלתי נתפס, ושם סוד מגדל הפורח באויר הוא ענין בגולגלתא עילאה דעתיקא דעתיקין, ועל בחינה זו לא נאמר ובא אליה מלך גדול שאינה נכנסת באות ונקודה מרוב גבהותו ודקותו, ולא נאמר עליה ויבן ה' אלה"ם את הצלע, אלא הוא סוד אויר הנתפס דהיינו סוד חכמה ובינה ממש במקום והוא אויר י' אור הנתפס מפני שמהם האצילות, ועל זוגם נאמר ה' אלה"ם והיינו "אות ל' מגדל דפרח כאוירא דכיא" (אור יקר).

²¹²⁷ מטהרתו מהדין [ותגבורת] (לתגבורת) הרחמים בזווגם, ועוד שאין אחיזה למערערים שם כלל ועיקר, וענין ל' ירצה ראשה י' והיינו חכמה, והתפשטותה הוא אלה"ם בינה, והיינו מלך גדול מצד גדולת החכמה וכן מלך רב, ולכך היא מתרוממת על כל האותיות לרמוז רמזן] זה בה דהיינו מקורי האותיות כולם כמו שנתבאר שכולם הם נמצאות מחכמה ובינה (אור יקר).

²¹²⁸ בערך התחתונים (אור יקר).
²¹²⁹ רוחניות הבינה (אור יקר).

²¹³⁰ ואחר שהיא פנימה לה מתפשטת המלכות בחינותיה מכחה, וזהו סוד ויבן ה' אלה"ם את הצלע נקודת המרכז המתפשט לכל הכדור (אור יקר).

²¹³¹ אין הכוונה שהבינה ממש מבחוץ יסבב אותה, מפני שהמלך הגדול יכנס ממש אליה, ובה בית קיבול להתצמצם האצילות העליון בתוכה וזהו שאמר "עייל בגווה", וזהו שאמר ובא אליה מלך גדול (אור יקר).

²¹³² ירצה שהבינה מתפשטת בחייליה דהיינו על ידי סוד וא"ו שהיא ת"ת יכנס לה על ידי היסוד התשיעית דהיינו ט', והענין הוא שבחינת הבינה ל' מורה על בחינה עליונה, ובבואה אל הבינה על ידי היסוד שהוא סוד אור גנוז לצדיקים יסוד נאחז בבינה דהיינו לעתיד לבא על ידי הת"ת שהוא ג"כ אור גנוז מתפשט המלכות בהיות אור בחינת אצילותה מתפשטת בסוד ה' בניין הצלע להוליד התחתונים נוטלת משם צורת ט' שהיא צורת היסוד, ונעשת אכסדרא לקבל כל הנמצאים בה, ועל ידי מציאות זה הוכנה להולידם למטה, ולזה יש לה מציאות לכולם בה באותה בחינה שהם מושרשים בה ונשרשים בה כל הנמצאים לצורך אפי' החצונים, והיינו סוד מצודים גדולים דקאמר שנתן בהתפשטותה מיני ייסורים לייסר העובר והנוגע בכבודה, וזהו שאמר "לאתפשטא ולמלקט וכו'", והיינו דמסיק "בכמה קנסינ וכו'", ונודע שכל אחד מארבע מיתות תלויים בארבעה קליפות, וכן כל העונשים הם כחות הדין ושריהם, ותחת ידם מחבלים מקבלים ממנו כדי רשעתו יבא בעל חוב ויקבל חובו שכר עבירה עבירה, והכל לכבודה שלא יקלו בכבודה כאומרו ושמרתם את השבת דהיינו נקודה בגו חייליה, כי קד"ש ודאי מצד החכמה, ונאמר מחלליה מות יומת ירצה העושים מקומה חלל שמס(ת)לקין אותה ממקום הראוי לה, והיינו קנסא יתירא דקנים על נקודה דא שהפוגם בה עונשו יותר גדול מפני שפוגם במקום גבוה, ולכן משתנים עונשי התורה מהם למיתה מהם למלקות מהם כרת מהם לא זה ולא זה אלא אסור לאו לבד, והטעם כפי ענין הפגם, והפוגם פנימה בנקודה זו קנסו קנס גדול מהפוגמים בשאר בחינותיה (אור יקר).

²¹³³ עי' פרדס ש"ד פ"ד. אי"ג והטעם לע"ד שציור הטי"ת והלמ"ד הם קרובים זה כ"ו זה כ"ו אלא שציורם משונה) ועי' בפרדס שער האותיות פ"ד ותבין (דפ"מ).

תיקו"ז חלק ה

(לז) עי' אד"ר קכח ע"ב: וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי כחושבן קדו"ש וכל נימא ונימא להיט בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז ולית דידע לון בר איהו ולהיט בארבע מאה ועשרין עיבר ובכל נימא ונימא אית מבוע דנפק ממוחא סתימא דבתר כותלא ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אנפין ומהאי מתקן מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותרין שבילין

וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין מתתקנן בתקונא יאה בתקונא שפירא מחפין על גולגלתא מתתקני קוצי דנימין מהאי סטרא ומהאי סטרא עד גולגלתא ותאנא כל נימא ונימא אקרי (ס"א איהי) משיכא דמבועא (ס"א ממבועין) (ס"א ואינון מבועין) סתימין דנפקין ממוחא סתימא ותאנא משערוי דב"נ אשתמודע מאי הוא אי דינא אי רחמי מכד עברין עלוי ארבעין שנין ואפילו כד איהו עולם בשעריה בתקוניה (ס"א בדיקניה) (ס"א בדיקניה) ובגביני עיניו

תרגום: וכל קוץ וקוץ יש בו ת"י נימי שערות כמספר קדו"ש וכל נימא ונימא לוהט בת"י עולמות, וכל עולם ועולם סתום וגנוז, ואין מי שיודע אותם מלבדו ולוהט בת"י דרכים. ובכל נימא ונימא יש מעיין היוצא מהמות הסתום [מכאן ואילך: מו"ס] דרך כותל ומאיר ונמשך דרך אותה שערה לשערות ז"א, ועי"ז נתקן מוחו, ואז נמשך אותו מוח לל"ב שבילים. וכל קוץ וקוץ מתלהט ותלוי (משתלשלים), ונתקנים בתיקון נאה ובתיקון יפה, והם מכסים על הגולגולת, ונתקנות קוצי השערות מצד זה ומצד זה עד הגולגולת. ולמדנו: כל נימא ונימא נקראת (היא) המשכת המעיין (ממעיניות) (והמה מעיניות) הסתום היוצא ממוחא סתימא.

ולמדנו: משערותיו של האדם ניכר מה הוא, אם הוא דין או רחמים, והוא אחר שעברו עליו ארבעים שנה. ואפילו כשהוא נער בשערותיו בתיקוניו (בצורתו) (בזקנו) ובגבות עיניו.

מאיר האדרא: וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי - קוצים הינם עיקרם ותחתם של השערות, והיינו בעודם בשרשם שבמו"ס (שעה"כ ציצית פרק ב), ושם הם בבחי' בינה, שכן המו"ס עצמה היא בינה דא"א (בהגר"א על ספד"צ ו ע"ב) (ב"ע לז ע"ב). כחושבן קדו"ש - מוחין נקראו "קדישין", וכולם נקראו על שם החכמה ושם הוא מקור הקדושה. וכאן מתגלה הקדושה על ידי גילוי הגבורות שהוא עשיית דין ברשעים, וממילא נהיה קידוש לשמו ית' (ב"ע לז ע"א). וכל נימא ונימא להיט²¹³⁴ - כאן רואים את האור החוזר שבשערות דע"ק, שהם שורשי הדינים שכן הם יוצאים מגבורה דרדל"א, שכן טבע האש הוא לעלות למעלה (ב"ע לז ע"ב). בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז - כאשר השערות הנ"ל עולים, הם עולים דרך הקד"א ומשם דרך האוירא, ואז דרך הגלגלתא. והנה בעודם באוירא, מכיוון שגם באוירא יש שמות הוי"ה ב"ה, ובבחינת המספר ת"י כחשבון ד' יודי"ן דהוי"ה וי' אותיות דמילוי שם הוי"ה (שעה"כ ג ע"ד). ככל שהארת השערות עולה, היא מתגדלת יותר ויותר, ולכן עולים יותר לחשבון גדול (כלומר, כאשר ההארה נמצאת באוירא, היא בבחי' ד' עלמין הרמוזים בד' יודי"ן שבמילוי שם הוי"ה ב"ה. בעלייתה דרך הקרומא, היא נכפלת ב"י ועולה בחשבון מ' עלמין. ביציאתו דרך הגלגלתא היא נכפלת שוב ב"י, ועולה חשבונו לבחינת ד' מאות עלמין). והנה אוירא דע"ק נעלם מאד ומכונה (ז"ח ע' ע"א) אוירא דלא אתפס. ולכן אמר כאן שהעלמין "סתים וגניז", "סתים" ע"ש שנסתם תוך הקד"א²¹³⁵, "וגניז" בסוד חסד דרדל"א שמתלבש באוירא והוא סוד האור של היום הראשון, ה"ה האור הגנוז, אשר אינו יוצא ממנו כעת אלא נהירו דיק²¹³⁶ (ב"ע לז ע"ב). ולית דידע לון - אבא יונק מאוירא הרי הוא סוד יו"ד דנפיק מאויר ואשתאר אור²¹³⁷. ועכ"ז אבא אינו משיג את האוירא עצמו, כי אם את האור היוצא מהאוירא דנפיק דרך הקרומא ומתלבש במזל (ב"ע לז ע"ב). בר איהו - שאין האוירא ניתן להשגה כי אם לע"ק עצמו. לכן כינס כאן "עלמין" ע"ש העלמם (ב"ע לז ע"ב). ולהיט בארבע²¹³⁸ מאה ועשרין עיבר - בגלגלתא דע"ק יש שם הוי"ה דע"ב והם ד' יודי"ן (דהיינו בבחינת המספר ד' מאות, שכל א' מהיודי"ן הוא י פעמים י' ע"ש כל אחד מ' הספירות שבו), ונוספו

²¹³⁴ עי' בהגר"א על ת"ז קמא ע"א ד"ה כגוונא דאבנין כו'.

²¹³⁵ דהיינו שאינו מאיר למו"ס כי אם דרך הקד"א, עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה קרומא.

²¹³⁶ דהיינו תמצית הארה ממנו כמבתר כותלא וכדלקמ.

²¹³⁷ עי' זהר בראשית טז ע"ב לעיל הערה. Error! Bookmark not defined.

²¹³⁸ עי' בהגר"א על ת"ז קמא ע"א ד"ה כגוונא.

תיקון חלק ה

על זה י' אותיות המילוי וכן מילוי האות יו"ד בעצמו עולה כ'. ומ"ש 'עובר', שכן השערות שעל גבי הגלגלתא מתפשטים לכל צד, משא"כ בהיותם סתומים עדיין בשרשם באורא ומוחא (ב"ע לח ע"א). ובכל נימא ונימא אית מבוע דנפק ממוחא סתימאה - שערות הם כלים וצינורות לאור הנובע בתוכם (דהיינו בחינת המשח רבות - עי' לקמן קלא ע"א) מהמו"ס (ב"ע לח ע"א). ואפילו שעיקר המשכת הנימים הוא ממו"ס כמש"כ כאן, אמנם היותם נעשים לבחי' שערות הוא על ידי הקד"א (לש"ו ביאורים ח"א מ"ח ע"ד). דבתר כותלא - למימרא שאין הארת שערות הראש כאורות אח"ך והזקן, שכן אלו האחרונים יוצאים דרך נקבים פתוחים (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד ד"ה וידוע). וכוונתו לאחורי הקרומא שהוא סוד כותל המפסיק בין אורא לגלגלתא. והנה כמו כן הגלגלתא נקרא אף הוא כותלא המקיף את האורא ומו"ס, והשערות הנ"ל, דרכם נמשך מבועא ממו"ס מתתא לעילא דרך הקרומא והגלגלתא דהיינו "בתר כותלא" (ב"ע לח ע"א). "בתר כותלא" פי' שנתמעט האור (פת"ש שער התיקון כ"ב). ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אנפין, ומהאי מתקן מוחיה²¹³⁹ - דהיינו הארה הנמשכת דרך אחוריים לנימין דז"א, ואח"כ מתקנת את מוחין דז"א, כלומר שהיא מתחלקת לד' מוחין²¹⁴⁰ (ב"ע לח ע"א). וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותרין שבילין - בחכמה דז"א יש ל"ב נתיבות, והם מאירים על ידי הארת מו"ס שמאירה בהם על ידי השערות. שכן כל ל"ב הנתיבות כלולים במו"ס בהעלם בציור האות א (וכמבואר לעיל דף קכח ע"ב ד"ה ועכ"פ), הרי הם שורש ל"ב הנתיבות שבחכמה²¹⁴¹. ולכן אמרו בס"י (פ"א מ"א) בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכו'. ר"ל, שהם מפליאות החכמה העליונה דע"ק, שעליו נאמר במופלא ממך²¹⁴² (חגיגה יג ע"א) (ב"ע לח ע"א). על ידי הארת מו"ס מאירים ל"ב שבילין במוחין דז"א, וממוחין דז"א מאירים ל"ב השבילין ליסוד דז"א. שכן על ידי שיש לז"א מוחין, אזי הוא בגדלות וממילא ראוי לזיווג (ב"ע לט ע"ב).

וכל קוצא וקוצא מתלהטן ותליין מתתקנן - קוצים הינם עיקרם ותחלתם של השערות, והיינו בעודם בשרשם שבמו"ס (שעה"כ ציצית פרק ב), ושם הם "מתלהטין" ע"י שורש הגבורות ששם ובסוד בוצינא. אח"כ, ביציאתם לתוך האורא שם הם 'תליין', דהיינו שמתגדלין קצת וממילא שם הם בבחינת "תליין" בלבד. אמנם עיקר הארתם של השערות הוא כאשר הם מתתקנן בגלגלתא, ואזי הם עצמם מכונים "תיקונים" (ב"ע לט ע"ב). בתקונא יאה בתקונא שפירא²¹⁴³ מחפין על גולגלתא - אמרו "תיקונא יאה" מצד השערות עצמם, שהם מתגלים ויופיים נראה. אמנם המבוע הנמשך מתוך השערות הוא נעלם ואינו מתגלה, ועליו בא מאמרו "תיקונא שפירא"²¹⁴⁴. והנה שניהם כאחד 'מחפין על גלגלתא' כלומר שמכסין על החיבורי דגלגלתא שלא יתגלו חיבורתא כי אם דרך משיכו דשערות (ב"ע לט ע"ב). מתתקני קוצי דנימין מהאי סטרא ומהאי סטרא עד²¹⁴⁵ גולגלתא - שערות דע"ק מאירים לשערות דז"א. והנה כל ענייני ז"א הם בב' בחי', ה"ה דין ורחמים, וכמש"כ (זהר משפטים קכב ע"ב) רישא דמלכא אתתקן בחד ובגבורה. שכן על אף שבעתיקא כולא ימינא ולית שמאלא, מ"מ שורש הדינים אינו נמצא אלא בו, והוא על ידי כך שהשערות הינם ע"ג הגלגלתא. ובגלגלתא עצמו מאיר חסד דבינה דרדל"א (בהגר"א על ספד"צ י"ב ע"ד ד"ה וכבר אמר), וגבורה דרדל"א מתלבש במו"ס, הרי לנו שנכללים בשערות חו"ג בשורשם, שכן המה גילוי הארת המו"ס והגלגלתא (ב"ע לט ע"ב).

²¹³⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ג ד"ה ותיקון של, וכן כא ע"ג ד"ה בעמר.

²¹⁴⁰ עי' בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע וז"ל, כשנהיר מוחא סתימאה למוחא דז"א שאז לו ד' מוחין וכלא כליל מ"ס דא"א שכנגדן ירית עוד ד' תיקונים.

²¹⁴¹ שכן כלולים בציור א' זו האותיות י' ו' ו' י' העולים יחד ל"ב.

²¹⁴² שהוא המו"ס, עי' בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ד.

²¹⁴³ פי' "יאה" ראוי (ע"פ תרגום אסתר א יג), ופי' "שפירא" יפה.

²¹⁴⁴ עי' לקמן קלג ע"ב תיקון ז' איתא ש"יפה תואר" הוא בסוד גבורות שכן הוא קאי על סידור האברים, ואילו "יפה מראה" הוא עניין לזיו הפנים, ולפ"ז יוצא שהתואר "יאה" הוא עניין ליופי המראה הפנימי, ושפירא ליופי התואר ה"ה סידור האברים הנאות החיצוני (וכן עי' בראשית לט ו' ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה" ותרגומו שם "והוה יוסף שפיר בריוא ויאי בחזוא" והוא כעין האמור כאן). אם כן הדברים הפוכים ממש"כ בב"ע כאן וצ"ע. [והנה עי' בב"ע מד ע"א ש"יאה" הוא כנגד בינה, שכן כל יופי תלוי בגוונים ששרשם הוא בבינה, ואילו "שפירא" הוא כנגד הדעת, שכן הוא שפירו דגופא והוא כלל חו"ג.]

²¹⁴⁵ במהדורות הדפוסים אמסטרדם ומנטובא במקום "עד" נדפס "על".

תיקוני חלק ה

ותאנא כל נימא ונימא אקרי ²¹⁴⁶(ס"א איהי) משיכא דמבועא ²¹⁴⁷(ס"א ממבועין) ²¹⁴⁸(ס"א ואינון מבועין) סתימין דנפקין ממוחא סתימאה - כלומר שהנימים נמשכים מאוירא, והוא על ידי בחינה המכונה "מבועא" דהיינו מעיין. שכן אוירא הוא סוד מים חיים הנובעים מחסד דרדל"א, ובו תליא אבא ה"ה מבועא דחכמתא (אד"ז רצ"ה ע"א). ומש"כ 'סתימין' פי' שאוירא הוא סתום ונעלם מאד. ונפקין ממנו"ס, פי' שהמבועין דאוירא נמשכים ממנו"ס כמו שכתבנו (ב"ע לח ע"א). שכן ממנו"ס נפקין לאוירא ואח"כ נפקין ע"ג גלגלתא ²¹⁴⁹(ב"ע מ ע"א). ותאנא משערוי דב"נ אשתמודע מאי הוא, אי דינא אי רחמי - כל ההנהגה מתגלה בשערות, הרי הם מותרי מו"ס ²¹⁵⁰, ובמו"ס תליין כל העולמות וכל ההנהגה. ומביא על כך דוגמא לדבר מהאדם תחתון ("שערוי דבר נש"), להורות שמדותיו של אדם ניכרות על אופן צמיחת שערותיו (ב"ע מ ע"ב). מכד עברין עלוי ארבעין שנין - ואז הוא בתורת בן ארבעים לבינה (אבות פ"ה מכ"ו), ומאז מתחילים ימי הזקנה, ומתחילות שערותיו להתהפך לגוון חיוור, סט' דע"ק. ומשך זמן הזקנה הוא שלשים שנה ממ' שנה עד ע' שנה, והוא כנגד חג"ת (שבעים שנות חיי האדם הם בסוד ז"ס. והשנים שלמעלה מע' הם נגד ג"ר) (ב"ע מ ע"ב). ואפילו כד איהו עולם בשעריה בתקוניה (ס"א בדיוקניה) ²¹⁵¹(ס"א בדיוקניה) - גם בהיות האדם בחור בשנים ניכרים מדותיו בשערותיו אם הם קשישים או שעיעין, והדבר ניכר דווקא בשערותיו הרי הם מותרי מוחא, והמוח הרי הוא שורש המידות (ב"ע מ ע"ב). 'בשעריה' פי' שערות הגלגלתא, ו'בתקוניה' פי' שערות דדיקנא שנק' "תיקונין" כמש"כ (לקמן קלב ע"ב) דיקנא דכהנא רבה בח' תיקונין (ב"ע מא ע"א). ובגביני עינוי - הרי הם השערות של גביני העיניים, שכן העיניים נפקי מהמוחין, ולכן ניכרים בהם מדות בני האדם (ב"ע מא ע"א).

(לח) עי' אד"ר קלח ע"א: תניא בשעתא דצווחין ישראל בעאקא ושערי מתגליין מעל אודנין כדין עייל קלא באודנין בההוא נוקבא דנטיף ממוחא וכנש (ס"א ובטש) במוחא ונפיק בנוקבי דחוטמא ואתזער חוטמא ואתחמם (נ"א ואתקמט) ונפיק אשא ותננא מאינון נוקבין ומתערין כל גבוראן ועביד נוקמין

תרגום: למדנו: בשעה שישראל צועקים מתוך הצרה, השערות מתגלים מעל האזניים. אז נכנס הקול באזניים, באותו הנקב לשם נוטף מהמוח ונכנס (ומכה) בתוך המוח, ויוצא מנקבי החוטם, והתקטן החוטם ומתחמם (ומתקמט), ואז יוצא אש ועשן מאלו הנקבים, ומתעוררות כל הגבורות, ועושות נקמות.

מאיר האדרא: תניא בשעתא דצווחין ²¹⁵²ישראל בעאקא, ושערי מתגליין מעל אודנין, כדין עייל קלא באודנין, בההוא נוקבא דנטיף ממוחא - בא לפרש כאן בפרטות היאך עייל קלא לגו אודנין ועי"כ נשמעים התפילות ועביד נוקמין ברשעים. והוא כאשר צווחין בעאקו מעומקא דליבא בלי שום תערובות של מחשבה זרה ובלי פניות, אז הם בוקעים את כל המסכים והקלי', ואז שערי מתגליין מעל אודנין, למימרא דאינם מכסים על פתח האודנין, ובכך עולה התפילה לתוך נקבי האודנין (ב"ע קצו ע"א). ²¹⁵³וכנש (ס"א ובטש) במוחא - נעשה זיווג חו"ב המכונה בטישו ²¹⁵⁴(ב"ע קצו ע"א). ונפיק בנוקבי דחוטמא ואתזער חוטמא ואתחמם ²¹⁵⁵(נ"א ואתקמט) - נעשה בסט' דדינא קצר אפיים שלא להאריך עוד לרשעים ואז אתחמם, ר"ל שנדלקים הגבורות שהם ג' שלהובין דשם (ב"ע קצו ע"א). ונפיק אשא ותננא מאינון נוקבין, ומתערין כל גבוראן ועביד נוקמין - הרי הם ה' גבורות אשר כנגדם יש ה' אותיות אלקים (ב"ע קצו ע"א)..

²¹⁴⁶ בב"ע מ' ע"א ליתא להך גירסא.

²¹⁴⁷ בב"ע מ' ע"א ליתא להך גירסא.

²¹⁴⁸ בב"ע מ' ע"א ליתא להך גירסא.

²¹⁴⁹ עי' לש"ו חלק הכללים ח"א מח ע"ד מוזכר לקמן הערה. Error! Bookmark not defined.

²¹⁵⁰ עי' ליעל הערה. Error! Bookmark not defined.

²¹⁵¹ עי' ב"ע מא ע"א שהנכון יותר הוא לגרוס 'בדיקניה'.

²¹⁵² עי' בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה וז"ש חד.

²¹⁵³ משמע מדברי הב"ע קצו ע"א שהוא גורס "ובטש" ולא "וכנש".

²¹⁵⁴ עי' בהגר"א על ספד"צ יג ע"א ד"ה וכבר שכל בטישה היא זווג נעלם.

²¹⁵⁵ מדברי הב"ע קצו ע"א משמע שאינו גורס את המוסגר.

תיקון חלק ה

ועי' אד"ז רצג ע"א: כל אינון קוצין אוכמין חפייין ותליין לסטרא דאודנין והא אוקימנא דבג"כ כתיב הטה יי' אונך ושמע (מלכים ב' יט טז) מכאן אוקימנא מאן דבעי דירכין מלכא אודניה לקבליה יסלסל ברישיה דמלכא ויפנה שערי מעל אודניו וישמע ליה מלכא בכל מה דבעי תרגום: כל אלו הקוצין השחורים תלויים ומכסים לצד האזנים. והנה למדנו, שלכן נאמר "הטה ה' אונך ושמע". מכאן בארנו, שמי שרוצה שהמלך יטה אזנו אליו, יסלסל בראש המלך ויפנה את השערות מעל אזניו, ואז ישמע לו המלך בכל מה שצריך.

מאיר האדרא: כל אינון קוצין אוכמין חפייין ותליין לסטרא דאודנין - ה"קוצין אוכמין" הינם בסוד מאללי ארעא²¹⁵⁶ (מ"א ריד). **והא אוקימנא דבג"כ כתיב הטה יי' אונך ושמע (מלכים ב' יט טז), מכאן אוקימנא, מאן דבעי דירכין מלכא אודניה לקבליה, יסלסל ברישיה דמלכא, ויפנה שערי מעל אודניו, וישמע ליה מלכא בכל מה דבעי** - דהיינו שיפשפש במעשיו ובמדותיו לנקותו מעוון הדבוק בו (מ"א ריד).

(לט) עי' זהר ח"ג רכד ע"א: אמר רבי פנחס מסתכל הוינא שמירה בלב איהו ודאי (דחמא בלב) (ס"א ולב דוגמא דלב עלאה) וע"ד שמור בלב²¹⁵⁷ ולאן באתר אחרא זכירה בזכר במוחא²¹⁵⁸ דרכיב ושליט על הלב ולית זכירה אלא במוחא וע"ד זכור לזכר ושמור לנקבה מוחא [ד]איהו דכורא [רכיב] ושליט על הלב לב שליט ורכיב על הכבד כבד סמאל ונחש דא בדא ואיהו חד (ס"א ואינון דכר ונוקבא):

יותרת הכבד²¹⁵⁹ וכבד (כלא חד וע"ד) בקורבנא יותרת הכבד דא נחש²¹⁶⁰ כבד מיכלא דכורא רזא דסמאל אמר ר"ש ודאי כך הוא ויאות הוא וברירא דמלה ורזא וסתרין דקרבן הכי הוא כבד נטיל בקדמיתא²¹⁶¹ הוא ויותרת דיליה (ס"א ולבתר יותרת דיליה) סמאל ובת זוגו [ולבתר כל] (וכל) אינון ערקין דכבדא [דאינון] חיילין ומשריין [דיליה] (דלהון) ונטילו דלהון [דאכלין] חלבין (ו)שמנינו דקרבנא [הה"ד (שמות כט לג) ואת החלב אשר עליהם]²¹⁶² וכדין קריב כלא לגבי לב²¹⁶³: ולב לא נטיל מכלא אלא ודוי²¹⁶⁴ דאתעביד ביה וסליק בההוא תננא וצלוחא דאתעביד עליה דקרבנא לב קריב לגבי מוחא²¹⁶⁵ רעותא דיחודא²¹⁶⁶ דכהנא²¹⁶⁷ ביה וחדוותא דליוא²¹⁶⁸ מוחא דא [נורא] [נהורא] (דכורא)²¹⁶⁹ דאתיא ממוחא עלאה מוחא קריב לגביהו טמיר מכלא²¹⁷⁰ דלא אתידע

²¹⁵⁶ עי' בהגר"א על ספד"צ לא ע"ב ד"ה ויראו, שהיינו דכורא דסט"א.

²¹⁵⁷ מלכות או בינה (רח"ו).

²¹⁵⁸ ת"ת או חכמה (רח"ו). משמע לב היא מלכות (מ"מ).

²¹⁵⁹ לקמן רנה ע"א רנט ע"א (לש"ו).

²¹⁶⁰ נוק' (אור יקר).

²¹⁶¹ מפני שהם נוטלות הגשמיות דהיינו הבשר המתאכל העולה בסוד העשיה תחלה בסוד עולם העשיה, ולכן הם שהם מעבר תעשיה, שאין דבר שיהיה עולה ממטה למעלה שלא יעבור תחלה שלש קליפות דהיינו שלש קליפי האגוז, והיינו סמאל ונחש כבד ויותרת הכבד (אור יקר), ס"מ ונוקבא דנוגה הדבוק בנפש (רח"ו).

²¹⁶² כאן שייך אחורי דף זה אמר רע"ה לית קורבנין וכו' (דרך אמת).

²¹⁶³ דהיינו שעל ידו עולה אל מדרגות הקדושה, ואם תאמר והרי קיימא לן דמלאך אוריאל קיימא על גבי מדבחא ואיהו אש השורף קורבנין אם כן מה לכבד ונחש כאן, ויש לומר כי המלאך הזה היורד סוף סוף יורד דרך ארבע קליפין דאגוזא ומתלבש באש לשרוף והיינו נמי סמאל ונחש (אור יקר).

²¹⁶⁴ היינו רוחניות הדבור העולה בתוך הרוחניות הדק (אור יקר).

²¹⁶⁵ מ' מקבלת הקרבנות ונותנת למוח חו"ב שהם סוד כהן ולוי עילאין והמוח מקרב זה למוחא עילאה שהוא אבא ומוח זה שהוא אבא מקרבו לגבי טמיר מכולא שהוא המוח העליון הסתום בין גלגולתא וקרומא דאריך הרי קשר כל האצילות (רח"ו), ולפ"ז התכת הלשון הוא כך לב שהוא מ' קריב לגבי מוחא שהם חו"ב דזעיר שהם סוד כהן ולוי. ומ"ש מוחא דא דכורא פ' חו"ב דזעיר. ומ"ש דאתיין ממוחא עילאה פ' אבא. ומ"ש מוחא קריב וכו'. פ' אבא מקריב לאוירא דאריך שהוא בין גלגולתא וקרומא. הרי שהרב המגיה מפרש לב היא מלכות (מ"מ).

²¹⁶⁶ לרמוז גם אל הכתר הנקשרת עם החכמה (אור יקר).

²¹⁶⁷ מצד החסד (אור יקר).

²¹⁶⁸ מצד הגבורה דהיינו קשר ימין ושמאל בתפארת, ומה גם שעולה בסוד החכמה והבינה (אור יקר).

²¹⁶⁹ ומשום דמוחא היינו חכמה אמר שהטעם משום דאתיא מחכמה "ממוחא עילאה" (אור יקר).

²¹⁷⁰ כתר אריך אנפין ומשום שאין רמז בסוד הגוף אלא מוח ולב דהיינו זעיר אנפין ונוקביה לכך אמר "טמיר מכולא" והוא סוד נעלם בגוף האדם ומפני העלמו לא אתיידע מקומו בגוף איו (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

כלל (ס"א לגביה מכלל דלא אתפרע כלל) וכלא אתקשר דא בדא ומוחא קריב נחת רוח דכלא²¹⁷¹: תרגום: אמר רבי פנחס הייתי מסתכל, השמירה היא ודאי בלב (שראה בלב נ"א והלב דוגמת הלב העליון) ולכן שמור בלב ולא במקום אחר. זכירה בזכר במח, שרוכב ושולט על הלב, ואין זכירה אלא במח ועל זה זכור לזכר ושמור לנקבה. המח שהוא זכר רוכב ושולט על הלב, הלב שולט ורוכב על הכבד, כבד סמאל ונחש זה בזה והוא אחד (וזה זכר ונקבה) יותרת הכבד וכבד, ולכן בקרבן יותרת הכבד זה נחש, כבד מאכל זכר, סוד של סמא"ל. אמר רבי שמעון, ודאי כך זה ויפה הוא, ובירור הדבר וסוד ונסתרות הקרבן כך הוא. כבד לוקח בהתחלה, הוא והיותרת שלו (ואחר כך היותרת שלו), סמאל ובת זוגו (ואחר כך כל וכו' שאותם חיילות), וכל אותם עורקי הכבד חיילות ומחנות שלהם ולוקחים את שלהם, שאוכלים חלבים ושמנוני הקרבן, זהו שנאמר "ואת החלב אשר עליהם" ואז נקרב הכל ללב. והלב לא לוקח מהכל אלא וידוי, שנעשה בו ועולה, באותו עשן. ותפלה שנעשה עליו, שקרבן הלב מקריב למח רצון של היחוד, שהכהן בו ושמחת הלויים, המח הזה אור שבא ממח עליון, המח מקריב לטמיר מהכל, שלא נודע כלל. (אליו מכלל שלא נפרע כלל) והכל נקשר זה בזה, והמח מקריב נחת רוח של הכל.

(מ) עי' זו"ח כז ע"ב: אנשי אמת²¹⁷² בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא²¹⁷³ ודא תפארת איהו חוטמא חותם אמת²¹⁷⁴ יעקב שלימא תרין אנפין²¹⁷⁵ אית ליה לקבל לא"ה ורח"ל ואלין אינון אנפוי דרחמי כלילן חירור וסומק מסטרא דחסד וגבורה:

²¹⁷¹ כלומר מוחא שהוא תפארת מקרב למעלה נחת רוח דהיינו סוד דקות הנקשר זה בזה וזה בת בסוד רוח היורד למעלה למטה דרך נוקבי דפרדשקא כדפירשנו באדרא, ובסוד הריח חוזר הרוח הזה לגבי מעלה, ובסוד דקותו נצטיירו מציאות כל הנמצאים הטהורים עד נקודה אחרונה אצילות בריאה יצירה ועשיה ואז הם מאירים מלמטה, וסוד הדקות הזה המצוייר העולה לגבי עילא נקרא "נחת רוח דכולא" (אור יקר).

²¹⁷² עי' בהגר"א בתיקו"ז קמא ע"ב: ואמר ריחא תמן אנשי אמת כו', כמ"ש בזו"ח @ שם (&) אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת, ר"ל דתפארת הוא רוח והוא בחוטם, וביה וייצר שם הוי"ה, כמ"ש ל (קמא ע"א &), וא"ו איהו חוטמא מתתקנא באנפין עליהו אתמר וייצר כו', ועמ"ש. ופומא מלכות, כמ"ש ל (יג ע"א &) וש"מ. וראיה מפרש והולך אריה דא ראה כו' והפוך כו': עי' בהגר"א בתיקו"ז קע ע"א: בת"ע בסוד כתרין ועטורין. וז"ש וא"ו שהוא ל"ב נתיבות ואמר ודא איהו מוחא דתמן חכמה דהטפה נמשכת ממוחא והוא חכמה יו"ד ור"ל דסוד העיבור הוא חכמה שהוא חכמה נפלאה וענין וא"ו מלא שהוא בפנים ב' ויין בב' אנפין שכל הפנים הוא ו' כנ"ל וחוטמא ביניהון שהוא א' ב' יודין בב' נוקבין דחוטמא והכותל שביניהון א' והוא א' והוא כללא דכל הפנים דביה אשתמודע ציורא דאנפין ז"א או א"א וכמ"ש לענין הכרת פנים ועמ"ש בא"ר ועמ"ש בס"ד בארוכה והוא סוד הדעת רוחא דקודשא דביה נחה עליו רוח ה' כמ"ש בא"ר והוא סוד העיבור דביה עתידא לאפקא רוחא דמשיחא והוא בז' תיקונין יסוד כמ"ש בריש ס"ד וכו' תיקונים דד' חושים הוא עמודא דאמצעייתא כמ"ש בת"ע ובזו"ח @ בפ' יתרו כ"ז ב' אנשי אמת בדיוקנא דחוטמא דאיהו רוחא דקודשא ודא תפארת איהו חוטמא חותם אמת ועקב שלימא תרין אנפין אית לה כו' ואלין אינון אנפוי דרחמי כלילין חירור וסומק מסט' דח"ג כו' וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה משה רבינו ואיהו ליה כנשמתא דחיי כו' ור"ל הדעת והוא בב' ציורין אי וא"ו בב' אנפין וחוטם והב' א' בהון ב' יודין בב' אנפין וחוטמא הוא וא"ו והוא וייצר צורתו צר בב' ²¹⁷³ ויפח באפיו כו', יעקב, רוח, ת"ת (יהל אור).

²¹⁷⁴ שהוא חותם הפרצוף, ונתחלף בט', (פי' החוטם, כי הת' של חותם נתחלף בט' של חוטם. המסדר), ואמת, תתן אמת ליעקב (יהל אור).

עי' בהגר"א בתיקו"ז (קמא ע"ב) וז"ש *שמייעה לשמאלא [כו'] נשר ריחא באמצעייתא כו' - כצ"ל. ואמר דאינון תרין כו', זהו חפניו, תרין, תרין נוקבין. ונשר פרח ברוחא, רוחא דחוטמא כנ"ל: ואמר מי אסף, כמ"ש בזו"ח @ שם (&) וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה (משה רבינו איהו ל' כנשמתא דחיי) כו' וזהו מי כו'. ודרש על משה רבינו ע"ה, והוא בינה, בן י"ה, שהוא הדעת, שהוא בינה. ובתרין נוקבין שם איהו, כמ"ש ל (קמא ע"א &) אבל תרין נוקבין דחוטמא כו' לאפקא רוחא דקודשא דאיהו רעיא מהימנא כו': {קמא ע"ג} ואתה תחזה כו' מ"ס אתקרי כו' אינון תלת איורין כו' - עמ"ש ל (קמא ע"א &) בארוכה:

עי' בהגר"א בתיקו"ז קמא ע"א: ההוא דרכיב על קלא דהויה איהו עלת העלות כו' - ר"ל, דעלת העלות הוא רכיב על קלא דהויה, וכמו שמפרש והולך ואיהו רכיב ושליט כו', וכמו שמפרש והולך אה"ה

תיקוני חלק ה

תרגום: אנשי אמת, בצורת החוטם שהוא רוח הקדש, וזהו התפארת שהוא החוטם, חותם אמת, יעקב שלם, יש לו שתי פנים כנגד לאה ורחל, ואלו הם פנים של רחמים, כלולים לבן ואדם מצד החסד והגבורה.

(מא) עי' לעיל יא ע"א: ואית נקודה ברזא אחרא כגוונא דא יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (שם צג א) יהו"ה ימלוך²¹⁷⁶ (שמות טו יח) שמהן לעילא נקודאן דלהון בתיבין דתחותיהו ד' שמהן תליין מכל שמא ושמה ועליהו אתמר (ישעיה ו ג) וקרא זה לקביל י"ב אנפין דתלת חיון אל זה י"ב גדפין דתלת חיון ועל כלהו פני אדם ותפילין הוא פני אדם ציצית פני חיון וגדפי חיון ואוקמוהו רבנן שם בן י"ב²¹⁷⁷ כל היודעו והזהיר בו כל תפלותיו מתקבלות ומקורו יו"ד ה"י וא"ו ה"י כל י' איהו אנפוי יהוה א' (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם הכא בהאי שמא רזא דתפילין וציצית:

תרגום: ויש נקוד בסוד אחר, כדוגמא זה: יהו"ה מלך, יהו"ה מלך, יהו"ה ימלך. השמות למעלה, הנקודות שלהם בתיבות שתחתיהם. ארבעה שמות תלויים מכל שם ושם, ועליהם נאמר "וקרא זה", כנגד שתיים עשרה פני שלש החיות. "אל זה", שתיים עשרה כנפי שלש החיות. ועל כולם פני אדם, ותפילין הוא פני אדם. ציצית פני החיות וכנפי החיות. ופרשוהו רבותינו שם בן שתיים עשרה, כל היודעו והזהיר בו, כל תפלותיו מתקבלות. ומקורו יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כל י' הוא פני יהו"ה א' ודמות פניהם פני אדם, כאן בשם הזה הסוד של תפילין וציצית.

בהגרא"א: שמהן לעילא - ר"ל, שנקודות ג' היות מנקודות מלך מלך: ד' שמהן כו' - ר"ל מכל אות תולה שם א', והן י"ב צירופים הנ"ל, ג' שתחילתן יו"ד, מג' יודין של ג' שמות אלו וכן כולם: **וקרא זה כו'** - גימ' י"ב: **דתלת חיון** - נגד ג' היות הנ"ל, ומלך מלך ימלוך הן ג' כמרומו בג' היות, שהן היה והוה ויהיה²¹⁷⁸. תצרף הג' תיבות ויבאו ג' היות, והן י"ב גדפין דתלת חיון, וז"ש

אחזי על כו', דכלהו שמהן מורין על עלת העלות, אע"ג דעלת העלות בעצמו אין לו שם ידיע כלל, מ"מ בספירין אית ליה שמות דמורין על הנהגתו וקדמותו, וכמ"ש ברע"מ פ' בא (&) בארובה ע"ש: ואמר ואיהו הבל כו' - דהבל הוא מציאות האדם, שהוא רוח חיים של אדם, והוא סליק עד אין סוף, דקול יש לו שיעור ידיע עד היכן שנשמע הקול, אבל ההבל מתפשט בלי גבול, והוא הבל דיעקב, רוח חיים באפיו בחוטמא, כמ"ש בז"ח@ (יתרו כז ע"ב לא ע"ב) וחוטמא דאיהו יעקב אתמר ביה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים ודא בינה בן י"ה משה רבינו איהו לי' כנשמתא דחיי, וכנ"ל ועקרא בהבל דלבא, דהוא דרגא דמשה, בינה בן י"ה, ושם סליק לא"ס, כמ"ש בתז"ח (&) דדרגיה דיליה סליק לא"ס. וז"ש וביה רכיב עלת העלות וע"י רכיב על קלא, דהוא תפארת, הו"ה, והוא יעקב ומשה, קלא והבל, וז"ש דרכיב על קלא, ובהבל ב' רכיב:

²¹⁷⁵ שהוא בריח התיכון, בין שתי אמהות, מן העולם ועד העולם, וזהו החוטם בין ב' אנפין. והכלל כי דרגין הן בין מלמעלה למטה, בין ברוחב, ג' קוים חד"ר, והוא לעולם מכריע, עי' בפ' תרומה קס"ט ב'. וז"ש ואילין אינון אנפין דרחמי כו'. דרחמי' הוא ממוצע בין כו'. והכל לראי' החוטם הוא באנשי אמת, ת"ת (יהל אור).

²¹⁷⁶ ביאורים ח"א פג ע"ב ז"ל: שורש השרשים דכל ה"ב הוא במחשבה מ"ס, אשר שם הוא שם ס"ג כמ"ש בתיקונים (תיקון עי' קמא ע"ב), ויש בו ג' יודין אשר מהם יוצא השם בן י"ב, שהוא ג' הויר"ת דמלך מלך ימלוך וכמ"ש כאן.

²¹⁷⁷ עי' דברי רבינו לקמן כ ע"ב בליקוט כללי השמות.

²¹⁷⁸ עי' דברי רבינו לעילא פ"א פג ע"ב ז"ל: שורש השרשים דכל ה"ב הוא במחשבה מ"ס, אשר שם הוא שם ס"ג כמ"ש בתיקונים (תיקון עי' קמא ע"ב), ויש בו ג' יודין אשר מהם יוצא השם בן י"ב, שהוא ג' הויר"ת דמלך מלך ימלוך וכמ"ש כאן.

²¹⁷⁹ עי' דברי רבינו לעילא פ"א פג ע"ב ז"ל: שורש השרשים דכל ה"ב הוא במחשבה מ"ס, אשר שם הוא שם ס"ג כמ"ש בתיקונים (תיקון עי' קמא ע"ב), ויש בו ג' יודין אשר מהם יוצא השם בן י"ב, שהוא ג' הויר"ת דמלך מלך ימלוך וכמ"ש כאן.

ועי' פת"ש נתיב א"א פתח כב, שהטעם שהזמן מתחלק לג' בחינות היה הוה ויהיה, שכן חילוק הזמן הוא בסוד המתקלא שנותן משקל וגבול לאורות להאיר בהדרגה. ושורשו הוא בג' ההויות של המו"ס הרי הוא תחילת האצילות (עי' לעיל ג ע"ב).

תיקו"ז חלק ה

אל זה כו': ועל כולו פני אדם - הוא שמא מפרש²¹⁷⁹, גי' אדם, שהוא אדם על הכסא, שהויה שלו הוא פנים הרביעי, והוא פני אדם, שד' חיות הן, ובא' ד' פנים כולן של אדם, ובשני כולן של נשר²¹⁸⁰: ותפילין הוא כו' - שתפילין הוא ד' אותיות הויה כנ"ל: ציצית פני כו' - כמ"ש בתיקונים (כו ע"א) שית סרי פנים ושית סרי גדפין הן ל"ב חוטין בכל ציצית, ד' פנים וד' גדפין, וחי' הרביעית היא כלולה מכל הג' חיות, ולכך לא חשיב אלא ג' חיון. ועיין כל זה בתיקון א' (יט ע"ב), וז"ש לעיל (ז ע"א) כורסיא למריה בכנפי מצוה וישב עליו באמת. מ"ה שהוא תפילין, דתפילין איהו בז"א שהוא אדם כנ"ל, כמ"ש (ישעיה סב ח) נשבע ה' כו', וציצית היא במלכות:

עי' ביאור רבינו על ס"י ג ע"ד: שם י"ב הוא ג' היות ה' מלך²¹⁸¹ כו' בניקוד מלך כידוע. והנה הם מעידין על אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים (ישעיה מד ו) וכמ"ש בתיקונים²¹⁸², והנה הוה והיה ויהיה הם אותיות ג' היות, וכן הנה הנה נקודתם מלך מלך רק שנתחלף ראשון עם אחרון²¹⁸³ בסוד (לקמן משנה ז) נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן.

עי' לש"ו כללים ח"ב לה ע"א, שכל השלשה הם למעשה אותו הגילוי, הרי הוא מלכותו ית' (מלך), ושהוא ית' לבדו סיבת הכל (מלך), ושרק הוא לבד תכלית הכל (ימלוד).

עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**²¹⁷⁹

עי' דברי רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב, ועי' לקמן יד ע"ד ד"ה דמות א' לארבען, וכן לקמן יט ע"ב, ועי' זהר בראשית עא ע"ב.

עי' זהר ח"ג מח ע"א: תניא אמר רבי יוסי כתיב (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם כללא דכלא וכלא כלילן בהאי דיוקנא אמר רבי יהודה והא כתיב (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור.

וז"ל הרח"ו שם: כאן ומתיקונים משמע בהדיא כסברת הרמב"ם, כי החיות הם צורת אדם דווקא, והכוונה בשור ונשר ואריה, הוא על היות להם הבטה כעין שור ונשר אריה, ולעולם הם דווקא צורת אדם.

עי' תיקו"ז יא ע"א: ואית נקודה ברזא אחרא כגוונא דא יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (שם צג א) יהו"ה מלך (שמות טו יח) שמהן לעילא נקודא דלהון כתיבין דתחתייהו ד' שמהן תליין מכל שמא ושמא ועלייהו אתמר (ישעיה ו ג) וקרא זה לקביל י"ב אנפין דתלת חיון אל זה י"ב גדפין דתלת חיון ועל כלהו פני אדם ותפילין הוא פני אדם ציצית פני חיון וגדפי חיון ואוקמוהו רבנן שם בן י"ב כל היודעו והזהיר בו כל תפלותיו מתקבלות ומקורו יוד קי ואו קי כל י' איהו אנפוי יהוה א' (יחזקאל א י) ודמות פניהם פני אדם הכא בהאי שמא רזא דתפילין וציצית.

תרגום: ויש נקוד בסוד אחר, כדוגמא זה: יהו"ה מלך, יהו"ה מלך, יהו"ה ימלך. השמות למעלה, הנקודות שלהם כתובות תחתיהם. ארבעה שמות תלויים מכל שם ושם, ועליהם נאמר "וקרא זה", כנגד שתיים עשרה פני שלש החיות. "אל זה", שתיים עשרה כנפי שלש החיות. ועל כולם פני אדם, ותפילין הוא פני אדם. ציצית פני החיות וכנפי החיות. ופרשוהו רבותינו שם בן שתיים עשרה, כל היודעו והזהיר בו, כל תפלותיו מתקבלות. ומקורו יו"ד ה"י וא"ו ה"י, כל י' הוא פני יהו"ה א' "ודמות פניהם פני אדם", כאן בשם הזה הסוד של תפילין וציצית.

עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הויר"ת שבמ"ס, וכן ה"ה והו"ה ויהו"ה ג' הויר"ת, והן מנצפ"ך בוצינא, ועי' זהר בראשית לד ע"א ז"ל, תרין עלמין נינהו עלמא עלאה ועלמא תתאה, תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם, מלך עלאה ומלך תתאה (תנינן), כתיב יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוד לעולם ועד, יהו"ה מלך לעילא יהו"ה מלך באמצעיתא יהו"ה ימלוד לתתא [תרגום: ושני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוד לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוד" למטה], ע"כ. זו היא הפעם היחידה שנזכר 'מלך מלך ימלוד' (חוץ ממה שתקנו הקדמונים פסוקי דזמרא ב'יהי כבוד'). עי' פת"ש א"א כב, שהזמן מתחלק לג' בחינות והם היה הוה ויהיה. טעם הדבר, שכן חילוק הזמן אף היא בסוד המתקלא שנותן משקל וגבול לאורות להאיר בהדרגה. ושורשו בג' היות של המו"ס הרי הוא תחילת האצילות (עי' לעיל ג ע"ב). עי' לש"ו כללים ח"ב לה ע"א, שכל השלשה הם למעשה אותו הגילוי, הרי הוא מלכותו ית' (מלך), ושהוא ית' לבדו סיבת הכל (מלך), ושרק הוא לבד תכלית הכל (ימלוד).

עי' תיקו"ז (קכז ע"ב): ולקבל אליו תלת טיפין אינון תלת יודין דאינון ביר"ד ה"י וא"ו ה"י, דמעידין על עלת כל העלות, דעליה אתמר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים, דאיהו ראשון ואחרון ומבלעדי אין אלקים. ואפשר לומר שכוונתו כמו שכתבתי והוא בתז"ח יא ע"ב: דג' היות הן תלויין בשם הנ"ל והן ג' היות דמלך מלך ימלוד שהוא היה הוה ויהיה והן אותות של שלשה היות בהצטרף השלשה תיבות היה כו' ביחד.

²¹⁸³ דהיינו חולם דהוה, עם סגול דיהיה.

תיקו"ז חלק ה

והן עשר אותיות ע"ס, והן י"ב כי המלכות מקומה בג' מקומות בשלש ראשונות ואמצעיות ואחרונות, רביעית לכל תלת (תיקו"ז ה ע"א) כמה שכתוב בתו"ח²¹⁸⁴ בסוד יפה כלבנה בג' אחרונות ברה כחמה בג' אמצעיות איומה כנדגלות בג"ר.

והן ג' יודי"ן בג"ס ימינים, ג' ההי"ן בג' שמאליים, ג' ווי"ן בג' אמצעיות, ג' ההי"ן במלכות, וכמ"ש בתו"ח דף ע"ח ע"ג (טז ע"ב) כגוונא דא י' י' כו' יעו"ש באריכות, וכן הוא מלך מלך ימלוך כמ"ש בפ' בראשית (דף לד ע"א) ר' אחא אמר ה' מלך²¹⁸⁵ דא עלמא עילאה דאיהו עלמא דאתי ה' מלך דא תפארת ישראל ה' ימלוך דא ארון הברית.

והוא כנ"ל כי עלמא דאתי כוללת ג"ר, ות"ת כולל ג' אמצעיות, ומלכות כוללת נה"י ששם מקומה כידוע. שלכן כל הע"ס מתחלק לתלת שמות אהי"ה הוי"ה אדנ"י²¹⁸⁶, וכן מתחלק הכל לתלת תלת ומלכות רביעית לכולם, ושורש הכל בכתר כמ"ש בא"ז (דף רפ"ח ע"ב) בתלת עשר מכילין דרחמי אשתכח בגין דהאי חכמתא סתימאה דביה מתפרש תלת זמנין לארבע ארבע כו', והן ג' הוי"ו"ת כידוע, ושורשן ג' יודי"ן של שם ס"ג שהוא בכתר, ועם עשר אתון שלו הם י"ג מכילין והוא שורש י"ג.

וכמ"ש בתו"ח (דף עו ע"ב (יא ע"ב))²¹⁸⁷ ואיהי שמא דכתר עילאה דאיהי חכמה קדומה דהכי סליק חכמה לחושבן שמא קדישא עם עשר אתון בכללא דאינון יו"ד כו' דתמן תלתא יודי"ן כו' דאתמר ביה בג' יודי"ן דסגולה אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים כו' והאי אבנא חדא יו"ד בחושבנא עשר ואית לה קוצא לעילא וקוצא לתתא ונקודה באמצעיתא דכלא ומתמן קרא למשה עד"א ביי"ג מכילין דרחמי.

וכן שם ס"ג ג' יודי"ן וא' שבו שהן שורש שם ס"ג כידוע²¹⁸⁸, הן שרש לל"ב נתיבות חכמה והא' נעלם, והנשאור²¹⁸⁹ ג"כ ל"ב כי הנתיבות הן כפולות כידוע²¹⁹⁰, והענין כי הנקודות כפולות, וכן האותיות²¹⁹¹ כי כ"ב בחג"ת וכ"ב במלכות כנ"ל²¹⁹². וזה השם י"ב²¹⁹³ הן י"ב פרקי גופא המונענים כל הגוף²¹⁹⁴, ופרקי המרכבה י"ב אנפי חיוון²¹⁹⁵ שהם ג"כ ג' הוי"ו"ת דמלך מלך ימלוך כידוע²¹⁹⁶.

(מב) עי' אד"ר קכח ע"ב: וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי כחושבן קדו"ש וכל נימא ונימא להיט בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז ולית דידע לון בר איהו ולהיט בארבע מאה ועשרין עיבר: ובכל נימא ונימא אית מבוע דנפק ממוחא סתימאה דכתר כותלא ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אנפין ומהאי מתקן מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותרין שבילין: תרגום: וכל קוץ וקוץ יש בו ת"י נימי שערות כמספר קדו"ש וכל נימא ונימא לוחט בת"י עולמות, וכל עולם ועולם סתום וגנוז, ואין מי שיודע אותם מלבדו ולוחט בת"ך דרכים.

²¹⁸⁴ דהיינו כמו שכתב הוא עצמו בפירושו לתו"ח טז ע"ד ד"ה הה"ה, וכן שם כט ע"ב ד"ה בין פרקא. ²¹⁸⁵ עי' לש"ו כללים הו"ד לעיל הערה 2181 משם משמע לנקד כן. אמנם מו"ר שליט"א אמר שצ"ל מלך.

²¹⁸⁶ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר וז"ל, בכל הזוהר וספרי קבלה כולל כל האצילות בג' שמות אק"ק הוי"ה אדנ"י, ג' פרצופים א"א זו"נ, שאו"א נכללין במזלא, וכן בא"ר לא הזכירם, ע"כ.

עי' תיקו"ז קמב ע"ב: אשכחנא תקונא כגוונא דא, אק"ק כתר עלאה, יקו"ק עמודא דאמצעיתא, אדנ"י שכינתא תתאה.

²¹⁸⁷ עי' מלואים אות (מז).

²¹⁸⁸ בדברים אלו הוא חלוק מע"ב ומ"ה. עי' שעה"כ קר"ש דרוש ה, וז"ל, אל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא.

²¹⁸⁹ משם ס"ג אחר הורדת ייא"י.

²¹⁹⁰ בחכמה ובינה. עי' ג ע"ב ד"ה ול"ב, שהל"ב נתיבות הם גם בחכמה וגם בבינה.

²¹⁹¹ כפולות.

²¹⁹² עי' לעיל ג ע"ג ד"ה ומתחלקין, שהוא בסוד תשר"ק.

²¹⁹³ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²¹⁹⁴ נראה שהם ג' פרקים בב' ידים וב' רגליים.

²¹⁹⁵ עי' מש"כ רבינו בביאורו על תיקו"ז יא ע"א ד"ה ועל כולהו, שבכל חיה יש את כל ד' אופני הפנים,

²¹⁹⁶ והיינו כל הצורות הקיימות האפשריות. ועי' עוד בענין במש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ יג ע"ב. ²¹⁹⁶ עי' לעיל הערה 2181.

תיקוני חלק ה

ובכל נימא ונימא יש מעיין היוצא מהמוח הסתום [מכאן ואילך: מו"ס] דרך כותל ומאיר ונמשך דרך אותה שיערה לשערות ז"א, ועי"ז נתקן מוחו, ואז נמשך אותו מוח לל"ב שבילים.

ביאור: וכל קוצא וקוצא אית ביה ארבע מאה ועשר נימי דשערי - קוצים הינם עיקרם ותחלתם של השערות, והיינו בעודם בשרשם שבמו"ס (שעה"כ ציצית פרק ב), ושם הם בבחי' בינה, שכן המו"ס עצמה היא בינה דא"א (בהגר"א על ספד"צ ו ע"ב) (ב"ע לו ע"ב). כחושבן קדו"ש - מוחין נקראו "קדישין", וכולם נקראו על שם החכמה ושם הוא מקור הקדושה. וכאן מתגלה הקדושה על ידי גילוי הגבורות שהוא עשיית דין ברשעים, וממילא נהיה קידוש לשמו ית' (ב"ע לו ע"א). וכל נימא ונימא להיט²¹⁹⁷ - כאן רואים את האור החוזר שבשערות דע"ק, שהם שורשי הדינים שכן הם יוצאים מגבורה דרדל"א, שכן טבע האש הוא לעלות למעלה (ב"ע לו ע"ב). בארבע מאה ועשר עלמין וכל עלמא ועלמא סתים וגניז - כאשר השערות הנ"ל עולים, הם עולים דרך הקד"א ומשם דרך האוירא, ואז דרך הגלגלתא. והנה בעודם באוירא, מכיוון שגם באוירא יש שמות הוי"ה ב"ה, ובבחינת המספר ת"י כחשבון ד' יודיין דהוי"ה וי' אותיות דמילוי שם הוי"ה (שעה"כ ג ע"ד). ככל שהארת השערות עולה, היא מתגדלת יותר ויותר, ולכן עולים יותר לחשבון גדול (כלומר, כאשר ההארה נמצאת באוירא, היא בבחי' ד' עלמין הרמזים בד' יודיין שבמילוי שם הוי"ה ב"ה. בעלייתה דרך הקרומא, היא נכפלת ב' ועולה בחשבון מ' עלמין. ביציאתו דרך הגלגלתא היא נכפלת שוב ב', ועולה חשבונו לבחינת ד' מאות עלמין). והנה אוירא דע"ק נעלם מאד ומכונה (ז"ח ע' ע"א) אוירא דלא אתפס. ולכן אמר כאן שהעלמין "סתים וגניז", "סתים" ע"ש שנסתם תוך הקד"א²¹⁹⁸, "וגניז" בסוד חסד דרדל"א שמתלבש באוירא והוא סוד האור של היום הראשון, ה"ה האור הגנוז, אשר אינו יוצא ממנו כעת אלא נהירו דקיק²¹⁹⁹ (ב"ע לו ע"ב). ולית דידע לון - אבא יונק מאוירא הרי הוא סוד יו"ד דנפיק מאויר ואשתאר אור²²⁰⁰. ועכ"ז אבא אינו משיג את האוירא עצמו, כי אם את האור היוצא מהאוירא דנפיק דרך הקרומא ומתלבש במזל (ב"ע לו ע"ב). בר איהו - שאין האוירא ניתן להשגה כי אם לע"ק עצמו. לכן כינם כאן "עלמין" ע"ש העלמם (ב"ע לו ע"ב). ולהיט בארבע²²⁰¹ מאה ועשרין עיבר - בגלגלתא דע"ק יש שם הוי"ה דע"ב והם ד' יודיין (דהיינו בבחינת המספר ד' מאות, שכל א' מהיודיין הוא י פעמים י' ע"ש כל אחד מי' הספירות שבו), ונוספו על זה י' אותיות המילוי וכן מילוי האות יו"ד בעצמו עולה כ'. ומ"ש עיבר, שכן השערות שעל גבי הגלגלתא מתפשטים לכל צד, משא"כ בהיותם סתומים עדיין בשרשם באוירא ומוחא (ב"ע לח ע"א). ובכל נימא ונימא אית מבווע דנפק ממוחא סתימא - שערות הם כלים וצינורות לאור הנובע בתוכם (דהיינו בחינת המשח רבות - עי' לקמן קלא ע"א) מהמו"ס (ב"ע לח ע"א). ואפילו שעיקר המשכת הנימים הוא ממו"ס כמשי"כ כאן, אמנם היותם נעשים לבחי' שערות הוא על ידי הקד"א (לש"י ביאורים ח"א מ"ח ע"ד). דבתר כותלא - למימרא שאין הארת שערות הראש כאורות אח"ך והזקן, שכן אלו האחרונים יוצאים דרך נקבים פתוחים (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד ד"ה וידוע). וכונתו לאחריו הקרומא שהוא סוד כותל המפסיק בין אוירא לגלגלתא. והנה כמו כן הגלגלתא נקרא אף הוא כותלא המקיף את האוירא ומו"ס, והשערות הנ"ל, דרכם נמשך מבווע ממו"ס מתתא לעילא דרך הקרומא והגלגלתא דהיינו "בתר כותלא" (ב"ע לח ע"א). "בתר כותלא" פי' שנתמעט האור (פת"ש שער התיקון כ"ב). ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דזעיר אנפין, ומהאי מתקן מוחיה²²⁰² - דהיינו הארה הנמשכת דרך אחרונים לנימין דז"א, ואח"כ מתקנת את מוחין דז"א, כלומר שהיא מתחלקת לד' מוחין²²⁰³ (ב"ע לח ע"א). וכדין נגיד ההוא מוחא לתלתין ותריין שבילין - בחכמה דז"א יש ל"ב נתיבות, והם מאירים על ידי הארת מו"ס שמאירה בהם על ידי השערות. שכן כל ל"ב הנתיבות כלולים במו"ס בהעלם בציור האות א (וכמבואר לעיל דף קכח ע"ב ד"ה ועכ"פ), הרי הם שורש ל"ב הנתיבות שבחכמה²²⁰⁴. ולכן אמרו בס"י (פ"א מ"א) בל"ב נתיבות פליאות חכמה וכו'. ר"ל,

²¹⁹⁷ עי' בהגר"א על ת"ז קמא ע"א ד"ה כגוונא דאבנין כו'.

²¹⁹⁸ דהיינו שאינו מאיר למו"ס כי אם דרך הקד"א, עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ב ד"ה קרומא.

²¹⁹⁹ דהיינו תמצית הארה ממנו כמבותר כותלא וכדלקמן.

²²⁰⁰ עי' זהר בראשית טז ע"ב לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²²⁰¹ עי' בהגר"א על ת"ז קמא ע"א ד"ה כגוונא.

²²⁰² עי' בהגר"א על ספד"צ ג' ע"ג ד"ה ותיקון של, וכן כא ע"ג ד"ה בעמר.

²²⁰³ עי' בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע וז"ל, כשנהיר מוחא סתימא למוחא דז"א שאז לו ד' מוחין וכלא כליל מ"ס דא"א שכנגדן ירית עוד ד' תיקונים.

²²⁰⁴ שכן כלולים בציור א' זו האותיות י' ו' י' העולים יחד ל"ב.

תיקו"ז חלק ה

שהם מפליאות החכמה העליונה דע"ק, שעליו נאמר במופלא ממך²²⁰⁵ (חגיגה יג ע"א) (ב"ע לח ע"א). על ידי הארת מו"ס מאירים ל"ב שבילין במוחין דז"א, וממוחין דז"א מאירים ל"ב השבילין ליסוד דז"א. שכן על ידי שיש לז"א מוחין, אזי הוא בגדלות וממילא ראוי לזיווג (ב"ע לט ע"ב).

(מג) עי' זהר ח"ג קכו ע"ב: אבל האי נזיר בגין דאתפרש מהאי סטרא אקרי קדוש²²⁰⁶ ולא טהור בגין כך כתיב (במדבר ו ה) כל ימי [נדר נזרו וגו' אשר יזיר] (הזיר) ליי' קדוש יהיה²²⁰⁷ וגו' גדל פרע שער ראשו משום הא דכתיב (דניאל ז ט) ושער ראשה כעמר נקא²²⁰⁸ דבהאי דמי²²⁰⁹ לגוונא דלעילא:

תרגום: אבל נזיר הזה, משום שנפרד מצד זה, נקרא קדוש ולא טהור, בגלל כך כתוב "כל ימי נדר נזרו וגו' אשר יזיר לה' קדש יהיה וגו' גדל פרע שער ראשו", לכן שנאמר "ושער ראשה כעמר נקא" [ושער ראשו כעמר נקי] שבזה דומה לגוון העליון.

(מד) עי' אד"ר קלו ע"א: בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין דאתפלגין בארחין דפקודי דאורייתא דכתיב (תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו תרגום: בהתחלקות השערות נראה שביל דק אחד, שנאחו באותו הארחא של עתיק יומין, ומזה השביל נחלקים תרי"ג דרכים, שמתחלקים לפי הדרכים של מצוות התורה, שנאמר "כל ארחות ה' חסד ואמת לנוצרי בריתו ועדותיו".

מאיר האדרא: בפלגותא דשערי אתחזי חד אורחא דקיק דמתאחדא מההוא ארחא דעתיק יומין²²¹⁰ - זהו שורש צבא השמים וגילוי הקק"ק שנתגלה במזל העליון כמובא לעיל (קלד ע"א). כלומר הפלגותא היא דרגא דצדיק ברי"ת הרי הוא בגי' תרי"ג (עם הכולל), ועומד הוא בין הצבאות²²¹¹ והיינו המשך מאמה"כ "מלא כל כו"כ"²²¹² (בהגר"א על תיקו"ז קמא ע"ג ד"ה תלת ווין). בז"א הארחא הוא ארחא דקיק, פי' זעיר וקצר, והוא מתאחדא בההוא ארחא דעתיק יומין (ב"ע קס ע"א)²²¹³. כל התיקונים הנמצאים בע"ק יש דוגמתם בז"א, אלא שיש קצת שינויים ביניהם כמבואר, וכמו שבפלגותא דשערי דגלגלתא דע"ק יש חד ארחא וכמו כן יש חד ארחא בז"א. של ע"ק הוא שורש לשל ז"א כמש"ל²²¹⁴, וחלוקתה לתרי"ג הוא מכיוון שבשערות גלגלתא דז"א הוא שורש לכל אתון דאורייתא, רזין דאורייתא וטעמי אורייתא. ודוק בלשון האידרא, שלמעלה (קכט ע"א) כאשר עסק בע"ק אמר "אזיל חד ארחא", ואילו כאן בז"א נקט בלשון "אתחזי", שכן אין גילוי לתיקוני ע"ק אלא מצד "דאזיל" כלומר לאתפשטא לתתא בז"א, וממילא פשוט האי דנקט בז"א בלשון "אתחזי", שכן כאן באמת ישלו גילוי. (ב"ע קס ע"א)²²¹⁵. ומההוא ארחא אתפרשן שית מאה ותליסר ארחין - ששרשו מהע"ר עלמין (עי' לעיל קלה ע"ב) המאירים כאן (בהגר"א על תיקו"ז סא ע"ג ד"ה כזרע), השערות המה כינוי לטעמי המצוות של התורה, והמצוות עצמם מכונים ארחין כעניין מאמה"כ "והלכת בדרכיו" (דברים כח ט), שכן המצוות המה אורחין ושבילין דקוב"ה אנהיג בהון עלמא, ופלגותא דשערי הרי הוא השביל שבין השערות²²¹⁶ הכולל את כל תרי"ג המצוות כאחד. והנה תכלית כל ענייני מצוות התורה הוא כדי להעלות את ז"א למעלה עד לע"ק, שכן כלל תיקון

²²⁰⁵ שהוא המו"ס, עי' בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ד.

²²⁰⁶ פי' ת"י נימין הם בא"א והם גימ' קדו"ש ולכן הנזיר שהוא רומז לא"א נקרא קדוש, ולא טהור (מ"מ).

²²⁰⁷ לא כמדת כ"ה בלויים (אור יקר).

²²⁰⁸ היינו שער דא"א כמבואר לקמן באדרא והם שערות רחמים ודאי (אור יקר).

²²⁰⁹ כי בשאר המדות מי ידמה לעליון אמנם בענין גדל פרע דמי (אור יקר).

²²¹⁰ עי' בהגר"א על ת"ז קמג ע"א ד"ה בשערא.

²²¹¹ דהיינו היסוד שבין נ"ה.

²²¹² הרי הוא הפסוק המורה על הארת דעה עלאה שבתוך כל הדברים הגשמיים.

²²¹³ עי' פת"ש גדלות דז"א נח וצ"ע אם כוונתו כאן לשיער או לחוורא.

²²¹⁴ דף קכ"ט ע"א ד"ה האי ארחא אתפרש לתרי"ג וכו'.

²²¹⁵ עי' פת"ש גדלות דז"א נח וצ"ע אם כוונתו כאן לשיער או לחוורא.

²²¹⁶ וזאת למודעי, בב"ע עצמו הדברים אינם מובנים כה"צ, וע"כ קצת הגהתי כאן את לשון הרב למען ירוץ המעיין ויבין את עיקרי הדברים. עכ"פ כל הרוצה לעמוד על דברי הרב עצמו לבדקם אנא יעשה זאת, וה' ישמרני מכל מכשול וטעות.

תיקון חלק ה

העולם אינו אלא להשרישו בע"ק (ב"ע קס ע"א). דאחפליגין בארמין דפקודי דאורייתא דכתיב (תהלים כה) כל ארצות יי' חסד ואמת - ז"א נקרא הוי"ה סתם בכל התורה כולה. אמנם אליבא דאמת עיקר שם הוי"ה הוא בע"ק וז"א אקרי אלקים לקבליה²²¹⁷ (ב"ע קס ע"א). אלו תרי"ג הארמין מתעלים למעלה לארחא דע"ק, שכן שם הוא חסד עילאה, חיוורא דגלגלתא ולכן הוא מכונה "חסד" בלשון הכתוב ואילו ע"ק הוא "אמת"²²¹⁸ (ב"ע קס ע"ב). לנוצרי בריתו ועדותיו - ע"י תרי"ג מצוות ה"ה ברי"ת בגי' (עה"כ), שכן מצות מילה שקולה כנגד כל תרי"ג המצוות, באופן שהברית היא הכלל והתרי"ג הם פרטיו, דוגמת ההוא ארחא דמתפרשין מיניה תרי"ג ארמין הכלולים בההוא ארחא בכלל ארחא, וז"ש 'לנוצרי בריתו כו'. הנה לעולם ביסוד מתגלה טיפת החסד דגניז בגו ההוא אמה, וכן ממש ההוא ארחא אתאחדא בארחא דעתיקא ששם הוא חסד עילאה חיוורא דגלגלתא (ב"ע קס ע"ב).

(מה) עי' זהר ח"ב רלט ע"א: רבי²²¹⁹ אלעזר שאיל לרבי שמעון אמר הא קשורא דכלא אנ"א דעולחא אתקשר בקדש הקדשים²²²⁰ לאתנהרא אתדבקותא דרעותא דכהנא וליואי וישראל לעילא עד היכן איהו סלקא²²²¹ אמר ליה הא אוקימנא עד אין סוף²²²² דכל קשורא ויחודא ושליו לאצנעא בההוא צניעו²²²³ דלא אתדבק ולא אתידע דרעוא דכל רעוין ביה: אין סוף לא קיימא לאודעא ולא למעבד סוף²²²⁴ ולא למעבד וראש²²²⁵ (דבר) כמה דאין קדמא²²²⁶ אפיק ראש וסוף מאן ראש דא נקודה עלאה²²²⁷ דאיהו רישא דכלא סתימא דקיימא גו מחשבה²²²⁸ ועביד סוף דאקרי סוף דבר²²²⁹ (קהלת י ביג @) אבל להתם אין סוף לאו רעותין²²³⁰ לאו נהורין²²³¹ לאו בוצינין²²³² בההוא אין סוף כל אלין בוצינין ונהורין תליין לאתקיימא בהו²²³³ ולא קיימא לאתדבקא מאן אדידע ולא²²³⁴ ידע²²³⁵ (דידעי ולא ידעי) לאו איהו אלא רעו עלאה סתימא דכל סתימין ואין²²³⁶ (אין):

תרגום: רבי אלעזר שאל את רבי שמעון. אמר, הרי קשר של הכל (העולה) נקשר בקדש הקדשים להאיר, ההתדבקות של רצון הכהן והלויים וישראל למעלה, עד היכן היא עולה. אמר לו, הרי בארנו, עד אין סוף, שכל הקשר והיחוד והשלמות, להצניע באותה צניעות שלא משגת ולא ידועה, שבה רצון כל הרצונות.

- ²²¹⁷ עי' בהגר"א על ספד"צ א ע"ג ד"ה ועיקר וז"ל, ז"א שהוא נקרא אלקים נגד ע"ק כמ"ש בא"ר (דף קמא ע"ב) רזא דע"ק ורזא דז"א כו' תרין שמהן דאתקרי שם מלא ה' אלקים.
²²¹⁸ עי' זהר תרומה קמ ע"ב: "אמת בעתיקא תליא" (וכן עי' לעיל ב"ע מז ע"א).
²²¹⁹ ויקרא כו ע"ב (הערת הזהר).
²²²⁰ פי' שעולים זרין בסוד מ"ן לאימא הנק' ק"ק (מ"מ).
²²²¹ פי' כוונת הקרבן והתדבקות כהן ולוי וישראל עד איזה פרצוף מגעת (מ"מ). רמז ע"ב ריג ע"ב (הערת הזהר).
²²²² הרמ"ל כתב דהא"ס נקרא לפעמים עולם הנאצלים שע"ג האצילות (רח"ו). בראשית טז ע"ב כד סליק (לש"ו).
²²²³ פי' א"ק שהוא נק' א"ס בעצם כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).
²²²⁴ פי' מלכות (מ"מ).
²²²⁵ פי' אבא הנקרא ראש (מ"מ).
²²²⁶ פי' שאריך הוציא אבא וברתא הנק' ראש וסוף אבל א"ק לא שייך בו זה מפני התעלמותו (מ"מ).
²²²⁷ פירוש אבא (מ"מ).
²²²⁸ פי' שאבא יונק ממ"ס הנקרא מחשבה כמ"ש הרב (מ"מ).
²²²⁹ בסוד ד' של יו"ד (רח"ו).
²²³⁰ פי' בא"ק הנק' א"ס לא שייך בו שום רעותא מפני רוב התעלמותו (מ"מ).
²²³¹ חסדים (רח"ו).
²²³² גבורות (רח"ו). ור"ל לא שייך בו לא חסדים ולא גבורות כי הכל נעלם בדקות גדול (מ"מ).
²²³³ פי' החסדים והגבורות שבפרצופים שתחת הא"ס הם תליין לאתקיימא בהו בא"ש ובפרצופים הנעלמים שע"ג האצילות, אבל יהיו מתדבקים כדי לידע מהותם אינם יכולים וז"ש ולא קיימין לאתדבקא (מ"מ).
²²³⁴ "ולא" דפ"ו.
²²³⁵ פי' בין הצדיקים היודעים סודות התורה על אמתתם בין אותם שאינם יודעים אלא קצת (מ"מ).
²²³⁶ פי' שאין לשום אדם בו השגה אלא נקרא אין כי אין מי שיביניהו (מ"מ).

תיקון חלק ה

האין סוף אינו עומד להודיע ולא לעשות סוף ולא לעשות ראש, כמו שהאין הראשון מוציא ראש וסוף. מי הראש, זו הנקודה העליונה שהיא ראש כל הנסתר שעומדת בתוך המחשבה. ועושה סוף, שנקרא "סוף דבר". אבל לשם, אין סוף. אין רצונות, אין אורות, אין מאורות באותו האין סוף. כל המאורות והאורות הללו תלויים להתקיים בהם ולא עומדים להשגה, מי יודע ולא יודע, אינו אלא רצון עליון, נסתר כל הנסתרים, אין.

(מו) עי' זהר ח"ב מב ע"ב: אבל בתר דעבד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה²²³⁷ נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהוה²²³⁸ בגין ודישתמודעון ליה במדות דיליה בכל מדה ומדה

²²³⁷ ר"ל ספי' שבכללם נק' אדם והן מרכבה לא"ס (יהל אור). והנה נקרא כל האצילות כולו ג"כ בכל השמות הללו מצד המאציל ית"ש המתייחד שם, והם חד עמו, וכמ"ש בזוה"ק (אחרי מות ע"א), תא חזי קוב"ה (ר"ל א"ס ב"ה כן הוא בהגהת מהרח"ו שם) אפיק עשר כתרין עטרין קדישין לעילא (שהם ה"ס דאצילות) דאתעטר בהו ומתלבש בהו, והוא אינון, ואינון הוא, כשלהובא דאחידא בגומרא (ור"ל באש היסודי של הגחלת שהם חד אלא שהשלהבת הוא גילוי וכמ"ש הגר"א בספ' יצירה פ"א מ"ז ובתיקונים). ועי' הנה נעשה כל האצילות לשמותיו גופה, וכמ"ש בזוה"ק יתרו (פו ע"א) אינון שמיה והוא אינון, הוא ושמיה חד הוא. וכן אמרו ג"כ בזוה"ק ויקרא (י"א ע"ב) (על כל השמות דע"ס שהם אהיה יה יהוה אל אלהים צבאות שדי אדני ע"ש) ואלין אינון עשרה שמהן דקוב"ה אקרי בהו מתקשרין דא בדא ביחודא שלים, ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא דהוא אשתמודע בהו ואינון שמיה והוא אינון עכ"ל. והרי לנו מ"ז כי האצילות כולו הנה הוא עצם כל השמות כולם גופה, והם שמו של המאציל, וכ"ז הוא מעת התיקון דיציאת השם מ"ה אשר מאז ולהלאה התייחד המאציל באצילות ונעשה חד עמהם ונקרא בשמם, וכמ"ש ברע"מ (פנחס רנ"ז ע"ב) ובאלין שמהן מארי עלמא איהו אתפשט ואמליך בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא לגבי אברים דגופא, וכן הוא ג"כ ברע"מ (פ' בא מ"ב ע"ב) בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבא דאדם עלאה (שהם ה"ס דאצילות) נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא (ר"ל עם האצילות ביחד ועל ידה) יהוה בגין דאשתמודעון ליה כו' וקרא אל אלהים שדי צבאות אהיה בגין דישתמודעון ליה בכל מדה ומדה כו'. והרי לנו כי האצילות עצמו הוא שמו והוא ושמו חד הוא, וכשמתפלל אל השם מכל השמות הנזכרים, הולך התפילה אל המאציל בעצמו הנקרא בזה השם, שהוא האצילות, והוא ע"ד כי כאשר אנו אומרים אברהם יצחק יעקב ואנו משבחים אותם שהיו קדושי עליון, וכן אנו מברכים אותם ואומרים 'עליהם השלום', הרי הולך ממילא השבח והברכה על אותן האנשים עצמן שנקראו בהשמות הללו. כן הוא עד"ז בכל השמות של הקב"ה, שכל התפילה והתהילה אשר לשמותיו הנה הוא להמאציל א"ס בעצמו, אשר הוא נקרא בכל השמות הללו ע"י יחודו באצילות, וכן מגיע ממילא ג"כ לבחי' א"ס אשר למעלה מהאצילות, וכן למעלה למעלה, כי הרי אחדותו הוא פשוט ונמשך כאחת (דע"ה ח"א נה ע"ד), ועי' עוד דע"ה ח"ב ג ע"ב.

כל מה שמזכיר בהם הרב כאן בחי' זמן וגבול, ואמר כי א"ק ואצילות הנה היה להם ראש וסוף, וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רנז ע"ב) דכל ספי' אית לה שם ידוע ומדה וגבול ותחום, ואמר הרב עוד כי כל הנאצלים אשר מהתחלת א"ק ולמטה, הנה היה להם זמן התחלת הויותן ואצילותן ונתחדשו אחר שלא היו, וכן הוא מבואר ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב) במה שאמר שם בתר דעביד האי דיוקנא דמרכבה דאדם עלאה נחית תמן ואתקרי כו' לבתר עבד מאנא זעירא כו' ולביתר עבד מאנא רברבא כו' לבתר והכהו לשבעה נחלים כו' ע"ש. וכן בזוה"ק (בראשית דף טו ע"א) בריש הורמנותא דמלכא כו', וכן הוא מבואר בכ"מ בזוה"ק כי כל האצילות היה לו עת וזמן להתחלת הויותו, והרי לנו כי כל הנאצלים כולם הם מחודשים, כי היה עת וזמן להתחלת הויותן, הנה כל זה הוא רק בערך עצמם, ומכ"ש בערך האור שלמעלה מהם. אבל בערך התחתונים, הוה כל עולם האצילות ומכ"ש העקודים וא"ק בלי גבול כלל ובלי זמן כלל, כי נבחן אור גילוי ית"ש אשר באצילות בערך הבי"ע בבחי' א"ס לגמרי, ונמשך יחודו עם האור א"ס שלמעלה כאחד והבן ודע וזכור זה (ביאורים ח"א ב ע"ד).

מזה תראה אמתת דברינו אשר כתבנו בכ"מ, דמה שנקרא השם הויה ב"ה שם העצם, הוא משום כי מאחר שנתלבש הא"ס באצילות, הנה נתגלה הוא עצמו בהשם הויה ב"ה ע"י האצילות, ונקרא מעתה הוא עצמו בהשם הגדול הזה. וכאשר שאנו מכוונים להשם הויה ב"ה, הנה עולה הכוונה על עצמות א"ס אשר נתגלה אלינו בשם זה ע"י התלבשותו באצילות. ומבואר כ"ז בדברי הרב כאן במ"ש, או באורות עצמם כו', וכן מבואר ברע"מ פ' בא הנז' במ"ש שם, נחית תמן ואתקרי בההוא דיוקנא יהוה כו'. ואמר שם עוד, לבתר עביד מאנא זעירא כו' יקרא גרמיה בה חכם כו' כו' ע"ש. הרי לנו כי ע"י האצילות נתגלה הוא עצמו להקרא בשם. והאמת הוא כי אחר שמתלבש באצילות, ונעשה האצילות חד עמו ונכחו שאמר הרב כאן לעיל בסמוך, הרי מאיר האצילות עתה ג"כ רק בכח האור א"ס. אך עכ"ז ע"י התלבשו שם, הנה נצטמצם כביכול ונקרא מעתה הא"ס עצמו ע"י האצילות בשם הויה ב"ה, והרי נמשך ועולה עכ"פ עיקר השם על המאציל א"ס עצמו, אלא שנתגלה להקרא בשם זה רק ע"י האצילות,

תיקו"ז חלק ה

(דאשמודעון ליה בדמות דיליה) וקרא אל אלהים שדי צבאות אהי"ה בגין ודישמודעון (דאשמודעון) ליה בכל מדה ומדה איך יתנהג עלמא בחס"ד ובדינא כפום עובדיהון דבני נשא דאי לא יתפשט נהוריה על כל²²³⁹ בריין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו:

תרגום: אבל אחר שעשה דמות זה של המרכבה של אדם עליון, ירד לשם ונקרא באותו דמות, יהו"ה, כדי שיכירו אותו במדות שלו, בכל מדה ומדה. וקרא אל אלהים שדי צבאות אהי"ה, כדי שידעו אותו בכל מדה ומדה, איך יתנהג העולם, בחס"ד ובדין, כפי מעשי בני האדם. שאם לא יתפשט אורו על כל הבריות, איך ידעו אותו, ואיך יתקיים "מלא כל הארץ כבודו".

(מז) עי' תז"ח (יא ע"א): ואנת רעיא מהימנא קום טול קירטא דילך דלאחר עילאה אנת סליק לה יתיר מדוד ומכל נביאיא וחכימיא דכל דרא ודרא והאי איהו קירטא דילך זרקא מקף שופר הולך סגולתא דאבנא דא מפומך סלקא לאתר דאתמר ביה במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור ואיהי שמא דכתר עילאה דאיהו חכמה קדומה דהכי סליק חכמה לחושבן שמא קדישא עם עשר אתון בכלל דאינון יו"ד ה"י וא"ו ה"י דתמן תלת יודיין דאינון שמא דאכתר לשמא דחכמה זעירא דא כליל עשר מעילא לתתא וחכמה זעירא כליל עשר מתתא לעילא עשר בגבורא מעילא סגולתא דמתמן אתקריאת שכינתא סגולת מלכים ואיהי שנאה (נ"א שצאה) לאומין דעלמ':

תרגום: ואתה רועה הנאמן קום טל את המקלע שלך שלמקום עליון אתה מעלה אותו יותר מדוד ומכל הנביאים והחכמים של כל דור ודור וזהו המקלע שלך זרקא מקף שופר הולך סגולתא שהאבן הזו מפך עולה למקום שנאמר בו במפלא ממך אל תדרוש ובמכסה ממך אל תחקור והיא השם של הכתר העליון שהיא חכמה קדומה שכך עולה חכמה לחשבון של השם הקדוש עם עשר אותיות בכלל שהם יו"ד ה"י וא"ו ה"י ששם שלש יוד"ים שהן השם שמכתיר את השם של החכמה הקטנה

והיינו ע"י שהתלבש שם, והתייחד בכל האצילות ביחוד עצום עד שנעשה כל האצילות חד עמו. ומאז הנה נקרא כל האצילות כולו באותו השם, ואשר עליו לעולם מצד אורו המתייחד שם, וע' בזה בארוכה בספר הדע"ה ח"א דרוש ה' סימן ז' ע"ש [שם מבואר כי לכן אפשר להתפלל לשם הוי"ה ב"ה] (ביאורים ח"א ד ע"א).

²²³⁸ והנה נתגלה שם עצמותו גופה בבחי' אלו הד' אותיות יהו"ה, והוא אלהינו, כי הרי עצמותו גופה נתגלה ע"י האצילות בבחי' הד' אותיות הללו. וכמו שמבואר ברע"מ (פ' בא מב ע"ב) דע"י התלבשו באצילות נתגלה הוא עצמו בהשם הוי"ה ב"ה, עש"ה ותמצא (הקדו"ש ו ע"ב), ועי' דע"ה ח"א נז ע"ד. מקבל האצ' אור א"ס ג"כ עכ"פ דרך הא"ק והעקודים אשר שם הוא הקו דאור א"ס העיקרי ולכן נעשה האצ' אלהות גמור עכ"פ לעולם והיינו כי הגם שאינו מאיר בו מעתה האור דא"ס בבחי' בלתי גבול ובלתי תכלית אשר הוא נקרא בשם אור א"ס אמנם הנה עומד אורו וגילוי שם להאיר על ידו בבחי' גבול ומדה ומתגלה שם בכל השמות כולם שהם אלהות ובפרט בהשם הוי"ה ב"ה שהוא שורש כל השמות כולם והוא נקרא שם העצם משום שהוא על העצמות דאור א"ס המתפשט באצ' ע"י הא"ק והעקודים כנז' ונתגלה אותו העצמות דאור א"ס ע"י האצילות בשם יהו"ה ב"ה (כללים ח"ב צח ע"ד).

²²³⁹ הוא חוט הא"ס המבריק בתוך כל העולמות (רמ"ז), עי' ריש ספר ע"ח: וכן בענין הכנויים כגון רחום וחנון ארך אפים, לא יקרא על שמם זולת בהיות נבראים בעולם שיקראו לו ארך אפים וכיוצא בזה בשאר הכינויים כולם. אמנם בהיות העולמות נבראים, אז יצאו פעולותיו וכוחותיו יתברך לידי פועל ויהיה נקרא שלם בכל מיני פעולותיו וכוחותיו, וגם יהיה שלם בכל השמות וכינויים בלתי שום חסרון כלל ח"ו. וענין טעם זה נתבאר היטב בס"ה פ' פנחס (דף רנז ע"ב) וז"ל, פקודא תליסר וכו' דא ק"ש ואית למנדע דאיהו אקרי חכם בכל מיני חכמות ומבין בכל מיני תבונות וכו' אלא קודם דברא עלמא אתקרי בכל אילין דרגין ע"ש בריין דהו עתידין להבראות דאי לאו הויין בריין בעלמא אמאי אתקרי רחום דין אלא ע"ש בריין דעתידין וכו', ובפ' בא (דף מב ע"ב) וז"ל, דאי לא אתפשט נהוריה על כל בריין איך ישתמודעון ליה ואיך יתקיים מלא כל הארץ כבודו.

ועי"ש במאיר העץ: יש להדגיש שכתוב בפרשת פנחס שם וז"ל ובאלין שמהן מארי עלמא איהו אתפשט ואמליך בהון ואתקרי בהון ואתכסי בהון ודר בהון כנשמתא לגבי אברים דגופא, ע"כ. אם כן האצילות עמו הוא שמו והוא שמו חד הוא, וכשמתפללים אל השם על ידי כל השמות הנזכרים הולכת התפילה אל המאציל בעצמו הנקרא בזה השם שהוא האצילות (דע"ה ח"א נה ע"ד). פי', שאמנם כלול בגילוי השמות שרואים את הנהגתו הבאה לידי ביטוי על ידי שמות אלו, אמנם יש להדגיש שהשם הוא אינו רק שם של הנהגה מסוימת שלו ית', אלא הוא שם שלו עצמו ית', המתפשט בזה העולם להתגלות בגוון מיוחד זה של אותו השם.

תיקון חלק ה

זה כולל עשר ממעלה למטה והחכמה הקטנה כוללת עשר ממטה למעלה עשר בגבורה ממעלה סגולתא שמשם נקראת השכינה סגלת מלכים והיא משמידה את אמות העולם.

בהגר"א: ואנת ר"מ - שחשיב לעיל כל ד' רגלי המרכבה כהנים ולוים ויעקב ודוד דכלהו סליקן לאתרייהו אבל אנת כו': **ומכל נביאי** - שאמר לעיל זאת אשיב כו': **וחכימא** - שאמר לעיל ואל יתהלל כו': **והאי כו'** - ר"ל דזריק לה בזרקא לגבי סגולתא שהוא כתר כמ"ש לעיל וז"ש לאתר דאיתמר כו': **דאיהו חכמה קדומה** - כמ"ש לעיל דע"ג ור"ל לכך סלקא להתם דאיהו חכמה זעירא כמו שמפרש והולך: **דהכי סליק כו'** - מביא ראיה שהיא חכמה ששם ס"ג הוא בה כמו שמפרש והולך: **דתמן תלתא יודין** - ר"ל והיא סגולתא דתלת נקודין תלת כתרים כמ"ש לעיל: **דאינון שמא כו'** - כמו שמפרש והולך דמתמן נק' שכינה סגולת מלכים ומן השם עשר אותיות כלילא מעשר וז"ש דא כליל כו'. ור"ל שכתר כולל כל הע"ס כידוע שהוא כלל דכולהו ומתפשט בכולם וכן מלכות נכללת מכל הע"ס לכן בשניהן שם של עשר אותיות. עשר בגבורה מעילא. כמ"ש לקמן דשם לית ממנא ושולטן דקיימא כו' ואמר לקמן דבהאי שמא דע"ג שלח נא ידך וגע כו' והוא כידוע דשם בוצינא דקרדוניתא מ"ס שם גנוז בגבורה גבורה: **סגולתא כו'** - עכשיו מפרש סגולתא דזרקא: **דמתמן** - ר"ל מכתר בג' יודין דשם כנ"ל: **סגולת מלכים** - דמלכים מסט' דידה הן ואיהו סגולה דילכון במלחמה לשיצאה כמו שמפרש והולך ואיהו שיצאה כו' דהיא גוון תכלת מסט' דכתר והוא כתר מלכים:

(מח) עי' זהר ח"א קנא ע"ב: וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה²²⁴⁰ באר דרגא דאדון כל הארץ²²⁴¹ בשדה חקל תפוחין קדישין²²⁴² שלשה עדרי צאן תלת דרגין עלאין קדישין מתתקנן על ההוא בירא²²⁴³ ואינון נצ"ח והו"ד ויסודא דעלמא: תרגום: "וירא והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רובצים עליה". "באר" הדרגה של אדון כל הארץ, "בשדה", שדה התפוחים הקדושים. "שלשה עדרי צאן", שלש דרגות עליונות קדושות מתקנות על אותה הבאר, והן נצח והוד והיסוד של העולם.

(מט) עי' זהר ח"ב רסא ע"א: אתא²²⁴⁴ עטורא דסתיו דאתון כלל דכלהו כ"ב אתון²²⁴⁵ ודא והיא א"ת (הוא את) ה²²⁴⁶ דכליל לון מעילא [לתתא וכנישו] ובהאי²²⁴⁷ ה²²⁴⁸ וכנישו (הא ה' וכנישו) לון בגויה²²⁴⁹ ודא איהו א"ת ה²²⁵⁰ וכד איהו בשלימו בההוא²²⁵¹ נהר²²⁵² דאחיד בה²²⁵³

²²⁴⁰ כלומר שלעולם מקבלת מלכות מנה"י (דע"ה ח"א כא ע"ג), והנה"י הוא בחי' בהמה (דע"ה ח"ב כב ע"ד). עיקר האדם הוא בחי' החג"ת שלו, והנה"י הם בחי' הב"ן ה"ה בחי' בהמ"ה וכמש"כ כאן (כללים ח"א לא ע"א). הנה"י נכללים בנוק' (ביאורים ח"ב יב ע"ג), גם הנה"י וגם המלכות המה לצורך התחתון ושורש לתחתון (ביאורים ח"ב סו ע"ד).

²²⁴¹ ח"ג סב ע"א (לש"ו).
²²⁴² קשיא ליה, היינו באר היינו שדה. ופי' כי שאני באר משדה בבחינות שונות, וזה כי באר היא בחי' דקה יותר משדה, כי באר היא בחינת אדון כל הארץ דהיינו בסוד היחוד היותה ארון והיכל לתורה שבכתב, כדכתיב הנה ארון הברית אדון וכו' ובחי' שדה היא בחי' מג' אבות סתם, היותה מקבלת ג' גוונים עליונים, שהם חוור וסומק וירוק. ואל אלו קאמר שדה תפוחין, שהיא מקבל מג' אבות. ונודע שיקדם החבוק שהוא סוד שדה תפוחין אל הזווג שהוא בחי' הבאר, וז"ש באר בשדה (אור יקר).
²²⁴³ שתקון העליונים מהתחתונים, ובסוד הנשמות שהם צאן קדשים צאן ירושלים ועליהם ואתנה צאני צאן מרעיתי שהם ג' עדרים בסוד פסוק ואתה תחזה כדפי' בתיקון²²⁴⁷ (אור יקר).

²²⁴⁴ היינו שהמלכות מתעטרת בענפי אורות כ"ב אותיות הנעלמות למעלה (אור יקר).
²²⁴⁵ דהיינו מא' על ת' (אור יקר).
²²⁴⁶ מלכות דכליל לון ולא מת' ועד הא' כדרך שהם בה אלא אלו הם מהזכר ולכך הם ביושר א' עד ת' כלולות בה' והיינו את"ה (אור יקר). פי' אתה, את, שהם כ"ב אתון מביאים אותם לה' אחרונה (מ"מ).

²²⁴⁷ האי (מ"מ).
²²⁴⁸ מעילא - זכר, לתתא - נוק' (אור יקר).
²²⁴⁹ ור"ל שמקבלת כ"ב אתון מבינה כנודע (מ"מ).
²²⁵⁰ "א"ת ה'" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "אתה".
²²⁵¹ רלו ע"ב (הערת הזהר).
²²⁵² יסוד בסוד ונהר הנמשך מהעלמו מהחכמה עד היסוד (אור יקר).

תיקון חלק ה

סלקא לאתעטרא לעילא²²⁵⁴ ודא איהו רזא דכתיב²²⁵⁵ (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך²²⁵⁶ וכדין²²⁵⁷ (שם) את כל אשר²²⁵⁸ תאמר²²⁵⁹ ינתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה²²⁶⁰ ובעי לאתכוונא בהאי ארזא ולקשרא רעותא בהאי רזא²²⁶¹ :
יהו"ה אלהינו²²⁶² דא איהו קשורא ויחודא דמלכא עלאה²²⁶³ לעילא²²⁶⁴ בהאי²²⁶⁵ כד הנערה²²⁶⁶ באה אל המלך²²⁶⁷ את כל אשר תאמר ינתן לה²²⁶⁸ :
ואלהי אבותינו דא רזא דאבהן²²⁶⁹ לברכא לה²²⁷⁰ ודא איהו רזא אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב²²⁷¹ כמה דהאי נערה לא אשתבקת מתתאי²²⁷² הכי נמי לא אשתבקת מאבהן לעלמין איהי אחידת בהון (לנטרא לון)²²⁷³ ולעטרא להו ובגין ודא תברכא מכל חד מנהון (דיתברכון כל חד מנה) בעי לאדכרא לה על כל חד וחד ולבתר יתכנשון²²⁷⁴ כלהו בחבורא חדא²²⁷⁵ וס"א לגו מעוי דאימא ומתעטרי בהדה²²⁷⁶ :
תרגום: "את"ה", העטור של סתר האותיות, הכלל של כל כ"ב האותיות. וזהו א"ת. ה' שכולל אותם מלמעלה בה' הזאת, וכונס אותם לתוכו, וזהו א"ת ה'. וכשהיא בשלמות באותו נהר שאוחז בה, היא עולה להתעטר למעלה, וזהו סוד הנאמר "ובזה הנערה באה אל המלך", ואז, "את כל אשר תאמר ינתן לה". וזהו סוד ברוך אתה, וצריך להתכוון בסוד הזה ולקשר את הרצון בסוד הזה. "יהו"ה אלהינו", זהו קשר ויחוד של המלך העליון למעלה. בזה, כאשר "הנערה באה אל המלך, את כל אשר תאמר ינתן לה".

²²⁵³ פי' יסוד דז"א שהוא מעלה אותה מבריאה לאצילות כמ"ש הרב בכוונת סומך גאולה לתפילה (מ"מ).
²²⁵⁴ בבעלה ממש (אור יקר).
²²⁵⁵ רכה ע"ב (הערת הזהר).
²²⁵⁶ "בזה" שהוא היסוד, נהר, "הנערה" מלכות, בסוד שהיא נערה מצד ההיכלות שהם ז' נערוֹת הראויות לתת לה מבית המלך (אור יקר).
פי' ע"י יסוד הנק' זה הנערה שהיא מלכות באה אל המלך שהוא ז"א להזדווג עמו (מ"מ).
²²⁵⁷ כאשר היא עולה (אור יקר).
²²⁵⁸ פי' כ"ב אתון הנק' את שהם מא' עד ת' שאומרת ומבקשת לקבל (מ"מ).
²²⁵⁹ בשאלותיה (אור יקר).
²²⁶⁰ תיקוניה וקישוטיה בעלותה בסוד יהו"ה (אור יקר).
פי' שהמלכות היא באחורי היסוד במלת ברוך של תפלה, כמ"ש הרב ומקבלת כ"ב אתון במלת אתה (מ"מ).
²²⁶¹ בסוד זקיפתה בשם כדפי' (אור יקר).
²²⁶² "אלהינו" הוא סוד הבינה, למעלה, בסוד החכמה דהיינו יהו"ה אלהינו (אור יקר).
²²⁶³ בינה הנק' אלהינו (אור יקר).
²²⁶⁴ בסוד החכמה דהיינו יהו"ה ושם זה עולה ועולה עד אין תכלית ולזה שם קשור מיד אלהינו (אור יקר). פי' ה' היא מלכות שמקבלת מבינה הנקרא אלהינו, וז"ש דא איהו קשורא דמלכא עילאה לעילא שהיא בינה (מ"מ).
²²⁶⁵ בסוד קשר זה (אור יקר). שהיא מלכות כנז' (מ"מ).
²²⁶⁶ מלכות בנערוֹתיה (אור יקר).
²²⁶⁷ ת"ת כדפי' ומוצא אותו בסוד הדעת שעולה עד אין תכלית וקושר חכמה ובינה דהיינו אלהינו (אור יקר).
²²⁶⁸ מבית המלך (נוסף באור יקר). דהיינו בינה, בית אל החכמה, בסוד הדעת, והיינו מקורות ג' אבות הנעלמים בבינה ומשם נפתחים לה (אור יקר).
²²⁶⁹ לא אבהן לבד אלא רזא סוד מקורם הנעלם למעלה (אור יקר).
²²⁷⁰ פי' חג"ת המברכים השכינה (מ"מ).
²²⁷¹ כי מלת אלהי אלהי מורה על המקור מהבינה וממנה ולמעלה, אמנם השתא מפרש אלהי במלכות למטה (אור יקר).
²²⁷² שהם ז' הנערוֹת הכלולות בה ואחוזות ונכללות בהיכל קדש הקדשים (אור יקר).
²²⁷³ דהיינו שמירת הדרך ששפע האבות נשמר על ידה ומתעלם בתוכה (אור יקר). פי' שהיא הפתח ושומרת ז"א בסוד שומר ישראל וע' בפרשת בשלח נא ע"א (מ"מ).
²²⁷⁴ פי' אחר שמתברכים מהבינה כדי שיוכלו לעלות אח"כ עולים אליה לינק ממנה (מ"מ).
²²⁷⁵ דהיינו כדי שיהיו האבות מעוטרים בה ואפשר דהיינו שם הא"ל דהיינו השכינה הנקראת אל כאומרו אל זועם בכל יום (אור יקר).
²²⁷⁶ כאומרו האל שהיא השכינה, הגדול חסד, הגבור גבורה, והנורא ת"ת (אור יקר).

תיקון חלק ה

"ואלהי אבותינו", זהו סוד האבות לברך אותה. וזהו סוד "אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב", כמו שהנערה הזו לא נעזבת מהתחתונים, כך גם לא נעזבת מהאבות לעולמים. היא אחוזה בהם (לשמור אותם) ולעטר אותה. ומשום שהתברכה מכל אחד מהם, צריך להזכירה על כל אחד ואחד. ואחר כך יתאספו כולם בחבור אחד (לתוך מעי אמה) ומתעטרים עמה.

(ג) עי' זהר ח"ב יד ע"ב: ועוד רזא דמלה היא דתנן בעשרה מאמרות נברא העולם וכד תסתכל תלתא²²⁷⁷ אינון ועלמא בהו אתברי²²⁷⁸ (שמות לא ג) בחכמה ובתבונה ובדעת ועלמא לא אתברי אלא בגינהון דישאל כד בעא לקיימא עלמא עבד לאברהם²²⁷⁹ ברזא דחכמה ליצחק²²⁸⁰ ברזא דתבונה ליעקב ברזא דדעת²²⁸¹ [ובהאי אתקרי] (והיינו דכתיב) (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו²²⁸² ובההיא שעתא אשתכלל כל עלמא ומדאיתלידו ליעקב תריסר שבטין²²⁸³ אשתכלל כלא כגוונא דלעילא:

תרגום: ועוד, סוד הדבר הוא ששנינו, בעשרה מאמרות נברא העולם. וכשתסתכל, הם ג', והעולם נברא בהם: בחכמה ובתבונה ובדעת. והעולם לא נברא אלא בשביל ישראל. כשרצה להעמיד את העולם, עשה את אברהם בסוד החכמה, את יצחק בסוד התבונה, ואת יעקב בסוד הדעת, ובזה נקרא "ובדעת חדרים ימלאו". ובאותה שעה נתקן כל העולם. ומשנולדו ליעקב שנים עשר שבטים, נתקן הכל כדוגמא שלמעלה.

(נא) עי' בהגר"א בספד"צ ד ע"ד: ביה סליקו וביה סלקין - ר"ל כל האורות וכל הפרצופים הכל נתעלו בו²²⁸⁴ לאחר שבירת המלכים ונבררו בו כידוע, וזהו ביה סליקו, וכן הוא תמיד²²⁸⁵ כידוע דכולם סלקין ביה²²⁸⁶ להשפיע להם, וכן אמר בזוהר בראשית (דף טז ע"ב) ובהאי כד סליק כלא סלקין ואתאחדן ביה²²⁸⁷ כו', וכן כל הבירורים של הסיגים בסוד מ"נ סלקין במ"ס²²⁸⁸, וכמ"ש

²²⁷⁷ חב"ד (רח"ו). כלומר ה"ס כלולים בג' קוים, והם חב"ד (בהגר"א בת"ז נג ע"ד ד"ה קם ר"ש).

²²⁷⁸ ר"ל המלכות שנקראת עולם נכללת בג' קוין הנ"ל שהם כלל ע"ס (יהל אור).

²²⁷⁹ כלי החכמה שנעשה מב' שלישי החסד (רח"ו). ר"ל שחג"ת אתכלילו בחב"ד והן ג' טפין דמוחין (יהל אור).

²²⁸⁰ כלי הבינה שנעשים מב' שלישי הגבורה (רח"ו).

²²⁸¹ כלי הדעת שנעשים מב' שלישי הת"ת (רח"ו).

²²⁸² הם ה' קצוות (רח"ו).

²²⁸³ הם נגד י"ב גבולי אלכסון שבהם סוד כל הנמצאים, והם י"ב גבולים מהת"ת למלכות, והם י"ב בסוד החיות. ויורדים כן אפילו אל עולם השפל, י"ב מזלות, י"ב חדשים, והם י"ב בעולם שזה נפש, ולכן אשתכלל כולא (אור יקר). הם י"ב בקר (מ"מ).

²²⁸⁴ דהיינו בא"א, והוא כולל רישא דיליה רישא חוורא, ועי' לקמן הערה 2287, שיש משמעות שהוא כולל אף את רדל"א (וכן הוא בהקד"ש נח ע"א).

²²⁸⁵ דהיינו זה 'ביה סלקין'.

²²⁸⁶ תשוקתם שהוא פנימיותם היותר זך ונעלם (לש"ו). כלומר כל אור יש לו רצון פנימי להתחבר לא"א, ודבר זה נעשה על ידי תיקונו והעלאת מ"ן שלו.

²²⁸⁷ [תרגום: ובזה כאשר עולה הכל עולה ומתאחד בו]

וק"ק, שכן המעיין בדברי הזוהר יראה כי הוא בא לבאר את 'הי' דנפיק מאור', ועי' ו ע"א שזהו הקד"א ולא המו"ס. ועי' ה ע"ב, שזהו האוירא, ואילו להלן נראה כי העלייה היא למו"ס דווקא. אלא לכאורה צ"ל שאה"נ העלייה היא למו"ס, והיא גורמת לזיווג המו"ס עם האוירא דרך הקד"א. ואם כן באמת העלייה היא בסופו של דבר לאוירא, אלא שמו"ס הוא שורש כל שפע היורד לתחתונים. לכן כתוב כאן שאליו עולה המ"ן, ומקרומא דאוירא ולמעלה הוא בבחינת א"ס. ולכן לקמן יז ע"ב ד"ה ביה סליקו, מוזכר שה'ביה סליקו' שייך לרדל"א.

²²⁸⁸ כי שם הוא תכלית הבירור, כמ"ש זהר פקודי רנד ע"ב סליק במחשבה (לש"ו). וז"ל הזהר, ותא חזי, רישא שירותא דמהימנותא, גו מחשבה, בטש בוצינא דקרדינותא, וסליק גו מחשבה, ואפיק ניצוצין, נציצין זריק תלת מאה ועשרין עיבר [תרגום: בא וראה הראש הוא ראשית האמונה ובתוך המחשבה הכה הנר הקשה ועולה תוך המחשבה והוציא ניצוצין וניצוצין זורק לשע"ה צדדים], עכ"ל. לומר לך שהעלייה לבוצד"ק היינו העלייה למו"ס. ועי' לקמן יז ע"ב ד"ה ביה סליקו שזהו רדל"א, והכל עולה בקנה א' כנ"ל בהערה הקודמת (אמנם עי' לקמן ו' ע"א ד"ה והכלל, שמו"ס אינו בוצד"ק, אמנם הם מתלבשים זה בזה ולכן אפשר לכוונתם באותו השם (ועי' הערה (Error! Bookmark not defined. ולעניין בירור הניצוצין מבואר יותר מזה בפת"ש א"א כא ז"ל, כל הבירורין עולים לשרשם למו"ס,

תיקוני חלק ה

בתיקוני זוהר חדש (דף עו ע"ב (יא ע"ב)) דהאי אבנא דילך סלקא לאתר דאתמר ביה, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור, ואיהי שמא דכתר עילאה דאיהי חכמה קדומה כו' ²²⁸⁹, והוא מ"ס ²²⁹⁰, ואמר שם דתמן תלת יודין ²²⁹¹ כו' והוא שורש המתקלא, ואמר בזוהר פקודי הנ"ל רעותא דכל תשע נהורין דקיימי כלהו במחשבה ²²⁹² כו', ואמר שם (זהר פקודי רלט ע"א) אתדבקו אתא דרעותא כו' עד היכן איהו סלקא, א"ל הא אוקימנא עד א"ס ²²⁹³ כו' בההוא א"ס כל אלין בוצינן ונהורין תליין לאתקיימא בהו כו' ²²⁹⁴ ע"ש, ואמר בא"ז (דף רפח ע"א) כד אתתקן אפיק ט' נהורין דלהטין מניה מתקוני כו' ²²⁹⁵.

(נב) עי' זהר ח"ג קכ ע"א: אתי בר נש בצפרא מקבל עליה עול מלכות שמים ²²⁹⁶ (כמה דאתמר מסדר שבחא) באינון תושבחן דקאמר (עם) תהלה לדוד וכלהו הללויה דאינון סדורא דעשרה תושבחן דעשרה כתרין קדישין דשמא קדישא ²²⁹⁷ ובגין כך עשרה אינון הללויה: לבתר סיים בעשרה תושבחן ²²⁹⁸ דאינון (תהלים קנ א) הללויה הללו אל בקדשו וגו' הללוהו וגו' מאן אינון עשרה הללויה והא חמשה אינון אלא שרי שבחא בהללויה וסיים בהללויה לבתר עלויה

ששם התחלת הבירור בסוד הבוצד"ק, עכ"ל. ולענין טעם הכרח עלייתם דווקא עד למו"ס, עי' פת"ש תיקון טו, שהניצוצין שעולים למו"ס הם בסוד הבירורים שעולים תמיד מרפ"ח ניצוצין. ועי' פת"ש אב"ע ט' שהם עולים למו"ס שכן מעיקרא משם יצא כל הרע והקלקול. וכן עי' לש"ו דע"ה ח"ב טו ע"ב שהדינים נכפים בעלותם במו"ס שכן כל טעם קושי הדינים הוא מכח ריחוקם משרשם ה"ה המו"ס. לכן, בהיגלות שרשם ע"י עלייתם של הדינים בו הרי שהם מתבסמים.

עי' לש"ו כללים ח"ב מג ע"ד, שמחדש מכל הנ"ל שכל התיקונים נמשכים ממר"ס דא"ק. ועי' שם סא ע"ב דמייתי ראיא מכך שבמיתת המלכים לא היה אצילות כלל [עי' לקמן בהגה"ה והערה שם Error! Bookmark not defined]. ועי' לש"ו ביאורים ח"א סח ע"ב, שביאר שכשם שעלו השברי כלים דמלכין קדמאין ליתקן במר"ס דא"ק כך עולים כל הפרצופים והאורות דאצילות ליתקן במר"ס דאצילות.

אמנם עי' דע"ה חלק א' יג ע"ב, שכל עליית מ"ן למו"ס עניינו לגרום זווג בין ע"ב וס"ג שבמו"ס (עי' לש"ו כללים ח"א צא ע"ב שעד תיקון המ"ה אין זיווג עיקרי בין אוריא למו"ס עצמו אלא רק בין ע"ב וס"ג דמו"ס אמנם מכיוון שהע"ב דמו"ס (ה"ה האוריא) מיוחד עם הקד"א, נחשב הדבר כאילו שהעלייה גרמה לזיווג של ע"ב וס"ג דא"ק, הרי הם קד"א ומו"ס) בכדי להוריד תוספת אור (ע"ש ח"א פו ע"ד), כי שם הוא מקום הגילוי הראשון של קבלת אור מהא"ס.

²²⁸⁹ [תרגום: שזה האבן שלך עולה למקום שנאמר בו, במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור והוא שם דכתר עליון שהוא חכמה הקדום].

²²⁹⁰ עי' גר"א בת"ז קלח ע"א, ש'מופלא' עניינה אוריא, ו'מכוסה' היא מו"ס [אמנם עי' ביאורים ח"א כ ע"ד שמשנה הגרסא כאן, שמכוסה למעלה ממופלא, וע' ס"י יד ע"ג שגורס כמו שכתוב בביאורים, וכן בתנ"ח ג ע"א ד"ה דעליה] [אמנם, עי' בהגר"א בס"י יא ע"ב מופלא על א"א בסוד פלא, ומכוסה עתיק שהוא מכוסה בא"א]. ואתאי כדברינו, שהבירורים נעשו על ידי הזיווג ביניהם.

²²⁹¹ הרי הם אוריא מו"ס ורדל"א (גר"א שם). ומכיוון שזהו שורש כל המתקלא, לכן עולים לשם הבירורים ליתקן.

²²⁹² עי' יהל אור ח"א כג ע"ג, שאלו הם ט' האורות המאירים בחכמה. והנה חכמה עצמה היא א' מהם, שכן במקום זה הכל הוא בשלימות, לכן לכאן עולים המ"ן ליתקן.

²²⁹³ עי' לעיל א ע"ב ובהערה Error! Bookmark not defined. באריכות. עי' לקמן יז ע"ב בשם זהר נח סה ע"א ופקודי רסח ע"ב שרדל"א נקרא א"ס. ועי' לש"ו כללים ח"א צד ע"ג, שמביא מהתיקונים קמא ע"ב שמו"ס הוא שורש הכל ולענין זה הוא מכונה א"ס. וע"ש בגר"א שמציין לבבהגר"א על ת"ז קלח ע"ג ז"ל, אע"ג שגלגלתא למעלה ממ"ס וכו' מקרקפתא ולמטה שמקיף את המ"ס נקראת הגלגלתא בינה כמש"ל לז ע"ב, ע"כ. לומר לך, שמבחינת הארתו למטה, המו"ס הינו שורש לכל המציאות.

²²⁹⁴ [תרגום: נדבק ברצון וכו' עד איפה הוא עולה, א"ל הרי העמדנו עד א"ס וכו' באותו א"ס כל אלה הנרות והאורות תלויים להתקיים בו וכו']

²²⁹⁵ [תרגום: כאשר נתקן, הוציא ט' אורות שמאירים ממנו, מתיקוניו וכו']

²²⁹⁶ פי' עול השכינה, ומפ' ואזיל במה מקבל עליה עול השכינה ואמר מסדר שבח וכו' דהיינו ע"י הזמירות שמשבח לקונו (מ"מ).

²²⁹⁷ פי' שכתב הרב בספר הכוונות הללי נפשי וכו' היא מלכות דיצירה הנק' נפש, הללויה כי טוב כו' הוא יסוד דיצירה, ולפי שתוקף הדינים הוא ביצירה, לכן אין מזכירים נ"ה בפירוש רק רומזים ביסוד וז"ש לא בשוקי האיש ירצה וכו' הללו את ה' מן השמים, ת"ת, הללויה שירו לה' שיר חדש, חסד, וכליל עמו הגבורה הללו אל בקדשו ג"ר דיצירה, הרי ה' הללויה כלולים כל עשר ספירות דיצירה עכ"ל, ובזה נבין מ"ש דעשר כתרין קדישין דשמא קדישא שנודע כי ז"א מקנן ביצירה הנק' שמא קדישא (מ"מ).

תיקון חלק ה

דסדור שבחא באז ישיר משה דאית ביה כלא [ובדא] (ובד') מקבל עליה עול מלכותא קדישא לבתר אשרי לה בחסד בסיומא דצלוחא לאתקדשא ביה²²⁹⁹: תרגום: בא אדם בבוקר, מקבל עליו עול מלכות שמים (כמו שנתבאר מסדר שבח), באותן תשבחות שאומר [עם] תהלה לדוד, וכל הללויה שהם סדור של עשר תשבחות של עשרה כתרין קדושים של השם הקדוש, ולכן עשרה הם הללויה. אחר כך סיים בעשר תשבחות, שהן הללויה הללו אל בקדשו וגו' הללוהו וגו', מי אלה עשרה הללויה, והרי חמשה הם, אלא מתחיל שבח בהללויה ומסיים בהללויה, לאחר העלוי של סדור השבח, ב"אז ישיר משה" שיש בו הכל ובוה מקבל עליו עול מלכות הקדושה, אחר כך משרה אותה בחסד בסוף התפלה להתקדש בו.

(נג) עי' ביאור רבינו על ספר צ"ז ע"א: (ו ז) תרין נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא. תרין נוקבין דפרדשקא ואתער רוחא לכלא - הוא חוטמא²³⁰⁰, כמ"ש בא"ר (קל ע"ב) דחוטמא מחד נוקבא חיין²³⁰¹ ומחד חיין דחיין²³⁰², והם ב' תקונין²³⁰³, האי חוטמא הוא פרדשקא דביה נשיב

²²⁹⁸ פי' מלבד שמזמור זה הללו אל בקדשו נגד ג"ר דיצירה, גם נרמזו בו עשרה שבחים כנגד עשרה פרטיות כמ"ש הרב בסידור (מ"מ).

²²⁹⁹ פי' באשרי שאחר העמידה נמצא בתהלה לדוד שאומרים קודם עמידה ואחר עמידה אנו מחברים המלכות בחסד וע"י תהלה לדוד שבמנחה אנו מחברים אותה עם הגבורה וז"ש ולבתר בצלוחא דמנחה תלייא וכו' (מ"מ).

²³⁰⁰ עי' פת"ש א"א יח וז"ל, ואלו ב' התיקונים הם כוללים כל התיקונים שלפניהם, הנה החוטמא הוא כולל כל הפרצוף כמו שסוד הברית הוא חותם כל הגוף ויסוד כל ז' ימי הבנין, שלכן בו ניכר הפרצוף בין דכר לנוקבא, ובו נכללים כל האיברים, כמו כן בראש בגלגלתא החוטם הוא שפירותא דפרצופא וניכר בו כל פרטיו, שלכן זה ההפרש, שא"א נקרא כן ע"ש אריכו דחוטמא בסוד ומאריך אף, וז"א ע"ש זעירו דחוטמא בסוד הקצר בזעם כו', וענין החוטם הוא קיום כל הגוף כמ"ש יופח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, והענין כי שם שורה רוח האדם שהוא עיקר מדרגתו (עי' ליקוטי הגר"א לקמן לז ע"ד) שהנפש הוא למטה ממדרגתו והרוח בא לתקן הנפש וכו' הראש בכל פרצוף הוא סידור הנהגת המעשה המסודר בגוף, ושם הם בסוד החושים שהם המעברים אשר מקבלים כח הציור מכלי המעשה אל המחשבה, והמוחין וכפי הסידור המחשביי כך הם אמצעיים להיות מעבר אל כלי המעשה בז"ת, עכ"ל. ועי' לש"ו ביאורים ח"ב פ ע"א שכתב שאורות אח"ף הם כוללים את כל העולם. וכן הוא כאן, שכן אורות האוזן הם שורש הת"ד ואורות החוטם באים מהת"ג ואורות הפה הם סוף הת"ד, שכן הוא כללות ה"ב ת"ד.

²³⁰¹ עי' לקמן לד ע"ב ד"ה לא ידון דמכאן באה חיות לז"א. ומבאר שכאשר דבר זה מתגלה, יש בעולם ברכה של אריכות ימים כמו בדורות הראשונים. ועי' פת"ש א"א יח, 'חיין' סתם דעוה"ז בגבול ר'חיין דחיין' הוא החיים האמיתיים הרי הם חיי הנצח שבעוה"ב, וע"ש פרק יט, שהם תפילה ה"ה חיי שעה ותורה ה"ה חיי עולם.

ועי' לקמן לה ע"ג ד"ה וז"ס מלחמת, שכאן הוא מקום הגילוי של סליחת כל העוונות שביום הכיפורים, ולכן אז אומרים 'כתבנו לחיים' שכן מגילוי בחינה זו הוא שבאים החיים. עי' לקמן יח ע"ד קאים, שבת"ד אין שער מתחת לחוטמא בכדי שתעבור רוחא דחוטמא ויאמר סלחת. עי' לקמן יט ע"א ד"ה ואמר דכתיב, שלולא זה השפע נשאר פשע.

²³⁰² עי' לעיל ו' ע"א ד"ה והוא, שב' בחינות אלו המה יסוד ומלכות. אמנם עי' לקמן י ע"א שאין נוק' בחוטמא אלא רק עטרת היסוד, וזהו סוד הנחיר השמאלי. והוא בסוד בריה דדוד. ועי' ב"ע עג ע"ב ז"ל, המלכים דמיתו בז"א הם היו מאירים בבחי' מלכות לבד, ואז היה רק הארת נקב השמאלי, ולא היה להם יסוד, ונפלו ונשברו, משא"כ בעולם התיקון אז היה בסוד הארת הקו, וכבר ביארנו למעלה, שבע"ק לא היה שבירה כלל ח"ו, שאפי' הנקב הב' של החוטם, שהוא בבחי' עטרת היסוד, היה חי, ושם הוא בסוד דוד מלך ישראל חי וקים, שתמיד היה בחיבור היסוד דנקב הימיני, כי בע"ק אין הזווג נפסק, ותמיד היה בבחי' אבר חי, ואלו הב' נקבים של החוטם דע"ק, הם שורש לב' הנקבים דחוטמא דז"א, ששם ג"כ בחי' יסוד ומלכות כמש"ל, ולזה אמר מחד נוקבא חיין שהוא בנקב השמאלי, ובו אין שייך לומר חיין דחיין, כי בנקב השמאלי של ז"א אין שם חיים, כי בו היה המיתה בסטרא דמלכות, משא"כ בנקב הימיני הוא חיין דחיין, ר"ל חיין לשורש החיים של נקב הימיני דז"א, עכ"ל. ועי' ב"ע עד ע"ב שנקב הימיני של החוטם הוא כנגד משיח בן יוסף, ואילו הנקב השמאלי כנגד משיח בן דוד, ועי' לקמן הערה.

²³⁰³ עי' לעיל ו' ע"א ד"ה והוא, דמפרש שהם ב' תיקונים שונים שכן נקט כאן בלשון 'תרין נוקבין' והוא לשון ריבוי וכפילות, בשונה מתיקוני העיניים בהם נקט בלשון 'עינא' - לשון יחיד. ועי' לקמן ז

תיקו"ז חלק ה

רוחא לז"א וקרינן ליה סליחה, והיא נחת רוח דרוחא דנפיק מהכא²³⁰⁴, ובא"ז (רפט ע"א) חוטמא בהאי חוטמא בנוקבא דפרדשקא דביה נשיב רוחא דחיי לז"א כו' חדרו שלימא נחת רוח כו'²³⁰⁵, ופרדשקא הוא עמוד חלול פתוח²³⁰⁶, כמ"ש הר"ש על אהלות (פ"ו מ"ז) שני פרדסקין כו', ובו מתלבש יסוד²³⁰⁷ דרדל"א, ולכן בכל תיקונים אין בו נקב רק בחוטמא, כמו בכל ז"ת אין בו חלל ונקב, רק ביסוד ויש בו שני חללים ודופן א' ביניהם, ושניהם נקובין לחוץ כידוע, כמו בחוטם, וכמו שאחד הוא ימין ושני להשפיע לשמאל, כן בחוטמא אמר בא"ז (רצד ע"א) בז"א²³⁰⁸ רב המנונא סבא אוקים הני תרי נוקבין מחד תננא ואשא ומחד נייחא ורוחא טבא, אלא דבע"ק כלא ימינא וכלא נייחא²³⁰⁹, והוא דרגא דיסוד* כמ"ש בפ' פקודי (דף רמב ע"א) במקדשא דעבד שלמה איהו תקין ליה ברזא דההוא נהר דנפיק מעדן דאיהו שלמא דביתא ואיהו נייחא דביתא כו' כד אתא שלמה ואתקין מקדשא ההוא מקדשא אתקין ברזא דחביבו דנייחא²³¹⁰, וע"ד כתיב בשלמה (ד"ה א' כב ט) הוא יהיה איש מנוחה²³¹¹ וכן אמרה נעמי (רות ג א) הלא אבקש לך מנוח כו'²³¹².

(נד) ע"י זהר ח"ב ט ע"ב: רזא דרזין לחכימי לבא ואתמסרו (אתהיבת) עשר שבטין אלף שנין תרין שבטין מאתן שנין שארו דמעין למנפל פתח ואמר (איכה א ב) בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה לסוף תריסר שבטין דגלותא ליליא יתחשך לישראל עד דיתער וא"ו לזמן שתין ושית שנין לבתר תריסר שבטין דאינון אלף ומאתן שנין דגלותא ולבתר ועדו שתין ושית שנין דחשוכא דליליא כדן (ויקרא כו מב) וזכרתי את בריתי יעקב דא אתערותא דאת ו' דאיהו נפש דבית יעקב ורזא דא

ע"ג ד"ה ואמר בעינא חד, שיש כאן ב' תיקונים והם משמשים לב' דברים שונים. וע"י לש"ו ביאורים ח"ב צו ע"ד, שכאן הוא שורש כל ימין ושמאל שבתחתונים, אע"ג שבאמת לאמיתה במקום גבוה כזה הכל ימין ואין שמאל כלל.

²³⁰⁴ ע"י ב"ע עד ע"א, שיסוד נק' 'נח', שכן הוא נייחא דעילאין ותתאין. לכן גם החוטם, ששם בחי' היסוד, נק' 'נחת רוח'.

²³⁰⁵ [תרגום: חוטם, בחוטם זה, בנקב שבחלול שבו, משיב רוח של חיים לז"א וכו'] ושמחה שלימה יורדת רוח וכו'.

²³⁰⁶ ע"י ב"ע עג ע"ב וז"ל, ר"ל בתוך החוטם מפסיק עמוד א' בין הנקבים, ופרדשקא פירושו עמוד כמ"ש הגאון בפ' לס"ד, וע"י העמוד הזה יש היכר והבדל בין ב' הנקבים, שאל"כ היה הכל נקב א', וז"ס יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שהם סוד מ"ד ומ"נ, והרקיע הוא העמוד המפסיק, וכתב הגאון בפ' לס"ד שכמו שביסוד יש ב' נקבים, א' להוציא זרע והוא הימני, והנקב השמאלי להוציא המותרות לחוץ, וביניהם מחיצה מפסקת כמלא [קליפת] השום, וכמו כן כאן בחוטמא דע"ק ששם יסוד דרדל"א ועט' היסוד, ולכן ע"י האי פרדשקא ניכרים הב' הנקבים, עכ"ל. עכ"פ לכאורה לא משמע כדבריו בדברי הגר"א כאן וצ"ע.

²³⁰⁷ והוא כולל עטרת היסוד. וע"י לקמן ד"ה ואע"ג.

²³⁰⁸ דהיינו בענין ז"א.

²³⁰⁹ [תרגום: רב המנונא סבא העמיד שב' נקבי החוטם, מאחד ענן ואש, ומאחד מנוחה ורוח טובה. אבל בשל ע"ק הכל ימין והכח מנוחה]

²³¹⁰ [תרגום: במקדש ששלמה עשה, תקנו בסוד אותו הנהר היוצא מעדן שהוא שלימות הבית והוא המנוחה של הבית, וכאשר בא שלמה ותיקן את אותו בית המוקד שתיקן בסוד של אהבה ומנוחה.]

²³¹¹ ע"י פת"ש נוק' דז"א לא וז"ל, בזמנו היה הסט"א נטמנת בתהו"ר ולא היה לה שום שליטה כלל רק נשאר מציאותה לבד, שעדיין לא הגיע זמן ביטולה לגמרי עד לע"ל, ולכן אז היה זמן בנין בהמ"ק, עכ"ל, וע"י ב"ע רכד ע"ב, שאף ששערות הדיקנא דז"א הם כופים את החיצונים, מ"מ שורש הדינים בו, ושם אין מנוחה, וכמ"ש הקב"ה לדוד המע"ה, רק אתה לא תבנה הבית כי דם שפכת כו', שכל עסקו היה אחוז בשערות הדיקנא להלחם בחיצונים, וכ"ז שיש התעוררות הקלי' שצריך ללחום עמהם מסתמא יש הרבה ניצוצות שקועות בהם, ולכן עדיין אין זיווג שלם ואין מתקלא בשלימות, ולכן לא נשלם עדיין מדריגת הנוק' שתתחבר עם ז"א פב"פ שוה בשוה, עד זמן שלמה המע"ה שאז עלתה במדריגה הששית עד חב"ד דיליה, רק שכתרו גדול מכתרה, שאז שקטה מלחמה, ואז כל החיצונים יכנעו, וע"ז נאמר בו והוא יהיה איש מנוחה, וידוע כי סוד המנוחה ביסוד, נייחא טבא נייחא דעילאין ותתאין, כמ"ש בפ' נח, נח איש צדיק, וכן שלמה היה בדרגא דיסוד ולכן בימיו הייתה סיהרא באשלמותא, עכ"ל. ²³¹² ע"י אפיקי ים סנהדרין צג ע"א ז"ל, הענין כי בועז הוא הגואל בדרגא דיסוד ו' זעירא, ורר"ת היא נוקבא כידוע, ע"כ. וע"י עוד בבהגר"א על ת"ז קו ע"ד בענין יבום. וע"י שם פד ע"א (והוא ע"פ הז"ח פה ע"ב) ז"ל, בועז בדיוקנא עילאה, צדיק, גבור, נטר ברית, ואתתקף על יצריה, ואתקרי גיבור חיל, ודאי צדיק הוה, ע"כ.

תיקון חלק ה

(בראשית מו כז) כל הנפש [הבאה יעקב] הבאה ליעקב מצרימה (לביית יעקב) וגו' ששים ושש ואיהו ו' נפש דבית שני רזא דה' תתאה ודא ו' רזא דששים ושש ששים לאתערותא דיעקב²³¹³ ושש לאתערותא דיוסף ועל דא איהו ו' דאינון תרין בחבורא חדא ורזא חדא²³¹⁴ : תרגום : סוד הסודות לחכמי הלב, נמסר עשרה שבטים אלף שנים. שני שבטים מאתים שנה, התחילו הדמעות ליפול, פתח ואמר "בכה תבכה כלילה ודמעתה על לחיה". לסוף שנים עשר השבטים של גלות, הלילה נחשך לישראל, עד שיתעורר וא' לזמן ששים ושש שנה. לאחר שנים עשר שבטים, שהם אלף ומאתים שנות גלות, ואחר (עד) ששים ושש שנה בחושך הלילה, אז "זכרתי את בריתי יעקוב", זו התעוררות האות ו', שהיא נפש של בית יעקב. וסוד זה "כל הנפש הבאה ליעקב וגו' ששים ושש" והוא ו', נפש של בית שני, סוד של ה' תחתונה, וזה ו', סוד של ששים ושש, ששים להתעוררות יעקב, ושש להתעוררות יוסף, ולכן הוא ו', שהם שנים, בחבור אחד וסוד אחד.

ועי' זהר ח"ג עד ע"ב : תנינן כד אתפרש מלכא ממטרוניתא וברכאן לא משתכחן כדין אקרי [וי' מ"ט וי'] (ו"ה מ"ט) דתניא רישא דיסוד י' דהא יסוד ו' זעירא הוא וקב"ה ו' רברבא עלאה וע"ד כתיב וי' אתרין ווי' כחדא ורישא דהאי יסוד י' הוא²³¹⁵ : תרגום : שנינו כשנפרד המלך מן המלכה ואין ברכות מצויות, אז נקרא וי', למה וי', שלמדנו ראש היסוד י', שהרי יסוד הוא ו' קטנה, והקדוש ברוך הוא (ת"ת) ו' גדולה עליונה, ולכן כתוב וי' שתי וי"ם כאחד, והראש של היסוד הזה הוא י'.

(נה) עי' זהר ח"א טז ע"ב : ואיהו מטי ואגניז באתר דאיין סו"ף²³¹⁶ וכלא חד אתעביד ההוא נקודה דאור אור איהו ואתפשט ונהירו ביה שבע אתוון²³¹⁷ דאלפא ביתא²³¹⁸ ולא אקרישו ולחים הוו נפק חשך לבתר ונפקו ביה שבע אתוון אחרן דאלפא ביתא²³¹⁹ ולא אקרישו וקיימו לחים²³²⁰ נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתרין סטרין ונפקו ביה תמניא אתוון אחרנין²³²¹ כדין כ"ב²³²² דלגו שבע [אתוון] דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא ואתגליפו כלהו בההוא רקיע והוו קיימי לחים אקריש ההוא רקיע ואקרישו אתוון ואגלימו ואתציירו בציוריהו ואגליף תמן אורייתא לאנהרא לבר :

²³¹³ שבת"ת סוד ו' עם ראש, יר"ד על ו', וה"ס כל ג' שלישי ת"ת, ואם תרבה ה' עם הו' הרי ס'. אבל ביוסף הוא בלתי ראש, וה"ס ו' רבתי ו' זעירא, ובמאמר הפסיעות של אברהם אבינו ע"ה דף ב' פירש (רמ"ז).

²³¹⁴ גוף וברית חשבינן חד (רח"ו).

²³¹⁵ היינו הטיפה שבראש היסוד הו"ה דיוד"ן (רח"ו).

²³¹⁶ כתר (רח"ו).

²³¹⁷ ביועדי בינה כתב, וידידי הרמ"ז המגיה נר"ו הגיד לי שאלו ז' אותיות הן, אבקדמ"נ בגי' אור (רמ"ז).

²³¹⁸ חסד אבגדהו"ז (רח"ו).

²³¹⁹ עמצקרש"ת (רח"ו). ושבע אתוון דחשך - אינון הוח"ט כפ"ר בגי' חש"ך (רמ"ז). עי' שעה"כ כט ע"ב (לש"ו). כלומר, בג"ר אין אותיות כלל, כי האותיות לא אתגלימו עד לצאתן מאימא עילאה (בבהגר"א על ס"ו ע"א).

²³²⁰ עי' לקמן עז ע"א עביד שמיא, והוא בת"ת שהוא רוחא, וכן בזווג ז'נ' דטפה דכורא מים וכו' (יהל אור).

²³²¹ חטיכלמנ"ס (רח"ו), ותמניא אחרנין דרקיע - הן גז"ל סעצש"ת, ועולים תתק"ס, ובגי' השמי"ם במ"ם רבתי דא"ק בכ"ר שעולה תתקנ"ה, וכמו שאמר רבינו בחיי ז"ל בפרשת בראשית ועם ה' אותיות הרי תתק"ס. וסוד הדבר לפי קיצורי הוא, שאור וחשך הם תרין עיטרין גנוזים ביסוד אור"א בסוד הדעת דז"א, והשמים הם סוד התפשטות החסדים והגבורות בגתנ"ה כנודע, ולכן נרמז בה' אותיות השמים הכלולות, רמז להתפשטות אור וחשך בה' מדות השמים דאינון אש ומים, ומילוי ישראל דאיהו ש"ר אל" בסוד חו"ג עולה המילוי אור"ח חש"ך, דהיינו המילוי כזה, יר"ד ש"ן ר"ש אל"ף למ"ד שהמילוי עם הכולל הוא תקל"ה כמנין אור"ח חש"ך, ואם תמלאם אור"ח חש"ך יעלה ישראל"ל, והרי שבו נתפשטו אור וחשך. וסוד ב"פ הוא בסוד ה' חו"ג דאבא וה' חו"ג דאימא, ותקל"ה ותקמ"א עם ד' הכוללים וכוללות הכוללים תפארת. כל זה כתבתי לפי דרך הנ"ל, אבל בספר הכוונות בראש כוונת העמידה מח ע"א, הוא מחלקם בסדרם מא' עד ז' בחסד מח' עד נ' בגבורה והשאר בת"ת, והוא בסדר א"ב דאח"ס בט"ע וכו', א' בחסד ח' בגבורה ס' בת"ת, וכן כל הא"ב על סדר זה (רמ"ז).

²³²² עי' שעה"כ דרושי עמידה פרק ב (כט ע"ב).

תיקון חלק ה

תרגום: והוא מגיע ונגנז במקום של אין סוף, והכל נעשה אחד. אותה נקודת אור היא אור, ומתפשט ומאירים בו שבע האותיות של א"ב, ולא נקראו ולחים היו. יצא חושך אחר כך, ויצאו בו שבע אותיות אחרות של הא"ב ולא נקראו ועמדו לחים. יצא רקיע שהפריד מחלוקת של שני צדדים, ויצאו בו שמונה אותיות אחרות, אז כ"ב. דלגו שבע אותיות של צד זה ושבע של צד זה, ונחקקו כולם באותו רקיע, והיו עומדים לחים. נקרא אותו רקיע, ונקראו האותיות, והתגלמו והצטיירו בציווריהם, ונחקקה שם התורה להאיר החוצה.

(נו) עי' זהר ח"ג קכז ע"א: ת"ח דהכי אוליפנא מספרא דרב המנונא סבא והכי הוא כתיב (במדבר ו ה) גדל פרע שער ראשו בעי דיתרבי שער רישיה²³²³ ודיקניה ויתפרש מיין ושכר וענבים בגין דכלהו סטר שמאלא ולא תליין שער א"י אימא עלאה שכר סטרא דאחידו ביה ליואי ונפקי מיין עלאה ולא תלי שער²³²⁴ ובג"כ כד סליקו ליואי לההאי²³²⁵ אתר בעיין לאעברא כל שער דלהון כד"א (במדבר ח ז) והעבירו תער על כל בשרם²³²⁶:

תרגום: בא וראה שהרי למדנו מספרו של רב המנונא סבא וכך הוא כתוב "גדל פרע שער ראשו" צריך שיתרבה שער ראשו וזקנו ויפרש מיין ושכר וענבים משום שכולם צד שמאל, והשערות לא תלויות. יין האם העליונה, שכר צד שאחוזים בו ליום, ויוצא מיין עליון, ולא תלוי השער, ולכן כאשר עולים הלויים לאותו מקום, צריך להעביר כל שערם כמו שנאמר "והעבירו תער על כל בשרם".
ועי' לעיל אות (מג).

(נז) עי' זהר ח"ג כג ע"א: פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה י) ולא אמר איה אלו"ה עושי נותן זמירות בלילה תא חזי בשעתא דאתער רוח צפון²³²⁷ ואתפליג ליליא²³²⁸ הא אוקמוה דלהובא חד נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא²³²⁹ ואקיש גדפוי²³³⁰ וקארי וההוא שלהובא²³³¹ בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה אסתכי ביה²³³² ואזדעזע וקארי ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה

²³²³ כדי להשכיל ענין זה על מתכונתו צריך לבאר הקדמה אחת בסוד השער שנתבארה בתיקונים בחכמת הפרצוף, והיינו שהשער הם שלשה מינים, האחד מורה על הגבורה דין חזק וזה יהיה שער קמיט וקציר שערות חזקים וקצרים ונקמטים מורים על חוזק וגבורה, השני מורה חסד גמור וזה יהיה שער שיע וירפה ותלי פירוש ארוך וחלק מורה על החסד, השלישי בינוני לא ארוך ולא קצר, לא רפה ולא חזק והוא נקמט מעט הוא בתפארת מדה בינונית, ושלש בחינות אלו הם סוד תקיעה ושברים

ותרועה שהם יורה על מציאות השערות ממש, והנה שלש בחי' אלו הם בסוד פרצופי בני אדם, ובהיות אחד בהיות האדם מרכבה אל צד השמאל, תחתון ופרצוף עליון הכל השער העליון מקור ממש לזה כי פרצוף בשערותיו דהיי' קווצותיו תלתלים שחורות כעורב מורים דין (אור יקר).
²³²⁴ פי' מפני שהשערות הם דין וג' אלו הם סטרא דשמאלא ולכן לא תליין שער א"מ"מ).

²³²⁵ לההוא (דפ"ו).

²³²⁶ קכא ע"ב (הערת הזהר).

²³²⁷ ת"ת מצד הגבורה (אור יקר), הם ה' גבורות דאימא המתעוררים בחצות (מ"מ).

²³²⁸ מלכות חציה בגבורה חזקה, וחצי השנית בגבורה רפה, ואז מהתעוררות הגבורה הרפה שבה (אור יקר).

היינו ה"ג שבנוקב' בסוד רוחא דשדי בגווה (זהר הרקיע).

²³²⁹ שהם חיילי גבריאל, המלאך הנק' תרנגול (אור יקר). הם ה"ג שבו, שהם מתקבצין ליסוד שלו, שהוא התרנגול, ולכן נק' גבר, משום דאתער בשלהובא דגבורה (זהר הרקיע).

²³³⁰ כל חייליו מתעוררים לזמר לקונם, והשלהבת הזה מתעוררת מצד הדין דרך השמאל, עד הגיעו אל מקום גבריאל (אור יקר).

²³³¹ ה"ג ממותקות בסוד יין המשמח, ולכן נקרא אז לילה. והן באות ליסוד דדכורא, ובו ב' בחינות מסטרא דגבורות, שבו מקום לקבל הגבורות, נקרא כבר (צ"ל גבר), שרשו של תרנגול. ולכן קארי שדרכן לארמא קלא יין, ש' שורקת, ובאור היום, ה"ח. ולכן אז זמן תפלה בחשאי. אבל בלילה אז שירת הלויים (אולי צ"ל המלאכים – רד"ל), וז"ש יומם כו' ובלילה כו', וז"ש לקמן כד נהר יממא כו' (יהל אור).
²³³² פי' גבריאל"ל מביט בשלהובא הנז' (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

וקארי לון לבני נשא²³³³ ועל דא אקרי שכו' אשגחא²³³⁴ ואקרי גבר בגין דאתער בשלהובא דגבורה²³³⁵ בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא כדין אינון בני מהימנותא קיימין ויהבין גבורה וחילא לכנסת ישראל וכדין אקרי רנה דאורייתא ועל דא ירית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין.

תרגום: פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, בא וראה בשעה שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו, וקורא, ואותה שלהבת בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת כנגדו מסתכל בה, ומזדעזע וקורא ומסתכל ומשגיח בשביל כבוד רבונו, כדי לעשות רצונו, וקורא לבני האדם. ולכן נקרא שכו', השגחה, ונקרא גבר שמתעורר בשלהבת הגבורה, בצד של הגבורה הוא בא לעורר את העולם, ואז אותם בני האמונה עומדים ונותנים גבורה וכח לכנסת ישראל, ואז נקראת רנת התורה. ולכן דוד ירש את המלכות הוא ובניו לעולמים, ולדורי דורות.

ועי' זהר ח"ג קעא ע"ב: איהו משיך משיכו מסטרא דיליה ואתטמר ואתחפא תחות אתר דאקרי תא הרצים עד פלגו ליליא מבתר פלגו ליליא שלהובא דעמודא דיצחק נפיק ובטש בהאי תרנגולא דאקרי גבר²³³⁶ כגוונא דגבר אחרא עלאה²³³⁷ עליה כיון דבטש ביה האי גבר קרי ויהיב שית קלין וכלהו בסכלתנו.

תרגום: הוא מושך משיכות מצדו ונסתר ומתכסה תחת מקום שנקרא "תא הרצים" עד חצות הלילה, מאחר חצות הלילה יוצאת שלהבת, עמוד יצחק, ומכה בתרנגול הזה שנקרא גבר, כדוגמת גבר אחר עליון ממנו, כיון שמכה בו גבר זה קורא ונותן ששה קולות וכולם בהשכל.

(נח) עי' זו"ח כו ע"ד: נשר הה"ד²³³⁸ דרך הנשר בשמים דלא דחילת מעופא דעלמא בגין דנשרא איהי מטרוניתא עילאה ושולטנותה ביומין טבין ושבתות אבל יונה שולטנותה בשית יומי בראשית ואיהי בגלותא לית לה מנוח לכף רגלה בגין דבנוי דלילית זוהמא דחויא עליהו איתמר והמים גברו מאד מאד על הארץ דאינון ישראל דאיתמר בהון והיה זרעך כעפר הארץ: אינון מתגברין עליהו בגלותא בנשין שפירין בבנין שפירין בעותרא בלבושין שפירין וישראל עניים בכלא אוכמא בכלא בנוי דההוא דאיתמר בה אל תראוני שאני שחרחורת בגלותא ואינון

²³³³ שנותן להתעוררות לכל בני אדם, שאין אדם שאין מתעורר בחצות לילה אלא במתעצל, ועוד נתן טבע בתרנגול הגשמי לקרוא, ויש בו ב' בחי': האחת, שמסתכל לסבתו למעלה, וזה נקרא שכו' לשון ראייה, והסתכלות שמסתכל בסבתו וזהו שאמר "אשגח וכו'". השנית, משפיע אל התחתונים שיתעוררו לזמר בתורה, וזה נקרא "גבר" כדמסיק (אור יקר).

²³³⁴ פי' דריש שכו' לשון הבטה, כמו הבט נא, תרגומו איסתכי (מ"מ).

²³³⁵ פי' שלא נתעורר גבריא"ל בלילה רק עי' השלהובא, ומ"ש בסטרא דגבורה, פי' ששרשו הוא מגבורה של מעלה (מ"מ).

²³³⁶ גבריא"ל (רח"ו).

²³³⁷ פי' גבורה (מ"מ). המלאך גבריא"ל וחלק הרמז שבתורה, הם כולם ענין אחד, שכולם הם מצד הגבורות אשר שם שוכן הס"מ הצורך, וכמו שאמרו בגבריא"ל בזוה"ק שלח (קעא סע"ב וקעב רע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"ב).

²³³⁸ דת"ת הוא בעלמא עילאה, עלמא דחירו, וצדיק הוא בעלמא תתאה, דצריך נטירו כיונה כנ"ל (יהל אור).

ועי' שעה"כ (ב ע"ג): (אימא עילאה) [בינה] היא המנעלת את ז'ין בניה, בסוד (דברים לב יא) כנשר יעיר קינו על גוזליו ירחף, ע"כ. ועי' שער ההקדמות (נט ע"ב): אין הקלי' נאחזים בג' עליונות, שהם א"א ואו"א ואדרבה, אימא דוחה את הקלי', בסוד כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף וגו', ולכן אין הקלי' נאחזים בלאה.

בהגר"א בתיקו"ז קיט ע"ג: ד"ה לשבעה היכלין כו' - נגד ז' הבלים, ואינון נבנין מז' הבלים, וכמ"ש למטה בהאי קרא עבידנא כל בנינא דא: נשרא כו' ודמות יונה כו' - נשרא נגד היכל עליון השביעי [יונה נגד הראשון בת שבע] דכליל כל היכלין כמש"ל, והוא "הכל הבל", והעטרה שמעטרא ליונה קדישא, בת שבע דכליל מכולא, וע"ל:

עי' בהגר"א בתיקו"ז ס ע"ג: ואיהי אגונת עלך - כמ"ש (אבות פ"ד מ"א) תשובה ומע"ט כתרס בפני הפורענות, ואיהי עלמא דחירו דשם (מלכים א' ה יח) אין שטן ואין כו', ואיהי נשרא כנ"ל, ונשרא לא דחיל מכל עופין דעלמא (זו"ח @ לא ע"ב), ועי' בתז"ח (עד ע"ב ו ע"ג):

תיקון חלק ה

בנוי²³³⁹ דההוא דאתמר ביה אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם אינון מתלבשין באינון לבושין בגין אלן רשיעא דמתגברין עליהו בגלותא דלא מסתכלין לון אלא בעינא בישא וערום ראה רעה ונסתר כגון נח והכי צריכים ישראל לאתכסאה מנייהו בגלותא בלבושיהו בנשיהו בנניהו בעותרא דלהוין ולאו למגנא אמרו מ"מ דלית ברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין:

תרגום: נשר זהו שנאמר דרך הנשר בשמים, אינו מתירא מעופות שבעלם, לפי הנשר הוא מלכה העליונה, וממשלתה היא בימים טובים ושבתות, אבל יונה ממשלתה בששת ימי בראשית, והיא בגלות, ואין לה מנוח לכף רגלה, שבניה של הלילית זוהמת הנחש, נאמר עליהם "והמים גברו מאד מאד על הארץ", שהם בני ישראל שנאמר בהם "והיה זרעך כעפר הארץ".

הם מתגברים עליהם בגלות, בנשים יפות ובנים יפים, בעשר ובלבושים יפים, וישראל הם עניים בכל ושחורים בכל, בניה של אותה שנאמר בה אל תראוני שאני שחרחורת, בגלות, והם בניו של זה שנאמר בו אלביש שמים קדרות ושק אשים כסותם, והם מתלבשים באלו הלבושים, אלו הרשעים המתגברים עליהם בגלות, כדי שלא יסתכלו בעין רעה, וערום ראה רעה ונסתר, כגון נח, וכך צריכים ישראל להתכסות מהם בגלות, בלבושיהם בנשיהם בנניהם ובעושר שלהם, ולא בחנם אמרו בעלי המשנה שאין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין.

(נט) עי' זהר ח"ג קכג ע"א: ואית ב"נ לבתר דמתחרט מחוביו ועביד תשובה יתעסק²³⁴⁰ באורייתא בדחילו ורחימו דקב"ה ולא על מנת לקבל פרס דא זכי לאת ו' דאיהו בן י"ה ועל שמיה אתקרי בניה ודא גרים דתשוב ו' לגבי ה' ומלת תשובה כך היא תשוב ו' לה²³⁴¹ ולעולם לא שריא ה' בבר נש ולא ו' בלא דחילו ובלא רחימו דאינון י"ה יראה ואהבה קרינן לון²³⁴² ודאי ומתמן אתייהבו התורה והמצוה דאינון בן ובת ובגין דישראל מקיימין התורה והמצוה אתקריאו בניו לקב"ה הה"ד (דברים יד א) בניו אתם ליי' אלהיכם²³⁴³:

הנסתרות²³⁴⁴ יראה ואהבה²³⁴⁵ דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא²³⁴⁶ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר²³⁴⁷ ורזא דמלה הכי הוא ודאי [ד]אי ב"נ דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"נ אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו:

²³³⁹ ר"ל דז"נ בגלותא, דדיו לעבד למיהוי כו' {ברכות נח:} (יהל אור).

²³⁴⁰ ויתעסק (דפ"ו).

²³⁴¹ תשב ר"ה אותיות תשובה והוא תשוב ו' לה' או ה' לו' אע"ג דלא נזכר י"ה ז"ש ולעולם כו' דשם תשובה (יהל אור).

²³⁴² ליה (דפ"ו).

²³⁴³ אר"א (יהל אור).

²³⁴⁴ עי' תיקון יט ע"א ש"הנסתרות לה' אלקינו" הם כינויים לאר"א, "והנגלות" הוא כינוי לזו"ן.

²³⁴⁵ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

²³⁴⁶ דתורה ברישא בפה כמ"ו. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידן ורגליו, ואהבה נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא חכמה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וזש"ה פי ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).

²³⁴⁷ באברים דלבר, ויראה ואהבה באיברים הפנימיים שלהם, ג"כ ברישא ובגופא במוח ולבא. וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יט ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים ברו"ק ופומא מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין, כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצות שבפנים ברוחא הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה ואהבה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חום כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדליו ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות (ע"ח מוחין דצלם ז). מכאן רואים דגם הגלגלתא והראש הם מכלל הו"ק (לש"ו ספר הקדו"ש לח ע"ג), דהיינו המוחין המלובשים בגלגלתא, והם מלגאו, כבר למדנו הגר"א

תיקון חלק ה

תרגום: ויש אדם שלאחר שהתחרט על חטאיו ועשה תשובה ויתעסק בתורה ביראה ואהבת הקדוש ברוך הוא, ולא על מנת לקבל פרס, זה זוכה לאות ו', והוא בן י"ה, ועל שמו נקראת בינה, וזה גורם שתשוב ו' לה', ומלת תשובה כך היא, תשוב ו' לה', ולעולם לא שורה ה' באיש ולא ו' ללא יראה וללא אהבה, שהם י"ה, יראה ואהבה נקראים בודאי. ומשם נתנו התורה והמצוה שהם בן ובת, ומשום שישראל מקיימים התורה והמצוה, נקראו בנים לקדוש ברוך הוא, זהו שנאמר "בנים אתם לה' אלהיכם".

הנסתרת יראה ואהבה, שהם במח ובלב, בחלל הגוף ובראש. והנגלות התורה והמצוה, שהם בגוף ובראש מבחוץ. וסוד הדבר כך הוא ודאי, שאם האדם פוחד מהקדוש ברוך הוא, או אוהב אותו, את זה לא יודע אדם אחר, משום שזהו דבר שלא התגלה אלא בינו לבין קונו.

(ס) עי' זהר ח"ג קיב ע"ב: ת"ח בלק חכים²³⁴⁸ הוה ורב חרשין בעובדי ידוי יתיר מן בלעם והכי אוליפנא כל מה דבעי ב"נ בהאי עלמא²³⁴⁹ בפולחנא דקב"ה בעי לאתערא בעובדא [לתתא] דבעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא ועובדא דא בעי בקדושה והא אוקמוה: ובאתר דלית עובדא אית מלה ובמלה דפומא תליא עובדא לאתערא לעילא וכמה²³⁵⁰ דבעינן לאתערא קדושה עלאה בעובדא ובמלה הכי נמי אינון דאתיין מסטרא דמסאבותא בעיין לאתערא סטרא דלהון בעובדא ובמלה דפומא:

ואע"ג דבלעם חרשא הוה רב מכל חרשין דעלמא חרשא עלאה מניה הוה בלק ובקסם הוה בלק רב מכל חכימין ובלעם בנחשו (והא אוקמוה) קסם ונחש תריין דרגין אינון²³⁵¹ קסם תליא בעובדא²³⁵² נחש לא תליא בעובדא²³⁵³ אלא באסתכלותא ובמלה דפומא²³⁵⁴ וכדין מתערין עליהו רוחא²³⁵⁵ מסאבא לאתלבשא בהו ועביד מה דעביד:

זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הם רק הג"ר דהרוח גופה, שהוא עצמו מבחי' הז"ת (לש"ו ספר הדע"ה ח"א מו ע"א).

²³⁴⁸ הנכון אצלי שהם דברי רבי יצחק שאמר לעיל וכמה חרשין אתער לקבלייכו, ואל זה נמשך ואמר ת"ח, להודיענו כוחם של בלק ובלעם, אלא שהפסיק הענין בשל רבי יוסי ורבי יהודה ואחר כך חוזר לעניינו. האמנם מכל מקום יש לומר שגם ממנו ראינו לעוצם השגחת ה' עלינו, כי הנה באותו זמן היו ז' אחר באחור, ובפרט בכמה עיונות אשר המרוהו במדבר, ולכן גדל כח בלק ובלעם שכל עצמם יוצאים מבחי' אחוריים להיות ז' אחר באחור, ולכן בלע"ם ובל"ק גי' ק"ל קד"ם שהם ממש אחורי ז' אחר, ואז נכנסים עקבי לאה בכתר רחל שמשם כל אחיזתם בצאת האור ההוא לחיצונים בר מינן. ואמנם כתוב בליקוטי תורה פרשת בלק, כי בלעם שרשו מהבל ובסוד אור מקיף הבל הפה וסודו משם אה"ה שה"ס אור מקיף, ובלק שרשו מקיף בסוד אור פנימי וסודו משם הו"ה, אבל הכל מבחינת האחוריים שאז הוא שיש להם אחיזה, מה שאין כן בבוא רחל פנים בפנים. ולפי זה ינעם אומרו עמי זכ"ר נא, שה"ס ע"ב קס"א מסוד הפנים. וידוע כי כל בחינת דיבור הוא תיקון לאור מקיף והמעשה לאור פנימי. ומעתה תבין מעצמך טעם היות אל בלעם כח בפיו להיותו מבחינת אור מקיף ובלק במעשה שהוא מאור פנימי, והם מבחינת קסם ונחש. ומזל"ן [ומשה זכותא לי נראה] שגם בחינת הסתכלות הוא בחינת אור מקיף, דהיינו האורות היוצאים מן העין, ולכן היו בבלעם שניהם וההסתכלות ומלה. ועוד נלע"ד כי ידיעת בלעם אותו הרגע ה"ס רגע הכנס עקבי לאה תוך כתר רח"ל, ואז יורדים אל עיניה בסוד ב' פעמים דמל"ה, וזהו כח לפועלי הדין, ולכן הם בסוד ענב"ם וכמ"ש בליקוטי תורה פסוק (בראשית כו, ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי. ואמנם משם היה נמשך לבלעם כח ההסתכלות הפגום. ועוד איתא בדברי הרב שבלעם היה אחוז בסיגי צד ימין מרגל ימין של לאה, ולכן היה חוגר וסתום עין אחת, דהא בהא תליא, שמעקב לאה נמשך לעין ימין של רחל (רמ"ז).

²³⁴⁹ במעשה המצוות מתקן האדם את הנפש שלו מפני שהיא מבחינת עולם העשיה, וכנודע מסוד ד' חלקי המעשה שאנו עושים בכל בקר שבהם משלימים חנר"ן דנפש (רמ"ז).

²³⁵⁰ כמה (דפ"ו).

²³⁵¹ פ' קסם היא נוק' דנוגה ועי' דף ריא ע"א מ"ש שם באורך (מ"מ).

²³⁵² וסי' וקסמים בידם (רח"ו).

²³⁵³ דע כי בלעם הוא מהארות יסוד אבא שבוקע ביסוד דאמא מאחורי הראש דז"א ואותם הארות הם בלאה ומתפשטים בה עקבי לאה שהם בכתר דרחל והנה בלעם הוא מאותם האורות דיסוד דאבא הנמשכים עד מקום זה ולכן היה שקול כמרע"ה ובלק הוא סוד העקביים שבוקעים ובולקים [מחריבים] – רש"י ישעיה כד א] בתוך כתר רחל והם מאימא ולכן בלעם הוא בנחש ובלק בקסם כי המעשה הוא באימא כנודע (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

תרגום: בא וראה בלק חכם היה וגדול המכשפים במעשי ידיו יותר מבלעם, וכך למדנו, כל מה שרוצה אדם בעולם הזה בעבודת הקדוש ברוך הוא, צריך לעורר במעשה למטה, שבמעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה, והמעשה הזה צריך בקדושה, והרי פרשוה. ובמקום שאין מעשה יש דיבור, ובדיבור הפה תלוי המעשה, לעורר למעלה, כמו שצריכים לעורר קדושה עליונה במעשה ובדיבור, כך גם אותם שבאים מצד הטומאה צריכים לעורר את הצד שלהם במעשה ובדיבור הפה.

ואף על גב שבלעם היה המכשף הגדול מכל מכשפי העולם, מכשף עליון ממנו היה בלק, בקוסם היה בלק גדול מכל החכמים, ובלעם בנחש. (והרי פרשוה) קוסם ונחש שתי דרגות הן, קוסם תלוי במעשה, נחש לא תלוי במעשה אלא בהתבוננות ובדיבור הפה, ואז מעוררים עליו רוח טומאה להתלבש בהם ועושה מה שעושה.

(סא) עי' זהר ח"ג רז ע"א: א"ר יוסי אינון דימינא כלילין כלהו בחד²³⁵⁶ דאקרי חמו"ר והאי הוא ההוא חמור דכתיב (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמו"ר יחדיו והאי הוא חמור דזמין מלכא משיחא למשלט עליה כמה דאוקימנא:

ואינון דשמאלא כלילין כלהו בחד דאקרי אתון דהא מסטרהא נפיק ועירה (עירא) קטרוגא דדרדקי כמה דאוקימנא והיינו דכתיב (זכריה ט ט) עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות אתנת חסר עשרה דכלילין כחד ודא הוא דאר"ש מאי דכתיב (בראשית מט יא) אסרי לגפן עירה אסרי לגפן זמין קב"ה לקשרא בגנייהון דישראל דאקרון גפן עירה דאיהו קטיגורא דילהון ובגין דאקרון שורק דכתיב (ימיה ב כא) ואנכי נטעתיו שורק בני אתנו ההוא דנפיק מסטרא דהאי אתון²³⁵⁷:

והני י' מימינא²³⁵⁸ וי' משמאלא ואתכלילין בהני כלא²³⁵⁹ (ו) אינון משתכחי בקס"ם²³⁶⁰ ואית עשרה אחרנין דימינא ועשרה דשמאלא דמשתכחי בנח"ש²³⁶¹ וע"ד כתיב (במדבר כג כג) כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל מ"ט בגין כי יי' אלהיו עמו מסטרא דנח"ש נפק שו"ר²³⁶² ומסטרא דקסם

²³⁵⁴ הן נגד תרין דרגין בקדושה נחש וצור, נחש באסתכלותא ובמלה דפומא וצור בעובדא כמ"ש בז"ח כו ע"ג וע"ד ומטך אשר הכית בו את וכו' עד וחיין למארי קשוט באותה שעה דכתיב וראה אותו וחי (יהל אור).

²³⁵⁵ רוח (דפ"ו).

²³⁵⁶ פ' כי כל י' דימינא נכללין במל' כי כל י"ס דדכורא נכללין במל' דידי' וכל י"ס דנוק' נכללין במל' דיד' וזהו (זכריה ט ט) עני ורוכב על החמור כי המשיח הוא מסוד מלכות קדישא בהיותה בגלות בסוד לחם עוני ועכ"ז ישלוט על כל הקליפות וזה ורוכב על החמור הוא חמור א' הכולל כולם כא'. כי המלכות דקדושה תשלוט כל מל' הרשעה (זכריה ט ט) ועל עיר בן אתונות אתונות' כתיב שהיא כללות י"ס דנוק' דידהו ועי"כ יוצא מזה האתונות' שהוא בסוד יע"ר כי כמו שיש בקדושה חד מלאכא קדישא סנדלפון גימ' יע"ר והוא בסוד העשיה אשר שם מקנת מלכות קדישא בסוד פרס"ה כי סנדלפון גימ' פ"ר ואדני גימ' ס"ה הרי פרס"ה כך בקליפה אתנ"ת מלכות הרשעה ועי"ר נפק מינה. והנה בזה השבנו על ב' השאלות כי אתנ"ת חד דכליל י' ולזה נכתב אתנ"ת וקרי אתונות וג"כ למה הוצרך חמור ועיר שנים ולא אחד הוא מוכרח כי המשיח סוד מל' קדישא וכולל מלכות דדכורא ומלכות דנוקבא מלכות דשמיא ומלכות דארעא ושולט על מל' שמים אשר (ישעיה נא ו) כעשן נמלחו דא סמאל' ועל מלכות הארץ אשר כבד תבלה דא ליל"ת כנז' בתיקונים. ובזה ידויק מ"ש (זכריה ט ט) גילי בת ציון הריעי בת ירושלים כי בת ציון הוא מלכות דדכורא בסוד ציון עולה קנ"ו ו' היות גימ' יוסף וירושלים היא מלכות הנוק' הנקראת ירושלים גימ' תוקף כי כל תוקף הדין בה ובתוכה מתקבצין ש' גימ' אלה"ם דידודין ר' אלה"ם ברבוע פ"ו אלה"ם פשוט. וז"ס שופר דמתן תורה קרן שמאל איל יצחק ולעתיד לבא במהרה בימינו (ישעיה כז יג) יתקע בשופר גדול שהיא אמא עלאה (זהר הרקיע).

²³⁵⁷ פ' מלבד עיר שיצא מאתון עוד יצאו ממנה קליפות אחרות (מ"מ).

²³⁵⁸ פירוש עשרה שהזכיר לעיל שכלול' בחמור ועשרה כלולים באתון (מ"מ).

²³⁵⁹ פ' כל הקליפות כלולין באלו (מ"מ).

²³⁶⁰ נוק' דנוגה (רח"ו).

²³⁶¹ דכורא דנוגה (רח"ו). ונלע"ד פ' הענין כי נודע שהדכורא כלול בנוקבא והנוקבא בדכורא ולכך בעשרה דאתון כלולים בה עשרה של חמור שהוא דכורא נמצא שהם עשרים. ויונקים מנוקב' דנוגה שהיא קסם וכן בחמור יש בו עשרה וכלולים בו עשרה של אתון הם ג"כ עשרים ויונקים מדכורא דנוגה שהוא נחש (מ"מ).

²³⁶² דכורא (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

נפק חמור²³⁶³ ודא הוא שור וחמור וע"ד בלעם כיון דידע דאתקשר ברשותא אחרא וא"ל (במדבר כב כ) אך את הדבר וגו' אבאיש ליה ואמר [ומה ואן] (ומאן) הא²³⁶⁴ יקרא דילי מיד אסתכל בחרשוי ולא אשכח דיהא ברשותיה אלא האי אתון:

תרגום: אמר רבי יוסי, אלו של ימין כלולים כולם באחד שנקרא חמור"ר, וזהו אותו חמור שכתוב "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו". וזהו חמור שעתידי מלך המשיח לשלוט עליו, כמו שבארנו.

ואותם של שמאל כלולים כולם באחד שנקרא אתון, שהרי מצדה יוצא עירה, מקטרג התינוקות, כמו שבארנו. והיינו שכתוב "עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות", [כתוב] אתנת חסר, עשרה שכלולים כאחד. וזהו שאמר רבי שמעון, מהו שאמר "אוסרי לגפן עירה", אסרי לגפן, עתיד הקדוש ברוך הוא לקשר, משום שישראל נקראו גפן. עירה, שהוא קטגור שלהם, ומשום שנקראים שורק שכתוב "ואנכי נטעתיך שורק" בני אתונו, אותו שיוצא מצד האתון הזה.

ואלו עשרה מימין ועשרה משמאל ונכללים בשנים האלה, כולם נמצאים בקס"ם, ויש עשרה אחרים של ימין ועשרה של שמאל שנמצאים בנח"ש, ועל זה כתוב "כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל". למא, בגלל "כי ה' אלהיו עמו" מצד הנח"ש יצא שו"ר, מצד הקס"ם יצא חמור"ר, וזהו שור וחמור, ועל זה בלעם כיון שידע שנקשר ברשות אחרת ואמר לו "ואך את הדבר וגו'", הזיק לו, ואמר ואיפה כבודי, מיד הסתכל בכשפיו ולא מצא שיהיה ברשותו רק אתון זו.

(סב) עי' זהר ח"ג קכ ע"ב: ת"ח רזא דמלה אע"ג דצלוחא תליא במלולא ודבורא דפומא כלא תליא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולבתר בדבורא ובמלולא דפומא²³⁶⁵ מאן עובדא אלא ההוא עובדא דעביד בר נש בקדמיתא כגוונא דצלוחא הוא ולא יצלי בר נש צלותא עד דיתחזי עובדא [בקדמיתא] (בגוי') כגוונא דצלוחא²³⁶⁶ [עובדא דקדמיתא] (בקדמיתא עובדא) בשעתא דבר נש קאים בעי לדכאה גרמיה בקדמיתא לבתר יקבל עליה האי עול לפרשא על רישיה פרישו דמצוה לבתר יתקשר קשורא דיחודא דאינון תפלין (מהו תפילין²³⁶⁷) תפלה של ראש²³⁶⁸ ושל יד ולא תקנא לון²³⁶⁹ בקשורא חדא בשמאלא ועל לבא²³⁷⁰ כמה דאוקימנא (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי וגו' וכתוב (שם ח ו) שימיני כחותם על לבך כחותם על זרועך והא אוקימנא ודא הוא עובדא בקדמיתא:

²³⁶³ דקס"ם נפק חמור"ר (דפ"ו).

²³⁶⁴ היא (דפ"ו).

²³⁶⁵ עי' שעה"כ א ע"ד, וכן יא ע"ד.

²³⁶⁶ שמות רא ע"ב (הערת הזהר).

²³⁶⁷ תימה דאטו עד כאן לא הוינן ידעי מהו תפילין, ותו דהקדים של ראש לשל יד, ותו דלא הזכיר תקון תפילה של ראש בראש אלא רק דשל יד בשמאלא ועל לבא. ונלע"ד דהוקשה לו מה שהקשה הרב ז"ל בדרוש התפילין, דאם התפילין נעשים מהמוחין והם אינם נכנסים אלא בתפילה, אם כן איך יצויר בחינת תפילין קודם התפילה. וזהו ששואל בכאן מהו תפילין, וירצה כיון שאנו מדברים עתה בתיקונא דעובדא שקודם [התפילה] אם כן מהו ענין תפילין עכשיו (רמ"ז).

²³⁶⁸ והוא ממש מ"ש בדרוש התפילין בישוב קושיא זו, והענין בקיצור הוא שאעפ"י שאחר התפילה מסתלקים המוחין מזו"ן, מכל מקום נשאר הרושם שלהם כל היום ולכן הוא זמן תפילין, אבל בהגיע הלילה אז מסתלק רשימו דזעיר לגמרי ועומד על ראשו, ורשימו דראש רחל נכנס תוך חזה ז"א, והנה בשחרית שאז עולה כתר רחל מן הבריאה ומתעלה בסוד נקודה עד שעומדת בזרוע שמאל דז"א פנים בפנים, ואז יוצא אותו הרשימו מתוך חזה זעיר ונעשה תפילין בראשה, ובזה חוזרת להתייחד עמה, כי בלילה הו' בפירוד, וגם זעיר חוזר ושואב הרשימו שעל ראשו, וה"ס תפילין של ראש. נמצינו למדים שעיקר תפילין שקודם התפילה מתחיל מחזרת הארת הרשימו דנוק' שיוצא מן החזה ומאיר בנקודה שבשמאלה (נ"א שבשמאלו), שיש בזה שתי בחינות, שבחינת זעיר הם של יד ובבחי' רחל הם של ראש ועיקרם להאיר ראשה. וז"ש תפלה של ראש ושל יד, כלומר אותה תפילה שהיא של ראש ושל יד כאחד, שאז חוזרים ונקשרים יחד זו"ן בפעם אחת וקשר אחד (רמ"ז).

²³⁶⁹ פי' לראש וליד, בקשורא חדא בשמאלא, ששם עלתה הנוק' (רמ"ז).

²³⁷⁰ שמשם ההארה יוצאת ולכן מביא שני הפסוקים דשמאלו תחת לראשי וגו' ושימיני כחותם וגו', ששניהם נדרשים יחדיו בדרוש התפילין על סוד זה, אלא שלפי הנזכר שם צריך להגיה בכאן שמאלו תחת ראשי שהוא הרומו לענין זה, כי פסוק תחת לראשי נדרש על החיבוק הגמור שנעשה באתה גבור כנזכר בספר הכוונות, עיי"ש. ואולם לא חשש רבי שמעון להזכיר תפילין של ראש דז"א משום דסגי ליה במה שהזכיר תפילה סוד בחינת תפילין קודם ומה שהוא עיקר, והנמשך מזה שהוא שאיבת ז"א הרשימו שעליו הוא מובן מעצמו בדרישת כל הפסוק דשימיני כחותם, שבמ"ש קשה כשואל קנאה נרמזה תפלה של ראש כנזכר בדרוש התפילין, ועל זה חזר ואמר והא אוקימנא, ודוק. ואולם צריכין

תיקון חלק ה

תרגום: בא וראה סוד הדבר, אף על גב שתפלה תלויה במלל ודיבור הפה, הכל תלוי בעיקר המעשה בתחלה, אחר כך בדבור ובמלל הפה. איזה מעשה, אלא אותו מעשה שעושה האדם בתחלה, כדוגמת תפלה הוא, ולא יתפלל אדם תפלה עד שיראה מעשה בתחלה, כדוגמת התפלה. המעשה הראשון (בראשונה מעשה) בשעה שאדם קם, צריך לטהר עצמו בתחלה. אחר כך יקבל עליו עול זה, לפרוס על ראשו פריסת מצוה, אחר כך יקשר קשר היחוד שהם תפלין, (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד, ולתקנם בקשר אחד בשמאל ועל הלב כפי שבארנו, "שמאלו תחת לראשי וגו'" ונאמר "שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך", והרי בארנו, וזהו המעשה שבתחלה.

(סג) עי' זהר ח"ג קנ ע"ב: ועל דא אתוון כלהו למפרע²³⁷¹ דכתיב ויהי הענן והחשך דכיון דעאל יצחק בדינו²³⁷² (ו)לא קרב זה אל זה כתיב זה אל זה אינון דאתו מסטרא דאברהם לא קריבו דא בדא דהא לא יכלין בגין דהאי באר²³⁷³ אתדבקא²³⁷⁴ ביצחק כד"א (שם) ויאר את הלילה²³⁷⁵ דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק לא קרב זה אל זה ולא יכיל לקרבא עד דאתא יעקב ואתחבר באברהם ונטל ליצחק ושאר ליה באמצעייתא כדין אתקשר מהימנותא²³⁷⁶ דא בדא ודא בדא ואשתזיבו ישראל:

ותנינן באתר דאבהתא אשתכחי שאר צדיקייא²³⁷⁷ משתכחי גביהו וע"ד שמא דא סליק לסטריין אחרנין²³⁷⁸ מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין לארחא חד כד נהרא האי בא"ר²³⁷⁹ מסטרא דיצחק ואתקשר

אנו ליישב קושיא אחת שיש בענין זה וגם הרח"ו הרגיש בה בסוף פ"ט דדרוש התפלין, והוא שלפי הנזכר תפלין אלו הקודמים הכל הוא באצילות, והנה הרב זלה"ה מסר לנו בפירוש שתש"י היא בבריאה וש"ר באצילות, וכן מוכח מכאן ממ"ש בסמוך, ולבתר תפלה של יד דאיהי תפלה דמיושב ולבתר תפלה דרישא דהיא תפלה דמעומד, וכבר נודע דברכות יוצר הם בהיכלות הבריאה והעמידה היא באצילות, והרח"ו זלה"ה לא תירץ כלום בפירושו בזה, אלא כתב שפעם אחרת יורדות שתי הרצועות שהם נ"ה עד תפלה של יד, ואז נעשים אליה מוחין בסוד אצילות, ופעם אחרת שמע בטעם קדימת התפלין לתפלה, שאלו התפלין הם בבריאה מהמוחין שירדו לבריאה בלילה, ופעם אחרת שמע שלעולם יש לזו"ן תפלין תמיד אלא שקודם הנחת תפלין ישנם לזעיר בסוד רוח [לנוקבא בסוד נפש, אבל אחר הנחתנו ישנם לז"א בסוד נשמה ולנוקבא בסוד רוח]. הרי לך ד' שמועות חלוקות בענין, והרח"ו ז"ל לא דיבר כלום ביישובם. איברא דשמועה ד' י"ל דלא פליגא על דרוש דשימני כחותם לאוקמיה שהיא שואבת רשימו לסוד הרוח וגם הזעיר שואב סוד הנשמה, אבל תרין שמועות מציעתי נראה דפליגי על הדרוש הנ"ל, וכל שכן דלפי השמועה הג' לא יש טעם לקדימת תפלה של יד לתפלה של ראש. ונלע"ד שכן הוא המשך הענין, שתחילת אותה הנקודה העצמית שירדה לבריאה בלילה הלא באור הבקר מתקשטת ולוקחת תפלין לראשה מאותם המוחין דבריאה שירדו שם בלילה, ואחר כך עולה לאצילות ושואלת שימני, ומושכת הארת הרשימו מן החזה כנ"ל, אבל אותה ההארה אינה אלא מצד מוחין דבריאה שבאצילות שכל עולם כלול מאב"ע, ואחר שאיבת זעיר הרשימו שלו שמניח תפלין בראשו אז יורדים לנוק' תפלין מצד אימא שבאצילות, וזה בהארת שתי הרצועות, כנלע"ד ליישב השמועות. אבל לתירוץ הקושיא הראשונה שהקשיתי נראה דנוכל לומר דאע"ג דתפלה של יד אינה מאירה באותה נקודה עד היותה באצילות, מכל מקום כיון דתחילת עלייתה היא מהבריאה מקרייא שפיר תיקון הבריאה, שאין ספק שמדי עלותה לאצילות תשים דרך להאיר משם לבריאה שהיתה שם בתחילה, וכל שכן שבלי ספק יורד כח לרחל מן האצילות כדי שתוכל לעלות לאצילות, וזה הכח הוא תיקון גדול לכללות הבריאה (רמ"ז).

²³⁷¹ מפני שהדרך הישר הוא רחמים כזה יהו"ה, והמהופך הוא דין כזה הוה"י מפני שהוא בסוד הנקבה והדין שמגביר התחתון על העליון או מפני שהוא בסוד העליה שמגביר השמאל על הימין, שהירידה הוא מגביר ימין על שמאל מפני שמקדים הימין לשמאל והיינו סוד הזכר, והעליה מקדים שמאל לימין והיינו סוד נקבה (אור יקר).

²³⁷² בדינו (דפ"ו).

²³⁷³ מלכות מצד הדין (אור יקר).

²³⁷⁴ שהוא שהשכינה נתמלאה אז מהגבו' בסוד נחש דנשיך בערייתה ליל ז' של פסח כנודע אצלנו ונמצא שאותו באר נדבק ביצחק (רח"ו).

²³⁷⁵ הגבורה האירה והשפיעה דיניה במלכות שהיא נקראת לילה (אור יקר).

²³⁷⁶ בספירות י' בה' ו' בה' (אור יקר).

²³⁷⁷ יוסף משה ואהרן ודוד שהם מרכבה לז' ספירות אברהם יצחק ויעקב, אברהם חסד, יצחק גבורה, יעקב ת"ת, וכמדת אלו כן מדת שאר הספירות אהרן ומשה נ"ה כגדולה וגבורה, יוסף כיעקב, דוד מלכות מאנא דכולהו בענין שג' אבות שורש לג' פעולות חד"ר (אור יקר).

תיקון חלק ה

ביה אתעביד ימא רבא תקיפא וגלגלין תקיפין²³⁸⁰ סליקין ונחתין בזעף ורוגזא בתקיפו נטיל לעילא סליק ונחית לתתא²³⁸¹:

אברהם אתי לקבלא אס"א לקבליה²³⁸² ומגו רוגזא [[ופי' לקבלי דיצחק]] וזעפא וחימתא ותקיפו זה אל זה לא הוה מתקרבין עד דאתא יעקב ושכיך רוגזא ומאיך ותבר גלגלי ימא הה"ד (שמות יד כא) ויט משה את ידו על הים ויולך יי' את הים ברוח קדים עזה וגו' מאי ברוח קדים עזה [הא רוח יעקב] ודא רוח יעקב עזהו תקיף [לקבליה] לתברא רוגזא ודהאי ימא (שם) וישם את הים לחרבה ויבקעו המים ונ"א הוא אריק ימא מימי רוגזין ואתפליגו מיא²³⁸³ לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב הה"ד (שם) ויבקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא ועל דא אתוון²³⁸⁴ כלהו בארץ מישר כדקא יאות:

כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון²³⁸⁵: אלין אתוון בארץ מישר בסטרא²³⁸⁶ דיעקב וכל אינון דאתו מסטריה ויכד אתא יעקב אתחבר באברהם ונטל ליצחק ושאר ליה באמצעייתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ועל דא עובדא²³⁸⁷ בתקונא בשמא קדישא בזווגא דאבהן²³⁸⁸ אשתמודע דאיהו קשורא חד קשורא מהימנא למהוי רתיכא שלימתא:

תרגום: ועל זה כל האותיות למפרע, שנאמר "ויהי הענן והחשך" שכיון שנכנס יצחק בדיניו, לא קרב זה אל זה. כתוב "זה אל זה", אותם שבאו מצד אברהם לא קרבו זה לזה, שהרי לא יכלו משום שבאר זו נדבקה ביצחק, כמו שנאמר "ויאר את הלילה", שכאשר התמלאה להתחבר (להתחזק) ביצחק, לא קרב זה אל זה, ולא יכל להתקרב, עד שבא יעקב והתחבר באברהם, ולקח את יצחק, ושם אותו באמצע, ואז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ונצלו ישראל.

ושנינו, במקום שנמצאים האבות, שאר הצדיקים נמצאים אִתָּם, ועל זה שם זה עולה לצדדים אחרים מפרידים, אף על גב שכולם יוצאים לדרך אחד, כשמאירה באר זו מצד יצחק ונקשרת בו, נעשה ים הגדול תקיף וגלים חזקים עולים ויורדים בזעף ורוגז בתקיפות נוטל למעלה, עולה ויורד למטה.

אברהם בא לקבל (כנגדו) ומתוך רוגז וזעף וחמה ותקיפות זה אל זה, לא היו מתקרבים, עד שבא יעקב ושוכך הרוגז וממך ושובר גלי הים, זהו שנאמר "ויט משה את ידו על הים ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה וגו'". מה זה "ברוח קדים עזה" זו רוח יעקב, עזה תקיפה כנגדו, לשבור רוגז ים זה. "וישם את הים לחרבה ויבקעו המים", (הוא) רוקן הים ממי רוגז, ונחלקו המים לצד אברהם ולצד יעקב, זהו שנאמר "ויבקעו המים" לצד זה ולצד זה, ועל כך כל האותיות בדרך ישר כראוי.

²³⁷⁸ כלומר רומז במקומו אחרים בנה"י כג' אבות, וכן כולו בחסד ע"ב שמות ור"ו אותיות בגבורה (אור יקר). פי' שמכל אות ואות יוצאים כמה שמות שיש צדיקים מרכבה להם (רח"ו). נלע"ד מ"ז שהם נה"י, שגם בהם סוד שם של ע"ב כולו ביושר ור"ו יי"י סב"ט וכו', וז"ש שמא דא סליק לסטרינן אחרנין, והוא שאר צדיקייא, משה ואהרן ויוסף, וגם דוד שבו (נ"א שהוא) כללות השם בתיבות, והרי הם שבעה כורתי ברית (רמ"ז).

²³⁷⁹ דקדק דקאמר כד נהרא ואתקשר כי כאשר מאיר לבד הוא באר אמנם בהיותו נקשר שעולה למעלה אז נעשה "ימא רבא" (אור יקר).

²³⁸⁰ רמז לבחינת הדין וכחותיו וענפיו (אור יקר). בסוד גלי ים הנעשים משם ב"ן כשנכנס במלכות שהוא שם ב"ן סתם כנז' בכוונת השופר (רח"ו).

²³⁸¹ לפעול דיניה בתחתונים (אור יקר).

²³⁸² למשוך חוט של חסד למלכות ואינו מספיק להכניע הדין מפני שהגבורה מצד שני משפיע דין והיא מעצמה דין הם שנים נגד א' וכאשר נתוסף יעקב אז "שיך רוגזא" כדמפרש ואזיל (אור יקר).

²³⁸³ כלומר המלכות בקבלתה נחלקת בשפעה לב' חלקים חלק חסד מימין וחלק רחמים מאמצע (אור יקר).

²³⁸⁴ כולוה עם היות יעקב איש הביניים והיה ראוי שיהיה חציו דין וחציו רחמים חציו ביושר וחציו בהפוך אלא מפני שפעולתו בה היא לרחמים לכך "תאוון כולהו באורח מישר" (אור יקר).

²³⁸⁵ והוא מופיע בח"ב דף רסט ע"ב.

²³⁸⁶ בסטר (דפ"ו).

²³⁸⁷ כלומר מעשה סדר תיקון השם בתיבותיו מורה "זווגא דאבהן וכו'" מפני שכל תיבה ותיבה אות אחת מכל פסוק ופסוק "אתעביד כולא" כל מעשה המציאות כי בו כח כל הפעולות מפני שכלל כל ההנהגה בשלשה אבות (אור יקר).

²³⁸⁸ שהוא קשר כל הג' פסוקים חג"ת (רח"ו). ענין שם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז, והוא נמשך מעתיקא קדישא ובו נקרע הים וכמ"ש שם (נב ע"א) (דע"ה ח"ב ככד ע"ד).

תיקון חלק ה

אלה אותיות בדרך ישר בצד יעקב, וכל אותם שכאו מצדו. וכשבא יעקב התחבר באברהם ולקח את יצחק והשרהו באמצע, אז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ועל זה מעשה בתקון בשם הקדוש בזווג האבות, נודע שהוא קשר אחד, קשר נאמן להיות מרכבה שלימה.

(סד) עי' זהר ח"ב קג ע"א: תא חזי כתיב (שם ב ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן נהר דא לא שכיך לעלמין מלאפשא ולמסגי ולמעבד פירין ואל אחר אסתרס²³⁸⁹ ולית ליה דוכתא [נ"א תיאובתא]²³⁹⁰ לעלמין ולא אפיש ולא עביד פירין²³⁹¹ דאלמלי עביד פירין יטשטש לכל עלמא: תרגום: בא וראה, נאמר "ונהר יצא מעדן להשקות את הגן". "נהר", זה לא שוכך לעולמים מלרבות ומלגדל ולעשות פרות. ואל אחר הסתרס ואין לו תשוקה לעולמים ולא מרבה ולא עושה פרות, שאלמלא עשה פרות יבלבל את כל העולם.

(סה) עי' זהר ח"ג כג ע"ב: רבי יהודה פתח ואמר או הודע אליו חטאתו אשר חטא הודע אליו מסטרא דמאן או ידע ונ"א נודע חטאתו מבעי ליה מהו הודע אליו אלא קודשא בריך הוא פקיד לכנסת ישראל²³⁹² לאודעא ליה לבר נש ההוא חובא דהוא חב ובמה מודע ליה בדינהא כמה דאת אמר (איוב כ כז) יגלו שמים עונו²³⁹³ וארץ מתקוממה לו²³⁹⁴ הודע אליו כמאן דפקיד לאחרא:

²³⁸⁹ הקשו האחרונים בזה א"כ מהיכן נמשך הפריה ורביה לאר"ה, אך לא קשה כלל, כי ע"י החטא הנה נמשך להזרין דקליפה מאור התיקון ג"כ, שהוא אור הדעת, ועי' נשלמו הם למעבד תולדין ופירין ג"כ (דע"ה ח"ב ט ע"ב), אלו שהיה עביד תולדות, היו מטשטשין את העולם [כמש"כ בב"ב עד ע"ב על הליתין נחש בריח ונחש עקלתון] (דע"ה ח"ב ס ע"ג), עי' לעיל סה רע"א: אמר רבי אבא כד מזדווגי כחדא לא יכלי בני עלמא למיקם בהו ועל דא כתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (דברים כב י) יחדיו דייקא (דע"ה ח"ב קג ע"ג), ועי' יהל אור ח"ג ח ע"ג: חשך ג' קלי' שור חמור כלב, ומהן באה שכח"ה וכו' ושור וחמור הן ב' מדות הכוללות הכל תאוני וכעסני, שהן עשו וישמעאל, סם ונחש, וכו' וכלב בו שניהם כח הכעסני ברוח שבא מהגאווה רוח גבוה וכו'.

²³⁹⁰ דיקא נמי דכתיב ועץ חיים תאווה באה, משמע דהקלי' אין לה תאווה, וכתיב תאות רשעים תאבד (רח"ו).

²³⁹¹ ענין זה נתבאר לעיל בפרשת ויחי בדף ר"ז ע"ב במאמר אותן תרין צפרין כו' והענין הוא במה שנתבאר שם ההפרש שיש בין הקדושה אל הקלי', כי הזכר של הקדושה יש בו תלתא מוחין, שהם חכמה ובינה ודעת. ונודע הוא כי טיפת הזרע נמשכה ממוח הדעת, שהוא האמצעי היורד ונמשך דרך חוט השדרה, כי לכן נקרא הזווג ידיעה, כמש"ה וידע אדם את חוה, וידע אלקנה את חנה אשתו על שם הדעת. אבל נוקביה דז"א, דעתה קלה, ואין בה רק תרין מוחין. וטעם הדבר הוא כי נשמות ישראל נמשכין מזווג העליון של הקדושה, ומשם יוצא להם נר"ן. כי הנפש היא מן המלכות בעצמה, אבל הרוח והנשמה הם מן זווג ת"ת ומלכות. והנה אי אפשר להעשות הזווג הזה אם לא על ידי הדעת המחבר תרין מוחין דחכמה ובינה דז"א, ומשם יוצא טיפת הזרע להוציא רוחין ונשמתין לתתא. ולכן יש בהם בישראל נר"ן, נפש ממלכות, ורוח ונשמה מזווג הנעשה מת"ת ומלכות, אשר יש בחינת דעת אל הז"א כנז'. אבל האומות אין להם לעולם, רק בחינת נפש לבד מצד הנקבה של הקליפה, כי הרוח והנשמה הבאה מן הזכר המזדווג בנקבה אינה נמשכת להם, לפי שאין אל הזכר של הקליפה מוח השלישי הנקרא דעת, אלא שני המוחין אשר כנגד חכמה ובינה בלבד. ולכן אל אחר שהוא הזכר של הקליפות אסתרס ולא עביד פירין, שהם בחי' רוחין ונשמתין של אומות העולם. וכבר ידעת מן ההיכלות דפ' פקודי כי אל אחר הוא כינוי של הזכר של הקלי', וזהו סוד מ"ש ז"ל מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו, כי כיון שהוא מרחם למי שאין בו דעת, גורם התפשטות רחמים ושפע באל אחר, הזכר של הקליפות שאין בו דעת. גם זה הוא סוד גם בלא דעת נפש לא טוב, כי נפשות אומות העולם הם נעשות בלי דעת, ולכן אינם טובות אלא הם מצד הקליפה הרעה. אבל נפשות ישראל שהם נעשות בדעת הם טובות מצד הקדושה שיש בה דעת (שער מאמרי רשב"י), ועי' ע"ח שער הקלי' פרק ב.

²³⁹² השפעת הדין מהת"ת על המלכות, ששניהם בעלי השגחה, זה פועל בדקות וזה פועל על ידי הנפרדים בפועל, ויש יסורים שהם למרק, כעין תשובה תולה ויסורים ממרקין, והיינו תשובה קודמת, ואין אלו היסורים דקאמרן אלא יסורין הקודמין לתשובה, שהם לעורר מחשבתו לפשפש במעשיו, ואלו אם שב אחר כך, נחשבים לו למירוק (אור יקר).

²³⁹³ "שמים" ת"ת, "עונן" עונש עונו למלכות, ואז "ארץ" שהיא מדת המלכות, "מתקוממה לו" בדיניה ויסוריה לעוררו לשוב (אור יקר).

²³⁹⁴ או (נוסף במ"מ). או גימ' ז', היא נוק' שביעית (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

דתנינן בשעתא דבר נש חב קמי קודשא בריך הוא ולא אשגח בחטאיה לאהדרא בתיובתא²³⁹⁵ קמי מאריה ואשדי ליה בתר כתפיה נשמתיה ממש סלקת²³⁹⁶ ואסהידת קמי(ה) קודשא בריך הוא כדין פקיד מלכא לכנסת ישראל ואמר או הודע אליו חטאתו אשר חטא אושיט [דינך] (דינא) עליה ואודע ליה חוביה כמה דאת אמר (יחזקאל טז ב) הודע את ירושלם את תועבותיה: בתר דמטי עליה דינא כדין אתער רוחיה²³⁹⁷ למהדר בתיובתא קמי מאריה ואתכנע למקרב קרבנא דהא מאן דלביה גס ביה חטי ואנשי חטאיה ולא אשגח עליה וקודשא בריך הוא זמין לקבליה ופקיד לאודעא ליה לההוא חובא בגין דלא יתנשי מיניה:

אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי (מנא לך²³⁹⁸ מדוד) ויהי אשכחנא בדוד דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע לא אשגח ביה אמר ליה קודשא בריך הוא את²³⁹⁹ אנשית ליה אנא אדכרנא לך מיד מה כתיב (ש"ב יב ז) ואתה האיש! כה אמר יהו"ה אתה האיש²⁴⁰⁰ (אתה האיש) דלא דכרת ליה אתה האיש דאנשית ליה²⁴⁰¹ ובמה אודע ליה בדינא אופי הכא קודשא בריך הוא קאמר (או) הודע אליו חטאתו אשר חטא ושפיר מלה והכי הוא ודלא כתיב או נודע אליו כמה דכתיב (שמות כא לו) או נודע כי שור נגח הוא ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא אורייתא קא מודעא ליה חוביה²⁴⁰² ולא בארז דינא אלא כאימא דאודעא לברה במלה רכיך והוא לא אנשי ליה ותב בתיובתא קמי מאריה ואי תימא דוד דהוה קם בפלגו ליליא אמאי אתער עליה בדינא אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר²⁴⁰³ ובעא דינא ובמה דעבר אתדן הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא²⁴⁰⁴ ולגבי ירושלם קדישא²⁴⁰⁵ [אתתריך] ורגין דא אתתריך (אתריך) מירושלם ומלכותא אעדיו מניה עד דאתתקן כדקא יאות (ואתענש²⁴⁰⁶):

תרגום: רבי יהודה פתח ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הודע אליו מצד של מי, היה צריך להיות או ידע (נודע) חטאתו, מה זה הודע אליו, אלא שהקדוש ברוך הוא מצוה את כנסת ישראל להודיע לאדם אותו החטא שהוא חטא, ובמה מודיעה לו, בדיניה. כמו שנאמר "יגלו שמים עוונו וארץ מתקוממה לו", הודע אליו כמי שמצוה לאחר.

ששנינו בשעה שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא ולא משגיח על חטאו לחזור בתשובה לפני רבונו, וזורק אותו אחר כתפו, נשמתו ממש עולה ומעידה לפני הקדוש ברוך הוא, ואז מצוה המלך לכנסת ישראל ואומר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הושיטי את הדין עליו והודיעי לו את חטאו, כמו שנאמר "הודע את ירושלים את תועבותיה".

אחר שמגיע עליו הדין, אז מתעוררת רוח לחזור בתשובה לפני רבונו, ונכנע להקריב קרבן, שהרי מי שלבו גס בו חוטא ושוכח חטאו ולא משגיח עליו, והקדוש ברוך הוא מזומן כנגדו, ומצוה להודיע לו את אותו החטא כדי שלא ישתכח ממנו.

אמר רבי יוסי כך זה ודאי, (מנין לנו שכך) וכך מצאנו בדוד, שכיון שעשה אותו מעשה של בת שבע, ולא השגיח בו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה שכחת אותו, אני אזכיר לך, מיד מה נאמר

²³⁹⁵ אז פוגם הנשמה התלוי בתשובה בינה (אור יקר).

²³⁹⁶ הענין, שאדם חוטא ופוגם בעון, או בחטא או בפשע, ופוגם בנפש ורוח לבד, מפני ששיעור פגם החטא במלכות שמשם נפש, ושיעור פגם העון והפשע בת"ת ויסוד שמשם רוח מו"ק, ומכאן ואילך, אם ישוב נשמה שהיא מבינה, אינה מעידה מפני שאינה נפגמת (אור יקר).

²³⁹⁷ רוחא (דפ"ו).

²³⁹⁸ דהאי (נוסף בדפ"ו).

²³⁹⁹ אנת (דפ"ו).

²⁴⁰⁰ שהיל"ל אתה הוא, ויוסב (נ"א ויושב) למ"ש קודם (יב ה) בן מות האיש העושה זאת, אלא ר"ל אתה עשית כמעשה איש סתם העלול לחטוא כגשמי ולא זכרת מתחילה (רמ"ז).

²⁴⁰¹ כל עצמו, ולזה לא הספיק הודעת הנביא אלא בדינא, כדי מתוקף עונו ישא קל וחומר בעצמו, גודל החטא, כיון שגדול כל כך עונשו (אור יקר).

²⁴⁰² זכות עסק התורה מביא בשכלו להסתכל בגודל העון ופרט עניניו ולשוב, ואח"כ אם יצדק יסורין למרק, הם יסורין בדרך אחרת, שלא יהיה בהם ביטול תורה (אור יקר).

²⁴⁰³ דוד היה מרכבה למלכות, במה שהיה קם בחצות לילה, ופגם במדה ההיא בחטא בת שבע, ולכך אין קטיגור נעשה סניגור עליו, ואדרבה להועיל קומו בחצות לתקן מדתו, צריך יסורים, וממנו ראינו לשכמותו (אור יקר). היא נוק' (רח"ו).

²⁴⁰⁴ פ' שפגם במלכות (מ"מ).

²⁴⁰⁵ פ' שירושלים היא בחינת המלכות (מ"מ).

²⁴⁰⁶ ואתעניש (דפ"ו).

תיקו"ז חלק ה

"אתה האיש כה אמר ה'", אתה האיש שלא זכרת אותו, אתה האיש ששכחת אותו, ובמה הודיע לו בדין. כמו כן כאן הקדוש ברוך הוא אומר הודע אליו חטאתו אשר חטא, והדבר יפה. וכך הוא שלא כתוב או נודע אליו כמו שנאמר "או נודע כי שור נגח הוא". ומי שעומד בלילה לעסוק בתורה, התורה מודיעה לו את חטאו, ולא בדרך של דין, אלא כמו אם שמודיעה לבנה, בדבר רך. והוא אינו שוכח אותו, ושב בתשובה לפני רבונו. ואם תאמר דוד שהיה קם בחצות הלילה, למה התעוררו עליו בדין, אלא דוד שונה שהוא עבר במה שנקשר, וצריך דין. ובמה שעבר הוא נדון, הוא חטא כנגד המלכות הקדושה ולירושלים הקדושה, ולכן גורש מירושלים והמלכות הוסרה ממנו, עד שהתקן כראוי (ונענש).

(סו) עי' זו"ח כט ע"א: עיינין אוכמין חשוכין²⁴⁰⁷ תמן לילית דאיהי חשוכא אפילה פתיא אוכמא ועיינין אוכמין עקימין ודאי תמן שבתאי דעליה אתמר מארת ה' בבית רשע דההוא גוון חשוך שליט על גוויי אחרנין:

ולמאן דאסתכל ביה לילית או שבתאי באילין עיינין מארה ועניותא וכפנא ומותנא ייתי אסתמר מניה דרגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו וכל משא ומתן דעביד ב"נ קדם מארי דעיינין אלין אתאביד:

וצריך ב"נ דלא ישתכח בשבעא קדמיה ביומין דחול אלא בשבת דלית ליה שלטנותא עליה ואם אשתכח ביומין דחול בשבעא קדמיה ואסתכל ביה בעינא בישא לא אשתזיב מניה ממיתה או מעוני וחטמא ופומא ואנפוי דהאי ב"נ לאו אינון על קו היושר:

עיינין אוכמין שפירן²⁴⁰⁸ על קו היושר איהו מסטרא דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה איתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה:

ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית וצריך באתר דעציבו דשבתאי לאחזאה חדוה באתר דחשוכא שרגא באתר דעיניו ענג למעבד תמן שינוי בכלא:

דלילית מרה אוכמא צמאון²⁴⁰⁹ דלית ביה מים דאיהו הבור רק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו ונחשין ועקרבים דילה אינון ערב רב יוסף דאיהו בגובא דא ישראל דאינון בגלותא דילה בההוא בור:

[ומאן] (ושבת) דאוקיר שבת ימלט ממנה וחוטא ילכד בה חוטא דמחלל שבת ילכד בה דאיהי חילול שבת ודאי חללה זונה דמאן דנטיר אות שבת או אות ברית מלחלל ליה ביה אתקרי צדיק ואשתזיב מינה ולא עוד אלא דסליק למלכות דאיהי שבת ודאי:

ויוסף בגין דנטיר ברית אשתזיב מן גובא ומן נחשים ועקרבים דילה ולא עוד אלא דזכה למלכות²⁴¹⁰ וישראל דנטיר שבת ואות ברית מילה איתמר בהון כל ישראל בני מלכים ואלמלא נטירין ישראל שבת אחד כהלכתה מיד נגאלין:

²⁴⁰⁷ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁴⁰⁸ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמז ע"א: עיינין בהון ואתה כו' - דתחזה הוא בעיינין דבעיינין יש כל הד' גוויין הנ"ל (כמו שמפרש והולך אנשי חיל כו') כידוע וז"ש אנשי חיל כו' ודא רזא דשבת כו' דעקר' הוא על הבת עין דאתאחדא ג' עיינין בג' אנפין דאינון תרי שבתות כו' ועבזו"ח@ פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהו מסט' דשבת דאיהו בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה כו' עי' בהגר"א בתיקו"ז קנז ע"א: קנז ע"א: בת עין איהי כו' - חוזר לענין ראשון שאמר ובג"ד מלכות איהי בת יחידה שבת דבה כו' כגוונא אספקלריא והוא בת עין אוכמא פרצופא דמות אדם דכלילא כל ד' חיוון כל ד' גוויין ועבזו"ח@ פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין כו' מסט' דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית וצריך באתר דשבתאי דעציבו לאחזאה חדוה באתר דחשוכא שרגא באתר דעיניו ענג למעבד תמן שינוי בכלא דלילית מרה אוכמא צמאון דלית בה מים דאיהי והבור רק אין כו' ור"ל דשבתאי שולט בשבת מסטרא דמזלות וצריך לעשות בהיפוכא דילה דאיהו טחול מרה אוכמא עצבון צמאון כו' כנ"ל ואמר שם עיינין אוכמין חשובין תמן לילית כו' תמן שבתאי כו' עש"ב

²⁴⁰⁹ [ז"ל הגר"א בתיקונים קל"ב ב' בד"ה בת עין. ור"ל דשכתאי שולט בשבת מסט' דמזלות, וצריך לעשות בהיפוכא דילה, דאיהו טחול, מרה אוכמא, עצבון, צמאון כו'. עכ"ל] (יהל אור).

²⁴¹⁰ עי' בהגר"א בתיקו"ז א ע"ב: ועל צדיק דלתתא קאים עלמא דאתגליא - פי' על היסוד קאים מלכות, והן שני עולמות, עולם הזה ועוה"ב, וכל עולם בחי' נוק' כידוע (ע' זהר ח"א לד ע"א, וע"ח שער הזיווגים פרקים ה ו), והן בינה ומלכות, וקיימין על ב' בריתות ברית הלשון, סוד הדעת, וברית המעור.

תיקון חלק ה

תרגום: עינים שחורות חשוכות, שם הליליית היא חשוכה ואפילה, ככלי חרס שחור ועינים שחורות ועקומות, ודאי שם שבתאי, שעליו נאמר מארת יהוה בבית רשע, כי זה הגוון חשוך הוא שולט על גוונים האחרים.

ולמי שמסתכלים בו ליליית או שבתאי באלו עינים, [ייתני] קללה ועניות ורעב ומגפה, תשמור ממנו, שרגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו, וכל משא ומתן שעושה האדם בפני אלו בעלי העינים, נאבד.

וצריך האדם שלא ימצא בשובע לפניו בימי החול, רק בשבת, שאין לו שליטה עליו, ואם נמצא בימי החול בשובע לפניו, ומסתכל בו בעין הרעה, לא ינצל ממנו ממיתה או מעוני, והחוטם והפה והפנים של זה האדם אינם על קו היושר.

עינים שחורות יפות על קו היושר, הוא מצד שבת, שהיא בת עין יפה, עליה נאמר שחורה אני ונאווה, וזה בצורת שבת, שהיא שקולה לכל התורה כולה.

ובשבת צריכים להראות שובע, בהיפך מן השפחה ליליית, וצריכים במקום העצבות של שבתאי להראות שמחה, ובמקום חושך נר, ובמקום עינוי ענג, לעשות [תמן] שינוי בכל דבר.

כי ליליית היא מרה שחורה, הצמאון שאין בו מים, שהוא הבור רק אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו, והנחשים והעקרבים שלה הם הערב רב, יוסף שהשליכו אותו בבור, זה ישראל שהם בגלות שלה בבור ההוא.

ומי שמכבד את השבת ינצל ממנה, וחוטא ילכד בה, חוטא שמחלל שבת ילכד בה, כי היא חילול שבת ודאי, חללה זונה, כי מי ששומר אות שבת או אות ברית מלחלל אותו, על ידי זה נקרא צדיק, וינצל ממנה, ולא עוד אלא שעולה למלכות, שהיא שבת ודאי.

ויוסף לפי ששמר את הברית, ניצל מן הבור, ומן הנחשים ועקרבים שלו, ולא עוד אלא שזכה למלכות ישראל השומרים שבת ואות ברית מילה, נאמר בהם כל ישראל בני מלכים, ואם היו כל ישראל שומרים שבת אחת כהלכתה מיד היו נגאלים.

(סז) עי' זהר ח"ג ריז ע"ב: [ו]אמר רעיא מהימנא [בוצינא קדישא] שפיר אמרו ר' אבא ור' חייא ור' יוסי אבל (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו ואיננו הכא צריך למפתח מלין מאי עברה בו דא עברה וזעם וצרה חד מאינון מלאכין רעים [דבגין דלא ישתמודעו ביה אינון] (בגין דלא אשתמודעו ביה דאינון) מארי חובין צריך למעבד [ליה] (לון) שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה כגוונא דאברהם דאתמר ביה (בראשית יב א) לך לך מארצך וממולדתך הרי שנוי מקום: ולא יקרא עוד שמך אברם והיה שמך אברהם (בראשית יז ה) הרי שנוי השם (ו)שנוי מעשה דאשתי מעובדין בישין דעב(י)ד בקדמיתא²⁴¹¹ לעובדין טבין איהו מתלא לרוח [דההוא] דמית בלא בנין כגוונא דא עבד קב"ה לאדם כד תריך ליה [מההוא] (מהאי) עלמא ואייתי ליה להאי עלמא והא אתמר לעיל²⁴¹².

משנה פניו ותשלחו (איוב יד כ) ובג"ד (תהלים קג טז) כי רוח עברה בו²⁴¹³ חד מאינון מלאכין רעים כד חזי ליה משונה [בזמנא] דאערע [ביה] [אעמיה] (מניה) שאלין ליה שאר משחיתין עליה דא הוא מארי חובין איהו עני לון ואמר ואיננו:

כד אתתרך מאתריה ואתנטע באתר אחרא אתמר ביה (תהלים קג טז) ולא יכירנו עוד מקומו בגין (ויקרא יד מב) דעפר אחר יקח וטח את הבית [ודא איהו רזא (שם מה) ונתן את הבית את אבניו ואת

יוסף על דנטיר ברית זכה למלכות, כמ"ש בזוהר (ז"ח לג ע"ד), ובתורה זוכה לעוה"ב (אבות פ"ב מ"ז) מרבה תורה כו'. ואמר, ומתמן ועמך כלם צדיקים כו' (ישעיה ס כא) שעליה קיימא, לכן יורש הארץ. ולכן כשנכנסו לארץ מל אותם יהושע, ואמר (יהושע ג י) בזאת תדעון כי א"ל חי כו':
²⁴¹¹ באדה"ר (יהל אור).

²⁴¹² והיה שמך אברהם הרי שינוי השם. התהלך לפני והיה תמים הרי שינוי מעשה. כגוונא דא עביד קוב"ה לאדם כד תריך ליה מההוא עלמא, ואייתי ליה להאי עלמא, ודא שינוי מקום. שינוי השם משנה פניו ותשלחו, והא איתמר לעיל, ובג"ד כי רוח עברה בו כו' (יהל אור).
²⁴¹³ ור"ל הכל כגוונא שנא' באברהם לך לך מארצך, שנאמר אל הנשמה אברם, כמ"ש בז"ח רות (עה ע"א) ובמדה"נ פ' לך (כד ע"א), ואח"כ ויקרא [צ"ל והיה] שמך אברהם. דאז זכה למדת חסד והוא גוון חיור וזהו משנה פניו. ואמר "והא איתמר לעיל" ר"ל למעלה רט"ז ע"א והוא שינוי השם בג' אבהן (יהל אור).

תיקו"ז חלק ה

עציו ואינון²⁴¹⁴] (ובני ליה) גרמין וגידין [ו]בשרא דהוה²⁴¹⁵ חזר עפרא מה כתיב [ביה] (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו²⁴¹⁶ בגין דהוה²⁴¹⁷ מנוגע ולבתר (ויקרא יד מב) ועפר אחר יקח וטח את הבית ובני ליה גרמין וגידין [ואתחדש] (בגין דאתחדש) כבית ישנה דעבדין [לה] (ליה) חדשה ודאי איהו (ד)אתחדש ומאי דאמר (תהלים קג טז) ולא יכירנו עוד מקומו (תהלים קג טז) על רוח דאתכליל רוחא זעירא²⁴¹⁸ ברוחא עלאה [האי] (הכי) איהו מתלא לאלין דלא עביד איבין נטלין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה (דא בדא ועביד פרי) [דעביד פירין] ואתכליל דא בדא ועביד [פירין]²⁴¹⁹ (פרי):

בההוא זמנא אתמר ביה ולא יכירנו עוד מקומו²⁴²⁰ אוף הכי בר נש דיתיב בקרתא דיתבין בה אנשין בישין ולא [יכלין] (יכלין) לקיימא פקודין דאורייתא ולא אצלח באורייתא עביד שני מקום ואתערק מתמן ואשתרש באתר דדיירין ביה גוברין טבין מארי [תורה מארי] פקודין דאורייתא (ד)אקרי [עץ הה"ד] (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה:

תרגום: אמר הרועה הנאמן, נר הקדוש יפה אמרו רבי אבא ורבי חייא ורבי יוסי, אבל "כי רוח עברה בו ואינו", כאן צריך לפתוח בדברים, מה זה "עברה בו", זו עברה וזעם וצרה, אחד מאותם מלאכים רעים. שמשום שלא ידעו בו אותם בעלי חטאים, צריך לעשות לו שני מקום ושני השם ושני מעשה, כדוגמת אברהם שנאמר בו "לך לך מארצך ומולדתך", הרי שני מקום. "ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם", הרי שני השם. שני מעשה, שהשתנה ממעשים רעים שעשה בתחלה למעשים טובים. הוא משל לרוח של אותו שמת בלא בנים, כדוגמת זה עשה הקדוש ברוך הוא לאדם כשגרש אותו מאותו עולם והביאו לעולם הזה, והרי נתבאר למעלה.

"משנה פניו ותשלחהו" ומשום זה "כי רוח עברה בו", אחד מאותם מלאכים רעים כשרואה אותו משונה בזמן שנפגש (בו) עמו, שואלים אותו שאר המשחיתים עליו, זהו בעלי חובך, הוא עונה להם ואומר ואינו.

כשמתגרש ממקומו וניטע במקום אחר, נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו", בגלל שעפר אחר יקח וטח את הבית, וזהו סוד "ונתן את הבית את אבניו ואת עציו", אותם עצמות וגידים ובשר שהיה חוזר לעפר, מה כתוב בו "ונחש עפר לחמו", משום שהיה מנוגע, ואחר כך "ועפר אחר יקח וטח את הבית", ובונה לו עצמות וגידים ומתחדש, כמו בית ישן שעושים אותו חדש ודאי שהוא מתחדש. ומה שאמר "ולא יכירנו עוד מקומו", על רוח שנכללה רוח קטנה ברוח עליונה, זהו משל לאילן שלא עושה פירות, לוקחים ענפים שלו ומרכיבים אותו בענף של עץ אחר עליון (זה בזה) שעושה פירות, ונכלל זה בזה, ועושה פירות.

באותו זמן נאמר בו "ולא יכירנו עוד מקומו". גם כך אדם שיושב בעיר שיושבים בה אנשים רעים ולא יכול לקיים מצוות התורה, ולא מצליח בתורה, עושה שינוי מקום ונעקר משם ונשרש במקום שגרים בו אנשים טובים בעלי תורה בעלי מצוות, שהתורה נקראת עץ, זהו שכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה".

²⁴¹⁴ אינון (דפ"ק).

²⁴¹⁵ אבשרא קאי (יהל אור).

²⁴¹⁶ שאוכל הבשר, כמ"ש הכסיל כו' ואוכל את בשרו, דהוא קץ כל בשר (יהל אור).

²⁴¹⁷ קאי אלמעלה אונתץ (יהל אור).

²⁴¹⁸ הענין כי בהיותו מתגלגל צריך הרוח שהוא ממטטרון להיותו חוזר עם הנשמה שהיא מכסא הכבוד להיותם נכללים בסוד שורשם כדי לעוקרם מבחינת מציאות בריאתם אל בחינה אחרת, שאם נבראת מתחלה בפני אריה נעקרת מאריה ונשתלת בשור, ואם בשורשה שבכסא הכבוד היא באריה אי אפשר להשתנות לשור אלא שנכלל רוח זעירא דהיינו שממטטרון ברוחא עילאה דהיינו נשמה שמכסא ושניהם עולים אל שורשם, ואחר כך משורשם נעקרים מאריה לשור או משור לנשר והם חוזרים ונבראים ומתפשטים מטה (אור יקר).

²⁴¹⁹ כאן צ"ל מש"ל ר"ז ב' ואיהו מתלא לרוח דמית בלא בנין (יהל אור).

²⁴²⁰ שאפילו שאר הנשמות שהיו בסוד ההיכל ההוא מעמד הנשמות להתגלגל אין מכירים בה אם היא הקודמת מפני שינויה, ואין זה ידוע רק להקב"ה וטרכיבין ליה וכו' הענין ששני אחים הם שני ענפים מאב אחד אילן אחד, והענף האחד לא הצליח לעשות פרי, מה עושים עוקרים אותו ממקומו שהיה אח ונעקר מהאב ונשתל באחיו ונעשה בנו, ועל ידי אחיו שהוא ענף העושה פירות דהיינו בנים או מצות, שמפני שלא עסק בהם לא זכה לבנים ועל ידי אחיו שהוא נעשה אביו וינק ממנו ויעשה הראוי (אור יקר).

תיקוני חלק ה

(סח) עי' זהר ח"ב רג ע"א: והאי מדורא דאשא משיך לגביה גווינן אחרנין²⁴²¹ ודלגו מניה גוון קדמאה ירוקא כיון דקיימא האי גוונא סלקא ההוא מדורא דאשא ודלג לעילא על ההוא גוון ירוקא ועאל לגו מניה ושדי לההוא גוון ירוקא לבר וקיימא ירוקא לבר וההוא מדורא דאשא דכבא כלילא לגו:

לבתר אמשוך אבתריה גוון אחרא תניינא חוורא וההוא חוורא עאל לגו כיון דקיימא האי גוון סלקא ההוא מדורא דאשא דההוא ככבא ושדי לההוא חוורא לבר ועאל איהו לגו וכן כל אינון גווינן עד דשדי לון לבר ועייל איהו לגו וקריב²⁴²² לגבי ההיא נקודה טמירא למיטל נהורא: פתח ואמר (יחזקאל א ד) וארא²⁴²³ והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו' יחזקאל חמא להאי חיוז בתקונא דלא קיימא בר בשעתא דשליט ההוא ככבא כדקאמרן אבל האי קרא אוקמוה והנה רוח סערה אוקמוה דהוה אתי למכבש כל עלמא לקמיה דנבוכדנצר חייבא אבל רוח סערה דא איהו ההוא ככבא דקאמרן דבלע שבעין ככבין אחרנין ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו (מ"א יט יא) מפרק הרים ומשבר סלעים ודא דקיימא תדיר קדם כלא למיטר ההוא דלגו כקליפה למוחא ואמאי אקרי סערה דסעיר כלא עילא ותתא:

תרגום: ומדורת האש הזו מושכת אליה צבעים אחרים שהם לתוך ממנה. צבע ראשון ירוק. כיון שעומד צבע זה, עולה אותה מדורת אש ומדלגת למעלה על אותו צבע ירוק, ונכנסת לפנים ממנו, וזורקת אותו צבע ירוק החוצה, ועומד הירוק בחוץ, ואותה מדורת אש של הכוכב הכלול לפנים. אחר כך ממשיכה אחריה צבע שני לבן, ואותו לבן נכנס פנימה. כיון שעומד הצבע הזה, עולה אותה מדורת אש של אותו כוכב, וזורקת את אותו לבן החוצה, והיא נכנסת פנימה. וכך כל אותם הצבעים, עד שזורקת אותם החוצה, והיא נכנסת פנימה וקרבה לאותה נקודה טמונה ליטול אור. פתח ואמר "וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'". יחזקאל ראה את המראה הזה בתקון שלא עומד חוץ משעה שעומד אותו כוכב שאמרנו. אבל הפסוק הזה פרשוהו. "והנה רוח סערה", פרשוהו שהיה בא לכבוש את כל העולם לפני נבוכדנצר הרשע. אבל רוח הסערה הזו היא הכוכב שאמרנו, שבולע שבעים כוכבים, וזו רוח הסערה שראה אליהו, "מפרק הרים ומשבר סלעים", וזה שעומד תמיד לפני הכל לשמר את אותו שבפנים כמו קליפה למח. ולמה נקראת סערה, שמסעירה הכל, מעלה ומטה.

(סט) עי' זהר ח"ג קנה ע"א: בסטרא רביעאה דגלא רביעאה אד"ס רפא"ל מערב²⁴²⁴ בהדיה אסוותא בסטרא²⁴²⁵ דאדם אתכליל דינא עלאה עליה אתסי²⁴²⁶ האי (ס"א חד) אחיד בקרנוי דשור כד מבעי²⁴²⁷ לאעלא לון לתהומא רבא וכפית לון דלא יוקיד עלמא בתר דא שריא קול דממה דקה²⁴²⁸

²⁴²¹ אלו הגווינן דנוגה (רח"ו).

²⁴²² יסוד דנוק' (רח"ו).

²⁴²³ רוח סערה הוא מלכות דקליפה הגרוע מכולם, ענן גדול הוא נה"י דקליפה, אש מתלקחת חג"ת דקליפה, ונוגה הוא כח"ב דקליפה, וכמ"ש בספר זוהר הרקיע (דף נ"ו ע"ב) וע' מבו"ש (שע"ב ח"ג פ"ח) וע' עוד פ' בראשית (טז ע"א) ותרומה (קלא ע"א) ויקהל (ר"ג ע"א) ופקודי (רלג ע"ב) (דע"ה ח"א ב ע"ד).
²⁴²⁴ הוא דגל מחנה אפרים, עם כל השבטים והנשיאים כנ"ל (יהל אור).

²⁴²⁵ שהרפואה הוא בצד מערב כמ"ל (יהל אור).

²⁴²⁶ שכאן הוא דינא רפוא, ממתק הדין כאן, ולכן כאן הרפואה, והוא בברכת אתה גבור (יהל אור).

²⁴²⁷ ר"ל כמ"ש (ב"ק ג ע"ב) מבעה זה אדם. וכאן הוא בקדושה (יהל אור).

²⁴²⁸ הוא הסוד הכסא עצמה כנ"ל בפ' ויקהל שם (קצח ע"א) דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו כו' ואמר האי אחיד בקרנוי דשור כד בעי לאעלא לון כו'. הוא בסוד התפלין שבהן קושרין לקרנוי דשור, כמ"ש בתיקונים (י ע"א) ובתז"ח (יג ע"ג). ואמר בתז"ח (זו"ח לא ע"ב) פאר דרפאל פארך חבוש עליך, וכ"כ בתיקונים (יא ע"א) שתפלין בסוד אדם. ומ"מ הוא בשמאלא הכל בשור. וציצית ותפלין וק"ש (ותפלה), הן ד' תיקונים של ד' הנ"ל. ציצית והוכן בחסד כסא. תפלין ובזרוע עוזו. ק"ש עד"א כמ"ש בתיקונים (כו ע"ב כז ע"א). תפלה במלכות. והן, ציצית ברזא דמיכאל כמ"ש בפ' תרומה דף קל"ט ע"א "ותכלת דא איהו תכלת דציצית כו'". ותפלין ברזא דשור, ושם לאעלא כל ממנן תחת שכינה כמ"ש בתיקונים (עין דף י ע"א). ק"ש בסוד נשר בסוד כי עוף השמים יוליך את הקול, קול דק"ש, כמ"ש בתיקונים (ג ע"ב) וכנ"ל (קנד ע"ב) ארים קלא כלהו אחרנין כו'. ולכן הוא בימינא בהיכל אהבה בדרום כנ"ל. ותפלה ברזא דאדם כידוע. והשינוי הנ"ל במזרח ומערב בצורת נשר ואדם, הוא בדכורא ונוק', שבדכורא נשר אוריאל במזרח, ואדם (רפאל) במערב, וכמ"ש בפ' יתרו דף ע"ח בחדש השלישי כו'.

תיקון חלק ה

דינא (ס"א הכא) מלה בחשאי לא ומשתמע (אשתמודע) מלה דהברה כלל²⁴²⁹ בסטרא דא שריא מאן דשריא סליק מאן דסליק שמשא אתכניש לאנהרא להאי אתר בגין כך ותקעתם תרועה בסטר דרום אבל הכא לאו האי ולא האי אמאי תרועה לאכפייא סטר צפון ובג"כ סטר צפון לאח[ו]רא: תרגום: בצד רביעי דגל רביעי אדם רפאל מערב יחד, אתו רפואה בצד שאדם נכלל, דין עליון עליו מתרפא, זה (אחד) אוחד בקרני השור, כשרוצה להכניסם לתהום רבה, וכופת אותם שלא ישרף העולם. לאחר זה שורה קול דממה דקה דין, (כאן) דבר בחשאי, לא נשמע דבר הברה כלל. בצד זה שורה מי ששורה, עולה מי שעולה, השמש מתכנס להאיר למקום זה. בגלל זה, "ותקעתם תרועה" בצד דרום, אבל כאן לא זה ולא זה. מדוע תרועה, לכפות צד צפון, ולכן צד צפון לאחר.

(ע) עי' זהר ח"ג רעט ע"א: ואנת תניא דמסייע לך יתיר מכלהו בגין דאנת לויתן (נחש בריח²⁴³⁰) דימא דאורייתא מאריה דכל נונין לויתן [זה] [אתקרי] על שם אורייתא דאתמר ביה (משלי א ט) כי לוית חן הם לראשך [ובך] [וכן] (תהלים לו ז) אדם ובהמה תושיע יי' אדם דאתמר ביה (במדבר יט יד) אדם כי ימות באהל ואוקמוה מארי מתניתין אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה ולית מיתה אלא עניותא²⁴³¹ ובהמה אלין עמי הארץ דאינון מתכפין כסוס כפרד תחות מארי מתניתין:

אדהכי הא בוצינא קדישא²⁴³² פתח (ואמר) רעיא מהימנא ואמר (ב) מארי מתניתין מאי²⁴³³ [איהו] (ניהו) לויתן²⁴³⁴ אמר ליה בוצינא קדישא [האי איהו דדרגיה] (מאי דאיהו דרגיה) עמודא דאמצעיתא וצדיק²⁴³⁵ דאתמר [ביה] גוף וברית חשבינן חד²⁴³⁶ ואתרבי בימא²⁴³⁷ דא דאיהי אימא עלאה ים דבה מייחדין²⁴³⁸ לקב"ה כ"ה אתון דאינון ים בחושבן ואיהו [בה] [בה] אמר ר"מ ודאלו (דא) לויתן²⁴³⁹ [ד]קאים על שפת הים²⁴⁴⁰ ועלמא קאי על סנפירוי²⁴⁴¹ דא צדיק יסוד עולם דכל עלמא קאים

דשליט בי' אוריאל רב ממנא כו' ואיהו רזא דאיש תם מארי' דביתא איש אלקים כו' ע"ש כל המאמר. ובנוק' להיפך. והענין כי בדכורא שלטא טפה דדכורא על נוק', ובנוק' להיפך, כמ"ש בר"מ (עין כי תצא רעח ע"ב) ובתיקונים (ריש תיקון נו), לכן כשמזכיר בנוקבא כמו כאן, מזכיר רפאל במזרח ואוריאל במערב, וכשמזכיר בדכורא אמר להיפך. כי הכל כלילן בדו"נ, ומאן דשליט הוא דכורא, וכמ"ש בפ' שמות (ד ע"א) ובז"ח (דף ל"ב ע"ב [לח ע"א]) "כלהו לתתא נוק' אינון וכו'". וז"ס שח"ת נקרא אדם, ומלכות דמות אדם, והוא ת"ת דדכורא, ומלכות דנוק', ומלכות דנוקבא הוא כללא דכלא (יהל אור). וסימן קול באשה ערוה (רח"ו).

²⁴²⁹ משה רבינו ע"ה היה שורשו בהנחש דקדושה עצמו, וכמ"ש ברע"מ (פ' תצא רעט ע"א) דאנת לויתן נחש בריח כו' ולכן היה שולט הוא על התנין דקליפה לכובשו תחת ידו (דע"ה ח"ב פב ע"ג), מאותו הדעת עלאה משם הוא כל התורה, וכן משם הוא נשמת משה רבינו ע"ה, ע' פ' יתרו (פט רע"א) דנשמתו אתטמר ברדל"א, ולכן נקרא משה רבינו ע"ה ג"כ בשם לויתן נחש בריח כמ"ש פ' תצא (רעט ע"א) (דע"ה ח"ב צ ע"א).

²⁴³¹ דמארי מתניתין בדור האחרון (יהל אור).

²⁴³² (אתא) (נוסף בדפ"ו).

²⁴³³ מאן (דפ"ו).

²⁴³⁴ ר"ל מאי הוא לויתן ע"פ הסוד (יהל אור).

²⁴³⁵ כלומר שזכה במעשיו אל שתי מדות אלו, בתורה זכה אל עמודא דאמצעיתא ובהיותו כובש את יצרו זכה למדת הצדיק ויחד שתי מדות אלו יחד דהיינו מלת לויתן כלשון כי לוית חן הם לראשך וכענין הפעם ילוה אישי אלי (אור יקר).

²⁴³⁶ והיינו שיתייחד התפארת והיסוד באחדות עד שישתוו היסוד אל התפארת עד שלא יהיה ביניהם מה שבין עילה ועלול אלא שניהם עלה אחת ומדה אחת, ועוד זוכה בתורה וכבישת יצרו להיות זהיר בקרית שמע בכוונה לקבל עול מלכות שמים שלימה (אור יקר), ועי' תיקון' מ ע"ב, ועי' בהגר"א בתיקון' מ ע"ב: הדעת דהוא בת"ת ויסוד.

²⁴³⁷ בימה רבא - שהיא בינה כדמסיק (אור יקר).

²⁴³⁸ כי סוד אותיות שמע וברוך שם הם סוד קשר ו' עילאה שית תבין דשמע ו' תתאה שית תבין דברוך שם דהיינו גוף וברית, ומייחדין לקב"ה דהיינו להיות גוף וברית חשבינן חד כ"ה וכו' רמזם בבניה דהיינו דאתרבי בימא, מה שהם ש"ת נכללים בכ"ה כה בימא רבה (אור יקר).

²⁴³⁹ קשר גוף וברית בבניה כדפירשנו (אור יקר).

תיקון חלק ה

עלוי אמר בוצינא קדישא זכאה חולקך ר"מ (כאן חסר) בת קול בגלותא עד דתיתי אנת לגבה [ד]אנת קול דילה דכל [ה]אשה בת בעלה וכמה דאת אמר ותהי לו לבת (אסתר ב ז) מאורשה איהי [לך]²⁴⁴² עדיין לא [עאלת עמיה לחופה] (עבדת עמיה חופה): תרגום: §

(עא) עי' זהר ח"א רנח ע"א: ויאמר אלהי"ם הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע (בראשית א כט) לקבל דרגא דבינ"ה דאקרי אלהי"ם דכיון דאימא עלאה חמאת לון שלימין יהיב לון תפנוקין מלעילא לאתקיימא בעלמא:

ת"ח אדם קדמא קודשא בריך הוא יהיב ליה כל עשב זורע זרע ולא יהב ליה רשו למיכל בעירי ועופי שמיא²⁴⁴³ בגין דגלי קמיה דהוה זמין לאתפתאה בההוא נחש דאיהו (שם ג א) ערום מכל חית השדה אמר קב"ה ארחקיניה מניה ולא יהא ליה עסק ביה ולא בבעירי ולא בעופי בגין דקב"ה אריס ליה לב"נ מכשול מקמיה מאיס יתקיים בעלמא:

אבל כד אתא נח דאקרי צדיק מה כתיב ביה (שם ח כ) ויבן נח מזבח ליי' הא אוקימנא²⁴⁴⁴ ההוא מזבח דאקריב ביה אדם הראשון ומ"ט ויבן בגין דחייבי עלמא עבדי בה פגימו אתא נח וקריב ההוא מזבח בבעלה הה"ד (שם) ויעל עלת במזבח חסר כד חמא קב"ה דאתקריב ההוא מזבח וקריב הנהו בעירי דכיי יהב ליה רשו למיכל כלהו בעירי מ"ט בגין דאתקריב בההוא ברית עץ החיים וקריב לה בעץ הדעת ועבד יחודא [בקדמיתא] (כקדמיתא) אלא דלכתר אתפתה דבעא למבדק [בההוא חובוי לא] (בה ההוא חובה ולא) לאתדבקא ביה אפילו הכי לא אשתזיב מניה ונציב ההוא כרמא²⁴⁴⁵:

²⁴⁴⁰ היינו מלכות שפה ל"ם עילאה דבה סוד היסוד בשפה ודאי, והיא נקראת שפ"ה בסוד קשרה בנצח והוד שהם שפתיים והנה הם מתרבים ב"ם עצמה אמנם הם מקנים סוד הבנים בשפת הים שהיא מלכות שבה סוד הבנים לתפארת ע"י היסוד, והא כיצד יבמה שתהיה המלכות נקשרת עמהם על נצח והוד שהם סנפירי לויתן, כי תרי קשקשו חסד גבורה, תרי סנפירו נצח והוד ועלמא שהיא הארץ מלכות (אור יקר).

²⁴⁴¹ והסוד קשר ארבע שמות אה"ה בבינה יה"ה בתפארת, צבאות"ת ביסוד אדנ"י במלכות כדפירש הרשב"י ע"ה בשיר השירים בפסוק א' ומי שזוכה בסוד מעשיו לענין זה ונעשה מרכבה למדות אלו הוא לויתן (אור יקר), אין לומר שהסנפיר עצמו הוא היסוד, שהרי מבואר הוא בגמרא בכורות (דף ח ע"א) שבדגים זכרותם מבפנים ע"ש, והסנפירין הרי הם מבחוץ, אלא הכוונה הוא שהיסוד נקרא ג"כ בשם סנפיר, כי הסנפירין הם תולדתו. ונקרא היסוד ג"כ בשם סנפיר ע"ש תולדותיו, כי הם מהחור"ג שבו. וכן הוא מבואר בתיקונים (תיקון כא דף מד ע"ב) כי הסנפירין הם חור"ג ע"ש ובהג"א שם (ד"ה תרין סמכי קשוט) (דע"ה ח"ב מה ע"ב).

²⁴⁴² כמ"ש תורה צוה לנו משה מורשה ואמרו (ברכות נו ע"א) א"ת מורשה כו' (יהל אור).
²⁴⁴³ ענין קריאת השמות אינו רק תיקון ממש וכו' כי הוא בירר כל חלקי הנפשות הבעלי חיים כולם שהיו בסיגים של אותם המלכים וכו', אבל שני בחינת הצומח והדומם לא בירר כל הצריך להם כמו שעשה בבעלי חיים שבירר כולם לגמרי זולת בהמות בהררי אלף כנזכר, וזהו מטעם שלא קרא שמות כי אם לבהמה ולחיה ולעוף השמים אבל לצמחים ואילנות ולחלקי הדומם לא קרא. גם תבין בזה טעם למה נאסר אדם באכילת בשר ולא הותר לו רק אכילת צמחים בלבד כמ"ש הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע לכם יהיה לאכלה. והטעם הוא כי כוונת האכילה היא לברר הטוב שבמאכל ההוא ולהעלותו מן הקליפות והסיגים המעורבים בהם וכבר היו כל הבעלי חיים מבוררים לגמרי ולכן לא הותרו לו באכילה. אבל הצומח שהם העשבים ואילנות הותר באכילתם כי עדיין היו צריכים להתברר ע"י האכילה ההיא (שעה"מ עקב).

²⁴⁴⁴ לעיל סט ע"ב. ועי' תז"ח מג ע"ג.

²⁴⁴⁵ עי' דע"ה ח"ב פד ע"ב וזה תמצית לשונו: אף נח נכנס לנסיון הזה [שיש מצוה לדעת את הרע פי' ידיעת השדים] ועכ"ז לבחור בטוב, והוא עיקר עומק החטא דעץ הדעת אשר בו נכשל אדם הראשון, וגם הוא לא עמד בו ונכשל. אמנם כניסתו היתה לש"ש ע"מ לתקן את החטא דאדה"ר. והוא מ"ש "ויחל נח איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה". שכן "כרם" הוא כינוי למלכות דאצילות, והיא מתפשטת ושוכנת בהיכל קודש הקדשים דבריאה, ובה הוא סוד היין המשמח. וע"י החטא של אדה"ר שהרע נשתרבב למעלה, נאחזו החיצונים בסופה ובתחתיה, ושם הוא מקום בחינת היין המשכר, וע"י היניקה הזו נעשית אף מלכות הרשעה לבחי' כרם. שהרי ע"י המבול, שנעשה דין פרשעים, נתקן קצת החטא דאדה"ר ונסתמה הפרצה, כי כשהרשעים כלין אזי מתבטלות אף הקליפות, והפרצה נסתמה ע"י חורבן העולם דהמבול. אך כאשר נכשל נח באותו היין המשכר, חזר וניער וגלי פרצה דעלמא דהוה סתים. אמנם נח לא חטא כ"כ כאדה"ר, שכן עיקר הפגם דאדה"ר היה

תיקון חלק ה

תרגום: §

(עב) עי' זהר ח"ג יג ע"ב: פקודא עשיראה לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עלאה²⁴⁴⁶ דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו²⁴⁴⁷ פתח ואמר (שיר ז ו) ראשך עליך ככרמל האלו קרא אוקימנא ואתמר אבל ראשך עליך ככרמל דא רישא עלאה (ד) תפילין דרישא²⁴⁴⁸ שמא דמלכא עלאה קדישא יהו"ה²⁴⁴⁹ באתוון רשימין כל את ואת פרשתא חדא שמא קדישא גליפא בסדורא דאתוון²⁴⁵⁰ כדקא יאות ותנן (דברים כח י) כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך אליו תפילין דרישא דאינון שמא קדישא בסדורא דאתווי: תרגום: §

(עג) עי' זהר ח"ב צא ע"א: ורזא דא (משלי ל כא) תחת שלש רגזה²⁴⁵¹ ארץ ואיהו לא תעשה לך חד פסל תרין וכל תמונה תלת וארץ דא על דא אתרגיזת פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים (שמות כ ה) אילנא חדא דאינציב חדא ותריין זמנין ואתלת זמנין וארבע זמנין ואתפקד על חובי קדמאי אב ובן שלישי ורביעי חד הוא (לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וגו') כד לא אתתקן (מתתקן) ולא חייש לאתתקנא וכן בהפוכא ודא (דא) לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי וקאים על קיומיה²⁴⁵² ועושה חסד וגו'²⁴⁵³: תרגום: §

(עד) עי' שעה"כ עט ע"ד: וה"א הא' בגרון דז"א, אשר שם מתלבש היסוד דאימא²⁴⁵⁴, אשר בתוכו מוח הדעת הכלול מה' חסדים וה"ג, ובחי' היסוד הזה דאימא אשר בגרון דז"א הוא בחי' א'

עי' שירד לשם בעודו ברום מעלתו, ולכן היה אדה"ר מוזהר ע"ז מפי הקב"ה. והקב"ה כביכול הוצרך להוכיח את אדה"ר ע"כ כדי שישבו, ואילו בנח כתיב "ויקץ נח מיינו", דהיינו שמעצמו חזר בו תיכף לאחר חטאו והתחרט, ע"כ.

²⁴⁴⁶ מה הוא מניח תפילין אף אתה (אור יקר).

²⁴⁴⁷ סוד מוחין דצלם בתי תפילין (רח"ו).

²⁴⁴⁸ פירוש, רישא עילאה הם תפילין של ראש, שהם ד' מוחין דז"א (מ"מ).

²⁴⁴⁹ זהו תפילין דרש"י (רח"ו).

²⁴⁵⁰ בתפילין נמצאו ב' מציאויות או סדר הפרשיות קדש והיה שמע והיה [היינו תפילין דרש"י], דהיינו יהו"ה כסדרן, או הויות להדידי דהיינו יהו"ה [היינו תפילין דר"ת] שהוא שם קדוש, אמנם מורה על הגלות והפירוד, והם מצד הבינה מצד הדין ועת האמר כי תפילין אלו כיון שהם האותיות מחכמה ראוי שיהיו כסדרן (אור יקר) עי' תז"ח מו ע"ד וגר"א שם ד"ה ואיהו עיקרא דתפילין.

²⁴⁵¹ ואף שכתב ה' אלהיך, כבר פ' שהוא ענין אחר לאתער אלבא כו' (יהל אור).

²⁴⁵² כדן (נוסף במ"מ).

²⁴⁵³ ור"ל כמ"ש הרב שפסוק פוקד עון אבות וכו' הוא באדם אחד שנתגלגל ג' פעמים, עם פעם ראשונה הם ד' פעמים, ואינו מתגלגל רק אלו ה' פעמים דווקא ותו לא, וכל זה אם לא עשה שום תיקון בד' גלגולים הנז'. אבל כשעושה שום מצוה בכל פעם, אזי מתגלגל אפילו עד אלפים פעמים, וזש"ה פוקד עון אבות וכו' שפעם א' נקרא אב ופעם ב' נקרא בן וכו', עד רביעים, דהיינו ארבעה פעמים דווקא. וכל זה אם הוא לשונאי, אבל ועושה חסד, דהיינו אם בכל פעם עושה שום מצוה יתגלגל עד אלפים, עכ"ל בספר הגלגולים (מ"מ).

²⁴⁵⁴ עי' שער הפסוקים וישב שיסוד דאימא מתפשט מהגרון עד החזה, וכן הוא בשער לידת המוחין פרק ג, וכן הוא לקטן עט ע"ד, אם כן צ"ע כוונתו כאן, ויתכן ששם מדובר בתיקון, וכאן בגלות וצ"ע. ועי' שעה"פ בראשית דורש ב': פגם ה', בשאר גופו דז"א והוא, כי נודע שמוח הדעת מלושב ביסוד דאימא. ובהיות הדעת למעלה, גם היסוד דאימא היה למעלה. ובחינת המלכות דאימא, שהיא עטרת היסוד שבה, היתה בשליש עליון דת"ת דזעיר עד החזה, ועתה שירד מוח הדעת למטה, גם הכלי שלו שהוא היסוד דאימא, ירד עמו שם, ונמצא שירד שיעור ספירה אחת שלימה. כי בתחלה היה היסוד בדעת, והעטרה בשליש עליון דת"ת. ועתה היסוד דאימא הוא בת"ת דזעיר, והעטרה שלה בשליש העליון דיסוד דז"א.

ועי' שעה"ק עו ע"ד: שער ההקדמות - דף עו עמוד ב

הנה נתבאר, כי הדעת של ז"א כלול מב' עיטרין, חו"ג, מלובשים תוך כלי היסוד דאימא. וזה היסוד דאימא, מתלבש תוך כלי הדעת של ז"א. והעטרה של היסוד, מלובשת תוך השליש עליון דת"ת דז"א, שהוא עד החזה דז"א, ונודע, כי פי היסוד דאימא, אינו רחב, אמנם צר מאד, ולכן אין הגבורות יכולות

תיקון חלק ה

של מילוי ה' ראשונה, כי ה' עצמה היא בגרון, וא' שבמילוייה הוא היסוד דאימא שבתוך הגרון. ולכן זו הא' היא שם אהיה בריבוע העולה דם, וזה נקרא דם חיות²⁴⁵⁵ המחיה את ז"א בסוד הדעת שבתוכו²⁴⁵⁶, אשר בו כתיב (משלי כד ד) ובדעת חדרים ימלאו. ונודע כי הדם שבגרון נקרא דם חיות, וזה פשוט.

ואות וא"ו הוא למטה, כאשר מתפשט הדעת ויורד למטה בשליש עליון דת"ת דז"א עד מקום החזה שבו²⁴⁵⁷, ואז מתגלה הדעת בהתפשטות ה' חסדים וה' גבורות²⁴⁵⁸. והנה אות אלף שבמילוי אות וא"ו הנתונה בין ב' הווין הוא שם אהיה ג"כ בריבועו העולה ג"כ ד"ם, והם בחי' לבושי החסד והגבורות המתפשטים שם.

והנה אות א' זו היא בגימ' ד"ם, ואם תסיר אות א' זו מן ההוי"ה דמ"ה תשאר ההוי"ה כחשבון ד"ם ג"כ. ונמצא כי כל ההוי"ה זולת א' זו היא בגימ' ד"ם, וא' זו הרומזת לשם אהי"ה בריבועו גם הוא בגימ' ד"ם, א"כ הוא דם בתוך דם. ובהתחברות דם אהיה בדם שארית שם ההוי"ה דאלפין יהיה הכל מ"ה כמנין אדם. וז"ס (בראשית ט ו) שופך דם האדם באדם כמבואר במ"א (ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק ה, ושעה"פ וישב).

(עה) עי' זהר ח"ב ר ע"א: ויכתבו ספר זכרון²⁴⁵⁹ מאי איהו אלא אית ספר לעילא²⁴⁶⁰ ואית ספר לתתא²⁴⁶¹ זכרון אתר ונ"א אתו קיימא קדישא²⁴⁶² דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא²⁴⁶³ ספר זכרון תריין דרגין²⁴⁶⁴ דאינון חד ורזא דא שם יהו"ה שם חד יהו"ה חד וכלא מלה חדא²⁴⁶⁵. בגין דאית שם ואית שם שם לעילא²⁴⁶⁶ דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע²⁴⁶⁷ ולא אתרמיז בידיעה כלל²⁴⁶⁸ ודא אקרי נקודה עלאה²⁴⁶⁹ שם לתתא דאקרי שם (דברים ד לב) מקצה השמים²⁴⁷⁰ ועד קצה השמים בגין דקצה השמים אקרי זכרון והאי שם איהו נקודה דלתתא דאיהו שם מההוא זכרון²⁴⁷¹ דאיהו קצה השמים דנטיל כל חיין²⁴⁷² דלעילא ודא איהו קצה השמים דלתתא ושם דיליה איהי נקודה דלתתא נקודה דא²⁴⁷³ איהו ספר דקיימא בחושבנא ולודא הוא ולחושבי שמו²⁴⁷⁴ ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטריין²⁴⁷⁵:

לצאת, עד שבתחלה יצאו החסדים, הנקראים מים, שבטבעם לצאת דרך נקב קטן וצר, וכל מה שמקלחים ויוצאים, מתרחב פי המקור, שהוא פי היסוד הנז', ע"י רבוי ה' נחלי מים, שהם ה' חסדים, המקלחים ויוצאים בו. ואחר שנפתח פתח פתוח לרוחה, ע"י קלוח מימי החסדים, יוצאים גם הגבורות:²⁴⁵⁵ נראה שצ"ל דם הנפש, וכן הוא בכריתות כ ע"ב וכב ע"א, וכן הוא בע"ח שער ט"ל פרק ה.

²⁴⁵⁶ עי' לשון דורש ט': ונודע כי מקום יסו' דאי' הוא שם בגרון דז"א והדעת שם הוא מתלבש תוך היסוד דאימא, ע"כ.

²⁴⁵⁷ עי' ע"ח ח"ב ה ע"ג שזה סיום הגרון.

²⁴⁵⁸ בגילוי (נוסף במב"ש).

²⁴⁵⁹ ע ע"א (הערת הזהר). אמר לזכור ברית, דע"י שרואה אדם את אשתו מקושטת, מתעורר בריתו, והוא הזכרון שזוכר בריתו, דהתעוררות הוא ע"י זכרון הברית, וביה הזכרון ספר זכרון, כמ"ש בפ' ויקהל (ר ע"א), והוא כל זכור, דבגינה אשתמודע דכורא דכר (בהגר"א על תיקון"ז מח ע"א).

²⁴⁶⁰ אבא (מ"מ).

²⁴⁶¹ מלכות (מ"מ).

²⁴⁶² יסוד (מ"מ).

²⁴⁶³ פי' כל המוחין נכללים בו (מ"מ).

²⁴⁶⁴ מלכות ויסוד (רח"ו).

²⁴⁶⁵ פי' ספר זכרון כמו שם ה' שהם יסוד ומלכות (מ"מ).

²⁴⁶⁶ קסב ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).

²⁴⁶⁷ מא"א (מ"מ).

²⁴⁶⁸ מעתיק יומין (מ"מ).

²⁴⁶⁹ צג ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).

²⁴⁷⁰ פי' שמים הוא זעיר וקצה העליון הוא יסוד דאימא וקצה התחתון הוא יסוד דזעיר. והביא פסוק זה לומר שקצה השמים שהוא יסוד הוא זכרון (מ"מ).

²⁴⁷¹ פי' שמלכות מקבלת מיסוד (מ"מ).

²⁴⁷² מוחין דקיימא בחושבנא (רח"ו). פי' שכל החשבונות בסיהרא אינון (מ"מ).

²⁴⁷³ מלכות (רח"ו).

תיקון חלק ה

(עו) עי' זהר ח"א טז ע"א: ואחר האש קול דממה דקה הכא אשתכח שם יהו"ה ארבע פרקין הכא דאינון פרקי גופא ואברין ידיען דאינון ארבעה²⁴⁷⁶ ואינון תריסר והכא שמא²⁴⁷⁷ גליפא דתריסר אתונון דאתמסר לאלהו במערה²⁴⁷⁸.
תרגום: §

עי' זהר ח"ב רא ע"ב: כדין פרחין אתונון דקיימין באוירא דבשמא קדישא²⁴⁷⁹ דתריסר אתונון²⁴⁸⁰ דההוא שמא שליט באוירא²⁴⁸¹ והאי איהו שמא דהוה טאס ביה אליהו עד (לא) ודאסתלק לשמיא והיינו דקאמר עובדיה לאלהו (מ"א יח יב) ורוח יהו"ה ישאך בגין דבשמא דא הוה אליהו טאס ביה באוירא והאי איהו שמא דשליט באוירא:

²⁴⁷⁴ פי' שכשמו שהיא מלכות יש בה חשבון (מ"מ).
²⁴⁷⁵ פירוש כי בין בהבנת המלות ובין בחשבנם הוא אחד. כי שם עולה בחשבון ספר. ועיין במה שנתבאר אצלנו בכונת העולה לס"ת לקרות מה יכוין במילת ספר (שער מאמרי רשב"י).
²⁴⁷⁶ ב' שוקיים וב' דרועין ב' יריכין וב' אצילי וב' ידיים, וב' רגלים. בפרטם י"ב, ובכללם ד', ב' ידיים וב' רגלים (רח"ו).
²⁴⁷⁷ עי' השמטות סי' כו (הערת הזוהר).

²⁴⁷⁸ זה הוא יה"א ה"ד וה"נ ה"י, שהוא צירוף יה"ה הו"ה א"י א"דנ"י, והוא היה כתוב באדרת אליהו, כך מצאתי בכתיבות הרח"ו זלה"ה, ונלע"ד שהוא סוד חו"ג כלולים יחד בתוך הנקבה, וגם הוא בגי' ב"ן ואדנ"י, והנקודות עולות רל"ו, שהוא סוד ד' אותיות הו"ה ועסמ"ב היוצאים מהם הרי רל"ו. ועוד שם ב"ן שהוא בגי' אליהו נדרש לסוד רל"ו על זה הדרך, י"פ ו"ד הוא ק', ואח"כ (חב"ד) חבר ב' הה"ן, והכנס (והכניס) זה בזה, ואמור ה"ה פעמים ה"ה גם הוא ק', ועוד ו"פ ו' ל"ו, הרי רל"ו. ועוד השם עם נקודותיו עם כללות השם וכללות הנקודות בגי' א"ל שד"י, שכן סודו של שם זה הוא ביסוד הנקבה (רמ"ז). מצאתי בגליוני הראשונים הוא השם השולט באויר ובו היה טס אליהו ע"כ ובזוהר ויקהל דף רא ע"ב וכו' וברח"ו שם, וכו', ולפי זה מ"ש הכא אשתכח שם הו"ה ד' פרקין וכו' הכוונה על שם הו"ה השולט על קליפת קול דממה דקה כי שם הו"ה זה הוא בת"ת דז"א וד' פרקין היינו ד' אותיות הו"ה וא"ש דקאמר ד' פרקי גופא כי כל אלו הד' פרקים הם בת"ת דזעיר הנק' גופא ומ"ש ואיברין ידיען יובן במ"ש הרב בסוד העמידה כי הת"ת דזעיר לבדו יש בו שם הו"ה מלבד ההו"ה הכולל את הזעיר כולו עוד יש הו"ה בת"ת דזעיר לבדו ונחלקת בת"ת עד"ז יו"ד חכמה שבת"ת זעיר: ה ראשונה היא בינה שבת"ת זעיר ו היא גוף התפארת דת"ת זעיר ד אחרונה היא עטרת היסוד שבת"ת זעיר הרי ד' אברים ידיען (מ"מ).

²⁴⁷⁹ נראה לי שהוא הנזכר בבראשית טז ע"א ועיי"ש (רמ"ז).
²⁴⁸⁰ כתב הרב הוא שם אה"ה הו"ה אד"ני משולבים הם י"ב אותיות (מ"מ). עי' בהגר"א בסד"צ ב ע"א ד"ה הספירות הן הולכין בתלת תלת, חב"ד חג"ת נה"י, ומלכות היא רביעית שכוללת את כולן, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"ג) דתשע ספירות אינון משולשין בעד"א כו"ד, ח"ח"נ"ב ב"ג"ה כ"ת"י, ומלכות עשירין לון ורביעין לון, וז"ס שם של י"ב, שמלכות היא כלולה בכל קו האמצעי, שהוא המכריע וצריך להיות כלול משניהם, ביסוד היא עטרת היסוד, ובת"ת שם שני מלכים - הערה שלי עי' תיקון ה ע"א, שנוק' היא רביעא לכל תלת, ועי' פת"ש נקודות טז וז"ל, נוקבא יש לה ג' שרשים ומקומות אשר היא דבוקה בז"א, הא' בעטרת היסוד, הב' בטבור, הג' בפה, והענין, כי עיקר יציאתה הוא במקום שיש נקב, שלכך נקראת נקבה כנודע, שבהיותה נקודה לבד היא בעטרת היסוד, וכשהיא פרצוף עד החזה למטה, כתרה במקום פה הטבור, ובהתגדלה לגמרי כתרה נגד הפה יסוד אימא שבדעת דז"א, בסוד כלת משה, עכ"ל, ועי' לעיל ג ע"ד, שם י"ב היא בדעת ששרשו בכתר, ועי' בלש"ו ביאורים ח"א נה ע"ג, שמקשה מתפילת ר' נחוניה בן הקנה ששם י"ב ביסוד, וכאן כתוב שהיא תופס כל הקומה, ומתרץ שכל העד"א אחד, ועי' לש"ו כללים ח"א סט ע"א שמצד עצמם אין הבדל בין ת"ת ליסוד אלא רק מצד הקו ימין ושמאל יש הבדל, (עי' בהגר"א בתיקון פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א'), ולכן מובן לנו שהרי עיקר כוונת הגר"א לא לדעת בפרט (כמ"ש"כ בביאורים שם) אלא לכללות כל העמוד האמצעי מכתר דעת ת"ת יסוד, ועי' לש"ו כללים ח"א סח ע"ב שמקום הנוק' בטבור הוא הכתוב באד"ר קמא ע"ב שזה מאחוריו.

²⁴⁸¹ בראשית טז ע"א (הערת הזוהר). שם בן י"ב בת"ת שליט באויר כי אויר רוח ת"ת (רח"ו).

תיקון חלק ה

ואינו אתון פרחין וסלקין בההיא מלה²⁴⁸² והוא ממנא דמפתחין (דמאריה) דאורא בידיה וכל אינון ממנן אחרנין כלהו סלקין ביה עד רקיעא ואתמסר בידא דממנא אחרא לסלקא לעילא: תרגום: §

(עז) עי' זו"ח כז ע"ג: גוון חור²⁴⁸³ דעיינין דיליה איהו נחש גוון סומק²⁴⁸⁴ שרף גוון תליא ירוק כליל מתרווייהו עקרב גוון רביעא אודם²⁴⁸⁵ צמאון אשר אין מים: תרגום: גוון הלבן שעניו הוא נחש, גוון השלישי הוא ירוק הכלול משניהם, גוון הרביעי הוא אדום צמאון אשר אין מים.

(עח) עי' זהר ח"א נ ע"ב: אבל תא חזי מאן דבעי למנדע חכמתא דיחודא קדישא יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא או מגו בוצינא דדליק²⁴⁸⁷ דהא שלהובא לא סלקא אלא כד אתאחד במלה גסה [נ"א אחרא²⁴⁸⁸] תא חזי בשלהובא דסלקא²⁴⁸⁹ אית תרין נהורין חד נהורא חוורא²⁴⁹⁰ דנהיר וחד נהורא דאתאחיד [בה] אוכמא או תכלא²⁴⁹¹ ההוא נהורא חוורא²⁴⁹² איהו לעילא וסלקא באורח מישור²⁴⁹³ ותחותיה ההוא נהורא תכלא²⁴⁹⁴ או אוכמא דאיהו כרסיא לההוא חוורא²⁴⁹⁵ וההוא

²⁴⁸² אע"פ שאמר לעיל שמלאך הממונה בסטר מזרח הוא שמעלה התפלה. וכאן אמר שהאותיות הם המעלים אותה. "ל שהמלאך בכח "ב אותיות הנזכר" הוא מעלה אותה נמצא שהכל אמת וז"ש וההוא ממנא (מ"מ).

²⁴⁸³ בז"ח פרשת יתרו (כז ע"ג) אמר גוון סומק שרף, דהוא מרה ואודם, עקרב. וכן אמר לקמן (קכה ע"ב &) בהגהה למטה בגוון סומק מתלבש גבריאל ותחותי שרף בגוון ירוק מתלבש אוריאל שר שלום כו' אבל לקמן (קכו ע"א &) בנקודין ירוקין כו' מסט' דמרה, וכן לקמן (קכז ע"ב &) אמר אנפין ירוקין אינון מסט' דמרה ירוקין כו' אנפין סומקין מסט' דמאדים כו', אלא שאמר שירוק הוא היפוכא דחוור, וסומק הוא בינוני במקום ירוק, והוא הפוכא דאודם, והוא סותר בשני דברים למ"ש בז"ח (כז ע"ג) דשם אמר גוון חוור כו' נחש גוון סומק שרף גוון תליא דאיהו ירוק כליל מתרווייהו עקרב, ובקרא הוא ירוק גוון קדמאה ואח"כ גוון חוור ואח"כ סומק שכתוב (&) והנה רוח סערה ענן גדול כו'. וע' בפרשת ויקהל (רג ע"א) גוון קדמאה ירוקא כו', ע"ש. וכן באליהו (&) רוח גדולה כו' ואחר הרוח רעש, דהוא ענן גדול, ואחר הרעש אש. וכן בפרשת בראשית (&) תהו ובהו וחשך, וחשך הוא אש, כמ"ש (&) וההר בוער באש חשך כו', כמ"ש בפרשת בראשית (יא ע"ב) ע"ש, לפי שאין ביניהם מכריע שריא מבחוץ דאסתרס (בהגר"א על תיקון קעב ע"ד, קמד ע"ג).

²⁴⁸⁴ עי' לקמן הערה. Error! Bookmark not defined.

²⁴⁸⁵ אוכם (יהל אור).

²⁴⁸⁶ ועמ"ש בתיקוני ת"ע {קמד:} (יהל אור).

²⁴⁸⁷ דע כי יש יחוד עליון ניכר בגחלת ובשלהבת והם ה' בחינות כנגד חמשה פרצופים שבעולם האצילו ממטה למעלה ואלו הם תכלת הדבוק בפתיל' ופעמים היא גוון אודם והירוק והלבן ואור אחד מקיף ניכר לעין ואור אחר עליון יותר ומקי' על כולן ואינו ניכר ונרגש לעין (שער מאמרי רשב"י). ²⁴⁸⁸ ולפיכך אש עליון צריך לאש תחתון כדי לעלות, והיינו טעמא שצריך ליחוד המלכות ליחד אליה שבעה היכלות, שאין לה עליה למעלה להתייחד אם לא על ידי שהם מקבלים השפע ומעלים ההתעוררות (אור יקר).

²⁴⁸⁹ ונגד היכל השביעי הוא רוחא דשלטא עלייהו, שהוא אינו נראה כלל וכלל, והוא דרגא דמשה, ולכן לא כתיב ב' ראה כלל. וכל שראו הכל בנוק', שהן בהיכלות אלו. וכ"ה בהיכלות ומה שבתוכן ורוחא דשלטא עלייהו. וז"ש לא אתדבק ההוא דסתים דשלטא עלייהו. רומז על הרוחא. וכן להיכל הז' ולכל הנ"ל. והן ג' מיני אור בנר כמס"ל דף נ"א ע"א ת"ח בשלהובא דסלקא אית תרין נהורין (יהל אור ח"א טז ע"א).

²⁴⁹⁰ הוא משל לת"ת כדמפרש לקמיה (אור יקר). בהקדמה י ע"ב, כא ועז ע"ב ופג ע"ב ויקהל ריג ע"ב ופקודי רכו ע"ב ובר"מ בפ' צו לג ע"א ויצא קנא ע"א תרומה קמא (ד"א).

²⁴⁹¹ הוא גוון נגד הקל' והיא בחי' נגדם שלא ישלטו שם, והיא גוון לה מצד הדין גם כן ושתייהם גווני דין (אור יקר). פקודי רכו ע"ב (ד"א).

²⁴⁹² ת"ת (רח"ו).

²⁴⁹³ ת"ת שהוא סוד קו האמצעי, לבן מצד לובן הכתר (אור יקר), קו האמצעי (רח"ו).

²⁴⁹⁴ מלכות (רח"ו).

²⁴⁹⁵ עם היות זה דין אוכמא תכלתא וזה רחמים חוורא, עכ"ז איהי כורסיא לההוא חוורא דהיינו שיש בו בחי' הלובר להתייחס הכסא אל הרוכב והיינו קשוטין דשכינתא (אור יקר).

תיקוני חלק ה

נהורא חוורא שארי עלויה²⁴⁹⁶ ואתאחידו דא בדא²⁴⁹⁷ למהוי כלא חד [וההוא] (דא) נהורא אוכמא²⁴⁹⁸ גוון תכלא דאיהו לתתא הוא כרסיא דיקר לההוא חוורא²⁴⁹⁹ ועל דא רזא דתכלתא והאי כרסיא תכלא אוכמא אתאחד במלה אחרא²⁵⁰⁰ לאתדלקא דהוא מתתא:

וההוא אתער ליה לאתאחדא בנהורא חוורא ונ"א עלאה ודא תכלא אוכמא לזמנין אתהדר סומקא²⁵⁰¹ וההוא נהורא חוורא דעליה לא אשתני לעלמין²⁵⁰² דהא חוורא הוא תדיר אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין לזמנין תכלא²⁵⁰³ או אוכמא²⁵⁰⁴ ולזמנין סומקא²⁵⁰⁵ והאי אתאחד לתרין סטרין אתאחד לעילא בההוא נהורא ונ"א עילאה חוורא אתאחד לתתא בההוא מלה דתחתוי דמתקנא ביה²⁵⁰⁶ לאנהרא (נ"א) מלין דשוין ליה לאדלקא [ולאתאחדא ביה²⁵⁰⁷]:

ודא אכלא תדיר ושצי לההוא מלה דשוין ליה²⁵⁰⁸ דהא בכל מה דאתדבק ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא שצי ליה [ואכיל ליה] בגין דאורחוי הוא לשיצאה ולמהוי אכיל דהא ביה תליא שצו דכלא מותא דכלא ובגיני כך איהו אכיל כל מה דאתדבק ביה לתתא וההוא נהורא חוורא דשריא עלוי לא אכיל ולא שצי לעלמין ולא אשתני נהוריה ועל דא אמר משה כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה²⁵⁰⁹ הוא אוכלה ודאי אכיל ושצי כל מה דשרי תחתוי ועל דא אמר יהו"ה אלהיך ולא אלהינ"ו בגין דמשה בההוא נהורא חוורא דלעילא²⁵¹⁰ הוה דלא שצי ולא אכיל:

תרגום: §

²⁴⁹⁶ היינו שהוא ג"כ רצונו להתייחד עמה ומעלה היא לו מפני האור המתרבה עליו ומפני תיקוניה וקשוטיה היפים (אור יקר). רצונו להתייחד בו (רח"ו). עי' שלח קסג ע"ב ותרומה קמט ע"ב (לש"ו).

²⁴⁹⁷ אחר תיקונו וייחוד המדרגות הזכרים בעצמן ותיקוני' וייחוד המדרגות הנקבות בעצמן שזהו אומרו איהו כורסיא לההוא חוורא תיקוניה לענין הייחוד כדאמרן וכן תיקון ידיה דשריא עלוי כדאמרן אחר כך אתאחדו דא בדא ייחודם זה בזה זכר בנקבה ה' אחד ושמו א' ואחר כך הוא ושמו א' דא נהורא אוכמא שהוא נהורא לפי האמת, אמנם יקרא אוכמא לערך אור עליון והנהגתו בדין דהיינו גוון תכלא כי גוון יקרא מציאות הפעולה להנהגה וירצה לעיל הוא סתם כורסיא כאשר הוא גוון תכלא או נהורא אוכמא אחד משתים וכו' (אור יקר), יחוד דכר ונוקבא (רח"ו).

²⁴⁹⁸ "אור" נוסף בדפ"ו.

²⁴⁹⁹ ת"ת (רח"ו).

²⁵⁰⁰ היינו הכחות המתפשטים ממנה להנהגת התחתונים שהם שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם והיינו התעוררות תחתון (אור יקר).

²⁵⁰¹ סומק מצד הגבורה כאומרו חרב לה' מלאה דם (אור יקר).

²⁵⁰² כאומרו אני ה' לא שניתי ואפילו אם יפעול בדין (אור יקר), ואפילו פועל דין אין שינוים בו (רח"ו).

²⁵⁰³ למטה תכלת דומה לים ולמטה ממנו הקלי' שהם מצולות ים, וכדי שלא יסתכלו בה היא מכסה עצמה בגד כליל תכלת ומשכן יוכרח (אור יקר).

²⁵⁰⁴ היינו למעלה יותר בגוון זה היא מתתקנת כאומרו אל תראוני שאני שחרחרת וכתוב שחורה אני ונאווה (אור יקר).

²⁵⁰⁵ והנה אוכמא ותכלא הם יחד תכלת לסתום אל החצונים ואוכמא להסתלק ובמקום שתייהם סומקא ח"ו מצד הדין להשפיעם בדין לפעול ואין לה ייחוד לכך במקום שתיים אלו סומקא לזה אמר לזמנין אוכמא או תכלא לזמנין סומקא ולא אמר לזמנין אוכמא (אור יקר). פי' כשהמלכות מלאה דינים היא אוכמא, שהאוכם גרוע מן האדום כמרד"ל שחור אדום הוא אלא שלקה, והסמוק הוא דין יותר מהתכלת (מ"מ).

²⁵⁰⁶ היינו ההיכלות (רח"ו).

²⁵⁰⁷ בסוד פעולת הרחמים דהיינו אוכמא לאנהרא ובסוד פעולת הדין דהיינו סומקא כאש לאדלקא (אור יקר).

²⁵⁰⁸ התעוררות המעשים והתעוררות התחתונים בסוד רוחניותם העולה ממטה למעלה בתפלות וכיוצא שמתמצא מהם רוחניות (אור יקר).

²⁵⁰⁹ "ה' אלקיך" הוא בחי' מלכות דאצילות (כמ"ש פ' יתרו פו ע"א ופ' צו לד ע"א וע' בראשית נא ע"א) הוא "אש אוכלה" כלומר אשא אכלא אשא, כי בכח הגבורות הממותקים שבה, הרי הם שלהובין דרחימו, היא מכלה את הקליפות והחיצונים ומבררת את ניצו"ק מהם אשר הם מאש הגבורות, ואוכלת אותן בסוד אש אוכלה אש. וזהו סוד עלייתם וכל תיקונם שעולים בה. וזהו שאמר "אל קנא" כי הוא מקנא על צערן של ניצו"ק ומברר אותן מתוך הקליפות ומעלה אותן אליה (דע"ה ח"ב נה ע"ג).

²⁵¹⁰ אספקלריא המאירה (אור יקר).

תיקון חלק ה

(עט) עי' זהר ח"ג קעה ע"ב: א"ר יצחק אינון חוטין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא²⁵¹¹ ברזא דלב²⁵¹² דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה²⁵¹³ וכלא הוא בלב דנפק²⁵¹⁴ מחכמה עלאה. תרגום: §

(פ) עי' זהר ח"ג רטז ע"ב: מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר דאינון מיכאל אריה ארבע אנפין דיליה [יְהוֹ"ה] (יהו"ה) ארבע²⁵¹⁵ אנפין²⁵¹⁶ דשור [דאיהו] (ואיהו) גבריאל ואינון [יְהוֹ"ה] (יהו"ה) ד' אנפין דנשר [דאיהו אוריאל] (ואיהו נוריאל) ואינון [יְהוֹ"ה] (יהו"ה) ואינון ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דתלת אבהן [דאוקמוה] (ואוקמוה) רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין²⁵¹⁷ נהורין²⁵¹⁸ לחשבן²⁵¹⁹ יב"ק ואינון [מֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמִלוּךְ] (מלך מלך ימלוך) יהו"ה אהי"ה אדנ"י סך הכל יב"ק [ר' אבא ור' יוסי וכו' ככתוב בסוף הספר]. תרגום: §

(פא) עי' זהר ח"ג רפג ע"א: בפסח איהי שכינתא י"ד הגדולה מסטרא דחסד²⁵²⁰ בראש השנה איהי י"ד החזקה מסטרא דגבורה במתן תורה י"ד רמה מסטרא דעמודא דאמצעיתא ותלת זמנין י"ד מ"ב ותלת אבהן דתליין מנייהו (ד)סלקין חמשה וארבעים כחושבן יו"ד ה"א וא"ו ה"א. תרגום: §

(פב) עי' זהר ח"ב קלב ע"ב: שמא דמ"ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרין²⁵²¹ בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא וס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף ועל דא סליק ולא נחית²⁵²² אתעטר גו מחשבה ועילאה זכאה חולקא (עלאה זכאה חולקיה) דמאן דידע ליה ואזדהר ביה.

²⁵¹¹ פי' מלכות (מ"מ).

²⁵¹² פי' שהמלכות נקרא לב שיוצאה מכנגד הלב דזעיר ולכך היא לבא דעלמא (מ"מ).

²⁵¹³ פי' זעיר (מ"מ).

²⁵¹⁴ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

²⁵¹⁵ ארבעה (דפ"ו).

²⁵¹⁶ בניקוד מֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמִלוּךְ (ועי' ליקוט על ניקוד זה שנדפס בת"ז דף י"ח) (יהל אור). הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמִלוּךְ, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), סוד שם של י"ב, שהוא ג' הויות דמֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמִלוּךְ, הויה ויהו"ה ויהי"ה, שהם י"ב אותיות דג' הויות וכמ"ש כ"ז בספר יצירה להגרא (פרק א משנה א אופן ג דף ג ע"ד²⁵¹⁶) ובכ"מ. וכן מֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמִלוּךְ הוא גימטריא ר"פ, כמנין מנצפ"ך. וכן הנקודות דמֶלֶךְ מֶלֶךְ יְמִלוּךְ הוא גימטריא ק"ב²⁵¹⁶, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א²⁵¹⁶) ופ' עקב (דף רעב ע"ב²⁵¹⁶) ובכ"מ בזוהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א²⁵¹⁶). וכן הוא גימטריא הויה אלהים, שהוא כללות החו"ג, שהם בדעת וכו' אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם ה"ב צרופי הויה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הויה מלך הויה ימלך, ג' צירופים מהג' יודי"ן, וג' מהג' ההי"ן, וג' מהג' ווי"ן, וג' מהג' ההי"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יודי"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) וע"ש בהגרא (ביאורים ח"א נה ע"ג).

²⁵¹⁷ (ס"א נקודין) (נוסף בדפ"ו).

²⁵¹⁸ ר"ל נקודין כמ"ש בת"ז (כא ע"א) (יהל אור).

²⁵¹⁹ שוא דימלוך לא חשיב שהוא נח. וכ"ז קאי על מ"ש בזוהר ר"ח פתח כו' ויין ישמח כו'. וג' חיוון הן בג' לגולים, וזהו להצהיל פנים, י"ב פנים הנ"ל. מה שחרב י' מן יב"ק, עכשיו החזיר כנ"ל (יהל אור).

²⁵²⁰ עי' לעיל צו ע"א ורנז רע"ב (לש"ו).

²⁵²¹ ויקרא עח ע"א קח רנו ע"ב (הערת הזהר).

²⁵²² רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי פ' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג"כ עולות, ח"ק בט"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג' עולות, ז"ק הרי זוג עולה, קו"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד היושר וההפוך כדפי'. ושם מצפ"ץ יקרא

תיקון חלק ה

שמה דע"ב אתון דוד דקא²⁵²³ מתעטרא באבהן ורוא דיליה סליק ונחית כגוונא דא מצפ"ן
מצפ"ן שמה דתליסר מכילן דרחמי²⁵²⁴ אינון תריסר רוא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא
עליהו²⁵²⁵ ובגין כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי דסליק ולא נחית ועל דא²⁵²⁶ שמה
דע"ב סליק ונחית²⁵²⁷ סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא שמה דתליסר מכילן סליק מסטרא דא
ונחית מסטרא דא והוא נחית בגין לאמשכא טיבו לתתא ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ן ו"פ ז"ע
ח"ס ט"ן י"ם כ"ל אתון קדמאי סלקין בחושבנא ואתון נחית בחושבנא בגין לאמשכא טיבו
ודלעילא לתתא (לעילא ותתא).
תרגום: §

(פג) עי' זהר ח"ג רלד ע"א: ת"ח לבא הא אתמר אבל לב דא איהו נורא דדליק²⁵²⁸ ואלמלא
דזמין לגביהו מלכא עלאה כנפי ריאה דאתין לקמיה רוחא מרוחא²⁵²⁹ דנשיב מגו בוסמין עלאין²⁵³⁰
הוה אוקיד לעלמא ברגעא חדא:

עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משובחת אלא שאין בה עונ"ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת
היא א"ת ב"ש, עולה להקשר ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה
ושתיה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם
עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בעונ"ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמז
באל"בם דהיינו ב"ם דאל"בם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הברור נעשה ע"י בחי'
הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכלין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא
סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע
לטוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא
עושה חסד עם כל כנז', והוא תכונת מים שהם מתפשטים ויורדים תמיד, משא"כ הגבורות הוא
כתכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב דהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזוה"ק
(תרומה קלב ע"ב), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות
כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא
הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות.
ובעולם הבריאה הוא הב' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה יו"ו. ובעולם
היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב
הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד
בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו',
ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא
העשר פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל ה"ל"ב נתיבות,
ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד
ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

²⁵²³ בראשית לג ע"ב רז ע"ב רלד ע"ב ויקרא קנ ע"ב (הערת הזהר).

²⁵²⁴ פי' כל השמות יוצאים בחילוף האלפא ביתות, והנה י"ג מדות של (שמות לד ו) ויעבור מתחלפים
בא"ת ב"ש, וא"ת ב"ש סליק ונחית, וגם אלו השמות סלקין ונחתין (זהר הרקיע). הוא מצפ"ן מצפ"ן
תע"ך גספ"י וכו' (רמ"ז). פי' כתב הרב ה' ה' הם ב' מצפ"ן והם ב' פאות דא"א ומשפיעים לדיקנא שהם
י"ג מכילן דרחמי (מ"מ).

²⁵²⁵ נוצר חסד הוא כולל כולם וכן מזל ונקה כולל כולם, נמצא שה"ב האחרים יוצאים ממזל הח' או
ממזל ונקה (מ"מ).

²⁵²⁶ "סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי שמה דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא"א מוסגר בדפ"ק.
²⁵²⁷ ר"ת וס"ת הולך כסדר הפסוקים ואמצע הוא להיפך וכ"ה רוב השמות וכמעט כולם כידוע וז"ש
(לעיל) שמה דמ"ב [כו'] סליק ולא נחית שהוא כסדר וכ"ה שמה דתליסר מכילן ג"כ סליק ונחית כנ"ל
(יהל אור).

²⁵²⁸ בינה נקרא ל"ב (רח"ו).

²⁵²⁹ הריאה ולבא הם סוד חו"ב, דלא מתפרשין דא מן דא (זהר ויקרא ד ע"א) ולבא סוד בינה, ה'
עלאה, מינה נפיק מלכות ה' תתאה, והוא סוד הנפש שבכבוד המתפשט מן הלב כנז'. [וברע"מ שם אמרו
כי על סוד כנפי ריאה דנשבין על לבא, והוא רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עלאין שהם אר"א עלאין
על אשא דבינה שבלב, הנה על זה נאמר (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים
בכנפיהם על הכפורת, דא כפורתא דלבא (הקד"ש קה ע"ד), הקדמת תיקונים (יד ע"ב) לב נור דליק, וכן
בתיקון י"ג (כט ע"א) לבא איהו אש אכלה כו', ואי לאו כנפי ריאה דנשבין על לבא הוה אוקיד כל גופא,
וכן הוא ברע"מ (פנחס דף רכז ע"ב) דאי לאו (כנפי ריאה) דנשיב בבתינ דלבא הוה נורא דלבא אוקיד כל

תיקון חלק ה

תרגום: בא וראה הלב הרי נאמר, אבל לב זהו אש ששורף, ואם לא שהזמין אליו המלך העליון את כנפי הריאה שמביאים לפניו הרוח מרוח שנושבת מתוך בשמים עליונים, היה שורף את העולם ברגע אחד.

(פד) עי' זהר ח"ב סג ע"ב: ומאי הוא ממעמקים קראתיך (תהלים קל א) הכי תאנא כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי בעותיה ולצללאה²⁵³¹ מעמקא דלבא בגין דישתכח לביה שלים בקודשא בריך הוא ויכוין לבא ורעותא ומי אמר דוד הכי²⁵³² והא כתיב (תהלים קיט י) בכל לבי דרשתיך²⁵³³ ודא קרא סגי מאי בעי ממעמקים²⁵³⁴: אלא הכי תאנא כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא בעי לכוונא דעתא ונ"א לבא ורעותא²⁵³⁵ מעיקרא דכל עקרי²⁵³⁶ ונ"א מעומקא דכל עומקין לאמשכא ברכא²⁵³⁷ מעמקא דבירא²⁵³⁸ ונ"א

גופא. וע"ש עוד (דף רלג סע"ב) כי מוח ולב הם מים ואש רחמי ודינא, וע' ביאור רבינו בתיקון כ"ה (דף עח ע"א) כי הנורא דלבא הוא החום הטבעי שבלב (ביאורים ח"א סט ע"ד).²⁵³⁰ שהוא החיות הנמשך מחכמה ואינון רפאל וצדקיא²⁵³¹ להם חילותיה מביאים לה הארה (רח"ו). [ז"ל הגר"א בתיקונים כד ע"ד: אשא דבלבא ו' רוחא כו' - ר"ל, כנ"ל דהן עולה ויורד ומפרש הטעם למה היא אצל אביה והוא אצל אמו ומפרש היא למנטר לה דבגלותא היא בת הקטנה ושדים אין לה והיא ברשות אביה והוא אצל אימא למנטר לה רוחא ובעא מינה דלא כו' ועי' בפרשת פנחס רל"ד א' ובר"מ שם ואמר ומאריך רוגזאה דוא"ו הוא אריך אנפין ועיין בזוהר שם לב דא איהו נורא דדליק ואלמלא דזמין לגבי מלכא עילאה כנפי ריאה דאיתי לקמי' רוחא מרוחא דנשיב מגו בוסמין עילאין הוה אוקיד לעלמא כו' ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ב' כנ"ל קט"ו ב' בגין דאורי קדמאה נטיל בעמודא דאמצעיתא ואימא היא לשמאלא בחמימו סגי כנ"ל ובזמן שהיא מקרבה בבעלה דהוא מים בקרירו היא נתקררה אבל בגין דמרחקה מבעלה לכן ו' רוחא דנשיב כו' ולזמנא דייתי פורקנא כו' ו' אזיל לימינא להתחבר לה"א תתאה וי"ד הולך לשמאלא לה"א עילאה ואמר: כאן לסמכא וכאן לזקפא כמ"ש (תהלים קמה יד) סומך ה' לכל הנופלים סוכת דוד הנופלת וזוקף לכל הכפופים. ור"ל מע"ק דרוחא נשיב ביה, כמ"ש בתי' קט"ו ב' בגין דאורי קדמאה נטיל בעד"א (יהל אור).²⁵³¹ ויקרא ע' ע"א (הערת הזהר).

²⁵³² פי' וכי דוד צריך לומר זה הפסוק והלא כבר אמר בכל לבי וכו' וא"כ פסוק ממעמקים מיותר (מ"מ).

²⁵³³ מורה כי לענין כוונת הלב היות התפלה בכל לב סגי, א"כ ממעמקים אי אפשר לפרשו על הכוונה דאי הכי נימא בכל לב קראתיך ה' (אור יקר).

²⁵³⁴ היינו העמקים העליונים כדמפרש ואזיל ועתה מטעם זה צריך התפלה מעמקי הלב מפני שבבחינתו בכל לב הוא קושר ימין ושמאל בתפלתו אמנם מעמקי הלב הוא מושך מהעמקים העליונים התשובה אל בקשתו (אור יקר).

²⁵³⁵ שהוא נגדי לדעת ורצון שהוא הכתר דהיינו לעלות עד א"ס (אור יקר).²⁵³⁶ הוא כתר, סיבת הסיבות (אור יקר). פי' הם אר"א ומפרש סדר ההמשכה ואמר לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא. וכתב בספר אור ישראל שהמאמר הזה פי' האריז"ל בעצמו וז"ל מ"ש בפרשת בשלח סג ע"ב ביאור הדברים כי האדם יכוין בתפלתו בשרש כל השרשים כי יכוין להמשיך שפע וברכה מעמקי הבירא והוא כתיב הבינה הנקרא עמקא דבירא כדי שע"י כוונה ימשיך ברכות ממבועא דכולא שה"ס דעת העליון נתיב הזכרות כי כאשר נתעורר הנתבי התחתון שבתוך הבינה ע"י הצדיק בסוד מ"ן מתעורר הנתבי העליון שהוא מבועא דכולא לאושדא מ"ד ולאנגדא ברכאן לקבל מ"ן שעלו מנתיב התחתון שבבינה וזה בדרך היסוד עם המלכות ומשום דקארי ליה זמנין עמקא דבירא זמנין מבועא דכולא קבעי מאי הוא ואמר שהוא המקום היוצא ממנו אותו נהר היוצא שהיא בינה כנודע והמקום הזה נקרא עדן, ועדן יש בו ב' בחינות, הא' בחי' הזכרות אשר בעדן וזה נפיק מניה ההוא נהר כי עדן זכר ובינה נקבה יצאה ממנו ונאצלת ממנו, ולכך אמר "ואשתכח מניה" וכנגד ב' בחינות אלו הביא ב' פסוקים, כנגד בחי' הזכרות כתיב ונהר יוצא מעדן כדפי' וכנגד בחינת הנקבות נהר פלגיו כי משם יתפלגו מים העליונים כד"א ויהי מבדיל בין מים למים ומיין נוקבין אלו נמשכים מ"ן למלכות וזהו ישמחו עיר אלהים, ולכך נקרא עמקא דבירא שממנה נמשכים מ"ן לבאר התחתון ומקום זה נקרא ממעמקים קראתיך שהוא ב' עמקים עמקא דבירא ועמקא דכולא עמקא דבירא נוק' ועמקא דכולא זכר, וז"ש שם ודא איקרי ממעמקים עמקא דכולא ועמקא דבירא עכ"ל האריז"ל (מ"מ). ועי' שער מאמרי רשב"י ל ע"א.

²⁵³⁷ הבאר היא הבינה, שהיא נקראת באר שבע, עומק הבאר היינו שהוא כלול מג' ראשונות ועומקו יורד עד הכתר, וירצה "לאמשכא" שיהיו הברכות יורדות מהכתר ונמשכות דרך החכמה והבינה,

תיקו"ז חלק ה

דכלא בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא²⁵³⁹ וומאן (ומאן) הוא ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח מניה ההוא נהר דכתיב (בראשית ב' י') ונהר יוצא מעדן וכתיב (תהלים מו ה) נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים ודא אקרי ממעמקים²⁵⁴⁰ עמקא דכלא עמקא דבירא דמבועין נפקין ונגדין לברכא כלא ודא הוא שרותא לאמשכא ברכאן מעילא לתתא: תרגום: §

(פה) עי' זהר ח"א א ע"ב: ואית אחרא לתתא²⁵⁴¹ ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמאא סתימאא דאקרי מ"י קיימא לשאלה²⁵⁴² כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ"ה²⁵⁴³ מה ידעת²⁵⁴⁴ מה אסתכלתא²⁵⁴⁵ מה פשפשתא²⁵⁴⁶ הא כלא סתים²⁵⁴⁷ כדקדמיתא ועל רזא דנא כתיב (איכה ב' יג) מה אעידך מה אדמה לך: תרגום: §

(פו) עי' זהר ח"א מד ע"א: היכלא חמישאה²⁵⁴⁸ היכלא דא היכלא דברקא זהיר דאיהו רוחא דמזהיר²⁵⁴⁹ נהיר לאינון תתאי²⁵⁵⁰ רוחא דא (ד)איהו כליל ופתח וסגיר²⁵⁵¹ [נהיר ו]נציץ לכל סטריין²⁵⁵² מנציצו דא נהיר חד נהורא כעין ארגוונא²⁵⁵³ נהורא דא כליל כלל] גוונין דנהרין²⁵⁵⁴ נהורא חוור ואוכס סומק וירוק אתכלילין אלין באלין אתרקים חוור בסומק אוכס בירוק לבתר חוור באוכס ואתעביד חד חיוותא²⁵⁵⁵ מרקמא ואתכליל בה ירוק וסומק דיוקנהא כדיוקנא דבר נש דכליל כל דיוקנין²⁵⁵⁶ מינה²⁵⁵⁷ נפקו ד' סמכין דאינון חיוון רברבן על אלין דלתתא חד אקרי אופן²⁵⁵⁸ דאיהו²⁵⁵⁹ תריין²⁵⁶⁰ בגין דכד אתחזי האי אתנהיר אחרא בגויה דביק דא בדא עאל דא בדא:

שיאירו הם באור הברכה והשפע, בענין שיהיה הייחוד הזה הנעשה ע"י למזונות בסוד ג' ראשונות מוסיפות אור וברכה, והטעם [שבכוונת] (שבהכות) ג' ראשונות מיד א"ס שורה עליהם (אור יקר).

²⁵³⁸ חכמה (אור יקר).
²⁵³⁹ ירצה שאין ספק שיש בחכמה תוספת אור על הבינה, ויש ברכה בבינה, ואם ימשיך מהבינה הברכות ימצאו למטה אמנם יהיה בהם דין וגרעון בקצת כאשר נבאר, אמנם בהיות הברכות מהחכמה היא דבקה בכתר, וכתר בא"ס (אור יקר). שהחכמה דבקה בא"ס והנה המשך משך נהר בינה משך השפע הנשפע מלמעלה יש לו ב' מקומות, הא' נעלם והוא מהכתר והא"ס והב' מקום גילוי והוא מהחכמה (אור יקר).

²⁵⁴⁰ מט ע"א (הערת הזהר).
²⁵⁴¹ ו"ק דזעיר המתלבשים בנוק' (רח"ו).

²⁵⁴² תרומה קלח ע"א, ויקהל ריא, בהעלותך קמח ע"ב, ולהלן ט ע"א, טז, קסז ע"א, שמות קנז ע"א (הערת הזהר).

²⁵⁴³ עי' ע"ח שער א' ענף ה' שכאן כוונתו שהוא כינוי למלכות, ועי' בבהגר"א על תז"ח מא ע"ג שהוא כינוי למלכות דאצילות.

²⁵⁴⁴ כנגד ו"ק דבינה המתלבשת בז"א (רח"ו).

²⁵⁴⁵ כנגד ו"ק דת"ת שבמלכות (רח"ו). עי' תז"ח א ע"א: משכן עלאה מי ודא עלמא עלאה משכן תתאה מה.

²⁵⁴⁶ ו"ק דמלכות עצמה (רח"ו). משכן עלאה מי ודא עלמא עלאה משכן תתאה מה.
²⁵⁴⁷ כי מה מתלבש בזה וכו' (רח"ו).

²⁵⁴⁸ מקום הלב עם הצואר שנקרא גויה שם מקום השד'ים (יהל אור ח"א י ע"ג).

²⁵⁴⁹ שאור הוא בימין וכאן הוא עיקר וכל התתאין שנקראו אור הכל מקבלין מכאן (יהל אור).

²⁵⁵⁰ ו"ל לכל היכלות ורוחין תתאין שהוא האור שמאיר מסוף העולם עד סופו כידוע (יהל אור).

²⁵⁵¹ ו"ל רוח שבהיכל הזה רוחא דמזהיר הנ"ל הוא כולל כל הרוחין וכל ההיכלות וכל אשר בהם בסוד יומא דכליל כלהו יומין והוא פתח וסגיר שהכל ברשותו (יהל אור).

²⁵⁵² לד' רוחות בד' גוונים (יהל אור).

²⁵⁵³ ו"ל כמו ארגמן שהוא כולל ד' גוונים כמש"ו, וכאן הוא סוד הארגמן וארגמן"ן הוא סוד הד' חיות שהן ד' גוונים כידוע וא' דכליל אותם וכן הוא כאן כמש"ו (יהל אור).

²⁵⁵⁴ והן ד' גוונים שהן כלל כל הגוונים (יהל אור).

²⁵⁵⁵ חיותא (יהל אור).

²⁵⁵⁶ שבאדם נכלל בו כל החיות ובהמות כידוע וכן רוח הזה כולל כל היכלות הראשונות ששם ד' חיות שבדניאל וכאן הוא מ"ש בדניאל אחרי הד' חיות הנ"ל וארו עם ענני שמאי כבר אנש את' הוא כו' (יהל אור).

תיקו"ז חלק ה

תרגום: §

(פז) עי' זהר ח"ב סח ע"ב: לגו בגר²⁵⁶¹ אתטמר ואתגניז ההוא רשימו כיון דאתגניז ביה ועאל בגויה אתמליא נהורא מההוא נהירו נבעין נהורין וניצוצין נפקין²⁵⁶² מאינון תרעין ונהרין כלל²⁵⁶³: ההוא היכלא אתחפייא בשית יריעין²⁵⁶⁴ אינון שית יריעין אינון חמש לגו²⁵⁶⁵ בגו אינון יריעין²⁵⁶⁶ קיימא חד ויריעא מרקמא²⁵⁶⁷ בההוא יריעה²⁵⁶⁸ אתחפייא ההוא היכלא מניה אשגח²⁵⁶⁹ וחמי²⁵⁷⁰ לכלא: תרגום: §

(פח) עי' זו"ח כד ע"ד: פתח ההוא יודאי ואמר ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוזה וערמון ויקח לו לגרמיה ולתקוניה מקל לבנה דא רזא דוא"ו דשמא קדישא דאקרי תפארת דאיהו אחיד בה ואיהו כגוונא דמקל לבנה [בן] [כן] להאי עילאה סתימאה לח מסטרא דמיא דאקרון חסד ולוזה מסטרא דאש²⁵⁷¹ דאיקרי גבורה וערמון מסטרא דגרמיה וחולקיה כללא דכל גוונין דהא יעקב חכימא הוה בערמימותא:

²⁵⁵⁷ מניה (יהל אור).
²⁵⁵⁸ ור"ל שכל הד' סמכין נק' אופן אחד, כמ"ש והנה אופן אחד בארץ כו' (יהל אור).
²⁵⁵⁹ "חד אקרי אופן דאיהו" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "חד אופן אקרי דאינון".
²⁵⁶⁰ כאשר יהיה אופן בתוך האופן (יהל אור).
²⁵⁶¹ חכמה שנגזז בה והוא סוד נקודה האמצעית של ה' כמ"ש בפרשת תצוה קפ ע"ב (יהל אור).
²⁵⁶² פ' נהורין הם ה"ח ה"פ אור דיום א' וה"ג נק' ניצוצין וה"ח ביסוד אבא וה"ג ביסוד אימא והם ה' תרעין כל א' כלול מ' הרי נ' תרעין דאימא הה"ג ואח"כ מתלבש יסוד אבא ביסוד אימא ונכנסין בז"א ונותנים לו ה"ח הם היריעות והם ה' והם ו' כי באמת הם אינם מתפשטים מחסד עד הוד כל א' נוטל א' ויסוד נוטל אח"כ כולם והיא היריעה הששית אבל באמת אינם בחשבון חסדים הנפרדים בגו אינון יריעין קיימא חד מרקמא הוא סוד חסד שבאמא שהוא כולל כל ה"ח ומחלקם על הסדר לכל מדה בסוד יומם יצוה ה' חסדו ואמר מרקמא כי אין דומה חסד שבחסד אל חסד שבגבורה וא"כ יש בה גוונים הרבה וזהו שאמר מרקמא (זהר הרקיע).
²⁵⁶³ זריק ניצוצין כו' - בינה, שמשם בוצינא, דזריק ניצוצין כידוע. שסוד נהורין וניצוצין, נהורים בחכמה, וניצוצין בבינה, שהן אוירא ובוצינא (גר"א בתיקו"ז א ע"א). ועי' יהל אור.
²⁵⁶⁴ היכל הזה הוא הבינה "ואתחפייא בשית יריעין" הם מחסד ועד יסוד דזעיר אפין, כנודע כי בינה עלאה נגזזת תוך בינה דזעיר אפין, ומשם ולמטה עד היסוד יש שית יריעין, והם סוד אות ה' ראשונה הנגזזת גו אות ו' הנקראת שית יריעין ודע כי החסד יש בו מציאות אחד אשר על שמו נקרא יומם ונתבאר בפרשת אמור שהוא משום דאזיל עם כולוהו יומין. פירוש כי הוא מתפשט בכל שאר החמשה ספירות אשר למטה ממנו כי הם אינם יכולים לקבל הארה עליונה אם לא באמצעות החסד הזה הנמשך ואזיל בכולוהו. ונמצא כי הם שית חסדים שהם שית יריעין הנז'. אבל הראשונה מכולן כולה חסד ואינה נכנסת במספר עמהם אבל החמשה ספירות אחרות יש בהם מציאות החסד ואינון חסד גמור אלא שבתוכן מתלבשין חמש יריעין דחסד כנז'. וזמ"ש אינון שית יריעין אינון חמש לגו. פירוש כי לגו מהנהו חמש ספירות נמשכין בתוכן ה' יריעות החסד כי הראשונה אינה בכללן לפי שהיא לגו מכולהו חמש יריעין הנז' (שער מאמרי רשב"י, ועי' שם עוד יד ע"ד). הוא ו"ק של בינה סוד הדעת שלה, שהן נ' תרעין וכלילתן ביסוד (יהל אור).

²⁵⁶⁵ עי' יהל אור.

²⁵⁶⁶ עי' יהל אור.

²⁵⁶⁷ הוא בחינת החסד העליון עצמו הנקרא יומם המתפשט לגו מאינון חמש. וטעם היותה נקראת מרקמ' הוא לפי שהיא הנותנת ציור וגוון לכל החמש ספירות אשר תחתיה ולכן נקראת מרקמא. רוצה לומר נותנת כח ציור וריקום וגוון בה' ספירות שתחתיה. והנה זו היריעה המרקמא היא היותר סמוכה אל הבינה והבינה אתחפייא בגו האי יריע' מרקמא וזמ"ש בההיא יריעה רוצה לומר המרקמא אתחפייא ההוא היכלא שהיא הבינה שנחפית ומתלבשת בתוך זו היריעה הפנימי' שבכולן. ועיין לקמן בפ' תרומה דף קל"ט ע"א ובפ' אמור דף קג ע"ב (שער מאמרי רשב"י).

²⁵⁶⁸ הוא לבוש יקר הנ"ל (יהל אור).

²⁵⁶⁹ בסוד נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, וכמ"ש שם ועביד טיבו לכלא דאפיק מזונא לכולא ונהיר לון (יהל אור).

²⁵⁷⁰ וחמא (דפ"ו).

²⁵⁷¹ דיניק נר' דיצחק לאש (דפ"מ).

תיקו"ז חלק ה

פתח היהודי ההוא ואמר ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוזה וערמון ויקח לו לעצמו ולתקונו מקל לבנה זה סוד של וא"ו של השם הקדוש שנקרא תפארת שהוא אחוז בו והוא כמו המקל לבנה בן לה"א העליון הנסתר לח מצד המים שנקראים חסד ולוזה מצד האש שנקראת גבורה וערמון מצד של עצמו וחלקו הכלל של כל הגונים שהרי יעקב חכם היה בערמוניות.

(פט) עי' זו"ח כט ע"א: עיינין אוכמין חשוכין²⁵⁷² תמן לילית דאיהי חשוכא אפילה פתיא אוכמא ועיינין אוכמין עקימין ודאי תמן שבתאי דעליה אתמר מארת ה' בבית רשע דההוא גוון חשוך שליט על גווני אחרנין:

ולמאן דאסתכל ביה לילית או שבתאי באילין עיינין מארה ועניותא וכפנא ומותנא ייתי אסתמר מניה דרגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו וכל משא ומתן דעביד ב"נ קדם מארי דעיינין אלין אתאביד:

וצריך ב"נ דלא ישתכח בשבעא קדמיה ביומין דחול אלא בשבת דלית ליה שלטנותא עליה ואם אשתכח ביומין דחול בשבעא קדמיה ואסתכל ביה בעינא בישא לא אשתזיב מניה ממיתה או מעוני וחטמא ופומא ואנפוי דהאי ב"נ לאו אינון על קו היושר:

עיינין אוכמין שפירין²⁵⁷³ על קו היושר איהו מסטרא דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה איתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה:

ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית וצריך דעציבו דשבתאי לאחזאה חדוה באתר דחשוכא שרגא באתר דעינוי ענג למעבד תמן שינוי בכלא:

דלילית מרה אוכמא צמאון²⁵⁷⁴ דלית ביה מים דאיהו הבור רק אין בו מים אבל נחשים ועקרבים יש בו ונחשין ועקרבים דילה אינון ערב רב יוסף דאיהו בגובא דא ישראל דאינון בגלותא דילה בההוא בור:

תרגום: עינים שחורות חשוכות, שם הלילית היא חשוכה ואפילה, ככלי חרס שחור ועינים שחורות ועקמומות, ודאי שם שבתאי, שעליו נאמר מארת יהוה בבית רשע, כי זה הגוון חשוך הוא שולט על גוונים האחרים.

ולמי שמסתכלים בו לילית או שבתאי באלו עינים, [ייתי] קללה ועניות ורעב ומגפה, תשמור ממנו, שרגליה יורדות מות שאול צעדיה יתמוכו, וכל משא ומתן שעושה האדם בפניו אלו בעלי העינים, נאבד.

²⁵⁷² עי' בהגר"א בתיקו"ז קמז ע"א: ומאן דבעי לאסתמרא כו' - כמ"ש (&) ג' דברים מקרעין גז"ד כו' ו"א כו' וכן גלות מכפרת כו' וכן הבאים מסט' דילה צריך לאסתמרא מינייהו כמ"ש (&) בזו"ח @ שם כ"ז ד' והכי צריכין ישראל לאתכסיא מינייהו {קמז ע"ג} בגלותא בלבושיהון בנשיהון בבניהון בעותרא דלהון ולאו למגנא כו' ושם כ"ט א' עיינין אוכמין חשוכין תמן לילית דאיהי חשוכא אפילה פתיא אוכמא כו' תמן ישבתאי כו' ולמאן דאסתכל לילית שבתאי באלין עיינין מארה וכפנא ומיתנא ייתי אסתמר מניה כו' וכל משא ומתן כו' וצריך כו'

²⁵⁷³ עי' בהגר"א בתיקו"ז קמז ע"א: עיינין בהון ואתה כו' - דתחזה הוא בעיינין דבעיינין יש כל הד' גוונים הנ"ל (כמו שמפרש והולך אנשי חיל כו') כידוע וז"ש אנשי חיל כו' ודא רזא דשבת כו' דעקר' הוא על הבת עין דאתאחדא ג' עיינין בג' אנפין דאינון תרי שבתות כו' ועבזו"ח @ פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין על קו היושר איהו מסט' דשבת דאיהו בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה כו' עי' בהגר"א בתיקו"ז קנז ע"א: קנז ע"א: בת עין איהי כו' - חוזר לענין ראשון שאמר ובג"ד מלכות איהי בת יחידה שבת דבה כו' כגוונא אספקלריא והוא בת עין אוכמא פרצופא דמות אדם דכלילא כל ד' חיוון כל ד' גוונים ועבזו"ח @ פ' יתרו כ"ט א' עיינין אוכמין שפירין כו' מסט' דשבת דאיהי בת עין שפירא עלה אתמר שחורה אני ונאווה האי איהו בדיוקנא דשבת דאיהו שקול לאורייתא כולה ובשבת צריך לאחזאה שובעא בהפוכא דשפחה לילית וצריך באתר דשבתאי דעציבו לאחזאה חדוה באתר דחשוכא שרגא באתר דעינוי עונג למעבד תמן שינוי בכלא דלילית מרה אוכמא צמאון דלית בה מים דאיהי והבור רק אין כו' ור"ל דשבתאי שולט בשבת מסטרא דמזלות וצריך לעשות בהיפוכא דילה דאיהו טחול מרה אוכמא עצבון צמאון כו' כנ"ל ואמר שם עיינין אוכמין חשוכין תמן לילית כו' תמן שבתאי כו' עש"ב

²⁵⁷⁴ [ז"ל הגר"א בתיקונים קל"ב ב' בד"ה בת עין. ור"ל דשבתאי שולט בשבת מסט' דמזלות, וצריך לעשות בהיפוכא דילה, דאיהו טחול, מרה אוכמא, עצבון, צמאון כו'. עכ"ל] (יהל אור).

תיקון חלק ה

וצריך האדם שלא ימצא בשובע לפניו בימי החול, רק בשבת, שאין לו שליטה עליו, ואם נמצא בימי החול בשובע לפניו, ומסתכל בו בעין הרעה, לא ינצל ממנו ממיתה או מעוני, והחוטם והפה והפנים של זה האדם אינם על קו היושר. עינים שחורות יפות על קו היושר, הוא מצד שבת, שהיא בת עין יפה, עליה נאמר שחורה אני ונאווה, וזה בצורת שבת, שהיא שקולה לכל התורה כולה. ובשבת צריכים להראות שובע, בהיפך מן השפחה לילית, וצריכים במקום העצבות של שבתאי להראות שמחה, ובמקום חושך נר, ובמקום עיני ענג, לעשות [תמן] שינוי בכל דבר. כי לילית היא מרה שחורה, הצמאון שאין בו מים, שהוא הבור רק אין בו מים, אבל נחשים ועקרבים יש בו, והנחשים והעקרבים שלה הם הערב רב, יוסף שהשליכו אותו בבור, זה ישראל שהם בגלות שלה בבור ההוא.

(צ) עי' זהר ח"ג ה ע"ב: רבי חייא פתח (ישעיה נה ח) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי כי לא מחשבתי מחשבותיכם מחשבתי כתיב חסר בלא ו' תא חזי מחשבה דקודשא בריך הוא²⁵⁷⁵ היא עלאה ורישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין²⁵⁷⁶ לאשתכחא שמא קדישא²⁵⁷⁷ ולא תקנא²⁵⁷⁸ ליה בתקוני כדקא יאות ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן²⁵⁷⁹ לאשקאה כלא ומההיא מחשבה קיימין עלאין ותתאין²⁵⁸⁰ ומההיא מחשבה משתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה²⁵⁸¹.

מחשבה דבר נש היא רישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטאה ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע לאבאשא ליה ולכולא ומההיא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ועל דא כי לא מחשבתי מחשבותיכם ובגין כך רישא דכלא כתיב (ויקרא א ג) אם עולה קרבנו מן הבקר ולא בקר ומאן איהו פר בן בקר איהו דאיהו דכר. תרגום: \$

(צא) עי' זהר ח"ג כ ע"א: פקודא דא להביא קרבן על סנהדרי גדולה שטעו (ו)תנאין ואמוראין ע' סנהדרי גדולה היו ומשה עליהו²⁵⁸² ושבעים סנהדרי קטנה היו ואהרן עליהו ובגין דא אמרו מארי מתניתין משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן ל(י)ה כגון (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה [ועל שמה] (וע"ד שמא דא) אתקרי סנהדרי קטנה:

²⁵⁷⁵ פי' אבא (מ"מ).

²⁵⁷⁶ פי' ל"ב נתיבות חכמה (מ"מ).

²⁵⁷⁷ ד"א (מ"מ).

²⁵⁷⁸ ולאתתקנא (דפ"ו).

²⁵⁷⁹ אימא (רח"ו).

²⁵⁸⁰ פי' פרצופי האצילות ופרצופי ב"ע, כולם קיימין על ידי הארות אבא (מ"מ).

²⁵⁸¹ זין והם ר"ד דיר"ד (רח"ו במ"מ).

²⁵⁸² משה רבנו ע"ה היה מפרקין קדמאין דנר"ה דז"א מן הפנים שלהם, ולכן נקרא שושבינא דמלכא. ואהרן היה יונק גם מפרקין קדמאין הנזכר, אך לא בזעיר עצמו, רק מהארתם בחו"ב דנוק', שהם כנגד פרקי קדמאין דנ"ה דז"א, ולכן הוא בסוד שושבינא דמטרוניתא. והנה אותם הפרקין קדמאין דנ"ה הם חו"ב דנ"ה, ותחתיהן תרין פרקין אמצעיים ותחתונים שהם סוד ו"ק (נ"א נ"ה) שלהם, ומשם שבעים סנהדרי גדולה, ומשה על גביהם שהוא יונק מחו"ב דנ"ה, והשבעים זקנים מתרין פרקין האחרים, וה"ה בסנהדרי קטנה דמצד אהרן, והוא עליהם בסוד חו"ב דמטרוניתא. ומפני שחו"ב בכל מקום מתייחדים בדעת, ודעת מתפשט בז' קצוות, לכן משם שבעים פנים לתורה. והסנהדרין היו יודעים שבעים לשון, שהדעת הוא ברית הלשון בייחוד גמור, לאפוקי מלכות הרשעה דכתיב בה (משלי יט, ב) גם בלא דעת נפש לא טוב, ואין שם זווג וייחוד לכן נפרדו (רמ"ז).

תיקון חלק ה

ומתמן הו ידעין סנהדרין שבעים לשון דאנין שבעים פנים לתורה דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות [הרשעה] וכו' כלא בפרודא הדא הוא דכתיב (שם י ה) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם כלהו [שבעים] לשון בפרודא דא מן דא אבל באורייתא שבעים פנים (לתורה) בלשון חד²⁵⁸³ ודא יסוד ו' הלכה חדא²⁵⁸⁴ חכמה זעירא מלכות [דבה] (רבא) שבעין לשון כחושבן סוד²⁵⁸⁵ מן יסוד ויסוד איהו לשון הקדש סוד המרכבה בשבעין קתדראין²⁵⁸⁶:

תרגום: מצוה זו להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאים ואמוראים, שבעים סנהדרין גדולה היו ומשה עליהם, ושבעים סנהדרין קטנה היו ואהרן עליהם, ולכן אמרו בעלי המשנה שמשה היה שושבין המלך, וזו תפארת, משם סנהדרין גדולה. אהרן שושבין המלכה, וזו מלכות ה"א קטנה קוראים לה, כמו "אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה", ועל שמה נקראת סנהדרין קטנה. ומשם היו יודעים סנהדרין שבעים לשון, שהן שבעים פנים לתורה. שיש שבעים לשון מצד של המלכות הרשעה וכו', והכל בפירוד, זהו שנאמר "מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם", כל שבעים הלשון בפירוד זה מזה, אבל בתורה שבעים פנים לתורה בלשון אחת, וזה יסוד, ו', הלכה אחת, חכמה קטנה, מלכות שבה שבעים לשון, כחשבון סוד מן יסוד, ויסוד הוא לשון הקדש, סוד המרכבה בשבעים כסאות.

(צב) עי' זהר ח"א יט ע"ב: וכל עלמא כהאי גוונא עילא ותתא מריש רזא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין כלהו איהו דא [לבושא לדא²⁵⁸⁷ ודא לדא דא מוחא לגו מוחא וקליפה²⁵⁸⁸ רוחא דא] לגו מן דא ודא לגו מן דא עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי נקודה קדמאה²⁵⁸⁹ הוה נהירו פנימאה²⁵⁹⁰ דלית ליה שעורא למנדע זכיכו ודקיקו ונקיו²⁵⁹¹ דיליה עד דאפשט פשיטו וההוא פשיטו דההיא נקודה אתעביד חד היכלא²⁵⁹² לאתלבשא ההיא נקודה²⁵⁹³ נהירו דלא ידיע²⁵⁹⁴ לסגיאן זכוכא דיליה היכלא דאיהו²⁵⁹⁵ לבושא לההוא נקודה סתימא²⁵⁹⁶ איהי נהירו דלית ליה שעורא ועם כל דא לאו דקיק וזכיך איהו כההיא²⁵⁹⁷ נקודה קדמאה טמיר וגניז. ההוא היכלא²⁵⁹⁸ אתפשט פשיטו אור קדמאה²⁵⁹⁹ וההוא פשיטו²⁶⁰⁰ איהו לבושא לההוא היכלא דקיק²⁶⁰¹ וזכיך פנימאה יתיר מכאן ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא עד דאשתכח דא

²⁵⁸³ המאמר הזה מהופך וכלל המאמר שאמרו שבעים פנים לתורה בלשון א' על הלכה חדא על מלה זעירא, ומפ' לשון יסוד כידוע הלכה מל' והיא מלה זעירא שהיא חכמה זעירא ואמר מלה מצד הלשון (יהל אור).

²⁵⁸⁴ הכוונה כי טפת מוח החכמה מתפשט תוך הים שהיא הלכה כולל ו"ק ועם ה' הרי ז' וכשמתפשט היסוד תוך המלכות נעשה ע' פנים ונלע"ד שהמרכבה יסוד שרוב על המלכות ועם ע' קתדראון דהיינו י' פעמים ז' (זהר הרקיע).

²⁵⁸⁵ וי' מן יסוד הוא י' דחכמה זעירא כמש"ו (יהל אור).

²⁵⁸⁶ עי' בהגר"א בתיקון סוף תיקון לד.

²⁵⁸⁷ פי' כמו הרקיעי' שכל עוד שיתעלו הם דקים יותר הסבה מקפת המסובב ואל ערך השגת האדם יקרא עליון פנימי והם כגלדי בצלים והאדם פנימה לכלם וכבר הארכתי בזה בספ"ר בשער סדר עמידתן (אור יקר).

²⁵⁸⁸ "ס"א מוחא" נוסף בדפ"ו.

²⁵⁸⁹ חכמה לית לה שיעורא שאין השגה בחכמתו ית' שהוא וחכמתו אחד דשם אין מקום שאלה כלל (אור יקר). חכמה (רח"ו). כלומר י' דשם הרי הוא בחי' חכמה (כללים ח"א מט ע"א).

²⁵⁹⁰ הם ג' מדרגות הא' זכות אור הב' דקות העילוי הג' נקיות מתפיסת החיצונים שיש להם תפיסה בגבורה כדפי' בשער היכלי התמורות בספ"ר (אור יקר).

²⁵⁹¹ בינה (רח"ו).

²⁵⁹² בינה ותחילה היא פשיטות לבד ואח"כ היא נעש[י]ת היכל לה (אור יקר). בינה (רח"ו).

²⁵⁹³ חכמה (רח"ו).

²⁵⁹⁴ היא שאלה אבל לא ידיע דהיינו מ"י מפני שהוא ובינתו א' אמנם כאשר תתלבש החכמה בה אז היא ג"כ באין שיעור, וז"ש היכלא דא דאיהו לבושא וכו' דלית ליה שיעורא ואז אפי' בשאלה לא קיימא (אור יקר).

²⁵⁹⁵ בינה (רח"ו).

²⁵⁹⁶ חכמה (רח"ו).

²⁵⁹⁷ בהאי (הגהות הגר"א).

²⁵⁹⁸ פי' אימא הוציא החסד ד"א (מ"מ). "ההוא היכלא" נמחק בהגהות הגר"א.

²⁵⁹⁹ חסד. והוא מקום שאלה ותשובה ולכך ייחס אותו בשם אור קדמאה שהוא להנאת הצדיקים

תיקון חלק ה

לבושא ולדא²⁶⁰² ודא לדא²⁶⁰³ דא מוחא ודא קליפה ואע"ג דדא לבושא אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא וכלא כגוונא דא²⁶⁰⁴ אתעביד איהו (הני) לתתא עד כי בצלם דא איהו בר נש בהאי עלמא מוחא וקליפה רוחא וגופא וכלא איהו תקונא דעלמא:
כד הות סיהרא בשמשא בדבקותא חדא [הות] סיהרא בנהירו כיון דאתפרשת מן שמשא ואתפקדת על חילהא אזעירת גרמא אזעירת נהורא²⁶⁰⁵ ואתברון קליפין²⁶⁰⁶ על קליפין לגניזו דמוחא וכלא תקונא דמוחא ועל דא (בראשית א יד) יהי מארת חסר וכל דא לתקונא דעלמא ודא הוא דכתיב (שם טו) להאיר על הארץ²⁶⁰⁷:
תרגום: §

(צג) עי' זהר ח"ג רטז ע"ב: מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר דאינון מיכאל אריה ארבע אנפין דיליה (י"ה"ה) יהו"ה ארבעה אנפין²⁶⁰⁸ דשור ואיהו גבריאל ואינון (י"ה"ה) יוד ד' אנפין דנשר ואיהו נוריאל ואינון (י"ה"ה) יהו"ה ואינון ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דתלת אבהן ואוקמוה רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין (ס"א נקודין) נהורין²⁶⁰⁹ לחשבון יב"ק ואינון מלך מלך ימלוך יהו"ה אהי"ה אדנ"י סך הכל יב"ק.
תרגום: מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר, שהם מיכאל אריה ארבע פנים שלו יהו"ה, ארבע פני שור והוא גבריאל והם יהו"ה, ארבע פני נשר והוא נוריאל והם יהו"ה, והם ממונים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות, ופרשוה רבותינו האבות הן הן המרכבה, ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק, והם מלך מלך ימלוך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י, סך הכל יב"ק.
ועיי"ש רכט ע"א: ורזא דמלה וגביהן וגבוהה להם וגבוהה גרפין וגובה להם אנפין וגבוהם דאינון²⁶¹¹ עליהו מלאות עינים סביב לארבעתן כלהו מרובעות וכלא קשוט²⁶¹² ע' ענפין (נ"א אנפין) לאורייתא גרפין אדני אנפין יהו"ה עיינין אהיה וסלקין יב"ק בחושבון אדני במעשה יהו"ה בדבור אדיד במחשבה.

כדפי' לעיל בשערים הקודמים בס"ד (אור יקר). חסד (רח"ו).
²⁶⁰⁰ אימא נתלבשה בחסד דד"א, ואח"כ הוציאה ה' קצוות האחרים כדי שיהיו כולם נוטים לצד החסד (מ"מ).
²⁶⁰¹ לאמא (רח"ו).
²⁶⁰² זעיר שבפרצוף זה לבוש לעליון ממנו (רח"ו).
²⁶⁰³ חיצוניות פרצוף עליון נעשה פנימיות לפרצוף שתחתיו (מ"מ).
²⁶⁰⁴ לתחתון ממנו (רח"ו).
²⁶⁰⁵ עי' כללים ח"א קח ע"ד, ח"ב קכז ע"ד.
²⁶⁰⁶ עי' מיעוט הלבנה נתגלו הקלי' (מ"מ).
²⁶⁰⁷ כי ההעלם סיבת הגילוי כמשל השמש (רח"ו).
²⁶⁰⁸ בניקוד מלך מלך ימלוך (ועי' ליקוט על ניקוד זה שנדפס בתיקון דף י"ח) (יהל אור). הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמלך מלך ימלוך, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), סוד שם של י"ב, שהוא ג' הויות דמלך מלך ימלוך, הויה והויה ויהי"ה, שהם י"ב אותיות דג' הויות וכמ"ש כ"ז בספר יצירה להג"א (פרק א משנה א אופן ג דף ג ע"ד) ובכ"מ. וכן מלך מלך ימלוך הוא גימטריא ר"פ, כמנין מנצפ"ך. וכן הנקודות דמלך מלך ימלוך הוא גימטריא קי"ב, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א) ופ' עקב (דף רעב ע"ב) ובכ"מ בזוהר ותיקונים, ועי' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א). וכן הוא גימטריא הויה אלהים, שהוא כללות החו"ג, שהם בדעת וכו' אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם הי"ב צרופי הויה, והם יוצאים ג' כ מהג' שמות הויה מלך הויה ימלוך, ג' צירופים מהג' יודי"ן, וג' מהג' ההי"ן, וג' מהג' ווי"ן, וג' מהג' ההי"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יודי"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) ועי' דברי רבינו (ביאורים ח"א נה ע"ג).
²⁶⁰⁹ ר"ל נקודין כמ"ש בתיקון (כא ע"א) (יהל אור).
²⁶¹⁰ שוא דימלוך לא חשיב שהוא נח. וכ"ז קאי על מ"ש בזוהר ר"ח פתח כו' ויין ישמח כו'. וג' חיוון הן בג' גלגולים, וזהו להצהיל פנים, י"ב פנים הנ"ל. מה שחבר י' מן יב"ק, עכשיו החזיר כנ"ל (יהל אור).
²⁶¹¹ ו' תליתאה בינה, מרכבתא תליתאה כנ"ל (יהל אור).
²⁶¹² ובלא קשוטה. צ"ל וכלא קשוט. ור"ל אע"ג דלעיל אמר דת"ת הוא עיינין, וכאן אמר שהוא אנפין עי' פנים כו' (יהל אור).

תיקון חלק ה

תרגום: וסוד הדבר "וגביהן וגובה להם" "וגבותם וגביהן" כנפים, וגובה להם פנים, וגבותם שהם עליהם מלאות עיניים סביב לארבעתן, כולם מרובעות, והכל אמת. שבעים ענפים (פנים) לתורה, כנפים אדני, פנים יהוה, עיניים אהיה, ועולים יב"ק, בחשבון אדני במעשה, יהוה בדבור, אהיה במחשבה.
ועי' תיקון קמט ע"ב.

ועי' דברי רבינו לעיל (קנד ע"ב): ויחוד דיליה שמע ישראל - דכולל ברכה וקדושה שהן עשרה ז' ברכות וג' קדושים והן יב"ק: א"כ משמע שברכה בהוי"ה, קידוש באהיה ויחוד באדני.
עי' ע"ח שער כח פרק ה: ונחזור לעיל, כי נשארו למעלה סוד ג' חללי דגלגלתא, שהוא אותו התלבשות הנעשה בת"א דא"א (נ"א דז"א)²⁶¹³ בלתי מוחין בפנים, ואז נשארו כל אלו החללים בסוד הקרומות דמוחין והיו²⁶¹⁴ שבילי החכמה, ושערי הבינה ניכרין בהם בסוד קרומות וצינורות. ואח"כ נתעלו חג"ת ז"א ונעשה מהם סוד עצמות של גלגלתא על הקרומות הנ"ל, ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקרין, והם סוד ד' היות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מלובשים בנה"י דתבונה²⁶¹⁵ כנודע. וכבר ידעת, כי המוחין האלו מתפשטין בכל ט"ס דז"א, מוח חכמה בחח"ן, ומוח בינה בבג"ה, ומוח דעת בדת"י, וא"כ הוא מוכרח כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף שיעברו דרך הגרון, דרך ג' אלהים אשר שם, ואז נעשין שם הוי"ה אלהים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון²⁶¹⁶, וז"ס (בראשית לב כב) ויעבר את מעבר יב"ק שהוא גרון, והוא סוד ויעבר ד"ג מדות שאנו אומרים בתפלה תחלה כדי²⁶¹⁷ ליקח מכאן את אור הגרון²⁶¹⁸ (נ"א המוחין) הנ"ל היורדין מכאן²⁶¹⁹.

(צד) עי' דברי רבינו לעיל ע"א ד"ה ספר ישרים: ספר ישרים - כמ"ש בע"ג (עבודה זרה דף כה ע"א²⁶²⁰) שכולל כל הה' ישרים²⁶²¹, שעמודא דאמצעיתא נקרא ישר, שמכריע בין ימינא

²⁶¹³ נמחק בדרושים.

²⁶¹⁴ ל"ב (נוסף בשעה"ק).

²⁶¹⁵ הבינה (דרושים).

²⁶¹⁶ יב"ק היא גימ' הוי"ה אלהים.

²⁶¹⁷ "תחלה כדי" נמחק דרושים.

²⁶¹⁸ דורשים גורס את המוסגר.

²⁶¹⁹ נוסף בשעה"ק: והנה נתבאר אצלינו במקומות רבים, כי ג' בחי' יש במוחין אלו דגדלות דז"א, שהם ג' אותיות צלם. וזהו פירושם האמיתי, כבר ידעת, כי להוליד אלו המוחין, הוצרך חכמה להכלל בישראל סבא. והוצרכה בינה לרדת למטה, עד מקום התבונה, ונכללה בה. ושם למטה, היה הזוג של א"א, והוציאו טפות מוחין אלו, ונתעכבו שם זמן העיבור בבטן התבונה. ואח"כ ילדה התבונה את המוחין האלו, ויצאו בסוד הלידה מן הרחם, שהוא היסוד שבה, ולחוש, ושם נתגלו מוחין אלו, בבחי' גילוי. והנה עתה, נה"י התבונה, הם למעלה מראשו של ז"א. והרי זו בחי' ראשונה אל המוחין האלו, ועתה הם בסוד א"מ על ראש ז"א, ועדיין לא נתלבשו בנה"י דתבונה.

הבחי' הב' הוא, שהנה"י של התבונה, נכנסים ומתלבשים תוך הקרומות, שהם בחי' הראש, שהיה לו לז"א בזמן היניקה, כנז"ל, ואז המוחין הנז' דגדלות דז"א, נכנסים ומתלבשים תוך הנה"י דתבונה, שנתלבשו בתוך הקרומות כנזכר.

הבחי' השלישית הוא, אח"כ, כי נגדלים חג"ת דז"א, ועולים למעלה, ומהם נעשה עצם הגלגלת, המכסה וחופה על הקרומות הנזכר. ועתה, הוא עיקר זמן הכנסת המוחין בגלגלתא דז"א. ואלו הם הג' בחי', שנתבארו אצלינו במקום אחר, בסוד אותיות, צל"ס. וצ"ל. וצ'. והם, בתחלה, המוחין מגולים אחר לידתם. השנית, כשנתלבשו תוך הנה"י דתבונה. והכוונה לומר, כי גם הנה"י דתבונה נתלבשו תוך הקרומות דרישא דז"א. ועדיין לא היה בו גלגלתא, ולכן עדיין אין זה נקרא הכנסה ברישא דז"א. והג', כשנעשה להם גלגלתא ממש, ולבחי' זו אנו קוראים הכנסת המוחין ברישא דז"א ממש.

²⁶²⁰ ז"ל: הלא היא כתובה על ספר הישר מאי ספר הישר אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן זה ספר אברהם יצחק ויעקב [ספר בראשית (רש"י)] שנקראו ישרים שנאמר תמות נפשי מות ישרים וכו' רבי אלעזר אומר זה ספר משנה תורה ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב ועשית הישר והטוב בעיני ה' והיכא רמיזא ידיו רב לו ואיזו היא מלחמה שצריכה שתי ידים הוי אומר זו קשת רבי שמואל בר נחמני אמר זה ספר שופטים ואמאי קרו ליה ספר הישר דכתיב בימים ההם אין מלך בישראל איש הישר בעיניו יעשה.

²⁶²¹ פי' חגתנ"ה.

תיקו"ז חלק ה

לשמאלא, ולכן נק' ישראל. וישראל נוטה לימין, וישורון להיפך²⁶²², בסוד אל ורו"ן²⁶²³, ומ"מ ישר הוא, ולכן נק' ישרים, שמקבל מכולם, וצדיק וישר הוא (דברים לב ד):

(צה) עי' זהר ח"א קעז ע"ב: ישורון אמאי²⁶²⁴ אקרין ישראל בשמא דא אלא ישראל וישורון כלא חד²⁶²⁵ ישורון כמה דאת אמר (איוב לג כז) ישור על אנשים בגין דנטיל שורה²⁶²⁶ להאי סטרא ולהאי סטרא²⁶²⁷ ובגין אינון תרין שורין אקרי ישורון ודא הוא ישראל²⁶²⁸ ישראל על דנטיל רבו²⁶²⁹ ותוקפא²⁶³⁰ מכלא²⁶³¹ ישראל ונ"א ישורון על אינון חולקי תרין סטרין תרין שורין כדקא אמרין וכלא חד ואינון שמהן כלהו סלקי לחד:

תרגום: בא וראה, יעקב הרי בארוהו. ישראל כמו כן, ואף על גב שדרגות אלו כאחת. ישורון, למה נקראו ישראל בשם זה, אלא ישראל וישורון הכל אחד, ישורון, כמו שנאמר "ישור על אנשים", משום שנטל שורה לצד זה ולצד זה, ומשום אותן שתי שורות נקרא ישורון, וזהו ישראל. ישראל על שנטל גדולה ותוקף מכל. ישראל (ישורון) על אותם חלקים שני צדדים שתי שורות, כמו שאמרנו, והכל אחד. וכל אותם שמות עולים לאחד.

(צו) עי' זהר חדש מט ע"ב: שבעה ושבעה אלין תתאי דקיימין לקבלייהו דעלאי וכלהו אחיד לנרות אשר על ראשה שבעה ושבעה מוצקות²⁶³² אלין שבעת ימים ושבעת ימים אלין²⁶³³ עילאי ואלין תתאי דמתחבראן כחדא²⁶³⁴.

²⁶²² עי' ע"ח פרצופי ז'ין פרק ה שישורון הוא בחי' נה"י, ועי' לקמן נו ע"א שיסוד נוטה לשמאל.
²⁶²³ עי' פרדס רמונים (שט"ז פ"ג): ואלה שמות הגבורים אשר מעולם [פי' של המלאכים]. וקבלנו בזה כי הג' ראשונות נחתמים בסוף בשם א"ל, והז' ר"ן בסופם. עי' מלואים אות (צה).

²⁶²⁴ שהרי נראה שכל הבחינות (ויעקב) [ביעקב] וישראל (אור יקר).
²⁶²⁵ הצטרפות שלו [של יעקב אבינו] היה בעשו שהלך עמו בעוקבא שלכן נקרא יעקב ואח"כ כשנצרך נקרא ישראל ישר אל וכן ישורון אלא שזה מצד החסד וזה מצד הגבורה כמ"ש במ"א אבל שניהם ישרים שהוא המכריע שלפי שאברהם ויצחק יש בהן נטיה לכן היו בהן סיג כי שניהם אינון כחוק כמ"ש ריש ועושר אל תתן לי פן כו' השפעת עליהם כו' וענין הצטרפות הכסף והזהב כנ"ל וכמ"ש כאן דאתערב בטפה חוורא כספא כו' אתערב ערבוביא כו' הוא התערבות בחו"ג טפה דכורא ודנוק' וז"ש חטא דחיה כו' ואתמר באדם כו' ועבד"ח פ' יתרו כ"ט א' בארוכה ועמש"ל סוף תל"ז ויעקב הוא מסט' דמוחין דח"ג הן דעת ומוחין חיים וז"ש ואתרבי עה"ח כו' וג' אבהן הן ד' בתים דתפילין ואמר בענפוי ושרשו ביה ובבניו וע"ל ק"ה ב' (ביאור רבינו על תיקו"ז קנ ע"ב).

²⁶²⁶ היינו ישראל בקו האמצעי, אלא שהוא בחינה למטה בין ישראל ובין יעקב, דהיינו דנטיל שורה חכמה חסד ונצח לימין, ובינה וגבורה והוד לשמאל, והנה ישראל היא היא הבחינה הזאת במקצת (אור יקר).

²⁶²⁷ מהחזה ולמטה דז"א נקרא ישורון כד"א ישור על אנשים, ואין שורה פחותה מג', והם ז"א באמצע ויעקב מצד פנים ורחל מצד אחר. ומהחזה ולמעלה נק' ישראל שיר אל, שיר משמאלא שהם נה"י דאימא שבתוכו, אל מימינא שהם מוחין דאבא שבתוכו. וז"ש ישורון כד"א ישור על אנשים, ר"ל שהם ג' פרצוים מהחזה ולמטה, ומש"כ בגין דנטיל שורה להאי סטרא ולהאי סטרא, פי' ז"א נטיל פרצוף א' מצד פנים ופרצוף א' מצד אחר, ומלת שורה שכתב הזהר הוא לשון חומה כד"א עלי שור, ור"ל נטיל חומה מכאן שהוא פרצוף יעקב וחומה מכאן שהוא פרצוף רחל (מ"מ).

²⁶²⁸ שגם ישראל יש לו תחלת השורות האלו דהיינו שלש ראשונות בסוד הדעת (אור יקר). פי' שכולו פרצוף ז"א רק שמהחזה ולמעלה נקרא ישראל ומהחזה ולמטה נקרא ישורון (מ"מ).

²⁶²⁹ מצד החכמה (אור יקר).

²⁶³⁰ מצד הבינה (אור יקר).

²⁶³¹ שכל הקוים נכללים יחד באלו, אמנם מה שבין זה לזה הוא שישאל הוא ראש הספירות חכמה ובינה, וישורון משך כל השורות וזה שאמר (ישראל) [ישורון] "על אינון חולקי תרי סטרי וכו'", בענין שהם שלשה שמות שלשה בחינות והכל ענין א' וז"ש "ואינון שמהן כולהו סלקי לחד" (אור יקר). פי' שישאל הוא שיר אל שהם מוחין דא"א ומוחין דאבא נקראים רבו ומוחין דאימא נקראים תוקפא לפי שממנה דינים מתעריין (מ"מ).

²⁶³² וענין הפסוק ושבעה נרותיה עליה דהיינו שבעה ענפים לתפארת על המלכות דהיינו סוד שיר השירים אשר כדפירשנו, שבעה כשבעה, הכוונה כי כמו שהם בתפארת שהוא הזכר שבעה ענפים כן המלכות שהיא הנקבה הנגדיית אליו הם שבעה ענפים בענין שהם שבעה בשבעה, שבעה תחתונים

תיקון חלק ה

תרגום: שבעה ושבעה אלו התחתונים שעומדים כנגדם של העליונים וכלם אוחדו לנרות אשר על ראשה שבעה ושבעה מוצקות אלו שבעת ימים ושבעת ימים אלו עליונים ואלו תחתונים שמתחברים יחד.

תרגום: §

(צו) עי' זהר ח"א ט ע"א: פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים האי קרא אית לאסתכלא בה²⁶³⁵ דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתצי מעלמין כמה דאתמר (ירמיה יא) כדנא תאמרון להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה בגין דלית אלהא אחרא בר קב"ה בלחודוי והאי קרא איהו²⁶³⁶ תרגום בר ממלה דסוף קרא אי תימא בגין דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום²⁶³⁷ ולא אשתמודען ביה מלה דא יאות היא למימר בלישנא קדישא בגין דישמעון מלאכין קדישין ויהון נזקקין לאודאה על דא אלא ודאי בגין כך כתיב תרגום דלא נזקקין ביה מלאכין קדישין ולא יקנאון בבר נש לאבאשא ליה²⁶³⁸ בגין דבהאי קרא בכללא אינון מלאכין קדישין דהא אינון אלהים אקרון ובכללא דאלהים הוו ואינון לא עבדו שמיא וארקא וארקא וארעא מבעי ליה אלא בגין²⁶³⁹ דארקא איהי חדא מאינון שבע²⁶⁴⁰ ארעין דלתתא ובההוא אתר אית בני בנוי דקין²⁶⁴¹.

שבמלכות דקיימן לקבליהון דעילאי וזהו בשבעה כדפירשנו, ויהיה לפי זה מוצקות ודאי שהתחתונים מוצקות מהעליונות, והם אחוזות עם הבינה והיינו אומרו אשר לשלמה והיינו לנרות אשר על ראשה כי ראש המנורה תפארת ושבעה נרות עליונות שבבינה הם על התפארת וזהו שאמר וכולהו אחד לנרות וכו', שבעה בשבעה מוצקות אליו וכו', קשיא ליה שהוא כפל בפסוק כי שבעה במלכות נזכרו באומרו מנורת זהב כולה, ושבעה שבתפארת נזכרו באומר ושבעה נרותיה עליה אם כן מאי תו שבעה בשבעה, ותירץ כי באומרו ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגלה על ראשה ושבעה נרותיה עליה רמז אל סוד סדר המדות משפיעות זו בזו כל אחד ממקומה, ועתה באומרו שבעה כשבעה רמז ענין אחר דהיינו היות שבעת תחתונות מאירות בבחינת שוה אל שבעה עליונות (אור יקר). פי' ז' דדכורא וז' דנוק' והוא כמ"ש (ב"ב עד ע"ב) דכל מה שברא הקב"ה זכר ונקבה בראו, ושבעה הן בהצטרף יסוד הבינה היכל השביעי, והוא הדעת, נהר הכולל (ם) עמהם, והוא היכל השביעי, וכן ים עלאה כנ"ל (בהגר"א בתיקון מד ע"ד).

²⁶³³ אליו שבעת ימים ושבעת ימים אלו ימים מאירים ואלו כמותם, והורה על זה במה שקרא אותם שבעה שבעה שם הכולל לשניהם, ומה שלא אמר שבעות וכיוצא המורה על היותם שבעה מיוחדות אחר הייחוד אלא אמר שבעה כשבעה הורה היותם מאירות בשבעה ימים ושבעה ימים אפילו קודם ייחודם, וזה שאמר אליו עילאי ואליו תתאי, כי המלכות בהיותה למטה מתקשטת עד שבהיות שהיה שמה לילה דהיינו שבעה לילות לשבעה ימים, עתה לילה כיום יאיר והם שבעה ימים ושבעה ימים בהיותם אליו עילאי ואליו תתאי, מה שלא הורה כן באומרו מנורת זהב ושבעה נרותיה, שאדברה מורה היותה היא מנורה כלי והתפארת נר שבכלי, דהיינו נ"ר מצוה מלכות, ותורה תפארת אור הנר, דהיינו מדת יום ומדת לילה, ולזה חוזר עתה ואמר שנוסף הקישוט שהיה אור הלבנה כאור החמה דהיינו שכעת ימים ושבעת ימים, ובאומרו בשבעה רצה בבית שאחר היותם שבעה ימים ושבעה ימים מתקשטים במקומם יתחברו ויתייחדו, וזהו שאמר דמתחכרן בחדא אחר היותם אליו עילאי ואליו תתאי (אור יקר).

²⁶³⁴ עי' זהר בראשית מה ע"א וזהר שמות רס ע"ב ושער כסא הכבוד, ושעה"כ קדיש.

²⁶³⁵ דקשה ליה, מה ענין תהו ובהו לבראשית, ותירץ כדמסיק בקב"ה כתיב בראשית אבל השרים מעשיהם תהו ובהו (מ"מ).

²⁶³⁶ נח עה ע"ב (דפ"ק).

²⁶³⁷ מזה יראה שהם מבינים בו, אמנם אינם נזקקים, כלומר כשהם שומעים שמדבר האדם בלשון תרגום, מאוס בעיניהם, בענין שאינם מזדקקין לו, ואינם יודעים מה דבר, או מה שאל, והיינו דקאמר "ולא אשתמודען" וכו', מפני שהם מואסים בלשון, אבל אם ירצו לשמוע ידעו, והכרה גמור שהזהר נתקן בלשון תרגום, ובתרגום היה מדבר הרשב"י, והיו המלאכים באים לשמוע שם וכו', והטעם כי מאחר שידוע שהיה מדבר סודות אף אם הלשון מאוס בעיניהם, באו לשמוע, ומה גם שהיה כוונת רשב"י לטובה, דהיינו להכניע הקלי' בלשונם (אור יקר), אינו חשוב בעיניהם וכאלו אינם מכירים אותו (מ"מ), עי' גר"א א"ח קא סקי"ב הובא לקמן קא ע"ב.

²⁶³⁸ שלא יקטרגו על עוונם (אור יקר).

²⁶³⁹ קכו [קנו – דפ"ק] ע"א (הערת הזוהר).

²⁶⁴⁰ בראשית כד ע"ב (ד"א).

²⁶⁴¹ כל המזיקין יצאו מתולדת קין בארקא כנזכר בזוהר (שעה"ג הק' לו).

תיקו"ז חלק ה

לבתר דאתתרך מעל אפי ארעא²⁶⁴² [נחית לתמן ועביד²⁶⁴³] (נחית לתמן ועבדי) תולדות²⁶⁴⁴ ואשתבש תמן דלא ידע כלום ואיהו ארעא כפילא²⁶⁴⁵ דאתכפל מחשוכא ונהורא²⁶⁴⁶ ואית תמן תרין ממנן שליטין די שליטין דא בחשוכא ודא בנהורא ותמן קטרוגא דא בדא²⁶⁴⁷ ושעתא דנחית לתמן קין אשתתפו דא בדא ואשתלימו כחדא וכלא חזי²⁶⁴⁸ דאינון תולדות דקין ועל דא אינון בתרין ראשין²⁶⁴⁹ כתרין חיוון בר [דכד ההוא] (דההוא) נהורא²⁶⁵⁰ שליט נצח דיליה ונצח על אחרא : תרגום :

(צח) עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: דנפש אחרא²⁶⁵¹ אית על רישיה דב"נ דאתקרי[את] עבד ואיהי דיוקנא²⁶⁵² על ב"נ ואיהי עבד דמלכא דמ(ת)נענעא²⁶⁵³ כל איברין דב"נ למיזל בארחין טבין ולקיימא בהון רמ"ח פקודין לשריא עליהו ה' דבהבראם²⁶⁵⁴ דכך סליק הבראם לרמ"ח. ודיוקנא אחרא על רישיה דאתקריאת יראה ודא²⁶⁵⁵ ועליהו אתמר (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו²⁶⁵⁶ בצלם אלהים²⁶⁵⁷ תרין דיוקנין טבין דאינון דכר ונוקבא דכר מסטרא דא²⁶⁵⁸ נוקבא מסטרא דא²⁶⁵⁹ דא²⁶⁶⁰ ודא (ד)איהי על רישיה²⁶⁶⁰ דב"נ ומנה ייעול דחילו ללבא דב"נ למדחל מקב"ה ולנטרא גרמיה דלא יעבר על פקודין דלא תעשה : ה' אהבה על רישיה דב"נ²⁶⁶¹ ומנה²⁶⁶² עאל רחימו דקב"ה על רמ"ח איברין דיליה לקיימא בהון פקודין דעשה : ו' איהי על רישא²⁶⁶³ דב"נ ומניה ייעול על פומא דב"נ מלולין לאולפא באורייתא : ובהאי קחו עמכם דברים ושובו אל יי' (הושע יד ג) ובהאי דיהא בכון היראה והאהבה והתורה יתחזר יהו"ה דאיהו בינה תשובה ו' תשובו (ותשוב) לגבי ה' דאיהי²⁶⁶⁴ עובדא²⁶⁶⁵ דבראשית ואיהי

²⁶⁴² כד [נד – דפ"ק] ע"ב (הערת הזוהר).

²⁶⁴³ שסר ממנו השכל ונעשה כא' מהרוחות שבארקא (מ"מ).

²⁶⁴⁴ אפשר שנתגרשה תאומתו עמו (אור יקר).

²⁶⁴⁵ דכתיב ארץ עיפתא ומתרגמינן כפול עיף (אור יקר).

²⁶⁴⁶ חושך ואור ביום, ושניהם משמשים בלילה (מ"מ).

²⁶⁴⁷ מדת יום במדת לילה, אין להם ייחוד (אור יקר).

²⁶⁴⁸ כל רואיהם יכירום כי הם זרע קין (מ"מ).

²⁶⁴⁹ שאז שליט ממונה של חושך על של אור (מ"מ).

²⁶⁵⁰ יום על לילה (אור יקר).

²⁶⁵¹ ממט"ט ששורה בימות החול שע"י מתנהגין העולמות בחול ששת ימי המעשה בו"ק דיליה ו' אותיות דמט"ט (יהל אור).

²⁶⁵² הוא הצלם (יהל אור).

²⁶⁵³ שמיניה התנועה לאדם כו' (יהל אור).

²⁶⁵⁴ ה' זעירא מלכות ה' דאברהם (יהל אור).

²⁶⁵⁵ צ"ל תורה ודא ו' והוא דיוקא דעד"א (יהל אור).

²⁶⁵⁶ ר"ל בצלם ו' (יהל אור).

²⁶⁵⁷ מלכות (יהל אור).

²⁶⁵⁸ ו' (גר"א).

²⁶⁵⁹ והן ד' אותיות הו"ה מצות לא תעשה ומצות עשה ותורה ותשובה ולא מצות לא תעשה עצמן ומצות עשה עצמן אלא יראה ואהבה גורמות המ"ע ומל"ת והתשובה היא הרביעית המעשה כמו שמפרש והולך, וג"ר הן במחשבה וכמ"ש במ"א דג' אותיות יה"ו הן במחשבה והרביעית ה' היא בעובדא וכלולה מכלם שהם הנ"ל מ"ע ומל"ת תורה ותשובה (יהל אור).

²⁶⁶⁰ דכל השם על ראשו ומשם הולך לגוף כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁶⁶¹ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

²⁶⁶² ומניה (דפ"ו).

²⁶⁶³ רישיה (דפ"ו).

²⁶⁶⁴ דאיהו (דפ"ו).

²⁶⁶⁵ ר"ל המעשה עצמו של המצות דלעיל לא אמר רק דמינה יעול כו' דמלכות נקראת מעשה עובדא דבראשית (יהל אור).

תיקון חלק ה

ל"ב אלהים²⁶⁶⁶ וישתלים יהו"ה ובה יהא לכו²⁶⁶⁷ נייחא מכלא ובה שבת וינפש (שמות לא יז) ובה יתכליל יהו"ו וכו':

כל פקודין דעשה דהו עתידין לשריא ברמ"ח [אברין דיליה] [פקודין דילה] כלהו מתאבלין עליה ורזא דמלה (ישעיה נז יח) דרכיו ראיתי וארפאהו וגו' ולאבליו מאי ולאבליו אלי²⁶⁶⁸ רמ"ח [אברין] [פקודין] דקא מתאבלין עליה דאינון דיוקנא עלאה דשריא על רישיה דבה²⁶⁶⁹ שריא יהו"ה:

דכמה דאית²⁶⁷⁰ דיוקנא טבא על צדיק ומנהיג ליה לכל עובדין טבין לזכאה ליה לעלמא דאתי כך אית דיוקנא בישא על רישא דחייביא לאנהגא לון בעובדין בישין דירתון גיהנם²⁶⁷¹ ובג"ד אית הבל ואית הבל אית הבל טב דאתמר [ביה] [דברים ח ג] כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם ואית הבל ביש דאתמר ביה (קהלת ב יט) גם זה הבל ורעות רוח²⁶⁷²:

ות"ח בעובדין דב"נ אשתמודע פרצופא דאיהי עליה²⁶⁷³ ו(ב)פרצופא דאנפוי הה"ד (ישעיה ג ט) הכרת פניהם ענתה בס²⁶⁷⁴ בדיוקנא אשתמודע פרצופא דחיה [ד]שריא עליה אם הוא אריה או שור או נשר או אדם מהמרכבה דקב"ה ושכינתיה²⁶⁷⁵ או מהמרכבה דמלאך שר הפנים²⁶⁷⁶ או מהמרכבה בישא דסמאל²⁶⁷⁷ או מהמרכבה דארבע יסודין דעלמא ולית בהון לא יצר הטוב ולא יצר הרע אלא כבעירין²⁶⁷⁸ דעלמא וכו':

אית ב"נ דאיהו רשע גמור כל ימיו ואיהו עובר על כמה פקודין דלא תעשה ומתחרט ומודה עלייהו ולבחר כן לא עבד לא טב ולא ביש לדא ודאי ימחול ליה קב"ה אבל לא דיזכה לתשובה עלאה²⁶⁷⁹:

אית ב"נ לבתר דייתוב מחטאיו ומתכפר ליה איהו אזיל בדרך מצוה ומתעסק בכל כחו בדחילו ורחימו²⁶⁸⁰ דקב"ה דא זכי לתשובה תתאה דאתקרי ה' ודא איהו תשובה תתאה: ואית ב"נ לבתר דמתחרט מחוביו ויעביד תשובה יתעסק²⁶⁸¹ באורייתא בדחילו ורחימו דקב"ה ולא על מנת לקבל פרס דא זכי לאת ה' דאיהו בן י"ה ועל שמיה אתקרי בינה ודא גרים דתשוב ו' לגבי ה' ומלת תשובה כך היא תשוב ו' לה²⁶⁸² ולעולם לא שריא ה' בכר נש ולא ו' בלא דחילו ובלא רחימו דאינון י"ה יראה ואהבה קרינן לון²⁶⁸³ ודאי ומתמן אתייהבו התורה והמצוה דאינון בן ובת

²⁶⁶⁶ ר"ל מלכות שנקראת אלקים ל"ב שנקראת כבוד ה' כבדו גימ' ל"ב (יהל אור).

²⁶⁶⁷ לנכון (דפ"ו).

²⁶⁶⁸ אילין (דפ"ו).

²⁶⁶⁹ היינו השכינה שעל ראשו כנ"ל בו שורה הו"ה.

²⁶⁷⁰ וישלח קסה ע"ב שמות קו ע"ב (הערת הזהר).

²⁶⁷¹ הדיוקנא טבא הוא השכינה כנ"ל קב ע"ב, והדיוקנא בישא היא החשך אפלה הנ"ל.

²⁶⁷² עי' תיקון² (קלה ע"א): תא חזי קין איהו יצר הרע הבל יצר הטוב הבל איהו הלב ואינון תרי בתי לבא הה"ד (קהלת י') לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו לב חכם לימינו דא הבל דאתמר ביה ותוסף ללדת את אחיו את הבל איהו תוספת רוח הקדש קין איהו רוח הטומאה דאיהו גרע ולא אוסיף וכו' הבל טב והבל ביש הבל דאורייתא דאיהו להב עלה אתמר קול ה' חצב להבות אש ודא ה' דמשה [גירסת הגר"א: ת"ח אית הבל ואית הבל דא יצה"ר ואית הבל יצ"ט כו' רוח הקודש הבל דאיהו רוח הטומאה גרע ולא כו' להווא דלעילא כו' מניה דאגוזא הבל הבל טב והבל ביש מיתה וחיים אור וחושך והבל מסט' דימינא].

²⁶⁷³ צ"ע אם כוונתו לשכינה או לחשך אפלה הנ"ל.

²⁶⁷⁴ עי' ח"ב עד ע"ב ברזא דרזין: כפום עובדין דהווא נפש בגופא הכי אתחזי במשכא לבר.

²⁶⁷⁵ לא קאי על מ"ש בדיוקנא דאשתמודע כו' אלא על בעובדין, דבעובדין ניכר, אבל בדיוקנא ניכר מאיזה חיה הוא, אם חוור מאריה, כמ"ש בתיקון² (עד ע"א) וכלל זה הוא בכל העולמות כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁶⁷⁶ מט"ט (תיקון² קמח ע"ב).

²⁶⁷⁷ דשם עץ הדעת טו"ר (יהל אור).

²⁶⁷⁸ לא היצר טוב ולא היצר הרע אלא כבעירין (דפ"ו).

²⁶⁷⁹ עי' קב ע"ב שמשמע שזה בינה ועי' הערה שם ע"א מש"כ בשם לש"ו בספר הדע"ה.

²⁶⁸⁰ בענין אהבה ויראה עי' לעיל קב ע"ב, ועיי"ש עוד בענין תורה ומצות.

²⁶⁸¹ ויתעסק (דפ"ו).

²⁶⁸² תשב ר"ה אותיות תשובה והוא תשוב ו' לה' או ה' לו' אע"ג דלא נזכר י"ה ז"ש ולעולם כו' דשם תשובה (יהל אור).

²⁶⁸³ ליה (דפ"ו).

תיקו"ז חלק ה

ובגין דישראל מקיימין התורה והמצוה אתקריאו בניס לקב"ה הה"ד (דברים יד א) בניס אתם ליי' אלהיכם²⁶⁸⁴ :

הנסתרות²⁶⁸⁵ יראה ואהבה²⁶⁸⁶ דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא²⁶⁸⁷ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא לבר²⁶⁸⁸ ורזא דמלה הכי הוא ודאי [ד]אי ב"נ דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"נ אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו: אבל ב"נ דמתעסק באורייתא ואזיל בפקודין דעשה דא אתגליא לכל ב"נ בגין דקב"ה עבד ליה פומא באתגליא לאתעסקא באורייתא ועיינין לאסתכלא בה ואודנין למשמע בה ועבד קב"ה בב"נ ידין ורגלין וגופא למעבד בהון פקודין דעשה:

א"כ חוטמא למאי נפקא מניה (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים דא איהי דיוקנא²⁶⁸⁹ דעל ב"נ דאתמר ביה (בראשית כח יב) ויחלוס²⁶⁹⁰ והנה סלם סלם ודאי איהי נשמת חיים כרסייא לשם יהו"ה דאיהו היראה והאהבה התורה והמצוה ובה שריא²⁶⁹¹ והאי כרסייא מנה גזרות כל נשמתין דישראל ואיהי דיוקנא על רישא דב"נ: תרגום: §

(צט) עי' זהר ח"ב כג ע"א: תא חזי אית גוונין דמתחזיין ואית גוונין דלא מתחזיין²⁶⁹² ואלין [ואלין] אינון רזא עלאה דמהימנותא ובני נשא לא ידעין ליה ולא מסתכלין ביה [ואלין דמתחזיין]

²⁶⁸⁴ אר"א (יהל אור).

²⁶⁸⁵ עי' תיקו"ז יט ע"א ש"הנסתרות לה' אלקינו" הם כינויים לאר"א, "והנגלות" הוא כינוי לזר"ן.

²⁶⁸⁶ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ר"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פער"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ר"ה בשם כל ישראל.

²⁶⁸⁷ דתורה ברישא בפה כמש"ו. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידין ורגלין, ואהבה נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא חכמה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וזש"ה פי ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).

²⁶⁸⁸ באברים דלבר, ויראה ואהבה באיברים הפנימיים שלהם, ג"כ ברישא ובגופא במוח ולבא. וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יט ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים ב"ק ופומא מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין, כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצוות שבפנים ברוחא הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה ואהבה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חוס כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

הגר"ר שהם חב"ד ד"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדלין ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות (ע"ח מוחין דצלם ז). מכאן רואים דגם הגלגלתא והראש הם מכלל הגר"ק (לש"ו ספר הקדו"ש לח ע"ג), דהיינו המוחין המלוכשים בגלגלתא, והם מלגאו, כבר למדנו הגר"א זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הם רק הגר"ר דהרוח גופה, שהוא עצמו מבחי' הז"ת (לש"ו ספר הדע"ה ח"א מו ע"א).

²⁶⁸⁹ הוא שם אלקים כורסייא לשם הוי"ה, והוא כסא, בריאה, סולם לעלות לשם הוי"ה. דמכסא הנשמות כידוע, ולכן ויפח באפיו כו' (יהל אור).

²⁶⁹⁰ כמ"ש שהחלוס הוא בחוטם, שהאף ניעור (ברכות סא:) (יהל אור).

²⁶⁹¹ שהיא כלי קבול לשם הוי"ה (יהל אור).

²⁶⁹² אף הגוונין בחג"ת דנוק' לא אתגליין כ"כ עד נה"י (יהל אור ח"א י ע"ג). כל מראות אלה"ת אשר ראו הנביאים כולם זולת משרבע"ה, הנה בכולם היה ג"כ רק דרך ראייה החיצוניות וכו', הנה ביה כתיב ראייה וארא, אבל באספקלריא דנהרא דאיהו בסתימו לא כתיב ביה ראייה אלה ידיעה, והוא מה שכתוב לא נודעתי וגו', כי במשרבע"ה הנה לא היה בו התלבשות כלל, וזה שנאמר בו "ומראה ולא בחידות" (שם ח), כי נתגלה לו כל גילוייו מאספקלריה המאירה עצמו לא ע"י התלבשות כלל. ומ"ש גם בו "ותמונת ה'" (שהיא מאספקלריא דלא נהרא) יביט" (שם), הנה לשון הבטה הוא על התבוננות והבנה, כמו "הביטו אל צור חוצבתם וגו' הביטו אל אברהם אביכם" (ישעיה נא ב), והוא על התבוננות ועיון השכלי, וכמו "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" (תהלים קיט יח), וזהו שאמר "ותמונת ה' יביט". ור"ל, כי גם אם נתגלה לו איזה ענינים מאספקלריא דלא נהרא, הנה הוא הבין וידע אותם על מה שהם

תיקו"ז חלק ה

(ומתחזיין) לא זכה בהו²⁶⁹³ בר נש עד דאתו אבהן וקיימו עליהו ועל דא כתיב וארא דחמו אינון גווינן דאתגליין.

ומאן גווינן דאתגליין אינון דאל שדי דאינון גווינן בחיזו עלאה ונ"א חיזו דגווינן עלאין ואלין אתחזיין וגווינן דלעילא²⁶⁹⁴ סתימין דלא אתחזיין לא קאים איניש עליהו בר ממשא ועל דא כתיב ושמי יהו"ה לא נודעתי להם לא אתגליתי לון בגווינן עלאין ואי תימא דאבהן לא הוו ידעי בהו אלא הוו ידעי מגו אינון דאתגליין²⁶⁹⁵ :

תרגום :

(ק) ע"י ביאור אגדות (ברכות אות י' ס"ד, וע"י ליקוטי הגר"א עם באר יצחק קב ע"ב) : יל"י דאפיק ניצוצין הוא התפשטות עלמא דחירו בג' תרעין דילה עד הוד. והנה ג' גבורות הם ממותקים לכן הם מחוברים אבל ב' גבורות מ"ן אינם ממותקים עד ששוחקים לצדיקים כו' לכן ל' של חג"ת מחובר אבל י"י של נו"ה מ"ן ששם הוא כ"א לבדו והוא בסוד שבא סגול. והענין כי עד שלא בא מכריע לא קרב זה אל זה כמ"ש בפ' בהעלותך עד דאתא יעקב וכאן יוסף תום מאמו ואין מכריע ביניהם וידוע שחג"ת הם דכורא ואף שנה"י הם לנוק' מ"מ העיקר אינו אלא הוד כרוב א' דאיהו בנצח ואיהי בחוד. וידוע שישראל בדכורא ויעקב בנוק' כמ"ש בר"מ סוף ח"א וז"ש הוא ישופך ראש בדכורא ואתה כו' בנוק'. והענין כי ראש הוא דכורא ועקב נוקבא והוא רא"ש מישראל ויש לו בראשו ובסופו שמירה מאימא ר"ל אבל יעקב אין לו אלא יוד א' סופו של השם בראשו אבל בסופו אין לו שמירה כלל שאימא מסתיימת עד שם ולכן בסופו י"ל אחיזה וזהו עקב סופו של עקב מיעקב והוא בסוף עולם העשי' בעקב דילה שהיא מתפשטת בבי"ע בג' חלקים דילה. וידוע שברירת בניצוצין בבוצינא דקרדינותא ה"ג דאימא. ויעקב הוא סוד לבנת דלבנת הספיר ב"פ אלהים ב' העקביים ב' סטרין דרוחא דשם וראש דחויא הוא תחת רגלה כמ"ש בסוף ז"ח במתני' ואפיק תשע כו' ע"ש ואחזיתו בעפר דטופרין וז"ש ועפר תאכל כו' והעפר הוא מ"ש ומן העפר אשר יהיה בקרקע כו' ואיהו עפר שריפת החטאת והוא סוד נוגה דמתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה ולכן מטהרת ומטמאת. וכן בסוטה נתהפך לחויא בקרבה ואם טהורה נעשה עפר דמוליד תולדין ולכן ונקתה כו'. וז"ס וההרים הרי נחושת דאצטבע למיזן כו' אבל בהתגלות נ' תרעין דאימא אזי כו' כנ"ל. וז"ס יין המשמח מבינה נ' תרעין והתכללותם ביסוד ומלכות חותם בתוך חותם כידוע וז"ס יין נ' ביחד וב' יודין על הב' חותמות והוא בז"ס. וכ"ה בנקודותיה הוי"ה בניקוד אלהים שהניקוד הוא על הגבורות דמסט' והוא היין הנ"ל. והן ח"ס באות יו"ד חמשים ביחד אלא שסגול הוא על ג' דחג"ת שהם ממותקים כנ"ל במכריע וב' דשבא שאינם ממותקים ולכן הם ג"ב זע"ז כידוע בסוד עלמין קדמאין וב' נקודות חולם וחיריק הם בב' אותיות חב"ה כנ"ל והוא יין המשמח שהוא באותיות הוי"ה המשמח אלהים דמלכות והוא [ענבי"ם ג' עקב] שאין דין ממותק אלא בשרשו והוא בניקוד אלהים ושם הוא רחמים יין שוקט על שמריו. ואנשים הם ו"ק שהם ו' אנשים אבל כולם באתכללותן ביסוד ששם דרגא דאיש כידוע. ובזה הוא הגלישה והמריטה אבל נזיר אלהים שאסור ביין תער לא יעבור כו' שהוא קדוש בסוד שמן משחת קודש כו' ושם הוא סוד בחשא"י ח"ש דחשמל אבל יין הוא מ"ל דחשמ"ל כי בהתגבורות היין אז ב' שאינם נמתקים נפרדים כנ"ל ונעשה מ' י"ל ואז יוצא סוד. וזה היה טעותו של קרח שהי' נכלל בח"ש שלכן היה קרח בלא שער. אבל הוא לקח עצמו לצד אחר ולא שתק ובדבורו נאבד שהיה צריך ליכלל עם אהרן כו' ועיין בפ' בראשית.

מרמזים (כללים ח"ב ו ע"ג), גם המראות אשר ראה משה ע"י אספקלריא דלא נהרא, הנה השיג אותם על אמתתן ע"פ יחודם באספקלריא דנהרא, כי הוא זכה שנשלם על ידו היחוד דמלכות בז"א, ונתייחד אספקלריא דלא נהרא באספקלריא דנהרא והסתכל דרך בה גופה באינון סתימין עלאין, אשר שם אין תבנית ותואר כלל. והנה הוא היפך ממש מכל הנביאים כולם, כי בהם הנה נתלבש כל מראות אלהו"ת שהוא האור דאספקלריא המאירה, הנה נתלבשו בהאספקלריא שאינה מאירה, וראו ע"ז את כל אותן המראות בבחי' תואר ותבנית כמ"ש בזוה"ק (פ' וארא כ"ג ע"א) ע"ש. אבל במשה רבינו ע"ה היה להיפך, כי גם אותן המראות אשר הראה לו הקב"ה ע"י אספקלריא שאינה מאירה, והם מראה אחוריים ותבנית המשכן וכליו כנז', הנה הסתכל הוא בהם ג"כ ע"פ האור העליון דאספקלריא המאירה אשר שולל שם את כל תבנית ותואר (לש"ו שם ז ע"א).

²⁶⁹³ פי' שהם מראות הנראות במלכות ע"י השפעה הספירות של הזכר בה (רח"ו).

²⁶⁹⁴ היינו מראות הת"ת (רח"ו).

²⁶⁹⁵ ע"י המלכות (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

(קא) עי' זהר חדש נב ע"א: הכא רזא דרזין לידעי חכמתא עילאה וזעירין אינון דידעין שמא דא ואע"ג דהא אוקימנא ברזא דאתון²⁶⁹⁶ והכי איהו אבל נקודי וטעמי קבלה למשה מסיני באורח סתים לחכימי לבא ורזא דא (שמות לא) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה דהא מרזא דנקודי ותנועי טעמי הוו ידעין לאנהרא ציורין דלעילא דהא נקודי דאתון (מתנהרן) [נ"א מתנהגן] בהו הוו ידעין וברזא דילהון הוו ידעין ואשתמודען לקיימא ההוא ציורא ברזא עילאה: בגין דכוונה ורעותא היא (ס"א הוה) איצטריך לכל אינון עובדין וציורין עילאין דלעילא ואינון הוו ידעי מגו רזא דציורא דנקודי לשוואה רעותא ולבא בכל עובדא ועובדא: כל אינון ציורין דמשכנא לא הוין אלא רזא דאתון דקיין בגין דאית אתון עילאין רברבין ואית אתון זעירין דקיין אתון זעירין דקיין אינון עובדא דמשכנא אתון עילאין רברבין עובדא דבי מקדשא דבית ראשון והני לא אתעבידו לאתקדשא לעילא אלא בציורא דא, דרזא דנקודי דאתון דקיין אינון מסטרא דשמאלא ונקודי דאתון עילאין רברבין אינון מסטרא דימינא ואלין כגוונא (ס"א בגוונא) דאלין ואתנשו מעלמא²⁶⁹⁷ בר דאתו חכימי דקבילו נהירו דחכמתא מקדמא ואקימו לון על אתון לנטלא אתון מטלון בגינייהו וע"ד עבדתא דמשכנא ועבדתא דבי מקדשא בציורא דנקודי הוו שלמין ברעותא וכונה: תנועי דטעמי²⁶⁹⁸ קיימו כולא על ידא דמשה וע"ד ויביאו את המשכן אל משה דאיהו קיים כולא ברזא דלהון בתנועי דטעמי אית בהו תנועי ברזא דלתתא לאנהגא ולקיימא עובדא דמשכנא ואית בהו תנועי ברזא דלעילא לאנהגא ולקיימא עובדא דבי מקדשא: שלמה מלכא לא אצטריך²⁶⁹⁹ לנקודי ולטעמי אלא אינון הוו איתין בסתימו ולחישו²⁷⁰⁰ ומתציירין בגליפו (נ"א בגלופי) ציורי מקדשא הה"ד (מלכים א' ו ז) והבית בהבנותו ודאי²⁷⁰¹ אבן

²⁶⁹⁶ הענין במה שפירשנו בספ"ר היות לאותיות רוחניות וכח להתנועע הספירות ולמשוך כחם למטה מפני קשר רוחניות האותיות בספירות, ותנועתם הקבועה בפי האדם בחמשה מוצאות ינועע כל שורש ושורש העליון, הנה המשכת האותיות היא מבינה ולמטה, והענין שהם אותיות קטנות ואותיות גדולות כענין ה' בהבראם זעירא, ה' דהלה' תגמלו זאת רבתי, א' דאדם שת אנוש רבתי, א' דויקרא זעירא, ועל דרך זה כלם, והגדולות הם בבינה מטעם שהיא קרובה לכתר אריך אנפין ובה כל ענין גדול, והקטנות הם במלכות שהיא נוקבא דזעיר אנפין ובה כל סוד ענין קטן, ומעשה המשכן והמקדש עיקרו היה כדי להמשיך בכל פרטי חלקי ענייניו רוחניות הראוי לו כדי שיהיה מרכבה לרוחניות הרוכב על המרכבה, ולכן היו העוסקים בו חכמים גדולים יודעים צירופי האותיות שבהם נבראו שמים וארץ, ובריות המלאכים והמשכת הרוחניות, והיו הוגים בסוד ספר יצירה אותם האותיות בפעולת כל קרש וקרש ויריעה ויריעה ושולחן וכליו וארון וכרובים וכיוצא, והיתה אותו הרוחניות נמשך ומתלבש בכלי ההוא, ולהם שני בתים, בית ראשון מבינה לכך היה עניינו בסוד אותיות גדולות מושכות מבינה, והוא בסוד נער מטטרין שמתלבש בו המלכות כנודע בסוד אב"ע לכך היו מושכין כח רוחניות מאותיות קטנות נער זעיר אנפין, אמנם על ידי הטעמים מושכים כח מהכתר ועל ידי הנקודות מחכמה על שמנה ספירות הנזכרות, לכך סוד תנועת האותיות שהיו הוגים הוא בסוד ניקודם מנוקדות בצרופים ידועים כצירוף הניקוד כדפירשנו בספ"ר שער הצירוף, והחכמים היודעים סוד הניקוד והתנועה היו מכוונים בו, אמנם הטעמים לא היה בהם כח למשכם אלא על ידי משה רבינו ע"ה, ואולם נקוד האותיות קטנות וטעמים למטה כענין האותיות, אמנם אותיות גדולות נקודם וטעמים שעליהם הם ממש מחכמה ומכתר בעלי הרחמים והלובן ולכן הם ימינא, ושבאותיות קטנות אינם כל כך מפני שהם סוד כתר וחכמה שבמלכות, ויש במציאותם פעולת הדין מפני בחינתם למטה (אור יקר). ²⁶⁹⁷ עם היות שלא יצדק בהם דין בעצם ולזה קראם שמאליים באומרו "אינון מסטרא דשמאלא, ואתנשו מעלמא" כל מציאות הניקוד לדקותו היה על פה בקבלה ולזה נשכח, עד שבא עזרא הסופר והזכירו לחכמים, והחזירו לחזור לבנות בית שני בהם שהיה בית שני בסוד המלכות בדקות יותר מהמשכן, שהמשכן בסוד היצירה נער ובית שני במלכות מאצילות (אור יקר).

²⁶⁹⁸ שהם מהכתר קיום לנקודות ואותיות לרוב גובהם לא היה כח בחכמים להמשיך משם לכך היה משה רבינו ע"ה בסוד דקותו מושכם לכך "ויביאו" וכו', והוא היה קושר כוונתו בכוונתם ומעמיד הכל על עומדו, וכמו שיש אותיות גדולות מבינה ממש ואותיות קטנות מבינה שבמלכות, כן נקודת משתנות לפי עניינם מחכמה עילאה או תתאה כדפירשנו לעיל, כן ממש הטעמים משתנים לפי עניינם או מכתר ממש או מכתר שבמלכות וזהו שאמר "בתנועי דטעמי" וכו', (אור יקר). ²⁶⁹⁹ ויש להקשות לפי זה בימי משה עם היות שהיו חכמים לא מושכו הטעמים עם היותם למטה בסוד עובדא דמשכנא באתון זעירין אלא שמשה משכם כדפי', אם כן בבנין שלמה שהיה הבנין באותיות גדולות היאך אפשר לקיים הבנין בתנועי דטעמי שהם בסוד הכתר ממש, ואפילו הניקוד שהם למעלה

תיקו"ז חלק ה

שלימה מסע נבנה אבן שלמה²⁷⁰² ולא חסרה באתון דיקין כעובדא דמשכנא ומקבות והגרזן²⁷⁰³ כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו לא נשמע ודאי דהא אתריה גרם דאיהו בלחישו: ועל דא ספר תורה²⁷⁰⁴ דאיהו דיוקנא דבי מקדשא לית ביה דיוקנא דטעמי ונקודי דכולא סתים בגויה כגוונא דדיוקנא דרזא דבי מקדשא קדמאה דטעמי ונקודי הוו סתימין בגויה ודחיקו דתוקפא²⁷⁰⁵ דשירותא דקלא אהדר לאתריה²⁷⁰⁶ ונקודי דיליה באתון יתהו אינון ברזא דשם אלהים ובגיניהו איקרי בשמא דא לאתגליא אלהים חיים וע"ד נקודי מתתא לעילא ומעילא לתתא²⁷⁰⁷ כניש ונטיל ואהדר לאתריה: לבתר אתפשיט בפשיטו דנייחא²⁷⁰⁸ ואתהדרו נקודי כגוונא (ס"א בגוונא) דרזא עילאה למהוי כולא רזא חדא כדקא יאות אתון ונקודי בגוונא חדא נקודי בתלת אתון קדמאין ה בתראה²⁷⁰⁹ לית

מבינה היאך אפשר להם לתפוס ממקום גבוה כזה אם בכתר שבמלכות לא היה כח בימי משה רבינו ע"ה, לזה תירץ "שלמה מלכא לא אצטריך" וכו' והטעם כדמפרש ואזיל שמלכות היא מדה נבדלת בעונות, והיא לעצמה מצה פרוסה חסרה בסוד חסרון הלבנה וצריך לטרוח שלא תפגם, ולכן בהמשיך אותיותיה למטה לא היו נמשכות נקודותיה וטעמיה והיו צריכים להמשיכם לייחדם, אמנם הבינה לעולם נקשרת בכתר וחכמה ששלש ראשונות חשובות כאחד ואין ביניהם פירוד, ובהמשך האותיות שהיה כח להמשיך מיד תנועי ונקודי נמשכים מאליהם בהעלאת שם על האותיות שאין ביניהם פירוד כדפירשנו, וזהו שאמר "הו אתיין בסתימר" (אור יקר).

²⁷⁰⁰ בערך הנקודות שיש בהם דיבור בחשאי בסוד קלא דלא אשתמע, והטעמים "בסתימר" שאין בהם לא קול בחשאי ולא דיבור כלל (אור יקר).

²⁷⁰¹ ירצה בה' בנותו על ידי ה"א עילאה ונבנה מאליו דאתריה גרים (אור יקר).

²⁷⁰² בסוד מצה שלימה ה' עילאה ולא חסרה בסוד מצה פרוצה ה' תתאה שמשם אותיות קטנות כדפירשנו, ומשם מעשה המשכן בסוד נער כדפי', "ומקבות" וכו', סלקא דעתין לפרש מקבות כדפירש איהו לעיל בקליפות ולא נשמע מפני שאין להם אחיזה במקום גבוה, אמנם זה אינו נכון מפני אומרו "דהא אתריה גרים דאיהו בלחישו" מורה שלא נשמע מפני העלם המקבות והגרזן, ויהיה לפי זה האבנים הם האותיות שהם סוד אבנים מפולמ"ת שמהם יוצאים מימי השפע והאור הרוחני העליון, וכן קראם בספר יצירה שני אבנים בונים שני בתים וכו' כדפירשנו שם (אור יקר).

²⁷⁰³ שבהם חוצבים הכור האבנים האלו הוא על ידי הנקודות, שאין אתה יכול לחצוב אבן אחת אם לא באחד מהנקודות וכן בתנועתם, וזה "לא נשמע בבית" לא היו בבית לא נאמר אלא לא נשמע מכלל דתמן הו אלא דלא אשתמעו "דהא אתריה גרים דאיהו בלחישו" בכתר וחכמה ממש כדפירשנו (אור יקר).

²⁷⁰⁴ בתפארת ובו כלל אותיות מבינה, ונקודי וטעמי מחכמה וכתר בלתי נראים בו מפני העלמם, ונודע סוד משך ספר תורה שבכתב מבינה ולזה הוא "דיוקנא דבי מקדשא דכולא סתים בגויה" שכן קריאתו (אור יקר).

²⁷⁰⁵ כבר פירשנו שהוא סוד כח החכמה השופע בבינה להאציל המדות דהיינו כח התוקע (אור יקר).

²⁷⁰⁶ ואם כן אין ניקוד שם יהו"ה בנקודת אלה"ם נקודות החכמה שאי אפשר שכבר נתעלמה אלא הניקוד הזה הוא ניקוד שנמשכו לאותיות אלו משם אלה"ם שהוא בחינה למטה משם יהו"ה בנקודת אלה"ם, ונמצאו לפי זה הם שתי בחינות אל הנקוד נקוד נעלם שזה נסתלק והיינו ממעלה שהיה מחכמה על הבינה ונסתלק דהיינו "דחיקו דתוקפא דקלא" ונתן בשם ניקוד ממטה למעלה מבחינה תתאה דהיינו משם אלה"ם, והניקוד הזה נגלה והוגה השם בנקודת אלה"ם, וכאשר רצה להתגלות הבינה יותר הניקוד חזרו אותיות והיינו שנכתב אלה"ם חיים בבינה וזה שכנש גם הניקוד הזה שהיה לו ממטה למעלה ונתעלם, ואינו שם יהו"ה בנקודת אלה"ם אלא ממש אלה"ם, ונסתלק הניקוד והחזירו לאותיות, וזהו שאמר "ועל דא ניקודי מתתא" לעילא נקוד שם יהו"ה בנקודת אלה"ם והוא ניקוד אתון זעירין שנסתלק ממטה למעלה להגות השם (אור יקר).

²⁷⁰⁷ ונקודי "מעילא לתתא הוא דחיקו דתוקפא דקלא" שנתעלם כדפירשנו והיינו שהכל מחכמה ולזה אסף כל בחינותיה ונתעלמה ונכתב אלה"ם חיים ונהגה בו בעצמו, וכשתדקק במה שנדרש עד עתה תמצא ששה בחינות, האחד אה"ה, השני אש"ר אה"ה, השלישי אה"ה, הרביעי יה"ה, החמישי אלה"ם חיים, הששי יהו"ה שהם סוד חש"ק כדפירשנו (אור יקר).

²⁷⁰⁸ היינו התפארת הכולל שש קצוות (המתפשר) [המתפשט] ברחמים ושם יהו"ה שבו בא בנקודו, ומה שנסתלק ונעלם הניקוד ננקד עתה, ולא ניקוד ממטה למעלה אלא ניקוד ממעלה למטה וזהו שאמר "כגוונא דרזא עילאה" ולכן בא הניקוד ממש מכון באותיות מפני שהחכמה מסכמת ברחמים בבינה, ולכן אותיות מבינה וניקוד מחכמה באצילות התפארת כולם רחמים, ולהיות שסוד הקול המתפשט מהשופר הוא כלול אש ומים ורוח, לכן בשלושה אותיות שהם 'מ' 'ש' 'ו' רוח לכן באו

תיקו"ז חלק ה

לה נהורא מגרמה כלום²⁷¹⁰ י איהו אתנהיר ביה נהירו²⁷¹¹ דנקודא בההוא גוונא ממש וההוא דיוקנא ממש ה נהירו דנקודה²⁷¹² בההוא גוונא ורזא חדא ו דאיהו אמצעי²⁷¹³ ברזא (נ"א כרזא) דיליה למהוי כולא גופא ורוחא בדיוקנא ונהירו שלים כדקא יאות:
ועל דא שמא דא שמא דרחמי²⁷¹⁴ דאתון ונקודי בדיוקנא ורזא חדא באורח מישר כד אתון ונקודי בעקימו דא מן דא²⁷¹⁵ כדין לאו איהו באורח דרחמי דהא בהפוכא קיימא²⁷¹⁶ ורזא דא ויבא

הניקוד בשלושה אותיות, והניקוד דומה לאותיות להראות יסודם מהתקוע בעל הנקודות וזהו שאמר "אתון וניקודי כגוונא חדא ניקודי בתלת" וכו' (אור יקר).
²⁷⁰⁹ שהיא נגד המלכות אין לה מדת ההנהגה בפני עצמה אמנם יש בה כל מדות ההנהגה, ואצילותה להיותה בית קיבול לכל הפעולות העליונות להגלות בתחתונים אינה פעולה רביעית בפני עצמה שהקול היוצא מהשופר אינו אלא בעל שלשה פעולות שהם מ"ם וא"ש ור"ח, אמנם שלשה פעולות אלו התפשטותם בארבעה אותיות כי ה' משמשת עם י' ועם ה' ועם ו', וסוף התפשטות שלשה בחינות הוא הה"א בענין שעם היותה רביעית לאותיות אינה דומה להם להורות על פעולה בפני עצמה שאין לה פעולה לעצמה, אמנם היא משך ותשלום שלשה הפעולות הנזכרות, ולזה אין לה ניקוד שמה שהשלימו האותיות פעולתם באות ה' רביעית לא נצרכו הנקודות שהם בעצמם הספיקו לכל, וזהו שאמר "לית לה נהורא מגרמה כלום, י' אית ביה" וכו' בשם זה פירשתיו למעלה בסוד חש"ק חול"ם שב"א קמ"ץ, והיינו השם הכתוב בפסוק אחר אומר אהיה שלחני אליכם יהו"ה וגומ', וכן נראה מפרשת אחרי מות (אור יקר).

²⁷¹⁰ ה"ה בתראה" שהיא נגד המלכות אין לה מדת ההנהגה בפני עצמה אמנם יש בה כל מדות ההנהגה, ואצילותה להיותה בית קיבול לכל הפעולות העליונות להגלות בתחתונים אינה פעולה רביעית בפני עצמה שהקול היוצא מהשופר אינו אלא בעל שלשה פעולות שהם מ"ם וא"ש ור"ח, אמנם שלשה פעולות אלו התפשטותם בארבעה אותיות כי ה' משמשת עם י' ועם ה' ועם ו', וסוף התפשטות שלשה בחינות הוא הה"א בענין שעם היותה רביעית לאותיות אינה דומה להם להורות על פעולה בפני עצמה שאין לה פעולה לעצמה, אמנם היא משך ותשלום שלשה הפעולות הנזכרות, ולזה אין לה ניקוד שמה שהשלימו האותיות פעולתם באות ה' רביעית לא נצרכו הנקודות שהם בעצמם הספיקו לכל, וזהו שאמר "לית לה נהורא מגרמה כלום, י' אית ביה" וכו' בשם זה פירשתיו למעלה בסוד חש"ק חול"ם שב"א קמ"ץ, והיינו השם הכתוב בפסוק אחר אומר אהיה שלחני אליכם יהו"ה וגומ', וכן נראה מפרשת אחרי מות, אמנם בכל הספרים מצאתי שם זה כזה יהו"ה דהיינו חול"ם קמ"ץ שור"ק והיינו חש"ק בדרך אחרת, ועתה אפרש דבריו אלה לפי הגירסא הזאת אמר "י' אית בה נהירו איהו אתנהיר ביה" וכו', והיינו סוד יר"ד חכמה והארטה מכתר עליון לכך ננקדה בחול"ם המורה כתר בראש האות, וכמו שהי' נקודה אחת כך החול"ם נקודה אחת ויטכס נקודתה בשתי בחינות עם הי"ד בצורתה ובמציאות רמיזתם כתר על חכמה, וזהו שאמר "כההוא גוונא ממש וההוא דיוקנא" ממש דהיינו "י", ה' נהירו דנקודה" במציאות אצילות החכמה בה בסוד תקיעת השופר בקול דהיינו תפארת ומלכות, זכר יהו"ה ונקבה ה', דהיינו רקיע ונקודה דהיינו קמ"ץ, והיינו סוד קמ"ץ שזה קומץ ואוסף כל האצילות וכל השפע וזהו שאמר "בההוא גוונא ורזא חדא" כדפי' לעיל (אור יקר).

²⁷¹¹ אמנם בכל הספרים מצאתי שם זה כזה יהו"ה דהיינו חול"ם קמ"ץ שור"ק והיינו חש"ק בדרך אחרת, ועתה אפרש דבריו אלה לפי הגירסא הזאת אמר "י' אית בה נהירו איהו אתנהיר ביה" וכו', ולהיות שסוד הקול המתפשט מהשופר הוא כלול אש ומים ורוח, לכן בשלשה אותיות שהם י' מים ה' אש ו' רוח לכן באו הניקוד בשלשה אותיות, והניקוד דומה לאותיות להראות יסודם מהתקוע השופר בעל הנקודות, וזהו שאמר "אתון וניקודי כגוונא חדא ניקודי בתלת" וכו' (אור יקר).

²⁷¹² ממש במציאות האצילות בצד השמאל בא"ש דהיינו שב"א, ו' בחול"ם היינו ממש המתייחס אל התפארת דהיינו נקודה אחת עולה עד הכתר, דהיינו שיהיה הניקוד דומה אל הכתר בכל רמיזותיו דהיינו "רוחא" ניקוד "דגופא" אותיות "בדיוקנא ונהירו שלים" וכו' (אור יקר).

²⁷¹³ בתפארת בא בסוד נקודה אחת מלכות באמצע אשה בחיק בעלה, עד כאן פרשתיו באותם הנקודות, אמנם לפי דעתי שהנקודות האמתיות הם קמ"ץ שב"א חול"ם, ירצה כי אומר בההוא גוונא היינו סוד תפארת ומלכות דו פרצופין המתאצלין מחכמה שמילוי יר"ד ו' דהיינו ד"ו, והיינו קמ"ץ כדפי', והוא רומז בסוד החסד וקמץ הכהן ולזה מסכים הנקודה עם האות בעצם (אור יקר).

²⁷¹⁴ עם היות שיש בו ה' שהיא דין ושב"א המורה שורש הדין עם כל זה השם מסודר ברחמים מורה הסכמת סדר השם, ואין השם או ההויה דין אלא בצאתה מגבוליה וסדרה כגון הויה מהופכת כזה הוה"י שהוא חוזק הדין וכיוצא, אמנם כשהדברים מסודרים על סדרם הנכון הכל רחמים ויושר, הטוב הנמשך מהסדר הטוב (אור יקר).

²⁷¹⁵ כגון שם יהו"ה שהאותיות ענין אחד ונקודתו קריאה אחרת, לכן עם היות ששם זה מורה בחינה קודמת באצילות משם יהו"ה עם כל זה יורה דין מפני שהאותיות ממעלה למטה והניקוד ממטה למעלה כדפירשנו לעיל, ולכן תהיה דין וסילוק החכמה מהבינה כדפירשנו (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

בין מחנה מצרים כו' ברזא דאתון גליפין דקודשא בריך הוא אתחזי באינון תלת סטריין וההוא דהפוכא לאו איהו באורח דרחמי בגין דמתהפכן אתון וכ"ש אתון דאינון כגוונא אחרא²⁷¹⁷: ה' בתראה²⁷¹⁸ לית לה מגרמה כלום ובגין כך לית לה נקודה מגרמה בר כד עבדא שליחותא דאוזפין לה חד נקודה לאעלא ולמעבד חילין ותוקפא כמה דאוזפין לה נקודה²⁷¹⁹ לאעלא אוף הכי אוזפין לה²⁷²⁰ אתון דאינון רזא עילאה לאשלמא בההוא שליחותא: תרגום: כאן סוד הסודות, ליודעי החכמה העליונה, ומעטים הם שיודעים שם זה. ואף על גב, שהרי בארנו בסוד האותיות וכך הוא, אבל נקודות וטעמים, קבלה למשה מסיני, בדרך נסתר לחכמי הלב. וזה סוד "ובלב כל חכם לב נתתי חכמה", שהרי מסוד הנקודות והתנועות של הטעמים היו יודעים להאיר את הציורים שלמעלה, שהרי היו יודעים את הנקודות של האותיות [ה@] מוארים ([ה@] מתנהגים) בהם, ובסוד שלהם היו יודעים ומכירים, לקיים את אותו הציור בסוד עליון. משום שכונה ורצון היא (היה) צריך, לכל אותם המעשים והציורים העליונים של מעלה, והם היו יודעים מתוך סוד הציור של הנקודות, לשים @ רצון ולב בכל מעשה ומעשה. כל אותם ציורי המשכן, לא היו אלא סוד האותיות הקטנות, משום שיש אותיות עליונות גדולות, ויש אותיות קטנות דקות. האותיות הקטנות הדקות, הם מעשה המשכן, האותיות העליונות הגדולות, מעשה בית המקדש של בית ראשון. ואילו לא נעשו להתקדש למעלה, אלא בציור הזה, שסוד הנקודות @ של האותיות הדקות הן מצד השמאל. והנקודות @ של האותיות העליונות הגדולות, הן מצד הימין. ואילו כדוגמת (בציור) אלו, ונשכחו מהעולם, רק שבאו החכמים שקבלו את אור החכמה מהראשונים, ובארו @ והקימו אותם על האותיות, לנסוע האותיות מסעיהם בשבילם, ועל כן עבודת המשכן ועבודת בית המקדש היו בציור של הנקודות @, שלמים ברצון ובכוונה.

²⁷¹⁶ "דאיהו בהפוכא" לבד שלא ישתנו האותיות מעניינם עם כל זה מפני הפוכו יורה החזרת האור אל מקורו והעלמו, והיות פעולת השם בדין בחלק ההוא (אור יקר).
²⁷¹⁷ אם יהיו האותיות מורות ענין אחד והגיונם ענין אחר כשם יהו"ה בנקודת אלהים שזה היפוך יותר ויותר שראוי שיוורה דין, וכל זה לתרץ למה שם יהו"ה בנקודת אלהים דין ושם יהו"ה בנקודת חש"ק רחמים עם היות זה למעלה מזה כמבואר (אור יקר).
²⁷¹⁸ כבר פירשנו לעיל קצתו ושם נתבאר ששם יהו"ה כולו אצילות אחד ועצם אחד, אלא שאות ה' אינה פעולה בפני עצמה אלא הם שלשה פעולות וארבעה אותיות, והטעם שהאות הרביעית היא תשלום כל הפעולות ואינה פעולה רביעית בפני עצמה, וזה רצה "לית לה מגרמה כלום" ומטעם זה

ה

הסוד ה' שלשה בחינות כזו". "לפעול שלשה פעולות, והם סוד הענפים המתפרדין לימין ו' ולשמאל ה' ולאמצע ו', ולקשרם למטה באה אות ה', והיינו סוד כלל ופרט וכלל, דהיינו כלל בינה שבה כללות הפעולות קול דנפיק מגו שופר, ופרט היינו אותיות יהו"ו ענפין מתפרדין לימין"א ולשמאל"א ולאמצעית"א, ואח"כ וכלל דהיינו כללות כל הפעולות במלכות דהיינו ה', ואי אתה דן לה פעולה בפני עצמה אלא כעין הפרט שהיא פועלת כפי מה שמושכין לה מלמעלה בסוד הפרט, ולכך אין פעולה בפני עצמה אמנם היא גמר הפעולות וסופם, שאין החסד גמור בסוד ה' דהיינו החסד בזכר אלא כשתהיה ה' עמה, וכן ה' דהיינו הדין בזכר (אלף) [אלא] בשיתוף ה' עמה, וכן ו' דהיינו הרחמים בזכר אלא בשיתוף ה' עמה, ובהיות הפעולות נפעלות על ידי בחינה אחרונה ממשך פעולתם דהיינו על ידי ה' שהיא בחינת קשר הפעולות ממפעילם אל הפעולים, לא ישולחו ויעוזבו ממפעילם חס ושלוש אלא יתקשרו הפעולות עם מפעילם והפעול, והבחינה האחרונה, ומטעם זה יצטרך להיות לעולם בפעולת החסד ה' משתתפת עם ה' אחרונה כזה ה', ונוסף על זה כי לא יספיק לנו הנקודה לבד כזה ה' אלא גם האות, ולא יספיק זה אלא גם שאר האותיות והנקודות להורות על קשר הפעולות והבחינות כולם מסכימות אל הענין ההוא וזהו שאמר "דאוזפין לה חד נקודה לאענאה" וכו' להוציא הפעולה העליונה למטה, ולא נקודה לבד כזה ה' אלא גם האות כדי שיתקשר הנקוד עם האות דהיינו רוחא וגופא (אור יקר).

ה

²⁷¹⁹ להוציא הפעולה העליונה למטה, ולא נקודה לבד כזה ה' אלא גם האות כדי שיתקשר הנקוד עם האות דהיינו רוחא וגופא (אור יקר).
²⁷²⁰ ולא אות אחת אלא "אתון" בענין שיוקשר סוד יהו"ה בנקוד כלול לקשור הכל יחד כל הנקודות וכל האותיות להיות הפעולה נשלמת מהפועל "רוחא וגופא" ופעול תחתון וזהו שאמר "דאינון רזא עילאה לאשתלמא" וכו' (אור יקר).

תיקון חלק ה

קמו כל תנועות הטעמים על יד@י משה, ועל כן "ויביאו את המשכן אל משה", שהוא העמיד הכל בסוד שלהם. בתנועות של הטעמים, יש בהן תנועות בסוד שלמטה, להנהיג ולקיים את מעשה המשכן, ויש בהן תנועות בסוד שלמעלה, להנהיג ולקיים מעשה בית המקדש.

שלמה המלך לא הצטרך לנקודות@ ולטעמים, אלא הם היו באים בסתר ולחש, ומצטיירים בחקיקת (בחקיקות) ציורי המקדש, זהו שנאמר "והבית בהבנותו", בהבנותו ודאי, "אבן שלמה מסע נבנה", אבן שלמה ולא חסרה באותיות דקות, כמעשה המשכן. "ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו", לא נשמע ודאי, שהרי מקומו גרם, שהוא בלחש.

ועל כן, ספר תורה, שהוא דמות של בית המקדש, אין בו דמות של טעמים ונקודות, שהכל נסתר בתוכו, כדוגמת דמות של סוד בית המקדש הראשון, שטעמים ונקודות היו נסתרים בתוכו. והדחק של תקף הראשית של הקול, חוזר למקומו, ונקודות@יו באותיות יהו"ה, הם בסוד של שם אלהים, ובשבילים נקרא בשם הזה לגלות אלהים חיים, ועל זה נקודות ממטה למעלה וממעלה למטה מכנס@ ונוסע וחוזר למקומו.

אחר כך מתפשט בהתפשטות של מנוחה וחוזרות הנקודות כדוגמת (בציור) הסוד העליון, שהכל יהיה בסוד אחד כראוי. האותיות והנקודות בציור אחת@. הנקודות בשלש אותיות הראשונות, ה' אחרונה, אין לה אור מעצמה כלום. 'י, הוא מאיר בו אור של הנקודה, באותו צורה ממש. ואותו הדמות ממש ה', האור של הנקודה, באותו הצורה. וסוד אחד, ו', שהוא האמצע, בסוד (כסוד) שלו, שיהיה הכל גוף ורוח בדמות ואור שלם כראוי.

ועל זה, שם זה [הוא] שם הרחמים, שהאותיות והנקודות בדמות וסוד אחד, בדרך ישר. כאשר האותיות והנקודות בעקמימות@ זה מזה, אז אינו בדרך של רחמים, שהרי עומד בהיפך. וזה סוד "ויבא בין מחנה מצרים וכו'", בסוד האותיות החקוקות, שהקדוש ברוך הוא נראה באותם שלשה צדדים. ואותו של ההפוך, אינו בדרך הרחמים, משום שהאותיות מתהפכות, וכל שכן האותיות שהן כדוגמא אחר.

ה"א האחרונה, אין לה מעצמה כלום, ולכן אין לה נקודה מעצמה, רק כשעושה שליחות, שמלויים לה נקודה אחת, להיכנס ולעשות חיל ותוקף. כמו שמלויים לה נקודה להכנס, כמו כן מלויים לה האותיות שהם סוד עליון, להשלים את אותה השליחות.

(קב) עי' בהגר"א על ס"י ג ע"ג: בבינה הם שמות של הנקודות שהן קמ"ץ פת"ח כו' שהן כ"ח אותיות, כ"ח אתון דעובדא דבראשית (תיקון יד ע"א), שבה²⁷²¹ עשייה של בראשית, כמ"ש בזוהר ובתיקונים²⁷²². והן כ"ח אותיות של בראשית ברא ושל (שמות כ א) וידבר אלהים. וסודן בשם הוי"ה כ"ח אתון דמלוי המלוי כידוע²⁷²³. וממנה יוצאין עוד כ"ב אותיות²⁷²⁴ כנ"ל (ג ע"ב²⁷²⁵) ואלו הן נ' שערי בינה וזה סוד מופלג.

ומתחלקין הכ"ב אותיות בג' קוין חג"ת כמ"ש בפ' בראשית (דף טז ע"ב) ע"ש, ואח"כ נכללין עוד במלכות כמ"ש (דף טז ע"ב) ע"ש, רק ששם למפרע כמ"ש בז"ח שה"ש (דף נב ע"ד²⁷²⁶) ע"ה, ולכן שם ע"ב הוא ברכיכא²⁷²⁷ דחגת"ם וזהו סוד שם ע"ב, ומהן יוצאין ע"ב מלאכים שסובבין הכסא כמ"ש בז"ח שה"ש (דף נד ע"ב), והגירסא משובשת והנוסחא האמיתית כמ"ש הרמ"ק זללה"ה (פרדס שער כ"א פרק יב) שמצא נוסחא ישנה קדמונית בדוקה³⁰³, מקודם ד' חיות ארגמ"ן ואח"כ כ"ח מחנות של הנקודות, ואח"כ א"ב ביושר ולמפרע ואין ארגמ"ן בכלל הע"ב. ואם

²⁷²¹ בבינה.

²⁷²² עי' זהר ח"א כב ע"א: ויאמר, הוה אמר לאלה"ם יהי אור, מארי דבניינא (פי' חכמה – רח"ו) איהו אומר ואומנא (אמא) עביד מיד.

²⁷²³ כזה: יהו"ה, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, [מכאן כ"ח אותיות דמלוי דמלוי] יו"ד וא"ו דל"ת ה"א אל"ף וא"ו אל"ף וא"ו ה"א אל"ף.

²⁷²⁴ דד"א.

²⁷²⁵ בעניין ל"ב הנתיבות שישנם גם בחכמה וגם בבינה.

²⁷²⁶ וז"ל: אתון עילאין רברבין, הוו באורח מישור לגבי דכר. אתון זעירין תתאין, הוו בהיפוכא לגבי נוקבא.

²⁷²⁷ במרכבה. דהיינו נ' הנ"ל, עם כ"ב דתשר"ק.

תיקוני חלק ה

תאמר הא אמר ע' ובפרטן אתה מוצא ע"ב, הענין א' כי שרשן בת"ת ע', ע' שמות כידוע²⁷²⁸, ועם ב' זרועות ע"ב. וכן ע' נפש עם יעקב והן ע"ב עם אברהם ויצחק. וכן ע"ב אומות עם עשו וישמעאל כמ"ש במ"א (תז"ח כה ע"ד ד"ה ע"ב פנים) באריכות. ושרשם בשם הוי"ה כ"ד עייני' בג' תגין²⁷²⁹ וכן במלוי יודי' כידוע. והן שתין אתון דמלוי הכ"ב אתון²⁷³⁰, ועם י"ב אתון דמלוי מנצפ"ך הם ע"ב, כמ"ש בז"ח שה"ש²⁷³¹ ע"ש, כי מנצפ"ך הוא בדעת ושם שורש י"ב תחומין כנ"ל (ג ע"ג) והן הכל ע"ב.

(קג) לבאר את דברי הזהר ח"ב פו ע"א: כי כל שמותיו הנה הם הגילויים עצמן אשר הוא עצמו ית"ש נתגלה באותן השמות ע"י האצילות (הקדו"ש ו ע"א), וכשאנו קוראים אותו בשמו, וכן כשאנו עובדים לשמו, כי כל העבודה הוא רק לשמו כמו שיתבאר לקמן, הנה עומד הקריאה והעבודה אליו עצמו, שהוא לכל אמיתת עצמותו הנעלמה אליו גופה, כי הוא עצמו נתגלה ע"י הצמצום בהשם הוי"ה ב"ה ובכל השמות וכינוים המסתעפים ממנו. והוא ע"ד האדם היושב בבית ומשתמש באור החלון שהוא ד' על ד', והרי נצטמצם ג"כ האור בהחלון לפי צורת החלון, הרי אותו אור החלון שמשתמש בו הנה הוא אותו האור עצמו אשר מחוץ לחלון וממלא את כל חלל העולם כולו, כי הרי הוא נמשך כאחד עם האור שהוא בלא צמצום כלל, והוא מה שאמרו (יתרו פו ע"א) הוא ושמיה חד הוא (הקדו"ש יד ע"ב), נקרא כל האצילות כולו ג"כ בכל השמות הללו מצד המאציל ית"ש המתייחד שם, והם חד עמו, וכמ"ש בזה"ק (אחרי מות ע"א), תא חזי קוב"ה (ר"ל א"ס ב"ה כן הוא בהגהת מהר"י שם) אפיק עשר כתרין עטרין קדישין לעילא (שהם הי"ס דאצילות) (דע"ה ח"א נה ע"ד), האצילות כולו הוא אלהות גמור ע"י יחודו ית"ש בהם שנעשים אחד עמו (דע"ה ח"א עט ע"ב), נתגלה עי"ז להיות הוא עצמו מהוה ומנהיג את הכל, וכל פרטי האצילות הם כולם פרטי גילוייו אשר לזה, אשר נתגלה הוא עצמו בכ"ז, ובהם הוא כל הדיבור וההתבוננות אשר באצילות, וכל גילוייו הם עצמן כל השמות כולם, והוא ושמותיו כולם חד, דהוא אינון, כמ"ש פ' יתרו (פו ע"א) ופ' ויקרא (יא ע"ב). וא"כ הרי אין השגה בזה לשום נבוא, וכמ"ש (חגיגה יג ע"ב) ברוך כבוד ה' ממקומו, מכלל דמקומו ליכא דידע ליה (כללים ח"א לא ע"ג, ועי' עוד סו ע"א), האצילות, הרי הוא מיוחד עם אור א"ס ע"י הא"ק, עד שנעשה הוא והם כאלו חד (ביאורים ח"א כט ע"ד), ועי' דע"ה ח"ב נה ע"ג.

(קד) עי' זהר (&): פקודא בתר דא לעשות החטאת כמשפטה תנאים ואמוראים²⁷³² אתון דמסטרא דמדות דקודשא בריך הוא אתיתו ד(א)טרחתון סגי לנקאה בריתא דילי דאיהי הלכה [[נ"א

²⁷²⁸ עי' מש"כ רבינו בביאורו על ספד"צ ט ע"ג שמציין לזהר משפטים (קכג ע"א): ע' נהירו דע' ענפין דאתזנו מהאי רוחא דנפיק מן פומא, עכ"ל. והוא ת"ת, וכמ"ש שם: כדין ע' שמהן לקבלהון בארעא כל הנפש כו', עכ"ל, וע"ש.

²⁷²⁹ דהיינו בכל עין. ועי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁷³⁰ עי' יהל אור ח"א כ"ב ע"ב: אלף בית גימל דלת הא וו זין חת טת יוד כף למד מס נון סמך עין פה צדי קוף ריש שין תיו.

²⁷³¹ עד ע"ד: אשתארו תו אתון ואינון תריסר מס בתימא צדי אריא נון פא כף ואינון אתון אחרין כפולים מנצפ"ך ואינון סלקי לתריסר אתון וכד אתון כולהו אשתלמו סלקין לע"ב אתון רזא דשמא קדישא דקב"ה אתקרי בהו.

תרגום: נשאר עדין שתים עשרה אותיות והן מס הסתומה צדי ארכה נון פא כף והן האותיות האחרות הכפולות מנצפ"ך והן עולות לשתיים עשרה אותיות וכשכל האותיות נשלמו עולות לשבעים אותיות אותיות סוד השם הקדוש שהקדוש ברוך הוא נקרא בהן.

²⁷³² עי' יהל אור ח"א ל ע"ד ז"ל: דגם בדורות הראשונים היו תנאים ואמוראים אף בימי יהושע ברייתות ומימרות וגם הם היו מסדרים אלו הברייתות ומימרות.

עי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרו"ן ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרו"ן. ועי' דברי רבינו בתיק"ז נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

תיקון חלק ה

דיליה) מ[אלין קליפין דערב רב²⁷³³ קושיין בישין דלית לון תירוץ ולא פרוקא דעלייהו אתמר (קהלת א טו) מעוות²⁷³⁴ לא יוכל לתקון²⁷³⁵ וחסרון²⁷³⁶ לא יוכל להמנות אלא אתמר תיקו בהון וכל תיקו²⁷³⁷ דאסורא לחומרא ואיהו תיקו חסר [נ']²⁷³⁸ דלית ל(י) תיקון חסר נון דאיהו עלמא דאתי דתיקו [ד]עלמא²⁷³⁹ דאתי שתיקה [כגון] (כלומר) שתוק כך עלה במחשבה: תרגום: המצוה אחר זו לעשות את החטאת כמשפטה. תנאים ואמוראים, אתם שמצד מדותיו של הקדוש ברוך הוא באתם, שטרחתם הרבה לנקות את הבת שלי שהיא הלכה מאותן הקליפות של ערב רב, שהן קושיות רעות שאין להם תירוץ ולא פרוק, שעליהם נאמר (קהלת א) מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, אלא נאמר בהם תיקו. וכל תיקו של איסור לחומרא, והוא תיקו חסר נון, שאין לו תיקון, חסר נון, שהוא העולם הבא. שתיקו של העולם הבא שתיקה, כמו שתוק כך עלה במחשבה.

(קה) עי' זהר חדש כט ע"ב: יראי אלהים בשמיעה דתלייא באודנין דתמן יראה הה"ד ה' שמעתי שמעך יראתי:

ותלת צלותין אינן חד²⁷⁴⁰ תלייא בראיה ותניינא בריחא ותליתאה בשמיעה פה איהו שבת כלולה מכלהו איהי תפלה לעני דאיהו צדיק ואיהו יום השבת:

וצלותא דפסח איהי כורסיא דרחמי וצלותא דראש השנה כורסיא דדין ותמן קב"ה איהו דיין וכל צבא השמים קיימין עליה מימינא ומשמאלא כגונא דשערא דתלייא בתר אודנין מימינא ומשמאלא:

והא אוקימנא לעיל דצריך לבערא לון אם אינן תחות אודנין לאתגלאה אודנין דאינן תרעין דצלותא דכמה מארי דינן סתמין תרעין בחובין דישאל וצלותא לבר דלא מניחין לה לאעלאה בהיכלא דיליה דאיהו אדני ואיהי קראה לתרעין דהיכלא דפתחין לה [ובנהא] (לאנהרא) לתתא קראן ביחודא שמע ישראל לקלא דצלותא דילך דאיהי לתרעא דילך:

ואם מבערין שערין דתחות אודנין דאינן מארי דינן מיד קב"ה דאיהו ישראל דיין אמת אפתח היכלא דתיעול צלותיה ודא איהו אדני שפתי תפתח פתח היכל דאיהו אדני בחושבן וייעול צלותא:

וצלותא דישאל לעילא איהי מלכות ואיהו תפארת וצריכין ישראל דלא יסלקין להו לעילא עד דיתבערון דינן מתרעא ויהון צווחין בה לגביה בעשרה מלכיות ובעשרה זכרונות ובעשרה שופרות דצלות דמנחה איהי דינא דר"ה:

תרגום: יראי אלהים בשמיעה התלויה באזנים, ששם יראה, זהו שנאמר @ יהו"ה שמעתי שמעך יראתי.

ושלש תפלות הן, אחת תלויה בראיה, והשניה בריח, והשלישית בשמיעה פה היא שבת, שהיא כלולה מכל, היא תפלה לעני, שהוא צדיק, שהוא יום השבת.

ותפלת הפסח היא כסא הרחמים, ותפלת ראש השנה כסא הדין, ושם נקרא הקב"ה דיין, וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו, כעין השערות התלויים אחורי האזנים מימין ומשמאל.

²⁷³³ כי הלכה היא מלכות וכל קושיא היא קליפה והוא מסטרא דערב רב שנתערבו בישראל וכן למעלה הקלי' וכן נתערב הקושיא בהלכה והתירוץ הוא תיקון הקלי' ההיא וקושיא דל"ל תירוץ אלו הן הקלי' דל"ל תיקון כלל וכן הרשעים בישראל שאמרו עליהם גיהנם כלה והם אינם כלים (יהל אור).

²⁷³⁴ הוא הקושיא שהלכה נתעוות ע"י (יהל אור).

²⁷³⁵ הוא התירוץ כמש"ו (יהל אור).

²⁷³⁶ הן החסורי מחסרא שבגמ' שע"י נתקנה הקושיא כמש"ו אבל כאן לא יוכל להמנות בכלל החסורי מחסרא (יהל אור).

²⁷³⁷ שכל ענין האסורים הוא לה להפרישה מהקלי' ולכן הוא לחומרא (יהל אור).

²⁷³⁸ נ' שערי בינה (יהל אור).

²⁷³⁹ ר"ל שכל תיקון הוא מצד בינה שמשם אין שטן כו' אבל באלו הקושיין כד מגיעין לבינה אומרים שתוק כך עלה במחשבה בינה בג"ר עולם המחשבה שהוא עולם הנעלם שא"א להשיג למטה התירוץ (יהל אור).

²⁷⁴⁰ עי' יהל אור (ח"א כט ע"ד): מ"ה דידך צלותא דשבת. עי' בז"ח (יתרו דף כט ע"ב) ותלת צלותין אינן חד כו' פה איהי שבת כלילא מכולהו. וע"ש (כו ע"ב וע"ג) דהוא דרגא דאדם בד' תיקונים דאתה תחזה, והיא כלולה מכלם, לכן בה ד' צלותין.

תיקון חלק ה

והרי ביארנו למעלה, שצריך לבערם אם הם תחת האזנים, לגלות את האזנים שהם שערי התפלה, כי כמה בעלי דינים סותמים את שערי עונותם של ישראל [סתמין תרעין בחובין דישאל], ואז התפלה בחוץ כי אין מניחים אותה ליכנס בהיכל שלו, שהוא אדני, והיא קוראת לשערי ההיכל שיפתחו לה, ובניה למטה קוראים ביחודם שמע ישראל, את קול התפלה שלך, שהיא בשער שלך. ואם מפנים את השערות מאחורי האזנים, הם בעלי הדינים, מיד הקב"ה [שהוא הנקרא] ישראל דיין אמת, פותח את ההיכל שיכנסו תפלותם, וזהו אדני שפתי תפתח פתח את היכל שהוא כמספר אדני, ותכנס התפלה.

ותפלה של ישראל שלמעלה היא המלכות, והוא התפארת, וצריכים ישראל שלא להעלותם למעלה, עד שיתבערו הדינים מן השער, אז יהיו ישראל בה אליו, בעשרה מלכיות, ובעשרה זכרונות, ובעשרה שופרות כי תפלת מנחה שהיא [בחינת] הדין של ראש השנה. ותפלה של ישראל שלמעלה היא המלכות, והוא התפארת, וצריכים ישראל שלא להעלותם למעלה, עד שיתבערו הדינים מן השער, אז יהיו ישראל בה אליו, בעשרה מלכיות, ובעשרה זכרונות, ובעשרה שופרות כי תפלת מנחה שהיא [בחינת] הדין של ראש השנה.

(קו) עי' זהר ח"ג קלג ע"א: והואיל וכך הוא נעשה נא²⁷⁴¹ עלית קיר קטנה²⁷⁴² (מלכים ב' ד י) דא איהו סדורא דתקונא²⁷⁴³ דשכינתא דאיהי עלית קיר כמה דאת אמר (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר קטנה בגין דאיהי זעירא כמה דאת אמר (קהלת ט יד) עיר קטנה ונשים לו שם בתקונא דא דאנן מתקנין ובסדורא דילן בשירין ותושבחן ובצלותא ובתקונא דא²⁷⁴⁴ אנן מתקנין לגביה לנייחא דיליה מטה ושלחן וכסא ומנורה ארבע אלין כלהו בשכינתא אינון ואיהי (כלא) בכלא (כלל) וכל תקונין אלין מתקנין לגבי עלמא עלאה בסדורא דאנן מסדרין בסדורא דצלותא דערבית: ובתקונא דיליה הא מטה²⁷⁴⁵ בסדורא דאינון קרבנין ועלוון דאנן מסדרין בצפרא ואינון שירין ותושבחן הא שלחן²⁷⁴⁶ ובההוא סדורא דצלותא דמיושב ובתקונא דקריאת שמע בההוא יחודא דאנן מתקנין הא כסא²⁷⁴⁷ בההוא סדורא דצלותא דמעומד ובאינון קדושאן ותוספת קדושה וברכאן דאנן מסדרין²⁷⁴⁸ הא מנורה²⁷⁴⁹:
תרגום: \$

(קז) עי' זהר ח"א טו ע"א: והמשכילים יזהירו²⁷⁵⁰ כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים כככים לעולם ועד²⁷⁵¹ (דניאל יב ג) זהר סתימא²⁷⁵² דסתימין בטש אוירא דיליה²⁷⁵³ ונ"א דמטי ולא מטי נ"א ואנהירו²⁷⁵⁴ בהאי נקודה²⁷⁵⁵ וס"א נהורא [ואנהו בהאי] וכדין אתפשט²⁷⁵⁶ האי ראשית²⁷⁵⁷ ועביד ליה

²⁷⁴¹ תיקון כאומרו ויעש אלהים אל הרקיע, תיקנו (אור יקר).

²⁷⁴² והיא עליית שהיא עולה, והיא קיר לשון אדון מושל ואדון בתחתונים ועולה אל העליונים כענין שבאמצעות ב' בחינות אלו אנו קשורים למעלה, ע"י היא קיר מושלת בנו, היא עליית מעלה אותנו למעלה עמה, והיא קטנה בסוד המיעוט, "כד"א עיר קטנה" וצריכה תיקונים להגדילה והעלותה, ויש לנו כח לתקנה (אור יקר).

²⁷⁴³ ויחי רכח ע"ב (הערת הזהר).

²⁷⁴⁴ "ובתקונא דא" מוסגר בדפ"ק.

²⁷⁴⁵ בהיכל ק"ק דבריאה (רח"ו).

²⁷⁴⁶ נקודה תחת היסוד (רח"ו).

²⁷⁴⁷ פרצוף (רח"ו).

²⁷⁴⁸ (לה) נוסף בדפ"ו.

²⁷⁴⁹ פב"פ (רח"ו).

²⁷⁵⁰ עי' זוהר הרקיע כא ע"א.

²⁷⁵¹ והמשכילים עד כאן צ"ל בעמוד ב' קודם והמשכילים (הגהות הגר"א).

²⁷⁵² כתר (רח"ו).

²⁷⁵³ אין זיווג ממש מכתר עם חכמה אלא רק התלהטות וזוהרי אור המזהירים מזה לזה ונקרא בשם בטישו שהוא זיווג נעלם (בהגר"א על ספד"צ יג ע"א) שכן הוא אינו זיווג ממש אלא רק כעין זיווג (ביאורים ח"ב פב ע"ג) ועי' בבהגר"א על תז"ח יח ע"ב ד"ה כד אתפשט. עי' בבהגר"א על תיקון קכז ע"א בענין ג' החכמות. והוא בסוד כתר כלומר אוירא עלאה שבא"א שהוא שורש אבא (ביאורים ח"ב פב ע"ג).

²⁷⁵⁴ בראשית י"ו ע"ב (ד"א). עי' נח סה ע"א וכללים כלל טו ענף ח' אריכות בענין זה, והיינו שהמה

תיקון חלק ה

[היכלא ליקריה ולתושבחתיה²⁷⁵⁸ נ"א וליקריה ולהיכליה ולתושבחתיה] (יקרא להיכליה ולתושבחתא) תמן זרע²⁷⁵⁹ זרעא [דקודשא] לאולדא לתועלתא דעלמא²⁷⁶⁰ ורזא דא (ישעיה ו יג) זרע קדש²⁷⁶¹ מצבתה²⁷⁶² זהר²⁷⁶³ דזרע זרעא ליקריה כהאי זרעא דמשי דארגון טב דאתחפי לגו ועביד ליה היכלא דאיהו תושבחתא דיליה ותועלתא דכלא בהאי ראשית²⁷⁶⁴ ברא ההוא סתימא²⁷⁶⁵ דלא אתידע להיכלא דא²⁷⁶⁶ היכלא דא אקרי אלהי²⁷⁶⁷ ורזא דא בראשית ברא אלהי²⁷⁶⁸ (בראשית א א).

זהר דמניה²⁷⁶⁹ כלהו מאמרות אתבריא²⁷⁷⁰ ברזא דאתפשטותא דנקודה²⁷⁷¹ דזהר סתים דא אי בהאי כתיב ברא²⁷⁷² לית תוואה דכתיב (בראשית א יז) ויברא אלהי²⁷⁷³ את האדם²⁷⁷⁴ בצלמו²⁷⁷⁵ זהר [רזא] דא בראשית קדמאה דכלא [שמיא] אהיה שמא קדישא²⁷⁷⁶ גליפא (בסטריו) [נ"א נהיר ונ"א בגולפא נהיר] אלהי²⁷⁷⁷ גליפא בעיטרא [נ"א בגולפא דעיטרא] אש"ר היכלא טמיר וגניז שריאותא²⁷⁷⁸ דרזא דראשית אש"ר רא"ש²⁷⁷⁹ דנפיק מראשית²⁷⁸⁰ וכד אתתקן לבתר נקודה²⁷⁸¹ והיכלא²⁷⁸² (בסדרא) כחדא²⁷⁸³ כדין בראשית²⁷⁸⁴ כליל (ראשית) ראשיתא²⁷⁸⁵ עלאה בחכמתא

בבחי' "רצוא ושוב" שאינו מסתלק לגמרי (הקדו"ש סד ע"ג), ועי' ע"ח שער אח"ף פרק ב'.
²⁷⁵⁵ חכמה (רח"ו, ביאורים ח"ב פב ע"ג). כלומר שיוצא מרדל"א טורנא ובטש גו מוחא (בהגר"א ספד"צ יז ע"א ד"ה האי מתקלא).

²⁷⁵⁶ איתפריט (הגהות הגר"א).

²⁷⁵⁷ חכמה (רח"ו).

²⁷⁵⁸ "ועביד ליה היכלא ליקריה ולתושבחתיה" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "ועביד ליקריה היכלא לתושבחתא". דהיינו שכל מציאות אמא הוא רק על ידי אבא. ועי' עוד אד"ז רפט ע"ב, רצ"א ע"ב, תיקון תיקון י"ח סמוך לסופו, לקמן לח ע"א, וקע"ב ע"א, רנא ע"א סי' ב' שם (דע"ה ח"א יא ע"א).

²⁷⁵⁹ ד"א (רח"ו).

²⁷⁶⁰ מלכות (רח"ו).

²⁷⁶¹ ת"ת (רח"ו).

²⁷⁶² ה' דייקא (רח"ו).

²⁷⁶³ יסוד אבא (רח"ו).

²⁷⁶⁴ בחכמה (רח"ו).

²⁷⁶⁵ כתר (רח"ו).

²⁷⁶⁶ בינה (רח"ו).

²⁷⁶⁷ בינה הוי"ה בניקוד אלהים (רח"ו).

²⁷⁶⁸ עי' אריכות ביהל אור.

²⁷⁶⁹ אבא (רח"ו).

²⁷⁷⁰ בסוד כולם בחכמה עשית (רח"ו).

²⁷⁷¹ י' דאתפשט להאי גיסא ואתעביד י' כגוונא דא י' תמונה\$ וזהו התפשטות חכמה בהוצא לאור הבינה (רח"ו). חכמה (רח"ו). עי' יהל אור.

²⁷⁷² פי' שמדבר בבינה (רח"ו).

²⁷⁷³ אמא (רח"ו).

²⁷⁷⁴ ז"א (רח"ו).

²⁷⁷⁵ שהוא בריאה (רח"ו).

²⁷⁷⁶ בחכמה בסוד טיפת הזרע (רח"ו). עי' ביאורים ח"א לו ע"א דיש ג' שמות אה"ה: בחי' אבא, בחי' אימא ותחילת האצילות דז"ן.

²⁷⁷⁷ בינה (רח"ו).

²⁷⁷⁸ שירותיה (אור יקר). תקונים תקון ל"ח וזהוה אחר מות ס"ה (ד"א).

²⁷⁷⁹ בינה (רח"ו). עי' תיקון פח ע"ב וע"ח שער ט"ז פ"ב.

²⁷⁸⁰ חכמה (רח"ו).

²⁷⁸¹ חכמה (רח"ו).

²⁷⁸² ובינה (רח"ו).

²⁷⁸³ ירצה כי מלת ראשית אינו מורה על עצם הכינה אלא ראש וראשית לבד שהיא כתר, וחכמה והבינה טמיר וגניז, שעדין מציאותו נעלם שאין שם אש"ר אלא ראש. והיינו ראשית. אמנם כאשר הכתר פועל בתוך החכמה הבינה, וזהו כד אתתקן, לבתר נקודה שהיא חכמה, והיכלא שהיא בינה, כחדא. פי' לא במציאות מתגלה, אלא כחדא בתוך מציאות החכמה ע"י הכתר כדפי', כדין נוסף על מלת ראשית, ב' שהיא בראשית, ומלה זו מורה על שלשתם יחד שכבר פעל ועשה הכתר מציאות הבינה

תיקו"ז חלק ה

לבתר²⁷⁸⁶ אתחלף²⁷⁸⁷ גוון ההוא היכלא [נ"א ומיניה אתחדש היכלא ואקרי בית²⁷⁸⁸] (ואקרי בית) ואקרי בית נ"א ומיניה אתחדש היכלא ונקודה²⁷⁸⁹ עלאה אקרי רא"ש כליל דא בדא ברזא בראשית כד איהו כלא כחדא בכללא חדא עד לא הוי ישובא בביתא כיון דאזדרע לתקונא דישובא כדין אקרי אלהי"ם טמירא סתימא:

זהר סתים²⁷⁹⁰ וגניז כד בנין [נ"א עד דבנין] בגויה לאולדא וביתא קיימא בפשיטו דתקונא דאינון זרע קדש ועד לא אתעדיאת ולא אתפשט פשיטו דישובא לא אקרי אלהי"ם אלא כלא בכללא בראשית²⁷⁹¹ לבתר דאתתקן בשמא דאלהי"ם אפיק אינון תולדין²⁷⁹² מההוא זרעא דאזדרע ביה מאן ההוא זרעא אינון אתוון גליפן רזא דאורייתא דנפקו מההיא נקודה²⁷⁹³ ההיא נקודה²⁷⁹⁴ זרע בגו ההוא היכלא²⁷⁹⁵ רזא [נ"א זרעא] דתלת נקודין חל"ם שור"ק חיר"ק²⁷⁹⁶ ואתכלילו דא בדא ואתעבידו רזא חדא קו"ל²⁷⁹⁷ דנפיק בחבורא חדא²⁷⁹⁸ בשעתא דנפק²⁷⁹⁹ נפקת בת זוגיה בהדיה דכליל כל אתוון²⁸⁰⁰ דכתיב (בראשית א א) א"ת השמי"ם קול וכת זוגו האי קול דאיהו שמים²⁸⁰¹ איהו אהי"ה בתראה²⁸⁰² זהר דכליל כל אתוון²⁸⁰³ וגוונין כגוונא דא²⁸⁰⁴ [נ"א זרעא]:

תרגום: §

(קח) עי' זהר ח"ב קפ ע"ב: האי ה²⁸⁰⁵ איהי דיוקנא דילה בתרין נונין²⁸⁰⁶ רזא דמאה ואינון חמש סמכין רתיכין²⁸⁰⁷ דנפקי מגו בוצינא ואינון חמש אחרנין דנפקין מינה ועל דא דיוקנא כגונא

וז"ש כליל ראשית ראשיתא עילאה בחכמתא דהיינו כתר בתוך החכמה ומיניה אשתרש היכלא דאיקרי כ', והיינו בראשית, שמורה על ב' שהיא הבינה, בית והיכל. עם הראשית, שהוא כתר בתוך החכמה דפ"י ואחר מציאות זה אל שלשתם יחד, כתר בתוך בינה, בתוך חכמה (אור יקר), פנים בפנים (רח"ו).

2784 חכמה (רח"ו).

2785 בינה (רח"ו).

2786 בסדרא כחדא כדין אתחלף, ומש"כ בראשית עד לבתר נמחק (הגהות הגר"א).

2787 פ"י אחר שמסתלקת הראשית, שהוא הכתר מעליהם, והם שניהם מתגלים (אור יקר).

2788 בינה (רח"ו).

2789 נקודה (דפ"ו).

2790 בינה (רח"ו).

2791 רא"ש ב"ת (רח"ו).

2792 זו"נ (רח"ו).

2793 אר"א י"ה (רח"ו).

2794 חכמה (רח"ו).

2795 בינה (רח"ו).

2796 הם סוד חב"ד (רח"ו). עי' תיקו"ז ח סע"א.

2797 ת"ת שיצא מן המלכות (רח"ו).

2798 במלכות (רח"ו).

2799 ז"א (רח"ו).

2800 פ"י קול שהוא מתחבר אליו כל הקולות, ומפני שחסר אצילות המלכות שאינה נכללת בג' נקודות הנזכרות אמר "בשעתא וכו'" כי המלכות בת זוג לששה קצוות, ששה שבת"ת זכרים, שהם, גוף - ת"ת, תרין דרועין - חסד וגבורה, תרין שוקין - נצח והוד, יסוד אמה. ובמלכות ששה קצוות נקביים. שהם גוף, ותרין דרועין, ותרין שוקין שבה, ומקום היסוד, סוד ברוגז רחם תזכור (אור יקר).

2801 ז"א (רח"ו).

2802 עי' ביאורים ח"א לו ע"א דיש ג' שמות אהי"ה: בחי' אבא, בחי' אימא ותחילת האצילות דזו"ן.

2803 ת"ת (רח"ו).

2804 תרומה קסא ע"ב (ד"א).

2805 כלומר עם היות ששאר ההין אין בהם אלא חמש והיינו נון אחת, האי ה"א שבבינה דיוקנא דילה בתרין נונין כאשר נבאר (אור יקר).

2806 צורתם כן (רח"ו במ"מ).

2807 הם מאה ברכות שפירשנו, וטעם היאך היא תרין נונין במה שפירשנו לעיל ברישא שהם חמש סמכין רתיכין, הם שני בחינות, סמכין כל אחד לעצמה, (רתיכין שכל אחד לעצמה) רתיכין שכל אחד כלול מעשר כדי שיעלו חמש חמישים (אור יקר).

תיקון חלק ה

דא ה' 2808 תרין נונין ונקודה דקיימא באמצעיטא ועל דא ו' קיימא בינייהו תדיר כגוונא דא נון²⁸⁰⁹ בגין דהכא איהו אתריה לאתעטרא ואף על גב דרזין אחרנין אינון ברזא דה' אבל דא איהו ברזין דספרא דחנוך והכי הוא ודאי.
וכד אתתקנא באינון חמשיין בלחודייהו איהי נקודה [חדא] דקיימא ברזא דנ' כגוונא דא [ה' ר'] (ה' 2810 נון²⁸¹¹) וחד נקודה באמצעיטא דאיהי שלטא עלייהו וכלא רזא חדא זכאין אינון דידעי ארחי דאורייתא למהך בארחי קשוט זכאין אינון בהאי עלמא זכאין אינון בעלמא דאתי:
תרגום:

(קט) עי' זהר ח"ב קנט ע"ב: לבתר אתבנון אתוון²⁸¹² א דהוה בקדמיתא בסטרא דימינא אוליד ואפיק את ש כליל בתלת סטריין ואשתתף באת א ואתעביד אש תו אעדו אתוון אלין גו בטישו דתריין סטריין אלין ואתקריבו כחדא במחלוקת ומגו ומחלוקת דא דמיס (דא מחלוקת מים) באש ואש במים אולידו אתוון ואפיקו את ר ואת ו ואת ח ואתעבידו רוח ועאל בין תריין סטריין וכדין אתיישבו אתוון קדמאי בדוכתייהו כל חד וחד בשלימו.
תו אתוון אעדו ואתגלגלו כחדא א אפיק מ דאיהו מסטרא דיליה בימינא דהא בימינא אתיישב מ אפיק ש בגין דהא מ כלילא איהי בקדמיתא הות משמאלא ואתכליל לבתר בימינא ואשתלים בתריין סטריין כיון דאשתלים אעדו ואולידו כחדא ואתכללו בתריין סטריין:
אתתקפו אתוון אמ"ש תלת אלין ואעדו ואולידו תלת אחרנין גו גלגולא מ אתתקפו²⁸¹³ ואעדו ואוליד ר א אעדי ואוליד ו ש אעדי ואוליד ח ואשתכלל כלא תו אעדו אתוון אלין רזא אמ"ש ואתגלגלו כמלקדמין א אעדי ואוליד ואפיק את ב בסטרא דמערב כדין אתיישב איהו בסטר דרום מ אעדי ואוליד ואפיק את ד בסטרא דצפון כדין אשתלק איהו בין צפון ודרום ותליא באוירא ש אעדי ואוליד ואפיק את ג ואתיישב בסטרא דמזרח ואיהו אשתלק בין מערב ומזרח ותליא באוירא אשתכחו תריין אתוון מ"ש תליין באוירא:
א דאשתאר אשתלק בדוכתיה וסליק לעילא ואתעטר ביה י"ה באלין אתתקפו ואעדי ואוליד ה"ו וקאים בדוכתיה כדין אתעטר ואנהיר ופשיט נהירו ואוליד נהירו ואפיק את ט בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה בנהירו:
כדין אשתלק א²⁸¹⁴ ונטיל מגו אוירא²⁸¹⁵ מ"ש ואתחברו בהדיה והו²⁸¹⁶ אמ"ש כמלקדמין ואתיישב א בסטרא דדרום²⁸¹⁷ ש בסטרא דמזרח²⁸¹⁸ מ בסטרא דצפון²⁸¹⁹ סלקא ג דהוה בסטרא דמזרח²⁸²⁰ ואעדי ואוליד צ"ת²⁸²¹ אתא ב דהוה בסטר מערב וסליק ואתחבר בין צ"ת סליקו א ו²⁸²²

²⁸⁰⁸ ו-ן (דפ"ו).

²⁸⁰⁹ רלה ע"ב (הערת הזהר).

²⁸¹⁰ בדפ"מ איתא ח, וכנראה שזה טעות, לכן כתבנו כמש"כ בדפ"א. ובדפ"ק איתא □.

²⁸¹¹ ה' נ' נון (דפ"ו). דהיינו הא לבדה שהוא היא נ' ונקודה ביניהם דאיהי שלטא עלייהו ולזה לא תבא בתורה אלא הא לבד (אור יקר).

²⁸¹² מכאן ואילך במאמר זה אין לנו שום הקדמה לצירופי אותיות אלו (מ"מ).

²⁸¹³ אתתקן (דפ"ו).

²⁸¹⁴ דהיינו לחבר ולסדר סוד האמות אמ"ש אל מקומם כדי להאציל שתי מדות הנשארות שהם נצ"ח והו"ד, ומציאותם משלשתם (אור יקר).

²⁸¹⁵ סוד או"ר הוא או"ר י' אויר שפירשנו עניינם בארוכה בתיקונים, וכשאנו אומרים תליא באוירא היינו העלותם שם, דהיינו יה"י או"ר י"ה או"ר, דהיינו חכמה י' בתוך או"ר בינה נעשה או"ר "אשתלק א" בסוד החסד בסוד הדעת כדפירשנו, "ונטיל מתוך אוירא" שורש ודאי למ"ש חסד גבורה כדפירשנו (אור יקר).

²⁸¹⁶ "בהדיה והו" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "ביה". כסדר (אור יקר לפי גרסתו).

²⁸¹⁷ חסד (אור יקר).

²⁸¹⁸ תפארת הכולל שלשה אבות (אור יקר).

²⁸¹⁹ ששם היא כדפירשנו לעיל, והיינו שלש ראשונות באות על השלשה אבות כזה [א'], דעת בימין, מ"ם חסד בשמאל[ל], ש' גבורה באמצע יורדות מדרגה אחר מדרגה כדי להוציא ולהאציל ולתת כח, ולזה אמר "ואתיישב א" וכו' מפני שאין אלו מקומם האמתי אלא בסוד ההמזגה (אור יקר).

²⁸²⁰ היינו גומל חסדים טובים, והוא התפארת הגומל לדלים שהם למלכות בכח החסד שהיא גמילות חסדים, ועתה בכח שלשה אלו הוא עולה ונקשר להאציל הנצח וההוד שהם שתי מדות, והיינו שהתפארת מאצילם, ולכן נקראו בני ישראל בנים וענפים לתפארת (אור יקר).

תיקון חלק ה

דא מסטר מערב [נ"א דרום] ודא מסטר מזרח ואתחברו תריויהו בהדי ב²⁸²³ בין צ"ת ואנהיר שמא צבאות כד אתנהיר שמא דא²⁸²⁴ גו משכנא אעדו אתון ואולידו ז ב²⁸²⁵ נ סליקו אמ"ש כמלקדמין ואעדו ואולידו ס ע פ²⁸²⁶ :

אשתאר ק יחידאי²⁸²⁷ וסלקא²⁸²⁸ ונחתא²⁸²⁹ קיימא גו נוקבא דתהומא רבא²⁸³⁰ חמא ליה²⁸³¹ קודשא בריך הוא²⁸³² דקא מתערבבא²⁸³³ בלא גופא ולא ציורא ולא עייל למשכנא²⁸³⁴ עבד ליה²⁸³⁵ חופאה למשכנא²⁸³⁶ ומאי ניהו יריעות עזים לאהל על המשכן כמה דאת אמר (שמות כו ז) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן לאהל ולא אהל קו"ף ולא אדם :

תו אתגלגלו אתון כמלקדמין גו עובדא דמשכנא אמ"ש ש אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח ואשתאר גו תלייא באוירא מ אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון ונפק ד ואתחבר גו ש בההוא סטרא א אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י וסלקא ואתתקפא בהדיה ונטיל ליה ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י כד שמא דא אתתקן גו משכנא כדין קיומא וקימא איהו מגו משכנא דלתתא :
תרגום : §

²⁸²¹ והיינו צ' נצח שהיא ימינית יותר מת"ו, ות' הוד שהיא שמאלית, ועם היות שפעמים הרבה מתייחסים שתי אותיות אלו לצדיק ומלכות צ"ת, סוף סוף כך נטייתם יסוד לימין ומלכות לשמאל בשתי מדות אלו, [אתא] ב' שהוא המלכות "דהוה בסטר מערב" והיא עולה אל בין נצח והוד, ששם לה נחת רוח (אור יקר).

²⁸²² דהיינו תפארת ויסוד כנודע, כי א' היא שמולידה ט' כדפירשנו, ואו התפארת כמשמעו, ולכך "סליקו או דא מסטר מזרח ודא מסטר מערב" שכן מקומם תפארת מזרח, יסוד מערב (אור יקר).
²⁸²³ מלכות בין נצח והוד ששם קשר שלשה מדות אלו כנודע, וחמשה מדות יחד עושים "שם צבאו"ת" המיוחס לשני מדות וזהו שאמר "ואנהיר שמא צבאות", והגיע ההתפשטות עד סוף האצילות ועדין האותיות אינם שלימות כל האלפא ביתא, מפני שיש אמ"ש ר"ח בג"ד יהו"ה ל' מ' צ' ת' ט' נ' (אור יקר).

²⁸²⁴ המדות האלו במלכות דהיינו "משכנא" (אור יקר).

²⁸²⁵ (נ"א ג) נוסף בדפ"ו.

²⁸²⁶ כנגד שלשה מדות אלו נצח הוד יסוד, והם בפרקי הנקבה למטה ענין, שבזה נשלמו כל האותיות שבאלפא ביתא, וסוד ס' הוא היסוד והוא פשוט שעניינו שש קצוות נכללים עולים ששים, ונצח שבעים שהיא מדה שביעית על השמינית שהיא למנצח על השמינית נצח על הוד דהיינו ע' על פ"ה כסדרן ברחמים, וישראל פגמו בשתי מדות אלו והקדימו פ' לעי"ן, ולא נצחה הנצח רחמים על הוד דין, אלא הוד דר"ה דין על נצח, ונהפך להם לדין (אור יקר).

²⁸²⁷ שכל האותיות פעלו בסוד גילוי אורם באצילות והמציאו באורם מציאויות, ולזה בסוד המשכס כולם הם פועלות, שהמשכן בחינות הספירות הוא בכל רמיזותיו כדפירשנו לעיל ריש דברי ר' יוסי, והנה קוף היא בחינה אחרונה באצילות [שמדה] מ(ת)קיימת החצונים ומעמדת שק"ר במה שהיא נק"שרת בק' ש' ר' ומתהפכת לשק"ר, אמנם היא כקוף לפני בני אדם כנודע (אור יקר).

²⁸²⁸ ונוטלת כח (אור יקר).

²⁸²⁹ ומשפעת המותר לחצונים, ואין לך אות ארוכה כקוף שהוא הנחש הכרוך על עקב ואל תשיבני מן [הפשוטות] שאלו הם בקדש ואין כן קוף שהיא מתפשטת כנחש ולכך תליא כרעיה נחש יונק (אור יקר).

²⁸³⁰ כדי לינוק (אור יקר).

²⁸³¹ לה (דפ"ו).

²⁸³² בינה (אור יקר).

²⁸³³ היינו אותה הבחינה המתפשטת מסדר הקדושה, ויורדת בערב שבת בין השמשות בנוק' דתהומא רבא ומוליד רוח דשדים "בלא גופא ובלא ציור" שהם תולדות תהו ובהו (אור יקר).

²⁸³⁴ שאלו הם בסוד זרע לבטלה בלא נקבה טיפות בלי נקבה לעשות להם גוף וכדפי' באדרא, ולזה "לא עייל למשכנא" להוליד שם, הקדים יום שבת ופוסק ונעשה הקלי' נחה, שביום שבת גיהנם פוסק (אור יקר).

²⁸³⁵ לה (דפ"ו). מכל התפשטות שנפשט המציאות הזה (אור יקר).

²⁸³⁶ שיש תועלת בחצונים שהם שומרי הקדש, שכמה אינם מתקדשים אלא מחמת אימת הרצועה המחלקה, וכתב יתרון לחכמה מן הסכלות ודאי לחכמה נמשך יתרון מעלה מן הסכלות שהיא מייסרת הסכלים והם יראים מן היסורים ומן המות, והיינו יריעות עזים לאהל על המשכן ועם היות שכן הוא אינם נכללים בצורה העליונה ח"ו, שכל מה שיתפשט הקדוש מן הנקודה העליונה עד היכל לבנת הספיר הכל סוד אח"ד ומשם ולמטה סוד אח"ר אינם באחד ח"ו ולזה הם עזים ודאי קשים ועזים לאהל על המשכן אינם מכלל המשכן וזהו שאמר לאהל ולא אהל (אור יקר).

תיקון חלק ה

(קי) עי' זהר ח"ג רכד ע"ב: ולב לא נטיל מכלא אלא ודוי²⁸³⁷ דאתעביד ביה וסליק בהווא תננא וצלוחא דאתעביד עליה דקרנא לב קריב לגבי מוחא²⁸³⁸ רעותא דיתודא²⁸³⁹ דכהנא²⁸⁴⁰ ביה וחדותא דליואי²⁸⁴¹ מוחא דא [נורא] [נהורא] (דכורא)²⁸⁴² דאתיא ממוחא עלאה מוחא קריב לגביהו טמיר מכלא²⁸⁴³ דלא אתידע כלל (ס"א לגביה מכלל דלא אתפרע כלל) וכלא אתקשר דא בדא ומוחא קריב נחת רוח דכלא²⁸⁴⁴.

תרגום: §

(קיא) עי' זהר ח"א קנד ע"ב: תא חזי בגיניה דיעקב אתקיים עלמא ואי תימא הא בגיניה דאברהם כמה דאת אמר (שם ד) בהבראם אל תקרי בהבראם אלא באברהם אלא בגיניה דיעקב אתקיים אברהם דכתיב (ישעיה כט כב) כה אמר יהו"ה אל בית יעקב אשר פדה את אברהם ומקדמת דנא הוה קב"ה בני עלמין וחריב לון²⁸⁴⁵ כיון דאתא יעקב מניה אשתכללו עלמין ולא אתחרבו כקדמיתא הדא הוא דכתיב (שם מג א) כה אמר יהו"ה בוראך יעקב ויצרך ישראל וגו' תא חזי מה כתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל וכתיב (שם כג) שלח את בני ויעבדני ישראל אקרי בן לקב"ה בגין דאתדבק ביה כמה דאת אמר (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו כי תדע. לאה כד אולידת [לראובן] מה כתיב (בראשית כט לב) ותקרא את שמו ראובן ראובן סתם בגין דאתכליל בתלת סטרין מתחברן כחדא שמעון ולוי מאי טעמא לוי כמה דאת אמר (מ"א ז כט) ליות חבורא דכל סטרין אמר רבי יהודה מהכא דכתיב (בראשית מט ג) יתר שאת ויתר עז כתרגומו בכירותא²⁸⁴⁶ כהונתא ומלכותא ומלכו בסטרא דגבורה איהו ועל דא ראובן סתם: אמר רבי אבא ראו בן סתם דאתכליל בשמעון ולוי²⁸⁴⁷ לאה הכי הוה דעתה אנ"א רעותא דכתיב (בראשית כט לד) הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים בגין דהוו תלתא דמתחברן כחדא ותא חזי דהכי הוא דהא רתיכא עלאה אבהן דודד מלכא דאתחבר בהו וכלהו ארבע אינון רתיכין עלאין רזא דשמא קדישא ועל דא ראובן שמעון לוי לבתר יהודה דירית מלכו ועל דא כלהו באתר דא וכתיב אנ"א דא בתר דא דכתיב הפעם אודה את יהו"ה וגו' (בראשית כט לה) ותעמוד מלדת בגין דהכא אשתכללו ארבע סמכין:

תרגום: §

²⁸³⁷ היינו רוחניות הדבור העולה בתוך הרוחניות הדק (אור יקר).
²⁸³⁸ מ' מקבלת הקרבנות ונותנת למוח ח"ב שהם סוד כהן ולוי עילאין והמוח מקרב זה למוחא עילאה שהוא אבא ומוח זה שהוא אבא מקרב לגבי טמיר מכולא שהוא המוח העליון הסתום בין גלגולתא וקורמא דאריך הרי קשר כל האצילות (רח"ו), ולפ"ז התכת הלשון הוא כך לב שהוא מ' קריב לגבי מוחא שהם ח"ב דזעיר שהם סוד כהן ולוי. ומ"ש מוחא דא דכורא פ' ח"ב דזעיר. ומ"ש דאתיא ממוחא עילאה פ' אבא. ומ"ש מוחא קריב וכו'. פ' אבא מקריב לאוירא דאריך שהוא בין גלגולתא וקורמא. הרי שהרב המגיה מפרש לב היא מלכות (מ"מ).
²⁸³⁹ לרמוז גם אל הכתר הנקשרת עם החכמה (אור יקר).

²⁸⁴⁰ מצד החסד (אור יקר).
²⁸⁴¹ מצד הגבורה דהיינו קשר ימין ושמאל בתפארת, ומה גם שעולה בסוד החכמה והבינה (אור יקר).
²⁸⁴² ומשום דמוחא היינו חכמה אמר שהטעם משום דאתיא מחכמה "ממוחא עילאה" (אור יקר).
²⁸⁴³ כתר אריך אנפין ומשום שאין רמז בסוד הגוף אלא מוח ולב דהיינו זעיר אנפין ונוקביה לכך אמר "טמיר מכולא" והוא סוד נעלם בגוף האדם ומפני העלמו לא אתיידע מקומו בגוף איו (אור יקר).
²⁸⁴⁴ כלומר מוחא שהוא תפארת מקרב למעלה נחת רוח דהיינו סוד דקות הנקשר זה בזה וזה בזה בסוד רוח הירוד מלמעלה למטה דרך נוקבי דפרדשקא כדפירשנו באדרא, ובסוד הריח חוזר הרוח הזה לגבי מעלה, ובסוד דקותו נצטיירו מציאות כל הנמצאים הטהורים עד נקודה אחרונה אצילות בריאה יצירה ועשיה ואז הם מאירים מלמטה, וסוד הדקות הזה המצוייר העולה לגבי עילא נקרא "נחת רוח דכולא" (אור יקר).

²⁸⁴⁵ פ' הם הדורות שקלקלו (מ"מ). הדר ומהיטבאל אדרא זוטא רצב ע"א (ד"א).
²⁸⁴⁶ בסוד הת"ת שנקרא בן בכור, כהונתא חסד, ומלכותא גבורה (מ"מ).
²⁸⁴⁷ ור"ל דכולל חג"ת לכן נקרא בן סתם דעמודא דאמצעייתא בן י"ה דכולל ימינא ושמאלא כנ"ל והוא ג' סטרין ראובן שמעון לוי וכו' והן כהונה מסט' דכהן איש חסד ומלכו בסט' דגבו' ובכורה מסט' דעמודא דאמצעייתא בני בכורי ישראל והוא נטיל ב' חולקין דלכן הן ד' בתי דתפילין ולכן כתיב ב"פ יתר נגד בכורה ושאת כהונה וישא אהרן את ידיו ועז מלכות ויתן עז למלכו ולכן נקרא בן סתם בני בכורי ישראל דכליל חג"ת ג' סטרין (בהגר"א בתיקון קנב ע"ג).

תיקון חלק ה

(קיב) עי' זהר ח"א לד ע"א: תרין עלמין ניהו²⁸⁴⁸ עלמא עלאה ועלמא תתאה תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם מלך עלאה ומלך תתאה²⁸⁴⁹ (תנינן) כתיב²⁸⁵⁰ יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד יהו"ה מלך לעילא²⁸⁵¹ יהו"ה מלך באמצעיתא²⁸⁵² יהו"ה ימלוך לתתא²⁸⁵³ רבי אחא אמר יהו"ה [דא חכמה עילאה] מלך דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי יהו"ה מלך דא תפארת ישראל יהו"ה ימלוך דא ארון הברית²⁸⁵⁴.

תרגום: שני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון. (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוך" למטה. רבי אחא אמר, "ה' (זו החכמה העליונה) מלך" זה עולם העליון שהוא העולם הבא, "ה' מלך" זו תפארת ישראל, "ה' ימלוך" זה ארון הברית.

(קיג) עי' לעיל יב ע"א: בשבת אתחזא לון באדלקת שרגא דשבת בתרין פתילות דאש. תרגום:

ביאור רבינו: דבשבת אתחזא לון - ר"ל כמו (ירמיה לא ב) מרחוק ה' נראה לי²⁸⁵⁵: בתרין פתילות דאש - שהם כנגד איש ואשה²⁸⁵⁶, מאורי הנ"ל²⁸⁵⁷, וכמ"ש אחד נגד זכור ואחד נגד שמור כידוע²⁸⁵⁸:

(קיד) עי' זהר ח"ג רכח ע"א: סימן ותקונא [תניינא]²⁸⁵⁹ (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה רשימו דס"ת²⁸⁶⁰ ואיהו (ישעיה מד יג) כתפארת²⁸⁶¹ אדם לשבת בית ואוקמה רבנן כל הקורא ק"ש ערבית ושחרית כאילו מקיים (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה דטלית²⁸⁶² לבנה איהו לימינא מסטרא דחסד ואתמר אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות (ישעיה טז ה) והוכן בחדסד כסא חסד סליק ע"ב חולין וקשרין דטלית:

²⁸⁴⁸ הרי הם בינה ומלכות, ועי' לקמן ויחי רמח ע"ב. ורק מהז"ת שלהם ולמטה נקראים הם "עולם" (ביאורים ח"א נט ע"ג).

²⁸⁴⁹ עי' ע"ח שער הצלם פרק א' שכל עולם הוא בחי' נוק'. והנה ד"ז שבינה ומלכות מכונים "עולם" הוא רק קאי על הז"ת שלהם, שכן הג"ר הם מוחין, והם מבפנים והם נסתרות, ועיקר הכינוי "עולם" קאי על כללות הנושא את כל המציאויות כולם, הנכללים בד' יסודות (ביאורים ח"א נט ע"ג עיי"ש).
²⁸⁵⁰ בפסוקי דזמרה בפיוט 'הי כבוד'. ועי' ע"ח שער כה דרוש ע"א קשר שלו למנצפ"ך.

²⁸⁵¹ א"א (מ"מ).

²⁸⁵² אר"א (מ"מ).

²⁸⁵³ זרין (מ"מ). עי' בבהגר"א על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הוי"ת שבמ"ס, ע"כ, ועי' בבהגר"א על ס"י ג ע"ד דהיינו שם י"ב.

²⁸⁵⁴ "עלמא עילאה" כולל ג"ר, ת"ת כולל חג"ת, ו"ארון הברית" כולל נה"י. ועי' בבהגר"א על ס"י פ"א מ"א אופן ג' (דע"ה ח"ב קמ ע"ב).

²⁸⁵⁵ עי' זהר ח"א ו ע"א שזה חר"ב היינו חכמה בהיכל הבינה. ועי' לקמן מו ע"א שזה מדבר על ת"ת בזמן הגלות.

²⁸⁵⁶ עי' שר"ע (אר"ח רסג ס"א): יהא זהיר לעשות נר יפה, ויש מכוונים לעשות ב' פתילות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור. ועיי"ש בדברי רבינו שמציין לשבת לג ע"ב ז"ל: חזו ההוא סבא דהוה נקיט תרי מדאני אסא, ורהיט בין השמשות. אמרו ליה, הני למה לך. אמר להו, לכבוד שבת. ותיסיגי לך בחד. חד כנגד זכור, וחד כנגד שמור. ולכאורה צ"ע שכן השר"ע איירי בנרות ואילו בגמ' שם איירינן באסי. ולכאורה כאן יש מקור מפורש יותר לדברי השר"ע.

²⁸⁵⁷ האור עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁸⁵⁸ עי' זהר ח"א לב ע"א: תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינן מילה ופריעה זכור ושמור צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטריק לחברא לון. תרגום: שנינו, מל ולא פרע את המילה, כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן, מילה ופריעה. זכור ושמור, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם.

²⁸⁵⁹ שאמר לעיל (רכז ע"ב) עד דתחזון ב' סימנים כו' כו' תיקונים כו'. והוא מראה תניינא, ת"ת כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁸⁶⁰ וזהו דמות כמראה אדם, והוא ק"ש כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁸⁶¹ ראי' שת"ת הוא אדם, לשבת בית מל', וכן כאן יושב על הכסא, מל' (יהל אור).

²⁸⁶² ר"ל דכסא הוא טלית, והיושב על הכסא הוא ק"ש. וזהו יושב על כסא כו' כמו שמפרש והולך (יהל אור).

תיקון חלק ה

ואית טלית מסטרא דמטטרו"ן דאיהו ט"ט כליל ח"י בין קשרין וחולין לכל סטרא ה' קשרין לקבל ה' חומשי תורה ותליסר חולין לקבל תליסר מכילין דרחמי דאורייתא דאתמר בהון ב"ג מדות התורה נדרשת ובגינה²⁸⁶³ אתמר (יחזקאל א כו) כמראה אדם²⁸⁶⁴ (עליו) מלמעלה [כגוונא²⁸⁶⁵ דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו²⁸⁶⁶] ואתקרי בשמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ישעיה מג ז) כל הנקרא²⁸⁶⁷ בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ולעילא²⁸⁶⁸ כמראה אדם דא שכינתא דאיהי כחיו דעמודא דאמצעיתא בד' אנפין ובכשר ספיראן דאינון אדם²⁸⁶⁹ וארבע אנפין דאדם ארבע אתון ואינון י"ד אתון ובהון (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה : תרגום : §

(קטו) עי' זהר ח"ג קעד ע"ב: פקודא דא איהו לאדכר²⁸⁷⁰ כל פקודי אורייתא בגינה כד"א (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד :

כתיב (שמות כח לו) ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאין דאינון פנים דקשוט פנים דאמת דכלילין באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רזא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציץ²⁸⁷¹ [דכר] ציצית נוקבא²⁸⁷² ודא לכל ב"נ ציץ לכהנא :

²⁸⁶³ צ"ל ובגיני'. ור"ל כמראה אדם ג"כ במט"ט, בט"ט כמו שמפרש והולך (יהל אור).

²⁸⁶⁴ בדפ"א "אדם" נמחק, וגורס את המוסגר.

²⁸⁶⁵ בדיוקנא (דפ"ק).

²⁸⁶⁶ מלמעלה (נוסף בדפ"ק).

²⁸⁶⁷ שכולם נקראים בשמו (יהל אור).

²⁸⁶⁸ באצילות (יהל אור).

²⁸⁶⁹ ע"ש י' אותיות דשמא מפרש נק' אדם (יהל אור).

²⁸⁷⁰ לאדכרא (דפ"ו).

²⁸⁷¹ עי' זהר שמות טו ע"א וע"ב ומאיר הזהר שם בשם הזהר הרקיע והגהות הלש"ו ומ"מ. כהן גדול הוא סוד ז"א המלוכש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפ"ב דהז"ן וכנ"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מ' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אב"ע (פרק ב) ובכ"מ, ולכן נקרא החכמה שהוא אבא בשם כה"ג, והוא המלוכש בחושן ואפוד, שהם ז"ן, וכמ"ש בפר' פקודי (רלא ע"א) ע"ש בהגהות מהר"ו (דע"ה ח"ב קג ע"ד),

²⁸⁷² ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב ב"ר) וע"ש. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה (שעה"כ ציצית ד).

מוחין דאבא - עי' אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה - דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע) שכן התיקונים מכונים בגדים. ובאמת בתחילה לא התלבשו על דיקנא דע"ק אלא ט' ת"ד. והנה אם כי משה רבינו ע"ה הזכיר בתורה את י"ג המדות, הם אינם אלא חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שנעשו פנימיות לדיקנא דז"א. ולכן נקראים הם על שם ז"א, ככל חיצוניות של בחינה עליונה שנעשית פנימיות לבחינה תחתונה יותר ואעפ"כ נקראת על שם התחתון. והנה ז"א מכונה כהנא רבא ונוק' מכונה כהן הדיוט (והוא משתמש בד' בגדים בלבד, שכן אין לנוק' אלא אותם ד' ת"ד הפנויים משערות (דהיינו תיקונים ג' ה' ז' י"ב)). והת"ד דא"א שמתלבשים בדיקנא דז"א מכונים כהנא רבא עילאה (ב"ע קו ע"א). עיקר הדיקנא דהכה"ג הוא באבא, שכן הוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל גילוייו. וזאת על ידי שהוא מקבל מהמזל

תיקון חלק ה

ותנינן אסור לאסתכלא בשכינתא בג"כ אית תכלא [בגין דתכלת] (גוון תכלת) איהו כרסיא לבית דוד ותקונא דיליה ודא איהו דחלא [מן קדם י"י לדחלא] מההוא אתר ועל דא (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ודא כרסיא²⁸⁷³ [ד]דיינין בה דיני נפשות כמה דאוקמוה דכל גווינן טבין לחלמא בר תכלא דאיהו כרסיא דסליק בדינא דנפשות: כתיב (במדבר טו לח) ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת ונתנו על הכנף לא כתוב אלא ונתנו על ציצית דדא איהו דחפי על²⁸⁷⁴ שאר חוטיין:

וראיתם אותו וזכרתם (במדבר טו לט) וכתוב (דברים כה יז) זכור את אשר עשה לך עמלק מ"ט דא אלא לברא דפריץ גדרא ונשכיה כלבא כל זמנא דאבוי בעי לאוכחא לבריה הוה אמר הוי דכיר כד נשיך לך כלבא:

אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם דדא איהו אתר דסלקין נשמתיין למידן כגוונא דא (במדבר כא ח) והיה כל הנשך וראה אותו וחי אמאי אלא כד סליק לעיניו וחמי דיוקנא דההוא דנשיך [ליה] (קא) הוה דחיל וצלי קדם יי' [והוא] [והוה] (ואיהו) ידע דאיהו עונשא דחייביא: כל זמנא דברא חמי רצועה דאבוי דחיל מאבוי אשתזיב מרצועה (ו)אשתזיב מכלא מאן גרים ליה לאשתזיבא ההוא דחמי בעיניו ההוא רצועה ההוא רצועה גרים ליה לאשתזיבא [וע"ד] (שם) וראה אותו וחי:

[חמי רצועה דאלקי ליה ואיהו עביד ליה לאשתזיבא] אוף הכא וראיתם אותו וזכרתם ועשיתם ודאי ואי לאו הא רצועה דהאי יגרום לכוון למהוי תבין לפולחנא דילי דדיר וכדין ועשיתם: ולא תתורו אחרי לבבכם (במדבר טו לט) ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין ודאי לא תתורו וכו' ולא תעבדון²⁸⁷⁵ בישין ועל דא סלקא גוון תכלא דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד עביד לבר נש למהך לארחא דמישר לדכאה ליה אוף האי תכלת עביד לב"נ למהך בארח מישר ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למיהך במישר:

כתיב (ישעיה כד טז) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי (רזי לי) וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אלין שאר חוטיין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון²⁸⁷⁶ שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה:

צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים²⁸⁷⁷ דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטריין²⁸⁷⁸ וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין:

וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמיהו: ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי [וסהדין] סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשויהון דסלקי בההוא כרסיא דתכלא למידן ועלייהו כתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין:

ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקייא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ²⁸⁷⁹:

העליון הרי הוא התיקון הח' דדיקנא, וכלול מכל ז' התיקונים העליונים (לש"ו דע"ה ח"ב קד ע"א). אבא מכונה כה"ג מכיוון שהוא נכנס לפני ולפנים לקבל מאור א"ס (לש"ו כללים ח"ב עא ע"ד). והנה בחינה זו שייכת גם בא"ק, שאבא דא"ק עולה באור האוון (לש"ו כללים ח"ב יז ע"ב).

²⁸⁷³ בריאה (יהל אור).

²⁸⁷⁴ שהן ז' חוטיין, ז"ס דכלילין בבית שבע, מל' (יהל אור).

²⁸⁷⁵ תעבדו (דפ"ו).

²⁸⁷⁶ ל"ב נתיבות דנפקין מחכמה, וכלהו מתפשטין בגוף כידוע, כנגדו ל"ב חוטיין (יהל אור).

²⁸⁷⁷ קשרין וחולין ח"י (יהל אור). עי' פ"ח לח ע"א: כל האומר חי העולמים בפ"ח תחת הח' הוא טעות גדול כי חי הוא חוץ מן העולמים אבל האומרים חי העולמים בצירי' תחת הח' הוא מחבר המדות שהם חו"ב ביחוד לכן צ"ל חי העולמים בצירי' והוא נכון עיין בתי"ט סוף מסכת תמיד טעם נכון.

²⁸⁷⁸ זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטם יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחברי' דין ברחמים ורחמים בדין (זהר הרקיע). דינא ורחמי, לכן כ"א כפול לשנים. ד' חוטיין נגד ד' אותיות השם, כולם בחכמה עשית (יהל אור).

תיקון חלק ה

פקודא דא מצות ציצית כליל תכלת ולבן דינא ורחמי בנורא אשא חוורא לא אכיל תכלא אכיל ושצי (דה"ב ז א) ותאכל העולה חוור מימינא תכלת משמאלא עמודא דאמצעיתא יחוד בין תרוייהו ירוק:

ובג"ד אוקמוה מארי מתני' מאימתי קורין את שמע בשחרית משיכיר בין תכלת ללבן ובג"ד תקינו פרשת ציצית למקרי לה ביחודא ע"כ²⁸⁸⁰:

(קטז) עי' זהר ח"ב מו ע"ב: אמר רבי יצחק היינו דתנינן שכינתא באבהתא נטלא הולך לפנייהם יומם (שמות יג כא) דא אברהם בעמוד ענן דא יצחק לנחותם הדרך דא יעקב דכתיב ביה (בראשית לב ב) ויעקב הלך לדרכו ולילה בעמוד אש²⁸⁸¹ להאיר להם דא דוד מלכא.

וכלהו ורתיכא עלאה קדישא (רתיכין עלאין קדישין) למהך ישראל בשלימותא דכלא [בגין דיחמו אבהן פורקנא דבנייהו דכתיב (בראשית מו ד) אעלך גם עלה] ובגין דיחזון אבהן פורקנא דלהון דכתיב (בראשית מו ד) ואנכי אעלך גם עלה עם המרכבה וכתוב ויהו"ה הולך וגו' ללכת יומם ולילה וכי אמאי הוה אזלי יומם ולילה יהכון ביממא ולא יהכון בליליא כבני אנשא דערקין כיון דקודשא בריך הוא נטיר לון אמאי אזלין ביממא ובליליא אלא לאשתכחא בהו שלימותא דכלא דלית שלימו אלא יומם ולילה²⁸⁸²:

[בגין דירדפון מצראי בתריהון לאתיקרא שמא דקודשא בריך הוא ברתיוכי ובפרשוי בגין למיזל ביממא ובליליא אספקלריא דנהרא ודלא נהרא ותו ובגין לאטעאה למצראי דימרון מקרה הוא דכתיב (ישעיה יט יג) נואלו שרי צוען וכתוב (שם מד כה) משיב חכמים אחור ועל דא אזלי ביממא ובליליא]:

רבי אבא אמר זכאה חולקיהון דישראל דקודשא בריך הוא אפיק לון ממצרים למהוי חולקיה ואחסנתיה ותא חזי בסטרא דיובלא אשתכח חירו לישראל וכן לזמנא דאתי דכתיב (שם כז יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול²⁸⁸³ וגו':

ובגין ההוא יובלא עלאה [אתעכבון] (אשתכחו) חמשין יומין לקבלא אורייתא ולמקרב לטורא דסיני וכיון דאזלי ביממא אזלי בליליא למהוי כלא חד יומא בין יממא ובליליא ולא אשתכח פרישו: ולא עוד אלא דכלהו בנייחא אזלין לרעותא דנפשייהו ביומא דקבילו אורייתא הוה חמשין יומין שלמין יומי וילי כדקא יאות דלית יום בלא לילה ולית לילה בלא יום ולילה ויום אקרי יום אחד וכיון דאזלו חמשין יומין שלימין כדין [לקבל נ' יום²⁸⁸⁴ דיובלא וכמו] (ד) שארו עלייהו אינון חמשין יומין דיובלא אומסטרא (מסטרא) דיובלא אתייהב להו אורייתא ובגין כך אזלין יומא ובליליא: אמר רבי חייא הכי אוקימנא ויהו"ה הולך לפנייהם יומם בעמוד ענן דא אברהם ולילה בעמוד אש דא יצחק ואי הכי יעקב אן הוא אלא במלה קדמאה אתמר ותמן שארי כמה דכתיב ויהו"ה ולילה בעמוד אש הוה נהיר בסטרא דא ובדא²⁸⁸⁵: תרגום: §

(קיו) עי' זהר ח"א טו ע"א: בריש הורמנותא ונ"א בראשית בחכמתא דמלכא²⁸⁸⁶ גליף²⁸⁸⁷ גלופי²⁸⁸⁸ [נ"א גליפון] בטהירו עלאה²⁸⁸⁹ בוצינא דקרדינותא ואלפיק גו סתים דסתימו (מרישא)

²⁸⁷⁹ שמות מג א והיה לאות וכו' (דרך אמת).

²⁸⁸⁰ חסר כאן ועי' בסוף הספר סימן ד' וסימן ה' (הערת הזהר).

²⁸⁸¹ סתם הוי"ה בז"א (רח"ו).

²⁸⁸² כאן שייך מאי דבסמוך אמר רבי (אבא) [חייא] וה' הולך וכו' עד בסטרא דא ובדא, אחר כך צריך לומר בגין דירדפון מצראי בתריהון לאתיקרא שמא דקב"ה ברתיוכי ובפרשוי בגין למיזל ביממא ובליליא אספקלריא דנהרא ודלא נהרא, ותו בגין לאטעאה למצראי דימרון מקרה הוא דכתיב (ישעיה יט יג) נואלו שרי צוען, וכתוב (שם מד כה) משיב חכמים אחור, וע"ד אזלי ביממא ובליליא (רמ"ז) [וכן הוא בדפ"ק שונה מדפ"א].

²⁸⁸³ נראה כי השופר הוא יסוד הבינה ויתקע היינו לשון נתקע ביבמתו והיינו שיהיה זווג או"א ויכנס הקב"ה בירושלים של מעלה (רח"ו).

²⁸⁸⁴ נמחק בדפ"ק.

²⁸⁸⁵ בחו"ג (רח"ו).

²⁸⁸⁶ עי' זוהר הרקיע. ועי' בבהגר"א על ס"י י ע"ד שהיינו עתיק ומלכות דא"ק, והוא קודם לרצון. עי' בבהגר"א על ספד"צ יא ע"ב, וז"ל, גלופי דגלופין - חוורתא דגלגלתא שהן י"ג חוורתין, והוא ג"כ באותו פסוק י"ג תיבות כנ"ל, ועי' החוורתא הוא חורבן ותיקון העולם וכמ"ש למטה, ובחוורתא הנ"ל הן י"ג חוורתין י"ג גלופין, כמ"ש בא"ר (דף קכח ע"ב) האי גלגלתא חוורתא אנהיר לתליסר עיבר גלופין, והן

תיקו"ז חלק ה

[מרזא²⁸⁹⁰] דא"י ס"ף²⁸⁹¹ קוטרא בגולמא²⁸⁹² נע"ץ²⁸⁹³ בעזקא²⁸⁹⁴ לא חוור ולא אוכם לא סומק ולא ירוק ולא גוון כלל²⁸⁹⁵ כד [מדיד נ"א הדר]²⁸⁹⁶ משיחא עביד גווינן לאנהרא לגו בגו בוצינא נפיק

שורש לכל הגילופין, והוא ראשית של כל האצילות, ולכן ראשית הכל הגליפה, עכ"ל. ועי' בבהגר"א על תיקו"ז לח ע"ב שמכאן מתבאר שהכל נעשה בסוד נוק', והוא על ידי המו"ס שהוא הנוק' הראשון והוא בחי' הנוק' במוחין דא"א. מכאן מתבאר שתחילת הויית הזמן הוא מהאצילות ואילך, וקודם לכן הוא חשוב א"ס (ביאורים ח"א ב ע"ד). עי' אור יקר לקמן קט ע"א שזה כינוי למרכבה הקדושה.²⁸⁸⁷ הוא י"ג גילופין דחוורא דגולגלת אושם התחלת הכל, וכל גליפו הוא מסט' דבוצינא (יהל אור). כל "חקיקה" היא בסוד כתר (בהגר"א על תז"ח כג ע"ד). אותיות ונקודות הן גופא ורוחא כמ"ש בז"ח שח"ש, וכל ענין רוחא הוא טהירו, וגופא חקיקא (יהל אור ח"ב טו ע"ג).

²⁸⁸⁸ נמחק ביהל אור, ובמקומו גורס את המוסגר.
²⁸⁸⁹ הוא רדל"א, ביסוד הבינה דרדל"א כנ"ל ונק' טהירו כמס"כ בתז"ח בסופו טהירו דטהירו (יהל אור). כלומר העולם דקו וצמצום (הקדו"ש טז ע"א), והוא הרשימו הנשאר מאור א"ס (הקדו"ש סב ע"א). הטהירו הוא תוקף האור, ועי' בבהגר"א על תז"ח נ ע"א (כללים ח"א מב ע"ב).
²⁸⁹⁰ נתינת הטיפה דאבא בגו אמא בחשאי ובצניעות שההוא אורא נקרא צניעו כנ"ל, ולידה מאימא בקולי קולות וז"ש רזא כל סוד בלחש וכמ"ש (חגיגה יד ע"א) דברים שנתנו בלחש וכו' ולכן אורא דגנוז בגו יסוד דחכמה דרדל"א הוא רזא דא"ס והחכמה הוא א"ס (יהל אור).

²⁸⁹¹ וגם הובא הלשון הזה בפרשת פקודי (דף רנד ע"ב): ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשב' נצוצין נציצין זריק לתלת מאה וך' עיבר ובריר פסולת מגו מחשבה ואתבריר אוף הכי אילין כו'. עוד בפ' פקודי (דף רלג ע"א): ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה וכולא משחתא למעבד מדידו בו: דע כי כל בחינות אלו הם בהוי"ה דההין העולים בגמטריא ב"ן כי כאשר תציירנה כולה בציור ווי"ן הדלתין וההי"ן שבה חוץ מן ההי"ד שבה יהיו וי"ן ועם ארבע אותיות ההוי"ה עצמה הרי ק"ו וזהו סוד קו המדה הנז' בס' הזהר והתקונין. גם ההוי"ה הנז' נקראת בוצינא דקרדינותא וממנה יוצאין ש"ך נציצין כזה יו"ד פעמים ה"ה בגמטריא מאתים ו"ו פעמים ה"ה בגמטריא ק"ך סך הכל ש"ך ועיין ג"כ בשער ד' שער הפסוקים בדף סד ע"א בפ' בא ענין ק"ו זה שהוא שני פעמים ב"ן ושני השמות עצמם: ונחזור לענין ק"ו המדה כי הנה בציירך ההוי"ה הנז' בציור כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה הנה הוא בגמטריא עולה ק"ו כנז' ולכן נקרא ק"ו ולכן נקרא ק"ו המדה. ועוד כי הנה כולו מצויר בצורת קוין שהם וי"ן ולכן נקרא קו המדה גם אם תקח הי"ז וי"ן שהם בגמטריא ק"ב עם עשר אותיות המילוי יעלו בגמטריא יב"ק. ונלע"ד חיים הכותב כי טעה השומע וכך צרי' להיות שהי"ז וי"ן עם אות י' הנשארת בהוי"ה זו יעלו יב"ק ויב"ק הוא בגמטריא שלשה שמות אה"ה יהו"ה אדני הכוללים כל העשר ספירות ממעל' למטה והם מדת קומת כל הי"ס כנז' בספ' המקובלי' ובס' שערי אורה והנה ההוי"ה דב"ן דההי"ן בהיותה מצוירת בציור הנז' שהוא ציור קוין הוא קו של המדה הנז' ולכן הקו והמדה כל אחד מן שניהן הוא בגמטריא יב"ק ונלע"ד חיים הכותב כי זהו פירושו כי מדה בגמטריא אה"ה יהו"ה עם שני הכוללים שלהם ושם אדני הוא סוד הקו כי הנה הוי"ה דב"ן ושם אדני שניהם במלכות כנודע: גם אלו הש"ך נציצין כבר נתבאר אצלנו ענינם והענין הוא כי שבעה פעמים אד"ס שהם ז' המלכים שמתו עולים בגמט' שט"ו ועם אות ה' שבאימא הם ש"ך ואלו הם בת"ת שבנוקבא דז"א גם הם כנגד מטטרון ולכן נע"ר בגמטריא ש"ך אבל החמשה גבורות אחרות של מנצפ"ך העולים פ"ר הם בסנדלפון כי גם הוא בגמטריא פ"ר. ואמנם הם ביסוד שבנוקבא דז"א גם ביארנו בפ' בא בדף ל"ח בפ' כי יהיה נער בתולה כו' כי ש"ך הם ה' פעמים ד"ן ועם חמשה אלפ"ן שנתוספו בהם נעשו ה' פעמי' אדני ואז הם שכ"ה בגמטריא נער"ה וכדין קבילת עלה דכורא (שער מאמרי רשב"י). כנ"ל דבוצינא הוא יסוד הבינה ומתגלה בגלגלתא בטלא דבולחא שלכן אלה לחיי עולם וכו' ואורא שנקרא אין, גנוז גו קרומא דאורא בגלגלתא, ואתפשטותא דאורא הוא מיסוד דחכמה דרלד"א וחכמה הוא נק' א"ס כנ"ל וכל יסוד דדכורא שגנוז גו יסוד דנוק' ובו גנוז האורא בכל יסוד דדכורא ובכל יסוד דנוק' הבוצינא וכו' (יהל אור).

²⁸⁹² קוטרא - הוא יסוד שנקרא קשר, וכו': בגולמא - הוא חכמה שנקרא גלם (בהגר"א בתיקו"ז כ ע"ג). "קוטרא" הוא קוטרא עלאה אורא דכיא, "בגולמא" הוא קשרא קדמא י' שהוא גולמא כידוע, "נע"ץ" הוא קיומא דחכמה שנע"ץ משם וכו' "בעיזקא" הוא קשרא תניינא (בהגר"א בתז"ח כג ע"א). "גולמא" הוא י' כידוע, ו"קוטרא" הוא שביל דקיק שבו קשור בבינה, כי ביו"ד בו עיקר האות וקוץ העליון וקוץ התחתון, ונקראין קוצא וגזעא ושבילא, ובאותו התחתון בו השבילים והוא פטר רחם כידוע וכו' (בהגר"א בתז"ח כד ע"ב).

²⁸⁹³ פי' שאין בו תפיסה (רח"ו).

²⁸⁹⁴ והוא יסוד אבא שנקשר ביסוד אמא (בהגר"א על ס"י ד ע"א), והוא האות י' שבאחורי האות א' (פת"ש גדלות דז"א כא), ועי' בבהגר"א על תז"ח כד ע"ב. "עזקא" הוא סוד רשימו המקיף שהוא סוד הצמצום שממש שורש הכלים חיצוניות העולמות, וקוטרא הנ"ל הוא יו"ד בסוד הפנימיות המאירה מן

תיקון חלק ה

[נ"א ונפיק] חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא סתים גו סתימין ודרזא (מרזא) דאיין סו"ף²⁸⁹⁷ בקע ולא בקע אורא דיליה לא אתיידע כלל עד דמגו דחיקו דבקיעותיה²⁸⁹⁸ נהיר נקודה חדא²⁸⁹⁹ סתימא עלאה בתר²⁹⁰⁰ ההיא נקודה לא אתיידע כלל²⁹⁰¹ ובגין כך אקרי ראשית מאמר²⁹⁰² קדמאה דכלא²⁹⁰³:
תרגום: §

(קח) עי' זהר ח"ב רנ ע"א: תריסר גלגלין אינון דסחראן גו היכלא דא ואינון ואקרוין (ממנן) שרפים²⁹⁰⁴ דתריין גוונין חוור וסומק רחמי ודינא אלין אינון קיימי לאשגחא תדיר על כל אינון מארי (דצערין) [דצערין] לון שאר עמין ודחקין לון ואקרוין חלונות²⁹⁰⁵ והיינו דכתיב (שיר ב ט) משגיח מן החלונות²⁹⁰⁶:
תרגום: §

(קיט) עי' זהר ח"ב כד ע"א: תא חזי אשא מסטרא דא²⁹⁰⁷ מים מסטרא דא²⁹⁰⁸ ואינון מחלוקת עאל רוח²⁹⁰⁹ בינייהו ואחיד לתריין סטריין הדא הוא דכתיב (בראשית א ב) ורוח אלהים מרחפת על פני המים²⁹¹⁰ דהא אשא קאים לעילא בסטרא דא²⁹¹¹ ומים²⁹¹² קיימי על אפי ארעא²⁹¹³ רוחא אעיל בינייהו ואחיד לתריין סטריין²⁹¹⁴ ואפריש מחלוקת עפר²⁹¹⁵ מיא²⁹¹⁶ קיימי עליה ורוחא²⁹¹⁷ ואשא²⁹¹⁸ ומקבלא מכלהו בחילא דתלתא אלין דקיימי עלה:
תרגום: §

(קכ) עי' זהר ח"ב כד ע"א: תא חזי רוח ומזרח מזרח חם ולח רוח (קר ויבש סטרא דאיהו בישא) [חם ולח ואיהו] ובגיני כך אחיד לתריין סטריין דהא אש חם ויבש ומים קרים ולחים רוח איהו

הקו הנמשך תוך הרשימו (פת"ש פנימיות וחיצוניות, פתח ג').
²⁸⁹⁵ כלומר שהוא הגוון החמישי רמוז בקוצו של יו"ד (בהגר"א על תז"ח כ ע"ב).
²⁸⁹⁶ בכחה לעשות זאת מכח שרשה שבגבורה דעתיק (בהגר"א על ס"י ב ע"א).
²⁸⁹⁷ בראשית י"ז ע"ב (ד"א). כלומר התגלות אור המלכות דא"ס בחוט דאור א"ס (כללים ח"ב נו ע"א).
²⁸⁹⁸ לעיל ב' ע"א (ד"א).
²⁸⁹⁹ חכמה (רח"ו).
²⁹⁰⁰ ר"ל למעלה (זהר הרקיע).
²⁹⁰¹ כי כל מה שלמעלה ממנו אינו בכלל האצילות כי כתרא עלאה דא"א אינו בכלל האצילות ובג"ד מקרי ראשית מאמר קדמאה דכולא כי ט' ספי' הם בלבד וכתר הוא רדל"א שאינו נכנס במספר כנז' בפרשת נח ובפ' פקודי ט' היכלן כו' (זהר הרקיע).
²⁹⁰² חכמה (רח"ו).
²⁹⁰³ עיין בסוף הספר סי' א' מה שחסר כאן (הערת הזוהר). עי' אריכות במאמרי רשב"י, וביהל אור (ב' מהדורות), ועי' אריכות בכללים כלל יד ענף ב'.
²⁹⁰⁴ ר"ל שהם שרפים ממונים על שאר כו' (יהל אור).
²⁹⁰⁵ והן י"ב חלונות בבה"כ כמש"ל (יהל אור).
²⁹⁰⁶ ר"ל שהקב"ה משגיח על ידם, שלכל דבר ממנו קיימין. ואע"ג שהכל ביד הקב"ה. והן מעלין התפללות לאשגחא בהו קב"ה כמש"ל ע"ב "אלין חלונות כו' ולאשגחא בהו קב"ה" (יהל אור).
²⁹⁰⁷ גבורה (רח"ו), עי' אריכות בכתבי הגרמ"מ משקלוב בביאורי זוהר עמוד מז והלאה.
²⁹⁰⁸ חסד (רח"ו).
²⁹⁰⁹ ת"ת (רח"ו).
²⁹¹⁰ בינה (רח"ו).
²⁹¹¹ בינה (רח"ו).
²⁹¹² חסד (רח"ו). ח"ג רנה ע"א (לש"ו).
²⁹¹³ מלכות (רח"ו).
²⁹¹⁴ לבינה ומלכות (רח"ו).
²⁹¹⁵ מלכות (רח"ו).
²⁹¹⁶ חסד (רח"ו).
²⁹¹⁷ ת"ת (רח"ו).
²⁹¹⁸ גבורה (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

חם ולח סטרא דאיהו חם] אחיד באשא סטרא דאיהו [לח] (קר) אחיד במיא ועל דא אסכים בינייהו ואפריש מחלוקת דאשא ומיא:

עפר איהו קר ויבש ועל דא מקבל עליה כלהו וכלהו עבדי ביה עבדיתייהו ומקבלא מכלהו לאפקא בחיליהון מזונא לעלמא בגין [דבמערב] [דמערב] אתאחיד עפרא דאיהו קר ויבש [וסטרא דאיהו קר אחיד] בצפון דאיהו קר ולח דהא קרירא אתאחיד בקרירא בגין כך צפון אתאחיד במערב בסטרא דא דרום דאיהו חם ויבש בההוא יבשותא דיליה אחיד ליבשותא דמערב בסטרא אחרא ואתאחיד מערב בתרין סטריין:

וכן אתאחיד דרום במזרח דהא חמימותא דדרום אתאחיד ביה בחמימותא דמזרח ומזרח אתאחיד בצפון דהא לחותא דיליה אתאחיד בלחותא דצפון השתא אשתכח דרומי"ת מזרחי"ת מזרחי"ת צפוני"ת צפוני"ת מערבי"ת מערבי"ת דרומי"ת וכלהו כלילין דא בדא לאשתלשל חד בחד:

[כגוונא דא] צפון עביד דהבא [ד]מסטרא דתוקפא דאשא אתעביד דהבא והיינו דכתיב (איוב לז כה) מצפון זהב יאתה [ד]אש אתאחיד בעפר ואתעביד דהבא והיינו דכתיב (שם כח ו) ועפרות זהב לו ורוא דא (שמות כה יח) שנים כרובים זהב:

מים²⁹¹⁹ אתאחיד בעפר וקרירותא בלחותא עביד כסף השתא הא עפר אתאחיד בתרין סטריין בזהב ובכסף ואתייהב בינייהו רוחא אחיד למים ואחיד²⁹²⁰ לאש²⁹²¹ ואפיק תרין כחד דאיהו (יחזקאל א ז) עין נחשת קלל²⁹²² ועפר דקאמרן כד איהו בלחודוי ביבישו וקרירו דיליה נפיק ברזל וסימניך (קהלת י י) אם קהה הברזל וגו' והאי עפר אתאחיד בכלהו וכלהו עבדין ביה כגוונא דלהון:

תא חזי בלא עפר לית זהב וכסף ונחשת דהא כל חד וחד אוזיף לחבריה מדיליה לאתקשרא דא בדא ואתאחיד עפר בכלהו בגין דתרין סטריין אחידן ליה אשא ומיא ורוחא אתקריב ביה בגין אלין תרין ועביד ביה עבדיתא:

אשתכח דכד אתחבר עפרא בהדייהו עביד ואוליד עפרא אחרנין כגוונא דלהון כגוונא דזהב אוליד עפרא²⁹²³ סוספיתא ירוקא²⁹²⁴ דאיהו כגוונא דדהבא ממש כגוונא דכסף אוליד עופרת כגוונא דנחשת [עילאה] אוליד קסיטרא²⁹²⁵ דאיהו נחשת זוטא כגוונא דברזל²⁹²⁶ וסימניך (משלי כז טז) ברזל בברזל יחד:

תא חזי אש רוח מים ועפר כלהו אחידן דא בדא ואתקשרן דא בדא ולא הוי בהו פרודא ועפר דא כד איהו אוליד לבתר לא מתקשרן דא בדא באינון עלאי כמה דאת אמר (בראשית ב י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים באלין הוי פרודא בגין דהא עפר כד איהו אוליד בחילא דתלת עלאי אפיק ארבעה נהרין דתמן משתכחי אבני יקר ובאתר חד אינון דכתיב (שם יב) שם הבדלח ואבן השהם ואלין אבני יקר אינון תריסר ואינון לארבע סטרי עלמא לקביל תריסר שבטין דכתיב (שמות כח כא) והאבנים תהיין על שמות בני ישראל שתיים עשרה על שמותם ואלין תריסר בקר דאינון תחות ימא:

תא חזי כל ארבעה סטריין עלאין דקאמרן אף על גב דמתקשרן דא בדא ואינון קיומא דלעילא ותתא קיומא דעלמא יתיר רוח בגין דכלא קיימא בגיניה ונפש לא קיימא אלא ברוחא דאי גרע רוחא אפילו רגעא חדא נפש לא יכילת לאתקיימא ורוא דא כתיב (משלי יט ב) גם בלא דעת נפש לא טוב²⁹²⁷ נפשא בלא רוחא לאו איהו טוב ולא יכלא לאתקיימא:

²⁹¹⁹ חסד (רח"ו).

²⁹²⁰ ענין הד' יסודות וענין הד' רוחות הנה הם הב' בחי' דעגולים ויושר אשר ישנם בכל עולם כנוודע, כי הד' יסודות הם עגולים כנ"ל, והד' רוחות הם היושר. והנה בארנו בשער עגולים ויושר ענף ב' אות ל"ו, כי העגולים ויושר דכל עולם תחתון הנה שניהם הם יוצאים מהקצה התחתון דהיושר דהעליון, שהוא מהנה"ם שבו, העגולים הם מאור המקיף שבהם, והיושר הוא מהאור הפנימי שבהם, וא"כ נמצא כי ישנם באמת להד' רוחות שורש בפנ"ע והם מציאות בפנ"ע זולת הד' יסודות, אלא שהם מתחברים יחד ונעשים לאחד ע"י שהם שניהם משורש אחד (ביאורים ח"א עו ע"ג).

²⁹²¹ עי' אריכות בכתבי הגרמ"מ משקלוב בביאורי הזהר עמוד נד והלאה.

²⁹²² שהוא ג"כ בת"ת (רח"ו).

²⁹²³ רלו ע"ב (הערות הזהר).

²⁹²⁴ נחושת ירוק שקורין אלט"ן (רמ"ז).

²⁹²⁵ בדיל (רמ"ז).

²⁹²⁶ הוא שקורין אסא"ל, ובלשון הקדש עשו"ת (רמ"ז).

²⁹²⁷ פ"י כי הדעת נשמת הת"ת שהוא רוח וז"ש החכם יענה דעת רוח (רח"ו). הרוח נקרא דעת כמ"ש בשער המוחין (פרק ז) וכנוודע, ובו מתלבשין כל המוחין דגדלות שהם מהדעת עלאה (ביאורים ח"א עב ע"א).

תיקון חלק ה

ותא חזי אינון תריסר דקאמרן דאינון תריסר אבנין אינון תריסר בקר דתחות ימא בגין כך נטלו אינון תריסר נשיאים (במדבר ז פז) כל הבקר לעלה שנים עשר וגו' וכלא רזא עלאה הוא ומאן דישגח במלין אלין ישגח ברזא דחכמתא עלאה דעקר דכלא ביה²⁹²⁸:
תרגום: §

(קכא) עי' עי' זו"ח נו ע"א: אמר לה חמינא בך דרעותך²⁹²⁹ למהוי ראש לשועלים²⁹³⁰ זילי ואזעירי²⁹³¹ גרמיך דהא אע"ג דאת תהוי רישא להון²⁹³² אזעירו אית לך מכמה דהוית:

²⁹²⁸ כל האצילות בכללו גוף ונשמה, מלבר ומלגו, והמשכילים הם יודעי מדין המסתכלים בפנימיות החכמה התחתונה בסוד נשמתא. וזה נקרא רזא דחכמתא, פנימיות החכמה התחתונה, ועל ידי כך נהרין ונצצין בזיוא דחכמתא עלאה, כי נשמת החכמה התחתונה הוא זיו וזהו החכמה העליונה, בסוד כלת משה. והיא הצלע, נקודת י', בסוד י' בראש י' בסוף, י' משם בן ארבע, י' משם אדני כנודע. וענין נהרין ונצצין הוא בסוד אור ישר מאיר מלמעלה למטה להם, וזהו נהרין. וסוד אור חוזר בסוד המראה המלוטשת, כי כאשר יכה בה אור השמש יצאו ממנה ניצוצות מצד לטישותה ממטה למעלה, וזהו ונצצין. ולכ"א יזהירו, יזהירו לאחרים דנקטי ויהבי מיין דכורין ומיין נוקבין, וזה כדוגמת יסוד שיש לו שתי בחינות אלו, בסוד יוסף הצדיק ובנימין הצדיק, זה מיין דכורין וזה מיין נוקבין. ושתי בחינות אלו, האחד נקרא נהירו והשני נקרא נציצו, וזמ"ש בזהו נהירו ונציצו דנהרא דנפיק מעדן שהוא סוד יסוד הנקרא נהר היוצא מעדן ודע כי עם היות שיש ליסוד שתי בחינות אלו כדפרישית והם יוסף הצדיק למעלה ובנימין למטה בתוך הנקבה העליונה כד"א בצאת נפשה כי מתה עוד יש (בסוד) [ביסוד] עצמו למעלה שתי בחינות אלו ולפיכך נקרא חי העולמים בסוד תשעה מלמטה למעלה ותשעה מלמעלה למטה העולים ח"י וח"י הוא בתרין עלמין כי גם הוא חי בעולם הנקבה בסוד בנימין הצדיק וזמ"ש חי חי הוא יודוך וכדכתיבנא ושורש הדבר הוא כי ביסוד נסתיים הזכר העליון והוא הרקיע המבדיל בין מים למים והאור העליון המחיה את הספירות יורד עד שם ומכה בו בסוד בטש ביה כדמות המראה המלוטשה המפסקת שלא יעבור אור השמש ממנה ולמטה כי עומדת כנגד אור השמש כן רקיע זה מבדיל בין עלמא דדכורא לעלמא דנוקבא ואינו מניח לעבור האור למטה ועל ידי כך מכה בו סוד האור העליון בפנימיותו ויוצאין ממנו נצוצות כמנין האורות המכים בו ט' מלמעלה למטה וט' מלמטה למעלה וזמ"ש ודא רזא סתימא דאקרי הרקיע כי בחינת רקיע יאמר על ענין זה כי הוא רקיע המבדיל ומעב אור העליון מלרדת למטה ולפיכך יש בו נהירו ונציצו כמ"ש בכל השאר. ולפיכך יש ברקיע הזה ככביא ומזלי שמשא וסיהר' כי כוכבים הם נשמות הצדיקים היורדין שם מהמוח העליון ועומדים שם ומשם יורדין למלכות. והמזלות הם שנים עשר בסוד שש קצוות מן חסד ולמטה שש ממטה ולמעלה ושש מלמעלה למטה כנז' בתקונין כי אעפ"י שכל התשעה מכים ברקיע זה אין דומה הכאת השש קצוות לשאר כי כל אחד בחינה בפני עצמה יש לו ולפיכך מהשש קצוות יצאו י"ב מזלות ומת"ת ומלכות נעלמים יצאו שמשא וסיהרא וזה מצד הנשמו' שבו כי כמו שבמלכות נמשמות שבה נעשין מיין נוקבין כנודע כן ביסוד נשמות צדיקים שבו שהם הכוכבים כדפרישית הם הם המעלין תשעה מלמעלה למטה ואעפ"י שהת"ת מהשש קצוות הנז' מ"מ יש בת"ת שתי בחינות אם בחינת היותו בכלל השש קצוות ואם בחינת היותו בפני עצמו וכל אלו נקבעין ביסוד וסיהרא עם היות כי היא למטה מן היסוד עכ"ז שרשה בסוד ה' ד' ו' ובסוד י' ו' ו' ד' נחקק ביסוד ושרש זה בחכמה ובינה ומשם ירדו אל היסוד וכו' עיי"ש אריכות (שער מאמרי רשב"י).

²⁹²⁹ האחד עשר "חמינא בך דרעותך" היאך היה ענין זה בטענתה (אור יקר). היאך טענתה יורה על זה, הענין הוא כי החצונים נקראים אחרים ואחר כאומרו לא תשתחוה לאל אחר, ואח"ד הוא אלה"ים חיים ומלך עולם שהוא אחד ושמו אחד, והטעם שאח"ר הוא מורה על השניות כאומרו אין זה הקודם אלא אחר ובו ראינו לא יצדק בו אחר חס ושלום אלא אחד, שהוא אחד ואין שני כאומרו ה' אלה"ינו ואין עוד אחר, ולזה המדות המיוחדות בסוד אח"ד הוא א"ח ד' קשר הת"ת עם המלכות, ואחדות ההנהגות כולם כאומרו כדי שימליכהו בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם, והיינו סוד שש קצוות שש בחינות ההנהגה, וכבר נתבאר סוד האחד במקומות רבים, וכשהמלכות עם האצילות בסוד אח"ד אז האחר נבדל ממנה מכל וכל מפני שאין להם חלק באחדות כאומרו לא יגורך רע, ולזה סוד גבורתם הוא בהמצא הפירוד חס ושלום כאומרו ונרגן מפריד אלוף. והנה ימשך מזה כי בהיות הת"ת והמלכות באחדות ההנהגה, החצונים אין להם כח בפעולה כלל אלא תמצית דבר מועט נשפע אליהם לקיומם לבד, אמנם בהפרדם אז הם נאחזים במלכות והמלכות פועלת על ידם כחות הדין כענין סודם ודור המבול וחרבן בית המקדש וכיוצא, ולזה בהיותה דורשת הפירוד מהת"ת ובחינת ההנהגה לבדה, הנה בהכרח יבדלו מלאכי רחמים ומלאכי שלום לפעולת הת"ת, ומלאכי דין ומלאכי גבורה לפעולת המלכות, ומיד נמשך מזה אחיזתה בשועלים שהדין נגמר על ידם והיא ראש לשועלים, אם כן ממש דרישתה ענין זה, אלא שהיא רצתה להמשיך ענין זה בהיותה הרמתה בהסכמת המדות עמה שהיא

תיקון חלק ה

תרגום: אמר לה ראיתי אותך שרצונך להיות ראש לשועלים לכי והקטיני את עצמך שהרי אף על גב שאת תהיי ראש להם הקטנה תהיה לך מכמו שהיית.
ע"י דברי רבינו בספד"צ כ ע"ג: שם אדנ"י במלכות הוא על הנהגתו בתחתונים, ולכן היא ראש לשועלים, ועל ידה מנהיג בתחתונים.
ועיי"ש כו ע"א: את המאור הגדול, שמשא, ואת המאור הקטן, סיהרא, במיעוטה שנעשית ראש לשועלים²⁹³³ ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הוי"ה זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות ביי"ע²⁹³⁴, ששם (שיה"ש ב טו) שועלים מחבלים כרמים²⁹³⁵, דבאצילות (תהלים ה ה) לא יגורך רע כמ"ש בת"ז ובתנ"ח בכמה מקומות.

תהיה על נצח והוד כמו שהיתה, ואותם המדות אין ראוי שיהיה להם הענין הזה אחר שתביעה זו לא נמשכה אלא מיום שני אל יום רביעי, יהיה הענין כך שבהיות תגבורת הדינין והרחמים מסתלקים מיד הגבורה משתתפת עם המלכות ושתייהם משפיעות לחצונים ופועלים הדין החזק על ידה, והיינו סוד החורבן וכיוצא, מבול והמטרת סדום וכיוצא, כל זמן שהשועלים מזדמנים ואין אח"ד שלם מיד היא ראש לשועלים דהא בהא תליא כדפירשנו, ולזה יוכרח שתדך היא אל סוף האצילות כדי שלא ימצא פירוד בין המדות העליונות אלא דווקא אליה, ולזה היתה סוף האצילות מדרגה עשירית כנודע, אם כן ממש תביעתה גרמה רצונה היותה ראש לשועלים שהם השועלים מחבלים כרם ה' צבאו"ת, עד שצריך שיקדם ביטולם קודם תיקון המיעוט כאומרו ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, וכתב (&) ומחת לצלמא, וכתב (&) ואבנא דמחת לצלמא הות לטור וכו' (אור יקר).
²⁹³⁰ ע"י זהר ח"ב קמח ע"א. ועי' מש"כ הגר"א על ספד"צ כו ע"א וז"ל, את המאור הגדול שמשא, ואת המאור הקטן סיהרא במיעוטה, שנעשית ראש לשועלים, ונקראת שם אלקים, דבאצילות נקראת ה"א אחרונה של הוי"ה, זנב לאריות, ובירדה בבריאה נעשית ראש לשועלים לעולמות ביי"ע, ששם שועלים מחבלים כרמים, דבאצילות לא יגורך רע כמ"ש בתיקון²⁹³¹ ובתנ"ח בכמה מקומות, עכ"ל.
²⁹³¹ השנים עשר "זילי ואזעירי" היאך היה ענין זה ומה מעשהו והיאך היה ענין זה נאות לדבריה (אור יקר). היאך היה ענין זה ומעשהו, והיאך היה ענין נאות לדבריה, כבר רמזתי ענין זה למעלה ועתה אפרש, מיעוט הוא היות מדרגות הקדש מתמעטות והיינו סוד מאור קטן, והיינו סוד הדלות והעניות, והוא כמה שפירשנו בחלק שביעי מענין הגדלות, ושם פירשנו ענין כוס של ברכה שקודם היה בו עשרה תיקונים שהם כנגד עשר ספירות מאירות בו בעשרות, ועתה שהיא בדלות לא נשאר לו אלא ארבעה, והיינו סוד דלת וסוד המיעוט, והוא שכאשר יגדל כ"ח אדנ"י שהם ארבעה אותיות בסוד א' חסד הכולל חכמה חסד נצח, ד' דין הכולל בינה גבורה הוד, נ' רחמים הכולל כתר ת"ת יסוד, ד' מלכות, והם ארבעה כוללות עשר, והיינו עשר אמות שיעור קומה שנתמעטה ולא נשארו אלא ארבעה, והטעם שכיון שירדה למטה ונתרחקה מהימין שהיא חכמה כ"ח מ"ה שמשם גדלו לידו"ד שהוא ארבעה אותיות, וגדולתו בסוד מ"ה כ"ח שהם עשר אותיות יר"ד ה"א ו"ו ה"א מילוי וכ"ח מילוי למילוי, ומשם כי שם ה' אקרא הבו גודל ממנו לאלה"ינו דהיינו ועתה יגדל נא כ"ח אדנ"י כדפירשנו, ולזה כיון שהיא רצתה להשפיע לחצונים והיא חפצה בתגבורת הדינים, הוכרח שנתמעט שהגדולה אשר לה מצד בעלה כיון שהיא יורדת תתמעט בלי ספק, וזהו שאמר "זילי ואזעירי גרמך ליכי ומעטי את עצמך" ירצה ימעט הסתעפות ענפי אורה ולא יוכלל בעשר מצד החכמה אלא בארבע שהם מצד הבינה כדפירשנו בתיקונים ופירשו במקומות רבים ובפרשת ויקרא, וענין ארבע הם הם עשר כמו ששם יהו"ה הם עשר, אלא שהכל תלוי אם יהיה שעור קומתה עשר דרך כלל או דרך פרט וכל שכן פרט מן הפרט כדרך שפירשנו (אור יקר).

²⁹³² ובהכרח תכלול מכל התחתון כיון שהיא מדרגה אחרונה לאצילות ממנה הבריאה והיצירה והעשיה, ובה כלל הכל והיינו אומרו זה הים גדול ורחב ידיים, וזה יורה שהיא ג"כ גדולתה לה במקצת, לזה אמר "אעג"ב דתהוי רישא להון" ותגדל במציאותם, והיינו אומרו הרבה חייליה להפיס דעתה שנכללה במציאות הרבה משורשי התחתונים הנשרשים בה, ועם כל זה יש כמה וכמה בין כללותה מהמאורות העליונים לכללותה מהמאורות התחתונים, וזהו שאמר "זעירו אית לך מכמה דהוית" ויחס הענין לדבריה מפני שרצתה להיותה מתרחקת מן הימין ולהדבק בדין מן הגבורה ושורשו בבינה, לכך נכללה במיעוט המדות שבאותה בחינה כדפירשנו (אור יקר).

²⁹³³ ע"י זהר תרומה קמח ע"א, ועי' ז"ח עא ע"א.
²⁹³⁴ ע"י פת"ש עקודים פתח טז וז"ל, שאין הנוקבא פונה להשפיע לתחתונים לפי ערכם במדרגה נמוכה, אלא מוכנת להיות זנב לאריות, והיינו, לקבל ולהעלות מעשי התחתונים להגביהם למדרגה יותר עליונה, עד שתתקון הנוקבא בכל חלקיה שנכללת מעבודת התחתונים שהוא בנין פרצופה, ויאירו כל חלקיה מפנים וזיווג הדוכרא הפונה להשפיע לחלקי הבנין הזה של הנוקבא אשר הוכנה ע"י עבודת התחתונים, וע' שבירה כא, וז"ל קודם השבירה היו אלו החלקים של אצילות המתפשטים בבי"ע טפלים ולבושים אל אצילות עצמו, ופונים אל מאורות אלהות לסוד היחוד, ועכשיו בשעת

תיקו"ז חלק ה

(קכב) עי' שעה"כ ציצית סוף דרוש ד: ועתה נבאר ענין הי"ו אותיות הנז' מה נעשה בהם בהסירנו אותם כנז'. והוא, כי השני אהיה דיודין הם מצד פנים והם ליעקב, שהם גימ' שכ"ב, כי הוא בחי' טפת הזכר, ולכן נרמז בלשון שכיבה. ושני אהיה דאלפין ודההיין הם לרחל מצד אחורי הז"א, והם בגימ' רצ"ה עם הכולל²⁹³⁶, וכשתסיר מהם ח' אותיות הפשוטות כנז' ישארו רפ"ז²⁹³⁷ שהוא רפ"ו ע"ה, וה"ס פרו ורבו (בראשית א כב), כי בכח אלו הנקבה פרה ורבה, וה"ס מנצפך העולה פרו"ו עם הכולל²⁹³⁸. והנה אם תצרף ח' אותיות הנז' ע"כ שכ"ב הנז' של יעקב, ועם ח' אותיות אחרות הפשוטות של שני אהיה דיודין דיעקב, יהיו כולם גי' וישכב, וז"ס מה שאמר הכתוב, וישכב עמה בלילה ההוא (בראשית ל טז)²⁹⁴⁰, כי אלו שני אהיה הנז' נותנן אליה בעת שוכבו עם הנקבה, והוא ג"כ סוד וי"ש כ"ב²⁹⁴¹, שהם כ"ב אותון, כי הה' אותיות מנצפ"ך הכפולות²⁹⁴² כבר לקחתם רחל²⁹⁴³. ובזה לא פליג עם מש"ל בדרוש אחר בענין הציצית, שאמרנו כי כל הדר' ציצית הם לרחל, וב' דרושים אלו מכוונים אל האמת, כי בתחילה לוקחת רחל ב' ויעקב ב', ואח"כ בעת הזווג²⁹⁴⁴ שחוזרות פב"פ אז ניתנים אליה כל הדר' הנז'²⁹⁴⁵.

עי' ע"ח שער לה פרק ג: אמרו בגמרא (בכורות מה ע"א) שיש דלתות ברחם האשה כמ"ש (איוב ג י) כי לא סגר דלתי בטני, ויש צירים לאשה כמ"ש (שמואל א' ד יט) כי נהפכו עליה ציריה, והענין כי כמו שבחומת העיר יש דלתות וצירים, כן בחומת המלכות הנקרא חותם יש שם צירין ודלתות²⁹⁴⁶. והענין הוא כמ"ש (בשער רוח"ק) ביחוד ה' ע"ש, והענין כי האדם מזריע טפת לובן בנוקבא

השבירה שא"ס המאציל רצה שיהיה נמצא הסט"א וקלקולים, העולים מהם אור האצילות ואלהותו ית' וממילא נמצא בחינת שליטת הסט"א שהוא היפוך יחודו ית', ונמצא שהנבראים הולכים אחר שליטת הסט"א ושוב אינם טפלים אל אצילות, אלא הם עולמות בפ"ע פונים למטה, ע"כ.

²⁹³⁵ עי' פת"ש צמצום ד' בבית נתיבות, ש"שועלים" באו לשכון בבית עולמים במקום הכרובים שגלו. לכן "שועלים" בגי' ב' פעמים "כרוב" כנגד ב' הכרובים בבית המקדש.

²⁹³⁶ "רצ"ה עם הכולל" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "רצד".

²⁹³⁷ "רפ"ז שהוא רפ"ו ע"ה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "רפ"ו".

²⁹³⁸ ה' אותיות והכולל של כל מנצפך (פע"ח).

²⁹³⁹ פשוטות של ב' אה"ה דרחל (פע"ח)

²⁹⁴⁰ ז"ל הפסוק: ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא.

²⁹⁴¹ הנזכר בזהר (נוסף בפע"ח). עי' ע"ח הובא בהמשך.

²⁹⁴² עי' ע"ח שער כה דרוש ב (ב): סוד (אותיות) מנצפ"ך כפולות פתוחות וסתומות. והטעם כי הפתוחות הם ה' חסדים שהם פתוחות להשפיע, וסתומות הם גבורות והם דין.

פתוחות וסתומות - אין כוונתו לצורתם של המנצפ"ך אלא לכך שהם סתומות ועגולות משורשם וכן בתכונתם, והוא במה שכולם הם רק בסופי תיבות, ולכן נקראו "סתומות" שכן בהם מסתיימת ונסתמת התיבה (ביאורים ח"א נד ע"ד).

²⁹⁴³ "שהם כ"ב אותון, כי הה' אותיות מנצפ"ך הכפולות כבר לקחתם רחל" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "והוא כי ה' אותיות מנצפ"ך הם ברחל כנ"ל אבל אלו שביעקב הם כ"ב אותיות הפשוטים".

²⁹⁴⁴ ז"ל המדרש: כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, אמר לו הקדוש ברוך הוא דוד מה אתה עושה לי, אמר לו אני אשבחך בכל אבריי, בראשי אני כופף וקודה בתפילתי, בשערות ראשי אני מקיים לא תקיפו פאת ראשכם (ויקרא יט כז), ועוד אני מניח תפילין בראשי, בצוארי אני מקיים מצות עטיפת ציצית, בעיני אני מקיים וראיתם אותו (במדבר טו לט), וכו', בחזה שימת ציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא את שמע, שנאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך (דברים ו ו), מאחריי ומלפניי השלכתי הטלית, שתי כנפות לאחור, ושתי כנפות לפני. ז"ל הגהות מיימונית: במדרש שוחר טוב כל עצמותי תאמרנה אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא אני אשבחך בכל איברי ומקיים בהם מצוה עד בחזה אני משים הציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא ק"ש שנאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך על יד שמאלית בה אני קושר תפילין של יד ובה אני אוזן ציצית בזמן ק"ש הרי שהמצוה לאחוז הציצית בידו השמאלית כנגד לבו בזמן ק"ש ע"כ. [צ"ע אם המח' גר"א ואר"י, דלדעת הגר"א במעשה רב אין לאחוז אלא רק ב' ציציות, תלוי בגרסא במדרש אם זה כמו המדרש אצלנו או כמו שכתוב בהגהות מיימונית].

²⁹⁴⁵ ועי' לקמן יט ע"א ענין החזרת ד' ציציות לפניו.

²⁹⁴⁶ נמצא שיש ב' דלתות וב' צירים וב' מיני מ"ן ובהיות מתוקן בה חציים שהוא דלת א' וציר א' ומ"ן א' עדיין נקרא נער ובהנתן לה דלת הב' וציר הב' ומ"ן השנים אז נקרא נערה (נוסף במב"ש).

תיקו"ז חלק ה

והנוקבא מקבלת בבית רחם שלה ושם נעשית צורת הולד. ואמנם מנין יש כח באשה לקבל אותה טפה ברחם שלה, ושנתעכבת שם ולא תפול ותצא לחוץ, והיאך תוכל לצייר שם הולד. אך הענין הוא כי הלא כל (האברים) [הדברים] כולם, השאור שבעיסתן הם כ"ב אתוון שהם סוד האבנים שמהם נבנית הבית²⁹⁴⁷, וכבר ידעת שיש בתורה כ"ז אותיות שהם כ"ב אותיות וחמשה כפולות, ואמנם כשנצטיירה המלכות ונתן בה הכ"ב אותיות²⁹⁴⁸, הנה האירו ונחתמו הכ"ב אותיות ביסוד שלה, ושם נשאר רשומן. ועל דרך זה כ"ב אתוון דכורא נרשמים ביסוד שלו, כמו שכתב (בראשית כח יא) וישכב במקום ההוא, וי"ש כ"ב אותיות כנזכר בזוהר (ת"ז קנ"ב), ומשם הטפה יוצאה כלולה מכ"ב אתוון. גם ביסוד דנוקבא נרשמן כ"ב אתוון דידה, וע"כ יש כח ביסוד שלה לקבל שם הטפה ולציירה שם²⁹⁴⁹.

(קכג) עי' זהר ח"ג קעח ע"א: ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד וגו' (במדבר יח כג) רבי אבא פתח (ישעיה מ כב) היושב על חוג הארץ וגו' ת"ח כד בעא קב"ה²⁹⁵⁰ למברי עלמא סליק ברעותא קמיה²⁹⁵¹ וברא ליה באורייתא²⁹⁵² וס"א כד סליק ברעותא קמי קב"ה למברי עלמא אסתכל באורייתא וברא ליה ובה אשתכלל²⁹⁵³ הה"ד (משלי ח כז) בהכינו שמים שם אני²⁹⁵⁴ וכתיב (שם ל) ואהיה אצלו אמון²⁹⁵⁵ והא אוקמוה אל תקרי אמון אלא אומן²⁹⁵⁶.
כד אתי למברי אדם והא אתמר אמרה תורה וכי למגנא אתקריאת ארך אפים ורב חסד בההיא שעתא דנפק אדם לעלמא הוה זיו פרצופא דיליה מעילא ומתתא והוה דחלין מניה כל בריין ואוקמוה:

ת"ח לא אתקיים עלמא ולא אשתלים עד ההיא שעתא דנפק אדם בשלימו דכלא ואתקדש יומא ואתתקן כרסיי קדישא למלכא²⁹⁵⁷ כדין אשתלימו עלאי ותתאי ואשתתחו חדוון בכלהו עלמין: בההיא שעתא דבעא יומא לאתקדשא הוה נפקי רוחיהון דשדין לאתברי גופא דלהון ואתקדש יומא ולא אתבריו ואשתאר עלמא כמה דאתפגים מעבידתא ואסתחר (ס"א ואתחסר) כיון דאתקדשו (עלמין ו) ישראל וואשתלימו בדרגיהון ואשתתחו ליואי בסטר שמאלא כד (ס"א כדין) אשתלים

²⁹⁴⁷ והנה נודע כנז' בספר יצירה כי האותיות דומות לאבנים וכמ"ש שם ג' אבני בונות ו' בתים וכו' כי כל בנין גוף הוולד אינו נעשה אלא על ידי כ"ב אותיות של הא"ב והם השאור של העיסה (מבר"ש).
²⁹⁴⁸ על ידי הכ"ב אותיות צר בהם את כל היצור וכל העתיד לצור והם הכ"ב אותיות שבמלכות וגם המלכות עצמה נעשה מכ"ב אותיות (ביאורים ח"א נד ע"ג), כ"ב אלה הם י"ג ת"ד דא"א וט' דז"א (דע"ה ח"ב כט ע"ג)

²⁹⁴⁹ וכאשר טיפת מ"ד, שהם הה' חסדים שביסוד, יוצאת היא כלולה מכל הכ"ב אותיות, הנרשמות שם ביסוד. וכן עד"ז, כאשר נצטיירו האיברים של הנקבה, ע"י הכ"ב אותיות האירו אותם הכ"ב אותיות, ויצאה כללות הארתם, הנק' חותם שלהם, ונחתמו ביסוד שבה, ושם נשאר הרושם שלהם קבוע. ועי"כ, יש כח ביסוד הנקבה, לצייר את הטפה ההיא, ברמ"ח איברים בכח כ"ב אותיות אשר שם. והנה כ"ז אותיות יש בא"ב, ואמנם מן הכ"ב אותיות, נעשה בחי' הדלתות והצירים, שברחם הנק' יסוד, שהוא הכלי הנק' חותם הפנימי. והה' אותיות מנצפ"ך, הם האורות שבתוך הכלי הזה, והם ה' גבורות אשר שם כנודע, והם הנק' מ"ן שביסוד של הנקבה. וזהו החלוק שיש, בין ה' אותיות מנצפ"ך, לשאר הכ"ב אותיות (שעה"ק).

²⁹⁵⁰ ה"ס עולם התיקון שהוא ראוי לייחסו אל חפץ ה', לאפוקי עולם התווה שעליו אמר (ב"ר פ"ג סי' ז) יתהון לא הניין לי. ועוד שמקור עולם התיקון הוא ממצח דא"ק ושם ה"ס הרצון, ועלמא זה הוא ז' המלכים דז"ן שהם היו הנתקנים (רמ"ז).

²⁹⁵¹ פי' עולם זה העלה מ"ן לעורר הזווג העליון דע"ב וס"ג דאד"ק שנעשה ע"י הדעת שלו הנקרא רעותא. ואמר "קמיה", מפני שאור הדעת הזה לא היה לו בחינת הבל כשל עולם העקודים, ולא היה הסתכלות כשל עולם הנקודים, רק בחינת הארה בלבד שאינה פנימית אלא כעין הארה מן החיצוניות, וזהו דיוק קמיה, והבן ועיין באוצרות חיים (רמ"ז).

²⁹⁵² ה"ס הזווג דחו"ב דא"ק בסוד (דברים ד, ו) כי היא חכמתכם ובינתכם (רמ"ז).

²⁹⁵³ בחו"ג מצוות עשה ומצוות ל"ת (רמ"ז).

²⁹⁵⁴ אש ומים שהוא ענין המתקלא (רמ"ז).

²⁹⁵⁵ הביא פסוק זה אבל אין ראיה שבה נעשה הפועל, לכן מוסיף עוד פסוק מלא ואהיה אצלו אמון (רמ"ז).

²⁹⁵⁶ ח"א קלד ע"א וע"ב וח"ב קסא ע"א (לש"ו).

²⁹⁵⁷ פנים בפנים (רח"ו).

תיקו"ז חלק ה

ההוא פגימא²⁹⁵⁸ דעלמא דמסטר שמאלא :
וע"ד בעאן לאתדכאה ליואי וכדין כלא אתכליל בימינא ועלמא לא אתפגים ובג"כ כתיב (במדבר יח כג) ועבד הלוי הוא אשלים לסטר שמאלא הוא אשלים לפגימו דעלמא ואפי' ההוא סטרא דצפון דאשתאר חסר בעלמא כד ברא קב"ה עלמא ליואה בארונא אשלים לכלא :
מאי בארונא בההוא מטולא דהו נטלי במשכנא אשתלים כל ההוא פגימו על ידיה הוא לעילא לשמאלא²⁹⁵⁹ (ה)הוא אתכליל בימינא²⁹⁶⁰ תו הוא דא עתיקא²⁹⁶¹ (ס"א "ת"ח" ולא גרסינן "תו הוא דא עתיקא") אלמלא²⁹⁶² דינא לא אשתכח בעלמא לא הו ידעי בני נשא מהימנותא עלאה ולא ישתדלון בני נשא באורייתא ולא יתקיימו פקודי אורייתא פולחנא שלימותא דישתכח בעלמא לגבי מלכא קדישא מאן עביד לה²⁹⁶³ הוי אומר דא ליואה :
תו ועבד הלוי הוא (במדבר יח כג) כד"א (דברים ד לה) כי יי' הוא האלהים הוא אשלים שלימותא למהוי כלא חד הוא פשיטא לקבלא לכנסת ישראל כד"א (שיה"ש ב ו) שמאלו תחת לראשי בגין לחברא זווגא כחדא מאן אתער רחימותא הוי אומר הוא :
תרגום : §

(קכד) עי' זהר ח"ב קט ע"ב: פתח ואמר (מיכה ו ב) שמעו הרים את ריב יהו"ה והאיתנים מוסדי ארץ כי ריב ליהו"ה עם עמו וגו' אי סבא עד השתא הוית בעמקי ימא והשתא דלגת בטורין תקיפין למעבד עמהון קרבא אלא ודאי עד כען בימא תקיפא אנת²⁹⁶⁴ אבל עד דאזלת בעמקי ימא פגעת באינון טורין²⁹⁶⁵ תקיפין די בגו ימא ואערעת בהו השתא אית לך לאגחא קרבא בעמקי ימא ובהנהו טורין :

וסבא לאי חילא מאן יהבך בדא הוית בשלם ובעית לכל האי אנת עבדת אנת סבול²⁹⁶⁶ השתא לית לך אלא לאגחא קרבא ולנצחא כלא ולא למהדר לאחורא אתקף בחילך [סבא] חגור חרץך ולא תדחל לתברא הני טורין דלא יתקפון לגבך אימא לון טורין רמאין טורין תקיפין היך אתון מתתקפין :
תרי קראי וכתביב²⁹⁶⁷ (כתיב) חד כתיב (שם א) קום ריב את ההרים ותשמענה הגבעות קולך וחד כתיב (מיכה ו ב) שמעו הרים את ריב יהו"ה אלא אית טורין ואית טורין אית [הרין] טורין²⁹⁶⁸ דאינון

²⁹⁵⁸ כסא (נוסף במ"מ). ופי' שתחלה היו הקלי' יונקים מהגבורות לפי שלא נמתקו מדין הקשה שבהם, ועי' הלויים שהיו בדוכר'. ונכפפים לכהנים אזי שמאלא איתכליל בימינא (מ"מ).
²⁹⁵⁹ פי' מ"ש שנשלם ע"י הארון שהיו נוטלים הלויים וכל ההוא פגימו היינו הגבורות שלמעלה נמתקו מדין הקשה שהיה בהם וזהו לעילא לשמאלא (מ"מ).
²⁹⁶⁰ ומיתוק זה של הגבורות הוא ע"י הימין שהם החסדים שנכללו הגבורות בחסדים ונמתקו וז"ש הוא איתכליל בימינא (מ"מ).
²⁹⁶¹ ועבד הלוי הוא פי' מדת הגבורה שהוא לוי גורמת שיעבדו ב"א להוא סתם ההוא דטמיר וגניז כי להיות שיש דין ודין מפחד הדין שבים בתשובה (רח"ו).
²⁹⁶² אלמלי (דפ"ו).
²⁹⁶³ ליה (דפ"ו).
²⁹⁶⁴ היא המלכות, שכל הסודות שהזכיר הסבא הם במלכות, כגון ההוא רוחא דשבק בה בעלה, וכמ"ש בדף ק' דבר נש אחרא בכל דרא לא עאל בארבא וכו', ופי' הרח"ו שם היא רחל מ' (מ"מ).
²⁹⁶⁵ פי' הם חג"ת ונה"י דז"א שבתוך המלכות (מ"מ).
²⁹⁶⁶ סביל (דפ"ו).
²⁹⁶⁷ פי' ולמה כפל הרים ב' פעמים, ועוד למה בחד כתיב ריב ה', תלה הריב בהקב"ה, ובחד כתיב קום ריב את ההרים, שתלה הריב בנביא. ובתירוץ שאמר הזהר יתורץ הכל, שחג"ת דז"א תלה הריב בהקב"ה, לפי שהם גדולים, וחג"ת דנוק' תלה הריב בנביא, לפי שהם קטנים (מ"מ).
²⁹⁶⁸ למעלה מביא דאית הרים ואית הרים לעילא מן הרים ואית גבעות לעילא מן גבעות והענין כי הרים הם בחי' ג' ספי' שהם חג"ת וגבעות הם בחי' ג"ס נה"י והנה נודע כי נה"י דאמא נכנסין תוך כל פרצוף דז"א וכן מנה"י דז"א נעשה כל פרצוף נוקבא ונה"י דבינה הם יותר גבוהים מחג"ת או נה"י דז"א כי הלא תחלתם וראשיתם שהם ג' פרקין קדמאין הם בג' ראשונות דז"א ולכן נה"י דאמא נק' הרים אבהן [אדצ"ל רמאין] כי הם גדולים מהז"א כנזכר כי הם בג"ר דז"א ונמצא כי נה"י דאמא יותר גבוהים מחג"ת דז"א. וכבר ביארנו כי חג"ת דז"א הם נקר' הרים אמנם נה"י דאימא נקראו הרים ע"ג הרים כי הם יותר גבוהים מחג"ת הנקר' ג"כ הרים ונה"י דז"א הם נקר' גבעות שהם תחת חג"ת דז"א הנקר' הרים ולכן נקר' גבעות ואלו הם נקרא גבעות לעילא מגבעות שהם נה"י דנוקבא כי אלו דז"א הם יותר גבוהים ונקר' גבעות לעילא מגבעות. והנה בהיות ז"ן א"בא כדי שתחזור הנוקבא פ"ב עם ז"א צריך להקדים אליה ענין הנסירה וכבר ביארנו לך ענינה שהוא הפלת דורמיטא על ז"א שנעקרים נה"י

תיקון חלק ה

טורין רמאין²⁹⁶⁹ לעילא לעילא לאלין כתיב שמעו הרים את ריב יהו"ה ואית הרים דאינון טורין תתאין²⁹⁷⁰ לתתא מנייהו לאלין כתיב קום ריב את ההרים דהא רדיף מצותין²⁹⁷¹ אית לגבייהו²⁹⁷² ועל דא אית טורין ואית טורין: תרגום: §

(קכה) עי' זהר ח"ב רסב ע"ב: ואי אודי על כל חובוי בההיא צלותא ודקשיר²⁹⁷³ קשרין דיחודא (דיחודא קשיר קשרין) ואתברכאן עלאי ותתאי ומההוא חולקא דסטרא אחרא כל אינון חובין וחטאין דאודי עלייהו נטלא לון לחולקא ורזא דא שעיר דכתיב (ויקרא טז כא) והתודה עליו את כל עונות וגו' [וכתיב (שם כב) ונשא השעיר וגו'] דא הוא חולקיה ועדביה ואחסנתיה: ואי ההוא בר נש [לא אודי בסרחני דחובוי] תב לסורחני דחובוי ווי ליה דכלהו נטיל לון מההוא סטרא בעל כרחיה ודההוא סטרא (דסטרא ההוא) ומגו דנטיל לון מהאי סטרא בעל כרחיה ודההוא סטרא כדין אבאיש ליה ואתהפך עליה מקטרגא וקטריג ליה וכד אודי עליו נטיל לון ההוא סטרא אחרא ואיהו עדביה וחולקיה:

ורזא דא הכי נמי קרבנא דבעי לאודאה על ההוא קרבנא כל חובוי וחטאוי למיהב חולקא למאן דאצטריך קרבנא כלא לסטרא דא חולקא דקודשא ורעותא דקדושא ולסטרא דא ההוא חולקא דאינון חובין וחטאין דאתייהבו בהודאה על ההוא בשרא דקרבנא כמה דכתיב (משלי כה כא-כב) אם רעב שונאך האכילהו לחם וגו' כי גחלים אתה חותה וגו' וסימניך (אסתור ה ח) יבא המלך והמן אל המשתה זכאה איהו מאן דידע ארחיה למהך בארז קשוט:

וכל מאן דלא ידע לסדרא שבחא דמאריה טב ליה דלא אברי בגין דאצטריך צלותא דאיהו²⁹⁷⁴ וכלמא לעילא בגין דאצטריך צלותא²⁹⁷⁵ מגו מחשבה²⁹⁷⁶ ורעותא דלבא²⁹⁷⁷ וקלא²⁹⁷⁸ ומלה

דאימא מתוך ז"א ונכנסים בנוקבא ואז נגדלת ככל הז"א ואז יכלה לחזור פ"ב. הנה פ' זה מדבר בזה הדרוש ואמר (ישעיה נד י) כי הרים ימושו פ' שהם נה"י דאימא ימוטו פ' שמסתלקים לגמרי מהז"א כדי לכנס בנוקבא והטע' הוא כי אחרי שהוא תוך הז"א עצמו מבפני' כנודע לכן א"א ליכנס בנוקבא רק עד שיוסרו לגמרי מתוך הז"א. ואמנם (ישעיה נד י) הגבעות תמוטנה פ' אחר שהיא ננסרה ע"י הנזכר שנכנסו בה מוחין דנה"י דאימא וגדלה עד כנגד כל אחורי הז"א ונותן בה כח ההוא אז חוזרים ומסתלקים נה"י דאמא מתוכה ואז היא מתמעטת מעט מעט כי כפי מה שיוצא ממנה נה"י דאימא כן היא מתמעטת ויורדת עד שנשארת בסוד נקודה א' תחת היסוד דז"א מאחוריו אך עכ"ז נשאר בה כח הרשימו הנזכר וע"י הרשימו חוזרת להיות עמו פ"ב בסוד אותה הנקודה ואח"כ אנו חוזרים ומגדילין אותה בהיותה בפנים כנז' בברכת אבות. לפי שהם בפנימיותו הם מסתלקים ונאמר בהם כי ההרים ימושו אבל נה"י דז"א שנק' גבעות כשמסתלקין מן הנוקבא אינם מסתלקים ממש רק תמוטנה שהם מתמוטטים מעט מעט ויורדת הנוקבא למטה בסוד נקודה עד תחת היסוד אך הם אינם זזים ממקומם וכי' או יהיה פ' שני וזה אצלי יותר אמיתי והוא כי נה"י דז"א נקר' הרים בערך של הנוק' שהם גבעות והענין הוא כי הלא הנוקבא מאחורי הז"א וכל האחוריים הם דינים כנודע ולכן הנוקבא כולה היא דינים והנה אחוריים של הז"א הם כולם בבחי' אלהים ברבוע שהם אחוריים של אלהים לפי שכל גבורה שבז"א הולכות אל אחוריו כדי שמשם תצא אל נוקבא (זהר הרקיע).

²⁹⁶⁹ חג"ת דז"א (מ"מ). ג ע"א (הערת הזהר).

²⁹⁷⁰ חג"ת דנוק' (מ"מ).

²⁹⁷¹ תיקונים נג (הערת הזהר).

²⁹⁷² פ' סמא"ל רודף לינק מהם, ולפי זה קום ריב את ההרים, היינו במי שיונק מן ההרים, שהוא סמא"ל. ולקמן בדף ק"ב, פ' קום ריב את ההרים, לפי שישראל היו יודעים השמות שבחג"ת, והיו משביעים בהם למלאכים, כדי לעשות רצונם, ולכן אמר קום ריב את ההרים, ע"ד חלל ממלכה ושריה (מ"מ).

²⁹⁷³ דקשר (דפ"ו).

²⁹⁷⁴ דאיהו (דפ"ו).

²⁹⁷⁵ בגין דאצטריך צלותא (מוסגר בדפ"ק).

²⁹⁷⁶ י' (רח"ו)

²⁹⁷⁷ ה' (רח"ו). מ"ש שם "רעותא", ר"ל על ההרהור, והוא מה שדקדק שם מקודם לזה ואמר "רעותא דלבא", ור"ל הרהור הלב, וזהו מ"ש שם, רעותא דנפיק מגו מחשבה, כי ההרהור הוא התפשטות המחשבה והוא אחוריו, אבל עצם הרצון לבד הנה הוא קודם להמחשבה, עי' הגר"א בתז"ח (דף נ ע"א ד"ה בריש הורמנותא) ובדבריו בספד"צ (בתחילתו א ע"א) כי עצם הרצון הוא נקרא בשם "אין" לגודל העלמו, כי אינו נתגלה אפ' מציאותו, אבל המחשבה נקרא "יש", שנתגלה מציאותה ולא מהותה, אבל

תיקון חלק ה

דשפון²⁹⁷⁹ למעבד שלימו וקשורא ויחודא לעילא כגוונא דאיהו לעילא²⁹⁸⁰ כגוונא דנפקא שלימו מעילא לתתא הכי אצטריך מתתא לעילא לקשרא קשרא כדקא יאות:
זא לחברייא דיהכון בארמא מישר מחשבה ורעותא וולקלא ומלה אלין ארבע מקשרין קשרין [דקשרין²⁹⁸¹ קשרין כלהו כחדא אתעבידו כלהו רתיכא חדא לאשראה עלייהו שכינתא ואתעבידו כלהו] לבתר ארבעה סמכין²⁹⁸² לאתעטרא בהו²⁹⁸³ ושכינתא אסתמיך עלייהו בכל אינון קשרין עלאין:

מחשבה אפיק רעותא רעותא אפיק קלא²⁹⁸⁴ רעותא דנפיק מגו מחשבה אפיק קלא²⁹⁸⁵ ודאשתמע²⁹⁸⁶ וההוא קלא דאשתמע סליק²⁹⁸⁷ לקשרא קשרין מתתא לעילא היכלין תתאין בעלאין²⁹⁸⁸ קלא דאיהו קשרין²⁹⁸⁹ ומשיך ברכאן מעילא לתתא בלחישו סמיך אלין ארבעה וסמכין מחשבה ורעותא קלא ומלה סמיכו בסיומא דקשורא²⁹⁹⁰ אתר דכלא אתקשר ביה כחדא ואתעבידו כלהו חדא:

ההרהור הנה יש גילוי למהותה ג"כ, אך עדיין הוא בלב האדם לבד, והוא רעותא דלבה כנז' ונסתר עדיין מזולתו, ולכן נקרא הבינה בשם "הוא" כנודע, שהוא נסתר מזולתו (כללים ח"א יב ע"א). הא"א שבו בבחי' מחשבה והרהור, כמ"ש הגר"א בתיקונים (ריש תיקון ה כ ע"ג), וההרהור נקרא ג"כ בשם רעותא ע"ש הכתר (כי היא נקרא ג"כ אה"ה כנודע), אלא שהיא נקרא רעותא דליבא, כמ"ש בזוה"ק (פרשת פקודי רסב ע"ב) (כללים ח"א סב ע"ד).

²⁹⁷⁸ ו' (רח"ו).

²⁹⁷⁹ ה' אחרונה (רח"ו). הנה אלו הד' הם סוד ארבע עולמות אב"ע (ע"ח שער מ"ז סדר אב"ע פ"א) כי האצילות הוא כמו האדם החושב לעשות דבר אחד ובעודו חושב עושה המלאכה כדמיון האדם שהוא אוכל ושותה ואינו חושב איך ינוע תחילה הלחיים והשיניים ללעוס המאכל ואח"כ אוכל אלא הם מתנענע' מאליהם ברגע ההוא אשר אוכל והכל נעשה ביחד וכן הוא סוד האצילות כי כאשר אותה המחשבה המתפשטת באצילות היא חושבת לעשות איזה דבר נעשה תכף ומיד בעת שהדבר עולה המחשבה ההיא ובבריא (ע"י לעיל דף עה ע"ב דכתב דרצון הוא יותר דק ממחשבה וצ"ע) צריך שתחילה יעלה הדבר ההוא במחשבה ואחר כך ברעותא שהיא בינה ואח"כ נעשה הדבר וביצירה צריך מחשבה ורעותא ועוד בחינת הקול כי כמו שאין דברי האדם נעשין עד אשר יאמר אותם האדם בפיו בדיבור כך ביצירה הוא סוד קול הדיבור ובעשיה צריך אף בחי' דיבור גמור ואינו מספיק קול והטעם הוא כי באצילו' מתפשטת החכמה עצמה כמשה"ה כולם בחכמה עשית והיא הנקראת מחשבה אבל בריאה אינה מתגלית בה רק בחינת הבינה כנודע והיא הנק' רעותא וכמ"ש בתיקונים דבינה מקנא בכרסיא וביציר' מתפשטת הת' לבדו הנקרא קול ובעשיה אף המלכות הנקראת דיבור וזהו סוד מ"ש בתיקונים בהקדמה דבאצילות איהו וחיוו חד בהון מש"כ בבריא יצירה עשיה והוא מ"ש לעיל כי החכמה הנקראת מחשבה מתפשטת באצילות והיא כדמיון החיות שבאדם מתפשט בתוכו ועושה כל מה שחושב ודע כי כמו שהדבר הזה הוא בארבע עולמות אב"ע. כך הדבר הזה הוא בפרטים בארבע חלקי אב"ע שיש בפרטות בכל עולם ועולם מהם כנודע (שער מאמרי רשב"י). מעלת מדרגות האדם הוא מגיע למעלה עד החכמה שורש הנעלם דיסוד המים, אך זהו רק בחי' הנשמה לנשמה שהיא חיה, ומשם הוא כח המחשבה שבאדם וכמ"ש בזוה"ק (פקודי רסב ע"ב) אבל הנשמה היא מהבינה, והיא מהארת הבינה השוכן בפנימיות עולם הבריאה כנז' (דע"ה ח"ב כב ע"ב).

²⁹⁸⁰ פי' כשם שלמעל' יש יחוד בין א"א ו"א שהם י"ה ובין ז"ן שהם ו"ה. כך ע"י תפלתו שיש בה הנז' שהם מחשבה וכו' הוא עושה יחוד בין א"א וז"ן (מ"מ)

²⁹⁸¹ ו"ל אחר שקישר הקשרים הנז' אזי כל הד' של אדם הנז' ביחד נעשו מרכבה אל השכינה (מ"מ).

²⁹⁸² ה"ג אלין ד' מקשרין קשרין לבתר דקשרין קשרין כולא כחדא איתעבידו כולהו רתיכא חדא לאשראה עלייהו שכינתא ואיתעבידו כולהו ד' סמכין. ובהגהת ד"א יש בלבול ופי' ד' הנז' של אדם שהם מחשבה וכו' (מ"מ). מקשרים הקשרים שלמעלה שהם א"א וז"ן שנק' גם הם כך (מ"מ).

²⁹⁸³ פי' השכינה הנז' מתעטרת בהם ונסמכת עליהם כמ"ש ושכינתא איסתמיך עלייהו (מ"מ).

²⁹⁸⁴ רעותא אפיק קלא (מוסגר בדפ"ק). כלא (דפ"ו).

²⁹⁸⁵ ור"ל מחשבה שהוא אבא הוציא הבינה הנק' רעותא. ובינה שיצאה מאבא הוציאה זעיר הנק' קול (מ"מ).

²⁹⁸⁶ ח"א נ ע"ב רי ע"א (לש"ו), סוד ת"ת (כמ"ש בזוה"ק בראשית שם ובפ' ויגש רי ע"א ופ' פקודי רכו ע"ב ורסב ע"ב), ומזה הוא השמיעה הנמשך לאוזן (ביאורים ח"ב פ ע"א).

²⁹⁸⁷ פי' זעיר הנק' קול הנשמע עולה בסוד מ"ן וא"א וז"ש סליק לקשרא קשרין מתתא לעילא (מ"מ).

²⁹⁸⁸ פי' ז"ן הם היכלין תתאין שעלו בעילאין שהם א"א וז"א (מ"מ).

²⁹⁸⁹ פירוש קול האדם שבע"הז שמכין בתפלתו סמיך אלין ד' מחשבה וכו' דהיינו סומך אבא הנק' מחשבה ובינה הנק' רעותא וז"ן הנק' קלא ומלה (מ"מ).

²⁹⁹⁰ פי' במלכות נכלל הכל וז"ש אתר דכולא אתקשר ביה כחדא (מ"מ).

תיקון חלק ה

זכאה איהו בר נש דקשר קשרין דמאריה וסמיך סמיכין כדקא יאות ואתכוון בכל הני מילין דקאמרן זכאה איהו בהאי עלמא ובעלמא דאתי עד הכא אשתכללו היכלין בסטרא דקדושה: תרגום: §

(קכו) עי' זהר ח"ב קמ ע"א: אשחרך אי כמשמעו דיליה שפיר אבל אשחרך אתקין נהורא דנהיר בשחרותא דהא נהורא דקיימא בשחרותא לא נהיר עד דיתקנון²⁹⁹¹ ליה לתתא²⁹⁹² ומאן דאתקין נהורא שחרא דא אף על גב דאיהי אוכמא²⁹⁹³ זכי²⁹⁹⁴ לנהורא חוורא דנהיר ודא איהי נהורא אספקלריא דנהרא ודא איהו בר נש דזכי לעלמא דאתי: ורזא דא (משלי ח יז) ומשחרי ימצאנני ומשחרי דמתקני²⁹⁹⁵ נהורא משחרא²⁹⁹⁶ אוכמא ימצאנני ימצאנני לא כתיב אלא ימצאנני דזכי לתרין נהורין לנהורא דשחרא אוכמא ולנהורא חוורא דנהרא זכי²⁹⁹⁷ לאספקלריא דלא נהיר ולאספקלריא דנהיר ודא איהו ימצאנני ועל דא אמר דוד אשחרך אתקין נהורא דשחרא אוכמא לנהרא עליה נהורא חוורא דנהרא: תרגום: §

(קכז) עי' זהר ח"ב רנב ע"א: וכד אתכלילן כלהו ביה אפיק [חד] חיותא קדישא והאי חיותא מלהטא ואקרי שמיה [דיליה] תומיא³⁰⁰⁰ אל האי חיותא איהי חיותא דקיימא לאשגחא בעלמא באינון עיני יהו"ה²⁹⁹⁸ דאזלן ושטאן בעלמא (והכא) וואינון עיני יהו"ה²⁹⁹⁹ כלהו נטלי³⁰⁰⁰ אשגחא מאינון עובדין [דטמירן] וטבין [וטמירן] דאתעבירו וטמירן (בעלמא) ולאשגחא באינון עובדין דאינון בשלימו דלבא³⁰⁰¹ ואף על גב דלא אתעבירו כדקא יאות. תרגום: §

(קכח) עי' זהר ח"ג רלא ע"ב: כתיב (ויקרא ט י) היותרת מן הכבד³⁰⁰² וכתוב (שמות כט יג) ואת היותרת על הכבד (בחר דעבדת ניאופא אסתלק³⁰⁰³ עליה) יותרת מן הכבד [דא] אשת זנונים דאזלא ונפקא מן הכבד לאסטאה בני עלמא ולאסטנא עליהו ושבת לדכורא למעבד זנונים ובג"ד היותרת מן הכבד יותרת על הכבד בחר דעבדת ניאופא אסתלקת עליה: מצח אשה זונה (ירמיה ג ג) אתגברת על בעלה דאיהו כבד בכעס דמרה אשת מדנים [וכעס]

²⁹⁹¹ דיתתקנון (דפ"ו).

²⁹⁹² לעיל מו ע"א (לש"ו).

²⁹⁹³ עי' ח"ב מו ע"א, הוא בעת הקטנות, ונעשה אז הלידה, ר"ל הקריעה ופתיחת הרוח, עי' סוד הנחש, ובסוד ב' הנשיכין הנ"ל וכמ"ש בפ' בשלח (נב ע"ב) (דע"ה ח"ב קכו ע"א).

²⁹⁹⁴ בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

²⁹⁹⁵ דמתקני (דפ"ו).

²⁹⁹⁶ משחרי (דפ"ו).

²⁹⁹⁷ זכי (דפ"ו).

²⁹⁹⁸ עי' ח"ג רצג ע"ב (לש"ו).

²⁹⁹⁹ ר"ל אותן עיני ה' שאמור בפסוק קיימין כאן (יהל אור).

³⁰⁰⁰ נטלו (דפ"ו).

³⁰⁰¹ שאלו עיני ה' הם ממונין על המחשבה דלבא, בסוד (מגילה כח ע"ב) שורייקי דעינא בלבא תליא. וז"ס מ"ש (אבות פ"ג) דע מה למעלה ממך כו', נגד ג' דברים שחוטאין בהם, מחשבה ודבור ומעשה, ונגד המחשבה אמר עין רואה. ונגד הדבור אמר ואזן שומעת, שהם מארי דאודנין, בסוד עוף השמים יוליך את הקול כו', כמ"ש בתיקונים (ג ע"ב). ונגד המעשה אמר וכל מעשיך בספר נכתבים (יהל אור).

³⁰⁰² ולמה פעמים אומר על הכבד. ועוד יותרת מן הכבד אתקריאת מצד אחר לפי שהיא משיירת לבעלה באחרונה. ושיעור הכתוב יותרת מן הכבד ר"ל למה נקרא יותרת מסבת הכבד דהיינו לפי שמשירת לבעלה. אבל פסוק היותרת על הכבד הוא כמ"ש בפ' הראשון דאתגברת על בעלה דאיהו כבד. נמצא שאין הפרש בין ב' הפירושים אלא בפ' היותרת מן הכבד שלפי' א' מן הכבד נפקא דהיינו שהארותיה הם מבעלה ואח"כ אתגברת עליה וזהו על הכבד ולפי' הב' היותרת מן הכבד ר"ל למה נקרא יותרת מסיבת הכבד שמשירת אותו. אבל פסוק על הכבד הוא כפי' הא' שמתגברת על בעלה (מ"מ).

³⁰⁰³ אסתליק (דפ"ו).

תיקון חלק ה

דשלטא איהי על ודכורא (דכורה) דילה³⁰⁰⁴ מצח אשה זונה שלטא על הכבד אשת מדנים וכעס יותרת מן הכבד מן הכבד נפקא לאבאשא לכל עלמא ולמעבד ניאופין עם כלא לבתר איהי סלקא לגבי דכורא:
תרגום: \$

(קכט) עי' זהר ח"ג ריו ע"ב: כד אתתריך מאתריה ואתנטע באתר אחרא אתמר ביה (תהלים קג טז) ולא יכירנו עוד מקומו בגין (ויקרא יד מב) דעפר אחר יקח וטח את הבית [ודא איהו רזא (שם מה) ונתן את הבית את אבניו ואת עציו ואינון³⁰⁰⁵] (ובני ליה) גרמין וגידין [וי]בשרא דהוה³⁰⁰⁶ חזר עפרא מה כתיב [ביה] (ישעיה סה כה) ונחש עפר לחמו³⁰⁰⁷ בגין דהוה³⁰⁰⁸ מנוגע ולבתר (ויקרא יד מב) ועפר אחר יקח וטח את הבית ובני ליה גרמין וגידין [ואתחדש] (בגין דאתחדש) כבית ישנה דעבדין [לה] (ליה) חדשה ודאי איהו (ד)אתחדש ומאי דאמר (תהלים קג טז) ולא יכירנו עוד מקומו (תהלים קג טז) על רוח דאתכליל רוחא זעירא³⁰⁰⁹ ברוחא עלאה [האי] (הכי) איהו מתלא לאלין דלא עביד איבין נטלין ענפין דיליה ומרכיבין ליה בענפא דאילנא אחרא עלאה (דא בדא ועביד פרי) [דעביד פירין] ואתכליל דא בדא ועביד [פירין]³⁰¹⁰ (פרי):
תרגום: \$

(קל) עי' זהר חדש נח ע"ב: ויאמר אלהים יקוו המים לעילא כתיב מים חמש זמנין³⁰¹¹ יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים ויבדל בין המים כו' ובין המים הא חמש זמנין מים לקביל תרין נקודין דאינון חמש צרי וסגול צרי תרין וסגול תלתא הא חמש אלין מתישבין בימינא ושמאלא³⁰¹²:
נוקבא³⁰¹³ עאלת בין ימינא ושמאלא³⁰¹⁴ ומקבלא לאלין נקודין³⁰¹⁵ למיחב לה דעתא³⁰¹⁶ בשלימו³⁰¹⁷ ולא מתישבין ביה הכי³⁰¹⁸ ומתהפכן ביה בארץ קליל³⁰¹⁹ צרי אתהפך בה לנקודה שבא³⁰²⁰ באורח קליל סגול אתהפך בה לנקודה שורק באורח קליל:

³⁰⁰⁴ הנה כבר ידעת כי ספי' היסוד הוא למעלה מן הנוק' מלכות והוא נותן לה שפע ומזון בסוד (בראשית מא לו) והיה האוכל לפקדון לארץ ר' לפקדו ליסוד ליתן לארץ מלכות וממנה נמשך השפע לתחתונים והוא ימשול בה כי היסוד הוא למעלה ומושל עליה. ובסט"א הוא להיפך כי שלטא היא על דכורא דילה בסוד (ירמיה ג ג) ומצח אשה זונה וכו' אתגברת על בעלה (זהר הרקיע).
³⁰⁰⁵ אינון (דפ"ק).

³⁰⁰⁶ אבשרא קאי (יהל אור).
³⁰⁰⁷ שאוכל הבשר, כמ"ש הכסיל כו' ואוכל את בשרו, דהוא קץ כל בשר (יהל אור).
³⁰⁰⁸ קאי אלמעלה אונתץ (יהל אור).
³⁰⁰⁹ הענין כי בהיותו מתגלגל צריך הרוח שהוא ממטטרון להיותו חוזר עם הנשמה שהיא מכסא הכבוד להיותם נכללים בסוד שורשם כדי לעוקרם מבחינת מציאות בריאתם אל בחינה אחרת, שאם נבראת מתחלה בפני אריה נעקרת מאריה ונשתלת בשור, ואם בשורשה שבכסא הכבוד היא באריה אי אפשר להשתנות לשור אלא שנכלל רוח זעירא דהיינו שממטטרון ברוחא עילאה דהיינו נשמה שמכסא ושניהם עולים אל שורשם, ואחר כך משורשם נעקרים מאריה לשור או משור לנשר והם חוזרים ונבראים ומתפשטים מטה (אור יקר).

³⁰¹⁰ כאן צ"ל מש"ל ר"ז ב' ואיהו מתלא לרוח דמית בלא בנין (יהל אור).
³⁰¹¹ רוצה לומר (לאעלה) [לעילא] מפסוק יקוו המים, וכבר פירשנו בשמעתין שהרקיע הזה הוא סוד כללות שמאל בימין וימין בשמאל והוא פתח קמץ, והתפשטות הרקיע הזה הוא סוד המים האלו שהם צרי סגול כמבואר לעיל, וכאשר נבא לדקדק על חמש זמנין מים הם חמשה ספירות שהם חסד גבורה ת"ת הרי שלש שהם סגול כדפירשנו, ושתי ספירות הם נצח הוד שבהם סוד ת"ת על נצח ומלכות על הוד והם צרי שהם שני המאורות כדפירשנו, ובהם ג"כ סוד אי אפשר לשני מלכים כדפירשנו לעיל ובזה צדקו דברי ר' שמעון באומרו במקום אחד חמש זמנין מים הם הם חמשה ספירות הנזכרות וצדקו דבריו הנה, וזה דקדק באומרו צרי תרי סגול תלת, ומי לא ידע בזה, אלא הכוונה תרין דהיינו שני רעים הם נצח והוד, תלת שלשה אבות הא חמש (אור יקר).
³⁰¹² כדפירשנו לעיל שהם צרי בחסד סגול בגבורה, ועם היות הענין להפך שצרי הוא בבינה וסגול בחסד הם מתישבאן מפני שהבינה על החסד והחסד על הגבורה ויש המזגת המדות בזכר בדרך שיסבול המזגה כזו שהוא הדין בימין והחסד בשמאל (אור יקר).

³⁰¹³ מלכות (אור יקר).
³⁰¹⁴ להכלל בחסד ודין המזוג בסוד קו האמצעי, וכדי להיות המדות המזוגות בה כזכר (אור יקר).
³⁰¹⁵ הוא הרוחניות העליון בכללות המדות (אור יקר).

תיקון חלק ה

ולעולם אתתא דעתא קליל³⁰²¹ עלה דהא לא יכילו לאתישבא בה למהוי בה דעתה שלים כמה דאינון לעילא אלא אהדרו בה באורח קליל ואשתכח דעתה קלה עלה כמה דאינון תרין נקוד³⁰²² צרי סגול אינון חמש³⁰²³ אוף הכי בה שבא שורק³⁰²⁴ אינון חמש³⁰²⁵ אבל בלא יישובא כלל³⁰²⁶: תרגום: ויאמר אלהים יקוו המים למעלה כתוב מים חמש פעמים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ויבדל בין המים כו' ובין המים הנה חמש פעמים מים כנגד שתי נקודות@ שהן חמש צרי וסגול צרי שתים וסגול שלש הנה חמש אלה מתישבות בימין ובשמאל. הנקבה נכנסת בין הימין והשמאל ומקבלת הנקודות@ הללו לתת לה דעת בשלמות ולא מתישבים בו כך ומתהפכים בו בדרך קלה הצרי מתהפך בה לנקודה שבא בדרך קלה הסגול מתהפך בה לנקודה שורק בדרך קלה. ולעולם אשה דעתה קלה עליה שהרי לא יכלו להתישב בה שתהיה בה דעתה שלמה כמו שהם למעלה אלא חזרו בה בדרך קלה ונמצאת דעתה קלה עליה כמו שאותן שתי נקודות@ צרי וסגול הן חמש אף כך בה שבא שורק הן חמש אבל בלי ישוב כלל.

(קלא) עי' זהר ח"ב כד ע"א: תא חזי א"ש רו"ח ומי"ם ועפ"ר³⁰²⁷ אלין אינון קדמאי ושרשין³⁰²⁸ דלעילא ותתאין ועלאין עלייהו קיימין ואלין אינון³⁰²⁹ ארבע לארבע סטרי עלמא

³⁰¹⁶ ירצה סוד הדעת הנשמה לשש קצוות המוזג המדות העליונות בדקות, ונודע שהנשמה היא פועלת בגוף כפי הכנת האברים, בעין רואה, ובאוזן שומע, והאור משתנה לגוון העשיתית, ולזה הרוחניות בהתלבש בנקבה (אור יקר).
³⁰¹⁷ דפ"א?.

³⁰¹⁸ בה הכי - כיון שהדין דין והרחמים רחמים חוזרין ונעורין ופועלים פעולתם (אור יקר).
³⁰¹⁹ והטעם דעתן של נשים קלה, אין דעת המתלבש במלכות כדעת המתלבש בת"ת, שהדעת המתלבש בת"ת יש בו כח בהמזגת המדות כדרך שפירשנו, ודעת שבמלכות אין בו אותו הכח וחוזר כל דבר אל שורשו בשינוי קצת, צרי שהיו שני המאורות הגדולים, תבעה היא ענין אי אפשר לשני מלכים (אור יקר).

³⁰²⁰ שהוא סוד הדין כאומרו ותפול שבא ותקחם, כי באש ה' נשפט, ומה שהיתה שם סוד הבינה צרי נעשה כאן בסוד הגבורה שבא, את המאור הגדול ואת המאור הקטן, וזה מפני שדעתה קלה, וזהו שאמר "באורח קליל" ועל דרך זה "סגול אתהפך בה לנקודת שורק" דהיינו שלש נקודות שהם שם חסד גבורה ת"ת דהיינו נמי ת"ת בחסד ומלכות בגבורה ויסוד מזווגם, ולמטה בה נתהפכו והיו ת"ת למעלה מלכות למטה כבחינת שבא לא כסגול שבאו בבחינת צרי ויסוד אמצעי כאן וכאן מזווגם, ולזה אמר "באורח קליל" כדפירשנו (אור יקר).

³⁰²¹ כבר נתבאר שהענין הוא היות המלכות מצד הדין ואין המזגת הרחמים בסוד הדעת מתישב בה כדפירשנו (אור יקר).
³⁰²² נקודין - הם ימין ושמאל (אור יקר).

³⁰²³ דהיינו חס"ד גבורה ת"ת נצ"ח ה"ד כדפירשנו לעיל (אור יקר).
³⁰²⁴ עי' בהגר"א בתיקו, קנה ע"ג: בני אדם שדעתן קלה והכל במהירות ועבזו"ח@ סוף ש"ה מענין הנקודות שבא שורק

³⁰²⁵ שהשורק הם במקום סגול חס"ד גבורה ת"ת, דהיינו נמי ת"ת מלכות יסוד, והשבא במקום צרי נצח הוד דהיינו נמי מלכות ות"ת כדפירשנו, בזה נשתוו זכר ונקבה, אמנם המזגתם יש בהם שינוי הרבה (טור יקר).

³⁰²⁶ שבזכר הם יושבים מינה הכל בסוד ישוב הדעת שני המאורות הגדולים בלי קטרוג, ובנקבה בלא ישובא עומדים בסוד אי אפשר לשני מלכים והדינים אינם שקטים כדפירשנו (אור יקר).
³⁰²⁷ עי' עוד בל"ז בפ' תרומה קנט ע"ב (לש"ו). עי' אריכות בכתבי הגרמ"מ משקלוב בביאורי הזהר עמוד מג והלאה.

³⁰²⁸ דע שכמו שבה העולם יש ד' יסודות ארמ"ע כן יש בכל ד' עולמות יסוד המים כנגד חכמה, וחסד ואצילות ויסוד האש כנגד בינה וגבורה ובריאה (ולכן המלאכים שבבריאה נקראו שרפים, אש שורף - הוספת הלש"ו ביאורים ח"א עה ע"ד), ויסוד הרוח נגד הת"ת ויצירה (ולכן המלאכים שביצירה נקראו חיות ע"ש רוח חיים - שם), ויסוד העפר נגד מלכות העשיה (ולכן המלאכים שבעשיה נקראו אופנים ע"ש גוף וכלים - שם), וכן בכל ד' עולמות הם ד' הנזכר נגד ד' אותיות הו"ה י' מים ה' אש ו' רוח ה' עפר וכן בכלם אלא שבכל עולם גובר העיקר. המשל בזה כי באצילות גובר המים והשם יו"ה, ובבריאה גובר האש והוא העיקר והשם הו"ה, וביצירה גובר הרוח, והוא העיקר והשם וו"ה, ובעשיה גבורה העפר והוא העיקר והשם הוא ההו"י (נ"א הה"ו) (זהר הרקיע).

תיקון חלק ה

וקיימין בארבע אלין צפון ודרום³⁰³⁰ ומזרח ומערב אלין אינון ארבע סטריין דעלמא וקיימין בארבע אלין א"ש לסטר צפון ודרום לסטר מזרח מי"ס לסטר דרום ובגין דדרום איהו חם ויבש מים קרים ולחים| עפ"ר לסטר מערב וארבע אלין בארבע אלין קטירין וכלהו חד ואלין עבדי ארבע מתכאן דאינון זה"ב וכס"ף ונחש"ת וברז"ל הא אינון תריסר וכלהו חד : תרגום :

(קלב) עי' זהר ח"א טו ע"א: בריש הורמנותא ונ"א בראשית בחכמתא דמלכא³⁰³¹ גליף³⁰³² גלופי³⁰³³ [נ"א גליפו] בטהירו עלאה³⁰³⁴ בוצינא דקרדינותא ואלנפיק גו סתים דסתיו (מרישא) [מרזא³⁰³⁵] דאי"ן סו"ף³⁰³⁶ קוטרא בגולמא³⁰³⁷ נעיץ³⁰³⁸ בעזקא³⁰³⁹ לא חוור ולא אוכם לא סומק ולא

³⁰²⁹ כפי הנראה מפשט הלשון, כי הד' יסודות שהם ארמ"ע הם ד' רוחות העולם בטבע ד' יסודות אלו אלא שהחליפם הקב"ה כדי למזגם ר"ל כי האש שהוא חם ויבש ודרום טבעו חם ויבש ולכן היה ראוי שיהיה אש בדרום, ואמנם לסיבה שהיה מתגבר כח האש לאין קץ לכן החליפם ומזגם ונתן שם יסוד המים שהוא קר ולח, היפך האש, כי כל ב' בחי' יולידו בחי' אמצעי שוה, וכן האש שהוא חם ויבש נתנו ומזגו ברוח צפון ולכן אל יקשה בעיניך מאמר הפילוסופים אם נראה חלוקים זה על זה והנה כפי גרסת הדפוס נראה כי גם ברוח מזרח כן כי כן כתב כג"ד מזרח, ר"ל כי המה ג"כ הפוכים וא"כ גרסת הדפוס היא נכונה כי הרוח קר ויבש וכן נראה בחוש כי הוא מקרר את האדם ומיבשו ומזגו ונתנו ברוח מזרח שהוא חם ולח ומ"ש עפר הוא קר ויבש וכו' שינה הלשון שלא אמר כג"ד רוח מזרח מערב עפר וכו' לא נתמזגו אלא שהם מטבע אחר ר"ל עפר מערב מטבע אש שהוא קר ויבש כנז', וזהו ההפרש שיש בין רוח מזרח ובין עפר מערב ובזה נסתלקה קושית המגיהים ובזה תבין ג"כ מ"ש בגין דמערב אתאחיד עפרא דאיהו קר ויבש ר"ל אתייחדו תרויהו הוצרכו למזג אחרים וכן תבין מ"ש דהא חמימותא דדרום אתאחיד ביה בחמימותא דמזרח ולא אמר בחמימותא דרוח כי הרוח קר ויבש ובזה צדקו כל דברי המאמר ועדיין צריך עיון למה עפר במערב היו כ"א באתריה (נ"א לאחדים) והש"י יאיר עינינו ודע כי אש ומים הם ב' יסודות הקודמים לכל והם חו"ב והוליד האש את הרוח שהוא הבן הז"א חם מצד האב ולח מצד האם ובהשלכת הטיפה גובר החום, ולכן הרוח הוא חם ולח ומצד האם נולדה הנוק' העפר קר ויבש האם וקדמה מצד האם קר מצד המים ויבש מצד האש, וד' יסודות תחתונים הם נפרדים ושלשתן מתחברין ופועלים בעפר והב' נוק' למטה מהב' זכרים מים ועפר הם תחת אש ורוח בסוד ותלכנה שתיהן שהם ב' ההי"ן אימא וברתא (זהר הרקיע). אמנם שם הוא משובש קצת, אך בספר אור החמה הובא לשונו ושם הוא מתוקן בזה (ביאורים ח"א עה ע"ד).

³⁰³⁰ עי' בהגר"א בתיקונים (תיקון מ דף פט ע"ג) כי החילוק בזה הוא בין החו"ג דז"א להח"ג דנוק', כי בז"א הוה החו"ג אור ומים אור חסד מים גבורה, ובהנוק' הוה החו"ג מים ואש, מים חסד אש גבורה, כי הגבורה דידיה הוא החסד דידה, והאור הוא החסד שבחסד, והאש הוא הגבורה שבגבורה, כי ז"א בערכה הוא כולו חסד, והיא בערכה היא כולה גבורה כנועד (דע"ה ח"ב קלג ע"ד וכללים ח"ב לה ע"ד). ³⁰³¹ עי' זוהר הרקיע. ועי' בבהגר"א על ס"י י ע"ד שהיינו עתיק ומלכות דא"ק, והוא קודם לרצון. עי' בבהגר"א על ספד"צ יא ע"ב, וז"ל, גלופי דגלופין - חוורתא דגלגלתא שהן י"ג חוורת, והוא ג"כ באותו פסוק י"ג תיבות כנ"ל, ועי' החוורתא הוא חורבן ותיקון העולם וכמ"ש למטה, ובחוורתא הנ"ל הן י"ג חוורת י"ג גלופין, כמ"ש בא"ר (דף קכח ע"ב) האי גלגלתא חוורתא אנהיר לתליסר עיבר גלופין, והן שורש לכל הגילופין, והוא ראשית של כל האצילות, ולכן ראשית הכל הגליפה, עכ"ל. ועי' בבהגר"א על תיקון לח ע"ב שמכאן מתבאר שהכל נעשה בסוד נוק', והוא על ידי המו"ס שהוא הנוק' הראשון והוא בחי' הנוק' במוחין דא"א. מכאן מתבאר שתחילת הויית הזמן הוא מהאצילות ואילך, וקודם לכן הוא חשוב א"ס (ביאורים ח"א ב ע"ד). עי' אור יקר לקמן קט ע"א שזה כינוי למרכבה הקדושה.

³⁰³² הוא י"ג גלופין דחוורא דגולגלת אושם התחלת הכל, וכל גליפו הוא מסט' דבוצינא (יהל אור). כל

"חקיקה" היא בסוד כתר (בהגר"א על תז"ח כג ע"ד). אותיות ונקודות הן גופא ורוחא כמ"ש בז"ח שה"ש, וכל ענין רוחא הוא טהירו, וגופא חקיקא (יהל אור ח"ב טו ע"ג).

³⁰³³ נמחק ביהל אור, ובמקומו גורס את המוסגר. ³⁰³⁴ הוא רדל"א, ביסוד הבינה דרדל"א כנ"ל ונק' טהירו כמ"ש בתז"ח בסופו טהירו דטהירו (יהל אור). כלומר העולם דקו וצמצום (הקדו"ש טז ע"א), והוא הרשימו הנשאר מאור א"ס (הקדו"ש טב ע"א). הטהירו הוא תוקף האור, ועי' בבהגר"א על תז"ח נ ע"א (כללים ח"א מב ע"ב).

³⁰³⁵ נתינת הטיפה דאבא בגו אמא בחשאי ובצניעות שההוא אוירא נקרא צניעו כנ"ל, ולידה מאימא בקולי קולות וז"ש רזא כל סוד בלחש וכמ"ש (חגיגה יד ע"א) דברים שנתנו בלחש וכו' ולכן אוירא דגנוז בגו יסוד דחכמה דרדל"א הוא רזא דא"ס והחכמה הוא א"ס (יהל אור).

³⁰³⁶ וגם הובא הלשון הזה בפרשת פקודי (דף רנח ע"ב): ותא חזי רישא שירותא דמהימנותא גו מחשבה בטש בוצינא דקרדינותא וסליק גו מחשב' נצוצין נציצין זריק לתלת מאה וך' עיבר ובריר

תיקו"ז חלק ה

ירוק ולא גוון כלל³⁰⁴⁰ כד [מדיד נ"א הדר]³⁰⁴¹ משיחא עביד גוונין לאנהרא לגו בגו בוצינא נפיק [נ"א ונפיק] חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא סתים גו סתימין ודרזא (מרזא) דאי"ן סו"ף³⁰⁴² בקע ולא בקע אורא דיליה לא אתיידע כלל עד דמגו דחיקו דבקיעותיה³⁰⁴³ נהיר נקודה חדא³⁰⁴⁴ סתימא עלאה בתר³⁰⁴⁵ ההיא נקודה לא אתיידע כלל³⁰⁴⁶ ובגין כך אקרי ראשית מאמר³⁰⁴⁷ קדמאה דכלא³⁰⁴⁸.

פסולת מגו מחשבה ואתבריר אוף הכי אילין כו'. עוד בפ' פקודי (דף רלג ע"א): ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה וכולא משחתא למעבד מדידו בו: דע כי כל בחינות אלו הם בהו"ה דההין העולים בגמטריא ב"ן כי כאשר תציירנה כולה בציור וו"ן הדלתין והה"ן שבה חוץ מן הי"ד שבה יהיו ו"ז וועם ארבע אותיות ההו"ה עצמה הרי ק"ו וזהו סוד קו המדה הנז' בס' הזוהר והתקונין. גם ההו"ה הנז' נקראת בוצינא דקרדינותא וממנה יוצאין ש"ך ניצוצין כזה יו"ד פעמים ה"ה בגמטריא מאתים ו"ו פעמים ה"ה בגמטריא ק"ך סך הכל ש"ך ועיין ג"כ בשער ד' שער הפסוקים בדף סד ע"א בפ' בא ענין ק"ו זה שהוא שני פעמים ב"ן ושני השמות עצמם: ונחזור לענין ק"ו המדה כי הנה בציור ההו"ה הנז' בציור כזה יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה הנה הוא בגמטריא עולה ק"ו כנז' ולכן נקרא ק"ו ולכן נקרא ק"ו המדה. ועוד כי הנה כולו מצויר בצורת קוין שהם ווין ולכן נקרא קו המדה גם אם תקח ה"ז ווין שהם בגמטריא ק"ב עם עשר אותיות המילוי יעלו בגמטריא יב"ק. ונלע"ד חיים הכותב כי טעה השומע וכך צרי' להיות שהי"ז וו"ן עם אות י' הנשארת בהו"ה זו יעלו יב"ק ויב"ק הוא בגמטריא שלשה שמות אה"ה יה"ה אדני הכוללים כל העשר ספירות ממעל' למטה והם מדת קומת כל הי"ס כנז' בספ' המקובלי' ובס' שערי אורה והנה ההו"ה דב"ן דהה"ן בהיותה מצוירת בציור הנז' שהוא ציור קוין הוא קו של המדה הנז' ולכן הקו והמדה כל אחד מן שניהן הוא בגמטריא יב"ק ונלע"ד חיים הכותב כי זהו פירושו כי מדה בגמטריא אה"ה יה"ה עם שני הכוללים שלהם ושם אדני הוא סוד הקו כי הנה הו"ה דב"ן ושם אדני שניהם במלכות כנודע: גם אלו הש"ך ניצוצין כבר נתבאר אצלנו ענינם והענין הוא כי שבעה פעמים אד"ם שהם ז' המלכים שמתו עולים בגמט' שט"ו ועם אות ה' שבאימא הם ש"ך ואלו הם בת"ת שבנוקבא דז"א גם הם כנגד מטטרון ולכן נע"ר בגמטריא ש"ך אבל החמשה גבורות אחרות של מנצפ"ך העולים פ"ר הם בסנדלפ"ן כי גם הוא בגמטריא פ"ר. ואמנם הם ביסוד שבנוקבא דז"א גם ביארנו בפ' בא בדף ל"ח בפ' כי יהיה נער בתולה כו' כי ש"ך הם ה' פעמים ד"ן ועם חמשה אלפ"ן שנתוספו בהם נעשו ה' פעמים אדני ואז הם שכ"ה בגמטריא נע"ר"ה וכדין קבילת עלה דכורא (שער מאמרי רשב"י). כנ"ל דבוצינא הוא יסוד הבינה ומתגלה בגלגלתא בטלא דבדולחא שלכן אלה לחיי עולם וכו' ואורא שנקרא אין, גנוז גו קרומא דאורא בגלגלתא, ואתפשטותא דאורא הוא מיסוד דחכמה דרלד"א וחכמה הוא נק' א"ס כנ"ל וכל יסוד דכורא שגנוז גו יסוד דנוק' ובו גנוז האורא בכל יסוד דכורא ובכל יסוד דנוק' הבוצינא וכו' (יהל אור).

³⁰³⁷ קוטר - הוא יסוד שנקרא קשר, וכו': בגולמא - הוא חכמה שנקרא גלם (בהגר"א בתיקו"ז כ ע"ג). "קוטר" הוא קוטר עלאה אורא דכיא, "בגולמא" הוא קשרא קדמאה י' שהוא גולמא כידוע, "נעיק" הוא קיומא דחכמה שנעיק משם וכו' "בעיקא" הוא קשרא תניינא (בהגר"א בתז"ח כג ע"א). "גולמא" הוא י' כידוע, "קוטר" הוא שביל דקיק שבו קשור בבינה, כי ביר"ד בו עיקר האות וקוין העליון וקוין התחתון, ונקראין קוצא וגזעא ושבילא, ובאותו התחתון בו השבילים והוא פטר רחם כידוע וכו' (בהגר"א בתז"ח כד ע"ב).

³⁰³⁸ פי' שאין בו תפיסה (רח"ו).

³⁰³⁹ והוא יסוד אבא שנקשר ביסוד אמא (בהגר"א על ס"י ד ע"א), והוא האות י' שבאחורי האות א' (פת"ש גדלות דז"א כא), ועי' בבהגר"א על תז"ח כד ע"ב. "עזקא" הוא סוד רשימו המקיף שהוא סוד הצמצום שמשם שורש הכלים חיצוניות העולמות, וקוטר הנ"ל הוא יו"ד בסוד הפנימיות המאירה מן הקו הנמשך תוך הרשימו (פת"ש פנימיות וחיצוניות, פתח ג').

³⁰⁴⁰ כלומר שהוא הגוון החמישי רמוז בקוצו של יו"ד (בהגר"א על תז"ח כ ע"ב).

³⁰⁴¹ בכחה לעשות זאת מכח שרשה שבגבורה דעתיק (בהגר"א על ס"י ב ע"א).

³⁰⁴² בראשית י"ז ע"ב (ד"א). כלומר התגלות אור המלכות דא"ס בחוט דאור א"ס (כללים ח"ב נו ע"א).

³⁰⁴³ לעיל ב' ע"א (ד"א).

³⁰⁴⁴ חכמה (רח"ו).

³⁰⁴⁵ ד"ל למעלה (זהר הרקיע).

³⁰⁴⁶ כי כל מה שלמעלה ממנו אינו בכלל האצילות כי כתרא עלאה דא"א אינו בכלל האצילות ובג"ד מקרי ראשית מאמר קדמאה דכולא כי ט' ספי' הם בלבד וכתר הוא רדל"א שאינו נכנס במספר כנז' בפרשת נח ובפ' פקודי ט' היכלן כו' (זהר הרקיע).

³⁰⁴⁷ חכמה (רח"ו).

³⁰⁴⁸ עיין בסוף הספר סי' א' מה שחסר כאן (הערת הזוהר). עי' אריכות במאמרי רשב"י, וביהל אור (ב' מהדורות), ועי' אריכות בכללים כלל יד ענף ב'.

תיקון חלק ה

תרגום: §

(קלג) עי' זו"ח מה ע"ג: בטש רעוא אתפשטותא דיליה בסתימו דלא אתיידע ואפיק נהורין דקיקין צלילין (נ"א כלילין) כחדא כד בעאן לנפקא האי נציצו דביה גוונין בטש בההוא אתפשטותא ואתדחיק ומגו דחיקו נפקין אינון נהורין דקיקין ואשתמעו כחדא: כדין האי³⁰⁴⁹ נציצו אחזי בהו גווני ואצטבע כלהו כחדא חיור וסומק וירוק ואוכם ואתעכב ביה תריסר ירחין ולבתר אתעקרו מתמן ואשתילו באתר אחרא והאי נציצו סלקא ונחתא והאי איקרי בוצינא דקרדינותא³⁰⁵⁰:

³⁰⁴⁹ יהל אור ח"א [כו ע"א]: תלת עיילי בחד. שג' מוחין נכנסין ומתפשטין בת"ת. והוא בקשרא דלישן כמ"ש שם האי קשרא דחיק ליה כו' ברזא דוא"ו דאיהי לישן כו'. והת"ת הוא דאפיק גוונין כמ"ש בפ' משפטים קכ"ג א' אתפשטותא דת"ת דגוונין ב' מתחברין כו'. ואמר בז"ח @ דף מ"ה ע"ג כדין האי ניצוצא אחזי בהו גוונין ואתעכב ב' י"ב ירחין כו'.

³⁰⁵⁰ וענין בוצינא דקרדינותא הוא דעת שהוא קו המדה וא"ו דנפיק כו' כנ"ל שהוא וא"ו כידוע והוא מתפשט בכל כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כו' וכמ"ש (א"ז רפט ע"ב) ועייל לגו דגופא ומלייא כל אינון אדרין כו' ע"ש ואמר בפ' משפטים (& קכ"ג א') דעת גניז בפומא דמלכא והוא באלו ג' קשרים של חו"ל [חו"ל ר"ת ח"ך ולשוו] כמ"ש לקמן ובתז"ח (& ע"ט) ע"ש כל המאמר שעל זה השורש הולך כל המאמר של שם ובדעת תרין עטרין חו"ל כמ"ש (א"ז רצא ע"א) דא תרין עטרין דהוו גניזין כו' ע"ש ובדף (רצב ע"ב) ותרין גניזין דיליה כו' ע"ש ובוצינא דקרדינותא הוא עיטרא דגבורה של הדעת והוא נקרא נציצו והוא גניז באימא כמ"ש שם (& תרין עיטרין דהוו גניזין כו' ומסט' דאימא חד עיטרא דאקרי גבורה ואמר שם (ד' רצ"ב) כג"כ מבוצינא דקרדינותא נפיק ניצוצא פטישא תקיפא דבטיש כו' ואכליל לניצוצא דנפיק מבוצינא דקרדינותא דגניז במעוי דאימא כו' וז"ס ואלה המלכים כו' בארץ אדום שהיא בינה שע"י כן אתחרבו כמ"ש בא"ר ושם בא"ז בדף (רצג ע"א) מאי סטרא דאימא גבורה תקיפא כו' ועיטרא דחסד נקרא אורא דכיא והוא גנוז באבא כמ"ש במאמר הנ"ל ולכן ע"י התבסמות באורא דכיא נתתקנו עלמין קדמאין כמ"ש במאמר הנ"ל בדף (רצה ע"א) נפיק ההוא נצוצא בוצינא דקרדינותא כו' כד אימא אתמשכת ואתכלילת באורא דכיא ההוא חוורא נקט אימא וניצוצא עאלת ונפקת ואתאחד דא בדא כו' ובא"ר (קלה ע"ב) תאנא כו' סליק ברעותי כו' ואפיק מבוצינא דקרדינותא חד ניצוצא כו' ע"ש עד אתקרי גולגלתא תקיפא ואמר שם אשא מסט' חד ואורא מסט' חד והן תרין עיטרין חו"ל ניצוצא ואורא כמ"ש אבל בוצינא דא כו' ודינא מסטרי אשתכח ור"ל שעטרא דגבורה שהוא במעוי דאמא אף שבאימא אין שם דין מ"מ דינא מסטרהא בהתפשטות למטה התרין עיטרין וזהו בכ"מ דבינה דינן מסטרהא ור"ל נהיר למאתן ושבעין עלמין הן מסטרא דבוצינא דקרדינותא וכן בכ"מ שנזכר מאתן וע' עלמין הוא מסטרא דבוצינא דקרדינותא כמו ברעוא דרעוין דשם גניז האי ניצוצא כמ"ש אמר בא"ר (קכט ע"ב) האי מצחא אתפשט במאתן וע' אלפין נהירין דבוצינא והן כ"ז אותיות התורה דאתגליפו בבוצינא דקרדינותא כידוע דבוצינא גליף גליפין וכמ"ש בס"י (פ"ב מ"ב) חקקן חצבן צרפן שקלן והכל בסטרא דגבורה שלכן וידבר אלקים את כל הדברים האלה, ובבינה ניתנה התורה, אנכי כו' כידוע בהרבה מקומות וכמ"ש תורה בגבורה ניתנה וכל אות סליק לעשר כידוע והן מאתן ושבעין עלמין קדמאין ע"י בוצינא דקרדינותא יצא ולכן לא אתקיימו בסטרא דדינא עד דאשתתף בהדיה אורא עיטרא דחסד כמ"ש (א"ר קמב ע"א) בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל ה' גבוראן בהאי חסד דכליל ה' חסדים כו' והן שני עטרין הנ"ל כידוע ה"ח וה"ג דעת, ואמר שם (אז"ר קמב ע"א) ובג"כ בכולהו כתרים כו' ע"ש עד אתבסמו ואתכלילו דא בדא, והענין כי תחלה יצאו בעטרא דגבורה והוא תקוני נוקבא ואח"כ יצא עטרא דחסד תקוני דכורא כידוע שעטרא דחסד בז"א ועטרא דגבורה בנוקבא וכן הם תחלה בא"א כנ"ל וע"י שניהם נעשה אדם ז' וז' ואתבסמו וכן שם (קלה ע"א) תאנא בצניעותא דספרא כו' בארץ אדום באתר דכל דינן כו' והוא עטרא דגבורה במעוי דאימא ושם תאנא הוא גזירת דינא כו' אלף אלפין כו' והוא דעת שבו אלף אלפין אכסדרין כמ"ש (שם קלו ע"א) מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין כו' והוא דעת מוחא תליתאה כמ"ש בא"ר וא"ז ואמר שם (קלו ע"א) תאנא בכל קוצא וקוצא מתאחדין אלף אלפין כו' מאינון תקיפין ולכן לא יתקיימו עד שיצא עטרא דחסד וז"ש מתחלה עלה במחשבה לברוא במה"ד ראה שאין מתקיים העולם במה"ד שיתף עמו מדה"ר וזהו עלמין קדמאין דאתברירו במחשבה וזהו עלה במחשבה ונתחרבו וזהו ראה שאין מתקיים כו' שיתף כו' וזהו התיקון ואלו שני העיטרין גנוזים במעוי דא"א כמ"ש במאמר הנ"ל בא"ז (רצא ע"א) ואוריתו לבן והדא יהיב עטרא דגבורה לברתא ותרין העיטרין בא"א אינן מעצמן כמ"ש שם גניזין בגווייהו אלא מחו"ג דא"א וחו"ג דא"א מחו"ב שלו כמו ז' וז' מא"א חו"ב, וחו"ב של א"א ירתין מחו"ג דרדל"א שהן גנוזין בתוך חו"ב דא"א כידוע ולמעלה מזה אין רשות לדבר שג"ר דרדל"א לא אתיידע ולא אתדבק וזהו התחלת הבוצינא דקרדינותא ואורא דכיא חו"ג דרדל"א דבטש במ"ס של א"א כמ"ש בא"ז (רפ"ט) במאמר הנ"ל

תיקו"ז חלק ה

האי אתקין ובטש בכל נטיעין נהורין ואומר לו גדל כדין אפיק מבויעין ההוא אתפשטותא עילאה קדמאה ואשקי ונהיר לכלהו ואתרביאו בהאי בוצינא דקרדינותא נהיר מאן דנהיר וסלקא ונחתא ואתפשט לכל סטריין וכדין איקרי קו המדה וקיימא משחתא (לעילא נ"א לתתא) לעילא ותתא: קו המדה בוצינא דקרדינותא סתימא דכל סתימן משחתא נהירא דאתקין שפירו לכלא ההוא שפירו דנפיק מפשיטו קדמאה איהו אתקין לון ביה קיימין למשחתא לעילא ותתא מאן דזכי בהאי וידע ביה זכה למנדע בחכמתא דמאריה זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי דא משחתא לרזא דמהימנותא קו המדה אורכא ופותיא בשיעורא עומקא ורומא בשיעורא עיגולא ורבוועא בשיעורא כלא סחרא משחתא חדא כל נהורין וכל רזין לא סלקין ולא נחתין ולא מתפשטין אלא במשחתא דא: תרגום: מכה הרצון את התפשטותו בסתימות שאינה נודע, ומוציא אורות דקים, צלולים, הכלולים יחד. כאשר רוצים להוציא, אותו ניצוץ שבו הצבעים, מכה בהתפשטות ההיא, ונודח. ומתוך הדחק, יוצאים אותם אורות דקים, ונשמעים כאחד.

אז, אותו ניצוץ נאחז בהם, בצבעים, ונצבעו כולם כאחד: לבן, אדום, ירוק, ושחור. ונעצר שם שנים עשר חודשים, ולאחר מכן נעקרו משם ונטעו במקום אחר. ואותו ניצוץ עולה ויורד, וזהו שנקרא "הנר החזק".

זה נתקן והכה בכל הנטיעות המאירות, ואומר להן "גדל", ואז מוציא מעיינות, אותה התפשטות עליונה קדומה, ומשקה ומאיר את הכל. וגודלים בנר החזק המאיר מי שמאיר, ועולה ויורד, ומתפשט לכל צד, ואז נקרא "קו המידה", וקיימת המשיחה למעלה ולמטה.

קו המידה, נר החזק, בסתימה של כל הסתומות. משיחה ניכרת, שהתקין את יופיו של הכל. אותו יופי שיצא מהתפשטות הקדומה, הוא התקין אותם, ובהם עומדים למדידה למעלה ולמטה, מי שזוכה בזה ויודע בו, זוכה לדעת בחכמת אדונו. אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא. זו המשיחה עבור סוד האמונה. קו המידה, אורכו ורוחבו במידה, עומקו ורומו במידה, עיגולו וריבועו במידה. הכל הוא סביב משיחה. כל האורות וכל הסודות אינם עולים, אינם יורדים ואינם מתפשטים, אלא במשיחה הזו.

(קלד) עי' זהר ח"ג י ע"ב: ותא חזי עשרה שמהן³⁰⁵¹ אינון לקבל עשר אתוון ובספרא דרב המנונא סבא תמניא אינון ותרין דרגין לקבל תרין ריקיעין ומשתניין שמהן עשרה ותשעה ותמניא ושביעאה קדמאה י"ה³⁰⁵² בגין די' כליל ה'³⁰⁵³ וה' נפקא מן י'³⁰⁵⁴ בגין כך חכמה י"ה אקרי³⁰⁵⁵: תנינא י"ה דאקרי³⁰⁵⁶ [אלהי"ם]³⁰⁵⁷ בגין דההוא נהר רחמי ובגין דדינין מתערי מניה³⁰⁵⁸ ואלהי"ם ונפקו (ונפקו) אתוון [ד]רחמי כתיב ונקוד אלהי"ם [ולא אלהי"ם] דינא (דכתיב אדני"י יהו"ה): תרגום: §

(קלה) עי' זהר ח"א טו ע"ב: והמשכילים³⁰⁵⁹ יזהירו (דניאל יב ג) כגוונא דתנועי [נ"א דטעמי] דמנגני ובגוונא דלהון אזלין אבתרייהו אתוון ונקודי ומתנענען אבתרייהו כחיילין בתר מלכיהון³⁰⁶⁰

וההוא רישא סתימאה כו' כנ"ל ואתגליף במוחא ששם בוצינא כנ"ל ואוירא גניז גו אוירא דקד"א ששם חסד דרדל"א והוא רוחא דגניז בעתיק יומין חסד (בהגר"א בתז"ח).

³⁰⁵¹ כל גילוי שמותיו ית"ש הוא רק ע"י פעולותיו וכמ"ש בשמו"ר (פרק ג סימן ו) שאמר הקב"ה למשרבע"ה שמי אתה מבקש לידע לפי מעשי אני נקרא וע' זוה"ק ויקרא דף י' ו"א ופ' פינחס דף רנ"ז ע"ב (כללים ח"ב קג ע"ד). עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

³⁰⁵² כל אלו השמות הם בסוד הבלים שהם הספירות אבל הויות בנקודות פתח וקמץ הם הנשמה שלהם (רמ"ז).

³⁰⁵³ ה"ס יר"ד שבתוך הה' נכלל ר"ד שהוא ה' (רמ"ז).

³⁰⁵⁴ הוא הנזכר לקמן בציוור ה' שתחילה כותב י' ואחר כך ה' יוצא ממנו, והוא סוד הבן בחכמה וחכם בבינה (רמ"ז).

³⁰⁵⁵ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

³⁰⁵⁶ נ"א יה"ו (גליון דפ"ו).

³⁰⁵⁷ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

³⁰⁵⁸ ח"ב סד סע"א ולקמן סה ע"א (לש"ו).

³⁰⁵⁹ עי' תיקו"ז ד ע"ב, ועיי"ש בגר"א: ר"ל, ועל האותיות ונקודות וטעמים נאמר והמשכילים.

³⁰⁶⁰ תקונים כד [כט ע"א] (הערת הזוהר).

תיקו"ז חלק ה

גופא אתוון ורוחא³⁰⁶¹ נקודי כלהו נטלי [במטלניהון] (במטלנון) בחר תנוע³⁰⁶² [נ"א טעמי] וקיימי בקיומיהו כד נגונא דטעמי נטיל נטלי אתוון ונקודי אבתרייהו כד איהו פסיק אינון לא נטלין וקיימי בקיומיהו והמשכילים יזהירו אתוון ונקודי כזהר נגונא דטעמי הרקיע אתפשטותא דנגונא כגון אינון דמתפשטי בפשיטו ואזלי בנגונא ומצדיקי הרבים אינון פסוקי דטעמי³⁰⁶³ דפסקי במטלניהון [דבגין] (ובגין) כך אשתמע מלה: תרגום: \$

(קלו) עי' זהר ח"ג סה ע"א: א"ל [אי] נחא קמיה דאבא הא שמענא בהאי³⁰⁶⁴ דכתיב (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה ולא קיימנא³⁰⁶⁵ ביה א"ל אלעזר ברי הא אוקמוה חברייא והשתא בחד מלה אתקשר כלא³⁰⁶⁶ ורזא דמלה הכי הוא: אהיה³⁰⁶⁷ דא כללא [דכלא]³⁰⁶⁸ (וכד) דכד שבילין סתימין ולא מתפרשן וכלילין בחד אתר כדין אקרי אהיה כללא סתים ולא אתגלייא בחר דנפק [מיניה] שירותא³⁰⁶⁹ וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי אשר אהיה כל' ע"כ אהיה אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא³⁰⁷⁰: אהיה כלומר השתא אנא הוא³⁰⁷¹ כלל כלא כללא [דכל] (בלא) פרטא אשר אהיה דאתעברת אמא וזמינת לאפקא פרטין כלהו ולא תגלייא שמא עלאה³⁰⁷² לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן הוא עד דפריש ואמר אהיה (ס"א יהו"ה) דא הוא פרטא³⁰⁷³ והכא לא כתיב אשר אהיה³⁰⁷⁴ ואשכחנא בספרא דשלמה מלכא אשר בקיטורא דעדונא³⁰⁷⁵ קסטירא³⁰⁷⁶ [בחברותא עלאה] (עלאה חברותא) אשתכח³⁰⁷⁷ כד"א (בראשית ל יג) באשרי כי אשרוני בנות אהיה זמינא לאולדא³⁰⁷⁸: ת"ח היך נחית מדרגא לדרגא ול'אודע' רזא דשמא קדישא [לאחזאה קב"ה] למשה בקדמיתא אהיה כללא דכלא סתים דלא אתגלייא וכללו כמה דאמינא וסימן (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון

³⁰⁶¹ חכמה (רח"ו).

³⁰⁶² בינה (רח"ו).

³⁰⁶³ ת"ת (רח"ו).

³⁰⁶⁴ יח ע"א (הערת הזהר).

³⁰⁶⁵ קיימא (דפ"ו).

³⁰⁶⁶ שמות הכלליים דאצילות הוא רק אה"ה יהו"ה אדנ"י שהם שמות דא"א ז'ו", ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

³⁰⁶⁷ שמות הכלליים דאצילות הוא רק אה"ה יהו"ה אדנ"י שהם שמות דא"א ז'ו", ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

³⁰⁶⁸ פי' אריך ועיין פי' ויקרא בדף י"א ע"א (מ"מ).

³⁰⁶⁹ פי' אחר שיצאו מאריך אבא הנקרא שירותא וההוא נהר שהיא בינה נתעברה בז'ו"ן כדין איקרי אשר אה"ה שהם אר"א אשר אב"א שהוא ראש, ואה"ה בינה (מ"מ).

³⁰⁷⁰ פי' כמ"ש הרב שאה"ה מורה על העיבור (מ"מ).

³⁰⁷¹ פי' חזר לפרש הענין היטב שאה"ה הא' הוא אריך אשר אה"ה הם אר"א (מ"מ).

³⁰⁷² פי' זעיר הנקרא הו"ה (מ"מ). הא"א הנה הוא רק השורש דכל עולם, שהרי הוא רק בהקוצו של י' דהשם הכללי שבכל עולם, וגילוי הוא באר"א וז'ו"ן וכנ"ל, לכן נקרא א"א בשם אה"ה, שהוראתו הוא על לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בפ' ויקרא (יא ע"א) ופ' אחרי (סה ע"ב), והוא במה שמתגלה אח"כ בהד' פרצופים אר"א ז'ו", שהם הד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, אבל הוא עצמו הנה הוא רק בבחי' אה"ה, כי אין לו גילוי בשם הו"ה ב"ה, אלא רק בקוצו של י' (הקדו"ש לד ע"ג), נקראו אורות המקיפים רק בשמות של אה"ה וכמ"ש בשער השמות (פרקים ג ד ו), כי הוראת אה"ה הוא רק לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בזוה"ק (אחרי מות דף סה ע"ב), כי כל המקיפים הוה עיקר גילויים רק לעתיד (ביאורים ח"א כג ע"ב).

³⁰⁷³ פי' בינה ואהיה הג' שזה מורה על זמן הלידה דזעיר שאימא ילדתו כדמפרש בסמוך ובכך קראה פרטא, ואי גרסי' הו"ה זה היה פרטא א"ש שהוא זעיר הנק' הו"ה (מ"מ).

³⁰⁷⁴ ויחי קלה (הערת הזהר).

³⁰⁷⁵ פי' בקשר העדון שהוא אבא הנק' עדן קסטירא עילאה שהיא אימא (מ"מ).

³⁰⁷⁶ אוהל כי אהל היא בינה, כמד"א באשרי פי' שבינה נק' אשר על שם שמתחברת עם חבא הנק' אשר שהוא ראש (מ"מ).

³⁰⁷⁷ דהיינו שמתחברת עם אבא ומזדווגים ומתעברה מזעיר ולכך נכתב ע"ג בקיטורא קשר וע"ש (מ"מ).

³⁰⁷⁸ פי' אה"ה הג' מורה על זמן הלידה וכדבסמוך (מ"מ).

תיקון חלק ה

[וגו'] וכתוב (איוב כח יג) לא ידע אנוש ערכה וגו' לבתר אפיק ורזא דשירותא עלאה ראשיתא דכלא וזהו נהרא אימא עלאה³⁰⁷⁹ אתעברת וזמינא לאולדא ואמר אשר אהיה זמינא לאולדא ולתקנא כלא:

לבתר שארי לאולדא ולא כתיב אשר אלא אהיה כלומר השתא יפיק ויתתקן כלא בתר דנפיק כלא ואתתקן כל חד וחד באתריה שבק כלא ואמר יהו"ה דא פרטא³⁰⁸⁰ ודא קיומא ובההיא שעתא ידע משה רזא דשמא קדישא סתים וגליא ואתדבק (ב)מה דלא אתדבקו שאר בני עלמא זכאה חולקיה אתא ר' אלעזר ונשיק ידיו: תרגום: §

(קלז) עי' זהר ח"ג יא ע"א: רבי אלעזר אמר³⁰⁸¹ כלהו עשרה שמהן וכתובין (כתיבו) ואנן תנינן קדמאה³⁰⁸² אהיה דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתיידע מאן הוא לבתר אשר אהיה³⁰⁸³ אנא דזמין לאתגליא³⁰⁸⁴ באינן כתרין (אחרנין) דהא בקדמיתא סתים ולבתר שרי

³⁰⁷⁹ ור"ל שאריק הוציא אימא המזדווגת עם אבא ומתעברת בזעיר (מ"מ).

³⁰⁸⁰ פ' זעיר הנק' הו"ה (מ"מ).

³⁰⁸¹ ר"ל מ"ש הראשון ש' שמות מתחילין מן י"ה ואה"ה הוא כללא שהוא רומז בכל העולמות ובכל התורה לא מצינו שנזכר א"א כלל כמ"ש באד"ר ולזה אמר כל ה' שמות הם כתובי' בתורה והראשון הוא אה"ה אבל אינו רומז לא"א אלא רומז למציאות ז"א בתחילת מציאותו בסוד המתקלא בא"א (זהר הרקיע). אה"ה אשר אה"ה כח"ב, אה"ה ב' דז"א, ומחכמה ולמטה הו"ה ושלמה [אפשר דצ"ל שלימו (רד"ל), ועי' זו"ח שיה"ש נב ע"א] פירש הכל ז"א בעודו סתום במוח אבא, ובשעת זווג ובשעת עיבור אה"ה אשר אה"ה ובשעת לידה הג'. ואח"כ שנולד כולו הו"ה וז"ש בגמ' (ברכות ט ע"ב) אני הייתי במצרים כו' בשעבוד מלכיות, כי כן הוא בגלות. ובמצרים היה סתום יותר בלא תורה ושיעבוד גדול, אבל בשעת התחלת הגאולה, אז היתה לידה, וז"ש ואמרת אליהם כו' ואח"כ ביציאת מצרים וה' הולך כו' (יהל אור).

³⁰⁸² סה ע"א (הערת הזהר).

³⁰⁸³ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

³⁰⁸⁴ ר"ל, עד עתה היה סתים אבל עתה שהתחיל להוציא וז"ד מן י' מזומן הוא להתגלות שתכלית זאת ההתחלה הוא להתגלות וזה עי' התחברותו באי' ומזדווג עמה ומתעברת ממנו בזרין ותכלית הדברים הוא מ"ש כאן ושם הוא שבמ' אשר אה"ה הוא שמתעברת אימא וכו' כך פ' שם לבתר נפיק מניה שירותא שרומז לו"ד הנז' והוא מלת אשר שהוא ראש והוא שירותא (זהר הרקיע). מה שנתעברה. דאל"כ איך יאמר מזומן להתגלו' אלא וודאי שנתעברה במלת אשר אה"ה כמ"ש שם וכלל העולה במלה א' שאמר בלשון זמין לאתגלו' ר"ל כבר הוא מזומן להתגלות בה שלא היה עד עתה שהכל סתים ולפי שנתקשה לו כיון שאמר במלת אשר אה"ה מוכן ומזומן לא יש זה אלא אחר גילוי ואיך קרא לו אה"ה לזה תירץ ואמר שאמת הוא שאה"ה הב' הוא פרטי שבערך אה"ה הראשון הנק' כללא דכולא זה פרטי שהראשון הוא א"א וזה מציאות הז"א אלא שהז"א בעודו באימא ואפי' כשמתחיל לצאת הגולגול' כמ"ש שם כל שלא יצא מציאותו ומתיישבין מדרגותיו כל א' במקומו אינו נק' הויה לפי שהויה מורה על שכבר נתהווה ולזה אמר כד אימא מתעברה ועדיין הז"א סתום ועדיין היא מעוברת יקרא סתום. וזהו מה שגלע"ד בכללות המאמר דוק ותשכח א"כ שם הא' הוא אה"ה כתר דז"א שאלו ה' שמות הם בז"א שהוא כללות כל האצ' שחכמה שלו נעשה עי' אבא ובינה שלו נעשה עי' אימ' וכתר שלו נעשה עי' א"א שבינה שלו יורדת ועושה לו כתר נמצ' כל האצ' בכללו הוא בז"א דוק ותשכח וזה הכתר דז"א שאמרנו הוא אה"ה בתראה (זהר הרקיע). ועי' בהגר"א על ספד"צ כ ע"ב, ז"ל, הו"ה הוא דרגא דז"א שבו מנהיג העולם, והוא שמו של א"ס, ועל ידו מתגלה, וכל הדרגין שקודם לו הכל דרגין אליו שיתגלה, שעיקר הכוונה של א"ס הוא שיתגלה שמו בעולם וכו', ולכן שם של ז"א הוא עיקר השם המיוחד, וכל השמות שקודמין לו אה"ה ושאר השמות הן טפלין לו אע"פ שהן גבוהין יותר ממנו, והענין כי כל מה שיותר נעלם אין לו שם, עד שא"ס אין לו רמז לא בהרהור ולא במחשבה, וכל מה שמתחיל להתגלות יותר קונה לו שם יותר, כי השם הוא הגילוי, וכל השמות עד ז"א הם אינן שמות בעצמן רק על ז"א שיתגלה, שכאן רמז קצת על גילוי, כמ"ש במאמר הנז' (אחרי מות סה ע"ב) ואינן שם העצם אלא בז"א, ששם השם בעצמו מתגלה, וכן השמות מורין כן אה"ה שאהיה אח"כ ולא עכשיו והו"ה הוא יהיה בהוה [ועי' בהגר"א על או"ח סי' ה], כי יהיה לשון הוה כמו ככה יעשה איוב (איוב א ה), ונתחלף ה' לו' הואיל ונעשה מפעולה שם כמו מן חיה חוה כי היא אם כל חי (בראשית ג כ), וכל השמות הוא בז"א ששם הוא גילוי, וזהו כוונתו, וכל השמות שקודם הוא ששם מורה שיתגלה, וכל שמתגלה יותר הוא יותר גדול. עיקר כל הגילוי דאצילות הוא רק בז"א שיצא ממנה (הקדו"ש לח ע"ד).

תיקו"ז חלק ה

לאֲתַגְלִיֵּא³⁰⁸⁵ עַד דְּמַטִּי לְגַלּוּיֵּא דְשִׁמְא (ס"א דְשִׁלִּימו) קְדִישָׁא וְכַךְ כְּתִיב בְּמִשָּׁה אֵהִי בְקִדְמִיתָא סְתִימו דְּכֹלָא אֲנָא הוּא מֵאֵן דָּאֲנָא לְבַתֵּר אֵשֶׁר אֵהִי אֲנָא זְמִין לְאֲתַגְלִיָּא לְבַתֵּר אֵהִי בְתִרְאָה וְדָא כַּד אִימָא מִתְעַבְרָא וְעַדִּין הוּא סְתִים אִימְתִי אֲתַגְלִיָּא בְּזִמְנָא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ג טז) לֶךְ וְאִסְפַּת אֶת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ וְגו' דָּא שְׁלִימו דְּכֹלָא וְהִכָּא הוּא גְלוּיָא וְקִשּׁוּרָא דְשִׁמְא קְדִישָׁא בְּגִין כַּךְ קְדַמָּא דְכֹלָא אֵהִי:
תְּרַגּוּם: §

(קֶלַח) עִי' זֶהֱר ח"ב קפ ע"א: וְהָאִי קִימָא בְּלֹא גּוּפָא³⁰⁸⁶ וְכַד קִימָא בְּלִבּוּשָׁא דְאֲתַלְבֵּשׁ בְּהוּ אֵהִי קִימָא עַל תְּשַׁע סְמִכִין בְּרוּזָא דָּאֵת ס' בְּלֹא עֲגוּלָא וְאִפְּ עַל גִּב דָּאֵת ס' אֵהִי בְּעֲגוּלָא וְקִימָא בְּעֲגוּלָא אֲבָל בְּרוּזָא דְאֲתוּוֹן חֻקִּין גּוּ נְקוּדֵי טְהִירִין³⁰⁸⁷ לְעִילָא אִינוּן בְּרַבּוּעָא³⁰⁸⁸ דְּלִתְתָּא אֵהִי³⁰⁸⁹ בְּעֲגוּלָא³⁰⁹⁰:

הָאִי בְּרַבּוּעָא אֵהִי קִימָא בְּשִׁיעוּרָא דְתִשְׁעָא נְקוּדִין תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל סֵטֶר וְאִינוּן בְּשִׁיעוּרָא דְחוּשְׁבָנָא תִּמְנִיָּא נְקוּדִין³⁰⁹¹ וְאִינוּן תִּשְׁעָא וְאִלִּין אִינוּן דְקִימִין מְרוּזָא דְבוּצִינָא בְּרַבּוּעָא בְּסְמִכִין תִּשְׁעָא לָאֵת יו"ד

● ● ●
● ● ●
● ● ●
נְקוּדָה חֲדָא אִינוּן תִּשְׁעָא אִינוּן תִּמְנִיָּא³⁰⁹² בְּרוּזָא דָּאֵת ס' בְּרַבּוּעָא כְּגוּוֹנָא דָּא³⁰⁹³ □ תִּלְתָּא תִּלְתָּא לְכָל סֵטֶר וְדָא אֵהִי רִזָּא דָּאֵת יו"ד [נְקוּדָה חֲדָא] וְאִפְּ עַל גִּב דָּאֵהִי נְקוּדָה חֲדָא דְיוֹקְנָא דִּילָהּ³⁰⁹⁴ רִישָׁא לְעִילָא וְקוּצָא לְתַתָּא וְשִׁיעוּרָא דִּילָהּ תִּלְתָּא נְקוּדִין כְּגוּוֹנָא דָּא ● ● וְעַל דָּא אֲתַפְשׁוּתָא לְאַרְבַּע סְטִרִין תִּלְתָּא לְכָל סֵטֶר³⁰⁹⁵ אֵהִי תִשְׁעָא וְאֵהִי תִמְנִיָּא וְאִלִּין אִינוּן סְמִכִין דְנִפְקִין מְרוּזָא דְבוּצִינָא לְמַהוּ

³⁰⁸⁵ וְזֶהוּ מ"ש "לְבַתֵּר שְׁאֵרִי לְאוּלְדָּא" וְלֹא כְּתִיב "אֲשֶׁר הִשְׁתָּא יְפוֹק וְיִתְתֵּקֶן כּוֹלָא". וְפִירוּשׁוֹ, אַחֲרֵי שִׁינָּא נִתְקַן הַכֹּל וְנִתְגַּלָּה לְבַתֵּר דְנִפְיָק כּוֹלָא אֲתַתְקִין וְכו'. שֶׁנֶּק' כּוֹלָא. וְאִמְרָא הוּיָהּ וְכו'. פִּי' עַד עַתָּה שְׁלֹא הִתְחִיל לְצִאת אֶלָּא גּוֹלְגוּלֹת שְׁלוֹ אִינוּ נִקְר' גִּלּוּי וְעַדִּין אֲנִי אוֹמֵר אֵהִי" וְאַחֲרֵי שִׁינָּא הַכֹּל אִינוּ נִקְ' עוֹד אֵהִי" אֶלָּא הוּיָהּ (זֶהֱר הִרְקִיעַ).

³⁰⁸⁶ הֵינּוּ יוֹד בְּלִתִּי מְלוּי כֹּה י', וְכִשְׁהִיא בְּמִלּוּי לְבוּשׁ בְּגוּפָא דְהֵינּוּ מְלוּאִיו הוּא כְּמוֹ סוּגוֹל כֹּה וְד' (זֶהֱר הִרְקִיעַ).

³⁰⁸⁷ שְׁהַנְקוּדוֹת הוּא מְאוּרָא בְּהִיר הוּא בְּשַׁחֲקִים וְזֶהוּ טְהִירִין. וְאוֹתוֹת מְבוּצִינָא גְלִיפִין. אוֹתוֹת וְנִקּוּדוֹת הֵן גּוּפָא וְרוּחָא כְּמ"ש בְּז"ח שְׁה"ש, וְכֹל עֲנִין רוּחָא הוּא טְהִירוּ וְגוּפָא חֻקִּיקָא בְּסוּד גְּלִיף קְלִיפּוֹ בְּטְהִירוּ כו' וְלִכְּן נִקְרָאוּ הַרוּחוֹת וְשִׁידִין טְהִירִין שְׁהֵן רוּחוֹת בְּלֹא גּוּפּוֹת (יֵהֱל אור).
³⁰⁸⁸ וּבִפ' תְּרוּמָה כְּתִב לְהִיפֵךְ בְּסוּד אֲפִרְסָמוֹן וְצ"ל כֹּאֵן לְעִילָא בְּחֻכְמָה בְּסוּד הֵבֶן בְּחֻכְמָה לְתַתָּא בְּבִינָה עֲצָמָה (א"ה עִי' תִּיקו"ז קִנֵּחַ ע"א בְּד"ה מְבוּעָא דְמִיָּא) (יֵהֱל אור).
³⁰⁸⁹ אֵהִי (דפ"ו).

³⁰⁹⁰ עִי' סִפְר הַבְּהִיר אוֹת קִיד: וְמֵאִי לִישָׁנָא דְשִׁבְט, דְּבִר פְּשׁוּט הוּא שְׁאִינוּ מְרֻבַּע, מ"ט, דְּלִית אֲפִשְׁר מְרֻבַּע בְּגוּ מְרֻבַּע אַחֲרֵי, אֶלָּא עֵיגוּלָהּ בְּגוּ רִיבּוּעָא רֵהִטִי, וְאִי מְרֻבַּע בְּגוּ רִיבּוּעָא לֹא רֵהִטִי. וְעִי' לִיקוּטֵי הַגְרָ"א בְּסוּף ס' כֹּג ע"א. וְעִי' יֵהֱל אור ח"א יב ע"א, ז"ל, וְסוּד הָאוּפְנִים וְהַגְלָגְלִים הֵן סוּד עֵיגוּלָא וְרִיבּוּא שְׁהָאוּפְנִים הֵם מְרֻבַּעִין כְּמ"ש בְּתִיקוּנִים וְהֵן בְּד' פְּנִים, ע"כ. עִי' עוֹד יֵהֱל אור ח"ג י"ג ע"ב וְז"ל, ס' וּמ' הוּא בִּינָה וְתִבּוּנָה, וְכֵן הֵם שְׁמִים וְאִרְץ, ז"ל, שְׁלֹכַן בְּבִינָה רֹמֵז בֵּן בְּלִבָּד וְתִבּוּנָה בֵּן וְבֵת, וְהֵן עֵיגוּלָא וְרִיבּוּעָא, כִּי שְׁמִים הוּא בְּעֵיגוּל וְלִכְּן הוּא ו'ק ו' וְאִרְץ הוּא בְּרִיבּוּעָא כִּידּוּעַ וְהֵן ו'ד. וְעִי' הַקְדָּמָה סד ע"ד: וּבְשׁוּרֵשׁ סוּד מ' וס', רִיבּוּעָא בְּגוּ עֵיגוּלָא, שׁוּרֵשׁ הַיּוֹשֵׁר וְעֵיגוּלִים, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָמוֹת נִתְּיִסְדּוּ בְּסוּד זֶה כְּנוּדַע, וְנַעֲשֶׂה כֹּאֵן הַשׁוּרֵשׁ בְּהַעֲלֵם לְהִיּוֹת יִסּוּד נַעֲלֵם לְהַסְדֵּר דִּישׁוּר וְעֵיגוּלִים.

³⁰⁹¹ הֵינּוּ כֹּה וְהֵלֶּךְ וְבַעַת הַזִּיּוּג שְׁנִיתוּסָף בֵּה א' הִרִי ט' הִרִי ג' לְכָל סֵטֶר כֹּה וְיִדְלָהּ (זֶהֱר הִרְקִיעַ).

³⁰⁹² שְׁהֵן ג' לְכָל צֶדֶד בְּצוּרֹת ס' וְהֵם ח' וְהֵם ט' בְּצִירּוֹף נְקוּדָה הָאֲמַצְעִית (יֵהֱל אור).

³⁰⁹³ הִי, ט' סְמִכִין בְּרַבּוּעָא בְּצוּרֹת ס' סְתוּמָה, וְהֵם ג' נְקוּדִין לְכָל צֶדֶד. וְהֵן ח' נְקוּדִין, וְעַם נְקוּדָה הָאֲמַצְעִית, גּוֹף הִי, הֵם ט'. וְז"ש הֵן ח' וְהֵן ט'. וְאִלִּין סְמִכִין דְנִפְקִין מִגּוּ בּוּצִינָא, וְהֵן סְמִכִין תַּחַת הִי. וְתִמְנִיָּא אַחֲרֵינִין מִגּוּ י', וְהֵן קִימִין דִּי, שְׁהֵן ט' עִם הִי ג"כ. וְהֵן שֶׁנֶּק' א"ס. וְהָרֵאשׁוֹנִים הֵן רִתִּיכִין לְאֵלוֹ הִט', וְאֵלוֹ הַח' נִצְטְרָפוּ עִם ט' אוֹתוֹת וְנִכְלָלִין בְּכָל א', וְהֵן ח"פ ט', שְׁהֵן ע"ב, וְגוֹף הִי הוּא ב'ג' נְקוּדִין, וְנִכְלָל בְּכָל ע"ב, וְהוּא שֵׁם ע"ב ב'ג' אוֹתוֹת כָּל שֵׁם, וְכֵן הֵם י"ב נְקוּדִין, ג' לְכָל סֵטֶר, כְּמוֹ שְׁמִצּוּרֵי סִבִּיב הֵם בְּפִרְשֵׁת פְּנִחָס, אֶלָּא שֵׁשׁ מִצּוּרֵי ג' פְּעָמִים ג', וְהֵן מִתְפַּשְׁטִין בְּר"ק הֵן ג"כ ע"ב (יֵהֱל אור).

³⁰⁹⁴ הֵינּוּ כֹּה וְיו, וְהֵינּוּ שְׁאִמֵּר בְּצוּרָא דְאֲתוּוֹן דְשִׁמְא קְדִישָׁא (זֶהֱר הִרְקִיעַ).

³⁰⁹⁵ שְׁשִׁרְשֵׁן הֵן מִתְלַת נְקוּדִין שֶׁל הִי"ד (יֵהֱל אור).

תיקון חלק ה

סמכין לאת יו"ד ואלין אקרון רתיכא דילה ולא קיימין³⁰⁹⁶ בשמא בר ברזא דתשע נקודין דאורייתא³⁰⁹⁷:
תרגום: §

(קלט) עי' זהר ח"ב עד ע"ב: מתניתין בני עלמא מאריהון דסכלתנו פקיהי³⁰⁹⁸ עיינין מאריהון דמחיהמנותא די הוה גניזא בכו מאן מנכון דסליק ונחית מאן די רוח אלהין קדישין ביה ליקום ולינדע בשעתא דסליק ברעותא דרישא חוורא³⁰⁹⁹ למברי אדם בטש בגו בוצינא חדא ובטש בוצינא³¹⁰⁰ |בפשיט³¹⁰¹| (בפשיטא) דנהיר³¹⁰² וההוא אפשיטא דבוצינא (פשיטו) אפיק נשמתיין אוף הכי בטש גו טנרא³¹⁰³ חדא תקיפא ואפיק ההוא טנרא שלהובא חדא מלהטא מרקמא בכמה גוויין וההוא שלהובא סלקא ונחתא עד דההוא פשיטו |נ"א פטישו³¹⁰⁴ בטש ביה³¹⁰⁵ ותב ואתישב בדוכתיה ואתעביד רוחא דחיי וההוא רוחא אתתחם ונטיל גוון חד משמשא נחית לתתא נטיל גוון חד³¹⁰⁶ מסיהרא סטא לימינא נטיל גוון מייא כליל בפומא דאריה חדא סטא לשמאלא נטיל גוון אשא כליל בפומא דחד שור סומקא כוורדא סטא לקמיה נטיל גוון רוחא כליל בפומא דחד נשר רברבא רב גדפין מאריה דנוצה כל גוויין ביה מתחממן³¹⁰⁷ סטא לאחורא נטיל גוון עפרא כליל אמארבע סטרי עלמא בפומא דאדם וכל דיוקנין מסתכלן לגביה אתיישב ההוא רוחא בההוא³¹⁰⁸ עפרא ואתלבש ביה כדין³¹⁰⁹ ההוא עפרא מכשכשא³¹¹⁰ ונחת לתתא ובטש סטרא מארבע סטרי דעלמא ואתעביד דיוקנא חדא ופרצופא³¹¹¹ וההוא רוחא אסתמר³¹¹² מגו לגו וההוא עפרא דאתכניש מארבע סטרי בטש לגביה נפש כלילא בעפרא |ס"א ברוחא וההוא נפש איהו יסודא לעובדי גופא³¹¹³ (ו) כפום עובדין דההוא נפש בגופא אהכי אתחזי במשכא לברא:
תרגום: §

תרגום: §

³⁰⁹⁶ עי' בסתרי אותיות (ז"ח ה ע"ב) (יהל אור). הובא לשונו במלואים אות Error! Reference source not found.

³⁰⁹⁷ שהן מתפשטין מאלו ובהון אקרון בשמן כמ"ש שם ובסוף המאמר דשם ט ע"ב בסופו (יהל אור).

³⁰⁹⁸ פקיהין (דפ"ו).

³⁰⁹⁹ כתר (יהל אור).

³¹⁰⁰ ידוע דמדיד משחתא (יהל אור).

³¹⁰¹ בפשיטו (דפ"ו).

³¹⁰² חכמה (יהל אור).

³¹⁰³ בינה דאיהי סלע ואיהי תקיפא כידוע (יהל אור).

³¹⁰⁴ נמחק ביהל אור.

³¹⁰⁵ שהרוח מורכב מחו"ב בן י"ה (יהל אור)

³¹⁰⁶ שהוא ו"ק שמשא וסהרא נגד מעלה ומטה, נפשא דעפרא אמר לקמן דהוא כליל מד' סטריין והן י"ד של רוח ונפש ד'ו פרצופים (יהל אור).

³¹⁰⁷ מתחממן (דפ"ו).

³¹⁰⁸

³¹⁰⁹ וז"ש ויפח באפיו כו', ויהי האדם לנפש חיה דנפש אינו באדם אלא מחמת הרוח דאתלבש בגוף נעשה בגוף נפש וכמ"ש בפ' בראשית (יהל אור).

³¹¹⁰ ר"ל העפרא סט' דגוף וביה מתלבש הרוח והעפר מתקבץ מד' רוחות העולם, כמ"ש בס"פ עקב ושמ"מ וכמ"ש בסנהדרין (דף לח ע"א) מכל העולם הוצבר עפרו כו' (יהל אור). נבאר מעלת ומדרגת אדם הראשון קודם החטא, כי הוא עמוק נורא מאד וכו', והאריז"ל בשער הצלם (פרק א') אמר כי אדה"ר היה מעפר גן עדן הארץ, אך אחר החטא נעשה מעפר העוה"ז. ובשער מ"ן ומ"ד (סוף דרוש א') אמר שם כי קודם החטא היה גופו מיצירה ונפשו מבריא ורוחו מנוק' ד"א דאצילות ונשמטו מז"א דאצילות והנשמה לנשמה מאו"א דאצילות, אך אחר החטא נעשה גופו מהעוה"ז, ונפשו מהעשיה (ר"ל מהאופנים שהם נפש הגלגלים, ומשם נמשך נפש האדם ג"כ) ורוחו מיצירה ע"ש. והענין בכ"ז כי נודע הוא שכל עולם ועולם הנה הוא כלול מכל הד' עולמות אבי"ע וכו' (דע"ה ח"ב כז ע"א).

³¹¹¹ ר"ל הגוף (יהל אור).

³¹¹² אתטמר (דפ"ו).

³¹¹³ ר"ל למעשים, דברוחא הוא דיבור, וע' בז"ח פרשת יתרו (יהל אור).

תיקו"ז חלק ה

(קמ) עי' זהר חדש כט ע"ב: ואית לתתא דמות אדם ולא אדם עלה אתמר ותמונת ה' יביט ודא נפש השכלית מסטרא דמלכות דרשים כל גוונים אלין ואיהי אתקריאת יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא איהו מ"ה למטה:

רוח רשים רשימין במלאכייא דאינון ד' מיכאל גבריאל נוריא"ל רפאל וסליק לעשר דאינון אראלי"ם שרפים חשמלים שנאנים תרשישים אופנים אלהים אישים חיות בני אלהים וכלהו מתלבשין ונהרין בגוונים דאנפין דגוונים אינון לבושין לאינון מלאכין כגופא דמתלבש בלבושין ואינון אחזיין דיוקנין בלבושין לנביאה:

ורוחא דאיהו תפארת רכיב במלאכייא ברוחא דאיהו רכיב בגופא ורזא דמלה כי תרכב על סוסין מרכבותיך ישועה:

נשמתא איהי מסטרא דבינה ועלה שרייא מחשבה דלית לה סוף ובה לית דמיון ולית צורה ולית דיוקנא בגין דאיהי עלמא דאתי ולית בה לא גופא ולא דיוקנא כמה דאוקמוה מ"מ העוה"ב אין בו לא גוף ולא גויה ונשמתא אתלבש בכורסא דאיהו אדם דבריא וברבע סטריין דילהון תמן איתמר כי לא ראתם כל תמונה דעלה איתמר עין לא ראתה אלהים זולתך:

ובהאי מחשבה הוו מציירין כל נביאיא כל דמיונין וכל ציורין לתתא מינה ולעילא מינה לא תפסין ציור כלל בה לא הוו יכלין למתפס ציור ולא גוון כלל כ"ש לעילא מינה:

תרגום: ויש למטה דמות אדם, ואינו אדם, עליו נאמר ותמונת יהו"ה יביט, וזו היא נפש השכלית מצד המלכות, הרושם את כל גוונים האלו, והיא נקראת יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וזהו [השם] מ"ה שלמטה.

הרוח רושם רשימות בארבעה מלכים, שהם (ד') מיכאל גבריאל נוריא"ל רפאל, ועולה לעשר, שהם אראלים, שרפין, חשמלים, שנאנים, תרשישים, אופנים, אלהים, אישים, חיות, בני אלהים, וכולם מתלבשים ומאירים בגוונים של פנים, כי אלו הגוונים הם לבושים לאלו המלאכים, כמו גוף המתלבש בלבושים, ואלו מראים צורות הלבושים לנביאים.

והרוח הוא התפארת רוכב במלאכים ברוח, שהוא רוכב בגוף, וסוד הדבר כי תרכב על סוסך, מרכבותיך ישועה.

הנשמה היא מצד הבינה, ועליו שורה המחשבה שאין לה סוף, ובה אין דמיון ואין צורה, ואין דמות, לפי שהיא עולם הבא, ואין בה לא גוף ולא דמות, כמו שפירשו חכמי המשנה העולם הבא אין בו לא גוף ולא גויה, והנשמה מתלבשת בכסא, שהיא אדם הבריא, וב' רוחות שלהם, שם נאמר כי לא ראתם כל תמונה, שעליה נאמר עין לא ראתה אלהים זולתך.

ובמחשבה זו היו מציירים כל הנביאים, את כל הדמיונות וכל הציורים שלמטה ממנה, ולמעלה ממנה אין ציורים תופסים כלל, (בה לא הוו יכלין למתפס ציור ולא גוון כלל בבינה לא היו יכולים לתפוס שום ציור ולא שום גוון כלל), כל שכן למעלה ממנה.

(קמא) עי' זהר ח"ב רע"ב ע"א [וכן הוא בבהיר אות מג, ובח"א רסז ע"ב]: וכל הצורות הקדושות (ה)ממונות על [כל] האומות וישראל קדושים [נוטלין גוף] (נטלו מגוף) האילן ו(מ)לבו מה לב [שהוא] הדר פרי הגוף אף ישראל [פרי] (נטלו) עץ הדר מה אילן תמר ענפיו סביביו ולולבו באמצע אף ישראל נטלו גוף האילן (ה)זה שהוא [לבן] (לבו) וכנגד הגוף (הוא) חוט השדרה באדם שהוא עיקר הגוף ולמה לולב [לו לב כתיב מסורת כי לולב הם ל"ו ל"ב] (זה כתיב לו לב³¹¹⁴) אף הלב

³¹¹⁴ עי' תיקו"ז סד ע"א: ואתקריאת לולב מסטרא דח"י עלמין דאיהו כליל ח"י ברכאן דצלותא ולקבליהו עבדין ח"י נענועין בלולב בשית סטריין תלת לכל סטרא וסטרא שית סטריין דכלילן בגופא דאיהו עמודא דאמצעיתא דלולב על שמיה אתקרי ל"ו ל"ב. בהגר"א: שית סטריין דכלילן כו' - ר"ל, למה מנענעין ביה לשית סטריין, ואמר משום דלולב הוא חוט השדרה דכליל בגופא, וע"ש הגוף נק' לולב, כמו שמפרש והולך ל"ו ל"ב. והוא רומז על מה שכתוב בבהיר (ה ע"ב אות צה) אילן אחד יש לו להקב"ה, ובו י"ב אלכסונים גבול, מזרחית רומית כו', ובפנים מהן הוא האילן, ובכל אלה האלכסונים יש כנגדם פקידים, והם י"ב. וגם בגלגל יש י"ב פקידים, וכן בלב י"ב פקידים, אלה ל"ו פקידים כו', שהם פקידים בתלי. וגלגל ולב והם ל"ו, שכח א' יש להם, וכח כל א' בחבירו, ואע"פ ש"ב בכל א' וא' מן השלשה, כלם אדוקים זה בזה, וכל הל"ו כחות נמצאות בראשים שהוא תלי. ואם תדרשם בלב, תמצא אותם כו', וכולם נשלמו בל"ב נתיבות מסור ללב. והענין כמ"ש בס"י שעולם מתנהג בג', עולם שנה

תיקון חלק ה

מסור ל"ו) ומה ל"ב) זה שלשים ושתיים נתיבות [פלאים] חכמה בו אף בכל נתיב מהם צורה שומרת דכתיב (בראשית ג כד) לשמור את דרך עץ החיים: תרגום: §

(קמב) עי' זהר ח"ג קכה ע"ב: א"ר חזקיה תונבא³¹¹⁵ לייתי על ההוא בר נש דשבק לאנתתיה דתתחזי משערא דרישה לבר ודא הוא חד מאינון צניעותא דביתא³¹¹⁶ ואתתא דאפיקת משערא דרישה לבר לאתתקנא ביה³¹¹⁷ גרים מסכנותא לביתא³¹¹⁸ וגרים לבנהא דלא יתחשבון³¹¹⁹ בדרא וגרים מלה אחרא³¹²⁰ דשריא בביתא מאן גרים דא³¹²¹ ההוא שערא דאתחזי מרישה לבר³¹²² ומה בביתא האי כ"ש בשוקא וכ"ש חציפותא אחרא³¹²³ ובג"כ אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך: אמר ר' יהודה שערא דרישא³¹²⁴ דאתתא דאתגלייא גרים שערא אחרא לאתגלייא ולאפגמא לה בגין כך בעיא³¹²⁵ אתתא דאפילו טסירי דביתא לא יחמון שערא חד מרישה³¹²⁶ כ"ש לבר: ת"ח כמה בדכורא³¹²⁷ שערא הוא חומרא דכלא הכי נמי לנוקבא³¹²⁸ פוק חמי כמה פגימו גרים ההוא שערא דאתתא גרים לעילא גרים לתתא גרים לבעלה דאתלטיא³¹²⁹ גרים מסכנותא גרים מלה אחרא בביתא גרים דיסתלק חשיבותא מבנהא רחמנא לישזבן מחציפו דלהון³¹³⁰ וע"ד בעיא אתתא

נפש, וכל א' כלול מ"ב, והלב כולל כולן, וזהו ל"ו ל"ב, והוא בעמודא דאמצעיתא. וכן בצדיק, דגוף וברית חד אינון (לעיל מ ע"ב), והוא השדרה שמתפשט עד הברית, אתפשטותא דשדרה אות ג', ועי' במדרש הנעלם ר"פ לך לך (כו ע"ב) תאנא בהורמנא דמלכא כו'.³¹¹⁵ טרופ דעת וכמוהו רבים בתלמוד (אור יקר). וכל הרואים אותה עליונים ותחתונים מקללים אותה (אור יקר).

³¹¹⁶ שאין ענין זה מהצניעות שצריכה האשת לעשות בשוק אלא מאותו הצניעות שצריכה לשמור אפילו בתוך ביתה (אור יקר).

³¹¹⁷ להתקשט בו ליופי (אור יקר). נראה דאיזה עונש הזה הנז' בזהר אלא אם האשה מוציאה שער ראשה כדי להתקשט בו כדרך הנשים יצאניות. אבל אם נתגלה קצת משערה ע"י שהיה נקב בצעיפה ודאי לא מחמירין כולי האי ודייקא לאתתקנא ביה (מ"מ).

³¹¹⁸ לפי מה שפירשו רז"ל כי שר העוני נביל שמה אפשר שזה נבלות ושם נאחז נביל, או מטעם שמחזיק הקליפות כדמפרש ר' יהודה לקמן והם מארת ה' בבית רשע ונופל בעניות, וכאשר נדקדק לשון "מסכנותא בביתא" נפרש דהיינו סילוק השפע בבית העליון שהיא מלכות ומשם נמשך אל הבית התחתון שהיא ביתה ממש והיינו בגילוי השער שנאחזים בשערות העליונים החצונים כאשר יתבאר בדברי ר' יהודה (אור יקר).

³¹¹⁹ מדה כנגד מדה היא מזלזלת בשערות למעלה גם בניה יזולזלו, ואין טעם זה מספיק ואפשר כי השערות גילויים גורם פגם ברישא דמטרוניתא אם כן לא יהיו בניה ראשי הדור (אור יקר).³¹²⁰ רוח הטומאה שעושה משכנה שם בבית (אור יקר).

³¹²¹ פירוש אין ענין זה מפני שמתקשטת לפני אדם כי זו רעה חולה הרבה (אור יקר).³¹²² אף אם יהיה בביתה מפני העון הגילוי לבד, ומכל שכן בשוקא דאיכא תרתי גילוי' השער ומחטיאה בני אדם (אור יקר).

³¹²³ כגון שוק מגולה רגל מגולה מגביה קולת בניגון ושאר עריות שבאשה שחמשה עריות הם כדפירשנו באדרא וכיוצא בפריצות (אור יקר).

³¹²⁴ הם כחות רעים למעלה כחות הדין ומהם אחוזים החצונים למטה, ובגלויים למטה גורם גילוי והתפשטות השערות ההם למעלה ואין לך פגם גדול מזה מפני אחיזת החצונים בהם, ואם כן ימשך מזה שאפילו בתוך ביתה אין ראוי לגלותם כלל (אור יקר).

³¹²⁵ כיון שאין טעם הדבר מפני חציפות שאם כן בתוך ביתה לבדה אין זה חציפות אלא הטעם שגורם למעלה ענין פגם כדפירשנו אם כן מה לי לבדה בביתה מה לי בפני אדם (אור יקר).³¹²⁶ מרישא (דפ"ו).

³¹²⁷ בז"א דכתיב ביה קווצותיו תלתלים שחורות כעורב מצד הדין וכדפי' באדרא בשערין דז"א לקמן (אור יקר).

³¹²⁸ כחות הדין היותר חזקים שבה הם השערות, ועם כל זה אינם שוים שבזכר אין אחיזה לחצונים לכך אין מצוה בכסויים ובשערות הנקבה יש אחיזה לחצונים לכך צריך לכסותם, לא באה ללמוד מהזכר אלא שהם צד הדין היותר חמור מכל הגוף (אור יקר).

³¹²⁹ מבני אדם והעליונים מפני שאינו מייסר אותה כדמפרש ר' חזקיה (אור יקר).³¹³⁰ אפשר הכוונה לישזבן שלא נחטא בחציפו דלהון, והיותר נכון כי על החציפות של השערות העליונים קאמר שהם בגרמת התחתונים כדפירשנו (אור יקר).

תיקון חלק ה

לאתכסיי [בזיוותי] (בזיווהי) דביתא ואי עבדת כן מה כתיב (תהלים קכח ג) בניך כשתילי זיתים
מהו כשתילי זיתים:
תרגום: §

(קמג) עי' זהר ח"ב קנח ע"א: ו' (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה תגא דספר תורה כצורת
מסטר דעלמא דאתי לאו איהי מאנא לגביה ולא משמשא לגביה אלא עטרה על רישיה³¹³²
[אבל בעלמא דין איהי כגוונא דא] הוה"י איהו מאנא תחותיה (ו) שמושא דיליה בכל ספירה דיליה
בכל [אבר]³¹³³ (עבר) דיליה בכל מדה דיליה:
ובגין דא י' דא לזמנין איהו תחותיה לזמנין על רישיה (לזמנין באמצעיתא על רישיה יהו"ה)
[יהו"ה] (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה ודא (שמות כז כ) להעלות נר תמיד
דאיהו י' על הו"ה מסטר דמנרתא באמצעיתא מחצית השקל³¹³⁴ [הדא הוא] דכתיב (שמות ל יג) זה
יתנו כגוונא דא הו"ה בסופא במשכנא כגוונא דא הוה"י חמש אמות ארך מסטר דה' עלאה וה'
אמות רחב³¹³⁵ מסטר דה' תתאה ואמה ו' וחצי³¹³⁷ האמה י' וכלא אתרמיז באת ו'³¹³⁸:
ודא איהו רזא (ישעיה מד ו) אנשי³¹³⁹ ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים³¹⁴⁰ דאתרמיז³¹⁴¹
בהאי שמא יו"ד ה"י וא"ו ה"י וכל שם³¹⁴² דשליט [ה'] על י' נוקבא איהו מסטר דשמאלא [ו] אף על
גב דמסטר דאת י' איהי ברישא בתר דבתרין ההי"ן איהי בסופא כגוונא דא ה"י איהי אתרן לרוב
ונוקבא איהי אלא³¹⁴³ י' על אה' (ו'³¹⁴⁴) תגא תחות ה' שמוש כל שכן³¹⁴⁵ תחות ו':

³¹³¹ ר"ל י' מלכות חכמה זעירא י' זעירא והיא כאן על המנורה תגא דס"ת כמ"ש לעיל י' על ו' צורת ז'
(יהל אור).

³¹³² עי' מלואים אות. **Error: Reference source not found.**

³¹³³ כמ"ש לקמן מבית ומחוץ תצפנו בשכינתא (יהל אור).

³¹³⁴ מחצית הוא ו' ושקל הוא י' כדאיתא לקמן ר"פ תשא בפקודא (יהל אור).

³¹³⁵ ראיה דהיא נקר' שקל ונקר' מחצית השקל דז"ן להן כותל א' כידוע בסוד הנסירה וכותל היא כ"ו
ת"ל. כ"ו עד"א הו"ה ונוקבא ת"ל שהכל פונים בו תלים של הלכות כמ"ש. וזהו שקל גי' ת"ל ולכך
נקר' מחצית חצי לז"א וחצי לנוקבא ויתבאר לקמן יותר (יהל אור).

³¹³⁶ אורך - ור"ל הקרש ארכו עשר אמות ב' ההי"ן ורחבו אמה וחצי ו' י' (יהל אור).

³¹³⁷ מצה פרוסה כמ"ש בת"ז (יהל אור).

³¹³⁸ ר"ל כמ"ש ו' חולם תגא. ו' שורק אמצעי. ו' חירק שימושא. ובג' מקומות הנ"ל משלמת אותו
לע"ס. תגא ג'ר שימושא מלכות ולכן רמוזים בז' ג' כמ"ש בת"ז תגא ז' שימושא ג' שורק שוה אצלו ו"ק
ושם ו'. וענין הו"ה שבעד"א הו"ה שלימה כידוע וגלוי ההו"ה הוא מבינה כמ"ש ברע"מ פ' בא ועטרת
היסוד הוא ה' אחרונה שבשם כידוע והן הו"ה ומל' יו"ד משלמת השם. וכ"ז בבחינת השם שבת"ת אבל
בכל ע"ס מתחיל מחכמה ומשלים במלכות כסדר וכן כד סלקת חכמה זעירא לחכמה שם הוא תגא ג"כ
השם כסדר בת"ת כנ"ל (יהל אור).

³¹³⁹ ר"ל מלכות. ראשון תגא בחכמה שנקר' ראשית (יהל אור). בבחי' שהיא כלל כל האצילות כולו
וכולל את כולם, הנה אפשר לה עי"ז לעלות למעלה להיות שוה בשוה אליו, ומשתמשים שניהם בכתר
אחד, כמ"ש הרב במיעוט הירח (פרק ב' ושם סוף פרק א') בבחי' הז', וכן היא עולה ג"כ עוד למעלה
למעלה, כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"א), וע' פ' בראשית (כד ע"א) ופ' פינחס (רנו ע"ב) (כללים ח"א
נג ע"ג), אמנם בפנימיותה שהוא עתה נעלם בה הנה היא באחדותה לעולם למעלה למעלה, ובסוד
(ישעיה מד ו) אני ראשון ואני אחרון, והיא סליקת על כל דרגין דלעילא כמ"ש (משלי לא כט) ואת
עלית על כולנה (זהו"ק ח"ג כח ע"א), כי בהעלם הנה היא שורש הכל, כי היא עולה עד המלכות דא"ס
וכמ"ש ברע"מ פינחס (רנו ע"ב) וע' פ' תרומה (קנח ע"א) ופ' בראשית (כד ע"א ע"ב), ותלוי עלייתה
למעלה וגילוי אחדותה בהמלכות דא"ס כאשר יושלם תיקונהא (כללים ח"ב נ ע"ב).

³¹⁴⁰ דשם נקר' שם מלא ה' אלקים (יהל אור).

³¹⁴¹ ג' יודי"ן יו"ד בתחלה יו"ד אצל וא"ו יו"ד אחר ה' אחרונה (יהל אור).

³¹⁴² ר"ל שמלוי הזה רומז על מלכות שהשם זה נוקבא הוא שבו ההי"ן על יודי"ן כמ"ש (יהל אור).

³¹⁴³ נמחק ביהל אור.

³¹⁴⁴ ר"ל בשם הנ"ל (יהל אור).

³¹⁴⁵ ר"ל כנ"ל (יהל אור).

תיקון חלק ה

ובגין דלא³¹⁴⁶ עבידנא קצוץ ופרוד ביחודא דלעילא דכלא יחודא חד נתקשה ליה (ה) למעבד [או תנא³¹⁴⁷ או אמצעי או שמושא] וקודשא בריך הוא דידע כל מחשבתין אמר בטר דדא לטוב אתכוון דלא למעבד קצוץ ופרוד תיעשה המנורה תיעשה מעצמה³¹⁴⁸ כגוונא דשכינתא תיעשה מעצמו דקודשא בריך הוא בלא פרודא שאר מאנין³¹⁴⁹ (דבהון) [איהן] שכינתא שמוש (שם לו א) ויעש בצלאל:
תרגום: §

(קמד) עי' זהר ח"ב קכז ע"א: פתח רבי שמעון ואמר (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון האי קרא הא אוקימנא ליה ואתמר אבל אפריון דא היכלא דלתתא דאיהו כגוונא דהיכלא עלאה וקודשא בריך הוא קרא ליה גנתא דערן³¹⁵⁰ דאיהו נטע ליה להנאתיה וכסופא דיליה לאשתעשעא ביה גו אינון נשמתין דצדיקיא דתמן כלהו קיימין ורשימין בגויה אינון נשמתין דלית לון גופא בהאי עלמא כלהו סלקין ומתעטרין תמן ואית לון דוכתין למחמי לאתענגא גו ענוגא עלאה דאקרי³¹⁵¹ נעם יהו"ה ותמן אתמליין³¹⁵³ מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא:
אפרסמון דא היכלא עלאה³¹⁵⁴ טמירא (עלאה) גניזא אפריון דא היכלא דלתתא³¹⁵⁵ דלית ביה סמך עד דאתסמין³¹⁵⁶ [נ"א דאתמסן] מגו היכלא עלאה ובגין כך את סמך איהו סתים בכל סטרוי³¹⁵⁷ כגוונא דא [את ס' ואתגלים ס' | ס"א מ"ס] סתימא:
מה בין האי להאי אלא בשעתא דסתים ואתגניז בגויה גו נקודאה [נ"א נהורא] עלאה לעילא כדין איהי קיימא בדיוקנא דא(ת) סמ"ך סתים בגויה ואתגניז ביה לסלקא³¹⁵⁸ לעילא ובשעתא דהדרא ויתבא רביעא על בנין (ד)לתתא לינקא לון כדין איהי קיימא בדיוקנא דאת [ס'] (ס') רביעא סתימא לגו ארבע סטרין דעלמא³¹⁵⁹:

³¹⁴⁶ ר"ל לפי שדרגא דמרע"ה כולל כל הע"ס וע"י מתייחד בכל הע"ס (יהל אור).

³¹⁴⁷ תגא (דפ"ו).

³¹⁴⁸ מעצמו (יהל אור). ר"ל מעצמו דקב"ה כמ"ש עצם מעצמי (יהל אור).

³¹⁴⁹ ר"ל לכך עשה בצלאל שהוא סיומא דגופא וע"י שכינה שימושא לכן לא עשה המנורה (יהל אור).

³¹⁵⁰ יסוד דנוק' (רח"ו).

³¹⁵¹ מקץ קצוץ ע"ב (הערת הזהר).

³¹⁵² בינה (רח"ו).

³¹⁵³ הוא ע"י המזל תחתון דאימא כלולה ביה כמ"ש בספד"צ פ"ב בתיקון י"ג מתיק"ד (לש"ו).

³¹⁵⁴ בינה היכל לאבא (בסוד אפר שדינין מתערין מינה ה"ג פ"ר דמנצפ"ך וס"מ בינה ותבונה כידוע

כנ"ל) (יהל אור).

³¹⁵⁵ מלכות (ג"כ בסוד פ"ר הנ"ל וי' זעירא חכמה זעיר כנ"ל) אדנ"י היכל להו"ה (יהל אור).

³¹⁵⁶ דאסתמין (דפ"ק).

³¹⁵⁷ כבר הודעתין כי כמו שלמטה הם לאה ורחל כן כנגדם למעלה הם בינה ותבונה בינה כנגד לאה ותבונה כנגד רחל והנה אות ס' היא בבינה. שהיא יותר סתומה ונעלמת אבל ס' סתומא היא בתבונה שאינה כל כך סתומה לפי שהיא יורדת למטה ומתלבשת תוך ז"א כנודע והיא נעשית בבחינת מ"ס סתומה מרובעת דרביעא על בנין. וזו התבונה היא הנקראת אם הבנים (שער מאמרי רשב"י).

³¹⁵⁸ עיין קפ ע"א (הערת הזהר).

³¹⁵⁹ פ' תצוה (דף קפ ע"א) ובתיקונים (ריש תיקון ה דף כ ע"ב) וע' בהקדמת זוהר בראשית (דף ה סע"ב) ונבנה כל אות ממאה נקודות. ובשורש סוד מ' וס', ריבוע בגו עיגולא, שורש היושר ועגולים (הקד"ש סד ע"ד), הם סוד מאה ברכאן כמ"ש בזוהר שם, והוא המאה ברכות שמברך הקב"ה להנשמה קודם צאתו לאויר העולם, כמ"ש בסתרי תורה (פ' לך לך דף עו סע"ב) (דע"ה ח"ב נה ע"א ועיי"ש ע"ב), עיקר הוראת אות ס' הנה הוא על גדלות הזו"ן שעולים עד הבינה אימא עלאה, שהיא הס' משום שהיא תופסת הו' ספי' העליונים דהאבא, וכאשר נשלמו הזו"ן בו' שלם עם ראש אז הנה עולים ג"כ עד הבינה עלאה כמ"ש הרב בזווגים (פרקים ד ה) ע"ש. ואותו הס' הוא הס' דאפרסמין כמ"ש בזוה"ק (תרומה קכז ע"א) וכאשר עולין הזו"ן שם עד אותו הס' הנה תמן אתמליין מכל כסופין דנהרי דאפרסמונא דכיא (כללים ח"ב לה ע"ד). כללות העולם כולו הנה היא מסודר בבחי' עגולא וריבוע, היינו ריבוע דנפקא מגו עגולא [עי' ספר הבהיר אות קיד, ע' עוד יהל אור ח"ג י"ג ע"ב, ועי' גר"א תיק"ז עז ע"א וקנח ע"ב], כי העגולא הוא מבחוץ וריבוע מבפנים, והם בסוד ס' ומ' סתומא, כי העטרת היסוד הוא בסוד ס', והו"ק הם בסוד מ' סתומא, והם ג"כ סוד ס' מ' דאפרסמון שאמרו בזוה"ק (תרומה דף

תיקו"ז חלק ה

ועל דא דא איהו אפרסמון³¹⁶⁰ ודא הוא אפריון ובאתר תרין אתוון ס"מ קיימא י' (אפרסמון ב) רזא דברית³¹⁶¹ וברזא דברית (ס"א רזא דברית דאתגניז בגווייה) דאיהו זמין לנטלא כלא³¹⁶² רזא דאינון מאה ברכאן³¹⁶³ שתין וארבעין³¹⁶⁴ שתין לקבל שית סטריין דנפקי מאת ס'³¹⁶⁵ [נ"א מגו מ'] ארבעין לקבל³¹⁶⁶ ארבע סטרי עלמא וכלא (א) שלימו למאה³¹⁶⁷ ואת יו"ד איהו אשלים³¹⁶⁸ לרזא דמאה כגוונא דלעילא ועל דא דא אפרסמון ודא אפריון³¹⁶⁹ :
אינון נהרי נפקין מאפרסמון דא ונשמתיין עלאין דלית לון גופא בהאי עלמא ינקין מההוא נהירו דנפיק מאינון נהרי אפרסמונא דכיא³¹⁷⁰ ומתענגי בענוגא דא עלאה ונשמתיין ודסלקין ונחתיין [דאית]

קכז ע"ב), וקאי שם על בינה ותבונה וכמ"ש הרב בזווגים (פרק ד ה) (ביאורים ח"א ס ע"א). ועי' ע"ח א"א ט (ביאורים ח"א מג ע"א).

³¹⁶⁰ האפריון צריך ס' מן האפרסמון לכן הם שוים בשמותם, ואין חילוק ביניהם אלא במה שנמשך ואמר ובאתר תרין אתוון וכו', שה"ס בינה ותבונה כאמור, קיימא י' וכו', ה"ס יסוד הנוק' שהוא הוא עצם האפריון, וכל יסוד נוק' נקרא נקודה, וכמו כן של הזכר נקרא כן כמ"ש באוצרות חיים בדרוש תלת נקודין הנזכרים בפרשת תצוה דף קפד ע"ב (רמ"ז).

³¹⁶¹ רזא הוא יסוד, וברית הוא יסוד, ולפי שיסוד הזכר נכנס בשל הנק' לכן אמר ברזא דברית. אי נמי ברזא דברית ירמוז למה שידוע שיסוד דאבא מבריה מן הקצה אל הקצה, למעלה מאיר באמא דהיינו ו"ד כאמור ס' מ', ולמטה מאיר בברתא שהיא נקודה אחת לבד, ולכן י' פעמים א' הוא י' דאפריון, ואחר היותה בסוד פרצוף עשר ספירות אז מאיר בו י', וי' פעמים י' הם ק', וז"ש ואת יו"ד איהו אשלים לרזא דמאה כגוונא דלעילא, שאז הבת כאימא בעלת עשר (רמ"ז).

³¹⁶² דייקא זמין והוא מבואר במה שאמרנו שסוד הס' נקרא לעתיד לבוא, וז"ש זמין מעותד לנטלא כולא, כלומר שהסדר ההווה הוא לקבל הארת התבונה שהיא אות מ' אבל לעתיד היא מזומנת לקבל הכל גם הס' (רמ"ז).

³¹⁶³ הסוד הוא שבעת רצון אז בינה ותבונה נעשות פרצוף אחד, ואיתא בספר הכוונות שיסוד אבא נקרא ברוך ושל אמא נקרא ברכה, וגם בסוד י'חוד ב'רכה ק'דושה, הברכה היא בבניה, ובהיותה פרצוף אחד בזמנה אז כל המאה אורות שנקראים מאה ברכות הן מתקבצות ביסוד שלה הכולל, וז"ש רזא דאינון מאה ברכאן. האמנם צריך לדעת כי בהעשות בינה ותבונה פרצוף אחד אז התבונה עולה ומלבשת את הבינה עד החזה שלה ונשארו ו' מדות שלה העליונות מגולות והן סוד הס', והד' תחתונות שלה הן מוחין לתבונה. ולכן מפרש בכאן הברכות בשתי בחינות ס' ומ' (רמ"ז). עי' קכז ע"א והערה שם בשם הלש"ו. ועי' כללים ח"ב סד ע"ד סוף סעיף ה' וע"ש סעיף ו'.

³¹⁶⁴ הנה כבר ידעת כי יש בינה ותבונה והבינה היא ו'ק העליונים של הפרצוף הכולל בינה ותבונה שהם חב"ד חג"ת וכל אחד כלול מ' הרי ס' ותבונה היא ד' תתאין מ' וזהו מ"ס דאפרסמון. והנה לפעמים יש בז"א מוחין דתבונה לבד ולפעמים מוחי שניהם דבינה ותבונה ביחד וז"ש ק' שתין בסוד הבינה וארבעין בסוד התבונה שהם ד' ספי' תחתונות של הפרצוף הנז' (זהר הרקיע).

³¹⁶⁵ אמר דנפיק, מפני שנמשכים מאות הס' עד יסודה (רמ"ז).

³¹⁶⁶ היא המלכות שהיא כנגד תנה"י דבינה שהם ד' סטריין, וגם ד' מוחותיה הם ד' סטריין, ולפי שאלו של תבונה נעשים מוחין לזעיר לכן אמר ד' סטרי עלמא הוא הזעיר הנקרא עולם כנודע (רמ"ז).

³¹⁶⁷ פי' ששתיהן נעשות אחד בינה ותבונה, ולכן בא הבנין שלם במאה (רמ"ז).

³¹⁶⁸ פי' שהאורות האלה מאירות בזעיר ונמשכות עד יסודו, ובהכנסו בנקודת ציון מתרבות י' פעמים י' ונעשות מאה. וז"ש איהו אשלים, ר"ל הוא בעצמו משלים מיניה וביה (רמ"ז).

³¹⁶⁹ ירצה בזה תבין ההפרש שיש בין אפרסמון ובין אפריון. ועתה אפרש מ"ש לעיל שהאפריון אין לו סמך עד דאסתמיק מגו היכלא עלאה, שכשאין בזעיר כי אם המ' לבד אז נקראו נופלים המ' וזו"ן, שגם באורות התבונה יש אחיזה לחיצונים שהרי היא יורדת עד החזה ומשם יש אחיזה לחיצונים וכל שכן בזו"ן, אבל בעת רצון מתעלים שלשתם למעלה נכללים זה עם זה, ואז הבינה שהיא הס' סומכתם ואין שום אחיזה לחיצונים בשום אחד מהם, וז"ס סמ"ך הס' בינה והמ' תבונה והך' זו"ן. וגם בזה בנין מה שאמר רז"ל שדוד לא רצה להזכיר פסוק דנ' באשרי, אבל הזעיר סמיכתם בפסוק (תהלים קמה, יד) סומך ה' לכל הנופלים. והענין שבמה שלא הפסיק באות נ' אלא שייחד בפסוק המ' והס' זה לזה היינו היא סמיכת הנופלים. גם נפרש מה שאמר רז"ל מ' וס' שבלוחות בנס היו עומדים. ויובן בהקדים מ"ש הרב זלה"ה שלוחות הראשונות היו מבינה עליונה, שהנה אז נתייחדו ודאי בינה ותבונה והוא הוא זמן ההצלחה השלימה שאז הוא זמן הנסים, כי דרך הטבע הוא מבחינת תבונה שסודה שם אלקים גי' הטב"ע (רמ"ז).

³¹⁷⁰ פי' נשמתיין שהם בההוא עלמא ינקין מבינה עוה"ב (יהל אור).

תיקון חלק ה

(דסלקין ואית) לון גופא בהאי עלמא סלקין וינקין מההוא נהירו דאפריון³¹⁷¹ דא ונחתין ואלין יהבי ונטלי יהבי ריחא מאינון עובדין דכשראן דמשתדלי בהו בהאי עלמא ונטלי מההוא ריחא דאשתאר ביה (בגנתא) כמה דאת אמר (בראשית כז כז) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה (ריחא דאשתאר ביה בההוא חקלא) וכלהו קיימי בההוא גנתא אלין מתענגי לעילא ואלין מתענגי לתתא : תרגום :

(קמה) עי' זהר ח"ג סו ע"ב : ותאנא מ"ם לא כליל בגויה [את] אחרא (בגין) ואלא מ' פתוחה ס' סתומה³¹⁷² מ' פתוחה דה[ו]א כד ודכר[ו] אתחבר עמה ס' סתומה יובלא דהא סתימין ארחהא³¹⁷³ ואע"ג דמתפשטין לזמנין ואית דמתני³¹⁷⁴ בהאי³¹⁷⁵ כד"א (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה [גל] [גן] נעול מעין חתום³¹⁷⁶ . תרגום :

(קמו) עי' זהר ח"ב קנט ע"ב : @HOWMUCH אתתקפו אתון אמ"ש תלת אלין ואעדו ואולידו תלת אחרנין גו גלגולא מ אתתקף³¹⁷⁷ ואעדי ואוליד ר א אעדי ואוליד ו ש אעדי ואוליד ח ואשתכלל כלא תו אעדו אתון אלין רזא אמ"ש ואתגלגלו כמלקדמין א אעדי ואוליד ואפיק את ב בסטרא דמערב כדין אתיישב איהו בסטר דרום מ אעדי ואוליד ואפיק את ד בסטרא דצפון כדין אסתלק איהו בין צפון ודרום ותליא באוירא ש אעדי ואוליד ואפיק את ג ואתיישוב בסטרא דמזרח ואיהו אסתלק בין מערב ומזרח ותליא באוירא אשתכחו תרין אתון מ"ש תליין באוירא : א דאשתאר אסתלק בדוכתיה וסליק לעילא ואתעטר ביה י"ה באלין אתתקף ואעדי ואוליד ה"ו וקאים בדוכתיה כדין אתעטר ואנהיר ופשיט נהירו ואוליד נהירו ואפיק את ט בטישו דקא בטש ונהיר רזא דעלמא עלאה בנהירו :

כדין אסתלק א³¹⁷⁸ ונטיל מגו אוירא³¹⁷⁹ מ"ש ואתחברו בהדיה והו³¹⁸⁰ אמ"ש כמלקדמין ואתיישוב א בסטרא דדרום³¹⁸¹ ש בסטרא דמזרח³¹⁸² מ בסטרא דצפון³¹⁸³ סלקא ג דהוה בסטרא דמזרח³¹⁸⁴ ואעדי ואוליד צ"ת³¹⁸⁵ אתא ב דהוה בסטר מערב וסליק ואתחבר בין צ"ת סליקו א³¹⁸⁶

³¹⁷¹ פי' צדיקא שהם בגופא בעולם הזה הם יונקין ממלכות עולם הזה (עי' בהגר"א בתיקון"ז צה ע"א ד"ה ועוד ויבן) (יהל אור).

³¹⁷² נוק' (רח"ו).

³¹⁷³ כי הבינה עניינה סתום בז"א (רח"ו)

³¹⁷⁴ ר"ל הכל בנוקבא. ופתוחה כד אתפתח לדכורא לקבלא, וסתומה כד אשתלם כמ"ש בז"ח שם ע"ש (יהל אור) (ובמ"א כתב וז"ל. ואית דמתני כו'. ר"ל הכל במלכות. מם סתומה כד איהי סתימא. פתוחה כד פתוחה. בסוד חבצלת ושושנה) (יהל אור).

³¹⁷⁵ שהכל בנוק' לחוד (רח"ו).

³¹⁷⁶ ואז נקרא ס סתומה (רח"ו).

³¹⁷⁷ אתתקן (דפ"ו).

³¹⁷⁸ היינו לחבר ולסדר סוד האמות אמ"ש אל מקומם כדי להאציל שתי מדות הנשארות שהם נצ"ח והו"ד, ומציאותם משלשתם (אור יקר).

³¹⁷⁹ סוד או"ר הוא או"ר י' אויר שפירשנו עניינם בארוכה בתיקונים, וכשאנו אומרים תליא באוירא היינו העלותם שם, דהיינו יה"י אור י"ה או"ר, דהיינו חכמה י' בתוך או"ר בינה נעשה או"ר "אסתלק א" בסוד החסד בסוד הדעת כדפירשנו, "ונטיל מתוך אוירא" שורש ודאי למ"ש חסד גבורה כדפירשנו (אור יקר).

³¹⁸⁰ "בהדיה והו" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "ביה". כסדר (אור יקר לפי גרסתו).

³¹⁸¹ חסד (אור יקר).

³¹⁸² תפארת הכולל שלשה אבות (אור יקר).

³¹⁸³ ששם היא כדפירשנו לעיל, והיינו שלש ראשונות באות על השלשה אבות כזה [א'], דעת בימין, מ"ם חסד בשמאל[ל], ש' גבורה באמצע יורדות מדרגה אחר מדרגה כדי להוציא ולהאציל ולתת כח, ולזה אמר "ואתיישוב א" וכו' מפני שאין אלו מקומם האמתי אלא בסוד ההמזגה (אור יקר).

³¹⁸⁴ היינו גומל חסדים טובים, והוא התפארת הגומל לדלים שהם למלכות בכח החסד שהיא גמילות חסדים, ועתה בכח שלשה אלו הוא עולה ונקשר להאציל הנצח וההוד שהם שתי מדות, והיינו שהתפארת מאצילם, ולכן נקראו בני ישראל בנים וענפים לתפארת (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

דא מסטר מערב [נ"א דרום] ודא מסטר מזרח ואתחברו תרווייהו בהדי ב³¹⁸⁷ בין צ"ת ואנהיר שמא צבאות כד אתנהיר שמא דא³¹⁸⁸ גו משכנא אעדו אתון ואולידו ז ב³¹⁸⁹ נ סליקו אמ"ש כמלקדמין ואעדו ואולידו ס ע פ³¹⁹⁰ :

אשתאר ק יחידאי³¹⁹¹ וסלקא³¹⁹² ונחתא³¹⁹³ קיימא גו נוקבא דתהומא רבא³¹⁹⁴ חמא ליה³¹⁹⁵ קודשא בריך הוא³¹⁹⁶ דקא מתערבבא³¹⁹⁷ בלא גופא ולא ציורא ולא עייל למשכנא³¹⁹⁸ עבד ליה³¹⁹⁹ חופאה למשכנא³²⁰⁰ ומאי ניהו יריעות עזים לאהל על המשכן כמה דאת אמר (שמות כו ז) ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן לאהל ולא אהל קו"ף ולא אדם :

תו אתגלגלו אתון כמלקדמין גו עובדא דמשכנא אמ"ש ש אתגלגלא ואתיישבא בסטר מזרח ואשתאר ג תלייא באוירא מ אתגלגלא ואתיישבא בסטר צפון ונפק ד ואתחבר גו ש בההוא סטרא א אתגלגל ואתיישב וסליק לגבי י וסלקא ואתתקפא בהדיה ונטיל ליה ואתחבר גו בחבורא חדא שד"י כד שמא דא אתתקן גו משכנא כדין קיומא וקימא איהו מגו משכנא דלתתא :

³¹⁸⁵ והיינו צ' נצח שהיא ימינית יותר מת"ו, ות' הוד שהיא שמאלית, ועם היות שפעמים הרבה מתייחסים שתי אותיות אלו לצדיק ומלכות צ', סוף סוף כך נטייתם יסוד לימין ומלכות לשמאל בשתי מדות אלו, [אתא] ב' שהוא המלכות "דהוה בסטר מערב" והיא עולה אל בין נצח והוד, ששם לה נחת רוח (אור יקר).

³¹⁸⁶ דהיינו תפארת ויסוד כנודע, כי א' היא שמולידה ט' כדפירשנו, ואו התפארת כמשמעו, ולכך "סליקו או דא מסטר מזרח ודא מסטר מערב" שכן מקומם תפארת מזרח, יסוד מערב (אור יקר).
³¹⁸⁷ מלכות בין נצח והוד ששם קשר שלשה מדות אלו כנודע, וחמשה מדות יחד עושים "שם צבאו"ת" המיוחס לשני מדות וזהו שאמר "ואנהיר שמא צבאות", והגיע ההתפשטות עד סוף האצילות ועדין האותיות אינם שלימות כל האלפא ביתא, מפני שיש אמ"ש ר"ח בג"ד יהו"ה ל' מ' צ' ת' ט' נ' (אור יקר).

³¹⁸⁸ המדות האלו במלכות דהיינו "משכנא" (אור יקר).

³¹⁸⁹ (נ"א ג) נוסף בדפ"ו.

³¹⁹⁰ כנגד שלשה מדות אלו נצח הוד יסוד, והם בפרקי הנקבה למטה ענין, שבזה נשלמו כל האותיות שבאלפא ביתא, וסוד ס' הוא היסוד והוא פשוט שעניינו שש קצוות נכללים עולים ששים, ונצח שבעים שהיא מדה שביעית על השמינית שהיא למנצח על השמינית נצח על הוד דהיינו ע' על פ"ה כסדרן ברחמים, וישראל פגמו בשתי מדות אלו והקדימו פ' לעי"ן, ולא נצחה הנצח רחמים על הוד דין, אלא הוד דר"ה דין על נצח, ונהפך להם לדין (אור יקר).

³¹⁹¹ שכל האותיות פעלו בסוד גילוי אורם באצילות והמציאו באורם מציאויות, ולזה בסוד המשכס כולם הם פועלות, שהמשכן בחינות הספירות הוא בכל רמיזותיו כדפירשנו לעיל ריש דברי ר' יוסי, והנה קוף היא בחינה אחרונה באצילות [שמדה] מ(ת)קיימת החצונים ומעמדת שק"ר במה שהיא נק"שרת בק' ש' ר' ומתהפכת לשק"ר, אמנם היא כקוף לפני בני אדם כנודע (אור יקר).

³¹⁹² ונוטלת כח (אור יקר).

³¹⁹³ ומשפעת המותר לחצונים, ואין לך אות ארוכה כקוף שהוא הנחש הכרוך על עקב ואל תשיבני מן [הפשוטות] שאלו הם בקדש ואין כן קוף שהיא מתפשטת כנחש ולכך תליא כרעיה נחש יונק (אור יקר).

³¹⁹⁴ כדי לינוק (אור יקר).

³¹⁹⁵ לה (דפ"ו).

³¹⁹⁶ בינה (אור יקר).

³¹⁹⁷ היינו אותה הבחינה המתפשטת מסדר הקדושה, ויורדת בערב שבת בין השמשות בנוק' דתהומא רבא ומוליד רוח דשדים "בלא גופא ובלא ציור" שהם תולדות תהו ובהו (אור יקר).

³¹⁹⁸ שאלו הם בסוד זרע לבטלה בלא נקבה טיפות בלי נקבה לעשות להם גוף וכדפי' באדרא, ולזה "לא עייל למשכנא" להוליד שם, הקדים יום שבת ופוסק ונעשה הקלי' נחה, שביום שבת גיהנם פוסק (אור יקר).

³¹⁹⁹ לה (דפ"ו). מכל התפשטות שנפשט המציאות הזה (אור יקר).

³²⁰⁰ שיש תועלת בחצונים שהם שומרי הקדש, שכמה אינם מתקדשים אלא מחמת אימת הרצועה המחלקה, וכתוב יתרון לחכמה מן הסכלות ודאי לחכמה נמשך יתרון מעלה מן הסכלות שהיא מייסרת הסכלים והם יראים מן היסורים ומן המות, והיינו יריעות עזים לאהל על המשכן ועם היות שכן הוא אינם נכללים בצורה העליונה ח"ו, שכל מה שיתפשט הקדוש מן הנקודה העליונה עד היכל לבנת הספיר הכל סוד אח"ד ומשם ולמטה סוד אח"ר אינם באחד ח"ו ולזה הם עזים ודאי קשים ועזים לאהל על המשכן אינם מכלל המשכן וזהו שאמר לאהל ולא אהל (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

תו אתוון אתגלגלו כמלקדמין לאתישבא משכנא סליקו אתוון א ברישא ת לבתר א"ת ב ברישא ש לבתר אתחלפו אתוון אב"ג ית"ץ אתגלגלו בגלופי קדשא א ק א אפיק ק לנטרא משכנא ק אפיק ר אפיק ע קר"ע:

רזא דא (בראשית כז טז) ואת עורות גדיי העזים הלבשה על ידיו ועל חלקת צואריו כגוונא דא ועשית יריעת עזים לאהל על המשכן דהא חולקא דא אצטריך³²⁰¹ לאחזאה לבר לנטורא ההיא דלגאו ועל רזא דא אלבישת ליה ליעקב לבר שט"ן קר"ע אתוון אינון רשימן לבר בגין נטורא דמשכנא דאיהו רזא דברית קדישא ואתפרעא ערלה לבתר בחופאה דא:

תו אתגלגלו אתוון ואפיק א"ת ב"ש שקוצי"ת בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו וגו' (בראשית א א-ב) בגלגולא דא והארץ היתה תהו ובהו באתוון קר"ע שט"ן וחשך על פני תהום ג אפיק ר וד' (ר) ק עד הכא אתוון אתגלגלו ובטישו דא בדא לתקונא גו משכנא אינון אמ"ש ואפיקו תולדין אה צ ו פ' (ת ו צ פ) אתוון דתליין גו אורא ובטישו באינון אחרנין ואפיקו ציורא דמשכנא ז ע עד הכא קיומא וחשך על פני תהום ח כלהו בסטורי אתא ס ואתחבר בהדיה כדין יהי אור ויהי אור (שם ג):

תרגום: §

(קמז) עי' זהר ח"ג סו ע"ב: דא יה"ו יסוד דאיהו סיומא דגופא וכללא דיליה וע"ד כלילין אתוון אדא בדא (חד בחד) וא"ו רישא וסיומא כמה דאוקימנא ותאנא תרין אתוון אינון כהאי גוונא וא"ו דאמינא נו"ן אוף הכי ואע"ג דאוקמוה מלה נו"ן הכי מתפרשא נ' כפופה דא מטרוניתא וסמיכא לה ו' דאיהו יסוד בגין לאתברכא מניה ו' פשוטה אתפשטותא דתפארת ועל דא כלילין אתוון ומתאחדן דא בדא ואי תימא אמאי א(ת)הדר ו' אנפוי מנו"ן כפופה ואהדר אנפיה לגבי ו' פשוטה אלא בגין יקרא דמלכא אהדר אנפוי לקבליה דמלכא³²⁰²:

תרגום: §

(קמח) עי' זהר ח"ב קיז ע"ב: קודשא בריך הוא שופט³²⁰³ עמודא דאמצעיתא מסטרא דבינה³²⁰⁴ דאיהו [יְהוָה נ"א אלהים] (יהו"ה)³²⁰⁵ דיין מסטרא דמלכות שוטר מסטרא דצדיק שוטר הוא שליט (מסטרא דיוסף) [ליוסף] הצדיק מתמן³²⁰⁶ (בראשית מב ו) ויוסף הוא השליט וכל ספירין³²⁰⁷ אינון שופטים מסטרא דאמא עלאה דתפארת³²⁰⁸ שופט ואינון שוטרים מסטרא דמלכות [וצדיק] אדצדיק מתמן³²⁰⁹ שוטר ומושל ובפקודא בתר דא מני שופטים וכו'³²¹⁰:

תרגום: §

(קמט) עי' זהר ח"ג רכז ע"א: (ומטטרון במראה)³²¹¹ (מטטרון) כמראה אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל א כו) [מאי דמות³²¹² כסא] אלא לקבל כרסיא [דאית ליה ע"ב] (אית ליה י"ב) גשרים דיהא

³²⁰¹ השעיר עצמו הנה הוא מסטרא דדינא, והגם שהוא מהמינים טהורים, אך הוא מצד הגבורות והדינן שהם שורש הקליפות, ומשם הוא יניקתם, וכמ"ש בזוה"ק (פ' תרומה קלט ע"א) ועזים גבורן תתאי דלבר לחפא כו', וכן הוא שם (קמז ע"ב וקס ע"א ורלג ע"ב רסט ע"א וקפה סע"א) ובדברי הרב שער קליפת נוגה (פרק ט) (דע"ה ח"ב קנו ע"א).

³²⁰² עי' בהגר"א בתיקו"ז לט סע"ג.

³²⁰³ חוזר למעלה, ר"ל שהוא שופט מסטרא דבינה כמשי"ו (יהל אור).

³²⁰⁴ ר"ל אע"ג דבינה בעולם הרחמים, מ"מ דינן מתערין מסטרא דלמטה וזהו שאותיותיה הו"ה ונקודותיה אלקים (יהל אור).

³²⁰⁵ קיח ע"א (הערת הזהר).

³²⁰⁶ "מסטרא דיוסף הצדיק מתמן" מוסגר בדפ"ק.

³²⁰⁷ ר"ל ז"ש שופטים ושוטרים כו' לאשלמא כל ספירין (יהל אור).

³²⁰⁸ ות"ת (יהל אור).

³²⁰⁹ של"ת הלא אמר למעלה שוטר מסטרא דצדיק (יהל אור).

³²¹⁰ תמצאנו בריש פרשת שופטים דף רעד ע"ב (הגהות הזהר).

³²¹¹ ומט"ט כמראה כו'. דרקיע ואבן ספיר פ' למעלה בציצית. ספיר ב' גוונין, ודומה במראה, וכן רקיע. והרקיע הוא הטלית, והספיר הן הציצית. ועתה מפ' היאך הוא דמות כסא וציצית (יהל אור).

³²¹² ר"ל הציצית איך הם דמות כסא (יהל אור).

תיקון חלק ה

ב"נ רשים בע"ב קשרים וחולין דציצית לקבל ע"ב גשרים דכרסיא דאינון ח"י קשרים וחולין (וחילין) לכל סטרא דכרסיא דאיהי³²¹³ ה³²¹⁴ לכל סטרא בד' חיוון³²¹⁵ דכרסיא דאינון ד':
ושית דרגין דכרסיא [דאינון] (ואינון) ו' ודא מטטון איהו כליל ד' חיוון הה"ד (ישעיה יא ו)
ונער קטן נוהג במ ואינון מיכאל גבראל נוראל רפאל מטטון (דבה"י ב' ט יח) שש מעלות לכסא
דסלקין שית מאה ציצית בתרין יודין³²¹⁶ ואי חסר יוד הא חירק באתרה³²¹⁷ הכי סלקא בכל סטרא³²¹⁸
בד' כנפי ציצית ותלת עשר³²¹⁹ חליין דציצית אינון תרי"ג:
ועוד שש מעלות³²²⁰ לכסא (דבה"י ב' ט יח) ברזא דא וא"ו סליק לחשבן י"ג דאתרמיו בתלת
תיבין (שמות יד יט-כא) ויסע ויבא ויט דאינון והו³²²¹ אני והו חמש קשרין ה³²²² לכל סטרא³²²³ [א'
טלית³²²⁴ אחד] (טלית חד³²²⁵) לכלהו ובאת ה³²²⁶ אשתלים ח"י דאינון ט"ט למהוי חיה לכל סטרא
כליל ד' חיות ולכל חיה ארבע אנפין וארבע גדפין אינון ל"ב אנפין וגדפין ואינון תליין מחיה
דאיהי³²²⁷ אדם:
תרגום: §

(קנ) עי' זהר ח"ג קצג ע"ב: כי עשית פלא (ישעיה כה א) כסויא ולבושא³²²⁸ לאתלבשא
נהורא סתימא עתיקא [טמירא] ואשיתא דרגא עלאה אדם קדמאה טמירא בכסויא דנהורא אחרא
ד"א כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אל"ף הא תנינן אל"ף ב"ת³²²⁹ אל"ף בינה אבל דיוקנא דא³²³⁰
איהו תלת סטריין ראשית דרזא עלאה דאדם קדמאה³²³¹ בגין דבדיוקנא דא' אית תרין דרועין חד
מכאן³²³² וחד מכאן וגופא באמצעיתא וכלא רזא חדא ואיהו רזא דיחודא [א'] ובג"כ אל"ף לחושבנא
אחד והיינו כי עשית פלא:
תרגום: §

³²¹³ דאיהו (דפ"ו).
³²¹⁴ ר"ל הכסא עצמו. ועם וא"ו דסליק י"ג כמו שמפרש והולך, הוא ח"י (יהל אור).
³²¹⁵ ר"ל ח"י עם ה', בכל סטרא הן ד' חיוון (יהל אור).
³²¹⁶ ר"ל הוא מט"ט, ת"ר, כלל הציצית. וד' הציצית ד' החיות כנ"ל. והוא דמות כסא, שהוא ה', ד"ו,
בד' רגלין ו' דרגין כנ"ל (יהל אור).
³²¹⁷ באתריה (דפ"ו).
³²¹⁸ ר"ל דז"ש מט"ט כליל ד' חיות כנ"ל (יהל אור).
³²¹⁹ וא"ו גי' י"ג כמו שמפרש והולך (יהל אור). הוא ענין בפ"ע דכולל תרי"ג. ומ"מ רומז על מט"ט,
דהוא תרי"ג ברצוא ושוב, דרצוא משלים לארגמן. וז"ס ו"ה, דדלית נעשית ה', ארגמן, כמ"ש בס"א ר"פ
בראשית (ד ע"א) וש"מ. והתרי"ג הוא ו' פשוט ומלא, דפשוט ת"ר כנ"ל, דכליל במט"ט, ו', והוא בדרגא
דעד"א ו' (יהל אור).
³²²⁰ דלמעלה אמר דשש מעלות אינון בחושבן דציצית מרומז, והוא ברמז. וכאן אמר ב"ג חולין (יהל
אור).
³²²¹ ר"ת וא"ו (יהל אור).
³²²² ר"ל ואינון ארגמן, ד' חיות בכל ציצית, שכ"א כלולה מד' לד' סטריין, כמ"ש בפ' בהעלותך (קנד
ע"א). והטלית א' דה"א (יהל אור).
³²²³ הכסא עצמו כנ"ל (יהל אור).
³²²⁴ א' של מילוי ה', שהציצית הוא ו"ה, רחמי ודינא כנ"ל (יהל אור).
³²²⁵ ח"ד (דפ"ו).
³²²⁶ זהו שמי בקרבו (יהל אור).
³²²⁷ דאיהו (דפ"ו).
³²²⁸ פי' שפרצוף התחתון מלביש לעליון ועי"ז מתמעטת הארתו ונוכל להשיגו. ובסע"ה ד' ל"ו כ' וז"ל
וכמ"ש בזוה' בפ' בלק דף קצ"ג ע"ב כי עשית פלא כי עשית אל"ף ומהו אל"ף הא תנינן אל"ף ב"ת
אל"ף בינה וכו' וסיים שם ואיהו רזא דיחודא, ונז"ל כסויא ולבוש' לאתלבשא נהורא סתימא עתיקא
טמירא בכסוי' דנהורא אחרא עכ"ל מכאן תבין שגם הפלא עליון מתגלה לפעמים בבינה להשפיע
בזעיר ל"ב נתיבות חכמה בשלימות ומהם יוצאים ל"ב שיניים וז"ש שכולם מתאימות שגם הנתיב ל"ב
מתגלה כך ואז הוא רחמים גמורים וז"ש ושכולה שהוא בחינת דין אין בהם (מ"מ).
³²²⁹ פי' שבינה נק' ב"ת ונק' אל"ף ולפ"ז כי עשית פלא היא בינה הנק' אל"ף (מ"מ).
³²³⁰ פי' חב"ד דאבא (מ"מ).
³²³¹ חכמה (רח"ו).
³²³² חב"ד (רח"ו), ור"ל חב"ד דאבא שא"ל היא יר"י ב' יר"דין הם חו"ב ו' באמצע הוא הדעת (מ"מ).

תיקוני חלק ה

(קנא) עי' זהר ח"ג קמו ע"ב: [פקודא בתר דא ברכת כהנים] (במדבר ו כד-כו) יברכך יי' יאר יי' ישא יי' מקורא³²³³ [דתלת] (מתלת) שמהן אלין (יוד ה"א וא"ו ה"א) [יו"ד ה"י וא"ו ה"י]³²³⁴ קדושה אהי"ה אהי"ה אהי"ה³²³⁵ דמקורא³²³⁶ דיליה יו"ד ה"א וא"ו ה"א קשורא דתרויהו יחוד דתרויהו אדנ"י דביה א"י (ד)רמיזין איהדונה"י (ס"א יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעיתא ושכינתא איהי יאהדונה"י)³²³⁷ (ס"א מקורא מג' שמהן אלין יו"ד ה"י וי"ו ה"י וכו' דרמיזין יאהדונה"י) [ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהדונה"י] [נ"א אידהונה"י]³²³⁹ ורמיזין א"י³²⁴⁰ רביעאה ומתרין (דתרי) שמהן מפרשן דרשימין בהון³²⁴¹ ע"כ: תרגום: §

(קנב) עי' פע"ח (שבועות א): דע, כי אותיות אהו"י, הם חיות גדול למועדי הוי"ה, אהו"י גופא שם קדוש, היוצא מן אהיה הויה, באותיות שהן פשוטות בלי שום כפל, ואלו אותיות שם כח

³²³³ דבו ג' יוד"ן (יהל אור).

³²³⁴ פירוש כי אלו השלשה היות הנזכרות הנרמזות ב"ג תיקוני דיקנא דעתיקא כמבואר אצלנו בביאור ברכת כהנים וע"ש. ואמר כי המקור שלהם מהיכן יצאו הוא משם הוי"ת ס"ג אשר היא ברישא תניינא דעתיקא כנז'. וכבר ידעת ענין יב"ק שהם ר"ת יחוד ברכה קדושה ואלו השלשה היות הנזכרים שלשתם נקראים ברכה ונרמזות בפסוק יברכך ה' וישמך ואח"ך ענין קדושה היא ברישא תליתאה אשר היא הוי"ה דמילוי אלפין כנ"ל והנה זו הרישא תליתאה היא הנקראת מוח' סתימאה דעתיקא ובכל מקום בחינת הקדושה היא במוחין כנודע כי כל קדש הוא בחכמה שהוא במוח. ואמנם רוחא דרישא קדמאה לרוב מעלתו העליונה לא יכלה להתלבש בשום אבר אלא בבחינת הבל היוצא מן הפה ואף גם זה אינו מושג עתה רק לעתיד דרחצין אבהתנא לאתלבשה ביה כנ"ל. ורישא תנינא אינו כל כך נעלם כמוהו ולכן נתלבש למטה בסוד שערות הזקן דדיקנא דעתיקא כנז' שהוא יותר חומרי מהבל הפה אבל אינם בחינת אבר ממש אבל רישא תליתאה נתפשט עד החוטם דעתיקא שהוא אבר עצמי ואותו ההבל היוצא משם הוא נמשך מרישא תליתאה הנקרא מוחא סתימאה והנה חוטם הוא בגי' ס"ג והענין הוא כי אעפ"י שיצא מרישא תליתאה שהוא שם מ"ה דאלפין וס"ג הוא לעילא מיניה ברישא תנינא עכ"ז הענין הוא כי אמת הוא שהחוטם הוא ברישא תליתאה אבל הוא בגמטריא ס"ג לרמז כי משם נמשך ס"ג אשר ברישא תניינא שהוא למעלה ממנו ומשם יצא רישא תליתאה וגם לטעם זה חוטם הוא בגמטריא שלשה שמות של אהי"ה אהי"ה (שער מאמרי רשב"י).

³²³⁵ וטעם היות החוטם הנז' עולה בגמט' שלשה שמות אהי"ה שהוא בבינה הטעם הוא לפי שהחוטם הוא בינה ולכן נרמז בו שם אהיה שהוא בבינה וטעם הדבר הוא כמה שידעת כי שם ס"ג מתלבש בשם מ"ה דאלפין כנז' בתקונין דקכ"א. וכנגד השלשה יודין שיש בשם ס"ג יש שלשה אלפין במילוי מ"ה שהם סוד שלשה שמות אהי"ה שמתחילין באות אלף והם בגמטריא ס"ג וכל זה להורות כי הם נמשכין מן שם ס"ג דברישיא תנינא. וזהו סוד פסוק (תהלים נג ד) כלא ס"ג כי אפי' שם מ"ה דאלפין נרמז בו ענין שם ס"ג. והנה מזה החוטם דעתיקא אשר נמשך מרישא תליתאה מוחא סתימאה דעתיקא הנה ממנו נמשך אל דיקנא יקירא דז"א (שער מאמרי רשב"י).

³²³⁶ ג' אלפין. ולכך ג' פעמים קדוש בקדושה (יהל אור).

³²³⁷ איהדונה"י (שער מאמרי רשב"י).

³²³⁸ נמחק ביהל אור.

³²³⁹ נמחק בשער מאמרי רשב"י ויהל אור.

³²⁴⁰ ור"ל דלמעלה פי' ברכה וקדושה, עכשיו פי' יחוד, שהוא תו"מ, ורמיזין בשם אדנ"י, א"י בר"ת וס"ת, דשם אדנ"י כלול בשם הוי"ה. ועוד בצירוף שני השמות הנ"ל, רמיזין בתחילתו א"י דמסט' דת"ת צירוף הוי"ה קודם לא"ד, וכאן להיפוך, לפיכך בשם אדנ"י א' בראש ויר"ד בסוף. ובה כלילן קדושה וברכה, קדושה בא' כנ"ל, וברכה ביוד"ן כנ"ל. והן ג"פ כנ"ל. והיא רביעאה, אות רביעי שבשם, כלול מכל ג' אותיות, חיה הרביעית, ולכן כלולים בצירוף הנ"ל. וכן בצירוף אהי"ה והוי"ה בא' ויר"ד, אותיות ראשונות, שהן בנוק' אחרונות, אותיות רביעיות של השמות. וז"ש רביעאה מן תרין כו' (יהל אור).

³²⁴¹ נוסחא אחרינא דרמיזין יאהדונה"י ודא עמודא דאמצעיתא שכינתא איהי יאהדונה"י נוסחא אחרינא אידהונה"י (שער מאמרי רשב"י). בשם אדנ"י יש בו שתי אותיות א"י כנז' בתקונין א' אהי"ה י' יהו"ה לרמז כי תרין דיקנין קדישין דעתיקא ודז"א תרויהו אתמשכן בנוק' הנק' אדנ"י וכנ"ל כי דיקנא דעתיקא היא בחי' שלשה הוי"ת ודיקנא דז"א שלשה אהי"ה ועם היות כי אין בנוקבא דז"א בחי' דיקנא עכ"ז לקמן נבאר איך הם נמשכין בה (שער מאמרי רשב"י). מן תרין שמהן ע"כ תצא רעא ע"ב כי תצא איש נערה (דרך אמת).

תיקוני חלק ה

שסערת הים נוחה מפניה, אם תכתוב חותם זה על תורן הספינה, לאותו צד שהרוח נושבות. ומספרן כ"ב, שכל אותיות התורה נחות ע"י, שאין לשום אות הברה שתנוח בה בכח הנקודות, אלא בשיתוף אחד מאותיות אהו"י בסתר או בגלוי. וכן ר"ת "בראשית" ברא "אלהים" את "השמים" ואת "הארץ", שהוא פסוק ראשון דתורה גי' כ"ב, שלא נברא שמים וארץ, אלא בשביל כ"ב אתון דאורייתא: ועי' דברי רבינו בפירוש על ס"י ב ע"ד: והל"ב הוא ג"כ כ"ח דמלוי המלוי בב' ידים כנ"ל (ב ע"ג), ובמכריע הוא הוי"ה פשוטה כי הוא בדעת כידוע. והן באותיות של א"ב כ"ח כנ"ל, ועוד ד' אותיות אהו"י, שהן כוללים כל האותיות, כי הן גי' כ"ב, והן תחילת העשר וסופן ואמצען, ולכן בא מהם שמות העצם, ולכן הם נחים, נסתרים.

ועי' פת"ש עקודים ו' שהם כחב"ד של הספירות, ושאר כ"ב האותיות הם הכלים של הספירות. ועי' פרי עץ חיים שער חג השבועות פרק א, ז"ל, ודע, כי אותיות אהו"י, הם חיות גדול למועדי הוי"ה, אהו"י גופא שם קדוש, היוצא מן אהיה הויה, באותיות שהן פשוטות בלי שום כפל, ואלו אותיות שם כח שסערת הים נוחה מפניה, אם תכתוב חותם זה על תורן הספינה, לאותו צד שהרוח נושבות. ומספרן כ"ב, שכל אותיות התורה נחות ע"י, שאין לשום אות הברה שתנוח בה בכח הנקודות, אלא בשיתוף אחד מאותיות אהו"י בסתר או בגלוי. וכן ר"ת "בראשית" ברא "אלהים" את "השמים" ואת "הארץ", שהוא פסוק ראשון דתורה גי' כ"ב, שלא נברא שמים וארץ, אלא בשביל כ"ב אתון דאורייתא.

ועי' שיח יצחק דרוש לשבת תרומה, וז"ל, [אהו"י] שמורכבים מב' שמות אהי"ה והוי"ה שבהם נברא הכל, בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, וכולל גם כן שם החותם שנחתם בו שמים וארץ, ברא"ת א"ת השמים ואת הארץ, שע"ז נאמר (משלי ג כ), "בדעתו תהומות נבקעו", כידוע. עי' מש"כ רבינו לעיל קלח ע"א, וז"ל, ולכן אותיות יהו"ה הן נסתרות נח נסתר ולפי שלבא סופא דג"ר ורישא לז"ת שהיא קשר המרכבה לכן היא אינה נח רק בסוף התיבה לבד ומפני שהיא כתר לז"ת והיא דוגמת הכתר היא נחה אחר כל תנועה דוגמת האלף אבל האלף היא טמירא דטמירין כנ"ל שהיא אחר כל תנועה ואין בה נח נראה רק לפרקים מועטים כו' והיא נסתר אף מהנסתרים נחה אחר נח כמו הוא היא ולכן אלו ב' תיבות הוא היא מורה על זו"נ נסתרים שכל האותיות הן מאותיות נסתרים והה"א מפני שהיא נרגשת יותר מהן שמה בתחילה בתנועה ואותיות או"י נסתרים תחתיה, עכ"ל. ועי' פת"ש נתיב העקודים פתח ו' וז"ל, ולכן אהו"י הם במספר כ"ב כנגד כ"ב אותיות, וז"ס יהו"א דסמוך לבג"ד כפר"ת שהוא רפה, כי בג"ד כפר"ת הם ז"ת שהם ז' כפולות שיש בהם דין וחסד דגש ורפה, שאם הדין גובר, אז האור בא בסיתום וקימוץ בסוד נקודה לבד, ואם הם בסוד החסד, אז האור מתפשט בסוד קו על האות שהוא הרפה, ולכן, כאשר ז"ת מתחברים עם ג"ר וכתר ששם הוא עולם הרחמים כידוע, אז הם נעשים רפויים, אם לא כשיש דבר המבטל וגורם איזה הפסק בין הג"ר לז"ת.

עי' פת"ש נתיב העקודים פתח ו' וז"ל, ולכן הא' הוא יותר נעלם מכולם, והברתו נעלמת לגמרי ואינו אלא בדרך כלל בבחינת פתיחת הפה להוציא קול הפנימי מן הגרון, ולכן אהו"י הם במספר כ"ב כנגד כ"ב אותיות, וז"ס יהו"א דסמוך לבג"ד כפר"ת שהוא רפה, כי בג"ד כפר"ת הם ז"ת שהם ז' כפולות שיש בהם דין וחסד דגש ורפה, שאם הדין גובר, אז האור בא בסיתום וקימוץ בסוד נקודה לבד, ואם הם בסוד החסד, אז האור מתפשט בסוד קו על האות שהוא הרפה, ולכן, כאשר ז"ת מתחברים עם ג"ר וכתר ששם הוא עולם הרחמים כידוע, אז הם נעשים רפויים, אם לא כשיש דבר המבטל וגורם, עכ"ל.

(קנא) עי' בהגר"ט בספד"צ ג ע"א: הגה"ה ד"ה וכמ"ש: וכמ"ש (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים כו', ואמרו (שבת פח ע"א) בשעה שהקדימו נעשה לנשמע באו ס"ר מ"ה וקשרו לכל א' מישראל שני כתרים כו' ועתיד הקב"ה להחזיר לנו שנאמר ושמחת עולם על ראשם, שעל ראשם³²⁴², והן המוחין שהן עטרות דאו"א³²⁴³, שלכן היו חיינ לעולם בסוד חיי המלך³²⁴⁴ כו'³²⁴⁵,

³²⁴² בכת"י 'שעל ראשם' נמחק.

³²⁴³ עי' לקמן ד ע"ג שעטרין דאר"א מכוונים עץ החיים, וע"ש שהם מעל הז"א ולכן נקט שהם 'מעל ראשם'.

³²⁴⁴ לאפוקי מבחי' "חיי האדם", עי' לקמן ד ע"ג ולעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

³²⁴⁵ בכת"י התיבה 'כו' נמחק, ולענ"ד באמת אין גירסת הדפוסים מובנת כלל.

תיקון חלק ה

ואלו הכתרים זכו בלוחות³²⁴⁶ כמ"ש בשעה כו', והלוחות³²⁴⁷ הן ב' ספרים בסוד חו"ב, ודבור העשרת דברות בסוד סיפור, והן ב' עטרין ב' כתרים³²⁴⁸ כנ"ל (א ע"א בהגה"ה) (ליקוט) כי כתרין ועטרין הן אחד, ונאמר את עדים, ונאמר בת"א וזיוניהן, ובתנא דבי אליהו פ"ד ח"ב³²⁴⁹ אמר שאלו ב' כתרים הן מ"ש (שמות יט ו) ואתם כו' ממלכת כהנים וגוי קדוש, והן חו"ב,³²⁵⁰ ברכה נחית בימינא דכהנא וקדושה נחית בשמאלא דלויה כו', ורמיז ג"כ לכתר הג' דא"א, כמ"ש (שמות יט ה) והייתם לי סגולה וכמ"ש בתז"ח, ועמ"ש³²⁵¹ שהשלשה שנים הן, והן שלשה, שאמרו (אבות פ"ד מ"ג) ג' כתרים הן, והן ג"כ ד' כידוע בסוד התפליין³²⁵², וז"ש וכתר שם טוב כו', והענין כמ"ש בא"ר³²⁵³ שג' מוחין הן בז"א ומתחבר עמהן מ"ס דא"א ונעשין ד', וזהו כתר שם טוב העולה על גביהן.

(קנד) עי' זהר ח"א לג ע"ב: רבי יהודה אמר באתון גליפן דרבי אלעזר אית קוטרי דאתון³²⁵⁴ כ"ב קטריין כחדא תרין אתון דא סליק ודא נחית³²⁵⁵ ודסליק נחית ודנחית סליק³²⁵⁶ וסימן דא (ישעיה מה יד) א"ך ב"ך א"ל³²⁵⁷ רבי יוסי אמר טיפסא דשיקלא³²⁵⁸ באמצעיתא קיימא וסימן (ויקרא

³²⁴⁶ קשה, שהרי אמירת נעשה ונשמע היה בשבועות, ואילו הלוחות (השניות שזכינו בהם) לא ירדו עד יו"ב. וכנראה שכוונתו לאמירת עשרת הדברות. ואם תקשה לך שמפשוטות הפסוקים ולשוונות חז"ל אמירת נעשה ונשמע היתה לפני שבועות, עי' זהר לך לך פה ע"ב שם מבואר שאמירת נעשה ונשמע היה ביום מתן תורה גופא.

³²⁴⁷ לאור הספק בהערה הקודמת, צ"ל דכאן מיירי בלוחות האבן.

³²⁴⁸ דהיינו הסיפור הרי הוא ב' העטרין, והמה ב' הכתרים דהיינו חסדים וגבורות.

³²⁴⁹ באומרו "ח"ב" לכאורה כוונתו לתנא דבי אליהו זוטא.

³²⁵⁰ עי' תז"ד ע"א: חכמה נחית בברכה דכהנא בימינא וכו' אימא נחית בקדושה דליואי משמאלא [תרגום: חכמה יורדת בברכה של הכהן בימין וכו' אימא יורדת בקדושה של הלויים משמאל], ע"כ. וצ"ע אם כוונת רבינו כאן לתקן את הגרסא שם.

³²⁵¹ לא מצאתי מעניין זה בתז"ח, לא בספר ולא בביאורו שם חוץ מדף יא ע"ד, ושם לא מזכיר רבינו בפירושו עניין ג' שהן ב'. אמנם יתכן שכוונתו לביאורו לתיקון קה ע"ב ד"ה חירו, שם כתוב יסוד זה בפירוש, ז"ל שם, חשיב ששה דברים נגד ששה שבע"ה איסור והיתר כו' שהוא בעצבון כנ"ל, ואמר חירות ממ"ה, חירות משעבוד מלכיות, שהן ב' כתרים שזכו ישראל בלוחות הראשונות, וכמ"ש אלמלא לא נשתברו לוחות הראשונות אין כל אומה כו' ואין מ"ה כו', והוא דכורא ונוק' דביה, דשעבוד הוא מסט' דנוק', כללא דשבעין אומין פלחי כוכביא, כמ"ש ל בר"ת כ"ד, ושני הכתרים הן מסט' ד"ה עלמא דחירו, כי יד על כס י"ה, ועוד שהתורה לא נשתכחה כלל, וזהו חרות על הלוחות, חקוק על לוח לבם כתר הג' כידוע, שאלו ה' הן ג' וכמ"ש והייתם לי סגולה, וכמ"ש במ"א, והן ט"ס דנהירו בה ונעשו אח"ד, והכל יחזרו לע"ל כמ"ש כל הכתוב לחיים כו', עכ"ל.

³²⁵² עי' אד"ז רצב ע"ב: תלת נהורין, ואי תימא תלת - ארבע אינון.

³²⁵³ ק"מ ע"א הו"ד לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

³²⁵⁴ פי' צירופים של כ"ב אלפ"א ביתו"ת כנודע, שע"י כ"ב אלפ"א ביתו"ת נצטיירו כל העולמות (מ"מ).

³²⁵⁵ פי' א' רמז לאבא שהוא דכורא ונקרא סליק, ב' רומזת לאימא שהיא נוקבא ונקראת נחית (מ"מ).

³²⁵⁶ המוחין דא"א נתערבו וזה סדרם חכמה דאבא במקומה, וחכמה דאימא נעשית בינה דאבא, וכן חסדים דאבא במקומם וחסדים דאימא נעשו גבורות דאבא כדי שיהיה אבא כולו חכמות וחסדים וכו' (מ"מ).

³²⁵⁷ זהו סימן לר"א שערס פנים ואחור שיש כ"א שערים בעלי כ"ב שורות כל אחד, והאותיות א"ל באמצען (בבהגר"א על ס"י יג ע"א והקדו"ש סז ע"א). והנה בספר יצירה יש כ"ב אלפא ביתא והאמצעי הוא א"ל ב"ך ג"י ד"ט וכו', וזהו שאמר "דא סליק", הם אותיות שבראש כל תיבה שעולים בסך ושבסוף הולך ומתמעט. "דסליק נחית", ר"ל שהגדול יורד והקטן עולה. ומזל"ן (שא"ב) שא"ל ב"ך זה הוא בת"ת שהוא באמצע, וכמ"ש לקמן רבי יוסי אמר טיפסא דשיקלא וכו', ודוק שבכל ה"ב א"ב שנזכר בספר יצירה הנזכר ושהו הוא האמצעי שבהם, לא תמצא בשום אחד מהם שאם תחליף אותיות הו"ה באותיות אחרות שיעלה גי' הו"ה אלא באלף בית זה שהוא א"ל ב"ך ג"י ד"ט ה"ח ו"ז וכו', שאם תראה חילוף הו"ה בו הוא ג"ח ז"ח שעולים גי' כ"ו, וגם גי' ד"ט הוא כ"ו וכן ה"ח ו"ז הוא כ"ו, ולא תמצא שני סגולות אלו מקבילות לשם הו"ה אלא באלף בית זה. וכוונת רבי יוסי, לפרש שכחו הוא ת"ת זעיר שמשם יציאת רחל, שכן גילוי הארץ היה ביום השלישי שהוא ת"ת דזעיר. ועוד ר"ת אלף ב"ת זה עד וא"ו שהיא הת"ת עולה אה"ה, וסופי תיבות עולים ד"פ אה"ה שכנגד ד' מילואים (דהו"ה), והוא בסוד יסוד אימא שמסתיים שם, ומתחלף בשם בוכ"ו כנודע, לגדל את המלכות, והוא עולה כ"ח. וזהו שאמר (ירמיה י, יב) עושה ארץ בכח"ו, ששם זה הוא עיקר בניינה. ואחר כך אמר מכין תבל בחכמתו, דתמן

תיקון חלק ה

יט לה) במדה במשקל וגו' משקל לישן דקיימא באמצעיתא ורזא דא (שמות ל יג) שקל הקדש כתיב ומאזנים ביה קיימן³²⁵⁹ ואתקלו מאן מאזנים כמה דאת אמר (ויקרא יט לו) מאזני³²⁶⁰ צדק וכלהו קיימן במשקל בשקל הקדש רבי יהודה אמר בשקל הקדש דא רוח הקדש.
תרגום: §

(קנה) עי' זהר ח"ג רעד ע"ב: חרב דקב"ה י' רישא דחרבא³²⁶¹ ו' גופא דחרבא ה"א ה"א³²⁶² תרין פיפיות דילה צדק צדק תרדוף חתני) כין תרין דינין [דינא] מפי ב"ד דלעילא³²⁶³ ודינא מפי ב"ד דלתתא³²⁶⁴ ומהכא אשתמודע אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות מלמעלה³²⁶⁵.
תרגום: §

(קנו) עי' זהר ח"א ב ע"א: אמר רבי שמעון על דא³²⁶⁶ שמיא וחיליהון במ"ה אתבריא³²⁶⁷ דכתיב (תהלים ח ד) כי אראה שמיך מעשה אצבעותיך וגו'³²⁶⁸ וכתיב (שם י) מ"ה אדיר³²⁶⁹ שמך בכל הארץ אשר תנה³²⁷⁰ הודך על השמים [על השמים איהו לסלקא בשמא] בגין דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא (קדישא ה') עלאה ועל דא³²⁷¹ בראשית ברא אלהים (בראשית א א) דא³²⁷² אלהים עלאה דהא מ"ה לא הוי הכי³²⁷³ ולא אתבני אלא בשעתא דאתמשכן אתוון אלין ומאילין אל"ה מלעילא לתתא³²⁷⁴ ואימא אוזיפת לברתא מנאהא³²⁷⁵ וקשיטא לה בקישוטהא:
תרגום: §

(קנז) עי' ביאורים ח"א נה ע"א: ע' הקדמת תקונים (דף ה רע"ב) ובתיקון ע' (דף קס ע"א)

סוד אבא יסד בריתא (רמ"ז).
³²⁵⁸ פי' ת"ת שהוא האמצעי לשון המשקל והוא קו אמצעי המכריע (מ"מ).
³²⁵⁹ מאזנים ביה קיימן פי' נר"ה נקראים מאזנים וכו', פי' נר"ה הם בתוך המלכות ומהם בניינה כנודע (מ"מ).
³²⁶⁰ תרומה קעו ע"ב ופקודי רנב ע"א (ד"א).
³²⁶¹ דע כי יש באבא שם ע"ב כזה במצחו יר"ד בב' צדדין הי' הי' והוי"ו בגופו. והנה הז"א משיג השפע מאבא להרוג ולגרש הדינים מן הכלים שלו ואז גם הז"א מצטייר בשם והוא הנקרא אז חרב וזהו י' רישא דחרבא (זהר הרקיע). היינו ז"א הנקרא חרב רישא דילי' עיקר מוחין נעשה מסטרא דאבא כנזכר בביאור מורינו זלה"ה על פ' תרומה דף רס"ו ע"ב כי אמאי איקרי נ"ר. והנה הז"א הוא הנקרא משפט ועיקר משפט שם בסוד (תהילים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך מאז דהיינו זעיר אנפין משפט ונוקבא צדק. והנה הב' ההין שהם בינה ומלכות תרין פיפיות דיליה כי על ידם נגמר ונעשה הדין כי בינה נקראת בי דינא עלאה ונוקבא נקראת בי דינא תתאה ומשם נחתך ונגמר הדין. ענין למה נקרא פיות יובן בענין ציור ההין כי כל ה' יש לה ג' ציורין ד"י ד"ו ג' וו"ן שהם גימ' מ"ב. והנה כל ה' מוציאה ה' אחרת וב' ההין בציור זה עולה פ"ד וע"ה פ"ה. והנה בכאן יש ב' ההין שהם בינה ומלכות הרי חרב פיפיות וז"ש (דברים טז כ) צדק צדק היינו ה' בינה ורחל ה' צדק תתאה וז"ש חתיכין ב' דינין עוד יש בזה פיפיות פי' נאה (זהר הרקיע).
³²⁶² "ה"א ה"א" נמחק בגר"א, ובמקומו איתא "ה' ה'".
³²⁶³ בינה (יהל אור).
³²⁶⁴ מלכות כידוע, והן ב' ההין ובשניהן פי' כמ"ש מפי ב"ד כו' הרי פיפיות (יהל אור).
³²⁶⁵ ר"ל מלמטה הוא נוק' ב"ד שלמטה שמכריזין מלמעלה הוא ב"ד שלמעלה ר"ל שאין ב"ד של מטה פוסקין עד שנגמר בב"ד שלמעלה וזהו צדק צדק ב' ב"ד הנ"ל (יהל אור).
³²⁶⁶ שפי' אלה, שסוד מי אלה באצי' [לוח] א"כ מוכרח הוא דשמיא וחיליהון (רח"ו).
³²⁶⁷ עי' זוהר הרקיע.
³²⁶⁸ סוד אצבעות הכוס (רח"ו).
³²⁶⁹ (שבמה) [שבמ"ה] נעשית הכלה (רח"ו).
³²⁷⁰ כי בינה נקרא אשר שהוא באצילות (רח"ו).
³²⁷¹ בו"ק שהם אלה (רח"ו).
³²⁷² בינה שנעשה בינה אלקים (רח"ו).
³²⁷³ כי בינה אינה נקרא אלהים רק בעת התלבשות ומלכות אין לה ו"ק להתבלש בהם בקישוט שנעשים לה ר"ק אז (רח"ו).
³²⁷⁴ מן הז"א אל המלכות (מ"מ).
³²⁷⁵ עי' ע"ח שער מ' פרק ח'. עי' כללים ח"א קג ע"ג, דע"ה ח"ב קד ע"ג וקכא ע"ג.

תיקו"ז חלק ה

ושם אמר כי אימא עלאה איהי חותם, כי בה נחתמין ונחקקים ומצטיירים הכל, והוא ע"י הנה"י שבה, שבהם הוא ג' שמות אהי"ה דיודי"ן דאלפי"ן דההי"ן, שהם קס"א קמ"ג קנ"א, והם גימטריא תנ"ה, והוא כמנין חותם עם הכולל [ע"ח שער תיקון הירח פרק ג']. וכשמתלבשין הנה"י שבה בז"א בסוד מוחין, נפתחין ונחתמין בו הה' מוצאות הפה, וכללות כל הפה כולה מהחותם שבה, והם נעשים מהה"ג שביסוד שבה, כי מתנוצצים הה"ג ומוהירים בו בחמשה מיני אור, שהם: א א א א א, שעליהם נאמר (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, כי כל א' הוא אור, והם החמשה אור הנאמר ביום ראשון כמ"ש בתיקונים שם (דף ה ע"א). והנה הם מנוקדות בניקוד קמץ צירי חולם חירק שורק, והם החמשה נקודות דפיתוחי חותם, כי השורק הוא שורק גדול שהוא בו'.

ומאלו החמשה נקודות יוצאים ונעשים החמשה אותיות מנצפ"ך, שהם השורש דכל הה' מוצאות הפה, כי מהם יוצאים כל החמשה מוצאות שהם: אחה"ע בומ"פ גיכ"ק דטלנ"ת זסר"צ (ס"י פ"ב מ"ג), וע' עוד בתיקונים (תיקון ה דף כא ע"א, וסוף תיקון יח דף לה ע"ב וריש תיקון יט דף לו ע"א), ואלו החמשה נקודות והה' אותיות מנצפ"ך והחמשה מוצאות הפה, הם כולם מהה"ג שביסוד דאימא, וכל גבורה הוא בחי' נוק' כנודע. ומהם נתגלה אלינו כל הכ"ז אותיות, אשר הם כולם מהמלכות נוק' וכנ"ל אות א', אבל הה' חסדים אשר להז"א עם כל תוצאותיהם הם נגזזו ממנו לגמרי, אמנם מתפשט הארתם ומתלבש בהכ"ז אותיות שבמלכות, ונעשים גם הם עי"ז כלולים מחסדים וגבורות עכ"פ וכנ"ל אות ה'.

ומ"ש הרב שהיסוד שבה הוא הנקרא חותם, הגם שהחותם הרי הוא נעשה רק ע"י כל הנה"י כולן כנ"ל, אך הנצח הוד הם סתומים לעולם, וגילויים הוא רק ביסוד כנודע. ועומק הטעם בזה הוא בסוד הצמצום, כי נצטמצם שלא להריק השפע שבכל התנהי"ם דז"א להמלכות נוק' אלא רק דרך קו אחד, שהוא היסוד. וכן עד"ז מכל התנהי"ם דכל פרצוף עליון להתחתון אינו יורד ונמשך אלא רק מהיסוד דהעליון וכמ"ש הגר"א בספד"צ (פרק ג דף כה ע"ד בד"ה כתיב ויאמר) עש"ה [ז"ל: נבראו הדינים והגיהנם ביום שני (פסחים נד ע"א), ובשלישי (בראשית א ט) יקוו המים אל היסוד כמ"ש למטה (כו ע"א), והסתלקות האור מתנ"ה אל היסוד], וכן הוא בענינינו, כי לא נתגלה כל השפע מההתלבשות דהנה"י דאימא בז"א אלא רק מהיסוד דאימא, ולכן נעשה כל החותם רק ביסוד. וגם משום שהוא הקו האמצעי, והוא כולל את כולם, ולכן נקרא ונעשה כל החותם רק ביסוד, וע' עוד בענין החותם בכוונת נעילה (שעה"כ דרושי יוה"כ דרוש ה) ובכוונת הושענה רבה (שעה"כ דרושי חג הסוכות דרושים ו-ט).

וע' עוד כ"ז בפע"ח (שער ספירת העומר פרק ג) שאמר שם כי ע"י שהאורות החו"ג שבהיסוד דאימא הם אורות רבים וגדולים, ולכן כשנכנס יסוד דאימא בז"א, הנה כאשר הגיע להגרון שהוא מקום צר מאד, מתפשטים האורות ובוקעים ויוצאים לחוץ, וזה סוד בקיעת הפה שבאדם, כי נבקעו ע"י רבוי האורות ההם, ואז יוצאין קצתן ונעשין מקיפים מבחוץ, וקצתם נשארו מבפנים. ועיקר מה שיוצא מבחוץ הוא הגבורות, כי מרוב חמימותם ואישם הגדולה, הם יוצאים לחוץ ונעשים אור מקיף, ומן החסדים הוא האור פנימי, וזה סוד ה' מוצאות הפה שהם ה"ג מנצפ"ך, והם נקראו בתיקונים פיתוחי חותם, כי מקום הנפתח ונתגלה עתה בפה הוא נמשך מאימא עלאה הנקרא(ו)ת חותם, כי עטרה דגבורה הוא גנוז באימא, וחותם האימא הוא ה"ג שביסוד שבה, ואז יוצאים הכ"ב אותיות, כי סוד האותיות נפקי מבינה שהם הה"ג, אחע"ה בומ"פ כו', ולפי שהם באים מסוד הגבורות שהם עטרה דגבורה דנוק' מלכות הנקראת נפש, לכן בתיקונים קורא נפש אל אותיות, עכ"ל פע"ח שם ע"ש.

(קנח) עי' זהר ח"ג ריז ע"א: ועשב לעבודת האדם (תהלים קד יד) אלין אינון נשמתהון דצדיקייא דההוא אדם דרכיב ושלטי על בהמה דא אכיל ואעיל לון בגוויה³²⁷⁶ ובזכותהון אתון כל עלמא מההוא אדם³²⁷⁷ דכתיב ביה (יחזקאל א כו) ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וגו' וע"ד כתיב האדם ההוא דאשתמודע בגין להוציא לחם³²⁷⁸ מן הארץ לאפקא מזונא לעלמא מן הארץ

³²⁷⁶ בסוד התעוררות מ"ד (רח"ו), והכוונה שהנשמות בודאי אינם עולות אלא במ' כנודע. אלא הם מעוררים מ"ד דזעיר כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ). ר"ל על החלק העולה למעלה (דע"ה ח"ב סב ע"ג).

³²⁷⁷ בעת שמתחדשים ויוצאים הנשמות ממנה מתחדש בה שפע המזון לכל חי ע"ד החלב המתחדש בשדיים בעת לידת הולד (דע"ה ח"ב נד ע"ג).

³²⁷⁸ לחם זעיר (רח"ו), ור"ל של"חם גימ' ג' הו"ות שבאים מזעיר למלכות (מ"מ).

תיקון חלק ה

קדישא³²⁷⁹ ויין דא חמרא עתיקא³²⁸⁰ דנגיד מלעילא (תהלים קד טו) ישמח לבב אנוש אנוש דא רזא דההוא נער דסליק לסיבוי³²⁸¹ ואתהדר כמלקדמין וע"ד כתיב (תהלים קג טו) אנוש כחציר ימיו להצהיל פנים אלין אינן פנים דאקרון אנפי רברבי³²⁸² ואנפי זוטרי³²⁸³ משמן מנגידו דעלמא דאתי³²⁸⁴ משח ורבו קדישא עלאה ולחם לבב אנוש יסעד ההוא לחם דאזילו שחקים³²⁸⁵ וטחנן מנא למיכלא דצדיקיא³²⁸⁶ סתמא ומתמן אתנגיד לכמה חיילין³²⁸⁷ דאקרון לבב אנוש וכלא אתי מנגידו עלאה.

תרגום: §

(קנט) עי' ביאור רבינו בספד"צ: לא ע"ב: ואמר בקיסטרא דקיטורי דפיגאן - ר"ל בקיטורא של צעקה, ר"ל של הקטרוג, שקטרגו עזא ועזאל על האדם נפלו לתתא, כמ"ש בפרשת בראשית (דף כג ע"א) דעזא ועזאל³²⁸⁸ הוו מקטרגי עליה כו' עד ואפיל לון מקדושה דילהון, וכן בתוספתא (דף לז ע"א) ארז"ל בשעתא כו' ואינן בני אלהים ממש, וגם לא באו אל בנות אדם ממש רק מסט' דלהון³²⁸⁹, כמ"ש בא"ר (דף קמד ע"א) דבני אלהים אינן עזא ועזאל, כמ"ש שם (אד"ר שם) תאנא ויראו בני האלהים את בנות האדם אינן דאטמרו כו' עד ורזא הוא וכלא אתמר, ור"ל בני האלהים דאטמרו כו' הן קין והבל כנ"ל, והנפילים הן בני של בני האלהים שבאו אל בנות האדם, כמ"ש (בראשית ו ד) הנפילים היו בארץ כו' אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להן המה הגבורים כו', וכמ"ש בפרשת בראשית (דף לז ע"א) א"ר יצחק עזא ועזאל כד נפלו כו' עד נפילים הכי אקרון, ואמר שם המה הגבורים שתין הוו בארעא כו' עד סביב לה, והוא כמ"ש"ל (כט ע"ד) דהיא אולידת כהאי חיה דאולידת רוחין סגיאין כו' והן ששים כמ"ש"ל (שם), והן מסט' דבני אלהים שהן בחור"ב ימא רבא ותהומא רבא כנ"ל (לא ע"א ד"ה והענין) וכו'.

ואתעטרו בקוסטא³²⁹⁰ דענבא - כמ"ש (זהר בראשית לו ע"א) ענבים סחטה לו, והימים ימי בכורי ענבים כידוע³²⁹¹, והן נקראין עזים בפרשת תרומה (קמד ע"א)³²⁹², שניהן לשון עזים, עזא ועזאל, והן שני השעירים של יוה"כ שהן בדרגא דבני אלהים מאללי ארעא, כמ"ש בפרשת א"מ (דף סב ע"ב) וסג ע"א) פתח ר"ש ואמר ויקח מאתם את שמעון כו' עד עליו, כלומר ישתארו כלהו עליו, והן אינן מאללי ארעא דלעיל (לא ע"א) בני אלהים, רק הן העזים הנ"ל שהן מסטרא דלהון בנין שלהן, ולכן ולקח שני השעירים עזים, ובזה מתורץ³²⁹³ דבפרשת משפטים (דף קכה ע"א) א"ר יהודה מאי דכתיב

³²⁷⁹ מן נוקבא (רח"ו).

³²⁸⁰ שפע אימא (רח"ו).

³²⁸¹ כשעולה לבריאא אזי נעשה זקן וכשיורד ליצירה חוזר ונעשה נער וזהו וישוב לימי עלומיו (רח"ו).

³²⁸² חור"ג (רח"ו).

³²⁸³ נו"ה (רח"ו).

³²⁸⁴ ושיעור הכתוב להצהיל פנים פנים שהם ח"ג ונ"ה משמן מהארת אבא הנק' שמן (מ"מ).

³²⁸⁵ נו"ה דז"א (רח"ו).

³²⁸⁶ יסוד ומלכות (רח"ו).

³²⁸⁷ פירוש חיילות של מט"ט הנק' אנוש (מ"מ).

³²⁸⁸ עי' לש"ו דע"ה ח"ב כ ע"א שהם זו"ן דקל' נגה דאצילות שנתעקרו מקדושתיהו וירדו בנוק' לתהום רבא שהוא קלי' בינה דעולם הבריאה. ועי' אד"ר קמג ע"ב, וב"ע שם רנד ע"ב.

³²⁸⁹ כלומר, עזא ועזאל הם אינם ב' המרגלים ה"ה "בני האלהים", אלא הם "מסט' דלהון", דהיינו כאשר באו בני האלהים ה"ה ב' דכורים, אל בנות האדם ה"ה ב' נוק' דסט"א, משם אתילידו אלו הנפילים ה"ה עזא ועזאל (ב"ע רנד ע"א).

³²⁹⁰ עי' בזהר לך לך פג ע"א משם משמע שזהו לשון של מידה.

³²⁹¹ שער הפסוקים פרשת ויצא טז ע"ד, וכן עי' עוד בפרשת תולדות.

³²⁹² ועי' עוד זהר בראשית נה ע"א.

³²⁹³ אמנם עי' בע"ח שער קלי' נוגה פרק ט' שם מבואר שהמהר"ח לא סבירא ליה הכי, שכן הניח הדבר בספק. והנה עי' ז"ח פא ע"א: רבי נחמיה פתח, ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו. ויראו בני האלהים, עז"א ועזאל, תרין מלאכין הוו, דקטרגו למאריהון, ואפיל לון הקב"ה, מאתר קדישא דלעילא. וכד נחתו, אתגלימו באוירא, ואתעבידו כבני אינשא [תרגום: רבי נחמיה פתח, "ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו". "ויראו בני האלהים" - עז"א ועזאל ב' מלאכים היו שקטרגו לאדונם, והקב"ה הפיל אותם ממקום קדוש למעלה. וכאשר ירדו התגלמו באויר ונעשו כאנשים], ע"כ. ולפי דברים אלו משמע כגר"א.

תיקון חלק ה

לא תבשל גדי בחלב אמו כו' כדין גדיא ינקא מחלבא כו' ת"ח בשעתא דישאל לא אתכשרו עובדיהו מה כתיב עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, כמ"ש בפרשת א"מ (דף ס ע"ב) כנ"ל וכן (סב ע"ב) משמע שהן דכורין מאללי ארעא שהן דכורין כנ"ל (לא ע"א והענין), אלא כמ"ש"ל (לא ע"ב ד"ה ואמר) שהן הנפילים דאתיילדו מבני אלהים ובנות האדם וא' נשלח לעזאזל, ואמר שם (דף ס ע"ב) כד נחית חויה כו' עד דישכח טרפא דאחיד בטופרי וייכול, והוא שעיר שמשלחין לו דאחיד בטופרי דערסא, כמ"ש שם והשעירים ירתו עפרא כנ"ל, ונחש עפר לחמו (ישעי' סה כה) וז"ש עד דישכח טרפא כו' וייכול.

(קס) עי' זהר ח"א קצו ע"א: וכד יוסף הצדיק נחת למצרים בקדמיתא איהו משיך לה לשכינתא לבתר עמיה דהא שכינתא לא אזלא אלא בתרא דצדיק ובגין כך אתמשך יוסף למצרים בקדמיתא ונטיל כל עותרא דעלמא כדקא יאות ולבתר נחתת שכינתא למצרים וכלהו שבטין בהדה ובגיני כך יוסף דנטר ליה לברית זכה לאתעטרא באתריה וזכה למלכותא דלעילא ולמלכותא דלתתא ועל דא כל מאן דנטר ברית קדישא כאילו קיים אורייתא קדישא כולה דהא ברית שקיל ככל אורייתא³²⁹⁴:

תרגום: וכשיוסף הצדיק ירד למצרים בראשונה, הוא משך אחר כך עמו את השכינה, שהרי אין שכינה הולכת אלא אחר הצדיק, ולכן נמשך יוסף למצרים בראשונה, ונטל את כל עושר העולם כראוי, ואחר כך ירדה שכינה למצרים וכל השבטים עמה. ולכן יוסף ששמר את הברית, זכה להתעטר במקומו, וזכה למלכות שלמעלה ולמלכות שלמטה. ועל כן, כל מי ששומר ברית קודש כאלו קיים כל התורה הקדושה כולה, שהרי הברית שקולה ככל התורה.

(קסא) עי' זהר ח"א יח ע"א: (ו)עד הכא בדרגא [דא] אתייחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא [אתייחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתא"ה (ישעי' ו א) ואראא את אדנ"י (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל³²⁹⁵ (במדבר יד י) וכבוד יהו"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהו"ה ודא איהו רזא ותרואה היבשה (שם) [כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו] [בראשית ט יג] את קשתי נתתי בענן³²⁹⁶ [דא מלכות] נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת ודאתער שמאלא לאתתקפא מראה דמות כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה³²⁹⁷:

³²⁹⁴ בכל האצילות כדפי' (אור יקר). עי' זו"ח (פח ע"ד): לקיים כל דבר, זה ברית מילה, שהוא קיום כל התורה, עכ"ל. עי' יהל אור ח"ג לז ע"ג וז"ל, סוד הענין, שכל אבר יש לו איכות, כי כולם הן תולדות הספירות, וכל אחד יש לו פנימיות וחיצוניות, ובפנימיות פועלת האיכות ובחיצוניות האיברים, וכ"ה בתר"ג מצות, שכ"א הוא מעשה מיוחד ויש לכ"א כוונה מיוחדת, ולכן המצות בלא כוונה כגוף בלא נשמה וכו', תר"ג אברים בגוף ותר"ג איכות בנפש קבועים בגוף, אף לעכו"ם, ועוד יש תר"ג איכות בנפש שאין קבועים בנפש, אלא מושפעים מהרוח וזהו תכלית האדם ושלמותו, והן באין מעשיית המצות, וזה אור הלבנה בשלימות וכו', ידוע שכל דבר שהוא כפול בא השני בגולם א' וכו', וכן הוא כאן, שתרי"ג איכות השניים באים באבר א', והוא עט' הברית ובו נכלל כל התר"ג מצות גדולה מילה וכו', ולכן אין העטרה מתגלה מעצמו בבריאת הש"י כמו כל האיברים אלא בעשיית האדם מצות הש"י וכו', ומצות המילה שהיא מצוה המשלמת תר"ג הוא בעטרה ובזה ג"כ הכלל הנ"ל, שהיא כלולה מהכל לכן היא שקולה נגד תר"ג מצות וזהו ברי"ת, שהוא הנוק' של היסוד שבה נכללת לאחד, בסוד תש"י כנ"ל, וכשחסר מצות המילה כל המצות אינן פועלים כמו זכר בלא נקבה, עכ"ל. עי' ס"י (פ"ו מ"ז) וכתר לו ברית בין עשר אצבעות ידיו והוא ברית הלשון ובין עשר אצבעות רגליו והוא ברית המילה.

³²⁹⁵ גוונים דד"א סתימין ודנוק' אתגליין ושם הראיה וכו' ואמר את אלקי ישראל, "את" הוא הנוק' (יהל אור ח"א י ע"ג).
³²⁹⁶ כלומר הקשת הוא בחי' היסוד, והיא ניתנה בענן, שהוא כינוי למלכות, ואז נהיה יחוד (דע"ה ח"ב פח ע"א).
³²⁹⁷ אותיות קש"ת (רח"ו). נמצא כשהשמאל אתתקף המלכות מלאה דינים ורוצה להריק אותם על העולם להחריבו (מ"מ).

תיקון חלק ה

מיכאל בסטרא דא³²⁹⁸ רפא"ל בסטרא דא גבריא"ל בסטרא דא ואינון גוונין דאתחזין בההוא דמות חור וסומק וירוק כן מראה הנגה סביב נהירו דאתכסיי בגלגולא דחזיו ודעינא (דעיבא) הוא מראה דמות כבוד יהו"ה גוונין דאתיחדא יחודא תתא³²⁹⁹ לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא יהו"ה אלהינו יהו"ה³³⁰⁰ גוונין סתימין דלא אתחזון ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה³³⁰¹ גוונין [בקשת] [לקשת] לתתא³³⁰² לאתיחדא בהו חור סומק וירוק³³⁰³ כגוונין סתימין³³⁰⁴ ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד : תרגום :

(קסב) עי' זהר ח"ב נב ע"א: אמר רבי שמעון האי הוא שמא קדישא עטורא דאבהן [דמתעטרא] [ומתעטרא] בגלופייהו בחבורא כחדא ושליו דרתיכא קדישא ואתכליל בארבעין ותמניא תיבותא³³⁰⁵ דאיהו שלימו דכלא ועקרא דשרשין : תא חזי גופא דאילנא אנ"י אל"ף נו"ן יו"ד³³⁰⁶ רישא דכל³³⁰⁷ ענפי אילנא וה"ו (ו"ה)³³⁰⁸ והא אתערזו חבריא כללא דענפין ונפא ושרשא בארבעין ותמניא תיבין והא אתרשים בתלת עלמין [עלאין³³⁰⁹ ובתלת עלמין] תתאין : לקבליה קדוש קדוש קדוש ה' צבאות (ישעיה ו ג) קדוש לעילא קדוש באמצעיתא קדוש לתתא³³¹⁰ קדוש חסד קדוש גבורה קדוש תפארת וכלהו בשבעין ותריין אתגליפו כמה דאתמר בריך הוא בריך שמה לעלם ולעלמי עלמין אמין³³¹¹ :

³²⁹⁸ פי' הם מרכבה של המלכות שמתראים בה הארת חג"ת וענפיהם הם מיכאל גבריא רפאל שהם ענפי חג"ת (מ"מ).

³²⁹⁹ פי' הנערות שתחת המלכות שהם הגוונין הנזכרים הם מתייחדים ונקשרים כעין יחוד אל הספירות, וז"ש לפום יחודא דלעילא כמו שנקשרות הספירות כן נקשרות ומתייחדות הכוחות האלו שהם דוגמתם למטה במלכות והיינו דמפרש ה' אלהינו ה' (הכי) [הני] חסד גבורה תפארת חסד דין ורחמים גוונין סתימין דלא אתחזין שהם באצילות ואתקשרן אל מקום אחד בסוד היסוד הכולל ומייחד כל אלו הבחינות כדפי' והיינו ייחוד עליון כדאמרין לא שהם מתייחדים למטה במיכאל"ל גבריא"ל רפא"ל כי זה ענין ייחוד אחר כדפי' לעיל בשערים הקודמים אלא ייחודא חדא (קדמאה) עילאה הם בעצמם מתייחדות והיינו נצח והוד משותפות עם חסד וגבורה בענין שכל ששה קצוות נקשרות עם הייחוד הזה והיינו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שהוא קשר וייחוד שש קצוות (כאחד) [באחד] שהוא היסוד ושם המלכות משותפות כדפי' לעיל (אור יקר), פי' הגוונים של המלכות תלויים בגוונים של ז"א, כשמאירים של ז"א גם של המלכות מאירים (מ"מ).

³³⁰⁰ הם חג"ת דז"א, חסד, אלקינא גבורה, ה' ת"ת (מ"מ).

³³⁰¹ והוא יחוד ז"א (מ"מ).

³³⁰² פי' מיכאל גבריא רפאל, שהם מרכבה דמלכות, והם הגוונים הנראים בקשת בעולם הזה (מ"מ).

³³⁰³ פי' לחבר עמהם הארת חג"ת עם ענפיהם שהם מיכאל גבריא רפאל שהם נגלים (מ"מ).

³³⁰⁴ הם חג"ת העיקרים (מ"מ).

³³⁰⁵ מ"ח תיבין בג' אלו הפסוקים כמ"ש במ"א שחשיב אל זה לשנים (פי' כי כל התיבות שהן במקף נחשבין לאחד חוץ מתיבת אל זה חושב הזהר לשנים – רד"ל ורמ"ש), לא כמ"ש בספרים שלנו, והן ט"ו י"ז ט"ז וכן מ"ח שמות עד וה"ו שני שהן כללא כמ"ש למטה (יהל אור).

³³⁰⁶ ויקרא קנא (הערת הזהר).

³³⁰⁷ רישא דכל ענפי אילנא וה"ו וו"ה ט"ס וכצ"ל "שרשא דכולא וענפי דאילנא וה"ו וה"ו, ור"ל שהשם הזה נחלק לג' חלקים רישא וה"ו והוא דרגא דג"ר שרשא דאילנא והוא שרש של זו"נ וז"ש שרשא דכולא ר"ל של שניהם וה"ו השני הוא ו"ק אנ"י הוא מלכות עטרת בעלה באמצע היכל הקדש והיא איומה כנדגלות לג"ר (יהל אור).

³³⁰⁸ (וה"ו) דפ"ו.

³³⁰⁹ והן ג' הנ"ל שכוללן ע"ס דאצילות וכנגדן ב"ע שמקננין בהן, וז"ש ובתלת עלמין תתאין (יהל אור).

³³¹⁰ וג"ר בכלל בינה והיא מע"ס שלימתו שכל ג"ר מע"ס שלימין והן ג' פ' ג' ומלכות משלמת לע"ס, וז"א ו"ס בפ"ג ומל' משלמת לז"א לז"ס, ומלכות ד"ס פ"א ג' ומלכות שלה משלמת לד"ס וזהו סוד יו"ד י' בג"ר ו' בז"א ד' במלכות, וכן כאן בכל השם ו"פ י"ב וע"ל בפ' תצוה קפ ע"א (והענין היא מסטרא דאבא הוא ג' שהוא א"ב ומסטרא דאבא י"ב שהוא גד"ה כמ"ש מעבר לדף) ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטריין וכד אתתקן תריסר כו' ע"ש והן ג"פ בשם הראשון וב"פ בשם האחרון ופ"א בשם

תיקון חלק ה

תרגום: §

(קסג) עי' זהר ח"ג רעו ע"ב: עי' זהר ח"ג רעו ע"ב: פתח ואמר רעיא מהימנא האי כלה דילך קב"ה יחב לה לאברהם לגדלא [לה לגבך] (לך לגבך) ובגין דאיהו נטיר לה אתקריאת ברתיה הה"ד בת היתה לו לאברהם ובכל שמה³³¹² ובה קיים כל אורייתא כלה ואפילו עירובי תבשילין הה"ד (בראשית כו ה) וישמור משמרתו וגו' ואיהו הוה לגבה אומן כגון (אסתר ב ז) ויהי אומן את הדסה וקב"ה בריך לין³³¹³ בגינה הה"ד (בראשית כד א) ויי' ברך את אברהם בכל וגדיל ל(י)ה מכל מדות טבין וגמיל לה חסד וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם והוה ביתיה בגינה פתוח לרוחה למגמל חסד עם כל באי העולם³³¹⁴:
תרגום: §

(קסד) עי' זהר ח"א טז ע"ב: ויקרא אלהי"ם³³¹⁵ וגו' (שם ה) מהו ויקרא קרא וזמין לאפקא מהאי אור שלים³³¹⁶ דקיימא באמצעיתא³³¹⁷ חד נהירו דאיהו יסודא דעלמא דעליה קיימין עלמין³³¹⁸ ומהוה אור אשלים עמודא דאמצעיתא³³¹⁹ אתפשט יסודא חי עלמין³³²⁰ דאיהו יום מסטרא

האמצעי, ואין חלוק בין הנ"ל אלא ששם הכל בג' וכאן ב"ב והכל א' כמש"ש למעלה ואינו צירופא דשמה קדישא וברזא דשבעים ותרין אתון כנ"ל וכלא מרזא דתלת נקודין כו' ע"ש ושם נכלל ביה"ד וכאן בוא"ו (וכנ"ל דמסטרא דאבא ג' יודין של הי"ד ומסטרא דאמא ג' ווין של הה"א) ר"ת ג' שמות הנ"ל כמ"ש בתז"ח וכמו שנכלל בג' מלמעלה למטה כן נכלל בג' ברוחב ג' קוין חד"ר וכמ"ש בענין ג' סעודות וכן לענין קדושה, וז"ש קדוש לעיל כו' קדוש חסד כו' וכן השם ע"ב נכלל בהם כמש"ל נא ע"ב, וכאן למעלה וז"ש וכלהו בע"ב אתגליפו כמה דאתמר ר"ל למעלה (יהל אור). היסוד משפיע תיכף להמלכות, וזהו שאמר (ישעיה ו ג) וקרא זה אל זה, שנמשך האור מה"ב שבת"ת לה"ב שביסוד, ואמר (שם) קדוש קדוש קדוש, שהוא קדוש לעילא, קדוש באמצעיתא, קדוש לתתא וכמ"ש בפ' בשלח (נב סע"א), ועי"ז מלא כל הארץ כבודו, כי מקבל המלכות, שהיא הארץ קדישא (ביאורים ח"א פד ע"ג).
³³¹¹ כאן שייך אמר רבי ייסא (דפ"ק).

³³¹² שהרי ה' מדות גגתנ"ה הם בסוד כ"ל. ועכשיו היתה מתחלת להתפשט במה שהוא כ"ל. ומה גם דחסד אקרי (תהלים מב, ט) יומם, דכליל כולהו יומי. וזהו בכל, פי' שמתפשט בכל, ושצריך שכל שפע הבא לעולמות התחתונים אינו בא אלא בצוות החסד שלה, ולכן חסדה נקרא בכל. ומה שנזכר למטה שיש שם ב"ן בחסד, נראה שגם שם ב"ן גי' ע"ב אם תמנה הד' ההין בצורת ד"ו. ועוד שגם שם ב"ן שהוא גי' בכ"ל ה"ס החסד דאתגלי בפום אמה, כמ"ש בסה"כ בדרוש אכילה ושתיה בסוד (שמות כ, ה) אל קנא. ואמנם אברהם היה מתגבר בכל כחו להחזיק אותו התפשטות של הגדולה שלה, בין בקיימו כל התורה, שיסודה מאבא, שורש החסדים, ובין במעשיו במעשי החסד עם כל באי עולם. ועוד הפליא להמשיך עליה אור י"ג מדות ששרשם מ"ג חיותות דהיינו י"ב ווין של ג' ע"ב שבחסד עילאה כנודע מיחוד היודין והוין, וי"ב ווין הוא בגי' חס"ד. ולכן ג' השמות ו"ה"ו א"י ו"ה"ו ר"ת ו"א"ו, י"ג. וענין סוד שלהם הוא כי ו"ה"ו הראשון הוא השם הראשון, ושם אנ"י הוא שם ל"ו שהוא חצי ע"ב, ושם ו"ה"ו האחרון הוא שם מ"ח שהם שני שלישים ע"ב. הרי שבשלשתם נרמז ראשו וחציו ושלישו, ולכן אמר שבהם נכללים ע"ב שמות, וא' היתירה שבוא"ו ה"ס מזלא י"ג הכולל כולם כנודע שסודו אה"ה, וזה סוד הא'. באופן שבהיות הנוק' בתכלית הקטנות גדל כחו של אברהם אבינו ע"ה להרקייע רקיע חסדה בכח מעשיו וכוונותיו, והמשיך אור חסד העליון. וזה נשלם אחר שגבר חסדו בעקידת יצחק, ואז היה בן קל"ז שנה שהוא גימ' וא"ו אל"ף וא"ו, בסוד ג' שמות הנ"ל הכוללים שם ע"ב, ואז נאמר ו"ה"ו ברך את אברהם בכל, שהיה (בראשית כד, א) זקן בא בימים, העליונים, שסודם מחסד ולמטה, והבן שאז נאמר בתורה שאברהם ישב (שם כג, ב) בקרית ארבע, שסודו יחוד ד' שמות הו"ה אה"ה הו"ה אדנ"י וכו' (רמ"ז). דכלילת מכל, ובה כל אורייתא. וז"ש ובה קיים כו' (יהל אור).

³³¹³ בגינה כו'. צ"ל בגינה. ור"ל דבית הוא שכינה, והוי פתוח כו' במדת החסד, דסליק לה בגדולה כנ"ל (יהל אור).

³³¹⁴ עולם (דפ"ו).

³³¹⁵ עי' ז"ח י ע"ב בסת"א ששייך לכאן (הגהות הגר"א).

³³¹⁶ עי' זוהר הרקיע.

³³¹⁷ ת"ת (רח"ו).

³³¹⁸ כל העולם כולו עומד על סנפירו של הליתן, הרי הוא היסוד. ולכן נקרא "יסוד" ע"ש שהעולם קיים עליו (דע"ה ח"ב מה ע"ג).

³³¹⁹ "עמודא דאמצעיתא" נמחק בהגהות הגר"א, ובמקומו איתא "באמצעיתא".

³³²⁰ עי' זוהר הרקיע. נקרא "מוסף" ע"ש שכל עיקרו נעשה רק על ידי תוספת אור (ביאורים ח"ב סה

תיקו"ז חלק ה

דימינא³³²¹ ולחשך³³²² קרא לילה (שם) קרא וזמין ואפיק מסטרא דחשך חד נוקבא סיהרא³³²³ דשלטא בליליא ואקרי לילה רזא דאדנ"י אדון כל הארץ: תרגום: §

(קסה) עי' אד"ר קמ ע"א: ותאנא האי חכמתא דאתכלילא בארבע אתמשכא בהני שערי דאינון תליין תלין על תלין (נ"א הוא) וכלהו קשיין ותקיפין ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ואלף אלפין ורבוא רבבן תליין מנייהו דליתהון בחושבנא הה"ד קווצותיו תלתלים תלי תלים (שיה"ש ה יא): תרגום: וכן למדנו: החכמה הזו שנכללה בארבעה, נמשכה באלו השערות, שהם תלויים תלים על גבי תלים (הוא), וכלם קשים וחזקים, ונמשכים ויוצאים כל א' לצדן, ואלף אלפים ורבוא רבבות תלויים מהם שאין להם חשבון. זהו שנאמר "קווצותיו תלתלים" - תלי תלים. מאיר האדרא: ותאנא האי חכמתא³³²⁴ דאתכלילא בארבע - דהיינו כאשר האיר אור המו"ס הכוללת את כל ג' המוחין, יחדיו הם חשובים ד'. אז נשלם שם הוי"ה וד' מוחין, ונשלם אבי"ע (ב"ע רטו ע"א). אתמשכא בהני שערי³³²⁵ - שהשערות הם חלולים, ומשם יוצא אור המוחין הרי הם מבויעין דחכמתא (ב"ע ריד ע"ב), הנמשכים בפנימיות חלל השערות, הרי הם צינורות ההשפעה אשר כל א' מהם מיוחד לדבר פרטי וכפי שיעורי ההנהגות והאורות הנצרכים לעולם, כפי ששיערה חכמתו של יוצר בראשית, אתמשכן הד' מוחין בהני שערא כו', שכן השערות הם שרשי הדינים שהרי הם נותנים גבול לשפע, ולכן משערות רישא דז"א יונקים הקליפות שהמה התוצאות של הדינים והגבולים (ב"ע רטו ע"א). דאינון תליין תלין על תלין (נ"א הוא), וכלהו קשיין ותקיפין - קשיותם היא מחמת היותם שרשי הדינים, ובהאיר אור החכמה נמתקו הדינים של מלכין דמיתו (ב"ע רטו ע"א). ואתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי - כאשר נמתקו הדינים, אזי אתמשכו ונגידו כל חד לסטרוי ע"י קו המדה ה"ה מסט' דבוצינא דבינה בהארת אור החכמה ה"ה נביעו דבירא וכמש"ל. לכן נקט בכפל לשון ואמר "אתמשכו" דהיינו מסט' דחכמה, "ונגידו" דהיינו מסט' דבינה (ב"ע רטו ע"א). ואלף אלפין ורבוא רבבן תליין מנייהו - כל שיערה ושיערה הוא הנהגה אחרת ששיערה מחשבתו ית' ולכן מספר השערות הם כפי שיעורי ההנהגה ששיערה מחשבתו ית' (ב"ע רטו ע"א).³³²⁶ דליתהון בחושבנא - למימרא שאין חשבונם מושג לתחתונים, שהרי לא ביאר מספרם בשום מקום, שכן דבר זה נסתר מכל עין, ותלוי בעומק המחשבה העליונה כפי שיעור חכמתו ית' (ב"ע רטו ע"א). הה"ד קווצותיו תלתלים תלי תלים (שיה"ש ה יא) - דהיינו שהם הרבה ואין להם חשבון (ב"ע רטו ע"א).

היינו שיש הסתר על הסתר לגילוי הפנימיות. ועיי"ש עוד קלו ע"א. ז"ל: תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידן בהון דכיין ומסאבן ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטריין דאינון מסאבן תרגום: למדנו: בגולגולת הראש אלף אלפי רבוא ורבוא רבבות קוצי של שערות שחורים. והם מסובכים זה בזה ומעורבים זה בזה, אין שיעור לשערות שיש בכל קוצא וקוצא שנאחזים בהם, טהורים וטמאים. ומכאן נאחזים טעמי התורה בטהור וטמא, בכל אותם הצדדים שהם טמאים. מאיר האדרא: אחר שביאר את כללות עניין גלגלתא דז"א, הכתר שלו וג' מוחין חב"ד, בא לפרש את האורות שיצאו ע"י בקיעת המוחין לחוץ. ומתחיל בשערות הגלגלתא, שהם היותר עליונים ותליין בגלגלתא בכתר. והנה יש ג' מיני שערות (עי' לקמן ד"ה יתבין קוצין) ה"ה קוצין נימין ושערות, ומתחיל כאן בשערות הגדולות, ומספר השערות הוא כפי מספר שיעורי האורות הנמצאים במוחין. ויעויין לקמן דהשערות הם אוכמן וטעמו הוא כי שם הוא מקום אחיזת הקליפות ובסוד

ע"ב).

³³²¹ חסדים שבו (רח"ו).

³³²² גבורה (רח"ו).

³³²³ מלכות (רח"ו). כלומר עטרת היסוד, ובה יזכו למלכות (בהגר"א על ספד"צ י ע"ג ד"ה וזהו).

³³²⁴ גי' בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה וז"ש אוכמן "דאתכליל", וכא ע"ג ד"ה בעמר גורס דאתכללא.

³³²⁵ דז"א. ועי' סוף הד"ה מש"כ בשם בהגר"א על תיקו"ז.

³³²⁶ גי' ב"ע רטו ע"א "דלית להון חושבנא".

תיקו"ז חלק ה

מש"כ חז"ל האי שחור אדום הוא אלא שלקה (נדה יט ע"א)³³²⁷, כלומר כידוע שאדום הוא הצבע המרמז לדינים, והשחור בכללו (ב"ע קנה ע"ב). תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא – זהו חיסרון בז"א לגבי א"א, שנימין דז"א אינם דוחין את החיצונים משא"כ בא"א (בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג ד"ה מתקלא, וכן ה ע"ג ד"ה עמר נקי, וכן בהגר"א על תיקו"ז קמג ע"א אדהכי). פי' עניין הסיבוך, שכן בו נאחזים טהורים וטמאים כאחד, והן מתפרשין לכמה מדריגות כידוע, כמה מיני רחמים וכמה מיני דינים ומארי מתקלא (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד ד"ה וענין הסיבוך)³³²⁸. כאן השערות תלויים על גבי האזנים כדי שלא יוכל לשמוע (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה אוכמן), השערות של ז"א אינם בסידור נכון כמו בע"ק. טעם הדבר, שכן בז"א השערות מסתבכין מכח יניקת הקליפות דאזלין בערבוביא וכמו שהיה בעולם התווה, שכל אחד מהם היה נכנס בגבול חבירו ולוקח את האורות של חבירו (ע"ח נקודות ה'). והנה כתוב כאן גם ש"מסתבכים" וגם ש"מתערבין" לרמז שא' הוא בקדושה בכלילות האותיות וכדלקמן, והב' הוא בקלי' דאחידן בהו (ב"ע קנו ע"א). כאן הוא השורש של הנהגת צדיק ורע לו, וכל מה שנראה עיוות הדין (פת"ש א"א יד). ולית חושבנא לנימין – דהיינו כל ההנהגות דכלילין במוחין, הרי הם כל פיקודין דאורייתא שאין להם גבול (ב"ע קנו ע"א). וז"ס מאמרם ז"ל "תילי תילי הלכות על כל קוץ וקוץ" (מנחות כט ע"ב) (ב"ע קנה ע"א). דכל קוצא וקוצא דאחידן בהון דכין ומסאבן – כאן מתבאר החסרון המצוי בשערות הראש דז"א (בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ג ד"ה ואבא), שכן יש כאן עירבוב של רחמים, דינים, ומארי מתקלא³³²⁹ (בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ד ד"ה וענין הסיבוך). וז"ס נשמות ישראל³³³⁰ דאתיין מסט' דקדושה ונמשכים מג' מוחין חב"ד, ובסוד מאמה"כ ר"ק עם חכם ונבון כו" (דברים ד ו)³³³¹. והנה מש"כ שהם "מסאבן" הוא מחמת הקלי' דאחידן בהו, משם יונקים גם נפשין דאו"ה (ב"ע קנו ע"א). לכן כאן הוא שורש המציאות של יצר הטוב ויצר הרע, וכן מלאכים לטוב ולרע. והרע הוא שורש לכחות הטומאה (פת"ש גדלות דז"א נו). ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטריין דאינון מסאבן – השערות המה כנגד אותיות התורה, ומכח בחינה זו הוא שכל התורה היא בדכיו ובמסאבו, את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו, בבחי' טמא וטהור, כשר ופסול, אסור ומותר³³³² וכ"ז כדי לאסתמרא מסט"א. ולכן יש צורך לתקן השערות דז"א כדי שלא יינקו מהם הקלי' (ב"ע קנו ע"א).

תרגום: §

(קסו) עי' זהר ח"ג לז ע"ב: ובגין כך אזהר לון (ו)לכחני לבתר דכתיב (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש ובכמה גוונים ערבבו חדותא דכנסת ישראל חד דלא אתנסיבו ולא אתחזיין לקרבא ולא תברכא עלמין על ידיהו וחד דלא הוה שעתא³³³³ כדקא יאות וחד דדחקו שעתא וחד דהא מקדמת דנא נפק נמוסא דילהון³³³⁴ ויקריבו לפני יהו"ה אש זרה וגו' (שם י א) ודאי מלה אחרא³³³⁵ אתקשרו בקשורא דא ושרו (דשרו) לכנסת ישראל לבר³³³⁶.
תרגום: §

³³²⁷ לשון זו של חז"ל מובאת בבהגר"א על ספד"צ כ" ע"א ד"ה חד רגשא, וכן בשער מאמרי רשב"י, ועי' ב"ע קסט ע"ב, שאורות המאירים דרך נקבי הראש באים מבקיעת המוחין בלבד, ולכן כאן על אף שהם "שערין אוכמין", אעפ"כ הם אינם אלא שורש הקלי' מסט' דקדושה.

³³²⁸ ע"ש בדברינו.

³³²⁹ לשון זה מובאת לקמן ד"ה תנא בכל קוצא.

³³³⁰ ששרשם בז"א.

³³³¹ צ"ע לכאורה, שהרי אין מבואר בפסוק זה כי אם רמז לחכמה ובינה (חכם ונבון) והיכן רמז כאן לדעת. ואולי צ"ל שעיקר הראיה היא מזה שהעם שייך לב' הצדדים חו"ב כאחד, וממילא נכלל בהם דעת.

³³³² עי' פת"ש נתיב א"א פתח כ"ו שו' בחי' אלו טמא טהור וכו' הם מרמזים לר"ק.

³³³³ פי' דבבוקר כתיב (מ"מ).

³³³⁴ פי' ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו (מ"מ).

³³³⁵ הקליפה (מ"מ). מלכות הרשעה (דע"ה ח"ב פד ע"ג).

³³³⁶ כל ה'ט' עליונות יחדו כהוגן לבד המלכות, כי המלכות היא מתפשט בב"ע, ובה הוא סוד היין הצריכין שמירה חותם בתוך חותם (ע"ז לא ע"א) כמ"ש הרב בתיקון הירח (פרק ג) (דע"ה ח"ב פד ע"ד). וע' עוד בתו"כ (פ' שמיני שם) ובגמרא עירובין (סג ע"א) ובמדרש (ויק"ר פ' כ) ובזוה"ק (פ' צו לג סע"ב) (דע"ה שם).

תיקון חלק ה

(קסז) עי' זהר ח"א ריט ע"א: תניא אמר רבי יצחק כתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה הללויה אמא ידיעא³³³⁷ הבנים מאן אינון³³³⁸ אמר רבי שמעון הא תנינו³³³⁹ תרין בנין אית לקב"ה חד דכר וחד נוקבא דכר יהביה ליעקב³³⁴⁰ דכתיב (שמות ד כב) בני בכורי ישראל וכתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בך אתפאר³³⁴¹ בת יהבה לאברהם³³⁴² דכתיב (בראשית כד א) ויהו"ה ברך את אברהם בכל בת היתה לו לאברהם ובכל שמה ואמא רביעא עליהו דינקא להו ועל האי כתיב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים.
תרגום: §

(קסח) עי' זהר ח"ג נח ע"א: ויאמר יהו"ה אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' (ויקרא טז ב) אמר רבי אבא זמנין אית קמי קודשא בריך הוא לאשתכחא רעוון ולאשתכחא ברכאן ולמתבע בעותי ו(ל)זמנין דרעוון לא אשתכחו וברכאן לא מזדמנן ודינין קשיין מתערין בעלמא וזמנין דדינא תליא:

תא חזי זמנין אית בשתא³³⁴³ דרעווא אשתכח³³⁴⁴ וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח³³⁴⁵ וזמנין אית בשתא דדינא אשתכח ותליא³³⁴⁶ זמנין אית בירחי דרעווא³³⁴⁷ אשתכח בהו וזמנין אית בירחי דדינין אשתכחו³³⁴⁸ ותליין על כלא זמנין אית [בשבועי] (בשבוי) דרעוון משתכח³³⁴⁹ וזמנין אית [בשבועי] (בשבוי) דדינין משתכח³³⁵⁰ בעלמא³³⁵¹ וזמנין אית ביומי דרעווא אשתכחו³³⁵² ואפילו בשעתו ועל דא כתיב (קהלת ג א) אתבסמא³³⁵¹ וזמנין אית ביומי דדינין תליין ומשתכחו³³⁵² ואפילו בשעתו ועל דא כתיב (קהלת ג א) ועת לכל חפץ וגו' וכתיב (תהלים סט יד) ואני תפילי לך וגו' וכתיב (ישעיה נה ו) דרשו יהו"ה בהמצאו וכתיב (תהלים י א) למה יהו"ה תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה וכתיב (ירמיה לא ב)

³³³⁷ בינה, אמנם בבנים אפשר לפרש על ב' דרכים, אם שנאמר שיהיו ו' בנים ובת א', כענין לאה שילדה ו' בנים ובת, וזה הוראה אל ו'ק חשבוות כל א' לעצמו, ומלכות למטה מהם. או שנאמר שכולם נכללים בת"ת, ויהיה בן א' ובת אחת, בסוד ד"ו פרוצפים, כי הת"ת כולל ו'ק והמלכות ו'ק וכו' (אור יקר). פי' בינה (מ"מ).

³³³⁸ פי' אם הם זזין דווקא אם שגם ב"ע בכלל (מ"מ).

³³³⁹ פרדס ש"ח פי"ז (ד"א).

³³⁴⁰ כאומר בן שלי שאין זולתו ואי ס"ד לומר בני בכורי אמנם יש בן שאינו בכור דהיינו הפשוטים האחרים (אור יקר).

³³⁴¹ דהיינו לשון תפארת לשון פארות שהם ו' ענפים (אור יקר).

³³⁴² כי אברהם לא נכנס אלא בסוד הגרים במלכות לבד וכו', וא"כ לא היה הכניסה להיות ישראל כולל כל האצילות, אם לא שנאמר כי בבן ובת נכלל הכל, שאם לא כן היה צריך העלת המעלות יותר, אלא ודאי כדפי', שהכל נכלל בבן ובת. וזו מעלה יותר ויותר מו' בנים. ובהיות בבן ובת לבד, אז אימא רביעא עליהו וינקא להו, והם רחמים גמורים כולם שוים, בן א' ובת רחמים גמורים, כי בהיותם ו' בנים שמורה פרוד בקצוות כל א' לעצמו, אדרבה זה יהיה בהסתלק הבינה מהם, ואז הגבורה דין לעצמה וכל א' פועל לעצמו ועל כזה נאמר "לא תקח האם על", כלומר לא תקח האם מעל הבנים וישארו אז בדין ובפירוד. וא"ת והא קיימא לן שאין פגם מגיע בג' ראשונות, לזה אמר כי בערך סלוקה מעל הבנים יש בה ערוה, וז"ש וכתיב "אמך היא" וכו' (אור יקר).

³³⁴³ גילויי כל האורות דהאצילות כולו הם מתחלפים בגילויים תמיד לפי הזמנים, וכמ"ש בזוהר (אחרי מות דף נח סע"א) וכו' והרי מתחלף גילויי כל האורות דאצילות לפי החדשים ולפי הימים שבכל חודש, אשר כ"ז הוא ע"פ חשבון הלבנה. והרי הם כולם ע"פ שליטתה דוקא (דע"ה ח"ב קנה ע"ג). ועי' כללים ח"א טז ע"ג וע"ד.

³³⁴⁴ אדר ניסן אייר סיון (רח"ו).

³³⁴⁵ תמוז אב טבת ושבת (רח"ו).

³³⁴⁶ אלול תשרי חשוון וסלו (רח"ו).

³³⁴⁷ במלוי החדש (רח"ו).

³³⁴⁸ י"ד ימים אחרונים (רח"ו).

³³⁴⁹ אגד"ו (רח"ו).

³³⁵⁰ ב"ה (רח"ו).

³³⁵¹ עד חצות היום (רח"ו במ"מ).

³³⁵² מחצות היום ואילך (רח"ו).

תיקון חלק ה

מרחוק יהו"ה נראה לי³³⁵³ וזמנין דאיהו קרוב דכתיב (תהלים קמה יח) קרוב יהו"ה לכל קוראיו בגין כך ואל יבא בכל עת אל הקודש³³⁵⁴ וגו' (ויקרא טז ב):

תרגום: §

(קסט) עי' זהר ח"ב מא ע"ב: קדש לי כל בכר פטר כל רחם וגו' (שמות יג ב) פקודא דא לקדש בכר בהמה³³⁵⁵ ועם הארץ צריך³³⁵⁶ תרין [מלין] אמילין חד דיהא פדוי מתחות שלטנותא³³⁵⁷ דיצר הרע דאיהו אדון דיליה כגוונא דאמר יעקב לעשו³³⁵⁸ (בראשית לג יד) יעבר נא אדני לפני עבדו בהאי עלמא³³⁵⁹ אדון מצד חובין [דנפישין] (דנפישין) על גופא כמה דאוקמוה חייבא יצר הרע שופטו [זכאה] (כאזי) יצר הטוב שופטו בינוני אח דיצר הרע ואח דיצר הטוב אחי יהי לך אשר לך³³⁶⁰ (בראשית לג ט):

תרגום: §

(קע) עי' זהר ח"ב צא ע"א: ורזא דא (משלי ל כא) תחת שלש רגזה³³⁶¹ ארץ ואיהו לא תעשה לך חד פסל תרין וכל תמונה תלת וארץ דא על דא אתרגיזת פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים (שמות כ ה) אילנא חדא דאינציב חדא ותרין זמנין וותלת זמנין וארבע זמנין ואתפקד על חובי קדמאי אב ובן שלישי ורביעי חד הוא (לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא וגו') כד לא ואתתקן (מתתקן) ולא חייש לאתתקנא וכן בהפוכא ודא (דא) לאילנא דאיהו אתתקן כדקא חזי וקאים על קיומיה³³⁶² ועושה חסד וגו'³³⁶³:

תרגום: §

(קעא) עי' זהר ח"ב קמ ע"ב: עי' זהר ח"ב קמ ע"ב: ותא חזי בזמנא דקב"ה אתרעי בנשמתיא דבר נש לאתהנאה ונ"א לאתנהרא בה מחי לגופא בגין דתשלוט נשמתיא דהא בעוד דנשמתיא עם גופא נשמתיא לא יכלא לשלטאה וכד אתרע ונ"א אתברו גופא נשמתיא שלטא צדיק יבחן מאי צדיק יבחן כמה דאת אמר (ישעיה כח יז) אבן בחן הכי נמי צדיק יבחן אתקיף ליה כהאי אבן בחן דהיא פנת יקרת הכי נמי צדיק יבחן³³⁶⁴ ורשע ואוהב חמס³³⁶⁵ שנאה נפשו (תהלים יא ה) מאי שנאה נפשו

³³⁵³ ר"ל אע"פ שהקב"ה מתרחק ממני עכ"ז נראה לי (מ"מ).

³³⁵⁴ פ' אלא בעת רצון וזה כפי הפשט ולכך ר"ש חלק עליו ואמר שהכתוב מדבר ע"ד הסוד וכדמפרש (מ"מ).

³³⁵⁵ ע"ש המאמר (יהל אור).

³³⁵⁶ ר"ל חד שיצא מרשעו להיות בינוני ושני להיות צדיק והן ב' פקודין פדיון פטר חמור וקדוש בכור פדיון פטר חמור להיות בינוני כמ"ש בפקודא שאח"ז וקדוש בכור בינוני להיות צדיק כמ"ש (יהל אור).

³³⁵⁷ ברשע כנ"ל (יהל אור).

³³⁵⁸ ר"ל מסטרא דבינוני ועל הרוב דיבר שהעולם נדון אחר רובו (יהל אור).

³³⁵⁹ ר"ל ש לפני עבדו (יהל אור).

³³⁶⁰ כמ"ש שלי שלי שלך שלך מדה בינוני שהיצר הטוב ויצר הרע כ"א לעצמו במדה שקולה וכשפעם זה מתגבר ופעם זה זהו עם הארץ שלי שלך שלך שלי ושהכל ליצר הרע רשע שלי שלי שלך שלי ושהכל ליצר טוב שלי שלך שלך חסיד (יהל אור).

³³⁶¹ ואף שכתב ה' אלקיך, כבר פ' שהוא ענין אחר לאתער אלבא כו' (יהל אור).

³³⁶² כדן (נוסף במ"מ).

³³⁶³ ור"ל כמ"ש הרב שפסוק פוקד עון אבות וכו' הוא באדם אחד שנתגלגל ג' פעמים, עם פעם ראשונה הם ד' פעמים, ואינו מתגלגל רק אלו הוד' פעמים דווקא ותו לא, וכל זה אם לא עשה שום תיקון בד' גלגולים הנז'. אבל כשעושה שום מצוה בכל פעם, אזי מתגלגל אפילו עד אלפים פעמים, וזש"ה פוקד עון אבות וכו' שפעם א' נקרא אב ופעם ב' נקרא בן וכו', עד רביעיים, דהיינו ארבעה פעמים דווקא. וכל זה אם הוא לשונאי, אבל ועושה חסד, דהיינו אם בכל פעם עושה שום מצוה יתגלגל עד אלפים, עכ"ל בספר הגלגולים (מ"מ).

³³⁶⁴ עי' בהגר"א בתז"ח לו ע"ב ד"ה כל הבן כו' - כל דעסקין ברזין שהוא היאורה אותן תשליכוהו כמ"ש"ל שם וכד אתגלי לך אילנא דחיי בדרא בתראה כו' כמה נסיונות כו' ואורייתא אתחזרת לון נסיון לאינון דמשתדלין בה ויהיוין בעאקו סגי כגוונא דמצרים דאתמר בה כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו ודא אורייתא דכתב כו' ולית מיתא דמארי דנהורא דאורייתא אלא כו' אבל אותן העוסקין בתורה שבע"פ תחיון שהן אינן יכולין לעמוד בנסיון רק הנ"ל כמ"ש"ל דף ע"ו ע"ג ובה נתנסו אבהן ובזמנא דנתנסה כו' בההוא זמנא כו' עאכ"כ מאן דאתנסא בגין שכינתא בגלותא בגין כו' וכ"ז ברזין דאורייתא ה' צדיק יבחן שכל רזין בצדיק כמ"ש בתיקונים תי"ט דא יסוד דאיהו רזא דאורייתא כו' כמ"ש (תהלים

תיקון חלק ה

ס"ד דקב"ה הוי³³⁶⁶ דנפשו שנאה³³⁶⁷ לההוא רשע אלא ההוא דרגא דכל נשמתין תליין ביה שנאה נפשו דההוא רשע דלא בעיא לה כלל לא בעיא לה [לא] בעלמא דין ולא בעלמא דאתי ובגין כך כתיב ורשע ואוהב חמס שנאה נפשו ודאי דבר אחר שנאה נפשו כמה דאת אמר (עמוס ו ח) נשבע אדני יהו"ה בנפשו³³⁶⁸ ובגין כך צדיק יבחן: תרגום: §

(קעב) עי' זהר ח"ב קכ ע"ב: ומסטרא דתבואות³³⁶⁹ ה' מיני נהמא תבירין מכלהו ואינן חטה ושעורה וכסמת ושבלת שועל ושיפון אמטיל לון לישראל הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהו"ה ראשית תבואתה בה³³⁷⁰ כד יפקון מגלותא הכי יהון תבירין עד דיתבריר בר [דאיהו אוכל מתוך פסולת דהיינו קש ערב רב]³³⁷¹ עד דיתבריר כבר דאתבריר מגו מוץ ותבין [וישתמודעו ישראל ביניהו]:

ועד דיתברירו מנייהו י' דאיהו מעשר³³⁷² [לא] שריא³³⁷³ על ה' דאיהו נהמא דה' מינין לקיימא אומאה (שמות יז יז) כי יד על כס י"ה ובגין דא מוץ ותבין אינו מחוייב במעשר עד דיתבריר לבתר דיתבריר מתכנשין לההוא אתר דאקרי ירושלם כמה דחטה ודבתר [בתר] דאתבריר קש ותבין מכניסין לה לאוצר הכי יתכנשון ישראל דאינן בר לירושלם דאיהי בנויה על הר יהו"ה [דאתמר בה] (דכתיב)

כה (יד) סוד ה' ליראיו ובריתו כו' סוד מן יסוד ובריתו י' מן יסוד אות ברית כידוע.³³⁶⁵ כי פשט הכתוב הוא לכאורה כי שנאה חוזר לה' ית' הנז' בראש הפסוק ה' צדיק יבחן והנה ה' ית' הנז' הוא שונא לנפשו של אותו הרשע וז"ש ורשע ואוהב חמס שנא ה' ית' לנפשו של הרשע הנז' וה"ל כאומרו ולרשע ולאוהב חמס שנאה ה' ית' נפשו של הרשע הנז' האמנם ק' לזה אומר שנאה בלשון נקבה והל"ל שנא נפשו ולכן אמר כי פי' הוא שחוזר אל השכינה שהיא אוצר הנשמות צרור החיים והיא נוקב' והיא אשר שנאה את הנפש הרשע דאינה נצרת בתוך אוצר ההוא ולכן אמר שנאה בלשון נקבה כי השכינה היא נקבה וכן צריך להגיה ס"ד דקב"ה הוי דנפשו שנאה נפשו דההוא רשע פי' כי ה' ית' שנא לנפש של אותו הרשע (רח"ו באוה"ח).³³⁶⁶ הוא דשנאה (אור יקר).

היינו נפשו של הקב"ה שהיא מואסת הרשע, זה אי אפשר מב' טעמים: א', דמשמע דנפשו שהיא המלכות מואסת אבל שאר המידות לא קאמר ועוד הרשע מואסת אבל נפש הרשע שמא אינה מואסת, לזה אמר אלא הפי' הנכון כי נפשו אהדר לנפש הרשע כ"ש הגוף והשתא אהדר המיאוס ממילא לההוא דרגא שכל נשמתין תליין ביה והיינו במלכות וגם בבינה וכ"ש שאר מידות אם ממקורה נמאסת כ"ש שאר המדרגות וז"ש ולא בעיא בה לא בעלמא הדין מצד המלכות ולא בעלמא דאתי מצד הבינה כי מאחר שהשנאה חוזרת לנפש ממילא דהיינו שהיא נאסמת ממקורה (אור יקר). פי' וכי ז"א שהוא רחמים שונא לרשע ותירץ אלא ההוא דרגא וכו' שהיא המלכות (מ"מ).

פי' כפי פי' א' נפשו דקרא היא נפש הרשע ולד"א פי' נפשו היא המלכות שהיא נפש ו' (מ"מ).³³⁶⁸

שאמר לעיל, עבורא דאינן ישראל (יהל אור).³³⁶⁹

רמז לה' מיני תבואות, והן ה', כנסת ישראל בגלותא (יהל אור).³³⁷⁰

ע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד). ז"ל השעה"פ: מרע"ה, הוא בחי' הדעת עצמו דז"א, אשר ממנו יצאו טיפי השחתת הזרע של אדה"ר, שהם בחי' כל בני ישראל, שבאותו הדור דגלות מצרים כנזכר, ונמצאו כי כל ישראל, וגם כל הערב רב שיצאו ממצרים, כלם ענפים וניצוצות טיפי הזרע, שיצאו מן הדעת עצמו העליון, והם ענפיו של מרע"ה. אלא שישראל היו נתקנים. והערב רב, לא היו נשמות נתקנים עדיין כפי הראוי להם כנזכר וכו' והנה אותם הענפים שלו, של השחתת הזרע, נתגלגלו בכל אותם הגלגולים הנז"ל, עד שבאו למצרים, ונתגלגלו שם כנזכר. והנה זמן גלות מצרים. משנכנסו לה בני ישראל, היו רד"ו שנים. ובק"ל שנים הראשונים, התחילו הענפים להתגלגל בבני ישראל ובערב רב כנזכר, והיו נצרפים ומתלבנים ומתבררים הטוב מן הרע, ולא נגמר ברורם, עד תשלום ק"ל שנים ההם, כדוגמת ק"ל שנים שפירש אדם והולידם כנזכר. ואחר שנשלם גלגולם וביורום, אז נולד מרע"ה, כנודע כי משה היה בן פ' שנה בצאתם ממצרים והנה ק"ל ושמונים, הם רד"ו, כי לא יכול משה שהוא הדעת עצמו הטוב לבא, עד שיתבררו ניצוצותיו הטוב מן הרע, ולכן כשנשלם ביורום, נולד הוא וכו' וז"ס, ותרא אותו כי טוב הוא, ר"ל, כי כל האחרים, היו טפות רע דהשחתת הזרע. אבל זה לבדו היה מן הטוב, שלא היה מהשחתת הזרע. ודע, כי כמו שטיפות השחתת הזרע ענפיו של הבל, שהיו כלולות מט"ר, נתבררו, והטוב שבהם ניתן אל בני ישראל, שנולדו באותם ק"ל שנים, ולכן נקראו דור דעה.

ר"ל חכמה כמש"ל, שאז ומלאה הארץ דעה (יהל אור).³³⁷²

דאין התבואה חייב במעשר עד שימרח, וז"ש ובג"ד מוץ (יהל אור).³³⁷³

תיקון חלק ה

(תהלים כד ג) מי יעלה בהר יהוה ומי יקום במקום קדשו נקי כפים ובר לבב נקי כבר דאיהו עבורא כד בריר מגו פסולת בההוא זמנא נשקו בר כדבקדמיתא דאתמר ביה (שיר א ב) ישקני מנשיקות פיהו בר תרגום בן בההוא זמנא דיהון נקיים כבר מגו קש ותבן שריא שמיה עליהו וקרא לון (שמות ד כב) בני בכורי ישראל: תרגום: §

(קעג) עי' זהר ח"א עו ע"ב: תאנא בתוקפא³³⁷⁴ דהרמנו³³⁷⁵ דמלכא³³⁷⁶ אנציב חד אילנא³³⁷⁷ רבא ותקיף [גו נטיען עילאין] (ונטיען) נטיע אילנא דא בתריסר תחומין אסתחר בארבע סטריין דעלמא³³⁷⁸ פרישא רגליה³³⁷⁹ ת"ק פרסי³³⁸⁰ מטלנוי³³⁸¹ כל רעותין דאינון פרסין ביה תליין כד אתער האי כלהו מתערין בהדיה לית מאן דנפיק מרעותיה לבתר כלהו³³⁸² ברעותא חדא בהדיה קם מלעילא³³⁸³ [נחית] (אתנחית) במטלנוי לגו ימא³³⁸⁴ מניה ימא (אתגלי) [אתמליא] איהו מקורא (דכל) [לכל] מיין דנבעין תחותיה מתפלגין³³⁸⁵ כל מימי דבראשית³³⁸⁶ שקיו דגנתא³³⁸⁷ ביה תליין כל נשמתין³³⁸⁸ דעלמא מניה פרחין נשמתין אלין עאלין³³⁸⁹ בגנתא³³⁹⁰ לנחתא להאי עלמא נשמתא כד נפקא אתברכא בשבע ברכאן³³⁹¹ למהוי אבא (לרוחא ודם) ולרוחא ורסו לגופא (ולמהוי) בסליקו ((נ"א) דדיוקנא עלאה הה"ד (בראשית יב א) ויאמר יהוה אל אברם הא נשמתא עלאה אבא (לרוחא ודם) ולרוחא ורסו לגופא בסליקו) דדיוקנא עלאה.

כד בעיא (נפשא) לנחתא להאי עלמא אומי לה קודשא בריך הוא למיטר פקודי אורייתא ולמעבד רעותיה ומסר לה מאה מפתחאן³³⁹² דברכאן דכל יומא³³⁹³ לאשלמא³³⁹⁴ לדרגין עלאין כחושבן³³⁹⁵

³³⁷⁴ הוא בוצד"ק (עי' לעיל טו ע"א), והוא סטרא דגבורה דעתיק, שהוא משחתא דכולא, דביה נעשה הכל (יהל אור).
³³⁷⁵ רצון העליון, שהוא הכתר (יהל אור).
³³⁷⁶ מלכות דא"ק, עתיק (יהל אור).
³³⁷⁷ יסוד (יהל אור).
³³⁷⁸ חגת"ם (יהל אור).
³³⁷⁹ נ"ה (יהל אור).
³³⁸⁰ הן נ' תרעין דביה שמתפשטין עד הוד כ"א כלולה מעשר ונכללין ביסוד שלכן נקרא כל, גימ' נ' (יהל אור).
³³⁸¹ דהיינו ההארה היוצאת מראש ז"א ונגזרת ביסוד (בהגר"א על ספד"צ יב ע"א וז"ש בזעיר).
³³⁸² בזה ירמוז חזרת החסדים ממטה למעלה להגדיל את כל הזעיר בהתגלות החסדים, ואפילו הדעת עצמו מתגלה ונקרא דעת מגולה וכנזכר בספר אדם ישר (ע"ח שער כה דרוש ג). וז"ש "לבתר", פי' אחרי שיש בחי' חסדים בתוך היסוד דזעיר שאז חוזרים החסדים להתעלות ולהתגדל עד שכל הזעיר מלא חסדים (מגולות מתוכו חוץ ממחיצות) [מגולות בתוכו חוץ למחיצות] נה"י דאמא (רמ"ז), ר"ל רצון הזיווג שכד האי מיתער לזיווג כל האיברים מסכימין (יהל אור).
³³⁸³ ר"ל שהולך למוח ומביא משם הזרע שלכן נק' משכיל (יהל אור).
³³⁸⁴ שמוליק הזרע ע"י חוט השדרה ומולך כל הת"ק רעותין, נ' תרעין למלכות, שלכן נק' י"ם, גימ' חמשים (יהל אור).
³³⁸⁵ ר"ל שהוא עץ החיים שאמרו ז"ל, עץ החיים ת"ק פרסה, ותחותיה מתפלגין כל מימי בראשית כי הוא נק' חי כידוע. וזהו עץ החיים (יהל אור).
³³⁸⁶ של מלכות שנק' בראשית (יהל אור).
³³⁸⁷ הוא בריאה, ששם צרורא דחיי דנשמתא צרור החיים, ושם יורד הקב"ה בחצי הלילה לאשתעשע וכו' (יהל אור).
³³⁸⁸ שלכן נקראת נשמת כל חי (יהל אור).
³³⁸⁹ דעאלין (יהל אור).
³³⁹⁰ לבריאה. וכ"ז כן הוא למטה שאילנא דת"ק פרסה הוא מט"ט וי"ם הוא עשיה, וגנתא הוא ג"ע שבארץ ג"ע התחתון (יהל אור).
³³⁹¹ מז"ס דז"נ ע"י הרמנא דמלכא ז"ס דמלכות דא"ק (יהל אור).
³³⁹² עי' תרומה קכז רע"ב (לש"ו). שם נזכר ענין ס' מ' דאפרסמון הרי הם בינה ותבונה, שעל ידם נדחים החיצונים. ועי' שער לאה ורחל פרק ז' (דע"ה ח"ב נה ע"ב), ועי' זוהר הרקיע.
³³⁹³ עי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק ה.
³³⁹⁴ ר"ל לע"ס שכל א' כלול מעשר (יהל אור).
³³⁹⁵ בחושבן (יהל אור).

תיקון חלק ה

ל"ך ל"ך³³⁹⁶ דהא כלהו אתמסר לה בגין לאתתקנא בהו³³⁹⁷ לגנתא ולמפלח לה³³⁹⁸ ולנטרא לה מארצך דא גנתא דעדן³³⁹⁹ (וממולדתך דא גופא דאתקרי אילנא דחיי³⁴⁰⁰ דאיהו תריסר שבטין עלאין ומבית אביך דא שכינתא אביך דא קודשא בריך הוא³⁴⁰¹ שנאמר (משלי כח כד) גוזל אביו ואמו ואומר אין פשע וגו' ואין אביו אלא קודשא בריך הוא ואין אמו אלא כנסת ישראל [ומולדתך דא אילנא דחיי ומבית אביך תריסר תחומין שבטין עלאין³⁴⁰²] אל הארץ³⁴⁰³ אשר ארץ³⁴⁰⁴ דא איהו האי עלמא³⁴⁰⁵ : תרגום : \$

(קעד) עי' זהר ח"ב ב ע"א : זהר³⁴⁰⁶ אילנא דא³⁴⁰⁷ זקפא לעילא לעילא³⁴⁰⁸ חמש מאה פרסי³⁴⁰⁹ הלוכיה שתי רבוא³⁴¹⁰ איהו בפשיטותיה בהאי אילנא קיימא חד זהרא³⁴¹¹ זהר³⁴¹² כל גוונים קיימין ביה אינון גוונים סלקין ונחתין לא מתישבי בדוכתא אחרא בר בההוא אילנא כד נפקי מניה לאתחזא

³³⁹⁶ ר"ל זהו ויאמר כו' שא"ל שתקיים ל"ך ל"ך (יהל אור).

³³⁹⁷ שכולן יורדין לגן (יהל אור).

³³⁹⁸ כמ"ש לעבדה ולשמרה כו' (יהל אור).

³³⁹⁹ דע כי עדן נקרא אבא וכן עדן נק' ז"א, ונוק' נק' גנתא דעדן וכשאומר דא גנתא דעדן, הם חסדים שבאימא (זהר הרקיע).

³⁴⁰⁰ שהוא התפשטות ה"ח ב"ז א (זהר הרקיע). עי' ע"ח שער א"א יד, וכן שער כה פרק ג, שזהו כינוי לז"א. שממש הולדתו יסוד (יהל אור).

³⁴⁰¹ והיא עטרת מל' שבו (זהר הרקיע).

³⁴⁰² שהן י"ב שבטין שבמלכות כידוע שהן ביתו של הקב"ה ישראל סבא (יהל אור).

³⁴⁰³ והן כנגד ד' לבושי הנשמה. רוח מו"ק שנכללין ביסוד, בסוד ת"ק פרסה. ונפש מימא [ר"ל ממל'. ואלי צ"ל ממל'. ש"ל.], בית אביך. ולבוש כלל הנשמה, שהוא אמצעי בין הנשמה ובין הגוף כידוע, והוא מגינתא, ובו מתלבש הרוח בג"ע, וגוף מהאי עלמא, והוא ממט"ט, שהוא גוף השכינה. וכן למטה ממט"ט הרוח. ומעשיי הנפש. ומג"ע התחתון הלבוש. ומן הארץ הזה הגוף. וכולן לבוש לנשמה מבריאה ולמעלה, כולן לבוש להנשמה מבינה. וממט"ט הן האיברים הפנימים, שנאמר ופני לא יראו, שקאי על מט"ט כמ"ש לקמן. ואיברים החיצונים הן מעשיי שנקרא אחוריים, וראית את אחורי, וכן למעלה וראית את אחורי מלכות כו', ולמטה מאביו ואמו איברים הפנימים והחיצונים (יהל אור).

³⁴⁰⁴ כי שם תתגלה בעצמך בארץ שהוא מל' כי כך בעצמך אין גילוי, או ירצה "אל הארץ אשר אראך" שאראה אותך ולך אינה מושגת שם בזוהר ת"ח בשעתא דאתער פלגות לילא וקב"ה עאל לגינתא דעדן לאשתעשעא עם צדיקא כולהו אילנין דביגנתא משבחין קמיה כו'. סוד מאמר זה מדבר בה' פרצופים סוד ה"ג וסוד הנשמה בהשתלשלותה ממקום קדוש מבינה דא"א ששם מקור כל הנשמות וא"א נקרא רוחא דכל רוחין וז"ש וארים בסימו דנשמתא דהיינו שארים והאציל אותן שלא תהיה במוח. ונדחית לגרון ומתטן נפיק קלא דקליא היינו קול היוצא מגרון א"א הוא הקול הא' שבאצילות הכולל אחר כך כל (האצילות) הקולות ואמר עוד חילי' אתבדר לד' סטרי עלמא שנתלבש א"א בד' פרצופים התלויין בו שהם א"א וז"ל דרום צפון מזרח ומערב ואז כדי שיהיה התלבשות זה בזה חד' היינו רישא דלא (אתיידע) סליק לסטר חד' כי הוא מתעלם בא"ס והוא יחיד ואין שני לו ומשם משפיע למטה והמקבל אינו יודע ממי לפי שהוא נסתר בא"ס ואח"כ כנגד מה שנתלבש בגולגלתא בז' תיקוני רישא דהיינו דא לגו מן דא כנזכר כאדר"ז אמר חד נחית לההוא סטר שיוירד רישא דל"א ומתלבש בא"א ומאיר בתוכו כנשמה בגוף ואמר חד עייל בין תרין. ר"ל א"א המתלבש בא"א עד חצי הת"ת שלו וז"ש חד א"א בין תרין א"א ואמר עוד תרין מתעטרין בתלת ר"ל שאלו הב' שהם א"א משפיעים ומתעטרין מג' רישין הנז' ג' עיילין בחד א"א וא"א הן. או נאמר ב' מתעטרין בג' א"א וא"א הם ג' עיילין בחד ואמר עוד חד אפיק גוונים ר"ל חצי ת"ת כמ"ש בת"ת דא"א שמשם מתחיל הז"א וחד אפיק גוונים, ר"ל חצי ת"ת התחתון הוציא ז"א סוד ר"ק וכו' (זהר הרקיע). אל בטן אמו ששם מראין לו מה לעשות ועונשי המצות ושכרן וכל התורה כולה כידוע (יהל אור).

³⁴⁰⁵ כי שם תתגלה בעצמך בארץ שהוא מלכות כי כך בעצמך אין גילוי (זהר הרקיע).

³⁴⁰⁶ יסוד (רח"ו).

³⁴⁰⁷ יסוד הנזכר (רח"ו).

³⁴⁰⁸ פי' היסוד עולה לת"ת לעילא ואח"כ עולה לדעת וזהו לעילא השנית (רח"ו).

³⁴⁰⁹ הם ה' חסדים (רח"ו).

³⁴¹⁰ בסוד ר"ק (רח"ו).

³⁴¹¹ מלכות (רח"ו).

³⁴¹² מוסגר בדפ"ק. יסוד (רח"ו).

תיקון חלק ה

בגו זהר דלא נהרא מתישבן ולא מתישבן קיימן ולא קיימן בגין דלא מתישבן באתר אחרא מאילנא דא נפקי תריסר שבטין³⁴¹³ דמתחמן ביה ואינון נחתו בהאי זהר³⁴¹⁴ דלא נהרא לגו גלותא דמצרים בכמה משיריין עלאין הדא הוא דכתיב (שמות א א) ואלה שמות בני ישראל וגו':
תרגום: \$

(קצה) עי' זהר ח"ב ר ע"א: ויכתבו ספר זכרון³⁴¹⁵ מאי איהו אלא אית ספר לעילא³⁴¹⁶ ואית ספר לתתא³⁴¹⁷ זכרון אתר אנ"א אתו קיימא קדישא³⁴¹⁸ דנטיל וכניש לגביה כל חיין דלעילא³⁴¹⁹ ספר זכרון תרין דרגין³⁴²⁰ דאינון חד ורזא דא שם יהו"ה שם חד יהו"ה חד וכלא מלה חדא³⁴²¹:
בגין דאית שם ואית שם שם לעילא³⁴²² דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע³⁴²³ ולא אתרמיז בידיעה כלל³⁴²⁴ ודא אקרי נקודה עלאה³⁴²⁵ שם לתתא דאקרי שם (דברים ד לב) מקצה השמים³⁴²⁶ ועד קצה השמים בגין דקצה השמים אקרי זכרון והאי שם איהו נקודה דלתתא דאיהו שם מההוא זכרון³⁴²⁷ דאיהו קצה השמים דנטיל כל חיין³⁴²⁸ דלעילא ודא איהו קצה השמים דלתתא ושם דיליה איהו נקודה דלתתא נקודה דא³⁴²⁹ איהו ספר דקיימא בחושבנא אוהא הוא ולחושבי שמו³⁴³⁰ ספר דקאמרן ושם חד מלה הוא בכל סטריין³⁴³¹:
נקודה דא³⁴³² בגין דקיימא באמצעיתא³⁴³³ איהי עלאה על כל דאתאחדן בה שית סטריין³⁴³⁴ אתאחדן בספר עלאה³⁴³⁵ ואיהו עלאה עלייהו שית סטריין אתאחדן בספר תתאה³⁴³⁶ ואיהו עלאה עלייהו ועל דא ספר עלאה ספר תתאה אוכלא אקרי תורה:
מה בין האי להאי אלא ספר עלאה איהו תורה שבכתב בגין דאיהי סתימא³⁴³⁷ ולא קיימא אלא בכתב³⁴³⁸ דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא ומאן איהו עלמא דא³⁴³⁹ ספר תתאה דא תורה דאקרי

³⁴¹³ ח"ב גבולי אלכסון (רח"ו).

³⁴¹⁴ מלכות (רח"ו).

³⁴¹⁵ ע ע"א (הערת הזהר). אמר לזכור ברית, דע"י שרואה אדם את אשתו מקושטת, מתעורר בריתו, והוא הזכרון שזוכר בריתו, דהתעוררות הוא ע"י זכרון הברית, וביה הזכרון ספר זכרון, כמ"ש בפ' ויקהל (ר ע"א), והוא כל זכור, דבגיניה אשתמודע דכורא דכר (בהגר"א על תיקון"ז מח ע"א).

³⁴¹⁶ אבא (מ"מ).

³⁴¹⁷ מלכות (מ"מ).

³⁴¹⁸ יסוד (מ"מ).

³⁴¹⁹ פי' כל המוחין נכללים בו (מ"מ).

³⁴²⁰ מלכות ויסוד (רח"ו).

³⁴²¹ פי' ספר זכרון כמו שם ה' שהם יסוד ומלכות (מ"מ).

³⁴²² קסב ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).

³⁴²³ מא"א (מ"מ).

³⁴²⁴ מעתיק יומין (מ"מ).

³⁴²⁵ צג ע"א (הערת הזהר). חכמה (רח"ו).

³⁴²⁶ פי' שמים הוא זעיר וקצה העליון הוא יסוד דאימא וקצה התחתון הוא יסוד דזעיר. והביא פסוק זה לומר שקצה השמים שהוא יסוד הוא זכרון (מ"מ).

³⁴²⁷ פי' שמלכות מקבלת מיסוד (מ"מ).

³⁴²⁸ מוחין דקיימא בחושבנא (רח"ו). פי' שכל החשבונות בסיהרא אינון (מ"מ).

³⁴²⁹ מלכות (רח"ו).

³⁴³⁰ פי' שכשמו שהיא מלכות יש בה חשבון (מ"מ).

³⁴³¹ פירוש כי בין בהבנת המלות ובין בחשבנם הוא אחד. כי שם עולה בחשבון ספר. ועיין במה שנתבאר אצלנו בכונת העולה לס"ת לקרות מה יכוין במילת ספר (שער מאמרי רשב"י).

³⁴³² מלכות (רח"ו במ"מ).

³⁴³³ ע"ג היכלות (רח"ו).

³⁴³⁴ ו' היכלות (רח"ו).

³⁴³⁵ קלז ע"ב (הערת הזהר).

³⁴³⁶ מלכות (רח"ו). ור"ל היכלות הבריאה חיותם מהמ' (מ"מ).

³⁴³⁷ ריד ע"א שמיני מ ע"ב (הערת הזהר).

³⁴³⁸ בינה (רח"ו). ולפ"ז תורה שבכתב הוא אבא הגנוז בכתב שהיא בינה (מ"מ).

³⁴³⁹ פי' קאי על כתב (מ"מ).

תיקון חלק ה

תורה שבעל פה ומאן איהו על פה³⁴⁴⁰ אלין רתיכין דלתתא דאיהי קיימא עלייהו ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה דלעילא³⁴⁴¹ אקרון על פה: ותורה דא³⁴⁴² קיימא על פה³⁴⁴³ בגין דכתיב (בראשית ב' י) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ותורה עלאה³⁴⁴⁴ אף על גב דאיהי קיימא לעילא ולא אקרי על הכתב אלא שבכתב (על הכתב לא אקרי אלא) דקיימא בכתב וההוא כתב אתעביד היכלא לגביה³⁴⁴⁵ ואיהי קיימא גו ההוא היכלא ואתטמרת תמן ובגין כך אקרי תורה שבכתב ולא על כתב: אבל תורה דלתתא איהי קיימא על רתיכהא ואקרי על פה³⁴⁴⁶ דקיימא עלייהו ובגין דלא [אתחשיבת] (אתחשיבת³⁴⁴⁷) מלגו מכללא דכתיבה לא אתעבידו היכלא ולהאי (בהאי) נקודה כההיא נקודה עלאה ובגין דקיימא עלייהו³⁴⁴⁸ אקרי תרומה: תרגום: "ויכתב ספר זכרון" מי הוא. אלא יש ספר למעלה ויש ספר למטה. זכרון, (אות) הברית הקדוש שנוטל וכוונס אליו את כל החיים שלמעלה. "ספר זכרון" שתי דרגות שהן אחת, וסוד זה שם יהו"ה שם אחד, יהו"ה אחד, והכל דבר אחד. משום שיש שם ויש שם. שם למעלה, שהוא נרשם (נקרא שם) ממה שלא ידוע ולא נרמז בידיעה כלל, וזו נקראת נקודה עליונה. שם למטה, שנקרא שם, "מקצה השמים ועד קצה השמים", משום שקצה השמים נקרא זכרון. והשם הזה הוא נקודה שלמטה, שהוא שם מאותו זכרון, שהוא קצה השמים, שנוטל את כל החיים שלמעלה. וזהו קצה השמים שלמטה. והשם שלו היא הנקודה שלמטה. נקודה זו היא ספר שעומד בחשבון, וזהו "ולחושבי שמו", הספר שאמרנו. ושם דבר אחד הוא בכל הצדדים. הנקודה הזו, משום שהיא עומדת באמצע, היא עליונה על כל הנאחזים בה. ששה צדדים אחוזים בספר העליון, והוא עליון עליהם. ששה צדדים נאחזים בספר התחתון, והוא עליון עליהם. ועל זה ספר עליון וספר תחתון, והכל נקרא תורה. מה בין זה לזה. אלא, ספר עליון הוא תורה שבכתב, משום שהיא סתומה ולא עומדת, אלא רק בכתב, ששם הוא המקום להתגלות למטה. ומי הוא העולם הבא, ספר התחתון, זו תורה שנקראת תורה שבעל פה. ומי הוא על פה. אלו המרכבות של מטה, שהיא עומדת עליהן. ומשום שאינן בכלל של כתיבה שלמעלה, נקראים על פה. ותורה זו עומדת על פה, משום שנאמר "ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים". ותורה העליונה, אף על גב שהיא עומדת למעלה, לא נקראת על הכתב, אלא שבכתב, שעומדת בכתב, ואותו הכתב נעשה היכל אליה, והיא עומדת בתוך אותו ההיכל ונשמרת שם. ולכן נקראת תורה שבכתב ולא על כתב. אבל התורה שלמטה היא עומדת על מרכבותיה, ונקראת על פה, שעומדת עליהן. ומשום שלא נחשבת (נתנה) מבפנים מכלל של כתיבה, לא נעשו היכל לנקודה הזו כמו אותה נקודה עליונה. ומשום שעומדת עליה נקראת תרומה.

(קצו) עי' זהר ח"ג קח ע"א: תו פתח³⁴⁴⁹ ר' אלעזר (שמות כא ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים

³⁴⁴⁰ פ"ה ע"ה גימ' הכסא הם ההיכלות שהנוק' רוכבת עליהם (רח"ו).
³⁴⁴¹ פ"י ב"ע אינם בכלל זר"ן דאצילות שתיקונם הוא מאימא הנקרא כתב וז"ש דלאו אינון בכללא דכתיבה (מ"מ).
³⁴⁴² מלכות (רח"ו).
³⁴⁴³ פ"י הם ההיכלות כדלעיל (מ"מ).
³⁴⁴⁴ חכמה (רח"ו).
³⁴⁴⁵ פ"י בינה הנקרא כתב נעשית היכל לאבא (מ"מ).
³⁴⁴⁶ פירוש בא"ו שהם אחדות א' אנו אומרים תורה שבכתב דהיינו אבא בגו אימא אבל היכלות הבריאה שנודע שב"ע כולם נקרא עלמא דפירודא. אנו אומרים תורה שבע"פ ולא תורה שבפה (מ"מ).
³⁴⁴⁷ פ"י קא על רתיכהא הנזכר שהם היכלות המלכות שאינם בכלל אצילות שיונקים מהבינה הנקרא כתב (מ"מ).
³⁴⁴⁸ על י"ב בקר (רח"ו).
³⁴⁴⁹ נראה שכוונתו לתת טעם ליציאת העבד בשנה השביעית לעבדותו ולא בשמיטה הכוללת על דרך שיוצא ביוכל. ולזה אמר בגין דכל בר ישראל וכו', והענין הוא שהנה כל יסוד מושרש במלכות שלכן נקראת כנסת ישראל, שכולם כנוסים בתוכה (רמ"ז).

תיקון חלק ה

יעבוד וגו' בגין דכל בר ישראל דאתגזר דאית ביה רשימא קדישא³⁴⁵⁰ אית ליה נייחא³⁴⁵¹ בשמטה דהא דיליה הוא ההוא שמטה לנייחא ביה ודא אקרי שבת הארץ ודאי חירו אית בה נייחא בה כמה דשבת נייחא הוא דכלא ה"נ שמטה נייחא דכלא נייחא הוא דרוחא וגופא³⁴⁵² ;
ת"ח ה' נייחא הוא דעלאי ותתאי בג"כ ה' עלאה³⁴⁵³ ה' תתאה נייחא דעלאין נייחא דתתאין ה' עלאה שבע שנים שבע פעמים ה' תתאה שבע שנים בלחודייהו דא שמטה ודא יובלא³⁴⁵⁴ ;
תרגום : \$

(קעז) עי' זהר ח"ב ע"א : ודא איהו שקיו דגנתא דאשקי ההוא נהר³⁴⁵⁵ דנפיק מעדן דכתיב (בראשית ב' י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ודא איהו רזא דאדם³⁴⁵⁶ דכתיב תולדות אדם לבתר [ביום] ברוא³⁴⁵⁷ אלהים אדם דא אדם דלתתא³⁴⁵⁸ דהא תרין אדם כתיבי בהאי קרא³⁴⁵⁹ חד רזא דלעילא³⁴⁶⁰ וחד רזא דלתתא³⁴⁶¹ אדם דאיהו רזא דלעילא איהו בגניזו דגניז קרא בדכר ונוקבא ברזא חדא³⁴⁶² דכתיב (בראשית ה' א) זה ספר דא כללא דכר ונוקבא כחדא³⁴⁶³ כיון דעבדו תולדות³⁴⁶⁴ כחדא קרא לון אדם דכתיב (שם) תולדות אדם לבתר דאתגלייא מלתא מגו סתימו עלאה קדמאה דקרא³⁴⁶⁵ ברא אדם לתתא³⁴⁶⁶ דכתיב (שם) ביום ברא אלהים³⁴⁶⁷ אדם בדמות אלהים³⁴⁶⁸ ברא³⁴⁶⁹

³⁴⁵⁰ כי צדיק שהוא סוד הברית וצדק שהוא סוד שמיטה תמיד כחדא אזלין מי שיש לו ברית יש לו שבת כי שבית' ונייחא כחדא (רח"ו).
³⁴⁵¹ בסוד היות לו חלק ביחוד כדפי' לעיל בשמיטה בבחי' המלכות בהיותה כלולה משבע מדות וכן נקראת בת שבע ומטעם זה באיזו יחוד של כל יום ויום אין בו נייחא עד בא סוד ייחוד שמיטה דהיינו שעבד שש שנים שנתייחד ו' ואח"כ למנין שנותיו עולה בשמיטה נח בה בייחוד (אור יקר). כי צדיק שהוא סוד הברית וצדק שהוא סוד שמיטה תמיד כחדא אזלין, מי שיש לו ברית יש לו שבת כי שביתתה ונייחא כחדא (רח"ו – מ"מ).
³⁴⁵² אשרי המחכה [נדצ"ל המחכם] והמדקדק בדברי הרשב"י ז"ל שדקדק באומרו נייחא דרוחא וגופא ולא אמר דנפשא ורוח או דנשמטא וגופא כי בשביעית אין עליה בסוד בינה דתמן נשמה רק במלכות שמשם נפש ואולי גם הרוח, ולכן דקדק באומרו רוחא ולא נפשא כי אם היה אומר נפש היה משמע דדוקא בחי' נפש ולא רוח ואין זה אמת כי השלילה אינה רק על הנשמה להכי קאמר דרוחא לשלול דווקא הנשמה (רח"ו). ולכן לא אמר דנפשא ורוחא דא"כ הוה אמינא הוא הדין הנשמה אבל כיון דנקט דרוח וגופא משמע שהשלילה היא על הנשמה (מ"מ).
³⁴⁵³ פי' כי ה' הוא בחינת הנקבות, וה"ס הבאר שהוא עיקריות הנקבה וכתוב אצלי בסוד (במדבר כא יז) עלי באר (רמ"ז).
³⁴⁵⁴ גימ' מ"ט (רח"ו). פי' שהשמיטה אין בה אלא השמטת עבודת הארץ, והכספים, שהוא שבות פרטי לערך שביתת יום השבת, וגם לערך היובל שמוסף הוא בהשמטת העבדים והאחוזות, ולפי שאין זה נעשה אלא אחר תקיעת השופר, לכך נקרא יובל (רמ"ז).
³⁴⁵⁵ יסוד (מ"מ).
³⁴⁵⁶ ר"ל ההוא שקיו כמ"ש בתיקון ז' (יג ע"א), דהוא שמא מפרש שהוא אדם וכל הנשמתין באין מההוא שקיו וזהו תולדות אדם ושקיו הוא הדעת הנהר כו' (יהל אור).
³⁴⁵⁷ ר"ל האדם אשר בארץ והוא דוגמת אדם הנהר (יהל אור).
³⁴⁵⁸ פי' אדה"ר וחוה היתה עמו כי דו פרצופים היו כמרז"ל (מ"מ).
³⁴⁵⁹ ויהיה זה ספר יחד עושין תולדות אדם היינו אדם דאצילות כדפי' (אור יקר).
³⁴⁶⁰ אצילות (אור יקר).
³⁴⁶¹ מציאות האדם הגשמי בהתלבש בו הנשמה, ועם היות שאדם העליון כולל מהחכמה עד המלכות העליונה הכתוב וכוללו ביסוד ומלכות (אור יקר).
³⁴⁶² דכתיב זה ספר, שמלות אלו מורות יחוד יסוד במלכות (אור יקר).
³⁴⁶³ אינו כפל באומרו תולדות אדם, מפני שזה ספר הוא בתחלת ייחודם ואחר שכבר נתייחדו והוציאו נשמות יקראו אדם (אור יקר).
³⁴⁶⁴ כיון שהוציאו תולדות אדם הם יחד (אור יקר), ר"ל ע"ש הנהר כנ"ל (יהל אור).
³⁴⁶⁵ ר"ל שנמשך ההויה מההעלם הנרמז בפסוק במלת זה ספר תולדות אדם (אור יקר).
³⁴⁶⁶ דהיינו מציאות המלכות בורא אדם נשמה מתלבשת בגשם (אור יקר).
³⁴⁶⁷ היינו המלכות ברא אדם למטה הגשמי בהרכבת הנשמה בגוף (אור יקר).
³⁴⁶⁸ כמו שמדת המלכות היא זה ספר, פי' סופרת הדברים הנסתרים ומגלה אותם, כן האדם הזה היא נשמה פנימית והגוף הזה בצורתו ושרטוטיו מראה מה שבתוכו (אור יקר).
³⁴⁶⁹ עשה (דפ"ו).

תיקון חלק ה

אותו בדמות אדם איהו (דא איהו) כהאי חיזו דאתחזי דיוקנין ביה³⁴⁷⁰ ואינון דיוקנין לא קיימין בההוא חיזו³⁴⁷¹ בדיוקנא בקיומא אלא מתעברן מיניה אוף הכי בדמות אלהים³⁴⁷²:
תרגום: §

(קצח) עי' זהר ח"ג קפ ע"ב: חקת התורה חק התורה³⁴⁷³ מבעי ליה מאי חקת אלא חקת ודאי³⁴⁷⁴ ואוקימנא [ה' ד'] (חד) הות³⁴⁷⁵ והא אתמר אבל ת' הוא ד' ונ' מחבר כחדא ונו"ן הא (ד) אתמר:
נו"ן אמאי אקרי הכי [בנו"ן] אלא כד"א (ויקרא כה יז) ולא תונו איש את עמיתו דהשתא היא באנפאה נהירין ועבדא אונאה לבני נשא לבתר מחיא כחויא ושצי וקטיל (משלי ל כ) ואמרה לא פעלתי און ועל [דא] הכי אקרי [בנו"ן] דאתמר עלייהו³⁴⁷⁶ [בר נו"ן דאתמר מלייהו] ת' כלא כחדא דל"ת נו"ן וד' דל"ת רי"ש ה"א ה"א³⁴⁷⁷ רי"ש ודל"ת חד מלה [הוא] ובאתוון גליפן [אנון] ת"ח (חקות) וכלא חד מלה³⁴⁷⁸:
תרגום: §

(קצט) עי' זהר חדש נב ע"ד: כד אתתקנו לאתחברא ברזא דא"ת ב"ש³⁴⁸⁰ אתתקנו ואתיישבו אנפין באנפין ונוקבא כד בעא לאתחזאה לגביה³⁴⁸¹ היא אומרת דהא אתקשטא ברעו דאימא וכל

³⁴⁷⁰ והיינו המלכות מראה שכל הדברים העליונים נראין בו, וכמו שהמלכות, אותם הדיוקנין מהספירות העליונות הם חולפים ובאים שאינם תקועות בו, כן האדם יש דמות נראה שחולף ובא כגון השרטוטין שמשותנין כפי מעשיו (אור יקר). פי' מלכות והיינו בדמות אלהים שהיא מלכות הנק' אלהים (מ"מ), ר"ל במראה שהדיוקנין הנראה אינו אלא לפי שעה, שהדיוקנין עומד כנגדו וכ"ב אנפין מההוא רוחא דבפנים וע"ל דף עג ע"ג (יהל אור).

³⁴⁷¹ שהיא מראה המלכות, וכמוהו הוראת הגוף ענין הנשמה שפנימה לו כאשר יתבאר (אור יקר).
³⁴⁷² אלהים היא מלכות, דמות הוא הזכר המראה פנימה לה, בענין שזכור ושמור הוא דמות אלהים, בדמות אלהים בזכור ושמור ברא אותו (אור יקר).

³⁴⁷³ שהרי פי' דקאי על היסוד וא"כ אמאי נקט לשון נקבה, אלא חקת ודאי ר"ל שחזר מפי' הראשון כסדר כל אלא הנזכר בתלמוד אלא ה"פ חקת וודאי שהוא יסוד דנוקבא ולכן כתיב חקת לרמוז לנו בת' זו לכמה דברים מעניני המלכות כי המלכות היתה תחלה בציור ד' כנודע מסדר כתיבת השם. ובהכנס בה יסוד דכורא אז נעשית מד' זו לה' זו המלכות שהיא עכשיו ציורה ד' היות וזהו בזמן שהיא ברחמים אבל בזמן שיש בה גבורות לבד ולא הו' זעירא יסוד דכורא אז אינה רק צורת ת' והם ד' ונ' מחוברים יחד כזה ת' ר"ל כי כל הה"ג כ"א כלול מ' הם עולים נ' ונקרא נו"ן שדנה את העולם (משלי ל כ) ואמרה לא פעלתי און שאינה הורגת רק הרשעים ולכן נק' נו"ן (זהר הרקיע). מלכות שהתורה היא בזעיר וחוק הוא בזעיר כמ"ש כי חוק לישראל הוא וא"כ מאי חקת כי ת' מורה על הנקבה (מ"מ).
³⁴⁷⁴ נח סא (הערת הזהר).

³⁴⁷⁵ (נ"א חק) (נוסף בדפ"ו). פי' שתחילה היתה דלה וענייה ואחר שנזדווג עמה היסוד שהיא ו' זעירא שבתוך הד' אז נעשית ה' אבל ת' הוא ד' ונו"ן בציורה היא ת' נ' אמאי אקרי הכי פי' בשלמא ד' נקרא המלכות כך לפי שהיא דלה אבל נו"ן אמא נק' המלכות כך (מ"מ).
עי' ספד"צ ל ע"א: ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו'.

³⁴⁷⁶ "דאתמר עלייהו" נמחק בגר"א.
³⁴⁷⁷ "דל"ת נו"ן ד' נו"ן דל"ת רי"ש ה"א ה"א" נמחק בגר"א ובמוקמו איתא "נו"ן דל"ת". "ה"א ה"א" מוסגר בדפ"ו.

³⁴⁷⁸ (ס"א אינון חר"ק ר"ת) (נוסף בדפ"ו ומ"מ).
³⁴⁷⁹ היינו שיש בה ד"נ שרומזים על מלכות ומ"ש ד"ר פי' ד' היא כמו ר' בציורה ומ"ש ובאתוון גליפן אינון חוק ות' פי' חוק הוא זעיר ות' היא מלכות ובא לרמוז שהם מחוברים במילת חוקת (מ"מ). ר"ל נו"ן מלא (כו', ק"ו) ובחושבנא דאתוון ר"ח יצחק ק"ו קו המדה ושניהם חושבן שד"י (יהל אור).

³⁴⁸⁰ עי' בהגר"א בתיקון³⁴⁸⁰ (קסח ע"ד): מה דהות דלת כו'.
³⁴⁸¹ היינו בהיות בהם קבוצ ההתעוררות דהיינו סוד קשר העולמות בה, בסוד ויעשו כולם אגודה אחת דהיינו ההיכלות זה בתוך זה וכולם בתוך היכל קדש הקדשים והכל בסוד הבריאה והכל בסוד המלכות והרי היא מקושטת בסוד כל הרינה והשירה הנעשית בתחתונים כדפי' השיר תת"ר, והיא

תיקון חלק ה

אתון אתתקנו וע"ד (&) הביאני המלך חדריו לאתתקנא ולא תקשטא כדקא יאות³⁴⁸²: תרגום: כשהתקנו להתחבר בסוד של א"ת ב"ש, הם התתקנו@ והתישבו@ פנים בפנים. ונקבה כשרצתה להראות לפניו, היא אומרת, שהרי התקשטה ברצון האם, וכל האותיות התתקנו@, ועל זה "הביאני המלך חדריו", להתתקן@ ולהתקשט@ כראוי.

(קפ) עי' זהר ח"ג לה ע"ב: רבי חייא אמר תורה שבכתב ותורה שבעל פה³⁴⁸³ אוקמוה ליה לבר נש בעלמא הדא הוא דכתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו רבי יוסי אמר מהכא (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו עשוהו ודאי ודא הוא צלם ודמות צלם בדכורא דמות בנוקבא ועל דא שירותא דאורייתא ב' ואוקמוה רבי יצחק אמר מפני מה ב' פתיחא וסתימא אלא בשעתא דבר נש אתי לאתחברא באורייתא³⁴⁸⁴ הרי היא פתיחא³⁴⁸⁵ לקבלא ליה³⁴⁸⁶ ולאשתתפא בהדיה ובשעתא דבר נש סתם עיני מנה ויהך לארחא³⁴⁸⁷ אחרא הרי היא סתימא מסטרא אחרא [כמה דאת אמר אם יום תעזבני יומים אעזבך] ולא ישכח פתחא עד דיתוב לאתחברא³⁴⁸⁸ בה באורייתא אנפין באנפין ולא יתנשי מנה³⁴⁸⁹ ועל דא אורייתא פתחת קמי בני נשא ואכרזא וקרי להון (משלי ח ד) אליכם אישים אקרא וגו' וכתיב (שם א) בראש הומיות תקרא בפתחי שערים בעיר אמריה תאמר. תרגום: \$

רצונה להתפשט בניצוצי התעוררותה "ולאתחזא לגביה" ממטה למעלה וקשר העולמות וקיבולם אליה הוא "ברעו דאימא" בסוד בחינת התשובה שהוא חזרת הדברים אל מקורם כמעט והיינו אומרו "ברעו דאימא" והיינו "הביאני המלך חדריו" וקבלו שם אותיותיה רוחניות והתנוצצות לעורר למעלה והיינו "לאתתקנא" בסוד תיקון האותיות, "לאתקשטא" היינו הארתם וזכוכם ודקותם להיותם כסא לאותיות הרוחניות העליונות שבזכר כדפי' (אור יקר).

³⁴⁸² עי' ע"ח טנת"א ו: גם דע, כיון שכללות ז"א אינו רק ו"ק בחי' גופא, אלא שבבחי' רוח נשלם לי', לכן גם האותיות אינם רק ב"ק. לכן אות א' מתחיל בחסד כנזכר בתרומה (דף קנ"ט ע"א), גם בזוהר שיר השירים (ז"ח ס ע"א) גבי הביאני המלך חדריו באדרא תניינא וז"ל, "כ"ב אתון מתפשטים ושריין לאתנהרא מרישא דנהורא קדמא וכו'. כי כבר ידעת כי רישא דמלכא בחו"ג אתתקן וכו' פ' משפטים (דף קכב ע"ב)

³⁴⁸³ רמז על תורה קדומה שהוא חכמה שהאציל את ת"ת ומלכות זכר ונוק' הנקר' אדם וז"ש (משלי ח ל) ואהיה שעשועים יום יום שהוא החכמה כנודע וז"ש ויאמר אלה"ם שהוא בינה אמרה לחכמה נעשה אדם כנזכר תיקונים ואלו הב' אוקמוה ליה לבר נש בעלמא ור' חייא פליג ואמר כי האמת הוא שהם הם הבוראים אותו ואמנם המקיים אח"כ הם ת"ת ומלכות שהם כנגדם זכר ונוק' ומביא ראייה מן (בראשית א כו) בצלמינו כדמותינו שהם תפארת ומלכות ור"י ס"ל כר"ח אך הוסיף ראייה מן הפסוק (קהלת ב יב) את אשר כבר עשוהו שהם ב' ולא אמר עשוהו בלשון יחיד ולכן התחלת התורה בב' לרמז על השנים שהם זכר ונקבה שבהם נתקיים העולם או יחזיר מלת וע"ד שירותא לעיל יען שנבראת בתורה הקדומה' שהיא חכמה כנזכר התחיל התורה בב' שהיא כנגדה כנודע ור' יצחק פי' הטעם איך הב' רומזת לתורה כנזכר לקמן רבי יהודה אמר כי הב' ב' גגין אחד למעלה וא' למטה וא' עמוד האוחז בשניהם ת"ת בריח התיכון מבריח מקצה בינה לקצה מלכות (זהר הרקיע).

³⁴⁸⁴ בבינה, על ידי הת"ת והמלכות, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה (אור יקר). ידוע שפתיחת הצנורות הוא בכח החסד, והתורה היא מצד החסד ששרשה באבא, ולכן אות הב' שרומזת לאבא שהוא הפרצוף השני של האצילות, פתוחה לצד ימין דידה וסתומה לשמאל כי אין אחיזה לחיצונים בו, ולכן הבא [להתעורר] וליטהר ולבוא דרך ימין ימצא פתח פתוח ובכח תורתו מתקבל ונכנס בחדרי התורה והיא משתתפת בו, וכו' ואם אדם פונה לחיי שעה ומתרפה ממנה, הולך לו לצד צפון שנכנס בקליפה ששם השכחה מצויה, וצריך לו טורח [גדול] וכפול לשוב לקדושה (רמ"ז).

³⁴⁸⁵ שכן דרך מדרגות הסולם לעלות אל הבינה עולם הבא (אור יקר).

³⁴⁸⁶ אחר שיעלה ויכנס יקבלנו בתוכיותה, וכן ישתתף עמו בעלייתו בעזרתה עד יגיע אל תוכיותה, והיינו לא זו אף זו, אין צריך לומר אחר עלותו אליה, שהיא מקבלת אותו, אלא גם בתחלתו היא משתתפת עמו (אור יקר).

³⁴⁸⁷ "לארחא אחרא" נמחק באור יקר, ובמקומו איתא "לאחורא". סוד אחוריים שבהם אחוזים הקלי' שם חשך, ולא שאין השגחה שם כלל (אור יקר).

³⁴⁸⁸ לאתחבר (דפ"ו).

³⁴⁸⁹ וקשה מן הראשון, שזה צריך לשוב, ועוד שצריך חיזוקים מפני שיצא פעם אחרת, וזה אמר ולא יתנשי כדרכו (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

(קפא) עי' זהר ח"א ו ע"א: אמרו ליה אי ניהא קמי מארנא (מארי) לאודעא לן שמיא פתח ואמר (שמואל ב' כג כ) ובניהו בן יהוידע³⁴⁹⁰ האי קרא אוקמוה ושפיר איהו אבל האי קרא לאחזאה רזין עלאין דאורייתא הוא דאתא ובניהו בן יהוידע [על] רזא דחכמתא קא אתא מלה סתימא איהו ושמא גרים³⁴⁹¹ בן איש חי³⁴⁹² דא צדיק חי עלמין רב פעלים מארי דכל עובדין³⁴⁹³ וכל חילין עלאין³⁴⁹⁴ בגין דכלהו נפקין מניה יהו"ה צבאות איהו אות הוא בכל חיילין דידיה רשים הוא ורב מכלא רב פעלים [איהו] מקבצאל האי אילנא רב ויקירא רב מכלא מאן אתר נפק מאן דרגא אתא אהדר [קרא] ואמר מקבצאל³⁴⁹⁵ דרגא עלאה סתימא³⁴⁹⁶ דעין לא ראתה וגו'³⁴⁹⁷ דרגא דכולה ביה³⁴⁹⁸ וכניש בגויה מגו נהורא עלאה³⁴⁹⁹ ומניה נפיק כלא ואיהו היכלא³⁵⁰⁰ קדישא סתימא³⁵⁰¹ דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה³⁵⁰² ובגופא³⁵⁰³ דהאי [היכלא] (אילנא) קיימין כל עלמין וכל חיילין קדישין מניה אתזנו וקיימי על קיומיהון הוא הכה את שני אריאל³⁵⁰⁴ מואב (שמואל ב' כג כ) תרין מקדשין³⁵⁰⁵ הו קיימין בגיניה³⁵⁰⁶ ואתזנו מניה מקדש ראשון ומקדש שני.

תרגום: \$

(קפב) עי' זהר ח"א נט ע"ב: מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר האי ברית³⁵⁰⁷ דעלמא אתקיים עליה אקרי צדיק מנא לן מיוסף³⁵⁰⁸ בגין דנטיר ליה לברית עלמא זכה דאקרי צדיק ועל כך ועמך כלם צדיקים³⁵⁰⁹ לעולם יירשו ארץ³⁵¹⁰ (ישעיה ס כא) רבי אלעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים³⁵¹¹ תנינן וכו' מה כתיב לעילא בפרשתא דבראשית (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו' ההוא נהר³⁵¹² דנגיד ונפיק ועייל לגנתא³⁵¹³ ואשקי ליה משקיו דלעילא³⁵¹⁴ ועביד ליה נייחא³⁵¹⁵ ועביד איביץ³⁵¹⁶ ורבי זרעין³⁵¹⁷ והוא כדין נייחא [לכלא] (דכלא)

³⁴⁹⁰ ר"ל שהוא שרש נשמתו (יהל אור).

³⁴⁹¹ בניהו בן יה"ו שהם סוד המ"ן שעולים על ידי היסוד והוא בן חי בסוד ציור הוו"ן (רח"ו).

³⁴⁹² יסוד ז"א (רח"ו). ויצא קסד ע"א (הערת הזוהר). עי' שער רוה"ק כד ע"א.

³⁴⁹³ נשמות של התחתונים (רח"ו).

³⁴⁹⁴ נשמת המלאכים (רח"ו).

³⁴⁹⁵ קבציאל גימ' רל"ג, ע"ב קס"א, סוד ב' יסודות או"א שמשם מושך השפע (רח"ו). מקבצאל (דפ"ו).

³⁴⁹⁶ בינה מלכא דשלמא דיליה (יהל אור).

³⁴⁹⁷ עין לא ראתה הנאמר על עדן כמדדז"ל עין לא ראתה זה עדן. ולהיות כי אבא הוא הנקרא עדן ולא

אימא לכן אמר דרגא דכולא ביה וכניש בגויה מגו נהורא עילאה שהוא אבא, על כן גם אימא תקרא עדן בהשאלה (מ"מ).

³⁴⁹⁸ בינה (רח"ו).

³⁴⁹⁹ אבא (רח"ו).

³⁵⁰⁰ הוא יסוד דאימא הנקרא היכל (מ"מ).

³⁵⁰¹ יסוד אמא (רח"ו), נקרא היסוד דאימא קדש על שמה. ונקרא סתימא כי הוא סתום בגופא דזעיר

(מ"מ).

³⁵⁰² כי כל האורות העליונים נסתמים בו. וכפל לשון מאן אתר נפק וכו' כתב הרב שמהארט חו"ג של

יסוד אימא נתקן יסוד זעיר וז"ש מאן אתר נפק וכו' (מ"מ).

³⁵⁰³ ומן החיצוניות דבינה נמשך כל העולמות (רח"ו).

³⁵⁰⁴ סוד היכל הג' מז' היכלות המלכות הנז' בפרשת פקודי. ושם הוא בית המקדש ראשון ושני.

וההכאה הוא ע"י מניעת השפע כביכול הוא הכה אותן. ועוד אפשר כי ב' מקדשים הם בינה ומלכות,

ות"ת החריבן, כי גברו העוונות, ולא היו עולים שפע ממלכות, ובזה נחרב מקדש הראשון, ואז נמנע

שפע הברכה למטה, ונחרב מקדש שני מלכות (רח"ו).

³⁵⁰⁵ לאה ורחל (רח"ו).

³⁵⁰⁶ שהוא חי וקים בתרין עלמין, והוא חי עולמים, ב' עולמות, והן ב' מקדשין והכל בגיניה (יהל אור).

³⁵⁰⁷ פי' מי שבא לידי נסיון (רח"ו).

³⁵⁰⁸ שיחיד בנסיון ישיג מדרגות רבות (רח"ו).

³⁵⁰⁹ בהצטרפות יחד נק' צדיקים אבל יחיד לא נקרא צדיק כ"א על ידי נסיון (רח"ו).

³⁵¹⁰ ארץ העליונה שהיא הבינה (מ"מ).

³⁵¹¹ שכל תולדות הראשונים לא אתקיימו וכמו שמפרש והולך עד שנתחבר נח בתיבה (יהל אור).

³⁵¹² יסוד מושך הטיפה מהמוח ונכנס במלכות (רח"ו).

³⁵¹³ מלכות (מ"מ).

³⁵¹⁴ שממשיך היסוד טיפה למלכות ממוחי או"א שנכללים בו (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

ודא³⁵¹⁸ נייחא ליה לגנתא³⁵¹⁹ ודא עביד נייחא ביה³⁵²⁰ [נ"א לגנתא וגנתא נייחא ביה] כמה דאת אמר
כי בו שבת³⁵²¹ (בראשית ב ג) וכתיב (שם ב ג) וישבות³⁵²² ביום³⁵²³ השביעי³⁵²⁴ ודאי³⁵²⁵ רזא
דמלה³⁵²⁶ דא עביד תולדות ולא אחרא:
תא חזי³⁵²⁷ [כגוונא דא] נח³⁵²⁸ לתתא קיימא [קדישא הוה] דוגמא דלעילא ועל דא אקרי איש
האדמה³⁵²⁹ ורזא אוליפנא דהא נח³⁵³⁰ אצטריך לתיבה³⁵³¹ לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכולא
דכתיב (בראשית ז ג) לחיות זרע מאן תיבה דא ודא³⁵³² ארון הברית³⁵³³ ונח ותיבה לתתא הכי הוו
(כדוגמא דא לעילא) [כגוונא דלעילא] נח כתיב ביה ברית דכתיב (שם ו יח) והקימותי את בריתי
אתך וגו' ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא³⁵³⁴ דכתיב והקימותי את בריתי אתך ובאת אל
התיבה וכדין הוה תיבה ארון הברית (דא) תיבה ונח כלא כגוונא דלעילא ובגין דהאי ברית לעילא
הוא עביד תולדות כגוונא דא נח [לתתא] איהו עביד תולדות ובגין כן [ונ"א כמה דאת אמר] אלה
תולדות נח:
תרגום: §

(קפג) עי' זהר ח"א צג ע"א: זהר ח"א צג ע"א: א"ר יעקב לרבי אבא האי ה' דהבראם
זעירא³⁵³⁵ וה' דהליהו"ה (דברים לב ו) רברבא³⁵³⁶ (ו) מה בין האי להאי א"ל דא (שכינתא) [שמיטה]
ודא יובלא (ואית דמתני דכלא חד דכד מנהרא מצדיק כדין קיימא באשלמותא³⁵³⁷ וה' רברבא דהא
מתנהרא כדקא יאות ולזמנין דלא קיימא באשלמותא וינקא מסטרא אחרא כדין ה"א זעירא) ובגין כך
זמנין דסיהרא קיימא באשלמותא וזמנין בפגימותא ובאנפאה³⁵³⁸ אשתכח ואשתמודע וכלא שפיר

³⁵¹⁵ כי היסוד נחת רוח למלכות (רח"ו). עי' זהר הרקיע.
³⁵¹⁶ הנשמות להגדיל הנטיעות (רח"ו). מ"ד (רמ"ז). מלאכים (מ"מ).
³⁵¹⁷ נשמות (מ"מ). מ"ן (רמ"ז).
³⁵¹⁸ יסוד (רח"ו).
³⁵¹⁹ ליסוד (רח"ו).
³⁵²⁰ והיסוד יש לו נחת רוח במלכות (רח"ו).
³⁵²¹ במלכות שבת היסוד (רח"ו).
³⁵²² הזכר (רח"ו).
³⁵²³ נוקבא (רח"ו).
³⁵²⁴ פי' השביתה היא ע"י היסוד שנק' שביעי כשנתחיל מבינה (מ"מ).
³⁵²⁵ ודא (דפ"ו).
³⁵²⁶ פי' שאין אלה פוסל שום דבר, אלא לפסול שהיסוד הוא המוליד ולא אחר (רח"ו).
³⁵²⁷ כח ע"ב (הערת הזוהר).
³⁵²⁸ פי' אחר לפרש כפל נח נח (רח"ו).
³⁵²⁹ יסוד בעל המלכות (רח"ו).
³⁵³⁰ היסוד (רח"ו).
³⁵³¹ למלכות כי אין לו מקום אחר להשפיע רק שם (רח"ו).
³⁵³² לג ע"ב (הערת הזוהר).
³⁵³³ שארון נקרא תיבה כמ"ש (מגילה כה ע"ב) מכרו בית הכנסת לוקחים תיבה, והיא ק"ק שבה (יהל אור).
³⁵³⁴ שנכנס לדרגא דא וז"ס הקמת ברית לעייל לתיבה, דלא עאל בה אלא כד איהו בתוקפיה [בקישוי]
בסוד משכיל לאיתן [עי' ח"ב קי ע"א ושעה"כ סוכות דרוש ה'] שבהיותו איתן אז משכיל, עייל במוחא
(יהל אור).
³⁵³⁵ שכינה בסוד המיעוט (אור יקר).
³⁵³⁶ יובלא בסוד הבינה שהיא ה' חמשים שערים שהם חמשה ספירות שכל א' כלולה מ' סלקין
לחמשים ולא אמר דא שמטה ודא יובלא, מפני ששמטה כלולה משבע וה' חמשה, אמר שכינתא כלומר
שמשכנת אותם חמשה ספירות ההנהגה הבאים לה ע"י היסוד (אור יקר).
³⁵³⁷ לבנה במילואא וא"כ יהיה אות ה' סתם בנונית, לזה אמר וה"א רברבא ולא סתם, להורות דהא
מתנהרא כדקא יאות דהיינו סוף מעלתה והארה גדולה כדקא יאות, ולזמנין דלא קיימא באשלמו' ולא
הספיק היותה בנונית, מפני ונוסף על זה ינקא מסטרא אחרא, דהיינו סוד הצנור שמאל (מכון?)
שביסוד כדפי' בספ"ר, ולהיות לה שתים אלו לא הספיק היותה בנונית אלא כדין ה"א זעירא, ובג"ב
זמנין קיימא באשלמותא הא רברבא, וזמנין בפגימותא הא זעירא ולא בנונית כדפי' (אור יקר).
³⁵³⁸ שהיא לעולם ה"א דהיינו חמשה או קטנות או גדולות, משום דבאנפאה בכל פניה אשתכח הגידול

תיקון חלק ה

והאי [איהו] בריא דמלה:
תרגום: §

(קפד) להלן הוא סוף תיקון כט בדפ"ק, והוא תיקון א' בסוף התיקון בדפוס אמסטרדם @.

בראשית ברא אלהי"ם, ב', נקודה בהיכלו, עליה נאמר "גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום". מה הוא המעין החתום, זו נקודה. מה הוא הנעול שלה, זה ו', שסתום להיכל, ובו נעשית סתומה, היא ס גדולה, "מלסרבה המשרה". ועל הנקודה הזו נאמר "ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה". והנקודה הזו מצד הימין נקראת אהבה, ומצד השמאל נקראת יראה, ומצד העמוד האמצעי נקראת תורה, והיא מצוה, שהעמוד האמצעי כולל את שניהם, משום שהו' כולל את י"ה, שהם לימין ולשמאל, והוא ו' באמצע כולל את שניהם, והשכינה התחתונה, מצוה, הכלולה מארבע אותיות.	בראשית ברא אלהי"ם (בראשית א א) ב' נקודה בהיכליה ³⁵³⁹ עליה אתמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) מאי מעין חתום דא נקודא מאי ניהו נעול [עג ע"א] דילה דא ו' דסתים להיכלא ובה אתעביד ס' סתימא איהי ס' רבתא מלסרבה המשרה ³⁵⁴⁰ (ישעיה ט ו) והאי נקודה עלה אתמר (איוב כח כא) ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה והאי נקודה מסטרא דימינא אתקריאת אהבה ומסטרא דשמאלא אתקריאת יראה ומסטרא דעמודא דאמצעיתא אתקריאת תורה ואיהי מצוה דעמודא דאמצעיתא כליל תרוייהו בגין דאיהו ו' כליל י"ה דאינון לימינא ושמאלא ואיהו ו' באמצעיתא כליל תרוייהו ושכינתא תתאה מצוה כלילא מארבע אתוון:
היא נקראת י' מצד החכמה, ה' מצד האם העליונה, ונקראת תורה מהצד של העמוד האמצעי, זהו שנאמר "יהו"ה קנני ראשית דרכו", דרכו, דרך ו'. "קנני" שהוא הקן שלה. ומשום שהיא כלולה מכל הארבע, נקראת מצוה, מ"ץ באותיות א"ת ב"ש הוא י"ה, י"ם ה"ץ, ובה כלולים מצוות עשה ולא תעשה. המצוות לא תעשה מצד הדין שהוא אלהי"ם, ששם י"ה, ועליה נאמר "זה	איהי אתקריאת י' מסטרא דחכמה ה' מסטרא דאימא עלאה ואתקריאת תורה מסטרא דעמודא דאמצעיתא הה"ד (משלי ח כב) ה' קנני ראשית דרכו דרכו דרך ו' קנני דאיהו קן דילה ובגין דאיהי כלילא מכלהו ארבע אתקריאת מצוה מ"ץ באותיות א"ת ב"ש ³⁵⁴¹ איהו י"ה י"ם ה"ץ ובה כלילן פקודין דעשה ולא תעשה פקודין דלא תעשה מסטרא דדין דאיהו אלהי"ם דתמן י"ה ועלה אתמר (שמות ג טו) זה שמ"י והא אוקמוהו פקודין דעשה מסטרא דימינא דאיהו רחמי דכלילן באברהם ועלייהו אתמר (חבקוק ג ב) ברגז רחם

או הקטנות, לכך לעולם היא הא ולא ד' או ג' או ב' וכיוצא, מפני שאין המיעוט מיעוט הפנים או רבוי הפנים או מיעוטם, וכן היא מגלה למטה והיינו אשתמודע בסוד הא קטנה או גדולה (אור יקר).

³⁵³⁹ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

³⁵⁴⁰ עי' באר יצחק על ליקוטי הגר"א (יג ע"א): כלל כל העולם הוא בב', כמ"ש העולם נברא בב' שדומה לאכסדרה שפרוצה מצפון (ב"ב כה ע"ב). והוא סוד עולם התיקון, שכל העולמות נתבררו במחשבה כמו שית', ונשאר הסיגים למטה, והוא כל קומת הסט"א שבסוף עולם העשיה, והוא הפרצה בצפון, כמ"ש מצפון תפתח הרעה כו', והם סיגי הגבורות. ובשביל כך נברא האדם, שבמעשיו יסתום הפרצה לברר כל הבירורים, וכמו שיהיה לע"ל, שאז יבוער רוח הטומאה כו', והוא מ"ם סתומה של למרבה המשרה, שאז זמן ביאת משיח.

³⁵⁴¹ עי' לעיל הערה 838.

שער הכוונות - דרושי קבלת שבת דרוש א ענין קבלת שבת

העליונות נסתרות מחוש העין ואין מהותם ועינים מושג וד' שלהוביות האלו הם נק' מצוה שהוא סוד ד' אותיות הויה כנז' בס"ה כי מ"צ הם באתב"ש י"ה ונמצא כי ב' אותיות הא' שהם י"ה נתעלמו ונתחלפו בב' אותיות מ"צ כנז' אבל ב' אותיות אחרות שהם ו"ה נשארו בגילויים במקומם וזהו ד' אותיות מצוה וז"ס

ועי' לקמן קמא ע"ב ד"ה ובכל אבר איהו

תיקוני חלק ה

ש"י", והרי פרשוהו. מצוות עשה מצד הימין, שהוא רחמים, שכלולים באברהם, ועליהם נאמר "ברוגז רחם תזכור".	תזכור:
קם זקן אחד מאחר הצל (הכותל) ואמר, רבי רבי נר הקדוש, קום הדלק נר שהיא מצוה, השכינה הקדושה, שעליה נאמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ועליה נאמר "להעלת נר תמיד", נר יהו"ה נקראת ודאי האור שמאירה בו נשמת אדם, קום הדלק בה.	קם סבא חד ³⁵⁴² מבתר טולא ³⁵⁴³ (דכותלא) ואמר רבי רבי בוצינא קדישא קום אדליק שרגא דאיהי מצוה שכינתא קדישא דעלה אתמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה ועלה אתמר (שמות כז כ) להעלות נר תמיד נר ה' אתקריאת ודאי אור דנהיר ביה נשמת אדם קום אדליק בה:
קם רבי שמעון על רגליו וישב רגע אחד, ואמר רבון העולמים שאתה הוא אדון המלכים, ומגלה רזים, יהי רצונך לסדר דברים בפי, לקיים בי את הפסוק הזה "ואנכי אהיה עם פוך", שלא אכנס בבושה לפניך.	קם רבי שמעון על רגליו ויחב רגעא חדא ואמר רבון עלמין דאנת איהו מארי מלכין וגלי רזין יהא רעוא דילך לסדרא מלין בפומאי לקיימא בי האי קרא ואנכי אהיה עם פוך דלא אעול בכסופא קדמך:

(קפה) עי' זהר ח"ב רנט ע"א: [אוף הכי נמי האי היכלא מתתקנא תדיר לקבלא כנוקבא דמקבלא מן דכורא] קבילו דקבילו (כל אינון) [איכא דגרסי – אלא דכל] רוחין ונשמותין³⁵⁴⁴ קדישין דנחתין לעלמא ואתעברו³⁵⁴⁵ תמן כל ההוא זמנא דאצטריך³⁵⁴⁶ יתעכבון עד דייתי מלכא משיחא ויסתפקון כל אינון נשמתין³⁵⁴⁷ וייתון ויחדיו עלמא כמלקדמין [וכדין יחדיו לקודשא בריך הוא כמלקדמין] כמה דאת אמר (תהלים קד לא) ישמח יהו"ה במעשיו:

בהאי היכלא קיימין ענוגין ותפנוקין דרוחי ואשתעשעותא דאשתעשע קודשא בריך הוא בגנתא דעדן³⁵⁴⁸ הכא³⁵⁴⁹ איהו תיאובתא דכלא וענוגא דכלא לאתחברא [כלא] כחדא ולמהוי כלא חד קשורא דכלא ביחודא חדא והכא (הכי) קיימא:

דכד שייפי כלהו מתחבראן בשייפין עלאין³⁵⁵⁰ כל חד וחד כדקא חזי ליה לית לון תיאובתא ולית לון ענוגא בר ביחודא דהאי היכלא כלא הכא תליא כד אתחברותא דהכא אתייחד ביחודא חדא כדין כל נהירו דשייפין וכל נהירו דאנפין וכל חדוון כלהו נהירין וחדאן:

זכאה חולקיה מאן דידע לסדרא סדורין ולא תקנא תקוני אשתלמותא [כדקא יאות רחימו דקודשא בריך הוא] בהאי עלמא ובעלמא דאתי וכדין כל דינין וכל גזרין בישין מתעברין ומתבטלין מעלמא:

היכלא דא היכלא דתאובתא היכלא דענוגא היכלא לאשתעשעא עילא ותתא כחדא³⁵⁵¹ ומקבלא כלא נהירו דבוצינא עלאה³⁵⁵² דנהיר לכלא ולא תיחדא כלא כדקא יאות ביחודא שלים ועל דא היכלא

³⁵⁴² עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

³⁵⁴³ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

³⁵⁴⁴ דהיינו היכל זה שיש בו כל הנשמות (מ"מ).

³⁵⁴⁵ (ס"א ואתעכבו) (נוסף בדפ"ו).

³⁵⁴⁶ נשא קלב (הערת הזהר).

³⁵⁴⁷ פי' כשבא משיח כבר כלו כל הנשמות שבגוף וכמ"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף והוא מלשון כאשר כלו הגמלים לשתות (מ"מ).

³⁵⁴⁸ פי' יעקב ולאח שמשתעשעים בנשמות הצדיקים שעולים בסוד מ"ן (מ"מ).

³⁵⁴⁹ הכי (דפ"ו).

³⁵⁵⁰ פי' שייפי המלכות שמתחברים בשייפי הזעיר שהם עילאין (מ"מ).

³⁵⁵¹ פי' ז"ן שהם עילא ותתא (מ"מ).

³⁵⁵² פי' היא הארת הבינה (מ"מ).

תיקון חלק ה

דא קאים בטמירו דכלא (האי) גניז מכלא (ת"ח) אף על גב דכלהו טמירין דא טמיר וגניז ויתירו למהוי ברית קיימא כלא כחדא דכר ונוקבא למהוי שלים: תרגום: §

(קפו) עי' זהר חדש נ ע"ב: רזא דאָת דא סתימא בסתימו נפיק מיניה כל נציצות וזהרא דנהיר ונציץ זכאה איהו מאן דחמי לה בחלמיה³⁵⁵³ דא אכסדרה דמינה נציץ נציץ פשיט וכניש: וחד סליק ונחית³⁵⁵⁴ ואתתקף בסטר מזרח³⁵⁵⁵ ברזא דאָת ט' ואת יו"ד³⁵⁵⁶ אתפשיט מתרין סטריין³⁵⁵⁷ ומתגלגלא בארבע תרין לעילא כירותא דאבא ואימא ואית תרין מתרין סטריין מסטר דרום

³⁵⁵³ והעד על זה [בהערה הקודמת] אומרם "זכאה איהו מאן דחמי ליה בחלמיה" כי הוואה ט' בחלום יצפה לחיים טובים שהוא מקום שם, ואם אמת שבה סתימת והעלם החיים אדרבה היה מורה סילוק החיים והעלם, אלא ודאי כדפירשנו שעם היותה נעלמת ממנה תוצאות חיים, והא כיצד "דא אכסדרא דמינה נציץ וכו'" כשתביט בצורת ט' תמצא שהיא עשויה כאכסדרא פרוצה, לא כבית שהיא אוצרת ומעלמת מה שבתוכה אלא כאכסדרא שאורה רב להורות בה שני הפכים, האחד מציאות קו גופה המורה גילוי והעלם והשנית ציורה המורה אכסדרא המגלה הכל, והא כיצד בערך מדת פנימיות יהו"ה אלהינו י' ה' היא מעלמת הכל בסוד יה"י אור החזרת האור אל מקורו להתעלם, ובערך מדת פנמיות יהו"ה אח"ד דהיינו ו"ה היא מגלה הכל וזהו שאמר "דמינה נציץ נציץ", הם שבע ספירות שבע נשמתם בסוד רוחא פנימאה בסוד קו המדה המתפשטת מהמדה העליונה ולזה אמר "נציץ" לשון רבים, והא כיצד שיש לה שתי פעולות הפכיות, האחד "פשיט" דהיינו התפשטות שבעה ספירות ושבעה מדתם מתוכיותה. "וכניש", דהיינו שהיא מעלמת כל אותם הבחינות הנעלמות בתוכה כדפירשנו (אז) [או] ירצה "וכניש" אותם הניצוצות בעצמם בסוד שהיא נקראת תשובה שקו המדה מתפשטת למטה וחוזרת ואוספת לעצמה למעלה בסוד נעוץ סופם בתחלתם, ו[כ]תשובת קו המדה אל תוכיות הבינה במציאות ט' בעצמות הבינה כן היא ט' במציאות (הם) השבע ספירות כדפירשנו (אור יקר).

³⁵⁵⁴ היינו סוד התפארת בסוד הדעת המתפשט מבין אבא ואימא ולזה "סליק" להתאחז במקומו בסוד קשרו באין סוף ליטול כח להתאצל ואח"כ יורד אל מקום מציאותו להתאצל למטה, ולזה סוד קו המדה לעולם נקשרת במודד הכל כאומרו מי מדד בשעלו וגו' (אור יקר).

³⁵⁵⁵ כי שם חוזק מדידת המדה אל התפארת הנקרא "מזרח" ושם נתחזק אצילותה להיות לה קיום והעמדה ועמדה הספירה על גמר גילוייה, ואמר "בסטר מזרח" ולא אמר במזרח עצמו מפני שעדיין לא נאצל כי קו המדה נותנת מדה למדה אלא סטר הראוי למזרח דהיינו קו הרחמים כנודע (אור יקר).

³⁵⁵⁶ היינו סוד התפארת המתאצל מזווג החכמה בתוך הבינה נקודה בהיכליה ומתוכיותם יוצא בן שהוא התפארת "ברזא" דהיינו סוד זווג "דאָת ט'" שהיא העצמית להאצילו ואת י' המתעלמת בתוכה בזווגם כדפירשנו (אור יקר).

³⁵⁵⁷ שהרי אבא רחמים ואימא דינא וברא דינא ורחמי יחד, ולכך אתפשט ונתאצל מתרין סטריין סוד היותו קו האמצעי והוא מתמצא בשתייהם בתוך החכמה ובתוך הבינה, ולזה "מתגלגל בארבע" בזולת מציאות שש קצוות שנכללים בו בעצמו הוא נכלל בששה פעמים ארבע, הא כיצד שש קצוות בעמקי החכמה וששה בעמקי הבינה וששה הם ימיניים מצד החסד וששה הם שמאליים בגבורה, נמצא התפשטות סוד הדעת הנעלם בתפארת בסוד קו המרה "מתגלגל בארבע" ולא שהם ארבע בחינות שאינם אלא שתיים דין ורחמים לובן ואודם כדפירשנו, "אתפשט מתרין סטריין" אלא שהם "ארבע, תרין לעילא" דהיינו מציאות החסד שבעמקי החכמה ושם ששה קצוות מחסד דקים כדקות החכמה, ומציאות הגבורה שבבינה ושם ששה קצוות מדין דקים כדקות הבינה, והדעת כולל מאבא ואימא ומתגלגל בשתי מציאות אלו ונכללים דהיינו החסד והגבורה הנעלמות והם י' ה' שבשם בן ארבע שבתפארת, והיינו "תרין עטריין דירית מאבא ואימא" ואמר "בירותא" לשון ירושה שכמו שהאב והאם במיתתם והתעלמותם מורישים במקומם לבן נכסיהם ועזבתם כן אבא ואימא עתה שמתאצל הבן והם מתעלמות מורישים אליו כדי שיהיו לו במקומם תרין עטריין אלו שהם חסד וגבורה הנעלמות הם י' ה' חכמה ובינה, הם ששה וששה כדפירשנו והם אח"ד י"ג בסוד הדעת הקושרם כדפירשנו בריש קו המדה בפרשת ואתחנן עיין שם, וכדי להכלל בשתי אותיות אחרות שהם סוד ו' ה' הם "תרין סטריין חסד וגבורה", אל מקומם שהם דין וחסד זכר ונקבה ושניהם ששה וששה ועל ידי קשרם אח"ד, והיינו סוד "אח"ד אח"ד", כ"ו שהוא השם הקדוש יהו"ה כנודע כדפירשנו שם, ואלו הם "תרין מתרין סטריין", מהדין והחסד "מסטר דרום וצפון", לא דרום וצפון עצמם שאלו הם ענפים בעצמם מהששה קצוות אלא "מסטר" כלומר ששה קצוות מבחינת תרין סטריין דרום וצפון חסד בחסד המתגלה וגבורה בגבורה המתגלת (אור יקר).

תיקון חלק ה

וצפון מתיישבא בכולהו³⁵⁵⁸ ואיהו רתיכא עילאה בארבע סטריין אופן אחד בארץ³⁵⁵⁹ אצל החיות³⁵⁶⁰ (יחזקאל א טו) דא איהו רתיכא תתאה כלילא בארבע סטריין³⁵⁶¹:
תרגום: סוד אות זה, סתומה בתוך סתימה. ממנה יוצאים כל הניצוצות והזהר שמאיר ונוצץ @. אשרי מי שרואה אותה בחלומו, זהו אכסדרה שממנה יוצאים נציצות @ ניצוצות, נפשט ונכנס.

³⁵⁵⁸ היינו סוד שם בן ארבע שהוא שם לששה קצוות והם ארבע אותיות יהו"ה הם בחינות כזה

ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'
ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'	ה' ה'

והכל נכלל בשם בן ארבע בתפארת כנודע והוא מתיישב בארבעה פנים אלו בששה קצוות ועליו קאמר "וארא החיות" שהם ארבע חיות ארבעה פנים ארבעה אותיות כדפירשנו והוא שלימות המרכבה העליונה, ויש דרך אחר למרכבה העליונה אמנם עתה הכוונה היות ישראל סבא בסוד הדעת מרכבה לעצמו וימצא בו סוד ארבעה פנים וזהו שאמר "ואיהו רתיכא עילאה בארבע סטריין", שהם ארבעה אותיות כדפירשנו, ולא מרכבה כמרכבת חסד גבורה תפארת מלכות שזו היא מרכבת הגוף אל הספירות אמנם מרכבה זו היא רתיכא עילאה בסוד רוחא ברוחא שהוא נשמה למרכבה האחרת הנקראת מרכבה תתאה, אמנם זו היא רתיכא עילאה בסוד רוחא לרוחא התעלמות רוח הבינה בסוד קו המדה הרוכבת עליה, והענין כי כמו שהחסד והגבורה והתפארת והמלכות מרכבה לבינה שהיא הכסא ואדם לשבת על הכסא חכמה כח מה, כח כסא מה אדם, כן שם זה כסא בסוד רוחא לרוחא דבינה, ואדם לשבת על הכסא רוחא דחכמה, והיינו סוד "ט" דאמרן לעיל שהם נעלמים, ועוד יש דרכים רבים במרכבה וברוכב אלא שהדרך הנאות להם שפירש "שקני רוחא ברוחא", היא זו דהיינו סוד הת"ת ישראל סבא, והוא סוד "אנפין סטימין", סוד רוחא המתעלם בגופא להכי פירש דרך זה (אור יקר).
³⁵⁵⁹ פירוש החיות הנרמז בפסוק כאומרו "וארא החיות" הם החיות העליונות שפירשנו למעלה (אור יקר).

ע' בהגר"א בס"י (ד ע"ד): ג' חיות בשמים, ושם כל מרכבה אינה אלא ג' כמ"ש בז"ח @ שה"ש (נ ע"ב סג ע"ב), אבל בארץ ד' של הרביעית (שהיא אדם) ובה ד' פרצופין.
ע' יהל אור ח"ג [ז ע"ב]: [ליקוט. ד' גנתא צרורא דחיי. ר"ל מלכות דאבא, שמלכות נק' צרור החיים, כמ"ש צ' ע"ב צור תעודה דא תורה שבע"פ, בגין דתמן אתצר צרורא דחיי כו' למהוי כלא חד, ומתמן ולתתא אתפרשן כו'. והוא סוד זרע הנקבה, שבה נקשר זרע הזכר ביחד, שזרע הזכר בסוד ג' טפין, מג' מוחין, שהן חיי המלך, ובזרע דידה שהוא ה' תתאה, נקשר הג' טפין, שהן סוד יה"ו מג' מוחין, כמ"ש בס"ד ובתיקונים. ולכן בה מייחדים אחד, א"ח שהוא ט"ס עילאין, שהן ג"פ ג', ג"פ יה"ו, כמ"ש ב {טז ע"א} והן סוד ג' טפין, תלת כלילין בתלת, כמ"ש שם. נקשרין בד' ונעשין י"ג. והן סוד י"ג תיקוני, ד' לחודא אסתמכו {רפ"ב דסד"צ}, והיא רביעית לכל תלת, ועשירית לט', כמ"ש ב {ד, ב}. והוא סוד שם של י"ב, ג' אנפי חיוון, מלך מלך ימלך, ואלו הג' טפין שלו שהן ט', נקשרין בג' טפין שלה, שהן ג' גוונים שלה, ואלו הג' נקשרים ברביעית שלה, שהן ד' פנים שלה, שאופן א' בארץ, כמ"ש בז"ח @ ש"ה נ' ע"ב {מרגליות @ סג. ליורנו עז ע"ב} אופן א' בארץ דא איהו רתיכא תתאה כלילא בארבע סטריין כו' ע"ש. ואמר שם האי פן ביה אתכלילו כללו תלתא אחרנין, האי פן נטיל מכולהו ואתכליל בכולהו כו' ע"ש, וזהו הקשר בד'.

³⁵⁶⁰ אין חיות אלו אותם החיות בעצמם אלא דמותם המתדמה למטה במלכות וכן מוכח באומרו "אופן חד וכו'" לקמיה, ולהכי פירש, ואמר "אופן אחד בארץ אצל החיות דא איהו רתיכא וכו'", כלומר החיות הנזכר אינם החיות הנזכרות לעיל אלא דא איהו "רתיכא כלילא בארבע סטריין" לא אותה בעצמה שהיא מארבע סטריין אלא התחתונה הכלולה מארבע סטריין כדפירשנו, ומציאות זה משובח ממצאות המרכבה תם במלכות שהיא חסד גבורה תפארת ומלכות שבה מפני שזו היא מבחינת מציאותה בסוד רוחא והאחרת בבחינת גופא כדפירשנו, ולזה נקראת גם זו "רתיכא עילאה", שהיא עליונה בערך אותו המציאות הנזכר (אור יקר).

³⁵⁶¹ ולא אמר כלילא מארבע מפני שלפי האמת היא כלולה ביותר מארבע כדמסיק אלא שנוכלים שלשה [כאחד] (באחד) ונעשים ארבע כדמפרש ואזיל ולזה היא כלולה ממה שכלולה ומתחלקת בארבע סטריין וזהו אומרו "כלילא בארבע סטריין" (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

וא' עולה ויורד ומתחזק בצד מזרח בסוד אות ט', ואות י' מתפשט מב' צדדים ומתגלגל בד', שנים למעלה כירושא של אבא ואמא. ויש שנים מב' צדדים מצד דרום וצפון, מתיישב בכל, והוא מרכבה עליונה בד' צדדים, "אופן א' בארץ אצל החיות", זהו מרכבה תחתונה, כלולה בד' צדדים.

(קפז) עי' זהר ח"ג קכג ע"ב: הנסתרות³⁵⁶² יראה ואהבה³⁵⁶³ דאינון במוחא ולבא בחללא דגופא וברישא³⁵⁶⁴ והנגלות התורה והמצוה דאינון בגופא וברישא³⁵⁶⁵ לבר³⁵⁶⁶ וזא דמלה הכי הוא ודאי [ד]אי ב"נ דחיל לקב"ה או רחים ליה דא לא ידע ב"נ אחרא בגין דאיהו מלה דלא אתגליא אלא בינו לבין קונו: תרגום: §

(קפח) עי' זהר ח"ב קיט ע"א: ובהון אילת אעילת רישא [בין] [בן] ברכהא רישא³⁵⁶⁶ איהו צדיק יסוד עולם [בין] [בן] ברכהא [ד]אינון נצח והוד³⁵⁶⁷ ואומי לה ביה³⁵⁶⁸ למפרק לבנהא [בבקר] דאיהו אריה בקר ימינא דאברהם משיח בן דוד דנפיק מיהודה דאתמר ביה (בראשית מט ט) גור אריה יהודה ובגין דא (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר: ובה (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים וגו' בגין דתפארת דרגא דמשה גופא וחסד דרועא דיליה ומשה אתקשר בע"ב דאיהו חסד דרגא דאברהם ודהכלי (דהני) סליק בחושבן ח"י וז"ו מן ויסע ויבא ויט תלת ענפי אבהן [ש'] דאתקשר בש' [מן] (של) משה דאתמר [בהון] (יחזקאל א י) ופני אריה [אל] (מ)הימין לארבעתן ופני נשר לארבעתן [ופני שור מהשמאל לארבעתן] מ"ה מן משה ודמות פניהם פני אדם: [דאיהו] דרועא שמאלא אתמר ביה שמאל דוחה וימין מקרבת ודאן [אף] על גב דאקדים בתשרי ודאוקמוהו [ואוקמוה] ביה מארי מתניתין בתשרי עתידין להגאל תהא דוחה בגין דלא ימות משיח בן אפרים³⁵⁶⁹ דוחה³⁵⁷⁰ [מרומין] (מבבל) דאיהי שמאל עד דיקרב ימין:

³⁵⁶² עי' תיקו"ז יט ע"א ש"הנסתרות לה' אלקינו" הם כינויים לאו"א, "והנגלות" הוא כינוי לזו"ן.
³⁵⁶³ עי' שער רוה"ק י ע"ב: א"ל כונת הצדקה והתפלה והוא לייחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה וקודם שהאדם יעשה איזו מצוה או צדקה יאמר לייחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל ויכוין לחבר שם י"ה שהם דחילו ורחימו עם ו"ה שהם קב"ה ושכינתיה. ועי' פע"ח שער הזמירות פרק ה: צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל.

³⁵⁶⁴ דתורה ברישא בפה כמ"ו. ונגדו יראה בחללא דרישא. וכך מצוה בגופא בידין ורגליו, ואהבה נגדו בחללא דגופא (מצאתי כתוב על הגליון. והנה יראה היא חכמה בפנים וכנגדו הפה מבחוץ, וז"ש פ' ידבר חכמות. ואהבה היא בינה בפנים בלב, וז"ש והגות לבי תבונות) (יהל אור).
³⁵⁶⁵ באברים דלבר, ויראה ואהבה באברים הפנימיים שלהם, ג"כ ברישא ובגופא במוח ולבא. וישראל עלה במחשבה, בן מאב ובת מאם. ובמ"א אמר בתיקונים להיפך, דמלכות בפומא ועד"א באברים, וכן אמר בהקדמה ב' דתיקונים (יט ע"א) דרועא ימינא וכו', ע"ש כל האברים ב"ק ופומא מלכות תורה שבעל פה ע"ש. והענין, כי באברים עצמן ודאי כן, אבל בתורה ומצות שבפנים ברוחא הוא להיפך כמ"ש בסוף תיקון כ"א וכן הוא ביראה ואהבה שבמוחא ולבא וע"ש סא ע"א מוחא איהו בהיפוכא חוס כו' ואיהו אריה כו' ע"ש (יהל אור).

הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין, והם הנקראו פנימיות, אך החיצוניות, אפילו בראש עצמו נקרא ז"א. ובזה תבין מ"ש במ"א, כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות, ונגדליו ונחלקים לפרקים, ומהם עצמן נעשה ג"ר. נמצא, כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד, אלא שנוחלקים ל"ס, אך המוחין הם הפנימים, הם י"ס גמורות (ע"ח מוחין דצלם ז). מכאן רואים דגם הגלגלתא והראש הם מכלל ה"ק (לש"ו ספר הקדו"ש לח ע"ג), דהיינו המוחין המלווים בגלגלתא, והם מלגאו, כבר למדנו הגר"א זללה"ה בהיכלות בראשית היכל א' (בספר יהל אור דף י"א ע"ד) כי הם רק הג"ר דהרוח גופה, שהוא עצמו מבחי' הז"ת (לש"ו ספר הדע"ה ח"א מו ע"א).

³⁵⁶⁶ דאיהו ראש דידה כמ"ש על ראש המטה יסוד כמ"ש בזהר בכ"מ (יהל אור).

³⁵⁶⁷ שמהו בניה כידוע וז"ש ברכהא (יהל אור).

³⁵⁶⁸ ר"ל ביסוד שבו תליא השבועה כמ"ש לעיל, וכן האבות שים נא ידך תחת ירכי כו' וז"ש חי ה' שכבי עד הבקר כמ"ו ואמר בין ברכהא שהן הע' שנין שהוא מסטרא דנצח כנ"ל ואע"ג דקאמר לעיל מסט' דנצח הוא מכל נה"י וכן הגאולה שאמר מסטרא דחסד אמר לקמן שיהיה מכל ג"ס חג"ת וכן יהיה בע' שנין בבחי' דחג"ת בנה"י (יהל אור).

³⁵⁶⁹ עי' לקמן שמכונה משיח בן יוסף. וכן בכמה מקומות בחלק ג. ועי' שעה"כ עמידה ו.

תיקו"ז חלק ה

תרגום: §

(קפט) עי' זהר ח"ב קיד ע"א: ואתמר כך לך רד (שמות לב ז) התם קא רמיז נחיתו דילך³⁵⁷¹ בגלותא רביעאה³⁵⁷² לך³⁵⁷³ [כגון] (בגלותא כד"א) (בראשית יב א) לך לך מארצך וגו' הכא [ש']³⁵⁷⁴ (תא שמע) (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר³⁵⁷⁵ הכא קא רמיז לך לך תלת³⁵⁷⁶ זמנין³⁵⁷⁷ (בגלגולא) בגלותא רביעאה ורדו בגין בת יחידה כלה דילך [דנפלת] (דנפלה) הדא הוא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה³⁵⁷⁸ לא תוסיף קום ומיד דאנת נחית³⁵⁷⁹ בגיניה תקום עלך והאי (איהו השבת אבדה והאי אורייתא דאתגליא³⁵⁸⁰ על ידך האי) איהו השבת אבדה דילך דלאו למגנא אתגליא [לך] אורייתא (על ידך) יתיר מכל ישראל ואסתלקת לגבך כמיא דבאר³⁵⁸¹ דאסתלקו לגבך ולא לאבהן ולא לבר נש דהא באר מכרת אדוניה³⁵⁸² ואורייתא דא אתמר עלה (במדבר כא יז) ומשם בארה היא הבאר וגו' הבאר היא מליא ולא נפקין מימיו לבר ואיהו באר דימא³⁵⁸³ דאורייתא [דאפיק] (ד) כל מיין אוכל מיין דעלמא עאלין ביה ולא נפקין מימיו לבר.
תרגום: §

(קצ) עי' זהר ח"ב רז ע"ב: לבתר דנפיק שבתא בעי בר נש לאפרשא בין קדש לחול³⁵⁸⁴ אמאי

³⁵⁷⁰ נמחק ביהל אור.
³⁵⁷¹ ר"ל דכתיב לך רד לך בגלותא, ורד נחיתו והשפלה בגלותא בת"ח כמ"ש (יהל אור).
³⁵⁷² שמתלבש בת"ח בכל דרא והן בגלות יותר, כמ"ש בסוטה יראי חטא ימאסו וסר מרע משתולל כו', וכו' הוא גלות דיליה (יהל אור). וזהו מדה כנגד מדה, שקירב הערב רב, ולך יהיו גדופים, וכמ"ש בזהר והן הן רישא דעמא (יהל אור).
³⁵⁷³ ר"ל לך שאמר לו ה' ית', אמר לו על גלות הרביעי, שע"י שבירת הלוחות צריך לילך בגלות הזה, רד ג"כ בגלות כנ"ל רמיז נחיתו דילך (יהל אור).
³⁵⁷⁴ ר"ל מארצך וממולדתך ומבית אביך הן ג' גלגולים בג' אבות, שהן ש' של משה כמ"ש בתז"ח, והן נגד ג' אותיות של השם יק"ו, חג"ת, שכנגדן ג' גלות, וד' גלגול דמשה עצמו מ"ה דמשה מלכות, שכנגדו גלות הרביעי (יהל אור).
³⁵⁷⁵ בג' אבהן, כמ"ש שג' גליות היו בג' אבהן ונגאלו בזכותן, אבל גלות הזה במשה, ואין נגאלין אלא בזכות התורה. "עם גבר" שהוא גבר שדרכו נסתרה ולא ידע איש כו' (כמ"ש בפ' בראשית) (יהל אור).
גבר ראשי תיבות גומלי חסדים, ביישנים, רחמנים היינו חג"ת, ג"מ אברהם חסד, ביישנים יצחק כדאיתא במדרש עבד משכיל ימשול בבן מביש זה אליעזר ביצחק, ולכן נקרא בייש, דאזיל סומקא ואיתי חורא, רחמנים דא יעקב רחמים, נמצא מרומז בג' גליות הנ"ל, וגם מרומז גלות רביעי דמשה עם גבר, היינו עם משה דכתיב לגבר אשר דרכו נסתרה, ובמשה כתיב ולא ידע איש את קבורתו, וענין נ' זמנין, נ' דורות. שמענו ממנו, דור שאין בו הארת משה רבינו ע"ה לא נכלל בחשבון נ' דורות, וזהו אריכות הגלות (יהל אור).
³⁵⁷⁶ נ' (דפ"א יהל אור).
³⁵⁷⁷ אַתפּשטוּתִיה נ' זימנין לקבל אורייתא דניתנה לנ' יום להגיע לשער הנ', וכן עתה עד לעתיד לבא כמ"ש ל קטו ע"ב, ומאן גרים דא א' אחד כו', והוא הניתן למשה ג"כ במתן תורה, אלא שאבדה בנחיתו דיליה, שירד למטה התפשטות הדעת מ"ט שערי בינה, וזהו אלף חולקין דאתנטייל מיניה אלף אכסדראין, אל"ף רבתי, אלף בינה, שהוא א', ונשאר א' זוטא, וזהו אריכות הגלות, שלא מוצא במי להתגלגל ונתארך, ולכן יציאת הגלות תליא בלימוד הקבלה, אורייתא דמשה (יהל אור). ר"ל גימ' לך, והן נ' דורות שמתעכבין בגלות, כי הקץ הוא במספר שני הדורות כמ"ש בפ"ב דעדיות (יהל אור עיי"ש אריכות).
³⁵⁷⁸ ר"ל, נ' הוא נפלה, כמ"ש למה לא נאמר נ' באשרי (יהל אור).
³⁵⁷⁹ וז"ש הקם תקים, כמ"ש לקמן (יהל אור).
³⁵⁸⁰ עי' אריכות ביהל אור.
³⁵⁸¹ הבאר היא נביעו דבאר מים חיים, מים קדושים, מים מתיקין, ממבוע דאור א"ס (דע"ה ח"ב קכח ע"ב), ומהמלכות דאצילות עצמו, ועי' עוד ח"ג קפא ע"ב (שם קכט ע"ב) וכן ח"ג קפג ע"ב (שם קל ע"ג).
³⁵⁸² באר היא בת מלך דאצילות, ועי' תיקו"ז ריש תיקון כב דיתיב על מגדלא והיא מים דאין להם סוף, כמ"ש ברע"מ פנחס, והתורה היא בבריא ימא דאורייתא, מדרגא דבינה דמקנן שם, והאי באר אמלי לה, ולא יהבין הבת מלך אלא למשה, כמ"ש בארוכה, והוא אדוניה איש האלקים זווגא דדעת כנ"ל, וז"ש יתיר עמוק מדאורייתא כו' מני ים הנ"ל (יהל אור).
³⁵⁸³ מיא (דפ"ק).
³⁵⁸⁴ פי' כשאנו מברכים המבדיל בין קודש לחול (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא³⁵⁸⁵ לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא לאחזאה יחודא³⁵⁸⁶ באתר קדישא בקדושה עלאה ולאפרשא לתתאי מיחודא עלאה ולברכא על נהורא דאשא :
בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין³⁵⁸⁷ ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא³⁵⁸⁸ ואינון אקרון מאורי האש בגין כך בעינן לאכפא ארבע אצבעאן דידא (אצבעאן ידא ארבע) דימינא ולאנהרא לון ומגו (בגו) ההוא נהורא דשרגא³⁵⁸⁹ דמתברכא³⁵⁹⁰ :
ואינון אצבעאן רמז³⁵⁹¹ לאינון מאורי האש דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא³⁵⁹² דמתברכא ובגין דאינון ודרגין (שרגין) לתתא³⁵⁹³ כד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא בעי לאכפייא לון קמיה בגין דההוא נהורא³⁵⁹⁴ שלטא עלייהו ואינון נהרין מניה³⁵⁹⁵ :
ובשאר ברכאן (וכל אצבעאן) בעינן לזקפא לון ולאצבעאן (בשאר ברכאן) בגין לאחזאה קדושה עלאה דדרגין עלאין³⁵⁹⁶ דשלטין על כלא דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו³⁵⁹⁷ ואתברכין כלהו דרגין כחדא ונהרין מגו בוצינא עלאה³⁵⁹⁸ דכלא ובגין כך בעינן לזקפא לון לעילא והכא בעינן לאכפייא אצבעאן קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא³⁵⁹⁹ דנהרין מגו בוצינא דלעילא³⁶⁰⁰ ומהכא שלטין ונהרין מינה ואינון מאורי האש :
בכל יומא אנן מברכין מאורי אור דאינון נהרין עלאין³⁶⁰¹ דקיימן בההוא אור קדמא³⁶⁰² ואתברכין כלהו דרגין ונהרין כחדא ומגו בוצינא עלאה והני אקרון מאורי האש ובגיני נרוא דא קא ורוא דא (כך) מברכין בורא מאורי האש :
ואי תימא אמאי בורא ולא אמרי³⁶⁰³ מאיר (או נהיר) מאורי האש הואיל וקא נהרין מההוא אש³⁶⁰⁴ מההוא בוצינא מברכא אלא כיון³⁶⁰⁵ דעאל שבתא כל אינון דרגין דלתתא וכל אינון דנהרין

³⁵⁸⁵ פי' הע' שרים והקליפות ששולטים בימי החול על העולם וכמעשה העולם וז' ש' לשלטאה על עלמא ובכל עובדין דעלמא (מ"מ).
³⁵⁸⁶ פי' כשאנו אומרים המבדיל מיחדים הקדושה לבדה ומפרישים הע' שרים והקליפות לבדם שלא ינקו ממנה (מ"מ).
³⁵⁸⁷ נרג"ם (רח"ו) נוראל רפאל גבראל מיכאל.
³⁵⁸⁸ פי' מלכות (מ"מ).
³⁵⁸⁹ נוק' (רח"ו).
³⁵⁹⁰ "בההיא שעתא דקא מברכין על אשא אזדמנן ארבע רתיכין ארבע משריין לתתא לאנהרא מההוא אשא מברכא ואינון אקרון מאורי האש בגין כך בעינן לאכפא ארבע אצבעאן דידא דימינא ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא" נמחק במ"מ.
³⁵⁹¹ נרג"ם (רח"ו).
³⁵⁹² נוק' (רח"ו במ"מ).
³⁵⁹³ והיינו ארג"מן (מ"מ).
³⁵⁹⁴ מלכות (מ"מ).
³⁵⁹⁵ עי' שעה"כ ס ע"ב: ובענין ברכת בורא מאורי האש, היה נוהג לכפוף ראשי אצבעותיו הימנים אל תוך כפו הימנית והגודל מכוסה תחתיהם ויהיו נכפפים כנגד פניו של האדם המברך וגם יהיו נכפפים לפני הנר והיותם ד' אצבעותיו הוא בלא אצבע הגדול הנק' גודל ונק' בוחן וסוד כל זה נתבאר בספר הזהר פרשת ויקהל (רח ע"א) וע"ש. ועי' פת"ח שער שבת פרק כד, וזהר בראשית כ ע"ב.
³⁵⁹⁶ פי' חג"תם דזעיר (מ"מ).
³⁵⁹⁷ פי' שהם' שהיא שמה קדישא מתעטרת ומתקדשת מהם (מ"מ).
³⁵⁹⁸ פי' בינה (מ"מ).
³⁵⁹⁹ פי' נר"גם (מ"מ).
³⁶⁰⁰ פי' מלכות דאצילות שהיא עליונה על ב"ע (מ"מ).
³⁶⁰¹ חג"תם דז"א (רח"ו). אור הוא בבינה, מאורי האש, ה' פעמים אור של מעשה בראשית, ה' ראשונה של השם (וכמ"ש בזה"ק ויקהל רח ע"א ובהקדמת תיקו"ז דף ה סע"א ויב ע"א ובכ"מ) (ביאורים ח"א עד ע"א).
³⁶⁰² חסד עילאה (רח"ו). ור"ל שהחסד הוא כולל כולם וממנו נשפעים (מ"מ).
³⁶⁰³ אמרו (דפ"ו).
³⁶⁰⁴ פי' כיון שנרג"ם הארתם מהם' הנקר' אש היה לנו לברך מאיר מאורי האש או נהיר מאורי האש שהכוונה שמאיר הקב"ה מאורי שהם נר"גם מהמלכות הנק' אש. ואמאי אמרינן בורא דמשמע דהשתא איתבריא (מ"מ).
³⁶⁰⁵ ור"ל שנר"גם בכל ליל שבת נכללים במ' ומוצאי שבת מוציאתם בריה חדשה ולכך אמרינן בורא (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

ושלטין כלהו עאלין ואתכלילו בהאי שרגא ואתטמרו ואתגניזו ואתנטרו ביה ולא ויתחזון (אתחזון) ביה אלא ההוא³⁶⁰⁶ נקודא בלחודהא וכלהו אתטמרין³⁶⁰⁷ בגווה כל יומא דשבתא: כיון דנפק שבתא אפיק לון לכל חד וחד כאילו ההיא שעתא אתבריא ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין [ואתמניאו] (ואשתויאו) על דוכתייהו לשלטאה כדין אתברכא האי שרגא³⁶⁰⁸ ואתכפיין קמיה לאנהרא כיון דנהרין כדין אתמנון כל חד וחד על דוכתייה: כגוונא דא אינון דרגין עלאין דאקרון מאורי אור שלטין ביממא ונהרין מגו בוצינא עלאה בשעתא דרמש ליליא ההוא בוצינא עלאה כניש לון ואעיל לון בגויה עד דנהיר יממא כיון דמברכין ישראל על נהורא ביממא כדין אפיק לון בשלימו דנהורא ועל דא (ודא איהו דקא) מברכין יוצר המאורות³⁶⁰⁹ ולא אמרי בורא (אלא יוצר)³⁶¹⁰ והכא בורא מאורי האש בגין דאינון דרגין לתתא: תרגום: §

(קצא) עי' זהר ח"א ו ע"ב: ותו הוא ירד והכה את הארי בזמנין קדמאין כד האי נהר הוה משיך מימיו לתתא הוה קיימין ישראל בשלימו דבבחיין דבבחיין וקרבנין לכפרא על נפשייהו וכדין הוה נחית מלעילא דיוקנא דחד אריה³⁶¹¹ והוה חמאן [ליה ע"ג מדבחה] (ע"ג מדבחה) רביין על טרפיה אכיל קרבנין כגבר תקיף³⁶¹² וכל כלבין הוה מתטמרין קמיה ולא נפקי לבר כיון דגרמו חובין איהו נחית לגו דרגין דלתתא וקטיל לההוא אריה דלא בעא למיהב ליה טרפיה³⁶¹³ כדבקדמיתא כביכול קטיל ליה הוה הכה את הארי ודאי:

לתוך הבור³⁶¹⁴ לעינאה דסטרא אחרא בישא כיון דחמאת הכי ההוא סטרא אחרא אתתקפת³⁶¹⁵ ושרדת לחד כלבא למיכל קרבנין³⁶¹⁶ ומה שמיה דההוא ארי"ה אורי"ל דאנפוי אנפי אריה³⁶¹⁷ ומה שמיה דההוא כלבא בלאדן³⁶¹⁸ שמיה דלאו איהו בכלל אדם אלא כלבא ואנפי כלבא ביום השלג ביומא דגרמו חובין ודינא אתדן לעילא מעם בי דינא עלאה ועל דא כתיב (משלי לא כא) [לא תירא

³⁶⁰⁶ כי ההיכלות הפנימיות נכללות בגווה (רח"ו).

³⁶⁰⁷ אתטמרו (דפ"ו).

³⁶⁰⁸ בח"י דף קנ"א יתבונן לברך על הנר העליון בסוד ערכתי נר למשיחי כמ"ש בזוהר בפ' בלק דף ר"ד כי צריך תיקון לענין נר זה ומהו התקון לעשות אותו בסוד נ"ר הוא מ"ש בזוהר בפ' תרומה נר מצוה מה נר אלא כד מקבלא מבין תרין דרועין רמ"ח שייפין עילאין והיא פתחא תרין דרועין דילה לגבייהו כמנין נ"ר ובהתברך על הנר יומשך עליה אור מלמעלה כמ"ש ראיתי והנה מנורת ז' וז' מוצקות וכו' ולכן מברך בורא מאורי האש להמשיך עליה מ"ה מיני אש עליונים כמ"ש בזוהר בפ' צו דף כ"ז ממש אשים הוה נחתים על קרבנא וכו' ודא בינה ה' מראות דילה מלכות בת יחידה. ומראה כבוד ה' כאש אוכלת. ולכן מברך בורא מאורי האש היינו אש עליון ה' מיני אש שהם מאירים על נר זה של הכלה. ולכן נמי נמשך ממנה אור להאיר לתחתונים כמ"ש שם בפ' ויקהל. והכא בעינון לאכפייא אצבען קמי שרגא בגין לאחזאה דרגין דלתתא דנהרין מגו דרגא דלעילא ומהכא שלמין ונהרין מינה ואיקרון מאורי האש וכו' ולא אמרי מאיר וכו' כיון דנפק שבתא אפיק לון וכו'. אשר משם למדנו כי מה שמברכים בורא מאורי האש ואין אומרים מאיר להיות כי כן כל אותם הבחי' שהם בעולמות בכל מוצאי שבת כאלו הם נבראים מתחלה והם מאירים מאש של השכינה. ולכן צריך להמשיך אליה מתחלה מאותם מאורי האש העליונה דאימא. ועי"כ בורא אותם דרגין דלתתא אש דשכינתא ומאיר עליהם. וממ"ש אזדמנין ד' רתיכין ד' משריין וכו' בנ"ד בעיין לאכפייא ד' אצבען ידא דימינא וכו'. תשכיל שאין לכפות רק ד' אצבעות שהם רמז למרכבה עליונה. ושם נאמר אצבען לגו וכו'. ולא יראה בי אם אחורי האצבעות דוקא כמ"ש וראית את אחורי וכו' (מ"מ).

³⁶⁰⁹ דיצירה דכר (רח"ו).

³⁶¹⁰ קנה ע"א (הערת הזהר).

³⁶¹¹ אוריאל (רח"ו).

³⁶¹² עי' אד"ר קלט ע"א.

³⁶¹³ ולא שהרגו ממש, אלא שלא נתן לו כח ושפע למזונו וז"ש דלא בעי למיהב ליה טרפיה (מ"מ).

³⁶¹⁴ הגר כמו חשבון בור, סוד השפחה בישא הגר שפחת שרה (רח"ו). כי הקדושה נק' באר מים חיים, אבל סט"א נק' בור (מ"מ).

³⁶¹⁵ בר"מ פ' בהר קי"א [קי ע"א – דפ"ק] (הערת הזוהר).

³⁶¹⁶ צו נ"ב פ' בלק ריא ע"א ולהלן ריג ע"ב עלה ב דף ב' ונשא קמג ע"ב ויקהל ריד ע"ב (ד"א). כלב הוא בחי' ב"ן דעשיה (מ"מ).

³⁶¹⁷ שיניקתו מן החסדים (רח"ו).

³⁶¹⁸ גימ' נבל"ה וכל נבלה וטריפה אל כלב חיצון תשליכון סוד ב"ן דקליפה (רח"ו). שאינו בכלל הקדושה שנקראת אדם (מ"מ). ועי' שעה"ק נג ע"ד.

תיקוני חלק ה

לבייתה משלג דא דינא עלאה אמאי בגין דכל ביתה לבוש שנים³⁶¹⁹ ויכיל למסבל אשא תקיפא ע"כ רזא דקרא]:

תרגום: §

(קצב) עי' זהר ח"ג רמ ע"ב: השתא אית לאסתכלא היאך אינון רוחין קדישין אתהנון מהאי [ומ"ט דקרבנא] (טעמא דקרבנא) דבהמה והא יתיר הוה [סגיא] לתברא ב"נ ההוא רוח³⁶²⁰ ולא תבא בתיובתא מ"ט נכיסו דבהמה ולאוקדא ליה בנורא דמדבחא אלא רזא הוא בגין דאית בהמה [ד]רביעא על אלף טורין³⁶²¹ ואלף טורין אכלת בכל יומא וכלהו אקרין (תהלים נ י) בהמות [בהררי אלף] ועל דא תנינן דאית בעירא אכיל בעירי וממה הוה מאשא וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחכא חדא הה"ד (דברים ד כד) כי יי' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא³⁶²² וכל מיא דירדן [דא] מלא בשית שנין³⁶²³ היא עבדת ליה גמיעא חדא הה"ד (איוב מ כג) יבטח כי יגיא ירדן אל פיהו:

(ו) סתרא דמלה חמירא דכל הני עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא בגין (דא) דרוחא מנייהו מתפשטא (ס"א דרוחי דבעירי מנייהו אתפשטו) לתתא ואתצייר ההוא רוחא לתתא בבעירי וכד חב ב"נ אייתי בעירא לק(ו)רבנא וההוא רוחא דבעירא דא סלקא ותב לאתריה ומתפשט ההוא רוחא בכלהו וכל אינון דזינא דא מתקרבין (ואתפשט ההוא רוחא בכלהו) ואתיין ואתהניין מההוא חלבא ודמא³⁶²⁴ דההוא לבושא דרוחא דא דהא מסטרא דלהון הוה (בגין) ההוא רוחא (דלהון) וכלהון אתהנון³⁶²⁵ ואתזנו ואתעבדון סניגורין על ההוא ב"נ ועאל דרך ושט כמה דאתמר ובג"כ קרבנא מן הבהמה:

אר"ש בריך ברי לקב"ה עלך אתמר (משלי כג כה) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך ישמח אביך דלעילא ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך דא ברתיה דר' פנחס בן יאיר חסידא אלעזר ברי אימא הא קורבנא דבהמה קרבנא דעופי מאי דכתיב (ויקרא א יד) ואם מן העוף עולה קרבנו א"ל לא חמינא אבל אסתכלנא מהאי מלה דבהמה מלה דעופי [ולא אוחרא] ולא אימא בגין דלא חמינא ועד כען לא שמענא:

א"ל אלעזר יאות אמרת אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאין תמן ולא אתמסרו לגלגלה בר לזכא קשוט³⁶²⁶ דרזא דמאריהון לא אתכסי מנייהו סתרא דקרבנין דא איהו סתרא לאינון מאנין (ס"א חיון) קדישין³⁶²⁷ ד' דיוקנין חקוקין בכסא ודא איהו כורסייא [ופרנסא] דמלכא קדישא³⁶²⁸ פני שור פני נשר פני אריה פני אדם:

[פני אדם] דכליל לכלהו וכל אנפין מסתכלין אלין לאלין ואתכלילין אלין באלין ומנייהו מתפשטן

³⁶¹⁹ פ' שנים קדמוניות, שהם ו"ק ד"א (מ"מ).

³⁶²⁰ רוחא (דפ"ו).

³⁶²¹ עי' מלואים אות. Error! Reference source not found.

³⁶²² עי' ח"א נא ע"א (לש"ו). עומק הכוונה הוא על אלו הניצוצין שאמרנו, כי משום שהם עדיין חבושים בגולה ומשועבדים עדיין להניק להקליפות, ולכן כאשר שהם עולים ג"כ לקבל עוד שפע לזה, הנה מקנא עליהם השכינה הקדושה קנאה גדולה, כי הם בניה העמוסים מני בטן ונשואים מני רחם, ולזאת מתחזקת ומתגברה בכל האפשרי וחוטפת מהם כל היותר זך שבהם ומכניסם בקרבה בכל תוקף ועוז עכ"פ. וזהו שאמר הזוה"ק וכלהו לחיך לון ההיא בהמה בלחכא חדא כו', והלשון הזה הוא מורה שפעולתה הוא בחטיפה ועל דרך התגברות בקנאה וניצות, והוא משום כי אותן הניצוצין לא הגיעה עדיין זמן בירורם כלל, כי הם משועבדים עדיין לחזור למטה כנז', אלא שהשכינה הקדושה היא מקנא עליהם וחוטפת מהם כל היותר אפשרי, וזהו שאמרו הה"ד כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא (דע"ה ח"ב סח ע"א).

³⁶²³ יסוד דכורא שמתמלא מן הו"ק הנק' שית שנין (רח"ו).

³⁶²⁴ פרשת תרומה קמא ע"א קל ע"א ועי' פקודי רסח ע"ב צו כו רע"ב בראשית נא ע"ב לך לך פט ע"ב ועי' פקודי רלח ע"ב ובזו"ח פרשת צו ולקמן רמב ע"א ועי' לעיל רכד סע"א ורנה ע"א ורנט ע"א (לש"ו).

³⁶²⁵ אתהנו (דפ"ו).

³⁶²⁶ עי' לעיל רכו ע"א ברע"מ (לש"ו).

³⁶²⁷ שסוד הקרבנות עולה להד' חיות הקודש, כי שם הוא השורש דכל בהמה וכל עוף, וכן הם היסודין דכל צבא השמים כולן, וישנם ד' חיות בכל עולם ועולם, והם הד' יסודות שבו ע"ד הד' יסודין ארמ"ע בעוה"ז (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

³⁶²⁸ שהוא הכסא להמלכות דאצילות, ומשם היא זן ומפרנס לכל העולמות ב"ע, וכן הוא לשון ופרנסא מלשון הנהגה, ששם היא מתגלה ומנהיג אותם, כי ברדתה שם היא נקראת בשם אדני, אדון כל הארץ (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

Commented [065]: כמ
הנצרך?

תיקו"ז חלק ה

לכמה סטריין ורבוון עילא ותתא דלית לון שיעורא ומנינא וחשבון³⁶²⁹ פני שור אתפשט לבעירי רוחא מניה לארבעה זינין ואתכלילין בחד ואלין אינון פרים וכבשים ועתודים ועזים ואלין קיימין לקרבנא ובגין דמנהון הו (מ)אינון חיילין קדישין דמתפשטי מההוא פני שור³⁶³⁰ מתקרבין ליסודא דלהון ואתהנון מההוא יסודא ולבושא דלהון³⁶³¹ ואי לא [דהוי] (תהוי) להו יסודא בהאי³⁶³² עלמא לא מתקרבין תמן:

כגוונא דהוי גייחא לשכינתא קדישא מרוחיהון דצדיקייא³⁶³³ ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זכאה ואתהנא³⁶³⁴ מניה בגין דמנה הוה ההוא רוח כך אלין אתהנון מסטרא דיסודא דלהון ואתהנון מההוא לבושא דמתקריב³⁶³⁴ [(ס"א דהא) רוח] (רוח (ס"א דהא)) מלבושא ס"א כך אלין מתהני³⁶³⁵ מההוא לבושא דמתקריב מסטרא דיסודא דלהון דהא חלבא ודמא לבושא דרוחא (דרוח) דלהון הוה ובג"כ אתהנון מנייהו:

פני נשר אתפשט לעופי³⁶³⁶ רוח מניה ונשר בתרין סטריין איהו ורזא דא (בראשית א כ) ועוף יעופף תרין רוחין ובגין כך אתפשט ונחתא ס"א ונשר בתרין סטריין איהו ימינא ומשמאלא ורזא דא ועוף יעופף ובג"כ תרין רוחי מתפשטי מניה ונחתו מימינא ומשמאלא (ו)קרבנא דעופי מכל סטר דכיא לא אתקריב אלא יונה ותורים³⁶³⁷ דאינון בקשוט לזווגיהו מכל שאר עופין והם נרדפין ולא רודפין ומהימנא דא לדא נוקבא לבר זוגו וע"ד קרבנא מנייהו ונחתו ומתקריב אינון רוחין קדישין ואתהניין מיסודא ועקרא דלהון ואי תימא היך אתפשט זעיר מהאי יונה או משפנינא דא לכמה סטריין חיילין דלית לון שיעורא או מן בעירא חדא אופי הכי ת"ח חד שרגא דקיק³⁶³⁸ דליק אתמלייא מניה כל עלמא תו אעא דקיק אדליק לרברבא:

עד הכא קרבנא מתרין סטריין דחקיקין בכסא השתא אית למשאל ד' דיוקנין אינון דחקיקין בכסא מ"ט לית קרבנא מאחרנין אלא ודאי מכלהו [אית] קרבנא אריה חקוק בכורסייא בשעתא דקרבנא שלים³⁶³⁹ אריה נחית ועאל באשא ואכיל ואתהני מתמן אדם חקוק בכורסייא אדם עקרא דכלא ומקריב תמן רוחיה ונשמתיה ואדם עלאה³⁶⁴⁰ אתהני מאדם תתאה³⁶⁴¹ וכל זינא אתקריב לזיניה

³⁶²⁹ כי הם הד' יסודין כנז', ומ"ש דלית לון שיעורא, הוא על ריבוי בחי' המדרגות, ומנינא הוא על הפרטים שבכל מדרגה ומדרגה עצמה, וחשבון הוא על התייחסם זב"ז, כי הן בהמדרגות והן בפרטים יש בכל א' כמה וכמה המתייחסים זב"ז, אם בסוגם אם במינם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).
³⁶³⁰ ר"ל משום שיש להם שייכות עם הד' מיני בהמה הנז', לכן כאשר נקרבין קרבן לה' (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

³⁶³¹ כי הבהמות אשר בעוה"ז הם בבחי' לבוש ויסוד לכל חיילין קדישין אשר מתפשטים מהפני שור, לכן כאשר נקרבין הם לה' נהנין מהם אותן החיילין קדישין ג"כ, כי הרי יש להם ייחס ושייכות עמהם. ומה שאמר שהבהמות הוא יסודא דלהון, אין הכוונה שהם השורש שלהם למעלה, כי זה לא ניתן להאמר וחלילה לומר כן, אלא הכוונה הוא כי למטה בעוה"ז הוה הבהמות החותם של אותן החיילין קדישין המתפשטין מן פני שור, והוה הבהמות החותם שלהם והיסוד שלהם אשר למטה בעוה"ז, וכן מוכח הכוונה במלת יסוד שם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

³⁶³² דהאי (דפ"ו).

³⁶³³ משום שהם יסוד להשכינה הקדושה למטה בעוה"ז (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

³⁶³⁴ לי' (נוסף בדפ"ו). שהוא החלב והדם (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

³⁶³⁵ מתהנון (דפ"ו).

³⁶³⁶ לעופא (דפ"ו).

³⁶³⁷ ע"י פרשת פקודי רלט ע"א (לש"ו).

³⁶³⁸ ע"י שהבהמה והעוף הנה הם חותם דכל הנמצאות שבב"ע, לכן כאשר האדם מקריב אותן לה', הרי מקשר ומייחד את כל הכחות כולם להשם הויה ב"ה ע"י כוונתו ורעותיה העולה אליו לבד ית"ש שהוא חי העולמים כולם, וע"ז הנה מעורר שם להאיר ולהתגלה אור שפע ברכה וקדושה לכל דרגין עלאין ותתאין, כי כל א' מקבל משורשו שלמעלה אשר בקודש ובקודש הקדשים לפי ערך השייכות והייחס אשר היה לו בחותמו שלמטה שהוא הבהמה והעוף שנעשה קרבן לה', וזהו הוראות מלת קרבן לה', לקרב כל הכחות אליו ית"ש, וע"ז מעורר אורו וגילוי ית"ש למטה, וזהו שאמר הזוה"ק הנז' חד שרגא דקיק דליק אתמלייא מניה כל עלמא אעא דקיק אדליק לרברבא (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

³⁶³⁹ והוא במקדש ראשון שהיה האש של מעלה בדמות אריה כמ"ש ביומא (ספ"א כא ע"ב) (דע"ה ח"ב קנו ע"ג).

³⁶⁴⁰ פ"י אדם שבכסא נהנה מאדם התחתון ומ"ש אריה כלל בכלהו. פירוש אריה הוא בחסד וחסד כולל כולם כנודע (מ"מ).

תיקון חלק ה

ואתהני מניה מדיליה ממש ומיסודא דיליה :
תרגום : §

(קצג) עי' זהר ח"ג כז ע"א : צו את אהרן ואת בניו לאמר (ויקרא ו ב) רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה והכא אתייהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה ולאעברא ל(י)ה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן בגין לאתעברא מן קודשא והאי צו ברשותייהו קיימא [לאפרשא לה מן קודשא מגו האי קרבנא³⁶⁴²]:

[ואי תימא צו את בני ישראל הכי נמי דהא ברשותייהו קיימא]³⁶⁴³ כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטא עלייהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא [לעילא] ולאפרשא [לה] לדא רוח טומאה לנחתא ל(י)ה לתתא לתתא דא ברעותא ובצלוחתא [כ]דקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכחא עלייהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עבודה זרה רוח מסאבא³⁶⁴⁴ לאמר דא אתתא דאקרי יראת יהו"ה כתיב הכא לאמר וכתיב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה בגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה זכאה חולקהון דצדיקא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואולי ובהו בארז קשוט עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו מאן עליהם אלין ארחי דאורייתא יחיו יתקיימון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תא חזי כתיב (ויקרא ו ב) זאת תורת העולה אמר רבי חייא [האי קרא] (העולה) אוקימנא ליה בהאי גוונא (זאת תורת דא כנסת ישראל העולה דהיא סלקא ומתעטרא לעילא לאתקשרא כדקא יאות עד אתר דאקרי קדש קדשים דבר אחר) זאת תורת דא כנסת ישראל³⁶⁴⁵ העולה דא מחשבה רעה דאיהי סלקא על רעותא דבר נש לאסטאה ליה מארז קשוט:

היא העולה היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש ואובעי לאוקדא ל(י)ה בנורא בגין דלא יתיהיב ל(י)ה דוכתא לאסטאה ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה מאן לילה דא כנסת ישראל [דאיהי זאת בגין] (דאתי) לדכאה לבר נש מההוא רעותא על מוקדה בגין דנהר דינור [איהו] אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא ובגין דלא ישלוט אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה וא[ת]כפא ולא שלטא ועל דא כד אתכפא האי סלקא כנסת ישראל דאיהי רוח קודשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דיל(י)ה כד אתכפא האי חילא אחרא ואתפרש מנה ובגין כך בעינן ברזא דקרבנא ל[א]פרשא להאי סטרא מרוח קודשא ולמיהב לה חולקא³⁶⁴⁶ בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא:

רבי אחא פתח ואמר והאש על המזבח תוקד בו וגו' (ויקרא ו ב) והאש על המזבח תוקד בו [אמאי]³⁶⁴⁷ ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר אמאי וכהנא אמאי והא תנינן אשא בכל אתר³⁶⁴⁸ דינא הוא וכהנא מסטרא דימינא³⁶⁴⁹ קא אתי ורחיקא הוא מן דינא³⁶⁵⁰ דהא כהנא לא אודמן בדינא³⁶⁵¹

³⁶⁴¹ עי' בהגר"א בתיקון סט ע"ד: שור ונשר הוא בקרבנא, אבל אדם ואריה אינן אלא מקבלי הקרבן. והענין, כי השור הוא בצפון, וצריך הוא להתקרב, ולכן כל הקרבנות שחיתן בצפון, ולהכלל בחסד. וכן הנשר במערב, להכלל ג"כ באדם. וכן התקיעות של המסעות, לא היו אלא במזרח ובדרום, ומערב וצפון נכללין בהן, כמ"ש ותקעתם תרועה ונסעו כו' ותקעתם תרועה שנית כו'. ואף שיש חולקין בספרי, וע' בזוהר פ' בהעלותך (קנה ע"א) ת"ח שתי חצוצרות בגין דאינון מתרי סטרי דקאמרי ממזרח ומדרום כו', ואף לדעת יש חולקין, לא נזכר בכתוב.

³⁶⁴² נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפיא ומתדחייא הסטרא אחרא עי"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכז סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א) (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).

³⁶⁴³ לאפרשא לה מן קודשא (נוסף בדפ"ו).

³⁶⁴⁴ בראשית לח, נח ס (הערת הזהר).

³⁶⁴⁵ כפול דף כט ע"ב פקודי רלט ע"ב (הערת הזהר).

³⁶⁴⁶ עי' לעיל כו ע"ב הערה בשם הדע"ה ח"ב קנו ע"ב.

³⁶⁴⁷ שלש הנה קושיותיו. א', שהנה המזבח סודו הוא במלכות דיצירה בראש העשיה, ואם כן למה יצוה ה' שתהיה אש תמיד עליו שהרי כל מגמתו הוא להמתיק גבורות המלכות. והב', מצד הזמן שהוא בבקר שעת החסד. והג', מצד האדם שהוא כהן איש החסד (רמ"ז).

³⁶⁴⁸ פ' שיש כמה מיני אשים כנגד כמה מיני גבורות, כגון אש לבנה גבורה שבחסד וכיוצא, אבל תמיד הוא סוד גבורות (רמ"ז).

³⁶⁴⁹ ר"ל חסד שבחסד דחכמה הוא כהן גדול, וחסד שבחסד דחסד הוא סגן, וחסד שבחסד דנצח הוא כהן הדיוט (רמ"ז).

תיקון חלק ה

לעלמין והכא הוא בעי לאוקדא דינא בעלמא דכתיב (ויקרא ו ה) ובער עליה הכהן אלא הכי אוליפנא בר נש דאתי למחטי קמי³⁶⁵² מאריה הוא אוקיד גרמיה בשלהוביתא³⁶⁵³ דיצר הרע ויצר הרע מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא והא שריא ביה רוח מסאבא ולזמנין אשתמודען³⁶⁵⁴ [קרבני דאתיין] (קרבניה דאתיין) מהאי סטרא ובעא לקרבא על מדבחא³⁶⁵⁵ כדדמי ליה ולא אשתצי ולא אתבטל ההוא רוח מסאבא בין מבר נש ובין מההוא סטרא דאתי מניה אלא באשא דמדבחא דההוא אשא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא וכהנא בדא אתכוון לתקנא אשא דיבער זינין בישין מעלמא ועל דא בעי דלא ידעכון ליה לעלמין ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה לתברא חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא ועל דא לא תכבה וכהנא יסדר עליה אשא בבקר בבקר בזמנא דשלטא סטרא דיליה ואתער בעלמא בגין לבסמא עלמא (ס"א³⁶⁵⁶ דינא) ואתכפיין דינין³⁶⁵⁷ ולא מתערי בעלמא וכו'.
תרגום: §

(קצד) עי' זהר ח"ג קסג ע"א: פתח ר' אילאי ואמר (דברים יח יג) תמים תהיה עם יי' אלהיך מה בין תם לתמים אברהם³⁶⁵⁸ כתיב (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים יעקב דאשתלים יתיר כתיב ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם אמי אקרי איש תם בגין דלא אשתאר ביה פסולת כלל דהא פריעה הוה ביה (כמה [ד]אתפרע) וכמה אתפרע (ס"א פריעה הוה ביה דאתפרע) ואתדכי

³⁶⁵⁰ כי כל מדות חח"ן אפילו של שמאל כולן חסדים (רמ"ז).
³⁶⁵¹ וירצה שאין שום כח דין מזדמן ויוצא מצד החסד, שהרי הגבורה כל עוד שמתפשטת למטה מתחזקת עד שנעשית קליפה ממנה, מה שאין כן החסד שאעפ"י שיש קצת אחיזה בה לקלי', מכל מקום אין ממנה קליפה וכו', ואברהם לא יצא ממנו ישמעאל אלא קודם שנקרא אברהם שאז נתייחד בחסדים, וגם שהולידו מהגר, אבל עשו יצא מיצחק אפילו אחרי עקידתו ונולד מרבקה. וכנגד זה אמר לא אזדמן דינא לעלמין, אפילו במדרגה התחתונה (רמ"ז).
³⁶⁵² קמי (דפ"ו).

³⁶⁵³ יצר הטוב ויצה"ר שניהם מן הטוב והרע שבקליפת נוגה, דהיינו יצר הטוב מן הימין וה"ס הליחות השרשי שבאדם המשקה את כל הגוף, ויצה"ר מן השמאל ובסוד חום הטבעי, וידוע שממנו כח הכעסני והתאונני, וזו היא שלהבת היצה"ר, ר"ל שכשמשמש באשו לחטוא כי אז מתגברת השלהבת והיא כאש הקדחת המכלה את האדם ואז הוא נקרא יצה"ר, וז"ש ויצר הרע מסטרא דרוח מסאבא קא אתיא, הוא צד השמאל של נגה שמשם ניזונות שאר השלש קליפות, ולכן נקרא סטרא דרוח מסאבא (רמ"ז).

³⁶⁵⁴ עי' לעיל כז ע"א מש"כ בשם דע"ה קנו ע"ד.
³⁶⁵⁵ והוא שעירי חטאת כמ"ש לקמן כח ע"א ועי' עוד בפרשת פקודי רלז ע"א (לש"ו).

³⁶⁵⁶ ולבסמא (נוסף בדפ"ו).

³⁶⁵⁷ עי' הערה לעיל כז ע"ב בשם לש"ו דע"ה. עי' שמקריבין לה' את השעיר שהוא מסטרא דיליה, הרי מוציאין בזה את בלעו מפיו, ולא עוד אלא שנעשה בו דין ע"י שמקריבין את האימורין ע"ג המזבח, וע"ד שאמרו ב' פקודי (רלז ע"א) דהא כד אתעביד דינא בסטרא דא אתכפיין כל אינון דשלטין מסטרא כו' ע"ש, וכן בפ' צו (כז ע"ב) שכל קרבן שהוא מסטרא דיליה כשהוא נקרב על המזבח הנה אשא דמדבחא מבערא רוח מסאבא וזינין בישין מעלמא, והרי מתרחק עי"ז הס"מ מהשכינה הקדושה, ונדחה והולך לו. פעולה השנית הוא הפכו ממש, והיינו כי מאחר שע"י הקרבן שעיר הוא נדחה מגשת אל הקודש, הרי יזעק חסם ושווד על שברו, ויתחזק בכל תוקף ועוז להלשין ולקטרג בכל האפשרי (דע"ה) ח"ב קנו ע"א.

³⁶⁵⁸ באברהם (דפ"ו).

תיקו"ז חלק ה

מההוא פסולת בגין דההוא אתר דאתקיף לפסולת ודלגו אתר דפריעה שארי³⁶⁵⁹ איהו שור דיוקנא דשמאלא דכרסא דיליה וההוא שור אקרי שור תם דהא רתיכא דכרסא רשימא דברית אית ביה וע"ד והאי שור אקרי (הוי שור) תם ויעקב אחיד ביה בגוויה ובהאי שור עבד פריעה ואעבר וזהמא דפסולת כלה³⁶⁶⁰:

במתניתא דבצלאל כתיב (בראשית ל כב) ויזכור אלהים את רחל בשרה כתיב פקידה וברחל כתיב זכירה אמאי בגין דזכור אתרשים ביעקב דאיהו ברית שלים כד אתעביד (ס"א אתייליד) יוסף ובמה כד נטל שור בהדיה דלא יתקיף לסטרא אחרא ובג"כ אתקרי יוסף [בכור שור]³⁶⁶¹ בכור דההוא שור³⁶⁶² דנטל יעקב (דברים לג יז) בכור שורו ודאי:

וההוא שור שור תם (בראשית כה כז) ויעקב איש תם רבון ושלטי³⁶⁶³ מאריה דביתא דההוא שור תם שארי בגוויה בגין דאית שור מועד בסטר ערלת פריעה וכמה גרדיני נימוסין נפקין מניה עד דרגא בתרייתא דאקרי שאיה³⁶⁶⁴ ההוא דאפיל ביתין דעלמא דלא דיירין בהו בני נשא וכלהו נפקי מההוא שור מועד ודא בחבורא דחמור בישא ובג"כ (דברים כב י) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו בגין דלא לאתערא להו:
תרגום: §

³⁶⁵⁹ סוד הגבורות שביסוד קלי' נוגה (רח"ו). ר"ל מקום הפריעה שהוא בקדושה, הוא מתקיף לערלת הפריעה. כי שור הוא דכורא, אבל חמור דנוק', אין בכסא. והענין דר"נ דקדושה מרחיקין דר"נ דס"א, כי במקום הקדושה הן נופלים. ולכן בכסא אין שם שליטה דנוק'. אבל דכורא, עד בא יעקב ומתחבר בכסא כמו שמפרש והולך. והענין בשור, כי עשו דכורא לשמאלא, וישמעאל כו'. והוא בחטא אדה"ר וחור, כמ"ש בז"ח פ' יתרו (לג ע"ב). והוא בעצב בעצבון. וז"ש ויעקב אחיד כו' ובהאי שור כו'. ר"ל דפרע מהאי שור דקדושה את המועד. ואמר רשומא דברית אית ביה. כנ"ל, דמילה שהוא בנוק', ביה. והוא עטרת הברית, נוק'. ואברהם אצטרף פסולת של נוק', ויצא ישמעאל, ונולד יצחק, אז נתתקן נוק', והוא הראשון שנימול לשמונה, קדש ידיד מבטון, ואח"כ נצטרף יצחק, ונפק מיניה עשו, דכורא, ונולד יעקב, אז נתתקן פריעה. ולכן נולד מהול, כמ"ש (תנחומא נח פ"ה) איש תם שנולד מהול במילה ופריעה. ואעפ"כ נצטרף יעקב בלבן, ב"פ שבע שנים, נגד אברהם ויצחק דכלול מהם. והם ד' דכורסייא, ד' בתים דתפילין, נגד ד' דס"א, דאמצעי כלול שנים כידוע, ב' דשור וב' כו', אלא דביעקב אין פסולת, רק שתקן כו', ולכן לא אשתלים עד שנולד יוסף, כי יוסף ויהודה הן זר"נ, ב' משיחין, דיהודה עני ורוכב על החמור, ויוסף בכור שור, ביהודה ותעמוד מלדת דאתתקן כורסייא כו' (זוהר ויצא קנה ע"א), וביוסף, ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף כו', בשביל שנולד שטנו של עשו כו', והוא כנ"ל. וז"ש בשרה כתיב פקידה. והוא כנ"ל, דאתייליד בסטרא דנוק', משא"כ ביעקב. וכד אתייליד יוסף, דאז נשלם יעקב. וז"ש בגין דזכור כו'. והוא ברית קיימא. ואמר ובמה כד נטל כו'. דאתחבר בכורסייא, ואז נפרדו הקליפות, יתפרדו כל כו' (יהל אור).

³⁶⁶⁰ כלא (דפ"ו).

³⁶⁶¹ ר"ל דכל השוורים משתלשלים מזה השור דקדושה, והוא דקדושה בכור לכלם. וז"ש וכמה גרדיני נימוסין כו'. ר"ל דכלם סטרא דשור, ולכן אמרו (סוטה מח ע"א ב"ק כא ע"א) לדידי חזי לי ומנגח כו'. ואמר ובההוא מתיבתא כו' בעלה דההוא תם כו'. ר"ל דנוקבא כורסייא, כולה נק' תם, ויעקב איש תם כו'. ואמר א' רזא דוא"ו. כמ"ש בס"א פ' בראשית (ו ע"א) דדא כלל ודא פרט. והן סוד שם ע"ב ומ"ב. ואמר אברהם לא אתפקד כו'. משא"כ ביעקב, דכד אתחברת בדכורא אשתלילת מכל לבושין, פשטתי את כתנתי כו'. ולכן הוא תם לבד. ואמר דאקרון כחדא ים. הוא יצירה, גלגלי ימא, דהן דרגין כמ"ש בר"מ פ' בא (מג ע"א) ותקין לכרסייא כתות לשמשא ליה כו', אבל דעשי' אמר שם ולאלין עביד שמשין ס"מ כו' כעננים כו', וזהו תמים, דכל סיום י"ם הוא לשון רבים, דהן דרגין הנ"ל. ואמר ב"נ אצטרף כו'. כמו שמפרש והולך בלבן ותכלת דציצית, דתכלת סלקא מגו ימא. וז"ש דסיהרא קדישא שפירא איהו בחוורא. ר"ל וזהו לבן דציצית. וז"ש ובההוא ימא כו'. ואמר למטה לבתר בתפילין כו'. והוא א' דאמת, והוא רזא דאלהים שאמר בז"ח ש"ה (סו ע"א) אלהים א' דכר כו' מילה בפריעה כו'. ואמר גו שבעין שנה כו'. ר"ל בז' היכלין דיצירה. נונא, יסוד, דנטיל משבעין שנין, כמ"ש בסוף תז"ח (נב ע"א), ולכן עולה חלזון לע' שנין, עד דמקבל מכולן, והן נגד ימי האדם דלסוף הוא בגוון זה, כמ"ש בפ' בראשית, דלכן ל"ל לאדם קיומא ע"ש נ"א ע"ב, ודוקא לגוף דעשיה חלקא דמצולות ים, אבל לנר"נ דלגו, שש וארגמן לבושה כמו שמפרש והולך, ור"ל שש וארגמן, ששה דרגין וד' רגלין ארגמן, ז' היכלין. ואמר מ"ט בגין דתחות ים כו'. כנ"ל לבתר עבד לאלין שמשין, והוא כתנות עור, אף עשיתיו (יהל אור).

³⁶⁶² יוסף בכור שור בכור (דפ"ק).

³⁶⁶³ כתב הרב שלאה לוקחת ד' אלפין מד' אהיה במילואם שהם גי' מד'ת ובהסיר ד' אל"פין פשוטים ישאר ת"ם ולכן נק' לאה ת"ם, ויעקב בעלה הוא תם (מ"מ).
³⁶⁶⁴ שאי"ה (דפ"ו).

תיקו"ז חלק ה

(קצה) עי' זהר ח"ב קנ"ג ע"א: פתח ואמר (תהלים קלו כט) נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו מאי קא חמא דוד דסיום הללא רבא³⁶⁶⁵ סיים הכי בהאי קרא אלא תלת שליטין אינון לעילא³⁶⁶⁶ דקודשא בריך הוא אשתמודעא בהו³⁶⁶⁷ ואינון רזא יקירא דיליה ואלין אינון מוחא³⁶⁶⁸ ולבא³⁶⁶⁹ וכבדא³⁶⁷⁰ ואינון בהפוכא דהאי עלמא³⁶⁷¹ לעילא³⁶⁷² מוחא נטיל ברישא³⁶⁷³ ובתר יהיב ללבא ולבא נטיל ויהיב לכבדא³⁶⁷⁴ ולבתר כבדא יהיב חולק לכל אינון מקורין דלתתא³⁶⁷⁵ כל חד וחד כדקא חזי ליה לתתא כבדא נטיל ברישא³⁶⁷⁶ ולבתר איהו מקרב כלא ללבא ונטיל לבא [שפירו דמיכלא] כיון דנטיל ואתתקף מההוא תקפא ורעו דקא נטיל יהיב ואתער לגבי מוחא³⁶⁷⁷ ולבתר אהדר כבדא ופליג מזונא לכל מקורין דגופא ביומא דבר נש אתער בתעניתא ואתער לעילא [גוונא בהוא]³⁶⁷⁸ (כגוונא

³⁶⁶⁵ עם היות דכתיב הודו לאל השמים זה אינו סיום הלל אלא כחזרת פתיחתו, וסיום הללו הוא סיום המקום שמסיים להלל על חסדיו והיינו נותן לחם (אור יקר).

³⁶⁶⁶ ג' ספירות (אור יקר).
³⁶⁶⁷ השגחת אלהינו ומציאותו נכרת על ידם, ועם היות שהם עשר ספירות "אינון רזא יקירא דיליה" כי סוד הנהגת הספי' מתבחנת בספירות ידועות יותר מבספירות אחרות, כגון מדת המלכות היא המפורסמת ומיוחדת ומסויימת בספירות מפני עניינים פרטיים לה כאשר נבאר, וכן התפארת מסויימת בהם מפני שהוא נקודה אמצעית לששה ספירות, והוא כולל שש קצוות, וכיוצא החכמה עם הבינה הם מסויימות ומצויינות בספירות, שמהם יוצאות המקורות לספירות, ובהם סוד שם יה"ה, "יה מוחא, ו ליבא ה כבדא, וזהו שאמר "ואינון רזא יקירא", והענין שעם היות שהחכמה היא המוח, עם כל זה הגולגולת שהמוח נתון בו וקרום החופה על המוח מלמטה ומלמעלה הכל סוד הבינה כדפירשנו באדרא, ולכן דרך כלל הראש חכמה ובינה, וענפיה הם המסתעפים שתי מדות אלו (אור יקר).

³⁶⁶⁸ חכמה (רח"ו).
³⁶⁶⁹ ת"ת (רח"ו).
³⁶⁷⁰ מלכות (רח"ו). סי' מל"ך והוא בסוד תשר"ק כי כן יוצאות האותיות מבי' (רמ"ז), בהאדם שמתקנים חלקי הדצח"מ ע"י האכילה להיות חלק מחלקי האדם, כי נתברר בקרבנו כל תמצית הטוב מהמאכל ונתהפך בו לכת הדם והבשר ונשתלח לכל האברים החיצונים שבו, ור"ל לכל חלקי החיצוניות שבכל גופו, ונעשה כ"ז בפעולת הכבד וע"י וורידי הדם הנמשכים מהכבד. ואח"כ מברר הכבד עוד היותר זך שבו ומשלח אותו ללב, וע"י הלב מתפשט לכל העורקים הדופקים, ומהם לכל חלקי האמצעית שבגוף. וכן מברר הלב ג"כ את היותר זך שבו ומעלה אותו להמוח, וע"י המוח מתפשט בכל הגידין הבלתי חלולים, ומהם למוח שבעצמות, שהוא כל חלקי הפנימיים שבהגוף, וכמ"ש הרב בשער המוחין (פרק ה) ובקליפת נוגה (פרק א) וע' זוה"ק (תרומה קנ"ג ע"א) (דע"ה ח"ב לד ע"א).
³⁶⁷¹ כדמפרש שהדרך בגוף ממטה למעלה ובספירות ממעלה למטה (אור יקר).

³⁶⁷² חר"ב (אור יקר).
³⁶⁷³ השפע מהכתר ומכנינים אותו שיתעבה ויהיה ראוי לספירות תחתונות וזהו שאמר "ולבתר" שאינו מקור נפתח דרך המוח ללב, ודרך החכמה והבינה לספירות, אלא עושה לו מציאות ובחינה במוח, "ולבתר יהיב ללבא" שהוא התפארת, אמנם התפארת עיקר קבלתו אינו לעצמו אלא להשפיע למלכות, ואם חס ושלוש אין המלכות מקבלת אין השפע בא לתפארת (אור יקר).
³⁶⁷⁴ היא המלכות, ונודע שעד המלכות הכל אחדות גמורה, אמנם משם יפרד והיה לארבעה ראשים (אור יקר).

³⁶⁷⁵ הם בחינות הבריאה והיצירה והעשיה, ופרטיהם ארבעה עמודי כסא, ארבע חיות, וכיוצא מקורות לטובים ולחיצונים, לכל היא נותנת כאומרו ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק לנערתי (אור יקר).

³⁶⁷⁶ שלשה אברים אלו בגוף האדם התחתון "כבדא נטיל ברישא" המאכל ממקורי ורידי המעי לכבד, שהכבד טבעו אדום וכולו דם, ולזה הכבד מבשל המאכל ומהפכו לדם, מפני שאינו נמשך מהאיסטומ' לכבד אלא לבן מרק מי סחיטת כל המאכל, והכבד יש לו קנה רחב שבו הקדרה לבשל ומהפכו לדם (אור יקר).

³⁶⁷⁷ בכל עליית המלכות למ"ן היא מעלה בירורים למעלה, ועולים הבירורים להמוח שהוא אבא המוח הכללי דאצילות, ומקבלים משם תוספת אור וברכה מרזא דאור א"ס. כי המוח הוא מצרף ומלבן כאשר מצרף, וזיקק אותם כזהב וככסף, ובסוד (זהר פקודי רנד ע"ב) במחשבה אתבירורו, כי שם היה הבירור של כל המלכים בעת התיקון, שעלו במ"ס ונתבררו, כמ"ש בפ' פקודי (דף רכו ע"א ורנד ע"ב) וכן בהמוח של כל פרצוף, שם הוא הבירור האחרון, כמ"ש הרב בשער המוחין (פרק ה) והוא בזוה"ק (תרומה קנ"ג ע"א) (דע"ה ח"א פ ע"ג).
³⁶⁷⁸ בההוא גוונא (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

ההוא) ממש³⁶⁷⁹ וביומא דשבעא לאו הכי³⁶⁸⁰:
תרגום: §

(קצו) עי' רע"מ ח"ג רלד ע"א: וכד חובין מתרביין על אברים ועל ערקין דלבא דאיהו כרסיא דדינא אתמר בלבא (אסתר ז ז) והמלך קם בחמתו ממשטה היין³⁶⁸¹ דאיהו יינא דאורייתא ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא (אסתר ז י) וחמת³⁶⁸² המלך³⁶⁸³ שככה דתריין כנפי ריאה (שמות כה כ) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת דא כפורתא דלבא: ובמאי וחמת המלך שככה בגין [דואשמע את קול כנפיהם (יחזקאל א כד)] (ד) וישמע את הקול (במדבר ז פט) דא קול תורה [קול דק"ש] וידבר אליו בצלוחת [דפומא] דאיהו (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

וההוא רוחא דנשיב בכנפי ריאה³⁶⁸⁴ איהו אפיק קלא בקנה³⁶⁸⁵ דאיהו קנה חכמה קנה בינה³⁶⁸⁶ ואתמר בה (יחזקאל לז ט) כה אמר יי' מארבע רוחות³⁶⁸⁷ באי הרוח דאינון ארבע אתוון יהו"ה והאי איהו רוח דדפיק בכל ערקין דלבא דאתמר בהון (יחזקאל א יב) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו:

אמר בוצינא קדישא ודאי רעיא מהימנא דרגא דילך איהי דביה (אסתר ז י) וחמת המלך שככה (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה בגימטריא משה אמר ליה בריך אנת בוצינא קדישא בוצינא דדליק קמי מלכא ומטרוניתא נר יי' [איהי] נשמה דילך: א"ל הא אמרת מוחא ולבא וכנפי ריאה [תריין] כוולייין מאי ניהו אמר רעיא מהימנא הא אוקימנא בכנפי ריאה (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות כוולייין משרתיו אש ליהט ואינון תריין כנפי ריאה ותריין כוולייין לקבל ד' חיון דכרסיא כרסיא איהו לבא באמצעיתא: וכן מוחא אית ליה ארבע חיון דאיהו כרסיא דרחמי ומאי ניהו ראייה שמיעה ריחא דבור ראייה אריה שמיעה שור ריחא נשרא וד' אנפין וד' כנפין לכל חד דבור אדם איהו אחיד עילא ותתא³⁶⁸⁸ [ו]דרועין (ד) בהון וידינו פרושות כנשרי שמים: תרגום: §

³⁶⁷⁹ פי' כשם שבע"הז מתחילים מהכבד ואח"כ הלב כך ביום התענית גם למעלה הכבד שהיא המלכות נוטלת חלב ודם ואח"כ מקריב ללב שהוא זעיר וכמ"ש בסמוך (מ"מ).

³⁶⁸⁰ מ"ביומא דבר נש" עד כאן מוסגר בדפ"ק. פי' מלמעלה ביומא דשבעא מוחא נטיל ברישא וכו' וכמ"ש בסמוך בסמנא אחרא מוחא נטיל בקדמיתא (מ"מ).

³⁶⁸¹ ר"ל על דלא עסקין באורייתא (יהל אור).

³⁶⁸² חמימות (יהל אור).

³⁶⁸³ של הלב (יהל אור).

³⁶⁸⁴ חיות האדם וקיומו דבחי' נפש הוא ע"י החום הטבעי שבלב, והוא מהל"ב אלה"ם דקטנות שהוא בחי' נפש מלכות, אשר שרשם הוא מבינה. אך הקול והדבור הוא מהרוח שבלב, והוא מהכנפי ריאה דנשבין תמיד על לבא, ומזה נמשך הרוח ללב, ומשם הוא הקול, והוא מהד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, שהוא בחי' רוח ז"א, אשר שרשו הוא מחכמה, וכמ"ש ברע"מ (פנחס דף רלד ע"א) וכו', וכן שם (דף רכח ע"א) ודא יהו"ה דאיהו קול כו', וכן בתיקונים (תיקון כה דף עח ע"א) וכד ייתי רוחא לגבי לבא דתמן נפשא אתמר ביה קול דודי דופק³⁶⁸⁴ כו'. והנה מזה נמשך החיות דבחי' רוח לכל הגוף ע"י העורקים הדופקים הנמשכים מן הלב לכל האברים, וכמ"ש בתיקונים (תיקון סט דף קכב ע"א) וכל ערקין וורדי גופא דאינון דפקין מלבא אינון דפקין, ושם מתלבש כל המוחין דגדלות שהם כל ה"ב נתיבות חכמה הכלולים בלב ג"כ (ביאורים ח"א סט ע"ד).

³⁶⁸⁵ הרוח הנה הוא אור חוזר מתתא לעילא, כי הנה הוא נמשך ובא מהמוח אל הריאה ומשם ללב וכמ"ש בפ' פנחס (רל"ד ורל"ה) ובכ"מ שם. ואח"כ הנה הוא חוזר מתתא לעילא דרך הקנה להפה וחוטם, וכ"ז הוא רק ע"י שכל הרוח הוא מבחי' הגבורות שבחכמה, שהם הנקודות, ולכך הם נקודות קטנות, משום שהם מבחי' הגבורות, וכל גבורות דרכם הוא להצטמצם כנודע. וכן כל גבורות תשוקתם תמיד לחזור למעלה (ביאורים ח"א עג ע"ב).

³⁶⁸⁶ עי' שעה"ק מ ע"א, ובהגר"א בתז"ח מ ע"א ד"ה קנה וושט.

³⁶⁸⁷ קול ודבור, וקנה חכמה, וקנה בינה (יהל אור).

³⁶⁸⁸ ר"ל לעילא בד' חושים דמוחא, ולתתא בגופא, שהפה אדם, והידים נשר, וגוף אר"י, ורגלים שור כמו שמפרש והולך, שמל' אחיד עילא ותתא כמש"ל (יהל אור).

תיקון חלק ה

וז"ל רלה ע"א: אבל כד אינון בארעא דישראל מזוניהון ע"י שכינתא וייהון³⁶⁸⁹ תרין כנפי ריאה משקין אומה שר³⁶⁹⁰ המשקים ותריין כוולייין (שר) האופים דמבשליין הזרע דנחית מן מוחא ומבשליין מיא דמקבליין מכנפי ריאה ולבתר דייכול מלכא³⁶⁹¹ דאיהו לבא אתמר בתרין כליין דיליה (שיה"ש ה א) אכלו רעים [ולתרין] (ולבתר) כנפי ריאה שתו ושכרו דודים: דלבא איהו כסא דין ארבע [חיון] שליחן דיליה תרין כנפי ריאה ותריין כליין דכנפי ריאה (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה לקבלא עלייהו מלכא³⁶⁹² דאיהו (ישעיה יא ב) רוח³⁶⁹³ חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת³⁶⁹⁴ ויראת³⁶⁹⁵ דיתב על כרסיא דאיהו לבא דכל אינון דפיקין³⁶⁹⁶ מתנהגין אבתריה כחיילין בתר מלכיהון: ורוחא דנשיב מכנפי ריאה נשיב על תרי נוקבי חוטמא ואיהו קריר³⁶⁹⁷ וצנינא משמאלא וחם מימינא ומסטרטא דמוחא דאיהו כרסיא דרחמי איהו רוח קר לימינא דחסד וחם משמאלא דגבורה דתמן לבא ומוחא מזיג ביה באמצעיתא דתרווייהו אוף הכי לבא מזיג מקור וחום ומוחא אוף הכי דמקבליין דין מדין: תרגום: §

תרגום: §

(קצו) עי' זהר ח"א רז ע"א: רזא דמלה הכא³⁶⁹⁸ דהא דוד מלכא³⁶⁹⁹ חי וקיים³⁷⁰⁰ לעלם ולעלמי עלמין ודוד מלכא הוה נטיר כל יומיו דלא יטעם טעם מיתה³⁷⁰¹ בגין דשינתא חד משתין

³⁶⁸⁹ ויהון (דפ"ו).

³⁶⁹⁰ ר"ל האומה שר האונות, שהן משקים. וכן קורקבן של הכוליות, שהן אופים (יהל אור).
³⁶⁹¹ כלל דבריו כי "הראש" הוא התפארת "והל" מלכות "ותרי כולייין" הם מיכא"ל גבריאל"ל אש ומים, ושתים מהם מבשלים השפע היורד מהתפארת למלכות, ואחר שהתפארת והמלכות מקבלים השפע חסד וגבורה ונצח והוד עליהם נאמר "אכלו" וכו' (אור יקר).

³⁶⁹² וכנגדם הארבעה הנזכרים כסא דין מלכות מצד הגבורה "לקבלא עלייהו מלכא" תפארת כלול מכל הספירות והוא נקרא הבא אל המלכות, וארבע חיות נעשות מרכבה אליהם יחד בסוד יאהדונה"י (אור יקר).

³⁶⁹³ תפארת כלול [מ]חכמה ובינה בסוד הדעת, רוח תפארת עצמו, כלול [מ]חסד וגבורה והיינו עצה וגבורה (אור יקר).

³⁶⁹⁴ הוא בעצמו (אור יקר).

³⁶⁹⁵ במלכות והוא כלול מהכל (אור יקר).

³⁶⁹⁶ הפעולות והנהגות שהמלכות פועלת חסד או דין וכיוצא הכל ברצון בעלה (אור יקר).
³⁶⁹⁷ לפי שהלב מסט' דגבורה, ולכן ימינא חם, [מצאתי כתוב על הגליון. פי' כי לעולם ימין הוא גובר. ע"כ] ובמוח להיפך (יהל אור).

³⁶⁹⁸ ז"ל הרב בסידור, זמן הקימה בין בקיץ בין בחורף הוא אחר ו' שעות וכן פי' בזוהר פי' ויגש בפי' שתין נשמי היינו שש שעות כנגד ו"ק דז"א, עכ"ל. ובזה יובן לשון זה כי ר' יוסי ס"ל ס' נשמי כפשטה, ולכן תירץ מה שתירץ. אבל ההוא ב"נ ס"ל כמ"ש הרב ז"ל שהם ו"ק דז"א, כל א' כלול מעשר הם ס' ולכן היה דוד ישן ו' שעות ראשונות מהלילה שהם כנגד ו"ק דז"א, והם נשמי דחיי, כי זעיר הוא אילן החיים ומלכות ובי"ע כלולים עמו, ושינה אינה מזקת לו, ומשם ואילך הוא רזא דמותא שהיא הקלי', ולכן אם ישן מחצות ואילך יטעום טעם מות, הלכך כתיב חצות לילה אקום להודות לך, וזהו שתמה עליהם, וכי האי מלה דאמירתו הכי הוא שמדבריהם, נראה שלא היה ישן דוד כי אם שתין נשמי בכל הלילה, והאמת אינו כן שש שעות היה ישן כמ"ש בשם הרב וכו' (מ"מ).

³⁶⁹⁹ מדת המלכות (אור יקר).

³⁷⁰⁰ נקשר ביסוד, והיסוד קיים בסוד והקימותי את בריתי, דהיינו "ח" הוא בעצמו, "וקיים" נוסף הקימה והמלכות עמו וקיים, חי מצדו, "וקיים" מהספירות העליונות "לעלם" בבינה "ולעלמי" בחכמה "עלמייא" בכתר והיינו קשרה ויהודה בספי' העליונות, והנה בחינת המלכות מצד מעלה היא זו, ומצד מטה קשורים עמה התחתונים, וביניהם החצונית המיתה, ועיקר הכל לסלקה מהם, ולכן אלו דוד היה ישן שינת המיתה יוריד המלכות עד הקליפות (אור יקר). עי' יהל אור ח"א ג ע"ב: חי בעולם הבא וקים בעולם הזה, והענין כי הוא קיים תמיד בעולם הזה, קים מבוע דבירא, וכן הוא חי בעולם הבא, בבינה, מלכא דשלמא דיליה, ונקרא חי משם.

³⁷⁰¹ כדי שלא ישלוט המיתה במדתו (אור יקר).

תיקו"ז חלק ה

במיתה איהו ודוד בגין דוכתיה דאיהו חי לא הוה נאים אלא שיתין נשמי³⁷⁰² דעד שתינ נשמי חסר חד³⁷⁰³ איהו חי מתמן ולהלאה טעים בר נש טעמא דמותא ושליט ביה סטרא דרוח מסאבא: ודא הוה נטיר דוד מלכא דלא יטעם טעמא דמותא (ושליט) [ולא שליט] ביה סטרא (דרוחא) אחרא בגין דשתינ נשמי חסר חד איהו רזא דחיים דלעילא³⁷⁰⁴ עד שתינ נשמי דאינון שתינ (חסר חד איהו ואינהו) נשמי עלאין ואילין רזא דלהון דתליין בהון חיי ומכאן ולתתא רזא דמותא הוא ועל דא דוד מלכא הוה משער שעורא דליליא בגין דיתקיים בחיים דלא יטעם טעמא דמותא וכד אתפליג ליליא הוה דוד מתקיים באתריה בגין דכד אתער פלגו ליליא וכתרא קדישא³⁷⁰⁵ אתער בעא דלא לאשכחא ליה לדוד מתקשר באתר אחרא באתר דמותא:

תרגום: §

(קצח) עי' זהר ח"ג רלד ע"ב: אצטומכא דא קרקבן [נקלף]³⁷⁰⁶ ואוקמוה רבנן קרקבן³⁷⁰⁷ טוחן דאיהו נטיל כלא ושחיק ומשדר לכל איברין אי איברין³⁷⁰⁹ בלא חובין³⁷¹⁰ כגוונא דאוקמוה רבנן דאית מלין³⁷¹¹ דמ(ת)עכבין ית קרבנא דלא נחית לקבלא ליה ההוא דשדר [ליה] קב"ה לקבלא [דורונא] דיליה דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה דאתמר ביה (יחזקאל א') ופני אריה אל הימין לארבעתן וקב"ה רכיב עליה ונחית ביה לקבלא ההוא דורונא: תרגום: §

(קצט) עי' זהר ח"ג קעה ע"א: וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמנא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמייהו:

ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי [וסהדין] סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשוהון דסלקי בההוא כרסיא דתכלא

³⁷⁰² הם ששים מדרגות יורדות ומתפשטות עד הגיע המיתה התחתונה, ולכן כל זמן שלא ירד אלא נ"ט מדרגות עדיין הם מדרגות החיים והקדושה מהא' [?] ולמטה היא מקום אחיזת המות דהיינו סטרא בישא ורוח מסאבא, והנה, כל הששים הם קדושים, אלא שהא' מן הששים האחרון שם תלויים החצונים, ולא היה נותן להם מקום להאחז, והיה מסתלק למעלה מקום שאינם שולטים (אור יקר). פי' כי היסוד דמלכות נקודה האמצעית מקום היחוד נקרא הר ציון עיר דוד וכן נקרא ג"כ ח"י בסוד בן איש חי והיסוד דדכורא נקרא ג"כ ח"י וז"ש ח"י יודין וח"י דנוק' הוא ט"ט דמטטרון ובזה היסוד דנוק' דאיהו דוכתי' דדוד היה נזהר שלא תשלוט בו מותא (זהר הרקיע).

³⁷⁰³ פי' כדי להרחיק האדם מהקל' שהם דרגא דמותא לכך לא ישן רק ס' נשמי חסר חד על דרך ועשו סייג לתורה (מ"מ).
³⁷⁰⁴ שש קצוות קדושים למעלה ובבחינה הא' הדינים הקשים, שהוא הבחי' האחרונה למטה ב"ק ששים מדרגות שבה שאחוזים בששים האחרונה המיתה והחיצונים (אור יקר).
³⁷⁰⁵ פי' לאה שמתעוררת בחצות כדי להזדווג עם יעקב א"נ כתרא קדישא היא רחל שיורדת לבריאה בחצות ויש לה נחת רוח בתורת הצדיקים (מ"מ).

³⁷⁰⁶ ר"ל סימן טהרה טוב כנ"ל (יהל אור).
³⁷⁰⁷ קורקבן (דפ"ו).
³⁷⁰⁸ הענין כי המזון העליון הוא המעשים הטובים מלמטה כגון התפלות או הקרבנות וכל מעשה המצות, ושכינה מקבלת הכל וכוחותיה מכינות מעשה התחתונים לעכלו בסוד רוחניות נעלם לסלקו למעלה, ובחינה המהפכת ומעכלת זה נקרא קרקבן והוא סוד קבלת הקרבנות או התפלות, ובהיות זכות בתחתונים מתקבל קרבנם לרצון ומתחלק מלפני המלך כראוי (אור יקר).

³⁷⁰⁹ אברין אי אברין (דפ"ו).
³⁷¹⁰ שאינם פגומים בעונותיהם של ישראל, ובהיות שאין זכות בתחתונים חס ושלוש אז אין התפלות ולא הקרבנות מתקבלים ברצון (אור יקר).

³⁷¹¹ הכל לפי העון, ואז אינו יורד אריה אלא כלב כדפירשו בזוהר, וקבלת הקרבנות בחינות שונות, בבוקר תמיד של שחר מקבל על ידי מיכאל אריה ובערב על ידי גבריאל שור ובלילה על ידי נשר רפאל, או גם כן לפי בחינת הקרבן כבש על ידי אריה פר על ידי שור תורים ובני יונה על ידי נשר, וסוד תבירו דלבא על ידי אדם והיינו אדם כי יקריב מכם דהיינו התשובה והדבר הנאות לפני קונו כפי שיעור. הקרבן והחטא (אור יקר).

תיקון חלק ה

למידן ועלייהו כתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין:
ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקיא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ³⁷¹²:
תרגום: §

(ר) עי' זהר ח"ב קנה ע"א: רבי אלעזר פתח ואמר (קהלת ט ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים³⁷¹³ ושמן על ראשך אל יחסר האי קרא אוקמוה ואתמר אבל תא חזי קודשא בריך הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא ועבד ליה באומנותא (א) סגי ונפח בא(נ)פוי נשמתא דחיי למנדע ולאסתכלא ברזין דחכמתא למנדע ביקרא דמאריה כמה דאת אמר (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו:

ולכבודי בראתיו דייקא³⁷¹⁴ ורזא דא³⁷¹⁵ ולכבודי בראתיו אוליפנא דהא כבוד דלתתא רזא דכורסיא קדישא לא אתתקן לעילא³⁷¹⁶ אלא מגו תקונא דבני עלמא כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידיעי לתקנא תקוני הדא הוא דכתיב (ישעיה מג ז) ולכבודי בראתיו בגין דההוא³⁷¹⁷ כבודי לתקנא ליה בעמודין תקיפין³⁷¹⁸ ולקשטא ליה³⁷¹⁹ בתקונא וקשוטא דלתתא בגין דהאי כבודי יסתלק (ביקרא) [בזכו] דצדיקא די בארעא:

בגין כך בראתיו [בגין ההוא כבוד] כגוונא דכבוד עלאה³⁷²⁰ דתקונין אלין ביה³⁷²¹ בריאה לסטר שמאלא ויצירה בימינא³⁷²² כמה דאת אמר (ישעיה מה ז) יוצר אור ובורא חשך עשיה באמצעיתא כמה דאת אמר אני יהו"ה עושה כל וכו' (ישעיה מה ז) עושה שלום ובורא רע וכו' (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כתקונא עלאה ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא כבודי [עבדית ביה] [עבד ביה] תקונין דכבוד עלאה דאית ביה אוף הכי בריאה ועל דא בראתיו³⁷²³:

³⁷¹² שמות מג א והיה לאות וכו' (דרך אמת).

³⁷¹³ נראה דר"ל שתיקון אב"ע הוא בסוד חנ"ן כידוע, ולנגד נר"ן יש שלשה לבושים פנימי תיכון חיצון שהם נשמה לב"ע, ושל אצילות הוא דוקא חיה כמ"ש על איהו וחיוהי חד בהון. נמצא שג' עולמות ב"ע תוכיותם הוא לבושי דנר"ן של אצילות, וזהו (ישעיה מג, ז) ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, שהלבושים נקראים כבוד, כי הא דרבי יוחנן דקרי למאניה מכבדותיה. וכנגדן באדם אמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים. אבל כנגד החיה התחיל ואמר (ישעיה שם) כל הנקרא בשמי, שהוא האצילות שם י' דאיהו אבא, וגם שם יר"ד ה"י שבו י' פעמים יר"ד ה"י הוא שמ"י, ונגדו באדם (קהלת שם) ושמן על ראשך וגו', שהרי שמן הוא סוד מוחי אבא כמ"ש הרב זלה"ה בפסוק (משלי כז, ט) שמן וקטורת ישמח לב, והכוונה שייחד העולמות דב"ע ויעלם למעלה לאצילות, שאז יהיו בסוד בגדים דוקא, כי למטה בב"ע אינם לבושים רק תוכיות, וז"ש יהיו בגדיך לבנים, שתייחד אותם למעלה באצילות שבו שם ע"ב שעם י' אותיותיו לב"ן, בסוד אבא המלביש חס"ד דאריך ואיהו מקנן באצילות, אבל הזהיר מאד שלא יחסר השמן מעל הראש שכן חיה הוא סוד מקיף, ואם זה יחסר ח"ו תבוא הצרעת כנודע מסודה. ועוד דוקא עולם האצילות יש לו בעצם שם הוי"ה שכן כולל בו כל ג' עולמות תחתונים, וז"ש הנקרא בשמי, שהוא סוד שמו הגדול, וכן י"ה פעמים הוי"ה עולה שמ"ן (רמ"ז).

³⁷¹⁴ פי' שידע סודות התורה (מ"מ).

³⁷¹⁵ הוא פי' אחר (מ"מ).

³⁷¹⁶ נח נח ע"ב (הערת הזהר).

³⁷¹⁷ דהאי (דפ"ו).

³⁷¹⁸ פי' ו"ק דזעיר (מ"מ).

³⁷¹⁹ היינו מ"ן (מ"מ).

³⁷²⁰ פי' זעיר וטעם שנק' זעיר כבוד לפי שמקבל מן ל"ב נתיבות דאבא שהם גימ' כבד"ד (מ"מ).

³⁷²¹ צ"ע ועי' רח ע"א קצב ע"ב (הערת הזהר).

³⁷²² יש לשים לב כי עד כמה שידי משגת העמודים היחידים בזוה"ק בהם נזכרים העולמות בריאה יצירה ועשיה הינם כאן, לקמן קצב ע"ב וזו"ח לד ע"ב.

³⁷²³ פירוש שכתב הרב שעייבור א' דזעיר נקר' עשייה והיניקה בחי' יצירה. והגדלות דמוחין דאימא נק' בריאה וגדלות דאבא הק' אצילות נמצא שבזעיר יש בו כללות אב"ע עכ"ל ובה מובן לשון זה. וטעם שלא הזכיר הזהר בחינת אצילות לפי שמוחין דאבא נעלמין בגו אימא. דכתיב יוצר אור ובורא חשך טעם שהיצירה אמר בה אור ובריאה חושך כתב הרב בליקוטים וז"ל סוד יוצר אור ובורא חשך כי הבריאה להיותה סתומה נקר' חושך והיא גרועה מן היצירה המגולה הנק' אור עכ"ל. א"נ לפי

תיקון חלק ה

בההוא כבוד עלאה אית ביה יצירה ועל דא יצרתיו תקונא דא יהבית ביה באדם למהוי איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה [בההוא] (באיהו) כבוד עלאה אית ביה עשייה ועל דא אוף הכי כבר נש כתיב (ישעיה מג ז) עשיתיו למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה דמתקן וברוך לכבוד תתאה מנלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין דכתיב ביה יוצר אור ובורא חשך עושה שלום יוצר אור הא יצירה³⁷²⁴ ובורא חשך הא בריאה עושה שלום הא עשיה ודא איהו כבוד עלאה דקא מתקן וברוך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה:

אכגוונא דא ברא אדם בארעא דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה לתקנא להאי כבוד ולא[ת]כללא מכל סטרינ כבוד עלאה (ד)אית ביה תלת אלין אדם לתתא אית ביה תלת אלין³⁷²⁵ ולא תכללא ההוא כבוד ותתאה מעילא ומתתא למהוי שלים בכל סטרינ זכאה איהו בר נש דזכי בעובדיו למהוי כגוונא דא ועל דא כתיב (קהלת ט יח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר:

תרגום: \$

(רא) עי' זהר ח"ב קפ ע"א: ואינון צרופא דשמא קדישא ברזא³⁷²⁶ דשבעין ותרינ אתוון מחקקן דנפקי מרזא דתלת גוונין³⁷²⁷ ימינא ושמאלא ואמצעיתא וכלא מרזא דתלת נקודין שיעורא דאית יו"ד דאיהי לארבע סטרינ Error! Objects cannot be created from editing field codes. ואינון תמניא נקודין ואינון תשע נקודין ואינון תריסר נקודין³⁷²⁸ עלאין תלת תלת לכל סטר [וסטר] ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרינ³⁷²⁹ וכד אתחקקן תריסר אלין בשית סטרינ אינון שבעין ותרינ שמהן רזא דשמא קדישא דשבעין ותרינ דאינון שמא דא קדישא:

תרגום: \$

(רב) עי' זהר ח"ב יז ע"א: אמר רבי יוחנן מפני מה עמא דרברבין נטירין³⁷³⁰ ועמא דקודשא בריך הוא לא נטירין³⁷³¹ אמר רבי יצחק לא דמי מסכנא לעתירא מסכנא בעי לנטרא דיליה³⁷³² עתירא

שהבריאה בחינת נוקב' והיצירה בחינת דכורא לכך אמר בבריאה חשך וביצירה אור. ומ"ש לעיל בריאה שמאלא יצירה ימינא הוא מטעם זה (מ"מ).

³⁷²⁴ והנה ג' קליפין דאגוז הן נגד ב"ע, תהו קו ירוק בעשי' מקרא. והשניה בהו, סלע כנ"ל ביצירה משנה. וחשך חללא על פני תהום, הוא בבניה, בורא חשך (ישעיה מה ז), כתיב בורא וכמ"ש (זהר ח"ב קכה ע"א) ע"ש יוצר אור ביצירה, דשם חוורא דאגוזא, ובורא חשך בבריאה, ישת חושך סתרו (תהלים יח יב), והוא חושך שאינו יכול להשיגה שאבן דיצירה מסכך בעדה, ושם הוא תהום כמ"ש (זהר ח"ב ל ע"א) במדבחה אית כבש חד בדרגין ידיעאן, ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עליאה מגו שית חד כו' ובההוא אתר אית חיילין דאמרי קדוש כו'. והוא בבריאה ששם השרפים כידוע, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"א ב ע"ג) (בהגר"א על תיקון מד ע"א).

³⁷²⁵ יובן במ"ש בליקוטים שהצדיקים בעו"הז יש בהם ג'כ עיבור ויניקה ומוחין דוגמת זעיר כי הולכים וגדלים ויש להם נפש מעיבור שהוא עשייה. ורוח מיצירה שהוא יניקה ונשמה מבריאה שהיא גדלות נמצא שהמ' מקבלת מכבוד דלעילא שהוא זעיר מ"ד ומקבלת מאדם התחתון מ"ן (מ"מ).

³⁷²⁶ שהן תמניא נהורין פעמים ט' אתוון, ח' פעמים ט' הוא ע"ב. בצירופא דאתוון דשמא קדישא הוא ט' אותיות בצירוף ב' שמות אדנ"י אלה"ם כמ"ש בפרשת פקודי רס ע"ב ושמא דא כליל כל שמהן אאלדהני"ם כו' מצטרפים אתוון כו' וז"ש למטה ואתוון תשעה כו' (יהל אור).

³⁷²⁷ ר"ל מחג"ת ג"פ [נדצ"ל ג' חלקי - המסדר] ע"ב, והכל מרזא דאית י' שהוא תלת נקודין שלכן כל צירופו בתלת אתוון כל שם ושם כמ"ש למטה וע"ד אתוון בצירופיהו תלת תלת כו' כמה דאתמר (יהל אור).

³⁷²⁸ היינו כזה יוד יוד ואו דלת הרי י"ב פשוט ומילוי עמהם. א"נ הי' גופא עמהם כזה י' יו"ד יו"ד ו"ו דלת ואלו הי"ב נחלקים ל"ק ר"פ י"ב הרי ע"ב וז"ש וכד אתחקקן תריסר אילין בו' סטרינ אינון ע"ב שמהן (זהר הרקיע).

שהן תלת לכל סטר שאינון מתחברים התלת עם התלת והם ד' פעמים תלת (יהל אור).

³⁷²⁹ לכל ה"ק י"ב שכל א' וא' י"ב בוסמין עלאין וכמ"ש לקמן ע"ב רזא תליתאה אתר ו' כו' דהאי את קיימא על י"ב רתיכין (יהל אור).

³⁷³⁰ הם בשמירה מן הפגעים, ואם בא עליהם מלחמה השר לוחם מלחמותם (אור יקר).

³⁷³¹ שהם בגלות ובצרות רבות ורעות כאלו לא נטירין (אור יקר).

³⁷³² שאין לו יכולת להרבות כהקב"ה ארבה אותם כצאן אדם, וכן הרף ממני ואעשה אותך אמנם השר אין לו אלא על דרך הטבע, ואם יאבדו כל טבע לא ימלא חרבתו בכמה שנים (אור יקר). פי' לפי שאין

Commented [O66]
א

תיקו"ז חלק ה

לא נטיר [דיליה] וכל שכן דישאל אינון ממלכא דרחים קשוט³⁷³³ ודינא³⁷³⁴ ודינא קדמא עביד בגוברין דביתיה דבעי דאינון להוון נטירן מחטאה יתיר מכלהו הדא הוא דכתיב (עמוס ג ב) רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה וגו':
תרגום: \$

(רג) עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: ה' דבהבראם³⁷³⁵ (בראשית ב ד) ועלה אתמר (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם והיא על רישיה דב"נ³⁷³⁶ עלה אתמר (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש ובגין דאיהי על רישיה דב"נ אסיר ליה לב"נ למיזל ד' אמות³⁷³⁷ בגלויא³⁷³⁸ דרישא דאם היא אסתלקת מעל רישיה דב"נ מיד אסתלקו חיים³⁷³⁹ מניה:
תרגום: \$

(רד) עי' זהר ח"א א ע"ב: בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום³⁷⁴⁰ עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים³⁷⁴¹ ותמן תנדעון דהאי סתים³⁷⁴² עתיקא דקיימא לשאלה³⁷⁴³ ברא אלה ומאן איהו מ"נ³⁷⁴⁴ ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא³⁷⁴⁵ דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים³⁷⁴⁶ ולא אתגליא אקרי מ"נ³⁷⁴⁷ דהא לעילא לית תמן שאלה³⁷⁴⁸ והאי קצה השמים אקרי מ"י:
תרגום: \$

בני אדם יראים ממנו אבל העשירי הכל יראים ממנו ולכך לא נטיר ובנמשל ג"כ כל הנוגע בישראל מפחד ממנו יתברך שעתיד לנקום נקמתם (מ"מ).
³⁷³³ הקב"ה חותמו אמת, לכך צריכים אומתו שיהיו באמת ואם לאו לוקים, אמנם השרים הם מהטומאה והשקר, לכך אם אומתו יתדבקו בשקר והטומאה אינו, ולא שיהיו כך כל מציאתם בשלוח, אלא מאריכים עד שתתמלא סאתם, וישראל פוקד עליהם מיד (אור יקר).
³⁷³⁴ עי' זהר ח"ג צט ע"ב, שעל אף שכתוב אני ה' אוהב משפט, עכ"ז, אהבת בניו מנצח לרחם בדין בר"ה. ועי' בהגר"א בתיקו"ז קמה ע"א: סט' דיעקב זרע אמת שמכריע בין הקצוות והוא אורך ורוחב וזהו אמת שמסכים הגבו' עם חסד האורך עם הרוחב וכן בענין הת"ת שמסכים החסד עם הגבורה שחסד שכולו חסד אף לרשעים וזהו אינו אמת וכן בגבורה מדקדק מאד אבל כאן אמת שה' אוהב משפט ובעל הרחמים ושם מצדיק.
³⁷³⁵ עי' זהר ח"א כה ע"א שזהו מלכות.
³⁷³⁶ עי' זו"ח לך לך כו ע"א: הקב"ה נוטל אות א' משמו, ונותנה בראשה. כי הא דתנן, עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק לעולם הבא. ואיזהו, זה אות ה"א, כאשר ברא שמים וארץ, דכתיב בהבראם, בה"א בראם. ועי' תיקו"ז יב ע"ב שהעטרה בראש כל צדיק הוא השכינה.
³⁷³⁷ דרגא דידה ד"ס נה"ם ולכן נק' ד' וכשהיא שוה לת"ת נקראת ה' (יהל אור). עי' שער מאמרי רז"ל על הגמ' (כתובות קיא ע"א) כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל כו'. כי היא ד' אמות, אות רביעית של השם, כוללת ד' אותיות כמ"ש בתיקונים סוף תיקון מז, והיא רה"י גבוה י' ורחב ד', גבוה י' מסט' דבעלה שמה מפרש ב"ד אתון, ורחב ד' מסט' דילה ד' אותיות כמ"ש (יהל אור).
והנה מש"כ הגר"א "סוף תיקון מז" לא מצאתי שם, אמנם עי' תיקו"ז קיד ע"א: ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהו"ה יחידו דעלמא ודא איהו אדם, ועי"ש בבהגר"א, ז"ל, שהיא רשות בעלה הו"ה והוא גבוה י"ד ורחב ד' כמ"ש בכ"מ. יחידו דעלמא - דהויה לא נשתנה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שנית בכל העולם כולו הוא יחיד, עכ"ל.
³⁷³⁸ בגלוי (דפ"ו).
³⁷³⁹ בינה בגי' חיים (עם הכולל) (פע"ח שער התפילין פרק יא).
³⁷⁴⁰ נקרא הנוקבא כי הת"ת שוכן מרום שהוא שוכן ב"ה ומרום גי' רפ"ו סוד פשוט וריבוע דאלהים שבנוקבא (רח"ו).
³⁷⁴¹ מלכות (רח"ו).
³⁷⁴² בינה בעצמותה נקראת עתיקא סתימא וקיימא לשאלה ע"י הו"ק שבראה, ומתגלים במלכות דאקרי מקצה, ששם מתחילים הקצוות (רח"ו).
³⁷⁴³ עי' בבהגר"א על ס"י סוף ח ע"א, וכן עי' בבהגר"א על תיקו"ז כ ע"ג. עי' פת"ש אח"ף טו, לש"ו כללים ח"ב נב ע"ב, הקדו"ש לח ע"א, ודע"ה ח"א פג ע"ג.
³⁷⁴⁴ שמות קמ ע"א (דפ"ק). עי' ח"ג רד ע"א (לש"ו). בחינת מ"י כולל את כל הגי' (דע"ה ח"ב סו ע"ג).
³⁷⁴⁵ תרומה קח ע"א (דפ"א).
³⁷⁴⁶ שהוא מלוכב בת"ת (שער מאמרי רשב"י ו ע"א).
³⁷⁴⁷ כך נקרא ר"ק דבינה (רח"ו).
³⁷⁴⁸ עי' ע"ח שער א' ענף ה'. ועי' ביאורים ח"א כ ע"ב.

תיקו"ז חלק ה

תרגום: §

(רה) עי' זהר ח"ג ז ע"ב: (וכתיב) כשמן הטוב על הראש (שם ב) מאן שמן הטוב דא משח רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא³⁷⁴⁹ דאשתכח³⁷⁵⁰ בההוא נהר עלאה דינקא לבנין לאדלקא בוצינין וההוא משח נגיד ברישא דמלכא ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו³⁷⁵¹ הדא הוא דכתיב (שם) שיוורד על פי מדותיו על פי מדותיו ממש ואלין אינון כתיב מלכא דשמיא קדישא אשתכח בהו: תרגום: §

(רו) עי' זהר ח"ב רמט ע"ב האי אופן דקיימא על אלין ארבעין כד נטיל מטא לההוא אתר דאקרי (מלכים א' יד כח) תא הרציו"ם וכד עאל עאלו עמיה אינון ארבעין די ממנן בארבע פתחין³⁷⁵² וסלקין כל אינון מגינין די דהבא ואלין אינון מלאכין דאקרון חשמלי"ם³⁷⁵³ ואינון מגינין וסייפין ורומחין דרהטי לאגנא עלייהו דישאל משאר עמין ולאגחא קרבא בהו ולנקמא לון כפום שעתא³⁷⁵⁴ בלא אריכו:

ובגין כך אקרי תא הרצים אתר דאינון רצים רהטי ואוחו לאגחא ולנקמא נוקמין לקבל רצים אחרנין דרהטי לאבאשא ולאטרעא מזלין לשלטה עלייהו ורוא דא (אסתר ג טו) הרצים יצאו דחופים רצים מסטרא דא ורצים מסטרא דא³⁷⁵⁵ ובגיניהון (סימניך) (שם ח טו) וזהעיר שושן צהלה ושמחה או נבוכה אי מקדמי אלין דהכא³⁷⁵⁶ העיר שושן שמחה ואי מקדמי אלין דסטרא אחרא (שם ג טו) העיר שושן נבוכה: תרגום: §

(רז) עי' זהר ח"ב ק ע"ב: סבא סבא מה עבדת טב הוה לך שתיקא סבא סבא הא אמינא דעאלת בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא מה תעביד³⁷⁵⁷ אי תימא דתסתלק לעילא לא תיכול אי

³⁷⁴⁹ פי' הענין שמן הם המוחין דאבא וירדו מע"ק דרך המזלא ומשם נכנס באבא (זהר הרקיע).
³⁷⁵⁰ בהאי נהר האיר ולא מצדה רק מצד אבא ואי משתכח הוי להניק הבנים כי היניקה היא להגדיל הכלים לעשותם בחי' י' וז"ש לאדלקא בוצינין ואמר עוד ענין אחר כי משערות דיקנא גופא דא"א נוזלים הטיפות בתוך רישא דז"א (זהר הרקיע).

³⁷⁵¹ פי' כי מלכא נק' פנימ' האור דז"א וז"ש ומתמן נגיד וכו' אמר על שערות דדיק' שהוא לבוש לאור שבתוכם או יאמר ומן המוח' יורד דרך פנימ' לכל אינון לבושי יקר שהם ז' כלים דז"א וז"ש ואלין אינון כתיב דמלכא שהם כלי האצ"י (זהר הרקיע).

³⁷⁵² הוא ענין בפ"ע, ואינו באתר תא הרצים ההוא, אלא בד' פתחין של היכל עצמו, כמ"ש בפרשת בראשית כנ"ל (אמר לעילא לעילא שבד' פתחים הנ"ל אמר למעלה שיש ממונים אחרים כנ"ל, ואותן ממונים שנזכר כאן, הן באותן פתחין למעלה למעלה וז"ש). [הגה. "ובג"כ אקרי תא הרצים". כמ"ש ויקח את כל מגיני הזהב אשר עשה שלמה ויעש כו' מגיני כו' ויהי מדי בא המלך בית ה' ישאום הרצים. והוא בשעתא דקשרין קשרין, כלהון נפקין מליין בדינא כנ"ל בפרשת בראשית. והושיבם אל תא הרצים. אחר הקשרין יורדין כ"א במקומו אחר התפלה, וזה מדי בא המלך בית ה', בשעתא דסלקין ההיכלין, עייל הקב"ה בק"ק. ובימי שלמה לא נצטרכו לזה, כי שלום היה בימיו בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה. ובימי רחבעם הוצרכו לזה, להגן עליו כנ"ל. ע"כ] (יהל אור).

³⁷⁵³ חשמלים פרטיים בעולם הבריאה וכו' משם הוא כל הנקמה והדין והמשפט על כל המצירים והמצויקים לישראל וכו' כי כל כפיית הס"א הוא רק מסוד החשמל (דע"ה ח"א סב ע"ג).

³⁷⁵⁴ ר"ל במהירות בלא עיכוב, ולכן נקר' הרצים, כמ"ש דאינון רצים רהטין ואוחו כו' (יהל אור).
³⁷⁵⁵ כמ"ש הרצים יצאו דחופים כו', והעיר שושן נבוכה, וכ' הרצים כו' יצאו מבהלים ודחופים כו', והעיר שושן צהלה ושמחה. ובשניהם כתיב בדבר המלך, כמ"ש לקמן רנ"ב ע"א וכלא בין לטב בין לביש מבי מלכא אתדן האי ב"נ (יהל אור).

³⁷⁵⁶ והכל לפי מעשה בנ"א אם יש בהם רצין לדבר מצוה או לדבר ערוה ח"ו (יהל אור).
³⁷⁵⁷ העובר בו יטבע אם לא יוכל לשוט או ע"י אניה, ויכול להוליך האניה במשוטין, והוא בחכמה זו

יש מקומות עמוקים ומסוכנים שאין אניה יכול לעבור שם, או שאין בעל האניה יכול בכחו להעבירו שם (בהגר"א בתיקו"ז מג ע"ב). נק' כלל המלכים כוורא שהם מקומם במים והוא שבנייתם מעט' דגבורות וכמ"ש והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום, ולכן הסיגים שיצאו מהם הם תהומא רבא וימא רבא וכמ"ש בתיקונים שהבאתי במאמר הקודם וימן ה' דג גדול וכו' שדג ודגה הם דו"נ סמאל ולילית, ובעת השבירה נפלו הכלים לתה"ר והם הדגים ששם (אפיקי ים - בבא דף בתרא עג ע"ב). עי' אור תורה אות קמו.

תיקו"ז חלק ה

תימא דתיחות לתתא הא עמקא דתהומא רבא מה תעביד אי סבא אי סבא לא אית לך לאהדרא לאחורא בעדנין אלין לא הוית ולא אתרגילת לאתחלשא בתוקפך דהא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא דא לא עאל ובארבא³⁷⁵⁸ בעמיקא (באדרא בעמקא) דא דאנת תמן :
בריה דיוחאי ידע לאסתמרא³⁷⁵⁹ ארחוי ואי עאל בימא עמיקא אשגח בקדמיתא היך ויעברו (יעביד) בזמנא חדא ווישוטטו (וישוט טב) בימא עד לא ייעול ואנת סבא לא אשגח בקדמיתא השתא סבא הואיל ואנת תמן לא אתחלש בתוקפך לאו תשבוק כל ארחך למשטטא לימינא ולשמאלא³⁷⁶⁰ לארכא ולפותיאי³⁷⁶¹ לעמקא ולרומא³⁷⁶² לא תדחל סבא סבא אתתקף (אתקף) בתקפך כמה גברין תקיפין תברת בתקפיהון וכמה קרבין נצחת :
תרגום : §

(רח) עי' זהר ח"ג סו ע"ב : ותאנא מ"ם לא כליל בגויה [את] אחרא (בגין) אלא מ' פתוחה ס' סתומה³⁷⁶³ מ' פתוחה דה[ו]א כד ודכר אתחבר עמה ס' סתומה יובלא דהא סתימין ארחא³⁷⁶⁴ ואע"ג דמתפשטין לזמנין ואית דמתני³⁷⁶⁵ בהאי³⁷⁶⁶ כד"א (שיה"ש ד יב) גן נעול אחותי כלה [גל] [גן] נעול מעין חתום³⁷⁶⁷ :
תרגום : §

עי' זהר ח"ג רפה ע"ב : ר"ש אמר אלף עמיקא דבירא³⁷⁶⁸ דכל ברכאן מתמן נבעין ונפקין ומשתכחין מ"ם פתוחה נהרא דנגיד ונפיק³⁷⁶⁹ ואקרי מ"ם ו(ה)הוא רזא דתנינן מ"ם פתוחה מ"ם

³⁷⁵⁸ פי' בשכינה (רח"ו במ"מ).

³⁷⁵⁹ דע כי נשמות הצדיקים יש מהם שהם מבחינת אור המקיף, ויש שהם מן האור הפנימי. וכל אותם שהם מצד האור המקיף, יש בהם כח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כיסוי והעלם גדול, כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם. והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף, ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדורשן באופן, שאף אם ידרשם לרבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם. ולכן ניתן לו רשות לכתוב ספר הזהר, ולא ניתן רשות לרבותיו או לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת, עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת יותר ממנו, אבל הטעם הוא, שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו, וזמ"ש בריה דיוחאי ידע כו' ובזה תבין גודל העלם ספר הזהר אשר כתב רשב"י, שאין כל מוחא ומוחא יכול להבין דבריו (שער מאמרי רשב"י).

³⁷⁶⁰ פי' הם דרום וצפון שהם חסד וגבורה (מ"מ).

³⁷⁶¹ פי' למזרח ולמערב והם ת"ת ויסוד כנודע (מ"מ).

³⁷⁶² היינו נר"ה שנק' מעלה ומטה, ור"ל שהיה מושטט בכל ה"ק (מ"מ). הן ר"ק שיש בכל מלה בתורה וברז"א דמהימנות"א כמ"ש באריכות בפירוש מאמר קו המדה (זר"ח נז ע"א) (הגרמ"מ).

³⁷⁶³ נוק' (רח"ו).

³⁷⁶⁴ כי הבינה עניינה סתום בז"א (רח"ו)

³⁷⁶⁵ ר"ל הכל בנוקבא. ופתוחה כד אתפתח לדכורא לקבלא, וסתומה כד אשתלם כמ"ש בז"ח שם ע"ש (יהל אור) (ובמ"א כתב וז"ל. ואית דמתני כו'. ר"ל הכל במלכות. מם סתומה כד איהי סתימא. פתוחה כד פתוחה. בסוד חבצלת ושושנה) (יהל אור).

³⁷⁶⁶ שהכל בנוק' לחוד (רח"ו).

³⁷⁶⁷ ואז נקרא ס סתומה (רח"ו).

³⁷⁶⁸ יובן בהקדים מ"ש הר"ב ז"ל בסה"כ וז"ל בפ' וילך אמר הזהר על סוד אמן אל"ף עמיקא דבירא והוא פי היסוד דאימא עילאה שנפתח בחצי ת"ת דזעיר ולכן אות אל"ף היא נגד אלף דאה"ה שהוא אור הבינה הנקרא אה"ה הנפתח מפי היסוד שלה בת"ת דזעיר וז"ס אל"ף שבתוך וא"ו דמ"ה כי האל"ף הוא שליש האמצעי ששם פתיחת פה היסוד דאימא הנקרא אה"ה (מ"מ).

³⁷⁶⁹ הוא יסוד דזעיר, וכנגדו מאחוריו מ"ם סתומה שהוא דעת דרחל נר"ן פשוטה וכפופה פשוטה נגד הבל היוצא מיסוד דזעיר שהוא פשוט וישר ובו נכלל נר"ן כפופה דא גופא דנוקבא מאחוריו הנקראת נר"ן כפופה הרי ביארנו ענין כוונת אמן עכ"ל, ובזה מובן לשון זה ומ"ש נר"ן כפופה כללא דאת ו' כללא דנר"ן כפופה אין לו הבנה, ונלע"ד שצ"ל כללא דנר"ן פשוטה, ור"ל נר"ן במילואה יש בה ו' ונר"ן פשוטה לרמוז שמלכות הנק' נר"ן כפופה מקבלת מת"ת הנק' ו' ומקבלת מהבל היוצא מהיסוד הנק' נר"ן פשוטה נר"ן כפופה בכללא דפשוטה, הוא כמ"ש בשם הרב שאמר נר"ן כפופה היא גופא דנוקבא והיא יונקת מן נר"ן פשוטה שהיא הארה היוצאת מהיסוד הנק' נר"ן פשוטה ונכללת וז"ש נר"ן כפופה בכללא דפשוטה וז"ש לעיל נמי נר"ן פשוטה כללא דתרין נוני"ן שר"ל נר"ן פשוטה כוללת נר"ן כפופה שהוא גופא דנוקבא

תיקו"ז חלק ה

סתומה כמה דאוקימנא (ישעיה ט ו) לסרבה המשרה נון פשוטה כללא דתרינ נונין נון כפופה כללא דאת וא"ו כללא דנון כפופה³⁷⁷⁰ (ס"א מם פתוחה כללא דתרינ נונין נון פשוטה נון כפופה נון פשוטה כללא דאת וא"ו) בג"כ כלל אקרי נון ואו נון וברזא דמתניתא הכי תאנא ו' דכר ו' פשוטה כללא דדכר ונוקבא נון כפופה בכללא דפשוטה היא ובספרא דרב המנונא סבא מם דהכא היא נוטריקון מל"ך והיינו אמנ"ן נוטריקון א"ל מ"לך נ"אמן³⁷⁷¹ כללא דכלא ושפיר הוא והא אתמר: תרגום: §

(רט) עי' זהר ח"ב רד ע"ב: כתיב (שם) וינפש ואוקמוה ווי נפש³⁷⁷² דאבדת ושפיר איהו אבל אי הכי ווי גופא אצטריך למימר דמניה אבדת נפש אבל רזא דמלה בכר נש אית נפש דנטלא ומשיך לגביה להאי רוחא מערב שבת וההוא רוחא שריא בגווה דההיא נפש ודיירא בה כל יומא דשבתא וכדין ההוא נפש³⁷⁷³ יתירה ברבויא³⁷⁷⁴ ותועלתא יתיר ממה דהוה: ועל דא תנינן כל נפשאן דישאל מתעטין ביומא דשבתא ועטרא דלהון דשריא האי רוחא בגוייהו כיון דנפק שבתא וההוא רוחא סלקא לעילא כדין ווי לנפשא (ווי נפש) דאבדת מה דאבדת אבדת ההוא עטרא עלאה וההוא חילא קדישא דהוה בה ודא והוא וינפשא (איהו שבת כיון דהאי שבת אסתלק לעילא לבתר) ווי נפש דאבדת מה דאבדת: תרגום: §

(רי) עי' זהר ח"ג סח ע"א: דיענך יי' ביום צרה³⁷⁷⁵ (תהלים כ ב) אתפתחת רחמה דאיהי ב' כלילא מתרינ ביתין³⁷⁷⁷ לאולדא ב' משיחין ואעילת רישה בין ברכהא דאיהי רישא³⁷⁷⁸ דילה

(מ"מ). עי' ע"ח טנת"א ו: מ' פתוחה ביסוד בכללות ג' תחתונות, כי בטן נברא ממים כו', ועיי"ש בביאורים: ומ"ש "בכללות ג' תחתונות" הוא ע"ד שכתוב בזווגים (פרקים ד ה) בענין ס' ס' דבינה ותבונה, כי על שם הד' תחתונות נה"מ נקרא ס', אלא ששם הוא ס' סתומה מהטעם שאמר שם. אבל היסוד שהוא פתוח, הנה נקרא בכללות כל הנה"מ בשם מ' פתוחה, והוא המ' דאמ"ש. ומ"ש שהוא בטן, כתוב בספר קהלת יעקב, שכן הוא בתיקונים תיקון ל (דף פב סע"א) בטן כו' דא צדיק, וכן שם בריש תיקון ט"ל (דף פח ע"א) בצדיק דאיהו קדש ידיד מבטן. והוא ע"פ מ"ש הגר"א ז"ל בתיקונים (שם נ סע"ד) כי התחלת היסוד הוא מהטבור.

³⁷⁷⁰ (ס"א פשוטה) (נוסף בדפ"ו).

³⁷⁷¹ א"ל בינה שעיקר שם ס"ג הוא אל [פי' יא"י] כנודע, ומלך זעיר, ונאמן היא מלכות הנק' אמונה (מ"מ).

³⁷⁷² קשה דהול"ל שבת ונפש כנודע מן הדקדוק. אבל סוד הדבר יובן במ"ש באוצרות חיים כי דעת הנוק' בשבת הוא שם ס"ג, וידוע שס"ג הוא בז' תחתונות דבינה שה"ס רוח. והנה ו' הקצוות הם ס' והעטרה סוד שליש כמד"א (ישעיה מ יב) וכל בשליש, והרי ס"ג. והנה רוח זה בא לנפש, וז"ש שבת, שבו סוד הרוח, ואז וינפש, כמו ויתנפש, פי' שאז נתגדל כח הנפש, וממילא שאחר כך בבוא ימי החול שמסתלק הרוח אז תאבד הנפש. וזה שאמרו רז"ל כיון ששבת ווי וכו', כלומר אם לא היה החטא אז היתה הקדושה של שבת גם בחול, אבל כיון שהוצרך להיות שובת דווקא ביום השבת זהו סימן שבבוא החול ישתנה ויתמעט האור ועיין עוד לקמן (רמ"ז).

³⁷⁷³ פי' נפש של חול (מ"מ).

³⁷⁷⁴ פי' יש לה יתרון (מ"מ).

³⁷⁷⁵ הן ע' שנין הנ"ל (יהל אור).

³⁷⁷⁶ שעד שהיא סתומה נק' מ' סתומה, וכשנפתחה נק' ב', דומה לעולם, פתוחה לצד צפון, שממש נפתחה כנ"ל (יהל אור).

³⁷⁷⁷ צ"ל מתרינ דלתינ, א' למעלה וא' למטה. והן שני דלתות שברחם האשה כידוע. והענין של הב' הן הב' שנין שלאחר הע' שנין שבהן אולידת כמ"ש ברע"מ פ' פנחס (רמט ע"א). וע"ב שנין הן נגד שם ע"ב, אפיקי מים, בחסד שיתגלה בבקר דאברהם, כמ"ש בפ' משפטים (קט ע"ב) דלאחר השחר דשנין הנ"ל יתגלה בקר דאברהם, שכבי עד הבקר (יהל אור).

³⁷⁷⁸ ר"ל שאולידת ע"י עד"א, מתוך נ"ה. והן ע"ב הנ"ל, ע' דעד"א כנ"ל, וב' דנ"ה (יהל אור).

תיקון חלק ה

עמודא דאמצעיתא תרין שוקהא³⁷⁷⁹ נצח והוד תרין נביאים³⁷⁸⁰ מתמן אולידת תרין משיחין בההיא זמנא ויחשוף יערות (תהלים כט ט) יתעבר³⁷⁸¹ נחש מעלמא³⁷⁸².
תרגום: §

(ריא) עי' זהר ח"ח רמד ע"א: [ובחבורא קדמאה] ועשירית האיפה (במדבר כח ה) אמאי אלא עשירית האיפה לקבל כ"י דאיהי עשיראה דדרגין³⁷⁸³ ואצטריכא לאתייבא³⁷⁸⁴ בין תרין דרועין ואיהי סלת נהמא ואיהי נהמא ובגין דאיהי נהמא לא אתפקד על נהמא³⁷⁸⁵ [דחמשת] (בשבע) מינין³⁷⁸⁶ דאיהי חטה ושעורה ושיפון וכו' ממנא דעלמא ולא שוי ממנא עלייהו אלא קב"ה בלחוד³⁷⁸⁷:
תרגום: §

(ריב) עי' זהר חדש ה ע"ג: ה"א רזא דכתיב (ישעיה מא ד) ואני אחרון דא ה"א בתראה דשמא קדישא³⁷⁸⁸ רתיכא קדישא באחרון דכתיב (שם) ואת אחרונים אני הוא אחרון ואחרונים כללו ברזא חדא אתכלילו אלן באלין רזא דה"א³⁷⁸⁹ אינון ד' ואלין ד' דאיקרון אחרונים כללו קיימין מסטרא דלעילא ומסטרא דלתתא³⁷⁹¹:
תרגום: §

³⁷⁷⁹ ר"ל שמשם בנינה (יהל אור).

³⁷⁸⁰ ר"ל נביאים ראשונים ואחרונים (יהל אור).

³⁷⁸¹ וזהו יערות, אילני סרק, מסטרא דיע"ר, פ"ר כידוע. ואז יתעבר, שאין משלו אלא בעפר, ונחש עפר לחמו, וכיון שיתגלו אפיקי מים, כמים לים מכסים, אפתח טל שפיים, נהרות כו', יתעבר כו'. ולכן אמר דוד ז' קולות, מסטרא דבת שבע כלילא מע' קלין כידוע, על המים. ואז ובהיכלו כלו אומר כבוד (יהל אור).

³⁷⁸² סיום זה המאמר פרשת פנחס רמט ע"א ואי תימא (דרך אמת).

³⁷⁸³ בחינתה למטה מכל האצילות, והיותה למנחה היינו סלוקה למעלה אל בין שתי הזרועות שהם חסד וגבורה בסוד שמאלו תחת לראשי (אור יקר).

³⁷⁸⁴ ואז בעלותה שם נעשת לחם שהוא מעלה יותר מסולת שאין בו תיקון וזהו שאמר "ואיהי נהמא" (אור יקר).

³⁷⁸⁵ שאין שוטר על התבואה כאומרו אם תשים משטרו באירץ אלא מידו של הקב"ה מה שאין כן שאר מיני קטניות (אור יקר).

³⁷⁸⁶ הם תבואה והם מצד המלכות שהיא ה' והשאר הם קטניות ודאי מהקטנים השרים כדפירשנו (אור יקר).

³⁷⁸⁷ ולהיותה אשה בחיק בעלה "לא שוי ממנא עלייהו אלא קב"ה" דהיינו ששם היא מתנהגת על ידי בעלה (אור יקר).

³⁷⁸⁸ עתה מכאן מתחיל סוד ד' אותיות יה"ה ממטה למעלה ופי' מתתא לעילא מאות ה' וכו' אמר כי מאות ה' זאת ולמעלה הם ט' מרכבות לבדם בלי חשבון ובזה תבין מה שביארתי לך למעלה כי ניצוץ קדמון י' יש לו ט' עמודים ומכאן יוצא נקודה אמנם בדמיון הראשונה ובה ט' נקודות נסמכים ומתפשטים ממנה ואלו נקראים נקודות שמתפשטים להיות ט' נקודות התורה מהם אבל הראשונות הם ניצוצות והם לבדם ואינם נמשכים בחשבון ולא בשם אלו הט' שניים שנאצלים מבחי' שנית הם בחשבון והם נקראים בשם כמו שביארנו למעלה והט' ראשונים עם ה' עצמה כולם נעלמים בתוכה ומכאן ולמעלה הוא שם הקדוש שם בן ד' אותיות שנתעטר באותם המרכבות שאמרנו עשר המרכבות השניות נכללים בהיכל א' שהוא דמות ה' כמו שראית למעלה הרי י"ה ו' עמודים והיכלם ה' אחר כך חוזרים הם למקומם למעלה ונעלמים בהיכלם בכח הארת האור שהניחו שם בהיכל התנוצץ ממנו מתוכה ה' עמודים שהם ה' נקודות שבתוך הה' כמו שראית למעלה ואלו נקודות נכללים בהיכל היא

הה' שניים באופן כי יי' ראשונה היא והיכלה עשרה וי' ג"כ היא וט' והיכלה הם ט"י@ט"ו כזה יי' בין הכל הם כ"ה והם מרכבות שאמרנו וחסדיך יברכוכה אבל ה' עליונה אינה בחשבון כלל ועליה אמרה שנקראו א"ס ולא שהם א"ס ומאלו המרכבות בה ולמטה שם הקדוש בצורת אותיות הו"ה משא"כ בעליונים שהוא בסוד הנקודות ולא באותיות (הדרת מלך). עי' לקמן הערה 3792, ואולי מקומו כאן. עי' לקמן יא ע"א.

³⁷⁸⁹ כי אותיות י"הוה יתברך ואותיו' אדנ"י יתברך הם ארבעה ארבעה וכלם נכללים אלה באלה י"אהדונה (כתם פז).

לאנהרא איהי עבדת גווינן לאנהרא כו' ודא איהי ויאמר אלהים יהי אור כו' והן ד' גווינן כנ"ל ונקודה אמצעית {כ ע"ב} דאיהי סתימא הוא ה' וז"ס ד' על י' וכמ"ש בסוף תי"ח האי נקודה כו' אתלבשת

תיקון חלק ה

רתיכא דא מיכאל גבריאל רפאל אוריאל³⁷⁹² אלין אינון ארבע וחדא נקודה דקיימא עליהו אינון ה"א³⁷⁹³ ולא איקרי ה"א דא אלא ברזא דאלין ארבע ונקודה בתראה דשרייא עליהו ורזא דה"א דא דל"ת הות וההוא נקודה דשרייא עליהו באמצעיתא אתעביד ה"א³⁷⁹⁴ :

בגווינן ד' בהיכלא עילאה איהי מדיד ה' גווינן כו' מי מדד בשעלו כו' דא סליק כו' כולהו נקודי כגלי ימא כו' איהי בארבע כו' ובז"ח @ בס"ת ד' ה' ע"ג רזא דה"א אינון ד' ואלין ד' כו' עד נקודה דשריא באמצעיתא אתעביד ה"א ואמר שם בתיקונים במאמר הנ"ל ואינון כחוטא חיוורא כו' שהן ה' גווינן ד' גווינן הנ"ל ועוד גוון תכלת שהוא כולל הכל והוא נגד הכסא שמתייחד עם האצילות וז"ש ופרשו עליו בגד תכלת והוא תכלת שבציצית כמ"ש ציצית דומה (בהגר"א בתז"ח כ ע"ב).

יהל אור ח"ב (&): כגוונא דנטיל ימינא הכי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי מבתרייהו. ר"ל אלו הג' ראשים הן לכל צד, ומספרם וכל הנשיאים, שהן הג' מלאכים, הכל הוא לכל צד של מזרח. וכן הוא בכל הדגלים בכל הרוחות, ובד' סטריין יש נקודה האמצעית, בסוד ארגמן, ובסוד ה"א שבשם, כמ"ש בס"א דף ה' ע"ג {ליורנו ד. מרגליות @ א:} רזא דה"א אינון ד' כו' רתיכא דא מ"כאל גבריאל רפאל אוריאל, אלין אינון ארבע, וחדא נקודה דקיימא עליהו, אינון ה"א. ולא אקרי ה"א דא, אלא ברזא דאלין ארבע, ונקודה בתראה דשריא עליהו. ורזא ה"א דל"ת הוה, וההוא נקודה דשריא עליהו באמצעיתא אתעביד ה"א כו' ע"ש כל המאמר. וכן בריש ויקרא ברזא דאותיות דד' משריין של כל חד, **לגו לגו באתר דקדש נציץ את חד בטמירו כו' ע"ש.** והוא רזא דישאל, שהן לגו לגו, בסוד מעי המו לו. והן כוללין כל הה' קצוות, לכן נמנו בתורה ה' פעמים בפ' במדבר, א' בפרטות, וא' בכללות, ואח"כ בדגלים, א' בפרטות, וא' כללות כל דגל, וא' כלל הכל. ומזה תבין השינויים בפסוק בלשון של כל מנין הנ"ל, שהוא לפי הבחינה, שאף שכל המשריין שבכל הצדדין שייך במספרן, מ"מ משונין זה מזה, כמ"ש בפ"פ {רס:} **דכולהו משניין דא מן דא לאכללא לון לטב,** שז"ס כללותם זה בזה כמ"ש.

יהל או רח"ג א ע"ד: לגו לגו באתר דאיקרי קדש נציץ כו'. כי הפרטים דומה לכלל, כמו בד' החיות, א' ע"ג, שהן נגד ד"ס חגת"ם, וע"ג נגד בינה, הכסא שע"ג החיות. שד"ס אות הד' שבה"א, ד' חיון, ונקודה שבתוך הה"א הוא שע"ג. ועיין בז"ח @ סתרי אותיות דף ה' ע"ג רזא דה"א אינון ד' כו' ע"ש כל המאמר. וכן כאן באותיות שהן חגת"ם, אות חמישי מסט' דקדש, בינה.

יהל אור ח"ג ב ע"ב: ושלמים אחידן במ"ע ובמל"ת. שפי' שלמים הוא תשלומין. שכל הקרבנות באים על חטא, עולה ומנחה על מ"ע, וע"ל ט' ע"ב. וחטאת ואשם על מל"ת, כ"א במקומו, אלא שג"ת נה"י הן של נוקבא, לכן מנחה נאמר היא, וכן חטאת. שלמים אינן באים רק לתשלום הנדר, כמ"ש ואם נדר או נדבה, וע"ז נאמר כי תדור נדר כו' מוצא שפתיך. ולכן לא נאמר שם רק שלמים וכולהו אתי מדרשא פ"ק דר"ה {ה. ע"ש בתוד"ה אלו}. וז"ש אחידן ב', והוא יעקב ויוסף שלמים. ותודה בנוקבא, ולכן בה ד' מינין הנכללין בה, וכולהו מעשר. ורביעי שלה הוא מחמץ, וגדולה ככל הג' מינין, כמ"ש בז"ח @ נ' ב' {מרגליות סג. ליורנו עז:} בהאי פן אתכלילו כו'. ורבוכה שמן כשניהם, שהוא הג' באמצע. וימין בלולות, ושמאל משוחות. והן להט כו', שהן בידא דנער כמ"ש ל' ס' א'. והן מ' חלות. ועיין בז"ח @ ה' ג' {מרגליות ב.} רזא דה"א אינון ד' ואלין ד' דלתתא כו', אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה כו'. ויצה"ר אינו שולט אלא באדם אשר בארץ, ושם מגיע פגם, ובפשעכם כו', ולכן הוא לחם חמץ. והתודה נקראת בפ' זאת התורה ולמלואים, שהיא אשלים ה' אחרונה דהו"ה. ועיין ר"מ ט"ז א'. והיא בעצמה החמישית דקיימא על הד', הוא מהתודה. ושלמים שנים נדר ונדבה, ונכללין כאחד, דגוף וברית כחדא כו'. והענין שבין רגלים הוא הפסק, משא"כ כאן. וענין תודה על חטא, כמ"ש אוילים מדרך ששעם. וכנגד הד', ד' צריכין להודות, וכ"א לפני עשרה.

³⁷⁹⁰ כלומר המרכבה הראשונה ומרכבת המשנה (כתם פז).

³⁷⁹¹ כי אותיות אדנ"י עומדים בעולם האצילות וגם פועלות למטה (כתם פז).

³⁷⁹² עי' מלואים אות (ריג).

תיקוני חלק ה

תרגום: ה"א סוד הכתוב "ואני אחרון", זו ה"א האחרונה של השם הקדוש, מרכבה קדושה באחרון³⁷⁹⁰, שנאמר "ואת אחרונים אני הוא", אחרון ואחרונים, כלם בסוד אחד, נכללו אלו עם אלו. הסוד של ה"א הם ד', ואלו הד' שנקראים אחרונים, כולם עומדים מהצד של מעלה ומהצד של מטה. המרכבה הזו מיכאל גבריאל רפאל אוריאל, אלו הם ארבע. ונקודה אחת שעומדת עליהם, הם ה"א והה"א הזו אינה נקראת אלא בסוד ארבע הללו, והנקודה האחרונה ששורה עליהם. והסוד של ה"א זו היתה דל"ת, ואותה הנקודה ששורה עליהן באמצע נעשית ה"א.

(ריג) עי' זהר ח"ב רנד ע"א: (ובהאי סטרא³⁷⁹⁵) (סטרא דמערב) נהורא חד [ונוריא"ל] (ועריאל) שמיה ואיהו אוריאל³⁷⁹⁶ ודא איהו כליל מכלהו וקיימא שליחא בכלא³⁷⁹⁷ ואית ליה תלת סטרין אבל תרין אינון³⁷⁹⁸ בגין דכל חד מאלין כליל בחבריה³⁷⁹⁹ דאינון ארבע יסודין תתאין מאינון ארבע יסודי עלמא עלאין על כלא³⁸⁰⁰ ובגין דכלהו מתקשרין³⁸⁰¹ דא בדא רמז קרא ואמר (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי לראות:

תרגום: ובצד הזה (צד מערב) אור אחד ששמו נוריא"ל, והוא אוריאל"ל. וזהו כלול מכולם ועומד שליח בכל. ויש לו שלשה צדדים, אבל הם שנים, כי כל אחד מאלו כלול בחברו, שאותם ארבעה

יהל אור ח"ג [יב ע"א]: כגוונא דנטיל ימינא הכי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי מבתרייהו. ר"ל אלו הג' ראשים הן לכל צד, ומספרם וכל הנשיאים, שהן הג' מלאכים, הכל הוא לכל צד של מזרח. וכן הוא בכל הדגלים בכל הרוחות, ובד' סטרין יש נקודה האמצעית, בסוד ארגמ"ן, ובסוד ה"א שבשם, כמ"ש בס"א דף ה' ע"ג {ליורנו ד. מרגליות @ א:} רזא דה"א אינון ד' כו' רתיכא דא מ"כאל ג'בריאל רפאל אוריאל, אלין אינון ארבע, וחדא נקודה דקיימא עליהו, אינון ה"א. ולא אקרי ה"א דא, אלא ברזא דאלין ארבע, ונקודה בתראה דשריא עליהו. ורזא ה"א דל"ת הוה, וההוא נקודה דשריא עליהו באמצעיתא אתעביד ה"א כו' ע"ש כל המאמר. וכן בריש ויקרא ברזא דאותיות דד' משריין של כל חד, לגו לגו באתר דקדש נציץ את חד בטמירו כו' ע"ש. והוא רזא דישראל, שהן לגו לגו, בסוד מעי המו לו. והן כוללין כל הה' קצוות, לכן נמנו בתורה ה' פעמים בפ' במדבר, א' בפרטות, וא' בכללות, ואח"כ בדגלים, א' בפרטות, וא' כללות כל דגל, וא' כלל הכל. ומזה תבין השינויים בפסוק בלשון של כל מנין הנ"ל, שהוא לפי הבחינה, שאף שכל המשריין שבכל הצדדין שייך במספרן, מ"מ משונין זה מזה, כמ"ש בפ"פ {רס:} דכולהו משניין דא מן דא לאכללא לון לטב, שד"ס כללותם זה בזה כמ"ש.

עי' תיקוני קא ע"א בענין מט"ט כיוני שיש בו מיכאל גבריאל נוראיל רפאל³⁷⁹³ כאן ביאר כי ד' פרקי מרכבת המשנה הם מ"כאל גבריאל אוריאל רפאל והנקודה עליהם הם חמש סוד הה"א כי ע"כ נקראת ומצטיירת ה"א. ומ"ש "ורזא דה"א דא דל"ת הות" יבאר כי צורת הה"א יורה על סודה כי השטח העליון עם הנצב הימיני הוא צורת ד' כמו שהקדמתי בהקדמה החמשית דחשובנה ארבע רמז לד' פרקי המרכבה והנקודה אשר באמצעיתה הוא הנצב האחרון היא החי"ה הממלאת אותה אורה והיא אחרונה להורות על כי הוא ראשון והוא אחרון והכל בצורת הה"א כי הנקודה הראשונה היא האחרונה וזהו אני ראשון ואני אחרון ואותיות א"ן הם אותיות אנ"י ואגב אורחיה ביאר סוד "ואת אחרונים אני הוא", כי פרקי מרכבתה הנקראים אחרונים לא יסורו ממנה (כתם פז).

³⁷⁹⁴ עי' ספד"צ ל ע"א: י' בלחודי דכר ה' נוקבא, ה' ד' הות בקדמיתא ומדאתעברת ביה בגווה אפיקת ו', הרי כי בה"א אית ד"ו.

פ' ד' הוא בסוד דלה ועניה קודם הזיווג דאז לית לה מגרמה כלום, והיא נשלמת ע"י הזיווג שמקבל טיפת הולד וכו' ובשעת הזיווג אז נכנס בגוה ו' דכורא והוא סוד ו' יסוד דדכורא דעיל בה ולכן נותן לה טיפת הולד שהוא סוד ז"א ו' של השם ואז נשלמת בצורת ה' ד"ו (ב"י ח"ב קכג ע"ב).

³⁷⁹⁵ ר"ל בצד מערב (יהל אור).
³⁷⁹⁶ כמ"ש בתיקונים (קמח ע"ב) ובתז"ח (כו ע"ד) דמסט' דימינא נקרא אוריאל, ומסטרא דשמאלא נקרא נוריאל. וז"ש ודא איהו כליל כו' (יהל אור).

³⁷⁹⁷ ר"ל שהוא שליח בכל הדברים שממונין הג' נהורין הנ"ל, שהוא כליל מכולם. והוא שליח, בסוד המלאך הגואל. ואמר ואית לי' תלת סטרין. כנ"ל מג' נהורין הנ"ל (יהל אור).

³⁷⁹⁸ ר"ל שהוא כליל מכל הג' נהורין הראשונים, דלעולם הרביעי כלול משלשתן, בסוד המלכות דכלולה מכלם. וכן ה' אחרונה, כלול מג' אותיות י' ה' ו' כידוע. וכן בחיות, שלכך נאמר ודמות אדם להנה, שאדם כלול מכל החיות, שלכן לא מנה בתיקונים בכ"מ רק ג' אנפי חיוון, י"ב אנפי החיות, וכמ"ש בז"ח (שיה"ש נ ע"ב [סג ע"א]) וארא החיות רזא דישראל סבא כו' ע"ש, וז"ש ודא איהו כליל מכולהו (יהל אור).

³⁷⁹⁹ עי' מלואים אות. **Error! Reference source not found.**

³⁸⁰⁰ עי' מלואים אות. **Error! Reference source not found.**

³⁸⁰¹ ר"ל אלו הד' חיות כנ"ל בפרשת בראשית (יהל אור).

תיקון חלק ה

יסודות התחתונים, מאותם ארבעה יסודות העולם, עליונים על הכל. ומשום שכלם קשורים זה בזה, רמז הכתוב ואמר "אל גנת אגוז ירדתי לראות".

תרגום: §

(ריד) עי' זהר ז"ח נב ע"ד: כד אתתקנו לאתחברא ברזא דא"ת ב"ש³⁸⁰² אתתקנו ואתיישבו אנפין באנפין ונוקבא כד בעא לאתחזאה לגביה³⁸⁰³ היא אומרת דהא אתקשטא ברעו דאימא וכל אתון אתתקנו וע"ד (&) הביאני המלך חדריו לאתקנא ולאקשטא כדקא יאות³⁸⁰⁴: תרגום: כשהתקנו להתחבר בסוד של א"ת ב"ש, הם התתקנו @ והתישבו @ פנים בפנים. ונקבה כשרצתה להראות לפניו, היא אומרת, שהרי התקשטה ברצון האם, וכל האותיות התתקנו @, ועל זה "הביאני המלך חדריו", להתתקן @ ולהתקשט @ כראוי.

Commented [067]: לב
דוק הערות.

(רטו) עי' זהר ח"ג סה ע"א: א"ל [אי] ניחא קמיה דאבא הא שמענא בהאי³⁸⁰⁵ דכתיב (שמות ג יד) אהיה אשר אהיה ולא קיימנא³⁸⁰⁶ ביה א"ל אלעזר ברי הא אוקמוה חברייא והשתא בחד מלה אתקשר כלא³⁸⁰⁷ ורזא דמלה הכי הוא: אהיה דא כללא [דכלא]³⁸⁰⁸ (וכד) דכד שבילין סתימין ולא מתפרשין וכלילין בחד אתר כדין אקרי אהיה כללא כלא סתים ולא אתגלייא בתר דנפק [מיניה] שירותא³⁸⁰⁹ וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי אשר אהיה כל' ע"כ אהיה אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא³⁸¹⁰: אהיה כלומר השתא אנא הוא³⁸¹¹ כלל כלא כללא [דכלל] (בלא) פרטא אשר אהיה דאתעברת אמא וזמינת לאפקא פרטין כלהו ולאגלייא שמא עלאה³⁸¹² לבתר בעא משה למנדע פרטא דמלה מאן

³⁸⁰² עי' בהגר"א בתיקון (קסח ע"ד): מה דהות דלת כו' בארגמן דאיהו סוד כו' - הענין כי כאשר היא ד' בלא נקודה דבגווה וכאשר היא ה' אז היא עשירה והוא סוד ארגמן שהוא ה' ועבסת"א פרשת בראשית ה' ג' רזא דה"א אינון ד' כו' רתיכא דא {קסט ע"א} מיכאל גבריאל רפאל אוריאל אלן אינון ארבע וחדא נקודה דקיימא עלייהו ואינון ה"א ולא אקרי ה"א אלא ברזא דאלין ארבע ונקודה בתראה דשריא עלייהו ורזא דה"א דא דל"ת וההוא נקודה דשריא עליה באמצעייתא אתעבד ה"א והוא נוריאל דהוא מטטרון דהוא צדיק ועי' בפרשת משפטים ק"ד א' ובז"ח @ שיה"ש בענין רזא דא"ת ב"ש ואמר הה"ד תפילה לעני כו' דהוא תפילה של יד תפילה לעני דלת כו' וע"ל קמ"ג א' ומה דהות בגלותא דלת תפילה לעני ודא תפילה דיד דבה הוה מתעטף עני בצלותא הה"ד תפילה כו' ר"ל צדיק דהוא עני מתעטף בח"י ברכאין דצלותא דהוא ביה וצריך שיהי' בתפלין כדי שיתעטף בה שיהי' מדוריה בה: ³⁸⁰³ היינו בהיות בהם קבוץ ההתעוררות דהיינו סוד קשר העולמות בה, בסוד ויעשו כולם אגודה אחת דהיינו ההיכלות זה בתוך זה וכולם בתוך היכל קדש הקדשים והכל בסוד הבריאה והכל בסוד המלכות והרי היא מקושטת בסוד כל הרינה והשירה הנעשית בתחתונים כדפי' השיר תתרי', והיא רצונה להתפשט בניצוצי התעוררותה "ולאתחזאה לגביה" ממטה למעלה וקשר העולמות וקיבולם אליה הוא "ברעו דאימא" בסוד בחינת התשובה שהוא חזרת הדברים אל מקורם כמעט והיינו אומרו "ברעו דאימא" והיינו "הביאני המלך חדריו" וקבלו שם אותיותיה רוחניות והתנוצצות לעורר למעלה והיינו "לאתתקנא" בסוד תיקון האותיות, "לאתקשטא" היינו הארתם וזכוכם ודקותם להיותם כסא לאותיות הרוחניות העליונות שבזכר כדפי' (אור יקר).

³⁸⁰⁴ עי' ע"ח ????: גם דע, כיון שכללות ז"א אינו רק ו"ק בחי' גופא, אלא שבבחי' רוח נשלם ליכ', לכן גם האותיות אינם רק בו"ק. לכן אות א' מתחיל בחסד כנזכר בתרומה (דף קנ"ט ע"א) כ', גם בזוהר שיר השירים (ז"ח @ סו ע"א) גבי הביאני המלך חדריו באדרא תניינא וז"ל, כ"ב אתון מתפשטים ושריין לאתנהרא מרישא דנהורא קדמאא וכו'. כי כבר ידעת כי רישא דמלכא בחו"ג אתתקן וכו' פ' משפטים (דף קכב ע"ב) ³⁸⁰⁵ יח ע"א (הערת הזהר).

³⁸⁰⁶ קיימא (דפ"ו) ³⁸⁰⁷ שמות הכללים דאצילות הוא רק אהי"ה יהו"ה אדנ"י שהם שמות דא"א ז"ן, ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד). ³⁸⁰⁸ פ' אריך ועיין פ' ויקרא בדף י"א ע"א (מ"מ). ³⁸⁰⁹ פ' אחר שיצאו מאריך אבא הנקרא שירותא וההוא נהר שהיא בינה נתעברה בזו"ן כדין איקרי אשר אהי"ה שהם אר"א אשר אב"א שהוא ראש, ואהי"ה בינה (מ"מ). ³⁸¹⁰ פ' כמ"ש הרב שאהי"ה מורה על העיבור (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

הוא עד דפריש ואמר אהיה (ס"א יהו"ה) דא הוא פרטא³⁸¹³ והכא לא כתיב אשר אהיה³⁸¹⁴ ואשכחנא בספרא דשלמה מלכא אשר בקיטורא דעדונא³⁸¹⁵ קסטירא³⁸¹⁶ ובחברותא עלאה (עלאה חברותא) אשתכח³⁸¹⁷ כד"א (בראשית ל יג) באשרי כי אשוני בנות אהיה זמינא לאולדא³⁸¹⁸ : תרגום :

(רטז) עי' זהר ח"א מב ע"ב: וכלהו סמכין תריסר נטלין מגו אמצעיתא³⁸¹⁹ וההוא אמצעיתא סגיר³⁸²⁰ [ופתח³⁸²¹] (ופתיח) וכל גלגלא וגלגלא כד נטלא קלא אשתמע בכלהו רקייעין³⁸²² אלין ארבע חיוון [דלעילא] כלהו (מתלבשין) [נ"א] אשתלבין דא בדא³⁸²³ ועאלין אינון אופנים דלתתא בגו אלין חיוון דלעילא כליין אלין באלין³⁸²⁴ רוחא דא דאתכליל³⁸²⁵ באינון רוחין מלהטא וסלקא לאתאחדא לעילא וקיימא לאתאחדא³⁸²⁶ ולא תקשרא ברעותא דבר נש זכאה בההיא צלותא דצלי דכד סלקא ועאלת בההוא היכלא³⁸²⁷ נטיל כלא וכלהו נטלין בהדה³⁸²⁸ ואתכלילו דא בדא עד דאתכלילו בההוא רוחא :

וההוא רוחא נטלא ברעותא דקשורא דיחודא דצלותא דמיחדא כלא עד דמטו כלהו להיכלא תליתאה כליין דא בדא כדקדמאי (ב)אשא במיא ומיא באשא רוחא בעפרא ועפרא ברוחא מזרח מערב³⁸²⁹ במזרח צפון בדרום דרום בצפון והכי [הני] כלהו מתקשרין דא בדא ומתאחדין דא

³⁸¹¹ פי' חזר לפרש הענין היטב שאה"ה הא' הוא אריך אשר אה"ה הם או"א (מ"מ).
³⁸¹² פי' זעיר הנקרא הו"ה (מ"מ). הא"ה הנה הוא רק השורש דכל עולם, שהרי הוא רק בהקצו של י' דהשם הכללי שבכל עולם, וגילויי הוא באו"א וזו"ן וכנ"ל, לכן נקרא א"א בשם אה"ה, שהוראתו הוא על לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בפ' ויקרא (יא ע"א) ופ' אחרי (סה ע"ב), והוא במה שמתגלה אח"כ בהד' פרצופים או"א זו"ן, שהם הד' אותיות דהשם הו"ה ב"ה, אבל הוא עצמו הנה הוא רק בבחי' אה"ה, כי אין לו גילוי בשם הו"ה ב"ה, אלא רק בקוצו של י' (הקדוש לד ע"ג), נקראו אורות המקיפים רק בשמות של אה"ה וכמ"ש בשער השמות (פרקים ג ד ו), כי הוראת אה"ה הוא רק לעתיד, אנא זמין לאתגליא כמ"ש בזוה"ק (אחרי מות דף סה ע"ב), כי כל המקיפים הוה עיקר גילויים רק לעתיד (ביאורים ח"א כג ע"ב).

³⁸¹³ פי' בינה ואהיה הג' שזה מורה על זמן הלידה דזעיר שאימא ילדתו כדמפרש בסמוך ובכך קראה פרטא, ואי גרסי' הו"ה זה היה פרטא א"ש שהוא זעיר הנק' הו"ה (מ"מ).

³⁸¹⁴ ויחי קלה (הערת הזהר).

³⁸¹⁵ פי' בקשר העדון שהוא אבא הנק' עדן קסטירא עילאה שהיא אימא (מ"מ).

³⁸¹⁶ אוהל כי אהל היא בינה, כמד"א באשרי פי' שבינה נק' אשר על שם שמתחברת עם חבא הנק' אשר שהוא ראש (מ"מ).

³⁸¹⁷ דהיינו שמתחברת עם אבא ומזדווגים ומתעברה מזעיר ולכך נכתב ע"ג בקיטורא קשר וע"ש (מ"מ).

³⁸¹⁸ פי' אה"ה הג' מורה על זמן הלידה וכדבסמוך (מ"מ).

³⁸¹⁹ כמ"ש בזו"ח (לג ע"ב [מ ע"א]) דחיות נטלין למטלין לון כג"ד ארון כו', והגלגלין מסתכלין אל הצדדין והסמכין מסתכלין האמצע ונטלין מגו אמצעיתא בגין דאמצעיתא נטיל הכל (יהל אור).

³⁸²⁰ סגר (יהל אור).

³⁸²¹ ר"ל ברצונו הולכין ועומדין לכך נטלין הסמכין לגלגלין (יהל אור).

³⁸²² כמ"ש וקול רעש גדול כמ"ש ל (יהל אור).

³⁸²³ כמ"ש ל' בהיכל הראשון שנכללין זה בזה בסוד ד' יסודות הממוזגים וכמ"ש למטה (יהל אור).

³⁸²⁴ ר"ל האופנים של היכל הראשון שהן תחת החיה ששם והן ד' האופנים שלהן ג"כ לכל א' ד' גלגלים, ותריסר (סמכין), ונכללו באלו ד' החיות שתחת החיה הזו ומקודם צריכין להכלל החיות עצמן זה בזה ואח"כ להכלל באופנים שכבר נכללו ג"כ בעצמן כנ"ל בסוד ה' אחד ושמו אחד, וכל א' נכלל במינו וכן חיה דשם בחיה דכאן ורוחא ברוחא כמ"ש (יהל אור).

³⁸²⁵ ר"ל רוחא דהיכל הזה שנכלל ברוחין דלתתא ודבסטר שמאלא סלקא לאתאחדא בהיכלא תליתאה כמ"ש ל' שהרוחין נטלין רעותא לבד (יהל אור).

³⁸²⁶ "וקיימא לאתאחדא" מוסגר בדפ"ו.

³⁸²⁷ ר"ל כאשר התפלה עולה בהיכל הזה וסלקא עמו הרוחין ונהורין וכל שבהיכל הראשון ונכללו ברוחא של היכל הזה והרוח עולה למעלה להיכל השלישי (יהל אור).

³⁸²⁸ ר"ל כל האופנים והחיות והשרפים ונהורין וגלגלין וסמכין של הב' היכלות כלהו נטלין בהדי התפלה ונוסעין עמה וז"ש "נטיל כלא" ר"ל התפלה מסייע את הכל והכל נוסעים עמה עד שנכללים כולם ברוח שבהיכל הזה (יהל אור).

³⁸²⁹ הם הכלים דת"ת ומלכות ועי' בפרשת וארא (מ"מ)

תיקו"ז חלק ה

בדא ומשלכן דא עם דא³⁸³⁰ וכן כמה חיילין ומשריין דאתאחד(ו) [נ"א דנחתין] לתתא ואתערבו באינון תתאי עד דמטו לככבא דצדק ותמן כמה ממנן על עלמא וכד רוחא דא (דאתכליל) [אתכליל] מכלהו וכלהו כלילין ביה סליק ואתאחד ועאל בגו היכלא תליתאה (ו)עד דאתאחד ברוחא דתמן בגו ההוא עמודא דקאים באמצעיתא וכדין כלא אשתלים עד הכא כדקא יאות וכלהו רוחא חדא כליל מכלא ושלים מכלא כמה דאת אמר (קהלת ג יט) ורוח אחד להנה³⁸³¹ הכא הכרעה³⁸³² לאתדבקא במאריה³⁸³³ :
תרגום :

(ריז) עי' זהר ח"א רמו ע"א: כיון דמטו להאי רוחא אינון נשמתין נוקבין נקטא לון האי רוחא וקיימאן ביה ולבתר אתכלילו רוחא דא דשמאלא ברוחא דא דימינא וכדין אתעבידו אינון נשמתין כלילין דכר ונוקבא כחדא מזדווגן³⁸³⁴ ופרחאן מהאי היכלא ואתפרשאן בבני נשא וכדקא יאותא כד אתא לאתכללא וכל חד כפום ארחיה ולבתר מזדווגן כחדא רוחא דא³⁸³⁵ דשמאלא בימינא בטש דא בדא לאתכללא ונפקי נציצין דמתפשטי לכל עיבר ואתעבידו אינון אופנים מנייהו מאינון נציצין דנפקי מגו רוחא שמאלא³⁸³⁶ דכתיב בהו (יחזקאל טז) מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש ואלין אינון אופנים דמלהטן אשא³⁸³⁷ וקיימן בשירתא³⁸³⁸ :
כיון דאתבסמו³⁸³⁹ רוחא ברוחא ואתכלילו כחדא כדין נפקא חד נהירו דסלקא ונחתא ומתישבא על ארבע שוריין דאופנים ואיהי חד חיותא דשלטא עלייהו ואקרי בזק³⁸⁴⁰ האי בזק נהיר בנהורא דנציץ גו שלהובא ושלטא על כל אינון אופנים³⁸⁴¹ :

³⁸³⁰ "עם דא" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "בדא".

³⁸³¹ לשון הפסוק (קהלת ג יט) "רוח אחד לכל".

³⁸³² פי' כדי לעורר היכל זה צריך הכרעה (מ"מ).

³⁸³³ כי עי"ז מקשר היכל זה בהיכל שעליו ומושך ממנו הארה (מ"מ). שכאן הברכים וכן חשיב בכל היכל מעשה אחר, ובהיכלא קדמאה הוא מעשה התפלה, כידוע בסוד ח"י ברכאן לח"י עלמין, וברכות לראש צדיק ובכל ששה היכלות הוא מעשה, ובהיכל הז' רק רעותא בלבד, ושם הוא רעותא והן ז' דברים בז' היכלות, ואע"ג דסלקא בכל ההיכלין, מ"מ עיקרו כל אחד בהיכל שלו, ונכללין כל הרוחין ברעותא דב"נ בהיכל הז', ושם אין שם רק רוחא (יהל אור).
³⁸³⁴ מוסגר בדפ"ק.

³⁸³⁵ ר"ל כשרוצין ליכלל זה בזה, קודם התכללותם עצמם זה בזה נכללו מקודם הנהורין זה בזה, ומינייהו אתעבידו אופנים, ואח"כ כשנכללו הרוחין עצמם זה בזה יוצאין מהם החי' בזק כמש"ו, וזה ענין הבטישה, כלילת הנהורין זו בזו (יהל אור).

³⁸³⁶ שהאופנים הם מסט' דנפש נוק', ולכן נפקי מרוחא שמאלא (יהל אור).

³⁸³⁷ כמ"ש מראהו כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים כו' (יהל אור).

³⁸³⁸ בשורתא, ובפ' בראשית (מא ע"ב) כד אתכלל רוחא ברוחא נפיק מינייהו נהירו דחד חיותא כו', עמש"ש (יהל אור).

³⁸³⁹ ענין הביסוס הוא סוד הזיווג לאתבסמא גבורות דנוק' בחסידים דדכורא, כמ"ש באד"ר (יהל אור).

³⁸⁴⁰ וז"ס והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק, ואמרו (חגיגה יג ע"ב) כאור היוצא מבין החרסים. והענין כמ"ש בפ' בראשית ובפ' פקודי, רוחא דא דכליל רוחא אחרא תנינא סלקא ונחתא נהורי' דלא שכיך לעלמין כנהורא דשמשא גו מיא כו'. וידוע שג' עולמות ב"ע בכל עולם, ומלכות של כל עולם נקרא עולם העשיה של אותו העולם, והן ג' חלקי נר"ן, והן אש רוח מים, בינה וזו"נ. ונקרא שמש בג' לשונות: שמש, חמה, חרס, בג' עולמות ב"ע, בבינה זו"נ. נמצא כי במים שהוא מלכות נק' חרס. וסוד מלכות בג' מקומות: א', תחת היסוד בעטרת. והשני, בת"ת, ב' מלכים בכתר א'. והג', בדעת שהוא ז"ת של בינה כנ"ל. וכן ז"א בג' מקומות אלו נק' שמש חמה חרס. וכאן בלבנת הספיר נקרא חרס, וכאן הוא סוד המים (והמים נק' אדירים, ולכן רוחא דלבנת נק' אדיר"ה, ואין אדיר אלא מלך כמאמר חז"ל. ולבנת הוא סוד מלכות, ועוד לה שם [סנוניה בסוד סנונית] לבנה, והוא בגימ' אפ"ק בסוד אפיקי מים וק"ל). ולכן כאן כאור היוצא מבין החרסים, ר"ל שמש במים, וכאן הוא יסוד דכורא גו נוק' דבטיש בטישין, יוצא ונכנס תמיד, ולא נח אפילו רגע א'. ולכן והחיות רצוא ושוב, וכמ"ש בספד"צ (יג ע"ב) והחיות רצוא ושוב אמרו צדיק כי טוב כו' ע"ש. ולכן השמש רץ במים, והבן. ומכלילת אלו הרוחין יוצא הבזק, וזהו כמראה הבזק, שהכל נמשך אל שרשו, וזהו תנועות האדם בעסקו בתורה, שאז נקרא חי בסוד אבר חי (ובפ' בראשית דיוקנא דיליה כארי' כו' עמש"ש) (יהל אור).

³⁸⁴¹ כמו שהאופנים שיצאו מהנהורין נהרין מנציצין דנפקו מגו רוחא שמאלא, וכן הבזק נהיר ג"כ מנהורא שמאלא (יהל אור).

תיקו"ז חלק ה

תרגום: §

(ריח) עי' זהר ח"ב רנ ע"ב: ביומא דראש השנה כד קודשא בריך הוא קאים בדינא על עלמא וההוא סטרא בישא אתי לאסטאזה כדין מתכנפי כל הני וקיימן קמי קודשא בריך הוא וכדין מתעטרן כלהו וקיימן קמיה³⁸⁴² קודשא בריך הוא בההוא זמנא מה כתיב (שיה"ש ב ט) משגיח מן החלונות מציין מן החרכים מציין כמאן דאשגח³⁸⁴³ מאתר דקיק דחמי ולא חמי כל מה דאצטריך ולבתר משגיח מן החלונות אתר אשגחותא יתיר דפתח פתחין לרחמא על כלא וכד קודשא בריך הוא אשגח על עלמא אסתכל באלין חלונות ובאלין³⁸⁴⁴ חרכים וחייס על כלא: וכדין כד ישראל תקעין בההוא שופר [ואתערי ואתער] מתתא ההוא קול דנפיק משופר כליל מאשא ומיא ורוחא ואתעביד מכולא] ההוא קול בגין לאתערא קול עילאה דנפקא מגו [ההוא] שופר דאיהו כגוונא דא כליל באשא ובמיא ורוחא כדין כרוזא נפקא ואכריז בכלהו רקיעין ואמר קול דודי הנה זה בא³⁸⁴⁵ וגו' משגיח מן³⁸⁴⁶ החלונות מציין מן החרכים: תרגום: §

(ריט) עי' זהר ח"א כד ע"ב: ועל דא אוקמוה במקום שאמרו לקצר³⁸⁴⁷ אין אדם רשאי להאריך³⁸⁴⁸ לקצר בצלותין³⁸⁴⁹ (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה בנקודה ד' להאריך ולהתנפל (דברים ט ח) ואתנפל לפני יהו"ה כראשונה מ' יום ומ' לילה כלא מ"ם י' נקודה באמצע³⁸⁵⁰ אתעביד מ"ם מסטרא דחסד³⁸⁵¹ צריך לארכא בצלותא ובשמא קדישא וסליק יהו"ה ברביע לארכא בתנועה דא דאיהו רזא דתקיעה³⁸⁵² לקצר מסטרא דשברים³⁸⁵³ בינוני לא בקצירו ולא באריכו בתרועה בעמודא דאמצעיתא דאיהי שלשלת דתרוייהו שקל הקדש³⁸⁵⁴ לקביל רביע דסליק איהו חולם³⁸⁵⁵: תרגום: §

(רכ) עי' זהר ח"ב קלב ע"ב: ובגין כך ההוא שמא ודע³⁸⁵⁶ כלילא ברזא דאבהן ימינא ושמאלא ואמצעיתא ואיהי מתעטרא בהו למהוי שמא קדישא ולאן שמא עלאה כאינון שמהן עלאין דעלמא עלאה דאתאחדאן לעילא לעילא ואף על גב דהאי שמא עלאה איהו אבל רזא דיליה דוד מלכא דמתעטרא באבהן: שמא דמ"ב אתוון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן³⁸⁵⁷ בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא וס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף ועל דא סליק ולא נחית³⁸⁵⁸ אתעטר גו מחשבה ועילאה זכאה חולקא (עלאה זכאה חולקיה) דמאן דידע ליה ואודהר ביה:

³⁸⁴² קמי (דפ"ו).

³⁸⁴³ כמ"ש לעיל שהאראלים הן פתחים קטנים להשגיח בהן, שאלו הם יוצאים מן החלונות (יהל אור).
³⁸⁴⁴ ר"ל במעשה ב"א התלוי באותן חלונות וחרכים, והם אותן דברים שחשיב למעלה, וע"י המצות הנזכרות חייס קב"ה על עלמא (יהל אור).

³⁸⁴⁵ ר"ל אותו קול ה' (קלא) עלאה דנפיק משופר, והן חג"ת, שהן אשא ורוחא ומיא כידוע, דנפקין משופר עלאה (יהל אור).

³⁸⁴⁶ הוא בזה ההיכל, שהוא אחר היכל חג"ת, ובכאן כלילן כל היכלי נה"י כמ"ש (יהל אור).

³⁸⁴⁷ בתפילה הנוגעת אל המלכות (מ"מ).

³⁸⁴⁸ בתפילה הנוגעת אל ד"א, באריכות מ' יום ומ' לילה (מ"מ).

³⁸⁴⁹ תקונים דף ע"א (ד"א).

³⁸⁵⁰ כי באמצעות המלכות עולה התפילה אל ד"א, כי היא השער לה' (מ"מ).

³⁸⁵¹ ד"א (מ"מ).

³⁸⁵² חסד (מ"מ).

³⁸⁵³ שהם גבורה (מ"מ).

³⁸⁵⁴ שהוא ת"ת (מ"מ).

³⁸⁵⁵ שהוא נקודת הת"ת (מ"מ).

³⁸⁵⁶ עי' בהגר"א בתיקו"ז כ ע"ב ליקוט בענין כללי השמות.

³⁸⁵⁷ ויקרא עח ע"א קח רנו ע"ב (הערת הזהר).

³⁸⁵⁸ רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי ק' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות

תיקו"ז חלק ה

שמה דע"ב אתון דוד דקא³⁸⁵⁹ מתעטרא באבהן ורוא דיליה סליק ונחית כגוונא דא מצפ"ן
מצפ"ן שמא דתליסר מכילן דרחמי³⁸⁶⁰ אינון תריסר רוא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא
עלייהו³⁸⁶¹ ובגין כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי דסליק ולא נחית ועל דא³⁸⁶² שמא
דע"ב סליק ונחית³⁸⁶³ סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא שמא דתליסר מכילן סליק מסטרא דא
ונחית מסטרא דא והוא נחית בגין לאמשכא טיבו לתתא ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ן ו"פ ז"ע
ח"ס ט"ן י"ם כ"ל אתון קדמאי סלקין בחושבנא ואתון נחית בחושבנא בגין לאמשכא טיבו
ודלעילא לתתא (לעילא ותתא):

שמה דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא עלאה³⁸⁶⁴ שמא דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה³⁸⁶⁵ זכאה
חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי:
תרגום: \$

(רכא) עי' זהר ח"ב קיד ע"ב: דקדם דחזרת בתיובתא לא הוית אלא באילנא דטוב ורע³⁸⁶⁶ עבד
ונער הוה שמך בקדמיתא (שמות ב ו) והנה נער בוכה עבד נאמן הדא הוא דכתיב (במדבר יב ז) לא

ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג"כ עולות, ח"ק בט"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג'
עולות, ז"ק הרי זוג עולה, ק"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא
מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד הישר וההפוך כדפי'. ושם מצפ"ן יקרא
עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משובחת אלא שאין בה עונ'ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת
היא א"ת ב"ש, עולה להקשר ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה
ושתייה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם
עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בעונ'ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמוז
באלב"ם דהיינו ב"ם דאלב"ם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הברור נעשה ע"י בחי'
הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכלין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא
סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע
טוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא
עושה חסד עם כל כנז', והוא תכונת מים שהם מתפשטים ויורדים תמיד, משא"כ הגבורות הוא
תכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב דהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזוה"ק
(תרומה קלב ע"ב), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות
כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא
הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות.
ובעולם הבריאה הוא ה' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה יו"ו. ובעולם
היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב
הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש בפ' תרומה (דף קלב ע"ב), וע' עוד
בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקק כו',
ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא
העשר פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל ה"ב נתיבות,
ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש בפ' פקודי (דף רלד
ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

³⁸⁵⁹ בראשית לג ע"ב רז ע"ב רלד ע"ב ויקרא קנ ע"ב (הערת הזהר).
³⁸⁶⁰ פי' כל השמות יוצאים בחילוף האלפא ביתות, והנה י"ג מדות של (שמות לד ו) ויעבור מתחלפים
בא"ת ב"ש, וא"ת ב"ש סליק ונחית, וגם אלו השמות סלקין ונחתין (זהר הרקיע). הוא מצפ"ן מצפ"ן
תע"ך גספ"י וכו' (רמ"ז). פי' כתב הרב ה' ה' הם ב' מצפ"ן והם ב' פאות דא"א ומשפיעים לדיקנא שהם
י"ג מכילן דרחמי (מ"מ).

³⁸⁶¹ נוצר חסד הוא כולל כולם וכן מזל ונקה כולל כולם, נמצא שה"ב האחרים יוצאים ממזל הח' או
ממזל ונקה (מ"מ).

³⁸⁶² "סליק ונחית וכלהו סלקין ונחתין בר האי שמא דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא" מוסגר בדפ"ק.
³⁸⁶³ ר"ת וס"ת הולך כסדר הפסוקים ואמצע הוא להיפך וכ"ה רוב השמות וכמעט כולם כידוע וז"ש
(לעיל) שמא דמ"ב [כו'] סליק ולא נחית שהוא כסדר וכ"ה שמא דתליסר מכילן ג"כ סליק ונחית כנ"ל
(יהל אור).

³⁸⁶⁴ בכח"ב ד' אותיות הו"ה בכתר וי' דמילוי בחכמה וכ"ח דמילוי המילוי בבינה, אדם ישר בדרוש
השמות, ול"ב ו' פעמים י"ב בר"ק (רמ"ז), פי' חג"ת כמ"ש לעיל שע"י מ"ב חג"ת עולים לאימא, ואימא
לאבא (מ"מ).

³⁸⁶⁵ פי' כמ"ש דוד שהיא מלכות עולה עד לחג"ת (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא וההוא רע שותפא דעבד (טוב) גרם לך למחטי בסלע בגין דמטה דאתמסר (לך) ³⁸⁶⁷ הוה דאילנא [בידך] ³⁸⁶⁸ הוא אינלאן דטוב ורע ³⁸⁶⁹ מטטרו"ן טוב סמא"ל רע ³⁸⁷⁰ : וכען דחזרת ³⁸⁷¹ בתיובתא ואתדבקת באילנא דחיי הא נפקת מעבד ואתהדרת בן לקודשא בריך הוא ומטה דאתמסר בידך הוא [נ"א יהא] עץ חיים ו' דאיהו בן י"ה ו[ת]יעול במ"ט אנפין דילך [דאורייתא] (באורייתא) ויתעבד מוט ³⁸⁷² ויתקיים כך (תהלים נה כג) לא יתן לעולם מוט לצדיק ³⁸⁷³ מ"ט אנפין מ"ט אתון [דשמע] (משמע) ישראל אוברוך שם שית תיבין דיחודא עלאה ו' עלאה תפארת שית תיבין תניינן דברוך שם ו' תניינא צדיק ³⁸⁷⁴ מ"ט [דאמצעיתא] (באמצעיתא) א ³⁸⁷⁵ אוישאוהו במוט בשנים בלא וא"ו באמצעיתא איהו מ"ט (נ"א בלא א' דאמצעיתא דו"ו) (משלי כה כו) וצדיק מ"ט לפני רשע ומאן גרע דא א' אחד מחמשים דחמשין תרעין ואתיהבו (דיהבו) לך חסר חד כמה דאוקמוה מארי מתניתין חמשים שערי בינה נמסרו למשה חוץ מאחד והאי איהו א' דחסר מחמשים ואשתאר מ"ט ודא גרים לך צדיק מ"ט לפני רשע מאי רשע דא סמא"ל : והאי איהו מ"ט מן מטה דילך דאתמר ביה (שמות יז ט) ומטה האלהים בידי דמטה אחרא אית לך ³⁸⁷⁶ ומטה דילך הוא מטה דמשה ³⁸⁷⁷ ובגין דא [א' מטה דילך] דאיהי בינה ³⁸⁷⁸ חזרת לך כמה דאוקמוה במתניתין אלף בינה דחזרת [לך בתיובתא] וכך בתיובתא ותיעול (בך בתיובתא תיעול) בין ו"ו ואתעביד וא"ו לקיים בך ³⁸⁷⁹ [ובישראל] ולישראל (ישעיה נד ו) וברחמים גדולים אקבצך (ירמיה לא ח) ובתחנונים אובלים ³⁸⁸⁰ מתמן ואילך יתקיים בך לא יתן לעולם מוט לצדיק :

³⁸⁶⁶ ר"ל במט"ט (יהל אור). עי' דע"ה ח"א נג ע"ב.

³⁸⁶⁷ שהוא מ"ט פנים טהור מ"ט פנים טמא, משא"כ שער הנ' שאין נגדו, ושם עלמא דחירו (יהל אור). עי' תיקון ז (תיקון ס דף קט ע"א ובתיקון כא מדף מג עד דף מו) בהגר"א שם ע"ש כל הענין. וב' המטות, שניהם הם על יסוד דז"א, וכשהוא בגדלות אז הוא בסוד לויתן נחש בריח, שמשמש באור הדעת עלאה המבריש מן הקצה אל הקצה, אבל כשהוא בקטנות אז הוא משתמש ע"י מט"ט וכמ"ש בתיקון ס' שם (דע"ה ח"ב קכח ע"א) ועי' דע"ה ח"ב קכט ע"ב.

³⁸⁶⁸ ע"י ההכאה נעשה בידו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).

³⁸⁶⁹ תיקון צ ע"ב (הערת הזהר).

³⁸⁷⁰ ר"ל שהרע כרוך סביבו (דע"ה ח"ב קלג ע"א).

³⁸⁷¹ ר"ל בגלות האחרון שיפדו ע"י התשובה, שגאולה הראשונה לא היתה ע"י התשובה ומע"ט, היתה במנוסה מסטרא דעבד, שלא היה להם שטר חירות. אבל גלות האחרון שיצאו ממנו ע"י תשובה ומע"ט, יצאו מסטרא דבן כמ"ש בתז"ח (יהל אור).

³⁸⁷² החקיקה היה מסוד הארצא עלאה דפלגותא דשערי, רזא דמתקלא, שהוא לויתן נחש בריח, סוד שורש נשמת משה רבינו ע"ה, סוד הדעת, והוא סוד המטה שהוא האות ו' דשם הויה ב"ה (דע"ה ח"ב קלב ע"א), אלולא אותו החטא היה נכנס משה לארץ ישראל והיה חוזר העולם לתיקונו מאז ולהלאה כמו בתיקון העתיד (וכמבואר בתיקונים מדף מב עד דף מז בארוכה, וכן בתז"ח דף ז ע"ד ח ע"א י ע"ד, וברע"מ משפטים קטו ע"א, ופ' תצא רעט ע"ב, וע' עוד בהגר"א ביהל אור פקודי דף לד ודף לה (דע"ה ח"ב קל ע"א).

³⁸⁷³ ר"ל לא יתן מ"ט לצדיק בעבור הוא"ו שבמוט (יהל אור).

³⁸⁷⁴ דברוך הוא צדיק כמ"ש בתז"ח, והמלך שלמה ברוך, ושמע ישראל הוא ת"ת ישראל סבא (יהל אור).

³⁸⁷⁵ ר"ל ב' ווי"ן הן מ"ט שבכללן הם מ"ט אותיות וא' באמצע הוא שער הנ' וחוזר ומפרש צדיק מט לפי שאינו רק מ"ט וב' ווי"ן הם בפירודא שאין דרגא דמשה ביניהן וכמשי"ו הקם כו' בן עמרם דאיהו א' ואז הקם תקם (יהל אור). ר"ל שמ"ט שערים הוא מסטרא דבינה שנקרא אל"ף אלף בינה, והיא מתפשטת בתוך ב' ווי"ן ונעשית וא"ו ובכ"ז עדיין אינו בשלימות דעיקר הא' שהוא שער א' שער החמשים שהוא בינה עצמה שנק' אל"ף כנ"ל שמ"ט שערים שלה הוא בסוד התפשטות שלה למטה ושער הנ' הוא בה, וז"ש פעם שמרע"ה הוא בעד"א ופעם אמרו שהוא בבניה והוא בסוד מ"ט שערים הנ"ל שעליו נאמר ותחסרהו מעט מאלהים שאלהים הוא בינה מעט הוא מ"ט ע' והן ע' אנפין ומ"ט אנפין הידועים וז"ש "וצדיק מ"ט וכו'" שהצדיק הוא יסוד עדיין מ"ט כו' בשביל שאין בו אלא מ"ט שערים כמשי"ו (יהל אור).

³⁸⁷⁶ "דמטה אחרא אית לך" מוסגר בדרך אמת.

³⁸⁷⁷ עי' ע"ח שער הארת המוחין פרק ב.

³⁸⁷⁸ ר"ל שבפורקנא בתרייתא יתגלי ליה אילנא דחיי שער החמשים של בינה כנ"ל (יהל אור).

³⁸⁷⁹ ר"ל ו"ברחמים א"קבצך ו"בתחנונים הוא ר"ת וא"ו והוא וא"ו הנ"ל (יהל אור).

³⁸⁸⁰ ובתחנונים אובלים (מוסגר בדפ"ק).

תיקון חלק ה

תרגום: §

(רכב) עי' זהר ח"ג קנ ע"ב: הכא אתעטר אברהם בעטרוי³⁸⁸¹ ואעטר לה לכנסת ישראל³⁸⁸² ואלין אתוון כלהו בארץ מישור למיהך ביממא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וע"ד כתיב ויסע אימתי נטלין במטלנייה(ו) כלא³⁸⁸³ [הוי אימא] (הוה) ביממא כד נהיר שמשא³⁸⁸⁴ ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותריין אתוון: [תניינא דיצחק הכי נמי דאשתכח בע"ב אתוון לאשתכחא בדינא לגבי מצראי עלייהו³⁸⁸⁵ דישראל] (ואשתכח בדינא כנסת ישראל) ברחמי וע"ד כתיב (שמות יד כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל לקביל אלין ולקביל אלין³⁸⁸⁶: ויהי הענן והחשך (שם) דהכי הוא יומא (רתיכא) דיצחק [דעיבא³⁸⁸⁷ הוי (ס"א יומא דעיבא דיצחק עננא דעיבא הוי)] עננא (הוי) וחשוכא מניה הוא ובגין כך סדורא דאתוון למפרע (בארץ עקימא) ולא בארץ מישור כגוונא דא:

תרגום: §

(רכב) עי' זהר ח"ג עז ע"ב: תאנא אתעברת ה"א עלאה ברחימותא וחביבותא דלא מתפרש מנה יו"ד לעלמין (ו)אתעברת ואפיקת וא"ו לבתר קאים קמה וינקא ליה ודא [נ"א ודיין³⁸⁸⁸ ביה עלמא] וא"ו כד נפקא בת זוגו נפקת עמיה אתיאי חסד [אתער גביה] ופריש לון³⁸⁸⁹ ונפקו גזעין מתחות לעילא ואתפשטו ענפין ואסגיאן ואתעבידת ה"א תתאה³⁸⁹⁰ ואתרביאת [בענפאה] (באנפאה) לעילא לעילא עד דאזדווגת באילנא עלאה ואתחברו וא"ו עם ה"א:

תרגום: §

PERL אמר

סה ע"א: אהיה³⁸⁹¹ דא כללא [דכלא]³⁸⁹² (וכד) דכד שבילין סתימין ולא מתפרשן וכלילן בחד אתר כדין אקרי אהיה כללא סתים ולא אתגלייא בתר דנפק [מיניה] שירותא³⁸⁹³ וההוא נהר אתעבר לאמשכא כלא כדין אקרי אשר אהיה כל' ע"כ אהיה אהיה זמין לאמשכא ולאולדא כלא³⁸⁹⁴

³⁸⁸¹ במציאות החסד שבחכמה שהיא עטרה לחסד ממש (אור יקר).

³⁸⁸² בחוט של חסד המשוך עליה בענין שהם ג' בחינות האמצעית חסד ועטרת החסד ומה שמאיר החסד למטה (אור יקר).

³⁸⁸³ נמחק בדפ"ק.

³⁸⁸⁴ ת"ת שהוא לימין דכתיב מולך לימין משה זרוע תפארתו, והוא מאיר ממזרח שמש דהיינו חכמה דהיינו תגבורת צו החסד (אור יקר).

³⁸⁸⁵ ולגבי (דפ"ק).

³⁸⁸⁶ שהגבורה מצד הקדושים הנאחזים בה, ישראל אחוזים בה, ומצד החיצונים האחוזים בה מצריים אחוזים בה, לכך היא בינונית בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויש בה כנגד אלו וכנגד אלו (אור יקר).

³⁸⁸⁷ קשיא ליה דלעיל בפסוק ראשון שהוא בחסד כתיב עמדו הענן אם כן מאי קאמר ויהי הענן, לזה אמר דהכי הוא האמת "דיומא דעיבא דיצחק הוי" ולעיל קאמר עמוד הענן שאינו מחשיך השמש ח"ו אלא אדרבה מאיר בו, אבל באומרו ויהי הענן דהיינו יומא דעיבא שיש בו חשך (אור יקר).

³⁸⁸⁸ ודאין (דפ"ק).

³⁸⁸⁹ עי' ע"ח שער הנסירה פרק א'.

³⁸⁹⁰ ע"ש ה"ג המגדלים אותה ובזה תבין למה המלכות היא דין שהיא בסוד אור חוזר שאינו יכול להתפשט ותחלה נעשה שם פרצוף קטן ואח"כ אתרביאת לעילא עד ג"ר דז"א ואז היתה שוה אליו עד דאיזדווגת באילנא עילאה שהוא ז"א והנה החסד שהם ה"ח הם דוחין את ה"ג לחוץ ומפרידם בסוד נסירה ועל ידי כך חוזרת פ"ב וזה שכתוב (ויקרא כ יז) כי חסד הוא (זהר הרקיע).

³⁸⁹¹ שמות הכלליים דאצילות הוא רק אה"ה יה"ה אדנ"י שהם שמות דא"א ז"ן, ע' זוה"ק אחרי מות (סה ע"א וע"ב) ובתיקונים (קמב ע"ב), אבל אר"א אין להם שמות בפנ"ע (כללים ח"א כז ע"ד).

³⁸⁹² פ"י אריך ועיין פ"י ויקרא בדף י"א ע"א (מ"מ).

³⁸⁹³ פ"י אחר שיצאו מאריך אבא הנקרא שירותא וההוא נהר שהיא בינה נתעברה בזו"ן כדין איקרי אשר אה"ה שהם אר"א אשר אב"א שהוא ראש, ואה"ה בינה (מ"מ).

³⁸⁹⁴ פ"י כמ"ש הרב שאה"ה מורה על העיבור (מ"מ).

תיקון חלק ה

אִהִיָּה כְּלוּמֵר הַשְׁתָּא אֲנָא הוּא³⁸⁹⁵ כָּלִל כְּלָא [דְּכָל] (כְּלָא) פִּרְטָא אֲשֶׁר אִהִיָּה דַּתְעֵבֶרֶת אֲמַא וּזְמִינָת לֹאֲפֵקָא פִּרְטִין כְּלָהוּ וּלְאַתְגְּלִיָּא שְׁמָא עֲלָאָה³⁸⁹⁶ לְבַתֵּר בְּעָא מִשָּׁה לְמַנְדַּע פִּרְטָא דְּמִלָּה מֵאֵן הוּא עַד דְּפִרִּישׁ וְאִמֵּר אִהִיָּה (ס"א יְהו"ה) דָּא הוּא פִּרְטָא³⁸⁹⁷ וְהִכָּא לֹא כְּתִיב אֲשֶׁר אִהִיָּה³⁸⁹⁸ וְאִשְׁכַּחְנָא בְּסִפְרָא דְּשִׁלְמָה מְלָכָא אֲשֶׁר בְּקִיטוּרָא דְּעִדּוּנָא³⁸⁹⁹ קִסְטִירָא³⁹⁰⁰ וּבְחִבְרוּתָא עֲלָאָה (עֲלָאָה חִבְרוּתָא) אִשְׁתַּכַּח³⁹⁰¹ כְּד"א (בְּרֵאשִׁית ל יג) בְּאֲשֶׁרִי כִי אֲשֶׁרִי בְּנוֹת אִהִיָּה זְמִינָא לְאִלְדָּא³⁹⁰² ; תִּרְגוּם :

(רְכַד) עִי' זֶהֱר ח"ב פֶּא ע"א : תִּנָּא רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר בְּסִטֵּר גְּבוּרָה³⁹⁰³ אֹרִייתָא אֲתִיִּיבֵת אֲמֵר רַבִּי יוֹסִי אִי הִכִּי³⁹⁰⁴ בְּסִטֵּר שְׁמָאֲלָא הוּי³⁹⁰⁵ אֲמֵר לִיָּה אֲתַהֲדֵר לִיִּמִינָא דְּכְתִיב (דְּבָרִים ל ג ב) מִיִּמִּינוּ אִשׁ דֵּת לְמוֹ וְכְתִיב (שְׁמוֹת טו ו) יִמִּינֶךָ יְהו"ה נֹאדְרִי בְּכַח³⁹⁰⁶ וְגו' אִשְׁכַּחן שְׁמָאֲלָא דַּתְחֲזֹר לִיִּמִינָא³⁹⁰⁷ וְיִמִּינָא לְשְׁמָאֲלָא הָא גְּבוּרָה [לִיִּמִינָא] (לְשְׁמָאֲלָא) ; תִּרְגוּם :

(רְכַה) עִי' זֶהֱר ח"ג רְעו ע"א : וְאֹרִייתָא דַּתְבְּרִיָּאֵת (נ"א דַּתְיִיבֵת) אֲתַבְּרוּ לֹחִין דִּילָּה דְּאִינוּן מְשׁוּלִים לְבְּתוּלִים וְקַב"ה אֲהַדְרוּ יְהִיב לֹון לְיִשְׂרָאֵל [לְנִטְרָא] לֵה אֹרִייתָא דְּבַע"פ אֲתַקְרִיָּאֵת הַלְכָּה לְמִשָּׁה מְסִינִי וְחַתָּן דִּידָּה תְּבַר בְּתוּלִים דִּילָּה וּמֵאֵן דַּאֲפִיק שׁוּם בִּישׁ עֲלָה דִּיִּמָּא דָּהָא הִיאֵא אֹרִייתָא לֹאֵו אִיָּה דָּא דָּהָא לֹחִין דִּילָּה אֲתַבְּרוּ קַב"ה יִימָא לִיָּה דַּאֲיָהוּ אֲבִי הַנְּעֵרָה בְּת דַּאֲיָהוּ בְּתִיבֵת בְּרֵאשִׁית אִיָּה בְּרֵתָא דְּמִלְכָּא קַב"ה אֲמֵר (דְּבָרִים כ ב יז) וּפְרָשׁוּ הַשְׁמֵלָה וְאֲתַפְתַּחַת יִרְעֵהָ מִסִּית [וְיַחְזֹון דַּתְמֵר] (כִּיָּה וְאֲתַמֵּר) בִּיָּה (שְׁמוֹת ל ד א) פֶּסֶל לֶךְ שְׁנֵי לֹחֹת אֲבָנִים כְּרָאשׁוֹנִים וְכְתַבְתִּי עַל הַלֹּחֹת אֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִיוּ עַל הַלֹּחֹת הָרִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר שְׂכַרְתִּי :

³⁸⁹⁵ פִּי' חֲזֹר לְפִרְשׁ הָעֵנִין הִיטֵב שְׁאֵה"ה הָא' הוּא אֲרִיךְ אֲשֶׁר אֵה"ה הֵם אֲו"א (מ"מ).
³⁸⁹⁶ פִּי' זְעִיר הַנִּקְרָא הוּי"ה (מ"מ). הָא"א הֵנָּה הוּא רַק הַשּׁוּרֵשׁ דְּכָל עוֹלָם, שְׁהִי הוּא רַק בְּהִקְצוֹ שֶׁל י' דְּהַשֵּׁם הַכִּלְי שְׁבַכְל עוֹלָם, וְגִילּוֹי הוּא בְּאֲו"א זֹו"ן וְכַ"ל, לִכְן נִקְרָא א"א בְּשֵׁם אֵה"ה, שְׁהוּרָאֲתוּ הוּא עַל לְעֵתִיד, אֲנָא זְמִין לְאַתְגְּלִיָּא כְּמ"שׁ בְּפ' וִיקְרָא (יָא ע"א) וְפ' אַחֲרֵי (סָה ע"ב), וְהוּא בְּמָה שְׁמַתְגַּלָּה אַח"כּ בְּהַד' פְּרֻצוּפִים אֲו"א זֹו"ן, שְׁהֵם הַד' אוֹתִיּוֹת דְּהַשֵּׁם הוּי"ה ב"ה, אֲבָל הוּא עֲצֻמוֹ הֵנָּה הוּא רַק בְּבַח' אֵה"ה, כִּי אֵין לוֹ גִּילּוֹי בְּשֵׁם הוּי"ה ב"ה, אֲלָא רַק בְּקוּצוֹ שֶׁל י' (הַקְדָּר'שׁ לֵד ע"ג), נִקְרָאוּ אוֹרוֹת הַמְּקִיפִים רַק בְּשְׁמוֹת שֶׁל אֵה"ה וְכְמ"שׁ בְּשַׁעַר הַשְׁמוֹת (פְּרָקִים ג ד ו), כִּי הוּרָאֲת אֵה"ה הוּא רַק לְעֵתִיד, אֲנָא זְמִין לְאַתְגְּלִיָּא כְּמ"שׁ בְּזוּה"ק (אַחֲרֵי מוֹת דָּף סָה ע"ב), כִּי כָל הַמְּקִיפִים הוּוּ עִיקָר גִּילּוּיִים רַק לְעֵתִיד (בִּיאוּרִים ח"א כָּג ע"ב).
³⁸⁹⁷ פִּי' בִּינָה וְאֵהִיָּה הִג' שְׁזָה מוֹרָה עַל זְמַן הַלִּידָה דְּזְעִיר שְׁאִימָא יִלְדָּתוֹ כְּדַמְפֵּרֵשׁ בְּסִמּוֹךְ וּבְכַךְ קִרְאָה פִּרְטָא, וְאִי גִרְסִי הוּי"ה זֶה הִיָּה פִּרְטָא א"שׁ שְׁהוּא זְעִיר הַנֶּכֶ' הוּי"ה (מ"מ).
³⁸⁹⁸ וְיַחֲזִי קֵלָה (הַעֲרַת הַזֶּהֱר).
³⁸⁹⁹ פִּי' בְּקִשֵּׁר הָעֵדוֹן שְׁהוּא אֲבָא הַנֶּכֶ' עֵדוֹן קִסְטִירָא עֵילָאָה שְׁהִיא אִימָא (מ"מ).
³⁹⁰⁰ אוֹהֵל כִּי אֵהֵל הִיא בִּינָה, כְּמַד"א בְּאֲשֶׁרִי פִי' שְׁבִינָה נֶכֶ' אֲשֶׁר עַל שֵׁם שְׁמַתְחֲבֵרֶת עִם חֲבָא הַנֶּכֶ' אֲשֶׁר שְׁהוּא רֹאשׁ (מ"מ).
³⁹⁰¹ דְּהִיִּינוּ שְׁמַתְחֲבֵרֶת עִם אֲבָא וּמִזְדוּוּגִים וּמִתְעַבְרָה מְזַעִיר וְלִכְךָ נִכְתַּב ע"ג בְּקִיטוּרָא קִשֵּׁר וְע"שׁ (מ"מ).
³⁹⁰² פִּי' אֵהִיָּה הִג' מוֹרָה עַל זְמַן הַלִּידָה וְכַדְבְּסִמּוֹךְ (מ"מ).
³⁹⁰³ עִם הִיּוֹת שְׁהַתּוֹרָה הִיא קוֹ הָאֲמֻצְעִי נִתְּנָה בְּסוּד הַגְּבוּרָה (אוֹר יִקְר). וְהִיִּינוּ דַּתְהֲדֵר הַגְּבוּרָה בִּימִין, וְהַעֲד שְׁנַכְלָל הַשְׁמָאֵל בִּימִין דְּכְתִיב מִיִּמִּינוּ אִשׁ דֵּת לְמוֹ, וְהִיִּינוּ מִיִּמִּינוּ אִשׁ דֵּת, דְּהִיִּינוּ אִשׁ דֵּת הַגְּבוּרָה שְׁנִטָּה אֵל הַיָּמִין כְּדִפִּי, וְכְתִיב כְּעֵנִין הַכִּלְלוֹת הַזֶּה יִמִּינֶךָ ה' נֹאדְרִי בְּכַח, בְּסוּד הַגְּבוּרָה הַנִּכְלָלֶת בָּהּ, וְזֶה כִּי כְּשֶׁנִּדְקֶדֶק ב' הַפְּסוּקִים, נִמְצָא שְׁהֵם ב' עֲנִינִים מִיִּמִּינוּ אִשׁ, מוֹרָה אִשׁ הַגְּבוּרָה, לִימִין וְלַחֲסָד, וְהֵנָּה הַשְׁמָאֵל אֲתַחֲזֹר לִימִין וְכְתִיב יִמִּינֶךָ ה' נֹאדְרִי בְּכַח, הִרִי זֶה מוֹרָה עַל הַיָּמִין בְּשְׁמָאֵל (אוֹר יִקְר).
³⁹⁰⁴ וְאֵנִן קִיִּימָא לֹן קִרָּא דְּכְתִיב פִּיָּה פִּתְחָה בְּחִכְמָה, וְתוֹרַת חֲסֵד עַל לְשׁוֹנָה (אוֹר יִקְר).
³⁹⁰⁵ וְלֹא בְּחֲסָד, א"ל אֵין הִכִּי נִמִּי שְׁנִתְּנָה בִּימִין (אוֹר יִקְר).
³⁹⁰⁶ מוֹרָה שְׁהוּא הַלֶּךְ וְאֲתַחֲזֹר לְשְׁמָאֵל (אוֹר יִקְר).
³⁹⁰⁷ עֲשֵׂה הַמַּאֲצִיל שְׁתַּמִּיד הַגְּבוּרָת קִשּׁוּרִים בְּחֲסָדִים. פִּי' מִפְּסוּק רֹאשׁוֹן דְּכְתִיב מִיִּמִּינוּ אִשׁ דֵּת לְמוֹ, לְמַדְנוּ שֶׁהַגְּבוּרָת נִכְלָלוּ בְּחֲסָדִים, וּמ"שׁ יִמִּינָא לְשְׁמָאֲלָא, הִיִּינוּ מִפְּסוּק ב' דְּכְתִיב יִמִּינֶךָ ה' נֹאדְרִי בְּכַח, הִרִי שְׁהִימִין חֲזֹר לֵהִיּוֹת שְׁמָאֵל וְעוֹשֵׂה דִין, וּמ"שׁ הָא גְּבוּרָה לִיִּמִינָא חוּזֵר לְעֵנִין רֹאשׁוֹן, שְׁהַשְׁמָאֵל נִכְלָל בִּימִין (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

מיד קם אליהו וכל מארי מתיבתא וברכו ליה ואמרו³⁹⁰⁸ סיני סיני³⁹⁰⁹ הכי אתחזיאי למשמע מלין דילך ולשתוק אבל ברשותא דקב"ה ושכינתיה אנא בעי למללא מלה לגבך ליקרא דילך א"ל אימא: פתח ואמר רעיא מהימנא האי כלה דילך קב"ה יהב לה לאברהם לגדלא [לה לגבך] [לך לגבך] ובגין דאיהו נטיר לה אתקריאת ברתיא הה"ד בת היתה לו לאברהם ובכל שמה³⁹¹⁰ ובה קיים כל אורייתא כלה ואפילו עירובי תבשילין הה"ד (בראשית כו ה) וישמור משמתי וגו' ואיהו הוה לגבה אומן כגון (אסתר ב ז) ויהי אומן את הדסה וקב"ה בריך ל[יה] בגינה³⁹¹¹ הה"ד (בראשית כד א) ויי' ברך את אברהם בכל וגדיל ל(י)ה מכל מדות טבין וגמיל לה חסד וסליק לה בגדולה במדת חסד דאברהם והוה ביתיה בגינה פתוח לרוחה למגמל חסד עם כל באי העולם³⁹¹²: ובגין דאיהו גמיל חסד עמה [כד] בנוי דאברהם הוה ממושכנין בכמה חובין במצרים אמר קב"ה לך רעיא מהימנא זיל וגמיל טיבו למאן דגמיל ליה עמך דדא כלה דילך יהיבת לה (ו)ליה לגדלא לה במדות טבין [ואיהו גדיל] (ואיהו גדיל) לה בתליסר מכילן דרחמי דרמ[י]ן זין בתלת תיבין וה"ו אנ"י וה"ו דאינון וא"ו דכליל בהון ע"ב שמהן כמנין חסד דבהון הוה אתגבר אברהם על ע"ב אומין ובכלה דילך הוה ליה סגולה בע"ב שמהן והוה נצח לכל אומה ולישן: ובגין דא (ישעיה סג יב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו³⁹¹³ ובוקע מים דימא קרעת ליה קדם בנוי בתריסר קרעין בחושבן ו"ו ובזכות א' (ס"א ובגינה) עבדתו (עברת) ימא יבשתא ובה טובעו מצרים דלא מהימנין בוא"ו דאיהו אחד ולזמנא דאתא (מיכה ז טו) כימי צאתך מארץ מצרים ואראנו נפלאותו יתקיים בישראל (אראנו נפלאות) זרעא דאברהם ורבך יתקיים (דאנת) מוליך לימין משה זרוע תפארתו (זרעא³⁹¹⁴ דאברהם) ובוקע מים דאורייתא קדמהון למהו לך שם עולם³⁹¹⁵ ותמן [תרויח] (תנוח) כלה דילך: ובגין דבת דא אתייהיבת לישראל דאיהי הלכה דילך מסטרא דשמאלא הלכה³⁹¹⁶ למשה מסיני דהא מסטרא דימינא ה' הלכה דילך מסטרא דשמאלא דאברהם י' דיצחק וכלא ה"י מן אלהים ואנת

³⁹⁰⁸ ואמרי (דפ"ו).

³⁹⁰⁹ הוא רע"מ (בהגר"א על תיקו"ז ד ע"ב).

³⁹¹⁰ שהרי ה' מדות גגתנ"ה הם בסוד כ"ל. ועכשיו היתה מתחלת להתפשט במה שהוא כ"ל. ומה גם דחסד אקרי (תהלים מב, ט) יומם, דכליל כולו יומי. וזהו בכל, פי' שמתפשט בכל, ושצריך שכל שפע הבא לעולמות התחתונים אינו בא אלא בצוות החסד שלה, ולכן חסדה נקרא בכל. ומה שזכר למטה שיש שם ב"ן בחסד, נראה שגם שם ב"ן גי' ע"ב אם תמנה הד' ההין בצורת ד"ו. ועוד שגם שם ב"ן שהוא גי' בכ"ל ה"ס החסד דאתגלי בפום אמה, כמ"ש בסה"כ בדרוש אכילה ושתיה בסוד (שמות כ, ה) אל קנא. ואמנם אברהם היה מתגבר בכל כחו להחזיק אותו התפשטות של הגדולה שלה, בין בקיימו כל התורה, שיסודה מאבא, שורש החסדים, ובין במעשיו במעשי החסד עם כל באי עולם. ועוד הפליא להמשיך עליה אור ר"ג מדות ששרשם מ"ג חיוורתי דהיינו ר"ב ווין של גי' ע"ב שבחסד עילאה כנודע מיחוד היודין והוויין, ור"ב ווין הוא בגי' חס"ד. ולכן גי' השמות ו'ה"ו א'נ"י ו'ה"ו ר"ת וא"ו, י"ג. וענין סוד שלהם הוא כי ו'ה"ו הראשון הוא השם הראשון, ושם אנ"י הוא שם ל"ו שהוא חצי ע"ב, ושם ו'ה"ו האחרון הוא שם מ"ח שהם שני שלישים ע"ב. הרי שבשלושתם נרמז ראשו וחציו ושלישו, ולכן אמר שבהם נכללים ע"ב שמות, וא' היתירה שבוא"ו ה"ס מזלא י"ג הכולל כולם כנודע שסודו אה"ה, וזה סוד הא'. באופן שבהיות הנוק' בתכלית הקטנות גדל כחו של אברהם אבינו ע"ה להרקייע רקיע חסדה בכח מעשיו וכוונותיו, והמשיך אור חסד העליון. וזה נשלם אחר שגבר חסדו בעקידת יצחק, ואז היה בן קל"ז שנה שהוא גימ' וא"ו אל"ף וא"ו, בסוד גי' שמות הנ"ל הכוללים שם ע"ב, ואז נאמר ו'ה"ו בך את אברהם בכל, שהיה (בראשית כד, א) זקן בא בימים, העליונים, שסודם מחסד ולמטה, והבן שאז נאמר בתורה שאברהם ישב (שם כג, ב) בקרית ארבע, שסודו יחוד ד' שמות הו"ה אה"ה הו"ה אדנ"י וכו' (רמ"ז). דכלילת מכל, ובה כל אורייתא. וז"ש ובה קיים כו' (יהל אור).

³⁹¹¹ בגינה כו'. צ"ל בגינה. ור"ל דבית הוא שכינה, והוי פתוח כו' במדת החסד, דסליק לה בגדולה כנ"ל (יהל אור).

³⁹¹² עולם (דפ"ו).

³⁹¹³ ימין של ת"ת (יהל אור).

³⁹¹⁴ זרע (דפ"ו).

³⁹¹⁵ מל'. וז"ש תמן תרויח כו' (יהל אור).

³⁹¹⁶ כמו שמפרש והולך דה' מן אברהם, וי"ד דיצחק, הוא ה"י מן אלהים, והוא ה' דהלכה, והוא מסט' דשמאלא, ה' על י"ד, ה' דאלהים (יהל אור).

תיקו"ז חלק ה

וא"ו מלא דילה שלימות דילה כוס מלא בקדמיתא³⁹¹⁷ כ"ס י"ה ולבסוף כוס מלא ברכת יי' (דברים לג כג):

ובגין דאטייהיבת לישראל על ידך דאינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא אית לגלאה³⁹¹⁸ אמאי אטייהיבת לון דהא ודאי אברהם הא אתמר אמאי אטייהיבת ליה ואנת גמילת חסד עם בנוי כגוונא דגמיל הוא [עמך] ליצחק יהב לה³⁹¹⁹ קב"ה ליה [ולזרעיה] [ולזרעא] לנטרא ונ"א לעטרא לה [מאילנא] (דאילנא) דטוב ורע ועבדו ל(י)ה כמה גדרין וחתיכו לה כמה לבושין דאינון לבושי דהבא³⁹²⁰ בכמה פסקות והווי חולקין ומקשין עלייהו על אלין פסקות לתקנא לה בכמה פרוקין לקשט לה בכמה [מיני] קשוטין לשבתות וי"ט למהוי מקשטא לגבך בזמנא דתיתי לגבה בפורקנא בתרייתא דאתמר [בה] [קהלת א ט] מ"ה ש"היה ה"ו³⁹²¹ |חסר כאן|:

[ו]בגין דאינון גרמו לך ועבידו עמך טבין אנת סבילת³⁹²² בגינייהו כמה מכתשין בגין דלא יתקטיל משיח בן יוסף³⁹²³ דאתמר ביה (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל מזרעא דיוסף דאתמר ביה (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו ובגין דלא יתחלל הוא וזרעיה בין עכו"ם [ב]חוביה דירבעם דעבד ע"ז הוה הוא לאתחללא בעכו"ם (הוא) וזרעיה [הוא] בגין דירבעם בן נבט מזרעיה איהו ובגיניה אתמר [בך] [ישעיה נג ה] והוא מחולל מפשעינו [וגר'] ובחבורתו נרפא לנו:

וישראל בגין דאינון כלילין ימינא ושמאלא תמן ה"י [דילך בשלימו הוה] (הוא) אית לך לאתיחדא עמה בינייהו ובגין דאתמר בך (דברים כב יט) כי הוציא שם רע על בתולת ישראל אתמר בך (דברים כב יט) ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה כל ימיו בגלותא לא יכיל למפרש ליה מנה כל יומו:

תרגום: §

(רכו) עי' זהר ח"ג כד ע"ב: פקודא דא המועל בהקדש צריך להביא קרן וחומש³⁹²⁴ דהא הוא דכתיב (ויקרא ה טז) ואת חמישיתו יוסף עליו קרן ו' חומש דיליה³⁹²⁵ ה' ודא (יהושע ו ה) קרן היובל קרן דהוה³⁹²⁶ במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון האי איהו עקרא³⁹²⁷ דכל קרבניא הקרן קיימת³⁹²⁸ לו לעולם הבא ופירות דיליה בעלמא דין [ודא] ה' ה' ע"כ³⁹²⁹.

תרגום: §

³⁹¹⁷ מסט' דאברהם ויצחק הוי כ"ס י"ה כנ"ל, ועכשיו נעשית כוס מסט' דמשה, דרגא דעד"א, וזהו כוס מלא בוא"ו, וכוס בגי' אלהים מסט' דשמאלא, וזהו ברכת ה' בבניה, וזהו שאמר לעיל מסטרא דשמאלא כו' (יהל אור).

³⁹¹⁸ כמו שמפרש והולך דאינון מסטרא דאברהם ויצחק ה"י, והוא וא"ו מתייחד עמה, כלה דיליה (יהל אור).

³⁹¹⁹ ליה (דפ"ו).

³⁹²⁰ מסט' דשמאלא ולכן שם המחלוקת לש"ש. וז"ש והוי חולקין כו' (יהל אור).

³⁹²¹ ר"ת משה. ור"ל גואל הראשון הוא גואל אחרון (יהל אור).

³⁹²² בגלותא, הת"ח כידוע (יהל אור).

³⁹²³ טעם למיתת משיח בן יוסף ולא משיח בן דוד וגם בזה יתבאר ענין שינוי שנמצא במאמרי ס' הזהר כי מהם נראה ששני המשיחים הם במלכות וממקצתם נראה ששניהם ביסוד והענין הוא כי שניהם הם ביסוד אלא שמשיח בן דוד הוא ביסוד לאה ומשיח בן יוסף הוא ביסוד רחל ובזה צדקו כולם כי שניהם ביסוד ושניהם במלכות ולפי שרחל נאמר בה רגליה יורדות מות שהקליפות נאחזות בה לכן נהרג בן יוסף מה שאין כן בלאה שאינה במקום המיתה (שער מאמרי רשב"י). ועי' לעיל קנג ע"ב (הקד"ש פט ע"א).

³⁹²⁴ ה"ס יסוד אבא שבתוך יסוד אימא שה"ס קרן היובל, הנכנס בתוך זעיר עד דעתו או עד ת"ת שלו, והיינו ו', שכל יסוד סתמו ו', וגם זעיר הוא ו' בכללות, ודעת או ת"ת שלו הוא ו' בפרטות. חומש דיליה ה', היא הנוק' שלו (רמ"ז).

³⁹²⁵ שהיא רובע ישראל, רובע מלגאו משלמת לחומש מלבר ולכן היא ה' (יהל אור).

³⁹²⁶ ר"ל יובל בינה וקרן ת"ת דהוא כליל בה כידוע בן י"ה בינה (יהל אור).

³⁹²⁷ ר"ל הפר כידוע והוא הראשון מד' מינים הנ"ל והוא בבניה ששם הו"ה מתחיל בה' כנ"ל (יהל אור).

³⁹²⁸ ר"ל הקרן הוא ו' כנ"ל עץ עושה פרי שהוא קיים ופריו הן י'. ו' סליק לבניה וזהו לעולם הבא י' נחית לעולם הזה, חכמה זעירא והעולם הזה ועולם הבא הן ב' הה"ן הרי כל השם וז"ש ודא ה' ה' (יהל אור).

³⁹²⁹ פרשת בא מא ע"ב קדש לי כל בכור וכו' (דרך אמת).

תיקון חלק ה

(רכז) עי' זהר ח"א כד ע,ב: כל מדה ומדה אתקרי עולם³⁹³⁰ ואינון י"ו שיעור ומדה³⁹³¹ ו' שקל י' מדה דיליה³⁹³² ושעורא דמדה³⁹³³ חמש אמות ארך³⁹³⁴ וחמש אמות רחב³⁹³⁵ ואינון לקבל שעורא דכל רקיע³⁹³⁶ דמהלך ת"ק אורכיה ות"ק פותייה ואינון ה"ה הרי לך שעור קומה באתון יהו"ה דאת ו' איהו רקיע השמים חמש רקיעין דיליה³⁹³⁷ ה' אלין אתקריאו ה' שמים ה' חמש רקיעין³⁹³⁸ דכלילן בשמים חמש עלאין שמי השמים ואינון ה"ה³⁹³⁹ חמש בחמש ו' רקיע שתיאה לון³⁹⁴⁰ י' שביעאה לון³⁹⁴¹ י' שבעה בשבעה³⁹⁴² וסלקין י"ד והכי אינון ארעין שבעה על גבי שבעה³⁹⁴³ כגלדי בצלים³⁹⁴⁴ וכלהו רמיון בתרין עיינין י' אתקרי עולם קטן³⁹⁴⁵ ו' עולם אריך³⁹⁴⁶ וכל מאן דבעי למשאל שאלתין לגבי עולם אריך צריך לארכא ביה וכל מאן דשאל בעולם קצר צריך לקצרא: תרגום: §

(רכח) עי' זהר ח"ג רכז ע,א: ואינון ל"ב כחושבן יו"ד ה"א ה"א שלימו דלהון וא"ו תליסר חולין ובכל ד' כנפי והוא"ו מתייחד עם כל ארבע חיות ואשלים לעילא³⁹⁴⁷ אשלים לתתא³⁹⁴⁸ עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון לאשלמא לעילא כגוונא דתפארת³⁹⁴⁹ שמיה כשם רביה בצלמו כדמותו אתברי דאיהו כליל כל דרגין מעילא לתתא ומתתא לעילא ואיהו אחיד באמצעיתא הה"ד (שמות כו כח) והבריה התיכון³⁹⁵⁰ בתוך הקרשים מבריה מן הקצה³⁹⁵¹ אל הקצה ואיהו כליל ד' אנפין וארבע [גדפין] (אנפין) דכל חיה וחיה דלעילא דאינון יאהדונהי אז ישיר משה³⁹⁵² (שם טו א) בכל חיה ארבע אנפין וארבע גדפין כגוונא דא א"ז באריה א"ז בשור א"ז בנשר א"ז באדם דאינון ל"ב אנפין וגדפין כחושבן א"ז ד' זמנין:

ואינון ד' אנפין יהו"ה ארבע גדפין אדני לקבל ד' בגדי זהב וארבע בגדי לבן דלביש כהנא לכפרא על ישראל לקבל (תהלים נא יז) אדני שפתי תפתח³⁹⁵³ וצלוחתא דתפלה³⁹⁵⁴ יהו"ה בחתימה ח"י ברכאן

³⁹³⁰ כי כל ספירה כלולה מהכל (מ"מ).
³⁹³¹ פי' י"ו מן יהו"ה, ו' שיעור ומשקל, הגם שז"א הוא בן עשר הספירות, הנה הוא בחינת ו' כי תחילתו הוא בן ר"ק (מ"מ).
³⁹³² היא מלכות שהיא משלימתו לעשר, והיא סוף קומתו ונקראת י' כנז"ל חכמה בראש וחכמה בסוף (מ"מ).
³⁹³³ מדה שהיא המלכות הגדלת היא ע"י ה"ח וה"ג (מ"מ).
³⁹³⁴ ה' גבורות, שמתארכים ויוצאים מז"א אל המלכות לצורך בניינה (מ"מ).
³⁹³⁵ הם ה"ח שנשארים בז"א אלא שמתרחבים עד מקום המלכות כדי שתהנה מהם גם כן (מ"מ).
³⁹³⁶ יסוד נק' רקיע, וכל יסוד יש בו ה"ח וה"ג ואינון ה' ה' הרי לך שיעור קומה באתון יהו"ה (מ"מ).
³⁹³⁷ ה' יסודות של חגתנ"ה ידידה, כי כל אחת היא בת עשר ספירות, חמש אלה של ז"א נקראים ה' שמים (מ"מ).
³⁹³⁸ רקיעין של חגתנ"ה דמלכות דכלילן בשמים כי ממנו נבנו ונגדלו קצוותיה. "חמש עילאין" חגתנ"ה של ז"א נקראים שמי השמים (מ"מ).
³⁹³⁹ חגתנ"ה ידידה וחגתנ"ה ידידה (מ"מ).
³⁹⁴⁰ הוא יסוד שכללות חגתנ"ה בו (מ"מ).
³⁹⁴¹ מלכות שכללות כללותם במלכות (מ"מ).
³⁹⁴² ז' בז' מוצקות, ז' ידידה בז' ידידה (מ"מ). עי' בהגרא בס"י ו ע"ב: והענין כי שבע היכלות אינון כפולות כמ"ש בזהר (זו"ח סב ע"א) שבעה ושבעה מוצקות.
³⁹⁴³ עי' לקמן לט ע"א וכן ס"י פ"ד מט"ו.
³⁹⁴⁴ והוא צורת ספירות העיגולים (ע"ח שער עגו"י פרק ב').
³⁹⁴⁵ מלכות (מ"מ).
³⁹⁴⁶ ז"א (מ"מ).
³⁹⁴⁷ ר"ל באצי, עד"א (יהל אור).
³⁹⁴⁸ מט"ט ביצירה כמו שמפרש והולך (יהל אור).
³⁹⁴⁹ "עמודא דאמצעיתא איהו מטטרון לאשלמא לעילא כגוונא דתפארת" נמחק ביהל אור, ובמקומו איתא "ואיהו מט"ט דאשלים עילא ותתא כגוונא דעד"א".
³⁹⁵⁰ שהוא באמצע (יהל אור).
³⁹⁵¹ מכתר עד מל', באמצע (יהל אור).
³⁹⁵² שהוא בדרגא דעד"א, והוא ר"ת מט"ט ש"ר ה'פנים (יהל אור).
³⁹⁵³ עי' שעה"כ סג ע"א
³⁹⁵⁴ ר"ל הפתיחה באדני, וסתימת הברכות בהו"ה (יהל אור).

תיקו"ז חלק ה

דצלותא ותמני סרי זמנין יהו"ה אית בהון ע"ב אתוון בחושבן ויכלו דכלילן בצדיק³⁹⁵⁵ ח"י עלמין: תרגום:

ועיי"ש רכח ע"א: ואית טלית מסטרא דמטטרו"ן דאיהו ט"ט כליל ח"י בין קשרין וחולין לכל סטרא ה' קשרין לקבל ה' חומשי תורה ותליסר חולין לקבל תליסר מכילן דרחמי דאורייתא דאתמר בהון ב"ג מדות התורה נדרשת ובגינה³⁹⁵⁶ אתמר (יחזקאל א כו) כמראה אדם³⁹⁵⁷ (עליו) מלמעלה [כגוונא³⁹⁵⁸ דתפארת דאיהו ת"ת אדם עליו³⁹⁵⁹] ואתקרי בשמיה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ישעיה מג ז) כל הנקרא³⁹⁶⁰ בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו ולעילא³⁹⁶¹ כמראה אדם דא שכינתא דאיהי כחיוז דעמודא דאמצעיתא בד' אנפין ובעשר ספיראן דאינון אדם³⁹⁶² וארבע אנפין דאדם ארבע אתוון ואינון י"ד אתוון ובהון (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה: ועוד אתקרי [ח"י] (חד) מסטרא דצדיק וביה קב"ה ושכינתיה אתקרי [אז] אדם דאיהו עמודא דאמצעיתא ט"ל ושכינתיה ה' ובה' איהו אדם בגין דט"ל הכי סליק בחושבן יו"ד ה"א וא"ו והאי איהו מוריד ה"ט ל' לגבי ה"א³⁹⁶³ קשר דטלית ח"י עלמין דקשיר קב"ה ושכינתיה בכל סטרינ [בארבע] [לארבע] כנפות דטלית: תרגום: §

(רכט) עי' זהר ח"ג רנב ע"א: ת"ח במצרים איהו³⁹⁶⁴ שלטא ומנה נפקו כמה שלטנין לזנייהו וכלא ברזא דחמץ כיון דתבר לה קב"ה אפיק חמץ ואעיל מצה כמה בחוטא זעירא מכלא חבר ח' חמץ ואתעביד מצה אינון אתוון אלא דתבר ח' דהאי חיה דאקרי חמץ וע"ד אקרי חית קנה דנוח לאתברא כקנה דא: כמה אתבר בחוטא זעירא כנימא תבר ח' ואתעבר מאיתנה והוה מצה וע"ד כתיב (תהלים סח לא) גער חית קנה גער בה קב"ה ואתבר ח' חמץ³⁹⁶⁵ [ואתעביד ה'] [ס"א ואתעבר ח' חמץ ואתאביד] (ואתאביד) וזמין קב"ה לתברא ליה להווא קנה כגוונא דא יתבר רגליה דק' מקנה וישתאר הנה (ישעיה מ י) הנה יי' אלהים בחזק יבא וזורעו מושלה לו הנה שכרו אתו ופעולתו לפניו מאי ופעולתו דא פעל [דההיא] ק' (ס"א פעולה דההוא חמץ) דיתבר לה [וההיא פעולה] (ואיהי פעולה) לפניו³⁹⁶⁶ איהו יעבר רגליו ויהא הנה ראשון לציון הנה הנם וגו' (ישעיה מא כז): תרגום: §

³⁹⁵⁵ ל' ויכלו. וכן צדיק נק' כל. ותפלה בצדיק, ח"י ברכות, וברכות לראש צדיק (יהל אור).

³⁹⁵⁶ צ"ל ובגיני'. ור"ל כמראה אדם ג"כ במט"ט, בט"ט כמו שמפרש והולך (יהל אור).

³⁹⁵⁷ בדפ"א "אדם" נמחק, וגורס את המוסגר.

³⁹⁵⁸ בדיוקנא (דפ"ק).

³⁹⁵⁹ מלמעלה (נוסף בדפ"ק).

³⁹⁶⁰ שכולם נקראים בשמו (יהל אור).

³⁹⁶¹ באצילות (יהל אור).

³⁹⁶² ע"ש י' אותיות דשמה מפרש נק' אדם (יהל אור).

³⁹⁶³ מ'וריד ה'טל ר"ת מ"ה (יהל אור).

³⁹⁶⁴ איהי (דפ"ו).

³⁹⁶⁵ סוד חמץ שנהפך ביציאת מצרים למצה, ובעוד שה' סתום היה הקליפה חמץ שולט, ובהפתח הה' נשבר חמץ ונעשה מצה, כמ"ש בר"מ פרשת פנחס (דף רנב ע"א) ובג"ד ח' דאיהו חוטא זעירא תבר לה ויעול ה' באתרהא כו', וז"ש (לעיל טו ע"ב) בלישן סתים לאימא, הולך כסדר שאח"כ נתעברה ממנו וסתים לד' של אימא, וז"ש בלישן סתים לאימא, והוא יותר בגילוי, מתחלה שהיה במילוי הי"ד (בהגרא על ספד"צ טז ע"ב). דנפיק ממעינא דמיא כו' - שהוא בין י"ה, שהוא הזרע שנותן אבא לאמא ומתמליא מיניה, ושם נתגדל ונתרבה ויוצא הולד. ומ"מ השורש נשאר שם כידוע, והוא הדעת נהר דנפיק כו', וז"ש ומיני' כו'. ועיין בפ' בא (מב ע"ב). ור"ל בכאן ז"ש כל משברין וגליך כו', משברין הוא ה"א שנשבר הרגל מינה, ונפתח בלידה ביציאת מצרים, ביציאת הבן מינה כמ"ש בפרשת פנחס (רנב ע"א) דתבר ח' מחמץ ונעשית מצה. וגליך הוא י', גל נעול מעין חתום (שיה"ש ד יב) והוא המעין, וצינורין הוא הוא"ו, וז"ש כל צינורין כו' מן את ו' (בהגרא על התיקו"ז לח ע"א).

³⁹⁶⁶ ור"ל שאותה הפעולה דהיינו שמשבר רגליה של קנה היא לפניו שמיד עושה אותה (מ"מ).

תיקון חלק ה

(רל) עי' זהר ח"ג קצח ע"א: ורזא דאבידה מ"ט אלא קב"ה בכל זמנא עביד לון לישראל זדונות כשגגות ואינון דסדרו מתניתין דתלתא בבי הכי סדרו ארח דקרא [נקטו] דכתיב (שמות כב ח) על כל דבר פשע³⁹⁶⁷ והאי פשע איהו דלאו בזדון ומאן איהו על שור על חמור על שה [דא] בבא קמא דהכי הוא באינון מלין על שלמה דא בבא מציעא על כל אבדה³⁹⁶⁸ דא בבא תליתאה: דארח קרא נקטו דכד מטא לבבא מציעא הוה אמר שירותא דקא נקטו בטלית דא אמאי כיון דאשכח³⁹⁶⁹ קרא אמר ודאי דא הלכה למשה מסיני [וביאור] ווביאורו (וביאור) כל מלי דרבנן כה אמר יי' מ"ש בכל דוכתא³⁹⁷⁰ דנביאי דכתיב כה אמר יי' ובמשה לא כתיב הכי אלא משה דהות נביאותיה מגו אספקלריאה דנהרא דלעילא לא כתיב ביה כה אבל שאר נביאים [דהו] מנבאין מגו אספקלריא (ה) דלא נהרא [נביאו מגו כה] ונ"א לאחזאה דכלא איהו חד בלא פרודא דאע"ג דאמרו כו' לא אמרו אלא מגו כ"ה: תרגום: §

(רלא) עי' זהר ח"ג רעט ע"א: ובזמנא דנוקבא³⁹⁷¹ פתיחא כל מאן דהוה נפיל [תמן לא הוה] (לא) סליק ומשיח בן דוד³⁹⁷² נפל תמן [עם] (ו) משיח בן יוסף דחד איהו (זכריה ט ט) עני ורוכב על חמור וחד איהו (דברים לג יז) בכור שורו [איהו] אדאן משיח בן יוסף והאי הוא³⁹⁷³ (שמות כא לג) כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור ובג"ד אקרי משיח בר נפלי ואיהי נפלת³⁹⁷⁴ [א] בתרייהו ואתמר עלה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל ואנת הוא בעל חבור ישרלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו (שמות כא לד) דא משיח בן יוסף דעתיד לאתקטלא³⁹⁷⁵: תרגום: §

(רלב) עי' זהר ח"ג עח ע"א: ותאנא ההוא נהר אפיק נחלין עמיקין במשח רבות³⁹⁷⁶ לאשקאה גנתא³⁹⁷⁷ ולרוואה³⁹⁷⁸ אילנין ונטיעין דכתיב (תהלים קד טז) ישבעו עצי יהו"ה³⁹⁷⁹ ארזי לבנון אשר נטע ואינון נחלין נגדין ואתמשכן ומתכנשין בתרין קיימין (נ"א סמכין) ואינון [ברייתי] (תרי) קרינן

³⁹⁶⁷ שישאל מהפכו מפשע שהוא בבא קמא על שור על חמור על בחינות יצר הרע, ועל אותו דבר פשע הם שבים מיד מתהפך להם על שלמת דהיינו טלית דאשתכח שהיא המלכות שולמית שהיא עמהם בגלותם דהיינו בבא מציעא, ושבים האבדה ונמצאת מיד הקב"ה מבקש ומחזר על אבדתו דהיינו שותפין בבא בתרא (אור יקר).

³⁹⁶⁸ שהרי הם מתודים ושבים, והקב"ה "על כל אבדה" שהם צדיק "כל" ומלכות "אבדה" דכתיב הצדיק אבד ופירושו למטרוניתא אבד, "אשר יאמר הבינה" אשר יאמר ויגלה "כי הוא" דהיינו הנעלם ומתגלה למטה "כי הוא זה", על כל אבדת לכל עד האלהים בינה יבא דבר שניהם, "דבר" מלכות שניהם (דבר מלכות) "שניהם" יסוד ותפארת "אם לא שלח יד" אם ישראל לא פגמו "כמלאכת" מלכות "רעהו" התפארת דכתיב רעך ורע אביך אל תעזוב וכו', ועל סוד זה נסמכו ענין הבבות האלו (אור יקר).
³⁹⁶⁹ דאשתכח (דפ"ו).

³⁹⁷⁰ איני יודע לקשר זה כלל למעלה ואולי הוא שייך כאן מאי לכה דלקמן ולכך הביא כה אמר ה' (רח"ו), והיינו טעם פתיחה זו של ר' חזקיה דשייך על פסוק ועתה לכה נא דדריש לכה נגח קרבא (מ"מ).
³⁹⁷¹ בגלותא (יהל אור).

³⁹⁷² עי' לעיל רעח ע"ב הערה בשם הקדו"ש.

³⁹⁷³ איהו (דפ"ו).

³⁹⁷⁴ שכינה (יהל אור).

³⁹⁷⁵ מצאתי כאן חלק כמו ד' שורות ונראה שחסר (דפ"ק).

³⁹⁷⁶ פי' שכתב הרב זל"ה שייסוד דאבא בתוך יסוד דאימא וז"ש הזהר אפיק נחלין עמיקין הם האורת אימא. במשח רבות הם הארות אבא, א"נ יובן במ"ש הרב שאחר עירוב המוחין יש ביסוד אימא גבורות ידיה וגבורות דאבא שנעשו חסדים דאימא וז"ש אפיק נחלין עמיקין הם גבורות ידיה, במשח רבות הם גבורות דאבא שנעשו חסדים דאימא (מ"מ).

³⁹⁷⁷ פי' קו אמצעי דז"א א"נ לאשקאה גנתא הוא ז"א והיינו בסוד עיבור ויניקה (מ"מ).

³⁹⁷⁸ פי' שהו"ק היו נטיעות אבא כקרני חגבים ובאימא נעשו אילנין, והיינו בסוד הגדלות, ולכך נקט ולרוואה שהוא לשון שביעה (מ"מ).

³⁹⁷⁹ הם ו"ק דז"א א"נ אילנו הם הנשמות שהם גדולים מהמלאכים הנק' נטייעין ולפי זה מ"ש הזהר דכתיב וכו' קאי על מ"ש לאשקאה גנתא שהוא ז"א (מ"מ).

תיקו"ז חלק ה

להו (מ"א ז כא) יכ"י³⁹⁸⁰ ובו³⁹⁸¹ ושפיר ומתמן נפקין כל אינון נחלין ושריין לון בחד דרגא דאקרי צדיק דכתיב (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם וכלהו אזלין ומתכנשין לההוא אתר דאקרי ים והוא ימא דחכמתא הדא הוא דכתיב (קהלת א ז)³⁹⁸² כל הנחלים הולכים אל הים וגו'.
תרגום: \$

(רלג) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רלד) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רלה) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רלו) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רלז) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רלח) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רלט) עי' זהר ח"
תרגום: \$

(רמ) עי' זהר ח"
תרגום: \$

¹ ואתפשטותיה (נוסח רבינו).

² ואנא (נוסף ברבינו).

³ ועוד בראשית ברא אלהי"ם ברא שית שית היכלין אימא עלאה היכלא שביעאה (נמחק ברבינו).

⁴ "דכל מינין ואנת (נ"א ואנא) יהיב חילא ביה דאשתמודענא (דישתמודע) נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "וכל גוונים ואנא יהיב חילא דישתמודע".

⁵ ימא (דפ"א), וכאן חוקן על פי רבינו.

⁶ "דאמר עליה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "דאמר ביה".

⁷ ב' ברכות (נוסף ברבינו).

⁸ "ב' ברכות דלא" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "דא".

⁹ עילאה (נוסף ברבינו).

¹⁰ נמחק ברבינו.

³⁹⁸⁰ הנה יכין ושם מ"ה גימ' נצח (רח"ו). וצ"ע כי נצח יש בה י"ג יתרים וי"ל דקא חשיב עשרה אותיות דשם מ"ה וד' אותיות יכין וא' יתיר אין לדקדק (מ"מ).

³⁹⁸¹ ע"ה גימ' אלהי"ם (רח"ו).

³⁹⁸² שמות נ ע"ב (הערת הזהר).

תיקו"ז חלק ה

- 11 "ואינון מסטרא דיעקב דאתמר ביה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ועלייהו אתמר".
- 12 "איהו למזרח (נ"א לדרום) ועליה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "עליה".
- 13 נמחק בדפ"א ונוסף על ידי רבינו.
- 14 "וכל נימא ונימא" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ונימין אינון לדיקיא דבהון מדקדק הקב"ה עם לדיקיא כחוט השערה וכל נינוץ".
- 15 וברחבא (נוסף ברבינו).
- 16 ואית אבר דאתקרי אלהים ועל שמה דשולטנותיה בכל ארעא (על) כל הארץ אלהים (תהלים מז ח).
- 17 ואית אבר דאתקרי אלהי"ם ושלטנותיה בכל ארעא הה"ד (תהלים מז ח) מלך על כל הארץ אלהי"ם (נמחק ברבינו).
- 18 "ואבר אבר דממנא על דבורא ודא אדנ"י ואבר דממנא על מחשבה" נוסף ברבינו.
- 19 "ואית אבר דממנא על דבורא ודא אדנ"י ואבר דממנא על מחשבה" נמחק ברבינו.
- 20 חכמה ובינה ואינון אלהינו ואלהי אבותינו (נוסף ברבינו).
- 21 "אכיל ואית שמהן דאתקריאו" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "אוכל ואתקריאו".
- 22 "אלהי" אלו"ה אלהינו"י אי"ה או"ה"ה²² (ורזא דמלה א"ל אלהי"ם יהו"ה דבר²² ויקרא ארץ (תהלים נ א)) נמחק ברבינו.
- 23 יה"י יהי"ה (נמחק ברבינו).
- 24 אלהינו"י אימא עלאה ואלהי"י אבותינו אבא הא"ל הגדול חסד הגבור גבורה והנורא עמודא דאמלעיתא נמחק ברבינו, ומקומו בסוף הפיסקא אחרי "בזקיפה".
- 25 ויסוד (נוסף ברבינו).
- 26 "שערא שעייע אריך ארחא" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "בשערא ארחא".
- 27 "ושערא שעייע אריך" נוסף ברבינו.
- 28 פיסקא זו מקומו ? (נוסף ברבינו).
- 29 עיקר הגירסא חריש כלקמן בדברי רבינו.
- 30 נמחק ברבינו.
- 31 איהו (נוסף ברבינו).
- 32 דכל גווינן דסטרא דדכיו הכי אינון כגוונא דא (נמחק ברבינו).
- 33 ברבוע (דפ"א), וכאן תוקן על פי רבינו.
- 34 ואמאון בהרת (נוסף ברבינו).
- 35 תוספת של הדרך אמת, ונמחק בנוסח רבינו.
- 36 דפ"ז, ודפ"א "תלת".
- 37 מאדי"ם איהו במרה אדומה למשפך דמא ואיהו מכת חרב והרג ואבדן, וירוק הוא מסט' לחמה בישא (נוסף ברבינו).
- 38 מאדי"ם איהו במרה אדומה למשפך דמא ואיהו מכת חרב והרג ואבדן (נמחק ברבינו).
- 39 "עד"א נטיל חכמה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו גורם "דחכמה". בדפ"א איתא "חכמה", ובדרך אמת איתא "עד"א נטיל חכמה". ועי' לקמן הערה 72 ונראה שמקומו כאן, וכ"ע.
- 40 עלה אתמר חכמת אדם תאיר פניו (נמחק בנוסח רבינו, והוא תוספת של הדרך אמת).
- 41 לעילא ובעמודא דאמלעיתא אחזי כל גווינן (נמחק בנוסח רבינו והוא תוספת של הדרך אמת).
- 42 "אתוון" נוסף בדפ"א ונמחק בנוסח רבינו.

תיקו"ז חלק ה

- 43 דגט פטורין לזריך שרטוטי או אלץ דמחייבא אורייתא נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא לאורייתא.
- 44 תוקן על ידי רבינו, ועי' דרך אמת \$.
- 45 "קלא בתרועה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "בתקיעה".
- 46 ואינון (נוסח רבינו).
- 47 דפ"א.
- 48 תוספת של דפ"ז.
- 49 ובמאי אשתמודע אלא (נוסף בנוסח רבינו).
- 50 "ובמאי אשתמודע אלא שרטוטין" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ושרטוטין".
- 51 " (נ"א) לית" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "לית" .
- 52 ושלמין (נוסח רבינו).
- 53 פריא (נוסף בנוסח רבינו).
- 54 נמחק בנוסח רבינו.
- 55 דלא אשתכח לית ליה זמה דייתי בגלגולא (נמחא ברבינו ומופיע לקמן).
- 56 "במאחיה ואית שרטוטין על" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "במאחא ועל".
- 57 דלא אשתכח לית ליה זמה דייתי בגלגולא (נוסף בנוסח רבינו).
- 58 רקיע בלא (נמחק בנוסח רבינו).
- 59 "דאחזיר לעלמא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "רקיע איהו ו".
- 60 וקס שבט מישראל וכד עבר (נוסח רבינו).
- 61 י"ה אחזי (נוסח רבינו).
- 62 יה"י (נוסח רבינו).
- 63 נמחק בנוסח רבינו.
- 64 תליתאה יו הו וי הו (נ"א אתגליא ואחזי גלגולא קדמאה יהו"ה גלגולא תניינא תלת י' י' י') (נמחק בנוסח רבינו).
- 65 סומק (נוסח רבינו).
- 66 חוור (נוסף בנוסח רבינו).
- 67 סומק לקבל אש (נוסח רבינו).
- 68 גוון עילאה (נוסף בנוסח רבינו).
- 69 דנקוד יְהוָה (נוסח רבינו).
- 70 שאין נראים אלא (נוסח רבינו).
- 71 עי' הערה 39.
- 72 דבגוון חוור מתלבש א"ל מן מיכא"ל שר החסד ותחותיה נחש ופורץ גדר ישכנו נחש בגוון סומק אתלבש גבריאל"ל שר הגבורה ותחותיה שרף בגוון ירוק אתלבש אוריאל"ל (נוריא"ל) שר שלום ותחותיה עקרב בגוון אוכס אתלבש רפא"ל שר דשכינתא ותחותיה כמאון (נמחק בנוסח רבינו, ולא מופיע בדפ"א והוא תוספת של הדרך אמת).
- 73 מה שהי' קרוב ה' לכל קוראיו (נוסף בנוסח רבינו).
- 74 נמחק בנוסח רבינו. דרך אמת לג' הערות
- 75 "הרי יהו"ה אמר עלייהו" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "הרים אמר".
- 76 "אסתלק מתמן" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דאסתלק משם".

תיקו"ז חלק ה

- 77 ידע מה בחשוכא (נמחק בנוסח רבינו).
- 78 וביה אל"י דאתמר ביה זה אל"י ואנוהו (נמחק בנוסח רבינו).
- 79 ועוד עיינין גבוהין מסטרא דימינא ועיינין עמיקין מסטרא דשמאלא דא ענו ודא ביישן מסטרא אחרא דא גס רוח ודא עז פנים (נוסף בנוסח רבינו בנ"א).
- 80 גבי (דפ"א), גבה (דרך אמת), על גפי מרומי (נוסח רבינו)@.
- 81 דפ"ז, ולא מופיע בדפ"א.
- 82 ועוד עיינין גבוהין מסטרא דימינא ועיינין עמיקין מסטרא דשמאלא דא ענו ודא ביישן מסטרא אחרא דא גס רוח ודא עז פנים (נוסף בנוסח רבינו).
- 83 א"ה כאן מצאתי ג' שמות יה"ו הו"י וה"י {קחט ע"ב} באופן שזכרתי שעולים כל העיינין מ"ה.
- 84 דא עינא דאיהו כליל כל גוויני וגבותם מלאות עינים (נמחק בנוסח רבינו).
- 85 נמחק בנוסח רבינו.
- 86 וגבותם מלאות עינים דא עינא דאיהו כליל כל גוויני (נוסף בנוסח רבינו).
- 87 כרובי עינא ועפעפי עינא עליהו (נוסף בנוסח רבינו).
- 88 ועוד עיינין גבוהין מסטרא דימינא ועיינין עמיקין מסטרא דשמאלא דא ענו ודא ביישן מסטרא אחרא דא גס רוח ודא עז פנים (מקומו לעיל הערות 79 ו-82).
- 89 "נ"א יהו"ה) כלל אהי"ה פרט יהו"ה (נ"א אלני"י) וכלל", נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "אהי"ה כלל הו"ה פרט אלני"י חזר וכלל".
- 90 דאצבע (נוסח רבינו@ נדל"ז).
- 91 נמחק בנוסח רבינו. אמסטרדס\$
- 92 ארעין (נוסח רבינו).
- 93 "והאי גניז לון לגאוו האי כל" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "וכל".
- 94 "אינון בהפוכא סומק ואוכס" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "איהו סומק ואוכס אינון בהפוכא".
- 95 "כלילא מכלהו" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "כללל דכולהו".
- 96 בכתרא עלאה סתימין אינון (נמחק בנוסח רבינו, והיא תוספת של הדרך אמת).
- 97 כן הוא בדפ"א, ובמהדורת וילנא עם ביאור הגר"א איתא סגול, ואין לו הבנה.
- 98 "והא דמתרגמינן" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ומתרגמינן".
- 99 יו"ד (נוסח רבינו).
- 100 "נהרין (נ"א בהדין) נקודה לאורייתא ואינון" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דנהורין דנהרין באנפין נקודין לאורייתא אינון".
- 101 קדומיאל (דפ"א), קדמיאל נ"א קמואל (דרך אמת).
- 102 דרך אמת.
- 103 להדיאל (נוסח רבינו).
- 104 קדשיאל (נוסח רבינו).
- 105 תוספת של דפ"ז.
- 106 "והא כתיב בכל פקודין (ויקרא יח &) וחי בהם ולא שימות בהם אמר להם בגין דא אמרו" נמחק בנוסח רבינו.
- 107 וכתיב בכל פקודין וחי בהם ולא שימות בהם (נוסף בנוסח רבינו).
- 108 "נמי עוז" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "אזן".

תיקו"ז חלק ה

- 109 "נ"א דיניה) איהי לזפון ובה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דאיהי לזפון בה".
- 110 לבדוק אמסטרדם@.\$.
- 111 "בימינא עלייהו" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "במזרח".
- 112 ובעשיה ידין (נמחק בנוסח רבינו).
- 113 "מן נתן תתן כל פקודין אינון משולבין אליון עם אליון הה"ד (שמות כ"ו) משולבות וכו'" (נמחק בנוסח רבינו והוא תוספת של הדרך אמת).
- 114 וכן (נוסח רבינו).
- 115 כל פקודיא (נוסח רבינו).
- 116 משרתיו אש לוהט (נמחק בנוסח רבינו).
- 117 נראה שרבינו גורס הכי נמי, ול"ע. @
- 118 "כל שכן אם דבורא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דמאן דדבורא".
- 119 "מעשה בראשית" נמחק בדפ"א, וכן משמע מדברי רבינו, והוא מדפ"ז.
- 120 "עקרא דאילנא וענפוי" נמחק בנוסח רבינו.
- 121 תיקון י' (נוסף בנוסח רבינו).
- 122 עקרא דאילנא ושרשוי (נוסף בנוסח רבינו).
- 123 דפ"ז, ובדפ"א איתא "ודא" ו"וביה" נמחק.
- 124 "ולדכאה לכל גופא וכלא אטריד במדה ובמשקל כמבועא דמיא (הכי אטריד לאשקאה ולדכאה לכל גופא) ולכל" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "לכל".
- 125 "מ"י מס (נקודה) בריבועא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "מרובעת י".
- 126 "מרובעת) ברבועא" נמחק בנוסח רבינו.
- 127 "לאשתמודעאן שליחאן וראשין וממנן" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "לאשתמודע ראשין וממנן ושליחין".
- 128 "ראשין יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (תהלים כג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) נקודה לילהו יְהוֹ"ה מְלֶכֶּה יְהוֹ"ה מְלֶכֶּה יְהוֹ"ה יְמֶלֶךְ" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ממנן יהו"ה מלך".
- 129 לילה (נוסח רבינו). לבדוק אמסטרדם@@.
- 130 "רישין (תיבין) דאינון" נמחק ברבינו וגורס את המוסגר.
- 131 דאינון רישין (נוסף ברבינו).
- 132 "ומשמשין דגופא תרין" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו "דגופא ותרין".
- 133 ואליון (נוסח רבינו).
- 134 שליחין (נוסח רבינו).
- 135 נמחק בנוסח רבינו.
- 136 אַבְגֵּי יתן ונקודין (נוסח רבינו).
- 137 נמחק בנוסח רבינו.
- 138 ונקודין דיליה (נוסח רבינו).
- 139 נְגַד יכש נקודין (נוסח רבינו).
- 140 ונקודין (נוסח רבינו).
- 141 ונקודין (נוסח רבינו).
- 142 יגַל פזק ונקודין (נוסח רבינו).
- 143 נמחק בנוסח רבינו.
- 144 שְׁקוֹ אֵית (נוסח רבינו).

תיקו"ז חלק ה

- 145 רון (נוסח רבינו).
 146 א"ח"ח"כ"ב"ה"ה"ר"ן וגו' (נוסח רבינו), (ס"א אהלצביהרירון) נוסף בדפ"א, וד"א איתא "אחלצבי"י
 ה"ה"ר"ן, אהלצ"ב"ה"ה"ר"ן.
 147 נמחק בנוסח רבינו.
 148 "ואיהי על כל" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ואיהו על דכל".
 149 "עלות אינון על עלות" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "על אינון".
 150 העילות (נוסף בדפ"א).
 151 נמחק בנוסח רבינו.
 152 וכל כנורין אינון כאברין דשעור קומה לאזלין בשעור ובמדה ובתקלא (נמחק בנוסח רבינו).
 153 וכל כנורין אינון כאברין דשעור קומה לאזלין בשעור ובמדה ובתקלא (נוסף בנוסח רבינו).
 154 "והא אוקמוה (כל חד איהו מקבל כפי שיעוריה)" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "הה"ד".
 155 והא אוקמוה (נוסף בנוסח רבינו).
 156 כו' וחמס (נוסף בנוסח רבינו).
 157 "במשקל דא ו' במשורה דא ה' משפט דכלל דא י' ה"ד" (ישעיה ה &) ויגבה ה' כבאות במשפט
 דאיהו (קהלת ה ז) גבזה מעל גבזה שומר" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "והא ה' מדות דילה מי
 מדד בשעלו מים ושמם כו'".
 "במדה ה' חמס תיקונין" נוסף בנוסח רבינו*##.
 עי' מש"כ לקמן 169.
 158 נמחק בנוסח רבינו.
 159 עי' לעיל ד"ה א"ל ר"א.
 160 "דאימא עלאה דאיהי" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "ואימא עלאה".
 161 ואיהי (נוסח רבינו). ומלכותו איהי (נוסח רבינו)?
 אינון גליפין בה תמניא נילאות ורקיע ואיהי עשירית לון תשע נקודין עד לדיק ומלכות איהי (נוסח
 רבינו).\$א"יפה זה?
 162 והכי (נוסח רבינו).
 163 נהירין (נוסח רבינו).האם יש נ"מ?@
 164 כאן שייך ההגה"ה לקמן וקסא ע"א, עי' הערה 169 [גליון].\$
 165 נמחק בנוסח רבינו.
 166 ואשתאר (נוסח רבינו).
 167 נמחק בנוסח רבינו.
 168 נמחק בנוסח רבינו.
 169 אמר המגיה זה מלאתי בס"א וטוב לשומו כאן. ובנוסח רבינו מקומו לעיל קם ע"א עי' הערה
 164.
 170 ותהום (נוסח רבינו).
 171 והאי איהו שמה כו' ועמודא דאמצעיתא בינייהו וכגוונא אחרא והי"ה מסט' דמשה ובגוונא אחרא
 יהו"ה מסט' דדוד גוונין מתהפכין כו'
 172 ועמודא (נוסח רבינו).\$
 173 ובגוונא (נוסף רבינו).\$
 174 "יהו"ה מסטרא (דמשה) דמטטרו"ן" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "והי"ה מסט' דמשה
 ובגוונא אחרא יהו"ה מסט' דדוד". ובנ"א ברבינו: "והה"י ובגוונא אחרא יהו"ה מסט' דבני נשא".

תיקו"ז חלק ה

- 175 "נ"א"א (גנתא) לעדן לאתברי" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דחיוון לאתבריאו".
- 176 חושבנא (נוסף בנוסח רבינו).
- 177 "איהו רמ"ח" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דא איהו".
- 178 "יהו"ה אלהינו" יהו"ה אחד חכמה ובינה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "אחד ה' אלהינו". אסמטרדס.
- 179 "ואינון ו' ה'" נמחק בנוסח רבינו.
- 180 וכרובים תרין שפון אשר על הכפורת דא ליסנא כו' ודבור תפארת ומלכות ועלייהו אתמר תורת אמת
- 181 "על נם היו עומדים" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "אשר על הכפורת".
- 182 ועשר אמות אורך הקרש (נמחק בנוסח רבינו).
- 183 בדפ"ו איתא הכל, אבל אין לזה הבנה, ו"ל כמו שכתוב בדפ"א "הלכ".
- 184 נלח והוד (נמחק בנוסח רבינו).
- 185 ובדא (נוסח רבינו).
- 186 "או כתרועה וגופיה ואנפוי חורין אם הוא קליה כשברים איהו מזמנא קדמאה ואם קליה כתרועה איהו מזמנא תנינא ואם גופיה ירוקא ואנפוי ירוקין וקליה תקיעה איהו מזמנא תליתאה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "איהו מזמנא תנינא ואם קלי' כתרועה איהו מזמנא תליתאה ואם גופיה כו' וקליה כתקיעה איהו מזמנא קדמאה".
- 187 ריבוא (נוסח רבינו).
- 188 דור (דפ"א), ולמעלה תוקן בנוסח רבינו. @
- 189 "דלנת זיקא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "בך חיקא". \$CHECK AMSTERDAM.
- 190 אמר המגיה אלו האחד עשר תיקונים מלאתי בספר אחד כתובים מאחד ועשרים תקונים ולהלכה ואולי הם בכלל השבעים תיקונים וע"כ ראיתי להדפיסם בסוף התיקונים.
- 191 דאיהי קן דיליה (נוסח רבינו).
- 192 בדפ"א איתא כותלא, ובדרך אמת איתא טולא כותלא. \$דפ"ז
- 193 ועליה (דפ"א), וכאן תוקן על פי תיקון רבינו.
- 194 זה (נוסח רבינו).
- 195 ד"א לגביה (נוסח אמסטרדס).
- 196 נמחק בנוסח רבינו.
- 197 ומארי (נוסח רבינו, וכ"ה בדפ"א, ומה שכתוב למעלה הוא דפ"ז @ MAKE A WHOLE (?PARAGRAPH).
- 198 "לארי ומאשא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דמיא ומשור".
- 199 "דשור ומרוחא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ומנשר עופין".
- 200 דרוחא (דפ"א), מרוחא (נוסח רבינו).
- 201 נמחק בנוסח רבינו.
- 202 נשר דדכיו ונשר (נוסח רבינו), נשר דדכיו ונשרא (דפ"א).
- 203 גרים (דפ"א), ומש"כ למעלה תוקן על פי נוסח רבינו.
- 204 מלכא (נוסח רבינו). לבדוק אמסטרדס. @
- 205 בדפ"ו איתא קרבנא, ולא מלאתי נוסח כזה, ולכן תקנתי כמש"כ בדפ"א ודפ"ז @.
- 206 קרבנא וקיצה כל נאים אתקרי (נמחק בנוסח רבינו).
- 207 נמחק בנוסח רבינו.

תיקו"ז חלק ה

- 208 נוסח הדרך אמת.
- 209 "ואינון דחלין לקודשא בריך הוא ירתין" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דאינון דחלין לקב"ה וירתיין".
- 210 וכל אינון @7@ט@סמנסין לקב"ה בעותרא (נוסף בדפ"א ונמחק בדרך אמת ובנוסח רבינו).
- 211 הוו (נוסח דפ"א).
- 212 "לזלי ואזיל בכל פקודין לזא יהיב עלייהו אגרא ואם הוה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "לזאזיל בכל פקודין ולזי דיהיב לן אגרא ואי לא". אַמסטרדם
- 213 אית (נוסף בנוסח רבינו).
- 214 "נפשיה מממוניה" נמחק בנוסח, רבינו, ובמקומו איתא "נפשא מממונא".
- 215 נמחק בדרך אמת.
- 216 לן (נוסח רבינו), לון (דפ"א), ליה (דרך אמת).
- 217 נמחק בנוסח רבינו.
- 218 "נמי הכי טבעת לעלה מזל" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "טם דחקיק עלה". אַמסטרדם?
- 219 "אהרן ומשה בני עמרם לא התבוננו" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דא בן עמרם אהרן לא התבונן בחרשין".
- 220 נמחק בנוסח רבינו.
- 221 נמחק בנוסח רבינו.
- 222 למאן דמעני לאלמנה ויתום הה"ד אם ענה תענה כו' וכן מאן דממשכן לחצריה (נוסף בנוסח רבינו). אַמסטרדם דחוף
- 223 נמחק בנוסח רבינו.
- 224 אם (נוסח רבינו).
- 225 "אבא ואמא דאינון חכמה ובינה יכלין" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "בעלה יכיל".
- 226 "הה"ד (ישעיה יד) ה' כבאות יעץ ומי יפר אם התלמיד אומי הרב יכיל למעבד התרה ואם נדר או נשבע בן דאיהו ו' לזא יפרוק לה אלא דהה"ד נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ואם איהו נדר או נשבע דהה"ד".
- 227 ונדר או שבעה איהו ב"ה דאינון חכמה ובינה (נמחק בנוסח רבינו).
- 228 למפתח (נוסח רבינו).
- 229 ואם נדר או נשבע ו' דאיהו בן י"ה ואתחרט הא או"א דאינון חו"ב יכלין למעבד התרה הה"ד ה' כבאות יעץ ומי יפר (נוסף בנוסח רבינו).
- 230 דאזל בעלה איהי נפלת למשכבה (נמחק בנוסח רבינו).
- 231 (הא איהי בדי מרעא) [וכד] אזל בעלה איהי נפלת למשכבא (נוסח רבינו).
- 232 "ולא עוד אלא כל" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "וכל".
- 233 נמחק בנוסח רבינו?
- 234 נמחק בנוסח רבינו.
- 235 אוחיד (נוסח רבינו).
- 236 ביה (נוסח רבינו).
- 237 עד דהוה אתי לגבאי (נוסף בנוסח רבינו).
- 238 ייתי (נוסח רבינו).
- 239 נמחק בנוסח רבינו, ועיקר כמוסגר.
- 240 אפשר כג"ד??

תיקו"ז חלק ה

- 241 בנוסח רבינו פיסקא זו בא אחרי פיסקא הבאה.
242 נמחק בנוסח רבינו וגורם את המוסגר.
243 בארבע חיוון ונחזה בד (נמחק בנוסח רבינו).
244 בנוסח רבינו, כאן מקומו של פיסקא בזהו זמנא יימא לעיל. @
245 "אמא עלאה" נוסף בנוסח רבינו. @אמסטרדם
246 דרישא וחד ועשרין אזכרות דתפלין (נמחק בנוסח רבינו, והוא תוספת הדרך אמת).
247 "סדרי משנה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "מסכתין".
248 "שמעו כד חתן דאיהו שמשא ייתי לאנהרא לסיהרא איהי אתקשטת בשערהא דילה" נמחק ברבינו, ובמקומו איתא "דילה כד".
249 נוסח: אמסטרדם.
250 נוסח
251 "דאיהו (ס"א דא איהו) ישיש" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ודא יליז".
252 ודא איהו ישיש (נמחק בנוסח רבינו).
253 דיליה (נוסח רבינו).
254 נכצע (נוסח רבינו).
255 דאיהו (נוסח רבינו). \$עי' אמסטרדם.
256 עינא (נוסח רבינו).
257 איהו (נוסח רבינו). @AMSTERDAM
258 אמסטרדם ?? דרך אמת? נמחק בנוסח רבינו, "כ"ז נמחק בסכ"י" (?) @.
259 ולדיק (נוסף בנוסח רבינו). עי' אמסטרדם. \$.
260 נמחק בנוסח רבינו.
261 אמר המגיה הלשון מוטעה ונ"ל שהלשון כד.
262 בקמץ (דפ"א). כף (דרך אמת).
263 תוספת של הדרך אמת.
264 תוספת של הדרך אמת.
265 אמר המגיה תימא כי הפרקין ארביסר ואיד אמר תליסר.
266 "יבהון כתיב" נמחק בנוסח רבינו.
267 נעילה (נוסח רבינו).
268 "יהו"ה אלהינו" נמחק בנוסח רבינו ובמקומו איתא "ברא".
269 יחוד (דרך אמת), ברא יהו"ה ברא (דפ"ז).
270 ואינון או"א דילן (נוסף בנוסח רבינו).
271 מוסגר דפ"ז ולא דפ"א. יש מוחקין נוסף בכתב רש"י בדפ"ו. @
272 לא (נוסח רבינו).
273 "בפולחנא דכוכביא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "בה".
274 "דא באר (נ"א בא"ר ש"ת) ואינון תרין חד" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "תמן באר ודא".
275 "ואינון תרין באר" נוסף ברבינו.
276 "ברא שית" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "באר דשית".
277 נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ברא איהו באר חפרה שרים או"א חכמה כ"ח מ"ה".
278 ומשה בגינה זמנא דאמר ליה קודשא בריך הוא אין שלום בעירך אמר ועתה יגדל נא כח ה' ואיהי תלמוד (נמחק בנוסח רבינו). @אמסטרדם

תיקו"ז חלק ה

- 279 בישא לאתקריאת (נמחק בנוסח רבינו).
 280 "ודא נחש עקלתון" נוסף בנוסח רבינו.
 281 דא נחש עקלתון מחלוקת (נמחק בנוסח רבינו).
 282 "כד חשיב בר נש לאיהו בקושיא ומחלוקת לתתא בסיפא דמתניתין אשכח לה ברישא וכד חשיב לאיהו ברישא אשכח לה בסיפא ולבתר פליג באמצעיתא דמתניתין" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ב"נ אזיל בקושי' ברישא דמתניתין לסיפא ומסיפא לרישא".
 283 "תניינא לברייתא" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "שפחה קדמא וברייתא שפחה תנינא".
 284 דא פירכא שפחה תליתאה והכל (נוסח רבינו).
 285 בדפ"א ודפ"ז "בראשית" מקומו בתיקון י'.
 286 (זהו תקון ל') (נוסף בדפ"ז).
 287 על ש (נוסף בנוסח רבינו).
 288 על ש (נמחק בנוסח רבינו).
 289 על כל אבידה אשר יאמר כי הוא זה (נוסף בנוסח רבינו).
 290 "על כל אבידה אשר יאמר כי הוא זה" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "עד האלהים יבא דבר שניהם".
 291 "דהוה אכיל בגזל" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "דהוה אכיל ומהדק".
 292 במחלוקת (נוסח רבינו).
 293 בקרנוי (נוסף בנוסח רבינו).
 294 ובגין דא בשור ובחמור דאינון ממנן דעשו וישמעאל יהון רכיבין עלייהו תרין משיחין ושלטין עלייהו ומארי מתניתין שלטין עלייהו ועלייהו אמר יעקב ויהי לי שור וחמור (בראשית לב ה) דשליט עלייהו בחלמודא ובמדרכים ובקשירו דתפילין וליצית שליט עלייהו (נמחק מכאן ומקומו בסוף הפסקא).
 295 עי' לעיל הערה 294.
 296 ימים (נוסח רבינו).
 297 "עלאין שמעו" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ושם".
 298 עלייהו (נוסח רבינו), עלה (דרך אמת).
 299 נמחק ביהל אור, והגהות הבגר"א.
 300 ברחמי בחדו (נוסף באור יקר).
 301 דמשבחן (אור יקר)?
 302 ד' שמהן (יהל אור ח"ג לו ע"ג)??
 303 כאן נוסח הז"ח שהיה לפני הגר"א:

מיכא"ל גבריא"ל רפא"ל נוריא"ל קדומיא"ל מלכיא"ל דקיא"ל עדא"ל תוידא"ל
 חסדיא"ל כוריא"ל רמא"ל (נ"א רזיא"ל) יופיא"ל סטוריה טריא"ל להמיא"ל
 חזקיא"ל רהטיא"ל קדשיא"ל שצניא"ל גדהסיא"ל ומיא"ל קדמא"ל חכיא"ל רמא"ל
 קדשיא"ל עניא"ל עוריא"ל פוריא"ל חכמא"ל מצניא"ל קניא"ל גדיא"ל כורטין
 עופפא"ל רחמא"ל סנסני"ה ודרגורי"ה ודרגוי"ה רסיסא"ל רומיא"ל סנה עהריא"ל
 עזריא"ל גדי"ה שמא"ל עינא"ל תמורי"ה דנא"ל כורי"ה כסיסי"ה עיריא"ל
 סמכא"ל מורני"ה המכי"ה יחיא"ל טטרוסי"ה חוניא"ל וכריא"ל ועריא"ל דעיא"ל

תיקון חלק ה

גדיא"ל ברא"ל אהנא"ל

בספרים אחרים כתוב כסדר הזה:

מיכא"ל גבריאל"ל רפא"ל נוריא"ל קדומיא"ל מלכיא"ל דקיא"ל פדא"ל חומיא"ל
חסדיא"ל אוריא"ל רמא"ל יופיא"ל סטוריא"ל גודיא"ל ודריא"ל והריא"ל חזקיא"ל
הרמיא"ל קדשיא"ל שבניא"ל ברכיא"ל אהיא"ל חניא"ל לעריא"ל מלכיא"ל שבניא"ל
רהטיא"ל רומיא"ל קדומיא"ל קדמא"ל חכמיא"ל רמא"ל קדישא"ל עניא"ל עוריא"ל
חכמיא"ל טחניא"ל קניא"ל גדיא"ל אורטק טועפיא"ל רחמיא"ל סנסני"ה ודרגוי"ה
רססיא"ל דומיא"ל סני"ה טהריא"ל ועוריא"ל נרי"ה סמכיא"ל עינא"ל תסירי"ה
נכא"ל אורי"ה פסיסי"ה עוריא"ל סמכיא"ל מרובי"ה קנוני"ה ירוא"ל טטרוסי"ה
חוניא"ל וכריא"ל נעריא"ל דניא"ל גדיא"ל בריא"ל אהניא"ל

וע' פרדס רימונים לרמ"ק שער כא פרק יב וז"ל, דרך שני מ"ב שמות ראשי שמותם השם הקדוש ואלו
הם. ארפניא"ל בוא"ל גבריאל"ל יופיא"ל תומיא"ל דקיא"ל. השם השני קבציא"ל רבחיא"ל עזוזיא"ל
שמשיא"ל טופיא"ל נגדיא"ל. השם הג' נחליא"ל גבוריא"ל דניא"ל יהודיא"ל כבשיא"ל שפריא"ל. השם
הד' ברכיא"ל טפטיא"ל רחמיא"ל לפוניא"ל תרומיא"ל גרודא"ל. השם הה' חזא"ל קומיא"ל ברכיא"ל
טהריא"ל נוריא"ל עמיא"ל. השם הששי ישרא"ל גדיא"ל להביא"ל פנוא"ל זכריא"ל קדושיא"ל. השם
השביעי שלגיא"ל קרביא"ל וויא"ל אוריא"ל ילפיא"ל תבריא"ל ע"כ. ואין ספק היות שמות הקדומים
מתעלמים ומתעלים על אלו חלק רב. ויש עוד דרך ג' בזה כפי הנמצא בספרי הקדמונים:
ולא ראיתי מש"כ בגר"א הג"ל וז"ע.***